

Par pasauli, ko tikai nojaušam

9.-22. janvāris
Nr. 1 (68) 2013

CITĀDĀ PASAULE

SVĒTĀS
AGNESES
IZVĒLE

EKSPERIMENTS

Ko par cilvēku pastāsta
VIŅA ROKA

Kas ir
HERNHÜTIEŠI?

SVIESTS
AR SAULES
ENERGIJU

Kā nokļūt
līdz
KLINTĪS
IECIRSTAJAI
ROZEI?

2013.
GADA
REDZĒJUMS
7 EKSPERTI

SPOKU STĀSTS
LIELCEĻA
ENĢELIS

Cena Ls 0,60
Abonētārtiņai

ISSN 1691-6735

IZDEVNĪCĪBA BĒNAS ŽURNĀLI

Latvijas numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA

Jaunais – 2013. – gads veiksmīgi sagaidīts. Katram no mums ir savas Jaungada apņemšanās. Dažas noteikti vēl turpinām pildīt, dažas varbūt jau piemirsušās. 11. janvāra vakarā sāksies 2013. gada jaunais Mēness cikls. Daudz iespēju, ko var sākt plānot no šīs dienas. Varbūt tieši šis brīdis ir labs pamats, lai dzīvē ko mainītu.

Papildinot maģisko kalendāru, pievienojam "mazās piezīmes" kalendāra īstenošanai. Šoreiz – plānošana. Labākā diena plānošanai ir 1. Mēness diena pēc Mēness kalendāra. Plānošanas nosacījumi: rakstiet mēneša plānus uz lapas tagadnes formā, piemēram, "Man ir labi noorganizēts pasākums, kas ielānots janvāra otrajā pusē", "Mani ienākumi palielinājušies par 5%" un tamlīdzīgi. Vēlams, lai plāni ir reāli un sajūtas akceptē, ka tas tiešām tā var būt. Nav jēgas rakstīt kaut ko nereālu, kam paši nespējat noticēt, teiksim, "Man ir jahta..." vai ko tamlīdzīgu. Ja ir ielānāti kādi darbi, tos noteikti vajag pierakstīt, jo Mēness ir tas, kas palīdz realizēt. Lai izdodas!

MAGISKAIS KALENDĀRS

9.–22. janvāris

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	*MD – Mēness diena				

10	No 7:17 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Sakārtojiet domas. Visi pasākumi, ja tie vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus. Cilvēka dvēselē un dabā valdīs harmonija.
11	No 8:04 – 29. MD No 21:44 – 1. MD	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai turpinātu vai pabeigtu iesāktos darbus. Ieteicams atbrīvoties no krāmiem, vecām lietām. Atbrīvojoties no nevajadzīgā, vieglāk atbrīvoties arī no liekajiem kilogramiem. MAĢISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. Labākais laiks, lai plānotu darbus nākamajam mēnesim, dedzinātu čekus, izteiktu vēlmes.
13	No 9:07 – 3. MD	KARJERAS LAIKS. Pēc maiju kalendāra <i>AKBAL – MULUK – MEN</i> . Nākamajās 13 dienās īpaši piedomājiet par savām vēlmēm profesionālajā laucīņā.
14	No 9:28 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, kas paredzēti ilgtermiņam un sevis pilnveidei. Var uzsākt lielus projektus, kur nepieciešami ātri rezultāti.
16	No 10:04 – 6. MD	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veikt simorona rituālus, lai kaut ko iegūtu.
17	No 10:20 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.
19	No 10:59 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas, spodrināt un tīrīt, īpašu uzmanību veltot greznumlietām, rotaslietām un dārglietām. Nedrīkst neko pirkt, plānot, nav ieteicams sākt jaunus darbus.
20	No 11:23 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. 10. MD turpinās līdz plkst. 11:53 21. janvārī. Svētdienas pēcpusdienā labi padomāt par iespējām, ko vēlaties mainīt savā darbā. Pirmdienas rītā ieteicams pieņemt jaunus darbiniekus, paaugstināt amatā un novērtēt jau esošos.

DECEMBRA PASTKASTĪTE

SVEICAM UZVARĒTĀJU!

Decembra labākā vēstule mums pienākusi no **AINAS ANDERSONES**.

Viņa saņem *Jumavas* izdoto grāmatu **DABAS UN LAIKA VĒROŠANA**.

Lūdzam sazināties ar redakciju līdz 23. janvārim pa tālruni 67273311!

Fragments no Ainas Andersones vēstules

Dzīji dvēselisks bija Lauras Ikaunieces raksts par Andreju Medīnu un Rūdolfu Mingu. Ļoti maz cilvēku zina par Bruknas muižu, mācītāja Andreja cīņu par cilvēkiem, kuri nokļuvuši atkaņības valgos. Arī latviešu tautasdziesmas nosoda dzērājus.

"Neviens grēku tā nedara, Kā darija brandavīns. Dažam svārkus tas novilkā, Dažam matus sapinkāja, Dažs aizgāja pie Dieviņa, I mūžiņu nepabeidzis." Labprāt lasītu plašāku materiālu par Bruknas muižu, par mācītāja Andreja piecām draudzēm, it sevišķi par Saldū jo ar šo pilsētu man saistās bērnības dienu atmiņas.

Iesaka astroloģe **KRISTĪNE BRAUNA-TURSA**

ZIEDI

Rozes, kallas.
Labāk
vienu vai
dažus cēlus
ziedus, nevis
vienkāršu
puķu pušķi.

KRĀSAS

Balta, melna,
pelnu pelēka, tumši
zila, kastaņu, zemes
krāsas, visi tumšie toņi.
Salikumos ar baltu vai
melnu. No spilgtajām
krāsām – sarkanā.

IESAIŅOJUMS

Mežāzim nepatīk krāsainos
papīros satītas dāvanas,
kruzuli, vizuļi. Varat dāvanu
nesaiņot, bet ielikt maisiņā
vai dāvanu kastē; ja
saiņojat papīrā, izvēlieties
vienkrāsainu.

SIEVIETEI

Mīksta sega, spilvens,
gultas veļa, virtuves
piederumi, trauki, rotaslietas
no dārgmetāla (noteikti
ne bižutērija), pārļu
rotas, klasisks vai
ekskluzīvs apģērbs
vai aksesuārs,
smaržas, biļete uz
klasiskās mūzikas
koncertu, grāmatas,
rokas pulkstenis, ādas
izstrādājumi (maks, soma,
kažokādas apmetnis),
ķermeņa kopšanas līdzekļi.

VĪRIETIM

Vienkrāsaina kaklasaite,
šalle, balts kreklis, aproču
pogas, ekskluzīva pildspalva,
smaržas, dažādi ādas
izstrādājumi (maks, sikсна,
cimdi, kabatas portfelis),
pīpe, cigārs, konjaks,

grāmatas, krūze
klasiskās mūzikas
vakarīnas restorānā.

BĒRNAM

Konstruktor, lego, puzzles,
grāmatas, zīmēšanas un
krāsošanas piederumi,
praktiskas lietas skolai
(penālis, soma, sporta
tērps u. c.). Mazie Mežāži
ir prātīgāki un ātrāk kļūst
pieauguši, tāpēc viņiem
var pasniegt dāvanas, kas
vēl nav aktuālas citiem
viņu vecuma bērniem, arī
lietas, ko lieto pieaugušie,
piemēram, puikām
kaklasaiti, pulksteni,
meitenēm smaržas,
dažādus dāmu aksesuārus,
virtuves lietas.

International Council for Medical Acupuncture & Related Techniques LR Biedrība „Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija”

Tamāra Rimša aicina uz ājurvēdas masāžu apmācību:

ČAMPI no 19. Janvāri, trešdiena, 11:30-16:30, 6 nodarbības.

Čampi. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants.
Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

SAMBHANA no 20. Janvāri, 11:30-16:30, 8 nodarbības.

Sambhana. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reprodiktīvās,
gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksīnus.

MERUDANDA ČIKITSA no 16. Janvāri, trešdiena, 18:00-19:00, 5 nodarbības.

Meru Danda Čikitsa. «Pasaules ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus,
pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

MARMA ČIKITSA 2. februārī 18:00.

Marma Čikitsa. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju,
atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā limeni sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

NĪSĪKĀJURVĒDA ar:

MĀKŠĀDĀJURVĒDA. Kosmētiska Ājurvēdas masāža un jaunību paldzinoša procedūra.

TĪBETIŠĀJURVĒDA stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

ĶĪMĀJURVĒDA. Pretcelulīta masāža un procedūra svāra samazināšanai.

Var veikt arī kā pašmasāžu.

Sekoiet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv
Tālrunis 29493710

Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts
masāžas
praksē

Tamāra Rimša. "Joga ir mans
dzīvesveids jau astoņpadsmit gadus. Esmu
mācījusies Ājurvēdu, Vastu šastru, Džēnitišu,
Hatha Jogu, elpošanas un meditācijas
tehnikas Eiropā un Krievijā, Tibetas klosteros
un Ēģiptes tuksnesī. Jau 11 gadus pasniedzu
ajurvedas masāžas."

www.ajurvedasmasazas.lv

KO GAIDĪT ŠAJĀ jeb Laimīgu Jauno gadu

KATRS PATS SAVA LIKTEŅA RĒKINĀTĀJS

Galvenais ir darboties, tāpēc aicinu 2013. gada notikumus izrēķināt pašiem. Lai izdodas!

▼ Taroloģe, ezoterikas speciāliste
KRISTĪNE DUNSKA

Taro numeroloģiskos ieteikumus iegūst, saskaitot 2013. gada ciparus ($2+0+1+3=6$), kam pieskaita savu dzimšanas gadu, datumu, mēnesi (piemēram, 1985. gada 20. septembrī dzimušajam tas būtu $1+9+8+5+2+0+0+9=34$); iegūtajam skaitlim pieskaita gada skaitli ($34+6=40$). Ja gala rezultāts pārsniedz skaitli 22, abus ciparus saskaita kopā, līdz iegūst skaitlisku vērtību, kas ir mazāka vai vienāda ar 22 ($4+0=4$). Tieši šo skaitli izmanto, lai noteiktu attiecīgo taro Lielā Arkāna kārti kā rekomendāciju nākamajam gadam. Lai pastiprinātu kārts vibrācijas, var lietot šīs kārts attēlu kā grāmatzīmi vai pielikt redzamā vietā, likt zem spilvena pilnmēness naktī.

1. MAGS – nākamgad nepieciešama iniciatīva, jārikojas aktīvi, tad būs iespēja kļūt par autoritāti, lideri savā jomā. Iespējams straujš kāpums pa karjeras kāpnēm, varat iegādāties nekustamo īpašumu, bet tikai tad, ja cilvēks pats aktīvi rīkosies un darbosies.

2. VIRSPRIESTERIENE – ja izmantosiet savu intuīciju, kas šajā laikā būs īpaši izteikta, būs iespēja iegūt to, ko vēlaties, par ko sapņojat. Interēsieties par slepenām, mistiskajām lietām. Nebaidieties no iespējamās nenoteiktības, izmantojiet savu iekšējo balsi, redzi, izjūtu, intuīciju.

3. IMPERATORE – ieteicams attīstīt radošās spējas, varat mēģināt piepildīt kādu sapni, ko jau sen

vēlējāties, ieņemt bērnu. Jūsu dz spēks būs virsotnē. Nebaidieties no emociju, prieka, radošuma izpausmēm.

4. IMPERATORS – būs nepieciešams parādīt gribasspēk noteiktību, skaidri apzināties mērķus, tad to sasniegsiet. Centieties ievē kārtību visos jautājumos. Būs iespēja iegūt un nostiprināt varu. Piesard vajadzētu izturēties pret gadījuma sakariem, riskantiem darījumiem nepazīstamiem cilvēkiem.

5. VIRSPRIESTERIS – būs iespēja satikt Skolotāju. Nepalaidies to garām! Šajā gadā varat pajauties uz augstāko spēku aizsardzību, pievērsties ticības jautājumiem, reliģijai jeb maģijai. Atcerieties, ka zināšanas uzliek arī lielu pienākumu – saprast un pareizi tās izmantot.

6. IEMĪLĒJUŠIS – iespēja sākot attiecību jautājumus, mīlas lietas. Sekojiet savai sirdij, tā pieņems pareizos lēmumus. Esiet uzticīgi pašiem un uzticami citiem. Jebkura neuzticība un nodevība vāpavērsties pret pašu...

7. TRIUMFA RATI – šogad šķēršļi un grūtības nāks tikai par labu, jo mērķis ir sasniedzams. Jūsu apņēmība un spīts dos rezultātus jebkurā jomā. Svarīgi tikt galā ar bailēm, nedrošību, neparādīt tās publiski.

8. TAISNĪGUMS – kā nekad agrāk nepieciešams būt godīgiem patiesiem. Būs jāuzņemas atbildība gan par sevi, gan citiem. Soliet tikai to, ko varat izdarīt, meklējiet kompromisus. Vairieties no neobjektivitātes.

9. VIENTUĻNIEKS – ļoti svarīga garīgā izaugsme, meklējumi. Pievērsiet uzmanību likteņa

GADĀ

2012. gada nogalē uzaicinājām dažādus ekspertus, lai pajautātu, kas mūs sagaida jaunajā gadā un kā labāk to nodzīvot, lai pēc 365 dienām varētu teikt: šis bija labs gads!

sniegtajām zīmēm, ticējumiem. Neparasti notikumi palīdzēs pieņemt lēmumu, rīkoties. Iedziļinieties sevī, savā iekšējā pasaulē. 10 garīgā dzīve ir ļoti interesanta, ja tai pievērš pietiekami daudz uzmanības.

10. FORTŪNAS RATS – veiksmē visam jaunajam. Gaidiet laimīgas nejaušības un nepalaidiet tās garām, neaizbaidiet ar nedrošību. Ticiet savai veiksmē! Šogad jebkuri rituāli, kas izpildīti veiksmes piesaistīšanai, darbosies!

11. SPĒKS – šogad jūs esat uzvarētāji, tieši tāpēc neiesaistieties cīņās. Visu dariet ar aizrautību un degsmi, tad panākumi garantēti. Dzīves spars un enerģija šogad būs kulminācijā. Izmantojiet to!

12. PAKĀRTAIS – visa vērtību sistēma var apgriezties ar kājām gaisā, iespējamas laulības, bērna dzimšana, darba maiņa. Labu pārmaiņu gads, bet centieties tikt galā ar materiālas kārdinājumiem, atcerieties arī par dvēseles, emociju nepieciešamību. Neturieties pie pagājušā, tas tikai veltīgi tērēs spēkus.

13. NĀVE – jūs gaida kardinālas pārmaiņas. Nebaidieties un pieņemiet tās! Jūs esat tuvu sasniedzumiem un visam, ko vēlaties, tam, ko esat nopelnījuši pagājušajā gadā. Jebkuras pārmaiņas būs pozitīvas.

14. MĒRENĪBA – mīliet sevi un otus. Tāpat kā šajā secībā. Veltiet gadu sev, mēģiniet pieklusināt ambīcijas, sākt darīt un otus. Esiet vērīgi pret savu veselību, veltiet laiku savam ķermenim, kas ir dvēseles mājoklis.

15. VELNS – jūs šogad gaida dažādi cilvēki, kas atnāks arī laimes, tikai ievērojot mēru un

robežas. Šogad būsiet velnišķīgi pievilcīgi. Izmantojiet savus talantus! Jāuzmanās, lai neklūtu atkarīgi no kāda vai kaut kā.

16. TORNIS – šogad iespējami kādi liktenīgi satricinājumi, kāda dzīves posma nomaiņa. Pārmaiņas ir nenovēršamas, tāpēc gatavojieties tām, tad tiksiet cauri ar maksimālu ieguvumu.

17. ZVAIGZNE – jūsu cerības šogad piepildīsies! Viss, ko būsiet sākuši, tiks perspektīvā attīstīts un nesīs veiksmi. Vienīgi nevajadzētu pretendēt uz kaut ko, kas pieder citam.

18. MĒNESS – šogad būs viegli atrast kopēju valodu ar partneriem, līdzcilvēkiem. Uzticieties intuīcijai, kas noteikti parādīs pareizo ceļu. Šogad varat veicināt karjeras attīstību, tikai izvairieties no pārliekas emocionalitātes.

19. SAULE – stipriniet ticību sev, celiet pašapziņu, ceļojiet! Labvēlīgs gads bērna ieņemšanai, radošajām aktivitātēm. Netērējiet šo gadu veltīgi, centieties maksimāli izmantot Saules dotās iespējas.

20. TIESA – atsakieties no aizspriedumiem, centieties dzīvot, ievērojot likumību. Šogad jums ir iespēja mainīt savu dzīvi uz labo pusi, piepildīt vēlmes, ja sekosiet savai sirdsapziņai. Atklāsies patiesība, ja kaut kas tika slēpts.

21. PASAULE – šogad visa pasaule būs jūsu! Atradīsieties uzmanības centrā, jebkurā situācijā būsiet ieguvēji, ja ievērosiet mērenību un piesardzību.

22. ĀKSTS – jauns sākums, jaunas iespējas. Izmantojiet tās! Esiet kā bērns, ļaujieties dzīves plūdumam, tad augstākie spēki būs ar jums un viss izdosies.

Plaukstā ierakstītais

Vai cilvēka plaukstā patiešām ierakstīts viss viņa liktenis? *Citādā Pasaule* vērsās pie dziednieka, hiroloģes un taro kāršu speciālistes, lai noskaidrotu, cik daudz iespējams pateikt par cilvēku pēc viņa rokas, pašu neredzot.

▼ *Līva Romane, Ilze Pole*

Cilvēka plaukstā jau kopš dzimšanas ir dažādas līnijas. Dzīves laikā tās aug līdz ar roku un nedaudz pat mainās. Hiroloģi pēc šīm līnijām spēj noteikt teju vissīkāko cilvēka personības iezīmi, redz, ar kādiem izaicinājumiem cilvēkam nāksies saskarties nākotnē. Dziejnieks cilvēka enerģiju sajūt no jebkuras ķermeņa daļas, taču reizēm tieši roka ir tā, kas spēj paust visvairāk. Savukārt taroloģiem cilvēka rokas sūtītās vibrācijas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem ļauj izlasīt kārtis. *Citādā Pasaule* organizēja eksperimentu: ar neparastām spējām apveltītie informāciju varēja smelties tikai no cilvēka rokas, kamēr pašu personu slēpa biezi aizkari. Viens aprakstīja personas ārējo izskatu, cits runāja par raksturu, vēl kāds meklēja atbildes uz jau nedaudz konkrētākiem jautājumiem.

UZDEVUMS Četrus sabiedrībā pazīstamus brīvprātīgos paslēpām nelielā telpā aiz aizkariem un lūdzām nesarunāties, nesmieties vai kā citād. neatklāt sevi. Necaurredzamo aizkaru otrā pusē sēdinājām dziednieku Sentu Cilīti, hiroloģi Maiju Irbīti un taroloģi Svetlanu Butkeviču un lūdzām pēc iespējas vairāk pastāstīt par katru no eksperimenta dalībniekiem. Ekspertiem vienīga saikne ar cilvēku, kas bija paslēpts aiz aizkariem, bija viņa roka, sarunāties nebija atļauts. Katrs no neparasto spēju īpašniekiem atbildes meklēja pēc savas metodes. Dziejnieks Sentis Cilītis cilvēku rokām pat nepieskarās, strādājot ar enerģijas lauku ap tam. hiroloģe Maija Irbīte ar lupas un lineāla palīdzību rūpīgi aplūkoja līniju rakstu katrā cilvēka plaukstā, pirkstu lielumu un dažādus citus vizuālus elementus; savukārt taroloģe Svetlana Butkeviča atbildes meklēja kārtīs, kuras bija pārcēlušies aiz aizkariem paslēptā cilvēka roka. Pēc eksperimenta lūdzām katram tā dalībniekam kritiski novērtēt ekspertu teikto.

Dziejnieks SENTIS CILĪTIS

Sjui Mintana personīgais skolnieks, ar dziedniecību nodarbojas jau vairāk nekā 28 gadu. Apgūvis korejiešu akupunktūras psihokorekcijas tehnikas, ajūrvēdas pamatus. Palīdz hroniskiem un akūtiem nieru, asinsvadu, kaulu, nervu un ginekoloģisku slimību gadījumos.

Iepriekšējā pieredze. Ar paslēptu cilvēku enerģētiku bez papildu informācijas nācies strādāt reti, specializējies veselības kvalitātes uzlabošanas jautājumos un diagnostikā.

Kā tas notiek? Dziejnieks īsu mirkli aplūko cilvēka rokas, nedaudz atkāpjas, piever acis un strādā ar telpu ap tām. Fiziskā kontakta ar rokām nav. Pēc pāris minūšu klusēšanas dziednieks min īsus un konkrētus faktus, neizplūstot detalizētos raksturojumos.

Hiroloģe MAIJA IRBĪTE

Divu stundu ilgās konsultācijās palīdz cilvēkam izziņāt viņa personību, vēlmes un talantus, kā arī sniedz padomus karjeras vēlē. Vēsturniece, sasniegusi reiki trešo līmeni.

Iepriekšējā pieredze. Ar hiroloģiju nodarbojas vairāk nekā 20 gadu, konsultē cilvēkus

1. MĒĢINĀJUMS

Televīzijas šovu vadītāja un biznesa sieviete IVETA FELDMANE

Tic, ka ir brīži, kad nepieciešams meklēt atbildes arī netradicionālos veidos, taču zilēšanu pēc kārtīm neatbalsta, jo uzskata to par spēli. Viņaspārāt, daudz atkarīgs no paša cilvēka rīcības, nav mānticīga, taču ir ieinteresēta cita līmeņa realitātes, enerģētiskas izprašanā.

SENTIS CILĪTIS:

"Sieviete, enerģētiskāks cilvēks, nekā parasti mēdz būt. Tumši mati, augums varētu būt ap 170 centimetriem. Jūtu radošumu, grūti pateikt, vai strādā šajā jomā, bet radošs ir."

MAIJA IRBĪTE:

"Visu, kas notiek apkārt, cilvēks vispirms uztver ar emocijām, sajūtām, tikai pēc tam pievieno argumentus un faktus. Darbam obligāti jābūt radošam, šādas uguns rokas īpašnieks vienmēr ir entuziasts, kustas. Ne pārāk patik ierobežojumi, kontrole, labāk iet savu ceļu. Uzņēmēja nagī, vienmēr ies uz priekšu un vēlēšies sākt kaut ko jaunu, piemēram, mainīs darbu. Ir ritma izjūta laikā un dabas dota priekšrocība lietišķajā jomā. Cilvēkam ir dubulta galvas līnija, kas nozīmē, ka ir dotas dubultas smadzenes. Pirkstu galos dominē viļņi, tas nozīmē, ka ir liela personība. Zeltnešu galos ir pāva actiņa – dizainera zīme, spēj daudz ko darīt ar savām rokām, īpaši lietišķās mākslas jomā. Cilvēks vai nu labi orientējas naudas lietās, vai arī prot lieliski verbāli komunicēt."

SVETLANA BUTKEVIČA

BUTKEVIČA: "Darbs patlaban ir stabils, taču cilvēkam iekšā ir kaut kādi konflikti, izvēle. Nākotnē šis darbs var kļūt arī par nastu, ko vairs nav iespējams pavilkt. Praktisks cilvēks, praktiska nodarbošanās, varētu būt cieši saistīta ar naudu. Cilvēks ar saviem merķiem, uz kuriem tiek ties, taču iekšā ir kāda aktuāla izvēle. Gaidāmas pārrunas darbā, taču tās būs pozitīvas, šķēršļi tiks piepildīti. Nav ražošana, bet gan praktisks,

Es domāju, ka viņa juta manu skepsi un tādu kā aizsardzības barjeru, ko biju sev iekšēji uzlikusi, varbūt pat neapzināti, un viņa vienkārši nevarēja tikt klāt manai informācijai.

ar savām vēlmēm, vēlas nopelnīt. Varētu būt kāda emocionāla problēma, kas patlaban grauž, bet, ja rīkosies, cerības un vēlmēs piepildīsies. Emocijas rāda, ka ir ar kaut ko tomēr neapmierināts."

IVETA VĒRTĒ:

"Pirmais eksperts šķita diezgan nepārliecinošs. Galīgi garām jau viņš neaizšāva. Pateica pareizi par enerģētiku, lai gan nezinu, vai to tā var izmērīt. Domāju, ka viņš nejutās labi šajā vidē, iespējams, viņam bija grūti, ka apkārt tik daudz cilvēku. Dāma, kas lasīja pēc rokas, izklausījās visnotaļ ziņoša un orientējās šajā jomā. Viņa ļoti detalizēti

analizēja katru elementu un skaidroja. Viņa bija gatava stāstīt vēl un vēl, bet laiks bija ierobežots. Par to, ko viņa izstāstīja – jā, kopumā šādam raksturojumam varēja piekrist. Patiesībā trešā situācija man nepatika, jo esmu pret kāršu likšanu. Es uzskatu, ka tā ir tikai tāda spēle, rotaļa. Nenosodu, jo katrs izklaidējas, kā grib. Neesmu karojoša pretiniece. Viņa neko nepateica pareizi, bet es domāju, ka viņa juta manu skepsi un tādu kā aizsardzības barjeru, ko biju sev iekšēji uzlikusi, varbūt pat neapzināti, un viņa vienkārši nevarēja tikt klāt manai informācijai."

visdažādākajos jautājumos, parasti strādā aci pret aci ar cilvēku, taču, ja zināms cilvēka auguma garums un vecums, vizuāli redzēt rokas īpašnieku nav nepieciešams. **Kā tas notiek?** Hiroloģe aplūko cilvēka abas rokas, pajautā par cilvēka vecumu un auguma garumu, lai būtu saprotams, kā rokas vizuāli iederas cilvēka izskatā. Ar lineāla palīdzību nomēra dažādas rokas daļas, ar lupu aplūko pat vissīkākās plaukstas līnijas. Roku pētišana un cilvēka raksturošana notiek paralēli, nav nepieciešams apdomāšanās laiks.

Taroloģe SVETLANA BUTKEVIČA

Savā dzīvē redzējusi zīmīgus sapņus. Taro kārtis lasa aptuveni gadu. Turpina mācīties. Ar interesi piedalās dažādos projektos, jo vēlas pārbaudīt savas spējas.

Iepriekšējā pieredze. Nav strādājusi ar cilvēkiem bez iespējas sarunāties ar viņiem. Vienkāršāk pastāstīt, kas cilvēku sagaida dažādās dzīves jomās, atbildēt uz konkrētiem jautājumiem, nevis vispārīgi raksturot cilvēka personību.

Kā tas notiek? Kārtis tiek saņemtas un dotas aizkārtojamam cilvēkam, kas jāatgriež, lai sekārtotai naudai. Tā ir teroloģe, kas izvēlto gariskās tīklis uz galva un tūko zīdēt izlasamo vesījumu. Pēc tam laikā aiona uzdot interesējošus jautājumus un atbildes uz tiem meklē kārtīs.

2. MĒĢINĀJUMS

Modes māksliniece **ŠEILA**

Dzīvē saskārusies ar grūtībām, kas likušas pievērsties ezoteriskajai literatūrai un apsvērt dažāda līmeņa enerģētisko pasaulu eksistenci. Uzskata, ka neko nevajadzētu pieņemt kā neapstrīdamu patiesību, jo vienmēr var kļūdīties.

SENTIS CILĪTIS:

"Sieviete ar gaišiem matiem, augums nedaudz virs 160 centimetriem. Iespējams, darbojas apkalpojošā jomā. Varētu būt divi bērni – varbūt jau ir, bet varbūt vēl tikai būs."

MAIJA IRBĪTE:

"Uguns stilija, kas atrodas nemitīgā kustībā. Cilvēks visu laiku mēģina apgūt kaut ko jaunu, didās. Nepieciešams, lai darba režīms nebūtu stingri noteikts. Neatkarīgs cilvēks ar saviem uzskatiem. Cilvēks, kuram Dievs ir devis lielāku gribasspēku, nekā ikdienā tiek izmantots. Pēc rakstura miermīlīgs, nepieņem eksplozivitāti. Daba ir devusi

iedzimtu diplomātiju un šarmu. Dzīvē, iespējams, šo rakstura īpašību neizmanto tik daudz, cik varētu. Cilvēks ar bagātu emocionālo un garīgo dzīvi, patik savas domas izlikt uz papīra. Dubulta dzīves līnija norāda, ka šim cilvēkam ir sargeņģelis, pietiek spēka pārvarēt grūtības. Cilpas pirkstu galos liecina, ka cilvēks jūtas labi darbā, kurā ir saskarsme ar citiem cilvēkiem. Savukārt vijumi norāda uz sarežģītu personību. Spēj rīkoties ātri un pareizi, taču reizēm var nonākt baltā zvirbuļa lomā – apkārtējie var nesaprast. Cilvēkam noteikti nepieciešama radoša pieeja darbam, lielākais ienaidnieks – monotons darbs."

SVETLANA

BUTKEVIČA: "Kārtis negrib runāt, cilvēkam iekšā ir kaut kāda baigā skepse. (*Svetlana liek kārtis vēlreiz.*) Saistība ar naudu patlaban dzīvē ir jauns sākums, iekšā ir bijušās bēdas. Varbūt ir iepļānots kāds ceļojums, komandējums, tam vajadzētu pievērst uzmanību. Ir

Manas strāvas nav labvēlīgas šādām nodarbēm, iespējams, tāpēc sākumā ar kāršu likšanu nekas nesanāca.

3. MĒĢINĀJUMS

Aktrise **JUTA VANAGA**

Vēl joprojām domāju, ka liktenis ir jākaļ katram pašam.

Vairāk tic pašas spēkiem, taču horoskopus reizēm lasa. Īpaši interesē roku līniju izzināšana, jo novērojusi, ka dzīves laikā tās mainās. Uzskata, ka cilvēks var neapziņāti ietekmēt no gaišreģu teiktā.

SENTIS CILĪTIS:

"Meitene, 12 gadus veca, neliela auguma. Patlaban nedaudz uztraukusies."

MAIJA IRBĪTE:

"Cilvēkam ir kustīgs, fleksibls raksturs. Iet līdzī laikam. Nevajadzētu būt problemām ar komunikāciju. Bieži vien ir tikai viena – sava – patiesība. Visu iniciatīvu, kas cilvēkam ir, nedaudz piebremzē iekšu nagu forma. Šī bremzīte var ieslūgties pēdējā mirklī, tāpēc, iespējams, ne pirmo reizi savā dzīvē cenšas

kaut ko izmainīt. Piemīt diplomāta šarms, kas palīdz arī nepatīkamas lietas pavēstīt šarmanti. Ļoti emocionāls cilvēks, bieži momentā var sākt raudāt. Ir jau dzīves uzdevumi: izpildīts – labā roka ir tikpat piepildīta līnijām kā kreisa. Jū vairāk nekā parasts cilvēks – vai nu sapņos, vai ar intūciju. Atsevišķos brīžos varētu būt garastāvokļa cilvēks. Cilvēks spēj ļoti ātri par kaut ko aizdegties, aizrauties, bet tikpat ātri arī zaudēt interesi un iet tālāk."

SVETLANA

BUTKEVIČA: Pašreizējā karjera emocionālajā ziņā ir tādā, kas patīk. Ir pacēlums, tādās kā svinības. Taču ir nesaprašanās un kaut kāda domstarpības ar jaunu vīrieti priekšnieku vai kolēģi. Ir šaubas par izvēli. Ir bailes, neliels sastingums par to, vai atbilst

4. MĒĢINĀJUMS

Fotogrāfs **MATĪSS MARKOVSKIS**

Es nenoliedzu neko no tā, ko šie cilvēki dara, bet ir lietas, kurām es vienkārši neticu.

kāds, kas aiz muguras tā kā cenšas ieriebt, apmelot vai ko tādu. Darbā ir nelieli šķērslīši, bet tie drīz beigsies. Rāda, ka iekšēji ir bijušas kaut kādas bēdas, asaras, šķiršanās vai vēlšanās šķirties.”

ŠEILA VĒRTĒ:

“Negribu visu izpostīt, bet pirmais kungs netrāpīja – acis un mati man ir tumši brūni, blonda neesmu. Augumu viņš diezgan precīzi nosauca. Par tiem diviem bērniem... nu, labprāt. Brīnišķīgā dāma, kas lasīja pēc rokas, sagrāba roku un visu diezgan precīzi pateica. Man patika. Nianses par darbiem bija ļoti precīzas. Runājot par pēdējo jauko dāmu... es jau visus brīdināju, ka manas strāvas nav labvēlīgas šādām nodarbēm, iespējams, tāpēc sākumā ar kāršu likšanu nekas nesanāca. Es vienmēr ceļoju, vairākas reizes gadā. Lielās bēdas bija sen, bet bija – nomira ļoti tuvs cilvēks. Tā aktīvi it kā vairs nebēdājos, nejūtu. Visaugstāk vērtēju dāmu, kas zilēja pēc rokas.”

ši novērtē izdarīto. Ir šaubas un izvēles darba ziņā, bet redzams, ka cilvēks ir pareizajā vietā – apakšā ir kārts ar saulīti. Gribas teikt, lai saudzē veselību. Dzīves partnerim nepieciešama vientuļība – vai nu aizbraucis, vai vēlas pabūt viens. Ir piesardzība. Jūtu nomāktību, vilšanos, vēlmi noslēgties sevī. Cilvēks vairāk domā par darbu, gaida personīgo izaugsmi, pacēlumu. Radošs darbs, emocijas.”

JUTA VĒRTĒ:

“Esmu ļoti daudz par sevi uzzinājis, un tas mani priecē. No pirmā eksperta uzzināju, ka man ir 12 gadi un ka es esmu maza auguma. Kad es iesmējos, viņš teica, ka esmu nervoza un pietiek par to runāt. Jāteic, ka otrā eksperte bija vislabākā, es labprāt ar viņu vēl parunātos. Pēc rokām visu arī

pateica – gan par jūtīgu, gan par atspēribu. Otrā eksperte tiešām ir eksperte, gribētu viņu satikt. Tā bija vienīgā, kas pusstundu nedomāja un pēc tam neizmeta vienu teikumu. Palīdzēja saprast, kam jāpievērš lielāka uzmanība. Trešās ekspertes teiktais nāca visai lēni, bet galīgi greizi nošauts nebija, kaut ko tomēr viņa izspieja. Prieks, ka viņa redzēja saulīti. Pareizi pateica, ka šābrīža situāciju darbā ietekmē kāds pagātnes lēmums – pirms trim gadiem man bija jāpieņem lēmums, vai es būšu Latvijā vai Vācijā. Dzīves partnera man jau kādus divus gadus nav, varbūt tāpēc teica, ka vēlas pabūt viens. Vēl joprojām domāju, ka liktenis ir jākaļ pašai.”

Tic pārdabiskām lietām, spoku un raganu eksistencei, taču dziednieku un zilnieku spējas apšaubā, jo savā dzīvē nav pieredzējis neko tādu, kas viņu pārliecinātu par pretējo. Uzskata, ka zilēšanas process un kāršu lasīšana ir interesanta nodarbe, taču pielīdzināma pasakām.

SENTIS CILĪTIS:

“Virietis augumā virs 170 centimetriem, ar gaišiem matiem. Daudz ko dzīvē sajūt ar sirdi. Profesija ir radoša. Sajūta, ka varētu būt pāri 20 gadu vecumam – 22 vai mazliet vairāk. Prognozēju, ka būs trīs bērni un precēsies vienu reizi.”

MAIJA IRBĪTE:

“Izteikta uguns roka. Vispirms saskata problēmas kopumā, nedaudz dominē stratēģiskā domāšana. Ikdienā cilvēks verbāli komunicē vairāk, nekā tas dots no dabas. Galvas līnija ir starp

lietišķo un humanitāro, abu līniju galos ir tā sauktais naudas kaušņš – cilvēks vienmēr pratis nopelnīt naudu. Ļoti emocionāls, atsevišķos brīžos pat nedaudz nervozs, ar bagātīgu emocionālo dzīvi. Iespējams, gadsies brīži, kad cilvēks būs pārpūlējis un nespēs pilnībā izmantot savu intelektuālo potenciālu. Izvēle ir paša rokās – ar savu gribu var sasniegt vairāk, nekā varbūt daba ir devusi.”

SVETLANA

BUTKEVIČA: “Vai nu kārtis, vai cilvēks nevēlas runāt par ģimenes lietām. Virietis ir praktisks. Ja ir tukšā kārts, tāpat negrib, lai es stāstu. Un nevajag arī. (Svetlana liek kārtis vēlreiz, šoreiz jautājot par nākotni.) Janvāris būs diezgan viegls, taču jāuzmanās no nepareiziem lēmumiem – tos vajag pārdomāt. Februāri būs tieksme uz visām baudām, ieskaitot naudu un varu. Jāsargā veselība. Martā būs cerību un vēlmju piepildījums, tad varēs rīkoties. Aprīlī vajadzēs pabūt ar sevi, maijā var nākties saskarties ar meliem vai nodevību. Jūnijs ir zināšanu apgūšanas laiks, bet jūlijā var aktīvi rīkoties ar gribu un varu, savukārt augustā vajadzētu piebremzēt naudas jautājumos. Septembrī paredzami lieli tēriņi, oktobri būs jāmacās, bet novembris ir stinguma mēnesis – nopietnus lēmumus vajadzētu atlikt. Decembrī viss, ko iesāksiet, labi beigsies. Kopumā 2013. gads būs veiksmīgs, bet jāuzmanās no kaut kā slēpta.”

MATĪSS VĒRTĒ:

“Kopumā visu vērtēju diezgan pozitīvi, izņemot pirmo virieti, kas man lika mazliet vilties. Man ir nedaudz vairāk gadu, nekā viņš minēja, – 29, taču profesija patiešām ir radoša. Otrais cilvēks šķiet pieredzējis un balstās uz savām zināšanām. Trešajā gadījumā visu pateikto varētu novērtēt pēc gada. Tas viss, protams, varētu notikt, tikai no manas pušes jāieliek daļa darba. Hirolōģe neko neprecīzu nepateica. Viss bija normāli un diezgan precīzi. Kopumā manas domas par šādām aktivitātēm tā īsti nav mainījušās. Es nenoliedzu neko no tā, ko šie cilvēki dara, bet ir lietas, kurām es vienkārši neticu.” ●

Čūska slaidumu 2013. gadā!

Jauno gadu vienmēr sākam ar kādu apņemšanos. Viena no populārākajām, sevišķi dāmām, ir atbrīvoties no liekajiem kilogramiem un iegūt slaidu augumu. Cīņā ar kilogramiem palīgā nāk gan simorons, gan Mēness fāzes.

▼ *Evija Pozņaka*

Konsultējusi fen šui speciāliste un numeroloģe
DITA BLŪMA

Dušas rituāls

Kad esat dušā, izrunājiet šādu frāzi: "Paldies jums, tauriņi, par darbu un aizsardzību! Karš beidzies, jūs esat atlaisti rezervē, izkūstiet un barojiet manas smadzenes!"

Antitauki

Nopērciet parastu dušas želeju un svinīgos apstākļos, vēlams, ar zelta krāsu, uz tās uzrakstiet "Želeja novājšana". Jūs varat tai piestiprināt arī skaistu etiķeti ar uzrakstu "Antitauki". Lietojiet to katru reizi, kad ejat dušā.

Kilogramu aizlecinašana

Uzkāpiet uz krēsla un skaļi pasakiet velēšanos: "Es esmu pateicīgs/-a Visumam par to, ka man ir slaidis augums!" Tad leciat nost no krēsla, lēciena brīdī uzsitot knipi, un skaļi sauciet: "Papjorla!" Brīdī, kad atkal esat uz grīdas, iesaucieties: "Yes!"

Augstpapēžu fitness dāmām

Šim rituālam vajadzēs septiņas nedejas un augstpapēžu kurpes. Pirmajā nedēļā ar augstpapēžu korpēm staigā vienu dienu, vismaz septiņas reizes pasakot: "Esmu slaida!" Otrajā nedēļā staigā divas dienas. Tā turpina līdz septītajai nedēļai, katru reizi vienu dienu pieliekot klāt.

Superdiēta

Paņemiet tīru papīra lapu un uzrakstiet uz tās vārdu "superdiēta". Lieciet to sev zem dibena vienmēr, kad gribat apsēsties. Šis tehnikas būtība – jūs burtiski "sēžat uz diētas".

Slaidie kristāli

Mājas centrā pie lampas sarkanā dziedziņā iekarina kristāliņus. Tie atspīd logos, lampās, spoguļos. Tie mirdz un vizuālo, tādējādi iedarbina un aktivizē veselības tematiku, arī tievēšanu. Mājas centrs atbild par veselību.

Čūska somā un ledusskapī

Izmantojiet jauno Čūska's gadu savā labā! Čūska's ir slaidas, tāpēc nēsājiet Čūska's figūriņu somā, ielieciet to arī saldētavā, ledusskapī un konfekšu traukā. Neaizmirstiet to piestiprināt pie ledusskapja durvīm.

Mēness uzlādētais ūdens

Kad Mēness atrodas Vērša zīmē, ūdeni uz nakti atstāj stikla traukā. No rīta pirms saules lēkta to noglabā tumšā vietā. Uzlādēto ūdeni lieto pa ēdamkarotei katru dienu skaistumam un labai figūrai.

Virtuālais spogulis

Dzīve ir virtuālais spogulis ar daudziem variantiem. Tas atspoguļo mūsu domas "jā", "nē" un citos variantos, ko nu mēs katru reizi pasūtām. Ko mēs pasakām spogulim no rīta, to arī saņemsim. Tātad katru rītu teiksim savam spoguļattēlam: "Es esmu skaists/-a un slaidis/-a!" Tad arī citi tā domās.

Metam nost!

Paņemiet gaisa balonu un uzrakstiet uz tā, cik kilogramu vēlaties "nomest". Tad piepildiet to ar ūdeni, aizsieniet un izmetiet pa logu.

Maģiskā tēja

Katru vakaru noteiktā laikā, vislabāk plkst. 21:00, jādzer ingvera un citrona tēja. To pagatavo un pirms dzeršanas apmaisa 21 reizi pretēji pulksteņa rādītāju kustības virzienam, sakot: "Esmu ideāls/-a, slaidis/-a un skaists/-a!"

Talismans somā

Rokassomiņā, portfeli vai mugursomā nēsājiet tējkaroti, kas apsieta ar sarkanu lenti.

Nezaudēju. Iegūstui!

Kad svari sāk rādīt mazāk kilogramu, nedrīkst teikt: "Es zaudēju kilogramus!" Zemapziņa dzird vārdu "zaudēt", tāpēc ātri vien nokārto, lai zaudējuma vietā viss nāk dubultā. Pareizi jāsaka: "Es esmu divus kilogramus tuvāk savam ideālajam svaram!"

Pusdienu dalīšana

Uzlieciet sev edienu uz šķīvja, tad pusi no tā uzreiz pārliciet uz atsevišķa šķīvja, ko domās kopā ar liekajiem kilogramiem atdodiet citai, iedomātai, personai.

Hernhūtiešu paradokss

"Pateicoties hernhūtiešu kustībai, vēsturiskās attīstības gaitā izveidojās garīgais pamats, uz kā radās Latvijas valsts," ir pārliecināts vēstures zinātnu doktors un mācītājs Gundars Ceipe. "Hernhūtiešu kustība aizsāka latviešu inteligences veidošanos, kas vēlāk transformējās citās kustībās un idejās par nacionālas valsts iespējamību. Tas ir traģisks latviešu likteņa aspekts, ka šodien par latviešu Brāļu draudzi gandrīz neviens neko nezina."

▼ *Andris Bernāts*

Gundars Ceipe atzīst, ka hernhūtiešu jeb Brāļu draudzes vēsture, darbība un statuss ir paradokss un pasaulīgās loģikas kategorijās grūti izprotams. "Garīga atmoda ir notikums, kas neieklaujas pasaulīgā lietu kārtībā un saprašanā," spriež mācītājs. "Latviešu Brāļu draudzes dzīvā tradīcija ir pārcirsta, un par to trūkst nevis informācijas, bet gan elementāras saprašanas. Tāpēc daudzi nezina un nevar saprast, kas tie tādi hernhūtieši ir. Bez jebkāda pārspilējuma var teikt, ka 18. un 19. gadsimta latviešu un arī igauņu Brāļu draudzes atmoda un darbība bija viena no lielākajām un iespaidīgākajām garīgajām atmodām kristīgās pasaules vēsturē."

Tā Kunga pasargājums

Brāļu draudzes sākumi meklējami jau viduslaikos. Kad Konstancē sārtā sadedzināja čehu nacionālo varoni Janu Husu (1369–1415), Bohēmijā un Morāvijā sākās spēcīga evaņģēliska un arī sociāli nacionāla kustība, kas radīja aizmetņus Brāļu draudzei. Tā dibināja 1457. gada 1. martā Bohēmijā, nelielajā Kunvaldes ciematā. Pēc pirmo kristiešu paurauga viņi cits citu sauca par brāļiem un māsām. Jauno reliģisko organizāciju vispirms nosauca *Frates Legis Christi* (latīniski – Kristus likuma brāļi), vēlāk pārdēvēja par *Unitas Fratrum* (Apvienotā brālība). Pirmos Brāļu draudzes bīskapus iesvētīja valdensieši, kuri saskaņā ar leģendu bija tieši apustuļu pēc-

Gundars Ceipe pie Latvijas draudzes vēsturiskā sākuma Rīgā, Kalēju

Hernhūtiešu vēsture, darbība un statuss ir paradokss un pasaulīgās loģikas kategorijās grūti izprotams.

teci. Tā laika Romas katolu baznīca nežēlīgi vajāja gan valdensiešus, gan Brāļu draudzi. Pastāvot arī politiskiem aspektiem, vajāšanu galvenais iemesls bija skaidri evaņģēliska Kristus mācības izpratne un realizācija prak-

sē, attīrta no reliģiskā kulta uzslāņojumiem Brāļu draudzes pamats un centrs bija saprātams Dieva vārds dzimtajā valodā. Tas mērālais un ētiskais centrs bija Kristus Kāli sprediķis (Mateja evaņģēlija 5.–7. nodaļā), kas ietekmēja tradīciju, dievbijības izpausmi un gatavību upurēties.

Trīsdesmitgadu kara un vajāšanu pēc 1620. gada daudzi brālības pārstāvji bīspiesti emigrēt uz citām Eiropas zemēm, un arī noiet dziļi pagrīdē. Brāļu draudzes atdzīvošana sākās 1722. gadā, kad reihšgrāfs Niklajs Ludvigs fon Cincendorfs (1700–1760)

▲ Zasmuiža (*Sassenhof*) ar papīrfabriku – Rīgas Brāļu draudzes nelegālo saiešanu vieta 18. gs. vidū.

Gaides saiešana. Pirmais latviešu Brāļu draudzes saiešanu nams (1765). ▶

◀ Ģenerāliene Magdalēna Elizabete fon Hallarte (1683–1750).

Hernhūtes Brāļu draudzes misionārs, Vidzemes apustulis Kristiāns Dāvids (1690–1751). ▶

savos zemes īpašumos Saksijas austrumos atļāva apmesties vājātajiem Brāļu draudzes locekļiem no dažādām zemēm un nodibināt Hernhūtes apmetni, kura ar laiku izauga par pilsētiņu. Nosaukums *Herrnhut* cēlies no vārdu savienojuma *Herrn hut*, kas nozīmē – *la Kunga pasargājums*. Pēc dažiem gadiem Hernhūtes apmetnē mita jau aptuveni 300 dažādu konfesiju cilvēku. Herhūtiešu panākumiem bija vairāki iemesli. Viņu organizācijās valdīja demokrātiski principi, tur nejuta mācītāja draudīgo pirkstu. Hernhūtieši akcentēja vienlīdzību pretstatā baznīcas kundziskumam, emocionalitāti pretstatā sausaī didaktikai. Brāļu draudzēs uzsvēra kristīgo milestību, sirsnīgumu un draudzīgu attieksmi pret visiem cilvēkiem, kā arī darba tikumu un kārtīgu dzīvesveidu. Ar laiku tika izverst plašs misijas darbs, Brāļu draudzes locekļi izceļoja un dibināja jaunas draudzes citās zemēs. Divos gadu desmitos no Hernhūtes izsūtīja vairāk misionāru nekā divos gadsimtos no visas reformētās baznīcas kopā.

Nācījas ieņemšana

Astonpadsmitā gadsimta sākumā Ziemeļu karš un pēckara periods vērtējams kā viens no postošākajiem un drūmākajiem laika posmiem Latvijas vēsturē. Latviešu stāvoklis bija nožēlojams. Juridiski un faktiski latvieši bija vergi, pieklājības labad saukti par dzimtcilvēkiem. Zemnieki bija muižas mantā, kas tika piesaistīta vācu muižnieku īpašumiem. Viņus drikstēja pirkt, pārdot, mainīt

Brāļu draudzes pamats un centrs bija saprotams Dieva vārds dzimtajā valodā. Tās morālais un ētiskais centrs bija Kristus Kalna sprediķis.

un nospēlēt kārtis. Latvieša karjeras augstākā virsotne – muižas kučiera buka. Valdīja analfabētisms, par zemnieku izglītošanu nevarēja būt ne runas.

Pirmie Hernhūtes brāļi Kristiāns Dāvids un Timotejs Fidleris vispirms ieradās Rīgā, tad devās uz Valmiermuižu, kur tos jo īpaši labi uzņēma tās saimniece Magdalēna Elizabete fon Hallarte (1683–1750). Viņa vēlāk kļuva par vienu no galvenajām kustības veicinātājām Vidzemē. Fon Hallarte aicināja hernhūtiešus sūtīt uz Vidzemi brāļus, kas būtu priekšzīmīgi tikumos un amatos.

1736. gadā apspriedē Valmiermuižā tika izstrādāts plāns hernhūtiešu tālākai darbībai, lai evaņģēlija labā vēsts aizsniegtu arī latviešu dzimtajaudis.

Darbības stratēģijā galvenā vieta tika ierādīta izglītības jautājumiem. Sanākušie nolēma dibināt speciālu skolotāju semināru, kur sagatavotu kvalificētus skolotājus no latviešu vidus, kas vēlāk paši spētu mācīt tautiešus dažādās zinībās un izplatīt Kristus labo vēsti jeb pestīšanu.

Jau 1737. gadā Vidzemē sāka ierasties no Hernhūtes sūtītie skolu darbinieki un amatnieki, starp kuriem bija arī diezgan daudz čehu tautības pārstāvju no Morāvijas un Bohēmijas. Starptautiskā valoda tolaik bija vācu. Lai spētu atvērt latviešu zemnieku sirdis Dieva žēlastībai, hernhūtiešu pirmais stratēģiskais uzdevums bija iemācīties latviešu valodu. Un to viņi arī darīja, strādājot smago muižas darbu kopā ar zemniekiem.

1738. gadā fon Hallarte iepirka zemi Gaujas labajā krastā, tagadējā Valmieras pilsētas teritorijā, un dāsni sponsorēja Brāļu draudzes centra – diakonāta un latviešu skolotāju semināra ēku kompleksa – celtniecību. Skolotāju seminārā ne tikai izglītoja, bet arī mācīja dziedāt, vingrot un spēlēt mūzikas instrumentus. No Valmiermuižas hernhūtiešu kustība strauji izplatījās pa visu Vidzemi. Lidztekus semināra darbībai Valmierā sāka rīkot atsevišķas Brāļu draudzes pieredzes. 1739. gada 8. janvārī organizēja pirmo saiešanu speciāli latviešu cilvēkiem. Pirmajā reizē atnāca vien astoņi latvieši, bet ar katru nākamo nedēļu apmeklētāju skaits

arvien pieauga. Ārkārtīgi nozīmīga bija turpmākā hernhūtiešu rīcība – viņi uzsāka pastorālo darbību. Un notika tas, ko šodien mācītājs Gundars Ceipe vērtē kā pārdabisku un pārspasaulīgu notikumu, – garīgā atmoda. Sākās latviešu grēkatziņas un grēknozēlas laiks. Notikuma laikabiedru liecībās lasāms, ka daudzas dvēseles tika modinātas, cilvēki raudāja par saviem grēkiem, cits citam lūdza piedošanu un atdeva pirms daudziem gadiem nozagtās mantas. Mītējās dzeršana un izlaidība, apmeklētāju trūkuma dēļ slēdza krogus. Tiesas palika bez darba, likvidēja cietumus, jo tie stāvēja tukši. Gundars Ceipe uzsvēr: “1739. gadā Valmierā sākās varena atmoda, kas šajā laikā izmainīja ievērojamas tautas daļas pasaules sapratni un dzīves jēgu. 1739. gada Vasarsvētku garīgais satricinājums Vidzemes dzīvi vērsa pilnīgi citādu. Bija sākusies viena no lielākajām atmodām Eiropas vēsturē, kas ar savu spēku izveda no vēstures mijkrēšļa nācīgas gaisma divas tautas – latviešus un igauņus. Šajā notikumā atrodas garīgais pagrīeziena un atslēgas punkts visai turpmākajai Latvijas vēsturei, notika nācīgas ieņemšana. Latvieši tapa svētā gara apēnoti.”

Šajā laikmetā izauga pirmā latviešu dzimtcilvēku inteliģentu paaudze. Latvieši masveidā sāka mācīties lasīt, lai varētu saprast Svētos Rakstus. Viņi sāka rakstīt, lai savās autobiogrāfijās varētu liecināt par Dieva darbu viņu dzīvēs. Hernhūtiešu dzīvēstāsti ir pirmie daiļdarbi un nacionālās literatūras žanrs latviešu literatūrā. Veidojās latviešu vēsturiskā pašapzināšanās un savā ziņā arī izredzētības fenomēns. Brāļu draudze formēja latviešu sabiedrisko dzīvi, no kuras izauga savi lideri, un organizēja sistematisku izglītības darbu, kas balstījās mācībā. Brāļu draudzes būtība – padarīt ticību saprotamu un pieejamu arī vienkāršam cilvēkam, ieviešot dzīvē desmit baušļus un tuvākā mīlestību.

Zemnieku aristokrātija

Astoņpadsmitā gadsimta beigās, pateicoties hernhūtiešu darbībai, Vidzemes latvieši un igauņi kļuva par visizglītotākajiem zemniekiem tā laika Eiropā. Atsevišķos hernhūtiešu novados lasīt un rakstīt pratēju skaits pārsniedza 90 procentus. Sociālo pārmaiņu un reformu dēļ latviešu tautai kopumā ļoti labvēlīgo 19. gadsimtu simboliski atklāja 1802. gada hernhūtiešu organizētie Kauguru nemieri, kur pirmo reizi pret latviešu zemniekiem tika raidītas regulārās karaspēka vienības ar lielgabaliem. Deņņpadsmitā gadsimta 30.–40. gados Brāļu draudze Vidzemē un Igaunijā sasniedza savus iespaidīgākos apmērus – 100 000 organizācijas locekļu. Hernhūtieši dominēja un

Klusais gājiens

Ne krieviem, ne vāciešiem nepatika latviešu labi organizētā nacionālā organizācija Brāļu draudze. Muižnieku un mācītāju sūdzību dēļ 1743. gada 16. aprīlī Krievijas keizariene Elizabete Romanova pavēlēja slēgt lūgšanu namus un aizliedza sapulces Krievijas impērijā. Laiks no 1744. līdz 1770. gadam pazīstams kā Brāļu draudžu “klusais gājiens”. Tika slēgtas un aizzīmogotas draudzes saiešanu vietas, atņemtas grāmatas, vajāti nepakļāvīgie. 1744. gada decembrī grāfs Cincendorfs personīgi ieradās Pēterburgā, taču viņam neizdevās pārliecināt keizarieni atcelt rīkojumu.

Birokrātiski šķēršļi

1834. gadā cariskās valdības likumdošanā ieviesa normu, ka jaunu Brāļu draudzes saiešanu namu iekārtošanai nepieciešama iekšlietu ministra personiski parakstīta atļauja. Saiešanas pakļāva vāciskās baznīcas uzraudzībai. Ik vārds un dziesma bija jāsaparņo ar mācītāju. Bija arī citas birokrātiskas represijas, kas tomēr nedeva cerēto rezultātu – neizdevās iznīdēt ne Brāļu draudzes kustību, ne salauzt latviešu zemnieku garu.

Draudzes lozungi

Viena no Brāļu draudzes tradīcijām bija izvēlēties katrai dienai savu lozungu. Šo tradīciju aizsāka grāfs Cincendorfs, kas pēc vakara lūgšanas deva draudzes pārstāvjiem konkrētu lozungu – biblisku paroli, pēc kuras draudzei nākamajā dienā vadīties. Vēlāk šo lozungu vienkārši izlozēja. Piemēroti Bībeles un dziesmu panti tika uzrakstīti uz atsevišķām lapiņām un savākti kastītē, no kuras viens draudzes pārstāvis izvilka lozungu nākamajai dienai.

faktiski noteica latviešu un igauņu dzīvi.

Dzimtbūšanas atcelšana jaunā attīstības līmenī aktualizēja latviešu cīņu par savām nacionālajām un cilvēka tiesībām. Ekonomiski un politiski valdošie baltvācieši ārkārtīgi siksti turējās pie savām kungu kārtas privilēģijām. Pirmais latvietis, kas tiesas ceļā uzvarēja vācu baronu fon Veisenšteīnu, bija leģendārais hernhūtiētis Aumanis Anžs (1783–1852) no Dzērbenes *Kurmjū*

▲ Jaunatklājums. Dāvida Baloža dibinātais Brāļu draudzes saiešanu nams Saikavā līdzās Kristiāna Dāvida pamatskolai.

Pēdējais pirmskara Latvijas Brāļu draudzes vadītājs Edgars Rumba (1904–1941)

mājām. Tas bija iespējams, jo ticības bāze sameta naudu un noalgoja divus labus gas advokātus. Laika gaitā attīstoties Brāļu draudzēm, to vadību veidoja latvis sabiedrības elite – čaklākie, krietnākie, garākie un turīgākie tautas dēli un meitas. Viņi arī hernhūtiešus krasi atšķīra no citiem zemniekiem – viņi veidoja tā saucamo zemnieku aristokrātiju. Brāļu draudze ar tās sabiedrības dabīgo iekārtu, saiešanu namiem, organizāciju, tradīcijām, liturģisko praksi, sakultūru un stilu bija izveidojusies par specifiski latvisku kristietības izpausmes veidu. Cittautieši to uzlūkoja pat kā latviešu nacionālo baznīcu.

Tomēr ar 19. gadsimta otro pusi Brāļu draudze pamazām atdeva savas pozīcijas. Tā tūlīt fiziski un morāli novājināta neņētraukto vajāšanu dēļ un līdz ar straujo kapitalistiskās sabiedrības attīstību zaudēja sociāli politisko ietekmi. Vietumis arī pēdējās Brāļu draudzes kustībā bija izteiktas garīgas krīzes pazīmes. Brāļu draudze gan turpināja pastāvēt, un vairāk vai mazāk aktīvi darbojās vairāk nekā 130 saiešanas namu. Taču tūlīt vairs nebija agrākās ietekmes. Deņņpadsmitā gadsimta 60.–70. gados latvieši sāk dibināt dažādas laicīgas biedrības un organizācijas. Lai vai kā, Brāļu draudze savu veltīturisko misiju bija veikusi. Tā turpināja stāvēt arī pirmās brīvvalsts laikā – kustība bija aptuveni 60 saiešanu namu. Daudz namus nopostīja Pirmā pasaules kara laikā, līdz padomju okupācijai regulāri dar

Latvijas Brāļu draudzes sadrudzības karogs.

▲ Pie Latvijas evaņģēliski luteriskās baznīcas, LU Teoloģijas fakultātes un Brāļu draudzes dibināšanas Latvijas Republikā stāvēja vieni un tie paši cilvēki. Attēlā LU mācībspēki ar LELB arhibīskapu T. Grinbergu.

◀ Brāļu draudzes Kristiāna Dāvida pamatskola Madonas novadā.

jās aptuveni 40. Saiešanu nami parasti atradās kāda bagāta un godājama saimnieka īpašumā. Kaut arī juridiski nams skaitījās saimnieka privātīpašums, tas bija paredzēts visiem, jo to būvēja kopīgiem spēkiem. Starpkaru periodā latviešu Brāļu draudzes vadība atradās Rīgas Brāļu draudzes saiešanu namā Kalēju ielā 8, Vecrigā.

Neiederas nevienā sistēmā

Latvijas Brāļu draudzes atjaunotājs mācītājs Gundars Ceipe uzskata, ka hernhūtiešu garīgā kustība veidoja pamatu tam, ko šodien mēdz saukt par latvisko mentalitāti. "Brāļu draudzei varam teikt paldies par daudzām latviskām tradīcijām, arī par Dziesmu svētkiem, par latvisko skaistuma un dabas izjūtu, par ziedu milestību un kapu svētkiem. Starptautiskā mērogā Brāļu draudzes pārstāvji ir izcīnījuši daudzas tagad ļoti zināmas lietas, piemēram, skatu torņus, sporta laukumus un daudz ko citu. Hernhūtieši ieviesa arī fiksētās cenas, jo līdz tam notika kaulēšanās."

Kad pajautāju, kāds pašam bijis ceļš līdz hernhūtiešu kustībai, Ceipe stāsta: "Ticīgi kļuva jau padomju laikā, kad negaidīti un dziļi saskāros ar reliģiska rakstura piedzīvojumiem. Tikai vēlāk sapratu, ka tā bija liela Svētā Gara žēlastība. Kad astoņdesmito gadu beigās strādāju par žurnālistu Kultūras fonda avīzē, man vajadzēja savākt informā-

Cilvēki raudāja par saviem grēkiem, lūdza piedošanu cits citam un atdeva pirms daudziem gadiem nozagtās mantas. Mītējās dzeršana un izlaidība, apmeklētāju trūkuma dēļ slēdza krogus. Tiesas palika bez darba, likvidēja cietumus, jo tie stāvēja tukši.

ciju rakstu kopai par hernhūtiešiem. Sākot interesēties par Brāļu draudzi, tapu uzrunāts un sajūtu ciešu garīgu saistību."

Vēlāk Gundars Ceipe kļuva par luterāņu mācītāju, tomēr pateicības un atbildības sajūta pret Brāļu draudzi saglabājās. "1997. gadā Straupē, kur kalpoju kā mācītājs, mēs sarīkojām pirmo Brāļu draudzes pasākumu, bet 2001. gadā nodibinājām Brāļu draudzes misiju. Tā ir garā radniecīgu cilvēku

apvienība no dažādiem Latvijas novadiem, mums ir vairāki saiešanu nami un skola Madonas pusē."

Mācītājs šodienas situācijā saskata līdzību ar pagātni. "Visos laikos Brāļu draudze bija neērta. Agrāk tas bija saprotams, jo baznīca tomēr bija vāciska padarīšana. Daudziem vāciešiem nepatika, ka latvieši organizējas savās kristīgajās draudzēs, ka latviešu zemnieki kļūst pašapzinīgāki un iztaisno muguru. Kā agrāk, tā arī tagad Brāļu draudze neiederas nevienā sistēmā. Arī Pestītāju ar mācekļiem tā laika reliģiskā sistēma nepieņēma. Robeža ir dvēselē – vai cilvēks grib būt citiem kungs vai vienkāršs brālis? Agrāk kungi bija vācieši, šodien kungu un vienkāršo cilvēku robežas meklējam pašā latviešu tautā. Pārāk daudzi grib būt kungi, bet patiesībā viņus vada nožēlojamas ambīcijas."

Ceipe piebilst, ka arī pirmās brīvvalsts laikā, divdesmitajos gados, īsti nebija saprotams Brāļu draudzes juridiskais aspekts. "Ar lielu ietekmi kultūrā un arī sociālajā dzīvē Brāļu draudze Latvijas teritorijā bija darbojusies jau gandrīz 200 gadu, bet, kā izrādījās, tā atradās ārpus juridiskajiem rāmjiem. Tā nebija atsevišķa reliģiska konfesija, tāpēc to pieskaitīja pie biedrībām. Un tikai 1934. gadā, kad pieņēma likumu par reliģiskām organizācijām un to apvienībām, Brāļu draudze uz īsu laiku ieguva juridisku statusu – reliģiskā apvienība."

Mācītājs skaidro, ka Latvijā un arī citur pasaulē notikušas diskusijas, kādai tad īsti jābūt Brāļu draudzei – vēsturisko vērtību glabātājai, baznīcas filiālei vai dedzīgai atmodas kustībai, kas kā zibens nāk no debesīm? Tagad pasaulē esot vien nelielas grupiņas, un katrā valstī to statuss ir atšķirīgs. "Piemēram, Dānijā Brāļu draudze ir luterāņu baznīcas sastāvā, Zviedrijā un Šveicē – patstāvīga apvienība, Lielbritānijā, Īrijā, Holandē – patstāvīga baznīca, Vācijā ir iespējama konfesionāla dubultpiederība. Latvijā mēs esam aptuveni 100 Brāļu draudzes kustības pārstāvji. Lielākoties luterāņi, bet ir arī adventisti, baptisti, katoli, pareizticīgie un harismātisko kustību pārstāvji. Savulaik grāfs Nikolajs Ludvigs fon Cincendorfs postulēja, ka Dieva milestība ir lielāka par visām cilvēka prāta konstruētajām robežām, ieskaitot arī teoloģiskās. Tāpēc uzskatu, ka konfesionālajai piederībai mūs nevajadzētu šķirt. Saiešanas notiek divreiz mēnesī. Populāri ir tā sauktie viru vakari. Jau kādus desmit gadus vīri pulcējas kādā no saiešanu vietām. Parasti piektdienās. Viņi vienojas ap Bibli. Lasa, pārrunā svētos tekstus, lūdz Dievu un nodzied kādu dziesmu. Tad seko sadraudzības mielasts, risinās sarunas par dzīvi. Bet pats galvenais – mūs visus vieno ticība Jēzum Kristum, ticība Latvijas svētumam, sirds siltums, draudzība un vēlēšanās citiem palīdzēt," saka Gundars Ceipe. ●

Janvāra nakts sargeņģelis

Lija neticēja pārdabiskajam, vismazāk jau sargeņģeļiem. Līdz tam notikumam viņa bija racionāla un skeptiska sieviete. Taču kādā tumšā ziemas naktī šosejas malā viss mainījās.

Tas notika pirms vairākiem gadiem janvārī. Laiks bija sevišķi nepatīkams. Atkušņa dēļ lielākā daļa sniegtā bija nokususi, visapkārt melna tumsa. Šādā laikā sevi vajag īpaši uzmanītināt. Un mēs ar draudzeni zinājām, kā Jādots uz pilsētu, kurā piedzimst vējš, uz Liepāju. Tur ik gadu notika tikšanās ar bijušajiem kursabiedriem. Šī tradīcija tika turēta cieņā, lai gan profesijā – par pedagogiem – strādā tikai divi no mums. Un mūsu tikšanās joprojām sauc par “učuku saietiem”

Enģeļu nav!

Kursabiedrene Sandra bija nopietni pievērsusies ezoterikai un apgalvoja, ka spēj sarunāties ar enģeļiem. Mēs, protams, par to labdabīgi vilkām viņu uz zoba. Sandra bija pārliecināta, ka katram no mums ir savs sargeņģelis, bet tas nebūt nenozīmē, ka šis sargs pārvietojas ar mirdzošiem spārniem. Sieviete aizgūtnēm stāstīja par tikšanos ar savu sargeņģeli, kas katru reizi pieņemot citu izskatu – te pārvēršas par taksistu, kurš piebrauc brīdī, kad izmisīgi jāpaspēj uz vilcienu, te par gaļas pārdevēju, kas brīdina par garnadzi, kurš lien somiņā. Dažkārt enģelis ir Sandras kakšis. Un par šā ķepaiņa brīnumspējām gluži vai filmu varētu uzņemt. Šķiet, vienīgais, ko kakšis neprot, ir runāt un cept pankūkas.

Mana kursabiedrene Lija, tā, ar kuru reizē atbraucām no Rīgas, bravūrīgi paziņoja, ka viņa laikam esot pārāk liela čūsku vecene, lai pie viņas kaut vai viens enģelis strādātu. Neko pārdabisku viņa savā dzīvē nav manījusi, un visam ir loģisks izskaidrojums.

ZIEMEĻIS LIGA RAUVIŅA. FOTO: PHOTO.COM

Nedz viņa viedus sapņus redz, nedz kaķis brīdina viņu par nepatīksmām darbā, nedz cilvēki uz ielas novēl veiksmīgu dienu.

Naksnīgais brauciens

Mūsu tikšanās ievilkās krietni pāri pusnaktij. Lija ieminējās, ka mēs tomēr varētu braukt uz Rīgu, jo "pamosties savā gultā ir patīkamāk". Pārējie centās mūs atrunāt, taču, ja Lija kaut ko ieņēma galvā, pārliecināt par pretējo viņu nebija iespējams.

Pulkstenis rādīja, jau otro jaunās dienas stundu, kad benzīna uzpildes stacijā ielējām benzīnu un paņēmām kafiju, lai ceļā justos možākas.

Uz ceļa bijām vienīgas. Pēc britiņa kafija lika par sevi manīt, un mēs nolēmām piestāt ceļmalā, bet... nedarbojās mašīnas bremzes. Lija skaļiem vārdiem lamāja mehāniķi, savu viru un visus pārējos. Ar rokasbremzi apstādinājusi mašīnu, viņa, izkāpjot no auto, uzsauc: "Meitenes pa labi, zēni pa kreisi!" Pēc īsa brīža, kad vēlējamies turpināt ceļu, šķi-
ta, ka auto ir burtiski samainīts. To ilgu laiku

nevarēja iedarbināt. Kad tas beidzot ierūcās, izrādījās, ka tālāk par otro ātrumu ieslēgt neizdodas. Tā nu gliemeža gaitā vilkāmies cauri Kurzemei, līdz vienā brīdī auto apstājās un vairs nebija izkustināms.

Automehāniķis no debesīm

Pulkstenis rādīja ceturksni pēc trijiem Lijas vīra telefons bija izslēgts, automehāniķis, ko Lija bija nolēmusi "izlamāt no panc-kām", neatbildēja. Te pēkšņi auto starmeša gaismā parādījās kāds nenosakāma vecuma vīrietis savalkātā slēpošanas jakā un adītā micē, kājās viņam bija apautas galošas.

Vīrs piekļauveja, un Lija, ne mirkli neminstinoties, attaisīja logu. Es tajā laikā jau skaitīju lūgšanas. Nepietiek, ka sēžam meža vidū mašīnā, kas nedarbojas, mana draudzene vēl gatava uzsākt diskusiju ar uzticību nerোসinošu vīrieti, kuram noteikti kabatā noslēpts nazis, ar ko mūs sadurt.

"Kas noticis?" vīrs vaicāja.

"Ja zinātu tad šeit nesēdētu," Lija atcirta.

Vīrs rāmā balsī apjautājās: "Varbūt varu

paskatīties?" Lija bez ierunām palaida viņu savā vietā, bet es tajā mirkli izsprāgu ārā kā krāsni ielikts kukurūzas popkorns. Vīrs kaut ko purpināja, raustīja kloķus, un... auto ierūcās.

"Brauciet lēnām un rit noteikti aizbrauciet uz servisu!" izkāpdams noteica vīrietis. Lija pārsteigta sēdās mašīnā, lai pārliecinātos, ka tā patiešām darbojas. Arī es ieraucos savā vietā.

"Fantastiski! Neticami! Nesaprotu, ko es palaidu garām!" Lija runāja. Bet mūsu nakts mehāniķis vairs nekur nebija manāms. Viņš bija pazudis! Kā viens cilvēks var tik ātri pazust, pat paldies nesagaidījis?

Kādu brīdi abas sēdējām klusi dūcošajā auto. Klusums bija neomulīgs. Paskatījos uz Liju. Viņas seja bija redzams, ka viņa cenšas rast atbildi, bet tās nav. Tad viņa to izteica skaļi: "Bet kur viņš uzradās? Te taču nav nevienas mājas! Un paskaties, cik ir pulkstenis! Labi, ka tu arī to redzēji, citādi man liktos, ka es jūku prātā."

Mēs turpinājām ceļu. Lēnām, kā mūsu nakts viesis bija mācījis. Pirmās mājas parādījās pēc kilometriem desmit.

Paldies, Fēliks!

Vēl pēc brīža mums garām aizjonoja ātrās palīdzības auto. Un drīz vien mēs redzējām, uz kuriem tā steidzās. Bija notikusi avārija. Mēs pabraucām tai garām, tad Lija apstājās un, apķērusi stūri, sāka raudāt tā, kā var raudāt tika, cilvēks, kas paglabies no lielas nelaiemes – tur bija gan bailes, gan izmisums, gan bezgalīgs prieks.

"Sandrai laikam bija taisnība. Arī man ir sargengēlis," mazliet nomierinājusies, noteica Lija. Jā, kas gan cits tas varēja būt? Uzrasti nekuriem, maskējoties par mežstrādnieku, laikā, kad visi jau gul! Kaut kas tāds pa spēkam tikai sargengelim.

Rīgā iebrucām reizē ar rīta ziņām. Diktors informēja, ka šodien vārda dienu svin Fēlikss un Felicita. "Būs jāpiezvana Sandrai un jāpasaka, ka manu sargengēli sauc Fēlikss," pasmaidīja Lija. Protams, Sandrai viņa nepiezvanīja un nākamajā gadā kursa saiešanā neko neteica. Arī mēs par šo notikumu nekad nerunājām, bet es zināju, ka tā jājanvāra nakti viņa kaut kas salūza, lai atbri votu vietu kam jaunam un skaistam.

Pēc pāris gadiem Lijas meitas dabūja brālīti, un viņa otrais vārds bija Fēlikss. Naksnīgais brauciens no Liepājas uz Rīgu bija atstājis uz Liju lielu iespaidu. Arī man šis notikums neiziet no prāta – ik reizi, kad braucu caur mežu, kur nakts melnumā satikām sargengēli Fēlikšu, domāju par viņu. Ik reizi, kad man pašai auto sāk niķoties, prātoju, kas ir mans sargengēlis. Piekritu Sandrai, ka katram ir šāds engēlis, un, kaut arī mēs tam neticam, viņš vienlīga atradis iespēju palīdzēt. ●

Nepietiek, ka sēžam meža vidū mašīnā, kas nedarbojas, mana draudzene vēl gatava uzsākt diskusiju ar uzticību nerososinošu vīrieti, kuram noteikti kabatā noslēpts nazis, ar ko mūs sadurt.

Jaunava ar jēriņu

SVĒTĀ AGNESE

- † Jaunava un mocekle.
- † Dzimusi Romā 290. gadā.
- † Mirusi mocekles nāvē 304. gadā.
- † Jaunavu nevainības un šķīstības aizbildne.
- † Simbols – jērs.
- † Piemiņas diena – 21. janvāris.

21. janvārī daudzas Agneses svinēs savu vārdadienu, pat nenojaušot, ka ir vārdamāsa kādai Romas jaunavai, ko kristīgajā pasaulē godina kā šķīstības un nevainības, arī ģimenes svētuma aizstāvi.

▼ *Auguste Ezeriņa*

Romas visskaistākajā baroka stila laukumā – Navona laukumā – iepretim strūklakai, kas simbolizē četras pasaules dzižākās upes: Donavu, Nilu, Gangu un Rio, ir Svētās Agneses baznīca, kas uzbūvēta 1652.–1675. gadā. Tā atrodas vietā, kur 304. gadā pēc Kristus par savu ticību tika sodīta jaunava Agnese. Svētā Agnese (Anjēze) ir viena no populārākajām Romas katoļu baznīcas svētajām, par kuru kļūst dažādas leģendas, kuru godina jaunavas, lūdzot uzticīgu mīlestību, kuru piesauc, lai sargā no ugunsnelaimēm un slimībām. Aizkustinošs ir arī viņas īsās dzīves stāsts.

Skaistākā meitene Romā

Agnese dzimusi trešā gadu simteņa beigās Romā dižciltīgā un turīgā ģimenē. Viņa bijusi ļoti skaista un tikumiem bagāta. Jau kopš agras bērnības meitene daudz lasījusi, iepazinusies ar kristīgās ticības mācību un iemīlojusi to. Vecāki sapņojuši, ka meita ieprecēsies labā ģimenē, taču Agnesei bijis prātā kas cits – viņa vēlējusies kļūt par ligavu pašam Jēzum Kristum.

Kādā ballē četrpadsmit gadu veco Agnesi ieraudzījis Romas pārvaldnieka Simfrona dēls Prokops. Meitenes skaistuma apburts, viņš uzreiz iededzies mīlestībā un vēlējis meiteni precēt. Prokopa tēvs, Romas pārvaldnieks, arī bija dzirdējis daudz laba par Agnesi un ar prieku piekrita sava dēla izvēlei. Gandarīti bija arī Agneses vecāki. Šķīta, Romas slavenākā ģimene tūlīt, tūlīt būs nodibināta, taču radās nepārvarams šķērslis – pati Agnese, jo viņai bija citi plāni.

Atkāpies, uzmācīgais kārdinātāj!

Prokops sūtīja Agnesei bagātīgas dāvanas un ieradās arī pats, lai meiteni bildinātu, bet viņa atteica. Prokops kļuva neatlaidīgs, izmantoja visādus līdzekļus – gan lūdzās, gan draudēja, taču viss velti. Pūsis mēģināja atmodināt Agnesē kaislību, taču jaunava izrāvās no viņa skavām un atbildēja ar pārsteidzošu stingrību: "Atkāpies, uzmācīgais kārdinātāj! Beidz kārot pēc meitenes, kas jau apsolīta mūžīgajam ligavainim." Agneses spītību nespēja salauzt ne pašas vecāki, ne arī Prokopa tēvs, Romas pārvaldnieks Simfrons, kaut gan solīja viņai visādas bagātības un labumus. Agnese tikai atbildēja, ka viņai jau esot ligavainis, daudz dižciltīgāks un varenāks par Romas pārvaldnieku, un jaunavību viņa vērtējot augstāk par visiem pasaules kroņiem.

Precēties vai sadegt?

Romas pārvaldnieks nespēja saprast, ko nozīmē Agneses vārds "dievišķais ligavainis". Kāds galma ierēnis viņam paskaidroja, ka Agnese jau kopš bērnības esot kristīga un piesūkusies ar šīs "kristiešu sekts" mācību, dievišķais ligavainis esot kristīgo Dievs. To dzirdot, pārvaldnieks izsauca Agnesi pie sevis un bargi pavēlēja 24 stundu laikā izlemt – vai nu viņa precēsies ar Prokopu, pielūgs pagānu dievus un kļūs par Romas pirmo dāmu vai arī beigs savu dzīvi negodā un visbriesmīgākajās mokās? Agnese atbildēja, ka jau esot izvēlējusies un viņai nekad nebūs ne cita Dieva, ne arī cita ligavaina: "Lai arī es būtu nez cik jauna un vāja, man tomēr būs pietiekami spēka ciest un mirt mana ligavaina mīlestības dēļ." Simfrons sadusmojās un pavēlēja Agnesi ieslēgt važās. Pūļa priekšā Agnesei norāva drēbes, bet notika brīnumš – viņas jau tā garie, zīdainie mati izauga vēl garāki un biezāki, apsedzot meitenes kailumu no svešām acīm.

Uguns neskarta

Kad Agnese atteicās upurēt pagānu dieviem, Simfrons pavēlēja meiteni vest uz netiklības māju pie ielasmeitām, kur viņu jau gaidīja Prokops, lai ar varu atņemtu tai jaunavību. Taču, tikko viņš pieskārs Agnesei, tā uzreiz nokrita zemē bez dzīvības. Tas pārsteidza visus klātesošos. Simfrons izmisumā vērsās pie Agneses, lai atdod viņa dēlam dzīvību. Agnese raidīja uz debesīm dedzīgas lūgšanas, un Prokops tik tiešām piecēlās kājas un sāka skaļā balsī slavēt kristīgo Dievu.

Romas pārvaldnieks pārbijās un nolēma likt Agnesi mierā, taču viņam pretojās pagānu priesteri, kas pieprasīja sodīt dumpīgo kristieti. Baidīdamies no pūļa dusmām, Simfrons pavēlēja savam vietniekam Aspazam, dedzīgam pagānu dievu pielūdzējam, spriest tiesu Agnesei. Un viņš pasludināja spriedumu – Agnesi dzīvu sadedzināt sārtā. Taču atkal notika brīnumš – liesmas sadalījās divās daļās un kā viesuļuguns sadedzināja daudzus no klātesošajiem pagāniem, kas radīja vēl lielāku naidu pret meiteni. Aspazs pavēlēja bendem Agnesi nogalināt, taču tas baidījās pieskarties jaunavai un Agnese viņam teica: "Pasteidzies ātrāk iznicināt šo miesu, kas ir iepatikusies arī citam, ne tikai manam dievišķajam ligavainim, kam pieder mana sirds. Nebaidies piešķirt man nāvi, kas būs mūžīgās dzīves sākums." Pie šiem vārdiem bende pāršķēla

Pūļa priekšā Agnesei norāva drēbes, bet notika brīnumš – viņas jau tā garie, zīdainie mati izauga vēl garāki un biezāki, apsedzot meitenes kailumu no svešām acīm.

ar zobenu viņai krūtīs, izdzēšot mocekles dzīvību. Pie Agneses kapa notika daudz brīnumu, tāpēc pie tā pulcējās ne tikai kristieši, bet arī pagāni – vieni lūdzot Agneses aizbildniecību pie dievišķā ligavaina, citi vienkārši cerot uz Agneses brīnumiem.

Jēra upuri

Sakrālajā mākslā Svētā Agnese allaž tiek attēlota kopā ar jēru – latīņu valodā vārds *agnus* nozīmē gan "jērs", gan arī "šķīstība". Viņu godina kā šķīstības un nevainības, arī ģimenes svētuma aizstāvi.

Katru gadu Svētās Agneses piemiņas dienā 21. janvārī viņas kapavietā notiek ceremonija, kurā Romas pāvests svēta divus baltus jērus. Kad šie svētitie jēriņi paaugas, no to vilnas tiek gatavoti arhibīskapu palliņi – arhibīskapu metropolitu amata zīmes, ko viņi liek ap kaklu īpaši nozīmīgos Baznīcas svētkos un atceres dienās. Šos palliņus ik gadus 29. jūnijā Svētā Pētera un Svētā Pāvila svētkos pāvests pasniedz gada laikā nominētajiem jaunajiem arhibīskapiem – metropolitiem. Tādu palliju saņēma arī Rīgas arhibīskaps Zbignevs Stankevičs. ●

Petra.

Klintīs iecirstā Jordānijas roze

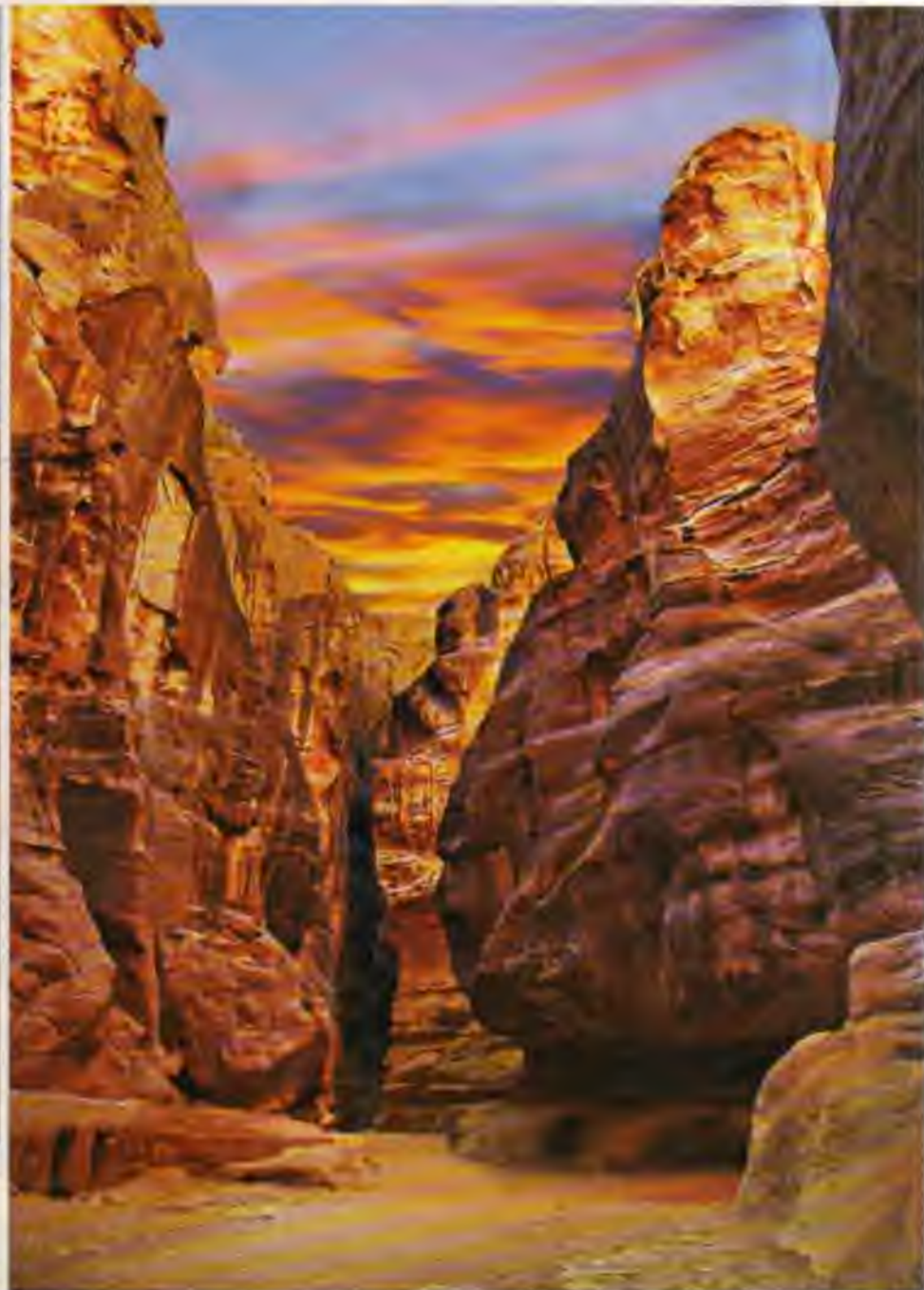
Rožu sārtā pilsēta, kā to mēdz dēvēt, nepavisam nav aizmirsta. Tā ir "iebalsota" septiņu mūsdienu brīnumu sarakstā, iekļauta *UNESCO* pasaules kultūras mantojumā, un ik gadu simtiem tūkstošu tūristu dodas uz Tuvo Austrumu Jordāniju, lai kaut vai ar acs kaktiņu ieraudzītu tuksneša un aizu ieskauto vientuļo un reizē iespaidīgo nekropoli.

▼ *Ilze Pole*

Lai arī Petra ir vairāk nekā 2000 gadu veca, tā, gluži kā spītīga vecmāmiņa, turas pretim laika zoba mestajiem izaicinājumiem. Neparastā, smilšakmens klintī iecirstā senpilsēta zied cauri gadsimtiem, saglabājot savu krāšņumu līdz pat mūsdienām. Tā nešaubīgi ir Jordānijas lielākā bagātība un tūristu piesaistītāja. Arī latviešu ceļotāji turp dodas. Petrá neiekļūt ne ar džipu, ne tūristu autobusu. Noslēpumainā pilsēta pie sevis laiž tikai tos, kas iet ar kājām vai jāļ ar zirgu pa taku šauras klinšu aizs dibenā.

Iekārota un pamesta

Tulkojumā no sengrieķu valodas Petras nosaukums nozīmē klints. Arābu nabatieši,

Legenda vēsta, ka tempļa virsotnē kāds ēģiptiešu faraons noslēpis urnu ar sev piederošiem dārgumiem, no tā arī radies celtnes nosaukums. Ilgu laiku beduīni cerībā iegūt bagātības šāvuši uz urnu, līdz viņiem šī nodarbošanās aizliegta.

klejotāju cilts, kas dzivoja tuksnesī un pārtika, aplaupot karavānas, seno pilsētu izveidoja apmēram sestajā gadsimtā pirms mūsu ēras. Unikālā pilsēta ar vairākām klintīs iecirstām ēkām ir cilvēku un dabas meistardarbs. Cilts, kas līdz Jordānijas tuksneša sirdij atnākusi no Arābijas ziemeļrietumiem, 600 gadu laikā izplatīja savu ietekmi uz ziemeļiem līdz pat Sirijas galvaspilsētai Damaskai. Nabatieši radīja Petru kā savas impērijas galvaspilsētu ar īpašu arhitektūras stilu

un pārsteidzošu ūdensapgādes sistēmu. Pilsēta atradās galveno seno tirdzniecības ceļu krustpunktā un piesaistīja tirgotājus no Vidusjūras, Ēģiptes, Damaskas un Arābijas. Būdamā gandrīz kā neieņemams cietoksnis klinšu aizu paspārnē, Petra ļāva nabatiešiem kontrolēt karavānu ceļus, tādējādi nodrošinot viņiem bagātību un labu dzīvi. Petrā tirgojās ar zīdu, garšvielām, smalkiem podniecības priekšmetiem, tajā patvērumu atrada tirgotāji un kamieļu karavānas, un no naba-

tiešiem tika pirktis ūdens un pārtika. Neskatoties uz to, ka klinšu pilsēta atradās tuksnesī, ūdens nabatiešiem netrūka. Gleznainā senpilsēta bija gluži kā oāze smilšainās zemes viducī. Kalnainajā apvidū pavasarī un ziemā līst lietus, bet vasaras ir neizturami karstas. Senā arābu cilts bija iemācījusies būtēt kanālus un izturēties taupīgi pret ūdeni.

Pilsētu tās uzplaukuma laikā apdzīvoja līdz pat 30 tūkstošiem cilvēku. Tāpēc nav brīnums, ka šarmantajai un veiksmīgajai nabatiešu pārlei uzglūnēja kaimiņzemes, kas vairākkārt centās to iegūt savā īpašumā. Līdz beidzot 106. gadā tas izdevās romiešiem, kuri neizjuta ne vismazāko pretestību no arābu cilts puses. Pēc romiešu ienākšanas Petrā turpinājās tirdzniecības attīstība, tika uzbūvēts milzu teātris ar 3000 skatītāju vietām un izveidota Kolonnu iela, kas veda cauri Petras rosīgajai centrālajai daļai. Ielas malās izvietojās tirdz.

Taču drīz vien tika atrasti jauni tirdzniecības maršruti, un Petra zaudēja savu ietekmi. Melnā svītra gleznainajai pilsētai turpinājās, un 363. gadā to piemeklēja zemestrīce, kas sagrāva ēkas un izpostīja ūdensapgādes sistēmu. Ceturtajā gadsimtā Petra kļuva par kristīgās Bizantijas impērijas daļu. Trīs gadsimtus vēlāk klintī iecirstās pilsētas vārds pazuda no vēstures annālēm. Kādreiz tik ietekmīgā Petra uz vairākiem gadsimtiem tika aizmirsta. Ta bija kā tāda dusošā princese, kura gaida savu izredzēto, lai tas viņu atkal uzmodina.

Ar viltību līdz Jordānijas dārgumam

Simtiem gadu greznā Petra tika slēpta no rietumvalstu ceļotāju acīm, un vienīgie tās apmeklētāji bija Jordānijas tuksnesī dzīvojošie beduīni. Eiropiešiem pilsēta atklājās tikai 18. gadsimtā, pateicoties šveiciešu izcelsmes angļu pētniekam Johanam Ludvigam Burkhartam. 1812. gadā viņš pa ceļam no Damaskas uz Kairu dzirdēja baumas par kādu senu pilsētu. Britu ceļotājs, zinot vietējo nepatiku pret eiropiešiem, pārgērbās par musulmaņu tirgotāju un uzdevās par Ibrahimu ibn Abdulu. Viņš izdomāja viltīgu un ticamu stāstu, kas ļautu viņam kaut vai uz mirkli iekļūt noslēpumainajā pilsētā. Pierunājis divus beduīnus izvest viņu cauri Mozus ielejai līdz pat Petras grandiozākajai celtnei Khaznehai jeb Dārgumu krātuvei, Burkharts iekļuva pilsētā un steigā uzskicēja redzētos brīnumus. Pēc šā atklājuma arī citi pētnieki steigās apmeklēt klintī iecirsto Jordānijas rozi.

Trīs gadsimtus vēlāk klintī iecirstās pilsētas vārds pazuda no vēstures annālēm. Kādreiz tik ietekmīgā Petra uz vairākiem gadsimtiem tika aizmirsta. Tā bija kā tāda dusošā princese, kura gaida savu izredzēto, lai tas viņu atkal uzmodina.

Vientuļniece tuksneša sirdī

Mūsdienās Petra atrodas apmēram 260 kilometrus uz dienvidiem no Jordānijas galvaspilsētas Ammānas. Ta ir viegli aizsniedzama arī no Izraēlas Sarkanās jūras ostas Akabas. Mozus ielejā netālu no Eldži ciemata sākas taka uz Petru – šaura, tikai dažus metrus plata aiza *Sik*. Ta 1,6 kilometru garumā vijas cauri klintīm līdz pat Dārgumu krātuvei – 43 metrus augstajam un 30 metrus platajam nabatiešu templim. Tas pēksni un negaidīti atklājas ceļotāju skatieniem. Khaznehā jeb Dārgumu krātuvē īpaši jūtama grieķu kultūras ietekmes, kas atspoguļojas grandiozās celtnes kolonnās, ornamentos un arkās. Hel-

KAS JĀREDZ PETRĀ?

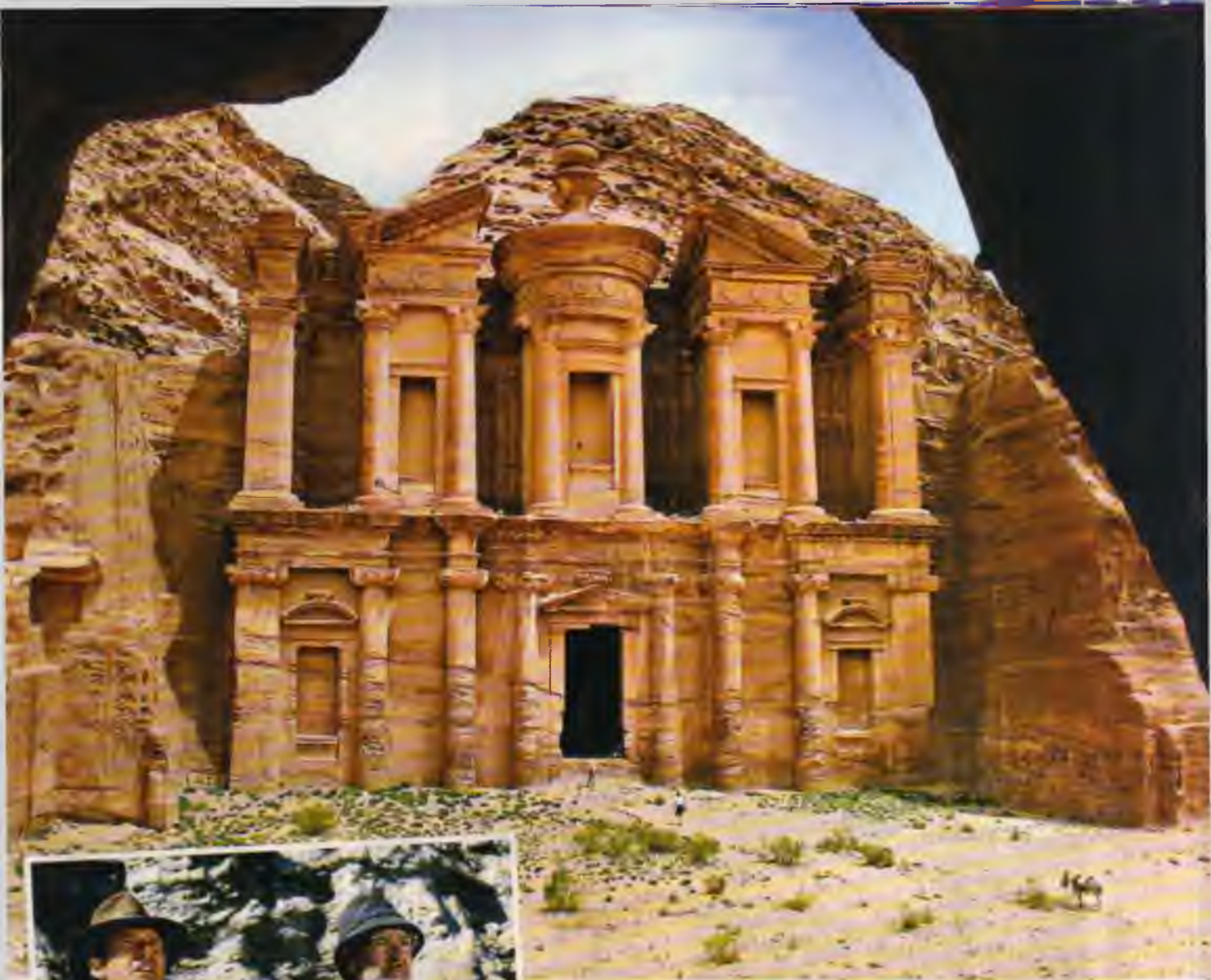
- ✦ **Dārgumu krātuve** – 43 metrus augsta un 30 metrus plata.
- ✦ **Sik** – 1,6 kilometrus gara aiza, pa kuru nokļūst Petrā.
- ✦ **Urnas karaliskās kapenes**, kas celtas nabatiešu valdniekam Maliham II.
- ✦ **Neparastais Vadī rezervāts**, kas atrodas stundas brauciena attālumā no Petras.
- ✦ **Obeliska kapenes**, kas radušās pirmajā gadsimtā pirms mūsu ēras. Tajās ir piecas kapa vietas, un kapeņu četras kolonnas stiepjas septiņu metru augstumā.
- ✦ **Džinu kluči** – pāris kubiskas formas milzīgi, rievaini akmens kluči, kuru nozīme joprojām nav skaidra.
- ✦ **Romiešu celtais amfiteātris**.
- ✦ **Baptistu iela**, kuras sākumā var redzēt paliekas no Jaunavas strūklakas. Iela tika pārbūvēta 106. gadā p. m. ē., un tā ir sešus metrus plata.
- ✦ **Klostera kalns**, no kura paveras brīnumains skats uz tuksnesi.

lēnisma stilā celto templi grezno sešas kolonnas un ziedu vijām rotāti kapitēļi. Virs kolonnām izvietoti dažādi skulpturāli tēli: zirgi, augiem apvīta gorgonas galva, uzvaras dieviete un vēl citi objekti, ko nav izdevies līdz galam identificēt. Dārgumu krātuvi dēvē arī par Faraona mantnīcu. Legenda vēsta, ka tempļa virsotnē kāds ēģiptiešu faraons noslēpis urnu ar dārgumiem, no tā arī radies celtnes nosaukums. Ilgu laiku vietējie beduīni cerībā iegūt bagātības šāvuši uz urnu, līdz viņiem šī nodarbošanās aizliegta.

Petrā apskatāmas 800 ēkas, un 500 no tām ir kapenes. Lielākais ir karaliskais Urnas mauzolejs, kas izkalts klints sienā. Nabatiešu valdniekam Maliham II celtās kapenes ir milzīga būve, līdzīga Faraona mantnīcai, tikai vēl lielāka, ar plašu terasi virs divpakāpju arkādes. Apskatāmas arī sabiedriskās kapenes ar atsevišķiem sienās ierīkotiem apbedījumu kambariem un šaušalīgām šāhtām, kurās dzīvus iestūma noziedzniekus.

No šokolādes un karija

Petra tiek dēvēta par rožsārto pilsētu, taču atkarībā no diennakts laika ēkas

Vai zinājāt?

◀ Viena no Stīvena Spīlberga 1989. gada filmas *Indiana Džonss un pēdējais krusta karš* ainām uzņemta Petras Dārgumu krātuvē. Harisons Fords, atveidojot Indiana Džonsu, tieši Faraona mantnīcā meklēja Svētā Grāla kausu. Jordānijas iedzīvotāji ar to ļoti lepojas, un katrā Petras suvenīru veikalā nopērkams DVD ar šīs filmas ierakstu.

...rasojas no rozā līdz purpura tonim. Vislabākais laiks, kad apmeklēt klinti izcirsto pilsētu, ir agri no rīta vai vēlu pēcpusdienā, kad gaisma zaigo brīnumainās krāsās. Itāļu pavārs ... Līrs reiz izteicies: "Ak mans kungs, ... m ieradusies pasaulē, kas taisīta no ... šķiņķa, karija un laša!"

... Laikā, kad katītu visas Petras piedāvātās ba... dzīgas vismaz četras dienas. ... atienam atklājas brīnumainā ... aizdomāties, vai senās arā... pēdējajiem nav bijuši spārni, kas ... līdz klints virsotnei un radīt ... mens pilsētu. Vienaļa, cik daudz un spēcīgi aprakstīta, Petru tā pa istam var ... apskatot klātienē. ●

✦ Iedvesmojies no ceļotāju stāstiem, Viktorijas laikmeta zinātnieks Džons Bērgons veltījis dzejoli Petrai. Dzejoļa rindās atklāta pilsētas mūžīgā burvība: "Kas gan var līdzināties brīnumam tur Austrumos, / Rožu sārtaī pilsētai, tik vecai kā mūžība?"

✦ Petru ik dienas apmeklē ap 3000 tūristu. Labākais laiks šādam ceļojumam ir no februāra līdz martam vai arī no septembra līdz novembrim.

Decembrī un janvārī ir auksts un lietains.

✦ Labākais skats uz Petru paveras no augstās upurēšanas vietas, kas atrodas 45 minūšu gājiena attālumā no pilsētas.

✦ Pilsētas teritorijā atrodas divi muzeji – Petras Arheoloģiskais muzejs un Petras Nabatiešu muzejs – kuros var apskatīt atradumus no izrakumiem Petras reģionā un iepazīties ar Petras krāsaino pagātņi.

Sviests ar Saules enerģiju

Vai sviests var uzlabot imūnsistēmu veicināt gremošanu un atjaunot enerģētisko līdzsvaru? Nu jau gī kļuvis populārs arī Latvijā – arvien vairāk cilvēku to ne tikai liek savā iepirkumu groziņā, bet arī gatavo paši.

▼ *Līva Romane*

Konsultējuši: ajurvēdas klīnikas *Sash*, (Indijā) galvenais ārsts **DR. ČANDRAKANTS PAVARS** un ajurvēdas medicīnas centrs *Indija*

Kas tas ir?

Gī sviests tiek veidots no parasta sviesta, ilgstošas lēnas karsēšanas procesā atdalot olbaltumvielas un ūdeni un iegūstot tīrus piena taukus, kas bagāti ar A un B vitamīniem. Latvijā pazīstams arī kā dzidrināts vai kausēts sviests. Gī tiek lietots uzturā,

papildina kosmētikas līdzekļu saturu, kā arī tiek izmantots dažādos mistiskos rituālos.

Dzidrinātā sviesta nosaukums gī (*ghee, ghi*) radies no sanskrita *Ghurita* un marai valodas *Tupa*, kas tiešā tulkojumā nozīmē – tas, ko vajadzētu uzņemt regulāri.

Vēsturiskās saknes

Patlaban gī jeb dzidrinātais sviests piedzīvo savu popularitātes kalngalu rietumu sabiedrībā. taču patiesībā tam ir aptuveni 6000 gadu sena pagātne. Tā iedarbība, atsaucoties uz se-

no indiešu vēdām, skaidrota *Charak Samhita* tekstos, kas arī mūsdienās tiek izmantoti kā pamats dziednieku izglītībā Indijā un citviet pasaulē. Sākotnēji gī sviests Indijā uzturā lietots ikdienišķu apsverumu dēļ – tā pagatavošana ir lēta, un šādu sviestu iespējams glabāt ļoti ilgi. Taču neieverota nav palikusi arī tā pozitīvā ietekme uz cilvēka fizisko un garīgo ķermeni.

Sviesta labais brālēns

Pareizi pagatavotu gī sviestu iespējams glabāt pat vairākus gadus. Savdabīgajam

produktam tiek piedēvētas dažādas dziednieciskās īpašības, kas mūsdienās pierādītas arī zinātniskajos pētījumos: gī sviests uzlabo imūnsistēmu, veicina gremošanu un palēnina novecošanās procesu. Ajurvēdas tekstos uzsvērts, ka šāds sviests palīdz uzturēt optimālu skābes līmeni kuņģī, kā arī dziedēt kuņģa gļotādu. Jau no sendienām gī sviests Indijā tiek izmantots dažādos kosmētiskos un ārstniecības līdzekļos: sejas rētu dziļānas veicināšanai, ausu problēmām, ādas jauneklīgumam, pret zilajiem riņķiem zem acīm, pūtišu un pat pigmentācijai ārstēšanai.

Tā iedarbība, atsaucoties uz seno indiešu vēdām, skaidrota *Charak Samhita* tekstos, kas arī mūsdienās tiek izmantoti kā pamats dziednieku izglītībā Indijā un citviet pasaulē.

Saules uguns vēderā

Senajos indiešu tekstos minēts, ka gī sviests uzlabo ne tikai cilvēka fiziskās funkcijas, bet arī veicina acīm netveramas izmaiņas – atjauno dosu (Visuma pamatelementu kombinācijas ieb enerģijas tipi) līdzsvaru un uzlabo atmiņu. Vēdas vēsta, ka gī ir vienīgais sviesta veids, kas nes sevī absolūti tīru un labvēlīgu Saules uguns enerģiju, tādējādi atdzīvinot to ne tikai cilvēka gremošanas sistēmā, bet arī visā audu sistēmā kopumā. Vēdiskais rituālos nereti tiek izmantots gī sviests samērcēti degļi, kas parasti atgādina nelielas lāpiņas, jo tas ar šādas uguns palīdzību ir spējams attīrīt prātu. Tiek rekomendēts šādu degļi iedegt un saullektā un, griežot to pulkstenrādītāju kustības virzienā, dot savu milestību Dievam. Tādējādi ar siltumu, dzīvības spēku un mundrumu tiek piepildīts arī rituāla veicēja ķermenis un prāts.

GĪ PAGATAVOŠANA MĀJAS APSTĀKĻOS

✦ Nesālītu sviestu bez piedevām liek katliņā un kausē uz vidējas uguns.

✦ Kad virspusē parādās baltas putiņas, samazina uguni līdz minimumam un turpina karsēt.

✦ Ik pa laikam nosmeļ putas (tās pēc tam var izmantot zupās un graudaugu ēdienos).

✦ Kad masa kļuvusi caurspīdīga, zeltaina un katliņa apakšā redzami nosēdumi, sviestam ļauj nostāvēties un nedaudz atdzist – aptuveni 20 minūtes.

✦ Pēc tam masu lej karstumizturīgā traukā caur piecās sešās kārtās salocītu marli vai biežāku auduma gabalu, var izmantot arī kafijas filtrus.

✦ Pagaida, kamēr traukā ielietais sviests atdziest līdz istabas temperatūrai un sacietē. Gī sviests ir gatavs!

✦ 1 kilograms sviesta jākarsē ~1 stundu.

✦ No 1 kilograma sviesta sanāk ~0,8 kilogrami gī.

Kā gī taisa Indijā?

✦ Karsē pienu un nosmeļ virsējo krējuma kārtu, kas veidojas.

✦ Nosmeltajam krējumam pievieno dabīgo baktēriju *Virjan*.

✦ Krējums ar *Virjan* baktēriju tiek glabāts 6–8 stundas sausā vietā, līdz veidojas jogurtam līdzīga masa.

✦ Iegūtais jogurts tiek maisīts, lai atdalītu paniņas. Mūsdienās šo procesu veic elektroniskās ierīces.

✦ Iegūto sviestu karsē, līdz tas pārvēršas gī.

Pirkt vai taisīt?

Vieni gī sviesta lietošanu dēvē par modes kliezīnu, citi to uzskata par veselīga dzīvesveida piekopsanu, taču arvien pieaug to cilvēku skaits, kuri kaut reizi mēģinājuši no parasta, veikalos nopērkama sviesta pagatavot ajūrvedā tik ļoti izslavēto gī. Indijā tas tradicionāli tiek gatavots, augšējai, biežajai pie-

na kārtai, kas rodas, to vārot, pievienojot dabīgo baktēriju *Virjan*, kas atrodama katrā Indijas mājā. Šis process ir nedaudz ilgāks un sarežģītāks par mūsdienīgu rietumu pasaulē izmantoto, taču krietni lētāks. Ajūrvedas eksperti skaidro, ka arī no veikalā nopērkama kvalitatīva sviesta pagatavots gī pozitīvi ietekmēs gan cilvēka fizisko, gan garīgo pasauli.

Kā lietot?

✦ Dārzeni, gaļas un zivju cepšanai.

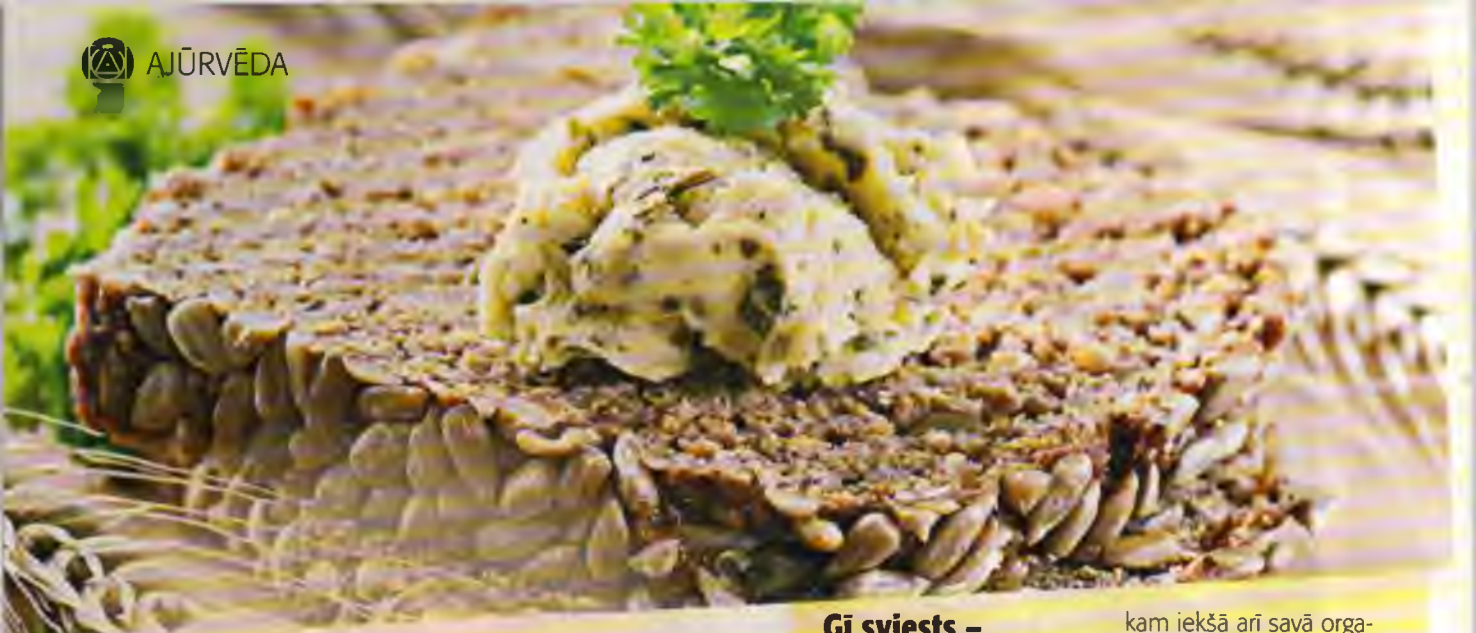
✦ Uz maizes parastā sviesta vietā.

✦ Kausētu gī lieto nomierinošām masāžām.

✦ Kā ķermeņa krēmu ādas barošanai.

✦ Matu maskām sausiem un trausliem matiem.

Iesaka ajūrvēdas speciālists Dr. ČANDRAKANTS PAVARS

Gī sviests kļuvis ļoti aktuāls mūsdienās, tas ir pierādījis savu efektivitāti, un nu cilvēki to lieto katru dienu. Taču bieži vien to nav iespējams pagatavot mājās, jo ļaudis ir aizņēmti savos darbos. Visbiežāk sievietes, kas dzīvo lielās pilsētās un strādā, nespēs tam atrast pietiekami daudz laika, tāpēc nopirks to veikalā vai tīrgū. Gatava gī sviesta iegāde nav slikta, tā ir pat rekomendējama, ja vien zinām, kuram zīmolam varam uzticēties un kur produkta kvalitāte būs visaugstākā.

✦ Gatavošanas procesā visu laiku nepieciešams būt blakus un uzturēt nemainīgu temperatūru – ja tā ir pārāk augsta, gī sadeg.

✦ Vislabāk to gatavot pilnmēnesī. Tas gī sviestu uzlādē un palielina tā nomierinošo efektu.

✦ Gī sviestu ieteicams glabāt istabas temperatūrā

vietā, kur tam nepieklūst tieši saules stari, taču var turēt arī ledusskapī vai saldētavā.

✦ Gī sviestu nedrīkst jaukt ar medu vienādās proporcijās un lietot uzturā. Tas ir kaitīgi veselībai.

✦ Gatavojot ēdienu, gī lieliski izceļ garšvielu garšu, tāpēc tās var pievienot mazāk.

Gī sviests – eļļas alternatīva

ELĪNA DOĻĢE, žurnāliste, producete, TV seja: "Kad sāku interesēties par ajūrvēdas virtuvi, uzzināju, ka tajā ir daudzas labu lietu. Nonācu arī līdz gī sviestam, ko jau pašā sākumā uzskatīju par diezgan vērtīgu produktu. Cenšos ievērot arī citus ajūrvēdai raksturīgus ēšanas paradumus, taču pagaidām vēl neesmu tajā visā līdz galam iekšā, tikai mācos. Uzturā gī sviestu lietoju, bet pati pagatavot vēl neesmu mēģinājusi. Jau kādu laiku par to domāju, taču kaut kā nav sanācis. Gatavojot vairs neizmantoju eļļu, tikai gī sviestu – nu jau esmu pieradusi un ļoti jūtu atšķirību garšā."

Veselīga dzīvesveida sastāvdaļa

EINĀRS LAZDIŅŠ, vīnzinis: "Gī sviestu lietoju ikdienā. Manuprāt, tas ir ļoti cieši saistīts ar veselīgu dzīvesveida principiem, un man tas ir diezgan svarīgi. Cenšos neēst gaļu, pāriet uz augu valsts produktiem. Bija kāds Skolotājs, kas man pastāstīja par gī sviestu: kāpēc to ieteicams lietot uzturā, kas tajā ir labs. Kad liekam sviestu uz uguns, redzam, kas pēc visa tā labuma nosmelšanas paliek – to mēs lie-

kam iekšā arī savā organismā. Bet, ja ir iespēja to nedarīt, kāpēc ne? Kad Skolotājs mani iepazīstināja ar gī, nodomāju – kāpēc gan nepamēģināt? Un nu es gī sviestu lietoju ikdienā. Protams, gatavojot gī, ir svarīga arī izmantotā sviesta kvalitāte, jo ir ražotāji, kuru sviests vārās ļoti labi, bet ir arī tādi, ar kuriem iet grūtāk. Es iesaku *Daugavas* ražoto sviestu – vārot vienmēr sanāk lielisks gī."

Labi aizmirsts vecais

INGMĀRS LADIGS, šefpavārs, Mūsdienu Latvijas garša uzvarētājs: "Patiesībā gī sviests Latvijā jau izsenis ir pazīstams ar nosaukumu "kausētais sviests". Situācijās, kad sviestu nebija iespējams iegādāties regulāri, to karsēja, līdz atdalījās visas sūkālas. Šādu sviestu bija vieglāk uzglabāt. Cilvēks pie šāda sviesta garšas pierod, un tad gribas, lai, gatavojot ēdienu, tas ikdienā būtu pie rokas. Tagad mēs izmantojam nosaukumu gī – redz, latviešiem jau patīk viss svešais, ko parāda citi, lai gan patiesībā mēs paši ļoti labi mākam gatavot un mums ir savas bagātas tradīcijas. Ikdienā restorānā kausēto sviestu izmantojam mērču gatavošanai, tas lieliski noder arī liellopa steika karamelizēšanai." ●

Kur pirkt?

ZELTA SVIESTS. Ražots Latvijā, SIA *Siera ražotne*, no augstas kvalitātes sviesta. 165 g iepakojuma cena veikalos ~2 lati (*Rudra* Skolas ielā 31, *Stockmann* 13. janvāra ielā 8, *Sky* K. Ulmaņa gatve 122, Rīgā, u. c.).

PIENA TAUKI – GĪ. Ražots Latvijā, ZS *Keipene*. 220 g iepakojuma cena ~3,20 lati (*Berģu Bode* Brīvības gatve 452, Rīgā).

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā valdis saprāts, pat aprēķins. Izjutisiet tuvā cilvēka praktiskās rūpes par jums. Uzkrājumu veidošanu atlieciet uz vēlāku laiku. No rokas ies smalki darbi. Darbā negaidīti jaunumi. Varat pievērsties sen aizmirstam hobijs. Droši dodieties pretim pārmaiņām. Miers un laba gaisotne mājās, saskaņa brāļu un māsu starpā. Atvases atradis tikamu vaļasprieku.

LABĀS DIENAS

12.I	Kafija gultā? Kāpēc ne?
16.I	Palutiniet sevi un tuviniekus!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Piecietiet mīļotā cilvēka sikos untumus. Pārveidojiet otru pusīti lēni un nemanāmi. Labus rezultātus dos rūpes par savu veselību un labsajūtu. Darbā rūpīgi strādājiet ar dokumentiem. Piemērots laiks sava biznesa uzsākšanai. Naudas aizdevums var ietekmēt attiecības ar radniekiem. Izdevīgi iegādātiesies sadzīves tehniku. Uzklusiet vecāku teikto

LABĀS DIENAS

10.I	Nervus kutinoša intriga darbā.
18.I	SPA apmeklējums vai vanna ar rožlapiņām.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestībā būs daudz prāta apsvērumu. Nepieļausiet pārsteidzīgus solījumus un neprātības. Saņemsiet aizvadītajā gadā nopelnīto Apdomā līti, vai vērts ņemt kredītu. Pieaugs enerģija. Tomēr pārsteidzīgi neuzsāciet darbu, pirms nav atrasts jauns. Atturieties no ekstrēmiem sporta veidiem. Ieteicams fitoterapijas kurss. Mazāk nervozējiet.

LABĀS DIENAS

12.I	Desiņu cepšana mežā uz ugunsкура.
16.I	Jāizdara izvēle starp diviem patīkamiem piedāvājumiem.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Parūpējieties par jaunām noskaņām stabilās attiecībās. Nežēlojiet laiku izglītībai. Varat plānot ceļojumu uz eksotisku valsti. Darba pienākumi mazumā neies. Varat risināt sarunas par turpmāku sadarbību vai slēgt ilglaicīgus līgumus. Ir vērts apsvērt perspektīvu darba piedāvājumu. Nekautrējieties liku reizi noglāstīt savu bērnu, uzslavēt viņu. Parūpējieties par vecāku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

11.I	Pirti ar istām pirtsslotām!
20.I	Ļaujiet vaļu emocijām!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Pasākumā piekrišana, jauks noskaņojums, patikama iepazīšanās. Neatkārtojiet agrāk pielautās kļūdas. Labvēlīgas pārmaiņas darbā. Nopelnīto nedāļā draugiem un neaizdodiet. Dāviniet tuvajiem patīkamus sīkumus bez jebkāda iemesla. Dienu steigā nepiemirstiet izpildīt atvasēm solīto. Varat plānot tālāku braucienu atvaļinājumā. Neaizmirstiet par labo apņemšanos gadumijā.

LABĀS DIENAS

10.I	Sen neesat pārbīdījuši mēbeles dzīvoklī?
19.I	Karstvēns pēc slēpošanas būs pašā laikā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Mīlestība spārnos jauniem darbiem. Pieaugs enerģija. Dzīvesbiedri novērsīs agrākās nesaskaņas. Iespējami neparedzēti izdevumi ģimenes vajadzībām. Neuzņemties liekus pienākumus. Izdosies veidot kontaktus ar vajadzīgajiem cilvēkiem. Esiet apdomīgi riskējot. Atrodiet iespēju aktīvai atpūtai. Ipaši ieteicamas tūdens procedūras. Varat domāt par dzīvesvietas maiņu.

LABĀS DIENAS

11.I	Patīkama rosības diena sabiedrībā.
16.I	Mazi svētki ikdienā.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Tuvs draugs var atklāt dziļi slēptas jūtas. Sakiet labus vārdus dzīvesbiedram. Neaizdodiet un neaizņemieties naudu. Neiesaistieties vārdu pārmaiņās ar valsts ierēdņiem. Sarunai ar priekšniecību sagatavojieties laikus. Droši izvirziet savas prasības. Varat uzņemt lielu slodzi. Pierakstiet tuvinieku jūbilejas. Neliedziet sev iespēju atpūties tuvu draugu sabiedrībā.

LABĀS DIENAS

11.1	Atslābinieties vienatnē vai draugu lokā!
16.1	Sakārtojiet domas un atvilktnes!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Sākot kopdzīvi, praktiskos ikdienas pienākumus veiciet kopā. Nepiešķiriet pārāk lielu nozīmi pagātnes atskaņām. Būs iespēja atdot parādu. Tiksiet pamanīti ar mākslu saistītās aktivitātēs. Dzīvokli varat sākt labiekārtošanas darbus. Draugi ar prieku atsauksies aicinājumam palīdzēt sīkos mājas remontdarbos. Māciet atvasēm praktiskas mājas aroņmaņas. Pucējiet miļos, apciemojiet attālākus radus.

LABĀS DIENAS

11.1	Iepazīstiniet draugus ar mīļoto!
16.1	Klusa kafējnīca kļūs par jauku tikšanās vietu.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Var atklāties līdz šim slēptas attiecības. Neļaujiet tiem tajās iejaukties. Varat nokļūt emocionālā atkarībā. Neiesaistieties riskantās finanšu operācijās. Neaizdodiet, bet labāk dāviniet naudu. Neiesaistiet savā plaukstošajā biznesā radniekus vai tuvu draugus. Atrodiet laiku vaļaspriekām un fiziskām nodarbēm. Sagādājiet tuvajiem jaukus un miļus pārsteigumus.

LABĀS DIENAS

9.1	Patikams noskaņojums pēc teātra izrādes.
12.1	Prieku sagādās rosišanās mājās.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Var nodibināties stabilas attiecības. Piemērots laiks laulību slēgšanai. Greisirdībai nav pamata. Nauda būs, darbs arī. Dažādojiet to, jo vienveidība ir apnikums. Pārskatiet savu garderobi. Pārsteidziet draugus ar jaunu ārējo veidolu. Iesaistieties kopīgās nodarbēs ar jauno paaudzi. Neturiet sevi rūgtumu. Atklāti izrunājiet visu, kas uz sirds. Dodiet pieļaujamu rīcības brīvību bērnam.

LABĀS DIENAS

12.1	Interesantas filmas vai koncerta apmeklējums.
19.1	Var atnākt tas, kuru ļoti gaidījāt.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Varat sastapt radniecīgu dvēseli. Islaicīga aizraušanos veikmēs attiecības ar ģimenes locekļiem. Lieliska reputācija palīdzēs saņemt labu darba piedāvājumu. Terējiet naudu ceļojumam vai sporta pasākumam. Bez problēmām risināsies mantojuma jautājums. Ar dabīgiem līdzekļiem stipriniet imunitāti. Necentieties pārleku kontrolēt atvases, tas var aizvainot.

LABĀS DIENAS

11.1	Labs noskaņojums draugu lokā.
16.1	Gandrīz gaisā noķerta veiksmīga ideja.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Nepieņemsiet draudzības piedāvājumu mīlestības vietā. Personīgajā dzīvē sāksies galvu reibinoši notikumi. Būs iemesls lepoties ar savām spējām un sasniegumiem. Nepieņemiet priekšlikumu, kas iegrožo personīgo brīvību. Uzticams draugs glabās jūsu noslēpumu. Biežāk sarīkojiet mazus svētkus, pagatavojiet tuviem kaut ko garšīgu.

LABĀS DIENAS

10.1	Viss aizsāktais ies no rokas.
20.1	Patikamas rūpes par tuvu cilvēku.

MĒNESS KALENDĀRS

no 9. līdz 22. janvārim

11. janvāri sagaidām jauno Mēness ciklu. Tad svarīgi būs pienākumi, tradīcijas, vajadzēs ievērot likumus un noteikumus. Ieguvēji būs praktiķi, kuriem tiks gan apmācību piedāvājumi, gan kāpšana pa karjeras kāpnēm, gan sekojošs finansiāls gandarījums. Pārējiem ir vērts pacensties un savas darbības vismaz kārtīgi saplānot, tad atradīsies arī spēks un enerģija darīšanai. Īpašu uzmanību pievērsiet 22. janvārim – tik veiksmīgs planētu stāvoklis bieži negadās. Izdomājiet, kā to izmantot!

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

9.01.2013. trešdiena	Mēness Strēlniekā	
10.01.2013. ceturtdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzī 10:54 ☾ 00:00–10:54	
11.01.2013. piektdiena	Jauns Mēness cikls 21:43 Mēness Mežāzī ☾ 21:44–24:00 ☿ 16:33–24:00	
12.01.2013. sestdiena	Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 11:01 ☾ 00:00–11:01 ☿ 00:00–02:54	
13.01.2013. svētdiena	Mēness Ūdensvirā ☾ 10:37–24:00	
14.01.2013. pirmdiena	Mēness Ūdensvirā/Zīvis 12:49 ☾ 00:00–12:49	
15.01.2013. otrdiena	Mēness Zīvis	
16.01.2013. trešdiena	Mēness Zīvis/Aunā 18:07 ☾ 11:32–18:07	
17.01.2013. ceturtdiena	Mēness Aunā	
18.01.2013. piektdiena	Mēness Aunā ☿ 19:18–24:00	
19.01.2013. sestdiena	Saule ietiet Ūdensvīra zīmē 23:52 Mēness Aunā/Vērsī 03:36 ☾ 02:40–03:36 ☿ 00:00–08:14	
20.01.2013. svētdiena	Mēness Vērsī ☾ 20:16–24:00	
21.01.2013. pirmdiena	Mēness Vērsī/Dvīņos 16:04 ☾ 00:00–16:04	
22.01.2013. otrdiena	Mēness Dvīņos	

MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – laika sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīvīskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk neņemiet lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko likai nojāusam

23. janvāris – 5. februāris
Nr. 2 (65) 2013

CITĀDĀ PASAULE

MŪNISTI –
trākie kāzu uzvalkos
vai ģimenes
vērtību aizstāvji?

ANKORA

PILSĒTA, KAS PATI
SEVI UZCĒLA

RITUĀLI

LABAM
MIEGAM
UN
SAPNIEM

Akmeņu vārdotāja

**SABĪNE
STĀLE**

**SVĒTĀS
AGATES**
maize
pret ūguns
nelaimēm

**IKDIENAS
MEDITĀCIJA**

Durbes krasta
vegāns un daunšifters

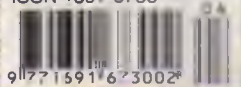
**MĀRIS
SLANĀRS**

BULGAKOVS
un
NELABAIS

Cena Ls 0,69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 177 159 167 3002

IZDĀVĒJNĀ DAUVA DZIENAS ŽURNĀLS

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA

Ja iepriekš esat labi pastrādājuši pie plāniem, nākamajās divās nedēļās jau varēsiet pamanīt pirmos rezultātus.

Papildinot maģisko kalendāru, arī šoreiz pievienojam mazās piezīmes kalendāra istenošanai.

Šoreiz – **čeku dedzināšana**. Ikdienā mēs iepērkamies. Par pirkumiem maksājot, mēs naudu atstājam veikalā un pretīm saņemam precī un čeku. Atstājot savu čeku veikalā, mēs simboliski atstājam arī savu naudu. Nauda ir enerģija, tāpēc ar to ir jāapietas smalki. Vācot ikdienas patēriņa preču čekus, mēs tos atbilstoši maģiskajam kalendāram varam dedzināt un pelnus palaist, tā teikt, gaisā ar domu, lai naudiņa atgriežas. Tie cilvēki, kas ilgāku laiku čekus ir krājuši un beidzot sadedzinājuši, vislabāk pārliecinās, cik labi maģija strādā. Bet atcerieties – nepietiek ar to, ka mēs kaut ko zinām, vajag to arī darīt. Savukārt par maku var teikt, ka tā ir naudas māja. Un tai jābūt atbilstoši. Lai izdodas!

MAGISKAIS KALENDĀRS

23. janvāris – 5. februāris

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekd.	sestd.	svētd.
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	*MD – Mēness diena				

23 No 13:16 – 13. MD

MAGISKĀ DIENA. No plkst. 13:16 var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot "vēlmu kolāžas". Ja tuvojās kāds svarīgs eksāmens vai pārbaudījums, aktivizējiet mājas ziemeļaustrumus, novietojot tur simbolisku globusu vai tā attēlu. 13. MD turpinās līdz 24. janvāra plkst. 14:11.

27 No 17:35 – 17. MD

LAIKS ATTIECĪBĀM. Vakarā maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēļējumus. 17. MD turpinās līdz 28. janvāra plkst. 18:50.

29 No 20:06 – 19. MD

ATTĪRĪŠANAS DIENA. Tā turpinās līdz nākamās dienas plkst. 21:23, kad var atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas. Nedrīkst neko pirkt, plānot, uzsākt. Tikai pabeigt veco vai kaut ko nenozīmīgu. Nav ieteicams lietot alkoholu!

2 No 00:02 – 22. MD

AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem. Ilgst līdz 3. februāra plkst. 1:23.

4 No 2:43 – 24. MD

PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem projektiem, mājām, darbiem. Labi izvēlēties tieši lielos plānus vai darbus, ko uzsākt. Veiksme ilgtermiņa projektiem.

Uz jebkuru jautājumu ir atbilde

Potēties vai ne?

Vai ir nepieciešams potēties, varbūt tas ir tikai farmācijas firmu bizness?

Austra, divu bērnu mamma

Atbild IRINA JAKUBOVA, Latvijas Infektoloģijas centra infektoloģe:

"Es rekomendēju visiem cilvēkiem potēties. Bieža slimošana un antibiotiku lietošana novājina organismu, tāpēc vakcinācija ir vajadzīga, lai nesaslimtu ar kādu konkrētu slimību. Piemēram, ja runājam

par gripu, A hepatītu vai B hepatītu, vakcinācijas noteikti vajadzētu veikt. Tās ir drošas un aizsargā pret inficēšanos. Tāpat jāpotējas pret ērcu encefalītu, jo ir daudz cilvēku, kas saslimst ar šo slimību tieši tāpēc, ka nav vakcinējušies. Potēšanās īpaši nepieciešama tad, ja cilvēks grib braukt ceļojumā. Ikviens var atnākt uz konsultāciju un sapotēties, lai ceļojums būtu drošs.

Ne jau par visām potēm jāmaksā. Pieejamas arī bezmaksas potes pret difteriju un stingumkrampjiem.

Ja cilvēks uzdod jautājumu: "Potēties vai nepotēties?", atbildu: protams, ir jāpotējas. Vakcīnas ir, tikai vajag laikus

atnākt, lai saņemtu attiecīgo poti."

Atbild ROLANDS TILTINŠ, tautas dziednieks:

"Es esmu par obligātajām potēm bērniem, bet attiecībā uz pārējām gan svārstos. Pašam zināms gadījums, kad cilvēks tieši pēc potes saslima ļoti smagā formā. Iepriekš viņš nekad nebija tik smagi slimojis ar gripu. Esmu

Čakru spoguļa radītāja

Ieskatījusies skolotāja Sai Babas acīs, veidojusi akmens rotas ar latviešiem harmonisku enerģētiku un pētījusi mistikas apburtās senču svētvietas. Gleznotāja un dizainere **Sabīne Stāle** stāsta par spēju ļauties iekšējām izjūtām un teiku apvītajiem akmeņiem.

▼ *Līva Romane*

Sabīnes dzīvi nevarētu saukt par vienmuļu. Ilgus gadus būdama žurnāliste un režisore, viņa paralēli nodarbojusies arī ar senvēstures pētniecību. Nu Sabīne kopā ar dzīvesbiedru Andri Melki ražo ekopārtiku un izgatavo akmens rotaslietas. Viņa pabeigusi dizaina studijas Latvijas Mākslas akadēmijā un var lepoties ne tikai ar diplomdarbu ipaša čakru spoguļa veidolā, bet arī ar plašu gleznu klāstu, kuru radīšanai iedvesmu guvusi ceļojumā uz Indiju. Par Latvijas akmeņu pozitīvo enerģētiku un no tiem gatavotajām rotaslietām Sabīne var stāstīt stundām, taču, runājot par sevi, viņa nedaudz iepauzē, vārdus teikums sarindo lēnāk. Daļu pieredzes izskaidrot ir pagrūti, jo, pieņemot lēmumus, vadījies pēc izjūtām un ieklausījies intuīcijā.

Saules mūžs

Savulaik meklējot, pētot un iemūžinot sen aizmirstas svētvietas, Sabīne apceļojusi teju visu Latviju. Viņa uzņēmusi dokumentālās filmas un veidojusi raidījumus, runājusi ar vietējiem iedzīvotājiem un ar interesi uzklusījusi nostāstus par enerģētiski spēcīgām vietām. "Senajam cilvēkam akmens bija kā savdabīga robežšķirtne, arī pielūgsmes objekts, elku tēls. Atšķirībā no visa pārējā, kas šajā pasaulē mainījās, pārveidojās vai izzuda, akmens dzīvoja saules mūžu. Un zem tā reizēm varēja palikt visas raizes un nedeinas un iet pāri dziedot," Sabīne teic.

Akmeņu pētniece teic, ka Latvijā senvēstures pieminekļi ir saglabājušies labāk nekā daudzās citās Eiropas valstīs, liela daļa no tiem eksistē vēl joprojām. Sabīne skaidro, ka jau mūsu senčiem bijis pilnīgi skaidrs –

KĀ AKMENS SASTĀVS IETEKMĒ TĀ KRĀSU

- + Dzelzs akmeni iekrāso sarkanu, brūnu, dzeltenu vai zaļu.
- + Varš dod zilganzaļos toņos.
- + Hroms piešķir dzeltenīgi oranžus toņus.
- + Kobalts rada zilus vai violeti sarkanus akmeņus.

akmens ir maģisks, tas saglabā enerģētiku un ir liels rīks dažādos rituālos: "Viņiem bija labi zināmas akmeņu spējas enerģiju gan pastiprināt, gan arī slāpēt." Jebkurā minerālā ir sava dzīvības enerģija, kas nosaka to augšanas procesu – vulkāniskās vietās kristālu veidošanās ir intensīvāka, savukārt Latvijas jūras krastos izskatītie akmeņi ir sīkgraudaini. "Akmens ir dzīvs – tam ir savs kristāliskais režģis, tāpat kā jebkuram kristālam, tāpat tam var būt arī atmiņa."

Pilni spaini enerģētiskās

Reiz, kad Sabīne kopā ar dzīvesbiedru Andri braukusi uz jūru, abi noskautiņus par Ķīnā ražoto Latvijas suveniru tirdzniecību Turaidā un nolēmuši paši sākt gatavot ro-

Akmeņu lasīšana ir laimes spēle. Var staigāt visu dienu un neatrast neko. Var salasīt pilnus spainišus, bet nekas no tiem nesanāks.

tas, izmantojot šajā valstī tradicionālos materiālus – jūras izskalotos akmeņus. "Ta ideja, man liekas, atnāca kaut kur no augšas. Ja tu esi mākslinieks savā būtībā, ar māksliniecisku domāšanu, tad vienā brīdī kaut kas saslēdzas un rodas ideja," Sabīne klāsta. Viņa atminas, ka līdz akmeņu rotu veidošanai viņi neesot nonākuši vienā dienā, tas noticis pamazām, diendienā redzētais ietekmējis, un kādā brīdī vienkārši pieņemts lēmums pamēģināt.

Sākums nav bijis viegls, taču nu akmens rotas ir populāras un pirms diviem gadiem ikgadējos Ķeņa svētkos Piebalgā izpelnījušās pat titulu *Gada prece 2010*. "Kā parasti saka par tiem pirmajiem kucēniem? Mūsu sākotnējie mēģinājumi varbūt nebija noslēpti līdz galam, mēs vēl īsti nesapratām, kā tas jādara, pamazām mācījāmies," Sabīne atceras, piebilstot, ka laikam jau tomēr tik traki neesot bijis, jo savus saimniekus atradušas arī pašas pirmās rotas. Lasot rotām paredzētos akmeņus, jāpievērš uzmanība ne tikai to biežumam un formai, bet arī vissīkākajai krāsu niansei un tam, kā kopā savērtie akmeņi pielāgojas cilvēka ķermenim. "Akmeņu lasīšana ir laimes spēle. Var staigāt visu dienu un

neatrast neko. Var salasīt pilnus spainišus, bet nekas no tiem nesanāks."

Pēc akmeņu salasīšanas tie jāsašķiro pēc krāsām un formas. Bet reizēm viss notiek pēc intuīcijas – Sabīnei un Andrim gluži vienkārši esot skaidrs, kur kas liekams. "Kad tos akmeņus salasu un turu rokās, jūtu enerģētiku." Nākamais solis rotu veidošanas procesā ir caurumiņu urbšana akmeņos. Tad teju puse atrasto akmeņu aiziet bojā – sa-plaisā vai sasprāgst. Lai gan process ir laikietilpīgs un nebūt ne vienkāršs, Sabīnei tas sniedz gandarījumu: "Mūsu veidotās rotas atradušas savus nēsātājus daudzās pasaules valstīs. Ceram, ka tās ir skaists un praktisks, enerģētiski spēcīgs Latvijas suvenīrs, kas raisa patīkamas atmiņas par mūsu zemi."

Aizskalojot negatīvo

Plastmasas rotas Sabīne nenēsā, arī citiem neiesaka. Viņa uzsver, ka svarīgi izvēlēties dabiskus materiālus, vislabāk no pašu zemes nākušus: "Jūras akmeņus miljoniem gadu jūra ir gludinājusi, vilājusi vilņos. Atrodies mūsu teritorijā, akmens uztver mūsu

Akmenu rotas ar vēsturi

Savdabīgo aksesuāru veidotāja Sabīne skaidro, ka akmens rotas nebūt nav viņas un dzīvesbiedra izgudrojums – latviešu rotu gatavošanas tradīcijas ir ļoti senas. Piemēram, Ulmanīlaikos no kvarca porfīra jeb Baltijas sarkanā akmens tika taisītas dažnedažādas rotaslietas. Tās bija populāras, un teju katrai sievietei mājās bija atrodama broša, kulons vai piespraude, kas taisīta no šāda materiāla.

LATVIJĀ SASTOPAMIE

AKMENI Kvarcs, dendrīts, metamorfie ieži, vizlas slānekļis, pegmatītgranīts, bazalts, mandeļšteins, epidots, kvarca porfīrs jeb Baltijas sarkanais, serpentīnīts, granāts, almandīns, amfibolīts, koraļļu atlūzas.

◀ Pie Rišikešas tilta pār Gangu.

◀ Andris Putaparti ašramā pie Sai Babas.

Ar izšuvumu un Indijas tradicionālo zīmējumu tirgotājām tibetiešu tirgū Nūdelī. ▼

◀ Pie "vēlmju koka" Putaparti, kura zaros vēlēšanos mazu papīrišu veidā.

kopējai domai un enerģētiku. Tātad akmeņiem un cilvēkiem, kas dzīvo šeit, ir vienādas frekvences tāpēc to nēsāšana vērtējama pozitīvi. Sabine atzīst arī citu valstu dabīgo materiālu aksesuārus. Viņaspārīt, kalnu kristāli un granāti, kas nāk, piemēram, no Austrumu zemēm, tāpat ir piesātināti ar labvēlīgu enerģētiku un spēj cilvēkiem palīdzēt.

Negatīvā enerģētika akmeņu rotās sāk uzkrāties, kad cilvēks tās jau kādu laiku valkājis. "Pat ja cilvēkam ir vislabākās domas un emocijas, kaut kur jau to stresu un negatīvismu tomēr noķer. Varbūt no apkārtējiem," piebilst Sabine, uzsverot, ka šāda tipa rotas noteikti ir jāattīra. Vislabāk tas izdarāms, noskalojot akmeni zem tekoša ūdens. Vēl var rotaslietu kādu brīdi paturēt sālsūdenī – arī tas palīdzot akmens enerģētikai atjaunoties.

Latvijas radniecība ar Indiju

Indijā Sabine bijusi astoņas reizes. Šie ceļojumi devuši daudz pozitīvu iespaidu un lāvuši teju taustāmā veidā atklāt latviešu kopīgās saknes ar indiešiem. "Zinātnieki vēl joprojām strīdas par to, kā notika tautu starpniecība – vai mēs esam atnākuši no tās puses, vai ir otrādi," viņa teic. Sabinei par abu tautu kopīgajām saknēm vairākkārt nācies pārliecināties dzīvē – pirmoreiz tas noticis, kad viņa bijusi ļoti nogurusi un gājusi pa kādu ieliņu Indijas pilsētā Nūdeli, pēkšņi saprotot visu apkārt sacīto: "Liela noguruma mirkli cilvēkam kaut kas it kā atnāk vaļā, atveras. Man likās, ka viņi visi runā latviešu valodā, es visu sapratu!"

Par Indijas un Latvijas īpašo saikni vēlreiz pārliecinājusies, kad pie viņas un dzīvesbiedra Andra Ligo svētkos ciemos ieradies kāds indiešu draugs. "Aizvedām viņu uz Turaidu, kur Jaņos notiek liels rituāls ar uguns riteni. Un pēkšņi viņš pārsteigts teica, ka tas taču esot viņu rituāls un katrs trešais vārds arī viņu," Sabine atminas. Viņa skaidro, ka tas bijis vēl viens apliecinājums ne tikai tautu saiknei, bet arī mūsu valodas neapstrīdamajai piedērbībai indoeiropiešu valodu grupai.

"Viens dodas uz Indiju modes pēc, cits meklē neparastas izrūtas, vēl kādam tā ir sevis atrašanās un izprašanas vieta, kur sevi sakārtot," skaidro Sabine. Viņai ceļojumi uz Indiju sākotnēji bijuši darba pienākumu iniciēti, taču tad Sabine šajā eksotiskajā zemē nolēmusi atgriezties jau personisku iemeslu dēļ. "Tas nebija tikai darbs! Tie bija daudzi interesanti ceļojumi, tikšanās ar sirsniņiem cilvēkiem, neparasta pieredze."

Ceļš pie sevis

Indijā Sabine pētījusi vietējo kultūru, devusies uz ašramu Putaparti. Tur viņa izjutusi īpašu kontaktu ar garīgo skolotāju Šri

Sabīnes diplomdarbs ir cilvēka silueta formas spogulis, uz kura izvietoti septiņi krāsaini akmentiņi, kas simbolizē cilvēka enerģētiskajā laukā esošās čakras.

Ja čakras, auras un citas ar neapbruņotu aci nesaskatāmas parādības neaizrauj, spoguļi iespējams apgriezt otrādi – tad cilvēks var lūkoties savā atspulgā, krāsaino akmentiņu netraucēts.

Satja Sai Babu. "Biju viņam tuvu, kādu brīdi pat skatījāmies viens otram acīs. Tās sajūtas, ko sev ieguvu, nevar aizmirst..." Viņa gan atzīst, ka līdzīgas izjūtas var gūt arī Latvijā, galvenais sevi "noskaņot uz pareizā viņa" un sakārtot iekšējo pasauli.

Ar Sai Babas mācību Sabine iepazinusies, pateicoties savam dzīvesbiedram. Andris Sai Babas ašramā pirms tam bijis jau vairākas reizes. "Viņa grāmatās ir par ģimeni, par attiecībām, par mīlestību ne tikai pret sevi un savu tuvāko, bet arī daudz plašākā mērogā," skaidro Sabine. Viņa Sai Babas teiktajā saskata lie-

lu līdzību ar Bībeles desmit baušļiem – būtībā skolotāja mācītāis ir tas pats, tikai citā noformulēts.

Sabine mēdz meditēt, taču apgalvo, ka dara to neprofesionāli: "Meditēju pēc izjūtām, nevaru pat pateikt, vai tas notiek katru dienu. Kad sajūtu vajadzību, tad daru to. Meditēt var pat ravējot un adot!" Meditācija Sabinei palīdz sakārtot domas un tikt galā ar ikdienas radīto stresu. Lai gan mūsdienās meditāciju Rietumu pasaulē pieņemts uzskatīt par modes lietu, Sabine to tā nesauc. Viņai tas ir smalks un intīms ceļš pašai pie sevis.

Krāsaino akmentiņu atspulgā

Bērība Sabinei aizritējusi māksliniecišķā vidē, taču pati gleznošanai nopietni pievērsusies tikai vēlāk: "Mana māte bija māksliniece un visu mūžu gleznoja, bet es biju izvēlējusies citu profesiju. Tikai kādreiz kaut ko uzzīmēju vienkārsi nekad neatlika laika." Patlaban Sabine savus darbus parādījusi jau piecās izstādēs. Pēdējā bijusi aptuveni pirms gada. Tuvākajā laikā vēl kādu neplāno, jo uzskata, ka vispirms jāsavāc pietiekams skaits darbu, jāatlasa labākie un tikai tad jāriko izstāde. "Pirmais impulss gleznu sērijai par Himalaju kalniem radās tad,

Sabīne iesaka!

Valda Segliņa grāmata MEGALĪTI. PASAULE. LATVIJA. (Latvijas Universitātes Akadēmiskais apgāds, 2012). Ģeologa, neskaitāmu ekspedīciju dalībnieka un Latvijas Universitātes profesora izdotā grāmata stāsta par megalītu jēdzienu un vēsturi, kā arī to glabātajiem noslēpumiem. Iespējams iepazīties gan ar cilvēces aizvēstures posmu pirms megalītu izveides, gan Latvijā veiktajiem pētījumiem par tiem. Grāmata paredzēta vēsturniekiem, dabas un novadu pētniekiem, kā arī visiem, kas interesējas par aizvēsturi un tās pieminekļiem.

kad aizbraucu uz Indiju. Ieraudzīju kalnus, un šis skats mani kaut ko atrāva vaļā,” Sabine atminas. Viņa sākusī mācīties Latvijas Mākslas akadēmijas Dizaina nodaļā un absolvējusi to. Diplomdarbs lieliski reflektē ne tikai Sabīnes dizaina prasmes, bet arī viņas ievirzi uz ezoteriku – tas ir cilvēka silueta formas spogulis, uz kura izvietoti septiņi krāsaini akmentiņi, kas simbolizē cilvēka enerģētiskajā laukā esošās čakras. “Var nostāties pie spoguļa tā, lai šie punkti sakrīt, un censties sevi nedaudz sakārtot,” skaidro Sabīne. Ja čakras, auras un citas ar neapbruņotu aci nesaskatāmas parā-

dības neaizrauj, spoguļi iespējams apgriezti otrādi – tad cilvēks var lūkoties savā atspūlgā, krāsaino akmentiņu netraucēts. Īpašais spoguļis ir pat patentēts un iekļauts Patentu valdes dizainparaugu reģistrā.

Sabīne skaidro, ka mākslai viņas dzīvē vienmēr būs liela nozīme, jo tā ir ne tikai šūpuli ielikta un ieaudzināta vērtība, bet arī veids, kā sevi emocionāli sakārtot. “Tu sevi it kā izzīmē. Tas palīdz. Reizēm ir iedvesma, reizēm nav, taču neatkarīgi no mākslas izpausmes veida ir diezgan pagrūti savu dzīvi iedomāties bez tās.” ●

PADOMĀ

Ko Tu esi šodien izdarījusi,
lai pasargātu savu sejas ādu no
VĒJA UN AUKSTUMA?

Aizsargā
Sejas serums

CEPURE, ŠALLE un...

Dziedē
Šī sviests

Kopj
Dienas krēms

ORGANIX
Cosmetix

...un

Perfekta aizsardzība!

STOCKMANN

EURO
APTIEKA

ELKOR

Ekoveikals
Rīgā un Latvijā

www.biocosmetic.lv

Jēzus kalpošanas piepildīšana

Masveida kāzu rituāli, sabiedrisko organizāciju tiklojumi, sapnis par vienotu pasauli... Kas īsti ir mūnisms – cilvēka personības kults vai filozofija labākai nākotnei?

▼ *Līva Romane*

Tūkstošiem pāru kāzu tērpos pulcējas lielā stadionā. Sievietes ar plivuriem, vīriešu plecus rotā baltas šalles, ap kaklu – sarkanas kaklasaites. Uz skatuves stāvošais korejiešu izcelsmes vīrietis skandē melodiskus vārdus, aplāka klātesošos ar ūdeni un mudina apmainīties gredzeniem. Vīrieša aicināti, ceremonijas beigās dalībnieki paceļ gaisā rokas, atskan svinīga mūzika, un nu pāri ir salaulāti vai atjaunojuši

savu jau reiz noslēgto savienību. Apvienošanās baznīca jeb mūnisms, kā to dēvē tautā, ir slavēta ar masveida kāzām un izpelnījusies gan plašu popularitāti, gan neizpratni visā pasaulē. Dr. San Mjonga Mūna izveidotā kustība, kas Rietumu pasaulei brīžam ir nesaprotama un nepieņemama, ar dažādu pašu izveidotu organizāciju starpniecību cīnās par mērķiem, kuri tuvi teju ikvienam: vienlīdzību un mieru pasaule. Viņi vēlas padarīt kaut nedaudz laimīgākus visus pasaules iedzīvotājus.

Jēzus aicinājums

Reliģija, filozofija vai veiksmīgs bizness? Dr. San Mjonga Mūna 20. gadsimta vidū izveidotā kustība tiek dažādi uztverta. Arī tās sekotāju ievēroto principu un motivācijas vērtējumi nav viennozīmīgi – vieni to dēvē par apmātību un aklu sekošanu Mūna kultam, citi sauc par veidu, kā pasauli padarīt labāku un tās iedzīvotājus laimīgākus. Latvijas Universitātes jauno reliģisko kustību speciālists un Latvijas Bībeles biedrības ģenerālsēkretārs profesors Valdis Tēraudkalns skaidro, ka Apvienošanās baznīca vienkāršoti tiek definēta kā jauna reliģiskā kustība: "Kustība ir sinkrētiska, tā apvieno sevī kristietības, šamanisma, budisma un citu reliģiju elementus." Profesors piebilst, ka mūsdienās kustības piekritēji paši sevi labprātāk dēvē par Ģimenes federāciju pasaules

mieram un apvienošanai, uzsverot, ka vārda "ģimene" iekļaušana tagadējā nosaukumā nebūt nav neparasta – kustība ļoti akcentē tās lomu jebkurā dzīves situācijā.

Apvienošanās baznīcas kustība radusies 20. gadsimta trīsdesmitajos gados, kad Korejas kalnu lūgšanās *Dr. Mūnam* parādījies Jēzus un aicinājis paveikt viņa iesāktos darbus. Piedzīvojis īpašo aicinājumu, Mūns sa-

skāries ar grūtu izvēli, taču galu galā piekritis un sācis darbu pie jaunā virziena pamatprincipu izstrādes. Un 1954. gadā kustība tika institucionalizēta. Nu tā ir sasniegusi lielu popularitāti, kļūdamā par globālu reliģisko kustību. Lai gan daudzās valstīs Apvienošanās baznīca nav oficiāli reģistrēta kā reliģiska organizācija, kustības pamatprincipi tiek realizēti dažādu nevalstisko un sabiedrisko organizāciju darbībā.

Vadims Bolsakovs ar Apvienošanās kustību sastapies pirms vairāk nekā 10 gadiem un tās sludinātos principus sauc par saviem vēl šodien. "Iolaik atbraucu uz Rīgu studēt un sastapos ar nu vairs īsti neeksistējošu organizāciju CARP, kuras mērķi bija izplatīt filozofiju un īstenot dažādas programmas. Studijās paņēmu akadēmisko gadu un pavadīju to lideru programmā – daudz ceļoju, iepazīnu cilvēkus un filozofiju. Šis laiks bija tāds

Mūns tiek uzskatīts par Jēzus kalpošanas pabeidzēju un piepildītāju. Kustības sakrālajā tekstā *Dievišķais princips* apgalvots, ka Jēzus nākšanas mērķis bija apprecēties un izveidot ideālo ģimeni, kas nenotika, jo Jēzus mira pie krusta.

APVIENOŠANĀS BAZNĪCAS IZPLATĪBA

1935. gads – *Dr. Mūnam* parādījies Jēzus un lūdzis pabeigt darbu, kuru nepaguvis izdarīt savas dzīves laikā, proti, nodibināt ģimeni. *Dr. Mūns* pieņem izaicinājumu un nomaina vārdu.

1954. gads – *Dr. Mūns* nodibina Apvienošanās baznīcu, nosaucot to par Svētā Gara asociāciju pasaules kristiešu apvienošanai, kas vairāku gadu laikā pāraug plašā kustībā visā pasaulē.

1957. gads – tiek publicēta *Dr. Mūna* kustības oficiālā uzskatu grāmata *Dievišķais principa skaidrojums*, kas sarakstīta pirms vairāk nekā 11 gadiem.

1959. gads – Apvienošanās baznīcas kustība sasniedz ASV, divu gadu laikā iegūstot aptuveni 500 oficiālu piekritēju.

1968. gads – Eiropu sasniedz *Dr. Mūna* izveidotā Apvienošanās baznīca, taču līdz pat 1990. gadam tā darbojas neoficiāli.

1975. gads – Apvienošanās baznīcas misionāri tās popularizēšanas nolūkos tiek sūtīti uz 120 valstīm.

Mūsdienās kustības piekritēji sevi labprātāk dēvē par Ģimenes federāciju pasaules mieram un apvienošanai.

diezgan revolucionārs manā dzīvē,” teic Vadims un paskaidro, ka reliģija ir tikai viens no Apvienošanās kustības daudzajiem segmentiem un mūsdienās tas, ko savulaik Dr. Mūns iesācis, cenšoties apvienot Korejas kristiešu baznīcas, ir pāraudzis daudz plašākā kustībā, kur iesaistītas dažnedažādas pasaules organizācijas. “Pamats ir filozofija – tajā ir gan reliģisks, gan zinātnisks aspekts. Un to nevajag aizmirst,” piebilst Vadims.

Ārsts dziedniekam draugs

Kustības pamatprincips jau ietverts tās nosaukumā – apvienošana. “Reliģijai un zinātnei parasti ir atšķirīgi skatījumi, kas savā starpā it kā cinās, taču mēs nekādi nespējam saprast dzīves jēgu, ja šos jēdzienus savstarpēji atdalām. Tapat mēs nevaram būt laimīgi, ja nošķiram ķermeni no dvēseles,” skaidro Vadims. Sākumā apvienošanās notiek individuālā līmenī, kas ietver dvēseles un ķermeņa vienotību, nākamais solis ir ģimenes veidošana un stiprināšana, tam seko apvienošanās grupu, sabiedrības, valstu un pasaules līmenī. “Doktors Mūns līdz savai pēdējai stundai strādāja pie tā, lai cilvēce tiktu apvienota. Jā, mēs esam dažādi, mēs atšķiramies pēc ādas krāsas, ar kultūru, taču pamatā mēs visi esam tikai cilvēki,” dažādu jomu apvienošanas nozīmi skaidro Vadims. Viņš uzsver, ka to nevajadzētu jaukt ar kompromisu vai sadarbību, lai arī cik liels izaicinājums tas šķīstu mūsdienu sabiedrībai. “Apvienošanās notiek tad, kad cilvēki saprot cits citu un uzticas, nevis vienkārši pieņem.”

Viens no zinātnes un cilvēka garīgās pasaules apvienošanas piemēriem atrodams Dr. Mūna 1995. gadā izveidotajā Starptautiskajā ārstnieciskās atveseļošanās centrā, kas atrodas Dienvidkorejā, Čonphjona ezera krastā. Visbiežāk uz turieni dodas ģimenes, kur kādam tās loceklim ir slimība, ko tradicionāla medicīna uzskata par neārstējamu. “Dr. Mūna izveidotā kompleksā slimnīca apvieno Rietumu un Austrumu medicīniskās tehnoloģijas. Tā ir vieta, kur tradicionālās medicīnas ārsti un dziednieki līdzdarbojas, viens no otra mācās,” paskaidro Vadims. Pēc Mūna izveidotās kustības piekritēju domām, šādu slimnīcu izveidošana katrā valstī spētu uzlabot ne tikai cilvēku vispārējo veselības stāvokli, bet arī atbilstīgu viņu iekšējo pasauli.

Ģimenes miers pasaulei

“Mūns tiek uzskatīts par Jēzus kalpošanas pabeidzēju un piepildītāju. Kustības sakrālajā tekstā *Dievišķais princips* apgalvots,

ka Jēzus nākšanas mērķis bija apprecēties un izveidot ideālo ģimeni, kas nenotika, jo Jēzus mira pie krusta,” uzsver jauno reliģisko kustību speciālists profesors Valdis Tēraudkalns. Apvienošanās kustības izpratnē Dr. San Mjongs Mūns un viņa sieva tiek dēvēti par “patiesajiem vecākiem” un uzskatāmi par paraugu citiem. “Mūnisms ir patriarhāls, tas izpaužas uzskatos par ģimenes lomu. Dažkārt laulības tiek sauktas par kustības vienīgo sakramentu,” skaidro profesors Valdis Tēraudkalns. Viņš teic, ka sākotnēji laulību partnerus Dr. Mūns izvēlējies, personīgi viņus satiekot, taču kustības tēva dzīves beigās tas lielākoties noticis ar fotogrāfiju starpniecību, jo sekotāju apjoms ievērojami audzis. “Ikvienam ir tiesības noraidīt Dr. Mūna izvēlēto laulību partneri. Tādā gadījumā process sākas no jauna.”

Cilvēku priekšstatos mūnisms bieži asociējas tieši ar masveida kāzu ceremonijām, kurās piedalās simtiem tūkstošu dažādu

The Washington Times

1982. gadā Dr. Mūna vadītā organizācija atkāp vienu no populārākajiem ASV laikrakstiem The Washington Times. Tas tiek pasludināts par objektīvas žurnālistikas paraugu, taču saņem arī negatīvus vērtējumus no citiem pasaules vadošajiem plašsaziņas līdzekļiem un tiek nodēvēts par Apvienošanās kustības propagandas ieroci. Pēc Dr. San Mjonga Mūna nāves 2012. gadā tiek izdots īpašs piemiņas numurs, kas vēlīts vadītāja dzīves laikā paveikto pozitīvo darbu apskatam.

tautību pāru. Apvienošanās kustības pārstāvis Vadims skaidro, ka miers pasaulē sākas no miera ģimenē: “Ja divi cilvēki no karojošām nācijām veido ģimeni, tas nav viegli, bet, pateicoties mīlestībai, pēc divām trim paaudzēm naida izzūd. Ja karojošās puses precas tikai katra savā starpā, tad naidu pārmanīto. Tādā gadījumā vectētiņš mazdēlam stāsta, cik tie kaimiņi ir slikti.” Šādās ceremonijās parasti piedalās ne tikai jaunie pāri, bet arī tie, kas laulībā pavadījuši jau ilgus gadus, atkārtoti dodot zvērestu, ka darīs visu iespējamo, lai ģimene būtu stipra un tajā esošā mīlestība tiktu sniegta arī apkārtējai pasaulei.

Ģimenei ir galvenā loma Apvienošanās kustībā, taču, pēc Vadima domām, tas nenozīmē, ka sievietei mūžs jāpavada pie pavarda un jāvelta sevi tikai bērnu audzināšanai. “Lielisks piemērs ir Mūna sieva – viņa ir ļoti aktīva un daudz dara, lai panāktu sieviešu vienlīdzību visā pasaulē, cīnās par cilvēktie-

sībām. Jāatceras, ka pilnība tiek panākta, kai vīrietim apvienojoties ar sievieti.” Kustībai tiek atbalstīta vienīgi tradicionālo ģimeņu veidošana, homoseksuāli pāri netiek pieņemti, jo tam neesot pozitīvas nākotnes ilgākā laika periodā pasaules sabiedrībā. “Dabas likum var ignorēt, bet tas nenozīmē, ka tie neeksistēs. Ja iebāzīsi pirkstu rozetē, elektrība sitīs arī tava tam neticēsi,” uzskata Vadims.

Svētnams kā treniņu centrs

Katrā reliģiskā kustībā ir kāds nams – tā rādītāji domājošie pulcējas un veic dažādas prakses. Dr. Mūna izveidotās kustības piekritējs Vadims skaidro, ka arī Apvienošanās baznīca nav izņēmums: “Protams, šīs vietas eksistē. Bet doktors Mūns uzskatīja, ka nākšana uz baznīcu nav cilvēka pienākums. Tā drīzāk ir kā treniņu centrs. Bū-

DR. SAN MJONGA MŪNA CV

1920. gada 25. februāris – Dr. San Mjongs Mūns (īstajā vārdā Mun Jong-Mjong) nāk pasaulē kādā vidusmēra ģimenē tagadējā Ziemeļkorejā.

1943. gads – Dr. San Mjongs pabeidz augstskolu Tokijā un iegūst grādu inženierzinātnēs.

1943. gads – tiek noslēgta Dr. San Mjonga un Sun Kil Čoi laulība. Pēc trim gadiem piedzimst viņu dēls.

1945. gads – Dr. Mūns sāk savas pārliecības izplatīšanu, kas vēlāk pāraug Apvienošanās baznīcā un plašā kustībā visā pasaulē.

1960. gads – Dr. San Mjongs apprec savu otro sievu Hak Ja Han, piešķirot tai titulu *Patiesā māte* un īpaši zīmīgu lomu Apvienošanās baznīcā.

1961. gads – Dr. Mūns atklāj Apvienošanās baznīcas iespaidīgāko ceremoniju – masu kāzas. Tajās tiek salaulāti 24 paša kopā savesti pāri un dota svētība 12 jau iepriekš laulātiem pāriem.

1970. gads – Dr. Mūns notur pirmo iespaidīgo publisko runu sēriju plašai auditorijai ASV, tiek nodibināts liels skaits dažādu sabiedrisko organizāciju visā pasaulē.

2008. gads – Dr. Mūns ieceļ savu dēlu Hjong Džin Nīmu par jauno Apvienošanās baznīcas un kustības līderi.

2012. gada 3. septembris – 92 gadu vecumā Dr. San Mjongs Mūns mirst no pneimonijas izraisītām komplikācijām.

vieta, kur cilvēks mīlēt gan kaimiņu, gan ienaidnieku. Tā tiek uzskatīta par skolu, kurā tiek apgūti dažādi dvēseles likumi, taču to pašu var apgūt arī ģimenē. Ja ar ģimenes emocionālo un garīgo dzīvi viss ir kārtībā, bez svētnama apmeklēšanas cilvēks varot arī iztikt. "Pirmo taču Dievs radija vīrieti un sievieti, nevis baznīcu," Vadims piebilst.

Apvienošanās baznīcā ir arī savi svētie raksti, taču tie netiek īpaši akcentēti. Par svētko uzskatāma 1946. gadā sarakstītā grāmata *Dievišķais princips*, kurā apkopoti galvenie uzskati par apvienošanās teoloģiju. Aptuveni 11 gadu vēlāk Dr. Mūns to laida klajā, nosaucot par *Dievišķā principa skaidrojumu*. Liela nozīme Apvienošanās baznīcā tiek piešķirta Dr. Mūna runām, kas publicētas aptuveni tūkstošos grāmatās. "Reiz doktors Mūns uzstājās ar runu, kas ilga 21 stundu. Viņš runāja par dažādām patiesām vērtībām, kas klausītājiem bija interesanti," piebilst Vadims.

Savukārt Latvijas Totalitāro sektu apkarošanas komitejas *ANTISEKT* līdzpriekšsēdētājs Oļegs Nikiforovs uzskata, ka nebeidzamās runas ir tikai kārtējais Mūna ierocis pēc iespējas lielāku sekotāju puļa savākšanā un kontrolēšanā: "Viņa darba mērķis ir ar dažnedažādām metodēm panākt bērna atteikšanos sazināties ar saviem vecākiem un pilnīgi pakļauties Mūna noteikumiem." Viņš Apvienošanās kustību sauc par sektu un uzskata, ka Latvijas iedzīvotājiem vajadzētu uzmanīties, jo patiesībā aiz visiem labajiem darbiem slēpjas galvenais mērķis – savākt paklausīgu sekotāju puli.

Dabas likumus var ignorēt, bet tas nenozīmē, ka tie neeksistē. Ja iebāzīsi pirkstu rozetē, elektrība sitīs arī tad, ja tam neticēsi.

Individuāla izvēle

Tieslietu ministrijas Politikas izstrādes un reliģijas lietu nodaļas vadītāja Jekaterina Macuka skaidro, ka izplatītākais Apvienošanās kustības darbības veids Latvijā patlaban ir dažādas nevalstisko organizāciju aktivitātes. "Patlaban valstī nav reģistrēta neviena reliģiskā organizācija, kas sevi pasludinātu par kustības sekotājiem, tas nozīmē, ka publiski nedrīkst tikt praktizēti mūnisma reliģiskie rituāli un darbības," uzsver Macuka. Viņa pieļauj, ka, iespējams, nevalstisko organizāciju darbība patiešām ir ierocis, kā cilvēkus pieradināt arī pie Dr. Mūna izveidotajiem reliģiskajiem uzskatiem: "Princips ir vienkāršs – redziet, šī organizācija ir laba, cinās par mieru pasaulē, viens no dibinātājiem ir tā sauktais mūnists, tāpat Apvienošanās baznīca nav nemaz tik slihta."

Jekaterina Macuka uzskata, ka Latvijas iedzīvotāju attieksme pret Apvienošanās baznīcu atkarīga no uzskatos jau pieņemušo darbībām un parauga: "No tā jau arī rodas kaut kāds iespaids, un laiks rādis, kas ar šo kustību notiks tālāk." Patlaban Apvienošanās baznīcu Latvijā nebūtu pareizi saukt par aktuālu – Tieslietu ministrija vēl nav saņēmusi nevienu ziņojumu, jautājumu vai telefona zvanu par tās reliģiskajām aktivitātēm. "Protams, ir iedzīvotāji Latvijā, kuri ar to aizraujas, bet tas noteikti ir ļoti, ļoti mazs procents," piebilst Macuka. Arī kustības pārstāvis Vadims skaidro, ka pašlaik valstī īpašas aktivitātes neesot – organizācija, kurā vīrietis darbojies, vairs nepastāv. "Tagad Latvijā esam pārejas stadijā. Ja gribam sasniegt visotni, ir jāiet gan pa kalniem, gan lejām. Vadims cerīgi piebilst.

Jauno reliģisko kustību pētnieks profesors Valdis Tēraudkalns uzskata, ka Apvienošanās baznīcu isti nevajadzētu dēvēt par bīstamu, vien censties saprast, vai tā ir piemērota paša cilvēka personiskajiem uzskatiem un morālajām normām: "Kustība dara, lai cīnītos pret cilvēku tirdzniecību, tā ir iesaistīta dažādos sociālajos projektos, tās dalībnieki nenoskiras no apkārtnes sabiedrības. Jā, tās uzskati un prakses dažiem Rietumos šķiet eksotiskas, bet le jādara katram individuāli." ●

Stiprāka par uguni un ūdeni

5. februārī – Svētās Agates dienā – katoļu baznīcas ir gandrīz tikpat pilnas, cik Ziemassvētkos un Lieldienās. Šajā dienā dievkalpojumu apmeklē ne tikai katoļi, baznīcās iegriežas pat tie, kuri parasti tām met likumu. Visus vilina **Svētās Agates** ūdens un maize, kuras brīnumus ir piedzīvojuši daudzi un ne tikai senos laikos vien, arī tagad.

SVĒTĀ AGATE

- ✦ Jaunava un mocekļa.
- ✦ Dzimusi ap 230. gadu Katānijā (Sicīlijas salā).
- ✦ Mirusi mocekles nāvē 251. gada 5. februārī.
- ✦ Agatas dienā svētī ūdeni, maizi un sāli, kas pasargā no ugunsgrēka un nelaimes gadījumiem.
- ✦ Palīdz vulkāna izvirdumu un zemestrīču gadījumos.
- ✦ Krūšu slimnieču aizbildne.
- ✦ Pieminas diena – 5. februāris.

▼ *Auguste Ezerina*

Agates dienā svētītā maize un ūdens aptur ugunsgrēka liesmas, neļaujot tām izplatīties. Katoļticīgās mātes deva Agates maizes gabaliņu līdzī dēliem, viņiem armijā ejot, un nevienu vien tas ir pasargājis no briesmām. Arī daudzi šoferi vada sev līdzī automašīnās Agates maizi, lai izvairītos no avārijām. Pie Svētās Agates aizbildniecību

lūdzas sievietes ar krūšu dziedzeru vainām un citām sieviešu kaitēm. Bet kas tad bija šī noslēpumainā Svētā Agate, kuras spēks bijis tik liels, ka sniedzas līdz pat mūsdienām?

Lepnā skaistule

Svētā jaunava un mocekļa Agate bijusi turīgu vecāku meita. Viņa dzīvojusi Sicīlijas salā kristietības pirmajos gadsimtos, imperatora Dēcija (249-251) kristiešu vajāšanu laikā. Meitene tikusi audzināta dievbijības gara un jau kopš bērnības devusi jaunavības solījumu, ka veltīs sevi tikai un vienīgi Kristum. Agate bijusi apveltīta ar izcilu skaistumu un gudrību, tāpēc daudzi dižciltīgie jaunieši tikojuši pēc viņas rokas, taču tikuši atraidīti.

Agate iepatikusies arī Katānijas pilsētas pārvaldniekam Kvintiānam, kurš pavēlēja viņu atvest pie sevis. Nojaušot pārvaldnieka nodomus, Agate iegājusi savā istabā un uz ceļiem lūgusies, lai Jēzus Kristus piešķir viņai žēlastību labāk mirt mocekles nāvē, nekā tapt apraiptai no tirāna rokas. Pēc lūgšanas viņa devusies pie Kvintiāna, kas, ieraugot skaistuli, iededzies neganta kaislībā un vēlējis viņu iegūt, taču Agate viņam atteikusies.

Cietāka par dimantu

Negūdamas panākumus, Kvintiāns nodevis Agati kādas netiklas sievietes Afrodises ricība, pie kuras viņai bijis jāpaliek veselu mēnesi. Afrodisēi bijušas piecas meitas, kuras visas centušās Agati sakārdināt ar tērpiem, cienastiem, izklaidēm, lai viņa pieņemtu upuri elku dieviem. Bet Agate nepadevusies kārdinājumiem, raudājusi un lūgusi Dievu, līdz beidzot Afrodisēi bijusi spiesta atzities Kvintiānam, ka drīzāk dimantu varētu padarīt mīkstu, nekā ievest kārdināšanā Agati. Sakaitinātais pārvaldnieks līcis viņu iemest tumšā cietumā, bet otrā dienā, veloties skaisto meiteni tomēr glābt, atsaucis pie sevis un jautājis, vai viņa vēloties dzīvot. Agate atbildējusi, ka vēlas gan, bet viņas dzīve un pestīšana esot tikai un vienīgi Jēzus Kristus. "Jūsu draudiem būs grūti mani iebaidīt. Kā briedis meklē dzīvā ūdens avotu, lai veldzētu slāpes, tā es vēlos atdot savu dzīvību Pestītājam, kas mani ir atpestījis ar savām asinīm." Šādi vārdi nokaitinājuši Sicīlijas pārvaldnieku līdz baltkvelei.

Kvintiāns līcis jaunavu mocīt: likt uz moku sola, sist ar dzelzs āķiem un dedzināt sānus ar nokaitētām dzelzīs platēm, visbeidzot pavēlējis ar uguni nokaitētām stangām izraut vmai krūtīs. Cietumā cietējai parādījies apustulis Svētais Pēteris un dziedinājis viņas brūces. Atkal atvesta uz mocībām, Svētā Agate pārsteigusi Kvintiānu ar to, ka viņas krūtīs bija neskartas. Tad viņu atkal sākuši mocīt. Šajā laikā Katānijas pilsētā sākusies zemestrī-

No ugunsgrēka sargā
arī Agates formula
MSSHDEPL, kas nozīmē
Svētās Agates slavinājumu:

**MENS SANCTA,
SPONTANEUS HONOR
DEI ET PATRIAE
LIBERATIO...**

Formula jāuzraksta uz
baltas lapas un jānēsā līdzī.
Otru eksemplāru ieteicams
atstāt mājās – pret uguns
nelaimēm.

ce. Atvērusies zeme aprijusi Kvintiāna tuvākos draugus. Pārbiedētie pilsētas iedzīvotāji atskrējuši pie Kvintiāna un pieprasījuši, lai viņš pārtrauc mocīt Agati. Baidoties par tautas dumpi, Kvintiāns aizsūtījis Agati atpakaļ uz cietumu, kur mocekļa, pateikusies Dievam, 250. gada 5. februārī mierīgi atdeva savu dvēseli Kungam.

Paglābj no vulkāna izvirduma

Gadu pēc Agates nāves sākās spēcīgs Etnas vulkāna izvirdums. Ta kā Katānija atrodas tā piekāpē, katānieši – gan kristieši, gan nekristieši – skrējuši pie Agates kapa, paņē-

Arī daudzi šoferi vadā
sev līdzī automašīnās
Agates maizi, lai
izvairītos no avārijām.

Pie Svētās Agates
aizbildniecību lūdzas
sievietes ar krūšu
dziedzeru vainām un
citām sieviešu kaitēm.

muši plīvuru, kas bija aplājis tās pieri, un izklājuši to lavas straumes priekšā. Noticis brīnums – lavas straume sadalījies un nav skārusi pilsētu. Pēc šā notikuma Svētās Agates kulta diezgan ātri izplatījies gan Rietumos, gan Austrumos un sasniedzis pat Rietumāfriku. Kopā ar Ceciliju, Lūciju un Agnesi Svētā Agate ir starp tām pirmo gadsimtu Romas baznīcas mocekļiem, kuru slava izplatījies tālu aiz viņu dzimtās zemes robežām. Svētās Agates piemiņas dienā tiek svētīta maize, ūdens un dažās zemēs arī sāls. Ir daudz liecību par to, ka Svētā Agate palīdzējusi pret uguns nelaimēm. Stāsta, ka pirms vairākiem gadsimtiem Svētā Agate paglābusi Krakovu no postoša ugunsgrēka, kad tur aizdegušās noliktavas apdraudējušas visu pilsētu. Kāda sieva izmisumā lūgusi Svētās Agates aizbildniecību un iemetusi viņas svētkos svētīto maizi liesmās. Brīnumainā kartā uguns pamazām apdzisusi.

Sicīlijā no 3. līdz 5. februārim tiek svinēts Svētās Agates festivāls – lielākais reliģiskās procesijas festivāls Itālijā. Tā laikā notiek procesija ar Svētās Agates statuju. Gājiens ilgst visu dienu, un tiek apmeklētas tās vietas pilsētā, kas saistās ar svētās mocībām.

Populāra arī Latvijā

Svētās Agates diena no seniem laikiem ir pazīstama arī Latvijā, pārsvārā gan tikai Latgalē, kur dažādos novados ir pierakstīti ticējumi: "Svētās Agates dienā jāsvētā maize. Kad izceļas ugunsgrēks, šīni dienā svētītā maize jāapnes trīs reizes ap degošo māju un jāiesviež iekšā, tad uguns apdzīsies.

Lai kā tur būtu ar uguns nelaimēm, arī man Svētās Agates maizes garoziņa ik dienas ir līdzī somā. Kas to lai zina, varbūt šī cēlā un brīnišķīgā svētā ir viens no eņģeļiem. kas mūs pasargā no ļauna pateicībā par to, ka mēs paļaujamies un ticam viņas mūžīgajam ligavainim. ●

Sapņu un miega magija

Jauno gadu vienmēr sākam ar kādu apņemšanos. Viena no populārākajām, sevišķi dāmām, ir atbrīvoties no liekajiem kilogramiem un iegūt slaidu augumu. Cīņā ar kilogramiem palīgā nāk gan simorons, gan Mēness fāzes.

▼ *Čovija Pozņaka*

Konsultējusi fen šui speciāliste un numeroloģe
DITA BLŪMA

Aitu gans ●

Vissenākā metode ātrākai aizmigšanai ir aitu skaitīšana. Nostādiet aitas pie žoga un domās lieciet lēkt tam pārī. Aitu skaitīšana palīdz koncentrēties, izspiežot no domām ikdienas nebūšanas. Ja skaita aitas, par kaut ko citu domāt nav laika.

Nakts pieraksti ●

Turiet pie gultas pierakstu kladi un pildspalvu, jo nereti sapņos var redzēt zīmes. No rīta varēsiet tās pierakstīt. Ja sapņos redzat ciparus, varbūt tas ir laimīgās loterijas biļetes numurs.

Ūdens glāzes tehnika ●

Nemiet glāzi ar ūdeni. Tieši pirms miega izdzeriet pusi un pie sevis saki: "Tas ir viss, kas man jāizdara, lai problēmu atrisinātu." No rīta tūlīt pēc pamošanās izdzeriet atlikušo ūdeni un saki: "Tas ir viss, kas man bija jāizdara, lai problēmu atrisinātu." Pāris dienu laikā atnāk informācija, kā risināt problēmu. Ja ne, problēma atrisināsies pati no sevis.

Sapņu vadīšana ●

Banāni un ķirši

Ja jūs moka bezmiegs, iegādājieties debeszilu šķīvi vai bļodu, kurā 27 (3x9) minūtes pirms gulētiešanas nolieciet banānus vai ķiršus. Tos apēdiet, deviņas reizes lēnām veiciet dziju ieelpu un izelpu, iztīriet zobus un ejiet gulēt.

Lai piepildās!

Ja grib, lai sapnī redzētais piepildās, par to nevajag skaļi runāt. Savukārt, ja redzēts kas ļoti slikts, nepatīkams, ja nosapņota situācija, kurā negribat nokļūt, sapnis pēc iespējas ātrāk kādam jāizstāsta.

Pasaka pirms miega

Galvenais varonis pasakā esat jūs. Ļaujiet vaļu fantāzijai – ietērpiet sevi visskaistākajās drēbēs, aprakstiet katru detaļu, "iemitiniet" sevi krāšņā pilī ceļojiet apkārt pasaulei. Pasakas ir visvarenas, tām ir spējas piepildīties. Šī metode apvieno vairākas tehnikas. Pirmkārt, vizualizācija palīdz iedzīvināt vēlmes. Otrkārt, tas ir simorons – sapņojiet nekautrējoties, lai ar šo pasaku tā piesātinātos, ka tā apņiks un vairs nesaistīs rūsu domas. Treškārt, jūs ātri aizmīgsiet. Kāpēc? Tāpēc, ka nomierināsieties.

Aukstuma efekts

Pirms došanās pie miera izvairieties gulāmistabu. Spilvendrānu salokiet trīs kārtās, ielieciet zilā maisiņā un ievietojiet uz pussundu saldētavā, tad uzvelciet to spilvenam un trīs reizes spilvenu apgrieziet, pirms noliekat galvu uz tā.

Indiāņu mantojums

Sapņu ķērājs ir rokdarbs, ko pakar virs gultas, lai tas sašķirotu labos un sliktos sapņus. Labie sapņi tiek noķerti tīklā, bet sliktie izkrit caur tīkla caurumiem un pazūd nebūtībā. Ar sapņu ķērāju virs gultas nerādās murgi, sapņi ir tikai gaiši, vai arī gulētājs sapņus neredz nemaz.

Zilizaļā gulta

Ja jums ir bezmiegs, jālieto zila vai zaļa gultas veļa, arī pidžamā un naktskrekļā vēlams ievērot šīs krāsas. Lieliski palīdz lavandu pušķītis vai maisiņš, kas pārsiets ar zilu vai zaļu lenti.

Sātana advokāts

Krievu literāts **Mihails Bulgakovs** savu spožāko darbu *Meistars un Margarita* pabeidza vien nelielas divas nedēļas pirms savas nāves. Tā pa īstam nesagaidījis ilgi kāroto atzinību, Bulgakovs, kā saka, ar vienu kāju būdams jau citos medību laukos, kļiedza: "Jāiet! Uz priekšu!" Iespējams, tas bija mirklis, kad talantīgais rakstnieks beidzot atrada gaismu.

▼ Ilze Pole

Vai tu domā, ka es šonakt gulēju? Es biju audiencē pie sātana, – 1903. gadā divpadsmitgadīgais Miša teica mātai. Lai arī tuvinieki to uzskatīja par kārtējo bērna jociņu, šis bērnībā piedzīvotais sapnis vai iztēles auglis Bulgakova prātā atbalsojās gadiem ilgi un iedvesmoja iemiesot nelabā tēlu vairākos savu darbu personāžos.

Nekas nespēj vairāk pastāstīt par izcilo krievu rakstnieku kā viņa darbi. Bulgakova daiļrade ir viņa dzīves, sajūtu, viziju un fantāziju kokteilis. Literāta radītie tēli joprojām dzīvo uz teātra skatuvēm un filmās. Cilvēki atkal un atkal pārlasa viņa darbus, lai saprastu miklas, ko Bulgakovs tik prasmīgi paslēpis savos stāstos. Lasot rindas no viņa spožākajiem meistardarbiem – *Meistara un Margaritas*, *Baltās gvardes*, *Jaunā ārsta piezīmēm* un citiem – nepamet sajūta, ka rakstnieks ir tepat, lūkojas pār plecu un vada pa savu radīto tēlu takām. Kas bija Bulgakovs – Meistars, kurš savu dzīvi nespēja iedomāties bez mīlotās Margaritas? Varbūt viņa pēdējās lugas varonis – taisnīguma bruņinieks Dons Kihots? Bulgakovam patiesi piemita bruņnieciska, virišķīga, atklāta un cildena attieksme pret dzīvi un cilvēkiem. Bez laipnības un cilvēkmīlestības viņam piemita arī nesalaužama pašcieņa un neatkarība. To pierāda rakstnieka spēja nepadoties čekistiem, kuri uzskatīja rakstnieka darbus par neatbilsto-

Vai tu domā, ka es šonakt gulēju? Es biju audiencē pie sātana!

šiem padomju ideoloģiskajām prasībām. Lai arī Bulgakova draugi mēģināja viņu pierunāt uzrakstīt kādu agitējošu lugu, rakstnieks spītīgi atrauca: "Nē, es labāk lampu pārdošu!"

Spalvas vietā skalpelis

Mihails Bulgakovs piedzima 1891. gada 15. maijā Kijevā. Viņa tēvs Afanasijs Ivanovičs Bulgakovs bija Kijevas Garīgās akadēmijas profesors un grāmatu cenzors reliģiskajos jautājumos, bet māte Varvara Mihailovna – izbijusi skolotāja un, kā Mihails viņu dēvēja, "taisnīguma karaliene". Bulgakovs ģimenē bija vecākais dēls. Viņam bija četras māsas – Nadežda, Vera, Jelena un Var-

vara – un divi brāļi: Ivans un Nikolajs. Rakstnieka bērnība un jaunība aizritēja idilliskā, klusā un dārzos iegrīmušā Kijevas nostūrī – stāvajā Andreja nogāzē pie Podolas. Bulgakova mājas numurs bija 13. Vai sakritība? Daudziem viņa talanta cienītājiem gribētos domāt, ka ne. Rakstniekam, kuram bija lieliskas attiecības ar nelabo, taču piedien dzīvot velna duča skaitļā mājā. Ēkas otrajā stāvā, kurā dzīvoja Bulgakovu satīcīgā ģimene, pēc vairākiem gadiem rakstnieks lika apmesties sava romāna *Baltā gvardē* varoņiem – Turbinu ģimenei. Draudzība, cieņa un savstarpēja mīlestība, kas valdīja starp vecākiem un bērniem, padarīja četru māsu un trīs brāļu bērnību bezrūpīgu un laimīgu.

Nelabā dzīvoklis

Piecdesmitais dzīvoklis Lielajā Dārza ielā 10, Maskavā (attēlā), kļuvis par Mihaila Bulgakova daiļrades cienītāju svētceļojuma vietu. Šajā komunālajā dzīvoklī rakstnieks aizvadīja savus pašus grūtākos gadus nabadzībā un neieredzēja to ar visiem saviem dvēseles spēkiem. Varbūt tāpēc arī iemītināja šeit sātanu Volandu ar visu viņa sviņu. Bez svētceļojumiem uz dzīvokli agrāk notika arī jauno spēku saieti Patriarhu dīķos, kur viņa meistardarba pirmajās rindās satiekas varoņi – žurnāla redaktors Mihails Berliozs un dzejnieks Ivans Nikolajevičs. Interesanti, ka savu otro sievu Ļubovu Belozersku Bulgakovs bildināja uz soliņa pie Patriarhu dīķiem – turpat, kur satiekas viņa varoņi. Tomēr *Meistars un Margarita* netapa šeit, bet gan rakstnieka mājas pirmajā stāvā Lielajā Pirogova ielā. 2007. gada 26. martā rakstnieka dzīvoklī Lielajā Dārza ielā tika atklāts pirmais Mihaila Bulgakova muzejs, kas glabā atmiņas par rakstnieka trauksmaino dzīvi un radītajiem tēliem.

Ingas Rogas režisētā Bulgakova luga *Zojkina kvartira* pirmizrādi uz Valmieras teātra skatuves piedzīvoja 2012. gada 18. septembrī. Bulgakovs *Zojkina kvartira* varoņus iemītinājis savā "nelabā dzīvoklī" Lielajā Dārza ielā 10.

Skolas gados Bulgakovs no vieglprātīga puikas kļuva par aizrautīgu lasītāju. Viņš iepazīna Nikolaja Gogoļa darbus, kuriem uzticīgs palika uz visu mūžu. Ar laiku par jaunieša mīlākajiem autoriem kļuva arī Aleksandrs Puškins, Fjodors Dostojevskis un Čārlzs Dikenss. Ģimnāzijas pēdējās klasēs kaismīgais literatūras cienītājs pats sāka rakstīt satīriskus dzejoļus un humoreskas, kuras mājās izspēlēja viņa māsa un brāļi.

Bulgakova otra lielākā aizraušanās bija teātris. Jaunais puisis izmantoja katru iespēju doties uz Solovceva drāmas teātra galeriju, lai izbaudītu skatuves maģisko auru.

Tomēr pēc ģimnāzijas beigšanas Bulgakovs nelāvās savām humanitārajām tieksmēm, bet iestājās Kijevas universitātes Medicīnas fakultātē. Iespējams, no saviem onkuļiem mantojis ārsta apķēribu un precizitāti, 1916. gadā jaunais puisis to ar izcilību pabeidza. Jāpiebilst, ka pa starpām Mihails

MEISTARS UN MARGARITA UZ EKRĀNA

1972. gads. Poļu režisors Andžejs Vajda izveido filmu *Pilāts un citi* Vācijas TV, balstot to tikai uz grāmatas biblišķo daļu, ko Bulgakovs savā darbā apzīmē kā *Meistara manuskriptu*.

1972. gads. *Il Maestro e Margherita* (Itālija/Dienvidslāvija). Režisors Aleksandrs Petrovičs rada filmu pilnībā pēc Bulgakova *Meistara un Margaritas* motīviem. Vienīgā neatbilstība ir tā, ka filmā *Meistara vārds* ir Nikolajs Maskodovs, bet oriģināldarbā Meistara tēls ir anonīms.

1991. gads. Britu režisors Pauls Braiers rada filmu *Incidents Jūdejā*, kurā ir tikai pastāstīts romāna *Meistars un Margarita* varoņa Ješua stāsts. Filmā pieminēts arī Mihails Bulgakovs.

1994. gads. Beidzot arī Krievijā tiek ekranizēts *Meistars un Margarita*. To izdara režisors Jurijs Kara. Lai arī filmā piedalījās talantīgi un spoži krievu aktieri (Anastasija Vertinska Margaritas lomā, Viktors Rakovs Meistara lomā un Mihails Uljanovs Pilāta tēlā), tā uz kinoekrāniem nonāca tikai 2011. gadā.

2005. gads. Krievu režisors Vladimirs Bortko, kas slavens ar Bulgakova darba *Suņa sirds* adaptāciju, radīja desmit *Meistara un Margaritas* minisērijas, kur krievu aktieris Aleksandrs Galjbins atveidoja Meistaru, Anna Kovaļčuka – Margaritu, Oļegs Basilašvilli – Volandu.

ļāvās jaunības dullumam un 1913. gadā apprecējās ar savu pirmo sievu Iatjanu Lappu. Nesagaidījis diplomu, jaunais ārsts devās pusotru gadu ilgā praksē uz Smoļenskas guberņas Nikoļskas ciemu. Strādādams par lauku ārstu, inteliģentais jauniešis no profesora ģimenes ieraudzīja vienkāršo ļaužu skaudro ikdienu. Viņš izgriezta augoņus, amputēja un potēja, sniedza palīdzību dzemdētājam.

Darbs sādžā sagādāja rakstniekam iespaidus, kas noderēja visā viņa turpmākajā literārajā daiļradē. Ja nebūtu ārsta prakses šajā lauku nostūrī, droši vien nebūtu tapis romāns *Jaunā ārsta piezīmes*. Atšķirībā no citiem viņa darbiem, kas izceļas ar grotesku, fantastisku sižetu, dēmoniēm, šis vairāk atbilst kategorijai – autobiogrāfisks stāsts. Ārsta darbs, kas prasa būt ļoti reāli domājošam, nelauj grāmatas

MEISTARS UN MARGARITA MONOLOGĀ

Aktrise **KARĪNA TATARINOVA** Bulgakova *Meistaru un Margaritu* izvēlējās runāt savā diplomdarbā:

"*Meistars un Margarita* tolaik bija un joprojām ir viena no manām mīļākajām grāmatām. Stāsts, kas vienlaikus eksistē n-tajās dimensijās, absolūti virtuāls sižets. Esmu lasījusi vismaz deviņas reizes dažādos laikos un aizvien it kā pirmo reizi (vistiešākajā nozīmē!). Tas mani ir fascinējis visvairāk. Manā izpratnē tā arī ir visielākā mistika – talants, kurš spēj radīt ko tādu! Laikmets, vēsturisko faktu traktējums,

varoņiem lidināties fantāziju plašumos.

1918. gadā Bulgakovs kopā ar sievu atgriezās Kijevā un atvēra ārsta praksi. Viņš strādāja par venerologu, un pie viņa nāca gan prostitūtas, gan dezertieri. Rakstnieks piedzēja vācu un pēcāk Sarkanās armijas okupāciju. Viņš savām acīm skatīja asiņaino cīņu par pilsētu, upurus, ko vēlāk aprakstīja romānā *Baltā gvarde*. Šajā laikā rakstniekā pašā valdīja istis kaujas lauks. Ārstēdams ar difteriju slimu bērnu, viņš saindējās. Šī sērga izpaudās kā sāpīga nieze. Ārsts viņam parakstīja morfiņu, no kura jaunais Bulgakovs kļuva atkarīgs.

Krāsns – iecienītākā redakcija

Uz visiem laikiem pametis medicīnu, 1921. gada septembrī Bulgakovs pārcēlās uz Maskavu. Viņš aktīvi nodevās rakstīšanai. Viens no Bulgakova dienasgrāmatas ierakstiem vēsta: "Es uzskatu, ka balss, kas mani pavada tagad, ir pravietiska. Tā ir. Es neredzu nekādu citu darbu sev, es varu būt tikai rakstnieks." Viņš meistarīgi saplūda ar saviem varoņiem, rakstīja bez grūtībām, tomēr bez žēlastības spēja savus darbus pārļaut un citreiz pat vieglu roku iemest krāsni. "Krāsns man jau sen kļuvusi par visieciņtāko redakciju," viņš atzinās kādā vēstulē. "Tā man pa prātam tāpēc, ka, nekā nepeldama, ar vienādu patiku aprij gan veļas mazgātavas kvītis, gan aizsāktas vēstules, gan – ak, kauns un negods – arī dzejas!"

1924. gadā Bulgakovs sāka rakstīt *Sātaniādi*, bet nākamajā gadā paziņas uzdāvināja viņam Aleksandra Čajanova stāstu *Venediktovs jeb Neaizmirstamie manas dzīves notikumi*. Tas ir par paša nelabā uzturēšanos Maskavā, un galvenā varoņa uzvārds ironiskā kārtā ir Bulgakovs. Tad tiek radīti vēl divi stāstu krājumi: *Liktenīgās olas* par dzīvi Padomju Savienībā un sen iecerētā *Baltā gvar-*

de. 1926. gadā jau pazīstamais rakstnieks atgriezās pie vēl vienas bērības mīlestības – teātra. 1928. gadā trijos Maskavas teātros tika iestudētas trīs viņa lugas: *Zoņas dzīvoklis*, *Sarkanā sala* un *Turbīnu dienas*.

Ar auklīnām pieburtais

Savu spožāko darbu *Meistars un Margarita* Bulgakovs rakstīja no 1928. līdz 1940. gadam. Tas bija viņa "pēdējais vārds", "pēdējā saulrieta romāns", kā autors pats to dēvēja. Rakstot romānu, Bulgakovs sāka tikties ar Jelenu Šilovsku, būdams vēl precējies ar otro sievu Ļubovu Belozersku. Ar Jelenu rakstnieks iepazinās gluži nejauši kādā Maskavas mājā. Jelenai atsējās auklīņas uz piedurknes, un viņa palūdza Bulgakovu tās sasiet. "Piebūra!" vēlāk bieži teica rakstnieks par savu isteno Margaritu.

Uzzinājuši par rakstnieka iesākto romānu, čekisti lika viņam to sadedzināt. Pusi no manuskripta iemetis krāsni, Bulgakovs

Vēlu naktī rakstnieks Tverskas ielā ieraudzījis lielu, melnu kaķi, kas pēkšņi pazudis viņa acu priekšā. Daudzi vietējie iedzīvotāji apstiprinājuši kaķa spoka esamību – tas parādās pusnaktī un tikpat nemanāmi pazūd.

1930. gadā rakstīja valdībai: "Tagad es esmu iznīcināts. Es pats savām rokām iemetu krāsni uzmetumu romānam par pašu nelabo." Izmisušais autors vēstulē lūdza darbu teātri. "Ja nav iespējams mani norīkot par režisoru, lūdzu man piešķirt statista vietu. Ja arī tas nav iespējams, lūdzu mani pieņemt par skatuves strādnieku." 1930. gada aprīlī Staļins pats viņam piezvanīja, un Bulgakovs tika uzņemts Maskavas Dailes teātra trupā par režisora palīgu. 1934. gadā Bulgakovs no Maskavas Dailes teātra aizgāja un sāka

strādāt Maskavas Lielajā teātri, kur darbojās līdz pat 1938. gadam. Tomēr alkas pēc rakstīšanas bija tik spēcīgas, ka, arī strādājot teātri, literāts turpināja iesāktu darbu pie romāna *Meistars un Margarita*. Tā bija viņa grēksūdze, ko līdz nāvei vajadzēja pabeigt, tāpēc autors arī pierakstījis: "Ak, Kungs, palidzi pabeigt romānu! 1931. gads." Nav noslēpums, ka daudzi *Meistara un Margaritas* varoņi ir radīti, iedvesmojoties no Bulgakova paša piedzīvotā. Piemēram, par kaķi Behemotu klist nostāsti, ka rakstnieks, vēlu naktī atgriežoties mājās, Tverskas ielā ieraudzījis lielu, melnu kaķi, kas pēkšņi pazudis viņa acu priekšā. Daudzi vietējie iedzīvotāji apstiprinājuši kaķa spoka esamību – tas parādās pusnaktī un tikpat nemanāmi pazūd.

Volandā, darba galvenajā tēlā, kas bija domāts kā velns, sātans vai nelabais, daudzi saskatīja Gētes *Fausta* Mefistofeli un Staļina iezīmes. Zīmīgi, ka Bulgakovs tieši nelabajam ieliek mutē vārdus, ka "manuskripti nedeg", un tā it kā smeļoties parāda padomju varai, ka viņa ilgi lolotā darba melnraksts spēj atdzimt no pelniem.

Atvadas ar smaidu

1939. gadā rakstnieks smagi saslima ar nieru kaiti. Tai sekoja arī redzes zudums. Tomēr pat nedziedināmā slimība nelāva Bulgakovam apstāties. Divas nedēļas pirms savas nāves rakstnieks sievai Jelenai diktēja labojumus, lai gan tolaik nebija ne mazāko cerību, ka darbu jebkad publicēs. Atbalstīties augstos spilvenos, ar melnu cepurīti galvā, tumšās acenēs, izģindis un garš. Romāns tapa mokoši, tika pārstrādāts līdz pašai pēdējai stundīnai, līdz agonijai, kad tumsas spēki plosīja viņa dvēseli. Ceļu uz gaismu viņš tā pa istam atrada tikai pēc nāves 1940. gada 10. martā, ko aprakstījusi arī autora sieva, kuras rokās viņš nomira: "Ciešanas bija tik ļoti izmainījušas viņa seju, ka gandrīz nevarēja pazīt. Es ar šausmām domāju, ka nekad vairs neieraudzišu Mišu tādu, kādu es viņu pazinu. Bet pēc nāves seja kļuva apmierināta, gandrīz laimīga, jauna. Lūpas rotāja viegls smails. Visu to saskatīju ne tikai es, par to ar izbrīnu runāja visi, kas viņu redzēja." Bulgakova pēdējais darbs, lai arī stipri cenzēts, pirmo reizi tika nopublicēts 1966. gadā avīzē *Moskva*. Šķiet, izcilais rakstnieks tajā ielicis visu savu žilbinošo talantu, satīru un asumu un radījis meistardarbu, kas dzīvos mūžīgi. ●

nemainīgā lietu kārtība un cilvēcisko vājību, kļūdu atkārtojuma rēbuss, smeldze un nepārspējams humors. Gatavojoties diplomdarbam, mistiskus un neparastus gadījumus neatceros, un Bulgakovs arī "ciemos nenāca". Domāju, ka viņu pašu mocīja šādas tādas vīzijas, tāpēc jau viņš arī šo darbu "norakstīja" no sevis nost.

Sapņos gan man rādījās *Meistara un Margaritas* romāna varoņi. Tiesa, citos notikumos, situācijās nekā romānā. Bet tā notiek ar jebkuru personāžu, kuru veidoju. Sejas neatceros, nebija... Varbūt tāpēc, ka šo materiālu gatavoju kā monologu."

DĒJĀ VU kā brīdinājums

Aivaram nav paveicies sastapt gaišreģus vai zīlniekus, kas precīzi spētu pareģot nākotni, tomēr to, ka tas ir iespējams, viņš nenoliedz, jo izbaudījis nervus kutinošu pieredzi ar sapņiem, kas mats matā mēdz realizēties dzīvē. Ir tāda sajūta, ko sauc par *dējā vu*, bet tas, kas notika ar Aivaru, šķiet, ir kaut kas daudz, daudz nopietnāks.

Pirmais gadījums bija agrā bērnībā, kad man nebija ne mazākās nojausmas par citām dimensijām, pasaulēm vai maģiju. Kādā pavasara dienā biju par daudzsaskrējies pa āru, priecājoties par pavasara tērcītēm, strautiņiem un siltajiem saules stariem, un diezgan smagi saaukstējos. Tik ļoti, ka pat no gultas isti nespēju izkāpt. Un tajās pāris dienās, ko pavadīju tādā kā pusnomodā, bija daudz sapņu un murgu, ko brīžam bija ļoti grūti atšķirt no realitātes. Viens sapnis bija īpaši skaidrs. Tā nianses un noskaņu atcerējos pat tad, kad biju jau pilnīgi vesels un atkal varēju skriet pa āru.

Dedzinātājs bez vainas

Mēs dzīvojam laukos, kur katram bija kaut vai neliela saimniecība – kāds siena šķūnis vai kūtiņa lopienī. Togad kaimiņi, kuru mājas varēja redzēt pa mūsu virtuves logu, bija nomainījuši savam siena šķūnim jumtu – baltie koka šindeli spīdēja pa gabalu. Un toreiz sapni es redzēju izmīsušu kaimiņmājas saimnieci, kas pāri dārzam nēlabā balsi blāva: "Jāni, Kristīn (tā sauca manus vecākus), palīgā, žigli palīgā!" Tālāko es pēc tam nekādi nespēju atcerēties, bet šo sapni baisu padarīja tas, ka viss notika naktī un uz saucēju no šķūņa puses krita divaina atblāz-

ma. Lai gan to tieši neredzēju, bija skaidrs, ka deg siena šķūnis.

Es, protams, par savu sapni pastāstīju vecākiem. Viņi centās nomierināt, ka tie ir tikai drudzā murgi, bet man bija pārliecība, ka viss nav tik vienkārši. Pēc pāris mēnešiem kādā augusta naktī pamodos ar savādu trauksmes sajūtu. Kaut kas lika man doties ārā. Ātri uzrāvu kādas nebūt drēbes un devos uz ārdurvim. Pavēru durvis un ieraudzīju jau reiz skatītu ainu – puse kaimiņu siena šķūņa jaunā jumta bija liesmās. Nespēju ne pakustēties, ne pakliegt. Mirkļis it kā sastinga, un tad mana sirds sāka daudzies kā negudra. Pēc kāda brīža atpapos un pagriezos, lai skrietu modināt vecākus, te pēkšņi ieraudzīju pāri dārzam skrienam kaimiņieni, un atskanēja jau dzirdētais: "Jāni, Kristīn, palīgā, žigli palīgā!" Bet pēc tam sekoja ļaunākais, ko atminos dzirdējis: "Aivariņ, tas biji tu?" Ar dziļu sašutumu un nožēlu izteiktais iautājums mani galīgi satrieca. Aizcirtu durvis un skrēju uz savu istabu.

Pēc pāris stundām manas istabas durvis pavēra mamma. Viņa ņēmas mani tincināt, vai tiešām tas biju es, kas aizdedzināja šķūni. Ta arī neviens mājās isti nenoticēja manai nevainībai un nejausējai sakritībai. Un kaimiņi ne tik. Visu acis biju kļuvis par dedzinātāju un no šīs slavas netiku vaļā līdz pieauguša vecumam – visās apkārtējās ugunsnelaimēs kā pirmo vainīgo vienmēr pārbaudīja mani. Nelidzēja pat ugunsdzē-

sēju versija, ka iemesls, visticamāk, ir mitrs siens, kas uzkarsis un izraisījis nelaimi.

Aizguļoties izvilkta laimīgā loze

Pēc tam ilgu laiku nekas tāds negadījās. Un tikai kādu pusgadu pirms došanās armijā nosapņoju, ka esmu aizguļējies un nakti skrienu uz autobusu, lai noteiktajā laikā ierastos iesaukšanas punktā. Sapnis beidzās ar ainu, kurā bija autobuss, kam pie atvērtām priekšējām durvīm stāvēja vairāki smēķējoši stāvi, kas māja ar rokām un sauca: "Aivar, kur tu kavējies? Gandrīz jau aizbraucām bez tevis." Tie bija mani klasesbiedri. Pēc pamošanās sāku prātot, kas gan šoreiz varētu atgadīties. Bet tad tas notika. Vakarā pirms aiziešanas armijā ar draugiem atzīmējām šo faktu, aizsēdējāmies mazliet par ilgu, un

Par sapni atcerējos vien tad, kad jau atgriezos mājās no dienesta. Izrādījās, ka visi mani klasesbiedri toreiz bija nonākuši Afganistānā.

Tā arī neviens mājās īsti
nenoticēja manai nevainībai un
nejaušajai sakritībai. Un kaimiņi
ne tik. Visu acīs biju kļuvis par
dedzinātāju un no šīs slavas netiku
vaļā līdz pieaugušā vecumam.

nākamais rīts bija smags. Pamodos stundu vēlāk, nekā būtu vajadzējis. Līdz lielajam ceļam un pieturai bija liels gabals, tāpēc bez brokastīm un atvadām metos skriet. Un tad uzvirvoja pazīstamā sajūta, ka tobrīd notiekošais jau kaut kur ir redzēts, justs, piedzīvots. Sirds atkal daudzījās kā traka, un es apstājos. Sajūta pazuda. Atsēdos turpat ceļmalā un domāju, kas gan nu notiks, kādas nepatikšanas būs. Ta sēžot aizsnaudos un pamodos vien tad, kad pusdienas saule sāka karsēt piekalniti. Uz mājām iet negribējās, tāpēc devos cauri mežiņam pie drauga. Tur sabiju krietnu laiku, līdz visbeidzot atgriezos mājās, kur mani gaidīja ne vien pārsteigtie tuvinieki, bet arī vēsts, ka milicija mani trīsreiz braukusi meklēt, jo es neesot ieradies komisariatā. Nākamajā dienā turp devos labprātīgi. Nezinu, vai kāds īpaši parūpējās par manu militāro karjeru, bet dienēt vajadzēja smagos apstākļos pie Ķinas robežas. Lai gan jāatzīst, ka smagi tie bija tikai sākumā. Kā jau daudzi, dienesta laikā pamanījos labi iekārtoties, tā ka nekā netrūka – ne ēdamā, ne dzeramā, ne ugunīgu meiču ar mandeļu formas acīm. Īsti pat mājās negribējās doties.

Par sapni, ko redzēju pirms armijas, jau biju piemirsis. To atkal atcerējos vien tad, kad jau atgriezos mājās no dienesta. Izrādījās, ka visi mani klasesbiedri toreiz bija nonākuši Afganistānā. Ilggadējais solabiedrs Guntars mājās nepārnāca, bet vairāki guva smagos ievainojumus un uz mūžu palika

Tikai tad pār mani
nāca apjausma,
ka šie *dēja vu*
ir brīdinājumi.

invalidi. Viens klases divainītis pēc piedzīvotajām šausmām kļuva pavisam savāds un galu galā sajuka prātā. Toreiz iesaukšanas dienā viņi tiešām bija aizturējuši satiksmes autobusu – divdesmit minūtes gaidījuši, līdz atmetuši ar roku. To bija grūti apjēgt. Liktenis mani bija aizvedis citos ceļos.

Apjausma par brīdinājumu

Nākamo *dēja vu* piedzīvoju studiju laikā. Ziemā miegā redzēju viziju, ka staigāju pa būvlaukumu un kāds no jaunceltnes sauc mani palīgā izņemt stutes neliela laukuma pārsegumam. Nākamajā vasarā tieši iegādījās sarunāt ienesīgu darbu celtniecībā, un tad jau nebija ilgi jāgaida, līdz sapnis kļuva par realitāti. Kādu dienu, kad es gāju pie brigadierā, krievu tautības strādnieks sauca mani palīgā. Sākumā izlikos nedzirdam, protams, izpelnoties spēcīgu lamu vārdu straušes. Tad atbildēju, lai kļiedzēs labāk pats laižas prom, ka tur nav droši, bet viņš laikam mani pārprata, uztvēra to kā izaicinājumu

un turpināja blaustīties, gan pārtraucot darbu un panākoties pāris soļu uz manu pusi. Divas lauztas ribas un ievainojumi galvā, bet, iespējams, tā es viņam izglābu dzīvību, jo vietā, no kuras viņš, kāpdamies uz manu pusi, uzsāka savu izkopto daiļrunību, vidēja betona gabalu kaudze. Paldies Dievam, viņu aizskāra vien daži.

Tikai tad pār mani nāca apjausma, ka šie *dēja vu* ir brīdinājumi. Ja tos izdodas piefiksēt, var izvairīties no lielām nepatikšanām. Bija vēl pāris reizi, kad zīmīgie sapņi mani, iespējams, glāba. Lai gan cilvēka miegs un sapņi tiek pētīti gadiem, joprojām nekur neesmu atradis ticamu izskaidrojumu bieži pieminētajai parādībai, kas ir tik tuva pareģošanai, *dēja vu* sajūtai. ●

Dziednieciska mūzika Jūsu Harmonijai!

Uzlabo enerģētiku tīrību un līdz ar to fiziskās sajūtas.

Uzzini vairāk un Izjūti pats!

Rīgā, Valmieras ielā 3.1.-11, Tel.26779991
zieds@magistery.eu www.magistery.eu

www.relaxmusic.eu

Vientuļā džungļu princese *Ankora*

Par spīti nabadzībai,
kas valda Āzijas
valstī Kambodžā, tās
iedzīvotāju lielākā
bagātība ir džungļos
ieskautā akmens pilsēta
Ankora, kas senajā
pasaulē ziedēja kā lielākā
un varenākā metropole.
Dievišķā pilsēta ik gadu
piesaista vairāk nekā
divus miljonus tūristu.

▼ *Ilze Pole*

Šķiet, ka monstrozais akmens masīvs džungļu sirdī uzcelts ar milzu rokām. Patiesībā senpilsētas veidošanā izmantots vergu darbs. Ankoras platība ir 100 kvadrātkilometri, un tajā cauri gadsimtu lokiem kā milzīgas čūskas izlocījušās svētnīcas, grandiozi tempļi, dievišķas skulptūras un ūdens rezervuāri, saglabājot senatnes elpu. Lai arī dusošās džungļu princeses miegu ik dienas traucē simtiem tūristu, tā joprojām spītīgi neatklāj visus savus noslēpumus. Pārdabiska un līdz galam neizzināta pilsēta, kurā cilvēki dzīvojuši harmonijā ar dieviem un dievietēm... Un varbūt dzīvo arī šodien.

Akmens pilsēta ar 39 valdniekiem

Tempļu pilsēta Ankora pastāvēja no 9. līdz 15. gadsimtam. Tā bija khmeru impērijas galvaspilsēta. Khmeri arī mūsdienās ir dominējošā etniskā grupa Kambodžā un veido apmēram 90 procentu no visa iedzīvotāju skaita.

Plaukstošā akmens pilsēta savas pastāvēšanas laikā piedzīvoja 39 valdniekus. Katram valdniekam tika uzcelts atsevišķs tempļis, kurā glabājās valdnieka *inga* – viņa

JA VĒLATIES NOKLŪT ANKORĀ

✦ Ankora atrodas trīs kilometrus no modernās Siemreapas pilsētas Kambodžas ziemeļrietumos, un no tās uz gleznaino pilsētu var noklūt ar divriteni vai taksometru. Turpretī garāks ceļš būs mērojamams no Kambodžas galvaspilsētas Pnompenas – 242 kilometri uz ziemeļrietumiem.

✦ Vislabākais laiks ceļojumam ir no novembra līdz februārim, kad Ankorā valda vēss un sauss periods.

✦ Stāsta, ka Angkorvatā vērojams viens no skaistākajiem saulrietiem pasaulē.

✦ Ja ir paniskas bailes no čūskām un ķirzakām, pilsētas apmeklēšana nebūs domāta jums. Bet pats galvenais ir uzvilkt ērtus apavus, apskatot Kambodžas lielo bagātību.

✦ Vērts apskatīt 2007. gada novembrī atklāto Nacionālo muzeju, kas atrodas Siemreapā – tajā var iepazīties ar videostāstu par Ankoras tapšanu un apskatīt istabu ar tūkstošs budām.

✦ Khmeru virtuve ir ļoti īpaša Āzijā, un labākā vieta, kur nobaudīt izcilu garšas buketi, ir restorāns *Khmer Kitchen*.

varas talliskais simbols. Tempļi arī simbolizēja Meru kalnu, kas ir hindu dievu mājoklis un Visuma centrs.

Viens no slavenākajiem Ankoras valdnie-

kiem ir Surjavārmans II, kas impērijā valdīja no 1113. līdz 1150. gadam. Viņa laikā uzcelts grandiozais Angkorvatas tempļis, kas ir viens no lielākajiem reliģiskajiem pieminekļiem pasaulē un dēvēts arī par mūsdienu pasaules brīnumu.

Par Ankoras varenāko karali uzskatāms Džajavārmans VII. Viņš uzbūvēja vairāk pieminekļu, tiltu un ceļu nekā jebkurš cits no Ankoras valdniekiem. Atšķirībā no saviem priekštečiem, kas pielūdza hindu dievus, Džajavārmans VII bija budisma piekritējs. Kad viņu 1181. gadā kronēja par valdnieku, Džajavārmans VII sevi pasludināja par dzīvo Budu. Pēc viņa prototipa veidota arī Budas akmeni kaltā seja, kas ar vieglu smīnu lūkojas uz senpilsētas apkārtni, saglabājot to pašu vēso, asinis stindzinošo atsvešinātību kā senāk. Bajona tempļi, kas atrodas Ankoras pilsētas centrā, šādas sejas ir vairāk nekā 200, un katra ir 2,5 metrus augsta. Visiespaidīgāk tās vērot saulrietā, kad gaisma to vaibstos met spocīgas ēnas. Pēc Džajavārmana VII nāves lēnām sākās senpilsētas noriets.

Dabas lolotā impērija

Ankora veidota kā kvadrātu un taisnu līniju arhitektoniska kompozīcija, un tajā simt kvadrātkilometru rādiusā izkaisīts milzīgs

Angkoras dievišķie templi

Angkorvatas templis

Templis, kurš 12. gadsimtā radīts kā valdnieka Surjavārmana II pelnu mājoklis, aizņem divus kvadrātkilometrus lielu teritoriju. Sakrālās celtnes pieci torņi simbolizē Meru kalnu, dievu mājokli, bet aizsarggrāvji, kas to apjož, ir pasaules jūru simbols. Centrālais un visaugstākais no torņiem paceļas vairāk nekā 65 metrus virs zemes. Zinātnieki uzskata, ka templis ir akmeņi veidots universa modelis. Uz Angkorvatas mūra sienām izvietotas bareljefu (tēlniecības darbu) galerijas. Uz bareljefiem saskatāmas gan eksotiskās dejojājas, gan kauju motīvi. Tempļa dejojājas Angkorvatas bareljefos atkarībā no perioda atšķiras ar savu tērpu krokojumu, matu sasuku un rotaslietu neierobežotu dažādību. Viena no galerijām ilustrē zīmīgo un slaveno motīvu khmeru mākslā – Piena jūras sakulšanu, kurā dievi un dēmoni kērušies pie Piena jūras kulšanas, lai liktu no tās dzīlēm uzpeldēt nemirstības eliksīram. Angkorvatas templis, kura teritorija ir lielāka nekā Vatikānam, celts par godu hindu dievam Višnam.

Bajona templis

13. gadsimtā veidotais templis ir otrs slavenākais pilsētas objekts aiz Angkorvatas. Tas izvietots 140x160 metru lielā taisnstūrī, un 54 tempļa torņi atgādina gaisā sacietējušas lavas šaltis. Bet, pienākot tuvāk, uz apmeklētājiem noraugās 200 milzīgas akmens sejas. Tās pavērstas uz visām četrām debess pusēm, simbolizējot karaļa Džajavārmana II *alter ego* visuresību. Karaļa seja, kas iecirsta akmeņi, tiek dēvēta par Ankoras smaida paraugu.

Ta Prohma templis

Ta Prohma templis tiek uzskatīts par vienu no pievilcīgākajiem Ankoras templiem, jo cauri gadsimtu lokiem nav zaudējis savu dabiskumu. Tas ir saglabāts tieši tāds, kāds ticis atrasts – to apvij milzīgas zidkoka saknes, kas laužas cauri tempļa akmens sienai. Par Ta Prohma radītāju uzskatīts Ankoras pirmais valdnieks Džajavārmanis II. Tempļa galvenā skulptūra personificē gudrību, un tā celta pēc valdnieka mātes līdzības.

Plaukstošā akmens pilsēta savas pastāvēšanas laikā piedzīvoja 39 valdniekus. Katram valdniekam tika uzcelts atsevišķs templis, kurā glabājās valdnieka *linga* – viņa varas falliskais simbols.

skaitis dievišķo tempļu un statuju. Dažiem no šiem objektiem laika zoba pieskāriens ir jūtams vairāk nekā citiem, par ko liecina zidkoku saknes, kas aprijušas daļu no pussagruvušajiem templiem, un vinstīgu un ķerpu apkampienos paslēpušās skulptūras. Tomēr pilsēta sevi glabā simtiem gadu senu pagātni, ko nespēj iznīcināt ne daba, ne cilvēks.

Par ziedošu metropoli Ankoru padarīja ne tikai tās valdnieki, bet arī pilsētas izdevīgais novietojums. Džungļu ieskaudās senpilsētas zeme bija auglīga un ļāva apūdeņot, tāpēc khmeriem nebija jāuztraucas par pārtikas ieguvu – raža tika nodrošināta trīs līdz četras reizes gadā. Turklāt tuvējais Tonlesapa ezers zem ūdensrožu segas slēpa bagātīgus zivju krājumus. Arī celtniecības materiālu bija pietiekami, pateicoties plašajiem mežiem. Turklāt šajā rajonā bija bagātīgas

smilšakmens, dzelzsrūdas, zelta, sudraba, vara un alvas atradnes. Bez dabas bagātībām ankorieši radīja divas milzīgas ūdenskrātuves, ko dēvēja par austrumu un rietumu baraju. Katrā no tām varēja uzglabāt vairāk nekā divus miljardus galonu ūdens lauksaimniecībā izmantojamās zemes apūdeņošanai sešus mēnešus garajā sausuma periodā.

Redzot Ankoras veiksmīgo augšupeju, vareno pilsētu iekāroja citas tautas. Pēc ilga aplenkuma 1431. gadā taizemieši ieņēma khmeru galvaspilsētu un sagūstīja tūkstošiem jaunavu, kas tika apmācīti par svētajām khmeru dejotājām. Kailkrūtīnās dejotājas ietērpa greznos tērpos un piespieda ar dejām uzjautrināt Taizemes karaliskā galma augstmaņus. Šādus tērpus Kambodžas karaliskais balets valkā vēl šodien.

Pēc pilsētas atgūšanas khmeri nespēja saglabāt agrāko varenību. Daudzi zinātnieki uzskata, ka Ankoras panikumu izraisīja vides degradācija, jo khmeri nespēja uzturēt sarežģīto ūdensapgādes sistēmu, no kuras bija atkarīga pilsētas izdzīvošana. Par Ankoras sabrukumu vēsta arī kāda budistu leģenda. Ta stāsta par valdnieku, kas pavēlēja priesteram dēlu noslīcināt Tonlesapa ezerā, jo tas apvainojis karalisko ģimeni. Saniknotais Čūs-ku dievs licis Tonlesapa ezeram pārplūst, un Ankora tikusi pazudināta. Pat mūsdienās Tonlesaps stipri pārplūst, kad no Mekongas upes taja ienāk lielas ūdens masas. Pieņemot, ka 15. gadsimtā ezers atradās daudz tuvāk pilsētai, pilnīgi iespējams, ka leģendas pamatā ir patiesi notikumi. Pēc pilsētas sabrukuma Ankoru uz vairākiem gadsimtiem aprija džungļi.

Vai zinājat?

NASA tā tika izveidota jauna Ankoras karte, kas palīdz saprast senās pilsētas vienīgumu. Piemēram, kartē ir ap 1000 cilvēku veidoti dāki un vismaz 74 sen zuduši tempļi.

- ✦ Kambodžas karogā redzams Angkorvatas tempļis.
- ✦ Kambodža tika atvērta tūrismam tikai 90. gadu vidū. Agrāk Ankoras tempļu teritorijā bija minas, kas ļāva pārvietoties pa stingri noteiktu trajektoriju.
- ✦ Ta Prohma tempļa teritorijā tika uzņemta filma *Lara Krofta - kapeņu izlaupītāja ar Andželīnu Džoliju galvenajā lomā*. Vietējie iedzīvotāji Ta Prohma tagad dēvē par Andželīnas Džolijas tempļi.
- ✦ Arheoloģi senās pilsētas pētniecībai aicināja talkā ASV kosmosa aģentūru.

Uz jautājumu “Kas radījis šo pilsētu?”, vietējie atbildējuši: “Tā pati sevi uzcēla.”

Tauriņķēraja pieraksti

Deviņpadsmitajā gadsimtā akmens masīvu džungļu sirdi apciemoja franču priesteris Šarls Emīls Bujevo. Pabijis tur 1850. gadā, viņš par redzēto rakstījis šādi: “Tas esot valdnieka pils atliekas. Sienas bija viscaur noklā-

tas ar akmeni kaltām ainām, kas attēloja ziņoju kaujas, karavīrus cināmieš savā starpā ar šķēpiem un rungām, kamēr citi raidīja no lokiem trīs bultas vienlaikus.” Tomēr par galveno Ankoras atklājēju tiek uzskatīts franču dabaspētnieks Anri Muo, kuram uz jautājumu “Kas radījis šo pilsētu?” vietējie atbildējuši: “Tā pati sevi uzcēla.” Tropu tauriņķērajs veica pierakstus, pat uzzīmēja Ankoras karti, tomēr 1860. gadā, pirms tika uzsākta Ankoras atrakšana un atjaunošana, Muo nomira no tropu drudža. Liktenīgi, ka mirkli, kad franču pētnieks vēra vaļā vārtus uz Kambodžas pagātni, viņa paša dzīves durvis aizcirtās. ●

Īstā, vienīgā, dziedinošā un iedvesmojošā...

smarža

"Aromātiskās vannas un masāžas katru dienu ir ceļš uz labu veselību," bija pārliecināts sengrieķu ārsts Hipokrats. Jau senajos laikos cilvēki bija atklājuši aromātisko augu eļļu maģiskās īpašības un lietoja tās ik dienas, lai dziedinātu kaites, godinātu dievus un... savaldzinātu mīļotos, kā to darīja Ēģiptes valdniece Kleopatra.

▼ *Eviņa Pozņaka*

Konsultējušas SPA speciālistes **MARINA SINKA** un **GUNITA JANSONE**, **BBFactory** īpašniece **IEVA BIEDRĪTE**

Aromterapijas vēsture sniedz 6000 gadu senā pagātnē. Pirmie ēteriskās eļļas sāka izmantot ēģiptieši, kas labi pārzināja aromāta spēju ietekmēt emocijas. Katram faraonam ikdienas gaitās allaž līdzī bija smaržu flakoniņš – viens eļļas aromats izraisīja agresivitāti, lai kaujinieciskais noskaņojums palīdzētu gūt uzvaru pār pretiniekiem, cits uzlaboja garstāvokli. Drīz vien aromtera-

pija izplatījās visā pasaulē. Senajā Jūdējā Sābas ķēniņiene Zālamanam dāvināja sadalkoka ēterisko eļļu, sakot, ka tādas smaržvielas līdz šim neviens nav redzējis. Tuvajos Austrumos īpašā godā tika celts muskusa Muhameds savas reliģijas pamatā lika juteklisko izpriecu baudījumu, kur smaržvielas ieņēma īpašu vietu, jo tās noveda ticīgo reliģiskās ekstāzes stāvoklī. Arī Bibelē ir simtiem nosauču uz ēterisko eļļu lietošanu veselības uzlabošanai un dziedāšanai un Dieva garī-

Kā neapjukt eļļu klāstā?

Konsultējusi Latvijas Aromterapiju asociācijas (LAROMA) prezidente, ārste kosmetoloģe, aromaterapeite **VALENTĪNA ŠČEĢLAJEVA**

Profesionāļa acs uzreiz spēs atšķirt kvalitatīvu eļļu no nekvalitatīvas, tomēr parastiem pircējiem ir jāzina dažas viltības, kas ļaus neiekrist veikalniņu izliktajos tīklos. Uz cenu vien nav vērts skatīties, jo pat nekvalitatīvās eļļas var maksāt dārgi. Jāatceras – jo retāk sastopama eļļa, jo sarežģītāks ir tās pagatavošanas veids, jo lielāka cena. Dārgākās tiek pārdotas piecu mililitru fasējumā, lētākās – desmit mililitru pudelītēs.

Mākslīgi ražotās eļļas parasti pārdod desmit mililitru fasējumā, un cena ir ļoti līdzīga – atšķiras, maksimums, tikai par latu. Rožu eļļa ir ļoti dārga, turpretim eikalipta, citrusa, lavandas eļļas nav tik dārgas. Lai iegūtu, piemēram, litru rožu eļļas, ir nepieciešamas vismaz trīs tonnas rozlapiņu. Kur meklēt kvalitatīvas eļļas? Visdrošāk tās būs atrast medicīnas centros vai vietās ar zināmu reputāciju, par kuru piedāvājuma kvalitāti esat droši, bet ne pie izplatītājiem.

AROMTERAPIJAS DZIEDINOŠĀS ĪPAŠĪBAS. KO IZVĒLĒTIES?

KĀNELIS

antiseptiķis, pretvīrusu, pretiekaisuma iedarbība, adaptogēns

KRUSTNAGLIŅAS

antiseptiska, pretvīrusu iedarbība, uzlabo atmiņu

ANĪS

pretiekaisuma, antiseptiska iedarbība, antidepresants

KARDAMONS

antiseptisks līdzeklis, pretvīrusu iedarbība, samazina fizisko un prāta pārslodzi, līdzsvaro emocijas

APELSĪNS

antidepresants, nomierina, paaugstina darbaspējas, samazina nogurumu

GREIPFRŪTS

stiprina imunitāti, antidepresants, tonizē, paaugstina prāta aktivitāti

SKUJENĪ

spēcīgi adaptogēni, paaugstina prāta spējas, atjauno spēkus, atjauno psihoemocionālo līdzsvaru

šanai. Dievs Mozum deva īpašu svēto, svaidāmo eļļu recepti, kas sastāvēja no mirrēm, kanēļa un kalmju augu eļļām uz olīvu eļļas bāzes. Ir daudz stāstu, kā ar eļļām svaidījušies karaļi, pravieši un priesteri. Marka Evanģēlijā aprakstīts, kā Austrumu gudrie mazajam Jēzum dāvāja mirres un ar tām iezieda galvu un kājas dārgajiem viesiem. Eļļām bija nozīmīga loma arī Jēzus dziedināšanas metodēs – tika uzskatīts, ka svaidīšana ar eļļu un rokas uzlikšana uz dziedināmā galvas ir katra "kristieša pienākums".

Miers mājās un radošs gars birojā

Ziemā cilvēkam parasti ir vajadzīgs siltums. Lielākā daļa garšvielu eļļu rada siltuma sajūtu. Savukārt citrusaugi – apelsīns, mandarīns, citroni – rada saules un vasaras noskaņu. Kanēlis, kardamons un vaniļa ienesis mājās mieru, bet citruss radīs dzīvesprieku. Apvienojot šos abus komponentus, mājās valdis harmonija. Ja ģimenē ir mazi bērni, ļoti laba ir mandari-

na eļļa, jo rada milīgu noskaņu.

Dažādi skujeņi, ciedrs, kadiķis, priede, egle, kā arī tējas koks rada tīrības sajūtu un pasargā no dažādām infekcijām. Veikala *BBFactory* īpašniece lewa Biedrite gaisotnes uzlabošanai iesaka bergamoti, lai mājās mazinātu stresu un uztraukumu, piemērots būs ciedru koks kombinācijā ar lavandu. "Jasmīns uzlabo pašsajūtu, mazina depresīvu noskaņojumu, savukārt dusmas un negatīvas emocijas kļūst palīdzēs citronzāle, citroni un laims," skaidro lewa.

Mājās varbūt var atļauties vairāk slinkot un ļauties mierpilnai harmonijai, bet darbā svarīga ir radošā enerģija un koncentrēšanās spējas. Mirres un viraku var izmantot, lai attīrītu biroju telpas, kas īpaši svarīgi klientu apkalpošanas jomā. Šīs ēteriskās eļļas neitralizē negatīvo enerģiju. Bet labāk koncentrēties darbam palīdzēs levzeja, piparmētra, bazilīks, niauli. Šie aromāti tonizē, "atver" prātu, uzlabo koncentrēšanās spējas un mazina nogurumu.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Draudzība un mīlestība ies roku rokā. Meklējiet otro pusīti domubiedru vidū. Varēsiet gan labi nopelnīt, gan ar apdomu terēt. Ienākumi vairosies, ja uzklausīsiet gudrus konsultantus. Darba bus parpārem, taču viss ies no rokas. Liela nozīme noskaņojumam mājās. Samazināsies spriedze ģimenes locekļu vidū. Varat plānot kopīgas aktivitātes ar brāļiem un māsām.

LABĀS DIENAS

25.I	Ar bērzu slotu uz pirti.
1.II	Tavs istais cilvēks var vienkārši nākt pretī pa ielu.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestība noderēs praktiskās iemaņas. Mazi uzmanības pierādījumi atkausēs vienaldzīgu sirdi. Pieaugs ienākumi. Ar vadību varat runāt par algas paaugstinājumu. Nelielas veselības problēmas var ietekmēt darba nodošanu paredzētajā termiņā. Jaunās pārmaiņas solās būt ilglaicīgas. Nenoraidiet piedāvāto iespēju doties komandējumā. Apciemojiet sen nesastaptus draugus.

LABĀS DIENAS

26.I	Veiksmīga iepirkšanās.
5.II	Tiksiet pie biļetēm uz pasākumu, ko jau sen gribējāt apmeklēt.

STRELNIEKŠ

23. novembris – 21. decembris

Attiecībās valdīs pragmatisms – būsit praktiski noskaņoti. Papildu ienākumi var pamudināt uz nevajadzīgiem izdevumiem. Varat terēt rotaslietām un saldumiem. Atrodiet iespējas papildināt zināšanas savā specialitātē. Kārtojiet lietas, kurās nepieciešama jurista palīdzība. Vairāk laika veltiet veselības stiprināšanai. Varat plānot dzīvokļa remontu.

LABĀS DIENAS

27.I	Dodieties padejot!
1.II	Ieprieciniet visus ar gardām vakariņām!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Kopa ar mīlo pārvarēsiet visas grūtības. Jaunās attiecības būs ilglaicīgas. Patikama virzība naudas jautājumos. Var aktualizēties ar kreditu saistītas problēmas. Daudz darba, liela fiziska slodze. Labprāt uzņemsities veikt tehniskus darbus. Iespējamas nozīmīgas pārmaiņas mājās. Ar izdomu pārkārtosiet savu dzīves telpu. Varbūt nāksies parūpēties par kāda tuvinieka veselību.

LABĀS DIENAS

25.I	Skaista dāvana ar daudznozīmīgu zemitēkstu.
4.II	Jauns izaicinājums.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Personīgajā dzīvē viss iet uz labo pusi. Jaunās attiecības būs noturīgas. Izglītībā ieguldītā nauda nesīs augļus. Varat saņemt paaugstinājumu darbā. Esiet saprātīgi devīgi. Sāks virzīties uz priekšu kāds iekonservēts projekts. Miegam un ēšanas režīmam būs liela nozīme veselības uzturēšanā. Praktiski pienākumi ģimenē traucēs pievērsties valstsmeistariem.

LABĀS DIENAS

24.I	Spoža ideja? Nepazaudējiet to!
26.I	Vienkārši labs garstāvoklis.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Saprātne un cieņa mīloto vidū. Atturieties no greizsirdības izpausmēm. Nevajag naudu likt zekē, ieguldiet to vērtīgos projektos. Varat iegādāties gramatas un sadzīves tehniku. Terējiet izglītībai. Laba sadarbība ar juristiem un medicīniekiem. Attiecības mājās prasīs nemitīgu modrību. Ģimenes saķaņu jauks spītīgs tuvinieks. Var ierasties viesis no tālienes. Uzticības pilnas sarunas ar aizsargiem.

LABĀS DIENAS

29.I	Viens vārds darīs dienu gaišu.
1.II	Ierosiniet jaunas idejas!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māja sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Stabilizēsies attiecības, pārliecināsieties par tuvā cilvēka pieķeršanos. Izejiet kopā sabiedrībā. Nav ieteicams aizdot naudu vai ņemt kredītu. Varat saņemt pagodinošu sadarbības piedāvājumu. Par jaunu ideju trūkumu sūdzēties nevarēsiet. Izdosies izvairīties no virusiem. Mājās nomainiet kritisko skatījumu uz dzīvi pret labiem un atzinīgiem vārdiem. Tu vīzēki prātā to novērtēt.

LABĀS DIENAS

26.I	Filma milētājiem kinoteātra pēdējā rindā.
29.I	Uzrakstiet draugam īstu vēstuli un nosūtiet pa pastu!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Versmainas jūtas. Neļaujieties greisirdībai. Nomainot darbu, iespējams būtiski uzlabot finansiālo situāciju. Rūpīgi plānojiet izdevumus. Steigā neapdomīgi izdarīts pirkums var sagādāt vilšanos. Laikus veiciet profilaktiskās veselības apskates. Neapmeklējiet sabiedriskus pasākumus kopā ar bērniem. Sargiet atvases no vīrusu infekcijas.

LABĀS DIENAS

26.I	Saules trūkumu kompensēs bezbēdīgs draugu burziņš.
30.I	Ieviesiet kārtību atvilktnēs!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Mīļotais cilvēks sagādās iespēju patīkamā pavadīt laiku. Ģimene var paplašināties. Tieksieties pēc attiecībām, kas balstītas uz līdzvērtīgiem pamātiem. Var atrisināties samīzusi materiāla problēma. Neaizņemieties ne naudu, ne apģērbu. Piesakiet līdzdalību konkursā. Atliciniet enerģiju mājas darbiem un atvāsēm. Iepļānojiet līdzekļus ģimenes izklaidēšanas pasākumiem vai izbraukumam.

LABĀS DIENAS

27.I	Noderēs viss: slēpes, slidas, ragaviņas.
5.II	Satraukums pārvērtīsies priekā.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Pasakiet mīļotajam cilvēkam, cik nozīmīgs viņš ir jūsu dzīvē. Varat doties iepazīties ar mīļotā tuviniekiem. Pagaidām nav vēlams slēgt līgumus par papildu darbiem. Pricajieties arī par nelieliem ienākumiem. Pērciet grāmatas. Iaupiet spēkus un enerģiju. Varat saņemt gados vecāka cilvēka atbalstu. Dodiet atvasēm iespēju izvēlēties.

LABĀS DIENAS

25.I	Daudz patīkamu mirkļu ilgi gaidītā pasākumā.
4.II	Jauni perspektīvi plāni.

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Iespējama neparasta iepazīšanās. Neko nesasteidziet! Attiecībās liela nozīme būs atklātībai. Par naudu īpaši raizēties nav pamata, jo pietiks visam. Iespējams laimests loterijā. Darbu veiciet individuāli. Atbalstu sniegs nesen iepazīti draugi. Gādājiet par veselību, atrodiet iespēju biežāk uzturēties svaigā gaisā. Lietojiet uzturā vairāk dārzeņu. Veltiet laiku attiecību uzturēšanai ar attālākiem radiem.

LABĀS DIENAS

27.I	Krāsas, gaismas, mūzika paņems savā varā.
1.II	Ļaujiet vaļu gaišām emocijām!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Ar mīļoto cilvēku saskanes viedokļi. Saistīs arī kopīga darbošanās. Spēsiet apvienot garīgās vajadzības ar aktīvu sabiedrisko iesaisti. Lieciet lietā agrākos koleģiālos sakarus. Jūsu attieksme pret naudu būs diezgan nenopietna. Tērēsiet galvenokārt ceļošanai un vaļaspriekam. Varat sākt veidot kaut ko principiāli jaunu. Atbalstiet dzīvesbiedra vecāku plānus.

LABĀS DIENAS

25.I	Atvase sagādās jauku pārsteigumu.
3.II	Varat kravāt čemodānu ceļojumam.

ZEMEJI: LIGA KLAVIŅA

MĒNESS KALENDĀRS

no 23. janvāra
līdz 5. februārim

Periods sākas ar samērā labvēlīgu planētu attiecību stāstu, diemžēl plānu un ideju realizācijā liktenis un dažādi apstākļi var likt pamatīgus šķēršļus. Veiksme ir apņēmīgo pusē. Pilnmēness 27. janvārī būs vieglāk pārdzīvojams tiem, kuri pieraduši rīkoties ar vērienu un ilgi nedomājot, grūtāk klāsies tiem, kuri mil ievērot grafikus un noteikumus. Pēc 1. februāra dzīve mazliet gaišāka kļūs sievietēm, jo sievišķības planēta Venera pametīs strikto Mežāža zīmi un ieies brīvdomīgajā Ūdensvirā. Dāmas, izbaudiet!

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

23.01.2013. trešdiena	Mēness Dviņos ☾ 13:42–24:00	
24.01.2013. ceturtdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 05:00 ☾ 00:00–05:00	
25.01.2013. piektdiena	Mēness Vēzi ☾ 22:35–24:00	
26.01.2013. sestdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 16:20 ☾ 00:00–16:20	
27.01.2013. svētdiena	Pilnmēness 06:38 Mēness Lauvā ☾ 00:20–12:54	
28.01.2013. pirmdiena	Mēness Lauvā ☾ 18:59–24:00	
29.01.2013. otrdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 01:27 ☾ 00:00–01:27	
30.01.2013. trešdiena	Mēness Jaunavā	
31.01.2013. ceturtdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 08:35 ☾ 03:59–08:35	
1.02.2013. piektdiena	Mēness Svaros	
2.02.2013. sestdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 14:01 ☾ 03:03–14:01	
3.02.2013. svētdiena	Mēness Skorpionā ☾ 10:19–21:31	
4.02.2013. pirmdiena	Mēness Skorpionā/Strēlniekā 17:45 ☾ 14:31–17:45	
5.02.2013. otrdiena	Mēness Strēlniekā ☾ 22:42–24:00	

MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – laika sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīvīskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

6.-19. februāris
Nr. 3 (66) 2013

CITĀDĀ PASAULE

**DEIVIDS
KOPERFĪLDS**

TELEPORTĒ
ASISTENTES

**MOBILĀIS
TELEFONS**

saziņai
ar eņģeļiem

Likteņa lemtie
satikušies šovā:

**GUNITA un
KASPARS**

**MĪLAS
AUGU
magiskais
spēks**

**NEPALAIDIET
GARĀM!**

**10.
FEBRUĀRA
RITUĀLI**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

IZDEVNIECĪBA ■ DIENAS ŽURNĀLI

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA**

Šis ir īpašs laiks, jo tuvākajās dienās Pūka gadu nomaina Čūskas gads. Ļoti svarīga ir jaunā gada sagaidīšana, bet tikpat nozīmīga ir arī vecā gada pavaišana. Gadumija iekrīt 9. februārī, kad ir 29. Mēness diena. Ir daudz dažādu rituālu, ko varat veikt šajā dienā, un viens no tiem ir rakstīšana uz baltas lapas. Ja aizgājušajā gadā bijis kas negatīvs, ko vēlaties mainīt, jāķeras pie darba. Ko un kā darīt – lasiet žurnāla 18. lappusē!

MAGISKAIS KALENDĀRS

6.–19. februāris

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	*MD – Mēness diena				

8	No 6:35 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena. Izdosies viss, kas vērstas uz labiem mērķiem.
9	No 7:06 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA – PŪKA GADA PĒDĒJĀ DIENA. Piemērota diena, lai turpinātu un pabeigtu tikai vecus, iesāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Veiciet rituālu ar baltu lapu (lasiet 18. lpp.) Izīriet mājas stūrus, izstaigājot tos ar sveci, vīraku vai kadiķiem. Šī ir diena, kad šis process jāveic no augšas uz leju, sākot no ieejas durvīm pulksteņa rādītāja virzienā. Dienas beigās sāls vanna vai duša, lai aizskalo prom visu veco.
10	No 7:30 – 30. MD No 9:21 – 1. MD	HARMONIJA. Enerģijas harmonijai tieši 30. MD ir savienošais posms, kas atvieglo nākamo Mēness ciklu. MAGISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. Labākais laiks, lai plānotu, izteiktu vēlmes visam gadam. Veiciet rituālu ar sarkano lapu, tas ir, uzrakstiet uz sarkanās lapas visu, ko vēlaties saņemt jaunajā gadā. Deģiniet čokus, iekārtojiet makus, dāviniet monētiņas saviem tuvākajiem cilvēkiem. Vēliet labu citiem un paši sevi!
13	No 8:26 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Iestājoties 4. MD, labi veikt pirkumus, kas paredzēti ilgam laikam un sevis pilnveidei. Varat uzsākt lielus projektus, kur nepieciešami ātri rezultāti.
14	No 8:44 – 5. MD	VALENTĪNA DIENA. Veiksmīga diena izlēmīgajiem un drosmīgajiem. Radiet sev apkārt labvēlīgu gaisotni, varat iet dabā vai pavadīt vakaru pārdomās un sapņos. Šajā dienā ir ieteicams viss, kas attiecas uz garīgo attīstību, uz sevis pilnveidošanu.
15	No 9:04 – 6. MD	MAGISKĀ DIENA. Varat dedzināt čokus, iekārtot makus, veikt simorona rituālus, kas paredzēti, lai kaut ko iegūtu. Vēliet sev un apkārtējiem visu to labāko!
16	No 9:27 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot.
18	No 10:29 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas, īpašu uzmanību pievēršot grāmatu plauktiem un žurnālu galdiņiem. Neko nedrīkst pirkt, plānot, uzsākt, tikai turpināt iesāktus darbus, kā arī kārtot nenozīmīgas lietas.
19	No 11:11 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Papildu bonusu dod tas, ka tā ir otrdiena, kas pastiprina aktivitāti un rīcību.

Radiet savu
aforismu
un brauciet
Valentīndienas
iepazīšanās kruizā!

♥ **Mīlestība ir vislabākā kosmētika.**
(Džina Lolobndžida)

♥ **Mēs cenšamies iegūt citu cilvēku mīlestību, lai mums būtu vēl viens iemests mīlēt sevi.**
(Deni Didro)

♥ **Mīlestība ir kā dzivsudrabs – to var noturēt atvērtā plauktā, bet ne sažņaugtā dūrē.**
(Dorotija Pārķere)

To, kas ir mīlestība, daudzi centušies noformulēt. Kam ir taisnība? Visiem un nevienam!

Bieži saņemam vēstules ar jautājumiem, uz kuriem nav iespējams atbildēt dažos teikumos, kuri prasa padziļinātu izpratni un sarunu, kas garāka par kafijas tasi. Tāpēc laiku pa laikam mūsu žurnālā būs rubrika *Runā eksperts*, kurā paplašināti atbildēsim uz jūsu uzdotajiem jautājumiem.

Kas ir dzīvības enerģija, un kā to atjaunot?

IGORS KUDRJAVCEVS,
cigun skolotājs,
Austrumu medicīnas
speciālists

Mūsdienu zinātne uzskata, ka dzīvības enerģiju faktiski veido viss, no kā cilvēks sastāv: vielmaiņa, asinsrite, nervu šūnu aktivitāte, muskuļu, tāpat garīgais un emocionālais tonuss. Te vienā veselumā saplūst fiziskais un garīgais jeb prāta spēks, tāpat emocionālais jeb dvēseliskais spēks. Ja katrs no tiem ir trenēts un bagātīgs, varam runāt par pilnvērtīgu dzīvi. Cilvēku nemoka dažādas fobijas un emocionālā nestabilitāte, nedomāc sliktas domas, kas izjauc ikdienas līdzsvaru.

Īpaša nozīme dzīvības enerģijai ir Austrumu dzīves filozofijās. Ķīniešiem dzīvības enerģija ir *ci*, kas plūst pa organisma enerģētiskajiem ceļiem – meridiāniem. Ja plūsma ir bagātīga un netraucēta, organisms neslimo un spēj strādāt bez noguruma; ja traucēta, jādomā par tās veicināšanu.

Velns ar asti neparādās

Zemākos dzīvības enerģijas līmeņus cilvēks var attīstīt pats, bet augstāko līmeņu trenēšana ne katram ir pa spēkam. Piemēram, viens no augstākajiem spēkiem ir tā dēvētais kauzālais spēks, kas izpaužas kā spēja rea-

lizēt savus plānus un rīkoties, nevis tikai pieņemt lēmumu. To, kā vajag dzīvot citam, mēs parasti zinām, bet kā ar pašu? Ir tāda anekdote: mani plāni iekarot pasauli diemžēl izjuka jau pašā sākumā, jo nevarēju piecelties pusastonos no rīta. Kauzālā spēka vājumu var raksturot arī tā: domāt varu, runāt varu, dot labas idejas arī varu, bet pats tas realizēt nevaru.

Tālāk ir vēl divi enerģijas līmeņi, kuri ne katram cilvēkam ir attīstīti. Pirmais ir tiro vērtību jeb budhiālais līmenis, kad cilvēks labi sajūt savu misiju šajā pasaulē un viņam ir spēks nenovirzīties no sava ceļa. Kā zināms, kairinājumu "izmest kādu likumu" ir daudz; tos var saukt arī par melnajiem spēkiem vai dēmoniņiem. Un tas nenozīmē, ka parādās velns ar asti un saka: "Beidz strādāt, ejam dzert!" Nē, cilvēks vienkārši pēkšņi sajūtas noguris un nodomā: "Pabeigšu darbu rīt, nekas sliktas nenotiks." Bet rīt viņš saslīkst un tā arī nepabeidz, kaut gan teorētiski iepriekšējā vakarā nebija iemesla pamest iesākto.

Otrais un visaugstākais līmenis dzīvības enerģijas kopumā ir atmaniskais spēks jeb saikne ar augstākajiem debesu spēkiem, ar Dievu.

Enerģija nāk no kosmosa

Piedzimstot mums tiek dots noteikts kauss dzīvības enerģijas – vienam vairāk, citam mazāk, bet mēs to nepārtraukti uzņemam arī no zemes, dabas

un kosmosa. Austrumnieki saka: debesu spēks nāk no Visu ma centra. Ir jāprot šo spēku paņemt, darboties tā, lai tas atveras tieši mums.

Ķīniešu filozofijā dzīvības enerģija ir sadalīta trīs spēka līmeņos. Apakšējais *dan-tjan* mājo vēderā, kur rodas un glabājas fiziskais spēks, spēja izdzīvot, gribasspēks, kā arī radošā enerģija. Tālāk seko vidējais *dan-tjan* – sirds –, kur rodas jūtas, emocijas un intuícija. Un visbeidzot ir augšējais *dan-tjan* galvas vidū – saikne ar apkārtējo pasauli, spēja uztvert pasauli kā vienotu veselumu. Šis līmenis paver arī iespēju veidot saikni ar augstākajiem spēkiem.

Atiecīgi indiešiem šie spēka līmeņi jeb enerģijas centri veidojas septiņās čakrās. Mūlādžāra ir sarkanais astes kaula centrs, kas atbild par izdzīvošanu, dod spēku cilvēka instinktiem, piedod dzīvei bezbailības garšu. Svadhistāna ir oranžais centrs zem nabas, kas akumulē radošo un seksuālo enerģiju. Manipūra jeb dzeltenais saules pinuma centrs sakārto domāšanu un palīdz nenovirzīties no mērķa. Tālāk seko anahāta – zaļais sirds centrs, kas atbild par intuíciju un dievišķā spēka esamības sajūtu. Vēl pakāpi augstāk ir višudha – gaiši zilais kakla centrs, kas atbild par komunikāciju ar apkārtējo pasauli. Visbeidzot sestā čakra ir ādžna – zilais pieres spēks, kas dod spēju redzēt pasauli un sevi kopumā un paver ceļu uz tā saukto gaisredzību. Augstākā jeb septītā čakra sahasrāra ir violets galvas augšdaļas centrs, kas cilvēku savieno ar dievišķo.

Cilvēks ir augstāks par eņģeļiem

Jo vairāk dzīvības enerģijas, jo mazāk fobiju un mazāk bailu. Pasaule izskatās bagātāka, krāsaināka un interesantāka. Trenējot un uzkrājot dzīvības enerģijas dažādos spēkus, var pārliecināties, ka cilvēka ķermenim patiesi piemīt brīnumainas spējas.

Cilvēks patiesībā ir augstāks par eņģeļiem, jo apveltīts ne ti-

Un tas nenožīmē, ka parādās velns ar asti un saka: “Beidz strādāt, ejam dzert!” Nē, cilvēks vienkārši pēkšņi sajūtas noguris un nodomā: “Pabeigšu darbu rīt, nekas slikts nenotiks.”

kai ar gara un dvēseles spēku, bet arī ar fizisko ķermeni. Tādējādi cilvēks, arī būdams savā zemes līmenī, tomēr var iegūt brīnumainās eņģeļu īpašības. Eņģeļi var ļoti just, izpildīt pavēles, bet paši radīt kaut ko jaunu nevar. To var tikai cilvēks un Dievs. Tomēr jāatceras, ka brīnumainās spējas neatvēršies, ja cilvēka dzīvības enerģija – fiziskā, emocionālā un garīgā – nebūs pietiekami stipra un tai nebūs saiknes ar zemes spēku.

Piemēram, cilvēks grib savā dzīvē kaut ko mainīt, īpaši saistībā ar mistiskām lietām, kas nepakļaujas vispārējām likumsakarībām. Ko viņš nolemj darīt? Viņš ir pilnīgi pārliecināts, ka šim nolūkam ir jāatver trešā acs. Cilvēks tic, ka ar to varēs ieskatīties nākotnē, viņam atvēršies vārti uz gaisredzību un levitāciju, bet vienlaikus neapzinās, kādas briesmas viņu var sagaidīt.

Ne katram vajadzīga trešā acs

Ķīniešiem par trešās acs atvēršanu atbild augšējais *dan-tjan*, bet indiešiem – jau pieminētā ādžna, vieta uz pieres starp uzacīm. Īpaši trenējoties, trešo aci ir iespējams atvērt, bet tas ir arī ļoti bīstami tiem, kuru fiziskais un emocionālais spēks jeb apakšējie enerģijas līmeņi nav attīstīti, kuru ķermenis nav stingrs

Spēja pareģot, gaisredzība prasa ievērojamus spēka resursus. Cilvēkiem ar vāju fizisko spēku un dvēseles enerģiju var gadīties nepatīkami vilties. Pēc tikotā gaisredzības seansa visa dzīvības enerģija būs iztērēta. Pat tīri fizioloģiski aktīva smadzeņu darbība prasa ļoti daudz enerģijas.

Kas notiek pēc tam? Cilvēks sāk slimot, un viņu piemeklē dažādas nelaimes. Turklāt arī ļaunie gari nesnauž, priecīgi, ka sagaidījuši sava upura vārumu (pret to sargā saikne ar dievišķo, bet arī to nevar iegūt bez īpašas prakses). Tādējādi, no vienas puses, cilvēks ir sasniedzis kaut ko īpašu – pacēlies pāri ikdienišķajam vēl neiedomājamos augstumos, tomēr, no otras puses, pēc šī ekstāzes mirkļa viņš iekrīt dziļā bedrē, jo nav tam gatavs.

Austrumu mācībās gara un ķermeņa treniņi vienmēr sākas ar zemākajiem līmeņiem. Īsts meistars neļaus iesācējiem nodoties sarežģītām meditācijām, savienoties ar Dievu vai atvērt trešo aci, kas var būt laba reklāma nodarbibām.

Dzīve saskaņā ar savu misiju

Ja dzīvības enerģija aizvien iet mazumā, iespējams, klibo ķermeņa garīgā vai fiziskā veselība. Varbūt dzīve nerit pēc *sin* un *min* – atbilstoši savam liktenim un būtībai, kā teiktu ķīnieši. Ķīniešu filozofijā pieņemts uzskatīt, ka cilvēks piedzimst ar talantu klāstu, kas dots no debesīm. Kamēr dvēsele iemiesojas radītāja izvēlētajā ķermenī, tā iet cauri slānim, ko dēvē par debesu gribu. Šeit tiek saņemts uzdevums, kas konkrētajam dvēseles īpašniekam savas dzīves laikā jāizpilda.

Tādējādi dzīvības enerģija, veselība un dzīvesprieks – *min* ir tieši atkarīgi no tā, vai cilvēks dzīvo saskaņā ar viņa dvēselei uzlikto misiju – *sin*. Piemēram, kāds jūt vēlmi nodarboties ar mūziku, tomēr izvēlas grāmatveža profesiju. Agri vai vēl pie-rādīsies, ka šis solis ir aplams, un speki būs velti terēti.

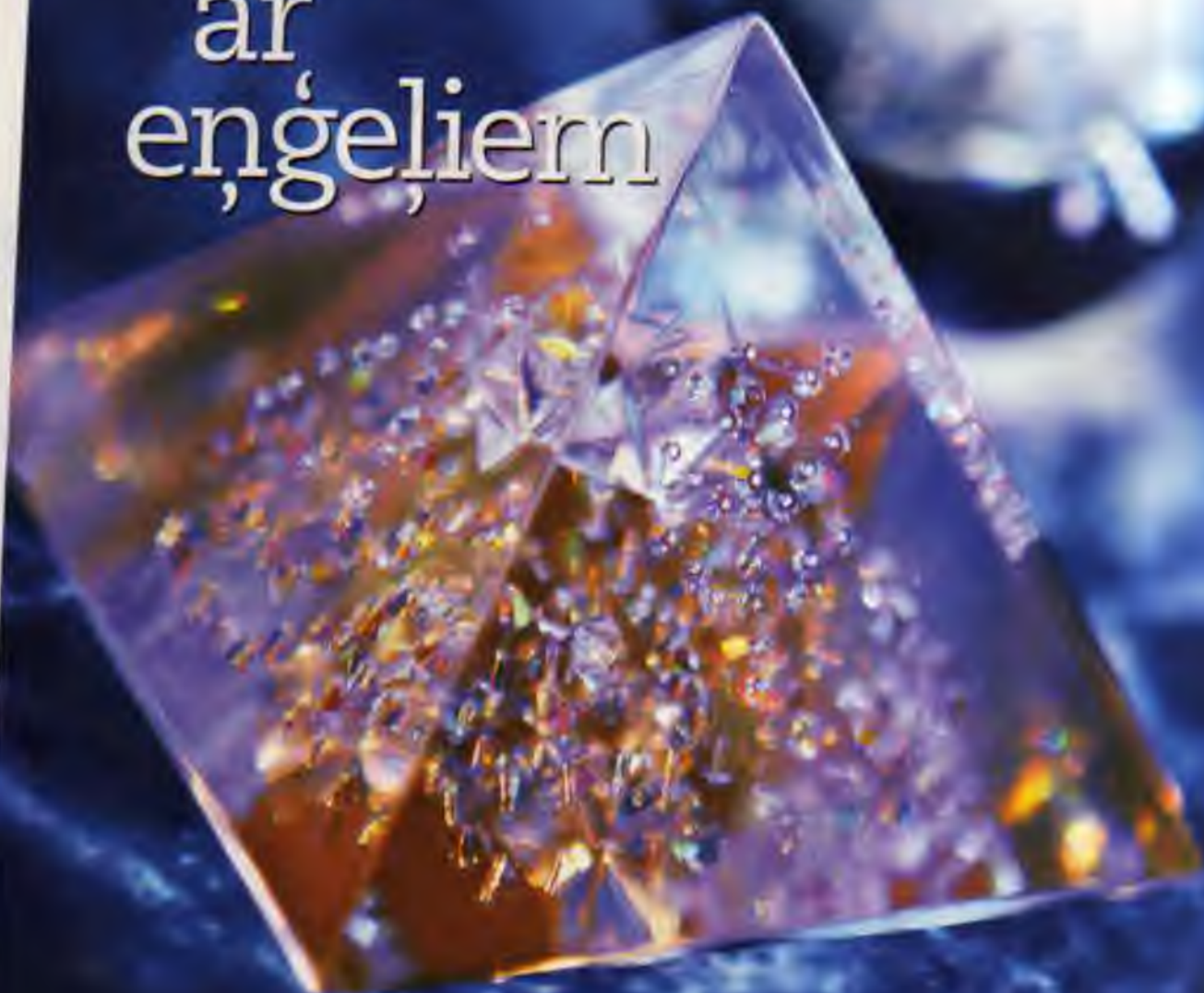
Dzīvības enerģija var traukēt arī gadījumos, kad fiziskais

menis ir vājš. Jo vājāks fiziskais spēks, jo vājāka griba un vieglāk padoties dažādiem kārdinājumiem. Piemēram, ķīnieši šādos gadījumos trene savu karstā-pes punktu. Taja atrodas dzīvības pamatspēks, vēlme dzīvot un izdzīvot.

Ar vāju dzīvības enerģiju veidojas bīstams apburtais loks – cilvēks jūtas slikti, ir nomocījies un noguris, bet nereti kā vienīgo atjaunošanās ceļu izvēlas ezoteriku un dažādas garīgās prakses. Tad viņam uz kādu īpašu it kā kļūst labāk, bet patiesībā ilgtermiņā viņš vēl vairāk patērē savu dzīvības enerģiju un grimst aizvien dziļāka bedrē. Tas tāpēc, ka nav līdzsvara starp fizisko, garīgo un emocionālo spēku. Atjaunotne jameklē pārdomāti, vispirms mēģinot izprast, kas tieši ir vainojams enerģijas izsīkuma. ☉

Ķīniešiem dzīvības enerģija ir *ci*, kas plūst pa organisma enerģētiskajiem ceļiem – meridiāniem. Ja plūsma ir bagātīga un netraucēta, organisms neslimo un spēj strādāt bez noguruma; ja traucēta, jādomā par tās veicināšanu.

Mobilais telefons saziņai ar eņģeļiem

Austriešu izcelsmes ASV psihiatrs Vilhelms Reihš, kas bija Zigmunda Freida skolnieks, 1930. gadā atklāja orgonu enerģiju, kas pazīstama arī kā *ci* un bioenerģija. 1940. gadā viņš no metāliem un organiskajām vielām izgatavoja pirmo orgonītu. Tā bija sešstūru kaste, kurā Reihš ārstēja savus pacientus. Reihš novēroja, ka pacientam, atrodoties šajā kastē, uzlabojas asinsrite un zūd enerģētiskie bloki. 1956. gadā Vilhelmu Reihu apcietināja par cilvēku maldināšanu un lietu pārdošanu bez licences. Ar tiesas lēmumu viņa pētnieciskie darbi tika sadedzināti.

▼ Liene Jeromāne

Par orgonītiem tiek uzskatīti no kvarca kristāla, metāliem un organiskajam vielām izgatavoti dažādas formas priekšmeti, kuri izstaro un vada īpašu enerģiju, kas palīdz cilvēku domām materializēties dzīvē. Valda uzskats, ka orgonīti var palīdzēt cilvēkam mainīt dzīvi: pilnveidot sevi, atrast mīlestību, piesaistīt veiksmi, labklājību...

Rīdziniekam Ansim Tenterim (attēlā pa labi), kurš sevi devē par Zemes iedzīvotāju, orgonītu izgatavošana ir pamatnodarbošanās. Pirmo reizi par tiem Ansis dzirdēja pirms pieciem gadiem no sava brāļa. 2007. gadā Ansis sāka izgatavot orgonītus, un šī doma viņu aizrāva. Tiek uzskatīts, ka orgonīti tika izmantoti senajā Atlantidā un 1940. gadā psihiatrs Vilhelms Reihls tikai atjaunojis senās Atlantidas instrumentu. Ansis uzskata, ka orgonīta iespējas ir neierobežotas. "Pēc pirmo instrumentu izgatavošanas uzreiz nekas nebija manāms. Taču pēc diviem mēnešiem mani piemēklēja atklāsme, ka es jau kādu laiku dzīvoju nedaudz citādi. Tas nebija nekas materiāls un tverams. Mājās bija mainījusies enerģētika, un attiecības ar mājīniekiem bija kļuvušas harmoniskākas. Es sāku domāt, ka tas tiesām strādā, un sāku taisīt orgonītus draugiem," stāsta Ansis.

Galvenais – cilvēks un kristāls

Svarīgākais elements orgonītā ir kristāls, jo tas ir augstas frekvences vadītājs un ar tā palīdzību var sazināties ar augstākajiem spēkiem, uzskata kristālu pazinēji. Ansis teic, ka svarīgas ir arī domas, kas domātas orgonīta izgatavošanas procesā: "Fiziki ir pierādījuši, ka doma ir materiāla un tai ir milzīgs spēks." Mēdzot gadīties, ka priekšmets izgatavošanas procesā saplīst, ja cilvēkam, kuram viņš to gatavo, ir nopietns enerģētiskais bloks.

Orgonīts darbojas pats, bet Ansis uzsver, ka ir svarīgi apzināties – tas ir

Piramīdas veida orgonītā enerģija tiek uzņemta caur apakšējo plakni, bet caur asi tā tiek izvadīta ārā.

Orgonītu lietošanas CBT

Aktivizēšana Pēc orgonīta izgatavošanas Ansis to aktivizē. "Es pastiepu rokas pret debesīm, saslēdzos ar savu augstāko Es un palūdzu, lai viņš pēc saviem ieskatiem ieliek orgonītā tādu programmu, kāda ir vajadzīga konkrētajam cilvēkam. Orgonīti ir jāprogrammē, lai sniegtu cilvēkam informāciju, kāda viņam ir jāsaņem. Tā kā orgonīts caurvada lielu daudzumu enerģijas, tas pastiprina domu. Orgonīta enerģija ir būvmateriāls, no kā pēc tam materializējas lietas, ko mēs savā dzīvē saņemam."

Lietošana "Kulonus vajadzētu nēsāt līdzī ikdienā. Mājās no kulona nav lielas jēgas, jo tas ir mazs un darbojas augstās frekvencēs," skaidro Ansis. Tomēr dažreiz cilvēkam vajadzētu atpūsties no orgonīta, tāpēc viņš iesaka šādu kulonu pāris reižu nedēļā atstāt mājās. Piramīda vairāk ir piemēro-

ta mājām. Ansis teic, ka dažas reizes nedēļā to vajag paņemt rokās un parunāties. "Piramīdai var palūgt, lai uz svētkiem mājās rada tādu noskaņu, kādu vēlamies. Šo palīdzības lūgšanu vajadzētu adresēt ne tikai orgonītam, bet vairāk garam un eņģeļiem, jo tieši viņi ir tie, kas šo informāciju novada," – tā Ansis.

Uzmanīgi! Ansis brīdina, ka orgonītus nevajadzētu dot rokās svešiem cilvēkiem, lai tie netiek pārprogrammēti un tajos nesalik citas domas. Ja cilvēks tic, ka viņš pēc tam spēš neitralizēt un attīrīt orgonītus, to, protams, var darīt. Ar ģimenes locekļiem, ar kuriem dzīvojam kopā, mūsu energolauki mijiedarbojas visu laiku, tāpēc no viņiem nav vērts neko slēpt. Driķst arī uzdāvināt, tikai pirms tam vajag apsēsties uz dīvāna vai krēsla meditatīvā stāvoklī, aizvērt acis un uzprasīt orgonītam, vai tas grib vai negrib iet. Sajūtu līmenī to varēs saņemt. Tas ir veids, kā iepazīt sevi un smalko komunikāciju.

Orgonīts ir instruments, ar kura palīdzību mēs atceramies, kas esam, ka visu varam izdarīt un iemācīties.

Pēc diviem mēnešiem mani piemeklēja atklāsme, ka es jau kādu laiku dzīvoju nedaudz citādi. Tas nebija nekas materiāls un tverams. Mājas enerģētika bija mainījusies, un attiecības ar mājiniekiem bija kļuvušas harmoniskākas. Es sāku domāt, ka tas tiešām strādā, un sāku taisīt orgonītus draugiem.

instrumentu, ar kura palīdzību mēs atceramies, kas esam, saprotam, ka visu varam izdarīt un iemācīties. Ievērojot šos nosacījumus un citus Visuma likumus un noteiktā kārtībā savienojot materiālus, top lietas, ko Ansis sauc par mobilo telefonu saziņai ar eņģeļiem.

Laika mašīnas pamats

Taujāts, kā darbojas orgonīti, Ansis stāsta: "Orgonīta ārējā virsma ir kā spogulis, kas atstaro enerģiju, kura nāk no kristāla, un atkal fokusē to atpakaļ centrā. Sanāk tāds kā mūžīgais dzinējs. Enerģija no kristāla izstaro, atstarojas pret virsmu un virzās atpakaļ uz centru. Liela daļa arī aiziet prom, jo kristāls ir caurspīdīgs, bet tā iekšpusē gaisma turpina ģenerēties, atstarojoties pret visām plaknēm. Spoguļi, lēcas tās ir lietas, ar kurām taisīt brīnumus. Es domāju, ka ar kristālu un spoguļu palīdzību var izgatavot laika mašīnas. Metālos un organiskajās vielās kristāls būs spēcīgāks nekā atsevišķi. Kristālam tiek pievadīta enerģija, un ar

Jaunākie darinājumi ir gaisma caurlaidīgāki

Kādreiz Ansis orgonītus izgatavoja tikai ar metāla skaidām

atspulga palīdzību kristāla enerģija tiek pastiprināta. Piemēram, saskarē ar līmi kristāls to ievibrē, un enerģija izlidzinās. Mazliet samazinās kristāla enerģija, bet attiecīgi palielinās limes enerģija."

Ansis negrasās apstāties pie paveiktā. "Esmu sācis izgatavot kulonus un piramīdas ar

baltu zīmēm. Tam ir milzīgs spēks. Tās aktīvizē enerģiju. Un vēl jau ir visa orgonītu enerģija," teic Ansis. Viņa senākie orgonīti tik izgatavoti no kvarca kristāla vara stieplītēm alumīnija skaidām un epoksīda sveķiem un limes, jaunākie ir veidoti no kvarca, Svarovska kristāliem, spoguļa un limes. ☺

Pieredze

Izārstē galvassāpes

SOLVEIGA LEITLANDE, pārdevēja:

"Pirmo reizi es ieraudzīju to lietiņu pirms pieciem gadiem sanāksmē, kurā sapulcējās domubiedru grupa, kas gribēja

mainīt cilvēku uzvedību un panākt, lai tie citādi paskatās uz daudzām lietām. Tas bija tā saucamajā krīzes laikā. Iepriekš es nezināju, kas tas ir. Paņēmu vienu orgonītu, kas mani uzrunāja, un tad man pateica, ko to parasti izvēlas cilvēki, kuri meklē sevi. Tieši tā es tajā brīdī jutos. Kad aizbraucu mājās, man sāka sāpēt galva. Tolaik man bieži sāpē-

ja galva. Taču kopš tā brīža galvassāpes kļuva arvien retākas. Un tas sakrita ar laiku, kad sāku domāt par to, kas es esmu, ko gribu paveikt, ka gribu būt labāka. Tagad man ir orgonīts ar ugunskrusta zīmi. Visus orgonītus, kas man bija iepriekš, esmu atdāvinājusi."

Spilgti sapņi

ILZE PAVĀRE, studente:

"Es orgonītu iegādājos pirms diviem gadiem. Bija doma attīrīt telpu. Par orgonītiem uzzināju no kāda puīša, un man tas šķita interesanti. Izlasīju in-

formāciju internetā. Draugi nopirka, un izdomāju, ka man arī vajag. Es izstāstīju,

kādam nolūkam man vajag. Tad man parādīja variantus, un es paņēmu to, kas bija domāts telpai – piramīdu. Noliktu orgonītu istabā netālu no vietas, kur es gulēju, un man rādījās spilgtāki sapņi. Tagad vairs nejutu atšķirību, jo orgonīts tur jau ilgi stāv."

Debesu attīrītājs

KASPARS STRAZDĪNS, radošs cilvēks:

"Man ir seši orgonīti, un visi ir uzdāvināti, izņemot vienu, ko kopā ar draugu izgatavoju pats. Tas ir mākoņu stūmējs (mākoņu

stūmējs jeb *cloudbuster* ir Vilhelma Reha izgudrojums – tas bija liels orgonīts

Viedoklis

IRĒNE OZERE, kristālu un akmeņu speciāliste: "Kvarcam jeb kalnu kristālam piemīt unikāla enerģija, kas visu atjauno. Tas ir viens no stiprākajiem kristāliem, der visiem cilvēkiem un var pastiprināt gan labās, gan sliktās enerģijas. Kristālu iespējams ieprogrammēt jebkurai mērķim, un tas palīdzēs, taču jāapzinās, ka nevis kristāls pārveido cilvēku, bet cilvēks dod uzdevumu kristālam. Vēlēšanās nedrīkst būt savtīga, rad tā vērsīsies atpakaļ. Dzidrais kvarcs stabilizē jebkuru čakru. Uzliekot to uz vainaga čakras, tas padara skaidras meditācijas vīzijas un sapņus. Kvarcs attīra aizsprostojumus, līdzsvaro un attīra fiziskā, mentālā, emocionālā un garīgā līmenī, radot skaidrību un uzlādējot enerģijas laukus. Pat ja cilvēks netic akmeņu spēkam, bet viņam patīk, ka mājās atrodas konkrēts akmens, tas iedarbojas tajā brīdī, kad cilvēks uz to skatās."

kas sastāvēja no vara caurulēm, metāla un ūdens; Reihs apgalvoja, ka ar tā palīdzību var izsaukt lietu, – red. piez.), kas tika izgatavots, lai attīrītu debesis no mākslīgajiem mākoņiem un lidmašīnu ķīmiskajām astēm. Tas sver vairāk nekā desmit kilogramus. Orgonītiem piemīt harmonizējošs efekts, un tie palīdz meditācijās. Mans pirmais orgonīts ir no kvarca kristāla, vara stieplītēm un poliestera sveķiem. Orgonīti nemaina pasauli radikāli, tie darbojas pamazām."

Pētnieki sagūsta bīstamu dabas parādību

ZIBENS PAVĒLNIEKI

Lasi vēl
FEBRUĀRA NUMURĀ

- Vilcieni trauksies vakuumā
- Trokšņu simfonija okeānā
- Dīvainie Visuma iemītnieki
- Tārps, kas iemieso nemirstību
- Medicīnas drāmas: Koku cilvēks

Lai piepildās!

10. februārī būs klāt Melnās ūdens čūskas gads. Pie obligātiem šīs dienas rituāliem pieder vēlmju saraksta un kolāžu veidošana. Taču, ja par gada sākumu uzskatāt savu dzimšanas dienu, vēlmju lapu varat veidot arī tajā. Galvenais ir rituāls un precīzs savu vēlmju noformulējums.

▼ *Coija Poznaka*

Konsultējusi fen šui specialiste un simorona sistēmas praktizētāja **DITA BLŪMA**

Generāl-mēģinājums

9. februārī uz baltas lapas sarakstiet visu slikto, kas bijis pagājušajā gadā: nepatīkamās lietas, rakstura īpašības, situācijas, no kā jūs šajā gadā vēlētos atbrīvoties. Kad tas izdarīts, sadedziniet lapu. Tagad jūs esat gatavi īstajai izrādei – sarkanajai vēlmju lapai!

Pēc pulksteņa

Vislabāk savu vēlmju sarakstu veidot brīdī, kad sākas jaunais gads. Šogad tas būs 2013. gada 10. februārī plkst. 9:21 pēc Latvijas laika.

Sarkans + melns

Nemiet no abām pusēm sarkanu A4 lapu un izvēlieties konkrētajam gadam atbilstošu pildspalvu. Šogad – zilu vai melnu.

Pa punktiem

Vēlmes jāraksta tikai uz vienas lapas un vienā pusē. Tās jāraksta pa punktiem, piemēram, 1., 2., 3.

Saglabāt vai sadedzināt?

Nākamajā gadā, ja vēlmes vairs nav aktuālas, lapu sadedziniet. Ja visas vēlēšanās nav piepildījušās, saglabājiet lapu vēl vienu gadu vai arī pārrakstiet nepiepildītās vēlmes (vecu lapu varat sadedzināt).

Sarkanā aploksnē uz pusgadu

Uzrakstīto ielieciet sarkanā aploksnē, aizlīmējiet un noglabājiet savas dzīvesvietas dienvidaustrumos kādā grāmatā, lādē, kastē vai maisā. Ne ātrāk kā pēc pusgada, bet labāk pēc gada taisiet vaļā un izvērtējiet, kas ir piepildījies.

Palāvība un uzticība

Rakstīt rakstīšanas pēc ir neproduktīvi. Rakstiet tikai tad, ja jūtat, ka patiesām to vēlaties. Vēlmes piepildās, ja tās akceptē ar patiesām izjūtām.

Sveču gaismā

Pirms sākat rakstīt, aizdedziniet sveci! Tā var būt jūsu mīļākajā krāsā vai attiecīgā gada stihijas krāsā. 2013. gada stihija ir ūdens, tāpēc droši dedziniet zilās sveces. Vienmēr nostrādās sarkanās krāsas svece, jo šī krāsa ir enerģētiski visspēcīgākā.

Ievērojiet secību!

Katru savu vēlmi izklāstiet secīgi. Piemēram, ja gribat apprecēties, nerakstiet "esmu precējies/-usies", bet secību, kā līdz šim stāvoklim nokļuvāt: satikos, iepazīnos, iemīļējos, izteicu/saņēmu bīdinājumu.

Naudas piesaistei

Par naudu rakstiet konkrēti – summu, kādu vēlaties saņemt, cik bieži, kurā laikā. Ja nav zināma summa, kā variantu varat rakstīt: "Lai mani ienākumi pārsniedz izdevumus..." Tikai atcerieties, ka pēc šā teikuma, samazinot izdevumus, var samazināties arī ienākumi, tāpēc neaizmirstiet pierakstīt: "Veidoju lielus naudas uzkrājumus!"

Konkrētība tagadnes formā

Uz lapas rakstiet visu, ko vēlaties, bet tagadnes formā – it kā jums tas jau būtu. Esiet konkrēti, aprakstiet sīkumus. Jāraksta tikai tādas vēlēšanās, kuru izpildē pašī varat piedalīties. Piemēram, jūs gribat ceļot, tātad jūs varat rezervēt biļetes, nopelnīt naudu ceļojumam. Nerakstiet, ka gribat lēkt ar izpletņi, ja ārsts jums to ir aizliedzis.

Kad mirušie pamostas

▼ *Ilze Pole*

Zemnieka sieva Pensilvānijā, pēc kuras kapa atvēršanas atklājās šausminošs skats – nokosti pirksti kā liecība par neveiksmīgu mēģinājumu izlauzties. Sargs Zviedrijā, kurš, izdzirdējis apslāpētu čikstēšanu no grūtnieces kapa, atklāja, ka meitene dzemdējusi zārkā. Tie ir tikai nedaudzi leģendām apviti stāsti par "mirušo" augšāmcēlšanos. "Zārkā apgrīziesies otrādi" – teiciens, kuru bieži lieto, lai paustu kāda populāra aizgājēja iespējamo sašutumu, daudzus nostātos parādās ne tikai pārnestā nozīmē. Cilvēku bailes vēl vairāk pastiprināja raksti avīzēs un literatūrā. Eļļu ugunij pielēja amerikāņu dzejnieka un šausmu meistara Edgara Alana Po 1844. gadā izdotā grāmata *Priekšlaicīga apbedīšana*. Romāns pārsteidza ar detalizētiem aprakstiem par dzīvu cilvēku aprakšanu. Vai patiesi laudim bija pamats ticēt šiem asinis stindzinošajiem stāstiem, un vai tolaik ārsti bija tik neprasmīgi, ka nespēja atšķirt dzīvo no mirušā?

Iesaldēts laikā

Viens no galvenajiem fobijas iemesliem bija neparasta slimība – letarģiskais miegs. Tulkojot no grieķu valodas, vārds "letarģija" nozīmē – aizmīšanās. Tas ir patoloģisks miegam līdzīgs stāvoklis, kura laikā samazinās dzīvības fiziskās izpausmes un pavājinās vielmaiņa. Ar neprofesionāla aci skatoties, šķiet, ka miegā iesligušais ir miris. Āda mēdz būt bāla un auksta, pulss un elpošana grūti konstatējama, arī reakcija uz sāpju kairinājumiem nereti ir traucēta. Tikpat pēkšņi, kā iestājies, letarģiskais miegs mēdz pāriet. Tas var ilgt no dažām minūtēm līdz pat vairākiem gadiem.

Senāk divainos miega traucējumus visbiežāk izraisīja ārkārtīgi stiprs nogurums, emocionālas traumas, stress un histērijas lēk-

mes. Psihiatre Ija Cimdiņa stāsta, ka histērija bija viens no galvenajiem cēloņiem letarģiskajam miegam. "Freida darbības laikā histērija bija ļoti izplatīta psihoemocionālu traucējumu izpausmes forma, kas mūsdienās nav tik bieži sastopama. Varbūt arī tāpēc tāda histērijas reakcija kā letarģiskais miegs mūsdienās ir ārkārtīgi reta slimība. Tomēr tā nav neiespējama," atzīst psihiatre.

Dziednieks Oskars Peipiņš letarģisko miegu salīdzina ar nāves imitēšanu. "Tas ir organisma aizsardzības psiholoģiskais mehānisms. Sakāpinātās emocijas, ekstremāls nogurums sasniedz barjeru, un ķermenis vienkārši izslēdzas. Tikpat ātri tas var atkal ieslēgties. Lai nenomirtu pa īstam, cilvēks neapzināti imitē savu nāvi. Ķermenis it kā uz laiku tiek ziedots, jo nav veselumā ar dvēseli."

Šajā ipasajā miega stāvoklī, kas biedēja gan aristokrātus, gan vienkāršos ļaudis, cilvēks brīnumainā kārtā nenovecoja. Viņš

Mūsdienās joprojām ir valstis, kurās morgi ir aprīkoti ar zvaniņiem un zārkos tiek likti iekšā mobilie telefoni.

Skrāpējumi uz zārku sienām, agonijā sašķiebušās mirušo sejas, šausminošas klaigas no kapiem, asiņainas un saplosītas rokas – tās nav tikai epizodes no šausmu filmām. Tikpat apraktam dzīvam bija viena no lielākajām fobijām 19. gadsimtā. No pamošanās tumšā zārkā deviņas pēdas zem zemes baidījās slavenākie tā laika dzejnieki, filozofi un pat politiskās elites pārstāvji.

izskatījās kā iesaldēta mūmija. Sieviete, kas iesligusi miegā jaunības pašā plaukumā, pēc divdesmit gadiem savu daļumu ne par matu nebija zaudējusi. Tomēr šķietama jaunības saglabāšanās ir īslaicīga. "Lai arī cilvēks letarģiskā miega laikā nenoveco, pēc pamošanās ieslēdzas mehānismi, kas ātri liek sasniegt patieso vecumu," skaidro Oskars Peipiņš.

Zinātnisku piemēru par ilgākajiem letarģiskā miega gadījumiem ir salīdzinot maz. Tā kā šīs slimības izpausmes ļoti līdzinās komai, vēsturiski daudzos avotos šie stāvokļi tiek jaukti. Piemēram, Ķīnā rekordu grāmatā ir fiksēts gadījums, kad ukraiņu sieviete Nadežda Lebedina miegā aizvadīj divdesmit vienu savas dzīves gadu. Vienā avotā minēts, ka tas ir bijis letarģiskais miegs citā – ka koma. Nadežda aizmīga pēkšņi 1952. gadā. Pēdējais, ko viņa atcerējās pirmiesliģšanas miegā, bija neizturamas galvas sāpes un strids ar vīru. Turpretī Karolīnē Kārļsona, kas arī minēta rekordgrāmatā, nogulēja nedaudz vairāk nekā 32 gadus, tādejādi visu savu jaunības laiku pavadot dzīvē miegā. Zviedriete pamodās 1918. gadā un nodzīvoja līdz 88 gadu vecumam.

Arī slavenā pareģe Vanga esot piedzīvojusi patoloģiskā miega stāvokli. Zināms, ka vīra nāves brīdī Vanga iekritusi letarģiskajam miegā un nav modusies līdz pat bērēm. Atjēgusies pareģe teikusi: "Es viņu pavadīju līdz viņam sagatavotajai vietai." Baismīgākā

DĪVAINAIS MŪSDIENU "NĀVES" GADĪJUMS

1993. gadā jauns puisis Sifo Viljams Mdletše no Dienvidāfrikas tika atzīts par mirušu pēc smagas autoavārijas. Viņš divas dienas pavadīja kapličā, ievietots metāla kastē, līdz pēkšņi, pamodies kā no ļaunākā murga, sāka kliegt un raudāt. Puisi sadzirdēja kapličas darbinieki, kuri viņu izglāba. Diemžēl sērojošā ligava nebija tik sajūsmināta par mīļotā augšāmcēlšanos. Viņa nevelejš laist šo laimes lutekli sev tuvumā, domājot, ka ligavainus atgriezies pie viņas kā zombijs, lai spokotos.

leģendas vēsta, ka dziļajā miegā ieslgušie pamodušies uz pataloganatoma galda ar uzšķerstu vēderu.

Oskars Peipins savā dziednieka praksē atceras tikai vienu gadījumu, kas līdzinājies neparastajai miega slimībai. "Pirms kādiem gadiem desmit biju pie pusaudzes, kura neveiksmīgas mīlestības dēļ gulēja jau astoto diennakti. Lai gan ļoti minimāli, ar sejas vaibstiem viņa tomēr reaģēja uz kairinājumiem. Es mēģināju viņai iedarbināt refleksus, kas reaģētu uz skaņām. Pēc divām dienām viņa pamodās. Domāju, ka iemesls bija viņas brāļa atbraukšana, kuru meitene nebija satikusi vairākus gadus. Brāļa balss dažādos tembros viņu uzmodināja. Pirmajā dienā pēc pamošanās meitenes runa bija diezgan bremzēta, it kā organisms taupītu spēkus," atceras dziednieks. Viņš uzskata, ka cilvēks, kurš dzīvo viens pats, var arī nepamosties no letargiskā miega. Svarīgi, lai cilvēks redz gaismu tuneļa galā, lai jūt, ka viņu mēģina uzmodināt un sauc atpakaļ.

Labierīcības aizgājējam

Šausminošie stāsti par dzīvo apglabāšanu radīja augsni jauniem izgudrojumiem. Tika izveidoti drošības zārki, ja nu gadījumā mirušais pamostas. Pirmais zināmais drošības zārks tika uzbūvēts pēc Braunšveigas hercoga Ferdinanda prasības pirms viņa nāves 1792. gadā. Zārkam bija logs, pa kuru iespīdēt gaismai, un caurule, kas nodrošināja gaisa iepļūšanu. Kabatā hercogam ielika divas atslēgas – vienu, lai atvērtu zārku, bet otra bija paredzēta kapēnu durvju atvēršanai. Dažus gadus vēlāk kāds vācu priesteris ierosināja, ka visos zārkos caur cauruli jāievieto striķītis, kas būtu savienots ar baznīcas zvaniem. Ja netaisnais augšāmceļas, viņš varētu ar zvanišanu saukt pēc palīdzības.

Lai pierādītu sava izgudrojuma drošumu, 1822. gadā Dr. Ādolfs Gutsmutš labprātīgi ļāvās daudzu cilvēku launākā murga piedzīvošanai – tikt apraktam dzīvam. Viņš vairākas stundas pavadīja zem zemes un pat ēda zupu, desiņas un cepurītiņu, kas viņam tika piegādāts caur zārka ievietoto cauruli.

Kāds cits drošības zārka izgudrotājs Džordžs Beitsons tik labi baidījās tikt aprakt dzīvs, ka 1845. gadā izdarīja pašnāvību, sevi aizgādājot Vīnā izgudrotais zārks tiek dēvēts par Beitsona zvanu torni.

1840. gados parādījās arvien modernākas drošības sistēmas. Izgudroja atsperes mehānismus, kas mirušajam pakustoties, atvēra zārku, raidīja gaismas un skaņas signālus. Laika posmā no 1868. līdz 1925. gadam amerikāņi pieteicās 22 patentiem "dzīvības signalizācijas" zārkiem. 1896. gadā

Viesis pats savās bērēs

Dzirdēti nostāsti, ka paniskas bailes no letarģiskā miega piemitušas slavenajam ukraiņu izcelsmes krievu rakstniekam Nikolajam Gogolim. Rakstnieks tik ļoti baidījies no apglabāšanas, vēl dzīvam esot, ka saviem draugiem piekodinājās, lai glabā viņu tikai uzskatāmu liķa sadalīšanās pazīmju gadījumā.

Gogoļa bailes ieslgt dziļā miegā bijušas pamatotas. Letarģiskais miegs esot bijusi īpatnība, kas piemeklējusi dzimtas vīriešus trijās paaudzēs. Pirmais neparasto slimību piedzīvojis rakstnieka vecvectēvs. Kamēr it kā mirušā ķermenī atradies dzimtas kapličā, bērni viesi sērojuši pie galdiem. Pēkšņi bērni mielastā vesels un priecīgs ienācis pats "nelaiķis"! Turklāt pēc letarģiskā miega viņš ļoti izsalcis un palūdzis, lai ieļej viņu un sagādā uzkodas. Arī Gogoļa tēvs bija ieslīdzis miegā uz desmit dienām, bet pēc tam nodzīvoja vēl vairākus gadus. Tāpēc tika izdots rīkojums, ka Gogoļa dzimtas

pārstāvji jāglabā nevis pēc kristiešu tradīcijas trešajā dienā, bet tikai tad, ja konstatēta nepārprotama audu iršana, plankumu rašanās uz ādas un nelaika smaka.

Slavenā rakstnieka nāve joprojām ir mistērijā tīta. Viņš dzīvoja nemitīgās bailēs, kļuva ārkārtīgi reliģiozs, ieslīga depresijā un pat simboliski dedzināja savus manuskriptus. Lieļākoties no darba *Mirušās dvēseles*, kas it kā esot bijis joks, ko ar viņu izspēlējis pats velns. Neparasti ir tas ka, par spīti rīkojumam par neapglabāšanu, ja nav acīmredzamas liķa pazīmes, Gogolis tika apglabāts jau pirmajā dienā pēc nāves 1852. gadā. Kad kapavieta tika pārvietota, atklājies šausminošs skats – rakstnieks zārkā neatradies uz muguras, kā sākotnēji bija apglabāts, un zārka sienas esot bijušas saskrāpētas. Soročina ciematā, kur Gogolis dzimis, daudzi iedzīvotāji neticēja rakstnieka nāvei. Viņi veica zīlēšanas rituālus, lai noteiktu, vai iemiļotais rakstnieks patiesi ir pametis šo pasauli. Viena no, viņuprāt, uzticamākajām metodēm bija zirnēkļa ievietošana katlā ar gludu virsmu – ja zirnēklis no rīta bija izdēvies izklūt ārā, attiecīgā persona bija dzīva; ja zirnēklis vēl bija katlā, cilvēks bija miris. Gogoļa gadījumā visi zirnēkļi bija pazuduši.

NEPARASTIE PIRMSNĀVES LŪGUMI

Lai būtu garantija, ka nenāksies pamosties apraktam zārkā, daudzi lūdza pirms apglabāšanas ielikt viņiem mutē degošu sveci, apliet ar verdošu ūdeni vai pat sadurt. Dažos zārkos bija izveidots mehānisms, kas, "mironim" pamostoties, jāva pa cauruli ieplūst indīgai gāzei, lai nebūtu ilgi jāmokās agonijā.

Aizgājušo gadsimtu ievērojamas personības nereti izvirzīja pirmsnāves prasības.

◆ Pirmais ASV prezidents Džordžs Vašingtons 1799. gadā neilgi pirms nāves piekodināja: "Es tikai gatavojos. Apglabājiet mani pieklājīgi un ne ātrāk kā trīs dienas pēc manas nāves. Vai saprotat?"

◆ Poļu komponista Frederika Šopēna vārds, mirstot 1849. gadā, bija: "Zeme ir smacējoša... Zvēriet, ka viņi mani uzšķērdīs, lai es netiktu apglabāts dzīvs."

◆ Dāņu rakstnieks Hanss Kristians Andersens pirms došanās gulēt uz naktskapīša atstāja zīmīti "Es neesmu miris" gadījumā, ja neuzmanīgs ārsts viņu uzskatītu par mirušu. Slavenais dāņu stāstnieks arī pieprasīja, lai pirms guldišanas zemes klēpī viņam tiktu pārgriezta vēnas.

amerikāņu izveidoja arī īpašu biedrību, kas cīnījās pret cilvēku apglabāšanu, tiem esot dzīviem. Viņi rekomendēja mirušo glabāt tikai tad, kad parādītos izteiktas liķa pazīmes.

Daudzi bagātnieki zārkus modernizēja tiktāl, it kā tā būtu viņu jaunā villa, kur pavadīt brīvdienas. Piemēram, francūzis Andželo Hejs 1970. gadā, alkstot pēcnāves komforta, izgudroja zārku, kas maksāja tikpat, cik jauna automašīna. Zārks bija aprīkots ar skabekļa piegādi, radiatoraitāju un pat tualeti. Bet kāds amerikāņu multimiljonārs 1969. gadā tika apglabāts paša radītā milzīgā drošības objektā jeb kapličā. Ta bija aprīkota ar signalizāciju un tērauda durvīm, kas katru nakti divpadsmit nedēļu garumā tika atvertas un trim stundām. Simtiem cilvēku apmeklēja šo vietu, lai paskatītos, vai nelaiķis nav devies nakts pastaigā...

Diemžēl nav vēsturisku liecību par kādā aizgājēja peķšņu izglābšanos, pateicoties drošības zārkam. Tomēr mūsdienās joprojām i valstis, kurās morgi ir aprīkoti ar zvanīņiem un zārkos tiek likti iekšā mobilie telefoni. ☹

Pavasārī bez tā neiztik

Kas jāzina, lai iegūtu maksimāli labāko ražu.

Meklējiet preses tirdzniecības vietās.

Dārza Pasaules
abonementiem PAR BRĪVU
kopā ar februāra numuru.

Visērtāk abonēt

ekiosks.lv

Bez cilindra un trusīša: burvju mākslinieks

Deivids Koperfīlds

Žilbinoši smaidīdams, viņš skatītāju acu priekšā no lidlauka "izdzēs" septiņas tonnas smagu lidmašīnu. Tikpat zibenīgi pazūd arī Brīvības statuļa, pāris skaistu meiteņu un paša kājas. Deivids Koperfīlds savos šovos veikli pārcērt sevi uz pusēm ar lāzera staru, bet vislabāk viņam patīk izgaistināt un teleportēt slaidās asistentes. Viņš atzīst, ka manipulē ar saviem skatītājiem, taču dara to pa īstam – nekādu datoranimāciju un 3D brillju. Un cilvēkiem patīk, ka viņus apmāna... ne velti Koperfīlds ir pasaulē bagātākais burvju mākslinieks.

▼ *Anete Moroza*

Reiz trollis Mumins ar draugiem atrada melnu cilindru un viss, ko tajā ielika, pārvērtās par kaut ko citu. Olu čaumalas par pūkaiem mākonīšiem, ar kuriem lidināties pa Muminieleju, nejaukais skudru lauva – par sīku ezīti, un... Ak šausmas! Atceraties, kas notika ar bizamžurkas zobu protēzēm? Pārvērtības bija iespējamās tāpēc, ka cepurei piemita magiskas īpašības, jo to bija pazaudējis burvis.

Melnā gardibene uz iluzionistu galvas parādījās 19. gadsimtā, kad leģendārais magijas meistars Roberts Hudini uzstāja, ka iluzionistiem tolaik iecienīto pasaku burvju un ķīniešu kostīmu vietā labāk piestāvētu džentlmeņa smokings. Ta, izaicinot dabas likumu, kas saka: *Ex nihilo nihil fit* (no nekā nekas nerodas), par burvju mākslas simbolu kļuva cilindrš, no kura, pirms tam pavicinot brīnumnūjiņu, var izcelt trusīti.

Taču mūsu ēras slavenākais dzīvais burvis

Kopā ar supermodeli Klaudiju Šiferi, ar kuru Koperfilds bija saderinājies sešus gadus.

Es nevienam nemēģinu iestāstīt, ka man piemīt pārdabiskas spējas. Es neesmu Oza zemes burvis un necenšos par sevi radīt šādu priekšstatu.

Devids Koperfilds (jo grāmatu slavenība Nr. 1 ir Harijs Poters) melno cilindru ignorē un no nekā uzbur nevis trustīti, bet motociklu. "Es nevienam nemēģinu iestāstīt, ka man piemīt pārdabiskas spējas. Es neesmu Oza zemes burvis un necenšos par sevi radīt šādu priekšstatu," teicis Koperfilds. Taču viņa atzišanās neko nemaina – lai gan biļetes uz Koperfilda šovu maksā, sākot no 135 ASV dolāriem, pārdošanas rādītāji apsteidz Madonna un Lēdiju Gagu, kopā ņemot.

Personiskās garšvielas

"Ar maģiju es nodarbojos kopš astoņu gadu vecuma. Kad man palika 12, par saviem izgudrojumiem tiku iekļauts maģijas enciklopēdijā. Kad man bija 16, pasniedzu maģijas kursu Ņujorkas universitatē." Deivids Kotskins piedzima 1956. gadā ebreju ģimenē. Viņa tēvam piederēja mazitīns galantērijas preču veikaliņš, mamma bija apdrošināšanas aģente, un viņi dzīvoja šaurībā, toties draudzīgi. Kad miljonārs Koperfilds, kuram pieder vienpadsmit Bahamu salas, pēc vairākiem gadiem apciemoja savas

dzimtās mājas, viņam šķita, ka pat ķieģeļi, no kā tā būvēta, ir ļoti maziņi.

Bērnībā zēns bija kautrīgs vientuļnieks ar lielām, skumjām acīm. Viņš izvēlējās maģiju, lai labāk iejustos sabiedrībā. Aizkustinošus stāstījumus no savas dzīves Koperfilds pievieno šovprogrammām kā garšvielas. Līdz astoņpadsmit gadu vecumam viņš bija pazīstams kā Davino – zēns burvis, līdz kada avižu reportiera sieva ieteica pieņemt pseidonimu Koperfilds, jo Deivids viņai ļoti atgādināja personāžus no Čārlza Dikensa stāstiem.

Pēc veiksmīgas debijas mūziklā Koperfilds ar savu personīgo TV šovu kļuva populārs visā Amerikā. Drīz vien maģija uzbūra kaudzēm naudas un arī skaistākās sievietes pie sāniem. Sešus gadus viņš bija saderināts ar supermodeli Klaudiju Šiferi, bet pirms diviem gadiem par Koperfildu 28 gadus jaunā kā draudzene franču modele Hloja Guaselinā dāvāja viņam meitu Skaju.

Ilūzija un siera desa

Jau ātri viņš saprata, ka nebūs "čalis, kurš teiks: abrakadabra, fokus pokus, te būs vēl

Burvju trikus nevar iemācīties, internetā vērojot Koperfilda darbošanos. Īsts burvis zina, ka maģija slēpjas nevis pašā trikā, bet gan tā izpildījumā.

viens triks! Es izmantošu maģiju un citus teatrālus elementus, lai stāstītu stāstu un aizrautu cilvēkus". Iedvesmu viņš rod filmās. "Ja mani kaut kas ir tiešām iespaidojis, es tinu atpakaļ, pētu kameru leņķus, montāžu, kur sākas mūzika. Līdzīgi gribu savus skatītājus aizraut ar maģiju. Tā ir manas krāsas un otas." Koperfilda stilu ietekmējuši amerikāņu mūzikli, Orsona Velsa filmas un Disneja multiplikācijas filmas.

Ar milzu furgoniem, kuros atrodas ilūziju radīšanai nepieciešamais ekipējums: kostīmi, dekorācijas, dzīvnieki un tehnika, viņš apbraukājis visu Ameriku. Arī Eiropā viņa šovi ir pieprasīti. Kad pirms deviņiem gadiem Koperfilds viesojās Latvijā, prese rakstīja, ka mākslinieks pieprasījis veselu konditorejas cehu "īpašu vateļu cepšanai, dzīvas piles, kurām precīzi jāatbilst prasītajiem izmēriem, pat knābjiem jābūt noteiktā krāsā, precīza garuma un resnuma skābētus gurķus".

Koperfilda ilūzijas ir vienīgi prožektorī izlej žilbinošas gaismas un mūzika. Lai arī modernā iepakojumā, pamatos Koperfilda triki ir tie paši klasiskie. Operējot ar moderniem atribūtiem – lāzerstariem un motocikliem –, viņš uzbur priekšmetus, sadala un izgaisina cilvēkus. 1996. gadā, elpu aizturējuši, miljoniem amerikāņu savos televizoros tiešraidē vēroja, kā Koperfilds skatītāju auditorijas priekšā izgaisina Brīvības statuju. Šis triks viņa kontā ienesa 22 miljonus ASV dolāru. Tad sekoja vēlāk ar Emīja balvu apbalvotie televīzijas speciālzaidumi *Iziesana cauri Lielajam Ķīnas mūrim*, *Bēgšana no Alkatrazas cietuma*, *45 tonnas smagā Austrumu ekspresā izgaisīšana*.

Tomēr tiem, kas dod priekšroku intīmakai un delikātākai maģijai, viņa šovi šķiet pārāk sintētiski. Kāds kritiķis pat izteicies, ka Koperfilds atgādina izklaidi tikpat lielā mērā, cik siera desa sieru.

Slepenais muzejs

Burvju mākslinieki mēdz teikt, ka maģija ir tikpat sena kā civilizācija un savus priekšgājējus sazīmē grieķu orākulos un Ēģiptes priesteros. Kaut gan šodien burvju mākslas pasaule ir vīriešu lauciņš, agrāk par brīnumu radītājam uzskatīja sievietes. Pirmie brīnumi bija dzemdības – tās parādīja, ka sievietes spēj kaut ko radīt no nekā. Šodien sievietes

no maģijas mākslas ir gandrīz izstumtas viņām atļauts vien pienest burvju māksliniekam cepuri vai iegulties kastē un ļaut sevi pārcirst uz pusēm.

Burvju mākslas vēsturē nozīmīgs ir 1584. gads, kad Redžinalds Skots grāmatā *Raganu atklāšana* paziņoja, ka patiesībā nekādu raganu nav, un burvestības atmosfēra kā apķērigu sieviešu izgudrotus paņēmienus maģisku efektu radīšanai. Vēl tajā pašā gadā Žans Prevo sarakstīja grāmatu *Gudri un patikami izgudrojumi*, kurā iepazīstināja ar dažādiem burvju trikiem – idejām jaukai laika pavadīšanai. Abu grāmatu oriģināli, kas tagad ir bibliogrāfiski retumi, atrodas arī Deivida Koperfilda noslēpumainajā noliktavā. Koperfilds pret saviem priekšgājējiem izturas ar cieņu. Viņš ne vien rūpējas par amerikāņu leģendas eskeipisma meistarā Harija Hudini kapu, bet arī kaut kur Nevadas tuksnesī slepenā angārā bez logiem,

Katrs Koperfilda piecu minūšu numurs prasa divus gadus, lai no idejas nonāktu līdz realizācijai.

kas no ārpuses izskatās kā parasta noliktava, ierīkojis Maģijas mākslas muzeju un bibliotēku. Tur izredzētie paša Koperfilda ielūgti viesi, kolēģi, žurnālisti un vēsturnieki var apskatīt labāko, ko radījuši burvju mākslinieki. Tur glabājas gadsimtiem vecas kārbas un kastītes, lādes, no kurām mūzikas pavadījumā uzdzied rožu krūmi,

milzu kastes, kurās ievietotās skaistules izgaissušas bez pēdām. Tur ir cepures un cilindri, no kuriem aiz ausīm izvilkti trusiši un izspurguši baltu dūju bari, afišas un izcilāko meistarū fotogrāfijas. Un siena pēc sienas noklāta ar grāmatu plauktiem. Maģijas pasaulei nepiederošajiem muzeja durvis ir slēgtas, jo tur atrodamas atslēgas maģijas noslēpumiem. Taču iluzionisti zina, ka metodes uzzināšana ir tikai pats sākums un istu maģiju rada tradīcijas, idejas un nemitīga prakse. Burvju trikus nevar iemācīties, internetā vērojot Koperfilda darbošanos. Īsts burvis zina, ka maģija slēpjas nevis pašā trikā, bet gan tā izpildījumā.

Cilvēku vājās vietas – iluzionistu trumpji

Pārsteidzoši maģijas sakarā ir nevis tas, cik neparasti un komplicēti ir maģijas triki, bet gan tas, cik tie ir... mulķīgi. Pēc tam, kad esam tos aptvēruši, tie šķiet tik elementāri un bērnišķīgi, ka rodas jautājums: kā gan es pieļāvu, ka mani tā apmulķo? Maģija ir iespējama tikai tāpēc, ka tās radītāji ir gudri. Un viņu gudrība saistīta ar mūsu ierobežoto redzi, šauru iztēli, šablonisko pasaules uztveri. Visa maģija sastāv no kādiem pardsmit trikiem – cilvēka saskaldīšanas, iešanas cauri sienām, priekšmetu izgaissināšanas un atkal atgriešanas – bet tiem ir miljoniem variāciju. Svarīgi arī, kā šie triki tiek parādīti.

Burvju mākslinieki zina mūsu vājās vietas. Kamēr iluzionisti izmanto spoguļus, gaismas un ķermeņa lokanību, lai maldinātu skatītājus, psihes pētnieki, analizējot, kā uz cilvēkiem iedarbojas triki, atklāj daudz jauna par mūsu uztveri un smadzenēm. Iluzionisti zina, ka cilvēkiem piemīt dabisks impulss skatīties tur, kur skatās citi. Tāpat viņi zina, kā uz cilvēka uztveri iedarbojas izbrīns un ātrums. Izrādās, mēs sirgstam ar neuzmanību – ja uzmanība tiek fokusēta uz kādu priekšmetu vai notikumu, mēs nepamanām skatus, priekšmetus, notikumus, ko citos apstākļos nerēķinātu neredzēt. Savukārt psihologi atklājuši, ka krasas pārmaiņas ainā var paslidēt garām neievērotas, ja tās parādās pēc īsa pārrāvuma, kaut arī mēs no šīs konkrētās ainas ne uz mirkli nenovēršam skatienu. Iluzionisti šīs zināšanas izmanto, lai manipulētu ar skatītāju uzmanību. Burvju mākslinieki savos priekšnesumos lieto spoguļus un apgaismojumu, jo zina, kā mūsu smadzenes uztver un interpretē attēlu, kā strādā mūsu atmiņa. Visas šīs gudrības viņi "samaisa" ar specifiskiem: sprādzieniem, dūmiem, spoguļiem, slepenām kabatīnām

un neredzamām enģitēm. Un brīnums jeb ilūzija par brīnumu ir gatava!

Pārāk perfektā teorija

Iluzionisti pazīst jēdzienu "pārāk perfektā teorija" – ikviens triks, kas ir absolūti perfekts, pats sevi nodod. Parasts iluzionists ienes arēnā palielu kasti un skatītājiem citīgi demonstrē, ka tajā ir neiespējami noslēpties. Pagāž uz vienu pusi, uz otru, skaldnes bīda vaļā un tad atkal ciet, lai visi var pārlicināties, ka kaste ir tukša. Tad kastē iekāpj meitene, iluzionists kasti aizver, novicina gaisā lupatu; kad to atkal atver, no tās izkāpj resns klauns. Meitene ir pazudusi. Viss it kā jauki, taču kļūst skaidrs, ka kaut kas ar šo kasti nav kārtībā. Kāpēc skaldnēm tik biezas savienojuma vietas? Kāpēc malas var brīvi bīdīt? Tas viss ir aizdomīgi, jo normāla kaste tā neizskatās. Un secinājums – kaste nav pareiza.

Un tagad papētīsim izgaisināšanas burvestību Deivida Koperfilda šovā. Pa skatuvi veļas zilbaltas gaismas kūli, dun mūzika, no dūmu mutuļa iznirst smaidošs Koperfilds. Viņš pārvietojas deju soļiem, žilbinot ar savu smaidu, palecas, kā vilciņš griežas ap savu asi. Lunkani, slaidi jauneklji (arī pats Koperfilds ir tāds, jo triku veikšanai tas nepieciešams) uz skatuves uzburt kasti. Ta vis nav kaut kāda

ar aizdomīgi biezām malām, bet trauls, savādas formas daudzstūris. Tūdaļ nez no kurienes parādās saulesbrilles un mirdzošā triko tērpusies asistente un palekdamās tajā iesēžas. Pirms aizsist kastei vāku, Koperfilds novelk no viņas kājas augstpapēžu kurpīti. Palecas, nozibina savu smaidu un paziņo, ka tūdaļ izdarīs tā, ka meitene pazudīs pa daļām. Skatuve laistās, mirdz, gaismas zibinās. Ātrums ir iespaidīgs. Ar sūkli viņš uz kastes ārējās malas uzzīmētai skaistules dubultnieci nodzēs roku. Tad atver kasti, un arī dzīvajam eksemplāram nav vienas rokas. Tā Koperfilds turpina, līdz daļiņa palikusi bez kājām, rokām un arī matiem. Viss notiek zibenīgi. Viņš iespiežas, kustina gurnus Maikla Džeksona manierē, palecas, un meitene izzūd pavisam. Tad atkal uzrodas, piedevām vēl divas. Koperfilds lieliski pārzina pārāk perfektu teoriju, tāpēc viss notiek ļoti ātri un skatītājiem tiek piedāvāti vairāki iespējamie noslēpuma atminējumi. Kāpēc meitenei novilkta kurpes, kāpēc viņas acis sedza brilles, kāpēc kastei viens stūris bija tāds divains, kā pazuda mati? Minējumu tikpat daudz, cik aizdomās turamo Agatas Kristi detektīvromānos. Labs maģijas šovs bombardē visas skatītāju maņas un smadzenes pārlādē ar vairākiem uzdevumiem vienlaikus. Katrs Koperfilda piecu minūšu numurs prasa

divus gadus, lai no idejas nonāktu līdz realizācijai. Ne velti viņš ir labākais – tik ātrs un žilbinošs, ka daudzi burvju mākslinieki salīdzinājumā ar viņu izskatās gausi un lempīgi.

Prieka pauze

Burvju māksla raisa pozitīvas emocijas, līdz ar to uzlabo veselību. Koperfilda radītais projekts *Maģija* ir rehabilitācijas programma, kas ieviesta vairāk nekā 1000 slimnīcās visā pasaulē un izmanto maģijas mākslu kā fiziskās terapijas metodi. Vingroties kārsu trikos un citos maģijas paņēmienos, kuros tiek izmantota roku veiclība, pacienti ne vien uzlabo koordināciju un atgūst smagu traumu dēļ zaudētās spējas, bet arī paaugstina savu pašapziņu, jo spēj to, ko nevar izdarīt pat fiziski veseli cilvēki.

Kad trollitis Mumins burvīm prasīja, vai tas spēj izgaisināt skumijas, burvis atbildēja, ka lietas uzburt ir vienkāršāk, bet var vēlēties arī idejas. "Viņš pavināja mēteli, un melanholija tūdaļ izlidoja no Mumina sirsniņas." Arī Koperfilda maģijas māksla ir mirklis prieka, pauze ierastajā pasaules kārtībā, kad dabas likumi ieģērbjas karnevāla kostimos. Ir jautri un mazliet satraucoši kā karnevālā. Cilvēkiem taču tā gribas kādu brīnumainu alternatīvu! ●

ASTAROTS

Maģija palīdz un sargā!

Lai kā jaunums, skaudība un nenovīdība ir kļuvuši gluži vai par sērgu, ir jāatrod veidi, kā sevi no tās pasargāt. Maģija vienmēr ir stavējusi sardzē pret lāstiem, jauniem cilvēkiem un nelaimēm. Izmantojot gadsimtiem senas zināšanas ir iespējams izvairīties no daudzām nelaimēm un nepatīkšanām.

Maģijas salons **Astarots** un mags, kārsu pāreģis **Sandis Siklis** ir sagatavojuši jaunus maģiskus rituālus aizsardzības maģijā.

Aizsardzības maģija

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un 33 tālēm aizsardzības maģijā. Ar to palīdzību jūs varēsiet izvairīties no lāstiem, launām enerģijām, skaudības un nenovīdības. Aizsargājiēt sevi un savus tuviniekus ar gadsimtu seniem maģijas rituāliem!

Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs varēsiet atvairīt ļaunumu no savas mājas, piesaistot veiksmi un labklājību. Kartiņu komplektā ir arī vairāki slāpni rituāli, tādi kā aizsardzība pret naudas lāstu un rituāls raganas pudeles pagatavošanai. Kārs pasūtītais dāvanā saņems veiksmes akmeni-ahātu.

Cena Ls 4,98 + pasta izdevumi
Pasūtījuma kods 788

Ametista drūza

Ametista drūza ir daudzi, kopā saauguši, ametista kristāli. Tas novieto telpās, lai visu negatīvo enerģiju pārveidotu pozitīvajā, tāpat tā ieteicama telpās, kur apzokās daudz cilvēku, lai atvairītu no sevis citu cilvēku stresu, negācijas un skaudību. Drūzu ieteicams novietot arī pie datoriem, lai atvairītu negatīvo elektromagnētisko starojumu.

Cena: mazā drūza 4-6 cm - Ls 4,88,
vidējā drūza 8-10 cm - Ls 7,88,
lielā drūza 12-14 cm - Ls 9,88.
Pasūtījuma kods 789

Kulons-Sargeņģelis

Dabīgā akmens kuloni sargeņģeļa formā, lielums 4 cm. Piedāvājam triju veidu kulonus. Rozā kvarca sargeņģelis sargās un palīdzēs mīlestībā. Ametista sargeņģelis aizsargās no lāstiem un negatīvas enerģijas. Kalnu kristāla sargeņģelis sargās veselību un dos papildus enerģiju.

Viena sargeņģeļa cena
Ls 7,48 + pasta izdevumi
Pasūtījuma kods 790

Ercenģeļu talismans

Ercenģeļu Mihaila, Gabriela, Rafaela un Anaela maģiskais aplis-zīmogs. Aizsargā pret lāstiem, noskaudumu un jauniem cilvēkiem. Šis talismans spēj atvairīt jebkuru ļaunumu, lai no kurienes tas arī nāktu.

Cena Ls 3,49 – pasta izdevumi.
Pasūtījuma kods 433

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
Veikali-saloni Rīga, A. Čaka ielā 64, Ventspili, Liela ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezoteriski suvenīri.

To pat īsti nevar saukt par pilsētu. Grandiozais pils komplekss, kas nav atdalāms no grieķu mitoloģijas, iemieso Eiropas pirmās civilizācijas – mīnojiešu – vēstures dārgumus un kataklizmas. Senā labirintu pilsēta kareivīgi stājās pretim zemestrīcei un izturēja, bet postošais vulkāna izvirdums Knosu aprija un pazudināja uz vairākiem gadsimtiem. Mūsdienās daudzi Krētas apciemotāji nelaiž garām iespēju iepazīt mīnojiešu tautas atstāto mantojumu. Ja nu izdodas ieraudzīt vērsi ar cilvēka rumpi, kas maldās pils labirintos...

▼ *Itze Pole*

Daudzi arheologi uzskata, ka Grieķijas sala Krēta apdzīvota jau kopš neolīta laikiem. Tomēr pētnieki šo Vidusjūras pērli saista tieši ar mīnojiešu civilizācijas sākumu. Krēta bija galvenais tirdzniecības krustpunkts starp Eiropu, Āziju un Āfriku. Bet senā mīnojiešu pilsēta Knosa pirms vairāk nekā 4000 gadu tika uzskatīta par Grieķijas salas administratīvo, reliģisko un ekonomisko centru. To veidojušas vairākas pils, un galvenā bijusi mītiskā valdnieka Mīnoja pils, dēvēta arī par Knosas pili. Tas platība sasniegusi 2,5 hektārus, kuros piecos stāvos bijušas izvietotas 1500 telpas. Pat mūsdienās kāds aizsapņojies tūrists var apmaldīties labirinta drupās.

Pretdabiskās iekāres sekas

Tiek uzskatīts, ka mīnojieši cēlušies no ciltīm, kas agrīnajā bronzas laikmetā ieradās Krētā no Anatolijas Turcijā un sajaucās ar vietējo neolīta laikmeta Krētas civilizāciju. Viņi bijuši prasīgi jūrasbraucēji un tirgoņi, tāpēc nav jābrīnās, ka Knosa kļuva par bagātāko un lielāko pilsētu Krētā. Līdz ar pilsētas straujo attīstību aptuveni 2000. gadā p. m. ē.

Kefāla pakalnā tika uzsākta Mīnoja pils celtniecība, kas turpinājās vairākus gadsimtus. Pils nosaukta par godu valdniekam Mīnojam, kurš uzskatīts par sengrieķu dieva Zeva un mirstīgas sievietes dēlu. Ar savu dievišķo apķērbību Mīnojs valdīja gudri un taisnīgi. Viņš izdeva vairākus nozīmīgus likumus, kā arī uzbūvēja salas pirmo floti, likdams pamatus Krētas kuģinieku kundzībai Egejas jūrā. Iespējams, tāpēc ap Knosas pilīm nav bijuši nekādi aizsargmūri – salas flotes spējušas apturēt ienaidniekus, pirms tie tikuši tuvumā varenajam labirintam. Otrā versija – mīnojiešiem nav bijuši nepieciešami cietokšņi un ieroči, jo viņu attiecības ar kaimiņiem bijušas labas.

Ari pils celtniecība ir mītisku leģendu apvīta. Klīst nostāsti, ka valdnieka Mīnoja sieva Pāsifaja iedegusies pretdabiskā kaislībā uz brīnumskaistu baltu vērsi. Viņu milestības auglis bijis īpatnējs nezvērs ar cilvēka ķermeni un vērsa galvu – Mīnotauris. Mīnojs, nespēdams izturēt sievas radīto apkaunojumu, licis slavenam arhitektam Daidalam uzbūvēt milzīgu labirintu, kur ieslodzīt mežonīgo radījumu. Mīts vēsta, ka Mīnojs, atriebjoties Atēnu valdniekam Aigejam par sava dēla nogalināšanu, ik pa laikam pieprasījis septiņus jauneklus un jaunavas, ko upurēt labirinta briesmonim. Tā tas turpinājies, līdz pienākusi Aigeja drosmīgā dēla Teseja kārta, kurš bijis gatavs uzveikt briesmīgo radījumu.

Pils nosaukta par godu valdniekam Mīnojam, kurš uzskatīts par sengrieķu dieva Zeva un mirstīgas sievietes dēlu. Ar savu dievišķo apķērbību Mīnojs valdīja gudri un taisnīgi. Viņš izdeva vairākus nozīmīgus likumus, kā arī uzbūvēja salas pirmo floti, likdams pamatus Krētas kuģinieku kundzībai Egejas jūrā.

JA VĒLATIES TUR NOKLŪT...

Gandrīz visas Latvijas tūrisma aģentūras piedāvā ceļojumus uz Krētu, ietverot arī ekskursiju uz varenās Knosas pilsētas drupām. Vislabākais laiks ceļojumiem ir pavasaris un rudens. Starp citu, pavasarī salā uzzied krizantēmas, magones, margrietiņas un savvaļas gladiolas, kā arī daudzi ārstniecības augi.

Labirintos mūžībā aprakts arī patiesais stāsts, kā pēc senā pilsēta pazuda no Vidusjūras skatuves.

Atēnu valdnieka dēļ bija iemilējusies Mīnoja meita, kura izlēma viņam palīdzēt. Meitene slepus iedeva Tēsejam burvju zobenu un kamolu. Jauneklim vajadzēja pavediena vienu galu piesiet pie iecijas durvīm, tad kamols pats ritināsies un aizvedīs līdz dziļākajai telpai, kur mitinājās Mīnotauris, bet, lai izklūtu ārā, pavediens atkal jāsatin kamolā. Tēsejs uzveica labirinta monsturu un gribēja aizbēgt kopā ar Mīnoja meitu, kamēr valdnieks vēl nav atklājis pastrādāto noziegumu. Kad Tēsejs iebrauca Atēnu ostā, viņš aizmirsa uzvilkt mastā baltu buru, kā bija solījis tēvam, par zīmi, ka atgriežas dzīvs. Tēseja tēvs Aigejs, ieraudzījis, ka krastā nāk kuģis ar melnām burām, aiz bēdām izdarīja pašnāvību, metoties no klints jūrā.

Freskās atklātā dzīve

Valdnieka grandiozā pils sastāvējusi no tik daudz telpām, ka patvērumu tur varējis atrast jebkurš Knosas iedzīvotājs. Pils sienas izdailojuši krāšņi gleznojumi un freskas. Pili atradušies gan mājokļi, gan administratīvās telpas, gan noliktavas un sakrālās zonas. Pili bijušas vairākas ieejas, no kurām pa monumentāliem gaitenim varēja noklūt centrālajā pagalmā. Pils rietumu gaitenis dēvēts par procesiju gaiteni, jo vēl joprojām ir saglabājusies freska, kurā attēloti upurdāvanu nesēji.

Mīnojiešu plašās zināšanas ļāvušas viņiem izveidot ļoti sarežģītu kanalizācijas sistēmu. Viņi pratuši radīt notekūdeņu nostādināšanas šahtas, un trijās no tām izmetuši upurēto dzīvnieku kaulus un asinis pēc

Pils sienas gleznojums ar Mīnoja attēlu. ▶

▲ ▲ Knosas freskas – Mīnojs un Čūsku dieviete.

Milzīgajās māla krūkās tika iepildīts speciāls ziedokļa šķidrums, ko izmantoja ceremonijās. Tās bija cieši noslēgtas un katra aizzīmogota ar savu īpašu zīmogu, kas norādīja uz īpašnieku. Pavisam atrasti vairāk nekā 4000 miniatūru zīmodziņu.

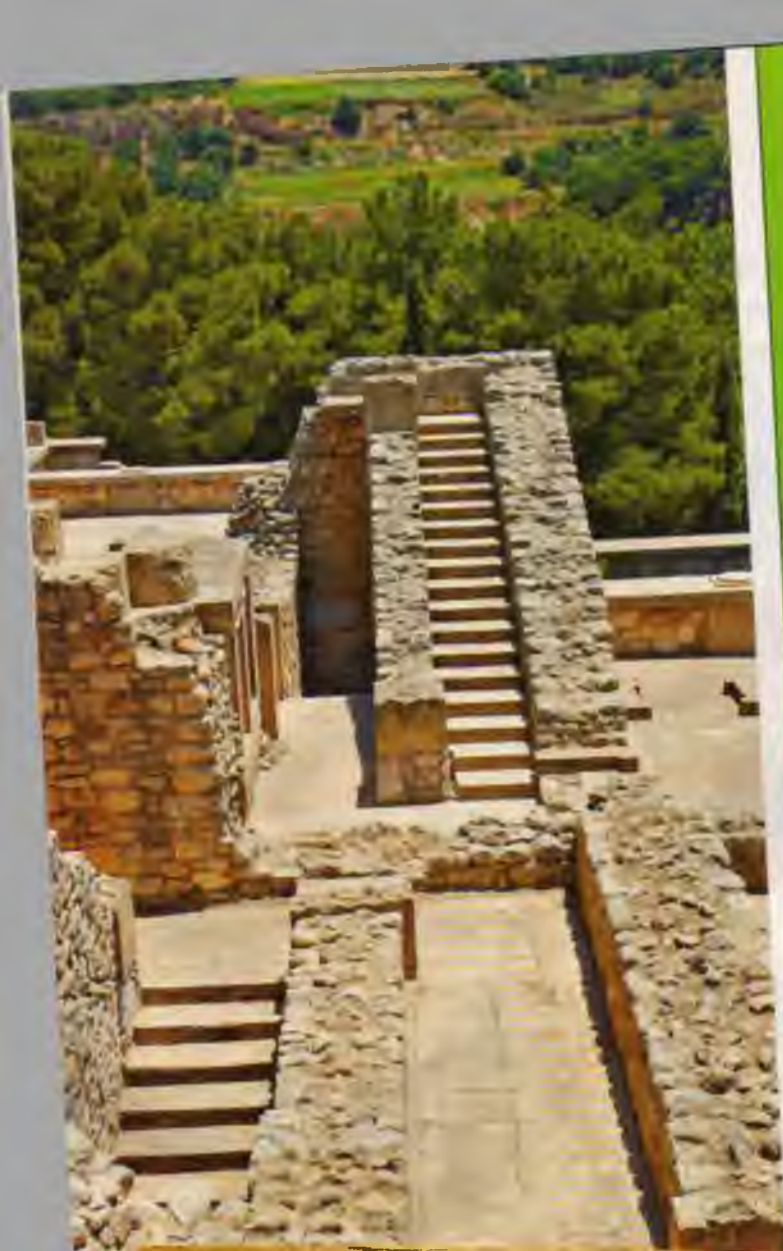
religiskajām ceremonijām, lai kopā ar ziedojumiem (medu, vīnu, eļļu un pienu) tie atgrieztos zemē, no kuras bija nākuši.

Labirintos mūžībā aprakts arī patiesais stāsts, kā pēc senā pilsēta pazuda no Vidusjūras skatuves. Iespējams, 1450. gadā pirms mūsu ēras to sagrāba mikēnieši un dažus gadsimtus vēlāk izpostīja. Citi uzskata, ka pilsētu aprija vulkāna izvirdums, pazudinot visu mīnojiešu civilizāciju. Arheologs sers Arturs Evans izrakumu laikā pili pārliecinājās, ka posts un iznīcība bija uzakuši pēkšņi. Par to liecināja pamesti darbarīki, iesākti darinājumi un mākslas darbi.

Arheologa fantāziju auglis

Mūsdienās Knosa atrodas vien piecu kilometru attālumā no Krētas galvaspilsē-

tas Hēraklejas centra. 1878. gadā grieķu arheologs Mīnojs Kalokairinos atklāja seno labirintu pilsētu, bet britu arheologs Arturs Evans pēc piecu gadu ilgas cīņas ar zemes īpašnieku 1900. gadā uzsāka vērienīgus izrakumus, lai izceltu pazdušo civilizācijas šūpuli saules gaismā. Viņam talkā nāca vairāki Holandes mākslinieki, kas atjaunoja drupās atrastos sienu gleznojumus. Tā kā mākslinieki savam uzdevumam piegāja radoši, petnieki kritiski vērtē restaurēto darbu autentiskumu. Vairāk nekā trijos gados britu arheologs pilsētas vēsturisko liecību atjaunošanai iztērēja 250 000 mārciņu. Sera Artura Evansa izteiktā vēlēšanās saistīt pilsētu ar grieķu mitoloģiju joprojām rada strīdus pētnieku aprindās, vai grandiozās restaurēšanas rezultāts nav tikai britu arheologa fantāziju istenojums. ●

Vai zinājat?

- ✦ Krētas vēsture ir senāka par Eiropas kontinenta vēsturi.
- ✦ Knosas labirintu pils iekļauta UNESCO mantojumu sarakstā. Senā celtne pēc lieluma līdzinājusies Bekingemas pilij Anglijā.
- ✦ Vatikāna muzejā atrodama krūka, uz kuras attēlota mīnojiešu leģenda – grieķu varonis Tēsejs satvēris aiz ragiem Mīnotauru un dur tam sirdī šķēpu.
- ✦ Krētas sala radās pēc tam, kad Vidusjūra appludināja sauszemi. Nostāsti vēsta, ka sauszeme, kas iegrīmusi jūrā, bijusi tā pati Atlantīda, par kuru rakstīja Platons.
- ✦ Labirinta simbols redzams daudzās rotās, piemēram, par to atgādina grieķu tradicionālā dzīves līnija rotaslietās – meandrs.
- ✦ Hipokrāts uzskatīja, ka Krētas gaiss dziedina no daudzām slimībām. Krētā valda subtropu klimats, un tas skaitās pats veselīgākais un maigākais Eiropā.
- ✦ Krētas vēsturi aprakstījuši tādi ievērojami cilvēki kā Homērs, Platons un Aristotelis.
- ✦ Mīnojiešu sabiedrībā sievietei bija ļoti nozīmīga loma. Arī reliģijas pamatā bija vairākas sievietes dievības, kas rūpējās par auglību un dabu.

IDEJAS VESELĪGAI UN AKTĪVAI DZĪVEI!

PĒRC ŽURNĀLUS AR UZLĪMI PAR ĪPAŠU CENU UN SĀC VESELĪGU DZĪVESVEIDU JAU ŠODIEN!

NARVESEN
Žurnālu mājas

Dabas dāvātie MĪLAS AUGI

Mēs visi gribam mīlēt, bet vēl vairāk – tikt mīlēti, un tā dēļ esam gatavi darīt trakas lietas. Dažādu augu izmantošana pretmīlas iegūšanai bijis izplatīts paņēmiens vairākus gadsimtus. Augiem, kas uzlabo spēju nodarboties ar fizisko mīlu, dots smalks nosaukums – afrodižiji, un Valentīndienas mēnesī tie tiek piesaukti ne vienreiz vien.

▼ *Evija Pozņaka*

Svešvārdu "afrodiziji" droši varam latviskot un saukt tos par mīlas augiem. Slavas dziesmas tiem dziedātas gan Senajā Grieķijā, gan viduslaikos. Par to iedarbību sarakstīti veseli traktāti. Lidz mūsdienām saglabājušās receptes, nostāsti un legendas. Arī latviešu tautasdziesmās varam atrast mājienu par viru un sievieti un to iedarbību. Katram uz mīlas priekiem rosinošam augam tika piedēvētas maģiskas spējas, un to lietošanā bija jāievēro noteikti

rituāls. Kamēr laudis nododas mīlas priekiem, cilvēce neizmirs, – tas bija skaidrs visiem.

Izsenis pieņemts uzskatīt, ka afrodižiji ir zāles, ko dāvā daba un kas atraisa seksualitāti. Tie palielina baudu, iesveļ kaisli, atbrīvo no kauna sajūtas, rosinā kūtus un sagurušus viriešus. palielina potenci un lieliski nodroder vēsu sieviešu iekvēlināšanai. Afrodižiji plaši izmantoti mīlas maģijā: dažādās dzirās, ēdienos, eļļās un citur. Tapat tiem tiek piedēvētas spējas ārstēt impotenci un neauglību. Tos var lietot gan iekšīgi, tādējādi izraisot vibrācijas vēdera lejasdaļā, gan ārīgi, iemasējot tos erotiskajās zonās, gan kvēpināt un smēķēt.

Vīns - mirstīgo ambrozījs

Vīns ir viens no senākajiem afrodisijiem, kas savu aktualitāti nav zaudējis vēl šodien. Atrodamas ziņas, ka pirmais vīna koks kultivēts jau pirms 5000 gadiem Mezopotānijā.

Savukārt Senajā Babilonijā vīnam līdzīgu dzērienu lietoja publiskos tempļā svētkos, kur valdnieks, kas tautai bija Dieva vietā, veica arī auglības rituālu. Valdnieks (jeb Dievs) izdzēra vīnu, kas bija gatavots no vīnogām, datelēm un dažādiem babiloniešiem vien zināmiem augiem un metās publiskā milas rotālā ar galveno priesterieni (jeb milas

dieviete). Ši kopošanās nodrošināja veiksmi un auglību visa gada garumā. Valdnieka un priesterienes akts tika uzņemts ar urravām. Skaidrs, ka vīns šādos brīžos bija vairāk nekā nepieciešams, jo palīdzēja atbrīvoties pūļa priekšā.

Arī ēģiptiešiem nebija šīs vīna burvība. Viņi vīnu spieda no vīnogām un lielākam efektam pievienoja vēl pāris afrodisiju: drīgenes un jūras lilijas. Savukārt Kleopatra afrodisijiem pievienoja jēlopiju un naktenču dzimtas augus.

Griekijā ar vīna svētkiem slavēja vīna dievu Dionisu. Šie svētki izvērtās orgijās – milas prieki notika visur un ar visiem, plūstot vīna upēm.

Afrodites milas amuleti

Dievs Krons kastrēja savu tēvu Debesis, kura falls iekrita okeānā – mātes Zemes dzemdē, to apaugļojot. Pēc šīs šaušalīgās saplūšanas gliemežvāka veidolā piedzima Afrodīte, dēvēta arī par *Kyprogenes Philomenes*, kas tulkojumā nozīmē – tā, kas mil genitālījas.

Tapēc ir tikai loģiski, ka vieni no afrodisijiem ir gliemji un moluski, bet no pašiem gliemežvākiem, kas nepārprotami atgādina sievietes genitālījas, gatavo milas amuletus.

Afrodīte ir milas dieviete,

kas piedzima no putām, un viņai piederēja maģiska josta, kas prātīgiem vīriem lika jukt prātā. Gribai šeit vairs nebija nekādas lomas, tāpat kā prātā. Pāri visam bija mila, alkas, kaisle un bezgalīga laime.

Protams, Afrodites jostu neviens nevarēja iegūt, tāpēc tika pieliktas visas pūles, lai kaut ko līdzīgu atrastu uz zemes. Viss, kas veicina šīs sajūtas, ieguva afrodisiju vārdu par godu Afrodītei. Afrodisijiem raksturīgas tās pašas spējas, kas Afrodites jostai.

Dionisa un Jaunavas Marijas ābols

Ēst granātābolu nozīmē uzņemt vīna un liksmības dieva Dionisa asinis. Granātābols ir augs, kas radies no Dionisa asinīm, tāpat loģiski, ka tas tiek pieskaitīts afrodisijiem. Granātābols ir nemirstības, mūžīgas un neizslikstošas auglības, kā arī atdzimšanas simbols. Galīgā granātābola ziedi senatnē tika uzskatīti par milas simbolu, bet pats augs – par baudkāres iemiesojumu.

Granātābols kā simbols tiek saistīts ne tikai ar Afrodīti, bet arī

ar Jaunavu Mariju. Granātābolā ir 11 aktīvas vielas, kas dziedē kaites un iekvēlina seksuālo kaisli. Granātābolu vīna glāze bija kā atzišanās milā un aicinājums iet tālāk par skūpstiem. Atsauces uz to atrodamas pat Bibelē: "Es tevi ņemtu aiz rokas un vestu tevī manas mātes namā, kur tev mani butu jā-māca; es tev tur

dotu dzert ar garšvielām jauktu vīnu un manu granātābolu raudzētu sulu." (Augstā dziesma, 8. nodaļas 2. pants)

Muskatrieksta un anīsa brīnumainās spējas

Kad garšvielas atceļoja uz kristīgo Eiropu, svētie tēvi ieteica uzmanīties no to pār-mērīgas lietošanas, jo tās pārāgri atmodinot seksuālo kaisli, mudinot masturbēt, uzvārot asinis, palielinot apeti-ti, kas veicina aptaukošanos.

Par īpašiem afrodisijiem tika uzskatītas tieši sildošās garšvielas: ingvers, kurku-ma, kardamons, jo tās mudi-nāja uz milas priekiem. Kar-damonu pievieno daudziem garšvielu maisījumiem, kā arī karstiem dzērieniem. Karsts dzēriens, kam pievienotas

kardamona sēklas, garantē enerģijas pieplūdumu un sek-suālu noskaņojumu.

Īpaša vieta garšvielu af-rodiziju sarakstā ir muskat-riekstam. Indijā to dēvē pat par narkotisko augli, jo mus-katrieksts kā afrodisijs mi-nēts neskaitāmās receptēs. Tas der gan mīlotā pieburša-nai, gan iekvēlnāšanai. Savu-kārt koriandrs un anīss agrāk tika uzskatīti par visu vīriešu draugiem un glābējiem – to lietošana nogurušus vīriešus esot darījusi spēcīgus.

Pustrumu viagra ženšeņs

Ženšeņs ir ne tikai viens no vecākajiem ārstniecības li-dzekļiem pasaulē, bet arī atzīts afrodisijs. Agrāk šo brīnum-sakni varēja atrast vienīgi Korejas kalnu reģionos. Ženšeņs tulkojumā nozī-mē – vīrieša sakne, un tas ir īsts vīru afrodisijs, kas atbrīvo un uzlabo seksuālo enerģi-ju. Ķīnieši uzskata, ka ir grūti izārstēt tos, kurus piemeklējušas seksuālas dabas problēmas, tāpēc šī joma jāuztur vesela. Tā var iz-darīt, regulāri lietojot ženšeņu,

kas palīdz atjaunot *m* un *jan* līdzsvaru. Ženšeņa sakne bija ļoti reti atrodama, līdz ar to arī dārga. Ja palaimējās atrast sak-ni, kas vizuāli atgādināja cilvē-ku, cena tika dubultota, bet, ja saknei bija vīrieša ķermeņa forma ar milas priekiem gata-vu locekli, tā uzreiz tika nosū-tīta Ķīnas imperatoram, vien-kārsie laudis to neuzdrīkstējās lietot.

Eiropā šo brīnumsak-ni iesākumā sauca par raganu instrumentu, jo tā atgādināja sāтана sakni – mandragoru.

Dzeltenais līderis banāns

Afrodisiju klāstā banāns iekļuvis vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, pateicoties savai formai, kas nepārprotami at-gādina fallu visā tā krāšņumā. Nostāsti vēsta, ka banāni vien-mēr bijuši pie rokas prasmīgiem vīriešiem milniekiem. Pēc milas akta apēdot banānu, vi-ņu drīz vien bijuši gatavi to atkārtot.

Banāns simbolizēja spe-ku un auglību. Galu galā tas ir

pasaulē lielākais auglis, kam nav koka stumbra. Ari par raži-bu svešzemju skaistulis nevar

sūdzēties. Viens augs vienā reizē spēj radīt līdz 200 aug-lu. Un ražas nobriešanas

laiks banānam ir deviņi mē-neši – tikpat, cik ilgst sievietes grūtniecība.

Bites dzelonis - Kupidona bulta

Medus iemantojis cieņu un brinumzāļu slavu visā pasaulē. Griekus Plinijs to uzskatīja par debesu zālēm, bet musulmaņu paruna vēsta: "Medus ir ēdienu ēdiens, dzērienu dzēriens, zāļu zāles." No bišu vaska līdz pat šai

dienai tiek gatavotas vudū sveces cilvēka formā: sarkana milas iekvēlināšanai, melna milas nokaušanai. Cilvēks, kam iedzel bite, var liksmot – tā ir Kupidona milas bulta, tas nozīmē, ka mila ir pavisam tuvu.

Ragamu zāle drigene

Velna acs, suņa mizalu sakne, velna nezāle, velna sēklinieks, Zeva pupa, miega zāle, neprāta zāle – šādos un vēl citos vārdos sauc drigēni, kas pēc izskata atgādina skaistu puķi. Drigēnei ir divējāda daba – no tās var gatavot indes un milas dziras, un to var lietot medicīnā, ārstējot čūlas un iekaisumus.

Priesterienes drigēnes lietoja kā Apollona augu, lai ielūkotos nākotnē. Drigēņu dzira tika lietota pret jaunavām, kuras nevarēja iegūt citādā veidā kā vien ar afrodisija palīdzību. Sadržērusās drigēnes, meitenes ieslīga transā un ļāva sevi izmantot.

Viduslaikos tika atklāts, ka vislielāko efektu no drigēnēm var iegūt, ieelpojot to aromātu. Tad drigēnes uz nebēdu tika smēkētas un dedzinātas. ☺

LAI NEKRISTU GRĒKĀ

Drigēnes auga arī klosteros, kur tika pētīta to iedarbība. Taisnības labad jāteic, ka drigēne nu reiz bija tas augšs, kas mūkiem vismazāk nepieciešams. Mūku dzīvē dominēja atturība. Lai to ievērotu, tika atrasts drigēnes radinieks vītekss – kokam līdzīgs krūms, kas aug ūdens tuvumā. Augšs nomāca seksuālo iekāri un kaisli, un mūkiem atlika tikai pateikties Dievam par šo augu, kas atvieglāja viņu dzīvi. Tiekšmes tika apklusinātas, un vītekss sāka dēvēt arī par mūku piparu koku. No tā darināja spalus nažiem, ko nēsāja līdzī, lai nekristu grēkā. Homeopāts Matiols 17. gadsimtā bez vītekss ieteica izmantot arī dzeltenās lēpes: "Lietojot ne tikai sēklas, bet arī lapas un ziedus, tiek nomāktas Veneras tiekšmju alkas; tas notiek, ne tikai ēdot, bet arī izkaisot tos gultā."

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā vairāk garīguma. Jo biežāk būsiet kopā, jo tuvāki kļūsiet. Praktiskiem jautājumiem laika neatliks. Draudzība robežosies ar mīlestību. Turiet dotē vardu. Nelaidiet garām iespēju gūt ienākumus. Nešķērdējieties! Dosiet priekšroku radošam darbam. Varat saņemt uzdevīgu piedāvājumu no kompaniона. Mīlinās izaicinājumi. Mājnieki pārmetīs mūžīgo aizņemtību.

LABĀS DIENAS

8.II	Revīzija pašu saimniecībā.
15.II	Labas atsauksmes par jaunievedumiem darbā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Sarīkojiet mazus svētkus mīlotajam cilvēkam. Var atdzimt senākas attiecības. Nelieciet manīt uzplaiksnījušo greizsirdību. Spītība nebus labākas padomdevējs. Saskaņojiet vēlnes ar iespējām. Garlaicīgus darbus atieciet uz vēlāku laiku. Gādāiet par pozitīvu gaisotni darbā. Uzmaniet hronisku kaiti. Mājas rūpes prasīs daudz laika. Varat iegādāties sadzīvi atvieglojošas iekārtas.

LABĀS DIENAS

14.II	Iekonomējot santīmu, guvums būs daudz lielāks.
17.II	Ūdens vai sulu kūre pēcpusdienā.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Ieteicams doties ceļojumā kopā ar mīloto. Daži ieguldīs naudu sava biznesa uzsākšanā. Labi iegādāties tehniskas ierīces vai nekustamo īpašumu. Varat saņemt aizkavejušos maksājumu, varbūt kāds atdos parādu. Neiesaistieties riskantos pasākumos. Mājas dzīve būs rūpīgu avots. Kāds tuvinieks nepaklausīs pieņemtajām uzvedības normām.

LABĀS DIENAS

7.II	Piemērots laiks ienākumu gūšanai.
18.II	Būs laime mīlestībā.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Jebkuru sarunu ar mīloto sāciet ar komplimentu. Esiet satīcīgi. Labvēlīgs laiks gan naudas pelnīšanai, gan tērēšanai. Daži tiks pie papildu darba, kas sola labus ienākumus. Darbā situācija mainīga, būs nepieciešama ātra reakcija. Var sākt īstenoties senāks plāns. Noskaidrojiet sarežģījušās attiecības. Mājās vairāki pretendenti uz noteicēja lomu. Saglabājiet mieru.

LABĀS DIENAS

13.II	Pirms iepirkšanās pārskatiet garderobi!
16.II	Noderēs supertonizējošs kokteilis.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Var veidoties mīļa savienība ar radniecīgu dvēseli. Esiet atklāti pret mīloto. Savu ideju aizstāvojiet, mīniet nopietnus argumentus. Viedoklis tiks ņemts vērā. Pavērsies iespējas intensīvai attīstībai profesionālajā jomā. Pateicoties laulāto kopīgām pūlēm, nostiprināsies ģimenes materiālais stāvoklis. Labi apstākļi komunikācijai ar jaunem paziņām. Uzskatiet vecāku vēlnes.

LABĀS DIENAS

12.II	Ja iespējams, dodieties uz turieni, kur saule un ūdens!
16.II	Biežāk noglaudiet savu mājdzīvnieku!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Mīlestībā liela nozīme būs praktiskiem apsvērumiem. Nekritizējiet laulāto draugu. Naudas lietās gaidama veiksmē, daž, saņems papildu ienākumus. Naudu tērēsiet ceļošanai vai mākslas priekšmetu iegādei. Liela nozīme būs senu draugu atbalstam. Notikumi mājās tiks saglabāti modrību. Bērnu izdomai nebūs robežu. Labi iegādāties materiālus dzīvokļa remontam.

LABĀS DIENAS

13.II	Tuvinieks sagādās pārsteigumu.
18.II	Sekmīgas ārstniecības procedūras.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Attiecības papildīs dzīvi ar prieku. Veidosiet noturīgu savienību ar radniecīgu dvēseli. Spēsiet novērst briesmošu konfliktu. Naudas būs diezgan, tomēr lieki tēriņi nav vajadzīgi. Pašdisciplīna sniegs gandarījumu. Varat sākt darboties jaunā jomā. Pabeidziet iesāktu, pirms ķeraties pie jauna darba. Izturieties iekšīgi pret atvasēm. Varat plānot nopietnu remontu mājās.

LABĀS DIENAS

6.II	Atklātā sarunā uzzināsiet daudz jauna.
17.II	Aiciniet ciemos, gatavojiet gardu cienastu!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Iepazīsieties ar cilvēku, kuram piemīt augsts intelekts. Attiecībās ienāks vairāk garīguma. Naudu tērējiet garīgo vajadzību apmierināšanai un radošu ideju realizācijai. Neželosiet līdzekļus bērnu skolotāšanai. Zinošā cilvēka padoms vairo ienākumus. Lielu nozīmi piešķirsiet personiskajām simpātijām vai antipātijām. Var aktualizēties ar mantojumu

LABĀS DIENAS

8.II	Piemērota diena ārstniecības procedūrām.
13.II	Varat gūt cerētos ienākumus.

UDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Lai me mīlestībā, dažiem jauna iepazīšanās. Baudīsiet piekāršanu sabiedrībā. Varat satikt cilvēku no pagātnes. Par naudu daudz nebēdāsi – tā radīsies nesaprotamā veidā un tikpat mistiski tiks iztērēta. Centieties ieviest kārtību šajā jomā. Agrāk paveikti darbi dos augļus. Labi pievērsies darbiem, ko var darīt lēnām. Ieprieciniet tuviniekus ar savu klātbūtni. Nostipriniet imunitāti, lietojot veselīgu pārtiku.

LABĀS DIENAS

7.II	Laimīga tikšanās.
13.II	Iespējams laimests loterijā.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Šarmants, smaidīgs un draudzīgs – tāds būsiet iekārojams mīlotajam cilvēkam. Mīlas attiecības var ietekmēt nesēnā pagātnē. Atrrodiet laiku pārpratumu noskaidrošanai. Gādāiet par legāliem ienākumiem. Neželojiet pūles jauninājumu ieviešanā. Nemeklējiet aizbildinājumus, kad runa ir par sporta nodarībām. Sargiet mājas dzīvi no svešām acīm. Atvases kļūs par domubiedriem.

LABĀS DIENAS

12.II	Varat doties komandējumā vai tālākā ceļā.
18.II	Konfidenciālas vakariņas jaunatklātā krodziņā.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Laulātais draugs jūs iepriecinās. Radinieki palīdzēs novērst domstarpības. Naudas lietās esiet piesardzīgi. Attiecības darbā ietekmēs ienākumus. Novērsiet kļūdas dokumentos, lai vēlāk nerastos problēmas. Papildiniet profesionālās zināšanas. Mājās valdīs miers un saskaņa. Var atjaunoties saikne ar aizmirstu radnieku. Saudzējiet veselību, neļaujiet uzliesmot hroniskai kaitē.

LABĀS DIENAS

12.II	Sniedziet labas pamācības bērniem!
16.II	Varat atjaunot kādu paziānos.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīlestībā valdīs neskaidrība un ilūzijas. Daži savas jūtas paturēs noslēpumā. Naudas jautājumi var risināties neprognozējami. Būsiēt devīgi. Pacientieties nestridēties ar priekšnieku, esiet pieklājīgi un pacietīgi. Mājas dzīvē vēlēsieties ieviest augstus morāles principus, un tas arī izdosies. Izvairieties no mitekājas. Ieteicama meditācija.

LABĀS DIENAS

8.II	Kopā ar draugiem ejiet sabiedrībā!
19.II	Patikami notikumi mājās.

MĒNESS KALENDĀRS

no 6. līdz
19. februārim

Šajās nedēļās uz dažādām sabiedriskām aktivitātēm vairāk orientētas būs dāmas, savukārt vīriešus lielākoties būs grūti izkustināt. 10. februārī sākas jauns Mēness cikls, kas būs mierīgāks, vismaz emocionāli. Līdz ar to sākas Čūskas gads, ar ko arī apsveicu! leguvēji būs tie, kas grib kaut ko mācīties un attīstīties, tāpēc neslāpējiet sevi zināšanu alkas! Visu milētāju dienā 14. februārī padomājiet par oriģinālām dāvanām vai, vēl labāk, pārsteigumiem – tie tiks augstāk novērtēti nekā parastie sirsnīgie nieciņi.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

6.02.2013. trešdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzī 19:55 ☾ 00:00–19:55	
7.02.2013. ceturtdiena	Mēness Mežāzī ☾ 14:44–24:00	
8.02.2013. piektdiena	Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 21:16 ☾ 00:00–21:16	
9.02.2013. sestdiena	Mēness Ūdensvirā	
10.02.2013. svētdiena	Sākās Mēness cikls 09:21 Mēness Ūdensvirā/Zīvis 23:19 ☾ 09:21–23:19 ☿ 03:56–14:56	
11.02.2013. pirmdiena	Mēness Zīvis ☾ 19:03–24:00	
12.02.2013. otrdiena	Mēness Zīvis ☾ 00:00–24:00	
13.02.2013. trešdiena	Mēness Zīvis/Aunā 03:51 ☾ 00:00–03:51	
14.02.2013. ceturtdiena	Mēness Aunā	
15.02.2013. piektdiena	Mēness Aunā/Vērsī 12:08 ☾ 05:35–12:08	
16.02.2013. sestdiena	Mēness Vērsī	
17.02.2013. svētdiena	Mēness Vērsī/Dvīņos 23:50 ☾ 22:31–23:50 ☿ 15:52–24:00	
18.02.2013. pirmdiena	Saule iet uz Zāju zīmi 14:01 Mēness Dvīņos ☾ 00:00–05:09	
19.02.2013. otrdiena	Mēness Dvīņos ☾ 20:48–24:00	

MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks)

– laikā sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīvīskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

20. februāris – 5. marts

Nr. 4 (67) 2013

CITĀDĀ PASAULE

ČIGĀNU

INTUĪCIJAS
SPĒKS UN
NOSLĒPUMS

Kā iegūt **VEIKSMI**
EKSĀMENOS

Ansis Jurgis
Stabingis:

**SAPŅU
ANATOMIJA**

ELLES AKA

Centrālīja

Pieņemt
vai noliegt?

**SAI
BABAS**
kustība

BIŠU VASKA
LAIME

Cena Ls **0.69**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

91771691673002

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Lai top
VĒLMJU KOLĀŽAS!

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA

Cilvēka dzīve ir bagāta dažādiem notikumiem, piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem. Tuvākās divas nedēļas ir aktivitāšu laiks. Šajā periodā jau var parādīties pirmie rezultāti, ko plānojāt, uzsākot Čūskas gadu, jeb ko ierakstījāt plānos 10. februārī. Lai labāk īstenotos ne tikai mēneša, bet arī gada plāni, darbojieties aktīvi, esiet gudri un vērojiet dažādas zīmes un signālus! Pat nejauši izvēlēti simboli var būt kā zīmes noteiktai darbībai.

Papildinot maģisko kalendāru, arī šoreiz pievienojam "mazās piezīmes" kalendāra īstenošanai. Šoreiz – **attīrīšanās diena**. Katrā Mēness ciklā ir pāris dienu, kad ieteicams atbrīvoties no vecām lietām. Tās viegli iet prom. Ja ir sakrājušies kādi krāmi, noteikti atbrīvojieties no tiem šajās dienās. Tikai uz labiem pamatiem var celt jaunu un labu māju. Sāciet martu tieši ar mājas tīrīšanu!

MAGISKAIS KALENDĀRS

20. februāris – 5. marts

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	1	2	3
4	5	*MD – Mēness diena				

21	No 13:01 – 12. MD	DOKUMENTU DIENA. Sakārtojiet un parakstiet svarīgus dokumentus. Līdz 17. martam nav labs laiks to darīt. Tas pats attiecas uz tehnisku lietu iegādi. Vai nu pagūt šodien, vai arī atlikt uz marta beigām.
22	No 14:08 – 13. MD	MAĢISKĀ DIENA. No plkst. 14:08 var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Ja ir vēlme saņemt paaugstinājumu amatā, aktivizējiet mājas ziemeļus, novietojot tur simbolisku bruņurupuci vai tā attēlu. 13. MD turpinās līdz 23. februāra plkst. 15:18.
26	No 19:07 – 17. MD	LAIKS ATTIECĪBĀM. Vakarā maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un mierīgā noskaņojumā. 17. MD turpinās līdz 27. februāra plkst. 20:27.
1	No 23:10 – 20. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvoties no vecā un liekā. Neko nedrīkst pirkt, plānot vai uzsākt. Var kārtot tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu! Atbrīvojieties no visa, kas traucē iet uz priekšu! 20. MD turpinās visu 2. martu.
4	No 01:46 – 22. MD	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.

Re, kā mums gāja Valmierā!

Valmiera mūs pārsteidz ne tikai ar piesnigušiem kokiem, bet arī ar siltu uzņemšanu un dāvanām. Numeroloģei Dītai Blūmai un žurnālistei Livai Romanei nu ir veiksmes ripas no Vidzemes Olimpiskā centra. ▾

Valmierieši, apsolām, ka atbrauksim vēlreiz, lai tiktos arī ar tiem, kas 8. februārī palika aiz svitras.

Valmierieši var lepoties ar Vidzemes Olimpiskā centra SPA Valmierā vadītāju Ilutu Urbanoviču. Viņa valmieriešus lutina ar dažādiem pasākumiem. Ilutai atteikt nav iespējams, un arī numeroloģe, ieskatoties viņas ciparos, saka: cilvēks istajā vietā! ▶

**Iesaka astroloģe
KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

Zivis ir jūtīgas,
maigas un
romantiskas, tāpēc,
izvēloties dāvanu,
neaizmirstiet par
romantikas noti.

ZIEDI

Pirmie
sniegpulk-
steniši vai
krokusiņi,
hiacintes, alpu
vijoliņas – ziedi, kas
izstaro mīlumu un
sirsniņu, galvenais, lai tie
tiek pasniegti no sirds.
Zivīm patīk ziedi, tāpēc
nekautrējieties tos pasniegt
ne tikai dzimšanas dienā.

KRĀSAS

Jūraszila, tirkizzila.

IESAIŅOJUMS

Caurspīdīgs, plāns un
izsmalcināts papīrs, kas
izrotāts ar ziedu. Zivīm ir
laba smaržas izjūta, tāpēc
labāk izmantot dabīgu ziedu.

SIEVIETEI

Meditatīvas mūzikas disks;
viss, kas saistīts ar ūdeni
(SPA, zemūdens masāžas,
pirtis); romantiskas un
radošas lietas (auskari,
matu sprādze, piespraude,

gredzens, aproce, josta,
glezna); grāmata par
ezoteriku vai psiholoģiju,
dzeja, pasakas pieaugušajiem;
smaržas: biļete uz izstādi,
mūziklu, baletu vai teātri;
amulets; romantiskas
vakariņas vai vīns un
saldumi; abonements uz
jogu; pāri visam – ziedi.

VIRIETIM

Mūzikas disks vai biļete uz
iemīļotā mūziķa koncertu;
kompaktdisku vai plašu
atskaņotājs; biļete uz kino;
smaržas; viss, kas ir saistīts
ar ūdeni; filozofiska atziņu
grāmata; dāvanu karte kāda

hobija apgūšanai (mūzikas
instruments, snovbords,
fotografēšana u. c.) vai
neliela daļiņa sapņa
piepildīšanai; romantisks
vakars; saldumi, aromātisks
dzēriens; ūdenspipe.

BĒRŅAM

Pasaku grāmata; filma
vai mūzikas disks; zīmuli,
krāsas, izžūšanas komplekts;
biļete uz kino; saldumi;
grāmata par burvju trikiem;
spēles, kurās nepieciešama
fantāzija, iztēle vai radoša
pašizpaušme; mūzikas
instruments; meitenei –
matu lentes, somiņa,
piespraude, auskari.

**ATSLĒGAS
VĀRDI DĀVANAI**

**Romantiska, radoša,
mākslinieciska,
muzikāla, mistiska,
magiska, noslēpumaina,
ezoteriska.**

FOTO: MIKSS MARINKVITS, PHOTOS.COM

◀ **Stiliste Lolita
Graudiņa stāsta
par Čūskas
gada modes
tendencēm,
patī
demonstrējot
šā gada
krāsas –
melnu, zaļu,
zilu – kopā
ar efektīgām
rotām.**

**Kā ķirsīs uz tortes
bija loterija – žurnāla
abonementi un vizīte
pie Ditas Blūmas.
Vēlreiz apsveicam
uzvarētājus!**

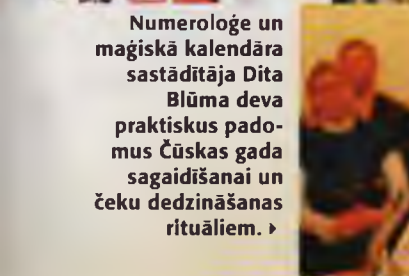

**Vairāk foto skatīt
[http://
www.draugiem.lv/
cpasaule/](http://www.draugiem.lv/cpasaule/)**

**Ia arī jūs
gribat izaicināt
uz savu pilsētu vai
pagastu ciemos žurnāla
Citādo Pasaule radošo
komandu, rakstiet**

citadapasaule@dienaszurnali.lv

**Numeroloģe un
magiskā kalendāra
sastādītāja Dita
Blūma deva
praktiskus pado-
mus Čūskas gada
sagaidīšanai un
čeku dedzināšanas
rituāliem. ▶**

Sai Babas

kustība Latvijā

Viņi nelieto alkoholu, neēd gaļu, stundām ilgi meditē, dzied svētās indiešu dziesmas un meklē dievišķās mīlestības gaismu katru dienu. Visu mācību kodols, cilvēku atgriešana pie pamatvērtībām vai prasmīga iluzionista spēja muļķot ļaužu tūkstošus? Kas īsti ir Satjas Sai Babas veidotā kustība, un kāpēc tā kļuvusi tik tuva latviešu mentalitātei?

▼ *Līva Romane*

Gaišās drānās tērpušies ļaužu tūkstoši cieši cits pie cita sarindojušies uz šaurajām plāksnītēm, kur viņiem atvēlēta vieta iespūdi-gajā ašramā. Tiekl skandinātas indiešiem raksturīgas melodijas, dziedātas garīgās dziesmas sanākušie cits citam uzsmaida un stundām

Sai Baba no Sirdi, kas pazīstams kā Sai Babas iepriekšējā inkarnācija.

ilgi meditē. Kaut gan Satja Sai Baba savu fizisko ķermeni atstājis teju pirms diviem gadiem, uz viņa ašramu Putaparti cilvēki no dažādām pasaules valstīm brauc vēl šodien. Viņi tic, ka oranžajās drānās tērpiet vīrs ar izspūrušajiem matiem bijis Dieva iemiesojums zemes virsū un astoņus gadus pēc savas nāves atgriezies, lai nestu pasaulei mīlestības mācību. Sai Baba spējis materializēt lietas, runāt visās pasaules valodās un skolu pametis jau 13 gadu vecumā, jo zinājis visas atbildes uz skolotāju uzdotajiem jautājumiem. Reliģijas pētnieki atzīst, ka Sai Babas jauno reliģisko kustību racionāli izskaidrot nav iespējams – tā vai nu jāpieņem, vai jānoliedz. Ta mūdiņa runāt patiesi, rīkoties tikumiski, mīlēt un novērtēt ne tikai Indijas kultūrvēsturisko mantojumu, bet arī savas dzimtenes tradīciju spēku. Iespējams, tieši tas piesaistījis plašu sekotāju pulku arī Latvijā...

Revolucionārā iemiesošanās

Vieni Sai Babas sludināto mācību dēvē par reliģiju, citi skaidro, ka tā ir

SATJAS SAI BABAS ORGANIZĀCIJAS LATVIJĀ

Nodibināti vairāk nekā 1200 Satjas Sai centri 137 pasaules valstīs. Pastāv Latvijas Satjas Sai organizācija, arī Satjas Sai centri Rīgā un Liepājā, kur iespējams iegādāties garīgo literatūru, veikt garīgās prakses, piedalīties sevis izzināšanas un labdarības programmās. Latvijā ir arī vairāki citi centri, kas papildus garīgajai izaugsmei piedāvā arī Sai Babas mācības apgušanu, literatūru vai organizē braucienus uz Indijas ašramiem, piemēram, DVS Urantija un Sokrata Tautskola.

vien garīgo pamatvērtību apkopojums, kas būtu jāievēro ikvienam neatkarīgi no pieņemtās ticības. Reliģiju pētnieki uzsver, ka tā ir 20. gadsimtā hinduisma dziļās dzimusi reliģiska kustība, kas savās doktrīnās sniedz vienkāršotu un skaidru sistēmu, kā cilvēkam šajā pasaulē dzīvot. Nostāsti veda, ka Satja Narajana Raju (Sai Babas dzimtais vārds) jau agrā bērnībā materializējis dažādus retus ārstniecības augus, kas bijuši vajadzīgi viņa sasirgušajiem draugiem. Trīspadsmit gadu vecumā viņa spējas strauji augušas, vēl pēc gada viņš pasludinājis sevi par Sai Babu, pēc 17 gadiem sācis lasīt lekcijas lielos Indijas

Tas ir mūžsenais stāsts par to, ka mums ar indiešiem ir vienotas saknes. Sekotāji galu galā atgriežas pie savas kultūras.

Satjas Sai Babas pieturas punkti

- ◆ 1918. gadā nomirst Sai Baba no Širdi, kas pazīstams kā Sai Babas iepriekšējā inkarnācija, pirms nāves paziņojot, ka pēc astoņiem gadiem atgriezīsies.
- ◆ 1926. gadā Ratnakaramu ģimenē piedzimst zēns Satja Narajana Raju (Sai Babas dzimtais vārds).
- ◆ 1940. gadā viņš pārcieš neizskaidrojamu stresu divu mēnešu garumā, pēc tam piedzīvojot garīgo spēju pieaugumu, pēkšņu gudrību un spēju citēt garus filozofiskus tekstus sanskritā – valodā, kuru nekad nav apguvis.
- ◆ 1940. gada maijā Satja Narajana Raju paziņo, ka ir Sai Baba, demonstrē brīnumus un izsaka pamācības.
- ◆ Divdesmitā gadsimta 60. gadu beigās Sai Babas sludinātā mācība attīstās arī Rietumu sabiedrībā.
- ◆ 2011. gada 24. aprīlī plkst. 7:40 Satja Sai Baba 84 gadu vecumā mirst no sirds un elpceļu mazspējas.

centros, vēl pēc 10 gadiem sludinātā mācība skarusi arī Rietumos dzīvojošos. Tagad, pēc aptuveni 45 gadiem, Sai Babas kustība ir populāra ne tikai Indijā, bet arī Eiropā un Amerikā.

Latvijas Universitātes akadēmiskās reliģijpētniecības vadošā pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Konņkova teic, ka pagriedes limeni kustība Latvijas teritorijā bijusi jau padomju laikos. Tajā aktīvi darbojusies radošā inteliģence. Atrodami nostāsti, ka patiesībā šo kustību Latvijā ievēdusi dzejniece Mirdza Kempe. "Viņa tolaik bija pazīstama ar saviem dzejoliem par Indiju. Ļoti vēlējas uz turieni aizbraukt. Kad saņēma uzacīnājumu, tika vien līdz Maskavai, taču tur viņai sadāvināja grāmatas par Sai Babu, un viņa tās atveda uz Latviju," skaidro Solveiga Krūmiņa-Konņkova. Kempei pašai šī literatūra nešķitusi aizraujoša, tāpēc viņa to izdāļājusī draugiem, kas saņemtus tekstus pārdrūkājuši uz rakstāmmašīnām un izplatījuši tālāk. Daudzpusīgāka literatūra Latvijā ienākusi tikai 20. gadsimta astoņdesmitajos gados.

"Sai Babas kustība ir orientēta uz divām nenoliedzami pozitīvām lietām – spēju

5 PAMATVĒRTĪBAS

apvienot cilvēkus ar reliģiski konfrontējošiem uzskatiem, lai veidotu dialogu starp tiem, un dažādu labdarības kustību izveidi, kas rūpējas par medicīnas, izglītības un sociālās jomas attīstību," stāsta Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Sai Babas mācība vērsta uz cilvēcisko pamatvērtību godāšanu un pildīšanu, tā nenoliedz citus reliģiskos uzskatus. Solveiga Krūmiņa-Koņkova teic: svarīgi ir saprast, ka Sai Baba ir dievu Šivas un Sak-ti pilnā iemiesošanās. "Šiva ir grāvējs, revolucionārs. Viņš uz sagrautā pamata rada kaut ko jaunu. Arī šo aspektu nevajadzētu aizmirst."

Ziņkārības ekspedīcija

Sai Babas kustībai nereti pievēršas cilvēki, kas pirms tam ar reliģijām bijuši uz jūs, Dieva eksistenci nolieguši un ignorējuši dažādas garīgās prakses. Arī vienai no *Sokrata Tautskolas* dibinātājiem Elvitai Rudzātei gadījies līdzīgi – viņas pirmā netiešā sastapšanās ar Sai Babu notikusi kādā Eiropas grāmatveikalā. "Ziņkāres vadīta, iegāju grāmatnīcā, jo vēlējos redzēt, kura no nepazīstamajām grāmatām mani uzrunās. Momentā ieraudzīju grāmatu, uz kuras vāka bija tumšādains cilvēks ar ļoti izspūrušiem matiem," atminas Elvita. Tolaik viņa, vēl neiepazinusī Sai Babu, ņēma rokās grāmatu un sāka to šķirstīt. Ieraugot vārdu "Dievs" teju katrā grāmatas lapā, viņa to momentā nolikusi un gājusi ārā no grāmatnīcas, jūtot, ka viņu pavada kāds spēcīgs skatiens, taču telpā neviena cita nav bijis. "Toreiz man pateikt vārdu "Dievs" bija tas pats, kas bullim parādīt sarkano lupatu."

Uz grāmatas vāka redzētā virieša attēlu Elvita vēlreiz ieraudzījusi pēc vairākiem gadiem pie kādas paziņas Igaunijā. Viņa uzzinājusi, kas tas ir par cilvēku, un sākusī pamatīgi studēt visu pieejamo literatūru par Sai Babu: "Jo vairāk lasīju, jo lielāka auga ziņkāre. Pēc kāda laika kopā ar draudzenēm devāmies ekspedīcijā uz Indiju, uz ašramu." Pēc piedzīvotā Elvitai vairs nav bijušas šaubas, ka Sai Baba ir Dieva iemiesojums jeb avatārs, kā mēdz teikt indieši. Viņa turpinājusi lasīt literatūru par oranžajās drānās tērpušos virietī un vēlāk vienu no pašas uzrakstītajām grāmatām sērijā *Piedošanas mācība* veltījusi Sai Babas mācībai.

Pēc visa piedzīvotā Elvita ir pārliecināta, ka Sai Baba ir viņas skolotājs un viņa avatārs bijis šajā pasaulē, lai vestu sabiedrību atpakaļ pie patiesajām vērtībām. "Ir jāsaprot, ka viss, ko redzam mēs, ir fiziskais plāns.

Taču ir arī smalkais plāns, kas atdalīts ar ļoti blīvu sienu, tāpēc to ikdienā neredzam. Visi mums zināmie viedie – Jēzus Muhameds, Buda, Šiva – šajā smalkajā plānā ir ar patlaban. Tas, ka mēs viņu vairs neredzam, nenozīmē, ka viņi savu eksistenci ir beiguši," Elvita skaidro. Viņa piebilst, ka visi tie, kas reāli nākuši avatāra formā, smalkajā pasaulē jau sasnieguši noteiktu līmeni, taču neesot nekādu precīzu skaidrojumu, kāda ir cilvēk-aciņ neredzamās pasaules hierarhija. Arī Sai Baba nācis no smalkā plāna un solījis atkārtoti iemiesoties cilvēka ķermenī astoņus gadus pēc nāves. "Viņš turpin palīdzēt, tikai tas notiek citādi."

TIKUMĪBA

PATIESĪBA

MIERS

MĪLESTĪBA

LABDARBĪBA

10 PRINCIPI

- 1. Mīliet un kalpojiet Dzimtenei!** Nekritizējiet un neapvainojiet citu Dzimteni!
- 2. Cieniet visas reliģijas!** Katra no tām ir ceļš pie Dieva.
- 3. Mīliet visus bez šķirošanas!** Atzīstiet cilvēci par vienu kopīgu sabiedrību!
- 4. Turiet tīru savu māju un tās apkārtni!** Tas nodrošinās veselību un laimi jums un visai sabiedrībai.
- 5. Nedodiet lūdzējam naudu!** Nodrošīniet viņus ar pārtiku, pajumti, mīlestību un aprūpi!
- 6. Nedodiet un neņemiet kukuli!** Nekļūstiet korumpēts!
- 7. Nekādā gadījumā neattīstiet naidu, skaudību vai greizsirdību!**
- 8. Negaidiet, lai citi rūpējas par jūsu vajadzībām!** Kļūstiet vispirms par kalpu sev un tad kalpojiet citiem!
- 9. Pielūdziet Dievu! Baidieties no grēka!**
- 10. Ievērojiet valsts likumus!** Esiet priekšzīmīgs pilsonis!

Kaut gan Satja Sai Baba savu fizisko ķermeni atstājis teju pirms diviem gadiem, uz viņa ašramu Putaparti cilvēki no dažādām pasaules valstīm brauc vēl šodien.

Principu ķēdīte

Garīgā centra *DVS Urantiya* veidotājā Skaidrīte Aleksējeva ar garīgajām praksēm nodarbojusies regulāri, taču arī viņas iepazīšanās ar Sai Babas mācību bijusi neparasti dziļi personīga. Reiz viņš parādījies kādā no viņas meditācijām un mudinājis Skaidrīti braukt uz Indiju. Sākumā viņa dusmojusies par garīgās prakses traucēšanu, nemaz nesapratusi, ka runātājs ir Sai Baba. "Reiz, kad v. diju meditācijas apli, pie manis pienāca meitiņa un teica: mammī, es nezīnu, kas tas par onkuli izspūrušiem matiem tev stāvēja blakus, bet viņš teica, lai es pasaku, ka man te jāņem un jābrauc uz Indiju," atminas Skaidrīte. Kad beidzot pieņēmusi lēmumu doties

uz Indiju, paziņas negaidīti atdevuši senu parādu, un ar atgūto naudas summu pieticis ceļojuma izdevumiem. Ta nu abas ar meitu devušās uz Indiju un āsrāmā piedzīvojušas gan lietu dematerializāciju, gan redzējušas citas Sai Babas neparastās spējas.

Tagad Skaidrite Indijā bijusi jau daudzas reizes, viņa arī organizē līdzbraucēju grupiņas. Pēc Skaidrites domām, Sai Babas mācība ir vienkārša un izprotama ikvienam: "Pats galvenais ir mīlestība, miers un harmonija." Viņa skaidro, ka Sai Babas nestās mācības pamatā ir piecas cilvēciskās vērtības: patiesums, tikumība, miers, mīlestība un nevardarbība. "Par pēdējo mēs gan sakām "labdarbība" jo zemapziņa priedēkli "ne" nedzird," pieteic Skaidrite. Sai Babas par labiem atzītie principi darbojas gluži kā ķēdīte. Cilvēkam ir jābūt patiesam savos vārdos un domās, vienīgi tad būs iespējama tikumiska rīcība, savukārt tā vedīs pie patiesa dvēseles miera. Tikai pēc visu iepriekšējo principu ievērošanas tiks sasniegta

Sai Babas jauno
religisko kustību
racionāli izskaidrot
nav iespējams – tā
vai nu jāpieņem, vai
jānoliedz.

Atgriešanās pie saknēm

Satjas Sai Babas mācībā liela loma atvēlēta arī dažādām garīgajām praksēm piemēram, meditācijām. Obligāts ir veģetārisms un pilnīga atturēšanās no alkohola. Taču Elvita Rudzāte skaidro, ka Sai Baba teicis: svarīgāk par visu ir klausīties sirdsbalsi un saprast, kas ir piemērotāks konkrētajam cilvēkam. Svarīgi ir godāt ne tikai Indijas kultūrvēsturisko mantojumu, bet arī apzināties savas tautas saknes un lepoties ar tām. Elvita nemeditē, arī bahdžanas (indiešu garīgās dziesmas) nedzied. "Esmu sapratusi, ka mana garīgā prakse ir grāmatu rakstīšana, kas būtībā ir karma jogas praktizēšana – es strādāju, es daru," viņa skaidro.

Reiz Indijā Elvita sēdējusi āsrāmā, klausījies indiešu dziedājumos un netiši sākusī domāt par latviešu dziesmām, pēkšņi apjaušot Dziesmu svētku patieso jēgu: "Aizbraucu uz Indiju, lai saprastu, ka latviešu tautas dziesmām ir tāda pati enerģētika kā vēdām un bahdžanam." Arī reliģiju pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka Sai Babas kustība daudzus latviešus mudinājusi izpētīt un pievērsties savai kultūrai un tautas saknēm. "Tas ir mūžsenais stāsts par to, ka mums ar indiešiem ir vienotas saknes. Sekotāji galu galā atgriežas pie savas kultūras. Pirmo reizi lasa dainas, tautas dziesmas un saredz tajās jēgu."

Pretrunīgā komunikācijas forma

Oranžās drānās tērpiens virs izspūrušiem matiem noklepojas, piesedz muti ar dvielīti un pēkšņi izvelk no tā dārgakmeni vai zelta olu. Nedaudz pakustina roku, kas pirms mirkļa saņēmusi vēstules no ciemos braucējiem, un tajā pēkšņi ir pelnu saujiņa, kas tiek izdalīta sanākušajiem. Par Satjas Sai Babas neparastajām spējām ir daudz diskutēts – vieni viņu sauc par prasmīgu iluzionistu un krāpnieku, citi uzskata, ka tas ir pierādījums viņa dievišķo spēju esamībai.

Mācības izzinātājs Aivars Vasiļevskis sevi par Sai Babas skolnieku nesauc, taču ciena un atzīst pretrunīgi vērtētās personības sasniegumus dažādās cilvēcei svarīgās jomās. Viņš skaidro, ka šādu triku izpil-

de ir vien Sai Babas komunikācija ar cilvēku: "Viņš ar katru komunikē savā līmenī. Un tiem, kam apziņa ir primitīva, noder šādi triki, lai liktu viņiem vismaz kaut kā aizdomāties par nemateriālo. Citiem ir skaidra mīlestības enerģija un triki kļūst nenozīmīgi – es otrajā ciemošanās reizē āsrāmā tos pat vairs nemanīju."

Arī reliģiju pētniece Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka triki mācībā konceptuāli ir tikai līdzeklis, kas nav nekas neparasts Austrumu mācībās. "Ir mēģināts pierādīt, ka aiz visiem brīnumiem slēpjas labi trenēta roku kustība, bet indiešiem tas viss ir normāli. Tur bieži tiek izmantoti šādi elementi, tie palīdz pasniegt mācību," viņa teic. Tas, kas Rietumu pasaulē dzīvojošajiem var šķist krāpnieciski, Indijas kultūrā tiek skaidrots pavisam citādi – kā komunikācijas līdzeklis. Iespējams, daudziem šāda komunikācija nebūs pieņemama, taču, cenšoties saprast, kā ticība vērtējama, nevajadzētu ķerties tikai pie kādas vienas uzskatāmas detaļas, bet gan apskatīt komplekso sistēmu kopumā.

Nākotnes gaidās

Lai arī cik brīnumaini stāsti lasāmi par Sai Babu, reliģiju pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova atgādina, ka nevajadzētu aizmirst arī par negatīvo pieredzi. "Ir cilvēki, kas aizgājuši no šīs kustības, taču nav spējuši saraut saites un negatīvi atceras darbošanos tajā. Viņa stāsta, ka Sai Baba darbojas līdzīgi kā Svētais Antons kristietībā – ja kāda lieta pazudusi, vajag vien palūgt, un ta atradīsies. Sai Baba ir vēlmju piepildītājs. Viņš dod cilvēkiem to, ko tie lūdz, cerībā, ka ar laiku viņi sāks saprast, kam ir vērtība, un vēlēties to, ko Sai Baba patiesībā ir nācis dot, proti, mīlestības mācību. "Jā, ir brīdis, kad gribam, lai vēlmes piepildās, taču, iespējams, ar mums var sākt manipulēt un iedarboties arī tad, kad to negribam," piebilst Dr. Krūmiņa-Koņkova.

Sai Babas skolniece Elvita Rudzāte skaidro, ka Latvijā kustībai ir daudz sekotāju, taču patieso skaitu apzināt ir grūti, jo lielākā daļa Sai Babas atzīnēju viņa dāvāto mācību praktizē personīgi, nevis darbojoties dažādos garīgajos centros un organizācijās. "Ļoti daudzi ar Sai Babas mācību iepazīstas vienatnē gluži kā es. Neesmu iesaistījies nevienā organizācijā, taču uzskatu, ka viņa mācību esmu izpētījis ļoti, ļoti dziļi," teic Elvita.

Reliģiju pētniece Solveiga Krūmiņa-Koņkova uzsver, ka Sai Babas izveidotajā kustībā ir tāds kā nogaidīšanas laiks. "Šādas kustības, kas principā balstījušās uz vienu cilvēku, pēc viņa aiziešanas parasti radikāli mainās," viņa teic. Kopš Sai Babas nāves pagājuši vien divi gadi, tāpēc ir grūti prognozēt, kā kustība attīstīsies tālāk. "Tagad viss ir tās sekotāju rokās. Būs interesanti redzēt, kā kustība attīstīsies vai, gluži pretēji, noplaks." ●

patiesa mīlestība un, izprotot to, labdarbība.

Sai Babas mācību gadiem studējusi Elvita Rudzāte teic, ka sākotnēji, iepazīstoties ar principiem, var šķist nedaudz jocīgi, ka pats pēdējais pakāpiens ir labdarbība jeb nevardarbība: "Nevardarbīgums ir tad, kad arī domās nevienam nenodarām pāri. Fiziski mēs protam sevi kontrolēt – nevienam nesitam – bet domās to darīt ir daudz grūtāk. Tajā brīdī, kad mēs par kādu domājam sliktas domas, mēs pret viņu esam vardarbīgi." Viņa skaidro, ka grūtākais esot pirmais solis – būt patiesam vārdos un domās, taču, kad tas ir sperts, doties tālāk jau esot krietni vieglāk. "Būt patiesam nenozīmē nepieļaut kļūdas. Mēs visi kļūdāmies, tas sekmē garīgo attīstību."

Ko cenšas pavēstīt sapņi, un kā tos tulkot?

Ir vairākas psihoterapijas un psihoanalīzes versijas par to, kas īsti ir sapņi, kādas funkcijas tie pilda un kā tos tulkot. Es piedāvāju savu redzējumu.

ANSIS JURĢIS STABINGIS

- ◆ **Nodarbošanās:** sertificēts psihoterapeits, pēc izglītības psihologs
- ◆ **Praktizētais psihoterapijas virziens:** eksistenciālā terapija un psihoorganiskā analīze
- ◆ **Pieredze klientu konsultēšanā:** vairāk nekā 12 gadu

Dod
roku,
pazīlēšu
tev!

Čigāņu tauta ir slavena ar spēju zīlēt un pareģot nākotni, bet sava aroda meistarus ne vienmēr ir viegli atšķirt no blēžiem un krāpniekiem. Saskarsmē ar ielu zīlniekiem nedaudz piesardzības nenāks par ļaunu.

▼ *Girts Kasparāns*

Lidz autobusam, kas viņu aizvīnās uz provinces mazpilsētu, Inesei vēl bija kada pusstunda laika, tapēc viņa apsēdās uz soliņa Rīgas autoostā un isināja laiku, bezmērķīgi bakstot savu mobilo telefonu. Pēkšņi viņas priekšā parādījās tumsnēja sieviete, kas Inesi uzrunāja ar tradicionālo tekstu: "Meitenīt, skaistulīt, dod rociņu, pazilēšu!" Inese jau sen vairs nebija nekāda meitenīte, arī par īpašu skaistuli viņu neviens nebija uzskatījis, tomēr pusmūža sieviete vieglprātīgi uzķērās uz āķa.

Atbrīvo no naudas un lāsta

Čigāniete paņēma Ineses roku un sāka "zilēšanu". Vārds pa vārdam, un zilnece patiešām precīzi uzminēja dažus faktus no Ineses dzīves: neprecējusies, bērnu nav, dzīvo kopā ar māti. Arī diagnoze drīz vien

Nereti čigāniem patiešām piemīt gaišredzības spējas. Tas gan vairāk raksturīgs vīriešiem, sievietes biežāk strādā ar psiholoģiskām metodēm.

bija skaidra: Inesei neveicas attiecībās ar vīriešiem, jo viņas dzimtai esot uzlikts smags lāsts. Par laimi, viss vēl nav zaudēts, jo ar noteiktu piepūli lāstu varot noņemt. Čigāniete noskatīja Inesei ap kaklu aplikto zelta ķēdīti un pavēstīja, ka varot to apvārdot, lai atbrīvotos no lāsta. Šis pakalpojums maksāšot nieka 10 latu — Inesei tikai jāatstāj ķēdīte, bet pēc nedēļas, kad viņa atkal ieradīsies Rīgā, abas satiksies šajā laikā un vietā. Inese kā apmāta piekrita šim darījumam. Protams, pēc nedēļas autoostā neparādījās ne čigāniete, ne Ineses rotaslieta. "Mulķe biju, ko lai citu saku, bet vismaz saņēmu labu mācību," dažus gadus seno notikumu atminas Inese, kas kopš tā laika vairs neieļaužas nekādās sarunās ar šāda veida darboņiem. Starp citu, pa šo laiku viņa beidzot satikusi vīrieti un apprecējusies, tāpēc čigānietes veiktā "lāsta noņemšanas" procedūra, iespējams, patiešām nākusi par labu.

Dažām čigānietēm zilēšana kļuvusi par profesiju, ar ko viņas nodarbojas zilēšanas salonos, bet uz ielas biežāk gadās sastapt pašdarbnieces, kas darbojas ar apšaubāmām metodēm. Parasti piedāvātīe pakalpojumi ir zilēšana un lāsta noņemšana. Zilēšana pēc rokas vairāk ir domāta fiziska kontakta nodibināšanai ar klientu, jo viegli pieskārieni palīdz rosināt vajadzīgās emocijas. "Šie cilvēki ir savas jomas profesori. Dibinot kontaktu, viņi mēģinās jums piekerties pie elkoņa vai arī pieskaņosies jūsu elpas (lasi: emociju) ritmam," vēsta dziednieks un vairāku grāmatu autors Jānis Arvīds Plaudis.

Čigāni ir labi psihologi

Nereti dzirdēts par tā saukto čigānu hipnozi, ar kuras palīdzību upuris tiek ievests transam līdzīga stāvoklī un gatavs pildīt visus norādījumus. Ielu zilnieki parasti nav apveltīti ar pārdabiskām spējām, bet prasmīgi izmanto psiholoģiskās ietekmēšanas paņēmienus un neirolingvistiskās programmēšanas (NLP) metodes. Piemēram, ļoti efektīvs paņēmieni ir tā sauktās "jā kāpnes": vienkāršu jautājumu uzdošana, lai saņemtu apstiprinošas atbildes un tuvinātu klientu izvaicātāja mērķiem. Teiksim, zilnece apstrādā klienti ar šādu jautājumu ķēdi: "Vai tev ir vīrs? Vai tu viņu mīli? Vai vēlies, lai vīrs būtu uzticīgs? Vai gribi, lai viņš tevi mīlētu vēl stiprāk? Vai vēlies nopirkt šo amuletu, kas jūs pasargās no nelabvēļiem?" Pretējs paņēmieni ir balstīti uz iebiedēšanu, draudot uzlikt lāstu upurim vai viņa tuviniekiem, ja netiks pildītas attiecīgās prasības.

"Viņi centīsies jūs pārsteigt, kad būsit aizsapņojusies, neizgulējušies, pārpūlejušies,

Vai tad man vēl jārunā? Vai tad neredzi? Aste kā zēģele, kājas locīt loka, karsts kā uguns, ne mirkli mierā nestāv. Ai, kas par zirgu, kas par zirgu! Nebūtu neparko pārdevis, bet dēlam kāzas jāriko...

Pasaules pilsoņi

◆ Čigāni jeb romi ir etniskā grupa, kas cēlusies no Indijas ziemeļrietumiem. Viņu izceļošana no Indijas sākās pirms aptuveni 1500 gadiem.

◆ Divpadsmitajā gadsimtā čigāni sāka parādīties Eiropā; vispirms apmetās Balkānos, bet laika gaitā izplatījās arī citās Eiropas daļās.

◆ Latvijā čigāni ienāca XV un XVI gadsimtā no tagadējās Vācijas un Polijas teritorijas. Par viņu saknēm liecina daudzām čigānu dzimtām raksturīgie vācu un poļu uzvārdi: Kleins, Leimanis, Neilands, Rudēvičs, Marcinkēvičs, Dombrovskis u. c.

◆ Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem Latvijā dzīvo ap 6500 čigānu. 94% no viņiem ir Latvijas pilsoņi.

◆ Eiropā dzīvo līdz pat desmit miljo-

niem čigānu. Angļu valodā viņus pazīst ar vārdu *gypsies*, spāņiem viņi ir *gitanos*, bet franči viņus dēvē par *gitans* vai *tsiganes*. Šo vārdu kopīgā sakne norāda uz pieņēmumu, ka čigāni Eiropā ieradusies no Ēģiptes.

◆ Čigānu pašnosaukums «romi» tulkojumā nozīmē «cilvēki» jeb «tauta».

◆ Romiem ir savs karogs: zaļzils ar sarkanu 16 spieķu riteni centrā, kas simbolizē romu tautas brīvību un dabiskumu, viņu mūžīgo ceļošanu starp debesīm un zemi.

uztraukušies, lai iešūpotu jūsu garstāvokļa svārstības sev vēlāmā virzienā,” secina Plaudis. Čigānu zilnieces bieži darbojas vietās, kur apgrozās daudz cilvēku, piemēram, dzelzceļa stacijās un autoostās. Vajadzības gadījumā no turienes iespējams veikli pazust. “Čigāni ir labi psihologi, bet nereti viņiem patiešām piemīt gaišredzības spējas. Tas gan vairāk raksturīgs vīriešiem, sievietes biežāk strādā ar psiholoģiskām metodēm,” spriež Plaudis. Latvijas vēsturē slavenākais čigānu gaišredģis bija Eizens Finks, kuram no tēva puses bijušas čigānu saknes.

Zirgu tirgotāji

Latvijas teritorijā čigāni parādījās pirms vairāk nekā 500 gadiem. Čigānu dzīvē liela nozīme ir tradīcijām, kas gadsimtu gaitā maz mainījušās. Čigāni ļoti rūpējas par ģimenes saišu stiprināšanu un pretojas ārpusaules ietekmei. Piemēram, čigānu sievietēm sekss pirms kāzām joprojām skaitās liels negods, jo šķīstība tiek taupīta laulības dzīvei. Tiesa gan, pārāk ilgi gaidīt parasti nav nepieciešams, jo čigāni precas diezgan agrīnā vecumā.

“Reti pasaulē atradīs tādu tautu, kura pēc dzīves un ierašām ir tik brīnišķīga kā čigāni. Jābrīnās, ka šī gluži savādā tauta, kas j

vairāk gadu simteņus dzīvojušā civilizācijā Eiropā, starp citām tautām izkliduse, spējuse paturēt savas īpašības un ierašus laiks, klimats, lieli politiski notikumi un tu tautu priekšzīmes ne druskas nav spējušas grozīt pie viņu dzīves,” 1884. gadā raksturojis laikraksts *Baltijas Vēstnesis*. 1897. gada tautas skaitīšana atklāja, ka Latvijā dzīvo gandrīz 2000 čigānu. Pārsvārā viņi nodarbojās ar zirgu tirgošanu. “Nu, skaties tik, tas jebkurš nemaz nav zirgs, bet elefants. Nu, nāc, nāc, es tev negribu neko iesmērēt, nāc un tautas pats. Paskat tik, kas par krūtīm, acis kā zvaigznes. Vai tad man vēl jārunā? Vai tad neredzi? Aste kā zēģele, kājas locīt loka, karsts kā uguns, ne mirkli mierā nestāv. Ai, kas par zirgu, kas par zirgu! Nebūtu neparko pārdevis, bet dēlam kāzas jāriko,” šādi tipiskas zirgu tirgotāja mārketinga aktivitātes 1939. gada grāmatā *Čigāni* apraksta čigānu kultūras darbinieks Juris Leimanis.

No laimes neaizmuks

Čigānu vēstures pētnieki spriež, ka viņu tautai raksturīgās nodarbošanās (muzikācija, zilēšana, dažādas nodarbes ar zirgiem, kalēja amats) acīmredzot mantotas no ļoti senas vēstures, kad Indijas iedzīvotāji bija sadalīti kastās un piesaistīti noteiktiem amatiem. Čigānu sievietes bija izslavētas ar savām

zilēšanas iemaņām. Kārlis Draviņš grāmatā *Kurzemē aizgājušos laikos* rakstīja: "Čigānietes prata savus pareģojumus izteikt ar tīri suģestīvu akcentu un nopietnību. Daudzināts viņu izteiciens bijis šāds: "Lai me nāks, un tu no viņas neizmiksi!""

Diemžēl dažkārt cilvēku ietekmēšanas spējas izmantotas ne pārāk labos nolūkos. "Čigāniem piemīt intuīcija; viņi labi redz, vai tev ir nauda. Tīkmēr apvārdo, kamēr esi gatavs atdot visu," secina dziednieks Plaudis. Piemēram, laikraksta *Ogres Vēstis Visiem* slejās viņš atstāta šādu gadījumu: "Satiek viens dzelzceļnieks uz ielas čigānu. Parunā, parunā, abi ieiet parkā, un upuris kā pusmieģā atdod čigānam visu naudu, bez pretošanās, labprātīgi." Plaudis gan uzsver, ka nevēlas īpaši nomelnot čigānu jeb romu tautu, jo dažs latviešu bāleliņš no oligarhu šķiras daudz vairāk "aptirijis" mūsu sabiedrību.

Visus nevar bāzt vienā maisā

Plaudis atceras, ka reiz viņam ar čigānu zilnieci bijis arī pozitīvs piedzīvojums. "Tas bija padomju laikā, kad iedevu zilniecei pāris rubļu. Viņa teica: "Pēc divdesmit minūtēm tev gaidāms liels sasniegums!" Un tiešām – satiku izdevniecības darbinieku Pēteri Jurci-

ņu, kurš teica: "Ej uz izdevniecību, tev izdota grāmata un piešķirts honorārs." Tas bija lielākais honorārs manā mūžā."

Lai izvairītos no nepatīkamiem piedzīvojumiem ar ielu zilniekiem, Plaudis iesaka neieļauties ar viņiem nekādās sarunās, jo apstāšanās un sarunas uzsākšana tiks uztverta kā zīme, ka jums ir vēlme uzklausīt viņu piedāvājumus. Kā vēsta sena čigānu paruna: "Aizvērtā mutē cieta neielidos." Plaudis gan dažkārt izmanto citu taktiku, ņemot iniciatīvu savās rokās: "Kad ieraugu čigānieti, kas grasās uzkāties ar zilēšanu, pats steigšos viņai klāt un piedāvāju: "Nāc, es tev pazīlēšu!" Parasti viņas cenšas atkratīties un metas bēgt." Dziednieks iesaka ignorēt šo darboņu izteiktos nolādējumus, jo "kaķa lāsti debesis nekāpi". Cits paņēmiens, izdzirdot lāstu, ir ieskatīties zilniecei acīs un teikt: "Visu, ko man novēlēji, tu pati saņemsi dubultā!"

Profesionālas čigānu zilnieces gan uzsver, ka nekad nevēl ļaunu saviem klientiem; ar lāstu uzlikšanu nodarbojas tikai amatieri. Diemžēl atsevišķu negodīgu cilvēku dēļ rodas slikts iespaids par visu romu tautu. "Atklāti sakot, man grūti kaut ko pārmet cilvēkiem, kas baidās no čigāniem. Diemžēl daudzi no priekšstatiem, kas izveidojušies par čigāniem, ir balstīti uz patiesām problēmām, ne tikai stereotipiem," atzīt

MAGĪJA PALĪDZ UN SARGĀ!

Zilēšana ar svārstu

Vai jums ir sestais prāts? Vai izmantojat savas psihiskās spējas? Agrāk vai vēlāk šie jautājumi kļūst aktuāli, tāpēc sāciet jau tagad apzināt arvien augstāku izpratnes līmeni! Izmantojiet vienkāršu līdzekli – darbojieties ar svārstu, mācīties noskaņoties un uztvert parapsihisko informāciju, ļaujieties transformācijai. Šī grāmata pirmām kārtām ir solis tuvāk pašam sev!

Jaunums!

Grāmata zilēšanai ar svārstu un īsts dabīgā pūsdārgakmens svārsts!

Cena Ls 7,80 + pasta izdevumi (komplektā brošūra un svārsts).

Aizsardzības magija

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem aizsardzības magijā. Ar šo rituālu un spēcīgo vārdu palīdzību jūs varēsiet izvairīties no lāstiem, ļaunām enerģijām, skaudības. Aizsargājiet sevi un savus tuviniekus ar gadsimtu seniem maģijas rituāliem. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku jūs varēsiet atvairīt ļaunumu no savas mājas, tādējādi piesaistot veiksmi un labklājību. Kartiņu komplektā ir arī vairāki slepeni rituāli, tādi kā aizsardzība pret naudas lāstu un rituāls raganas pudeles pagatavošanai. Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-ahātu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veiksmes magija

Par veiksmīnieku saka – dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvana, tā iepriecina un spārno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pameztusi, nezaudējiet dūšu, bet neceļiet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis it visur! Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem veiksmes magijā. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs spēsiat piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm. Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-avantūriņu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veselības magija

Laikā, kad vizīte pie ārsta maksā desmitiem latu, operācijas pat vairākus tūkstošus, ir jāatceras senās maģijas gudrības. Magija ir vienmēr stāvējusi cilvēku veselības sardzē. Izmantojot gadsimtiem senas zināšanas un buramvārdus, iespējams izvairīties no daudzām veselības problēmām un slimībām. Veselības maģija – 33 maģisko kartiņu komplekts ar rituāliem un buramvārdiem veselības atgūšanai. Katrs pasūtītājs dāvanā no www.astarots.lv saņems veselības akmeni – serdoliķi.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Naudas magija

Maģisko kartiņu komplekts ar 28 buramvārdiem un rituāliem bagātības un naudas piesaistīšanai. Ar to palīdzību jūs varēsiet piesaistīt veiksmi, naudu, bagātību, kā arī aizsargāties no naudas grūtībām un nabadzības enerģijām. Izmantojot maģijas noslēpumus, spēku, jūs varēsiet pavirzīties Liktens gaitu sev labvēlīgā zīenā. "Naudas maģijas" pasūtītājam dāvanā no www.astarots.lv saņemams senās Ķīnas naudas talismanu – 3 ķīniešu lalmēnētas.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt pa tālr.29888304 vai arī internetā www.astarots.lv

Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv

Pārdošanā dabīgie akmeņi Taro kārtīs un ezotēriski suvenīri

Profesionālas čigāņu zīlnieces gan uzsver, ka nekad nevēl ļaunu saviem klientiem; ar lāstu uzlikšanu nodarbojas tikai amatieri. Diemžēl atsevišķu negodīgu cilvēku dēļ rodas slikts iespaids par visu romu tautu.

romu tautības mūziķis Kaspars Antess. "Tomēr es ieteiktu nebāzt visus čigāņus vienā maisā. Skaidrs, ka jāuzmanās no ļauniem cilvēkiem, tādēļ, kuru vienīgais mērķis ir apčakarēt citus. Tas attiecas ne tikai uz čigāņiem; tieši tāpat uz ielas jāuzmanās no līdzīgiem latviešu vai krievu tautības tipiem." Viņam piekrit romu izcelsmes Liepājas mūziķis Tomass Kleins: "Zaģļu pietiek arī latviešu, krievu un citu tautību pārstāvju vidū, bet par to tik skaļi nerunā." Šajā ziņā nereti grēko žurnālisti, kas īpaši uzsver čigāņu pastrādātos noziegumus, lai gan ziņās nekad netiek minēts, ka izvarošanu veicis "latvietis Jānis" vai slepkava bijis "krievs Ivans".

Muzikāla tauta

Par čigāņiem izveidojušies arī daži pozitīvi stereotipi, piemēram, viņi tiek uzskatīti par ļoti muzikālu tautu. Tam ir zināms pamats, jo Latvijā labi pazīstami tādi romu mūziķi kā Tomass Kleins, Dzintars Čiča, Riču ģimene, čigāņu saknes ir arī dziesminiekam Haraldam Simanim. Latviešu klausītāji novērtē čigāņu temperamentu, par ko var pārlicināties dažādu I V šovu balsošanā. "Cilvēkiem patīk viss atšķirīgais, tas izraisa lielaku interesi," secina Antess. "Čigāņu mūziķi atšķiras no latviešiem. Piemēram, latviešu šļāgeri pārsvārā ir tādi mierīgi, bet, tiklīdz šļāgeraptaujā parādos es, Dzintars Čiča vai Riču ģimene,

mēs uzreiz izceļamies uz pārējo fona."

Atzinīgus vārdus čigāņiem pirms vairāk nekā gadsimta veltīja laikraksts *Baltijas Vestnesis*, kas 1903. gadā rakstīja: "Vīri, gandrīz bez izņēmuma, ir diezgan patikama izskata; tiem ir krietni muskuļi, viņu augums vidējs, paši tie ir spēcīgi, lunkani un izveicīgi ļaudis. Melnie, sprāgainie mati, melnās kuplās bārdas un lielas liesmojošās acis brūnajā sejā piešķir tiem nenoliedzamu skaistumu." Daudz sliktākās domās par čigāņiem bija nacionālistiskās Vacijas režīms, kas tos slepkavoja tikpat nesaudzīgi kā ebrejus. Otrā pasaules kara laikā nacisti iznīcināja vairāk nekā pusi Latvijas čigāņu – ap 200 cilvēku.

Čigāņi bēg, tātad nebūs labi

Padomju laikā čigāņu kopienas kopās, bet mūsdienās atkal iet maz mājās. Romi ir vienīgā Latvijas tautiņai kurai dzimstība pārsniedz mirstību, bet pēc Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai daudzas čigāņu ģimenes pārcēlušās uz ārzemēm. "Čigāņi masveidā izbrauc no Latvijas. Arī mēs viņi ir laimīgi: neviens nebrauc atpakaļ," stāsta Jelgavas čigāņu biedrības *Romani čačipen* vadītājs Haralds Didžus. "Man pašam dēls dzīvo Anglijā. Kad atbrauc uz Latviju, pāris nedēļas paciemojas un tad saka: "Jābrauc mājās." Man to grūti saprast."

Latvijā vairākums čigāņu darbojas diezgan trūcīgi, jo grūti iekārto tiesīgs oficiālā darbā. Stereotipu dēļ viņi dojas apburtais loks: čigāņus neņem darbam, tāpēc viņi piepelnās ar godīgiem un maz godīgiem paņēmieniem, kas tikai pastiprina attiecībā uz čigāņiem valdošos aizspriedumus. Viens no iemesliem, kāpēc čigāņi nav viegli iekļauties sabiedrībā, ir izglītības trūkums (augstāko izglītību ieguvuši tikai 0,5% čigāņu).

"Tagad pat latviešiem nav darba; kā tad vēl nems darbā čigāņus?" vaicā Didžus. Cits viedoklis ir Latvijas romu apvienības *Nēvo Drom* vadītājam Anatolijam Berezovskim: "Čigāņiem nevajag, lai mums radītu darba vietas! Daudz svarīgāk būtu radīt darba vietas mazā un vidējā biznesa veidošanai, lai mēs paši varētu sevi nodarbināt." Berezovskis spriež, ka čigāņi ikvienā valstī ir kā loma papīrs: ja čigāņiem klājas labi, tad valstī viss ir kārtībā, bet, ja čigāņi pamet valsti, tad nekas labs nav gaidāms. Arī viņš pats devies pelnīt uz Franciju. Pārcelties dzīvi Lielbritānijā aicināts arī Haralds Didžus, bet viņš vēl turas pie dzimtenes. "Lai ir mana tēvzeme, mūsu senči šeit dzīvo simtiem gadu. To nevar tik viegli pamest."

Kuldīgā pēta viduslaiku vācu pilsētu

2. KĀRTA →
3. KĀRTA →
4. KĀRTA →
5. KĀRTA →

Viduslaiku Kuldīgas dzīve ritēja aptuveni 2,5 metrus zem mūsdienu ielas līmeņa. Lai dubļi nesmeltos apavos, starp koka namiem laika gaitā parādījās no guļbaļķiem izliktas ieliņas.

Senā Pils miesta vietā arheologi atraka septiņus ielu klājumus, kurus sedz astotais – mūsdienu asfalts.

twitter.com/Ilustr_Vesture

 e-kiosks.lv

Lai top vēlmju kolāžas!

Kolāžas ir viens no vizualizēšanas veidiem, kā "nodot Visumam savu pasūtījumu" jeb koncentrēt enerģiju uz savām vēlmēm un plāniem. Vai tas strādā? Pārbaudiet paši!

▼ *Loija Pozņaka*

Konsultējusi simorona sistēmas praktizētāja un fen šūi speciāliste **DITA BLŪMA**

Internets samazina efektivitāti

Kolāžas, protams, var veidot arī datorā, bet tad tām pietrūks jūsu roku enerģijas, tāpēc tās bieži neīstenojas. Datora kolāžas varat izmantot treniņam, pirms ķeraties klāt oriģinālam.

Ķerieties klāt!

Vēlmju kolāžas var veidot gan jauna gada sākumā, gan savā dzimšanas dienā, gan maģiskajās dienās (izmantojiet *Citādās Pasauls* maģisko kalendāru).

Izgrieziet bildes!

Labi izvēlēties bildes, ko var izgriezt un reāli aptaustīt. Ja gadījumā tās ir tikai datorā, ieteicams izdrukāt un tad darboties ar tām, proti, izgriezt, salīmēt.

Spēks ir sīkumos

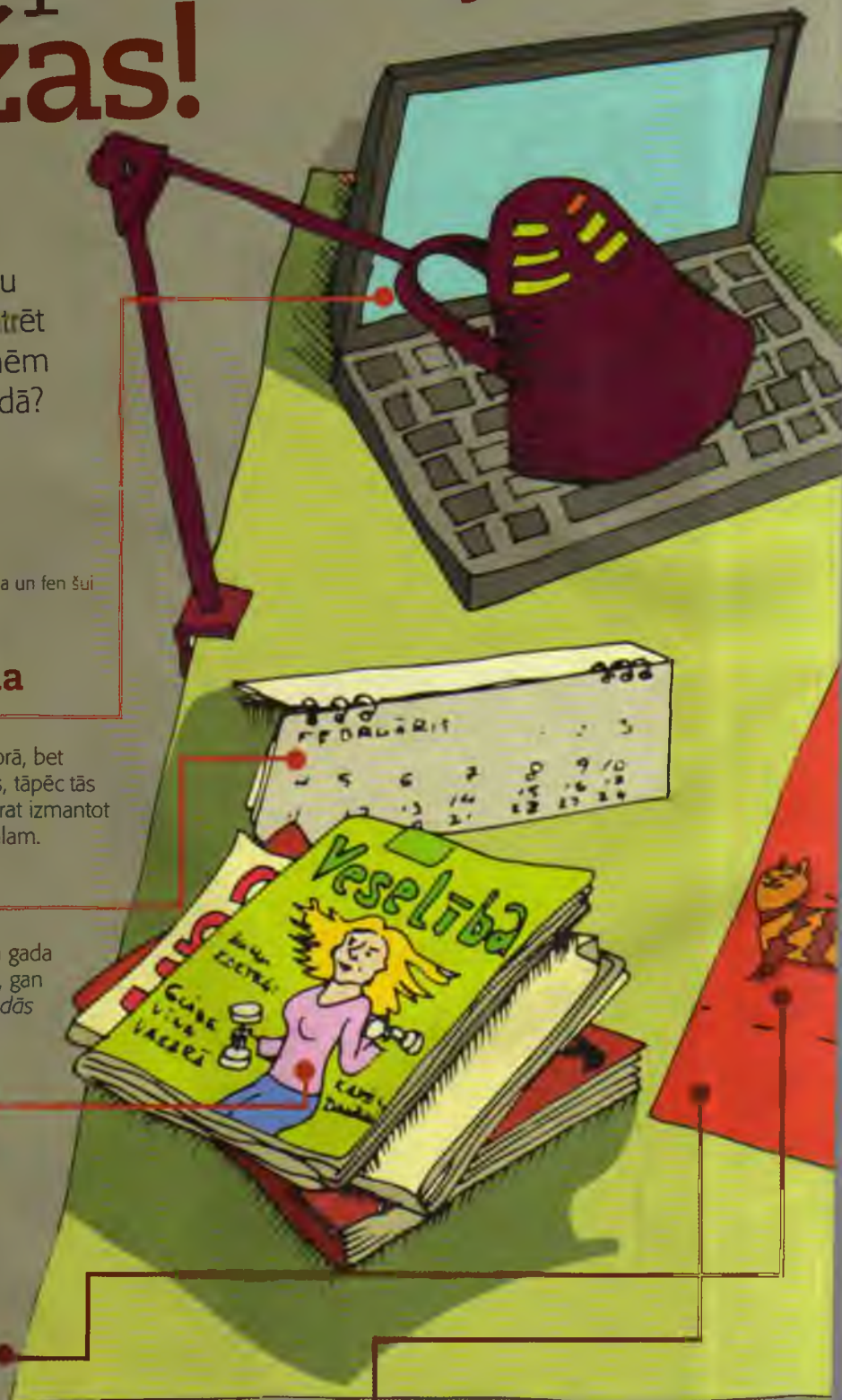
Šķirstiet krāsainus žurnālus, pērciet atklātnes ar savu sapņu attēliem (māja, ceļojums, suns utt.). Jo vairāk nianšu un sīkumu, jo labāk. Ja vēlaties apprecēties, iekļaujiet kolāžā attēlus, sākot no galda kartēm un beidzot ar medusmēneša galapunktu.

No A3 līdz A1

Atkarībā no vēlmju daudzuma izvēlieties papīru formātā no A3 līdz A1. Vislabāk ņemt sarkanu lapu, jo uz tās rakstītajām vēlmēm ir vislielākās iespējas piepildīties.

Ievērojiet secību!

Atlasītās un izgrieztās bildītes salīmējiet uz sarkanā papīra. Svarīgi ievērot secību un sagrupēt. Augšējā malā jālīmē tas, ko vēlaties visvairāk un ātrāk.

Ar otu un zīmuli

Savas vēlmes varat arī uzzīmēt vai uzgleznot, taču tad būs vajadzīga lielāka pacietība un talants, jo rezultātam jābūt tādām, lai uzzīmēto lietu var pazīt. Ja uzzīmēsiet suni, kas zskatās pēc kaķa, nebrīnieties, ja jūsu jaunais mājdzīvnieks būs peļu junkurs.

Sūtījums saņemts

Izveidoto kolāžu novietojiet mājas dienvidaustrumu sektorā. Tas jādara šādi: sākotnēji, kamēr aprodāt ar savām jaunajām vēlmēm, turiet lapu atklātā vietā, kad jūtat, ka "pasūtījums ir gatavs" un varat pielikt punktu, novietojiet lapu kādā skapī vai kastē, lai Visums redz, ka esat pielikuši punktu un gatavi saņemt savu pasūtījumu. Ja visu laiku skatīsieties uz vēlmju kolāžu, Visums var nesaprast, vai esat to pabeiguši...

Glezna sarkanā rāmī

Lai pastiprinātu vēlmju kolāžas efektu, to var arī ierāmēt. Izvēlieties rāmi sarkanā tonī!

Burvju grāmata

Kolāžas alternatīva ir vēlmju grāmata. Jums jāizvēlas skaists bloknots (ideālā variantā ar sarkanām lapām). Magiskajās dienās ierakstiet, iezīmējiet, ielīmējiet (varat darīt to visu) tajā savu vēlmju atspoguļojumu. Ja kaut kas piepildās, pie attiecīgās bildes pierakstiet datumu un pasakiet paldies Visumam, piemēram, pie jauna auto bildes uzrakstiet "Pateicos par to 13.03.2013."

Sarkanas šķēres

Šķēres, ar kurām izgriezīsiet bildes, ieteicams izvēlēties sarkanā krāsā. Varat piesiet sarkanu lenti pie tām vai uzlīmēt sarkanu zvaigznīti. Šķērēm jābūt asām, lai kontūras izdotos precīzas.

Magiskās dienas spēks

Vēlmju lapa jāpabeidz vienā dienā. Ja tas tomēr neizdodas, atstājiet to līdz nākamajai magiskajai dienai. Ja kolāžu turpināsiet līmēt uzreiz nākamajā dienā, uz rezultātiem varat necerēt.

bieži palūdzos. Pāris svečītes ir vestas no Medžugorjes, arī svētbildīte. Ir arī no Vatikāna. Un, zināt, notiek brīnumi – palūdzos, nokāpju lejā, un uzreiz kāds zvana, jo vēlas apmeklēt muzeju vai vienkārši kaut ko labu pateikt.” Kopumā te ir vairāk nekā tūkstoš sveču, bet kā īpašu lepnumu Velta rāda savas kolekcijas pirmo priekšmetu – lielu, resnu sveci ar reljefu zīmējumu, kas viņai uzdāvināta 1975. gadā.

“Šī svece ir no Lietuvas. Lāgā nedega, tapec degli apgriezu. Nezin kāpēc vēlāk visu dzīvi to vadāju līdzī. Tagad varu pateikt, kāpēc,” Velta pasmaida, jo nu sveces piepilda viņas dzīvi. Kad muzeju apmeklējuši tūristi no Lietuvas, tie pastāstījuši: uz lielās sveces attēlota slavena kauja, kas kaimiņvalstī notikusi 1413. gadā.

Reiz atnāca kāds vīrietis, lējām laimes arī viņam. Sāku stāstīt, ko redzu... Viņš pārsteigts uz mani skatījās un jautāja: vai tad jūs mani pazīstat? Atbildēju, ka nepazīstu, vienkārši tāda informācija nāk.

Eksperimentētāja

Nu jau kādu laiku Velta vairs nav tikai sveču kolekcionētāja vien, viņa ķērusies arī pie to liešanas. Iedvesma radusies pēc tam, kad sveču muzejs parādīts televīzijas raidījumā *Labvakar, Latvija!*

“To bija redzējusi kāda sieviete Anglijā. Viņa man draugos uzrakstīja: kad dzīvojusi Latvijā, bijusi sveču māksliniece, un no tā laika viņai ir viena svečīte. Viņa man to atsūtīja. Tad man radās doma – ja citi var, vai tad es arī nevaru?” Tā Velta ķērusies pie pirmo sveču gatavošanas, izmantojot izdedzinātu sveču galiņus. Pamazām sākusi eksperimentēt ar krāsām, materiāliem un formām, greznējusi sveces ar čiekuriņiem un paegla

Sakāmvārdi par svecēm

- ◆ Pie sveces nedrīkst papirosu degt, tad vienmēr vecumā asaros acis.
- ◆ Ja Sveču diena ir skaidra un saulaina, būs vēl daudz sniega. (Sogad Sveču diena 2. februārī nebija skaidra un saulaina.)
- ◆ Sveces jālej saulainā dienā, lai tās gaiši degtu.
- ◆ No sveces nav jāaizpīpo, jo tad sieva mizis gultā.
- ◆ Sveces lejot, vajaga smiet, tad sveces gaiši deg.
- ◆ Ja svece dedzina abos galos, tad nedzird zagļus nākam.
- ◆ Ja sveces deg vienādi, bez sprakšķēšanas, tad gaidāms labs laiks.
- ◆ Ja sveču lējējas rājas, tad sveces tumši deg un spraukšķ.
- ◆ Ja sapnī redz sveci, tad kādam jāmirst.
- ◆ Ja Sveču diena miglaina, būs lietaina vasara.
- ◆ Ja Sveču dienā aizpuņināti ceļi, tad pavasarī upes būs pilnas ar ūdeni.

Iespējams, vaska laimes lēja jau senatnē, kad svins nebija pieejams.

◀ Sukulenti un sīpolpuķes – kā īsts dzīvās dabas stūritis!

Velta iemēģinājusi roku dažādās sveču apdares tehnikās, arī marmorešanā. ▼

Ballā maģija un sveces

Sveces plaši tiek izmantotas baltās maģijas rituālos:

- ◆ krucifiksa formas sveci aizdedz, lai komunicētu ar augstākiem spēkiem, iegūtu garīgo aizsardzību un lūgtu palīdzību visvarenajam;
- ◆ čūskas formas vai ar čūsku apvītas sveces simbolizē seksualitāti – tās var aizdedzināt, domājot par mīļoto vai milējoties;
- ◆ baltas krāsas sveci mironģalvas formā dedzina, lai sazinātos ar gaismas spēkiem vai lai palīdzētu kādam cilvēkam atbrīvoties no ļauna, vajājoša gara, bet melnu mironģalvu iedezd, lai tiktu galā ar ļaunumu, ko nodarījuši citi;
- ◆ zaļās sveces izmanto, lai pieburtu mantu un naudu.

Speciāli buršanai paredzētas arī simboliskās divkrāsu sveces: gan tādas, kas vienā galā ir vienā krāsā, bet otrā – citā, gan tādas, kas no ārpuses ir, piemēram, melnas, bet no iekšpuses – sarkanas, gan sveces mūmijas, kaķa, septiņu gredzenu, mezgla formā.

Maģijas rituālos lieto sveces ar uzdrukātiem uzrakstiem, piemēram, sveci ar uzrakstu "mīlestība" var iedegt pie iecerētās personas fotogrāfijas. Šajā brīdī izrunātie vārdi sasniegšot augstākās sfēras un pēc tam arī mīļotā apziņu.

Īpaši maģijas rituāliem paredzēti sveču gravēšanas naži, sveces ar naglām (līdzīgi vudū burvestībām, ar tām varot noskaidrot, kurš un kāpēc uzlicis lāstu un cik smags tas ir), kā arī speciālas "cepurītes" sveču nodzēšanai – baltie burvji uzskata, ka sveces nekādā gadījumā nedrīkst nopūst, jo tad tiek aizbaidīti labie gari un vaļā tiek palaisti ļaunie.

zariem, ar rokām lipinājusi ziedus un plānus, caurspidīgus stearīna spārņiņus. Ari tagad Velta sevi par profesionālu sveču mākslinieci nesauc – viņas izaugsme vēl procesā. Piemēram, reiz, izlejojot svečīti vienreiz lietojamajā kafijas krūzītē, pēc atdzesēšanas nav pratusi to dabūt laukā no trauciņa. Svece sākusī plaisāt, taču rezultātā defekts pārvērties par efektu – izdevusies apbrīnojami smalka, trausla, puķei līdzīga svece.

"Materiāli ir dažādi, un man ļoti patiek ar tiem darboties, man tas sagādā lielu prieku. Vistuvākais tomēr ir bišu vaski. Bitītes jau te pat vien ladinās un ražo vasku, tas ir dabīgs. Ārī man pašai ir pāris bišu saimju. Tās man vairāk dvēselei vajadzīgas, jo bišu darbošanās ir tik interesanta! Var apstēties un vērot kukaiņus, klausīties sangoņā, skatīties, kā virmo gaiss ap stropu. Tā ir sava veida meditācija." Pavaicāju, vai Velta ievēro teicienu, ka tad, kad sveces lej, vajag smieties, jo tad tās gaiši deg. Viņa atjoko: "Gluži tik traka vēl neesmu, lai viena pati smietos, bet, ja man ir slikts garastāvoklis, tad gan sveces neleju."

Vaska maģija

Muzeja apmeklētājiem saimniece piedāvā arī pašiem izgatavot bišu vaska svečīti, turklāt ne jau šādu tādu, bet ar burvju spēku apveltītu – ritinot vaska plāksnē deglīti, jādama tā doma, kuras piepildīšanos cer sagaidīt, sveci dedzinot. Pēc tam "šuves vietai" ar nagu jāuzspiež trīs krustiņi, kas, vēlāk mājās sveci dedzinot, jāpagriež noteiktā virzienā.

Tomēr šķiet, ka viena no interesantākajām un apmeklētāru visvairāk gaidītajām ir zilēšana, kad ar izkausētu bišu vasku lej laimes. Velta saliek katliņā vaska pikučus un kausē virs degļa. Vasks kūst ātri, katliņš

čurkst, un visā telpā izplatās saldētais aromāts. Kamēr tas notiek, Velta pagūst izstāstīt: arī vaska svece degot izplata šo smaržu, liesmiņa cilvēku nomierina un attīra telpas enerģētiku, bet aromāts dezinficē gaisu. Īsta aromterapija!

Kad vasks katliņā pārvērties dzintarainā šķidrumā, tālāk jārikojas tāpat kā ar svinu: jāņem pa rokai noliktais kausiņš, jāiesmel karstais vasks un ar strauju kustību jāielej turpat esošajā bļodā ar aukstu ūdeni. Iznāk grubulains veidojums – līdzīgs svina laimītei, taču vieglāks un smaržīgs. Velta to paņem, pietuvina sienai tā, lai izlietā laime met ēnu, un raiti sāk mūsu līdzbraucējam "tulkot" tur redzamo attēlu: "Jums dzīvē gājis raibi. Jūs ļoti daudz ko protat darīt. Bijūši arī zaudējumi... Brīnos, kāpēc šajos laikos daudzi nodarbojas ar melno magiņu, bet redzu, ka jums arī kaut kas tāds bijis no mātes puses. Nē, viņa nav ar to nodarbojusies, bet dzimtai kāds kaut ko ir nodarījis, un cilvēki to jūt vēl paaudžu paaudzēs. Jums bijušas trīs dzīves situācijas, kad esat grāvi un netiekat ārā, tomēr esat spējis piecelties, un atkal viss ir labi. Redzu, ka ceļosiet... Pusaudža gados bijis liels uzrāviens, esat ticis pie kaut kā ļoti kārota. Un kas te augšā savijies? Divas čūskas! Interesanti, neviena čūska netika izlieta, bet, kā sākās Čūskas gads, tā laimē čūska daudziem parādās..."

Kad izrādām izbrīnu par viņas prasmi nolasīt laimītes ēnā redzamo, Velta pastāsta: "Reiz atnāca kāds vīrietis, lējām laimes arī viņam. Sāku stāstīt, ko redzu... Viņš pārsteigts uz mani skatījās un jautāja: vai tad jūs mani pazīstat? Atbildēju, ka nepazīstu, vienkārši tāda informācija nāk."

Pēc muzeja apmeklējuma, braucot prom pa piesnigušo ceļu, vēl labu laiku nepamet sajūta, ka piedzīvoti vēl vieni Ziemassvētki. ☪

SAJUŠT ROBEŽU

Kārlim maģijas pasaule ir pazīstama jau kopš bērna kājas. Nē, viņš pats ar buršanām un zilēšanām nav aizrāviēs, bet vecmāmiņa savulaik tika uzskatīta par vietējo vārdotāju, pūšlotāju vai raganu, kā nu kurš to sauca.

Vasarās dzīvoju pie vecmāmiņas laukos. Kā jau pie lauku cilvēkiem ierasts, *Krīvu* mājās agri no rīta sākās liela rosība. Kad es pilsētnieks, gāju mazgāt muti, vecmāmiņas klienti atvadījās no viņas un devās prom, saņēmuši padomu sev vai zāles lopiņiem. Ar mazbērniem viņa savās gudrībās nedalījās. Iespējams, tas bija, vecāku nopelns, kas vēlējās mūs, bērnus, turēt pa gabalu no neredzamās pasaules.

Pliko orgijas pļavā

Tomēr gribot negribot mēs saskārāmies ar šo pasauli. Vienaudži, kas bija dzirdējuši pagastā klistošās runas, pajautāja skaidri un gaiši: vai tiešām pie jūsu vecmāmiņas Jānos tiek rīkotas orgijas un pliki cilvēki, saulei austot, piekopj mistiskus rituālus? Diemžēl mēs nevarējām iepriecināt kaimiņus ar šādiem stāstiem, jo Jānos nekad nebijam pie vecmāmiņas. Taču mums gribējās justies svarīgiem, tāpēc mazliet pietēlojām, ka šo to zinām gan. Piemēram, visiem ļoti patika mūsu stāsts par jaunu meiteni no kaimiņu pagasta, kas pilnīgi kaila stāvēja pagalma vidū, kamēr vecmāmiņa viņu aplaistīja ar kaut kādu šķidrumu un pēra ar pletni. Mūsu zinkāriģie vienaudži tā arī nekad neuzzināja, ka patiesībā bija daudzkārt pelēcīgāka.

Vecmāmiņa ar saviem pacientiem parasti runāja pirti un reizēm tur veica arī rituālus. Aiz zinkāriģības mēs reiz izspiegojām. Stāstā, protams, vecā tantīna tika aizstāta ar jaunu meiteni, pirts slotiņa ar pletni, tantuka vaidi ar ekstāzes pilniem jaunavas kliegzieniņiem, bet pati pirts – ar rasainu zāli rīta agrumā. Ta-

ču visiem patika. Kaimiņi un draugi prasīja, lai stāstu atkārtu vēl un vēl. Mēs diezgan ātri sapratām, ka varam izlikties par maģiem un lepoties ar pārcilvēciskām zināšanām, tie pārējie nelgas tam visam ticēja, it nemaz nemēģinādami apšaubīt mūs.

Vienasar pēc pirmajam kopā pavadītajām jautrajām nedēļām atkal draudēja iestāties gariaicība, un sāka arī mazliet šķobīties mūsu autoritāte bērnu bara vidū. Tad nu mēs izdomājām, ka jāuztaisa nopietns pārbaudījums – tobrīd pats nopietnākais, ko varējām iedomāties. Gājieni uz kapiem. Lai pasākumu padarītu interesantāku, izdomājām stāstu par apslēpto mantu, kuras atrašanās vietu varēs uzzināt tikai pusnaktī.

Kapsētā pusnaktī

Lauku laudis ne vien agri ceļas, bet arī agri iet gulēt. Tāpēc izlavīties no mājām stundu pirms pusnakts nebija nekādu problēmu. Norunātajā vietā aiz malkas šķūņa sapulcējās visi, jo katram gribējās būt klāt lielajā notikumā. Līdz kapiem bija nepilns kilometrs. Brunojušies lāpstām, klusēdami gājām. Jo tuvāk nāca kapi, jo pašiem kļuva neomulīgāk ap dūšu. Es kā vecākais gāju pirmais. Jo tuvāk mērķim, jo mans solis kļuva gausāks. Kad ieraudzīju kapus iekļaujošo koku puduri, pāris reižu apgriezās, lai palūkotos, vai man maz

vēl ir sekotāji – vai nav sabijušies un pamukuši kur kurais?

Kad nu nonācām pie kapu mazajiem sānu vārtniņiem, vienojāmies, ka pašiem mazākajiem kapos iekšā nav ko darīt, ies tikai tie, kam ir pāri 10 gadiem, bet pārējie mūs gaidīs āra un, ja būs tāda vajadzība, skries pēc palīdzības. Runājām, protams, čukstus, bet diezgan drudzaini. Vārtniņi vērās ar griezīgu, biedējošu čīkstoņu, kas pasākumam piešķīra vēl papildu bailu devu. Vienbrīd jau šķīta, ka jāgriežas atpakaļ, tomēr lepnums to tā vienkārši neļāva darīt. Kad beidzot mēs, kādi seši drosminiēki, nonācām uz kapu galvenā ceļiņa, bija tuvu pusnaktij, tomēr pilnmēness spožumā itin labi varēja visu saskatīt. Jau iepriekš es kopā ar brālēniem biju noskatījis vecus, šķietami pamestus ģimenes kapus pie paša kapsētas žoga. Tos ieklava greznas nožogojums un pārauguši krūmāji. Uzraksti uz pieminckļa – lielas, melnas akmens stēlas ar krusta cilni – bija ģecajā drukā, tāpēc isti ne sapratām, kas tur guļ. Sasnieguši savu mērķi, nēmām iepriekš sagatavoto septiņas pēdārgo virvi. Ar brālēnu Robi nomērījām no akmens noteikto attālumu, kur, pēc mūsu apsvērumiem, bija jābūt tālākām norādēm. Virves gals aizstiepās pāri kapsētas žogam līdz sīku krūmāju un zāļu kumšķiem apaugušam laukumam. Pārlekuši nelielaijai sētai nēmām rokā lāpstas un sākām rakt, pēc pāris dūrieniņiem, visiem sešiem par pārsteigu mui, lāpstas atsitās pret kaut ko cietu. Vēl pēc brīža bija skaidrs, ka zemē kaut kas ir. "Lūl arī norāde," pārliecināti noteica Robis, un visi vēl nīprāk ķērās pie darba. Pēc pāris minūtēm mūsu skatiņiem atklājās taisnstūrveida akmens plāksne. Iededzām svece un salikām tās plāksnes stūros, ar plaukstāncenzdamies noslaucīt no tās atlikušās smiltis. No zemes mitruma plāksne bija kļuvus

Mēs izbīli metāties prom no atraktās plāksnes. Ar acs kaktiņu es pamanīju cilvēka stāvu.

plankumaina. Uz tās bija redzamas savādas zīmes – tādi kā krusti, kā zvaigznes, it kā skaitļi – devītnieki vai sešnieki.

Tēls apmetnī

Pēkšņi turpat blakus atskanēja spalgs ķērciens, un no krūmiem pacelās milzu putns. Mēs izbīli metāties prom no atraktas plāksnes. Ar acs kaktiņu es pamanīju cilvēka stāvu. Izrādījās, arī citi bija to redzējuši. Mēs visi bijām pārlicināti, ka cilvēkam mugurā bija melns apmetnis ar kapuci. Divaina pārlicība, jo laika un drosmes stāvu kārtīgi nopētīt mums, protams, nebija. Aizjozoši gar kapsētas žoga ārmalu līdz vārtniņiem, redzējam, ka mūsu mazākie pavadoņi jau tālu gabalā šķiet, viņi bija metušies bēgt vēl pirms trača sākšanas. Pametot skatienu atpakaļ, atvieglots uzelpoju, ka neviens mums neseko. Daži uzreiz aizskrēja uz mājām, bet drosmīgākie sapulcējās pie malkas šķūņa. Kas tas bija? Spoks vai kāds pieaugušais, kas mūs būtu izsekojis? Kas tas bija par ķērcienu krūmos, vai mēs nedabūsim trūkties par šādiem gājieniem? Atbildes uz šiem jautājumiem nerādām, nācās vien iet gulēt.

Nākamajā dienā viss bija mierīgi. Neviens no pieaugušajiem neko neteica, tāpēc pievakarē abi ar Robi aizlavījāmies līdz kapsētai paskatīties, kas noticis ar mūsu izrakumiem. Kapos bija tukšs un kluss. Aizskrejām līdz vietai, kur vajadzēja būt bedrei... un pārsteigumā sastingām. Rakumi bija nolīdzināti. Tikai zinātājs varētu pateikt, ka tur kāds ir rakņājis. Paša vidū pat bija iestādīts mazs kociņš. Un steigā pamestās lāpstas arī nekur neredzējām.

Ar to mūsu tās vasaras piedzīvojumi beidzās. Vecāki un vecvecāki visus lika pie darba, tāpēc tikai paretam izdevās sanākt kopā. Kapu gājiens vairs netika pieminēts. Varbūt tāpēc, ka bijām mazliet nokaunējušies par savām bailēm.

Melnais krauklis

Tad dzīve mainījās, es sāku nopietni aizrauties ar sportu, un vasaras pagāja dažādās

nometnēs. Lai gan man ļoti patika laukos, vecmāmiņu apciemoju vien paretam. Protams, ar vietējiem bērniem nekādu kontaktu nebija. Kad 20 gadu vecumā tiku pie sava auto, pirmais brauciens bija tieši uz *Kriviem* pie vecmāmiņas. Tuvojoties kapiem, atmiņa atausa mūsu piedzīvojums. Pacēlis skatienu uz koku vainagiem, pamanīju virs tiem riņķojam lielu putnu – melni spidīgu kraukli. Man pat šķita, ka tas skatās uz mani. Kad tuvojos *Kriviem*, vecmāmiņa jau bija pagalmā un sveicināja tā, it kā mēs būtu sarunājuši tieši tobrīd satikties. Bet es taču ierados bez bridinājuma, cerībā viņu patikami pārsteigt...

Tolaik jau biju precējies. Reiz vecmāmiņa, stāstot manai sievai par maniēm bērniņas nedarbiem, pieminēja arī kapus. Tajā brīdī neiedomājus paprasīt, kā viņa to uzzinājusi. Diemžēl vairs tāda izdevība neradās. Kad nākamreiz braucu uz laukiem, krauk-

Kad nākamreiz braucu uz laukiem, krauklis vairs nelidoja virs koku galotnēm. Es vēl apstājos, lai paskatītos, vai kaut kur neparādīsies, bet nekā. Savādu priekšnojautu pārņemts, turpināju ceļu.

lis vairs nelidoja virs koku galotnēm. Es vēl apstājos, lai paskatītos, vai kaut kur neparādīsies, bet nekā. Savādu priekšnojautu pārņemts, turpināju ceļu. Arī pagalmā mani neviens nesagaidīja. Tikai sveša automašīna stāvēja. Izrādījās, pie vecmāmiņas bija atbraucis ārsts, bet viņa pati jau bezsamaņā gulēja savā augstajā gultā. Nosēdēju pie viņas gultas līdz vēlam vakaram. Prombraucot ārsts vien noteica, ka vecmāmiņas mūžs ir galā, atliek cerēt uz vieglu aiziešanu. Pie samaņas viņa nāca tikai ap pusnakti. Ieraudzījusi mani, tik tikko dzirdami izdvesa: "Tu esi mans mīļākais mazdēls. Un toreiz, muļķojoties kapos, biji pārāk tuvu robežai. Sargā sevi!" Vēl brīdī viņa vērās mani, tad aizmīga. ☺

Liesmojošā elles aka Centrālīja

Pamestas mājas, nekopti zālāji, baznīca, kurā dievkalpojumu reizēs vēl ienāk dzīvība, piedūmoti kalni, ieplaisājis asfalts un brīdinājuma zīme "Pastaiga vai brauciens pa šo teritoriju var novest līdz nopietnam ievainojumam vai nāvei". Kādreiz plaukstoša **Pensilvānijas štata mazpilsēta Centrālīja** pārvērtusies par degošu spoku pilsētu, kas iedvesmo baisāko šausmu filmu režisorus un aizrautīgus rakstniekus.

▼ *Ilze Pole*

Kaut tu degtu ellē visu mūžību, – Centrālīju nolādējis kāds priesteris. Šis teikums ir pārvērties realitātē. Jau vairāk nekā 40 gadus Centrālījas zeme deg un,

kā prognozē eksperti, degs vēl vismaz 250 gadus. Mānticīgākie uzskata, ka pilsētai uzlikts lāsts.

Pilsēta, kurā kādreiz bija vairāk nekā tūkstoš iedzīvotāju un kūsāja sabiedriskā dzīve, tagad ir vien nedaudzi spītīgie, kas, pretojoties valdības aicinājumiem, nepamet savas mājas. Pārējās celtnes lielākoties ir nojauktas, palikušas vien četras kapsētas un baz-

nīca. Kapos apglabāto skaits ir lielāks nekā dzīvo, tāpēc Centrālīja pilnībā attaisno tai piedēvēto "spoku pilsētas" statusu.

Gandrīz ierauts pazemē

Centrālīja nav pilsēta ar tūkstošiem gadu senu vēsturi. Ja tā pēkšņi "neizdegtos"

Lamars Mervins – Centrālrijas mērs un viens no nedaudzajiem atlikušajiem pilsētas iedzīvotājiem.

Baisākas izjūtas raisa pa asfalta plaisām izplūstošie dūmi. Klīst nostāsti, ka cilvēki, staigājot pa pamesto pilsētu, jūt neparastu enerģiju zem kājām, dzird balsis un pat redz spokus.

VĒL TRĪS GADI LĪDZ KAPSULAS ATVĒRŠANAI

Pilsētas iedzīvotāji ir gaidīti atgriežamies Centrālrijā 2016. gadā, lai atvērtu laika kapsulu, kas tika aprakta 1966. gadā. Toreiz pilsētas nākotnei vēl nebija pārvilkta svītra.

Par laika kapsulu devē vēsturisku kešatmiņu, kurā saglabāta informācija nākamajām paaudzēm. Reizēm tādas kapsulas tiek apraktas cilvēkiem nozīmīgos pasākumos, piemēram, izlaidumos, lai pēc gadiem satiktos un dalītos patīkamās atmiņās ar bijušajiem klasesbiedriem.

tā joprojām būtu viena no daudzām Amerikas mazpilsētām ar parastu ikdienas dzīvi, zemu noziedzības līmeni, vienkāršiem iedzīvotājiem, kuri par citu nelaimēm zina vairāk nekā paši par savām... Dzīve ritētu mierīgi un vienkārši, kā jau tas tādos nostūros mēdz notikt.

Pilsētas sākums meklējams 1841. gadā, kad Džonatans Fausts atvēra krodziņu *Buļa galva*. Trīspadsmit gadus vēlāk ogļu un dzelzs kompānijas inženieris Aleksandrs V. Rea parcelās uz šo vietu un attīstīja to tiktāl, lai Centrālriju varētu sākt dēvēt par mazpilsētu, taču oficiāli par pilsētu to atzina 1866. gadā. Ogrūpniecība bija galvenā Centrālrijas iedzīvotāju darbības joma līdz pat 1960. gadam, kad lielākā daļa uzņēmumu bankrotēja. Starp 1860. un 1870. gadu Centrālrija bija īru un amerikāņu ogļraču slepenās organizācijas *Mollija Magvaira* darbības krustpunkts.

Šī organizācija tiek vainota vairākos noziegumos. Viens no tiem – mazpilsētas dibinātāja Aleksandra V. Rea slepkavība. Trīs organizācijas dalībnieki tika apsūdzēti slepkavībā, un vēlāk viņiem piesprieda bargāko sodu – pakāršanu. Iespējams, tas bija laiks, kad pilsēta piedzīvoja visvairāk nelikumību.

Laikam ejot, mazpilsēta uzplauka, tomēr saglabājot savu mierpilno šarmu. Centrālrijā reiz bija septiņas baznīcas, piecas viesnīcas, divdesmit septiņi saloni, divi teātri, banka, pasta nodaļa, četrpadsmit supermārketi un ogļraktuves. Pilsēta ar salīdzinoši nelielu iedzīvotāju skaitu bija kā karaliene starp citām tuvumā esošajām mazpilsētām. Vecākiem nebija jāsatraucas par bērnu skološanu – Centrālrija bija divas katoļu skolas, vidusskola un vairākas sākumskolas. Nekas neliecināja par jaunās pilsētas iso mūžu.

Pirmie ļaunuma vēstneši tika pamanīti

Zem divpadsmitgadīgā
Toda kājām pēkšņi
atvērās zeme –
46 metrus dziļa plaisa
ar karstu tvaiku.

Centrālīja iedvesmo...

Pēc Centrālījas prototipa veidota baisās šausmu filmas *Klusais kalns* (*Silent Hill*, 2006) pamestā, piedūmotā mazpilsēta ar briesmīgiem tajā.

Lizas Skotolini nozieguma romāna *Apraiptā blondīne* galvenās varones dzimtā pilsēta ir Centrālīja. Romāns tulkots arī latviešu valodā.

2007. gadā iznāca Krisa Perkeļa un Džordža Rolanda dokumentālā filma *Pilsēta, kas bija* (*The Town That Was*), kurā par dzīvi Centrālīja stāsta tās jaunākais palikušais iemītnieks.

Pasauleslavenajā animācijas seriālā *Simpsoni* (*The Simpsons*) 200. epizode *Titānu atkritumi* (*Trash of Titans*) balstīta uz Centrālījas vēsturi.

Vairākas mūzikas grupas iedvesmojušās no pamestās pilsētas skarbuma un vientulības. Piemēram, Dānijas elektroniskā mūziķa *Trentemoller* videoklips dziesmai *Kalnu kļavas sajūta* (*Sycamore Feeling*) filmēts Centrālījā.

1962. gadā. Kā ik gadu, pilsētas vadība nolīga cilvēkus, kuri savāktu un sadedzinātu atkritumus. Šoreiz it kā vienkāršajam darbiņam sarunāja piecus brīvprātīgos ugunsdzēsējus. Kad visa draža bija savākta, ugunsdzēsēji atkritumus iemeta vienā no ogļraktuves šāhtām un aizdedzināja. Uguns tika apdzēsta, taču vēlāk sāka kvēlot no jauna un caur šāhtas atverēm izplatījās uz citām pamestajām ogļraktuvju šāhtām zem Centrālījas. Mēģinājumi apdzēst pazemes liesmas bija lemti neveiksmei. Tomēr vietējie iedzīvotāji par problēmu tā isti nenojauta līdz pat 1979. gadam, kad vietējais benzīna uzpildes stacijas īpašnieks, ar nūju pārbaudīdams degvielas līmeni vienā no pazemes tvērtņēm, atklāja pārsteidzoši augstu degvielas temperatūru – 77,5 grādus pēc Celsija. Gadu vēlāk vairāki Centrālījas iedzīvotāji sāka sudzēties par nermstošām galvassāpēm un citām veselības problēmām, jo pazemes degšanas dēļ veidojās skābekļa trūkums. Iedzīvotāju bailes pastiprināja gadījums ar kādu zēnu 1981. gadā. Zem divpadsmitgadīgā Toda kājām pēkšņi atvērās zeme – 46 metrus dziļa plaisa ar karstu tvaiku. Puika būtu gājis bojā, ja vien 14 gadu vecais Eriks nebūtu paguvis izglābt savu brālēnu.

Liktenīgā elles akača atvēršanās bija pagrieziena punkts, lai cilvēki būtu gatavi

labprātīgi pamest vietu, ko gadiem saukuši par mājām. Trīs gadus pēc negadījuma ar puiku ASV Kongress piešķīra 42 miljonus dolāru cilvēku evakuācijai un pārvietošanai uz tuvējo kopienu Karmela kalnā un Ešlendā. Vairākums akceptēja šo piedāvājumu. Tomēr atradās cilvēki, tostarp Centrālījas mērs, kuri pilsētai ir palikuši uzticīgi līdz pat šai dienai. Kopumā pilsētā varētu būt palikuši deviņi cilvēki.

Brīdinošas balsis, soļi un spoku strādnieki

Centrālīja nav tūristu apmeklēta spoku pilsēta. Lai arī varētu šķist ļoti vilinoši doties uz turieni un redzēt visu savām acīm, jāatceras, ka tas var ļoti nopietni apdraudēt veselību un pat dzīvību. Jaunākajās kartēs kādreiz ziedošā mazpilsēta vairs netiek atzīmēta. It kā tādas Centrālījas nemaz nebūtu bijis. Taču piedzīvojumu kārie, par spīti zīmei "Netuvojieties!" uz lielceļiem, ielaužas pilsētā, lai atklātu Centrālījas rūpīgi glabātos noslēpumus. Ceļš, pa kuru reiz brauca mašīnas, tagad ir noklāts ar kritiņu zīmējumiem. Vieni uzrakstījuši savus vārdus, citi ļāvušies radošākām izpausmēm un izveidojuši uz asfalta istus mākslas darbus, vēl kāds uzrakstījis citātus gluži kā piezīmju bloknātā. Baisākas

Viņi zvērēja, ka starp dūmu mutuļiem redzējuši vairākus cilvēkus ar kalnrūpniecības ķiverēm galvā. Pēc mirkļa tie mistiski izkūpējuši gaisā. Kad jaunieši pa kapsētas teritoriju devušies atpakaļ uz mašīnu, balss viņus atkal pārsteigusi ar vārdiem: "Kāpēc... kāpēc jūs to darāt?"

izjūtas raisa pa asfalta plaisām izplūstošie dūmi. Par zemes karstumu liecina apavi, kuriem jau pēc dažām minūtēm izkūst papēži.

Daudzi apmeklēja šo pilsētu, lai gūtu apstiprinājumu baisajiem nostāstiem par spokiem. Turpretim citiem, kas pārdabisko izbaudījuši uz savas ādas, tas ir iemesls nekad vairs nespert kāju piedūmotajā Centrālījā. Klīst nostāsti, ka cilvēki, staigājot pa pames-

to pilsētu, jūt neparastu enerģiju zem kājām, dzird balsis un pat redz spokus. Citiem šķiet, ka viņus vēro. Jūtīgākie viesi steidz Centrālīju nodēvēt par "vārtiem uz eļli". Tomēr divaini, ka pilsētā viena no retajām ēkām, kas saglabājusies, ir tieši baznīca. Turklāt 2011. gadā tajā notika dievkalpojums par godu baznīcas simtgadei. Tā esot vienīgā vieta, kur uguns pazemē nav uzliesmojis.

Šausmu filma dzīvē

1998. gada rudenī šausmu filmām līdzīgu sižetu piedzīvoja Rūta Edersone un pāris viņas draugu. Atgriezušies no Centrālījas, viņi zvērēja, ka starp dūmu mutuļiem redzējuši vairākus cilvēkus ar kalnrūpniecības ķiverēm galvā. Pēc mirkļa tie mistiski izkūpējuši gaisā. Vēlāk, apskatot dūmojošo kalnu, viņi dzirdējuši balsis, kas likušas pamest šo vietu, vēl pēc neilga laika Rūta un viņas draugi sajutuši sēra smaku. Kad jaunieši pa kapsētas teritoriju devušies atpakaļ uz mašīnu, balss viņus atkal pārsteigusi ar vārdiem: "Kāpēc... kāpēc jūs to darāt?" Viņi nosolījušies vairs nekad tur neatgriezties.

Ari Dzims un viņa draudzene Laura 1999. gadā sastapušies ar Centrālījas izslavētajiem spokiem. Ziņkārības dzīti, viņi iegājuši kādā pamestā mājā. Kāpjot pa kāpnēm, jaunieši pēkšņi sadzirdējuši soļus, kas nākuši no bēniņiem un tuvojušies viņiem. Domādami, ka mājā ir vēl kāds, Dzims un Laura gājuši soļu virzienā, tomēr nevienas dzīvas būtnes tur nav bijis.

Spoku mednieki, kas Amerikā ir ļoti populāri, stāsta par divainībām saistībā ar kādu Centrālījas viesnīcu. Tā nodega jau 1908. gadā, un viens no viesiem, kas bijis apmeties otrā stāva istabiņā, bailēs no nāves izlēcis pa logu. Pēc vairākiem mēnešiem viņš no gūtajām traumām nomiris. Kad Centrālīja vēl nebija pamesta un mājas nebija nojauktas, tika uzskatīts, ka vienā no ēkām spokoja šis bojāgājušais viesnīcas iemitnieks. Sveces aizdegusās pašas no sevis, pārvietojušies krēsli, bijuši dzirdami spocīgi vīrieša smieklī un noslēpumaina melodija, kad mūzika nemaz neskancējusi.

Centrālījas dvēsele biedē un aizrauj vienlaikus. Tā ir vieta, kas atstāj dziļu iespaidu uz jebkuru tās apmeklētāju. ☹

Latvijas Republikas biedrība

„Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija“

Tamāra Rimša, patnieceja ar 12 gadu pieredzi
aiņina apgūt ajurvēdas masāžas:

Čerņipi. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants. Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

Mukhabhjangs. Kosmētiska Ajurvēdas masāža un jaunību paldzinoša procedūra.

Sambalveta. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reproduktīvās, gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksīnus.

Itaru Daniela Čikīta. «Pasaules ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus, pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

Marma Čikīta. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju, atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā līmenī sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

Tanmasas pāļu masāža stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

Darbības. Pretcelulīta masāža un procedūra svāra samazināšanai.

Var veikt arī kā pašmasāžu.

Seko jiet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv, tālrunis 29493710

Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts masāžas
praksē

Lietuvas svētais

Latvieši vēl tikai gaida bīskapa Boļeslava Sloskāna beatifikāciju, bet mūsu brāļu tautai lietuviešiem ir vairāk paveicies – viņiem jau sen ir savs svētais, turklāt tāds, kuru godina visā kristīgajā Eiropā.

▼ *Auguste Ezeriņa*

Par Latvijas pirmo svēto gan uzskata Meinardu, kas kristianizēja vietējās ciltis, taču nav pierādīts, ka tas piederēja pie latviešu tautas. Svētais Kazimirs bija Polijas un Lietuvas karaļa un Ungārijas un Bohēmijas karaļmeitas dēls, bet pats Kazimirs sev atzina tikai vienu titulu – debesu valstības pilsonis. Viņa iso dzīvi raksturo šķīstība, dievbijība un dedzība labos darbos.

Ģedimina dzimtas atvase

Svētā Kazimira dzīve bija īsa – 25 gadi

un pieci mēneši. Viņš piedzima Vāveles pilī Krakovā, nomira Grodņā, kas toreiz bija Lietuvas dižkunigaitijas teritorija. Kazimirs bija Ģedimina jeb Ģedimainišu dzimtas atvase, īsts lietuvietis no tēva Lietuvas dižkunigaiša Kazimira puses, savukārt viņa māte bija austriete Elizabete no Hābsburgu dinastijas. Karaliskajā ģimenē bija sesi dēli un piecas meitas. Kazimirs bija astotais bērns. Vecāki viņu audzināja reliģiskā gara, un Kazimirs bija pats dievbijīgākais no brāļiem. Viņš bija skaists jauneklis, fiziski un garīgi labi attīstīts, viņam piemita labas politika spējas, jau kopš agras jaunības Kazimirs daudz piedalījās valsts pārvaldē.

Trīspadsmit gadu vecumā viņš devās karagājienā uz Ungāriju. Divus gadus Kazimirs aizvietoja savu tēvu karali, kas ceļoja pa Lietuvu un citām valstīm. Lietuvā un Po-

lijā viņš tika uzskatīts par lietuviešu garīgo vadītāju, kas aizstāvēja pret pareizticīgo reliģiju un kara draudiem no Maskavas. Kazimirs nostiprināja valsti, atmaksāja parādus, izskauda noziedzību provincēs, reformēja galmu un atjaunoja draudzīgas attiecības ar Svēto krēslu, kas bija novājinājušās, tēvam Kazimīram IV uzturot kontaktus ar husītiem. Kur nu vēl labāku karaliskā troņa pēcteci varētu vēlēties?! Taču Kazimirs bija nolēmis veltīt sevi visaugstākajam – Dievam.

Dilonis un nevainība

Jaunais princis dzīvē bija askēts, zem karaliskā apģērba nēsāja asu saru audumu, gulēja uz grīdas, lūdās pie slēgta dievnama durvīm, daudz palīdzēja nabagiem, atraisītiem un bāreņiem. Viņš bija dedzīgs Diev-

LŪGŠANA SVĒTAJAM KAZIMIRAM

O, Svētais Kazimirs, brīnišķīgais lilijas zieds, šķīstības un jaunavības paraugs visiem ticīgajiem laudim! Mīlestības dēļ uz Jēzu un Dieva māti Mariju tu labāk izvēlēties nāvi nekā pazaudēt savu miesas šķīstību. Palidzi man arī saglabāt dvēseles un miesas skaidrību Dieva tā Kunga godam. Āmen!

KAZIŠA TIRGUS UN VERBAS

Katru pavasari 4. martā Lietuvā plaši atzīmē Svētā Kazimira svētkus.

Tajos ir dažādas tradīcijas. Kādreiz sievietes šajos svētkos visu dienu esot staigājušas basām kājām, godinot Kazimira askētisko dzīvesveidu. Citos Lietuvas novados, piemēram, Suvalkijā, pēc vietējās tradīcijas visa draudze 4. martā gavējusi, bet Kučūnos bagātīgi ziedojuši nabagiem. Taču arī ar tik askētisku svēto, kāds bija Kazimirs, saistīts kāds liksms notikums – *Kaziuko mugės* (Kaziša tirgus) Viļņā. Iespējams, tam ir sakars ar seno pavasara atnākšanu un slavēšanu. Galvenais svētku simbols ir greznās Viļņas verbas – uz klūdziņas ipašā veidā

mātes godinātājs, sauca to par savu labo māti un pat uzrakstīja tai veltītu himnu *Omni die dic Mariae!* – Katru dienu dziediet Marijai!, kuru arī pats katru dienu skaitīja. 120 gadus pēc viņa nāves šis himnas norakstu atrada zem Kazimira pagalvja šķirstā.

Diemžēl Kazimiru skāra tā laika izplatītā kaite dilonis, ko faktiski nebija iespējams izārstēt. Izmisušie ārsti Kazimiram kā zāles pret diloni ieteikuši laulības ar Svētās Romas impērijas imperatora Frīdriha III meitu Kunigundi, kam piekrituši arī vecāki, tomēr jauneklis labāk bijis ar mieru mirt, nevis atteikties no nevainības un krist grēkā.

Pēcnāves brīnumi

1483. gadā Kazimirs ieradās Lietuvā zemē, kas piederēja viņa tēvam Kazimiram IV, vectēvam Jagailim un vecvectēvam Aļģirdam. Tomēr jau pēc gada slimība viņu uzvarēja. Viņa miesas tika guldītas Viļņas katedrālē. Drīz sāka izplatīties ziņas par brīnumiem, kas notiekot pie viņa kapa Viļņā, kur daudzi smagi slimie atguvuši veselību. Daudzi cilvēki pēc tam sāka lūgties pie Kazimira atdusas vietas. 1518. gadā, kad krievi bija aplenkuši Polockas pili, esot parādījies jātnieks baltā apmetnī uz balta zirga. Turot

savīti sausie ziedi, meldri, putnu spalvas. Šo tradīciju saista ar 16. gadsimtu un jezuitiem, kuri iedibinājuši svinīgu gājieni uz Viļņu ar verbām, lai godinātu Svēto Kazimiru. Tirgū tiek dziedāts un dejots, amatnieki pārdod savus darinājumus, zemieki – savas preces. Un ir ticējums: ja Kaziša tirgū labi veicas, tad veiksies visu gadu.

Daudzi Viļņas studenti pirms grūtāka eksāmena iegriežas katedrālē pie Svētā Kazimira, lai tas palīdz izvilkt vieglāku bileti.

rokās augstu paceltu zobenu, viņš pārvedis lietuviešu karotājus pāri Daugavai. Karotāji esot bijuši pārliecināti, ka jātnieks nav neviens cits kā pats Svētais Kazimirs. Nostāsti vēsta, ka karu laikā ar Maskavu 1518. un 1654. gadā Svētais Kazimirs sargājis lietuviešu karaspēku. Pāvests Leons X izveidoja komisiju, kurai bija jārupējas par liecību vākšanu kanonizācijas procesam. Jau 1521. gadā viņš Kazimiru pasludināja par svēto, bet pāvests Klemenss VIII – par svēto.

Brīvības simbols

Kad 1795. gadā Lietuva nonāca Krievijas sastāvā, cara valdība centās pārkrievot lietuviešus, kā arī propagandēja pareizticību. Viļņas Svētā Kazimira baznīcu atdeva pareizticīgajiem, aizliedza svinēt Svētā Kazimira svētkus, jo Kazimira kults bija simbols cīņai par ticības brīvību.

1948. gadā pāvests Pijus XII iecēla Svēto Kazimiru par lietuviešu jaunatnes īpašo debesu aizbildni, šādā veidā sevišķi pagodinot padomju okupācijā nonākušo lietuviešu tautu. Kad 1950. gadā Viļņas katedrāle tika slēgta un pārvērsta par mākslas muzeju, Svētā Kazimira pišli 1953. gadā tika aizvesti uz Svētā Pētera un Pāvila baznīcu, taču pašā Atmodas sākumā, 1989. gada 4. martā, tie ar plašām tautas svinībām un godu atgriezās savā atdusas vietā. ☺

CD Lūgšana ar mūziku veiksmēi!

Dzīla, patiesa, gaiša, harmoniska lūgšana, kas maina cilvēka iekšējo pasauli

CD iespējams iegādāties Rīgā, Valmieras ielā 3, iepriekš piesakoties pa tel. 26160722 vai ilze@aurafoto.lv

Iespēja piegādāt arī ar Latvijas pasta starpniecību.

www.magistry.eu

Maģiskie PUNKTI

Akupresūra tiek visnotaļ atbalstīta un rekomendēta to ārstu vidū, kuri to praktizē. Viņi aizstāv uzskatu, ka ar akupresūras palīdzību var ārstēt galvassāpes, migrēnu, muguras sāpes, artrītu, samazināt svīšanu, apturēt deguna asiņošanu. Neizpaliek arī solījumi par skaistumu, mundrumu un vingrumu. Vai tas ir iespējams?

▼ *Liene Jeromāne*

Akupresūra ir punktu metode sāpju mazināšanai, kas radusies Senajā Ķīnā pirms aptuveni 5000 gadu un Ķīnas tradicionālajā medicīnā tiek izmantota kopā ar citām ārstēšanas metodēm, piemēram, ar akupunktūru. Ārstēšana enerģētiskajā līmenī nostabilizējusies Rietumu kultūrā un tiek izmantota gan ārstniecības iestādēs, gan mājās, bet, lai nenodarītu sev pāri, der ievērot dažas niansas.

Ārstēšanas laikā tiek masēti īpaši punkti, kuros uzkrājas iekšējo orgānu enerģija. Tie ir tie paši enerģētiskie punkti, ko iz-

manto akupunktūrā. Šos punktus var masēt pats, un to var darīt arī kāds cits. Ķīnas tradicionālajā medicīnā akupresūru galvenokārt iesaka kā papildu ārstēšanas metodi, ko izmanto kopā ar akupunktūru.

Remdē sāpes un uzlabo izskatu

Akupunktūras ārste Inese Kokare uzsver, ka akupresū-

ru var izmantot hronisku sāpju gadījumos, tomēr "iedarbībai uz katru akupunktūras punktu jābūt precīzi dozētai atkarībā no slimības stadijas vai smaguma. Ja slimība ir akūta, nedrīkst izvēlēties akupunktūras punktus, kas ir tiešā sāpju tuvumā. Akupresūra ir ļoti efektīva funkcionālu traucējumu ārstēšanā un noregulēšanā". Ārste piebilst, ka ar akupresūru nevar, piemēram, atjaunot locītavas, vienīgi var atvieglot simptomus, kas

saistīti ar to bojāto struktūru.

Speciāliste, piemēram, iesaka vakaros masēt pēdas, atrodot sāpīgās zonas. "Iedarbojoties uz pēdām, īpašas zināšanas nav vajadzīgas," teic ārste un paskaidro, ka, masējot pēdas, notiek pozitīva iedarbība uz iekšējiem orgāniem, un visi tajās esošie punkti ir derīgi ārstēšanai. Medicīnā tiek izmantota tāda ārstēšanas metode kā refleksoterapija, kurā tiek stimulēti enerģētiskie punkti uz pēdām un rokām.

Sejas joga pasniedzēja Inga Gromova uzskata, ka ar sejas joga saudzīgā veidā var uzlabot sejas izskatu – pacelt tās ovālu, likvidēt zilos lokus zem acīm, samazināt rievus. Inga ar to

**VAI AKUPRESŪRU VAR
APGŪT PATS?** Latvijā nav iespējams
padziļināti apgūt akupresūru, nestudējot
medicīnu. Nepieciešamos punktus var parādīt
speciālisti (akupunktūras ārsti, masieri, kā arī
citi speciālisti, kuri savās ārstēšanas metodēs
izmanto akupresūru), daļu no tiem iespējams
apgūt, apmeklējot masāžas vai vingrošanas
nodarbības, kurā programmā ietilpst
akupresūra.

Masējot pēdas, notiek
pozitīva iedarbība uz
iekšējiem orgāniem, un
visi tajās esošie punkti
ir derīgi ārstēšanai.

UZMANĪGI!

Lai gan akupresūra tiek uzskatīta par vienu no saudzīgākajiem veidiem, kā atbrīvoties no vieglām saslimšanām, pirms tās veikšanas ir jākonsultējas ar speciālistu. Jo sevišķi gadījumos, ja ar akupresūru plānots ārstēt mazus bērnus. Vienīgi speciālists var parādīt precīzas punktu atrašanās vietas un noteikt slimības cēloni. Ja slimnieks nevērsas pie ārsta, bet pats nosaka diagnozi, ir risks, ka tā var būt kļūdaina un simptomiem ir pavisam cits cēlonis,

arī saslimšana var izrādīties krietni vien nopietnāka.

TĀPĒC NEVAJADZĒTU:

- ◆ pašam sev censties noteikt diagnozi;
- ◆ masēt tur, kur ļoti sāp;
- ◆ masēt punktus no visa spēka (punkts ir jāsajūt, tomēr masāžai ir jābūt patīkamai);
- ◆ masēt ar nenoteiktu skaitu kustību (katram skaitlim ir sava nozīme). Ja punkti tiks noteikti neprecīzi, vēlams rezultāts var netikt sasniegts.

Seja ir mūsu karte, kas parāda veselības stāvokli kopumā. Uz sejas ir ļoti daudz biopunktu. Tos stimulējot ar akupresūras paņēmieni, var uzlabot iekšējo orgānu veselību un sakārtot savu veselību, līdz ar to uzlabot sejas izskatu.

Inga Gromova iesaka

CĪNĀ AR SAAUKSTĒŠANOS

Punktu stimulācijai izmanto lielo vidējo pirkstu vai īkšķi. Stimulē nevis ar pirksta galu, bet ar spilventiņa mīksto daļu. Uz punktu uzspiež pietiekami spēcīgi, lai sajustu zem ādas kaula virsmu. Masāžu veic septiņas reizes pulksteņa rādītāja kustības virzienā, tad septiņas reizes pretēji un atkal septiņas reizes rādītāja kustības virzienā, lai kopā būtu 21 reize. Stimulāciju veic elpas aiztures brīdī, bet izelpas brīdī uzspiež uz punkta. Punktu stimulāciju veic trīs ieelpās, lai kopā sanāktu 63 reizes (21x3). Katram virzienam un skaitlim ir īpaša nozīme.

Cilvēki raksta...

“Man liekas, ir ļabi apzināties, ka tu dari sev kaut ko labu un vērtīgu, līdz ar to ceļas pašapziņa.”

“Saaukstēšanos un galvassāpes es ārstēju ar speciālu elpošanas metodi un akupresūru. Jau agrāk salīdzinoši maz lietoju medikamentus, nu to daru vēl retāk.”

“Draudzenes pamudināta, apmeklēju ārstu homeopātu, kurš ar akupunktūras palīdzību izārstēja kuņģa sāpes un vēlākajos gados arī kuņģa čūlu. Es biju apreibusi no tās sajūtas, ka man vairs nesāp kuņģis.

leraduma pēc vēl dažreiz turēju rokas pakrūtē un jautāju sev, kāpēc es tur turu rokas, man taču vairs nesāp.”

“Ar akupresūras palīdzību ārstēju muguras sāpes gan pie speciālistiem, gan mājās.”

“Ārsts man parādīja nepieciešamos punktus un metodes, lai es varētu būt pašprietiekama un pati sev palīdzēt.”

“Kā piecelos, tā sāku ar sejas masāžu. Ar akupresūras palīdzību man ir izdevies uzlabot redzi.”

sāka nodarboties pēc pārslimotās vegetatīvās distonijas. Savās nodarbībās viņa izmanto akupresūru kā vienu no nosacījumiem sejas skaistuma uzlabošanai un veselības nostiprināšanai. “Seja ir mūsu karte, kas parāda veselības stāvokli kopumā. Uz sejas ir ļoti daudz biopunktu. Tos stimulējot ar akupresūras paņēmieni, var uzlabot iekšējo orgānu veselību un sakārtot savu veselību, līdz ar to uzlabot sejas izskatu.

Vīspirms skuju vannas un meditācija

Sejas jogas pasniedzēja uz-

skata, ka saslimšanās ir vainojamas cilvēka negatīvās emocijas. Ari Inese Kokare piekrit: “Enerģētiskais lauks deformējas, ja cilvēks ir pārņemts ar negatīvām jūtām un emocijām.” Stresu var izraisīt dažādi faktori, arī dažādas saslimšanas, tāpēc ārste iesaka mēģināt neiekulties stresa situācijās. “Ja cilvēks ir iedzimti nenoturīgs un vājš pret stresu, agri vai vēlu organisma pielāgošanās spējas stresam izsīkst.” Ārste stresa noņemšanai iesaka ūdens procedūras: skuju vannas, nodarbības baseinā vai kontrastdušas. Ari sejas jogas pasniedzēja Inga Gromova akupresūras vietā labāk iesaka meditāciju ●

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Zvaigznes sargā patiesu mīlestību. Neslēpiet savas jūtas. Naudu tērējiet mērķtiecīgi. Pieversiet uzmanību izpardošanam. Jauninājumi un izgudrojumi nostiprinās ietekmi profesionālā vidū. Strādājiet, bet bez parpūles. Labvēlīgs laiks pieredzes apmaiņas braucienam. Ieturiet mērenību ēšanā, dzeršanā un mīlestībā. Neatraidiet tuvinieku palīdzību. Sakiet labus vārdus vecākiem.

LABĀS DIENAS

23.II	Nestrebiet karstu!
1.III	Apsveiciet radu pāri jubilejā!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestībā novērtējiet romantisku piedāvājumu. Vēlme būt noteicējam var traucēt attiecības. Nebaidieties no atbildīgiem uzdevumiem. Naudas lietas iespējami perspektīvi piedāvājumi. Izmantojiet agrāk veidotos uzkrājumus. Dienas piepildīs aktīva rosība. Stingri turieties savā darbā, nav piemērots laiks jaunas vietas meklējumiem. Atturieties no pamācībām.

LABĀS DIENAS

26.II	Baudiet romantiku mūzikas skaņās!
1.III	Pazīmējieties skalā burziņā!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Neparastos apstākļos dzims jaunas attiecības. Aizstāviet mīloto pret nepelnītu kritiku. Finanšu jautājumi risināsies pēc izstrādātā plāna. Nepārmaksājiet par kāroto pirkumu. Enerģijas pieplūdums ļaus paveikt iecerēto. Varat uzņemt individuālu atbildību. Uzmaniet hronisku kaiti. Tuvinieki radīs drošības sajūtu. Lidzīlveiki uzliecīs tavas rūpes.

LABĀS DIENAS

23.II	Relaksācija sveču gaismā.
1.III	Kokteiļvakars ar draugiem.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlotais cilvēks bus vislabākais draugs. Iegādājieties biļetes izcila kultūras notikuma apmekļojumam. Apmieriniet alkas pēc romantikas. Dāviniet ziedus pat bez iemesla. Neļaujieties rutīnas žņaugiem. Naudas jautājumos paviršība var dārgi maksāt. Personiskās simpatijas var traucēt labām partnerattiecībām. Par norunām vienoties rakstiski. Draugu klatbūtne darīs možu,

LABĀS DIENAS

21.II	Sveču vakars divatā.
2.III	Saturīga brīvdiena kopā ar mīļajiem.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Atbrīvojieties no ilūzijām. Neuzspiediet savu gribu. Būsiet gatavi šķērdēt naudu mīlestības dēļ. Strīdi par materiāliem jautājumiem nedos rezultātus. Veiksies darbi kolektīvā. Raiti ritēs celtniecības vai dizaina projektu īstenošana. Labs laiks pārmaiņām karjerā. Uzturiet kontaktus ar dažāda vecuma radniekiem. Izdevīga iepirkšanās. Bērnu labprāt uzklausiš pamācības. Ģimenē miers un sapratne.

LABĀS DIENAS

21.II	Negaidīta tikšanās ar skolasbiedru.
25.II	Cerīga darba intervija.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Mīlestību var ietekmēt attiecības ar ģimenes locekļiem. Romantiski notikumi ārpus mājām. Stingrāk jākontrolē izdevumi. Neizdodiet naudu emociju iespaidā. Kūpīgi parbaudiet rēķinus. Spozas idejas kādu laiku var palikt uz papīra. Dabūbiedri aicinās iesaistīties jaunā projektā. Papildiniet informāciju. Veselība atkarīga no nervu sistēmas stavokļa. Mājās saspringta gaisotne.

LABĀS DIENAS

21.II	Pamiers ģimenē.
2.III	Kāzu svinības.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Attiecībās domīnes vēlēšanas iepriecināt mīloto. Dariet to biežāk. Labākā izvēle ir ceļojums divatā. Vadības atbalsts palīdzēs veidot karjeru. Varat sākt domāt par biznesa paplašināšanu. Patikama ziņa par materiāliem ieguvumiem tuvā nākotnē. Veselīgs uzturs ar mazu pipariņu stiprina imunitāti. Vairojiet labestības gaisotni apkārtējos cilvēkos. Neslēpiet no tuviniekiem savas raizes.

LABĀS DIENAS

28.II	Rociet dziļāk!
1.III	Noskaņojumu uzlabos jauns tērps.

UDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Attiecības dzims no viena vārda, viena skata. Pagādām par savu laimi nevienam nestāstiet. Saņemsiet nopelnīto atalgojumu. Noformējiet ienākumus legāli. Raiti veiksies radoši darbi. Nepieciešams nopietns pasākumu grafiks. Plānojiet pavasara darbus. Atbalstiet atvases centienus. Parūpējieties par vecāku veselību. Labs laiks tuvinieku kopā būšanai.

LABĀS DIENAS

23.II	Prieks par spontānu pirkumu.
1.III	Mīļa dāvana – rotaļu lācītis.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Darbvietā var dzimt stabilas attiecības. Iespējams pozitīvs pavērsiens laulības dzīvē. Novērtiet savu reālo materiālo situāciju. Varat tērēt nekustamajam īpašumam. Lielā nozīme saskaņai darba biedru starpā. Gādājiet par vairākuma atbalstu projektam. Jeticama kāju vēnu profilakse. Varat iegādāties mēbeles un tekstilijas majokļa atsvaidzināšanai. Pēc nopietnām pārrunām radīsies saprašanās ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

21.II	Jaunu gaitu sākums.
1.III	Izdevīgs naudas darījums.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Attiecībās atrisināsies sirdi nomācoša problēma. Izklaides pasākumā intriģējoša iepazīšanās. Lieliem plāniem nepieciešams stabils ienākumu avots. Ienākumi necerētā veidā. Lēmums būs ietilpinam neskaidros apstākļos. Varat uzņemties nekustamā īpašuma pārvaldīšanu. Dosiet priekšroku vakariem ģimenes vidū. Atradiet kopsaucēju bērnu audzināšanas jautājumos.

LABĀS DIENAS

21.II	Veiksmīgs ceļš zem kājām.
2.III	Var piepildīties sapnī redzētais.

UDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Mīlestībā galējības. Romantiska jasma līdzās materiālam aprēķinam. Prognozēti ienākumi. Kopīgie līdzekļi jātērē atbildīgi. Individuāls darbs vairāk būs gandarījumam. Kolektīvā saņemsiet atzinību par precizitāti un kārtību. Draudzībā radošs pacēlums. Vairāk laika būs jāvelta tuviniekiem. Sarežģītas diskusijas ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

23.II	Jautri, gaiši, asprātīgi pasākumi.
1.III	Visu ar mēru.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Dažādi apstākļi ļaus izziest savu pievilcību un šarmu. Kādu situāciju spēsiet atrisināt pēc sava prāta. Naudas jautājumos koķeta neapdomība. Papildu ienākumi. Iedvesma sparnos. Veiksies ar mākslas jomām saistīti darbi. Sviniet brīvdienas, darbi pagaidīs. Stresu mazinās iecienīta mūzika. Vislabāk jutīsieties mājās. Baudisiet tuvinieku cieņu.

LABĀS DIENAS

21.II	Varat ieņemt starta pozīciju.
2.III	Patikami pārsteigs labi jaunumi.

MĒNESS KALENDĀRS

no 20. februāra
līdz 5. martam

Viena no perioda galvenajām iezīmēm – no 23. februāra par kustību, komunikāciju un domāšanu atbildīgā planēta Merkurs kosmiskajos mērogos atradīsies retrogrādā un sev nelabvēlīgā kustībā, tāpēc esiet pacietīgi. Līdz pat 17. martam iespējami pārpratumi, neskaidrības, izklaidība, ilūzijas. Pilnmēness 25. februāra vakarā nebūs sevišķi izteiksmīgs – vien sašķaidīs kādu nepamatotu ambīciju vai iluzoru pārliecību, ja tai apakšā nav ne zināšanu, ne piepūles, ne plāna. Toties dienas kļūst arvien garākas, vakari – gaišāki, saule – spožāka. Pavasaris nāk!

Sastādījusi astroloģe **LIGA ŠIRONA**

20.02.2013. trešdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 12:45 ☾ 00:00–12:45	
21.02.2013. ceturtdiena	Mēness Vēzi	
22.02.2013. piektdiena	Mēness Vēzi ☾ 04:08–24:00	
23.02.2013. sestdiena	Mēness Vēzi/Lauva 00:12 ☾ 00:00–00:12	
24.02.2013. svētdiena	Mēness Lauvā	
25.02.2013. pirmdiena	Pilnmēness 22:26 Mēness Lauvā/Jaunavā 08:52 ☾ 06:50–08:52 ☾ 16:29–24:00	
26.02.2013. otrdiena	Mēness Jaunavā ☾ 20:13–24:00 ☾ 00:00–04:20	
27.02.2013. trešdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 15:02 ☾ 00:00–15:02	
28.02.2013. ceturtdiena	Mēness Svaros ☾ 10:37–24:00	
1.03.2013. piektdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 19:33 ☾ 00:00–19:33	
2.03.2013. sestdiena	Mēness Skorpionā	
3.03.2013. svētdiena	Mēness Skorpionā/Strēlniekā 23:10 ☾ 11:19–23:10	
4.03.2013. pirmdiena	Mēness Strēlniekā ☾ 16:32–24:00	
5.03.2013. otrdiena	Mēness Strēlniekā ☾ 17:28–24:00 ☾ 00:00–05:23	

☽ MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – lai-

ka sprīdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

● Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.

◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.

○ Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojausām

6.-19. marts
Nr. 5 (68) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

**RAGACIEMA
AGNESE:**

ES SAPRATU,
KĀ JŪTAS
DIEVS

SIEVIETES,
KURAS DEJO
AR VILKIEM

Bahājieši

PAŠI
SEV
GARĪDZNIKI

**DŪMU
MUTUĻU
SPĒKS**

Kā
dzimšanas
dienā

**IEPROGRAMMĒT
VEIKSMI**

**AKTIERIS
=
EZOTERIKIS?**

MITIEM APVIŅĀ
MOHENDŽODARO

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA ■ DIENAS ŽURNĀLI

Ļesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Sirdi ienāk pavasaris. Ikviena ilgojas pēc šā gada laika – cits atklātāk, cits slēptāk. Šajā laikā parādās vairāk enerģijas, savā ziņā gribas mosties no ziemas miega. Šīs divas nedēļas būs piemērotas, lai šakārtotu sev tuvo vidi un uzsāktu ko jaunu.

Žurnāla iepriekšējos numuros tika pieminēti **simorona rituāli**. Daudzi jautā: ko īsti nozīmē šis maģiskais vārds? Īsi varētu teikt tā: simorons ir praktiskās psiholoģijas metode, kuras pamatā ir smaids un humora izjūta. Tā māca neuzvert savu problēmu nopietni. Un tas arī ir viens no paņēmieniem, kā tikt vaļā no problēmas. Ir konkrēti rituāli, kurus veicot varat iegūt vēlamo.

MAĢISKAIS KALENDĀRS

6.–19. marts

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	*MD – Mēness diena				

6	No 3:49 – 24. MD	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem projektiem, mājām, darbiem. Ieteicams izvēlēties tieši lielos plānus vai darbus, ko uzsākt. Veiksme ilgtermiņa projektiem.
10	No 5:53 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem. gūs panākumus.
11	No 6:12 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA. Laba diena, lai turpinātu tikai iesāktus darbus. Ieteicams atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nedrīkst lietot alkoholu.
11	No 21:51 – 1. MD	MAĢISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. Labākais laiks, lai plānotu. Dedziniet čekus, iekārtojiet makus, varat veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus. 1. MD ilgst līdz 12. marta plkst. 6:30.
14	No 7:08 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Iestājoties 4. MD, labi veikt pirkumus, kas paredzēti sevis pilnveidei.
16	No 7:56 – 6. MD	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus. Iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas veikt simorona rituālus, kas paredzēti, lai kaut ko iegūtu. Labi veikt noderīgus un lielus pirkumus.
17	No 8:28 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.
19	No 9:54 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no krāmiem, kārtojiet mantas, īpašu uzmanību pievēršot grāmatu plauktiem, žurnāliem un žurnālu galdiniem. Nav ieteicams neko pirkt, izņemt produktus, plānot, uzsākt vai veikt jaunus darbus. Var turpināt tikai iesāktus, kā arī nenozīmīgus darbus.

Žurnāls *Citādā Pasaule* sadarbībā ar izdevniecību *Zvaigzne ABC* izsludina vēstulu konkursu!

MANI ENĢEĻI

Vai esat piedzīvojuši brīžus, kad varat teikt "Man engēlis stāvēja klāt!", vai esat engēļus redzējuši? Vai jums ir savs sargengēlis, ar kuru varat visu sarunāt vai, tieši otrādi, pastīdēties? Kādu vietu jūsu dzīvē ieņem engēļi? Varbūt jums ir maza engēļa figūriņa, ko nēsājat līdzī un kas jums palīdz? Bet varbūt jums ir zināms kāds stāsts par engēļiem, ko izstāstījis draugs? Izstāstiet arī mums šos stāstus!

Labākās vēstules autors balvā saņems izdevniecības *Zvaigzne ABC* izdoto **ENĢEĻU ORĀKULU** (36 kārtis + grāmata).

Enģeļu orākuls piedāvā iespēju piekļūt šim dievišķās gudrības avotam. Uz skaisti noformētajām kārtīm attēlots kāds no debess valstības engēļiem, kas dāvā mums izpratni, zināšanas un atklāsmi, lai palīdzētu atrisināt ikdienas problēmas un tikt galā ar nopietnākiem dzīves izaicinājumiem. Engēļu kāršu lasījumos nav nekā negatīva vai satraucoša, jebkurai situācijai tiek piedāvāti pozitīvi, mīlestības un dziedinošas enerģijas piepildīti risinājumi. Grāmatā atradīsiet izsmelošu skaidrojumu par katru kārti, kā arī šīs vienkāršās sistēmas lietošanas pamācību.

Vēstules sūtiet: vēstulu konkursam **MANI ENĢEĻI** citadapasaule@dienaszurnali.lv; <http://www.draugiem.lv/cpasaule/> žurnālam *Citādā Pasaule* Mūkusalas ielā 15, Rīga, LV-1004

Čelazīmes, kā atkal kļūt par vilceni

Grāmata, kas piedzīvojusi negaidītu popularitāti, ļauj saprotamā veidā iedziļināties sevī un atkal kļūt par pilnasinīgu sievieti, ja šī sajūta ir kaut kur pazudusi.

▼ Dana Sinkeviča

PIRMATREISĀS SIEVIETES SPĒRU NEBEĻĪJOT
**SIEVIETES, KURAS
SKRIEN AR
VILKIEM**

Klarisa Pinkola Estesa, Ph.D.

Kad grāmata *Sievietes, kuras skrien ar vilkiem* iznāca Amerikā, tā 145 nedēļas (gandrīz trīs gadus!) turējās *The New York Times* visvairāk pārdoto grāmatu topā. Latviski grāmata lasama aptuveni divus mēnešus un arī nepazūd no grāmatnicu bestselleru sarakstiem. Turklāt ar nosacījumu, ka šī nav nekāda vieglā lasāmviela pirms gulētiešanas. Ir cilvēki, kas vairāk nekā 1000 lappušu biezo grāmatu lasa gadiem. Jo nav jau jēgas izlasīt, lasītajā ir jāiedziļinās un jāsak rakņāties sevī. Un tas, protams, nav nekāds patīkamais process. Bet tikai tā var nokļūt atpakaļ tur, kur autore mūs aicina, proti, atjaunot saikni ar savu dabisko būtību. Var teikt arī pavisam vienkārši: grāmata palīdz apzināties sevi pašu un līdz ar to

risināt dažādas situācijas, tostarp problēmas un kompleksus. Tikai pateicoties izteiksmes veidam, kadu izvēlejusies autore – brīnumpasaku un mitu analizēšanai –, visa šī sarežģītā konstrukcija, kas balstīta Junga analitiskajā psiholoģijā, ir daudz vieglāk uztverama.

Grāmata ir sakūlusī daudz putu un kaķu, libu, tā diezgan ekscentriski nodēvēta gan par sieviešu jauno Bībeli, gan par moderno feminisma manifestu, iepriekš nepiedzīvotu novitāti, sievišķības rokasgrāmatu un kā tik vēl ne. Bet dažiem tā izraisa arī nepatiku. Piemēram, internetā atradu sadu kādu *Spigana* ierakstu: "Šī grāmata ir tā, no kuras turētos pa gabalu un ij nedomātu to lasīt. Visās malās to slavē, blogos un recenzijās stāsta, cik dziļas atklāsmes grāmata piedāvā, un tad vēl kronis visam – saitā *Goodreads* pavid viedoklis, ka grāmata varētu nepatikt tikai sovīnistu cūkām un pārlieku dedzīgam feministem." Starp citu, *Spigana* grāmatu beigās tomēr esot izlasījusi, tiesa, vērtējumā iedevusi tikai piecas balles no 10. Nepatīcis stils un viņa īsti neesot bijusi mērķauditorija. Tātad, tautas valodā runājot, ko šī grāmata īsti piedāvā un par ko cilvēki tā *cepas*?

Grāmata ekscentriski nodēvēta gan par sieviešu jauno Bībeli, gan par moderno feminisma manifestu, iepriekš nepiedzīvotu novitāti un sievišķības rokasgrāmatu.

© 2010 Warner Bros. Entertainment Inc. All Rights Reserved.

Grāmata māca mūsdienu
neirotikajai, no ār pasaules
vērtējuma atkarīgajai sievietei, ka
viņai drīkst būt sava vērtība.

Viedokļi

Viegli lasāma literatūra par būtiskiem psiholoģiskiem jautājumiem

ILZE JANSONE, rakstniece:

"Manuprāt, grāmata ir par sievietes ceļu pašai pie sevis. Jo galu galā Pirmatnējā Sieviete, visticamāk, ir tas, ko mēs apzīmējam ar vārdiem "mana būtība". Atlaušos nedaudz atkāpties no autorei ieskatiem un norādīt uz kādu būtisku apstākli – mēs diemžēl dzīvojam sačakarētā sabiedrībā, un tieši tāpēc jebkas īsts liekas aizkustinošs un teju vai sakrāls. Kā tas ir šīs grāmatas gadījumā. Turklāt grāmatas "labais darbiņš" ir parādīt vienu no veidiem, kā šo ceļu iespējams veikt, tāpēc ļoti pārskatāmas un labas ir ne vien pasaku analīzes, bet arī konkrētie jautājumi, kas grāmatā citviet izcelti atsevišķi.

Kāpēc tā ir tik populāra? Pirmkārt, tā ir uzrakstīta ļoti labi uztveramā valodā, lieliski un precīzi strukturēta pa nodalījumiem, tātad grāmata ir ļoti viegli lasāma, mūsu gadījumā – arī pateicoties lieliskajam tulkojumam. Otrkārt, tā pieskaras ļoti būtiskiem psiholoģiskiem jautājumiem. Kaut vai vienkāršajam apgalvojumam, ka sieviete var būt vērtīga arī nepakārtoti apkārtējai pasaulei. Manuprāt, šī grāmata māca mūsdienu neirotikajai, nomāktajai, dažādām ezoterikas skolām tik pakļāvīgajai un no ār pasaules vērtējuma atkarīgajai sievietei, ka viņai drīkst būt sava vērtība, kas nav

pakārtota nekam ārpus viņas. Lai gan personīgi, man vilks ir ārkārtīgi simpātisks dzīvnieks, tikpat labi kādai citai sievietei Pirmatnējās Sievietes simbols varētu izrādīties piemēram, kaķis, ja vien to atbrīvotu no sociālo mītu virskārtas un mēģinātu palūkoties uz to kā uz tīru arhetipu, cik nu vien tas iespējams."

Mūsdienu problēma – nenovērtējam pirmatnējo sievieti

EVIJA ŽIBA, studente:

"Katru pasaku var interpretēt ļoti dažādi, un tikpat dažādi mēs varam izprast terminu "Pirmatnējā Sieviete". Kas tad īsti ir šī sieviete, kura skrien ar vilkiem? Izrādās, viņa ir daļa no ikvienas sievietes. Pirmatnējā Sieviete ir mežonīga, viņai piemīt dzīvnieciski instinkti, bet viņa spēs mūs pasargāt un pasaudzēt, ja tas būs vajadzīgs. Mūsdienu sieviešu problēma ir tā, ka mēs neprotam novērtēt šo Pirmatnējo Sievieti, nedodam viņai nepieciešamo brīvību.

Šajā grāmatā autore pamāca, kā atgriezties pie Pirmatnējās Sievietes. Sis ceļš būs ļoti individuāls – vienai vieglāks, citai šķietami neiespējams. Varbūt kādai būs jāatsakās no kaut kā sev tuva, bet citai jāpamaina kāda sava īpašība, taču būs arī sievietes, kurām dzīve būs jāmaina par 180 grādiem. Iespējams, šī grāmata palīdzēs atrast īsto ceļu vai vismaz parādīs pareizo virzienu, kurā doties."

ČETRI IEMESLI, KAS NEGAIDĪTI UZRUNĀ

Visticamāk, katrs lasītājs atradis vismaz divdesmit detalizētu iemeslu, kas viņam šķitīs būtiski, lai iedziļinātos grāmatā, taču ir vismaz četri, ko vērts izcelt īpaši, līdz ar to saprotot, kāpēc šī grāmata iekarojusi tādu popularitāti, un novērtējot, vai jums tā der vai ne.

1. Pirmatnējā Sieviete

Klarisas Pinkolas Estesas grāmatas mugurkauls ir aicinājums "sievietei parastajai" atrast sevī Pirmatnējo Sievieti. Ar to nedomājot zvēradās tērpušos būtni ar akmens nazi rokā, kas ugunskurā cep mamuta ciskas gabalu un dzīvo alā. Pirmatnējs – tas nozīmē arī savvaļīgs, brīvs, nepieradināts, sākotnējs. Filozofijas doktors profesors Igors Šuvajevs, kurš ir arī grāmatas *Sievietes, kuras skrien ar vilkiem* zinātniskais konsultants, Pirmatnējo Sievieti izskaidro vēl saprotamāk: "Runa ir par veselu sievieti. Ne tikai šaurā veselības nozīmē, bet tajā, ka viņa ir brīva savā daudzveidībā. Ne tikai laba, slikta vai kaut kādā konkrētā lomā ierobežota. Vēl ir labs vārds "pilnasinīga", mēdz teikt arī "apaļš cilvēks" ar to nedomājot viņa ķermeņa parametrus." Estesai ir arī pamatojums, kāpēc sievietei sevī jāatrod šī pirmatnējā lēdija un

kāpēc viņa pati jau vairāk nekā 20 gadu turpina Pirmatnējās Sievietes arhetipa izpēti: "Tradicionālā psiholoģija tikai garāmejojot piemin vai pat noklusē problēmas, kas ir ļoti nozīmīgas sievietēm: jautājumus par arhetipisko, intuitīvo, seksuālo un ciklisko, par sievietes vecuma posmiem, viņas rīcību, viņas zinību, par sievietes radošo uguni." Laika gaitā un dažādu apstākļu dēļ, piemēram, neistas sociālas dzīves dēļ, kas uzspiež konkrētas lomas un standartus, mēs šo saikni ar pirmatnējo esam pazaudejušas, vai arī tā ir vājinājusies. "Kad mana takšu šķirnes sunite palika stāvokli, es domāju: nabadzīte, kā viņa zinās, ko tagad darīt? Taču veterinārārste mani nomierināja: taksenes ir ļoti labas mammas, viņām kontakts ar pirmatnējo dabu nav zudis, un viņa pati pieņems dzemdības. Viņa zinās, ko darīt. Un tā arī bija. Viņas uzvedība ļoti mainījās, taču Zuze tiešām bija laba mamma. Ir suņu šķirnes, kas jau tik tālu selekcionētas, ka šo saikni zaudējušas. Diemžēl to pašu var teikt arī par cilvēku "šķirmi" ar dzīvnieku pasaules līdzību problēmu ieskicē psihoterapeite Ginta Ratniece.

2. Vilcenes simbols

Estesa par veselās, pilnasinīgās, pirmatnējās sievietes simbolu ir izvēlējusies vilku, šis motīvs vijas cauri visai grāmatai. "Izvēli nosaka autore pieredze, taču vilki ir ļoti patiecinīgi tēli arī simboliska nozīmē. Jo viņi iemieso vitalitāti, attīstītu intuīciju, uzticību, drosmi, parliecību, turklāt bars savā starpā neplēšas. Vilcenes ir arī labas mammas. Ir vēl kāds aspekts, ko Estesa gan neuzsver – vil-

Grāmata varētu simtprocentīgi atbrīvot, piemēram, no kompleksiem par 90–60–90 standartiem, turklāt tā parādīs, cik stubli tie ir.

ku barā neviens tēviņš nekad neiekodīs mātītei," skaidro profesors Šuvajevs. Pretim šim veselīgumam Estesa liek emocionāli iekrāsotus simptomus, kas liecina par traumētām attiecībām ar pirmatnējo, savvaļīgo, vilcenisisko spēku: pilnīgs jūtu izsīkums, apspiestības sajūta, iedvesmas trūkums; sievietei regulāri trūkst dzīvīguma, viņa jūtas kā ieznaugta spilēs, nonākusi strupceļā, nespēja pārvarēt šķēršļus; viņa cieš no kūtruma, nedrošības, neizlēmības, nespējas izpausties vai nospraust robežas; viņa ir dziļi iestiguši ikdienībā, intelektuālās rotaļās, darbā vai bezdarbībā, jo tās ir drošākās vietas cilvēkam, kas zaudējis savus instinktus. Visticamāk, deviņas sievietes no desmit šajā raksturojuma atradīs sevi. Un vai tad no tā kādreiz negribas tikt vaļā?

3. Brīnumpasakas kā ceļazīmes

Taču, pirms iedvesmas pilnām tagad mesties meklēt sevi Pirmatnējo Sieviete, jā-

saprot, ka tas nozīmē ceļojumu pašai pie sevis un brīnumpasakas ietvertās zināšanas, kurām ir tieša saikne ar pirmatnējo informāciju, ir tikai ka ceļazīmes, kas palīdz orientēties šajā ceļojumā. Estesa šīs informācijas druskas ir uzlasījusi kā tāda pasaku arheoloģe un salipinājusi kopā. Protams, jāreķinās, ka viņa piedāvā sev izdevīgāko variantu. Tajā pašā laikā tas nav viņas individuālais modelis, viņa to ir aprobējusi uz citiem, piedzīvojusi, kā tas strādā. Grāmatā ir analizētas visdažādākās pasakas, piemēram, par Zilbardi, Vasilisu Brīnumgudro, Neglīto pilēnu, Sarkanajām kurpītēm, kā arī daudzi latviešiem mazāk zināmi sīžeti. Taču, tā kā grāmata nav vienkārša papļāpāšana un pasaku pastāstīšana, bet ir balstīta Junga analītiskajā psiholoģijā, jāreķinās, ka nāksies iedziļināties savā dvēselē, psihē, bezapziņā, iekšējā dzīvē – sauciet, kā gribat. Un ta nav nekāda ogumaize, tas, ko Jungs dēvē par *ēnu*, vien ir ko vērts – šeit "nobāžam" visu, ko ne tikai nesam attīstījušas vai pamanījušas, bet arī visu slikto, ko negribam sevi ieraudzīt. Taču te parādās brīnumpasaku un mītu efektīvā tātē – tēls, kas ir pasakas izteiksmes lūzēklis tai mūsu iekšējās dzīves daļai, kas mums jāiekustina, ir daudz saprotamāks par vārdu. Starp citu, šis princips īpaši labi iedarbojas uz latviešiem, uzskata profesors Šuvajevs, kurš mums ir raksturīgs poētisks, māksliniecisks izteiksmes un uztveres veids. Tas arī ir šīs kopuma iezīme arī Junga pozīcijā.

Ar pasaku palīdzību, analizējot to, piemērojot tās sev, mēs trenējamies ieraudzīt sevi visa pilnībā un krāsainā, un šī pati ieraudzīšanās Pirmatnējai Sieviete, ko mēs

IZDEVĒJI GRĀMATU NORAIDĪJA 40 REIZES!

Grāmatas *Sievietes, kas skrien ar vilkiem* autore Klarisa Pinkola Estesa ir filozofijas zinātni doktore, starptautiski pazīstama un godalgota dzejniece. Starptautiskās Analītiskās psiholoģijas asociācijas sertificēta Junga skolas vecākā analītiķe un *cantadora*, seno teiksmu glabātāja Latīņamerikas tautu kultūrā. Viņa pati raksta: "Manās dzimtās ir daudz teicēju: daudz vecu ungāru sievu, kuru valoda plūst vienlīdz raiti, gan sēžot uz koka sola ar plastmasas somiņu klēpī.. gan apgriezot kaklu vistai. Un daudz vecu latīņameriķņu sievu ar platiem gurniem un smagām krūtīm, viņas savus stāstus vēstī klaiņgājošajā *ranchera* manierē. ... Mums, pasaku teicējam, stāsts ir zāles, kas spēcina un dziedē cilvēku un viņa kopieru." Daudzus gadus Estesa bija arī K. G. Junga Pētniecības un izglītības centra izpilddirektore Amerikas Savienotajās Valstīs. Nu jau divdesmit gadu viņa strādā par pasniedzēju un vada privātpraksi. 68 gadus vecā Klarisa ir precējusies, trīs jau pieaugušu bērnu mamma. *Sievietes, kuras skrien ar vilkiem* ir Estesas pirmā grāmata, kas iekaroja milzīgu popularitāti. Grāmatu viņa rakstīja vairāk nekā divdesmit gadus... un gandrīz divreiz vairāk izdevēju to sākotnēji noraidīja. Autore tomēr nezaudēja cerību... kāda sava sapņa dēļ. Arī sapņi, tāpat kā pasakas, ir daļa no simboliskā materiāla, kas var izrādīties kā ceļazīmes cilvēka dzīvē. Estesa ticēja, nepadevās, un nu jau grāmata iztulkota 32 valodās.

Vilku dzīves noteikumi

**Tie iemieso spēju lielu daļu
sava mūža aizvadīt dziļā
saskaņā un būt saiknē ar
pilnasinīgo.**

- ✦ Ēst
- ✦ Atpūsties
- ✦ Starplaikos klejot
- ✦ Glabāt uzticību
- ✦ Mīlēt bērnus
- ✦ Gaudot mēness gaismā
- ✦ Spicēt ausis
- ✦ Ņemties ar kauliem
- ✦ Mīlēties
- ✦ Bieži rūkt

tas ir patikami, jo katrā no mums sēž arī kāda Baba Jaga vai Zilbārdis, vai vienkārši kāds "sliktais". "Taču, jo vairāk es pazīstu savu iekšējo pasauli, jo vairāk es varu nevis noliegt kaut kādus savus aspektus, bet saprasties ar tiem, komunicēt, līdz ar to arī labāk tikt galā ar problēmām reālajā pasaulē. Piemēram, tikt galā ar kompleksiem, ar to, kāpēc nevaru realizēt idejas, kāpēc mūždien gadās iemīlēties nepareizajos vīriešos." skaidro Ginta Ratniece. Jungam ir daži ļoti spilgti citāti par šo tematu, piemēram: "Psiholoģiskā likumsakarība vēsta: ja cilvēks neapzinās savu iekšējo situāciju, tā parādās ārējā pasaulē kā liktenis. Tātad, ja indivīds izjūt iekšējās pretrunas, bet neapzinās tās, apkārtējā pasaulē ir spiesta izspēlēt konfliktu, sadalīties divās pretējās nometnēs."

4. Runā par kompleksiem

Estesa savā darbā šķērso plašas teritorijas – no psihes līdz cilvēcisķai pieredzei visā tās daudzveidībā, apskatot arī atsevišķus jautājumus, kas pilnasinīgai sievietei ir īpaši būtiski. Piemēram, kā mēs uztveram savu ķermeni vai seksualitāti. "Pārraut sievietes instinktivo saikni ar viņas dabisko ķermeni nozīmē laupīt viņai pašpalāvību. Šādos apstākļos sievietes pašvērtējumu nosaka viņas āriene, nevis patiesā būtība. Sievietes instinktivā iedaba daudz augstāk vērtē ķermeņa un gara spēju būt dzīvīgiem, atsaucīgiem un izturīgiem nekā to atbilstību ārējiem nosacījumiem. Šāds vērtējums nevis ignorē tās vai citas kultūras priekšstatus par daiļumu, bet gan tiecas iezīmēt plašāku loku, kas sevi ietver visus savus skaistuma, formas un funkcijas paveidus," saka autore. Iekmēr Igors Šuvajevs mierina, ka grāmata varētu likt stipri citādi paskatīties uz dažādiem sabiedrības, mākslīgās sociālās dzīves noteiktajiem stereotipiem: "Manuprāt, grāmata varētu simtprocentīgi atbrīvot, piemēram, no kompleksiem par 90-60-90 standartiem, turklāt tā parāda, cik stulbi tie ir"

P.S. Vai grāmata ir par feminismu? Ginta Ratniece uzskata, ka ne, vismaz ne taja izpratnē, kā sievietes cīņa par vienlīdzību. "Drīzāk te uzsvērtā iespēja apzināties savu sievišķīgo identitāti. Ļsāk sakot, šī ir grāmata, kas paceļ sievietes pašvērtību. Tatu domata tā esot ne tikai dāmām. Profesors Šuvajevs: "Junga skatījumā dveselei ir dzīvības iezīmes – vīrišķā un sievišķā. Tātad arī vīriešiem te ir ko uzziņāt." ●

Personīgais jaunais gads

Katra cilvēka dzimšanas diena ir kā robežskirtne un sava veida jauns sākums. Tāpēc, lai nodrošinātu izdošanos gada garumā, vērts ievērot dažādus rituālus un tradīcijas gan jubilāram, gan sveicējiem.

▼ *Coija Poznaka*

Konsultējusi numeroloģe un simorona praktiķe
DITA BLŪMA-BALINSKA

Pirmsvētku likstas

Savas dzimšanas dienas priekšvakarā cilvēks var iekļties nepatīkšanās. Lai no tā izvairītos, dienu pirms dzimšanas dienas nevajag uzsākt neko nopietnu. Arī gatavošanos svētkiem labāk uzticēt tuviniekiem vai sagatavoties dažas dienas iepriekš.

Katram cilvēkam ir viņa individuālais dzīves gads, kas ilgst no dzimšanas dienas līdz nākamajai dzimšanas dienai. Dzimšanas diena un 12 dienas pēc tās ir kā norāde nākamajam gadam. Lai enerģētiski iekustinātu jauno gadu, katrai dienai ir savs uzdevums.

1. diena	Programmēšanas diena. Analizējiet aizgājušo gadu, uzrakstiet nākamā gada plānus. Atpūties.
2. diena	Lutināšanas diena. Tērējiet naudu vērtīgām lietām.
3. diena	Informācijas diena. Esiet kopā ar cilvēkiem, uzņemiet informāciju, dodieties izbraukumā.
4. diena	Ģimenes diena. Ieplānojiet laiku apciemot radus.
5. diena	Izklaides diena. Ballīte, pikniks, pasākums, kur esat uzmanības centrā.
6. diena	SPA un pirts diena. Ieteicamas ķermeņa procedūras, kas atjauno spēkus.
7. diena	Attiecību diena. Veltiet laiku partnerim.
8. diena	Meditācijas diena. Izvairieties no cilvēkiem un lieliem pasākumiem.
9. diena	Ceļojumu un mācību diena. Dodieties ceļojumos, uzsāciet mācības vai uzrakstiet, kur gribat aizceļot un ko iemācīties.
10. diena	Karjeras diena. Nostipriniet savu autoritāti un reputāciju.
11. diena	Hobiju diena. Ja jums nav hobija, atrodiet to.
12. diena	Ģenerāltirīšanas diena. Metiet ārā gan vecās mantas, gan paradumus.

Grīdu mazgāšana

Pēc pēdējā viesu aiziešanas jubilāram ieteicams tūlīt izmazgāt grīdu, lai savāktu negatīvo enerģiju.

Nesvinamās dzimšanas dienas

Sens okultisma noteikums apgalvo, ka vīrieši nedrīkst atzīmēt savu 40, sievietes – 53, bet bērni – 13 dzimšanas dienu. Tiek uzskatīts, ka tieši tie ir lūzuma gadi, kuros tiek ielikta dzīves un darbības tālākā programma un dots enerģētiskais starts, ko var viegli sabojāt, iejaucoties ar dāvanām, tostiem un laimes vēlējumiem.

Mērķu sasniegšanas rituāls

Jubilāram dzimšanas dienā jāņem trīs sveces: viena, kas atbilst izvēlētajam mērķim, otra vienmēr balta – tā simbolizēs jūsu nodomu tīrību, trešā jāizvēlas savā mīļākajā krāsā. Uz mērķa sveces uzrakstiet vai ieskrāpējiet savu vēlēšanos. Galda centrā nolieciet un kā pirmo aizdedziniet balto sveci. Nākamo aizdedziniet mērķa sveci, ko nolieciet kreisajā pusē, bet labajā lieciet sveci mīļākajā krāsā un to aizdedziniet pēdējo. Skaji skaitiet vārdus: "Mani nodomi ir tīri, mana griba ir stipra, tas ir mans mērķis no šā brīža un mūžam! Uz visiem laikiem!" Visas trīs sveces satuviniet tā, lai varētu skatīties uz tām reizē, un vēlreiz izrunājiet tos pašus vārdus. Brīdī, kad kļūst grūti koncentrēties, sveces jānodzēš.

MĒRĶU SVECES

Rozā	izdziedina dvēseles rētas
Zaļa	piesaista naudu
Sarkana	piesaista kaisli
Zilā	palīdz pārvarēt kautrīgumu
Sudraba	uzlabo spējas sevi realizēt
Zelta	palīdz atrast un pieņemt pareizo lēmumu

Rituāls karjerai

Savā dzimšanas dienā uzvelciet jaunu apģērba gabalu un valkājiet to trīs dienas. Pirms uzvilšanas sakiet: "Jaunu lietu apģērbju, jaunu karjeru sev taisu, darbā veiksies, ar cilvēkiem sapratīšos." Pēc trim dienām šo apģērba gabalu izskalojiet tīrā ūdenī un ar šo ūdeni aplskiet savu darba vietu: telpas sliekšni, krēslu, kabinetu. Pēc tam apģērbu var mazgāt un valkāt, kā vēlas.

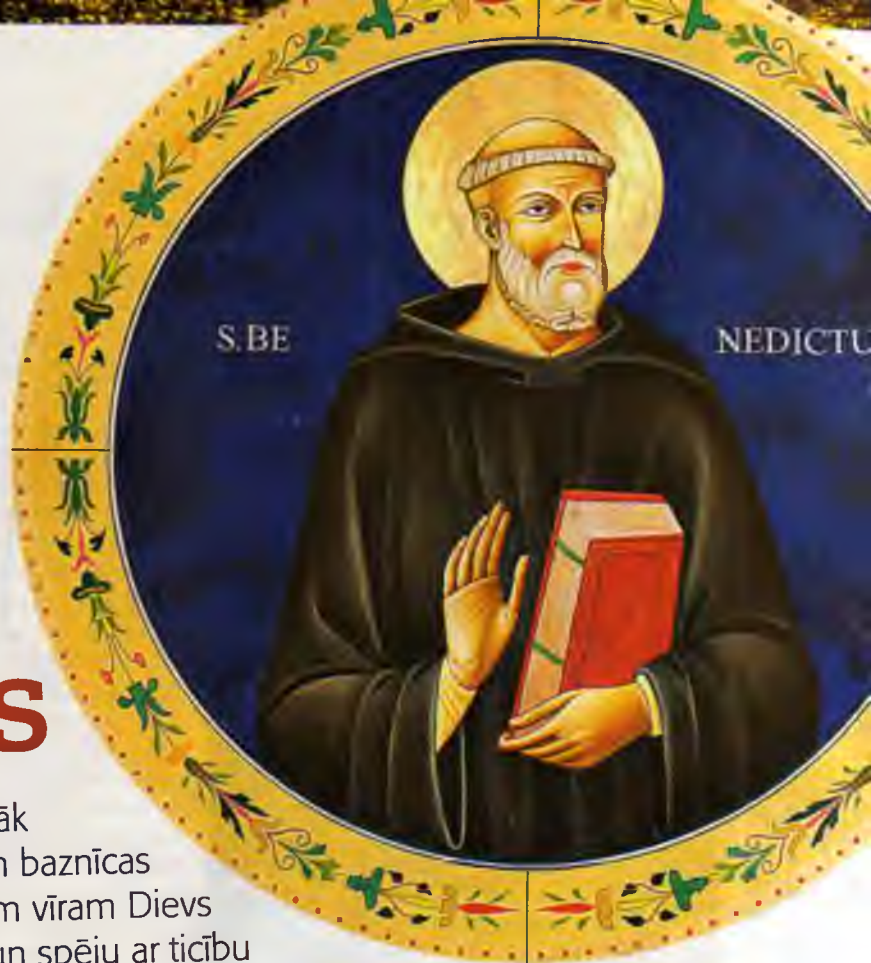
Tabu dāvanas

Nedrīkst dāvināt ziepes šampūnus, balzamus, veļas pulveri – tie piesaista asaras un neveiksmes. Asi priekšmeti nes strīdus un šķiršanos.

Bez atceļas

Nesviniet savu dzimšanas dienu un nepieņemiet apsveikumus ātrāk par īsto datumu, jo tieši par tadu periodu jūs saīsināsi savu dzīvi, turklāt no katra sveicēja.

Svētais, no kura baidās pat nelabais

Benedikts ir viens no visvairāk apbrīnotajiem un pielūgtajiem baznīcas svētajiem Eiropā. Šim svētajam vīram Dievs deva harismātiskas dāvanas un spēju ar ticību un lūgšanām darīt brīnumus. Benediktam tiek piedēvēta liela vara atvairīt pat nelabo, viņš ir iedibinājis pašu vecāko un vienu no lielākajiem un varenākajiem mūku ordeņiem pasaulē.

▼ *Aguste Ezeriņa*

SVĒTAIS BENEDIKTS, ABATS

- ✦ Dzimis ap 480. gadu Nursijā, Itālijā.
- ✦ Dibinājis benediktiešu ordeni.
- ✦ Miris ap 543. gada 21. martu.
- ✦ Eiropas aizbildnis.
- ✦ Devīze: *Ora et labora!* (Lūdzies un strādā!)

BENEDIKTA MEDALJONS

Līdz pat šai dienai ļoti iecienīts ir Svētā Benedikta medaljons, ko iesaka nēsāt līdzī, lai pasargātu sevi no ļauna, kā arī lūgtos Svēto Benediktu. Medaljona vienā pusē ir svētā vīra attēls, otrā – Svētā Benedikta krusts un burti, kas apzīmē lūgšanas formulu: *VRS – Vade retro satana!* (Ej projām, ļaunais gars, lai svētais krusts apgaismo mani, lai ļaunajam garam nav varas pār mani! Svētais Benedikt, sargā mani! Ej projām, ļaunais gars, es tevi lūdzu, neved ļaunumā! Ja gribi ievest mani grēkā, pats izbaudi šo ļaunumu!) Lūgšana jāiesāk un jānobeidz ar trīskāršu svētā krusta zīmi.

Benedictus, que venit in nomine Domini... ("Svētīgs, kas nāk Kunga vārdā!") – šie vārdi ik dienas tiek atkārtoti katoļu baznīcas liturģijā. Kaut gan šajā gadījumā ar vārdu "svētīgs" tiek domāti visi tā Kunga svētie, Nursijas Benedikts, kura vārds tulkojumā nozīmē – svētīgais, šim apzīmējumam atbilst pilnā mērā.

Apenīnu kalnu vientuļnieks

Svētais Benedikts dzimis bagātā un dievbijīgā Nursijas (Itālijā) ģimenē. Jau kā zēns viņš tika aizsūtīts uz skolu Romā, taču šīs skolas pasaulīgais gars Benediktam bija svešs. Pārtraucis studijas Romā, Benedikts uzsāka vientuļnieka dzīvi Apenīnu kalnos,

alā pie Subiako, kur lūdzoties un gavējot cīnījās ar kārdinājumiem. Kad Benedikta uzturēšanās vieta kļuva zināma, pie viņa sāka plūst ļaudis, lūdzot padomus un mierinājumu. Benedikts savas alas apkārtnē ierīkoja vairākus klosterus, tomēr ilgi viņam nebija ļauts tur palikt. Kopā ar mācekļiem viņš devās uz Montekasīno, aptuveni 130 km uz dienvidaustrumiem no Romas, kur 529.

**Benedikta vārdu par savējo
izvēlējušies jau sešpadsmit pāvesti.
Arī vācu kardināls Jozefs Racionis.**

LŪGŠANA SVĒTAJAM BENEDIKTAM

Svētais Benedikt, Dieva un
tuvāko mīlestības serafs, lūdz
Dievu par mums!

Svētais Benedikt, kas ar krusta
zīmi dziedināji slimos, lūdz
Dievu par mums!

Svētais Benedikt, aizbildnis
pret ugunsgrēku, pārkonu un
krusu, neražu un badu, lūdz
Dievu par mums!

Svētais Benedikt, mirstošo
aizbildnis, lūdz Dievu par mums!

Svētais Benedikt, aizbildnis
visās mūsu vajadzībās, lūdz
Dievu par mums!

Lūgsimies. Visvarenais mūžīgais
Dievs, kas ar Svētā Benedikta
piemēru aicini iemīlēt pilnību,
attīri mūsu sirdis un piepildi
ar savu žēlastību, lai caur viņu
vienoti ar tevi izturētu labās
aņņemšanās un uzticīgi kalpotu
tev līdz nāvei, sasniedzot mūžīgo
laimi. Caur mūsu Kungu Jēzu
Kristu. Amen!

gadā nodibināja lielu klosteri. Stingrās
klauzūras sieviešu klosteri nodibināja arī Be-
nedikta māsa Sholastika.

Stingrā regula

Ap 530. gadu Benedikts uzrakstīja sava
ordeņa regulu – mūku kopienas dzīvesveida
noteikumus, kas izceļas ar sevišķu stingrību

un askētismu. Visi klostera laudis tika
saliēdēti viena abata vadībā, klosterī
obligāts bija darbs, turklāt tam sāku-
mā bija paredzēts divreiz vairāk lai-
ka nekā lūgšanām, jo komūnai va-
jadzēja pašai nodrošināt sev iztiku.
Mūku pienākums bija bez ierunām
pakļauties savam priekšniekam.

Benediktiešu regula bija tik stin-
gra, ka vairāki mūki savvērējās Bene-
diktū noindēt, bet Svētais Benedikts
svētīja saindēto kausu un izdzēra to līdz
dibenam, palikdams sveiks un vesels.

Pārdabisks spēks

Benedikts sīvi cīnījās pret pagānu die-
viem, nojaukdams viņu skulptūras un altā-
rus. Arī savu klosteri Montekasino viņš iz-
veidojis vietā, kur bijis Apollona templis.
Svētajam piemita īpaša spēja lasīt domas,
pravietot, paredzēt jaunā gara uzbrukumus.
Kāds zemnieks, kuram tikko bija nomiris
dēls, izmisuma pilns, steidzās pie Svētā Bene-
dikta un raudādams lūdzās: "Atdod man dē-
lu!" Bet svētais atbildēja: "Tadi brinumi nav
mūsu, bet svēto apustuļu darbs. Kāpēc uzlie-
kat man tādu nastu, ko es savā vājībā nespē-
ju nest?" Līdzjūtības pārņemts, viņš noietās
ceļos pie mirušā zēna un neatlaidīgi lūdzās.
Tad pieceloties viņš iesaucās: "Kungs, neie-
vēro manus grēkus, bet ša vira ticību, kas vē-
las sava dēla dzīvību, un atdod tā miesai dvē-
seli, kuru tu esi paņēmis!" Tajā pašā brīdī
zēns sāka drebēt un uzmodās no nāves.

Eiropas aizbildnis

Benediktiešu ordenis ir būtiski ietekmē-
jis visu kristīgo kultūru. Tas dāvājis baznīcai
vairāk nekā divdesmit pāvestu, simtiem kardi-
nālu un tūkstošiem bīskapu. Baznīca ir man-
tojusi benediktiešu mūku pārrakstītās grāma-
tas, bagātīgas un greznas bibliotēkas. Bene-
diktiešu klosteros pārrakstīja manuskriptus,
rakstīja hronikas, apmācīja jauniešus. Pie
klosteriem tika veidoti amatnieku tirgi, slim-
nīcas. Tāpat klosterbrāļu darbs ir sekmējis
Eiropas saimniecisko attīstību. 1947. gadā pā-
vests Pījs XII nosauca Benediktu par Eiropas
tēvu, tādā veidā ieceldams viņu par Eiropas
aizbildni smagajā atjaunotnes laikā pēc Otrā
pasaules kara. Arī pāvests Jānis Pāvils II uz-
svēra, ka ar Svēto Benediktu saistītas Eiropas
kultūras un civilizācijas kristīgās saknes. Sve-
to Benediktu īpaši godāja Vācijā, sevišķi ka-
toliskajā Bavārijā, ne velti Benedikta vārdu
pieņēma kardināls Jozefs Racionis, 2005. ga-
dā kļūdams par pāvestu Benediktu XVI.

Nāve lūgšanas laikā

Svētais Benedikts nomira savu ordeņa
brāļu vidū lūgšanas laikā no drudža, kas sāka

kratīt viņa locekļus. Kā vēstīts rakstos, iemī-
ļotais Svētais Benedikts, stiprināts baznīcā ar
Kungu Jēzus miesu un asinīm, atbalstīdamies
ar saviem drebošajiem locekļiem uz audzēk-
ņa rokām, pacēla delnas pret debesīm un lū-
dzoties atdeva garu Dievam. Un pa tepikiem
izklātu, daudz lampām apgaismotu ceļu bija
redzams aizejam uz debesīm.

Benedikts un čūskas

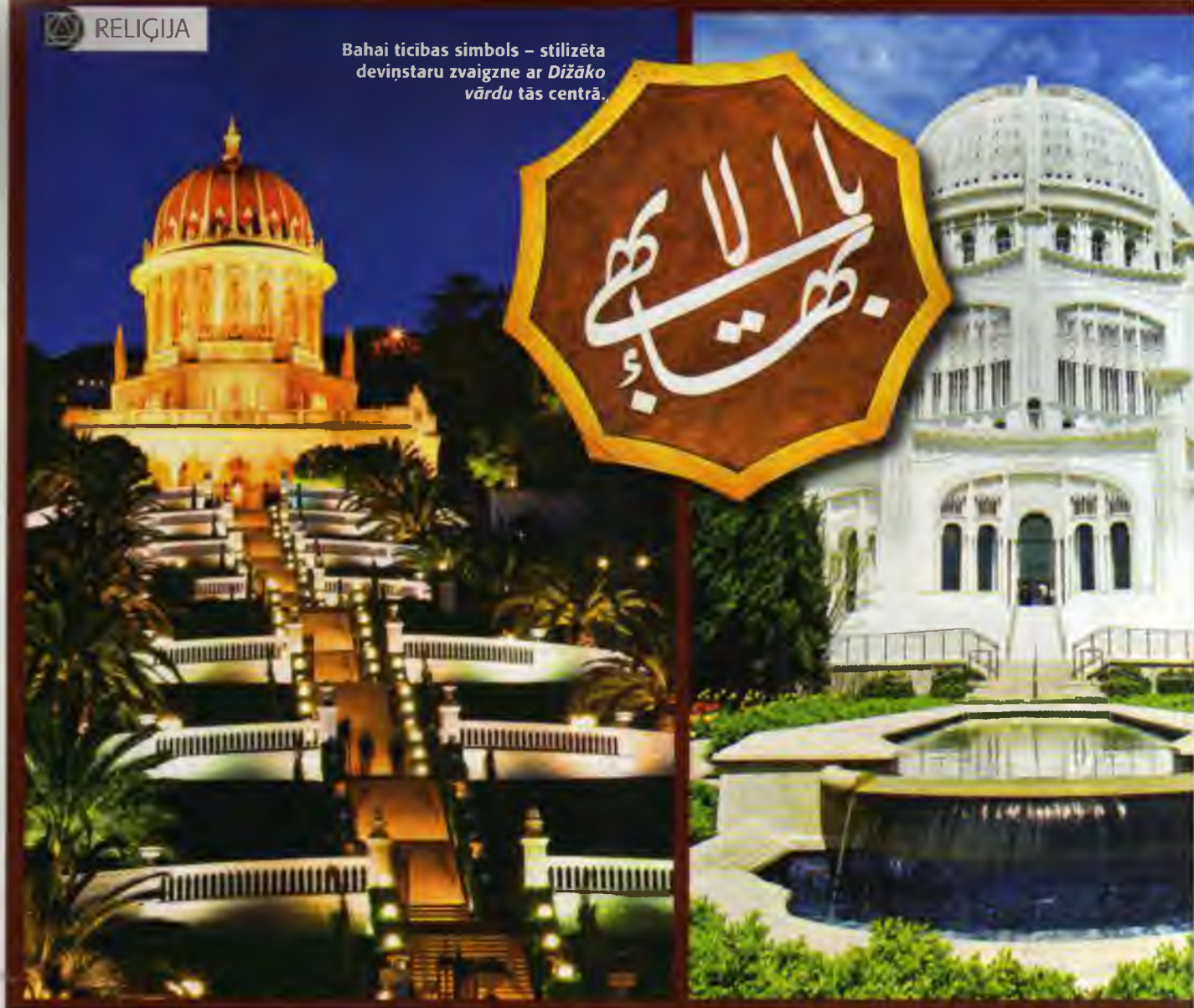
Latviešu mitoloģijā Benedikta jeb Bin-
dus diena ir viena no kustoņu dienām, kas
sakarīta ar astronomiskā pavasara iestāšanos.
Kustoņi, kas vēl nav pamodušies Ģērdas
dienā (17. martā), ceļas no ziemas miega
Bindus dienā (21. martā). Šajā dienā saim-
nieces istabās un kūtiņos noslauka griestus un
sienas, lai visus kaktus iztīrītu no mušām
un tās vasarā nekostu cilvēkiem un lopiem.
Stingri tiek ievērota prasība neko nevest no
meža uz mājām, lai neatvestu čūskas, kas
šajā dienā mostas no miega. Ja malku vai ža-
garus ievēdot, tad katrs malkas gabals un
žagariņš pārvēršoties par čūsku. Benedik-
ta dienā arī agri jāceļas, lai lācis neatdotu sa-
vu miegu. Tās, kuriem patīk ilgi pagulēt, var
mierināt, ka 21. martā lācis vēl tikai apgriezās
uz otra sāna un gul' tālāk līdz pavasara Māras
dienai, taču tā jau arī ir pavisam tuvu. ●

LĀSĪTE LIĶIERA

Ar benediktiešu klosteri saistās arī
īpašs liķieris *Benedictine*. Austrijas un
Vācijas benediktiešu klosteros mūki
joprojām labprāt gatavo šo dzērienu,
lai pārdotu tūristiem. Dzēriena recepti
1510. gadā izveidoja Fekamas klosterā
mūks Bernardo Vincelli. Sākotnēji
liķieris tika lietots kā zāles pret malāri-
ju. 1863. gadā senā recepte at-
kal tika atrasta klosterā
bibliotēkā, un drīz vien
liķiera ražošana tika atsākta.
Dzēriens satur kadiķi, mirres,
krustnagliņas, kardamonu, ka-
nēli, vaniļu, tēju, medu
un citas sastāvdaļas. Labi
sabalansēts, ar sarežģītu
struktūru. Tā baudītājs var
lieliski sajūst daudzo sa-
stāvdaļu niansas, īpaši
vaniļas akcentu pēcgar-
šā. Uz katras īsta be-
nediktina pudeles
ir abreviatūra DOM
(*Deo Optimo Maxi-
mo* – Dievišķīgākais.
Labākais. Diženākais)
un sarkana vaska
zīmogs.

Bahai ticības simbols – stilizēta deviņstaru zvaigzne ar *Džāko* vārdu tās centrā.

Islāma radiniece

Viņi tic dzimumu vienlīdzībai, rīko svinības reizi 19 dienās un tempļos aicina ienākt jebkuras reliģijas pārstāvi. Kā Bahai ticība nonākusi Latvijā, un kāpēc par to zina vien daži, kaut gan pagājuši vairāk nekā 20 gadu, kopš tā ir mūsu valstī?

▼ *Līva Romane*

Pilsētas sirdī paslēpusies kāda pirmskara laika māja, kuras vienā dzīvoklīti vismaz reizi 19 dienās satiekas cilvēki, kas šķietami ne ar ko neatskiras no jebkura pretimnācēja ielās. Viņiem ir darbs, ģimene, draugi un ierastās ikdienas rūpes, taču viņiem ir vēl kas – spēcīga ticība ne tikai cilvēces vienotībai, dzimumu līdzsībai un kvalitatīvas izglītības nepiecieša-

mībai, bet arī Dieva sūtītā pravieša Bahauļa piedzīvotajai atklāsmei pirms aptuveni 160 gadiem. Bahai ticība sevi nesauc par vienīgo pareizo un nekritizē citas pasaules reliģijas, viņi labprāt apmeklē gan musulmaņu lekcijas, gan aicina kristiešus piedalīties pašu organizētajos pasākumos, viņi ir atvērti arī reliģiju pētnieku interesei. Bahājieši savu spēku smeļas Svētajos rakstos un tic, ka reiz cilvēce dzīvos harmonijā, saprotot, ka pašu radītās darbības spēj pasauli padarīt labāku vai, gluži otrādi, sagraut.

Dieva sūtītais pravietis Bahāullā

Bahai ticība veidojusies 19. gadsimta vidū kā savdabīgs islāma šītu virziena atzars, kas uzskatāms par salīdzinoši demokrātiskāku, tāpēc arī radusies iespēja izveidoties dažādām reformu kustībām. "Sūti vairāk nekā sunnīti bija atvērti filozofiskiem meklējumiem. Paskatoties reliģiju vēsturē, redzam, ka visi islāma filozofi lielākoties piederējuši šim virzienam," skaidro Latvijas Univer-

Bahai tempļi
Haifā, Izraēlā,
Čikāgā, ASV,
un Nūdelī, Indijā.

Bahai ticībai būtiskie gadskaitļi

PASAULĒ

- ✦ 1844. gadā Bahāullā publiski paziņo, ka tic sava priekšteča Bābas reliģiskajai atklāsmei.
- ✦ 1850. gada jūlijā Bābu soda ar nāvi; slaktiņos tiek nogalināti ap 20 000 viņa sekotāju.
- ✦ 1853. gadā Bahāullā Teherānas apakšzemes cietumā saņem dievišķo apstiprinājumu, ka tieši viņš ir Dieva sūtītāis.
- ✦ 1863. gada 21. aprīlī Rizvānā Bagdādes trimdas laikā Bahāullā savu pirms desmit gadiem iegūto atklāsmi paziņo publiski.
- ✦ 1868. gadā Bahāullā nonāk Akas cietumā, nomirst un tiek apbedīts Bahdži.
- ✦ 1908. gadā Bahāullā ieceltais vienīgais pilnvarotais interpretētājs un pārstāvis, viņa vecākais dēls Abdulbahā ar lekcijām par Bahai ticību uzstājas Ēģiptē, Eiropā un Amerikā.

LATVIJĀ

- ✦ 20. gs. 20.–30. gados Bahai ticība top zināma Latvijā – tiek organizētas lekcijas, izdotas dažas grāmatas un publicēti raksti presē.
- ✦ 1989. gadā Bahai ticība Latvijā atjaunojas; ierodas tās pionieri.
- ✦ 1995. gada 3. februārī Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā tiek reģistrēta Rīgas Bahai ticības draudze.
- ✦ 2000. gadā sāk iznākt bahājiešu preses izdevums *Latvian Bahā'i* krievu valodā.
- ✦ 2001. gadā Rīgas Bahai biedrības draudze tiek pāreģistrēta uz beztermiņa darbības laiku.

Bahājiešu tempļos
ir deviņas ieejas,
neskan mūzika
un tiekas dažādu
reliģiju pārstāvji.
Patlaban tempļi
ir visos pasaules
kontinentos,
izņemot
Dienvidameriku.

sitātes Filozofijas un socioloģijas institūta akadēmiskās reliģijpētniecības vadošā pētniece *Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova*. Viņa uzsver, ka Bahai ticības vēsture un to praviešu vajāšana pilnībā izprotama vien islāma reliģijas kontekstā. "Daudzi no tiem, kam bija vēlēšanās islāmu reformēt, atrada svarīgus pamatus tieši šajā mācībā."

Lai gan par Bahai ticības dibinātāju uzskatāms Dieva sūtītāis pravietis Bahāullā, būtiska loma piešķirama arī pravietim, kas nācis pirms viņa, – Bābam, jo viņš bijis tas, kas sagatavojis ceļu Bahāullā un viņa dievišķajai atklāsmei, kura piedzīvota 1853. gadā. Reliģiju pētniece *Dr. Krūmiņa-Koņkova* min vēl kādu saistību ar islāmam raksturīgajām tradīcijām: "Interesanti, ka viņš šo atklāsmi publiski saviem piekritējiem paziņoja tikai pēc 10 gadiem – 1863. gadā. Te atkal ir saikne ar islāma vēsturi – Muhameds arī ļoti ilgi neziņoja par dievišķajām atklāsmēm. Viņš nebija pārliecināts par to, vai patiešām Allāhs sūta Korāna tekstus, vai varbūt tas ir kāds ļauns gars. Lidzīgi arī šeit."

Bahāullā pēc savas publiskās atzišanas tika izraidīts no Bagdādes, arī turpmāk

Izvēlās dienas

21. marts

21. aprīlis

29. aprīlis

2. maijs

23. maijs

29. maijs

9. jūlijs

20. oktobris

12. novembris

Jaungada svētki *Nāv-Rūz*. 20., 21., 22. marta saulriets

Rizvāna pirmā diena. Bahāullā paziņojums, 1863. gads

Rizvāna devītā diena. Bahāullā paziņojums, 1863. gads

Rizvāna divpadsmitā diena. Bahāullā paziņojums, 1863. gads

Bābas paziņojums, 1844. gads

Bahāullā debesbraukšana, 1892. gads

Bābas mocību piemiņas diena, 1850. gads

Bābas dzimšanas diena, 1819. gads

Bahāullā dzimšanas diena, 1817. gads

Bahājieši rīko dažādas tikšanās un nodarbības arī jauniešiem, jo uzskata, ka to izglītošana un attīstība ir ļoti svarīga.

Bahai ticības pārstāvji pieņem cits citu, jo, viņuprāt, dažādība pasauli izdaiļo.

viņu nemitīgi pārcēla no vienas vietas uz citu. Rīgas Bahai ticības draudzes pārstāvis Māris Pavlovs skaidro, ka tā sauktās Bahāullā trimdas patiesībā palīdzējušas ticības izplatībā: "Katrā vietā, kur Bahāullā nonāca, cilvēki viņam pieķērās. Ir stāsti par to, ka cietumu apsargi ar laiku saprata viņa gudrību. 'Tā mainījās gan pati pilsēta, gan cilvēku attieksme.' 1868. gadā Bahāullā atkārtoti nonāca cietumā, kur nomira, un tika apbedīts Bahdži – faktiskajā mūsdienu sakrālās kopienas centrā. Pēc viņa nāves ticības izplatību turpināja pēcteči – dēls Abdulbahā un viņa mazdēls Šogijs Efendi Rabāni.

Sieviete un vīrietis ir kā putns ar diviem spāniem. Ja abi spāni nav attīstīti, tad putns nespēj lidot.

Bez mākslīgi radītām domstarpībām

"Iespējams, reizēm šīs reliģijas kopējais vēstījums ir grūti izprotams, jo kāds no viņu uzskatiem norāda uz to, ka Dieva vēstījums atveras cilvēcei pakāpeniski – tikai tad, kad tā ir gatava," skaidro reliģiju pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Viens no Bahai ticības stūrakmeņiem ir vienlīdzība – gan cilvēku, gan reliģiju. Bahājietis Māris skaidro, ka Dievs katram ir paredzējis savu lomu, taču būtībā mēs visi esam vienādi neatkarīgi no adas krāsas, nacionalitātes vai kādām iekšējām atšķirībām. Dažādība cilvēkos nav nosodāma, tā ir jāpieņem. Bahai ticība skaidro, ka, iemācoties saskatīt skaisto dažādībā, mēs spēsim to saskatīt katrā cilvēkā.

Līdzīgi vienlīdzības princips darbojas arī attieksmē pret dažādām reliģijām, nevienu nesaucot par nepareizu, sliktu vai neatbilstošu patiesībai. Reliģiju pētniece atzīstas, ka viņu pat nedaudz pārsteidz bahājiešu iecietības un atvērtības limenis pret citām reliģijām: "Ir viens Dievs, un reliģijas ir dažādi

ceļi pie tā. Un tas nebūt nenozīmē, ka ir tikai viens iespējamais modelis." Viņa atminas, ka savulaik ar kolēģiem centusies noorganizēt sanāksmi, kurā piedalītos dažādi jauno reliģiju pārstāvji, un Bahai ticības piekritēji esot bijuši vienīgi, kas uzreiz piekrituši, kamēr pārējie cits citu saukuši par sektantiem un nolieguši pārējo uzskatus.

"Mēs necenšamies radīt izdomātas domstarpības, jo pamats gan kristietībai, gan jūdaismam, gan citām reliģijām ir viens un tas pats," atšķirīgo reliģiju pieņemšanu skaidro bahājietis Māris Pavlovs. Viņš teic, ka bahājieši ir pozitīvi noskaņoti arī pret dažādām mazajām reliģiskajām kustībām un sektām, jo arī viņu rīcība un uzskati liecinot vien to, ka tiek meklēts ceļš pie Dieva. Savukārt bahājiete Tatjana Sokolova skaidro, ka brīžiem nedaudz grūtāk esot ar cilvēkiem, kas sevi dēvē par neticīgajiem: "Kaut kam jau cilvēks tic. Vieni tās sauc par enerģijām, citi par vēl ko, bet tas ir tikai normāli, jo patiesībā jau Dievs mūsu uztveres rāmjos nav saprotams."

Daži no bahājiešu pienākumiem

LŪGŠANAS. Bahājietim ik dienas jāskaita kāda no trim lūgšanām: isa dienas vidū, vidēji gara trīsreiz dienā vai gara jebkurā diennakts laikā. To skaitīšanu plāno pats ticības piekritējs, izvēloties, kura vai kuras no tām konkrētajai dienai ir piemērotas.

APZIŅAS SKAIDRĪBA. Ticībā stingri ir aizliegta alkohola, narkotiku un citu apziņu aptumšojošu vai izmaiņošu vielu lietošana. Smēķēšanai šādu ierobežojumu īsti nav, vienīgi nav pieļaujama smēķēšana bērnu klātbūtnē.

GAVĒNIS. No 2. līdz 21. martam bahājieši visu diennakts gaišo daļu ne ēd, ne dzer. Ir daži izņēmumi. piemēram, ja cilvēks daudz ceļo, strādā smagu darbu, slimo, arī jaunās māmiņas, taču tad šiem cilvēkiem īpaši aktīvi jādomā par Dievu, lai sajustu tā klātbūtni.

Dieva atspulgs

Katram cilvēkam ir savas izpratnes robežas – vienam tās ir plašākas, citam šaurākas. Bahai ticība māca, ka pilnībā izprast Dievu nav iespējams, lai arī cik garīgi attīstīts un inteligents būtu cilvēks. "Jebkas, ko mēs vēlam iztēloties vai pateikt par Dievu, ir ierobežots tikai mūsu cilvēciskajā izpratnē. Mēs

Ja vienā ģimenē ir meita un dēls un nav iespējams izglītību dot abiem, tad jāizvēlas meita. Jo izglītota meita būs arī izglītota māte saviem bērniem

kaut kādā veidā mēģinām izprast, ko jūtam, ietērt to vārdos,” stāsta Māris.

Bahāijete Jekaterina Saprikina atceras kādu pravieša Bahāullā salīdzinājumu cilvēku centieniem izprast Dievu: “Dievs ir kā saule – ja tās nebūtu, arī Zemes nebūtu. Bet mēs nespējam saule ieskatīties tieši, vai ne? Tā ir koša, žilbst acis, un ir grūti. Taču, ja mēs paņemam spoguļi un pavēršam pret sauli, mēs varam ieraudzīt tās atspulgu. Un cilvēku uzskati par Dievu, redzējums būtībā ir tāda skatīšanās spoguļi uz viņu – mēs nespējam redzēt pašu Dievu.” Viņa skaidro, ka cilvēku piekoptās garīgās prakses un reliģijas ir centieni-šo spoguļi notīrīt un padarīt caurredzamāku, lai uz Dievu būtu iespējams palūkoties kaut nedaudz skaidrāk.

Lomu sadalījums

Lai gan mūsdienās islāma tradīcijā dzimumu lomu dalījums ir salīdzinoši brīvāks, tas tomēr eksistē, taču Bahai ticība, kas vēsturiski radusies kā šītu atzarojums, tādu neparedz. Bahāijetis Māris skaidro, ka kaut kāds lomu dalījums varētu pastāvēt vien tad, ja ģimenē par to vienojas. Arī bahāijete Tatjana Sokolova viņam piekrit, minot kādu skaistu Svēto rakstu teicienu: “Sieviete un vīrietis ir kā putns ar diviem spārniem. Ja abi spārni nav attīstīti, tad putns nespēj lidot.”

Tatjana skaidro: “Bahāullā ir teicis: ja vienā ģimenē ir meita un dēls un nav iespējams izglītību dot abiem, tad jāizvēlas meita. Jo izglītota meita būs arī izglītota māte saviem bērniem.” Viņa arī uzsver, ka Bahai ticību pārstāvošās kopienas parasti ļoti aktīvi iesaistās izglītības kvalitātes celšanā.

Paši sev garīdznieki

Latvijai tuvākais Bahai templis atrodas Vācijā, Rīgā bahājieši pulcējas jau minētajā dzīvoklī. Tur viņi tiekas, lai svinētu nozi-

mīgos Deviņpadsmit dienu svētkus, lasītu lūgšanas, sakārtotu kustības administratīvos jautājumus. Ticības pārstāvis Māris Pavlovs skaidro, ka nākotnē Bahāullā ir paredzējis templi katrā valstī un pat pilsētā. Bahājiešu tempļos ir deviņas ieejas, neskan mūzika un tiekas dažādu reliģiju pārstāvji. Patlaban tempļi ir visos pasaules kontinentos, izņemot Dienvidameriku.

Ierasts, ka baznīcās sprediķi lasa mācītājs, mošejās galvenais ir imams, sinagogā – rabīns. Taču Bahai ticības draudžu darbu vada īpaši ievēlētās padomes gan valstiskā, gan starptautiskā līmenī. “Ir teikts, ka mums pašiem jānokļūst garīdznieku līmenī,” skaidro Tatjana un uzsver, ka ticībā būtiski ir katram pašam atrast ceļu pie Dieva, nevis klausīties lielas zāles priekšā nostādīta cilvēka pamācībās.

Vietā, kur ir vairāk nekā deviņi bahājieši, kas sasnieguši 21 gada vecumu, var veidot garīgo padomi, kas turpmāk lems par dažādiem nozīmīgiem jautājumiem kopienā. “Viņi ir parasti bahājieši, taču, kad sanāk kopā, kļūst par garīgo padomi,” teic Tatjana Sokolova. Ja valstī ir vairākas draudzes, iespējams veidot nacionālo garīgo padomi, kas tiek ievēlēta reizi gadā. Savukārt pasaules līmenī par bahājiešu administratīvo procesu atbild Vispasaules taisnīguma nams, kura pārstāvji tiek ievēlēti reizi piecos gados. Jekaterina Saprikina skaidro: “Seit nav nekādas aģitēšanas – katrs pieņem lēmumu patstāvīgi un atbild par to pats savā priekšā.”

Bez greznām ceremonijām

Pasaulē ir aptuveni pieci miljoni Bahai ticības piekritēju. Tiek lēsts, ka Latvijā to ir ap simt. Savukārt Tieslietu ministrijas Politikas izstrādes un reliģijas lietu nodaļas vadītāja Jekaterina Macuka skaidro, ka oficiālie reliģiskās organizācijas reģistrēšanas dati rāda – Bahai ticības draudzē ir 42 pilngadīgi un deviņi nepilngadīgi locekļi. Viņa bahājiešus raksturo kā miermīļīgus, jo sūdzības par viņu darbību līdz šim nav saņemtas: “Nemot vērā, ka draudze Latvijā darbojas jau 12 gadu un to locekļu skaits nav ļoti krasi pieaudzis, pagaidām nav pamata teikt, ka tieši tagad šī ticība piedzīvos uzplaukumu. To rādīs nākotne.”

Bahai ticībā netiek rīkoti īpaši iesvētīšanas rituāli vai greznas ceremonijas, ja kāds nolēmis tai pievērsties. Nav arī jānāk no izredzētās tautas vidus vai jābūt kāda oficiāla ticības pārstāvja atvasei. Māris Pavlovs skaidro, ka galvenais ir cilvēka pārlicība un vēlme kļūt par bahāijeti. Un bahāijete Tatjana Sokolova papildina: cilvēks, kas dzīvo saskaņā ar Bahāullā mācību jau ir bahāijetis, kaut arī pats to vēl neapzinās.

Publiska sludināšana un mākslīga cilvēku intereses izraisīšana nav bahājiešu ierasta prakse, galvenais ir apliecināt ticību ar saviem darbiem un pozitīvo rīcību ik dienas, skaidro ticības pārstāvji Tatjana un Māris un atzīst, ka viņu galvenais mērķis nebūt nav pēc iespējas lielāka piekritēju pulka izveidošana. ●

DEVĪNPADSMIT DIENU SVĒTKI

Bahai ticības kalendārā ir 19 mēneši, katrā no tiem – 19 dienas. Tiem doti nosaukumi persiešu valodā (piemēram, *Nūr Nurs* – gaistnā un *Bahā Bahā* – spožums). Bahājiešu padomes pienākums ir parūpēties, lai apkaimē dzīvojošie svinētu svētkus ik pēc 19 dienām, tādējādi atzīmējot jauna mēneša sākšanos. Katrī Deviņpadsmit dienu svētki sastāv no trim daļām: lūgšanas un Svēto rakstu lasījumi, administratīvie pasākumi un apspriedes, kā arī sociālā daļa, kurā tiek dziedātas dziesmas, stāstīti stāsti un vēroti pnekšnesumi. Svētkos aicināti piedalīties tikai bahājieši vai kopienai ļoti tuvas personas.

BĒRU TRADĪCIJA

Bahai ticībā pieņemts, ka miruša cilvēka ķermenis jāapglabā zem zemes, nedrīkst notikt kremēšana. Aizgājējs tiek ietīts audumos, nevis sagērbts svīnīgās drānās. Tiek skaitīta īpaša lūgšana. Ja mirušais bija sasniedzis 15 gadu vecumu, viņa pirksta tiek uzvilks gredzens, kas apliecina viņa ticību Bahāullā un Dievam visa mūža garumā. Mirušais jāapglabā netālu no vietas, kur nāve iestājusies, – bahājieši nemēdz mirušos transportēt pāri valstu robežām.

Kosmosa vibrācijas sanskritā

Sanskrits ir vissenākā un, iespējams, arī visgarīgākā valoda, jo tā visspēcīgāk atveido kosmosa vibrācijas. Tās tiek radītas ar skaņām, ko cilvēks spēj izrunāt ar savām balsis saitēm. Mācoties sanskritu, iespējams sadzirdēt Visuma skaņas, tādējādi iegūstot to enerģiju, kuras trūkst kādā dzīves jomā.

▼ Jeva Zicmane

Konsultējis **ATIS ZARIŅŠ**, *Šivas centra* vēdiskais astrologs un jogas skolotājs

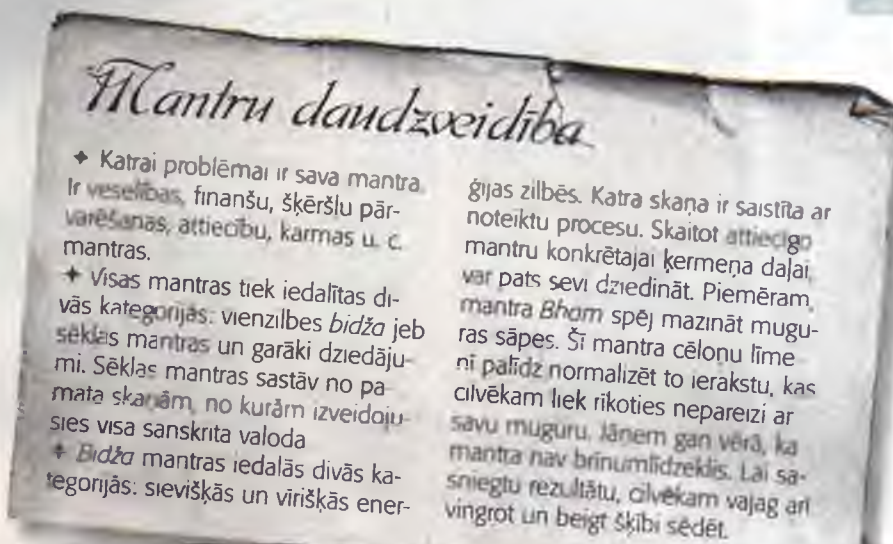
Skaņa veido matēriju

Sanskritā ir 52 alfabēta burti, latviešu valodā – 33, bet, piemēram, hāvajiēšu valodā – 13. "Visumā eksistē gan labklājības, gan laimes, gan attiecību enerģija, bet mes tās nevaram paņemt, jo esam aizmirsuši burtus un skaņas. Ja mēs papētām latviešu valodu, tad secinām, ka 100 gadu laikā mums ir pazaudētas daudzas skaņas, piemēram, mikstais r. Sarunvalodā vēl ir platais un šaurais e, bet rakstībā vairs nav. Tāpat ir ar burtu o. Kad tiek aizmirsta viena skaņa, rodas jau cita vibrācija. No fizikas viedokļa jebkurai matērijai ir sava vibrācija. Tas nozīmē, ka tad, kad pazūd viena skaņa, mainās arī matērija. Un tā cilvēks nevis attīstās, bet degradējas. Tieši valodas bagātība nosaka apziņas attīstību un līdz ar to – dzīves kvalitāti," stāsta Atis Zariņš.

Pilnīgu skaņu iespējams radīt, izrunājot patskaņu un līdzskaņu pārus. Sanskritā patskaņi apzīmē sievišķo pirmsākumu, savukārt līdzskaņi – vīrišķo. Līdzskani nevar nosaukt bez patskaņa, citiem vārdiem sakot, vīrišķais nevar pastāvēt bez sievišķā, savukārt sievišķais bez vīrišķā ir nepilnīgs.

Sanskrits tiek dēvēts par dievu valodu. To cilvēkiem esot iemācījuši vēdu gaišreģi *rši*, vēloties izpaust dievišķā vārda spēku. Lai arī vēl aizvien tā ir viena no oficiālajām Indijas valodām, tajā neviens vairs neruna. Sanskrits ir mirusi valoda, tomēr tā ir gan zināšanu nesēja par pasauli un katru no mums, gan arī veids, kā dzīvot un uzlabot dzīves situāciju.

Tieši sanskritā sakņojas vislielākais skaits valodu, tostarp arī latviešu. "Sākumā visi runāja vienā valodā. Viens variants, ka tas bija sanskrits. Šī valoda ir pirmsākums baltas ra-

Vēdu valoda

➤ Sanskrita zīmēs lielākoties saskatāma viena horizontāla līnija, pie kurās pievilktas klāt vēl citas smalkākas līnijas. Vietām redzami arī dažādi apli, pusaplī, punkti, bezgalības zīmes un tādi kā trijnieki.
➤ Šī pasaulē senākā valoda ir vienīgā, kas radīta atkarībā no tā, kur mutē tiek veidota skaņa. Kopā

ir piecas vietas mutē un rīklē, kur skaņas tiek izrunātas, un tās ir jāiemācās pareizi izteikt.
➤ Sanskritā saklausāmi ievērojami daudz vārdu, kas atgādina mūsu dzimto valodu: *mātr* (māte), *tāta* (tētis), *Deva* (Dievs), *nābhī* (naba), *uda* (ūdens), *dina* (diena), *nakta* (nakts) u. c.

ses valodām. Tā ir valoda, kurā runāja reāli cilvēki uz Zemes, nevis tikai kaut kādas nezināmas būtnes un dievi," teic Zariņš.

Maģiskās vibrācijas dzīves uzlabošanai

Savienoties ar Visumu un saņemt no tā trūkstošo dzīves enerģiju iespējams ar mantru palīdzību. Tas skaitot, tiek mainīta vibrācija. Lai to labāk izprastu, Atis Zariņš satura kopienā *YouTube* demonstrē video *Sound Geometry*. Uz metāla plāksnes tiek uzbērti

smilšu graudiņi. Mainot skaņas frekvenci, tie izmaina savu formu, veidojot dažādas mandalas. "Tajās vietās, kur ir intensīva vibrācija, nav matērijas. Tur, kur vibrācija ir mazāka, veidojas matērija. Tā ir veidots viss Visums. Vibrācija arī ir tā, kas veido mūsu garu, fizisko ķermeni. Gars izvēlas vietu, kur dzīvot, ar ko un kā. Ja šīs vibrācijas ir aizmirstas, mums nav nekādu variantu izmainīt kaut ko sevi un uzlabot esošo," skaidro Zariņš.

Nemainot vibrācijas, mēs dzīvojam karmas aplī. Ikvienam no mums ir savi sapņi un vēlmes, bet tos nespējam īstenot, jo ir šķēršļi.

Tajās vietās, kur ir intensīva vibrācija, nav matērijas. Tur, kur vibrācija ir mazāka, veidojas matērija. Tā ir veidots viss Visums. Vibrācija arī ir tā, kas veido mūsu garu.

“kas iegūti iepriekšējās dzīvēs. “Ja mēs gribam izlīst ārā no karmas apla, viens variants ir nepieķerties lietām un nevērtēt tās, bet baudīt to, kas ir. Taču to ir ļoti grūti izdarīt, jo tad, kad kāds nodara pāri, šķiet, ka mēs taču to neesam pelnījuši, kaut gan, visticamāk, esam gan. Otrs variants – izmainīt vibrācijas. Ja zinu, ka ir tāda negatīva vibrācija, un zinu, kāda mantra to var neitralizēt, varu to skaitīt, lai nākotnē tādas problēmas nebūtu.”

Mantru, proti, skaitāmpantiņu, kas neitralizēs negatīvo vibrāciju un ļaus īstenot sapņus, var uzzināt ar vēdiskās astroloģijas starpniecību, izveidojot individuālo dzīves karti. “Kad cilvēks sāk skaitīt savu mantru, viņam uzlabojas dzīve. Tikai vienam tas notiek ātrāk, jo viņam iepriekšējās dzīvēs ir mazāk sastrādāto nedarbu, citam nepieciešams ilgāks laiks. Jo vairāk skaitīs, jo labāk.”

Pareizais tulkojums

Lai pareizi lasītu un tulkotu vēdiskos rakstus, nepietiek ar to, ka zināmi sanskrita burti un lasīšanas tehnika. Atis atceras kādu kuriozu gadījumu, kad ar vārdnīcas palīdzību tulkojis nelielu tekstu no senākās vēdu zīnību grāmatas *Rigvēdas*: “Biju paņēmis viena angļu profesora tulkojumu, kur bija rakstīts, ka senie ārieši cepa zirga gaļu, dzēra toksisku

Sanskrits ir zināšanu nesējs dzīvei, kas ne tikai brīdina, bet arī palīdz izprast situāciju.

dzērienu un apreibiņājās, sēžot pie ugunsкура. Vēdas mācoties, zinu ka neviens no šiem vārdiem nav patiess. Šis cilvēks ir valodnieks, viņš nezina ne vēdas, ne jogu. Es šo tekstu mēģināju iztulkot – katram vārdam pierakstīju visus iespējamus tulkojumus. Vienā teikumā katram vārdam bija 20–30 nozīmes. Un to vidū tās, ko bija uzrakstījis cienijamais profesors. Viņš bija tekstu salicis kopā pēc sa-

vas sapratnes, ka senie, tāpat kā mēs, ēda gaļu un dzēra šnabi. Bet patiesībā tur bija teikts, ka zirgs debesu jumā skrēja un sadega. Zirgs ir komēta, kas sadeg tad, kad pietuvojas saulei. Pēc tam bija teikts, ka no debesim krita kosmiskais lietus, kas bija iztulkots kā apreibinošs dzēriens. Galvenā doma tekstam bija tāda, ka cilvēki novēroja, kā komēta aizdegas, un redzēja, kā lejā krit akmens gabali, kas izskatās kā krītošs meteorīts. Šāds teksts vēdās brīdina, ka reizi 76 gados parādās šāda komēta, kad uz Zemes var notikt dažādi nopietni nelaimes gadījumi. Piemēram, pagājušā reize, kad šī komēta bija, notika nelaime Černobilā.” Sanskrits ir zināšanu nesējs dzīvei, kas ne tikai brīdina, bet arī palīdz izprast situāciju. ☉

Mohendžodaro mistērijas

Reiz sensenos laikos Indas upes ielejā piedzima neparastas dvīņumāsas – pilsētas Mohendžodaro un Harapa. Varenākajā no tām Mohendžodaro dzīvoja trīsdesmit pieci tūkstoši iedzīvotāju, kuri tirgojās, baudīja dzīvi, dalīja varu un pielūdza dievus. Šoreiz tā nav pasaka ar laimīgām beigām...

▼ Ilze Pole

Vairāk jautājumu, nekā ir atbilžu – tā varētu teikt par Pakistānā atrasto senpilsētu. Ja ir pietiekami vērts, lai tiktu atzīta par UNESCO pasaules mantojumu tāpat kā vairākums seno civilizāciju. Bet Indas senpilsēta, kas bija viena no Harapas impērijas galvaspilsētām, skopojusies ar atstātajām vēstures liecībām. Mūsdienai pētniekus interesē ne tik daudz Mohendžodaro uzplaukums, cik sabrukums. Iespējams, senpilsētas bojāeju apvij vairāk mistēriju nekā jebkuru citu tolaik eksistējošo metropoli.

Senpilsēta bez valdnieka

Mohendžodaro sindi valodā nozīmē mirušo atdusas pakalns, lai gan pilsētas drupās kapsētas nav atrastas. Būdam vienaudze Senās Ēģiptes un Mezopotāmijas kultūrām, Indas ielejas civilizācijas vēsture stiepjas 4000 gadu tālā pagātnē. Daudzi pētnieki Mohendžodaro uzskata par metropoli, kurā valdījis totalitārisms, kontrolēta, stingra kārtība un otršķirīga kultūras un mākslas dzīve.

Ziepjakmens statuete atveido vīrieti ar noskūtu virslūpu un glīti apgrieztu bārdu, atsukātiem matiem, ko apņem pieres saites, un tērpu ar trejlapiņām. Pētnieki uzskata, ka attēlotais vīrietis varētu būt Dievs vai priesteris valdnieks ceremoniālā tērpā. Tā ir vienīgā norāde uz Mohendžodaro iespējamā valdnieka esamību.

Indas ielejas civilizācija koncentrējās diviņu galvaspilsētās, kas no malas šķita līdzīgas kā divas ūdens lāses. Tomēr vairākuma avotu tieši Mohendžodaro minēta kā pirmklasīgās pasaules lielākā pilsēta. Neparastā citadele dibināta 2600. gadā p. m. ē., bet norietu tā sagaidīja 1900. gadā p. m. ē. Harapas impērijas varenā pilsēta atrodas Indas upes labajā krastā uz dienvidiem no Larnakas pilsētas Pakistānā. No citas Pakistānas pilsētas Karači, kas izvietojusies Arābijas jūras krastā, mūsdienās Mohendžodaro ir sasniedzama pēc stundas lidojuma. Pilsētas atrašanās Indas upes ielejā lielā mēra noteica labvēlīgos apstākļus tās veiksmīgai attīstībai. Indu tauta nodarbojās ar zemkopību, pilsēta bija tirdzniecības krustpunkts un sadarbojās ar tuvējo Mezopotāmijas civilizāciju. Mohendžodaro izcelās ar labu organizētību un turīgumu, tomēr tajā neatradās ne ātrišķīgas pils, ne tempļi vai pieminekļi.

Vēl joprojām nav atrastas neviena pazīstama tempļa paliekas, kas liecinātu par metropoles valdnieka esamību.

Kas pārvaldīja milzīgo metropoli? Tā ir viena no Mohendžodaro mistērijām. Vēl joprojām nav atrastas neviena pazīstama tempļa paliekas, kas liecinātu par metropoles valdnieka esamību. Zināms vien tas, ka, iespējams, citadele bijusi hinduisma reliģijas priekštece. Indas ielejas iedzīvotājiem bijušas vien dažas dievības. Viens no tiem – trīsgalvainais dievs ar ragiem, ko uzskata par hindu dieva Šivas priekšteci.

Vairākus tūkstošus gadu vēlāk, kad pilsēta jau bija aizmirsta un kļuvusi par vientuļu spoku pilsētu, 1826. gadā tai netišām uzdūrās kāds britu ceļotājs. Viņš nodomāja, ka noslēpumainie ķieģeļu pakalni ir vecu piļu atliekas. Tomēr gandrīz jau atklātā civilizācija tika atstāta dusēt vientulībā uz vēl desmitiem gadu. Divdesmitā gadsimta 20. gados civilizācijas dienasgaismā izcēla Indijas Arheoloģiskās izpētes institūcijas ierēdnis. Viņu līdz drupām aizveda kāds budistu mūks, domādams, ka atklājis sen zudušu budistu svētvieta. Vēlāk pie arheoloģisko izrakumu vadīšanas ķērās angļu arheologs Džordžs Māršals, bet 1944. gadā viņu nomainīja sers Mortimers Vilers. Izrakumu pētīšana turpinājās līdz pat 60. gadiem, kad to pārtrauca

Viena no divpadsmit Mohendžodaro galvenajām ielām, gar kurām bija izvietotas ķieģeļu mājas, veikali, amatnieku darbnīcas.

IEKĀROTĀ MOHENDŽODARO KAKLAROTA

Arheologs sers Mortimers Vilers 1950. gadā savu trešo sievu Margarētu Norfolku pārsteidza ar unikālu kaklarotu no bronzas un metāla. Margarēta krāšņo dāvanu lepni atrādījusi kādai indiešu dāmai, sakot, ka, pēc vīra vārdiem, šī senā kaklarota nes veiksmi. "Trešā uz veiksmi," Mortimers dāvinot sacījis, attiecinot šo teicienu uz viņa iepriekš neveiksmīgajām laulībām. Divus gadus vēlāk nezināmu iemeslu dēļ Margarēta atdāvināja kaklarotu indiešu draudzenei. Vecā

kundze nosprieda, ka britu dāmu mocījusi māņticība – ja kaklarotu aizvedīs prom no dzimtenes, tā atnesīs nelaimi. Mohendžodaro drupās atrastā kaklarota ir vairāk nekā 4500 gadus veca. 2002. gadā kāds seno lietu kolekcionārs par Mohendžodaro civilizācijas dārgumu piesolīja 80 000 britu mārciņu, tomēr vecā dāma atteicās to pārdot. Izrakumos atrastas arī citas rotas, kas tiek uzskatītas par seno iedzīvotāju amuletiem. Tās pasargājuši vietējos no ļaunuma un neveiksmēm.

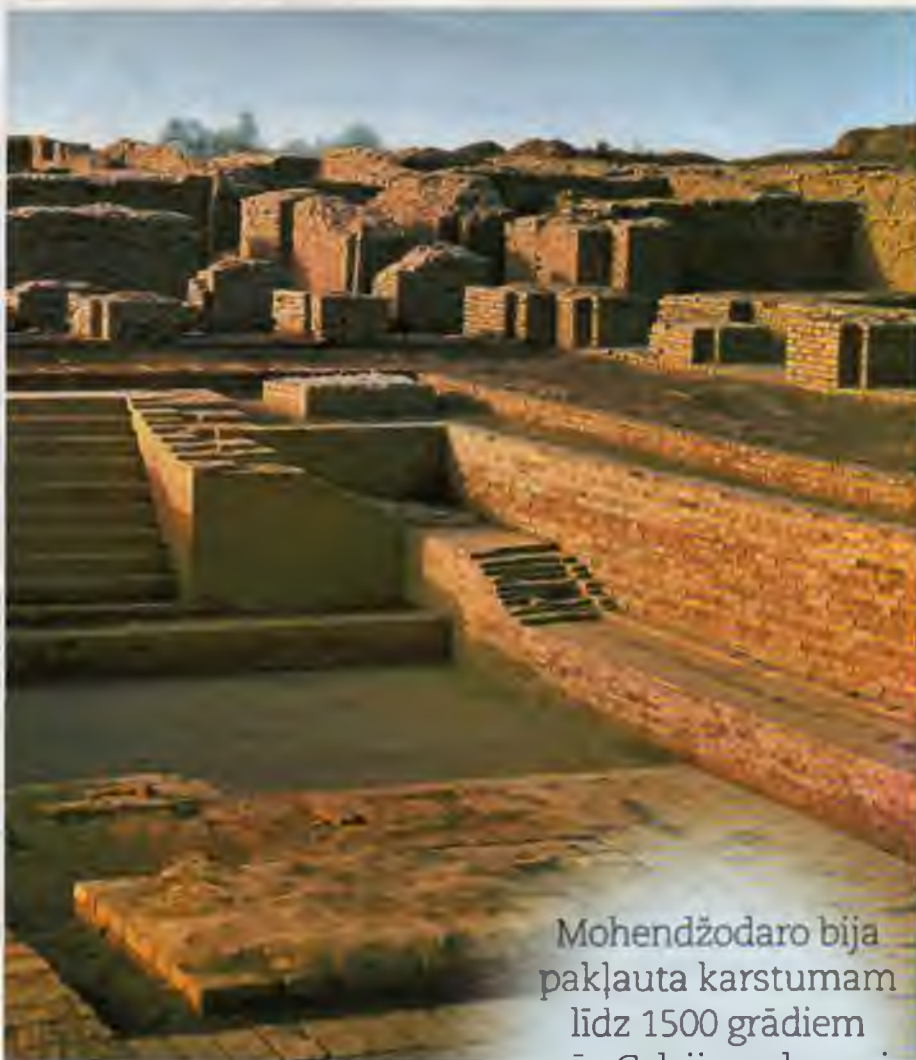
Citadeles galvenā būve – liela pirts jeb baseins.

ievērojamas senpilsētas drupu erozijas dēļ. Lai arī tika atrastas liecības par aizmirstās civilizācijas varenību un izcilo pilsētplānošanas spēju, versijas par Mohendžodaro mitisko izzušanu ir pētnieku diskusijas karstākais punkts.

Hinduisma saknes

Mohendžodaro ir viena no pirmajām pēc plāna veidotajām pilsētām. Tai bija četrstūra forma, un pilsēta sastāvēja no divpadsmit galvenajām ielām, gar kurām bija izvietotas ķieģeļu mājas, veikali, amatnieku darbnīcas. Mohendžodaro dalījās augšpilsētā un lejaspilsētā. Lielākā daļa iedzīvotāju dzīvoja lejaspilsētā, bet mākslīgi izveidotajā pakalnā atradās citadeles galvenās būves: liela pirts jeb baseins, graudu noliktava un apspriežu zāle. Pēc arheologu domām, lielā pirts varēja būt publiskā peldētava vai arī savdabīgs rituāls apmazgāšanās centrs, kur priesteri veikuši vispārēju dvēseļu šķīstīšanas ceremoniju. Reliģiskais izmantojums apliecina hinduisma saknes Mohendžodaro, jo rituālā apmazgāšanās vēl tagad ir svarīga hindu reliģijas sastāvdaļa. Slavenais arheologs Vilers to uzskatīja par pilsētas "ekonomisko centru". Patlaban senpilsētas virsotnē atrodas budistu statuja, kas veidota otrajā gadsimtā.

Lai arī pilsētas iedzīvotāji bija tik zinoši, ka

Mohendžodaro bija pakļauta karstumam līdz 1500 grādiem pēc Celsija – akmeņi izkusuši un pēc tam atkal sacietējuši. Kas varēja izraisīt tik milzīgu karstumu?

spēja izveidot unikālu kanalizācijas sistēmu, sākt meistarot vilnas apģērbus un aprīkot mājas ar mūsdienām līdzīgām tualetēm, nekas nespēja apturēt Mohendžodaro norietu. Viena no teorijām ir tāda, ka tautu novardzinājuši nemītīgie plūdi un vēlāk fiziski vājo civilizāciju iekarojuši ārieši. Leģenda, kas aprakstīta *Rigvēdā*, stāsta par hindu dievu Indru, kas nopostījis simtiem cietokšņu. Neželīgais kara un pērkona dievs vadījis āriešu kaujas un bez žēlastības iznīcinājis seno Indas ielejas civilizāciju. Šīs teorijas pretinieki apšauba āriešu uzbrukumu un pilsētas pakļaušanu, jo senie ārieši pārvietojās ar zirgiem, bet atrastajos akmeņos zīmogos šis dzīvnieks nekur neparādās. Turklāt drupās atrastie skeleti neliecina par kara vai dabas katastrofas sekām. Citos avotos gan minēts, ka drupās atrasti skeleti ar novirstām galvām.

Atombumba bronzas laikmetā?

Viena no neparastākajām teorijām, kas attīstījusies pēdējos gados, pirmajā mirklī šķiet neiespējama. Atrastie 44 skeleti liecina par pēkšņu nelaimi, jo daļa cilvēku pirms nāves sadevušies rokās. Izbrīna fakts, ka tūkstošiem gadu laikā kaulus nav aiztikuši savvaļas plēšņoņi. Zinātnieki un arheologi, kas pētījuši senās citadeles drupas, ir pār-

steigti par atklāto augsto radiācijas līmeni. Turklāt starp atradumiem ir akmeņi, kas izskatās kā stikli. Tas liecina, ka Mohendžodaro bija pakļauta karstumam līdz 1500 grādiem pēc Celsija – akmeņi izkusuši un pēc tam atkal sacietējuši. Kas varēja izraisīt tik milzīgu karstumu? Meteorita pēdas nav atrastas. Viena no teorijām – pilsēta nopostīta ar kodolieroču palīdzību. Kā gan tas iespējams tik senā pagātnē? Daudzi pētnieki uzskata, ka atbilde meklējama vienā no nozīmīgākajiem senās Indijas sanskrita eposiem *Mahābhārātā*. Vienā no mītiem aprakstītas dievu kaujas debesis, kur tie peldējuši žilbinošas gaismas transportlīdzekļos un cīnījies cits ar citu, izmantojot enerģijas starus ar neticamu jaudu. Izdevuma *Legendary Times* žurnālists Džordžo A. Sukalass uzskata, ka senajiem iedzīvotājiem jau pirms vairākiem tūkstošiem gadu bija pieejamas šīs augstās un bīstamās tehnoloģijas. Bet, tā kā viņi nav mācējuši tās apzīmēt, tika uzrakstīts mīts par dieviem ar neparastiem rīkiem, kas līdzinājās kodolie-

ŠAHS UN MATS SENO LAIKU STILĀ!

Starp arheoloģiskajiem atradumiem ir arī kaut kas līdzīgs metamajiem kauliņiem, izcirstām marionetēm un akmens bumbiņām, kas liecina, ka senā civilizācija izklaidējusies, spēlējot galda spēles. Par to liecina arī senās Indijas rakstos *Bhāgavata Purāna* atrastā informācija par spēli ar metamajiem kauliņiem, māla dēli un marionetēm, ko vēsturnieki uzskata par mūsdienu šaha priekšteci. Iespējams, joprojām, lai aizmirstu savu traģisko likteni, senie iedzīvotāju gari izspēlēja ikvakara šaha maču.

ročiem un izraisīja atomsprādzienu. Arheologs Frānsiss Teilors izteicis minejumu, ka gravējumi blakus esošo pilsētu tempļos nozīmē cilvēku lūgšanu pasargāt viņus no spozhās gaismas, kas nāk sagraut pilsētu. "Tas ir prātam neapmieram, ka dažas senās civilizācijas izmantoja kodoltehnoloģijas, pirms to darījām mēs. Radioaktīvie pelni piešķir ticamību senās Indijas svetajiem rakstiem, kas stāsta par dievu atomkarošanu," – tā arheologs. Ar bagātāku iztēli apveltītie uzskata, ka noticis citplanētiešu kosmosa kuģa karš pret primitīvo cilvēci, atstājot aiz sevis mitoloģisku izdomājumu par dievu un dēmonu konfliktiem. ●

AUGU IZCELSMES MATU KRĀSA UZ HENNAS BAZES

100% dabiskā Ājurvedas matu krāsa.
Nesatur konservantus. krāsas pastiprinātājus,
ķīmiskas piedevas. Piemērots visiem matu tipiem.

www.herbals.lv

VESELĪGS UZTURS | KOSMĒTIKA NO INDIJAS | AROMATĒRAPIJA | ĢARŠVIELAS

Mātes lāsts

Annas dzīvi ellē pārvērst centās pašas māte. Meitas vēlēšanās saņemt no mātes beznosacījumu mīlestību nepiepildījās, bet, pateicoties dziednieces apmeklējumam, viņa izglāba savu dzīvi.

Tēvi gaida dēlus, bet mīl meitas, savukārt mātes gaida meitas, bet mīl dēlus. Kad dzirdu šo seno patiesību, gribas piebilst: "...un ienīst meitas."

Gimēnē esam trīs bērni: es un divi brāļi – viens jaunāks, otrs – vecāks. Dažreiz šķiet, ka esmu adoptēta, vai arī tētis atnesis mani mājās un paziņojis, ka esmu viņa arlaulības meita. Kāpēc man tā šķiet? Es nekad neesmu izjutusi patiesu mammas mīlestību. Protams, viņa par mani rūpējās, ģērba, baroja, skoloja, bet visas šajās darbībās nebija ne kripatiņas mīlestības.

Cerībā uz apskāvienu

Iespējams, ja mamma tā izturētos pret visiem saviem bērniem, man nerastos aizdomas. Taču mani brāļi tika lutināti, samīļoti. Tētis man aizstāja arī mammu. Tieši viņam es uzticēju stāstu par pirmo skūpstu, viņam uz pleca raudāju par savām pubertātes pumpām un citām likstām. Mani vecāki mīlēja viens otru, un viņu vienīgie strīdi bija brīžos, kad tētis mammai aizrādīja: "Velga, nu, ko tu to skuķi

dresē!" Skuķis biju es, un mammai jebkurš iemesls bija labs, lai "izsauktu mani uz paklāja". Un iemesli bija dažādi: četrinieks ģeometrijā, otrā vieta daiļlasīšanas konkursā, saplēsta zeķe, izspūruši mati. Man vajadzēja būt perfektai it visā, bet brāļi saņēma uzslavas. Paldies Dievam, ka manām attiecībām ar brāļiem tas netraucēja. Gan jaunākais, gan vecākais mani piesedza mammas priekšā Atceros kādu gadījumu. Es biju nopirkusi rūpīmaizi, taču nevis klona, kā gribēja mamma, bet kiegēlīti. Mamma, atnākusi no darba, protams, sacēla traci, līdz vecākais brālis paziņoja: "Tā maizi es nopirku, jo ļoti sakārojas kiegēlīti!" Ar šādiem piemēriem es varētu vairākus sējumus pierakstīt.

Vai es bērnībā tāpēc ienīdu savu mammu? Nē, es centos viņai iepatikties un cerēju uz apskāvienu. Iādu istu, no sirds. Pusaudzes gados pamanīju divainu sakritību – ja es kādu savu plānu izstāstīju mammai, vienmēr atgadījās kas tāds, kas to izjauca. Visbiežāk tā notika ar to, ko ļoti, ļoti vēlējos.

Lauzta roka un izgāšanās

Mācījos mākslas skolā. Pedagogi saskatīja mani talantu un ieteica turpināt mācības kādā no mākslas vidusskolām. Es spārnota devos mājās, lai izstāstītu to ģimēni. Kopš tās dienas viss juka un bruka. Vispirms es salauzu roku, tad negaisa laikā tika izsīti mākslas skolas stikli un sabojāta tieši mana diplomdarba glezna, pirms iestāšanās maniem mani sakoda bites, un es ar smagu alergiju visu eksāmenu laiku nogulēju slimnīcā.

Pavisam trakī gāja ar autoskolas apmeklšanu. Pateicu mammai, ka plānoju iegūt autovadītāja apliecību. Mamma nomērija mani ar skatienu, samiedza acis un noteica: "Labi, labi." Protams, autovadītāšanas kursi bija viena vienīga izgāšanās, sākot ar instruktoru un beidzot ar auto, kas pāris reīzu iekļuva avārijā.

Pēc neveiksmes es paslepeni vienojos ar tēti, ka viņš mani mācīs braukt. Mammai neko nesakot, iestājos autoskolā vēlreiz un pēc pusgada nācu mājās ar lep-

Dūmu mutuļu spēks

Kadiķis telpas attīrīšanai, lavanda dvēseles mieram un rozes aromāts galvassāpju remdēšanai. Kā kvēpekļi, vīraki un smaržkociņi tiek izmantoti dažādās garīgajās praksēs, un kā atrast piemērotāko tieši latviešu dzīvesziņai?

Nereu smaržko-
ciņu mums aso-
ciējas tikai ar
meditācijām un
citām Austru-
mu sabiedrībai raksturīgām ga-
riģajām praksēm, taču patiesībā
kadiķi kvēpināja arī senie latvie-
ši, un vīraka izmantošana kristi-
gās baznīcas tradīcijās pieminēta
pat Bibēlē. Kvēpināšana jau
kopš seniem laikiem bijusi ne
tikai dažādu kultūru reliģisku
rituālu sastāvdaļa, bet arī vese-
lības stāvokļa un pašsajūtas uz-
labošanas līdzeklis. Mūsdienās
smaržkociņi nopērkami pat liel-
veikalos, taču ar īsto vīraku tiem
ir visai mazs sakars.

Īstā vīraka meklējumos

Aromterapijas pirmsākumi
meklējumi pirms vairāk nekā
6000 gadu. Senie cilvēki dzīvo-
ja ļoti ciešā saskarē ar dabu un
izmantoja katru tās dāvāto vel-
ti gan ēdienā, gan jauka aromā-
ta radīšanā. Dziedniece Sandra
Žukovska skaidro, ka īsti nav ie-
spējams noteikt vietu, kur radies
vīraks. Piemēram, Senajā Ēģiptē
kvēpināja vīraku, ko ieguva no
bosvelijas auga. Saulei lecot, ar to
godināja dievu Rā, savukārt mē-
nesim tikušas upurētas mirres.

Dažādu kultūru pārstāv-
jiem daļas domas par vīraka de-
finīciju. Vieni teic, ka vīraks ir
tikai tas, ko iegūst no Arābijā,
Austrumāfrikā un Indijā augo-
šiem īpašas sugas kokiem, savu-
kārt citi apgalvo, ka mūsdienās
par vīraku uzskatāmi arī citi da-
rinājumi, kas pilda tā funkcijas,
piemēram, pašmāju augi, kas
bagātināti ar eļļām. Dziednie-
ce Sandra Žukovska teic, ka, vi-
ņsprāt, Latvijā īstu vīraku ie-
gādāties ir faktiski neiespējami,
taču tas nebūt nenozīmē, ka paš-
mājās gatavotie būtu noliedzami:
"Daudzviet pasaulē kūpina
arī citu augu maisījumus, kas pa-
gatavoti īpaši kvēpināšanai, ar
tiem veic rituālas darbības. Gal-
venais ir domāt pozitīvi – var,
piemēram, skaitīt mantras vai
dziedāt mūsu pašu tautasdzies-
mas." Bosvelijas ekstrakts, kas

Ieteikumi vīraku un kvēpekļu lietošanā

- ✦ Izvairoties no sintētis-
kiem un nezināmas iz-
celsmes smaržkociņiem,
jo sevišķi, ja to aromāts
nepatīk.
- ✦ Kvēpekļu gatavošanai
izvēlieties pašu zemē au-
gušus augus, jo tiem ir
piemērotāka enerģija.
- ✦ Raugieties, lai pēc vīra-
ka vai kvēpekļu lietošanas
dzīvojamās telpās nebūtu
pārāk spēcīgs aromāts, kas
var traucēt.
- ✦ Vāciet augus, dedziniet
vīrakus, smaržkociņus
un kvēpekļus ar mīlestību

un mieru sirdī, dziedot
garīgas dziesmas. Ļoti
piemērotas ir arī mūsu
tautasdziesmas.

✦ Pirms grieziet kvēpek-
lim paredzēto daļu, domās
pasakiet paldies augam un
lūdziet palīdzēt konkrēta-
jā jautājumā. Nekad nenogrie-
ziet visu augu, tikai tik,
cik nepieciešams.

✦ Ja iegādājaties smarž-
kociņus, kas atvesti no
citām zemēm, priekšro-
ku dodiet Tibetā ražota-
jiem, jo tur to gatavošanā
izmanto roku darbu.

Augam sadegot, telpā izplatās ne
vien uguns fiziskā enerģija – siltums
un dūmi –, bet arī smalkās enerģijas,
kas spēj pozitīvi ietekmēt telpu un
cilvēkus, kuri tajā atrodas.

Iegūts no speciālā vīraka koka, ir
īsta vērtība un noder vides attīri-
šanai no mikrobiem, taču tikpat
labi var izmantot arī mūsu pašu
kadiķi.

Vēdās ierakstīā gudrība

Ajūrvēdas speciālists Dr.
Čandrakants Pavars uzsver, ka
vēdās vīraks minēts jau vairāk
nekā pirms 5000 6000 gadu,
precīzāk, *Atharva* vēdā: "Vīraku
lietoja gan kā medicīnisku pa-
līdzekli veselības uzlabošanai,
gan patīkamas un baudamas
noskaņas radīšanai ar dažādiem
aromātiem." Vīraku veidošana
senos laikos bijusi neatņemama
hinduisma un budisma mūku
kalpošanas prakses sastāvdaļa.

Dr. Čandrakants Pavars strā-
da par galveno ārstu vienā no
lielākajām ajūrvēdas klini-
kām Indijā *Sashi* un ikdienā sa-
skaras ar dažādām situācijām.

Bieži līdztekus citām ārstēšanas
metodēm tiek izmantota arī at-
bilstoša smaržkociņa kūpināša-
na. "Ārstēt pacientus tikai ar
vīraka palīdzību gan nav ietei-
cams, taču tam ir liela loma atbal-
sta sniegšanā pacientam un atve-
seļošanās procesa stimulēšanā,"
viņš teic. Ar smaržkociņu palīdzī-
bu iespējams novērst, piemēram,
galvassāpju rašanās iemeslus:
viens aromāts palīdzēs atvērt
nazālos kanālus, cits pazeminās
asinsspiedienu, vēl kāds sekmēs
laimes sajūtu izraisošo hormonu
izdalīšanos.

Dūmu smalkā enerģija

Dziedniece Sandra Žukov-
ska skaidro, ka ar vīraku un da-
žādu kvēpekļu palīdzību iespē-
jams atvieglot ne tikai cilvēka
ķermeņa ciešanas, bet arī uzla-
bot un atjaunot garīgo līdzsvaru:
"Augam sadegot, telpā izplatās

ne vien uguns fiziskā enerģija –
siltums un dūmi –, bet arī smalkās
enerģijas, kas spēj pozitīvi iete-
kmēt telpu un cilvēkus, kuri
tajā atrodas." Viņa teic, ka dzied-
niecībā smaržkociņi bieži tiek
izmantoti čakru jeb enerģētisko
centru sildīšanai. Sāpju remdē-
šanai tiek veiktas apļveida kustī-
bas pulksteņrādītāja virzienā ap
problemātisko vietu.

"Kvēpināšanas metodi ve-
selības uzlabošanai var izman-
tot arī pirtis," skaidro dziednieks
Voldis Prancāns. Viņš uzsver, ka
liela nozīme ir pirts malkas izvē-
lei, jo tā pielīdzināma kvēpekļu
un vīraku kūpināšanai. Princips
ir tas pats – objekts tiek sadedzi-
nāts, izplatās tā dūmi un ener-
ģija. "Augu daļiņām, kas nonāk
mūsu ožas orgānos, ir sava ener-
ģija, kura nes savu informāciju.
Tā rezonē ar mūsu enerģiju, pa-
pildinot vai mainot to. Ja zina, kā
to izmantot, brīnumainā kārtā
var īsā laikā sprīdi izārstēt cilvē-
ku," piebilst Voldis Prancāns.

Dievam aiznestā lūgšana

Jau kopš seniem laikiem
arī kristiešu dievkalpojums
tiek lietots vīraks, kas iezīmē
simbolisku dvēseles ceļu pie

Viraku aromāti

Pačūlija Elkallipts	dzīvesprieka atgūšanai un kožu likvidēšanai
Ciedrs	nomierina, uzlabo koncentrēšanās spējas, mazina elpceļu saslimšanas, pazemina cukura līmeni asinīs
Fenhelis	mazina bailu izjūtu, ārstē bronhītu un atbaida kukaiņus
Rozmarīns	attīra gaisu, stimulē gremošanu, atbrīvo no saspringuma
Roze	paaugstina koncentrēšanās spējas, stabilizē nervu sistēmu, palīdz pret iesnām
Lavanda	mazina dusmas un galvassāpes, sniedz drošības sajūtu
Apelsīns	mierina, palīdz bezmiega un galvassāpju gadījumā
Sandalkoks	uzlabo asinsriti, ādu un noskaņojumu
Jasmīns	veicina vielmaiņu, aktivizē seksuālo enerģiju, bieži izmantots meditācijās
Vaniļa	regulē hormonu darbību, harmonizē cilvēku un vidi ap viņu
Tējās koks	mazina stresu, dusmas un rada romantisku noskaņu
	stiprina nervu sistēmu, palīdz atgūt spēkus

Latviešu kvēpekļi

Kadiķis	attīra telpas, lietas un emocionālo pasauli
Priede	attīra un spēcina
Deviņviru spēks	atjauno enerģiju, spēcina, nomierina
Mārsmilga	aizsardzībai un iezemēšanai
Peldošā ūdenszāle	stiprina enerģētisko lauku
Piparmētra	uzmundrina, uzlabo garastāvokli
Vērmele	lieliski attīra enerģētisko lauku, veicina gaišredzību
Tūja	izmanto rituālos ziedojumos, vērstoties pie augstākiem spēkiem
Salvija	attīra, palīdz risināt svarīgas sarunas
Pilādžu lapas	palīdz uzņemt kosmisko enerģiju
Pelašķi	aizden ļaunos garus, pastiprina mīlas enerģiju un intūiciju

Dieva. Rīgas Sv. Franciska draudzes viceprāvests Viktors Stulpins skaidro, ka katoļu dievkalpojumu laikā tiek lietoti speciāli viraka graudiņi, nevis kociņi, kā ierasts Austrumu garīgajās praksēs: "Kūpināšanai izmanto sakarsētas oglītes, uz kurām tad uzber viraka graudiņus." Procesi veic svinīgajos dievkalpojumos, pašos būtiskākajos brīžos izrādot godu Dievam, viņa vārdam un vadītajai tautai kopumā.

Bībele viraka kūpināšana minēta 57 reizes, visbiežāk kā lūgšanu simbols, kad smaržīgie dūmi pacelas pie Dieva. Reizēm skaidrota arī tā izmantošana upurēšanā. Viceprāvests Viktors uzskata, ka ir saprotama viraka piedēvēšana Austrumu kultūram: "Tas tiešām nāk no

Ercenģelis Selafīls parasti tiek attēlots ar degošu sveci vai viraku rokās, jo viņa Dieva sūtītā misija ir lūgšana, tāpēc izmantots tās simbols.

Austrumiem. Patikamais aromāts iepriecina cilvēku un liek domāt par skaisto. Iāču jāatceras, ka visa skaistā avots ir Dievs, tādējādi tas ir pagodinājums viņam, nevis kādu konkrētu cilvēku nopelns."

Meditācijas palīgs

Viraka un smaržkociņu radītais aromāts var gan pozitīvi uzlādēt, gan arī nomierināt un palīdzēt saglabāt koncentrēšanās

spējas. Dr. Čandrakants Pavars skaidro, ka visu garīgo praksi pamatā būtībā ir meditācija, tāpēc nav nekas neparasts, ka dažādās šķietami nesaistāmās reliģijās tiek izmantots viraks, jo tas ir neatņemams meditāciju elements. "Arī lūgšana baznīcā ir meditācija. Viraka aromāta ieelpošana izmaina smadzenes, ķermeni un dvēseli. Tas ir drošs veids, kā izbaudīt alternatīvos apziņas stāvokļus," viņš piebilst. Ar specifisku aromāta palīdzību iespējams radīt arī asociatīvu vi-

di, pieradināt sevi, ka konkrētās smaržas sajūšanas laikā tiks darīta kāda noteikta darbība, piemēram, meditēšana. Tā kādu no garīgajām praksēm vai citām nodarbēm iespējams vienkāršā veidā padarīt par patīkamu ieradumu.

Sahadžī jogas pasniedzējs un praktiķis Guntis Strautnieks skaidro, ka smaržkociņi bieži tiek izmantoti arī viņa veiktajās garīgajās praksēs un rituālos. "Tos lieto galvenokārt tāpēc, lai paceltu vibrāciju līmeni telpā, lai tā kļūtu garīgāka un tīrāka." Viens no sahadži jogas rituāliem *Aarti* paredz paņemt aizdegto smaržkociņu labajā rokā, novietot to iepretim jogas veida radītājas Shri Mataji foto-

Kadiķa dūmi lieliski attīra telpu no dažādām ār pasaules būtņēm, likvidē negatīvo enerģētisko iedarbību. Ielpojot kadiķa dūmus, cilvēks attīra arī auru. Galu galā tas palīdz pret vīrusiem, dezinficē.

attēlam un apļot pēc īpašas tehnikas. Pareiza rituāla izpilde pagodina dievību. Guntis gan uzsver, ka virakus, kvēpekļus un smaržkociņus nevajadzētu uztvert kā primāro garīgās pasaules attīstīšanā: "Tam visam ir otršķirīga loma cilvēka izaugsmei, galvenais ir paša garīgā prakse, jo tā dod labākus rezultātus ātrākā laika posmā."

Pašmāju kvēpeklis

Tikpat labi garīgo prakšu veikšanai noder arī kvēpeklis, kādus no vietējiem augiem veidoja mūsu senči. Ezoterikas speciāliste Kristīne Dunska stāsta, ka latviskajai dzīvesziņai piemērots ir kadiķis, kam piemīt ļoti spēcīga attīroša iedarbība: "Kadiķa dūmi lieliski attīra telpu no dažādām ār pasaules būtņēm, likvidē negatīvo enerģētisko iedarbību. Ielpojot kadiķa dūmus, cilvēks attīra arī auru. Galu galā tas palīdz pret vīrusiem, dezinficē." Kadiķi bieži izmanto cilvēki, kuri kontaktējas ar garu pasauli, lai nodibinātu šo saikni. Kristīne Dunska uzskata, ka nebūt nav nepieciešams vest speciālu viraku no Indijas, jo kvēpināšana ar vietējiem augiem ir lielisks un ļoti vienkārši realizējams palīgīdzeklis gadījumos, kad gadījies saslimt vai nepieciešams uzlabot emocionālo noskaņojumu. Augi jāsaliek saišķī, jāizzāvē un jāapsien ar dabīga materiāla aukliņu – pašmāju kvēpeklis gatavs.

Paraugslunda kadiķa kvēpināšanā

Iesaka ezoterikas speciāliste **KRISTĪNE DUNSKA**:

"Kvēpināšana ar kadiķa dūmiem attīra telpu no negatīvām enerģijām, citas pasaules būtņēm un dezinficē. Izkaltētus augus apsien ar dabīga materiāla lenti vai auklu, ņem rokā un izstaigā attīrāmo telpu pretēji pulksteņa rādītāja kustības virzienam. Jo īpaši svarīgi attīrīt telpu stūrus un skapjaugšas, jo tur negatīvā enerģija mēdz sakrāties visvairāk. Pēc tam telpu noteikti vajag kārtīgi izvēdināt. Mājokļa enerģētisko attīrīšanu ieteicams veikt dilstošā mēnesī, vislabāk 29. Mēness dienā."

Dziedniece Sandra Žukovska ir lidzīgās domās un iesaka izmantot arī vietējo priežu, lapegļu vai kadiķu sveķus: "Tos var lietot labo garu pievilināšanai. Taču aromāts ir diezgan specifisks un daudziem var nepatikt." Ja rodas vēlēšanās pašiem savākt augu saišķīti kvēpināšanai, Sandra mudina lasīt tos, kas uzrunā ar savu aromātu. Viņaspār, intui-

cija pateiks priekšā, kas ķermeni un garam vajadzīgs. Vienīgi pirms tam der papētīt literatūru, lai nejausī nesalāsitu indīgus augus. Kristīne Dunska brīdina, ka reizēm auga smarža pēc aizdedzināšanas mainās: "Ja nepatīk smarža, jāpārtrauc un jāmēģina kas cits. Intuīcija pateiks priekšā, kas konkrētajā mirklī visvairāk vajadzīgs. Uzticieties tai!" ●

Paša gatavots smaržkociņš

Iesaka **ajūrvēdas speciālists Dr. ČANDRAKANTS PAVARS**

VAJADŽĪGI

- ✦ aromātiskā eļļa (der arī tāda, kas paredzēta sveču vai ziepju ražošanai)
- ✦ dipropilēnglikols (vai cits atšķaidītājs), nopērkams būvmateriālu veikalos
- ✦ viraka kociņi bez aromāta
- ✦ stikla šķīvīš

GATAVOŠANA

- ✦ Stikla šķīvī sajauciet divas daļas atšķaidītāja ar vienu daļu aromātiskās eļļas.

- ✦ Iemērciet virakam paredzētos kociņus šķidrumā un pārlicinieties, ka tie pilnībā noklāti.
- ✦ Ļaujiet šķidrumam iesūkties vismaz 24 stundas (var atstāt līdz trim diennaktīm).
- ✦ Izņemiet kociņus no šķidruma un novietojiet uz gaisa caurlaidīgas virsmas, lai nožūst. Tas prasīs aptuveni 48 stundas.
- ✦ Kad viraks nožūvis, to var dedzināt vai uzglabāt (ilgstošai glabāšanai vislabāk izmantot plastmasas maisiņus, lai kociņi nezaudētu aromātu).

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā ierasts dienu ritums. Vairāk romantiskas jūsmas nekā patiesu un dziļu jūtu. Ja uzradušies negaidīti ienākumi, pietauptiet tos. Parādu netaisiet, būš grūti atdot. Tīks novērtēts jūsu radošums. Jo, kas agrāk neveicās, tagad atri un priekšzīmīgi padarīsiet. Dzeriet zaļu tēju. Novērsiet asas vārdus pārmaiņas mājās. Nekautrējieties teikt mīļus vārdus atvasēm.

LABĀS DIENAS

7.III	Atradīsies ilgi meklētais.
11.III	Kontrastduša spirdzinās visai dienai.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestībā valdīs romantiskas attiecības. Pratisiet saskarsmi darīt emocijām bagātu. Nežēlosiet naudu vaļaspriekam un mīlota cilvēka vajadzībam. Interesants darbs ļaus gūt atzinību. Jaunas idejas vairo ienākumus. Novērsiet briesmošas nesaskaņas atvasu starpā, pirms tās kļūst nevadāmas. Neaizmirstiet vecāka radnieka nozīmīgu mīklu.

LABĀS DIENAS

9.III	Vakars ar malku laba vīna un mūziku.
15.III	Kolēgu burziņš neoficiālā gaisotnē.

STRELNIKS

23. novembris – 21. decembris

Dienas vadīsiet mīlestības gaisotnē. Izjutīsiet mīlotā cilvēka rūpes. Neierobežojiet viņa vēlmi darboties. Tīks atdots senaks parāds. Saņemsiet cerēto atalgojumu. Pārskaitiet naudu pie kases. Darbojieties pēc stingra plāna. Nepieļaujiet pārpratumus saistībā ar likumdošanu. Veiksies mājās labiekārtošanas darbi. Varat iegādāties gleznas vai citus mākslas darbus.

LABĀS DIENAS

9.III	Atmirdziet sabiedrībā!
14.III	Visi darbi ies no rokas.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Predāvātā draudzība nespēs aizvietot mīlestību. Izrāvējiet sevi dusmas un greisirdību. Veiksme naudas lietās. Izdosies nozīmīgs pirkums. Varat iegūt papildu ienākumus. Panākumi nozīmīgas finanšu operācijās. Prieaus slodze darbā, uzņēmīties jaunus pienākumus. Rūpīgi plānojiet darā mo. sikas kļūmes nav būtiskas. Rīkojieties radoši. Ģimenē visu atklāti izrunājiet.

LABĀS DIENAS

9.III	Apmeklējiet teātra izrādi vai koncertu!
16.III	Baudiet aizejošo ziemu!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Atzīnīgi novērtējiet mīlota cilvēka veikumu. Var rak klausieties, mazāk runāiet. Kāda tikšanās atstas iespaidu uz nīgu laiku. Nelieli sarežģījumu naudas jautājumos radnieka rīcības dēļ. Labs draugs var pamudināt uz neracionālu rīcību. Rūpīgi plānojiet finansiālās aktivitātes. Reāli novērtējiet savas iespējas. Nesatraucieties par nebūtisko. Iejūtīgi izturieties pret tuvinieku vēlmēm.

LABĀS DIENAS

7.III	Saruna ar romantiski noskaņotu atvasi.
16.III	Biedroieties ar aizrautīgiem cilvēkiem!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Romantiskas jūtas aizēnos domas par tuva cilvēka neveiksmēm. Naudas jautājumos vēlama piesardzība. Papildus gūtos ienākumus tērējiet plānotiem pirkumiem. Priekšroku dosiet izdevīgiem darbiem. Neaizmirstiet par veselības profilakses pasākumiem. Sikas nesaskaņas ar tuviniekiem uztrieiet ar ierasto humoru. Mājās dariet visu mīlā miera labad. Aizbilstiet bērnu izvēlto vaļasprieku.

LABĀS DIENAS

8.III	Veiksmīga iepirkšanās.
15.III	Prieks par atvases spožo talantu.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Romantiskas iutas no pirmā acu skata, pirmā vārda. Nesaprašanos mīloto starpā nogludiniet ar maigumu. Iegūtos naudas līdzekļus ieguldiēt biznesa paplašināšanā. Laiks parādu atdošanai, ne aizdevumu ņemšanai. Agrāk paveiktais tiks pamanīts un atzīts par labu. Darījuma sarunās pieņemiet konkrētus lēmumus. Ja negavejat, vismaz ieturiet vieglu diētu. Ieklausieties vecāku padomā.

LABĀS DIENAS

9.III	Pārsteidziet mīļos ar īpaši gardu maltīti!
16.III	Meditācija kā punkts labai dienai.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Starosiet mīlestībā. Romantisks noskaņojums un notikumi. Nepieļaujiet spriedzi attiecībās. Ar uzvaru atmaksāties apdomība naudas lietās. Varat veikt nopietnu ieguldījumu. Izdosies atbrīvosies no lielas parāda daļas. Darba apstākļus ietekmēs personiskās simpātijas. Pieaugušie iekāpumi ļaus apmierināt ģimenes locekļu vajadzības. Izzudis kiviņi. Atvases uzklāusis padomus.

LABĀS DIENAS

8.III	Ballīte ar darba kolēģiem.
17.III	Prieku sagādās muzikāla izklaide.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Saņemiet mīlestības apliecinājumu no tuva cilvēka. Ikdienas tērīņiem naudas pietiks. Izmantojiet paziņas jauna darba iegūšanai. Atradiet iespēju papildināt izglītību. Sadarbojieties ar domubiedriem. Veiksies radoši darbi. Droši uzņemties ideju ģeneratora lomu ģimenē. Organizējiet kopīgu jautru pasākumu. Ļaujiet atvasēm pacieņoties vecāku darbavietā.

LABĀS DIENAS

9.III	Tikšanās pie omes garšīgajām pankūkām.
16.III	Pasteidzieties izpriecāties, ziema iet uz beigām!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Attiecības stiprinās kopīgas intereses. Sarunās apdomīgi izvēlieties vārdus, nepieļaujiet pārpratumus. Nauda bus, bet tā nenāks viegli. Sakiet stingru nē azartspēlēm. Veiksies individuāla darbošanās. Varat mēģināt atrast darbu ārpus ierastā interešu loka. Iespējamas labas izmaiņas dzīves apstākļos. Palīdziet bērniem izprast svarīgas patiesības. Biežāk pulcējieties kopā vakaros.

LABĀS DIENAS

7.III	Neskaitiet prieka minūtes, baudiet tās!
16.III	Droši eksperimentējiet ar jauno tērpu!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Necerēti uzsmaidīs mīlestība. Atturieties no plaukstošo jūtu afišēšanas. Nav ieteicams nāks naudas jautājumos. Aizstāviet savas firmas godu. Ievērojiet noteiktos darbu termiņus. Izpelnieties kolēģu un vadības cieņu. Pildiet tuviniekiem dotos solījumus. Spēsiet radīt drošības sajūtu mājniekos. Māciet atvasēm plānot izdevumus. Kopā apmeklējiet kultūras pasākumus.

LABĀS DIENAS

9.III	Kopā būšanas prieks.
16.III	Nejauša, bet cerēta iepazīšanās.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Attiecības kļūs harmoniskākas. Sirdi vairāk miera. Iespējami gan pēkšņi ieguvumi, gan negaidīti izdevumi. Neko nedariet bez pietiekamas apdomas. Sāciet darbus, par kuriem šanos nav ne mazāko šaubu. Visdrošāk palauties uz sevi. Mājās spārņos gaisas. Viss šķītis iespējams. Iepriecinas tev mīlestība un atbalsts.

LABĀS DIENAS

7.III	Dažas jaukas stundas ar draugiem pie kafijas tases.
16.III	Atraktīvs pasākums ārpus pilsētas.

MĒNESS KALENDĀRS

no 6. līdz 19. martam

Jaunais Mēness cikls 11. marta vakarā sāksies ar čika laiku. Īsti Zivju garā! Tad nu ļaujieties lietu un procesu plūdumam, mācieties ticēt, cerēt un paļauties, ka viss ar jums un apkārtējiem notiek tieši tā, kā tam jānotiek. Un aktīvāk gan fiziski, gan garīgi sāciet darboties vien 12. marta pēcpusdienā. Varbūt pameklējiet kādus kursus?

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

6.03.2013. trešdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzī 02:13 ☾ 00:00–02:13	
7.03.2013. ceturtdiena	Mēness Mežāzī ☾ 23:14–24:00	
8.03.2013. piektdiena	Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 05:01 ☾ 00:00–05:01	
9.03.2013. sestdiena	Mēness Ūdensvirā ☾ 00:08–24:00	
10.03.2013. svētdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivīs 08:18 ☾ 00:00–08:18	
11.03.2013. pirmdiena	Jauns Mēness cikls 21:51 Mēness Zivīs ☾ 21:51–24:00 ☿ 16:05–24:00	
12.03.2013. otrdiena	Mēness Zivīs/Aunā 13:17 ☾ 00:00–13:17 ☿ 00:00–03:39	
13.03.2013. trešdiena	Mēness Aunā ☾ 10:02–24:00	
14.03.2013. ceturtdiena	Mēness Aunā/Vērsī 21:08 ☾ 00:00–21:08	
15.03.2013. piektdiena	Mēness Vērsī	
16.03.2013. sestdiena	Mēness Vērsī	
17.03.2013. svētdiena	Mēness Vērsī/Dvīņos 08:09 ☾ 01:11–08:09	
18.03.2013. pirmdiena	Mēness Dvīņos	
19.03.2013. otrdiena	Mēness Dvīņos/Vēzī 20:55 ☾ 19:27–20:55 ☿ 12:47–24:00	

☾ MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks)

– laika sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojausam

20. marts - 2. aprīlis
Nr. 6 (69) 2013.

CITĀDĀ PASAULĒ

HIMALAJU JOGA

VĒSTĪJUMS
LATVIEŠIEM

Ko Ugunsgreka
Zentīna
atrada **KAFIJAS
BIEZUMOS**

SPOKU PILSĒTA

Bodija

Kā pagatavot

SAPNU KĒRĀJU

Nolemte
ASV karali
KENEDIJI

**AUTO SARGS
SVĒTAIS JURIS**

Cena Ls **0.69**
Abonētuzdevīgā

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECIBA DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Katru gadu pienāk laiks, kad gaidām pavasari. Jūtamies kā no "ziemas miega" pamodušies. Mūsu domas sāk darboties arvien aktīvāk, parādās arvien vairāk vēlmju. Līdz ar pavasara iestāšanos noteikti izmantojiet tuvāko maģisko dienu un veiciet kādu rituālu. Varbūt jāķeras pie savas burvju grāmatas veidošanas? Pirmais, ko varētu ieteikt uzrakstīt, ir kādas pateicības. Mēs bieži aizmirstam novērtēt to, kas mums ir līdzās un visapkārt. Varat sākt uzdevuma izpildi ar to, ka uzskaitiet lietas, par ko esat pateicīgi. Apzinoties tās, jūs radāt jaunu enerģiju, kas sniedz daudz vairāk miera un harmonijas. Sāciet pavasari ar smaidu un prieku!

MAGISKAIS KALENDĀRS

20. marts – 2. aprīlis

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svetd.
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31
1	2	*MD – Mēness diena				

20 No 10:50 – 10. MD

IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu var mainītu darbu. Tieši šajā dienā iestājas astronomiskais pavasaris. Tā ir laba zīme, ka tas iestājas tik lieliskā dienā pēc mēness kalendāra! Varat ieguldīt finanses kādos darījumos. 10. MD ilgst līdz 21. marta plkst. 11:52.

23 No 14:12 – 13. MD

MAGISKĀ DIENA. Varat dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Ja ir vēlme pēc jaunām idejām, aktivizējiet mājas rietumus, novietojot tur metāla zvaniņus. 13. MD turpinās līdz 24. marta plkst. 15:27.

24 No 15:27 – 14. MD

AKTĪVAIS SĀKUMS. Ja plānojat kādu nozīmīgu akciju, to vēlams iesākt tieši šajā dienā. Tomēr pasākumam jābūt sagatavotam, lai pilnībā novērstu negatīvās ietekmes. 14. MD ilgst līdz 25. marta plkst. 16:44.

27 No 19:26 – 17. MD

LAIKS ATTIECĪBĀM. Vakarā maģiskais randiņu laiks, kad varat izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, pavadīt laiku divatā un mierīgā gaisotnē. 17. MD turpinās līdz 28. marta plkst. 20:50.

30 No 23:33 – 20. MD

ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nedrīkst neko lielu pirkt, plānot, uzsākt. Nelietojiet alkoholu! Ticiet vaļā no visa, kas traucē iet uz priekšu. 20. MD turpinās visu 31. martu un ilgst līdz 1. aprīļa plkst. 1:45.

1 No 1:45 – 21. MD

AKTIVĪTĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Piemērota diena lieliem pasākumiem.

**LITERATŪRA
LIELDIENU
BRĪVDIENĀM**

TEĀTRMĪLIEM

Pērnrudden žurnālā varējāt lasīt sarunu ar Olgu Dreģi *Dzīve kā svētceļojums*. Pēc šīs intervijas saņēmām daudz vēstulešu ar pateicības vārdiem. Viena lasīta ja pat rakstīja, ka intervija šķitu

si pārāk īsa un gribējies lasīt par mākslinieci vēl un vēl. Tagad tāda iespēja ir, jo *Zvaigzne ABC* izdevusi Irēnas Lagzdīņas gramatu *Izslāpums*. Olga Dreģe.

Grāmata ir tikpat dzirkstoša un vitāla kā pati aktrise. Un grāmatas vāks dzirksti burtiskā nozīmē – Olgas vēdekļis ir nosēts ar spigulišiem. Lasot grāmatu, šķiet, ka var dzirdēt mākslinieces smieklus, neatkārtojamo tembru un ieteikumu turēt rumpi!

PROGRAMMĒTĀJIEM

Grāmatas *Dzīves instrukcijas* autors Džo Vitāle uzskata, ka tā mums bija jāsaņem jau piedzimstot bet, ņemot vērā, ka tā nav noticis, ir gatavs palīdzēt. Patiesībā grāmatā apkopoti pado-

mi dzīvei, ko saņemam no vecākiem, iemācāmos skolā vai baznīcā. Diemžēl ikdienas steigā tos bieži aizmirstam. Šī ir grāmata, kas atgādina vienkāršas patiesības. Nelamājieties! Turiet vārdus! Esiet pirmais, kurš pasaka: "Piedod!"

MEKLĒTĀJIEM

Izdevniecības *Madris* izdota Roja Stermarta grāmata *Lielā reini-*

Iesaka astrologē
**KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

Auns ir pati aktīvākā un enerģiskākā horoskopa zīme, viņiem patīk būt pirmajiem, tāpēc novērtēs lietas, kas ir tikko parādījušās mūsu dzīvē.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Aktīva, enerģiska, sportiska, atraktīva, ar adrenalīna pieskaņu, ugunīga, kvēla.

ZIEDI

Sievietei košas krāsas ziedu pušķis, saulespuķes un tās līdzinieces gerberas; vīrietim var nedāvināt ziedus, jo viņš tos tāpat nenovērtēs.

KRĀSAS

Sarkana un citas spilgtas krāsas.

IESAINOJUMS

Spilgts un iespaidīgs, liela kaste, liels pušķis.

SIEVIETEI

Dažādas sporta preces, piemēram, skrituļslidas, ar velosipēdu saistītas lietas (iepirkumu grozs vai košas krāsas ķivere); dāvanu karte uz kādu atraktīvu pasākumu vai abonements uz sporta, fitnesa vai deju klubu;

VĪRIETIM

Bilete vai abonements uz sporta spēlēm; dāvanu karte peintbolam, klinšu kāpšanai, lidojumam ar katapultu, braucienam ar rodeļiem vai kvadraciklu; militāras krāsas un stila apģērbs; ar uguni saistītas lietas: cigāri, šķiltavas; salokāmais nazis; vakariņas, kurās tiks pasniegti pikanti ēdieni un

pikantas garšvielas vai pavārgrāmata; piknika grozs; ar uguni saistītas lietas: galda kamīns, sveces; izvīzināšana ar motociklu, izjāde ar zirgiem vai kopīgs izbrauciens ar riteniem; vakars, kas pavadīts, dejojot salsu.

ugunīgi dzērieni; dažādas medniekam nepieciešamas lietas.

BĒRNAM

Viss, kas saistīts ar sportu un citām aktivitātēm: bumba, badmintons, skrituļdēlis, skrituļslidas, ritenis; dažādu multfilmu varoņu maskas vai tērpi (zēniem – pirātu, ugunsdzēsēju, policistu; meitenēm – Pepijas Garzeķes); kopīgs ģimenes pasākums šķēršļu parkā, izjāde ar zirgiem vai gājiens uz cirku; zēniem spēļu pistoles, ūdenspistoles, rotaļu automašīnas un motocikli, militāra tipa apģērbi; meitenēm spilgtas rotas, kosmētikas komplekti, deju atribūtika vai pliša rotaļlietas.

karnācijas grāmata patiks visiem, kas tie iepriekšējām dzīvē. "Daudziem cilvēkiem iespējams, pat vairākamam – interese par reinkarnāciju nozīmē nevis rast zinātniskus pierādījumus iepriekšējai dzīvei, bet meģināt labāk izprast sevi vai atklāt jēgu savai pašreizējai dzīvei, salīdzinot to ar varbūtējo labklājības, piedzīvojumiem un vēsturiskiem notikumiem bagāto iepriekšējo eksistenci," uzskata grāmatas autors.

IESKANDINOT LIELDIENAS

Aicinām uz tikšanos ar žurnāla **Citādā Pasaule** radošo komandu!

**KAD?
CIKOS?
KUR?**

PROGRAMMĀ

LĪDZI ŅEMIET

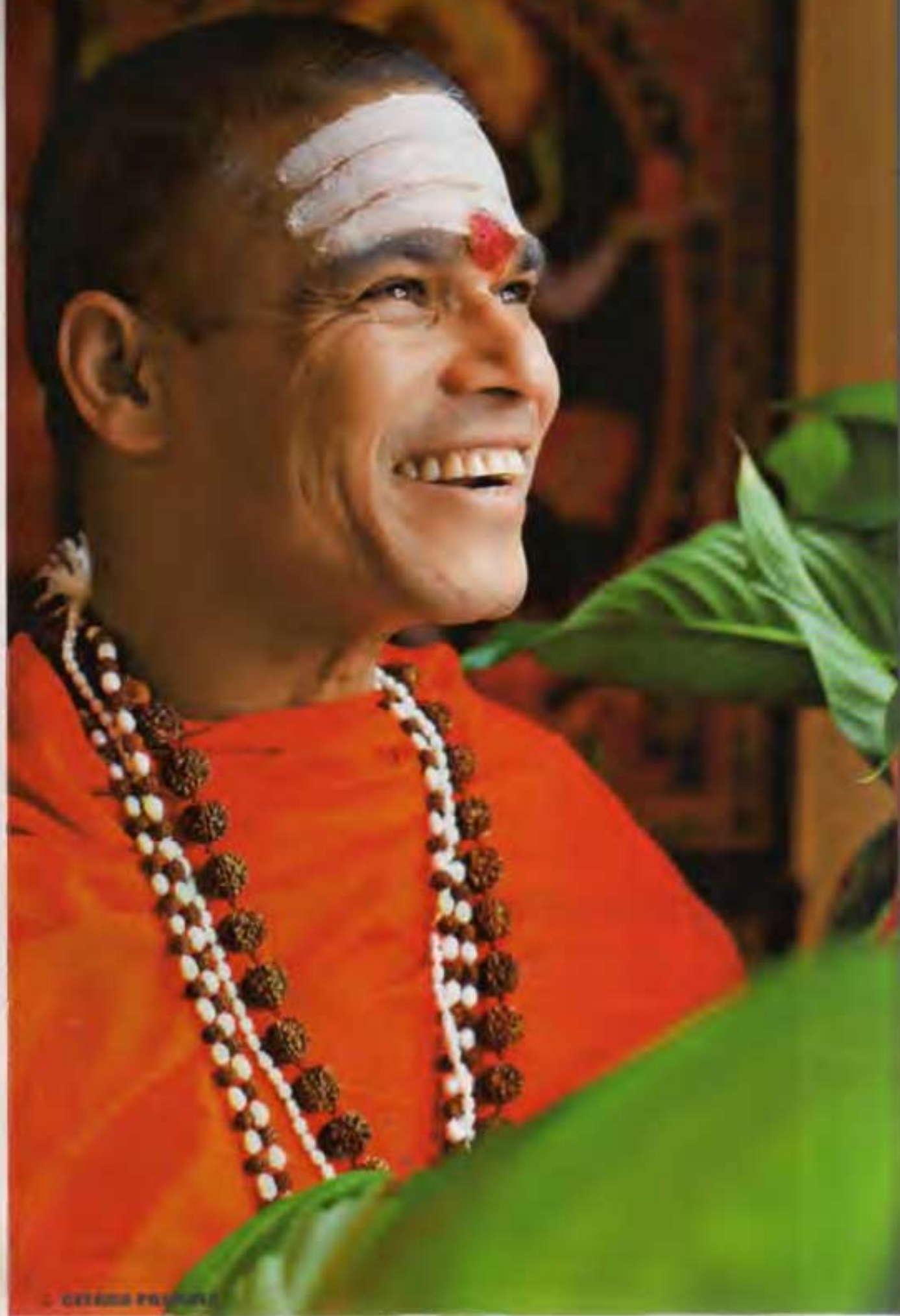
25. martā
Plkst. 18:00

Iauno psihologiju centrā
Stabu ielā 58 (3. stāvā), Rīgā

tikšanās ar žurnāla radošo komandu, konkursi un loterija, iespēja abonēt žurnālu par īpaši draudzīgu cenu

labu garastāvokli un pavasari

Pieteikties, rakstot uz info@nlp.lv vai www.nlp.lv. Vietu skaits ierobežots! Nenokavējiet!

JOGS NO HIMALAJIEM

Kas ir krīzes pamatā, kāpēc tiek šķirtas laulības, kur meklējams paties miers?
Indiešu mūks un jogs Svami Samarpanananda Sarasvati dalās savos
novērojumos par laikmetīgajai pasaulei raksturīgajām problēmām.

▼ *Līva Romane*

Himalaju jogs, mūks un garīgais skolotājs Svami Samarpanananda Sarasvati ir gatavs apspriest jebkuru tematu, nemanāmi virzot sarunu biedru uz paša pateiktā uzlūkošanu nedaudz citādā gaismā. Svami veikli izmanto metaforas, epitētus, lai gan angļu valoda viņam nav dzimtā, mīl teikto ilustrēt ar gariem stāstiem un vizuāliem piemēriem. Brīžiem viņš izskatās pēc nopietna skolotāja, brīžiem iesmejas kā nebēdnīgs puika. Runājot Svami lūkojas acis, taču skatiens ir draudzīgs un neliek kautrīgi novērsties. Kaut gan pats dzīvo askētisku mūka dzīvi un viņam nav ne naudas uzkrājumu, ne

ipašumu, Svami nav no tiem garīgajiem skolotājiem, kas liek atbrīvioties no visa mantiskā, sludinot, ka materiālā pasaule ir ļaunuma sakne. Cilvēkam drīkst piederēt gan villa jūras krastā, gan zelta pulkstenis, tikai viņam jāmacās uzņemt atbildību par savu ricību un jābūt gatavam pieņemt smago darbu un stresu, kas bieži vien iet roku rokā.

Aiziet uz neatgriešanos

Svami piedzima kādā Indijas austrumu krasta provincē, taču precīzu datumu viņš nezina – vecāki izglītības trūkuma dēļ to nespēj precīzi pateikt. Zināms vien gads – 1972. – un takts, ka tā bijusi septītā augoša mēness diena. Pirmo iespaidu par reliģiju un garīgumu Svami ieguva, kopā ar māti apmeklējot tempļus. "Indijā ir daudz āsramu un tempļu. Uz tiem devās arī mana māte, viņa bija ļoti ticīga. Es bieži gāju līdzī, un tā man radās interese, šie apmeklējumi iedvesmoja manus garīgos meklējumus," viņš atminas. Jau septītajā klasē Svami regulāri mēģināja aizmukt no mājām un doties pie mūkiem, taču sava vecuma (viņš nebija pilngadīgs) un dažādu apstākļu sakrītības dēļ vienmēr nonāca atpakaļ mājās, līdz beidzot astoņpadsmit gadu vecumā pēc universitātes absolvēšanas pameta vecāku mājas uz neatgriešanos.

Svami Samarpanananda Sarasvati devās uz Himalajiem, Rišikešu – mūsdienu lielāko un aktīvāko jogas mācību un prakses pilsētu –, un kļuva par jogu. "Man nebija grūti pamest ģimeni, es zināju, ka tas ir mans ceļš. Neesmu ne ilgojies pēc viņiem, ne apciemojis – tā ir daļa no manas disciplīnas, daļa no manas dzīves," jogs paskaidro. Tēvs pāris reizi apciemojis Svami āsramā, pēdējo reizi 2008. gadā. Ari

Pieejas punkti

- 1972. gadā kādā Indijas provincē piedzimst Svami Samarpanananda Sarasvati.
- 1989. gadā Svami absolvē Utkalas universitātes botānikas zinātni programmu.
- 1990. gada 30. augustā Svami pamet savas dzimtas mājas, lai pievienotos skolotāju saimes Šivananda āsramā Rišikešā.
- 1990. gada 21. decembrī Svami Samarpanananda Sarasvati pieņem iniciāciju no garīgā līdera Svami Čidanandadžī Maharaja.
- 1990. gadā pievienojas Bihar jogas skolai un satiek savu guru.
- 1992. gadā tiekas ar Dievišķo Māti Maa Amritanandamaji.
- No 1994. līdz 1998. gadam ievēro guru disciplīnu, piekopj askētisku mūka dzīvesveidu, studē klasisko Indijas filozofiju.
- Kopš 1998. gada aktīvi apceļo dažādas Eiropas, Amerikas un Āzijas valstis, izplatot savu gudrību.
- 2000. gadā pieņem Dalailamas sniegto iniciāciju.

Svami skolnieku viedokļi

Savienošanās ar augstāko spēku

INGA LENCEVIČA (garīgais vārds Bhavani):

"Mūku Svami Samarpananandu Sarasvati satīku jau pirms 12 gadiem, kad viņš pirmo reizi viesojās Latvijā. Apmeklēju visas tikšanās, vēlāk palīdzēju arī to organizēšanā un katru gadu ieguvu jaunas atklāsmes un izjūtas, kas palīdzēja virzīties tālāk savas patiesās būtības izprašanā. 2006. gadā kopā ar vīru viesojāmies pie Svami un beidzām jogas skolotāja apmācības kursu. Nenoliedzami, Svami Samarpananandu ir pirmais, kas deva man iespēju pabūt vēdiskajā ugunī rituālā, kur tiek pielūgtas dažādas dievības senajā sanskrita valodā. Caur uguni un lūgšņām jeb mantrām mēs savienojāmies ar augstāko spēku, un katrs to izjūta savā veidā."

Skolotājs, kas atrod

ILZE un MĀRIS RUSKUĻI (Gyana un Rudra):

"Svami satikām pirms pāris gadiem. Līdz tam jau bijām skolojušies jogā un vēdiskajās zināšanās pie daudziem skolotājiem, bet tāda īsta, sava guru mums nebija. Nebija arī priekšstats par šo skolotāju un skolnieka īpašo saikni un nozīmīgumu. Gribētos teikt, ka Svami drīzāk atrada mūs. Parasti daļu vasaras mēs pavadām lauku mājās Skultē, un sagadījās tā, ka turpat pāris kilometru attālumā norisinājās jogas seminārs, Svami bija ieradies sniegt zināšanas. Tās no viņa plūst joprojām visdažādākajās situācijās. Mēs saprotam, ka to nevar sniegt nekāda literatūra un neviens jogas centrs, tā ir īpaša pasaules uztvere un saikne ar dievišķo Visumu. Neaizmirstams bija ceļojums 2012. gada pavasarī kopā ar Svami uz Tibetu, kad devāmies svētceļojumā ap Svēto Kailaša kalnu. Tas bija svētceļojums pašiem pie sevis, kas bez Svami klātbūtnes un enerģijas būtu bijis pavisam citāds."

brālis, kamēr vēl bija dzīvs, to darija. "Viņi ir sapratuši un akceptējuši manu izvēli," lotosa pozā sēdošais mūks miermīlīgi nosaka.

Dieva rokās

Lai gan nu Svami vecāki ir pieņēmuši viņa dzīvesveidu, tas nav nācies viegli. Kad viņa mātei bijis 18 gadu, viņa zaudējusi pirmo bērniņu, to pat neiznēsājot. Tās bijis smags trieciens. Un vēlāk bijis grūti tikt pie mazulā. "Medikamenti nelīdzēja, cilvēki jau tēvam teica, lai viņš precas vēlreiz, jo sieva nevarēsot dzemdēt bērņus. taču tēvs palika," skaidro Svami, piebilstot, ka Indijas kultūrā ģime-

nēm ir ļoti svarīgi piedzīvot vismaz viena dēla piedzimšanu. Māte sākusī aktīvi lūgties, un pēc kāda laika pieteicies Svami. "Man paveicās, un es, pateicoties Dieva žēlastībai, ienācu šajā brīnišķīgajā pasaulē."

Vecākiem Svami izvēle kļuva par joku un pilnībā atteikties no laicīgās dzīves sākotnēji šķitusi nesaprotama. "Vienīgais dēls, un tas pats aiziet," Svami piebilst. Taču viņš savam tēvam skaidrojās – ja būtu palicis dzīvot kopā ar vecākiem, iespējams, tagad jau būtu atstājis savu fizisko ķermeni. "Es nodevu savu dzīvi Dieva rokās, un viņš par mani parūpējās," Svami teic. Pēc šādiem vārdiem vecāki kļuvuši saprotošāki. Nu askētiskais mūks ir

Latviešu grupiņa ciemojas pie Svami Tibetā.

Svami vada vēdisko ugunī rituālu.

Cilvēkam drīkst piederēt gan villa jūras krastā, gan zelta pulkstenis, tikai viņam jāmacās uzņemties atbildību par savu rīcību un jābūt gatavam pieņemt smago darbu un stresu, kas bieži vien iet roku rokā.

garīgais skolotājs un guru simtiem cilvēku viņš tiek aicināts uz lekcijām un semināriem dažādās pasaules valstīs, taču paša mājās Indijā izveidojis ašramu, kurā laipni uzņem ik vienu ceļinieku un vietējo.

Ceļotāja karma

Lielu daļu savas dzīves Svami Samarpanananda Sarasvati pavadā, ceļojot pa dažādām pasaules valstīm, cenšoties sniegt savas zināšanas par jogu, vēdiskajām gudrībām un ikdienišķu grūtību uzveikšanu plašākai sabiedrībai. Viņš pabijis Eiropā, Āzijā, Amerikā, arī Latviju apciemojis jau 13 reizes un plāno to darīt atkal. "Gan šeit, gan citur esmu pilnībā atkarīgs no cilvēkiem – man ne ne naudas uzkrājumu, ne īpašumu," Svami

skaidro. Latvijas organizācijas un domu-biedru grupas rīko dažādus pasākumus, kuros iespējams satikt Himalaju jogu – var gan kopīgi medīt, gan gatavot čakrām īpaši labvēlīgu ēdienu, gan aprunāties par dažnedažādiem ar ikdienu un garīgo dzīvi saistītiem tematiem. “Tā ir mana karma – būt šeit, ceļot. Tas ir tas, kas man jādara” mūks paskaidro.

Savos semināros Svami bieži runā ne tikai par meditācijām un garīgajām praksēm, bet arī par ikdienas problēmām un rūpēm. Viņš uzskata, ka viņa sūtība ir palīdzēt cilvēkiem mācīties atrast pašiem sevi – nevis ķermeni vai emocijas, bet esenci, kas ir viņos. Nav nozīmes ne tam, vai cilvēks ir tu-

rīgs, vai ģimenisks, nedz arī tam, kuru reliģiju viņš pārstāv. “Es sekoju jogu tradīcijām un pieņemu jebkuru reliģiju. Esmu laipni uzņemts gan ebreju, gan musulmaņu ģimenēs, arī kristieši man atvēruši savas durvis. Es mīlu visas reliģijas, galvenais ir Dieva esences saprašana,” Svami stāsta, uzsverot, ka viņa vadītās nodarbības var apmeklēt jebkurš.

Biežs sarunu temats Svami lekcijās ir ikdienas straujās dzīves radītais stress, kas kļūvis īpaši aktuāls pēdējo gadu laikā. “Šodien tā ir liela problēma. Mums ir daudz vajadzību, vēlmju. Lai to visu varētu atļauties, arī samaksāt rēķinus, ir smagi jāstrādā. Un smags darbs nereti iet roku rokā ar stresu,” skaidro

Himalaju jogs. Svami teic, ka mūsdienās cilvēki vēlas ārkārtīgi daudz, taču viņš to vispār nenoliedz, vien mudina bez nosacījumiem pieņemt arī sekas. “Lai samazinātu stresu, ir jāmazina iekārotais un jāsaprot, ko īsti gribam. Tacu tas ir ļoti, ļoti grūti, un es cenšos to mācīt,” piebilst Svami Samarpananda.

Morālās izglītības trūkums

Himalaju jogs Eiropas ekonomiku nav studējis, taču pēdējo gadu laikā aktuālas naudas problēmas un krīzes cēloņus skaidro ar morālā caurspīdīguma trūkumu. “Krīzes

Neesmu ne ilgojies pēc ģimenes, ne apciemojis viņus, – tā ir daļa no manas disciplīnas, daļa no manas dzīves.

Uguns ritulā Svami aicina piedalīties katru vietējo un ceļotāju.

Uguns ir dzīvības enerģijas simbols, tāpēc bieži izmantots vēdiskajā kultūrā.

Meditācija pozitīvismam

Himalaju jogs Svami iesaka medītēt ik dienas, veltot šai nodarbei vismaz 20–30 minūtes. Viņš uzsver, ka tas uzlabos ne tikai veselību, bet sekmēs arī garīgo izaugsmi un spēju katrā lietā saskatīt pozitīvo, kā arī atbrīvoties no stresa.

1. Atrodiet ērtu vietu un apsēdieties. Nav obligāti sēdēt lotosa pozīcijā, bet tā, lai jums ir ērti. Ja grūti tik ilgu laiku pavadīt sēdus, varat arī apgulties.

Svami padomi veselībai

+ IEVĒROJIET GAVĒNI! Tāpat kā jums ir nepieciešama atpūta no darba, arī kuņģim vajadzīga atslodze. Ievērojiet gavēni vismaz vienu dienu mēnesī, ja iespējams, dariet to katru nedēļu.

+ MEDITĒJIET! Neatkarīgi no ticības, kurai piederat, praktizējiet vienkāršu meditāciju. Dariet to katru rītu vai vakaru, un jau pēc pāris nedēļām jutīsiet, kā uzlabojas pašsajūta.

+ ZĪDIET! Nepārtrauciet bērnu barot ar krūti viņa dzīves pirmajā gadā. Indijā ierasta prakse, ka māte zīda bērnus līdz pat piecu gadu vecumam – tas varbūt kaitē krūšu skaistumam, taču bērna imunitāte būs krietni labāka.

2. Elpojiet dabiski, taču tā, lai katrā ieelpā vēders paceltos, savukārt izelpā tiktu ievilkts uz iekšu.

3. Koncentrējieties tikai uz elpošanas procesu, aizmirstiet par visu, rūpīgi sekojiet gaisa plūsmai savā organismā.

4. Ja meditācijas laikā redzat vizualizācijas, necentieties tās analizēt, vienkārši pieņemiet tās kā pašas par sevi saprotamas. Nenovirzieties no galvenā uzdevuma – sekošanas elpai.

5. Pēc meditācijas lēni atveriet acis un izkustiniet katru ķermeņa daļu. Sajūti, kā rodas enerģija un aktivizējas enerģētiskie centri.

pamatā ir korupcija, taču līdz tam ir novedusi izglītības sistēma, jo cilvēki nav izglītoti morāli, vien apguvuši faktus. Skolās ir reliģiskās mācības, bet ne garīgās. Mums pie tā jāstrādā jau ģimenes līmenī,” rosina Svami.

Taču arī ģimenes jūk, laulātie bieži šķiras. Un sabiedrība to nenosoda. Svami skaidro, ka pāru attiecību izjukšana visbiežāk notiek jau iepriekš pieminēto vēlmju dēļ: “Nereti tās vienkārši nesaskan.” Šķiršanos Svami neuzskata tikai un vienīgi par negatīvu, viņš piemin arī tās pozitīvos aspektus: “Ja paliksim ar konkrēto partneri, mēs, iespējams, apspiedīsim savas vēlmes un vajadzības, tādējādi varam pārstāt augt un zaudēt iekšējo brīvību.”

Templis dzīvoklī

Austrumu gudrības un garīgās prakses ienāk ne tikai Latvijā, bet visā Rietumu sabiedrībā. Svami Samarpananda to vērtē pozitīvi, taču bažas rada tas, ka cilvēki jogu

bieži vien uztver kā fizisku vingrinājumu kopumu un spītīgi atsakās iedziļināties aiz tās stāvošajā filozofijā: “Daudzi domā, ka joga ir hindu tradīcija, taču paši pieder pie citām reliģijām, tāpēc mācība pat neiedziļinās. Daudzi to praktizē, taču piemirst par jogas esenci.” Šādu jogas praktizēšanu viņš salīdzina ar aktīvu airēšanu laivā, kurai izmests enkurs. “Kristietis, musulmanis, ebrejs vai budists – visi elpa taču mums visiem ir viena, vai ne?” Svami retoriski jautā.

Svami ašramā jogu praktizē visos tās aspektos, sākot no fiziskajiem vingrinājumiem un beidzot ar atturēšanos no gaļas, alkohola, cigaretēm un daudz kā cita, kuras kaitē cilvēka apziņai un garīgajai izaugsmei. “Apceļojot pasauli un vadot seminārus, cenšos runāt par jogu, skaidrot tās būtību un jēgu,” Svami teic. “Mēs, jogi, mācām airēt vienot ķermeni ar prātu un garu. Mācām saskatīt prast visa esenci – sevi.”

Rietumu sabiedrībā populāro ceļošanu uz Indiju Svami Samarpananda neuzskata par modes kļūdzeni. Viņš teic, ka Indijā jāpatiešām esot garīgi un reliģiski brīvā valstī, ne kā lielākajā daļā valstu, kaut arī reizē tiek sludināts pretējais. “Nu, saki, kāpēc Indijā uz savas zemes par savu naudu var ceļot gan mošeju, gan templi, gan baznīcu, bet šeit templis alternatīvas jāslepji dzīvoklī?” Svami stāsta, ka Indijā pat vienā ģimenē sastopami dažādu reliģiju pārstāvji, un tas tiek pilnībā pieņemts, nekā netiek uzspiests. “Svami ir brīvība. Varu apgalvot, ka Indija ir vienīgā no zemēm, kur iespējams būt patiesi brīvi. Gan izvēlē, gan praksē,” salīdzina mūks. ●

DZĒRVE KĀRTO SPALVAS

Kustība atšķirīgi izpildāma vīriešiem un sievietēm. Sievietes kustību sāk izpildīt uz kreiso pusi, tā aktivizējot savu sievišķo enerģiju; vīrieši – pa labi, aktivizējot savu vīrišķo enerģiju. Darbība sākas ar vizualizāciju – aizveriet acis, ieelpojiet un izelpojiet, iztēlojoties, ka starp degunu un zodu atrodas garš knābis. Nolieciet “knābi” jeb zodu uz priekšu, cenšoties ar to sasniegt dekolte daļu. Kustība notiek tikai ar galvu. Tālāk zodu, neatraujot no krūtīm, virza pie pleca – sievietes pie kreisā, vīrieši pie labā. Kad tas izdarīts, zodu paceļ tā, lai tas atrastos paralēli plecam. Tālāk “knābi” virza atkal atpakaļ, līdz nonāk sākumpozīcijā. Kustība jāatkārto astoņas reizes pa kreisi un tikpat pa labi.

SVĒTAIS DRAKONIŠS PELDAS

Sākumstāvoklis stāvus kājās, mugura taisna, galva pacelta, rokas uzliktas mugurpusē nieru rajonā. Ar rokām atspiedieties pret gurniem, cenšoties izstiepties. Pēc tam sievietes griež gurnus pulksteņrādītāja virzienā, vīrieši – pretēji pulksteņrādītāja virzienam astoņas reizes. Tad tikpat daudz uz otru pusi. Lai precīzi izpildītu šo vingrinājumu, iztēlojieties sevi kā drakoniņu, kas iekāpis ūdeni un ar vēderu kuļ to.

DRAKONIŠS NOSKURINĀS

Nostājieties stāvus, rokas gar sāniem, galva pacelta. Sievietes strauji pagriežas pa kreisi, vīrieši – pa labi, to darot, rokas paceļ un nolaiž. Beidzot pagriezienu, ar papēžiem piesit pie zemes. Pirkstgali vingrojuma laikā nedrīkst atrauties no zemes. Tāpat strauji pagriežieties uz otru pusi. Vingrojumu atkārtojiet astoņas reizes. Iztēlojieties, ka esat drakonišs, kas izkāpis krastā pēc peldes un cenšas noskurināties.

Brīnišķīgs vingrojums kakla skriemeļiem. Ja to izpildīsiet divreiz dienā, aptuveni mēneša laikā sajūtīsiet rezultātus: izzudīs roku tirpšana, saspringums plecu daļā.

Sākot kārtējo vingrojumu, notiek ieelpa, to pabeidzot – izelpa. Tad seko nākamais vingrojums.

Vislabāk, jau sākot pirmo vingrojumu, aizvērt acis, iedarbināt iztēli un acis atvērt tikai tad, kad jau izpildīts pēdējais vingrojums.

Magijskais astoņnieks

Astoņnieka zīme simbolizē bezgalību. Vingrinājumu izpildīsiet astoņas reizes, ķermenis, rokas un Visums pieņems, ka jūs esat to izpildījuši.

Muskuļu lasītājs jeb Kā radās leģenda par **VOLFU MESINGU**

Par Volfu Mesingu joprojām tiek izteikti minējumi, sacerētas grāmatas un uzņemtas filmas. Viņš bija Kašpirovska priekšgājējs un tiek saukts par pirmo PSRS ekstrasensu. Zem ādas ievēts mikrofons? Ciešas attiecības ar tumšajiem spēkiem un slepenajiem dienestiem? Tikai retais zina, ka leģenda par Volfu Mesingu radās... kādas avīzes redakcijā.

▼ *Anete Pinķe*

Vārdi "fakts" "fantāzija" un "falsifikācija" svešvārdu vārdnīcā atrodas gandrīz līdzās. Fakts tiek skaidrots kā "reāls notikums, reāli eksistējoša lieta, parādība", fantāzija – "iztēle, neiespējamu vai dzīvī nesastopamu situāciju iztēlošanās; izdomājums, sapnis", falsifikācija – "apzināta sagrozīšana, izkropļošana, viltošana". Leģendā par Volfu Mesingu var atrast visus trīs – mazliet faktu un daudz fantāzijas, kas kļuvusi par falsifikāciju. Taču, ja vēlreiz ielūkojamies svešvārdu vārdnīcā, redzam, ka leģenda ir "1. Teika vai teiksmains nostāsts par kādu vēsturisku notikumu, personu, vietu. 2. Izdomāts, nepatiess stāsts. 3. Izcilis cilvēks, arī kāds fakts; tas, par ko sacer cildinošus, parasti pārspīlētos stāstus". Leģenda par Padomju Savienības pirmo ekstrasensu Volfu Mesingu precīzi atbilst šai definīcijai.

Psihologiskie eksperimenti

Bilētes uz Volfa Mesinga psiholoģiskajiem eksperimentiem izkēra. Padomju Savienības kultūras namu zāles, kur pagājušā gadsimta vidū uzstājās mākslinieks, vienmēr bija pilnas. Iesākumā publikas priekšā nostājās dāma ar zili krāsotiem acu plakstiņiem, mazliet pastāstīja par zinātnes sasniegumiem un Pavlova refleksu teoriju un svinīgi paziņoja: "Un tagad uzstājas Volfs Mesings!" Priekšskars čaukstēdams aizlīdēja, un parādījās neliela auguma vīrs sprogainiem matiem, smokingā, ar tauriņu. Viņš kustējās saraustīti un runāja nervozi. Kā brīvprātīgā uz skatuves uzkāpa kāda kundze. Mesingam aizsēja acis un pāri apsējam vēl uzmauca samta cepurīti. Viņš lūdza, lai kundze kaut kur skatītāju zālē paslēpj savu pulksteni. Tad Mesings šo sievieti jeb induktori, kā viņš dēvēja savu eksperimentu dalībniekus*, saņēma aiz rokas un pavēlēja viņai saspringti domāt par noslēpto pulksteni. Turoties pie sievietes rokas, viņš lēnām, bet noteikti gar skatītāju rin-

Mesings piedalījās nopratināšanā, pēc kuras vienam no ierēdņiem izteica savu slēdzienu: apsūdzētā vainīga, par naudu, ko paņēmusi no kases, nopirkusi mēbeles radniekiem, iesniegtā slimības lapa viltota, un patiesībā slimības laikā ar vīru bijusi ārzemēs. Liels bija policistu pārsteigums, kad izmeklēšanas tālākajā gaitā apstiprinājās – Mesings trāpījis visos punktos.

dām tuvojās apslēptajai mantai. Zāle noelsās un murdēja. Mesings turēja pulksteni savā rokā! Tā viņš meklēja un atrada cimdus, makus, kaklarotas, brilles un pat kādu kurpi. Viņš dusmojās un prasīja no induktoriem lielāku koncentrēšanos. Krunciņas viņa sejā pārtapa dziļās rievās, uz pieres izspiedās sviedri, rokas drebēja. Priekšnesuma otrajā daļā Mesings lūdza induktoriem iedomāties kādu uzdevumu – jebko, kas ienāk prātā, un domās dot viņam pavēli. Atkal nekļūdīgi! Viņš atminēja un izpildīja visdažādākos rīkojumus: griezās ap savu asi, dziedāja, lēkāja un rēja kā suns. Vienu no neparastākajiem uzdevumiem – izraut no Einšteina ūsām trīs matiņus – viņam esot devis Freids. Tikšanās ar abiem XX gadsimta gigantiem aprakstīta Mesinga memuāros *Par sevi pašu* (*O camom cebe*), kuros darbojas arī citas ievērojamas tā laika personas un kurus 1965. gadā turpi-

nājumos publicēja žurnālā *Hayka u pe.uzus* (*Zinātne un reliģija*). Tajos aprakstītie piedzivojumi Mesingu vienā mirkli padarīja par zvaigzni.

Trīs matiņi no Einšteina ūsām

"Esmu dzimis jaunā gadu simta priekšvakarā. 1899. gada 10. septembrī, maztīnā ebreju miestīnā Gura Kalvarja (*Gora Kalwaria*) netālu no Varšavas," Mesings raksta savos memuāros. Ekstrēmi reliģiskā gaisotne, kas valdīja ģimenē, jūtīgo puiku darījusi pārlieku nervozu, taču, neskaitot mēnesserdzību un fenomenālu atmiņu, bērnībā nākotnes pārdabiskās spējas vēl nebija nojaušamas. Puika no galvas zinājis talmudu, tāpēc pretēji paša gribai audzināts kā nākamais rabīns. Taču paaudzies, sadumpojies, sadomājis bēgt no mājām un ielēcis vilcienā, kas dodas uz Berlīni. Tālāk seko epizode, kas stāstā par Mesingu parasti tiek uzsvērtā, jo šeit pirmo reizi parādās vēlāk plaši apbrīnotā sugestēšanas spēja. Zēnam nav bijusi biļete, un viņš palīdis zem sola, bet kontrolieris zaķi pamanījis. "Jaunais cilvēks man ausis vēl šodien skan viņa balss", jūsu biļeti! Mani nervi bija uzvilkti līdz beidzamajam, es izstiepu roku un satvēru uz grīdas mētājošos papīra gabaliņu. Mūsu acis sastapās. Ar visu būtību vēlējos, lai viņš šo netīro papīriņu uzskata par biļeti. Viņš to paņēma

akcija spēkā līdz 19.04.2013.

1STS DZĪVĪBAS ELIKSĪRS
ČAVANPRAŠ
20% ATLAIDE

Dabīgs uztura produkts, kas **izgatavots no 49 augiem**, augļiem un garšvielām. Ir ikāla seno gudrību un mūsdienu zinātnes kombinācija. Čavanpraš ir lielisks imūnmodulators, uzlabo gremošanas sistēmas darbību. (Čavanpraš Himalaya. (Reģ. Nr. 6078 - Latvijas Pārtikas centrs)

www.herbals.lv

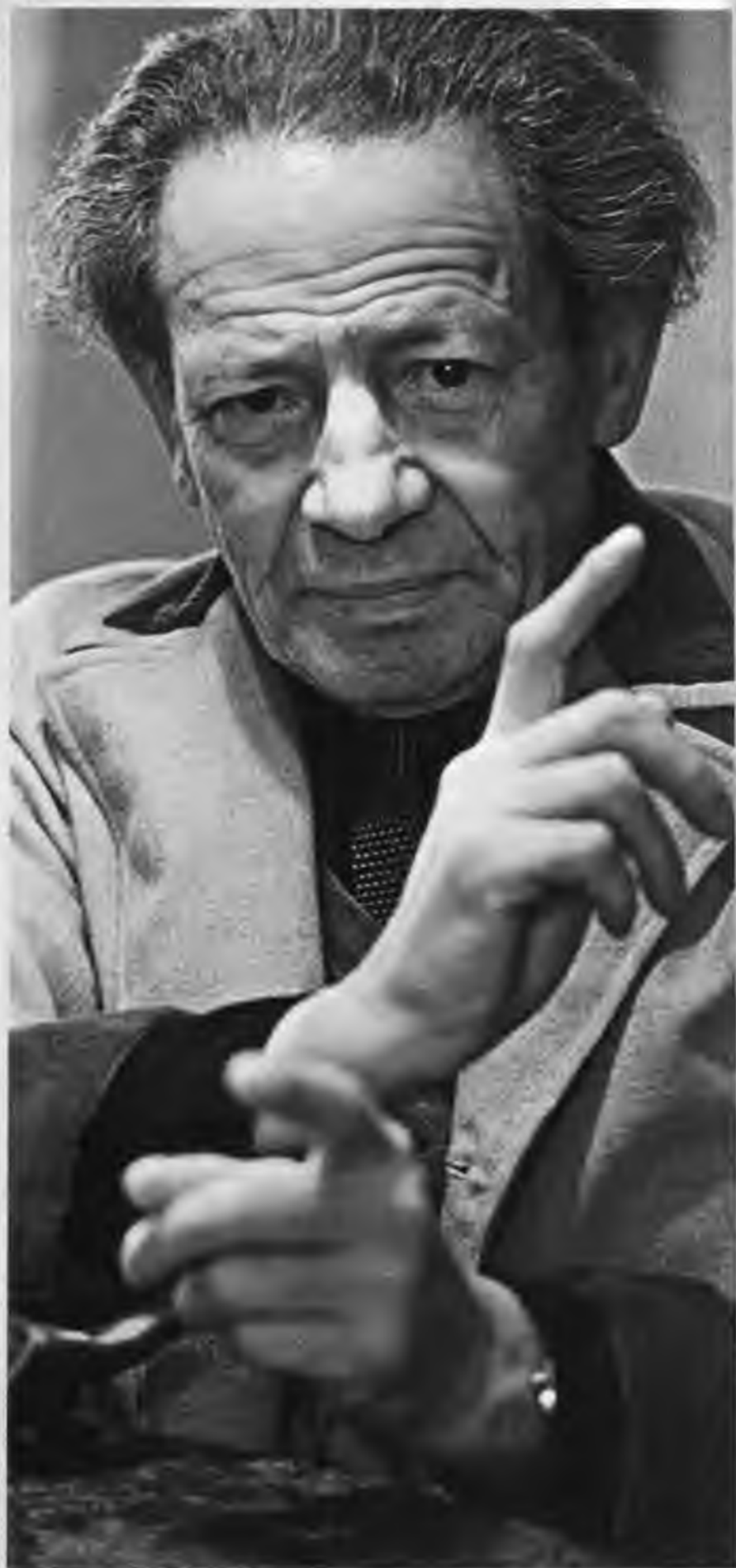
VESELĪGS UZTURŠ | KOSMĒTIKA NO INDIJAS | AROMATERAPIJA | GARŠVIELAS

* No latīņu valodas *inductor* – ierosinātājs, elektriskās mašīnas daļa, kas rada galveno magnētisko lauku.

rokās, pagrozīja, paskatījās, visbeidzot iebāza kompostiera smagajos žokļos un izkompostēja," viņš vēlāk rakstīja. Talākais jau gluži kā romānā vai filmā. Berlīnē zēns piepelnījies, kur vien varejis – iznēsājis preci no veikaliem, slaucījis ielas, taču bieži cietis badu, līdz nokritis bezsamanā uz tilta. Dzīvē viņu atgriezis talantīgs psihiatrijas profesors Ābels. Atklājis Mesinga fenomenālās spējas, viņš tam iemācījis pilnībā pārvaldīt savu ķermeni, meklēt un atrast aplēptus priekšmetus un nodoties sugestēšanai. Seko skatuve un aplausu vētras – Mesings atri vien kļūst par varietē un kabare sezonas naglu un ar viesizrādēm apmeklē Vini: "Šeit man gadījās laime satikties ar vareno Albertu Einšteinu. Noskatījies kādu no izrādēm, viņš par mani ieinteresējās un vienā jaukā dienā uzaicināja pie sevis. Šeit atradās divi – pats Einšteins un Zigmunds Freids." Psihoanalīzes radītājs Mesingam licis "pieiet pie tualetes galdīņa, paņemt pinceti, atgriezties pie Einšteina un... izraut no viņa lieliskajām, kuplajām ūsām trīs matiņus".

Hitlera ienaidnieks un Stalina konsultants

Mesingam bija lemts satikties arī ar citiem XX gadsimta gigantiem. Viesturnejās izbraukājis pasauli, pabijis Japānā, Brazīlijā, Argentīnā, Indijā un kur tik vēl ne, viņš atgriezās Polijā un kļuva par "pirmā maršala" Jozefa Piłsudska personīgo konsultantu. Nākamais varoņdarbs 1937. gadā no Varšavas teātra skatuves tūkstošiem cilvēku klātbūtnē pareģoja Hitlera sakāvi, ja tas dosies uz austrumiem. Un fašistu fīrers, budams jūtīgs pret šāda veida paziņojumiem, par Mesinga galvu piesolīja 200 tūkstošus vācu marku. "Kādu vakaru mani apstādina oficiārs, ilgi skatījās man sejā, pēc tam izņēma no kabatas papīra gabalu ar manu portretu. Es pazinu afišu, kuru hitlerieši bija izlīmejuši pa visu Varšavu. Ta solīja apbalvojumu par manu notveršanu." Protams, brīnumainās spējas Mesingu paglāba arī no cietuma un nāves. Viņš cietuma apsargus domās paaicinājis uz savu kameru un, kolīdz tie paklausījuši, ieslēdzis aiz restēm. Mesings bega no Polijas un aukstā 1939. gada novembra naktī kājām sasniedza Padomju Savienību. Kurš tolaik bija Padomju Savienības varenākais cilvēks? Protams, Staļins! Tatad Mesingam jāklūst par Staļina personīgo konsultantu. Taču pirms tam jāzīciet uguns kristības. Vardonis Mesingam bija sagatavojis uzdevumu: dodies uz banku un baltu papīra loksnī apmaini pret simt tūkstošiem rubļu.

Mesings eleganti tika galā ar situāciju: "Pie-gāju pie kasiera un pabāzu viņam no skolnieku burtnicas izrautu papīra lapiņu. Atveru čemodānu un noliku pie lodziņa uz barjeras. Padzīvojušais kasieris paskatījās uz papīriņu. Atvēra kasi, noskaitīja simt tūkstošus... Man tas bija vien atkārtojums situācijai ar kontrolieri, kad ka puika braucu uz Berlīni. Aizvēru čemodānu un devos projām."

Šajā brīdī vērsim ciet Mesinga memuārus un pievērsīsimies vēl aizraujošākiem notikumiem.

Izmeklētājs un liecinieks

Kad 1974. gada Mesings ar "psiholoģiskajiem eksperimentiem" viesojas Irkutskā, viņa priekšnesumu vēroja tobrīd jaunais izmeklētājs Nikolajs Kitajevs, mūsdienas nopelniem bagāts jurists. Krievijas prokuratūras goda biedrs, juridisko zinātņu kandidāts, bijušais Irkutskas prokuratūras izmeklētājs. Un viņš izdomāja pieaicināt skatuves mākslinieku tobrīd notiekošajā izmeklēšanā. Zādzībā apsūdzēja kada veikala vadītāju. Mesings piedalījās nopratināšanā, pēc kuras vienam no ieredņiem izteica savu slēdzienu: apsūdzētā vainīga, par naudu, ko paņēmu-

Mesings uzrunā kādu no publikas, paņem viņa roku un klausās, ko stāsta muskuļi. Viņa neparastā āriene un izturēšanās ir faktori, kas ietekmē induktoru un padara uzdevumu vieglāku.

si no kases, nopirkusi mēbeles radniekiem, iesniegtā slimības lapa viltota, un patiesībā slimības laikā ar viru bijusi ārzemēs. Liels bija policistu pārsteigums, kad izmeklēšanas tālākajā gaitā apstiprinājās Mesings trāpijis visos punktos. Taču Nikolaja Kitajeva interese bija ierosināta, un turpmākos 30 gadus viņš mēģināja saprast, kas ir perfektais informācijas avots un kādas ir viņa darbības metodes. Nikolajs Kitajevs pārmeklēja Staļina, Hitlera un VDK arhīvus, sadarbibā ar vēsturniekiem un arhivāriem izķemmēja krātuves Krievijas, Gruzijas, Polijas un Vācijas nacio-

nālās bibliotēkas, interveja Mesinga laika biedrus. Un savāktos faktus apkopoja brošūrā *Криминалистический экстрасенс Вольф Мессинг: правда и вымысел* (Kriminālistiskais ekstrasens Volfs Mesings: patiesība un izdoma).

Lappusi pēc lappuses pārbaudot memuārus, atklājās, ka gandrīz visi tajos aprakstītie fakti ir falsifikācija. Piemēram, Einšteiņam nekad nav bijis dzīvokļa Vinē, un laika posmā no 1913 līdz 1925. gadam viņš šajā pilsētā vispār nav uzturējies. Skrupulozi pārbaudot starptaru periodiku, neizdevās atrast nevienu materiālu, kas atspoguļotu spožo telepāta karjeru Eiropas galvaspilsētas: Berlīnē, Varšavā, Vinē. Volfa Mesinga vārds nav pieminēts nevienā žurnālā, kas tolaik rakstīja par modē nākušo parapsiholoģiju un okultajām zināšanām. Visticamāk, Hitlera par tāda Mesinga eksistenci vispār nav zinājis – arhīvos netika atrasts neviens dokuments, kurā būtu pieminēta izsludinātā atlīdzība par telepāta galvu, neviens dokuments, kura būtu lasāms Mesinga vārds. Tas pats par tikšanos ar Staļinu. Kitajevs pārmeklējis Krievijas valsts kara arhīva 857 fondus, bet mākslinieka Volfa Mesinga vārds nekur nav pieminēts. Arī triks bankā nav bijis iespējams, jo nevarēja tā vienkārši pieiet pie lodziņa un paņemt naudu, bija jāveic sarežģīta procedūra. Bet

ASTAROTS

Kalnu kristāls – tavai enerģijai un veselībai!

Kalnu kristālu mēdz saukt arī par planētas ādu, caur kuru var sajust Kosmosu. Senie grieķi uzskatīja, ka kalnu kristāls ir ūdens, kuru sasaldējuši Dievi. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plašā tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un palīdz kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.

Kalnu kristāla eņģelis

Kalnu kristāla eņģelis ir spēcīgs enerģēta līguma vienmēr atgācinās par Jūsu saņemto un aizsargās. Šis akmens dos nepieciešamo enerģiju un veselību.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi

Kalnu kristāla ūdensakmeņi

5 kalnu kristāla gabaliņi universālai veselības uzlabošanai. No šiem akmeņiem ir iespējams pagatavot ūdens spēka dzērienu, atliet vien akmeņus uz dienā, nakti, olīkt ūdeni un veselības dzēriens bus galvas. Par enerģijas trūkumu vairs nebūs jāslēdzas!
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi

AKMEŅI tavai veselībai

"Akmeņi tavai veselībai"

Kalns akmens satur enerģiju, ko ukrājis gadu tikstošiem augot un uzturoties Zemes duļķēs. Ielkura akmeņi ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēja palīdzēt, ja vien viņš protams, to vēlas. Šī maža brošūra ir kā maža medicīnas enciklopēdija dziedināšanai ar akmeņiem, biošīvā notādītas slimības, bet pretīm katrai slimībai ir noādīti akmeņi, ko Māte Zeme ir paredzējusi. Lai dotu slimību palīdzību aistiem.
Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes kalnu kristāla izstrādājumi par īpašām cenām.

Kalnu kristāla krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45cm), krāsaina rēsaļot, kas savam īpašumam piesaistīs nepieciešamo enerģiju un veselību.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi

Kalnu kristāla drūza

Drūza ir ir kopā saauguši kristāli, kas gadu tikstošiem ir atradušies dziļi zemē un uzturējuši Zemes spēku. Krievijas ekstrasens iesaka šādas drūzas novietot gan uz elektrotīras skaidiņiem, gan ievietot automašīnās, tādējādi vismaz par 10% tiek samazināts gan elektrotīras, gan benzīna patēriņš. Savukārt novietojot drūzu daļiņāvēlā tā lieliski aizsargās jūs no negatīvām enerģijām.
Cena Ls 9,90 + pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt

pa tālruni 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis
– zotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – kalnu kristāla akmeņiņš.

Ar visu būtību vēlējos, lai viņš šo netīro papīriņu uzskata par biļeti. Viņš to paņēma rokās, pagrozīja, paskatījās, visbeidzot iebāza kompostiera smagajos žokļos un izkompostēja.

kā tad ar Irkutskas zaglīgās veikala vadītājas uzrādīšanu? Pēc vairākiem gadiem Kitajevam izdevās noskaidrot, ka policists, kas it kā pierakstījis Mesinga liecību, bija to falsificējis. Patiesībā ziņas iegūtas no privātdetektīvu sniegtas informācijas...

Kā klūt par vienu no lielākajiem Krievijas zīmoliem

Mesinga memuaru pēdējā lappusē maziem burtiem nodrukāts: dzīvesstāstu pierakstījis Mihails Vasiljevs. Patiesībā Vasiljevs bija Mihaila Vasiljeviča Hvastunova literārais pseidonims, bet draugi viņu sauca īsāk – par Mihvasu. Viņš ilgus gadus vadīja avīzes *Komsomolskaja pravda* zinātnes

nodaļu, un koleģi viņu atceras kā lielisku pedagogu un fantazētāju, aizrautīgu personu, kas prata aizraut arī pārējos. Mihvasa laikā avīzē parādījās daudz sensacionālu materiālu, kuros izdomu nevarēja atšķirt no patiesības. Piemēram, fotogrāfijas, kurās virs Kremļa redzami lidojošie šķīvīši. “Kāds no zinātniekiem mums parādīja, kā nostādīt gaismas avotu, lai uz filmas parādītos kuģi, un mēs, protams, sākām ražot tādas liela daudzumā. Tad sekotāja “marsiešu skudra” kuras fotogrāfija parādījās pirmajā lappusē, un gandrīz neviens no lasītājiem nepievērsa uzmanību da-

tumam zem attēla – 2022. gada 1. aprīlis. Un šie jociņi, pateicoties Mihvasam, kurš bija pārliecināts (un viņam bija taisnība!), ka tie silda sabiedrības interesi par zinātni un zinātniekiem,” stāsta viņa kādreizējais kolēģis. “Pēc aiziešanas no *Komsomolka*s, Vasiljevs izvirzīja vairākas hipotēzes, piemēram, ka Mēness ir kuģis, ko atsūtījušas citas civilizācijas.” Fantazētāju bariņam ar laiku pievienojās Mihvasa draugs Volfs Mesings. Piedalījās draugu pasēdēšanās, bet ar savām spējām nedīzājās. “Tas lai paliek skatuvei,” viņš mēdzis teikt. Pamazām dzimusi ideja par memuāriem. Tieši tolaik avīzē sāka publicēt detektīvomānus turpinājumos: Simejonu, Kristi. Mihvass piedāvāja savu romānu grāmatīņu *Я – me.venam* (*Es – telepāts*), kas tapa, iedvesmojoties no Mesinga. Tā kā Vasiljevs bija vairāku populārzinātnisku grāmatu autors un krievu inteligences aprindās cienīts cilvēks, neviens pat iedomāties nespēja, ka viņa piedāvātie fakti ir fantāzija un tāpat Mesinga dzīvesgājums falsifikācija. Pēc publikācijām *Komsomolskaja pravda* memuāri parādījās Padomju Savienības centrālajos un reģionālajos laikrakstos, arī latviešu *Padomju Jaunatnē*. Mesings Padomju Savienībā kļuva par zvaigzni, un 1970. gadā viņam piešķīra PSRS nopelniem bagātā skatuves mākslinieka nosaukumu.

Muskuļu stāsti

Kādas tad bija Mesinga spējas? Pareģot, hipnotizēt, lasīt domas? “Es protu iedvest savu gribu cilvēkam, teiksim, skatoties viņam pakausi. Vai arī – vispār neskatoties,” rakstījis memuāros. Patiesība Mesings lasī-

ja muskuļus, un, izradās, tas nav nekas par dabisku. Cilvēki ar šādām spējām zināmi jau pirms Mesinga. Intervijā, kas tapusi krievni pirms memuāru epopejas, viņš pats pat skaidro: “Ta nav domu lasīšana, bet, ja tā var izteikties, muskuļu lasīšana. Kad cilvēks pakaut ko saspringti domā, viņa galvas smadzeņu šūnas raida impulsus visiem organismā muskuļiem. To kustību, kas parasta acij nav pamanāma, es uztveru bez grūtībām. Pieņemsim, ka, izpildot uzdevumu, es kādā brīdī pieļauju kļūdu. Un tajā pašā brīdī induktors pilnīgi neapzināti, neatkarīgi no savas gribas man par to paziņo. Viņa roka uzradis tikko manāmu pretestību. Es bieži izpildu uzdevumus aizsietām acīm. Sei man par rādītāju kļūst induktora elpošanas biežums, pulsa sišanās, balss tembrs, gaitas raksturs utt. Tas, ka manas acis ir aizsietas, visvairāk iedarbojas tieši uz auditoriju. Un man ar aizsietām acīm strādāt ir pat ērtāk – spēju labāk koncentrēties. Tāda principa ir mana domu lasīšana.”

Bridī, kad iztēlojamies kustību vai darbību, mums neapzināti notiek gandrīz nemanāmas muskuļu kustības, ko zinātnē sauc par ideomotoriem aktiem (*ideo* – ideja vai mentāla reprezentācija, *motor* – muskuļu darbība). Piemēram, kad cilvēks dzīvi iztēlojas augstu torni, viņa acu muskuļi kustas tā, it ka skatītos uz augstu priekšmetu. Vai, iztēlojoties sasienam kurpju auklas, gandrīz nemanāmi nodrebēs roku muskuļi. Jo vairāk cilvēks satraukts, jo spilgtāk šie ideomotorie akti izpaužas. Un to nolasišana, lai arī šķiet brīnumaina, nav pārdabiska. Tātad muskuļu kustības aizveda Mesingu pie zālē noslēptā pulksteņa un nodeva viņam visneparastākās komandas. Mesings uzrunā kādu no publikas, paņem viņa roku un klausās, ko stāsta muskuļi. Viņa neparastā ariene un izturēšanās ir faktori, kas ietekme induktoru un padara uzdevumu vieglāku.

Fobijas un salda teja

Mesingam neapšaubāmi piemita īpašas dotības, taču hipnotizēšanu un sugēstēšanu viņš nav praktizējis, arī ar pareģošanu nav aizrāvējis. Draugi un paziņas atceras, ja arī Mesings ko teicis par nākotni, tad tikai pozitīvus sīkumus. Viņš pratis noņemt galvas sāpes – to darījis arī savos seansos –, un Vasiljeva sieva atceras, ka viņas draudzenei likvidējis zobu sāpes. Ikdienā Mesings bijis pavisam ikdienišķs. Pirms izrādēm mīlējis iedzert stipru, saldu teju un mūža beigās cīnījies ar dažādām fobijām. Galvenokārt Mesings bijis brīnišķīgs aktieris un sevi par tādu arī uzskatījis. Bet fantāzijas radīti fakti vēl joprojām ir galvenais avots, uz ko atsaucas grāmatas, dokumentālas filmas, raidījumi un arī TV seriāli, kas veltīti legendai par Voltu Mesingu. ☉

Nākotne kafijas biezumos un tējas lapinās

Iebērt, izmaisīt, izdzert un pēc pāris minūtēm tasītes dibenā ieraudzīt nākotni... Zilēšana tējas un kafijas biezumos konkrētas atbildes nesniedz, taču ir terapeitisks process, kas spēj attīstīt katra intuitīvo saikni ar Visumu. Veicām kārtējo eksperimentu, un šoreiz pie nākotnes izzināšanas ķērāmiem pašas.

▼ *Līva Romane,
Ilze Pole*

Bija laiks, kad zilētājus pēc tējas un kafijas biežumiem varēja sastapt vai katrā ģimenē. Tas bija maģisks rituāls un vienlaikus uzjautrinoša izklaide, ko noteiktā laikā pie pusdienu galda veica viena saime. Īpaši aktuāla zilēšana tējas biežumos kļuva Viktorijas laikmetā, taču nedaudz pierima, kad 1908. gadā parādījās tējas maisiņi. Zilēšanas atdzimšana mūsdienās, iespējams, cieši saistīta ar alkām pēc vienkāršākas, mierīgākas dzīves, kurā katrs esam harmonijā ar Visumu un spējām ielūkoties nākotnē, liekot lietā vien savu intuīciju un radošo domāšanu. Tējas vai kafijas nesteidzīga malkošana ar draudzenēm līdzinās vizītei pie psihoterapeita, kuras beigās iespējams ļaut vaļu fantāzijai, cenšoties ieraudzīt biežumos paslēpto nākotni.

Uzdevums Katrā stiprā latviešu sievietē esot ragana. Šoreiz pie nākotnes izzināšanas ķērāmiem pašas, mēģinot to saskatīt tējas un kafijas biežumos. Kopā ar trim brīvprātīgajām ielūkojāmies viņu nākotnē. Ļāvām vaļu iztēlei, izbaudījām procesu un uz visu centāmies paskatīties bez pārspilētas nopietnības. Eksperimenta galvenais uzdevums šoreiz bija nevis nekļūdīgi uzzināt patiesību, bet gan izpētīt, kas notiek, ja mēs paši izmantojam dažādas metodes. Pirms zīmju meklēšanas krūzes dibenā devāmies pie ziņošanas ekspertes un Latvijas Astroloģijas, dzina un fen šui asociācijas *JERA ACE* direktores Ellas Nikolajevas, kura sniedza mums vairākas stundas garu ievadkursu tējas un kafijas maģijā. Viņa skaidroja, kā veicams zilēšanas process, kā aplūkot biežumu izvietošanos kafijas tasītes dibenā, kā saskatīt simbolus, un nodrošināja mūs ar materiāliem, kas palīdz iztulkot ieraudzīto. Ella gan eksperimentā nevēlējās piedalīties, jo pieradusi pie konkrētu atbilžu sniegšanas, taču šī metode tādas neparedz – meklējot nākotni kafijas un tējas biežumos, jāliek lietā iztēle, radošā domāšana un saikne ar savu intuitīvo Es. Te nav nepieciešams ilgus gadus studējis eksperts, ik ritu pēc siltā dzēriena iemalkošanas jebkurš var meklēt nākotnes norādes.

Ekspimentā piedalījās

REGĪNA DEVĪTE, Valmieras Drāmas teātra un TV seriāla *Ugunsgrēks* aktrise

Vienmēr gatava parakstīties uz dažādām avatūrām, taču ikdienā pie zīlniekiem pēc palīdzības nevēršas. Darbā un privātajā dzīvē cenšas ieklausīties ne tikai veselajā saprātā, bet arī intuīcijā, kas ir lielisks palīgs arī zīmīgu lēmumu pieņemšanā.

AIJA AUSTRUMA, astroloģe

Pieredzējusi astroloģe, ikdienā pieņem klientus, darbojas kā eksperte žurnālā *Citādā Pasaulē*. Viņasprāt, ir dažādi veidi, kā izzināt nākotni, taču zīlēšanu kafijas biezumos par nopietnu paņēmienu neuzskata – tā vairāk ir izklaide un brīvā laika pavadīšana.

LOLITA NEIMANE, veselīga uztura speciāliste

Pat bērnībā nav nodarbojusies ar zīlēšanu un arī tagad pie nākotnes izzinātājiem nedodas. Māte mēdza apmeklēt zīlniekus un mudinājusi uz to arī meitu, taču viņa nekad nav piekritusi. Nevēlas uzzināt sliktu, kas varētu tikt pareģots nākotnē.

Kā tas notiek?

1. Ar kreiso roku krūzītē jāieber kafija vai tēja.
2. Tad ar to pašu roku jāielej ūdens.
3. Ar to pašu kreiso roku viss rūpīgi jāizmaisa un jālauj ievilkties.
4. Ja gatavojat tēju, vēlamas virs krūzes uzlikt apakštasīti, lai lapiņas ātrāk nogrimst (šajā posmā meklējami pirmie skaidrojumi).
5. Siltais dzēriens lēnām jāmalco, domājot labas domas, apsverot savus nākotnes mērķus un vēlmes. Svarīgi visu laiku dzert no krūzes vienas puses.
6. Kad tēja vai kafija tikpat kā izdzerta, krūze jāpaņem kreisajā rokā un stipri jāsasalkalina.
7. Pēc tam strauji jāapgāž otrādi uz priekšā noliktās apakštasītes un pāris minūšu tā jāatstāj.
8. Kad krūzīte atdzisusi, tā uzmanīgi jāņem nost no apakš-

tasītes, jālūkojas tās iekšpusē pēc simboliem un jāmeklē tiem skaidrojumi.

9. Procesam nepieciešams veltīt laiku, jo ik pēc brītiņa jūs ieraudzīsiet kaut ko jaunu.

Kas jāmeklē?

➔ Lapu un biezumus veidotie simboli parāda, kas varētu notikt, ja sekosiet tipiskajam uzvedības modelim.

➔ Ieraudzīto simbolu skaidrojumi meklējami gan dažādās senās grāmatās, gan interneta vidē, taču reizēm vislabāk noder tieši paša zīlētāja veidotās asociācijas.

➔ Jo simbols tuvāk krūzītes malai, jo notikums gaidāms ātrāk, jo dziļāk krūzītes dibenā, jo tālākā nākotnē tas būs.

➔ Vispirms simbolus meklē pats dzēriena baudītājs, tikai pēc tam pievienojas pārējie pie galdā sēdošie.

1. MĒGINĀJUMS

Ko ieraudzījām kafijas krūzē?

Mani interesē process, jo tik bieži ir dzirdēts par zīlēšanu kafijas biezumos.

Jau lejot ūdeni kafijas tasītē, parādās daudz burbuļu. Arī pēc krūzītes apgāšanas no tās apakšas turpina spraukties burbuļi. Jo vairāk burbuļu, jo vairāk naudas. Aplūkojot no biežumiem veidotos simbolus, redzami mazi aplīši, kas norāda uz naudas pieplūdumu, tādējādi apstiprinot iepriekšējos pareģojumus. Nākamais kafijas tasītē ieraudzītais elements ir liesmas, kas norāda uz jaunām ziņām par kāzām, uz pārmaiņām. Arī mazliet tālāk krūzītes dibenā ieraudzītais zirgs simbolizē laimi, veiksmi un precības. Iešu pirms šā zirga atrodas lapsa, kas it kā rāpjas ārā no krūzītes, – tā liecina par viltību un krāpšanu pirms kāzām. Biezumi veido arī vistas formu, kas simbolizē veiksmi darbos, pateicoties intuīcijai. Pavisam tuvu krūzītes malai saskatāms putna simbols, kas vēsta par pavisam drīzu ceļojumu. Savukārt pašā apakšā izvietojusies kalni, kas simbolizē saspringtu darbu, kurā palīdzēs draugs, taču tieši virs tiem balodiņš, kas ir miera un labu jaunumu simbols.

REGĪNA: "Būtībā esmu ļoti piesardzīga un skeptiska pret visām zīlēšanām. Manuprāt, to nemaz nevajag darīt. Droši vien ir cilvēki ar spējām paredzēt nākotni, bet kopumā es neticu šādām lietām. Šoreiz piekritu, jo mani interesēja pats process. Tik bieži ir dzirdēts par zīlēšanu kafijas biezumos! Katrā ziņā šī programmēšana, man par laimi, izdevās ārkārtīgi pozitīva: nauda, veiksmē, laime! Bet tas tikai nozīmē, ka man būs ļoti daudz jāstrādā, lai tas viss piepildītos. Tas, ka biezumos blakus labajām lietām parādījās arī viltība un krāpšanās, liecina, ka dzīvē vienmēr jātur acis vaļā. Uz katru situāciju var paskatīties no vairākiem viedokļiem. Viens skatās uz dzīvi kā tādū mūžīgu neveiksmju virkni, turpretī cits – kā uz ceļu, kurā ir daudz šķēršļu, kas vienkārši jāpārvar."

KO DOD ZILĒŠANA TĒJAS/KAFIJAS BIEZUMOS?

- ✦ Tā ir izklaide, patīkami pavadīts laiks.
- ✦ Veicina komunikāciju ar cilvēkiem.
- ✦ Attīsta intuīciju un asociatīvo domāšanu.
- ✦ Uzlabo radošo vizualizāciju.
- ✦ Koncentrē prātu pasaules izziņāšanai.
- ✦ Nostiprina saikni ar Visumu un tā sniegto informāciju.

2. MĒĢINĀJUMS Ko ieraudzījām tējas krūzē?

Iklidz tēja ievilkusies, jāvēro, cik lapiņu uzpeld. Parasti virspusē turas tikai dažas, taču šoreiz redzam vairāk lapiņu. Dažas no tām savijušās tas norāda uz tuvākajā laikā paredzētu tikšanos un mīlestību, kura sagādās prieku, diemžēl profesionālajā dzīvē būs nelielas grūtības. Dzerot tēju, kreisajā pusē uzpeld divas lapiņas, labajā – viena. Šāds salikums norāda uz panākumiem mīlestībā, karjeras izaugsmes iespējām un priekšmecības atbalstu, kā arī

mudina izvairīties no naudas aizdošanas. Kad tējas krūze iztukšota, tajā atrodami vien dažī simboli. Liekot lietā iztēli, saskatām pilēnu, tātad kādam pavisam drīz būs nepieciešams tējas malkotājas atbalsts. Putna simbols liecina par gaidāmu ceļojumu, savukārt puķis pušķis vēsta par laimi privātajā dzīvē. Pēc kāda brīža tiek ievērots arī tējas lapiņu veidots zirgs, kas simbolizē laimi, veiksmi un precības. Saskatītais skaitlis 7 skaidrojams kā ģimenes labklājības pieaugums, taču, pagriežot krūzi nedaudz citā rakursā, tas pēkšņi pārvēršas par pistoli, kas signalizē par ko gluži pretēju – strīdiem ģimenē. Vēlāk atrodas arī sirsniņa, kas norāda uz jauna drauga vai mīlākā iegūšanu.

Meklējiet lasītē simbolus!

Izzinot savu nākotni kafijas vai tējas biezumos, jāmeklē simboli. To skaidrošanai var izvēlēties divas metodes – intuīcijas, asociācijas un fantāzijas radīto vai citu ekspertu apkopotos skaidrojumus. Lūk, dažī no biežāk sastopamajiem:

- acis** pārmaiņas dzīvē
- aplis** nauda (jo mazāks aplis, jo vairāk naudas)
- baznīca** cieņa, svētums
- cilvēka galva** draugs, kurš labvēlīgi ietekmēs dzīvi
- čūska** baumas, pretinieku intrīgas
- kalni** saspringts darbs, bet palīdzēs draugs
- kuģis** ceļojums
- lapsa** viltība, krāpšanās
- putns** ceļojums, laime
- sirds** jauns draugs, mīlākais
- taurenis** šaubīgas izklaides, parasti ar labām beigām
- vārti** problēmu veiksmīgs atrisinājums
- ziedi** laime, gods
- zirgs** laime, precības, veiksmē
- zivs** laime, nauda, labi jaunumi

Ko saskatījām kafijas krūzē?

Kafijas krūzē simbolu meklēšana veicas krietni ātrāk. Redzam sirdi, kas norāda uz jauna drauga vai mīlākā iegusanu. Turpat netālu izveidojies kuģis, kas simbolizē ceļojumu, un koks, kas norāda uz veselību un laimi. Tuvu tasītes malai redzama ķirzaka, kas liecina, ka pavisam drīz gaidāms kāds pārsteigums. Krūzes pašā apakšā samanāma virieša galva – uzradisies draugs, kas labvēlīgi ietekmēs katļas malkotājas dzīvi.

AIJA: "Aplūkojot izzilēto astroloģiski, varu teikt, ka ceļojums nu gan man nav

gaidāms, taču draugu loks vasaras vidū patiešām varētu pamainīties. Lai piedod man visi profesionālie zilētāji kafijas biezumos, taču neko vairāk par nenopietnu izklaidi labā kompānijā es šajā pasākumā nesaskatu. Iztēli šāda pētišana attīsta, par to šaubu nav, un varbūt līdz ar pieredzi nāk arī prasme dekodēt kafijas biezu rakstus, taču es diezin vai uztvertu nopietni šādu pareģojumu. Tikpat labi varētu lasīt zīmes, ko uz sienas atstāj tapešu plēšanas talka... Ja jāatrod vēl kāds pozitīvs moments – saskumušai draudzenei varētu uzlabot omu, biezumos ieraugot to, kā viņai tieši tobrīd pietrūkst, piemēram, mīlu vai naudu, vai ko citu. Labu emociju taču nekad nevar būt par daudz!"

Tikpat labi varētu lasīt zīmes, ko uz sienas atstāj tapešu plēšanas talka...

3. MĒĢINĀJUMS Ko ieraudzījām kafijas krūzē?

Jau pašā sākumā skaidri iezīmējas divas sirdis – viena krūzītes vidusdaļā, otra pašā dziļumā, tātad tālā nākotnē. Sirds kafijas biezumos norāda uz jaunu draugu vai mīlāko. Tālākā mīlestība paredzama nozīmīgāka, jo sirds ir aptuveni trīs reizes lielāka. Atrastais l. burts, kas vizuāli līdzinās arī apgāztam 7 norāda uz ģimenes labklājību. Ziedi simbolizē laimi un godu, taču, kad noteikta arī puku šķirne – lilijas – skaidrs, ka šī laime piemeklēs laulībā vai kādā nozīmīgā draudzībā.

LOLITA: "Šī man bija pirmā reize, kad kaut ko zilēju vai vismaz piedalos šādā procesā. Pārņēma tāda sajūta, it kā es atrastos ārpus reālās pasaules un īstenības. Par manām zīmēm kafijas biezumos... Ziedi, sirdis... Nu, bezgala romantiski! Man ir jaukas un stabilas attiecības, bet kam gan nepatīk dzirdēt par romantiskām tikšanās iespējām? Neredzēju mirongalvas, bet gan sirdis, un tas ir ļoti patīkami. Uztveru to kā pasaku par skaisto, par to, ka ikvienā vecumā var būt romantiski brīži un fantāzijas."

Uztveru to kā pasaku par skaisto, par to, ka ikvienā vecumā var būt romantiski brīži un fantāzijas.

Ekspertes piebilde

ELLA NIKOLAJEVA, Latvijas Astroloģijas, dizaina un fen šūi asociācijas JERA ACE direktore:

"Latvijā faktiski nav zilnieku, kas spētu paredzēt pēc tējas un kafijas biezumiem. Es šo metodi mācu, taču pati cilvēkiem nezīlēju. Ļaudis vēlas iegūt atbildes un rezultātu uzreiz, taču šādi ko konkrētu uzzināt galīgi nav iespējams. Citi zilēšanas un nākotnes aplūkošanas veidi ir efektīvāki un sniedz atbildes uz jautājumiem.

Zilēšanu dzērienu biezumos var izmantot tad, kad vīrs ir darbā, bērni skolā un stundām varat dzert kafiju, meklējot tasītes dibenā konkrētas figūras. Tam ir vajadzīgs laiks – jo ilgāk skatīsieties, jo vairāk ieraudzīsiet. Vai varat iedomāties, ka klients pie manis atnāktu un es stundām vērtos krūzītē? Ir, protams, arī tādi cilvēki, kas piedāvā šāda veida zilēšanu par samaksu – prasa lielu naudu un tad stundām ilgi filozofē." ☺

Īpašs paldies tējnīcai *Tējas un sarunas*, kas eksperimenta dalībnieces laipni uzņēma savās mājīgajās telpās!

Autobraucēju sargātājs un pūķa nogalinātājs

Svētais Juris ir populārs svētais, parasti tiek attēlots smaidīgs, baltā zirgā ar garu šķēpu, ar kuru savulaik nogalinājis pūķi. Visos laikos sabiedrības simpātijas ir piederējušas varoņiem – drošminiekiem un pārgalvjiem.

▼ *Auguste Čzeriņa*

Daudzsološa karjera

Svētais Juris jeb Georgs (grieķu valodā *georgos* nozīmē – zemnieks, savukārt musulmaņi Svēto Juri dēvē par Džirdžisu) dzimis Kapadoķijā, Mazāzijā, Romas imperatora Diokletiāna valdīšanas laikā. Viņš audzis dižciltīgu un ticībā dedzīgu vecāku ģimenē, Jura tēvs esot bijis kristietis, kurš miris "varonīgajā Kristus mocekļa nāvē" atstādams dēlam lielus zemes īpašumus un daudz vergu. Tömēr jau kopš pašas jaunības Juris izvēlējies karavīra dzīvi. Sasniedzot pilngadību, viņš iestājies dienestā romiešu armijā. Ar savu krietnumu, ķermeņa skaistumu, spēku un veiklību viņš drīz vien ieguvis imperatora Diokletiāna labvēlību un jau 20 gadu vecumā uzsācis strauju militāro karjeru, pietuvoties valdnieka galmam. Diokletiāns viņam uzticējies un gatavojis Juri tik tiešām galva reibinošam panākumu pilnam kāpienam pa karjeras kāpnēm.

Kristiešu aizstāvis

Tömēr zemes dzīves labumus Jurim sānāca baudīt pavisam neilgu laiku. Romā no-

SVĒTAIS JURIS (GEORGS, GEORGIJS, DŽORDŽS, JEGORS)

- ✦ Moceklis.
- ✦ Dzimis starp 270. un 281. gadu.
- ✦ Miris 303. gada 23. aprīlī.
- ✦ Karavīru, jātnieku un autovadītāju aizbildnis.
- ✦ Vispasaules skautu organizācijas debesu aizbildnis.
- ✦ Anglijas, Portugāles, Vācijas, Aragonas un Dženovas patrons.

tika negantas kristiešu vajāšanas, un imperators Diokletiāns bija pazīstams ar īpašu naidu pret kristiešiem. Pildot dienesta pienākumus, Juris reiz piedalījies kādā slepenā Augstākās tiesas sēdē, kur lemts par Romas valsts attieksmi pret kristiešiem. Šis diskusijas beigušās ar lēmumu nogalināt visus šīs ticības pārstāvjus. Uzzinājis par ticības brāļiem draudošajām briesmām, Juris devies pie paša imperatora un lūdzis viņu neparakstīt šausmīgo spriedumu.

Svētā Jura biogrāfi raksta, ka viņš, it kā nojauzdams par dzīvībai draudošajām bries-

mām, esot jau iepriekš pārdevis mātes atstāto mantojumu, visus savus īpašumus un naudu izdalījis nabagiem.

Imperators Diokletiāns bijis pārsteigts par šādu Jura nostāju. Sākumā viņš pavēlējis savam konsulam Magnencijam parunāt ar Juri un vest viņu pie prāta. Magnencijs Jurim jautājis, vai tad tiešām viņš pats esot viens no šīs "kristiešu sektas" vadoniem. Uz to Juris atbildējis: "Tiešām, es esmu kristietis, un vienīgi šis vārds ir visa mana godība, un priekšrocība, ka es varu atdot savas asinis par godu tam, no kura esmu saņēmis dzīvību, ir visa mana laime."

LŪGŠANA SVĒTAJAM JURIM

Mūsu ticība Kristum tiek pakļauta pārbaudījumiem, lai mēs ar savu izturību sasniedzam pilnību.

Ar Svēto Juri, kas bija stiprs pārbaudījums, nostāsimies Dieva priekšā un lūgsimies!

Par apspiestajiem un tiem, kam dara pāri: Kungs, gādā viņiem taisnību, lai viņi var dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi.

Par tiem, kurus vajā: Kungs, rādi viņiem ceļu, pa kuru tu esi gājis un kurš ved no nāves uz augšāmcelšanos.

Par tiem, kas cieš un ir izmisumā: Kungs, esi viņiem klāt ar savu spēku, kas atbrīvo viņus no izmisuma un dāvā cerību.

Par mūsu draudzi: Kungs, vērs mūsu skatu uz tavu svēto paraugu, lai mēs meklētu tevi un saņemtu tavu dzīvības ūdeni.

Kungs, nāves uzvarētāj, kalpojot tev, Svētais Juris sasniedza pilnību. Mudini mūs vienmēr būt tavā rīcībā, lai mēs varam nest bagātīgus augļus. Mēs tevi lūdzam, kas dzīvo un mūs mīli no mūžības mūžībā. Āmen!

Izvēlas mocekļību

Imperators pavēlējis iemest dumpinieku cietumā, kur viņu sagaidījušas drausmīgas mocības. Vispirms kāds kareivis vēlējis svēto caurdurt ar šķēpu, bet ierocis saliecies, it kā būtu no alvas, un nenodarījis Jurim nekādu ļaunumu. Tad Svētais Juris tika piesiets pie moku rata, kam bija dzelzs zobi. Ar katru rata pagrieziena tika izrauti veseli gabali no Jura miesas. Bet Svētais Juris priecājās par iespēju ciest kristīgās ticības dēļ un tika brīnumainā kārtā dziedināts no šīm asiņainajām brūcēm. Viņu nespējis nogalināt arī pasniegtais indes kauss. Redzot Jura varonīgo izturēšanos, daudzi no viņa mocītājiem, arī imperatora sieva Aleksandra, esot pārgājuši kristīgajā ticībā.

Neilgi pirms nāves Juris sapnī esot redzējis Dievu, kas viņam pavēstījis, ka drīz sauks pie sevis, atbrīvojot no zemes ciešanām. 303. gada 23. aprīli Palestīnas pilsētā Lidā Svētajam Jurim nocirta galvu.

Uzvar pūķi un dabū princesi

Gadsimtu gaitā Svētā Jura legenda papildinājās ar stāstu, kura izcelsme, visticamāk, saistāma ar pirmskristiešu mitoloģiju. Stāsts

ir par to, kā Svētais Juris, glābdams valdnieka meitu, nogalina pūķi, tādā veidā daudzus cilvēkus pievēršot kristietībai. Īpašu popularitāti šis stāsts ieguva tāpēc, ka tika iekļauts viduslaikos populārāajā leģendu grāmatā *Legenda aurea* jeb *Zelta leģenda*, kas publicēta ap 1260. gadu. Šajā leģendā stāstīts par Svēto Juri kā par kristīgu bruņinieku, kurš ieradies pilsētā, kuru terorizējis pūķis. Pilsētnieki bailēs pat ziedojuši pūķim savus līdzpilsoņus, līdz pienākusi valdnieka meitas kārta. Nelaimīgā princese jau padevusies nenovēršamajam liktenim, līdz pēkšņi no kaut kurienes uzradies karavīrs baltā zirgā ar šķēpu labajā rokā. Svētais Juris parmetis krusta zīmi, iedūris šķēpu pūķim rīklē un pienaglojis to pie zemes, tā atbrīvojot princesi. Par to pilsētas iedzīvotāji piekrituši pieņemt kristīgo ticību. Vēlāk šis motīvs kļuva ļoti populārs grieķu, bizantiešu un arī citu zemju baznīcas simbolikā: pūķis simbolizēja sātanu, princese kristīgo baznīcu, ko Svētais Juris izglāba no tumsas spēkiem.

Svētā Jura ordenis

Svētais Juris kļuva par paraugu krustniešiem un karavīriem, kā arī par simbolu kristiešiem, kas ar ticības spēku uzvar ļauno. Viduslaikos Rietumeiropā par Svētā Jura krāsām kļuva karaļu un augstmaņu simbols oranžā krāsa un ļaunumu simbolizējošā melnā. Kopā saliktas, tās nozīmēja kristīgo bruņinieku cīņu pret nekristīgajiem. Krusta karu laikos Svētais Juris kļuva par karavīru patronu. Ļoti plaši Svētā Jura kults izplatījās viduslaikos. Teiksmas vēstija, ka viņš palīdzējis kristiešiem uzvarēt kaujā pie Antiohijas; Svētais Juris esot parādījis drosmīgajam Anglijas karalim Ričardam I Lauvassirdij viņa krusta kara laikā pret saracēņiem (mauriem). Kopš 14. gadsimta Svētā Jura krusts grezno britu karogu. 1347. gadā karalis Eduards III izveidoja īpašu Bikšu Iences ordeni, senāko Eiropas laicīgo bruņinieku ordeni, kura aizbildnis bija Svētais Juris. 1415. gadā Anglijas karalis pavēlēja 23. aprīli, Svētā Jura piemiņas dienu, pasludināt par svētkiem, pašu sveto svinīgi iecelot Anglijas aizbildņa godā.

Viduslaikos Rietumeiropā par Svētā Jura krāsām kļuva karaļu un augstmaņu simbols oranžā krāsa un ļaunumu simbolizējošā melnā. Kopā saliktas, tās nozīmēja kristīgo bruņinieku cīņu pret nekristīgajiem.

Aragonā un Katalonijā īpaši populārs ir nostāsts par to, kā Svētais Juris pēc uzvaras pār pūķi pasniedzis daiļajai princesei sarkanu rozi. Tāpēc Katalonijā 23. aprīli vīrieši savām sievām un draudzenēm dāvā sarkanu rozi, un Barselonas ielas šajā dienā ir kā rožu svētki.

Oranži melnās lentītes

Krievijas ķeizariene Katrīna II Krievu-turku kara laikā 1769. gadā iedibināja militāro apbalvojumu – Svētā Jura ordeni, kura augstāko pakāpi pasniedza pretinieka augstāko komandieru sagūstītajiem un karogu ieguvējiem. Ar Svētā Jura militāro pirmās šķiras ordeni krusta formā platā lentē ar trim melnām un divām oranžām svītrām pār labo plecu rotājās pati Krievijas ķeizariene, kā arī viņas favorīti kņazs Potjomkins, kņazs Orlovs un citi augstmaņi.

1918.–1920. gada Pilsoņu karā balto armija devās uzbrukumā ar Jura krustiņiem pie krūtīm, tās komandieri ģenerāļi Antons Denikins, Nikolajs Judeņičs un admirālis Pjotrs Vrangelis bija Svētā Jura ordeņa kavalieri. Tagad Svētā Jura ordeņa oranži melnās lentītes (Georgija lentītes) ir izplatītākā krievu uzvaras zīme 9. maijā, kaut gan PSRS laikos tā nēsātāji bija iecelti "tautas ienaidnieku" kārtā.

Svētī automašīnas

Daudziem autobraucējiem pie vējstikla vai spoguļa ir piestiprināti Svētā Jura medalljoni vai svētbildītes. Katolu baznīcā pēdējos gados Svētā Jura svētku laikā ir populāra tradīcija svētīt automašīnas. Valdā uzskats, ka svētīta automašīna ir daudz drošāka pret satiksmes negadījumiem, kā arī pret zagļu uzbrukumiem. Jāpiebilst, ka Latvijas pirmās brīvvalsts laikā Jura dienā tikuši svētīti zirgi, bet tagad zirgu vietā par transporta līdzekli izmanto automašīnas, tāpēc svētī tās.

Zirgu un bišu dievs

Latviešu mitoloģijā Jura diena iezīmē pavasara un vasaras robežu. Tā dēvē arī par Ūsiņa dienu, kam jau kopš seniem laikiem bijusi nozīmīga loma zemkopju un lopkopju tautu pagāniskajos rituālos. Tas ir gan lopu patrons, gaismas dievība, bišu dievs, zirgu dievs. Pirmās ziņas par Ūsiņu sniegtas 1606. gadā jezuita Strībinga ziņojumā, kur vēstīts, ka latviešiem esot zirgu dievs, kam tiekot upurēts, iemetot uguni divus naudas gabalus, divus gabaliņus maizes un kumosīņu spēķa.

Jurģi pēc tradīcijas bija tā diena, kad kalpi, gājēji un nomnieki mainīja dzīvesvietu, pārceļoties pie cita saimnieka. Iāpēc tautā Jurģu dienu izsenis sauc arī par maiņas dienu. Tagad ar jurģiem apzīmē jebkuru pārceļšanos uz citu dzīvesvietu vai jaunās dzīves sākumu. ☺

Nolemtie Amerikas karali

1999. gada 16. jūlijā aviokatastrofā gāja bojā Džons Ficdžeralds Kenedijs, juniors. 36 gadus iepriekš Dallasā tika nošauts viņa tēvs – ASV prezidents. Liktenis pret Kenediju klanu bijis nežēlīgs jau agrāk, un reti kuram šīs lielās dzimtas loceklim dzīve pagājusi bez traģēdijām un nav beigusies pāragri. Kas vajā Kenedijus – nežēlīgas sakritības vai lāsts?

▼ *Paula Ozola*

Devinpadsmitā gadsimta sākumā Kenediji jeb O'Kenediji bija vienkārši Īrijas zemnieki. Taču 1846. gadā Īrijā bija kārtējais neražas gads, un sākās bada laiki. Saskaņā ar vienu no leģendām Kenedijus trūkums nepiemeklēja, jo viņu kletis bija pietiekami daudz krājumu no labākiem gadiem, un nu viņi tos tirgoja par iespējami lielāko cenu. Pa Īrijas ceļiem kļida tūkstošiem izmisušu, badā mirstošu cilvēku. Reiz pie Kenediju mājas durvim klausījies vīrietis un sieviete ar zīdaiņiem uz rokām, taču ģimenes galva licis nabagiem uzrīdīt sunus tā vietā, lai atvēlētu kaut vai nelielu maizes gabalu. Tādā nelaimīgā zīdaiņa māte esot nolādējusi skopuļu dzimtu. Tā Kenediji tikuši pie lāsta, kas tos pavada cauri laikiem... Tiesa, ir arī cita versija par to, kā Kenediju klana pirmsēvs, pats bēgdams no bada, kopā ar daudziem tūkstošiem citu iru devies uz Ameriku, kur, pateicoties uzņēmībai, spējis nostāties uz kājām.

Naudas oža

Patriks. Tā sauca pirmo Kenediju, kurš spēra kāju uz Amerikas zemes. Uz kuģa viņš satika jaunu sievieti Džoannu un iemīlējās. Amerikā pārīm piedzima pieci bērni. Par dzimtas turpinātāju kļuva Patriks Džozefs, kurš gan nomira jau 35 gadu vecumā, taču atstāja pēcnācējiem pieklājīgu mantojumu, un nākamais Kenediju ģimenes galva jau kļuva par bankas īpašnieku. Iedējādi nākamajam mantiniekam, kurš, icvērojot ģimenes tradīciju, arī bija nosaukts par Patriku Džozetu, nauda bija jau kopš piedzimšanas

Nelaimīgā zīdaina māte esot nolādējusi skopuļu dzimtu. Tā Kenediji tikuši pie lāsta, kas tos pavada cauri laikiem...

brīža. Taču šis Kenedijs negribēja vienkārši naudu, bet gan lielu naudu. Pēc Hārvarda universitātes pabeigšanas 25 gadu vecumā viņš kļuva par bankas prezidentu. Patrika Džozefa sievastēvs, Bostonas mērs, palīdzēja znotam izvairīties no iesaukuma armijā 1917. gadā, sagādājot viņam darbavietu karakuģu būves rūpniecā. Kad beidzās Pirmais pasaules karš, rūpniecā menedžeris pārkvalificējās par biržas brokeri. Kolēģi vēlāk izvairījās no jaunā vīrieša raksturošanas, bet atzina, ka Patriks Džozefs mācējies pelnīt naudu. Divdesmito gadu vidū Kenedijam birža apņika, un viņš izņēma no tās aprites visus līdzekļus, lai ieguldītu tos kinoindustrijā. Tas izradījās tik veiksmīgs gājiens, ka Kenediji kļuva par otro bagātāko ģimeni Amerikā pēc Rokfelleriem. Bet vai tas garantēja laimi? Daudzi no tiem, kas nepiekrit, ka lāsts kopā ar Kenedijiem atceļojis no Īrijas, uzskata, ka to savai ģimenei – tiešā vai pārnestā nozīmē – uzlicis Džozefs Patriks, nākamā Amerikas Savienoto Valstu prezidenta tēvs, kurš neuzskatīja par aizliegtiem nekādus līdzekļus, lai panāktu savu, un atklāti krāpa sievu.

Zaudējums pēc zaudējuma

Džozefam Patrikam un viņa sievai Rouzai piedzima deviņi bērni. Meitai Rozmarijai kopš bērnības bija garīgās attīstības traucējumi, kas izpauzās kā nekontrolējama dusmu lēkmes. 1941. gadā pēc Džozefa Patrika pieprasījuma ārsti viņai veica lobotomiju. Operācija, kas mūsdienās tiek uzskatīta par barbarismu, tika veikta, pārgriežot galvaskausu un veicot noteiktu smadzeņu daivu atdališanu. Lielākā daļa pacientu pēc tam kļuva par invalīdiem bez rīcības spējas un faktiski arī saprāta. Diemžēl tā notika arī ar Rozmariju. Viņa visu dzīvi pavadīja aprūpes namā.

Pēc četriem gadiem 1944. gadā - Rozmarijas māsa Ketlina apprecas ar lordu Viljamu Kavendišu, ar kuru bija iepazinusies Anglijā. Piecus mēnešus vēlāk Ketlinas vīrs gāja bojā kaujā, un viņa 24 gadu vecumā kļuva par atraitni. 1948. gadā Ketlina gatavojās vēlreiz iziet pie vīra, bet dažas dienas pirms kāzām kopā ar ligavaini gāja bojā aviokatastrofā.

Dēls Džozefs tika audzināts kā bagātās ģimenes pirmais mantinieks. Viņš mācījās Londonas Ekonomikas skolā, pēc tam Hārvardā. Atšķirībā no tēva viņš nevairījās no kalpošanas valstij kara laikā un 1944. ga-

Kenediju ģimene 1938. gadā Bronksvilā, Nujorkā. No kreisās sēž: Jūnisa, Džina, Edvards (tēvam klēpi), Džozefs Kenedijs, Patricija un Ketlina; stāv: Rozmarija, Roberts, Džons, Rouza un Džozefs, juniors.

Liktenis tā vien brīdina ļaudis turēties pa gabalu no šā klana, kas dažkārt tiek saukts par Amerikas karalisko ģimeni.

dā gāja bojā, kad viņa vadītā kaujas lidmašīna nezināmu iemeslu dēļ uzsprāga virs Lamanšā.

Ceļš uz amatu un nāvi

Līdzīgi kā brālim, sākās arī Džona Ficdzeralda Kenedija biogrāfija – ekonomika Londonā, jurisprudences Hārvardā, karadienests flotē. 1943. gadā torpēda sadragāja kuģi, uz kura Džons dienēja, un viņš nopeldēja piecus kilometrus līdz krastam, velkot sev līdz ievainotu biedru. Džons izglābās, lai nodzīvotu vēl 20 gadus, kļūtu par Amerikas Savienoto Valstu prezidentu un ietu bojā no slepkavas lodes.

Brālis Roberts nodzīvoja tikai piecus gadus ilgāk par Džonu. Runā, ka, tāpat kā tēvs bija virzījis Džona karjeru politikā, viņš arī darijis visu, lai Roberts kļūtu par ASV ģenerālprokuroru. 1968. gadā Roberts, iedams brāļa pēdās, kļuva par vienu no reālākajiem prezidenta amata kandidātiem no Demokrātu partijas. Viņu nošāva fanātiķis Sirhans Sirhans, protestējot pret demokrātu paustajām simpātijām Izraēlas valstij.

Trešais brālis, kas turpināja karjeru politikā, bija Edvards Kenedijs, saukts par Tedu. Viņš kļuva par Senāta locekli pēc 1962. gadā notikušajām vēlēšanām. Tomēr atšķirībā no brāļiem Teds netika līdz prezidenta amata kandidāta statusam, lai gan viņu izvirzīja. 1969. gadā viņš, braucot ar auto pāri tiltam, nenovaldīja mašīnu, un tā iegāzās upē. Tajā bija pasažiere – Teda palīdzēja Mērija Džo Kepekni. Senators izdzīvoja, jo spēja izkļūt no auto, bet viņa pasažiere palika dzelmē

100% dabiskā Ājurvēdas matu krāsa!
**AUGU IZCELSMES
MATU KRĀSA
UZ HENNAS BAZES**

HENNA

Nesāter konservantus, krāsas pastiprinātājus, ķīmiskās piedevas. Piemērots visiem matu tipiem.

www.herbals.lv

VESELĪGS UZTURS | KOSMĒTIKA NO INDIJAS | AROMATĒRAPIJA | GARŠVIELAS

Senators Roberta Kenedija slepkavība.

Puisim bija trīspadsmit gadu liktenīgajā dienā, kad viņš pārkāpa mājās valdošo likumu iet laikus gulēt. Tā vietā Deivids ieslēdza televizoru. Tiešajā ēterā rādīja viņa tēvu. Un diemžēl arī Roberta Kenedija slepkavību.

un noslika. Par notikušo Teds Kenedijs policijai paziņoja tikai pēc laba laika, laupīdams jebkuru iespēju 31 gadu veco sievieti glābt. Runāja, ka viņš vispirms devies izgūlet dzērumu un tikai pēc tam zvanijis varas iestādēm. Skandāls bija pamatīgs, un par prezidentūru bija jāaizmirst. Par spīti neskaidribai saistībā ar šo negadījumu, Teds Kenedijs bija ASV senators līdz pat 2008. gadam, kad viņam atklāja smadzeņu audzēju. Gadu vēlāk viņš nomira savās mājās Masačūsetsā. Ģimenes galva Džozefs Patriks Kene-

dijs nepieredzēja ne Teda kaunu, ne Džona un Roberta bojāeju. 1961. gadā viņam bija smags insults, un nākamos astoņus gadus līdz nāvei dzimtas patriarhs pavadīja paralizēts un faktiski mēms. Kad viņam ziņoja par delu traģisko likteni, Džozefs Patriks nereaģēja.

Sāpes un nevajadzīga drosme

Nākamais skumjajā sarakstā bija nošauts Roberta Kenedija dēls Deivids. Puisim bija

Kenediju lāsta hronoloģija

1941. gads	Rozmarija Kenedija pārcieš tēva pieprasītu lobotomiju, kas padara viņu par rīcībnespējīgu invalidi.
1944. gads	Džozefs Kenedijs, juniors, iet bojā lidmašīnas sprādzienā.
1948. gads	Ketlīna Kavendiša iet bojā aviokatastrofā kopā ar līgavaini dažus gadus pēc pirmā vīra nāves.
1956. gads	Džona Kenedija sieva Žaklīna Buvjē Kenedija laiž pasaulē nedzīvu meitu; lai gan eksistē mīts, ka bērnam dots vārds Anabella, uz kapakmens rakstīts vienkārši "Meita".
1963. gads	Džona un Žaklīnas dēls Patriks Buvjē Kenedijs mirst, nenodzīvojot šajā pasaulē pat divas dienas.
1963. gads	Četrus mēnešus pēc jaundzimušā dēla nāves Dallasā tiek nošauts ASV prezidents Džons Ficdžeralds Kenedijs.
1964. gads	ASV senators Teds Kenedijs cieš aviokatastrofā, kurā iet bojā viņa palīgs un pilots; Kenedija ievainojumi ir ļoti nopietni.
1968. gads	Tiek nošauts ASV senators Roberts Kenedijs; nejaušības dēļ tēva nāvi televīzijas tiešraidē noskatās dēls Deivids.
1969. gads	Teda Kenedija vadītais auto no tilta iegāžas upē, iet bojā viņa palīdzē Mērija Džo Kepekni; tiek uzskatīts, ka Teds bijis piedzēries, turklāt viņš uzreiz neziņo policijai par notikušo.
1973. gads	Džozefs Patriks Kenedijs, juniors, vada auto, kas iekļūst avārijā; pasažiere Pema Kellija paliek uz mūžu paralizēta.
1975. gads	Senatoram Tedam Kenedijam tiek atklāts kaulu vēzis un amputēta kāja.
1975. gads	Roberta Kenedija sievas Eteles brāļadēls Maikls Skakels tiek apsūdzēts slepkavībā; viņu atzīst par vainīgu un piespriež 20 gadus cietumā.
1984. gads	No stipru medikamentu un kokaīna pārdozēšanas Palmbītas viesnīcā istabā Floridā mirst Deivids Kenedijs.
1991. gads	Vienas no klana patriarha Džozefa Patrika meitām, ASV prezidenta Džona Kenedija māsa Džīnas dēls tiek arestēts un apsūdzēts par izvarošanu Kenediju īpašumā Floridā, bet tiek attaisnots.
1997. gads	Maikls Kenedijs iet bojā Kolorādo slēpošanas kūrortā – slēpojot ietriecas kokā.
1999. gads	Džons Ficdžeralds Kenedijs, juniors, viņa sieva un sievas māsa iet bojā, avarējot lidmašīnai, kuru pilotē Džons.
2011. gads	Teda Kenedija meita Klāra 52 gadu vecumā mirst no sirdstrieķas sporta zālē.
2012. gads	Roberta Kenedija, juniora, sieva Mērija Kenedija izdara pašnāvību, pakaroties šķūnī blakus mājām.

žu. Trešais brālis Maikls gāja bojā 1997. gadā, slēpojot kalnos.

1999. gadā pasauli pāršalca ziņa, ka gājis bojā Džona Fildžeralda Kenedija dēls Džons Fildžeralds, jaunākais. Tas pats mazais zēns, kurš reiz aizkustināja pasauli, salūstējot tēva zārkam, bet pieaudzis kļuva par preses izdevēju un juristu. Aviokatastrofā gāja bojā arī viņa sieva un sievas māsa. Pie stūres privātajam lidaparātam bija Džons. Izmeklēšanā tika paziņots, ka avārija notikusi pilota vainas dēļ – viņš zaudējis orientāciju, jo lidojis naktī nepiemērotos laikapstākļos. Daži eksperti pauduši uzskatu, ka, lai gan Džonam bija pilota licence, viņam bijis par maz pieredzes, lai veiktu šādu lidojumu.

Vienkāršs izskaidrojums?

Dažādas neveiksmes un traģēdijas Kenediju klana locekļus un viņu laulātos turpina vajāt joprojām. Amerikas prese atkal piesauca Kenediju lāstu pērn 17. maijā, kad savā īpašumā pakārusies tika atrasta Roberta Kenedija, jaunākā (bojāgājušā ASV ģenerālprokurora dēla), sieva Mērija Kenedija. Laikraksti vestija, ka sieviete pirms pašnavības uzrakstījusi vēstuli, kas nonakusi policijas rīcībā. Vārdos neminēti ģimenes draugi presi pastāstīja, ka Roberts un Mērija jau sen bija atsvešinājušies, tāpēc sievietei sākusies smaga depresija, kas novedusi pie pārmērīga alkohola patēriņa un pat narkotikām, nemaz nerunājot par spēcīgām zālēm.

Žurnāliste un rakstniece Sūzena Čivere pēc šīs traģēdijas piedāvāja paskatīties uz Kenediju lāstu citā aspektā, proti, tādā, kam nav nekāda sakara ar mistiku vai tumšiem spēkiem. Populārā amerikāņu autore uzskata, ka Kenediju īstais lāsts ir gluži triviāls, un tās ir atkarības. Čivere atgādina, ka Teds Kenedijs ticis redzēts ar glāzi rokā pirms traģiskās avārijas, kurā gāja bojā viņa palīdzē, savukart Deivids Kenedijs mira no narkotiku pārdozēšanas. Čivere piemin virkni Kenedija klana locekļu, kam bijušas problēmas ar alkoholu un narkotikām.

Taču vai tas izskaidro visas nelaimes, kas vāja dzimtu jau pārsimt gadu? Ir arī citi skaidrojumi – kādam ik pa brīdim traucējusi klana varenība, daži ģimenes locekļi, varas un bagātības apreibināti, zaudējuši paš aizsardzības instinktu, Kenediju vīrieši, būdami krāpnieki un uzdzīvotāji, noveduši savas sievas līdz depresijai... Vai varbūt tomēr Kenediju nemitīgās traģēdijas cēlušās kur citur? Jo šķiet, ka cieš ne tikai tie, kas piedzimuši ar Kenediju uzvārdu, bet arī tie, kas dzimtā ieprecējušies vai bijuši citādi ar to saistīti. Liekas, ka liktenis tā vien brīdina laudis turēties pa gabalu no šā klana, kas dažkārt tiek saukts par Amerikas karalisko ģimeni. ☹

Populārā amerikāņu žurnāliste Sūzena Čivere uzskata, ka Kenediju īstais lāsts ir gluži triviāls, un tās ir atkarības. Taču vai tas izskaidro visas nelaimes, kas vājā dzimtu jau pārsimt gadu?

Džozefs Patriks Kenedijs, juniors.

trīspadsmit gadu liktenīgajā dienā, kad viņš pārkāpa māiņas valdošo likumu iet laikus gulēt. Tā vietā Deivids ieslēdza televizoru.

Tiešajā ēterā rādīja viņa tēvu. Un diemžēl arī Roberta Kenedija slepkavību. Deivids nekad nespēja aizmirst, ka vērojis sava tēva dzīves pēdējos mirkļus un navi televizija. Pēc dažām dienām viņš mātei esot pateicis šādus vārdus: "Labāk tāds tevs ka mane jais desmit gadu garumā nekā kāds cits un miljons gadu." Pēc tēva nāves Deividu vajāja depresija, un kādā brīdī viņš pamēģināja tikt no tās valā ar narkotiku palīdzību. 1984. gadā viņš tika atrasts viesnīcas numurā miris no pārdozēšanas.

Viens no Deivida brāļiem Džozefs 1973. gadā cieta autokatastrofā, bet izdzīvoja. Viņa pasažiere palika paralizēta uz mu-

Ieskatīties nākotnē

Ojārs bija viens no tiem dīvaiņiem, kurus sauc par dullajiem daukām. Viņam jau kopš bērnu dienām gribējās visu izzināt. Sasniedzis krietnus četrdesmit gadus, viņš joprojām nelikās mierā. Būtu vēl saprotams, ja Ojārs gribētu izzināt tikai savu nākotni, bet, nē, viņš vēlējās noskaidrot, kāda būs mūsu planēta un dzīve uz tās pēc vairākiem simtiem gadu.

Man tiešām ļoti gribējās ielūkoties nākotnē. Zinu, ka tāds neesmu viens, jo

spēja redzēt to, kas vēl tikai būs, sniedz daudz priekšrocības. Taču mans mērķis nebija praktisks, drīzāk tā bija zinātnība. Sākumā gāju pie zilniecēm. Viņas darbojās gan ar kārtīm, gan kristāla bumbām, gan dažādiem citiem maģiskiem priekšmetiem, taču tikai retumis pateica man ko tiešām interesantu. Tad sekoja numerologi, dažādi zvaigžņu tulki un ekstrasensi, kuri lepojās ar spējām redzēt vizijas. Dienmēl es sapratu, ka tie visi spēj pareģot vien notikumus, kas būs viena cilvēka, tas ir. manas dzīves laikā. Bet neko vairāk.

Indiešu gudrie

Sapratis, ka Latvijā neatradišu nevienu, kas spētu man pateikt, kāda būs pasaule pēc divsimt vai trīssimt gadiem, es devos svētoceļojumā, jo biju lasījis, ka Indijā varē-

Velti tu meklē, jo ziņas, ko gribi saņemt, pie tevis vai nu atnāks pašas, vai neatnāks vispār, tev atliek tikai gaidīt un būt gatavam saklausīt, jo tādi vēstījumi līdz cilvēkam nonāk visneparastākajos veidos.

tu but atrodamī gaišreģi, kuri spēj redzēt tālāk. Saprotams, šāds ceļojums sniedz daudz iespaidu ikvienam, arī es tur jutos īpaši, taču... ikreiz, kad atradu kādu cilvēku, kas varbūt spētu man sniegt gaidīto, dzirdēju vairāk jautājumu nekā atbilžu. Protams, par katru tikšanos ar viedajiem bija jāšķiras no konkrētas naudas summiņas, bet es to dēvēju par skolas naudu, lai mazinātu vilšanās izjūtu. Tie, kam nauda nebija svarīga, parasti sniedza man vispatiesākas atbildes, kas skanēja aptuveni šādi: velti tu meklē, jo ziņas, ko gribi saņemt, pie tevis vai nu atnāks pašas, vai neatnāks vispār, tev atliek tikai gaidīt un būt gatavam saklausīt, jo tādi vēstījumi līdz cilvēkam nonāk visneparastākajos veidos. Šādi mani izglītoja kāds tiešām solids

kungs, ar kuru uzsāku sarunu kādā Indijas pilsētas dzelzceļa stacijā. Tiesa, virs nemaz neizskatījās pēc guru, kas būtu ilgus gadus aizvadījis meditācijās.

Ar acīm vaļā

Tad nu es ņemu vērā padomu un turēju acis un ausis vaļā, taču tas maz ko līdzēja – nekas īpašs nenotika. Pēc mēnesi ilgiem klejojumiem pa Indiju sapratu, ka materiālie apstākļi spiež mani atgriezties mājās. Ar lidmašīnu devos uz Taškentu, no kurienes cerēju ar vilcienu nokļūt Maskavā un tad braukt uz mājām. Maskavas vilciena kupejā man ceļabiedros trāpījās divas runātīgas sievietes, kas sāka mani izprašņāt par maniem ceļojumiem. Padzirdēju, ka meklēju nākotnes pareģotāju, viena no sievietēm atminējās, ka viņas dzimtajā pilsētā Harkova esot kāda sieviņa, kas laiku pa laikam runānot divainas lietas par nākotni un it kā redzot arī vizijas. To dēļ viņa savulaik uz divpadsmit gadiem pat nonākusi psihiatriskajā slimnīcā, jo nevieta paziņojusi, ka Padomju Savienība sabruksot, turklāt nosaukusi konkrētu gadu, kad tas notiks.

Man to tikai vajadzēja! Te nu bija tās ziņas, kas "pašas pie tevis atnāks". Izprašņāju ceļabiedreni līdz pēdējam sīkumam: kur meklēt savādnieci, kāda ir viņas adrese, kā viņu sauc? Runīgā ceļabiedrene izvilka no somas pildspalvu un uzrakstīja adresi, gan piebilstot, ka nu jau pagājuši savi desmit gadi, kopš pēdējoreiz pati bijusi Harkovā. Gaišreģei bija Nataša vārdā, viņai garšojot šokolādes konfektes ar marmelādi, esot dienas, kad viņa nesakot ne vārda, brīžam uzvedoties pavisam normāli, bet esot periodi, kad viņai aizbrauc sirmis, un tad sākot rādīties vizijas. Iešana reizēs viņa sēžot mājas pagalmā un savāda balsi izkļāstot tās, nepiešķirot nozīmi tam, vai kads vispār klausās.

Harkovas gaišreģe

Šī saruna iespiedās man prātā, un lapiņa ar Harkovas gaišreģes adresi nedeļa miera. Ilgu laiku nevarēju saņemt, bet tad izlēmu, ka iesāktais jānovēd līdz galam – varbūt es tomer apmierināšu savu zinātnību? Tā nu atvaļinājuma laikā devos uz Harkovu, lai apciemotu gaišreģi Natašu. Mani pārņēma sajūta, ka beidzot būšu atradis meklēto.

Kad stoveju pavisam necilas Harkovas priekšpilsētas pavisam necilu kieģeļu māju pavisam necila pagalma, mani pārņēma lampu drudzis. Bija vēlā pēcpusdiena, pagalmā skrādeleļa bērneli. Atradu isto kāpnutelpu un pa aplupušajām kapnem kapu uz 54. dzīvokli. Zvans nedarbojās. Vairakkart pieklauvēju, līdz caur pelēkajām durvīm sadzirdēju iekšpusē rosību. Durvis atvēra nenosakama vecuma noplukusi sieviete un krievu

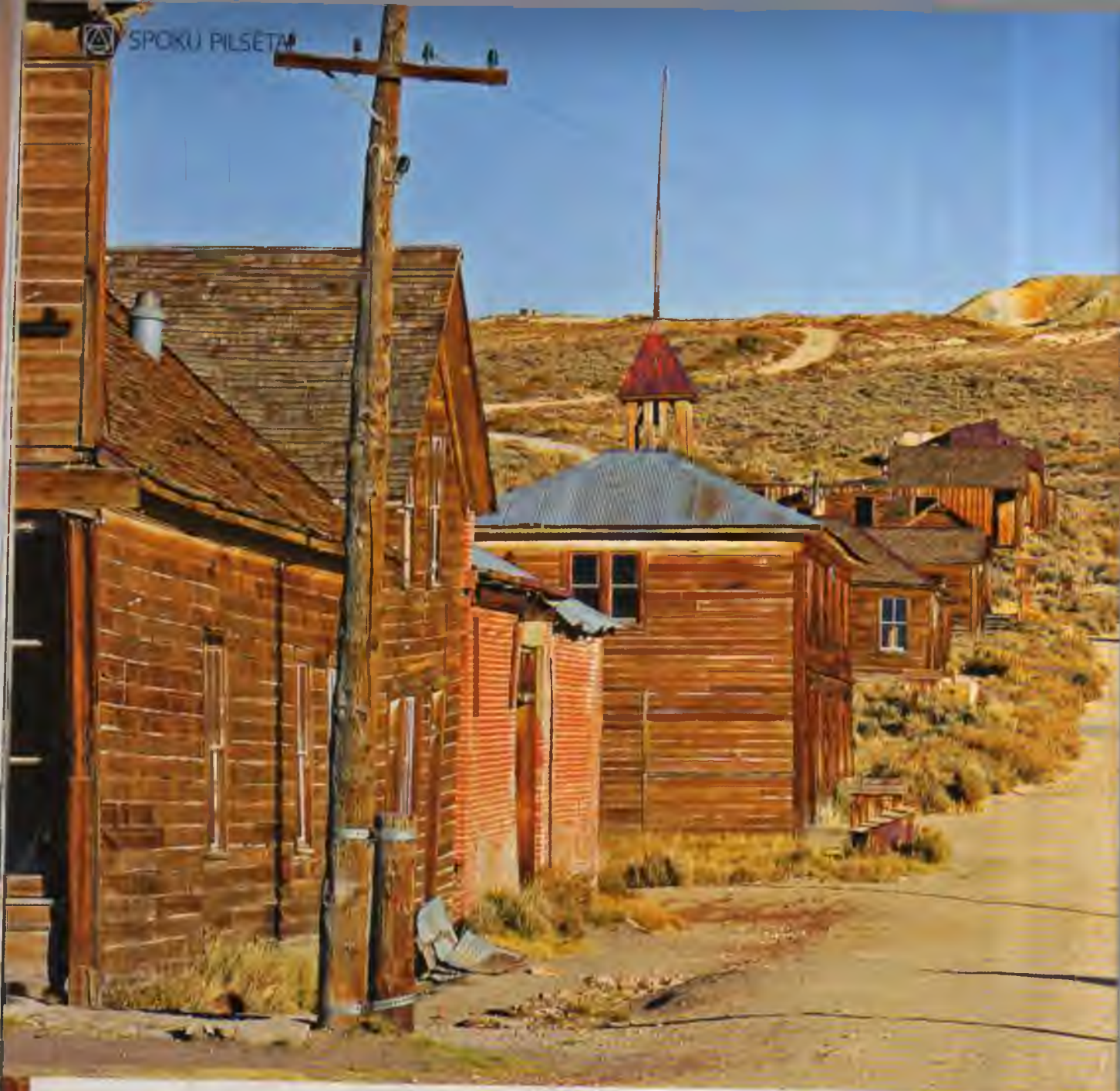
Atvaļinājuma laikā devos uz Harkovu, lai apciemotu gaišreģi Natašu. Mani pārņēma sajūta, ka beidzot būšu atradis meklēto.

valodā nosvepstēja: "Nu, ko tev vajag?" Es jau biju sagatavojis savu sakāmo: "Labdien! Es esmu atbraucis pie jums aprunāties. Mani interesē jūsu vizijas, es ļoti gribu zināt, ko jūs tajās redzat, kas jums sagaidāms nākotnē." – "Tu gribi zināt, kas būs? Es tev to varu pateikt: mēs visi mīrīsim!" ar izteiktu nirdzīgumu izsaucās apbružātā buņne. Pamanījusi manās rokās samīti, viņa tā kā saminstinājās, tomēr mainīja toni. "Diez vai es spēšu palīdzēt, bet laikam jau tālu ceļu busi mērojis?" apprasījās sieviete. Pēc īsas vārdu parmaņas atklājās, ka mana sarunu biedrene nemaz nav Nataša, bet gan Ļuda. Es pavisam apjuk un sāku skaidrot, ka laikam būšu sajaucis dzīvokļus, ka patiesībā meklēju pavisam citu cilvēku. Sieviete gandrīz vai sadusmojās, bet, kad pateicu, ka gribu satikt Natašu, atkal nosmēja savus divainos smieklus un noteica, ka varot noorganizēt man tikšanos. Viņa tik gaidoši lūkojās mani, ka es sapratu – jādod nauda.

Dzīvot savā laikā

Saņēmusi samaksu, sieviete ieveda mani dzīvoklī. Dzīvojamajā istabā pie loga atradās gulta, kura guleļa večiņa. Pēkšņi gulētāja uztrukās sēdus un ar drudžainu skatienu pavērās manī. Pēc dažu sekunžu klusuma viņa man klusā balsī pajautāja: "Vai tu arī to redzi?" – "Ko?" es, neko nesaprazdams, pajautāju. "To lielo pilsētu... to piramīdu, tos dārzus un stikla sienas..." Attāpies no pirmā pārsteiguma, sāku uzdot savus jautājumus: ko viņa redz, kas tas ir par gadu, kas tie ir par cilvēkiem? Bet viņa mani nedzirdēja, tikai runāja savu. Es mēģināju uztvert katru daudzmaz sakarīgo frāzi, bet večiņa tik murmināja: "viņi cieta", "katrs ēda to indi", "tumšie ļaudis", "zila gaisma nespīdēja". Vai šie vārdi būtu saistāmi kopa? Kā tos saprast, vai tajos ir kādas zīmes, norades, varbūt tie vispār ir bez jēgas? Apšēdos blakus gultai un kādu brīdi gaidīju, ka varbūt večiņa pateiks ko sakarīgu, bet nekā.

Kad bija skaidrs, ka neko te neiegūšu, devos prom. Atgriezoties mājās un metu mieru saviem meklējumiem. Laikam jau katram jādzīvo tajā laikā, kas viņam atvēlēts. ☉

Grēcīgā zelta bedre

Bodija bija viena no 19. gadsimta Kalifornijas zelta drudža pārņemtajām pilsētām. Kautiņi ielās, zādzības, slepkavības, mantkārība, prostitūcija – teju visi septiņi nāves grēki bija apsēduši pilsētas iedzīvotājus. Iespējams, tāpēc Bodijas zudušās dvēseles nespēj rast mieru un joprojām par sevi atgādina.

▼ *Ilze Pole*

Kāda maza meitenīte, kopā ar ģimeni pārvācoties no Sanfrancisko uz jaundzimušo raktuvju pilsētu, savā dienasgrāmatā ierakstīja: "Visu labu Dievs, es dodos uz Bodiju." Strauji plaukstošas pilsētas, kas veidojās līdzās zelta vai citām atradnēm, 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā ASV nebija nekas neparasts. Ie iedzīvotājiem darbs raktuvēs bija galvenais ienākumu avots, bet, kad atradumi samazinājās, pilsētas visbiežāk bez sirdsapziņas pārmetumiem tika pamestas. Izmēr runas par Bodijas iemītnieku mantkārību izpelnījās īpašu uzmanību, radot sajūtu, it kā viņi būtu parakstījuši līgumu ar sātanu un apsolījuši mainīt dvēseles pret bagātībām. "Sliktais vīrs no Bodijas" – tas bija

teiciens, ko pazina gandrīz visā valstī. Tā tika raksturoti huligāni, kaušļi, arī aukstasinīgi slepkavas. Pat vietējais mācītājs pilsētu nosauca par greku jūru, kurā mutuļo kaislibu vētras.

Zelta drudzis

Bodija ir viena no retajām ASV spoku pilsētām, kur liela daļa ēku apņēmusi stāv stoiskā mierā gluži kā zemesle, kas spītīgi nepamet savu grengu mājvietu. Sava autentiskuma un divvainību dēļ pilsēta piesaista miljoniem spoku mednieku, par normālo lietu ekspertu vai arī vienkārši izmeklētājiem, kuri tā vien alkst ieraudzīt vai vismaz sadzirdēt pārdabiskās Bodijas būtnes.

Pilsētas pirmsākumi meklējami

Vīņš pamanījis, ka meita sāk smieties un it kā spēlēties ar kādu. Vīrietis jautājis meitai, ar ko viņa runā. Un viņa atbildējusi, ka runā ar meiteni, kurai galvā ir caurums. Iespējams, neredzamā būtne bija Bodijas eņģelis.

1859. gadā, kad četri pētnieki atklāja zeltu seklā Kalifornijas ielejā uz ziemeļiem no Mono ezera. Ieintrīģēti ar stāstiem par bagātību, viņiem pievienojās arī citi zelta mednieki. Tiesa, viņu meklējumiem bija lemts iss mūžs. Apgabalam raksturīgais novembra putenis nogalināja vienu no pētniekiem V. S. Bodiju. Viņa tragiskā nāve deva vārdu raktuvēm – 1862. gadā šī vieta kļuva par Bodiju.

Bodijas kalnrūpniecības rajons palika neapdzīvots līdz brīdim, kad Sanfrancisko spekulanti sāka finansēt industriāla apjoma zelta ieguvu. Viņu ieguldījums atmaksājās 1877. gada nogalē tika sarazoti vairāk nekā 784 tūkstoši dolāru zelta un sudraba monētās, un investori saņēma iespaidīgas dividendes. Zelta drudzis izrādījās lipīgs. Uzņēmuma veiksmes apdullinātā sabiedrība bija gatava atstāt savas mājas, lai mestos uz

Slavenākā pilsētas prostitūta

Bodijā plaši izplatīta bija arī iekāre, viens no septiņiem nāves grēkiem. Slavenākā pilsētas prostitūta Roza Meja, istajā vārdā Roza Elizabeta Vaita, bija piedzimis Pensilvānijā. Sešpadsmit gadu vecumā viņa aizbēga no mājām un sāka pelnīt iztiku ar prostitūciju kalnraču nometnēs. Uz Bodiju Roza pārcēlās 1890. gadā. 1911. gadā viņa nomira, pneimonijas uzliesmojuma laikā rūpējoties par saslimušajiem kalnračiem. Viņu dēvēja par prostitūtu ar zelta sirdi.

Lai arī uzskatīta par kalnraču varoni, Roza tik un tā tika apglabāta ārpus kapsētas blakus slepkavām un citiem Bodijas iedzīvotājiem ar sliktu reputāciju. Uz viņas koka kapa pieminekļa, kas no vecuma un temperatūras svārstībām jau sadalījies, joprojām lasāms teksts: "Upurēja sevi Bodijas kalnračiem!" Bodijas muzejā joprojām apskatāms viņas sarkanais lukurītis.

1962. gadā Bodija kļuva par vēsturisko parku, bet vēl divus gadus vēlāk – par Kalifornijas oficiālo spoku pilsētu.

Viena no populārākajām spoku apsēstajām mājām – Kaina māja.

Bodiju meklēt laimi. Kad pilsētiņas iedzīvotāju skaits pieauga līdz 1000 alkatīgajiem, kādā laikrakstā bija rakstīts: "Pirms dažiem mēnešiem Bodija bija maza, nenozīmīga vieta, bet nu tā aug gan nozīmē, gan izmēros, gan arī iedzīvotāju skaita ziņā. Cilvēki uz turieni brauc no tuviem un tāliem apgabaliem. Kāpēc? Bagātīgo zelta atradņu dēļ – dzeltena, mirdzoša, vērtīga zelta dēļ"

Līdz 1879. gadam iedzīvotāju skaits bija pieaudzis līdz 10 tūkstošiem, un Bodijā bija uzceltas vairāk nekā 800 ēkas, kas padarīja to par otru lielāko pilsētu Kalifornijā pēc Sanfrancisko. Uz pilsētu devās ogļrači, tirgotāji, uzņēmēji, prostitūtas, ķīnieši un noziedznieki – īsts "sabiedrības krējums".

Bagātajiem baznīcu nevajag

Pilsētas galvenā iela bija trīs kilometrus gara. Bodijā atradās vairākas skolas, četri brīvprātīgie ugunsdzēsēju uzņēmumi, dzelzceļš, sešdesmit pieci krogi, spēļu zāles, vairākas vietējo laikrakstu redakcijas, divas bankas, kapsēta, ķīniešu kvartāls, kā arī sarkano

Ikviens, kurš paņem kaut ko no pilsētas, neatkarīgi no mantas lieluma tiek nolādēts līdz brīdim, kad šī manta tiek atdota atpakaļ. Parka uzraugi stāsta, ka ik gadus viņi saņem vairākus sūtījumus ar lietām, kas paņemtas no Bodijas.

lukturu rajons. Iedzīvotāji īpaši lepojās ar pilsētas pūtēju orķestri. Alus darītava strādāja dienu un nakti, bet viskijs pilsētā tika ievests 100 galonu mucās. Interesanti, ka baznīcas Bodijā parādījās tikai pēc 1882. gada – laikā, kad pilsētas uzplaukums sāka mazināties. Iedzīvotāju skaits saruka līdz 3000, un vairā-

kas mazas ieguves kompānijas bankrotēja. Tomēr atšķirībā no citām raktuļu pilsētām Bodijas pārtapsana par spoku pilsētu bija samēra lēna. Nelieli zelta un to ieguves tehnoloģiju atklājumi turēja pilsētu pie dzīvības.

Zināms, ka vairāki lieli ugunsgrēki arī pielikuši savu artavu pilsētas nopostīšanā. Vienu no tiem izraisīja mazs zēns, kurš, spēlējoties ar sērkokiem, netīšām aizdedzināja savu virtuves galdu. Ugunsgrēks pakēra līdzī trešdaļu pilsētas. "Ja elle ir apakšā, tad līdz turieni nebūs ilgi jāiet," teiciens, kas bieži tika attiecināts uz Bodiju, līdz ar biežajiem ugunsgrēkiem ieguva īpašu nozīmi. Briesmīgās sniega vētras, stiprie vēji bija vien pierādījums tam, ka ne tikai pilsētas iedzīvotāji ir niknuma pilni.

1940. gadā pilsēta bija pamesta, un to sāka demolēt vandāli. Lai aizsargātu agrāko zelta bedri, pēdējie tas iedzīvotāji centās pieskatīt savu pilsētu. 1962. gadā pilsēta kļuva par vēsturisko parku, bet vēl divus gadus vēlāk – par Kalifornijas oficiālo spoku pilsētu. Atlikušās 200 ēkas tiek sargātas, lai Bodijas pilsētas pagātne nepazustu uz visiem laikiem.

Bodijas lāsts

Vēl slavenāks par pilsētas spokiem ir Bodijas lāsts. Saskaņā ar leģendu bijušo pilsētas iedzīvotāju gari rūpīgi sargā Bodiju no visiem, kuri vēlas tai ko atņemt. Ikviens, kurš paņem kaut ko no pilsētas, neatkarīgi no mantas lieluma tiek nolādēts līdz brīdim, kad šī manta tiek atdota atpakaļ. Par ka uzraugi stāsta, ka ik gadus viņi saņem vairākus sūtījumus ar lietām, kas paņemtas no Bodijas. Citi pieliek klāt arī garas atvainošanās vēstules. Lūk, viena no vēstulēm, kas atsūtīta 1994. gadā ar norādi "Dārgajiem Bodijas gariem!":

"Lūdzu, piedodiet! Pirms gada ap 4. jūliju es apmeklēju Bodijas pilsētu. Es tur biju bijis vairākas reizes iepriekš un vienmēr sekoju norādījumiem, ka neko no pilsētas nedrīkst paņemt. Šis brauciens bija atšķirīgs. Es paņēmu dažus priekšmetus, ko aizvedu uz mājām. Kad šogad atbraucu atkal, muzejā pamanīju daudzās vēstules no citiem, kuri arī bija paņēmuši mantas no Bodijas un kurus piemeklēja neveiksmes. Es sāku domāt par ceļu satiksmes negadījumu, darba zaudējumu, slimībām, kas mani vajāja kopš mirkļa, kad biju nozadis šos priekšmetus. Es neesmu mānīcīgs, bet nu nosūtu atpakaļ visu, ko biju paņēmis. Izsakiet gariem manu nožēlu!"

Itāļu ēdiena smarža

"Spoku pilsēta, kas patiešām ir spoku pilsēta," teicis amerikāņu rakstnieks Artūrs Meijers. Vairāki gadījumi, kas saistās ar noslēpumaino pilsētu, liek šausmās nodrebēt. Neparastas skaņas, bērnu smieklī, durvju virināšana ir tikai sākums, kas var sagaidīt, apciemojot Bodijas iedzīvotāju garus.

Viena no populārākajām spoku apsētajām mājām ir Kaina māja. Džims Kains bija gudrs uzņēmējs, kurš nopelnīja milzu naudu, piegādājot Bodijai kokus. Sev viņš uzbūvēja māju pilsētas centra Zālās un Parka ielas stūrī un nolīga ķīniešu sievieti par savu kalponi. Drīz vien paklida baumas, ka Kainu ar kalponi saista ne tikai darba attiecības. Biznesmeņa sieva nekavējoties atlaida ķīniešu sievieti. Nespēdama vairs atrast darbu, kalpone izdarīja pašnāvību. Sievietes dvēsele, nerodot mieru, ik pa laikam joprojām parādoties mājas guļamistabā, sēžot uz gultas un raudot. Mājā novēroti dažādi neizskaidrojami notikumi, piemēram, mūzikas skaņas tikai no vienas istabas, sievietes tēla parādīšanās logā, durvju atvēršanās un aizvēršanās. Apmeklētājus šajā mājā nereti pārņem bailes, kurām nav nekāda racionāla izskaidrojuma. Vairāki cilvēki sajutuši, it kā kāds viņus mēģinātu piespiest pie zemes vai arī žņaugtu.

Arī Medočiņu māja ir apsēta. Tajā dzirdami bērnu smieklī un rotāšanās. Mežzinis, kas mājā lasījis grāmatu, izdzirdējis cilvēku čalošanu, it kā kaut kur blakus notiktu viesības. Viņš uzreiz pārbaudījis mājas ap-

kārtni, bet, ienākot atpakaļ istabā, skaņas tikai pieņēmušās spēcāk. Mežzinis pateicies spokiem, ka viņi šim uzrikojuši ballīti, bet piebūdis, ka viņam nav laika svinēt, jo daudz jālasa. Skaņas apklusušas. Medočiņu mājas spokiem patik arī gatavot ēst. Tiek baumots, ka māja, atvērta pēc garas ziemas, smaržojot pēc itāļu virtuves.

Meitene ar caurumu galvā

Neparastu atgadījumu piedzīvojis arī kāds vīrietis, kurš ar savu mazo meitīņu apmeklējis Bodijas kapsētu. Viņš pamanījis, ka meita sāk smieties un it kā spēlēt ar kādu. Vīrietis jautājis meitai, ar ko viņa runā. Un viņa atbildējusi, ka runā ar meiteni, kuras galvā ir caurums. Iespējams, neredzamā būtnē bija Bodijas engēlis. Meitenīte Evelīna, kura tik ļoti nejausi nogalināta 1897. gadā, patrāpoties ceļā kalnrača cirvim.

Vēl kādā mājā mēdzot spokoties veca sieviete, kura sēž krēslā un tamborē. Bieži manīts, ka šūpulkrēsls kustas, kaut arī tobrīd tajā neviens nesēž... vismaz neviens dzīvais.

Arī par citām ēkām apmeklētāji ziņojuši, ka redzējuši kustamies priekšmetus un jutuši, ka viņus kāds novēro. Acīmredzot Bodija ir pārāk "apdzīvota" pilsēta, lai to iznīcinātu. Tā ieraus sevi ikvienu, kuram interesē vesture, senas spocīgas ēkas un neparastas izjūtas. Tikai vajadzētu uzmanīties no Bodijas grēcīgās auras ☺

Naktsmiera sargs

Sapņu ķērāju apvīj leģendas un teikas, un joprojām nav noskaidrots, no kurienes īsti savdabīgais naktsmierasargātājs radies... Kas tas ir? Maģisks simbols, kas noķer sliktos sapņus un iznīcina tos, rīta saulei austot?

▼ *Coija Pozņaka,
Lila Bērziņa*

Mūsdienās sapņu ķērāju mājvietās bieži izmanto kā dekoratīvu elementu, taču tam ir sena vēsture – tas bijis ļoti spēcīgs simbols Amerikas pamatiedzīvotāju indiāņu kultūrā. Pamazām sapņu ķērājs jeb skirotājs, kā to dēvē paši tā veidotāji, izplatījās arī visā pārējā pasaulē. Vēsturē atrodamas vairākas leģendas, kas skaidro sapņu ķērāja rašanos...

1. leģenda Sastaptais vēstnesis

Lakota indiāņu garīgais vadonis reiz kāda kalna virsotnē piedzīvoja viziju, kurā viņam zirnekļa formā parādījās triku meistars Iktomi. Viņš runāja garīgajā valodā un sāka vīt savus tiklus ap vecu vītola riņķveida stipu. Tā piederēja lakota vadonim un bija rotāta spalvām, zirga astriem un zilitēm. Savā runā Iktomi garīgajam vadonim skaidroja dzīves ciklu ritējumu, labo un ļauno spēku mijiedarbību, kas nemitīgi ietekmē cilvēku lēmumus. Ja cilvēks seko labajiem spēkiem, tie vada pareizajā virzienā, savukārt ļaunie ievie postā. Kad Ik-

tomi beidza savu runu, arī tikls bija noausts, un viņš to iedeva lakota indiāņu vadonim. Viņš teica, ka tas vadīs labos sapņus un darbosies kā filtrs, noķerot sliktos, ko rīta saule iznīdēs. Pēc maģiskās tikšanās lakota indiāņu vadonis šo gudrību nodeva tālāk ciltim, tā izplatījās, un spēcīgais simbols bija radīts. Tas notvēra sliktos sapņus un nelaida tos Visuma cirkulācijā, nelāva saskarties ar dabas enerģiju un ietekmēt cilvēka spēju pieņemt labus lēmumus.

2. leģenda Zirneklu vecmāte

Savulaik Amerikā jeb Bruņrupu salā, kā to dēvēja senie indiāņi, mitinājās odzibve tauta. Tajā vecmāte Zirneklene gādāja par visiem tautas pieaugušajiem un bērniem, rūpējoties gan par miegu, gan citām ikdienišķām fiziskajai un garīgajai veselībai nepieciešamām praksēm. Kad tauta izplatījās pa visu Ziemeļameriku, Zirneklenei kļuva neiespējami apmeklēt un apraudzīt katru bērna šūpulīti, tāpēc viņa apmācīja vietējās sievietes pīt īpašu naktsmierasargu – sapņu

Īpaši svarīgi bija izvēlēties to putnu spalvas, kas simbolizē kaut ko labu, piemēram, ērgļa, jo tas atbild par drošsirdību un spēku.

Ko sapņu ķerājā karināt?

kerāju. Zirnekliene ierādīja, kā, ņemot talkā vītola riņķi un augu diegus, iespējams nopīt maģisku simbolu. Diegu riņķim pieskā-rās astoņās vietās -- tieši tik kājas Zirneklienei bija. Odžibve tauta uzskata, ka gan labie, gan sliktie sapņi lidinās gaisā, un, pateicoties ķerājam, pie sapņotāja sarežģīto ceļu atrod tikai labie, sliktie paliek uzpītajā tiklā un rīta saulē pazūd.

3. **legenda** **Labo sapņu pavediens**

Dažas seno indiāņu ciltis uzskatīja, ka sapņu ķerājs noķer itin visus gaisā lidojošos sapņus, taču pie naktsmiera baudītāja pa striķīti, kurā piesieta spalva, nolaiž tikai labos un patīkamos sapņus, bet pārējos rīta gaismā iznīcina. Ipaši svarīgi bija izvēlēties to putnu spalvas, kas simbolizē kaut ko labu, piemēram, ērgļa, jo tas atbild par drošsirdību un spēku. Ari diedziņam bija būtiska nozīme -- to vajadzēja pagatavot no tuvu apmešanās vietai augoša augsne materiāliem, jo tas konkrētā cilvēka organismam tuvāks un pierastāks, tāpēc arī spēj labāk pasargāt.

- Galvenais aplis** -- simbolizē ikdienas ceļojumu pa debesīm.
- Zvaniņi** -- gādā par aizsardzību un tīru, harmonisku enerģētisko lauku telpā.
- Putnu spalvas** -- cilvēku kosmisko garu iemiesojumi, labā un nemirstīgā simbols.
- Pūces spalva** -- gudrības veicinātāja.
- Ērgļa spalva** -- stimulē drošsirdību un vairo spēkus.
- Dūjas spalva** -- labākam kontaktam ar dieviem.
- Vanaga spalva** -- veiksmīgai pāru savienībai, precībām.
- Ziloņa ornamenti** -- pozitīvs enerģētiskais strāvojums.
- Kamieļa figūriņa** -- simbolizē tīru un patiesu mīlestību.
- Bultu uzgāji** -- vairo spēku un izturību.

Tradicionāli odžibve indiāņu cilti sapņu ķerājus karināja tikai pie bērnu gultām, jo uzskatīja, ka pieaugušie ir pietiekami intelektuāli, lai paši atšķirtu labos sapņus no sliktajiem un spētu tos atbilstoši izmantot arī savā dzīvē.

Sene indiāņi nepieņēma no nepazīstamiem klejotājiem sapņu ķerājiem līdzīgus priekšmetus un materiālus to gatavošanai, jo ticēja, ka tā iespējams uzlikt lāstu ne tikai simbola izmanto-tājam un viņa dzimtai, bet pat visai ciltij.

Popularitātes gājiens

Amerikas pamatiedzīvotāju cilšu migrēšanas dēļ sapņu ķerājs un ar to saistītās leģendas izplatījās arī citās kultūrās. Divdesmitā gadsimta 90. gados sapņu škirotāji kļuva ļoti populāri, tos pie savām gulvietām sāka novietot arī citu kultūru pārstāvji. Tradicio-nāli odžibve indiāņu cilti sapņu ķerājus karināja tikai pie bērnu gultām, jo uzskatīja, ka pieau-gušie ir pietiekami intelektuāli,

lai paši izskaidrotu savus sapņus, atšķirtu labos no sliktajiem un spētu tos atbilstoši izmantot savā dzīvē. Savukārt citas indiāņu tautas uzskatīja, ka aizsardzība pret sliktiem sapņiem nepieciešama arī pieaugušajiem, jo tie bojā viņu dabisko enerģētisko līdzsvaru, tādējādi mulsinot. Gatavojot sapņu ķerāju bērnam, odžibve pārstāvji izmantoja tikai vītola stīpu, jo pēc vairākiem gadiem, kad bērns jau bija sasniedzis pieaugušā vecumu un papildu aizsardzība naktsmiera laikā vairs nebija nepieciešama, tā saira. Nu sapņu ķerāji atrodami gan austrumniecisku lietu veikaliņos, gan lielu iepirkšanās centru plauktos un gatavoti no visdažādākajiem materiāliem. Taču vislabāk naktsmiera sargātāju veidot pašam, izmantojot vistīkamākos materiālus.

Sapņu ķērājs paša spēkiem

Vislabāk nevis iegādāties veikalā rūpnieciski ražotu sapņu ķērāju, bet gan izveidot to pašam, tā pievienojot tam individuālu un oriģinālu vērtību. To darot, svarīgi ieklausīties savā intuícijā, jo, lai gan teju katram tēlam un priekšmetam atrodams simbolisks skaidrojums, intuícija ļaus nekļūdīgi izvēlēties vispiemērotākos.

ITRĪPĒSĀMS

- ➔ **Rinķis** – derēs plastmasas rinķis, kas paredzēts somu rokturu veidošanai, nopērkams audumu un šūšanas piederumu veikalos. Var meklēt kaut ko noderīgu bērnu mantu kastē, būvmateriālu veikalā vai izmantot rokassprādzi. Pilnīgi dabīgam rezultātam salieciet gredzenā kārkla kļūgu!
- ➔ **Materiāls rinča aptīšanai** – aukla vai ādas strēmelīte.
- ➔ **Diegs tīkla veidošanai** – pāris metru rauņa diega vai dzijas. Precīzs garums atkarīgs no tā, cik smalks pinums tiks vei-

dots un cik liels rinķis izvēlēts.

- ➔ **Atlasa lentīte** – spalvu piestiprināšanai, aptuveni 5 mm plata.

- ➔ **Trīs košas spalvas** – var izmantot gan dabīgās putnu spalvas, gan audumu veikalos nopērkamās sintētiskās.

- ➔ **Pērlītes dekorēšanai** – dažādos toņos un izmēros, pieskaņotas pārējiem materiāliem.

- ➔ **Palīgriki** – šķēres, adata, neliels gabaliņš līmlentes, koka irbulītis, līme *Moments*.

1. Auklu vai ādas strēmelīti cieši tin ap rinķi, līdz tas pilnībā nosegts.

4. Diega galu piesien pie rinča un, ievērojot līdzīgus attālumus, veido pinuma pirmo kārtu.

6. Kad tīkla acis kļuvušas pavisam sīkas, diegu ver adatā un turpina cilpošanu, uzverot mazas pērlītes.

8. Atlasa lentīti sagriež 50 cm garos gabalos. Pēc izvēles tos visā garumā rotā ar uzvērtām sīkām pērlītēm.

2. Izmantojot nelielu kociņu vai irbulīti, aukliņas galus uzmanīgi piestiprina ar līmi un pietur, kamēr tā nožūst.

5. Nākamās pinuma aplis turpina spirāles virzienā uz centru. Cilpu met aptuveni pa vidu starp divām iepriekšējās kārtas cilpām.

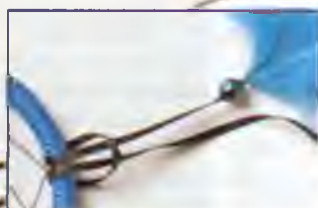
7. Centrā pēc izvēles var iešūt arī lielāku pērlīti. Taču neaizmirstiet atstāt kādu pavisam mazu caurumiņu, pa kuru izklūt labajiem sapņiem.

9. Galus līmējot nostiprina ar pērlīti un spalvu.

3. Pišanai paredzēto diegu uztin uz neliela līmlentes gabaliņa, kas sarullēts ar līmes kārtu uz augšu. Tas nodrošinās diega fiksāciju, un tīšanas gaitā pavediens pēkšņi neizslīdēs.

10. Gatavās lentes liek pie sapņu ķērāja apla, uzmetot cilpu. Augšpusē no auklas izveido cilpu pakāršanai.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šīm četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Nejausa iepazīšanās pāraugs ilgstošās attiecības. Ar lieliem ienākumiem netiksiet lutināti. Apdomīgi tērējiet esošo. Rūpīgi pārbaudiet finanšu dokumentus. Labas karjeras iespējas. Augstu tiks novērtetas profesionālās prasmes. Varat mainīt darbu. Liela nozīme būs personīgajiem kontaktiem. Mājās savstarpējas sapratnes gaisotne. Laujiet izpausties bērnu talantiem.

LABĀS DIENAS

26.III	No sirds izrunājieties ar mīloto!
29.III	Krāsojiet olas jo košas!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Uzticieties mīlotajam cilvēkam. Atstājiet visu pa vecam. Negaidīta materiāla izdevība. Mācības būs pirmajā vietā. Tērēsiet enerģiju izklaides pasākumā. Varat mainīt savu izskatu. Mājās būs daudz patikamu pienākumu. Atrodiet laiku arī atpūtai. Veselību uzlabos pozitīvas emocijas. Draugi palīdzēs risināt praktiskus sadzīves jautājumus.

LABĀS DIENAS

21.III	Flirtējiet uz nebēdu!
28.III	Ļoti klusa diena.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlotais cilvēks sagādās prieku. Varat lemt par kopdzīves uzsākšanu. Naudas jautājumus ņemiet savā ziņā. Atklāsiet jaunu ienākumu gūšanas veidu. Arvien paturiet prātā tuvāko mērķi. Atrādiēsiet ieinteresētus atbalstītājus. Mājās var ienākt jauns ģimenes loceklis. Aiciniet viesos tuvos draugus. Ieprieciniet ģimeni ar gardu svētku maltīti.

LABĀS DIENAS

22.III	Neskopojieties, iepērkoties tieši sev!
28.III	Mazgājiet logus!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestībā daudz romantikas. Platoniska aizrašanās darbā. Piemērots laiks radošām aktivitātēm. Atsvabinieties no stereotipiem. Kārdinošs darba piedāvājums nopietni jāapsver. Veiksiet nozīmīgu pirkumu. Varat atbrīvoties no paradīem. Ziedojiet labdarībai. Sviniet Lieldienas kopa ar dzimtas locekļiem. Gādājiet par pozitīvu noskaņojumu svētkos.

LABĀS DIENAS

22.III	Prieks par impulsīvu pirkumu.
28.III	Cinieties ar ziemas putekļiem!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Mīlestību pierādiet darbos. Attiecības var saasināt nepildīti solījumi. Izvairieties no skarbiem vērtējumiem darbā. Var aktualizēties nekustamā īpašuma jautājumi. Nestrīdieties ar dzīvesbiedru par naudas jautājumiem. Saņemsiet atbalstu savā vēlmē vairāk nopelnīt. Ista laiks rūpēties par karjeras izaugsmi. Saudzējiet redzi. Radiet svētkus tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

23.III	Rosieties, bet nepārpūlieties!
27.III	Sakārtojiet domas!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Vecās attiecības var ieplaisāt sīkumu dēļ. Izskaidriet greisirdību un skarbumu vārdos. Neiepērcieties steigā. Labi apdomājiet dārga pirkuma nepieciešamību. Darbā uzticības pilna gaisotne. Stipriniet imunitāti. Ieteicama kontrastduša. Lietojiet vitamīnus. Nostiprināsies jauna draudzība. Atvases gādās par svētku sajūtu mājās.

LABĀS DIENAS

21.III	Patikama tikšanās sarīkojumā.
25.III	Miļš drauga pārsteigums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Gremdēsieties sapņos, domāsiēt, ka būs, ja būs. Paturiet noslēpuma jaunas attiecības. Atplauks sena, dziļa draudzība. Varat runāt par algas pielikumu. Saņemsiet aizkavētu maksājumu. Ar uzviju nāks atpakaļ labie darbi. Daudz laika prasīs sabiedriskie pienākumi. Laikus dodieties mājās no saviesīga pasākuma. Bez steigas uzklausiet labu draugu. Jūtīsieties novērtēti ģimenē.

LABĀS DIENAS

22.III	Romantiskas, nostalgiskas izjūtas.
28.III	legādājiēties svētkiem nepieciešamo!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Islaicigs dienesta romāns. Greizsirdībai nav pamata. Intuīcija nepievils. Vienbalsīgs atbalsts jaunajam projektam. Veiciet finanšu revīziju savā saimniecībā. Mājās lielā pavasara ģenerāltīršana. Paveiktais remonts būs kvalitatīvs, tomēr pārsniegts paredzētās izmaksas. Ieteicama diēta, kas saudzē gremošanas sistēmu. Mīniet krustvārdu mīklas. Klausieties savu mūziku.

LABĀS DIENAS

22.III	Kārtojiet skapjus!
29.III	Diena ģimenes tradīciju garā.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Mīlestība no pirmā acu uzmetiena. Attiecībās esiet iejūtīgi. Papildinājums uzkrājumos pagaidam nav gaidāms. Atlieciet riskantus darījumus. Tikos novērtētas profesionālas iemaņas. Patīks atrasties uzmanības centrā. Mājās var veidoties spriedzes pilnas situācijas. Izdosies saglabāt saskaņu ģimenes locekļu vidū. Drīz viss ritēs ierastajās slīdēs.

LABĀS DIENAS

22.III	Atpūta divatā.
28.III	Atbrīvojiēties no nevajadzīgām lietām!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Romantisks noskaņojums. Jaunās attiecības nesola stabilitāti. Laba sadarbība ar biznesa partneriem. Augs ienākumi. Rīkojiēties likuma robežās. Nav ieteicams ņemt kredītu. Iesaistiēties sabiedriskās aktivitātēs. Noderēs teicamās komunikācijas spējas. Ieklausīēties vocāku viedokli. Iepriecinās atvases panākumi mācībās.

LABĀS DIENAS

22.III	Īsa un veiksmīga darba diena.
25.III	Uzticiēties intuīcijai!

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Attiecības beidzot gaidītais pavērsiens. Mīļotais nealks dārgas dāvanas. Vajadzīgām lietām tērēsiet bez īpašas taupības. Gādājiēties par spēcīgu aizmugun darbā. Spēciniet organismu ar sulam un pirmajiem zaļumiem. Sagādāsiēties prieku daudziem cilvēkiem. Palīdziet tiem, kuriem ir grūti. Radniekiem būs nepieciešams morāls atbalsts. Neciniēties par lidera lomā ģimenē.

LABĀS DIENAS

20.III	Radošs uzrāviens.
28.III	Neslinkojiēties, tīriet un berziēties!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Ar mīlestību piepildīts laiks. Atzinība sabiedrībā. Ģūsiet dārga cilvēka ievēriību. Nauda makā turēsies. Piemērots laiks iesaistiēties politiskās aktivitātēs. Varat plānot mainīt dzīvesvietu. Mājās sirsnība un saskaņa. Izjutiēties atvases patstāvību. Aizmirstiet par sadzīves rūpēm, brīvdienās baudiet klusumu un mieru dabā.

LABĀS DIENAS

20.III	Rosīēties sabiedriskā pasākumā!
29.III	Kopā būšanas prieks mājās.

MĒNESS KALENDĀRS

no 20. marta līdz
2. aprīlim

Lielā diena ir klāt, istais laiks to svinēt gan ar šūpolēm, gan olu krāsošanu, gan citām izdarībām, tādējādi piesaistot sev veiksmi mājas un lauka darbos, kā arī pārticību ģimenē. Pilnmēness 27. martā saviļņos attiecību jomu gan tiem, kas jau aizņemti, gan tiem, kam sirdi vakances. Dodieties ceļot, iepirkties, mācieties vai kā citādi pavadiet laiku sabiedrībā vai vienatnē, un jūsu iespēja jūs atradīs.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

20.03.2013. trešdiena	Saule Auna zīmē 13:02, sākas pavasars Mēness Vēzi ☾ 20:02–24:00 ☀ 00:00–02:05										
21.03.2013. ceturtdiena	Mēness Vēzi ☾ 00:00–24:00										
22.03.2013. piektdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 08:50 ☾ 00:00–08:50										
23.03.2013. sestdiena	Mēness Lauvā ☾ 05:28–24:00										
24.03.2013. svētdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 17:49 ☾ 00:00–17:49										
25.03.2013. pirmdiena	Mēness Jaunavā ☾ 14:46–24:00										
26.03.2013. otrdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 23:31 ☾ 00:00–23:31										
27.03.2013. trešdiena	Pilnmēness 11:27 Mēness Svaros ☾ 20:14–24:00 ☀ 05:51–17:03										
28.03.2013. ceturtdiena	Mēness Svaros ☾ 00:00–24:00										
29.03.2013. piektdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 02:53 ☾ 00:00–02:53 ☀ 22:25–24:00										
30.03.2013. sestdiena	Mēness Skorpionā ☾ 00:00–24:00										
31.03.2013. svētdiena	Pulkstenis jāpagriež stundu uz priekšu! Mēness Skorpionā/Strēlniekā 06:13 ☾ 00:00–06:13										
1.04.2013. pirmdiena	Mēness Strēlniekā ☾ 08:00–24:00										
2.04.2013. otrdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzī 08:35 ☾ 00:00–08:35										

**MĒNESS
BEZ KURSA
(čīka laiks)** – lai-
ka sprīdis pirms Mēness
pārejas nākamajā zodiaka
zīmē, kurā tas vairs ne-
veido aspektus ar citām
planētām. Mēness kā
emocionālā un sadzīvīkā
fona noteicējs šajā pe-
riodā it kā peld, tam nav
virzības un noteiktības,
tāpēc šajā laikā labāk ne-
pieņemt lēmumus un
neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE –
periods pirms
Mēness fāžu
maiņas, kura laikā orga-
nismam labi iedot atel-
pu no smagām un lielām
pārtikas devām. Var dzert
nesaldinātas zaļu tējas
un ēst vieglu, veselīgu
pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai
darbotos minēta-
ajā jomā.
- ◐ Var darīt, var neda-
rīt – viss atkarīgs no
vēlmes un nepie-
ciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes
konkrētajā jomā.

Ceļojumi

**Naudas
tērēšana/
izdošana**

**Svarīgu lēmumu
pieņemšana**

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

3.-16. aprīlis
Nr. 7 (70) 2013

CITĀDĀ PASAULE

**KURŠU
KONINU
PĒCTĒCIS**

REŽISORS
**IVARS
TONTEGODE**

**CILVĒKS,
KURŠ TURĒJA
ROKĀS
FINKA
SMADZENES**

ŠOKĒJOŠI!

UZ NĀVI
NOTIESĀTĀ
**OTRĀ
DZĪVE**

**ASIZES
FRANCISKĀ un
ROMAS PĀVESTA
paralēles**

MAKA
iekārtošanas
magija

**KAS IR
stalkeris?**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-8735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Savā ziņā viss, kas ar mums dzīvē notiek, ir tieši tas, ko mēs vēlamies. Pat ja neesam to izteikuši vārdos... Kaut arī radusies tikai doma, neatkarīgi no formulējuma tā parāda zemapziņai, ka pieļaujam to savā dzīvē. Izmantojot dabas ritmus jeb maģisko kalendāru, mēs varam mēģināt pārskatīt savu vārdu krājumu, pievērst uzmanību tam, kā un ko runājam. Piemēram, vārds "šausmas" pievelk šausmas, un, ja mēs ikdienā izmantojam šo vārdu, tas liecina, ka to arī vēlamies... Šausmīgi skaisti, šausmīgi labi, šausmīgi garšīgi... Tā varētu turpināt. Ieklausieties savos vārdos, savu draugu vārdos un atļaujieties aizrādīt, ja otrs cilvēks jums ir tuvs un svarīgs. Ja ir vēlme mainīt savu dzīvi, ar kaut ko ir jāsāk. Tikai pēc laika sajūties atšķirību, un tad šie vārdi no citiem cilvēkiem šķitīs kā nejauka skaņa. Ieklausieties sevī un apkārtējos!

MAGĪSKAIS KALENDĀRS

3.–16. aprīlis

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	*MD – Mēness diena				

4	No 4:07 – 24. MD	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem. 24. MD ilgst līdz 5. aprīļa plkst. 4:35.
8	No 5:35 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Visas lietas un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
9	No 5:53 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai pabeigtu tikai iesāktus darbus. Labi atbrīvoties no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu.
	No 6:12 – 30. MD	BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, nākamais mēness cikls ir emocionāli vieglāks.
10	No 12:35 – 1. MD	MAGĪSKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. No plkst. 12:35 līdz plkst. 19:35 labākais laiks, lai plānotu. Dziniet čekus, iekārtojiet makus, varat veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus. 1. MD ilgst līdz 11. aprīļa plkst. 6:33.
13	No 7:27 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, izdarīt ieguldījumus. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās. 4. MD ilgst līdz 14. aprīļa plkst. 8:04.
15	No 8:48 – 6. MD	MAGĪSKĀ DIENA. Varat dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus, kas paredzēti, lai kaut ko iegūtu. Labi pieņemt nozīmīgus lēmumus.
16	No 9:40 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot.

NEPALAIDIET GARĀM!

Izmantojiet iespēju un apmeklējiet kādu no pazīstamā spāņu pantomīmas režisora un aktiera izrādēm *Grāmatas bez vārdiem* un *Mirāža*. Spāņu mīms Latvijā uzkavēsies tikai desmit dienas. Mākslinieks runā valodā, ko saprot visā pasaulē – visu pasaka ar žestiem un mimiku.

Izrādes *Grāmatas bez vārdiem* darbība notiek bibliotēkā. Mākslinieks izvēlas grāmatas un, atradis kādu, pazūd bezgalīgajos grāmatu plauktos. Pēkšņi iedomātais teksts un burti pārvēršas kustībā un darbībā. Mīma ķermenis un rokas sāk attēlot grāmatu varoņus. Tur ir gan Šerlocks Holms, gan Dons Kihots.

Savukārt izrāde *Mirāža* tapusi, iedvesmojoties no diskusijām par klimata pārmaiņām un ierobežotajiem dzeramā ūdens resursiem.

Tas ir mīma jaunākais iestudējums. Izrāde ir par mūsu vērtīgāko un dabīgāko resursu – ūdeni.

Visa pantomīma ir mirāža, kas rada dzīvi no žestiem, sākot ar ikdienišķām darbībām līdz pat

dramatiskiem un komiskiem notikumiem. Aktieris atstāj sava tēlojuma interpretāciju skatītāju ziņā, un viņu secinājumi ļauj sniegties līdz katra personīgās izteiles robežām.

IZRĀDE GRĀMATĀ BEZ VĀRDIEM VĀRĒSIET NOGRĀTĪTIES.

- + Jelgavas studentu teātri 8. aprīlī plkst. 19:00
- + Ventspils kultūras centrā 9. aprīlī plkst. 19:00
- + Tukuma kultūras namā 11. aprīlī plkst. 19:00
- + Cēsu izstāžu namā 14. aprīlī plkst. 16:00

IZRĀDE MIRĀŽA BŪS SKATĀMA.

- + Rīgā Dailes teātra Mazajā zālē 13. aprīlī plkst. 13:00 un 18:00

Kirzakcilvēki tēpat starp mums?

Viņiem tiek piedēvēta varaskāre, mantrausība, prāta kontrole un teju visas sātana īpašības. Viņus dēvē gan par masoniem, gan par iluminātiem, gan arī par reptiļiem. Pēdējā laikā aizvien lielāka daļa sabiedrības pauž uzskatu, ka tieši viņi izraisa karus, ekonomiskos strīdus un citas nebūšanas.

▼ Jeva Zicmane

Cilvēces turēšana nezinā ir viņu panākumu atslēga. Ja tiks atmodināta cilvēces jaunā uztvere, var sagrūt viņu valdošā sistēma, taču viņi vēlas aizvien lielāku kontroli, varu un uzraudzību pār mums. Sistēma grib ievietot mikroshēmas jau jaundzimušajiem, inficēt mūs visus ar ķīmiski saindētu pārtiku un elektromagnētisku mikroviļņu jezgu, – stāsta rakstnieks Deivids Aiks. Vairāk nekā 20 gadu šis rakstnieks pulcē plašu auditoriju visā pasaulē. Viņš sarakstījis vairākas grāmatas, kurās stāsta sabiedrībai par reptiļveidīgo ķirzakcilvēku varu uz Zemes.

No citas planētas

Kas tad, pēc Aika domām, isti ir šie ķirzakcilvēki, un kā viņi radušies? Viņa grāmata *Augstākais noslēpums* atrodami šumeru plāksnišu tulkojumā. Tie vēsta, ka pirms aptuveni 450 000 gadu no Nibiru planētas atnākusī augstāka rase – anunnaki, kas sākotnēji uz Zemes ieradusies zelta meklējumos. Vispirms strādājuši paši anunnaki, bet vēlāk nolēmuši izveidot savu hibrīdrasi, kas strādātu viņu vietā. Sākumā radījumi bijuši līdzīgi ķirzakām, bet vēlāk maskēšanās nolūkos pieņēmuši cilvēku izskatu. Plāksnitēs arī minēts, ka tie anunnaki izveidojuši ģenētiskus atzarojumus, lai varētu pārvaldīt cilvēci ar savas izveidotās hibrīdrases palīdzību.

Ēģiptes, Babilonijas un citas civilizācijas uzplauka pēkšņi. Pētnieki apgalvo, ka būtu vajadzējis paiet vēl vairākiem tūkstošiem gadu, lai cilvēki no tā limēna, kādā viņi bija, evolūcijas gaitā pārietu nākamajā līmenī. Kā gan šie cilvēki, kas pārtika no tā, ko nometēja un atrada dabā, pēkšņi varēja zināt, kā veidot kanalizāciju un būvēt piramīdas?

Šumeru plāksnitēs saglabāta arī infor-

Deivids Aiks

- ✦ Strādājis par britu sporta ziņu diktoru, līdz piedzīvojis prāta atmodu.
- ✦ Izmainītā apziņas stāvoklī Aiks saņēmis informāciju par patiesību, tostarp par reptiļu vēlmi pārņemt Zemi
- ✦ Uzrakstījis vairākas grāmatas: *Patiesības vibrācijas Matriksa bērni*, *Augstākais noslēpums*, *Stāsti no laika cilpas*, *Bezgalīgā mīlestība ir vienīgā patiesība*, *pārējais ir ilūzija* u. c.
- ✦ Izveidojis mājaslapu: <http://www.davidicke.com/>, kurā dalās ar saviem atklājumiem.

Sākumā radījumi bijuši līdzīgi ķirzakām, bet vēlāk maskēšanās nolūkos pieņēmuši cilvēku izskatu.

mācija par to, kā radusies karaļu vara. Ja palūkojamies visapkārt, šodien varam saskatīt to pašu principu. Lai arī tagad vairs sistēmu nepārvalda karaļi, vēl aizvien ir cilvēki, kam pieder resursi. Lai saprastu, kas ir istie pasaules valdnieki, vienkāršākais variants ir aplūkot bagātākās ģimenes: Kenediji, Rokfelleri.

Mandalu zīmēšana
Mandalu terapija

www.mandalu.pasaule.lv

Sarmite Makareva

mob. tel.: 20395621

VALDOŠĀS STRATĒGIJAS

- ✦ Skaldīt un valdīt jeb sarīdīt tautas.
- ✦ Zināšana pret nezināšanu jeb neredzamās pasaules izmantošana fiziskajā.
- ✦ Slēptā kontrole jeb vislabākais vergs ir tas, kurš domā, ka ir brīvs.
- ✦ Plašsaziņas līdzekļu patiešums jeb meli par faktiem.
- ✦ Kārtība no haosa jeb izraisīt situācijas, kurās var nākt klajā ar jau esošiem priekšlikumiem.
- ✦ Ieviest pasaules jauno kārtību jeb samazināt cilvēku skaitu un saglabāt valdnieku statusu.

Rotšildi, Raseli, Onasis, Astori, Bundi, Kolinzi, Diponi, Li, Frimeni, van Duini, Merovingi. Lidzīgi kā karaļiem, arī mūsdienās viņu vara pāriet no paaudzes uz paaudzi, un precas viņi tikai savā starpā, jo nedrīkstot izjaukt ģenētiskos kodus, kuri vibrējot veido viņu varu.

Piramīdas valdošā sistēma

Tomēr ne viss ir tik vienkārši, kā sākumā šķiet. Parasti reptiļveidīgie organizējoties tā, lai cilvēki nesaprastu, kur viņi ir. Trīspadsmit bagātāko ģimeņu saraksts esot tikai augšgala viens ešelons. Zem šīs zelta elites atrodoties vēl simtiem citu cilvēku, kas valda pār pasauli. Turklāt, iespējams, arī virs trīspadsmit karaliskajām ģimenēm stāvēt kāds valdošais spēks, kas māk ļoti noslēpties.

Lai pārņemtu varu visā pasaulē, reptiļi veidojot organizācijas. Tās esot pat vairākos slāņos. Sarežģītā struktūra tiekot veidota ar mērķi, lai cilvēki nesaprastu, kas notiek. Piemēram, daudz aprunātie brīvmūrnieki arī esot viena no reptiļu organizācijām. Slēpšanās nolūkos organizācijās tiekot pieņemti arī cilvēki no malas. Tie gan atrodoties zemākajos slāņos, tāpēc nesāņemot informāciju par augstāko spēku istajiem plāniem un darbībām.

Augstākajos slāņos tiekot parakstīti dažādi kontrakti par kalpošanu un veikti rituāli. Savukārt piramīdas pašā augšdaļā esošie veicot enerģētiskus uzbrukumus cilvēkiem un kontrolējot viņu prātus. Šī elite zinot, kā

Šī elite zinot, kā sazināties ar saviem radītājiem neredzamajā pasaulē un caur to ietekmēt redzamo. Tieši šā iemesla dēļ reptiļi cilvēcei vienmēr sludinot, ka pastāv tikai redzamā pasaule.

sazināties ar saviem radītājiem neredzamajā pasaulē un caur to ietekmēt redzamo. Tieši šā iemesla dēļ reptiļi cilvēcei vienmēr sludinot, ka pastāv tikai redzamā pasaule.

Tā kā reptiļi ir no citas planētas, viņi no Zemes nespējot iegūt nepieciešamo enerģijas daudzumu. Aiks uzskata, ka tieši cilvēku negatīvās enerģijas ir viņu barošanās avots, tāpēc to mērķis esot sarīdīt cilvēkus savā starpā, nemitīgi iedvešot viņiem bailes, skumjas un agresiju. Arī nauda un sekss esot to barība. Kad cilvēks strādā darbu par neadekvātu samaksu, daļa viņa enerģijas aizejot piramīdas augšgalam.

Iezīmes un simboli

“Pirmā lieta, kas būtu jāzina par valdībām – tās nekalpo cilvēku un iedzīvotāju interesēm. Tās ir strukturētas tikai ar vienu domu – iegūt kontroli pār cilvēkiem,” stāsta Deivids Aiks. Šos cilvēkus ļoti viegli varot pazīt pēc viņu runas. Tajā vienmēr būšot lielas pretrunas. Teiks vienu, bet darīs ko citu. Labākā aizsardzība – neklausīties visā, ko saka, un pašiem analizēt informāciju. Nereiti šie cilvēki slēpjoties aiz demokrātijas saukļiem un liekot cilvēkiem domāt, ka arī viņi kaut kādā veidā piedalās varas veidošanā.

Teiks vienu, bet darīs ko citu. Labākā aizsardzība – neklausīties visā, ko saka, un pašam analizēt informāciju.

Tomēr pati galvenā reptiļu pazīme esot nauda un vara. Lai kļūtu ietekmīgs, slavens vai vadītu valsti, esot jābūt kādā no organizācijām, kas atrodas zelta elites pārvaldījumā. Lai ziņotu citiem par savu dalību organizācijā, tiek nodoti dažādi vēstījumi simbolu veidā. Tādu esot daudz: kaķveidīgo attēli, ragi, krokodili, čūskas, divgalvainais ērglis, apgrieztais krusts, zivis, piramīda ar visu redzošo aci, cirkulis, stūrenis un citi.

Ja ieskatās, šī simbolika patiesi redzama it visur: uz dolāra banknotes, dažādu firmu logo un pat populāru dziedātāju videoklipos.

Baznīca nepalīdzēs

Reptiļi slēpjoties arī aiz Dieva vārda. Valda uzskats, ka anunnaki sagrozījuši Svētos

rakstus vairākās vietās. Viens no šādiem piemēriem esot Mozus teiktais: “Tautas tiks izpostītas jūsu acu priekšā, ja nebūsiat paklausīgi Dieva, tā Kunga, balsij.” Istenais Dievs mīl savus bērnus, nevis izposta viņus, savukārt reptiļu mērķis esot pakļaut un izpostīt citus.

Tiek lēsts, ka krusta karos gājuši bojā vairāk cilvēku nekā abos pasaules karos. Aizvien populārāka kļūst dogma, ka krusta karu īstenais mērķis esot bijis pakļaut cilvēci un iznīcināt jebkādas senās liecības par ārpuszemes civilizāciju esamību.

Ticat vai neticat, bet arī baznīcas esot reptiļu varā. Cilvēki iet uz baznīcu pēc savas iekšējās cerības, ka Dievs palīdzēs, bet patiesībā tur tiekot paņemta viņu enerģija. Zemāko līmeņu baznīcu mācītāji varot darīt savu darbu pēc labākās sirdsapziņas, ticot, ka kalpo Dievam, bet patiesībā viņi kalpo reptiļiem. Ja aplūko pāvesta krēslu, arī tam ir reptiļu simbols – apgrieztais krusts.

Tomēr Aiks ir pārliecināts, ka gaisma uzvarēs tumsu: “Pamazām cilvēki mostas un sāk saskatīt laikmeta maiņu. Lai arī šķiet, ka tuvākajos gados nekas nemainīsies, tomēr pārmaiņas nāks ar pēkšņu blikšķi. Mēs varam padarīt tās vieglākas, ja pieceljamies kājās, sākot apjēgt sevi un kļūstot par jauno enerģētisko pārmaiņu nesējiem.” ●

ASTAROTS

Kalnu kristāls – tavai enerģijai un veselībai!

Kalnu kristālu mēdz saukt arī par planētas ādu, caur kuru var sajukt Kosmosu. Senie grieķi uzskatīja, ka kalnu kristāls ir ūdens, kuru sasaldējuši Dievi. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.

Kalnu kristāla eņģelis

Kalns ar dubultu galvu – tāpat kā dievi vienmēr atgādmas par Jūsu sargengeli un aizsargas. bet akmens dos nepieciešamo enerģiju un veselību.
Cena 15,99 €
Tavs izvēle

Kalnu kristāla ūdensakmeņi

Kalnu kristāla ūdensakmeņi ir dabiski veidoti, tie satur akmeņu un atspoguļo enerģiju, kas ir nepieciešama, lai atgrieztos dabiskajam stāvoklim. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.
Cena 15,99 €
Tavs izvēle

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes kalnu kristāla izstrādājumi par īpašām cenām.

Kalnu kristāla krelles

Kalnu kristāla krelles ir dabiski veidoti, tie satur akmeņu un atspoguļo enerģiju, kas ir nepieciešama, lai atgrieztos dabiskajam stāvoklim. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.
Cena 15,99 €
Tavs izvēle

AKMEŅI tavai veselībai

"Akmeņi tavai veselībai"

Kalnu kristāla akmeņi ir dabiski veidoti, tie satur akmeņu un atspoguļo enerģiju, kas ir nepieciešama, lai atgrieztos dabiskajam stāvoklim. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.
Cena 15,99 €
Tavs izvēle

Kalnu kristāla drūza

Kalnu kristāla drūza ir dabiski veidoti, tie satur akmeņu un atspoguļo enerģiju, kas ir nepieciešama, lai atgrieztos dabiskajam stāvoklim. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.
Cena 15,99 €
Tavs izvēle

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Veikali-saloni Rīgā, A. Caka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – kalnu kristāla akmentiņš.

Kad *liktenis* uzgriezis muguru

Kad 1993. gadā Rietummemfisu ASV pāršalca šausminoša ziņa par trīs mazu zēnu slepkavību, policijai bija steigšus jāatrod vainīgie, lai nomierinātu pārbijušos un reizē saniknoto sabiedrību. "Tas ir sātaniņu noziegums," tolaik teica izmeklētāji. Apcietināja trīs jauniešus. Visu savu pieaugušā cilvēka dzīvi viņi pavadīja cietumā par noziegumu, ko nebija izdarījuši. Vai tas bija ierakstīts zvaigznēs? Vai ir iespējams izbēgt no sava likteņa? Ja ir, tad kā?

▼ *Ilze Pole*

Liktenis sagūsta cilvēku kā mušu savos tīklos, un beigts tu esi, spārdies vai ne. Pret likteni velti cīnīties, – tik dramatiskus vārdus ir teicis rakstnieks Anšlavs Eglītis. Mēs droši vien ikviens kaut reizi mūžā savas nelaimes vai ikdienas neveiksmes esam novēluši uz likteņa gādīgo pirkstu. Varbūt tā ir bijis vieglāk – nemeklēt kļūdu savā rīcībā, bet vainot kādu augstāku, mums neietekmējamu spēku. Taču nonākot situācijā, kad tu tiec nepatiesi apvainots, rodas jautājums: par ko tad tagad?! "Mums tīri cilvēcīgi liekas – ja tiek sodīti, tad noteikti par kādiem grēkiem, bet droši vien labākais šādos brīžos ir jautāt nevis "Par ko, Dievs?", bet gan "Ko tu man gribi ar se"

Pēc sprieduma nolasīšanas Deimiena māsa izplūda asarās un niknumā noteica: “Memfisa var iet ellē!”, – uz ko Deimiena draudzenes mamma atbildēja: “Memfisa ir elle!”

pārbaudīt, vai viņa padotais vēl ir dzīvs, Daniels atbildēja: “Mans Dievs sūtīja engeli un aizturēja lauvām rikli, ka tie mani neaiztika, jo viņš zināja, ka esmu nevainīgs un ka arī savā ricībā pret ķēniņu neesmu atļāvis nekā ļauna.” Augstmanis Daniels tika izglābts.

Ari Jēzus Kristus cieta par visu cilvēku grēkiem, lai gan pats nebija izdarījis neko sliktu. “Vēsturē jau pravieši sludināja, ka Kristus būs jācieš, jo tas bija iezīmēts, un viņš to arī deklarēja. Bet tajā pašā laikā viņa ciešanas, protams, ir neloģiskas, skatoties no cilvēka perspektīvas. Kaut gan, ja mēs tā uzmanīgi palasām evaņģēliju, redzam, ka Jēzus provocēja ļoti korumpēto garīdzniecību, un viņš neizvēlējās tā maigi glāstīt, bet ar savu ricību izsauca dusmas. Taču tas nebija iemesls, lai viņu nogalinātu,” – tā mācītājs.

Vecāku ļaunākais murgs

Deviņdesmito gadu sākumā plašsaziņas līdzekļos arvien biežāk parādījās ziņas par sātānistu sektu veidošanos un to negatīvo ietekmi uz sabiedrību. Vairs nešķita neparasti uz māju sienām ieraudzīt dažādus sātānisma simbolus. “Tā ir nelabā prakse. Tā eksistē un uzplaukst,” tika skandināts televīzijas pārraidēs. Ari Rietummemfisā gandrīz katru noziegumu saistīja ar sātāniskiem rituāliem. Izņēmums nebija 1993. gada 5. maija šausminošā slepkavība, kurā tika pazemoti un nogalināti trīs astoņgadīgi puikas: Kristofers Baiers, Maikls Mūrs un Stīvs Brenčs. Zēni visu dienu pavadīja skolā, bet pēcpusdienā kopā spēlējās pagalmā. Stīva mamma Pema neuztraucās, ka viņas dēls nav pārradies mājās pulksten piecos vakarā, pirms viņa devās uz darbu. “Es pieņēmu, ka viņš ir zaudējis laika izjūtu un ir ceļā uz mājām,” kādā intervijā teica māte. Tomēr mazais Stīvs neatgriezās, tāpat kā mājās nepārnāca arī viņa draugi Kristofers un Maikls. Satrauktie vecāki jau tajā pašā vakarā uzsāka aktīvu meklēšanu. Nākamajā dienā pulksten vienos tuvēja apgabalā, ko dēvē par Robina Huda kalniem, atklājās, ka

1993. gads. Deimienam, Džesijam un Čārlijam šajā dienā sagruva dzīve.

iemācīt?” Ciešanas ir tāda garīga augstskola, kur tu mācies saprast to, ko normālos apstākļos nekad nevarētu saprast” teic mācītājs Edgars Mažis.

Nepatiesība, skaugu apsūdzības, viltība, nevainīgu cilvēku sodīšana – tas viss ir nāms jau kopš seniem laikiem. Tadā ziņā mūsdienu sabiedrība īpaši neatšķiras.

Arī svētie cieš

Bībelē varam atrast vairākus netaisnības piemērus. Vecajā derībā stāstīts par pravieti Mihu, kurš dzīvojis no 740. līdz 700. gadam pirms Kristus dzimšanas Jūdas ķēniņu Jotāma, Ahasa un Hiskijas valdīšanas laikā. Viņš pravietoja par tautas atkrišanu no Dieva, par

netaisno tautas priekšnieku tiesāšanu, par Samarijas un Jeruzalemes sagraušanu. “Pravietis Miha ķēniņu bridināja, lai neiet kaujā, jo Dievs ir atklājis, ka viņš no tās nepārnāks. Ķēniņš par sacīto bija ļoti saniknots, jo visi ķēniņa pravieši bija teikuši, ka jāiet. Miha tika sagūstīts. Ķēniņš vēl spēja piedraudēt, ka Mihu iznīcinās, kad pārnāks no kaujas. Protams, kā jau pravietis pareģoja, viņš nepārnāca,” netaisnības piemēru no Bībeles izklāsta E. Mažis.

Judas cilts dēlam Daniēlam uzglūnēja šausminošs liktenis. Ķēniņš Dārijs Daniēlu viņa gudrības un cēlsirdības dēļ iecēla augstmaņu kārtā, taču viltīgie un skaudīgie galminieki panāca, ka Daniels tika iemests lauvu bedrē. Nākamajā dienā, kad ķēniņš devās

Ja cilvēkam kartē ir ieliktas nepatīkšanas, viņam tiešām ir grūti no tām izvairīties. Protams, ja to iepriekš zina, var nogulties zemāk par zāli, aizbraukt uz Tībetu, dzīvot kalnos vai vienkārši nelīst ārā, bet tik un tā var zem kādas lavīnas patrāpīties.

ir noticis ļaunākais – trīs mazi, nevainīgi, kaili ķermeņi gulēja ūdenī, sasieti ar karpju šņorēm. Memfisas sabiedrība bija satriekta. Starp viņiem klejoja nežēlīgs bērnu slepkava.

Izmeklētājs, kam tika uzticēta šī lieta, ļoti satraucās par sektu darbību Memfisā. Un tieši viņš bija tas, kas izteica aizdomas par astoņpadsmitgadīga puīša Deimiena Ekola saistību ar slepkavību. “Šis slepkavības bija kaut kas līdzīgs atombumbas sprādzienam. Cilvēki cits citam atstājēja baumas, kā bērni tikuši noslepkavoti un ka vainīgais noteikti ir nelabā pielūdžs. Es, šķiet, biju vistuvāk tam, kā, pēc apsūdzētāja domām, varētu izskatīties sātānists. Valkāju tikai melnas drēbes. Man bija smieklīgs matu griezumus. Es vienkārši biju stulbs tīnis, kas, iespējams, pats sevi iegāza ar pārgudrībām,” 2010. gadā atcerējās tolaik 35 gadus vecais Deimiens. Viņš arī atminas, ka neilgi pēc slepkavības aizgājis uz beisbola maču un cilvēki sačukstējušies: “Re, tas ir viņš!”, it kā norādot uz jaunā puīša vainu.

Līgums ar velnu

Mēnesi pēc slepkavībām – 1993. gadā 6. jūnijā – notika arests. Septiņpadsmitgadīgais Džesijs Miskelijs, sešpadsmitgadīgais Džeisonas Baldvins un, pēc policijas domām, slepkavību galvenais plānotājs astoņpadsmit gadus vecais Deimiens Ekols tika apcietināti kā galvenie aizdomās turamie. Sabiedrība uzgavilēja – vainīgie noķerti. “Tajā mirklī es jutu bailes un dusmas. Viss manā pasaulē nogāja greizi. Un nebija nekā, ko es varētu izdarīt, lai to mainītu,” atceras Deimiens. Astroloģe Aija Austruma Deimiena astroloģiskajā kartē redz Neptūnu uz karmiskā mezgla: “Neptūns valda pār nepatiesībām, maldiem, miglu, kļūdām, visām lielajām

ilūzijām, kas var traģiski iespaidot likteni.”

Lai arī nekādi fiziski pierādījumi, kas aplicinātu jauniešu vainu, netika atrasti, galvenā atslēga šajā lietā bija Džesija liecība. Viņš apgalvoja, ka redzējis, kā Deimiens ar savu labāko draugu Džeisonu ļaunprātīgi izmantojuši trīs mazos zēnus kā daļu no sātāniska rituāla. Turklāt no liecinieka viņš sevi pataisīja par līdzzinātāju, stāstot, ka ir nokēris vienu no puikām, kurš mēģinājis bēgt.

“Džesija Miskelija zināšanas ir kā piecgadīgam bērnam. Daudzas detaļas, ko Džesijs izstāstīja, bija pilnīgi aplamas. Piemēram, viņš apgalvoja, ka noziegums noticis no rīta, lai gan tad upuri atradās skolā,” vienā no dokumentālajām filmām stāsta viņa advokāts. Džesija aizstāvis arī atceras situāciju, kad jaunietim iedota grāmata ar sātāna attēlu uz vāka un viņš prasījis: “Kas ir sātāns?” Cilvēkam, kurš tikko veicis savu pirmo kulta rituālu, to vajadzētu zināt.

“Šis nav nekāds pozitīvais tēls. Viņam ir kaut kāda saistība ar kriminālo pasauli. Viņam ir iekšēji nepareizi izpaustas emocijas. Ļoti oriģināla uztvere, kāda pasaulē ir kārtība,” par Džesija astroloģiskajā kartē redzamo stāsta astroloģe.

Elļu ugunij pielēja arī kāda baptistu mācītāja sacītais, ka 1992. gadā Deimiens viņam esot teicis: “Man ir līgums ar velnu, un es došos uz eļļu.” Interesanti, ka vārdu “Deimiens” viņš sev piešķīris pats, jo viņa īstais vārds ir Maikls. “Biju dzirdējis par Tēvu Deimieniem, kas rūpējās par lepras slimniekiem,

“Tā kā mums nebija iespējama nekāda fiziska tuvība, mēs, piemēram, sarunājām, ka vienā laikā dzersim ūdeni. Mēs abi bijām it kā savienoti tajā brīdī,” stāsta Deimiens.

līdz pats dabūja šo slimību un nomira. Tapēc arī izvēlējās šo vārdu,” vienā no tiesas prāvām stāstīja jaunieši.

Tā arī neatraduši nekādus fiziskus pierādījumus, vien balstoties uz okulto lietu ekspertu, divu mazu meiteņu liecībām, kas apgalvoja, ka beisbola mača laikā Deimiens visiem atzinies noziegumā, un Džesija stāstīto. 1994. gadā, astoņus mēnešus pēc slepkavībām, Džeisonam Baldvinam un Džesijam Miskelijam tika piespriests mūža ieslodzījums, bet liderim Deimienam, kuram pašam tajā gadā bija piedzimis dēls, tika

piespriests nāves sods. Pēc sprieduma no lasišanas Deimiena māsa izplūda asarās un niknumā noteica: “Memfisa var iet eļļu!” – uz ko Deimiena draudzenes mamma atbildeja: “Memfisa ir eļļu!”

Aija Austruma atzīst, ka, pabeidzot 1994. gads Deimienam bijis liktenīgs. “Šis tāks gads par šo varbūt ir tikai 1997. gads, bet tajā brīdī vienlaikus ar tām megazīmēm parādās arī iespēja. Ja cilvēkam kārtē ir ieliktas nepatīkšanas, viņam tiešām ir grūti no tām izvairīties. Protams, ja to iepriekš zina, var nogulties zemāk par zāli, aizbraukt uz Tībetu, dzīvot kalnos vai vienkārši nelīst ārā, bet tik un tā var zem kādas lavīnas patrāpīties.

Deimiens kopā ar sievu Loriju Deivisu.

un Tibetu, dzīvot kalnos vai vienkārši nelist ārā, bet tik un tā var zem kādas lavīnas patrāpīties. Ap 1997. gadu viņam ieslēdzās labās kombinācijas. Saule vairs nav apdraudēta. Redzams, ka ir kāds, kas par viņu rūpējās.”

Numeroloģe Dita Blūma teic, ka šā cilvēka ceļā būs daudz pārdzīvojumu un pārbaudījumu, līdz viņš iemācīsies visu piedot: “Cilvēkam piemīt varens iekšējais spēks, un dzīvos saskanā ar savu likteni, mīlestībā un kalpošanā cilvēcei, tad ar šo spēku varēs palīdzēt visu cilvēku sirdis un atmodināt

Septiņpadsmit netaisnības gadi

Divus gadus pēc jauniešu apcietināšanas tika demonstrēta dokumentālās filmas *Paradise Lost (Paradīze zaudēta)* pirmā daļa, kurā bija redzami videoieraksti no tiesas prāvām, intervijas ar noslepkavoto zēnu un apcietināto jauniešu vecākiem, ekspertiem, tiesas pārstāvjiem un pašiem apsūdzētajiem. “Tas, visticamāk, ir iemesls, kas izglāba manu dzīvību. Es tiešām ticu, ka bez šiem videomateriāliem no prāvām es jau sen būtu nogalināts,” pēc 16

cietumā pavadītiem gadiem, gaidot nāvessodu, 2010. gada intervijā atzinis Deimiens. Patiecoties šīm dokumentālajām filmām, drīz vien kļuva arvien vairāk jauno puīšu atbalstītāju. Tika organizēti atbalsta protesti pie Arkanzasas tiesu nama, rakstītas grāmatas un izveidota mājaslapa freewestmemphis3.org (brīvību Rietummēmfišas trijotnei).

Lorija Deivisa, ainavu arhitekte no Ņujorkas, ieinteresēta šajā lietā, izlēma uzrakstīt Deimienam uz cietumu, piedāvājot savu palīdzību. Drīz vien vienkārša līdzjūtība un vēlme pēc taisnības pārauga mīlestībā. Viņi apprecējās. Kadā intervijā žurnāliste viņai jautāja: “Jūs teicāt “Jā!” virietim, kuram nekad nebijāt pieskārusies un kuru nebijāt skūpstījusi?” Lorija atbildēja, ka tas nav bijis grūts lēmums. “Ir jābūt radošiem. Tā kā mums nebija iespējama nekāda fiziska tuvinība, mēs, piemēram, sarunājām, ka vienā laikā dzersim ūdeni. Mēs abi bijām it kā savienoti tajā brīdī,” stāsta Deimiens.

Lorija, kas vīra un pārējo divu puīšu lietu pētījusi no rīta līdz vēlai naktij, uzsver, ka nav atrasti nekādi pierādījumi, kas liecinātu par viņu vainu. “Nav iespējams, ka trīs tiņu zēni būtu atnākuši mājās nenosmērējušies ar dubļiem un asins traipiem. Turklāt beidzot pieejamas DNS analīzes, un arī tajās nav atrasta nekāda saistība.”

Memfišas trijotnes atbalstīšanā iesaistījās arī daudzas slavenības, tostarp grupas *Pearl Jam* lideris Ēdijs Veders, komēdiju aktieris Džeks Bleks, dziedātājs Merlins Mensons un aktieris Džonijs Deps. “Deimienus raksturotu kā ļoti jūtīgu, inteligentu jaunu vīrieti. Manuprāt, cilvēkiem vajag iestāties par taisnību un teikt: atrodam īstos slepkavas!” ir pārliecināts Deps.

Ari divu noslepkavoto zēnu vecāki sāka šaubīties par Memfišas trijotnes vainu. Lai arī nekādas turpmākas policijas darbības nesejoja, DNS rezultāti parādīja, ka nozieguma vietā uz Maikla Mūra ķermeņa atrasts Stīva Brenča patēva Terija Hobsa mats. Bet uz netālā koka – Terija drauga mats, ar kuru viņš it kā esot bijis kopā slepkavības dienā. Uz žurnālistes jautājumu, vai Stīva mamma

100% dabiskā Ājurvēdas matu krāsa!

**AUGU IZCELSMES
MATU KRĀSA
UZ HENNAS BĀZES**

indian
HENNA
herbal hair color

Nesatur konservantus, krāsas
pastiprinātājus, ķīmiskas piedevas
Plāmesots visiem matu tipiem.

www.herbals.lv

VESELĪGS UZTURS | PĀRTIĒRĀNO INDIJAS | AROMATĒRAPIJA | ĢARŠVIELAS

"Deimienus es raksturotu kā ļoti talīgus, intolīgentu jaunu vīrieti. Manuprāt, cilvēkiem vajag iesatīties par savainību un tūkst. atrodam istos slepkavās" ir parliecināts Džonijs Dejs.

Lai nonāktu līdz veiksmei, šim cilvēkam vajag atsperties no dubļiem un uznirt atpakaļ. Ar visu šo kombināciju no viņa sanāk ideāls rakstnieks.

tic, ka patēvs, viņa toreizējais vīrs, varētu būt vainojams dela slepkavībā, 2010. gadā Pema atbildēja: "Iespējams. Bet Arkanzasa nekad neatzis, ka ir kļūdijsies."

Daudzie pierādījumi, kas liecināja par trīs jauno vīriešu nevainību, beidzot nāca par labu, un 2011. gada 19. augustā 36 gadus veco Džesiju Miskeliju, 35 gadus veco Džeisonu Baldvinu un 37 gadus veco Deimienu Eholu atbrīvoja. Augustā uz Deimiena ass uzkāpj Urāns, kas visu izmaina: statusu, pozīciju, un tādā brīdī varētu būt iespējams tikt brīvībā. Lai nonāktu līdz veiksmei, šim cilvēkam vajag atsperties no dubļiem un uznirt at-

pakaļ. Ar visu šo kombināciju no viņa sanāk ideāls rakstnieks. Viņš varētu būt arī labs režisors. Varbūt viņam bija vajadzīgs tas smagais notikums, lai viņa talants pilnībā atvērtos," stāsta astroloģe. Deimiena rakstnieka talants izpaudās gan viņa vēstulēs, kas sūtītas no cietuma, gan viņa grāmatā *Life After Death (Dzīve pēc nāves)*, ko Deimienis izdeva neilgi pēc izklūšanas brīvībā.

Mācītājs Edgars Mažis uzskata, ka Dievs šādu smagu testu varētu uzlikt cilvēkiem, kuri to spētu izturēt un vēlāk sniegt lielu ieguldījumu sabiedrībā. "Man šķiet, ka katram cilvēkam ir kāds brīvības koridors, jo, ja cilvēkam

DEIMIENA CITĀTI TVITERĪ UN GRĀMATĀ LIFE AFTER DEATH

✦ Pat ja pašreizējā situācija izskatās pēc vilšanās, Visums jūs tik un tā vada. Jūs sasniegsiet labāku vietu!

✦ Neļaujiet negatīvajam iespaidot to, kas jūs esat. Jūs esat uzvarētājs, nevis upuris.

✦ Aizmirstiet par savu pagātni. Vienkārši esiet labāks šodien.

✦ Visums var pārvērst jūsu kļūdas par brīnumiem. Negatīva pagātne nevar aizkavēt jūsu skaisto nākotni.

✦ Dzīve varbūt ir grūta, bet tu esi stiprāks.

✦ Nostalgija ir vienīgais draugs, kas paliks ar tevi kopā uz visu mūžu.

✦ Manā sirdī, dvēselē, ķermenī un prātā joprojām ir rētas, kas tā pa istam nesadzis nekad. Bet es vismaz izdzīvoju.

✦ Vai jūs varat noticēt, ka ir pagājuši septiņpadsmit gadi, kopš es pēdējo reizi pieskāros sniegam? Drīz man atkal būs sniegs. Es tajā stāvēšu un lūkošos uz zvaigznēm tik ilgi, līdz vairs nejutīšu savas kājas.

✦ Es gribu padarīt pasauli par maģisku vietu. Es vēlos radīt mākslu, kas liktu cilvēkiem mūžīgi noraidīt ikdienišķo un viduvējo pasauli, kurā viņi ir ieskauti.

✦ Runājot par laiku, man visvairāk patīk, ka tas nav reāls. Tas viss ir galvā. Protams, tas ir noderīgs triks, lai sarunātu ar kādu tikšanos noteiktā laikā un vietā, bet tas arī viss. Nav tādas lietas kā pagātne. Tā dzīvo tikai mūsu atmiņā. Nav tādas lietas kā nākotne. Tā dzīvo tikai mūsu ilūzijās. Ja mūsu pulksteņi būtu patiesi precīzi, vienīgais laiks, ko tie rādītu, būtu tagadne.

nebūtu nekādas izvēles iespējas, dzīve būtu fatāli prognozējama. Varētu aiziet tādā stois-kā filozofijā, dzīvojot ar izjūtu, ka neko jau izmainīt nevar. Tad nebūtu ne liela prieka, ne arī lielu bēdu. Mēs dzīvojam grēcīgā pasaulē, kur arī jebkura tiesu sistēma ir nepilnīga, līdz ar to šo cilvēku ciešanas, Bībeles vārdiem runājot, ir "taisnu cilvēku ciešanas", kad tev ir tā cieš pilnīgi nevainīgam," teic mācītājs.

2012. gadā iznākusi arī Deimiena produ-cētā filma *West of Memphis (Memfisas Rietumi)* par šo viņa dzīves skarbo notikumu, un filmas beigās viņš saka: "Man tas ir beidzies. Esmu gatavs iet uz priekšu." ●

Pērkam un iekārtojam maku!

Maks ir naudas māja. Kādā mājā dzīvo jūsu nauda? Vai jūs paši gribētu tāda dzīvot? Ja ne, laiks iegādāties un iekārtot jaunu mājvietu savai naudai.

▼ *Coija Poņaka*

Konsultējusi **LAURA GRĪNBERGA**, numeroloģijas un fen šui interesente

Labā garstāvoklī un augošā mēnesī

Maku vislabāk iegādāties un iekārtot augošā mēnesī 1., 6. vai 13. Mēness dienā (sk. Mēness dienu kalendāru). Maks jāpērk labā garstāvoklī un bez steigas. Pievērsiet uzmanību, lai tas būtu no dabīga materiāla.

Katram makam spilventiņu

Ja mājās maku ņemat ārā no somas, to nedrīkst likt uz cietas virsmas. Gan mājās, gan darbā turiet mazu, zaļu un mīkstu spilventiņu. Nauda jums kalpo, tai ir arī jāatpūšas.

Sarkans vai zaļš?

Katram cilvēkam ir savas labās un sliktās krāsas. Kas der vienam, neder otram. Tas attiecas arī uz maku krāsu. Taču naudai ir savas mīļās krāsas: zaļā un sarkanā. Uzmanīgi ar sarkano – tā ne visiem der, jo dažiem sarkans maks rada trauksmi un nauda nemītīgi tiek izlietota "degošām lietām". Ideālā variantā jāpalieto gan zaļš, gan sarkans maks un jāskatās, kurā naudai labāk "uzvedas".

Divi maki

Ideālā variantā somā vajadzētu nēsāt divus makus: vienu lielu papīra naudas-zīmēm un maksājumu kartēm, otru mazu sīknaudai un atlaižu kartēm.

Krāsu spēles

Ja vien jūsu intuīcija nesaka pretējo, neizvēlieties zilu (nauda aizplūdis kā ūdens), baltu (nauda kļūs neredzama, respektīvi, šķitīs, ka tās nekad nav), brūnu (šādā makā nauda nāks ar smagu, pat pārcilvēcisku darbu) maku.

Maģiskie nodalījumi

Makam, kurā glabāsiet papīra naudu, ieteicami vismaz trīs nodalījumi. Tos sadala, skatoties no jums tuvākā, kad maks ir atvērts. Pirmais nodalījums mazajiem nomināliem (Ls 5–10), otrais – vidējiem (Ls 20–50), trešais – lieliem nomināliem (Ls 50, 100, 500). Ļoti laba naudas enerģija rodas, ja katrā nodalījumā atrodas vismaz divas viena nomināla naudaszīmes, kas ikdienā netiek izdotas. Pārējo naudu liek pa vidu šīm naudaszīmēm un izdod to.

Kā likt banknotes?

Naudaszīmes makā jāliek "ar skatu" pret sevi un apakšmalu uz leju. Ta, lai nauda nav "ar kājām gaisā".

Arī izmēram ir nozīme

Makam jābūt pietiekami ielam, lai naudaszīmes ietilptu makā nesalocītas. Pērkot maku šogad, ieteicams līdzi ņemt eiro, lai precīzi izmēritu maku lielumu. Euro ir lielāki un plātāki par latiem.

Nekādu foto un čekus!

Maks ir paredzēts naudai, bet tā ir kaprīza un necieš konkurentus, tāpēc neturiet makā čekus, vizītkartes, tuvinieku fotogrāfijas vai dzīvnieku attēlus.

Naudas maku simorons

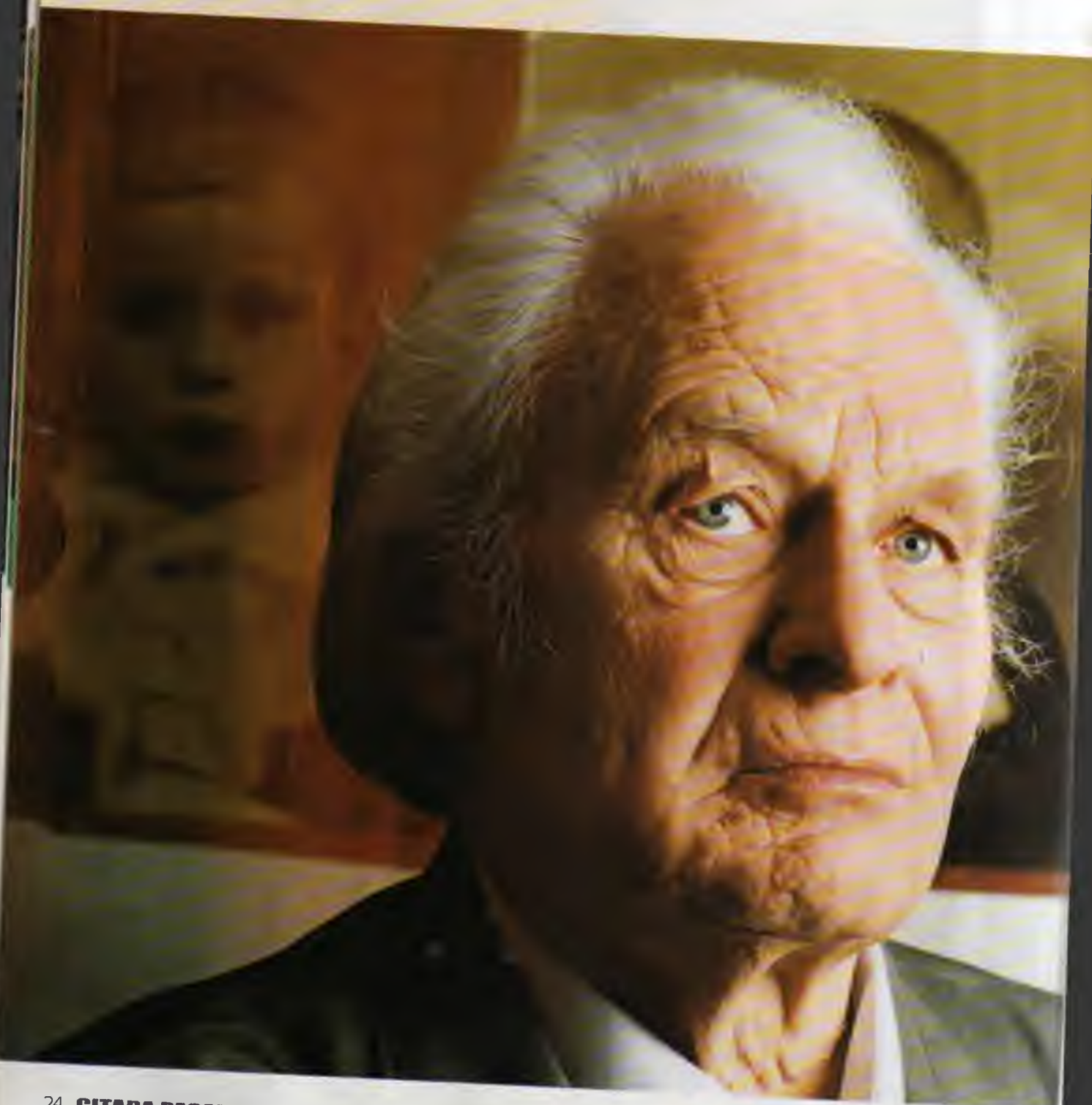
Vakarā nolieciet maku uz zaļā spilventiņa. Telefona lādētāju pieslēdziet strāvai un to galu, ko parasti sprauž telefonā, pievienojiet makam. Izpildot šīs darbības, sakiet: "Es esmu tas, kas uzlādē maku!" No rīta, noņemot maku no lādētāja, sakiet: "Es esmu tas, kas uzlādējis maku."

Poga vai rāvējslēdzējs

Pievērsiet uzmanību maku aizdarei. Maks ar spiedpogu piemērots brīvo profesiju pārstāvjiem, cilvēkiem, kuri paši ir atbildīgi par naudas pelnīšanu un izdošanu. Maks ar rāvējslēdzēja aizdari simboliski savieno divas naudas. Piemērots tiem, kuri strādā lielos uzņēmumos, īpaši der darbiniekiem, kuri strādā ar ārvalstīm vai daudziem partneriem.

Cik neparastas smadzenes!

Henriks Grigalovičs ir zinātnieks, aktīvs rotarietis un Finka fenomena pētnieks. Viņš taču turējis savās rokās slavenā pareģa smadzenes!

▼ Zane Zālite

Doktora Henrika Grigalīnoviča tikšanās ar slaveno pareģi Eizenu Finku bija pavisam divaina. Tolaik jaunais patologs viņu speciāli nemeklēja un isti pat viņa vārdu nebija dzirdējis. 1958. gada 7. februārī Medicīnas institūtu nesen pabeigušā daktera priekšā gulēja kārtējais nelaiķis. Veicot savā praksē nebūt ne pirmo sekciju, Henriks Grigalīnovičs pamanīja, ka šā cilvēka smadzenes ļoti atšķiras no vidusmēra – tik ļoti krokotas tās bija. Taču tas bija tikai viens no neparastajiem un neticamajiem atgadījumiem paša doktora dzīvē, kas drīzāk atgādina fantāziju romānu.

Nekustīgs no galvas līdz kājām

Henriks piedzima Antona un Anastasijas Grigalīnoviču ģimenē. Tēvs bija zemstes ārsts Bergos. "Kaut arī studijas Medicīnas institūtā Antons Grigalīnovičs nebija pabeidzis, viņam bija ļoti plašas zināšanas, turklāt diagnozes viņš noteica nekļūdami," stāsta Henriks. "Viņš man teica, ka darot to pēc intuīcijas. Es no tā tad neko vēl nesapratu. Gadījās, piemēram, ka vecais Grigalīnovičs teica: tifs, bet pacients neticēja. Aizbrauca uz slimnīcu, uztaisīja analīzes, un pēc

piecām dienām ak vai! – skrēja sanitāri epidemioloģiskās stacijas darbinieki un taisīja dezinfekciju cilvēka dzīvesvietā, jo... tomēr bija tifs."

Kad Henrikam bija trīs gadi, tēvs viņam ļāva apziest pacientus ar jodu, ja tas bija nepieciešams, bet jau piecu gadu vecumā puika prata ievadīt slimniekam vēnā injekcijas adatu. Šķita, ka arī šim zēnam priekšā visai taisns ceļš uz medicīnu, kā tas pienāktos ģimenē, kurā ārsti bijuši jau paaudzū paaudzēs. Taču, kad Henrikam palika septiņi gadi, tas vairs nešķita tik pašsaprotami – Rīgā tolaik plosījās poliomiēlita epidēmija, un arī viņš saslima. "No kakla līdz kāju pirkstiem biju paralizēts, draudēja nāve. Tā laika spīdekļis profesors Bieziņš, apmeklējams mani, vecākiem teica: "Puisītis nekad vairs nekustinās ne rociņas, ne kājiņas." Viņš ieteica tēvam un

Veicot savā praksē nebūt ne pirmo sekciju, viņš pamanīja, ka šā cilvēka smadzenes ļoti atšķiras no vidusmēra.

mātei padomāt par otru dēlu. Laikam vecāki paklausīja, jo man uzradās jaunākais brālis. Es pa to laiku varēju tikai lūgt Dievu." Tā arī radās Henrika plāns – piecu gadu vecumā viņš bija redzējies Gētes *Faustu*, tāpēc nolēma rīkoties līdzīgi. Tiesa, viņš nenoslēdza vienošanos ar nelabo, bet apsoliņa Visaugstākajam, ka gadījumā, ja izveselosies, izgudros vakcīnu pret poliomiēlītu. Par dzīvību un veselību viņš nolēma maksāt arī ar personīgo vientulību, atsakoties no iespējas izveidot ģimeni – tās Henrikam Grigalīnovičam nekad nav bijis.

"Ir jābūt ļoti stiprai ticībai, jo laikam jau augšā kāds mūs dzird," tagad secina doktors. Trīs gadus nekustīgi nogulējis, viņš tomēr atveseļojās, desmit gadu vecumā sāka mācīties skolā, pabeidza to ar spožām sekmēm un iestājās Medicīnas institūtā, kur tolaik bija nežēlīgs konkurss – 16 pretendenti uz vienu

studiju vietu. Taču Henrikam bija jāpilda slimības laikā dotais solījums! Kādā lekcijā auditorijā ienāca profesors Bieziņš. Sastāpis Henriku Grigalīnoviču, viņš atcerējās, ka reiz apmeklējis mirstošu puisēnu ar tādu pašu uzvārdu, un apjautājās, vai studentam nekas nesot zināms par šā zēna likteni. "Kad pateicu, ka šis zēns esmu es, profesors Bieziņš teica, ka tas ir Dieva brīnums, kaut gan tad jau bija sociālisms un Dieva nebija," sev raksturīgajā manierē pajoko Henriks Grigalīnovičs.

Brīnumi un zinātne

Kad Henriks Grigalīnovičs mācījās trešajā kursā, amerikāņu pētnieki izgudroja vakcīnu pret bērnu trieku, tāpēc topošais zinātnieks nolēma, ka savu solījumu pildīs, pievērsoties citas biedējošas slimības – vēža – apkarošanai. Zinātņu kandidāta disertāciju viņš uzrakstīja par kuņģa vēža morfoloģiju, savukārt doktora disertāciju gatavojās aizstāvēt par vēža prognostiku, jo bija novērojis, ka gadījumos, kad vēža šūnas atradās limfocītu "ielenkumā", slimības ārstēšanai paredzams labāks iznākums nekā gadījumos, kad šāda "ielenkuma" nebija. Tie bija tam laikam revolucionāri secinājumi vēl pavisam jaunajā imunoloģijas jomā. Aizstāvēt tik specifisku ideju Latvijā nebija nekādu cerību, tāpēc Henriks Grigalīnovičs devās uz

Doktora vārds ne reizi vien parādījies dažādos preses izdevumos.

Puis, tev ir ļoti spēcīga enerģētika, tu ar savām domām viens pats «pārspļāvi» visu auditoriju!

Maskavu. "PSRS Medicīnas zinātņu akadēmija bija augstākā instance, kur varēju cerēt aizstāvēt disertāciju. Ta kā pats biju patoloģis, meklēju, kurš tur ir galvenais patoloģis. Tolaik tas bija Nikolajs Krajevskis. Bija grūti, bet tiku viņam klāt." Lai pierādītu savu hipotēzi, Henriks Grigaliničs vēl astoņus gadus pētīja vēža pacientus. Tad vēlreiz devās uz Maskavu. "Nikolajs Krajevskis, iepazīnies ar mani secinājumiem, pateica, ka grib pielikt klāt savu vārdu, citādi man būs grūti aizstāvēt disertāciju, jo tolaik tas bija kaut kas nezināms. Tas bija pioniera darbs imunoloģijā. Šodien jau visi zina, kas tas ir," palepoja doktors, rāddams savu zinātnisko darbu iespaidīgos sējumus.

Aizstāvēšana izvērtās par veselu piedzivojumu. Vespirms Henriku Grigaliniču bridināja, ka viņam nav gandrīz nekādu izredžu saņemt akadēmiķu atbalstu visneicdomājamāko iemeslu dēļ. Proti, daži no viņiem bija plikgalvji, kuri necieta cilvēkus ar kupliem matiem, bet Henrika cekuls bija jo kupls. Citi ne acu galā neieredzēja jūdus, bet Henriks ir šīs tautas pārstāvis. Vēl viena daļa vērtētāju nedeva ne graša par zinātniekiem "no perifērijas" un padomju gados Rīga bija PSRS nomale. Tomēr interesantais temats un disertācijas autora aizrautība ieinteresēja arī klausītājus. "Man bija trīs oponenti, jautājumi un atbildes, un visa aizstāvēšana ilga četras stundas parastās pusotras vietā. Man visu piedeva: matus, jūdus, Rīgu. Vienbalsīgi nobalsoja par, bet tūlīt lika disertāciju aiz-

Viņš nenoslēdza vienošanos ar nelabo, bet apsolīja Visaugstākajam, ka gadījumā, ja izveseļosies, izgudros vakcīnu pret poliomiēlītu.

slepenot. Gatavs, Leņina bibliotēkā iekšā, jo tas bija pilnīgs jaunums un to citiem nedrīkstēja rādīt!"

Vēlāk zinātnieks novēroja arī sakarību, ka cilvēkiem ar alerģiju vai astmu parasti nav vēža, un otrādi – vēža pacientiem parasti nav alerģiju vai astmas. Henriks Grigaliničs secināja, ka varētu mēģināt vienu slimību ārstēt ar otru. Šis princips medicīnā nav nekas jauns, latīniski to sauc *morbus contra morbum* – ar slimību pret slimību: ja vēža pacientus alerģizētu, viņu imūnsistēma kļūtu agresīvāka un, iespējams, uzveiktu vēzi. Henrika Grigaliniča piedāvājums šādu rezultātu panākt ar asinspārliešanu gan līdz šim nav atradis pietiekami dzirdīgas ausis, kaut gan

viņš pats apgalvo, ka par ideju ieinteresējusies pat slavenā Meijo klīnika ASV.

Mēs esam vibrācijas

Kaut arī Henriks Grigaliničs ir zinātnieks, viņš ir pārliecināts, ka pastāv arī netveramais, ar aci nesaskatāmais – paralēlā pasaule jeb smalkās vibrācijas. Par to doktors sāka biežāk domāt pēc savādās sastapšanās ar Finku. "Katram cilvēkam ir divi svarīgākie dokumenti. Pirmo piešķir, kad piedzimst, otru – kad aiziet. Visi pārējie diplomi... tas nu

tā. Finka dzimšanas apliecība bija ar numuru septiņi, un arī pēdējais dokuments – ar numuru septiņi. Dzimšanas apliecību bija parakstījis Girgenšons, pēdējo dokumentu – sekcijas protokolu – Grigaliničs. Kad es to konstatēju, es sastingu," divainās sakrītības apraksta doktors. Kaut arī pareģis jau bijis miris, viņš uz jauno medīki atstāja spēcīgu iespaidu, vēlāk bieži liekot prātot, kas īsti ir tas, kas vieniem ļauj sajust to, ko citi nemana.

"Vēlāk uzzināju, ka Finkam patīcis spēlēt arfu. Tas skaņas ir tādā diapazonā, kas palīdz pieslēgties paralēlajai pasaulei – instrument

Henrika Grigaliniča autoritāte ir Edvards Dženners, kurš lauza stereotipus un ar neparastu pieeju nonāca līdz dziļam laikmeta atklājumam – viņš radīja vakcīnu pret bakām.

nodrošina attiecīgās vibrācijas. Mēs visi sastāvam no vibrācijām – ne tikai no elementārdaļiņām, bet ir arī no dažāda garuma viļņiem. Finkam bija spējas šīs vibrācijas uztvert. Teiksim, jūs ienākat pie viņa, un viņš uzreiz jūt: šim cilvēkam mājās notiek tas un tas, bet darbā gaidāms tāds notikums,” savu viedokli klāsta Henriks Grigalīnovičs. Viņaprāt, spēja uztvert “ziņojumus no paralēlās pasaules” un citu cilvēku vibrācijas ir īpaši izteiktas – it kā saasinātas – tiem, kuri piedzīvojuši klinisko nāvi vai cita veida *OBE* (no angļu valodas *out of body experience* – ārpuskārmeņa pieredze). Pēc doktora teiktā, šāda pieredze bijusi arī Finkam, turklāt ne reizi vien, tā viņam ļāvusi kļūt jutīgākam un kā atvērtā grāmatā lasīt cilvēku likteņus. “Kāda meitene gribēja iestāties Universitātē un domāja, vai darīt to togad vai citogad. Viņa aizgāja pie Finka. Viņš jau pie durvīm viņai esot teicis: “Vel, tiņ, miļā, neej uz Universitāti, tu nekad nebūsi zobārste, tu būsi skolotāja, tev būs trīs meitas, un vidējo tu zaudēsi 24 gadu vecumā. Tev priekšā es redzu ļoti daudz ūdens un milzīgu ugunsgrēku, bet tu neuztraucies. Tu nodzīvosi garu mūžu.” Toreiz meitene nodomājusi: “Tas vecis ir traks!” Es šo dāmu satiku ASV, uz kuriem viņa bija emigrējusi kara gados. Aizbraukusi ar pēdējo kuģi, bijis uzlidojums, ugunsgrēks uz kuģa, apkārt liels ūdens... Viņai tiešām bija trīs meitas, un vidējā 24 gadu vecumā gājusi bojā autoavārijā. Paralēlajās pasaulēs tas viss kā kinolentē bija ierakstīts, tikai jāprot tai pieslēgties,” stāsta Henriks Grigalīnovičs.

Tikšanās ar Mesingu

Finks gan nav vienīgais cilvēks ar īpašām spējām, kuram bijusi liela nozīme Henrika Grigalīnoviča dzīvē un uzskatu veidošanā. Tīri nejauši krustojušies arī viņa un slavenā Krievijas ekstrasesna Volfa Mesinga ceļi. Septiņdesmitajos gados Mesings viesojās Jūrmalā. Henrika Grigalīnoviča kolēģi ierosinājuši turp aizbraukt, lai paskatītos, kā viņš “strādā”. “Kas ir Volfs Mesings? Tad man tā bija tukša skaņa, tomēr kopā ar pāris citiem zinātniekiem aizbraucām. Ēka, kurā viņš uztājās, bija stāvgrūdām pilna. Visiem pa vidu staigāja kāds ļoti skaists vīrietis. Tas bija Volfs Mesings. Kad ienācām, zālē vairs nebija kur apsēsties, bet Mesings norādīja uz skatuvi, kur atradās galds un tieši trīs krēslī. Viņš teica: “Jūs būsiet žūrija!” Tā pilnīgi negribot nokļuva improvizētā žūrijā.”

Henriks Grigalīnovičs atstāta, ka Me-

Man visu piedeva:
matus, jūdus, Rīgu.
Vienbalsīgi nobalsoja
par, bet tūlīt lika
disertāciju aizslepenot.

sings lasījis domas. Piemēram, kāds iedomājās, ka vēlas, lai ekstrasesns viņu paņem aiz rokas un aizved līdz septītajai rinda pie kāda noteikta cilvēka. Mesings to izpildījis. “Un tad viņš teica mums: “Nu, jūs trīs tur, žūrijā, paņemiet grāmatiņu un uzšķiriet kādu lapu! Izlasiet vienu teikumu, novelciet ar pirkstu, lai tikai jūs trīs to redzat, bet nevienam citam nesakiet. Es zāles otrā galā pateikšu, kurā lappusē un kas tas par teikumu.” Viņš to pateica precīzi, jo spēja uztvert vibrācijas!” Pēc šā eksperimenta Mesings ierosinājis: lai publika nedomātu, ka “žūrija” ir nez kādi viņa sarunāti zēni, viņš izies laukā un pagaidīs, pa to laiku visu acu priekšā jāpaslēpj kāds priekšmets, lai visi to redzētu. Tad viņš ienāksot un priekšmetu uzmeklēšot. Doktors atstāta: “Mesingu izveda ārā pastaigāties, un viens no tiem kungiem, ar kuriem es biju kopā, izvilka no kabatas lodiņu pildspalvu, kas tolaik vēl bija liels retums, un noslēpa istabas otrā galā aiz slēgiem. Mesings nāca iekšā un uzreiz devās uz turieni, bet es sēdēju un domāju: interesanti, ja pildspalvu būtu nolikūši uz krāsns, ko viņš darītu? Piepeši Mesings istabas vidū apstājās un krievu valodā teica: “Tas nevar būt, pārāk augstu, vajag trepes. Un beidz man traucēt strādāt!” Tad ar roku tā novicināja, it kā mani publiski izplaukātu par manām domām. Neviens neko nesaprata, ko viņš tur murmina, bet Mesings aizgāja līdz logam un atrada pildspalvu. Pēc tam viņš pienāca man klāt un teica: “Puis, tev ir ļoti spēcīga enerģētika, tu ar savām do-

KAS BIJA EIŽENS FINKS?

Finks piedzima 1885. gada 25. jūnijā, bērnībā nejauši nonāca ceļojoša cirka trupā un kļuva par akrobātu, kurš vingro uz stieples. Pēc smaga negadījuma Finkam nācās “pār-kvalificēties” par zobenu rijēju, un viņš piedalījās arī kā medijs maga Šenka hipnozes paraugdemonstrējumos. Vēlāk Finks apguva fotogrāfa amatu un strādāja Rīgā šajā profesijā, kā arī par zilētāju. 1911. gadā iznāca viņa grāmatiņa *Eižena Finka sapņu tulks*. Pēc Pirmā pasaules kara Finks kļuva par ļoti pieprasītu pareģi un kopā ar prominentiem cilvēkiem piedalījās arī garu izsaukšanas seansos. Viņš izteica simtiem pareģojumu gan par cilvēku likteņiem, gan par nāciju un valstu nākotni; daudzi no tiem ir piepildījušies. Viņš pareģojis arī pats savas dzīves noslēguma “scenāriju”.

KAS BIJA VOLFS MESINGS?

Mesings bija visā Krievijā slavens ebreju izcelsmes ekstrasesns. Bērnībā viņš kļuva par iluzionistu ceļojošā cirkā, bet vēlāk nodarbojās ar tā saukto estrādes telepātiju, demonstrējot spēju nolasīt cilvēka domas, saņemot viņu aiz rokas (Mesings pats to aprakstījis kā spēju tulkot nervu impulsu raidītos signālus, izjūtot cilvēka muskuļu saraušanos, kad tas par kaut ko noteiktu ļoti intensīvi domā). Dažādos avotos atrodamas ziņas, ka Mesings, liekot lietā savas īpašās spējas, palīdzējis atmaskot spieģus un noziedzniekus, taču eksistē arī viedoklis, ka tās ir tikai pasaciņas.

mām viens pats “pārslāvi” visu auditoriju!”

Šis un līdzīgas parādības Henriks Grigalīnovičs izskaidro ar teoriju, ka visi cilvēki un Visums ir savstarpēji saistīti neredzamām saitēm, tikai ne visi spēj šo saikni uztvert un izjust citus. Tas lemts vien izredzētajiem... Vai arī doktors jūt smalkās vibrācijas? “Arī es vairākkārt esmu bijis par mata tiesu no nāves,” viņš saka, atbildi ļaujot uzminēt katram pašam. ●

Aizgājēji un atnācēji

Dzimšana un miršana. Daces dzīvē šie divi notikumi ir daudz ciešāk saistīti nekā varbūt citiem cilvēkiem. Brīdī, kad mūžībā aiziet kāds tuvinieks, Dace jau zina, ka drīz zem sirds nesīs jaunu dzīvību. Jaundzimtais būs tāda paša dzimuma un ar tādu pašu raksturu kā aizgājušais radnieks.

Mana ģimene ir bez noslēpumiem un drāmām, arī tādu nopietnu skeletu skapī mums nav. "Pareizi līdz riebumam," reiz teica mana draudzene. Mūsu dzimtā nav bijušās šķiršanās, to nav skāris alkohola posts. Apprecamies tā pirms trīsdesmit, parasti ģimēnē piedzimst divi vai trīs bērni. Iedzimtu slimību nav, traģisku nelaimes gadījumu arī ne. Visi dzimtas locekļi nomiruši lielā vecumā. Varētu pat teikt, ka esam viduvējības, remdeni cilvēki, apmierināti ar notiekošo. Es gan teiktu mazliet citādi: laimes lutekli, jo viss sakārtots, viss skaidrs. Arī savus partnerus mēs izvēlamies pēc noteiktas piegrieztnes, proti, tādus, kas mūsu rāmo dzīves laivu nesūpo.

Plānu izgāšanās

Jaunībā par liktenīgām sakritībām, pārmanotiem lāstiem un visiem pārējiem pestējiem es tikai pasmejās, Manā dzimtā nekādas pūšlotājas, kāršu licējas vai dziednieces nebija. Skolotāji, bibliotekāri, pastnieki, kurpnieki, šuvēji, vārdu sakot, darba cilvēki. Nesapratu savas draudzenes, kuras milas sāpēs skrāpēja sienas. Brinījos par kolēģi, kura skrēja pie zaļu tantinām, lai ieņemtu bērnu, jo bija pārcietusi vairākus spontānos abortus. Dziednieks apgalvoja, ka tas esot lāsts. Es pie sevis novīpsnāju – kolēģei vienkārši nepaveicās ar dakteri vai veselību.

Es savu vīru satīku darbavietā. Pēc pusgada draudzēšanās rīkojām kāzas, iegādājāmies dzīvokli un uzsākām ģimenes dzīvi. Īstu ģi-

meni raksturo bērni, tāpēc drīz pēc laulībām ķērāmies pie plāna izpildes. Es pat savu dzīvi plānoju tā, it kā bērns jau būtu piedzimis. Atteicos no komandējuma, jo zināju, ka tajā laikā būšu ar lielu vēderu, kad lidot nav ieteicams. Izvairījos no vīna dzeršanas vakaros un sāku iepirkt drēbītes. Liels bija mans pārsteigums un neizpratne, kad pēc mēneša izrādījās – mūsu pūliņi ir velti. Vīrs samiernieciski noteica, ka ar pirmo reizi jau varot arī nesanākt, un jokodamies solīja "nākamreiz pielādēt bisi".

Negaidītais trieciens

Aizritēja vairāki mēneši, bet bērna kā nebija, tā nebija. Kļuva ērcīga. Manā saplānotajā dzīvē kaut kas bija nojucis. Es biju pirmā savā dzimtā, kurai pusgadu pēc kāzām nepieteicās bērns.

Gan es, gan vīrs veicām visas iespējamās pārbaudes. Analīzes bija perfektas. "Nav nekāda iemesla, lai jūs nepaliktu stāvoklī," daktore secināja un deva padomu pārāk neiespringt šajā sakarā, labāk aizbraukt atpūsties. Aizbraucām uz Malagu, baudījām dzīvi, nedomājām, neplānojām, bet... nekā.

Es pievērsos karjerai un pieņēmu paaugstinājumu darbā. Togad nomira mana vecvecmāmiņa Emilija. Es biju viņas pirmā mazmazmeita, tāpēc īpaši mīla. Mums bija savi noslēpumi, un man ļoti patika ciemoties pie viņas laukos, cilāt viņas darinātās mežģīnes un izšuvumus. Viņa centās arī man iemācīt smalko mākslu, bet biju netalantīga skolniece. Bēru dienā uz melnās kleitas uzliku viņas tamborēto apkaklīti jeb, kā viņa mēdza teikt, "glauno krādziņu". Divas nedēļas pēc bērēm atklājās, ka esmu stāvoklī. Tajā brī-

di es patiešām nodomāju, ka ir vēl kāda cita paralēla pasaule, lai kā es to noliegtu. Varbūt tiešām vecvecmāmiņa man palīdzēja? Vai arī viņas gars iemūsojās mani? Mums pie dzima meitiņa, ko, protams, nosaucām pa Emiliju. Meitiņai vēl nebija pusgads, kad a insultu aizgāja viratēvs. Tas mums bija smaglaiks. Nāve bija pienākusi tik tuvu. Pat šķita, ka kaulainā grīb, pārdīt – redz, kāda es esmu, ņemu arī vēl jaunus un stiprus.

Jaunībā par liktenīgām sakritībām, lāstiem un visiem pārējiem pestējiem es tikai pasmejās. Manā dzimtā nekādas pūšlotājas, kāršu licējas vai dziednieces nebija.

Bērnu čakras atvēršanās

Dažus mēnešus pēc bērēm konstatēju, ka atkal esmu stāvoklī. Tas bija par tīgs šoks, jo tik drīz otru bērnu neplāno-

Biju precīga un nobijusies vienlaikus. Precīga, ka bērnu čakra atvērusies; nobijusies, jo bērns atkal pietiecās pēc tuvinieka nāves. Brālēns vēl ļāvi pajokoja, ka es pie bērniem laikam varot tikt, tikai pateicoties svaigiem liķiem. Piedzima vesels puisītis. Ne, viratēva vārdu viņam nedevām, lai gan visi domāja, ka tieši tā arī būs. Mums taču jau bija Emīlija.

Brālēna ļaunais joks mani tomēr bija aizķēris, es nolēmu, ka pietiek ar diviem bērniem, tāpēc laiks sākt lietot pretapaugļošanas tabletes. Dzīve atgriezās vecajās sliedēs. Emīlija sāka iet 1. klasē, kad nomira vectēva brālis. Foršs onkulis bija liels joku plēsējs un grozu pinējs. Skumji, protams, bet cilvēks savu mūžu bija piepildījis. Man tas rudens izvērtās smags – skolniece prasīja uzmanību, darbā papildu slodze, turklāt pasai ik pa brīdim bija slikta dūša. Sākumā domāju, ka tie ir gremošanas traucējumi, taču izrādījās – grūtniecība! Par spīt, tablešu lietošana. Mans prāts izveidoja vienādojumu: atkal bērnes un grūtniecība. Ko darīt? Sūdzēt tiesā tablešu ražotājus? Varbūt pateikties onkulim par šo triku? Visi radi jau bija pamanījuši saistību starp bērēm un maniem bērniem. Pēc dēla piedzimšanas (visi mani bērni ir tāda paša dzimuma kā konkrētie aizgājēji) izvēlējos pašu dārgāko, labāko un drošāko (tā vismaz apgalvoja ārsti) spirāli, lai izsargātos. Taču sirdsmiers bija zudis. Brīdi, kad kāds no

radiniekiem saslīma, skrēju to apraudzīt un izvairījos no tuvības ar viru, jo likās, ka tūlīt, tūlīt scenārijs atkārtosies. Manas bažas nebija veltas. Scenārijs patiešām atkārtojās, šoreiz pēc astoņiem gadiem. Aizgājēja bija mana omīte, atnācēja – mana jaunākā meitiņa. Ārsti raustīja plecus un nedeva vairs nekādu 100% garantiju.

Dzīvo un mirušo aplis

Taču es esmu sākusi ticēt lietām, ko nevaram izskaidrot. Esmu konstatējusi, ka visi mani bērni ir ieņemti 40 dienu laikā pēc radinieku nāves. Jā, tieši tajā laikā, kamēr mirušā cilvēka dvēsele vēl ir uz starp mums. Es patiešām ticu, ka manos bērnos ir daļa no maniem mirušajiem radiniekiem. Emīlijai ir manas vecvecmāmiņas acis, un viņai ļoti patīk tāsīt mežģīnes; jaunākā meita Anna runā manas omes intonācijās, kad ir dusmīga; vecākajam puikam ir viratēva raksturs; savukārt jaunākais mūs smidina gluži kā mana vectēva brālis.

Daudz lasot un domājot, esmu nonākusi pie secinājuma ka, iespējams, tas ar mani noticis, lai salauztu manu pareizās sievietes čaulu. Manas dzimtas aizgājēji un mani bērni šķiet ka sadevušies rokās.

izveidojot neticamu apli, no kura es vairs netieku ārā.

Esmu gatava arī piektajam bērnam, ja tāds pietiekšies. Esmu gatava mazbērniem. Un esmu gatava, ka mana dvēsele iemiesosies kādā pēctecī. ♣

Manas dzimtas aizgājēji un mani bērni šķiet kā sadevušies rokās, izveidojot neticamu apli, no kura es vairs netieku ārā.

Stalkera radītās šausmas

Viņš jūsu dzīvi var pārvērst par elli. Viņš jūs nemitīgi novēro, regulāri zvana pa telefonu, klauvē pie durvīm un ierodas darbā. Dāvina ziedus un aicina uz kino. Jūs viņu pasūtāt tālāk, bet viņš neliekas mierā. Viņš turpina izsekošanu, viņš ir stalkers.

▼ *Andris Bernāls*

Murgaina pārlicība

Stalkers regulāri ierodas pie jums ciemos un stāsta, cik ļoti jūs mīl. Jūs izmisīgi lūdzat, lai viņš jūs liek mierā, bet stalkers neklauša. Viņš prasa dot vēl kādu iespēju, lai varētu parādīt savas labās īpašības. Viņš ir pārliecināts – ja iepazīsiet viņu no labās puses, jūs viņu noteikti iemīlēsiet. Jums rodas nepatikšanas darbā, jo stalkers ierodas darbavietā un traucē visiem strādāt. Izraisās konflikti ģimenē, jo reti kurš laulātais draugs spēs izturēt stalkera presingu. Jūs vairs nesveicina kaimiņi, jo stalkers par jums sastāstījis bries-

mu lietas. Protams, rodas jautājums, kas viņš isti ir – šis stalkers?

Termins "stalkerisms" ieviesies no angļu vārda *to stalk* – pielavīties, uzmākties. Psihologijas eksperti iedala stalkerus vairākās grupās. Ir stalkeri ar personības traucējumiem, kas vajā galvenokārt personiski pazīstamus cilvēkus, pret kuriem izjūt simpātijas. Visbiežāk viņi izseko savus bijušos dzīvesbiedrus. Citā grupā ieskaitāmi psihotiķi un erotomāni, kuri savus upurus personiski nepazīst. Psihotiķim var izveidoties murgaina pārlicība, ka kāda kinozvaigzne vai cita populāra persona ir iemīlējusies viņā vai arī tūlīt iemīlēsies, ja vien viņu iepazīs. Tāpēc stalkers sāk rīkoties, lai nonāktu kontaktā ar šo personu.

Stalkera devīze

Stalkera darbošanās parasti iesākas ar moto "Es pierādīšu, cik ļoti tevi mīlu!", bet vēlāk aktuāla kļūst devīze "Es tevi piespiedīšu sevi iemīlēt!". Nedod Dievs, ja stalkers visbeidzot nospriež: "Ja nav man, lai nav nevienam." Tas var beigties ar upura slepkavību.

Ieteikumi stalkeru upuriem

- ✦ Lieciet stalkeram skaidri sa-prast – un tikai vienu reizi –, ka nevēlaties turpmākos kontaktus. Pēc tam ignorējiet šo cilvēku.
- ✦ Dokumentējiet visus viņa mēģinājumus ar jums nodibināt kon-taktus. Saglabājiet vēstules, SMS. Tas viss noderēs, ja lieta nonāks līdz tiesai.
- ✦ Paziņojiet draugiem un paziņām, ka jūs vajā stalkers.
- ✦ Nepieņemiet ne anonīmus sūti-jumus, ne stalkera dāvanas.
- ✦ Ja stalkers uzsācis telefonisku teroru, uzziniet, kādas aizsardzības iespējas var sniegt jūsu telekom-pānija.
- ✦ Ja stalkers jūs izseko ar auto-mašīnu, uzreiz brauciet uz polici-jas iecirkni.
- ✦ Konsultējieties ar policijas darbi-niekiem un psihologiem.

Ar radiosignālu uz rokas

Ikdienā stalkers var stāvēt pie upura mājas, sagaidīt viņu katru vakaru pie darba vai pat noirēt dzīvokli ielas pretējā pusē un ar binokli vērot sava objekta gaitas. Stalkers jūt atkarību no vajātās personas. Piemēram, ja sieva atstāj vīru, kas ir narcistiska persona, šķiršanās pamatīgi aizskar viņa pašcieņu. Ja viņš turklāt ir ļoti piekēries savai bijušajai sievai, par katru cenu mēģinās piespiest viņu mainīt savu lēmumu. Normāli cilvēki pēc šķiršanās sēro, bet stalkers neprot un negrib sērot. Viņš nevēlas samierināties ar šķiršanos. Faktiski stalkers, ja viņš nērstējas, nekad nesamierinās ar šķiršanos, tomēr viņš var pārtraukt vajāšanu vairāku iemeslu dēļ. Piemēram, upura paziņas fiziski iespaido stalkeru, un viņš nospriež, ka veselība tomēr dārgāka. Vai arī upuris maina dzīvesvietu, un vajātājs viņu vairs nespēj atrast.

Kā liecina novērojumi, divas trešdaļas stalkeru parasti ir vīrieši, un aptuveni pusē

Reizēm upuri piedzīvo tik briesmīgu psiholoģisku teroru, ka nereti paši sajūk prātā un kļūst tikpat nenormāli kā viņu vajātāji.

gadījumos tie ir bijušie dzīvesbiedri, kas pēc šķiršanās uzsāk bijušās partneres izsekošanu. Skaidrs, ka bijušajiem dzīvesbiedriem, kas kļūst par stalkeriem, ir daudz priekšrocību, jo viņi ļoti daudz zina par saviem upuriem. Viņi zina, kur dzīvo agrākā partnera radi un draugi, kur viņš parasti iepērkas vai izklaidējas. Ja viņiem ir kopīgi bērni, var gādīties, ka upurim nemaz nav iespēju atteikties no jebkāda kontakta ar savu vajātāju. Piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs stalkeriem uz rokas uzliek sprādzi ar radiosignālu. Tikko

stalkers tuvojās upura mājai vai darbavietai, policija saņem signālu un savāc uzmācīgo personu. Kopš 1993. gada ASV stalkerisms iekļauts šīs valsts kriminālīkumā, un tas nozīmē, ka Amerikā par stalkerismu var saukt pie kriminālatbildības.

Briesmīgs terors

Eksperti uzskata, ka stalkeru uzvedības pamatā ir vēlme kontrolēt savu upuri. Saskaņoties ar izsekošanu, upuris parasti piedzīvo bailes, trauksmi un pat paniku. Viņu

Nogalināt prezidentu

Kā viens no savdabīgākajiem stalkeriem pasaules vēsturē tiek minēts amerikānis Džons Hinklijs, kurš sašāva ASV prezidentu **Ronaldu Reiganu**. Kad Hinklijs noskatījās Holivudas populāro filmu *Taksists*, viņš iemīlējās aktrīsē Džudijā Fosterē, kura šajā filmā atveidoja nepilngadīgu prostitūtu. Viņš daudzārt centās pievērst sev aktrises uzmanību, bet velti. Viņa atteicās tikties ar uzmācīgo puisi. Viņš rakstīja neskaitāmas vēstules, zvanija uz mājām un izsekoja, bet bez rezultātiem. Hinklijs nosprieda, ka viņam noteikti jāklūst slavenam, jo tikai tad aktrise pievērsīs viņam uzmanību. Iegūt slavu viņš nolēma visai īpatnējā veidā, proti, nošaujot ASV prezidentu Ronaldu Reiganu. 1981. gada 30. marta pēcpusdienā viņš sagaidīja prezidentu pie viesnīcas *Hilton* konferenču zāles, kur Ronalds Reigans uzstājās ar runu Arod biedrību federācijas kongresā. Pēc uzstāšanās prezidents iznāca no viesnīcas un devās uz savu limuzīnu, kas atradās 20 metru no viesnīcas ieejas. Pa ceļam viņš smaidīja un sveicināja ļaudis, bet

Hinklijs iesaucās: "Prezidenta kungs!" Reigans pagriezās, un tajā mirklī atskanēja vairāki šāvieni. Viena no lodēm trāpīja pa automašīnu, rikošetā aizskāra Reigana riba un iestrēga plaušās pāris centimetrus no sirds. Apsardzes darbinieki metās pie šāvēja un nogāza viņu zemē. Tūlīt pēc aizturēšanas Hinklijs pa-

interesējās, vai atentāta dēļ neatceļ ASV Kinoakadēmijas rīkoto *Oskara* ceremoniju. Un tiešām – pasākumu pārcēla uz nākamo dienu. Medicīnas eksperti Hinkliju atzina par nepieņemamiem un ievietoja Svētās Elizabetes klinikā, kur viņš atrodas vēl šobaltdien.

var piemeklēt bezmiegs un depresija. Izveidojusies situācija rada arī finansiālus zaudējumus – mazinās darbaspējas, turklāt jāveic pasākumi, lai izvairītos no vajāšanas. Stalkerismu var uzskatīt par negantu piesaistīšanos kādai personai, kad stalkers savas problēmas projicē upurī. Viņš uzskata, ka vaina meklējama upurī, nevis viņā. Stalkeram ir fanātiska pārliecība, ka partneris nav spējis novērtēt viņu un nav devis viņam iespēju sevi parādīt no labās puses. Ja stalkers nevēlas atzīt savu slimību, psihoterapeitiska ārstēšana nav efektīva. Stalkeru nebauda grūtības, bieži vien viņš pat gatavs ziedot sevi, lai tikai dabūtu savā kontrolē upurī. Stalkerisms var ilgt vairākus gadus – viens no fiksētajiem gadījumiem stalkerisma vēsturē ilga pat 31 gadu. Reizēm upurī piedzīvo tik briesmīgu psiholoģisku teroru, ka nereti paši sajūk prātā un kļūst tikpat nenormāli kā viņu vajātāji.

Saskaroties ar vajāšanu, speciālisti iesaka pievērst pēc iespējas mazāk uzmanības stalkeram – nesarunāties un neskaidrot savu nevēlēšanos ar viņu kontaktēties. Vajātājai personai jāpasaka kategorisks "nē" un jāatsakās no turpmākajām sarunām. Jebkura veida sarunas stalkeram rada ilūziju, ka upuris šaubās un ka viņu iespējams pierunāt. Kā novērots, daudziem cilvēkiem tomēr ir grū-

Stalkers pat gatavs ziedot sevi, lai tikai dabūtu savā kontrolē upurī. Stalkerisms var ilgt vairākus gadus – viens no fiksētajiem gadījumiem stalkerisma vēsturē ilga pat 31 gadu.

tības būt kategoriskiem, tāpēc viņi aiz līdzjutības iesaistās sarunās. Viņi atbild uz stalkeru jautājumiem un pat taisnojas. Šāda rīcība stalkeram dod cerības, ka viss vēl nav zaudēts. Daudzās valstīs, tostarp arī Latvijā, kur stalkerisms nav skaidri definēts un iekļauts krimināllikumā, tādu vajātāju nav nemaz tik vienkārši saukt pie atbildības. Kamēr stalkers nav ķeries pie draudu izteikšanas, viņš likumus nepārkāpj. Nevar taču sodīt cilvēku par dāvanām, mīlestības vēstulēm, telefona zvaniem un izsiņām.

Uz nervu sabrukuma robežas

Kad 2003. gadā pazīstamais Holivudas aktieris un režisors Mels Gibsons laida klajā savu skandalozo filmu *Kristus ciešanas*, viņam pastiprinātu uzmanību sāka izrādīt dažādi reliģiozi īpatņi. Viens no viņiem bija īpaši neatlaidīgs – vajāja Gibsonu un pat centās iekļūt viņa savrupmājā Malibu. 2005. gada martā viņu aizturēja un piesprieda 16 mēnešu ilgu cietumsodu.

Kāds cits stalkers Vils Lepaska bija apmāts ar krievu tenesisti Annu Kurņikovu. Viņš regulāri sūtīja tenisistei mīlestības vēstules un centās iekļūt viņas īpašumā. Lepasku aizturēja un ievietoja Maiami psihiatriskajā klinikā.

Vēl pavisam nesen spriedzes pilnu seriālu piedzīvoja Holivudas pāris Maikls Duglass un Ketrina Zeta-Džonsa. Kāda nezināma sieviete regulāri sūtīja Duglasam mīlestības vēstules, zvanija un aicināja uz satikšanos. Aktieris nereaģēja, un sieviete sāka sūtīt draudu vēstules viņa sievai Ketrinai. Persona apgalvoja, ka viņai jau divus gadus ir romāns ar Maiklu un Ketrīna stāv viņiem ceļā. Sieviete draudēja aktrisi nogalināt un sagriezt sīk gabaliņos. Kādā vēstulē viņa darīja zinā-

Dzīves saindēšana

Kā izrādās, jau vairākus gadus kāda nenormāla pielūdzēja vājā *Eirovīzijas* 2009. gada uzvarētāju **Aleksandru Ribaku**. Ir zināma viņas personība – tā ir Izraēlas iedzīvotāja Alise Sommere, kas turklāt ir desmit gadus vecāka par dziedātāju. Apliecinot savu mīlestību, viņa regulāra zvana Ribakam un sūta īsziņas, seko mūzikim pa visu pasauli, brauc līdz koncertturnejās un sagaida viņu pie viesnīcu durvīm. Dziedātājs bijis ļoti šokēts, kad uzzinājis, ka Alise Sommere apciemojusi viņa vecākus. Kaut arī viņš nemitīgi maina telefona numurus, pielūdzēja tos uzzina un turpina bombardēt dziedātāju ar zvaniem un īsziņām. Viņa zvana arī mūziķa radiem, draugiem un paziņām. Uzmācīgā persona pat tikusies ar Ribaka mīļoto meiteni un ieteikusi viņai nemaisīties pa vidu. Kādā intervijā Aleksandrs atzina, ka Alise pamatīgi saindējusi viņa dzīvi, un ļoti cer, ka viņa beidzot nāks pie prāta un izbeigs nogurdinošo vajāšanu.

ka nemitīgi izseko Zetu-Džonsu, un pat nosauca konkrētu laiku un vietas, kur aktrise bijusi. Kā vēlāk apliecināja aktrises paziņas, Ketrīna bijusi tuvu nervu sabrukumam, turklāt viņai radušās problēmas ar sirdi. Uzsākot izmeklēšanu, policisti atrada kādu Beverlihilas dzīvokli, kur dzīvoja melnādaina sieviete Doneta Naita, pēc profesijas bērnu psiholo-

ģe. Pratināšanas laikā 35 gadus vecā Naita atzinās, ka tā tik tiešām ir viņa, kas gandrīz divus gadus sūtījusi Maiklam Duglasam mīlestības vēstules un draudējusi nogalināt viņa sievu. Sieviete neslēpa, ka ir iemīlējusies populārākajā aktierī un nespēj vienaldzīgi noraudzīties, kā Ketrīna bojā Maikla dzīvi. 2005. gada jūlijā tiesa atzina Donetu Naitu par pieskaitāmu

un piesprieda viņai trīs gadus ieslodzījumā. Savukārt Zeta-Džonsa atklāja, ka piedzīvotās vajāšanas dēļ visu turpmāko mūžu atskatīsies pār plecu, vai kāds neseko.

Nolaupīt un izglīt

2004. gada martā modelei Varisai Dirī viņas dzīvokli Vinē uzbruka kāds uzmācīgs pielūdzējs, kurš sievietei bija sekojis sešus mēnešus. Uzbrukums notika pēc tam, kad modele panikā pārcēlās no Lielbritānijas uz Austriju, lai aizbēgtu no sava vajātāja. Modelis izsekotājs bija ieradies Dirī dzīvoklī, iesitis viņai un aizbraucis ar taksometru. Vēlāk atgriezies un izsitis logu mājas pirmajā stāvā. Dirī kaimiņi izsaukuši policiju, un uzmācīgais pielūdzējs arestēts.

2006. gadā ASV policija aizturēja 31 gadu veco Diānu Lēzermani, kas ilgstoši bija izsekojusi aktieri Džonu Kjūseku un sūtījusi viņam mīlestības vēstules. Tiesa lēma, ka sievietei trīs gadus nav ļauts tuvoties Kjūsekam. Savukārt 2007. gada martā viņu arestēja par ielaušanos aktiera Toma Krūza Beverlihilas mājā. Kad sievieti aizturēja, viņa apgalvoja, ka Krūzs viņu aicinājis uz tikšanos.

Pirms kāda laika uzmācīgs fans uzradies arī aktrisei Lindsijai Lohanai. No kāda pielūdzēja viņa regulāri saņem ziedu pušķus un vēstules, kurās viņš norāda savu vārdu, telefona numuru un aicina satikties. Kādā no vēstulēm viņš raksta, ka viņiem lemts būt kopā, pat ja tas nozīmēs, ka viņam aktrise jānolaupa un jāizglīto. Lohana atzinusi, ka tas ir ļoti biedējoši.

Šā gada sākumā Losandželosas tiesas priekšā stājās 27 gadus vecais Stjuarts Dannels, kas vajāja filmas *Melnais gulbis* zvaigzni Milu Kunisu. Tiesa nosprieda, ka Dannels sešus mēnešus nāksies ārstēties rehabilitācijas klīnikā, turklāt viņš desmit gadus nedrīkstēs tuvoties aktrisei. ●

Cigun terapija – dinamiska Cigun masāža

Cigun vārds Latvijā tiek pieminēts ar vien biežāk. Ar tā palīdzību var attīrīt organismu no slimībām un sārņiem, nomierināt nervus, likvidēt fizisko sasprindzinājumu un nogurumu, atjaunot spēkus un iekšējo organu un sistēmu darbību. Cigun normalizē svaru un samazina spiedienu, nostiprina muskuļus, kaulus un asinsvadus.

Daudzu uzmanību piesaista iespēja ar cigun palīdzību atgūt jaunību, pārvaldīt savu enerģiju, dzīvot saskaņā ar dabas likumiem un iegūt harmoniju.

Cigun balstās ne tikai uz elpošanas vingrojumiem un dzīvības enerģiju, bet arī uz dinamisku Cigun masāžu. Šī masāža būtiski atšķiras no tradicionālās eiropiešu masāžas.

Visas kustības ir apļveida un bezgalības zīmes formā. Galvenie paņēmieni ir dinamiska glaudīšana un vibrācijas. Masāžā izmanto eļļas un ēteriskās eļļas kas papildus dod labus terapeitiskus rezultātus. Masāžas laikā tiek noņemti fiziskie un enerģētiskie bloki, lai enerģētika un asinrite verētu brīvi plūst. Ja ķermenī izveidojušies sastrēgumi iekšējie organi nesaņem pietiekami daudz enerģiju un nevar pietiekami apasiņoties un ar laiku var saslimt. Tiek likvidēts muskuļu sasprindzinājums, nogurums. Palīdz pie asinsrites traucējumiem, pat dziedina iekšējos orgānus. Ķermenis atjaunojas un tajā ieplūst jauna dzīvības enerģija Masāžas pamatā ir darbs ar 12 meridāniem un 5 stihijām pēc ķīniešu metodes.

Šo masāžu veic Zanda Ķirse – kosmētiķe, masiere, Cigun terapijas meistare, Praniskās dziedināšanas praktiķe.

2010. gadā esmu saņēmusi atzinības rakstu no Vispasaules dziednieku ligas Akvilona tieši par šo masāžu.

www.bellezzazanda.com
Studija Cita Pasaule A.Čaka 33-305 kab.
Lūdzu iepriekš pieteikties pa t.29851270

Franciska mantinieks

▼ *Auguste Čerīņa*

“Es vēlētos, lai jūs lūdzat Dievu par mani!” Svētā Pētera laukumā Vatikānā sapulcējušos pazemīgi aicināja kardināls Horhe Mario Bergoljo bridī, kad visa pasaule uzziņāja, ka viņš kļuvis par pāvestu. Daudz bija minējumu, kādu vārdu sev izvēlēšies jaunais pāvests pēc Benedikta XVI aiziešanas no šā amata – vai tas būs Benedikts XVII vai kāds cits svētais? Francisks pārsteidza visu pasauli, tāpat kā pārsteidza tas, ka pirmoreiz par katoļu baznīcas visaugstāko ganu daudzu gadsimtu laikā tiek ievēlēts ticīgais, kas nav eiropietis, turklāt jezuītu tēvs. Pieņemot vārdu Francisks, jaunais pāvests nepārprotami paziņoja, ka virzīs baznīcu uz vienkāršību, skaidrību, atturību un pieticību, kā to pirms daudziem jo daudziem gadiem darīja Svētais Francisks.

Lielākais un īpatnējākais

Stāsta, ka Svētais Francisks savā godībā esot iegājis jau dzīves laikā un ka viņš esot tāds svētais, kura izsludināšanai par svēto esot piekritušas visas paaudzes. Viņš ir viens no tiem svētajiem, kura kanonizēšanai piekrituši visi nekatoļi un pat nekristieši. Viņš valdzinājis sava laikmeta cilvēku iztēli ar savu nabadzību, šķīstību, paklausību. Kā dievišķās milestības trubadūrs. Viņš ieguvis visu ļaužu sirdis un jūtas. Viņš bijis liels dabas draugs, kas sauli, mēnesi un zvaigznes uzskatījis par saviem brāļiem un māsām, vīrs, kas savās miesās nēsājis Kristus brūces. Viņš bijis viens no lielākajiem un īpatnējākajiem katoļu baznīcas svētajiem un reformatoriem. Vai tāds būs jaunais pāvests? Grūti teikt. Tomēr ielūkosimies Asizes Franciska dzīves gājumā, kas ir tik vienkāršs un vienlaikus poēzijas pārpilns, ka spēj iedvesmot paaudzes simtiem gadu.

Tirgotāja dēls

Francitis piedzima Itālijā, Asizē, turīgā ģimenē, viņa tēvs Pēteris Bernardone bija tirgotājs, kam ne vienmēr bija laiks un patikšana domāt par Dievu, savukārt māte Pika bija ļoti dievbijīga sievietē. Tēvs vēlējās, lai dēls mācās

Līdz ar jaunā pāvesta Franciska stāšanos amatā kristieši cer uz katoļu baznīcas atjaunotni. Tāpat kā jaunas vēsmas baznīcā ienesa **Svētais Asizes Francisks**, kura vārdu savai kalpošanai izvēlējās Argentīnas kardināls **Horhe Mario Bergoljo**.

SVĒTAIS ASĪZES FRANCISKS (īstajā vārdā Džovanni Frančesko di Pjetro Bernardone)

- ✦ **Dzimis:** 1181. gadā, citos avotos 1182. gadā, Asizē, Itālijā.
- ✦ **Miris:** 1226. gada 3. oktobrī.
- ✦ **Apbedīts Sv. Georgija baznīcā, 1230. gadā viņa mirstīgās atliekas pārnestas uz šim nolūkam būvētu bazilīku Asizē – Sv. Franciska bazilīku.**
- ✦ **Franciskāņu ordeņa aizsācējs, dzejnieks, vairaku korāļu tekstu autors.**
- ✦ **Kanonizēts 1228. gada 16. jūlijā.**
- ✦ **Piemīņas diena – 4. oktobris.**
- ✦ **Ekoloģijas aizbildnis katoļu baznīcā.**

viņa amatu un nododas tirdzniecībai, taču Franciskam uz to nenesās prāts. Viņam patika, kā mēdz teikt, tūstēt ar draugiem. Un draugi viņu milēja jautrā un patīkamā rakstura dēļ. Viņš bija bara vadonis, nebija skops, dalījās savā bagātībā un deva dāvanas nabagiem. Arī nākamajam pāvestam jaunībā esot patikušas dejas, it sevišķi tango, viņam pat bijusi iecerēta meitene, taču Dieva prāts izlēma citādi.

Bez armijnieka karjeras

Kad Franciskam bija divdesmit gadu, viņš piedalījās karā starp Asizi un Perudžu,

krita gūstā un saslima. Pēc atveseļošanās mēģināja iestāties armijā, kas cīnījās Dienviditālijā, pat iegādājās sev ieročus un kara tērpu, taču pa ceļam sastapa kādu nabagu, iežēlojās par viņu un atdeva tam savu jauno uzvalku. Nākamajā naktī viņš redzēja sapni – brīnumainu pili, pildītu ar ieročiem, uz katra no tiem bija uzņemts krusts. Kāda balss viņam teica: tie domāti tev un taviem karavīriem. Francisks ar sajūsmu devās karā, domādams, ka šis teiciens ir pareģojums uzvarām. Tomēr pa ceļam viņš saslima un gulot dzirdēja vēl vienu balsi no debesīm: “Atgriezies atpakaļ, lai kalpotu Dievam, bet nevis cilvēkam.”

Pieņemot vārdu Francisks, jaunais pāvests nepārprotami paziņoja, ka virzīs baznīcu uz vienkāršību, skaidrību, atturību un pieticību, kā to pirms daudziem jo daudziem gadiem darīja Svētais Francisks.

SVĒTĀ ASIZES FRANCISKA LŪGŠANA

Svētais Debesu Tēvs, dari mani par miera nesēju, lai es spētu nest mīlestību tur, kur valda naidis;

lai es nestu piedošanu tur, kur sāpīgi dara pāri;

lai es nestu saskaņu tur, kur nav saderības;

lai es nestu patiesību tiem, kuri maldās;

lai es spētu nest cerību tiem, kuri izmisumā;

lai es spētu apgaismot tos, kuri tumsā.

Dievs, palidzi man,

lai es ilgotos dāvēt citiem, bet nevis ņemt no tiem;

lai es vēlētos ne tik daudz būt saprasts, kā citus saprast;

ne tik daudz būt mīlēts, cik mīlēt citus;

aizmirst sevi un iemantot tevi;

piedot citiem un iegūt piedošanu;

dzīvot tā, it kā katra diena man būtu pirmā un pēdējā.

Svētais Debesu Tēvs, dari mani par miera nesēju. Āmen!

Sevis pārvarēšana

Ceļu pie Kristus Francisks sāka ar pašmērdēšanu un sevis pārvarēšanu. Kādu dienu, jānot pa Asizes ieleju, viņš sastapa spītīlīgo. Franciskam riebās šī slimība, tomēr viņš pārvarēja sevi, nokūpstīja slimā brūces un atdeva viņam naudu. Pēc brīža atskatījies, viņš redzēja, ka slimais ir pazudis, un saprata, ka tā bijusi Dieva parādīšanās. Savukārt pāvests Francisks savulaik Lielās ceturtdienas dievkalpojumā mazgāja kājas mūsdienu spītīlīgajiem – AIDS slimniekiem. Francisks bieži apmeklēja slimnīcas, kalpoja slimniekiem un nabagiem, sniedza tiem ziedojumus.

Ej un atjauno!

No pāvesta Franciska dauzdi gaida jaunas katoļu baznīcas būvniecību. Ne jau vārda tiešā nozīmē, bet ar to domājot tās atjaunotni, atteikšanos no ikdienas izšķērdības, līdzsvara uzturēšanu ar dabu. Tāpat arī Asizes Francisks, lūdzoties Svētā Damiana baznīcā Asizes tuvumā, dzirdēja balsi, kas nāca no krucifiksa: "Franci, vai tu redzi, ka mana māja ir sagruvusi? Ej un atjauno to!" Francisks domāja, ka Pestītājs viņam pavēl atjaunot pussagruvušo baznīciņu, taču Dievs bija domājis lielo baznīcu – ticīgo ļaužu kopienu. Par lielām sirdssāpēm tēvam Francisks atteicās no mantojuma, staigāja un vāca ziedojumus Asizes baznīcu atjaunošanai. Vienu no tām – Porciunkula kapelu – viņš iemīloja un sakārtoja, un tā bija pirmā mājvieta viņa kopienai – nabadzīgo brāļu sprediķotāju ordenim. 1210. gadā Franciska sastādīto regulu apstiprināja pāvests Innocents.

Nabadzība un pazemība

Svēto nabadzības garu Francisks nosauca par sava Mazo brāļu ordeņa pamatu. Brāļi ubagoja maizi, apstaigājot mājas un sprediķojot, bet viņiem bija aizliegts pieņemt naudu. Savu miesu Francisks dēvēja par brāli ēzeli un izturējās pret to visai stingri, tā tika šaustīta un maz lutināta ar barību. Kad Francisku piemeklēja kārdinājumi, viņš kails iemetās sniegā vai arī ieskreja ērkšķu krūmā. Pazemības dēļ viņš nekad nepieņēma priesteri svētību un palika diakons. Ar savu vienkāršo dzīvesveidu pazīstams arī jaunais pāvests Francisks. Buenosairesā viņš dzīvoja mazā dzīvoklī, pārvietojās nevis ar mašīnu, bet ar metro un autobusiem. Nedēļu nogales pavadīja nabadzīgajās draudzēs. Kopā ar priesteriem apmeklēja lielpilsētu graustu rajonus un sadarbibā ar Caritas sniedza trūkcūcietējiem materiālo palīdzību. Ne velti viņu dēvēja par "nabagu kardinālu". Šis lēnprātīgais vīrs stingri nosodīja korupciju un atmaskoja dažādas ideoloģijas.

Bētlemes siltes patrons

Asizes Francisks bija pirmais, kas ieviesa Ziemassvētku siltes un kūtiņas ierīkošanu baznīcā, lai ticīgie varētu labāk saprast svētās nakts notikumus. Šī svētās nakts mistērija guva lielu piekrišanu tautā. Tāpat kā pāvesta Franciska kongregācijas brāļi jezuiti, savulaik kalpodami Latvijā, ieviesa daudzus līdz tam nepazīstamus rituālus: sveču un lauku zāļu svētīšanu, procesijas, dažādas mistēri-

jas, garīgā teātra izrādes, kurās attēloja Kristus ciešanas un citas ainas no Bībeles.

Stigmas miesā un smaids

Liesmainā mīlestība uz Kristu padarīja Francisku līdzīgu Kristum arī ciešanās, viņš saņēma rokas, kājās un sānos Kristus brūces. Viņš teica, ka nekas viņam nesagādājot tik daudz izpriecas, kā domāšana par Jēzus dzīvi un ciešanām. Par spīti ciešanām, Francisks nekad nebija drūms. Viņš bija priecīgs un jutās kā brālis ikvienai radībai, pat vismazākajiem un atstumtajiem, pat putniem un vilkiem, kuriem viņš sprediķoja, par savu māsu viņš sauca arī sauli un nāvi.

Īsi pirms nāves viņš iesaucās: "Esi sveicināta, māsa nāve!" – un lūdza viņu aizvest uz Porciunkulu. Tur viņš lūdza sūtīt viņu kādai pazīstamai un viņam labvēlīgai kundzei uz Romu, lai viņa atbrauktu, atvestu sveces, pelēku uzmetni viņa apbedīšanai un gabalu pašceptās kūkas, kas viņam tik ļoti bija garšojusi. Savukārt Svētajai Klārai viņš vēlēja dziedāt paša sarakstītās *Saules dziesmas* fragmentu, kas slavē nāvi. Tad viņš palūdza maizi, salauza un deva pa gabaliņam klātesošajiem kā savstarpējās mīlestības un miera zīmi.

Dieva dāvanu sargātāji

"Esiet Dieva dāvanu sargātāji," savā uzrunā inaugurācijas ceremonijā teica pāvests Francisks, aicinot to darīt ne tikai katoļus un kristiešus, bet gan visus pasaules ļaudis. "Aicinājums sargāt neattiecas tikai uz mums, kristiešiem. Tā ir daudz plašāka dimensija, kas ir vienkārši cilvēciska un attiecas uz visiem. Sargāt visu radību, radības skaistumu, kā tas tiek pateikts Radišanas grāmatā un kā to ir darījis Svētais Francisks no Asizes, – tas nozīmē cienīt ikvienu Dieva radību un vidi, kurā dzīvojam. Tas nozīmē sargāt cilvēkus, rūpēties par visiem, par katru personu ar mīlestību, īpaši jau par bērniem, vecajiem, tiem, kas ir visvājākie un bieži vien atrodas mūsu sirds tālākajos nostūros. Tas nozīmē ģimenē rūpēties citam par citu – laulatie savstarpēji sargā viens otru, kā vecāki rūpējas par bērniem, un ar laiku bērni kļūst par vecāku sargātājiem. Tas nozīmē veidot patiesu draudzību, kurā palāvivā sargājam viens otru. Būtībā cilvēkam ir uzticēts sargāt visu. Tā ir atbildība, kas attiecas uz visiem."

Svētais Asizes Francisks atdeva garu Dievam 1226. gada 3. oktobra vakarā, brīdi, kad viņa brāļi lasīja psalmu vārdus: "Ved mani ārā no cietuma, lai es slavētu tavu vārdu, taisnīgie gaida mani, lai tu man atmaksātu." Pāvests Gregors IX Francisku izsludināja par svētu jau 1228. gadā, tikai divus gadus pēc viņa nāves. ●

ŠAUSMU LEGENDU APVĪTĀ *Elles pilsēta*

Tumsā jūtami ļaunuma priekšvēstneši, garu pasaulei lēnām mostoties. Pa stāvo nogāzi dzenas pakaļ melns katafalks.

No pamesta autobusa atskan bērnu čalas. Mežā mudž no mutantiem līdzīgiem briesmoņiem, kas izmisīgi meklē cilvēku miesu kārtējai maltītei. Baznīcas pagrabā sātānisti sveču gaismā pielūdz nelabo. Tās ir **Helltaunas** jeb, latviski tulkojot, Elles pilsētas baisākās mistērijas, kas vairāk nekā 30 gadu dzīvo no mutēs mutē.

▼ *Ilze Pole*

Tiek baumots, ka ceļš ir nolādēts. Ikvienam, kas nakti pa to brauks, noteiktā ātrumā ļaunuma spēki liks zaudēt kontroli

Helltaunas lopkautuve

Helltaunas noslēpumainā aura vilina un vienlaikus biedē. Pilsēta ir daļēji pamesta, un apkārtnē palikušie cilvēki pacieš regulāros nakts klejotājus, kas Helltaunas mežos meklē nolādētu autobusu ar spoku bērniem un sērijveida slepkavām vai arī izaicina likteni, braucot pa stāvo "pasaules gala" ceļu. Helltaunas leģendas visā valstī ir kļuvušas tik slavenas, ka daži cilvēki tām pievērsušies ļoti nopietni, lai beidzot atpestītu vietējos iedzīvotājus no to smagā gūsta. Lai arī liela daļa leģendu ir trīsdesmit gadu laikā radīti iztēles augļi, tomēr divaini, ka tik daudz spoku stāstu apvijuši vienu apgabalu. Kā teiktu liela daļa Helltaunas mistēriju kultivētāju: "Esiet laipni aicināti ellē!"

Izdzīti no mājām

Patiesība Helltaunas šausminošais nosaukums ir segvārds. Lai arī cik nolādēts būtu apgabals, diez vai kāds izvēlētos to oficiāli nosaukt par Elles pilsētu. Amerikā gan

Straujā pārvākšanās izskatījās gluži kā masu evakuācija. Apgabalu "aprija" Kujahogas ielejas nacionālais parks. Garāmbraucējiem, kas nezināja patieso situāciju, varēja šķist, ka pilsēta izkūpējusi gaisā.

ir ciems, kura nosaukums ir Elle, tomēr tas, tulkojot no vācu valodas, nozīmē – gaišs. Ar Helltaunu parasti apzīmē Ohaio štata Bostonas pārvaldes rajonu Augstkalnes apgabalā. Šo reģionu tā senās vēstures dēļ dēvē arī par Bostonas ražotnes rajonu.

Bostonas ciems, kas radies 1806. gadā, ir vecākais Augstkalnes apgabalā. Ciema pirmā ražotne uzcelta deviņpadsmitā gadsimta 20. gadu sākumā. Dažus gadus vēlāk, pateicoties Ohaio un Ēri kanāla būvniecībai, ciema iedzīvotāju skaits auga kā sēnes pēc lietus. Attīstījās papīra ražotnes, un cilvēki par darba trūkumu nevarēja sūdzēties. Kad 1880. gadā tika uzcelta dzelzceļa stacija, ciemu pārdēvēja par Bostonas ražotnes rajonu. Tas bija saistīts ar daudzajām papīra fabrikām, kas tur atradās. Kopš tā laika nosaukums saglabājies.

Gadu gaitā mazpilsēta nekādas lielas izmaiņas nepiedzīvoja. Neviens pat nenojauta, ka pēc vairākiem desmitiem gadu citi Amerikas iedzīvotāji Bostonas apgabala vietējos sauks par sātānīstiem, baidīšies no viņiem un stāstīs asinis stindzinošas leģendas. Pirmie vēstneši par gaidāmajām izmaiņām bija manāmi divdesmitā gadsimta 60. gadu beigās. Tas bija hipiju laiks, kad bohēma sita augstu vilni un puķu bērni kaismīgi iestājās par vides aizsardzību. Sākās valsts mēroga kustība, kas pauda bažas par mežu izciršanu. 1974. gadā, cenšoties glābt mežus,

Amerikā ļoti izplatīti ir stāsti par raudošā bērņa tiltu.

ASV prezidents Džeralds Fordš parakstīja tiesību aktu, kas ļāva Valsts nacionālajam parkam iegādāties Bostonas ražotnes rajona zemi un izmantot to parka ierīkošanai. Tādējādi 1974. gada 27. decembrī simtiem hektāru zemes oficiāli pasludināja par valsts nozīmes atpūtas zonu.

Diemžēl šim tiesību aktam bija daudz smagākas sekas, nekā vietējie iedzīvotāji sākumā to varbūt apzinājās. Tas deva federālajai valdībai juridisku atļauju atpirkt no īpašniekiem mājas un zemes, lai pēc tam ierīkotu nacionālo parku. Gandrīz uzreiz pēc likumprojekta pieņemšanas valdība sāka uzpirkt mājas visā Bostonas rajonā un tā apkārtnē. Un īpašnieki bija spiesti pārcelties. Tolaik iedzīvotāji zināja – ja kāds klauvē pie tavām durvīm, iespējams, zaudēsi visu. Straujā pārvākšanās izskatījās gluži kā masu evakuācija. Apgabalu "aprija" Kujahogas ielejas nacionālais parks. Šis notikums izvērtās tik traģisks, ka 1984. gadā tam tika veltīta dokumentālā filma *Vispārējā labuma vārdā* (*For the Good of All*). Cilvēku sajūtas vislabāk raksturoja uz kādas mājas sienas uzskricelēts uzraksts "Tagad mēs zinām, kā jutās indiāņi".

Tiklīdz valdība nopirka māju un īpašnieks izvācās, tai tika uzlikta zīme, kas aizliedza tuvoties, un visas durvis un logi aizsīsti ar dēļiem. Tā māja stāvēja līdz brīdim, kad valdība noorganizēja tās nojaukšanu. Dažos gadījumos mājas tika apzināti nodedzinātas, rīkojot mācības vietējiem ugunsdzēsējiem. Garāmbraucējiem, kas nezināja patieso situāciju, varēja šķist, ka pilsēta izkūpējusi gaisā. Iespējams, tas bija laiks, kad garlaicīgais Bostonas ciems kļuva par šausminošo Elles pilsētu jeb Helltaunu.

Bostonas kapsētā uzstādīti prožektoru, un pēc krēslas iestāšanās tā tiek slēgta. Ja cilvēku pieķer naktī Bostonas kapsētā, viņš tiek arestēts.

Lielceļš uz ellī

Baisu leģendu par Helltaunu ir tik daudz, ka šķiet – lai dzīvotu tādā pilsētā, ir jābūt pilnīgi trakam. Tāpēc bieži tiek baumots, ka Elles pilsētas drūmos mežos kā slēptuvi izmanto no psihiatriskajām klīnikām izbēguši pacienti, nežēlīgi sērījeveida slepkavas, kā arī sātanisti, kas medī nepiesardzīgos tūristus, lai upurētu tos nelabā pielūgšanas rituālos. Tiek baumots, ka Helltaunas mežos bieži tiek izmesti noslepkavotu cilvēku liķi. Dažas leģendas gadu gaitā ir krietni izpuškotās, citas loģiski izskaidrojamas, bet vēl kādās slēpjas daļa patiesības. Jebkurā gadījumā tās pie dzīvības uztur cilvēku stāsti par pie-

dzīvoto jaunajā Helltaunā. Simtiem cilvēku ir ziņojuši par plaši izplatītu vardarbību, slepkavībām, vajāšanu, mežoniņu dzīvnieku uzbrukumiem, sātanistu kulta rituāliem un neizskaidrojamiem fenomeniem, kas raksturīgi Bostonas ražotnes rajona, Sagamora kalnu un Peninsulas apgabalam. Vietējie iedzīvotāji gan šos ziņojumus nesteidzas apstiprināt.

Elles pilsētā var nokļūt pa ceļu, ko dēvē par "pasauls galu". Tā īstais nosaukums ir Stenfordas ceļš. Nogāze blakus ceļam rada ilūziju, ka brauciet gar lielu bezdibeni. Tiek baumots, ka ceļš ir nolādēts. Ikvienam, kas naktī tumšā pa to brauks, noteiktā ātrumā jaunuma spēki tiks zaudēt kontroli.

CITAS HELLTAUNAS BAIŠĀS LEGENDAS

✦ **Katafalks.** Leģenda vēsta, ka tiem, kuri apmeklēs Elles pilsētu, pakal dzīsies melns katafalks. Daudzi cilvēki ir ziņojuši, ka tos vajājis melns katafalks, kas pēkšņi pazudis. Izrādās, viens no iedzīvotājiem pirms daudziem gadiem, gatavojoties Helovīna naktij, nopircis katafalku, bet tas bijis domāts tikai kā dekorācija.

✦ **Pamestā māja.** Protams, vientuļas ēkas vienmēr ir laba augsne spoku stāstiem. Vienā no Helltaunas pamestajām mājām redzēti spoki, kas katru nakti iedez gaismu mājas otrajā stāvā. Spoku mājas reputāciju pastiprina arī stāsts par 2004. gadā izdarītu pašnāvību.

✦ **Lopkautuve.** Netālu no kapsētas it kā esot atradusies lopkautuve. Citi apgalvo, ka tur kauti ne tikai lopu vien... Nakti ielūkojoties kautuves tumšajos logos, tur saskatāmas noslēpumainas sejas. Pētnieki gan ziņo, ka tā ir nevis lopkautuve, bet vecs šķūnis. ▶

✦ **Sātaniskā baznīca.** Tiek stāstīts, ka visi pilsētas iedzīvotāji godina velnu, notiek dzīvnieku sakropļošana un visas malas ir nosētas ar sātana simboliem. Visi šie stāsti ir noveduši līdz baznīcai, kas joprojām atrodas šajā apgabalā. To dēvē par Sāpju mātes baznīcu. Leģenda vēsta, ka šīs baznīcas pagrabā pulcējas sātanisti un visi krusti ir apgriezti otrādi. Izrādās, otrādi apgriezti krusti ir vienkārši neogotiskās arhitektūras iezīme. ▶

✦ **Biedējoši mutanti.** Helltauna tiek dēvēta arī par mutantu pilsētu. Baumo, ka tad, kad valdība iegādājusies zemes no mājas, pilsētā

ierīkota ķīmiskā izgāztuve, tāpēc palikušie iedzīvotāji pārvērtušies mutantos. Vietējie par šo salīdzinājumu noteikti ir ļoti neapmierināti.

✦ **Peninsulas pitons.** Pirms daudziem gadiem no ceļojoša zoodārza autobusa izbēdzis milzīgs pitons un atradis mājvietu Helltaunas tumšo mežu biežoknī. Tas ik pa laikam parādies, lai nometītu kādu cilvēku vai mājdzīvnieku.

mašīna avarēs. Šai leģendai klāt nākuši notāsti arī par sērījveida slepkavām, kas tā vien gaida izdevību uzbrukt un ar cirvi uzglūn garāmbraucošajām automašīnām. Iespējams, šī leģenda radusies tāpēc, ka Stenfordas ceļš beidzas ar strupceļu, turklāt tā stāvās nogāzes un straujie pagriezieni patiesi ir bīstami.

Raudošā bērna tilts un spoku autobuss

Pilsētu apciemo ne tikai piedzīvojumus alksošie teroristi, bet arī vandāļi, kas traucē dažu pilsēta palikušo iedzīvotāju mieru, tāpēc Bostonas kapsētā uzstādīti prožektori, un pēc krēslas iestāšanās tā tiek slēgta. Bieži notiek arī nakts reidi, lai notvertu kapsētas postītājus. Ja cilvēku pieķer nakti Bostonas kapsētā, viņš tiek arestēts. Protams, arī kapsēta ir leģendu apvīta. Tajā mitot spoks, kas sēžot uz soliņa un lūkojoties debesis. Patiesībā kapsētā nekāds soliņš nav atrodams. Citi stāsta, ka dzirdējuši rūcienus un vaimanas no kapavietām. Vēl kādi pamanās piebilst

par kapsētā apglabāto bērnu skaitu, kas ir neparasti liels.

Helltaunas leģendās bērni ir visvairāk cietuši. Tomēr visspocīgākā vieta Elles pilsētā vairs nav atrodama. Vairāk nekā trīsdesmit gadus mežā vientuļi gulēja autobuss ar izņemtiem sēdekļiem, taču tagad tas ir aizvākts cilvēku lielās intereses dēļ. Stāsts par to, kā skolas transportlīdzeklis tur nokļuva, joprojām uzdzen šermuļus daudziem. Autobuss vedis grupu vidusskolēnu, kuri devušies uz kādu no slēpošanas kūrortiem Bostonas tuvumā. Vecāka gadagājuma sieviete autobusu apturējusi un stāstījusi, ka viņas mājā atrodas smagi ievainots zēns. Autobusa vadītājs bijis gatavs palīdzēt, mainījis maršrutu un iebraucis mežā. Diemžēl, kad autobuss tuvojies mājai, sātana pielūdzēji to aplenkusi un nogalinājuši visus autobusa pasažierus un arī šoferi. Autobuss tur palicis vairāk nekā trīsdesmit gadus kā bridinājums visiem, kas vēlas apciemot šo Elles pilsētu. Tiek stāstīts, ka reizēm varot redzēt nabaģa bērnelus spokojamies autobusa iekšpusē, kā arī vienu no viņu slepkavām, kas sēžot

aizmugurē un smēķējot cigareti. Patiesība ir daudz vienkāršāka. Kāda ģimene, kuras māja tika remontēta, izdomāja atvilkt uz mežu autobusu, lai tur padzīvotu, kamēr tiks pabeigti remontdarbi.

Amerikā ļoti izplatīti ir stāsti par raudošā bērna tiltu. No apgabala kāda tilta pirms daudziem gadiem nomests mazs bērns, un viņa dzīvību aizskalojusi Kujahogas upe. Daudzi ļaunas eksperimentam, lai redzētu spokojamies mazo bērnu. Cilvēkam jāatstāj mašīna uz tilta, jāaizslēdz, taču atslēga jāatstāj iekšā, līdzī paņemot rezerves atslēgu, un uz mirkli jāaiziet prom. Kad cilvēks atgriežas, mašīna ir klāta ar putekļiem un maziem pēdu nospiedumiem. Turklāt tā ir iedarbināta, bet joprojām aizslēgta.

Lai arī vietējie iedzīvotāji apgalvo, ka Helltauna nav nekāda spoku pilsēta ar pārdabiskiem fenomeniem, vienmēr atradīsies kāds, kas vēlēšies izbaidīt baidos stāstus uz savas ādas. Un, pat ja Helltaunas spoki ir tikai izdomājums, cilvēki neliksies mierā līdz bridim, kamēr vien būs kāds, kas ticēs šausmeņu ainām līdzīgajiem stāstiem. ●

Pumpuru uzkodas un

Vēl nedaudz, nedaudz saules, un sarosīsies dažādi asni, zaros briedīs pumpuri. Esiet gatavi šo vitamīnu trieciendevu izmantot savas veselības, imunitātes un noskaņojuma labā!

▼ *Gunita Butāne,
Eoija Pozņaka*

Neesmu jau nekadā govīs, lai zāle būtu, – šādi apgalvo nezāļu un pumpuru ēdāju pretinieki. Protams, nevajag krist otrā galējībā un pārtikt tikai no pirmajiem zaļumiem, bet reizi gadā šāda uztura bagātināšana ir ļoti noderīga.

Maldīgs ir priekšstats, ka pavasara zaļumu ēšana ir moderns jaunievedums. Tam ir gadsimtiem sena vēsture. Piemēram,

1950. gadā Dānijas kūdrājā tika atrasts pirms 2400 gadiem nežēligi nogalināts Tollundas vīrs, kura kuņģa saturs liecināja, ka viņa pēdējā maltīte sastāvējusi no dārzeņu zupas ar miežiem, idras (*Camelina sativa*) sēklām, linsēklām, sūrenes, sarenes un ilzītes.

Par nātru zupu latviešiem nav jāstāsta, jo to, visticamāk, pie lauku omes katrs pats būs nogaršojis.

Ko meklēt aprīlī un likt savā bļodā un glāzē?

Virzu zāle virza **(STELLARIA MEDIA)**

Virza garšo ne tikai vistām, bet arī cilvēkiem. Angļi virzu sauc par cāļu nezāli (*chicken weed*). Arī mūsu pašu klukses novērtē to – kā tiek ārā no kūts, tā meklē virzu. Nu ko, mācīsimies no vistām! Starp citu, virza ir viena no garšīgākajām nezālēm. Derēs gan salātos, gan zupās un palīdzēs pret nervozitāti.

nezāļu kokteiļi

VITAMĪNI ZIEMAS NOGURDINĀTAJIEM

Dzelzs lēdija nātre (URTICA DIOCA)

Nātres dēvē par dzelzs augu, pateicoties bagātīgajam dzelzs saturam tajās. Valda uzskats, ka nātres izsūc augšni tukšu, no zemes paņem visas iespējamās minerālvielas un vitamīnus, kas koncentrējas tieši lapās. Par nezāļu karalieni dēvētā nātre patiešām spēj sevi piedāvāt daudzveidīgi. Iespējams, tā ir arī pati garšīgākā nezāle. Spriediet paši!

- ➔ No nātrēm vāra zupu, kas ir laba alternatīva skābeņu zupai.
- ➔ Izvārtītas nātres var aizstāt spinātus – ja redzat receptē šos zaļumus, to vietā droši lieciet nātri.
- ➔ Biezupām nātre piešķirs intensīvu krāsu.
- ➔ Nātru pesto nemaz nav sliktāks par bazilika pesto.
- ➔ Sīki sagrieztas nātres ir

laba garšviela uz sviestmaizēm.

NĀTRU PESTO 200 g nātru lapiņu 5 ēdamk. Parmas siera 6 ēdamk. ciedru vai piniņu riekstu 8–10 ēdamk. olīveļļas (tās daudzums var mainīties, eļļa jāliek tik daudz, lai veidotos viendabīga masa)

Sagatavo nātru lapiņas – tām jābūt tīrām un svaigām. Sarīvē uz smalkās rīves sieru un apgraudzē riekstus. Visas sastāvdaļas saberzj pietā vai samaj ar blenderi, līdz veidojas viendabīga masa. Vienlaikus lej klāt eļļu, līdz izveidojas skābam krējumam līdzīga konsistence. Ja nepieciešams, papildina ar sāli un pipariem.

Sinepains rutkainā avotkrese

(NASTURTIUM OFFICINALE)

Avotkreses, kas pavasaros atrodamas pie upēm un, protams, avotiem, satur ēteriskās eļļas, K un B grupas vitamīnus. Visbiežāk tiek pievienotas salātiem. Sevišķi garšīgi kopā ar pienenēm un nātrēm. Avotkreses ir lieliska piedeva zivju un gaļas ēdieniem. Šajā augā iespējams sagaršot gan sinepju, gan rutka nianses.

UZMANĪGI! Kaitīgi grūtniecēm.

Nobaudiet sviestmaizi ar avotkresēm. Gardi!

Skaistā nezāle pienene (TARAXACUM OFFICINALE)

Pienenu dziedniecisko efektu novērtēja jau senie grieķi un arābi. Un kā nu ne – šajā nezālē ir vairāk vērtīgu vielu nekā citronā un burkānā kopā. Jau latīniskais nosaukums *Taraxacum officinale* (pret novirzēm veselībā) apliecina pieneses vērtību. Dzeltenajam ziedam tiek piedēvētas arī maģiskas īpašības, piemēram, kaltēti ziedi spīlvenā nodrošina košus sapņus, tēja – pareģošanas spējas. Pirmās pieneņu lapiņas nemaz nav rūgtas un lieliski iederēsies salātu šķīvī. Jau paaugušās labāk noblansēt. Ziedi labi garšos omlētē, bet no sakaltētām saknēm var gatavot kafiju. Vārdu sakot, pieneņi var izmantot no saknēm līdz pat ziedam. Ja esat pacietīgi, varat mēģināt pagatavot pat pieneņu medu.

Mazais padomnieks nezāļu ēšanā

➔ **SVAIGS UN JAUNS.** Saoplūktos zaļumus vajag izlietot uzreiz.

➔ **GARŠVIELU VIETĀ.** Nevajag pārspīlēt ar nezāļu pievienošanu ēdienam. Variējiet, izgaršojiet, labāk pielieciet mazāk, nevis sabojājat visu salātu šķīvi. Smalki sakapātas nezāles var pārkaisīt vārtiem kartupeļiem, putrām, zupām.

➔ **KOKTEIĻI GARŠO VIENMĒR.** Pagatavojiet zaļos kokteiļus, par pamatbāzi ņemot kefīru, bezpiedevu jogurtu, bērzu sulas.

➔ **GARŠAS UZLABOTĀJI.** Vislabāk ar nezālēm draudzējas dažādi citrusaugļi: laims, citroni, apelsīni. Ne daudzu sulas pievienojiet kokteiļiem vai salātiem.

VITAMĪNU BUMBA GLĀZĒ

Atercieties, ka visi augi ir indīgi, tāpēc organismu aprūpēt vai ārstēt ar kādu vienu augu ir ļoti bīstami, jo robeža starp terapeitisko un toksisko iedarbību mēdz būt gana trausla.

ĪSTS DZĪVĪBAS ELIKSĪRS ČAVANPRAŠ ZANDU AVALEMA

Dabīgs uztura produkts, kas izgatavots no 49 augiem, augļiem un garšvielām. Unikāla seno gudrību un mūsdienu zinātnes kombinācija. Čavanpraš ir lielisks imunomodulators, uzlabo gremošanas sistēmas darbību.

Čavanpraš (Reģ. Nr. 6078 - Latvijas Patikas centrs)

www.herbals.lv

VESELĪGS UZTURS | KOSMĒTIKA NO INDĪJAS | AROMATERAPIJA | GARŠVIELAS

Kautrā mālēpe (*TUSSILAGO FARFARA*)

Mālēpe ir vispārzināma klepus dziedinātāja, kā jau norāda tās latīņu nosaukums *Tussilago*, kas cēlies no vārda *tussis* – klepus. Sautētas mālēpju lapas lieliski sader ar gaļas ēdieniem.

UZMANĪGI! Nesajauciet mālēpju lapas ar tuskļapēm!

KOKU DEVUMS

Vācot nezāles, paskatieties arī augšup uz kokiem un krūmiem. Arī tie ir vitamīnu avoti. Sākam ar sulām (bērzu, kļavu, liepu), tad pārejam uz pumpuriem (bērzu, liepu, kļavu, priežu, upeņu), kas vajadzīgi pavisam maz – gluži kā tāds tabasko. Pumpuriem šajā stadijā ir sīva garša, jo tie ir pilni ar ēteriskajām eļļām.

Iesaka **JĀNIS ULMIS**, Līmbažu muzeja direktors, kurš izveidojis vienu no plašākajiem veselības augu dārzjiem Latvijā:

“Pavasari ir laiks zaļajiem nezāļu kokteiļiem. Gatavas receptes man nav, jo konkrēts zaļā kokteiļa sastāvs nereti dzen cilvēku izmisumā – izrādās, ka trūkst te vienas, te otras zaļumu komponentes. Nesatraucieties! Lieciet blenderī to, kas ir pļavā, norā, mežā un dārzā, kas no ogām saglabājies ledusskapī un pieliekamajā, kas uz palodzes izdiedzēts. Un domājiet par zaļumu kokteili kā par pārtiku, par terapeitisko pārtiku – pasaulē labāko un cilvēka organismam piemērotāko, šķiedrvielām, vitamīniem un minerālvielām bagātāko. Jo plašāks zaļumu spektrs kokteili, jo labāk! Nevieni zinātnieki vai ārsti nevar

Pētera atslēgu saišķis – gailbiksīte (*PRIMULA VERIS*)

Gailbiksītes, gailpiesīši – tā mēs mēdzam dēvēt pirmslām līdzīgās dzeltenās puķes. Pasaulē to dēvē par Svētā Pētera augu, pateicoties tā formai, kas atgādina

atslēgu saišķi – to pašu, ar ko slēdz debesu vārtus. Daudzas tautas gailbiksītēm piedēvējušas īpaši maģisku spēku. Senie drūidu priesteri vāca šo augu maģiskam mīlas dzērienam. Šis pavasara vēstneses noder ne tikai tējai. Gan ziedus, gan jaunās lapiņas pievieno salātiem. Gailpiešu lapas lieliski papildinās brokastu omleti.

GAILBIKSĪŠU OMLETE

Divu olu omletei vajadzēs 50 g gailbiksīšu lapiņu un 2 ēdamkarotes saldā krējuma.

precīzi pateikt, kas mūsu organismam – šim Dieva radītajam un paša cilvēka līdz šim neizprastajam superdatoram – ikdienā nepieciešams, lai nerastos kādas veselības problēmas. Atcerieties, ka visi augi ir indīgi, tāpēc organismu aprūpēt vai ārstēt ar kādu vienu augu ir ļoti bīstami, jo robeža starp terapeitisko un toksisko iedarbību mēdz būt gana trausla. Bet daudzkomponentu zaļajā kokteili neko nevar pārdozēt. Jo lielāks ingredientu sastāvs, jo labāk. Katrs atsevišķais augs veido homeopātisku devu.

Ko izmantot aprīlī? Zaļskābenes, trejkrāsu vijolītes, lakša, gāršas, gailbiksītes, parastās brūngalvītes, sarkanā un baltā āboliņa, brūklenes, pienešes, trejlapu puplakša, meža zemenes, ārstniecības pātaines, sirds māteres, tuskļapes, pļavas bitešas, ari strutenes lapiņas, tad lakša, ozollapu embotīņa, virzas, kazenes, avenes, raudenes, šaurlapu ugunspuķes, estragons, izopa, melisas, vibotnes, nātres, monardas, zeltslotiņas, piparmētras galotnītes, helēniju ālantes, topinambūra un kalmes sakņņus. citronliānas, bērza, priedes, upešes, kļavas, melnās papeles, irbešes, pilādža, lazdas, vilkābeles, liepas pumpurus, baltā vitola mi-

ziņas, kadiķa ogas, lucernas, grieķu sierāboliņa, redisa, lina sēkļu digstus.

Ja nu kādam ģimenē kāda nopietnāka kaite, piemēram, gremošanas sistēmas darbības traucējumi, tad gan rūpīgāk jāatlasa tie veselības augi, kas nepāšaubāmi palīdzēs atrisināt šo konkrēto problēmu: trejlapu puplakša (latviešu gremojamā zāle) rūgtās lapiņas, ceļtekas, diždadža, mālēpes, pelašķa, vērmēles, parastā bišķrēslīņa lapas, estragons, parastās kaķumētras, lielās nātres, efeju sētožņās, šaurlapu ugunspuķes, parastās marūbijas galotnītes, apses, liepas un priedes pumpuri, kalmes, pienešes, altejas un mārrutka sakņņi, ķimešes un lina sēkliņas.

Šāds daudzkomponentu zaļais kokteilis gan būs rūgtāks, bet tieši rūgtvielas mums ikdienā trūkst un ir ļoti ieteicamas. Kur runa ir par veselību, tur jēdzieniem “garša” un “nauda” vairs nav nozīmes. Turklāt neviens neliedz to padarīt gardāku, pievienojot citronus, laimus (veido bāzisku vidi organismā), ābolus, saldētās mellenes, zemenes, upešes, ķiršus, dzērvenes, brūklenes, smiltsērķšķu ogas. Saldināšanai vispiemērotākie augi ir stēvija un acteku cukuraugs.” ●

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šīm četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Ar mīlestību, pārdzīvojumiem, prieku un uztraukumiem piesātināts laiks. Lielas kaislības, spriedzes pilni konflikti. Var atjaunoties izplēnējušas attiecības. Nauda nāks no individuāli veicama darba. Neracionāli, spontāni pirkumi. Pārbaudiet rēķinus! Uzmanīgi eksperimentējiet. Neļaujiet sevi novirzīt no mērķa. Plānojiet remontu mājās. Neesiet skarbi pret tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

5.IV	Vakarēšana kopā ar mājiniekiem.
11.IV	Prieks par patikamu nieciņu.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Ceļā varat sastapt garīgi tuvu cilvēku. Tikko dzimušai mīlestībai skaista attīstība. Bez sirdsapziņas pārmetumiem pielieciet punktu izsīkušām attiecībām. Stabili ienākumi. Izdosies nedaudz ietaupīt. Varēsiet atļauties kāroto pirkumu. Ieviesiet kārtību finanšu dokumentos. Var aizkavēties majas labiekārtošana. Esiet pacietīgi. Sakiet mīlus vārdus vistuvākajiem.

LABĀS DIENAS

5.IV	Tuvība ar mīloto dienas vidū? Kāpēc ne?
15.IV	Šašliks saulainā plavā.

STRĒLNIKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestības apstarots laiks. Pārsteidzošas tikšanās. Izmantojiet apstākļu sakritību. Tuvinieka vajadzības var ietekmēt izdevumus. Parīecināties par partnera godīgumu. Varat iegādāties nekustamo īpašumu. Daudz laika prasīs sabiedriskie pienākumi. Nav ieteicams sākt jaunu darbu. Esiet atklāti pret tuviniekiem. Būs jāparūpējas par mājdzīvnieku.

LABĀS DIENAS

5.IV	Panākumi, startējot komandā.
10.IV	Ja patik, pērciet iekāroto mantu!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Kautrība traucēs atklāt jūsu mīļotajam cilvēkam. Uzticieties un ļaujieties uz savu vistuvāko. Nozīmīgs pirkums. Neesiet lētiņīgi. Pārdomājiet turpmākās karjeras iespējas. Darbā paredzamas labvēlīgas parmaiņas. Skaidri paudiet savu viedokli. Raizieties par dzīvesbiedra veselību. Uzturiet kontaktus ar seniem draugiem.

LABĀS DIENAS

5.IV	Īsa, bet ražīga darba diena.
13.IV	Pirmais pavasara pikniks.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Atklātība pret mīloto ienesīs maigumu attiecībās. Ļaujiet otrai pusītei justies brīvai. Centība nesīs ienākumus. Neskopojieties tuvā cilvēka vajadzībām. Gādājiet par drošu aizmuguri un uzticamiem domubiedriem. Zinašanas tiks novērtētas ar pagustinājumu darbā. Rikojieties, pirms konkurenti apdomājušies. Atvases gaida sirsniņu un sapratni. Iesaistieties bēmu problēmu risināšanā.

LABĀS DIENAS

7.IV	Gatavošanās mazdārziņu sezonai.
11.IV	Labs laiks ceļojumam.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Jaunas kopdzīves sākums ar mīloto. Nestridieties par niekiem. Palielināties ienākumi, un arī tēriņi. Panākumi, strādājot komandā. Dariet visu bez steigas, nelaujieties nepamatotam optimismam. Pārņems brīvības alkas. Rūpīgi aplānojiet darbus. Mājas un tuvinieki bus kā miera osta. Brālis vai māsa gaidīs materiālu atbalstu. I.aba saprašanās ar gadoi vecākiem draugiem un radniekiem.

LABĀS DIENAS

7.IV	Sirsnīga gaisotne mīļu cilvēku pulciņā.
12.IV	Atvašu pašu gādāts pārsteigums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Trausla robeža starp draudzību un dziļākām jūtām. Varēsiet atļauties dārgu izklaidē pasākumu vai tālāku ceļojumu. Nāksies sabalansēt ienākumus ar izdevumiem. Baudīsiet profesionālu atzinību un atbalstu. Pirmie soļi jaunajā darbavietā vai iejušanās vadošā amatā. Varat kandidēt uz vēlētu amatu. Saskaņā ģimenes locekļu vidū. Tiks uzteikta jūsu viesmīlība.

LABĀS DIENAS

5.IV	Tālu ciemu diena.
15.IV	Atsākieties no lifta! Dodieties augšup kājām!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Neslēpiet simpātijas pret darba koleģi. Uzvara par konkurentu mīlotā cilvēka dēļ. Svarīgi izdarīt pareizo izvēli mīlestībā. Neļaujiet citiem skaitīt naudu jūsu makā. Tērējiet veselības uzlabošanai un skaistumkopšanai. Izmantojiet jaunās vēsmas darbavietā. Orientējieties uz īstermiņa projektiem. Atturieties no ekstrēmām sporta veidiem. Tuvinieki novērtēs jūsu izdarību.

LABĀS DIENAS

5.IV	Necerēts problēmas atrisinājums.
14.IV	Visi kopā pie dabas!

UDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Nostiprināties vēlme sakt kopdzīvi ar mīloto. Meklējiet atsevišķu ligzdiņu. Emocijas ietekmēs tēriņus. Varat ņemt aizdevumu. Godīgums naudas jautājumos tiks augsti novērtēts. Karjeras plānos viss var nedaudz aizkavēties. Jaunajā darbavietā paliksiet uz ilgāku laiku. Aiciniet ciemos tālos radus. Mājnieki būs pateicīgi par viņiem veltītajām pulēm.

LABĀS DIENAS

8.IV	Iespēja izvēlēties starp labu un ļoti labu.
14.IV	Viens vārds, bet daudz patīkamu emociju.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā būs jāizšķiras par sirdij tuvāko variantu. Ar nopelnīto izdosies piepildīt senu vēlmi. Labā izglītība un centība būs kā papildu vērtība ceļā uz kāroto vietu. Izvairieties nonākt laika trūkumā. Izklaidē pasākumā saskaņojiet tēru ar mīļotā cilvēka ģērbšanās stilu. Ģimenē jutīsieties drošībā. Aiciniet mājās draugus. Rikojet kopīgus sporta pasākumus.

LABĀS DIENAS

8.IV	Sāciet dienu ar smaidu!
16.IV	Labi tur, kur negribējāt doties.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Darba kolēģi vēlēties iejaukties mīlestības attiecībās. Nesteidzieties pēkšņi pārtraukt ilgāku tuvību. Naudas jautājumos laimīga apstākļu sakritība. Aktuāls iziesies ar kredītu saistīti jautājumi. Profesijā vēlēties būt neatkarīgi. Apvienojiet ikdienas pienākumus ar atpūtu. Izdosies tas, kas nebija pa spēkam pārējiem. Mājās valdiet ar mīlestību, nevis spēku.

LABĀS DIENAS

7.IV	Risējiet ar prātu!
14.IV	Labi organizēts brīvdienu pasākums draugu lokā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīlestībā spējas pavasara brāzmas. Atzinība draugu pulkā. Nostabilizēsies ienākumi. Neplānoti pirkumi sagādās jaukas pārmaiņas. Tiks novērtēta devība. Atklāsiet sevi radošas rezerves. Idejas realizēsiet kopā ar domubiedru komandu. Plānojiet vasaru. Atvase iepriecinās ar negaidītiem panākumiem. Patīkamas sarunas ar tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

12.IV	Vakars meditācijai un mūzikai.
14.IV	Patīkams nogurums pēc pastaigas gar jūru.

MĒNESS KALENDĀRS

no 3. līdz 16. aprīlim

Patlaban dzīvojam ļoti aktīvā astroloģiskajā situācijā, tāpēc izmantojiet laiku, lai uzsāktu vai piešķiltu jaunu degsmi kādam savas dzīves projektam. Īpaši labas būs pāris dienas pēc jaunā Mēness cikla sākuma 10. aprīlī. Un arī pats cikla sākuma brīdis astroloģiski ir vērsti uz izaugsmi. Vienīgais, kas mūs šajā laikā var apturēt, ir pašu zemzīņas labirinti, kuros slēpjas nedrošība, slinkums un citas bremzējošas īpašības. Atcerieties – katrs ceļš sākas ar pirmo soli, tāpēc pārkāpiet pāri savām bailēm, un ceļš jau būs sācies. Zvaigznes ir labvēlīgas.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

3.04.2013. trešdiena	Mēness Mežāzī ⚔ 13:35–24:00 ☾ 02:07–13:06	
4.04.2013. ceturtdiena	Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 11:41 ⚔ 00:00–11:41	
5.04.2013. piektdiena	Mēness Ūdensvirā ⚔ 20:22–24:00	
6.04.2013. sestdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivīs 16:00 ⚔ 00:00–16:00	
7.04.2013. svētdiena	Mēness Zivīs	
8.04.2013. pirmdiena	Mēness Zivīs/Aunā 22:02 ⚔ 07:10–22:02	
9.04.2013. otrdiena	Mēness Aunā	
10.04.2013. trešdiena	Jauns Mēness cikls 12:35 Mēness Aunā ⚔ 19:25–24:00 ☾ 06:26–18:46	
11.04.2013. ceturtdiena	Mēness Aunā/Vērsī 06:22 ⚔ 00:00–06:22	
12.04.2013. piektdiena	Mēness Vērsī	
13.04.2013. sestdiena	Mēness Vērsī/Dviņos 17:12 ⚔ 15:30–17:12	
14.04.2013. svētdiena	Mēness Dviņos	
15.04.2013. pirmdiena	Mēness Dviņos ⚔ 22:41–24:00	
16.04.2013. otrdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 05:49 ⚔ 00:00–05:49	

MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks) – lai kā sprīdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zaļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojausam

17. aprīlis – 1. maijs
Nr. 8 (71) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS
KRĀJ
KRĀSAINOS APĻUS
LAIMĒ
ATPŪTU DIVATA
Meklē 47. lpp.

CITĀD PASAUĻĒ

**BĒRZU
ALKĪMIKIS
LINARDS
LIBERTS**

**ROUZVELAS
TRILLERIS**

**Dvēseles
deviņas sejas
ENEAGRAMMA**

VAI

MĒNESSĒRDZĪBA
IR ĀRSTĒJAMA?

JAPĀNU MEŽA
baisais noslēpums

MEDITĀCIJA AR **IKEBANU**

Cena Ls 0.69

Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 177 1691 673 002 1 0

IZDEVNIECĪBA

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Jau aprīļa vidus... Šis ir tāds kā darba mēnesis, kas simboliski saistās ar aprīļa kārtas numuru 4. Tomēr 4 nenozīmē tikai darbu, bet arī stabilitāti, mieru un drošības sajūtu. Ja to apzināsit un darbosieties mierīgi, pārdomāti, būsit tikai ieguvēji. Ne vienmēr tieši aktīva rīcība parāda pareizos ceļus, dažreiz, pirms pieņemt lēmumus, vajag padomāt, kādu rezultātu vēlaties. Jo konkrētāk vizualizēsiet rezultātu, jo precīzāk iegūsiat vēlamo... Ja izteikto vārdu pavada šaubas, tas ne vienmēr ir pietiekami spēcīgs, tāpēc visātrāk piepildīsies tas, ko akceptēs arī izjūtas. Izvēlieties, ko just!

MAGISKAIS KALENDĀRS

17. aprīlis – 1. maijs

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekd.	sestd.	svetd.
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	1	*MD – Mēness diena			

18	No 11:44 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Var atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas, īpašu uzmanību pievēršot spogulgaldinam un kosmētikai. Nav ieteicams neko lielu pirkt, izņemot ikdienas produktus, uzsākt jaunus darbus, tikai turpināt iesākto un kārtot nenozīmīgus jautājumus.
19	No 12:53 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu, pieņemtu darbiniekus. Var ieguldīt finanses kādos darījumos. 19. MD ilgst līdz 20. aprīļa plkst. 14:05.
22	No 16:38 – 13. MD	MAGISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Diena piemērota pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
23	No 17:58 – 14. MD	AKTĪVAIS SĀKUMS. Ja nepieciešams, ieplānojiet veikt kādu nozīmīgu akciju. To vēlams iesākt tieši šajā dienā. 14. MD turpinās līdz 24. aprīļa plkst. 19:21.
27	No 23:29 – 18. MD	LAIKS ATTIECĪBĀM. Sākot no 26. aprīļa plkst. 22:11, 17. MD ietvarā magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs. 18. MD turpinās visu 28. aprīli līdz pat 29. aprīļa plkst. 00:35.
29	No 00:35 – 19. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā! Nedrīkst neko lielu pirkt, plānot, uzsākt jaunus, nozīmīgus darbus. Ja izdosiet naudu, vēlāk var nākties secināt, ka ieguldītais neattiecinās. Nelietojiet alkoholu! 19. MD turpinās līdz 30. aprīļa plkst. 1:28.
1	No 2:09 – 21. MD	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.

Ja arī jūs savā pilsētā, pagastā, novadā, bibliotēkā vai kultūras namā vēlaties sarīkot tikšanos ar **Citādās Pasaules radošo komandu**, rakstiet: citadapasaule@dienaszurnali.lv

TIKSIMIES LIELVĀRDĒ!

Aicinām uz tikšanos ar žurnāla **Citādā Pasaule** radošo komandu!

KAD?	19. aprīli
CIKOS?	Plkst. 17:00
KUR?	Parka ielā 3, kultūras nama Lielvārde 2. stāva zālē
PROGRAMMĀ	tikšanās ar žurnāla radošo komandu, konkursi un loterija, iespēja abonēt žurnālu par īpaši draudzīgu cenu
LĪDZI ŅEMIET	labu garastāvokli un pavasari

Piesakieties: biblio@lielvarde.lv vai pa mobilo tālr. 28664807
Vietu skaits ierobežots! Nenokavējiet!

**iesaka astroloģe
KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

Padomājiet par dāvanas pasniegšanas niansēm un noformējumu. Vērsis ir estēts un to novērtēs.

ZIEDI

Lilija, ceriņzars, narcises. Labāk patiek plāvās vai mājas dārzā auguši ziedi.

KRĀSAS

Visa zaļo krāsu gamma, oranži dzeltenā.

IESAIŅOJUMS

Noteikti padomājiet par iesaiņojumu, jo Vērsis to uzskata par daļu no dāvanas. Tam jābūt gaumīgam, bet neaizmirstiet par "odziņu".

SIEVIETEI

Vērša sievietes ir elegantas un sievišķīgas, viņām patiek pucēties, tāpēc derēs ne tikai dažādas skaistumlietas un dārglietas (pārsvārā gredzeni un rokassprādzes), smaržas, kosmētika, bet arī

bijetes uz kādu pasākumu (teātri, koncertu), kur parādīt savu sievišķību. Viņas iepriecinās modes žurnāla abonements vai modes preces, iecienītais vīns, saldumi vai delikateses, mājaisaimniecības piederumi (skaisti trauki, fondī, karafe, recepšu grāmata, mikseris, smalka gultas veļa), interjera priekšmeti, kanva, dārzkopībā nodērigas lietas.

VĪRIETIM

Vērša vīrietim ir laba humora izjūta, to der atcerēties, pasniedzot dāvanu, piemēram, varat uzdāvināt smieklīgu virtuves priekšautu. Viņu iepriecinās relaksējoša

masāža, maks, rokas pulkstenis, mīksts spilvens, sega vai pleds, arī dāvanu karte, tikai tad jāpadomā par tās iesaiņojumu, juvelierizstrādājumi, trauki, mūzikas diski, patafons, delikateses, pipe, konjaks, karafe, glezna.

BĒRNAM

Krājkasīte, maks, saldumi, mājdzīvnieks, zīmēšanas piederumi, skolai nodērigas lietas. Meitenes priecāsies par rotaslietām, smaržām, kosmētiku, lellēm, traukiem, visdažādākajām modes lietām, savukārt puikas būs sajūsmā par lego, puzzle, galdniecības piederumiem, konstruktoriem.

VIESI:

DITA BLŪMA,
numeroloģe
un fen šui
speciāliste

KRISTĪNE ALBERTE,
galvenā redaktore

**MATĪSS
MARKOVSKIS,**
fotogrāfs

LOLITA GRAUDIŅA,
stiliste

LĪVA ROMANE,
žurnāliste

FOTO: MATĪSS MARKOVSKIS, PHOTOS.COM, NO IDEJNICĪBAS AINIŅĀ

ENEAGRAMMA: iekšējās pasaules televizors

Mācība par deviņiem eneatipiem sola atklāt cilvēka patieso Es, pamodināt no iluzorā sapņa par sevi un vest pretī īstai izaugsmei un pilnveidei.

▼ *Anete Pinķe*

Labi atceros brīdi, kad pirmo reizi ieraudzīju sevi televizora ekrānā. Šodien bērni ir pieraduši, ka kopš paša dzīves sākuma vecāki ar videokamerām un telefoniem filmē katru viņu soli, bet manā bērnībā videokameras bija brīnums. Klasesbiedra dzimšanas dienas ballīti bija pagodinājis viņa vecākais brālis ar VHS kameru, un vakara noslēgumā mēs, bariņš padsmiņnieku, sēdējām pie televizora un šausminājāmies: "Ār-prāts! Ko es tur daru! Kā es tur runāju?! Kāpēc man tik jocīga balss? Ko es tā šķobos?" Satraucās pat puiši. Lentē ierakstītais nesakrita ar pierasto spoguļattēlu. Katrs no mums bija domājis, ka ir mazliet smukāks, veiklāks un gudrāks. Bet, ja jau tikai konfrontācija ar reālo vizuālo un audīālo Es rada tādu neveiklību un neticības sajūtu, kā cilvēks justos, ja būtu iespējams ieskatīties vēl dziļāk un no malas pavērot savu iekšējo pasauli? Vai vispār ir iespējams objektīvi fiksēt un atklāt sarežģīto, pretrunīgo un smalko cilvēka būtību, ko dēvē par raksturu, personību, arī dvēseli?

Eneagrammas jeb mācības par deviņiem cilvēku tipiem piekritēji apgalvo, ka šāds dvēseles projekcijas instruments pastāv un spēj darīt brīnumus. "Vadot eneagrammas seminārus, esmu

pieredzējis, ka daudzi cilvēki, iepazīstot savu eneagrammas tipu, piedzīvo īstu zemestrīci, kas sagrauj virspuses butaforijas un atklāj dziļumus," apgalvojis mācītājs un kontemplācijas skolotājs Juris Rubenis.

Dvēseles devīņas sejas

Paturot prātā, ka katrs cilvēks ir unikāls un neatkārtojams, eneagramma visus iedala deviņos tipos. Jau sen pazīstamas dažādas tipoloģijas, kas cilvēkus sakārto grupās pēc viņu raksturīgākajām īpašībām: pēc temperamenta tipiem, pēc fiziskās uzbūves, pēc horoskopa zīmēm... Eneagramma skaidro, ka visiem pasaules cilvēkiem piemīt kāds no deviņiem saknes grēkiem. "Nevienam no mums nav kārtas numura, Dievs mūs sauc vārdā, un būtiski – kaut arī cilvēku uzvedībā pastāv kādas likumsakarības, šim atklājumam ir jēga tikai tad, ja tas vienlaikus iezīmē pārmaiņu iespēju, ļaujot atbrīvoties no iepriekšējās nolemtības žņauga. Šādu iespēju mums sniedz eneagramma – tā dzelzaini nefiksē tipus, lai izceltu katras personības neatkārtojamo un vienreizējo oriģinalitāti," grāmatā *Eneagramma. Devīņas dvēseles sejas* raksta tās autori Ričards Rors un Andrēass Eberts. Eneagrammas praktizētāji uzskata, ka tās mērķis ir pārmaiņas un izaugsme.

Eneagrammu izmanto dažādu reliģisko un mistisko tradīciju praktizētāji: luterāņi, katoli, sūfi un ezoterikas piekritēji. Viņi cer, ka eneagramma būs kā tilts starp atšķirīgām konfesijām. Daudzi kristieši eneagrammas mācību uztver nopietni un uzskata, ka tā var palīdzēt grēku nožēlošanā un garīgajā atmodā. Rīgas Luterā draudze, tāpat kā dažādas kristīgās konfesijas citviet Rietumu pasaulē, eneagrammu jeb zināšanas par deviņiem dvēseles veidiem izmanto kā līdzekli pastorālajā padomdošanā un šajā jautājumā draudzes locekļus izglīto semināros.

Neglaimojoši atklājumi

Mēs, cilvēki, jau kopš paša sākuma, vēl esot mātes ķermenī, bet vēlākais – dzimšanas brīdī, esam pakļauti destruktīvām ietekmēm, tāpēc mums nepieciešama pestīšana. Aptuveni tā saka kristīgās eneagrammas piekritē-

ji. Psihoterapeiti skaidro, ka tas, kādiem vecākiem piedzimstam, kādu ģenētisko mantojumu saņemam, kādā sabiedrībā un valstī uzaugam, nosaka to, par ko kļūsim. Tēvs, māte, brāļi, māsas, skola, kaimiņi, reliģija, sabiedrība, laikmets – visi piedalās šajā projektā. Pasaule, kas mūs ieskauj bērnībā, ar laiku pārvēršas par mūsu iekšējo pasauli. Vecāku komentāri un piezīmes, skolotāju kritika, draugu novērtējums nekur nepagaist, bet kļūst par iekšējām balsīm, kas turpina noteikt mūsu dzīvi un mūsu ideālus. Ja šie ideāli netiek sasniegti, rodas vainas sajūta. Lai izbēgtu no soda un sāpēm, mēs izveidojam specifiskus aizsargmehānismus. Tāču tas, ko patiesībā gribam, kas patiesībā esam, kļūst arvien nedzirdamāks un vārāks. Tas, ko eneagramma dēvē par deviņām kaislībām jeb saknes grēkiem ir līdzekļi, ar kuriem mēs istenojam šos ārpusaules uzspiestos ideālus. Eneagramma atklāj šos iluzoros ideālus un

konfrontē mūs ar dzīves patieso dilemmu. Tātad tu dzīvo, domā-dams, ka esi labs vecāks, izpalīdzīgs draugs, veiksmīgs biznesmenis, bet pēkšņi eneagramma ļauj ieraudzīt sevi un savus pa-

cilvēks kaut kur uz šīs riņķa līnijas var atrast savu enerģijas punktu un izsekot, kā tas virzās un harmonē.

Nav vienprātības jautājumā par to, kas šo zīmi ir radījis vai at-

ka ceļu pie Dieva kavē un sirdsmieru gūt līdz deviņi ļaunumi. Un galvenā ir alkatība, kas ietver visus pārējos ļaunumus. Trīs pieder pie jutēkliski materiālās pasaules: alkatība, netiklība,

visaptverošs simbols, kas attēlo kosmosa harmonisko struktūru un dinamiku. Eneagramu viņš uzgājis kādā sūfiju klosterī, taču līdz šodienai nevienam nav izdevies atklāt, tieši kurā. Gurdžijevs eneagrammu dēvēja par gudrības akmeni un paziņoja, ka pat "slepenajā literatūrā par to neko neatradīsiet", jo eneagramma esot tik ļoti svarīga un īpaša, ar tik lielu nozīmi, ka nav izpauzama kuram katram ziņkārīgajam. Mācību par deviņiem eneagrammiem radījis psihologs un mistiķis Oskars Ičazo. Viņš apgalvo, ka patiesības figūru eneagrammu saņēmis no sūfijiem Pāmīrā un eņģeliem, kas pie viņa nākuši vizijās. Ičazo mācība divdesmitā gadsimta 70. gados Amerikā izraisīja īstu eneagrammu bumu – tika rīkoti dažnedažādi semināri un izdotas kaudzēm grāmatu. Eneagramma. Deviņas dvēseles sejas autori apgalvo, ka pat jezuiti izmanto eneagrammu kā dvēseļu aprūpes līdzekli un garīgo vingrinājumu modeli. Tā varot būt nodēvēta psihoterapeitiem, un kliniskie pētījumi ASV esot devuši pārsteidzošus rezultātus.

tiesos mērķus un nolūkus no malas, kā filmā. Domāji, ka esi Džeimss Bonds, bet patiesībā izrādās, ka esi misters Bīns... Visai bieži šie atklājumi nav sevišķi glaimojoši, tāpēc nav brīnums, ka, iepazīstot savu eneagrammu, pirmā reakcija ir pretestība.

No tuksnešu tēviem līdz dižpārdokļiem

Eneagramma (no grieķu valodas *ennea* – deviņi, *gramma* – zīme jeb figūra) tiek attēlota kā aplis, kura iekšienē līnijas veido zvaigznei līdzīgu zīmi. Tā simbolizē pilnību un attēlo visas cilvēces garīgo shēmu jeb karti. Uz riņķa līnijas ik pēc 40 grādiem izvietoti punkti, ko apzīmē ar skaitļiem no viens līdz deviņi. Katrs eneagrammas punkts atklāj noteiktu enerģētisko stāvokli, taču pārejas starp tiem ir plūstošas. Punktu savienojošās līnijas norāda uz noteiktu enerģētisko punktu dinamiku. Katrs

klājis. Ir daudz spekulāciju, un iespējams, tieši noslēpums, kurā šī zīme tika, piešķir tai pievilcību. Nav zināms neviens patiešām sens un autentisks dokuments, kurā eneagramma būtu attēlota tāda, kādu to izmanto šodien, tāpēc skeptiķi uzskata, ka eneagramma ir radusies pavisam nesen – *new age* reliģiskās kustības ietvaros un tiek izmantota kā lielisks peļņas avots. Tiek rīkoti semināri, kas sola atklāt, kura profesija katra eneagrammas tipa pārstāvjiem ir vispiemērotākā, kāda diēta der un kāds dzīvesbiedrs jāizvēlas. Tiek izdotas arvien jaunas grāmatas un rādītāji testi, kas sola palīdzēt atklāt cilvēka īsto seju un iegūt laimi, veiksmi, harmoniju.

Eneagrammas praktizētāji stāsta, ka tās aizsākumi meklējami pirms vairākiem tūkstošiem gadu Tuvajos Austrumos, kur dzimušas visas lielās reliģijas. Paralēles ar eneagrammu saskatītas Nitrijas tuksneša vientuļnieka Tēva Evagrija no Pontas mācībā,

skopums; trīs raisa pārlietu uztrauktas dvēseles: skumīgums, dusmas, slinkums; trīs pieder pie garīgās jomas: godkāre, nenovīdība, lepība. Evagrijam pieder vārdi "Ja tu gribi iepazīt Dievu, vispirms iepazīsti pats sevi".

Nākamā lielā celāzīme, pie kura apstājas eneagrammas vēstures skaidrotāji, ir filozofs, rakstnieks un svēto kārtā ieceltais franciskānis Ramons Lulls, kurš uzskatīja, ka Dievam ir deviņi vārdi jeb īpašības. Tos viņš pulksteņa rādītāju kustības virzienā izvietoja uz riņķa līnijas. Lulls radīja figūru – apli ievilkta deviņu staru zvaigzni, kuras centrs ir Dievs, bet stari ir viņa īpašības. Lulla figūra ir līdzīga eneagrammas zīmei.

Jau skaidrāk saņemamas pēdas ved pie Georģa Gurdžijeva, noslēpumainas un pretrunīgas personības, kas pats sevi dēvēja par "pitagorisko grieķi" un "ezoterisko kristieti". 1916. gadā viņš Rietumu pasaulei atklāja eneagrammu. Gurdžijevam tas bija

Kā kļūt par gaišregi

Eneagrammas zinātnājs cītiem varot šķīst kā gaišregis, apgalvo tai veltītu grāmatu autors priesteris Ričards Rors. Viņš pie eneagrammas nonācis vēl pirms ordinēšanas par priesteri, kad noslēpumaino zīmi apmainīja pret klusēšanas solījumu atklājis kāds jezuits. Tobrīd Roram šķīstis, ka no acīm nokrit zvaigzne. Viņš paskatījies uz sevi kā filmā un redzējis savu līdz šim neredzamo aplamo ricību, kaislības un grēkus. Kad pie viņa nākuši cilvēki, jau sarunas gaitā viņš noteicis, pie kura no deviņiem tipiemi preti sēdošais pieder, spējis formulēt šā cilvēka enerģiju jeb uztveres stilu. Pēc paša apgalvotā, viņš "lasījis cilvēku dvēselēs kā grāmatās", un viņa vērojumi bijuši tik precīzi, ka drīz viņš ieguvis gaišreģa slavu. Tā arī kādreiz eneagramma esot lietota. Rors gan bridina, ka sākumā varot būt kļūdas, jo ārējās pazīmes var aizvest uz nepareizo pusi, taču ar laiku atklāsies īstās enerģijas.

ZĪMĒJUMS: KĀRLIS VILĪTIS

Talants – dāvana vai lāsts?

Izradās, tieši talanti un dotības ved cilvēku postā. Tiklīdz to ir pārāk daudz, tās kļūst par lāstu. Gandrīz visās garīgajās tradīcijās izskan brīdinājums kaut kam pārāk nepieķerties. Uz to jau norādījuši tuksnešu tēvi, un eneagramma šīs zināšanas no jauna aktualizē. Ja kaut kas padodas īpaši labi, cilvēks tam nododas pilnībā un to savu dzīves daļu, ko iepazīs vai uzskata par nozīmīgu, uzdod par dzīvi kopumā. Vienkāršākie piemēri: biznesmenis, kas visu dzīvi velta biznesam, māte, kas ziedojas bērniem. Svarīgi ir saprast savas kaislības, lai iemācītos pasauli uztvert objektīvāk. Tieši grēks jeb vēl neatbrīvotais pasaules skatījums palīdz tikt pie dzinējspēka. Grēks ir veids, kā dzīvei piešķiram virzienu un mērķi. Katram ir kāda viena galvenā ļaunuma sakne, dilemma, mīlākais grēks, kas visām dzīves jomām piešķir isto garšu un krāsu. Pirmais solis – saprast, kas esi. Pēc tam – apzināties, kas ir tavs kārdinājums, grēks. Kad tas ir skaidrs, atklājas tieši pretējais un izrādās, ka tavas patiesās gara dāvanas ir tieši pretējas. Tie, kas grēkojuši ar melīgumu, spējīgi uz lielu patiesību, tie, kas kontrolējuši un dusmojušies, – uz gaišu pašlībumu. Pēc tam tiek noskaidrots, kas esi patiesībā, kāds ir tavs dzīves uzdevums.

Tāču eneagrammas speciālisti brīdina: pirms šajā pasaulē nav nodzīvoti vismaz 30 gadi, labāk eneagrammai klāt neķerties. "Jaunība vēl cer uz lielo laimestu", tāpēc, mēģinot pārāk agri izprast sevi, var "sabojāt visu prieku par dzīves spēli". Taču, kad kāds laicīgi nodzīvots ar konkrētu pastēlu, sāk likties, ka tajā nav nemaz tik ērti, kaut arī to ir bail zaudēt. Tieši ap četrdesmit, proti, dzīves vidū, slēpjoties vislielākās iespējas kritiski izvērtēt līdz tam sasniegto un mainīties.

Tomēr, iedziļinoties deviņu tipu aprakstā, vēlamam pajautāt: kāds es biju divdesmit gadu vecumā, jo tas ir posms, kad cilvēks vistiešāk un atklātāk smēlas no sava galvenā enerģijas avota.

PRAKTISKĀ DAĻA Lai iepazītu savu eneagrammas tipu, vajadzētu izlasīt vismaz vienu grāmatu par šo tematu vai aizpildīt kādu no daudzajiem speciāli izstrādātajiem eneagrammas testiem. Iesākumam piedāvājam aprakstu skices, kurās izvilktā esence par katram tipam raksturīgāko. Ja, lasot kādu aprakstu, jūtat, ka kļūst neomulīgi, proti, jums šāda persona nepavisam nešķiet simpātiska, vērts apstāties un padomāt, jo bieži vien šādas negatīvas emocijas ir kritērijs, ka esat atraduši savu eneagrammas tipu. Īstenās atdāsmes mirklis reizēm tiek dēvēts arī par ahā efektu. Taču nedrīkst aizmirst, ka katra grēka jeb trūkuma pretējā pusē ir dievišķās īpašības jeb dāvanas. Un, izprotot sevi, minusus var pārvērst plusos. Soli pa solim izpētot visus deviņus eneagrammas tipus, atklājas patiesība par sevi pašu.

No mūsu punkta iziet līnijas, kas ved uz citiem centriem, kuri savukārt ir mūsu miera ostas vai stresa punkti. Tāpat katram tipam ir arī spārni, kas pieskaras blakus esošajiem punktiem un no tiem izstarotajai enerģijai. Piemēram, 8 spārni būs 7 un 9. Vēl ir dažādi veidi, kā, skatoties uz eneagrammas grafisko attēlu, interpretēt katra tipa raksturu un personību.

KATRS NO TIPIEM PIEDER PIE VIENAS NO TRIM GRUPĀM:

- + **vēdera cilvēki** – seksuālā tipa grupa;
- + **sirds cilvēki** – sociālais tips;
- + **galvas cilvēki** – pašpietiekamie. Katrā cilvēkā dominē viens no šiem ķermeņa centriem.

8, 9, 1

VĒDERS, ĶERMENIS
Naidīgais tips. Reaģē instinkti. Spēcīgākie maņu orgāni: ausis un deguns. Dzīvi uztver kā kaujas lauku. Lielākoties agresīvi, cenšas izcīnīt savu medību teritoriju. Iepazīstoties saka: te nu es esmu, ņemiet par labu! Ja klājas slikti, vaino sevi. Bailēs labi paslēptas aiz pašapzinīgas fasādes. Iekšēji bieži plosa šaubas. Ja meditācija, tad tikai tāda, kas ļauj saglabāt kontroli pār sevi un savu ķermeni. Uzdevums – izaugt līdz istai mīlestībai.

2, 3, 4 SIRDĀS UN SAJŪTAS

Noteicošā ir jūtu pasaule, interesē cilvēku attiecības. Atkarīgie, sajūtu cilvēki. Sevi izjūt, reaģējot uz citu cilvēku emocijām un izturēšanos. Paši sevi nepazinās un rosās, lai izjustu citu labvēlību. Spēcīgākās maņas: tauste un garša. Viņus visvairāk interesē tas, ko citi par viņiem domā. Viņi nereti zina par visiem labāk. Ārēji harmoniskas, pozitīvas būtnes, nodevušās rūpēm par citiem, bet iekšēji nereti skumji, nespējīgi un nokaunējušies. Svarīgākais ir iemācīties būt vieniem. Ja iemācās izprast un novērtēt savu organismu, spēj izprast sevi. Tas var būt labs palīgs ceļā uz sevi, bet viņi pret to izturas pretrunīgi.

5, 6, 7 GALVA UN DOMĀŠANA

Ikvienā situācijā vispirms pakāpsies soli atpakaļ, lai padomātu. Uztver ar acīm. Grib atrast savu vietu. Dzīvi uztver kā noslēpumu vai mīklu, kas jāatmin. Rīcība parasti mierīga, lietišķa. Vispirms domā, pēc tam dara. Ārēji atstāj pārliecināta un gudra cilvēka iespaidu, iekšēji bieži jūtas kā izolētas, apjukušas būtnes, kam trūkst dzīves jēgas. Svarīgi iemācīties spert soli no domāšanas uz darīšanu, no izolācijas uz kopību.

Vairāk par eneagrammu varat uzzināt apgāda Zvaigzne ABC izdotajā grāmatā Eneagramma. Deviņas dvēseles sejas

- 1. Raksturīgās iezīmes
- 2. Dilemma/kārdinājums
- 3. Saknes grēki/kaislības
- 4. Izaicinājums/uzdevums

PIRMIE

OTRIE

TREŠIE

CETURTIE

PIEKTIE

1. Ideālisti, kuru vēlme ir padarīt šo pasauli labāku. Grūti pieņemt citu nepilnības, bet visgrūtāk – savējās. Nemitīga frustrācija, jo dzīve un cilvēki nav tādi, kādiem tie būtu jābūt.
Simboli: terjers, kas atņirdzis zobus, skudra un bite.
Krāsa: sudrabainā.

2. Nemitīgie pilnības meklējumi tos dara līdzīgus Donam Kihotam neuzvaramajā cīņā ar vējdzināvam. Darbaholisms ir veids kā nolaist tvaiku. Savas iekšējās pasaules kontrolfrīki.

3. **Minuss:** dusmas.
Plus: gaiša palāviņa.

4. Pasmieties par sevi. Atstāt netīros traukus izlietnē, uzvarīt kafiju un ieliet krūzītē ar uzrakstu *A clean house is a sign of a wasted life* (tīra māja ir zīme tam, ka tiek izniekota dzīve).

1. Altruisti, kuri grib apmīlot un pabarot visu pasauli. Viņi tic, ka viņus mīlēs, ja būs labi un paši mīlēs. Taču aiz tā slēpjas vēlme patikt un atkarība no citu mīlestības (nereti arī no seksa un šokolādes).
Simboli: kakis, kas atnāk, lai saņemtu sev pienākošos glāstu porciju, ēzelis, kas panes visu, ko uzkrauj, un kucēns, kas gatavs nolaizīt visu.
Krāsa: sarkanā.

2. Domāt par citiem, lai nebūtu jādodomā par sevi pašu.

3. **Minusi:** lepnums un augstprātība: "Es spēju vairāk mīlēt un esmu jūtīgāks par pārējiem."
Plus: kad minuss pārvēršas par plusu, patiesi pazemīgi.

4. Izliet ar sevi. Visiem mīļš nekad nebūsi un nevajag! Izslēgt televizoru, datoru un telefonu un pabūt vienam klusumā.

1. Apburošie veiksminieki, spēj veidot nepiespiestas attiecības un vieglu gaisotni. Patikami cilvēki. Ideāli projektu vadītāji. Lieliski spoži, harismātiski. Vai es esmu labākais?
Simboli: hameleons un pāvs.
Krāsa: spilgti dzeltenā.

2. Ātrāk, augstāk, tālāk!

3. **Minusi:** meli, krāpšana. Uzskata, ka nav lielas atšķirības starp taisnību un gandrīz taisnību. Lieliski prot apmānīt paši sevi.
Plus: nobriedis trešais ir paties. No pāva kļūst par ērgli.

4. Atteikties no aplausiem. Iznirt dziļumā. Izlasīt grāmatu no vāka līdz vākam un pēc katras nodaļas pārdomāt izlasīto, nevis izdarīt secinājumus pēc virsrakstiem.

1. Jūtīgie, kas savus pārdzīvojumus izlej dzejā, mūzikā un mākslā. Dzīvo bezapziņas un simbolu pasaulē, nevis reālajā dzīvē. Melna samta žakete, berete uz vienas auss, ap kaklu nevērīgi apmesta violeta šalle. Kaut kur citur, tālumā ir viņu laimes zeme.
Simboli: dūdojošs balodis un basets ar neizsakāmi skumjām acīm, molusks, austere, kas smilšu graudiņu pārvērš pērlē.
Krāsa: gaiši violetā.

2. Krampjaina vēlme pēc īstuma ceturto padara īpaši uzkrītoši mākslotus.

3. **Minusi:** skaudība, bailes, ka kāds varētu būt interesantāks par viņu.
Plus: kad minuss pārvēršas par plusu, viņu lielākā rota ir emocionāla nosvērtība.

4. Uzvilkt treniņtērpu un piedalīties lielajā pavasara talkā. Vakarā aiziet uz kino, nopirkt popkornu un smieties līdz asarām par dumjiem jokiem kopā ar pārējiem skatītājiem zālē.

1. Pētnieki, atklājēji un izgudrotāji, kuru galva pilna jaunām idejām. Filozofi un reliģiskie mistiķi. Krāj ne tikai jaunas zināšanas, bet nereti arī visu citu – no pastmarkām līdz zalus paliktnišiem. Bieži pirms 20 gadu vecuma nēsā brilles, jo, visā iedziļinoties, tiek pārpūlētas acis.
Simboli: pūce, kas ar savām nekustīgajām acīm visu redz, bet pati nav viegli samana, lapsa ar šaurām acīm un izcilu ožu, kas medī viena, kāmis, kas aiz vaiga uzkrājis sēklinas nebalta dienai.
Krāsa: zilā.

2. Zināšanas – vēl viena grāmata, vēl viens kurss, vēl viens grāds –, jo tās nozīmē arī varu.

3. **Minuss:** savtība. Ir krājēji, nevis devēji.
Plus: objektivitāte.
Gan plus, gan minuss: nepieķeršanās.

4. Kaislīgi iemīlēties un zaudēt galvu.

SESTIE

SEPTĪTIE

ASTOTIE

DEVĪTIE

1. Raksturīgās iezīmes
2. Dilemma/kārdinājums
3. Saknes grēki/kaislības
4. Izaicinājums/uzdevums

Viedokļi

PRET ARTŪRS UTINĀNS, psihoterapeits, RSU

Psihosomatiskās medicīnas un psihoterapijas katedras pasniedzējs savā interneta blogā *Sapņu pārdevēji* par eneagrammu raksta:

“Šādu viedokļi par zināšanu turēšanu noslēpumā atrodam visu ezoteristu, okultistu, gnostiku, astrologu un arī eneagrāfistu darbos. Bet kāpēc galā tiek uzsvērts noslēpums? Vai tas nav tādēļ, lai piedotu savai precei, kas patiesībā ir parasts zīmējums (kopā ar mūžsenām fantāzijām par cilvēku tipiēm un uzvedības motīviem), labāku noietu? (...) Eneagramma nepalīdzēs atbildēt uz jautājumu “Kas es esmu?”. Vai arī tā dos falšu atbildi uz šo jautājumu, respektīvi, sapni, pašapmānu. Ko iegūs tie, kas tic šim “dzīvajam kustības simbolam”? Drīzāk varētu teikt, ka tikai kārtējo nekādā patiesībā nebalstīto ideju savā galvā. Viņi iegūs kārtējās vispārīgās fantāzijas par cilvēku tipoloģiju un cilvēka uzvedības motīvāciju. (...) Vai eneati palīdzēs cilvēkiem labāk saprast citam citu? Diez vai. Tipu izdalīšana globāli nepalīdz saprast citu cilvēku motīvus: kāpēc tie dusmojas, kļūd, pārtrauc attiecības, ir slinki, parazitē viens uz otra rēķina vai palīdz viens otram? (...) Maģiskā domāšana: un ticība paranormāliem spēkiem pieder smadzeņu automātiskajām reakcijām, ko mūsos iekodējusi evolūcija un kas veidojas, veido un turpmāk veidos pieprasījumu pēc maģijas, ezoteriskā, mistiskā, okultā un paranormālā.”

PAR Rīgas Lutera draudzes mājaslapā atrodama šāda informācija

par eneagrammu: “Cilvēks ir būtne, kuras aicinājums ir augt, mainīties, kļūstot par labāko cilvēku sava rakstura robežās. Tāpēc eneagramma veids, kā pazīt un atklāt garīgi pārmaiņu un pamošanās ceļu, jo tā mūs konfrontē ar standartiem un likumbām, kuru pakļautībā mēs neapzināti dzīvojam.” ●

1. Uzticami komandas biedri, uzticīgi un sirsnīgi draugi. Prot pasmieties. Piemīt sestais prāts.

Simboli: zakīši, kuri, iečaboties lapām, metas bēgt, maza pelīte, arī vilks un uzticamais, paklausīgais vācu aitu suns. Taču, ienaidnieku tuvumā dzīvojot, attīstījušās izdzīvošanai svarīgas iezīmes: kažoka maiņa, lai maskētos, un cilpu mešana, zibenīgi bēgot.
Krāsa: smilšu.

2. Pārlika tieksme pēc drošības un uzticēšanās autoritātēm. Interesanti, ka sestie visbiežāk ir ne vien tiesneši, prokurori, detektīvi, policisti un krimināloromānu autori, bet arī noziedznieki.

3. **Minuss:** bailes. Galvā bieži dzimst apokaliptiski scenāriji.
Plusi: lojāli, pašaieliedzīgi, ar augstu atbildības izjūtu. Kasmīgi cīnītāji par kopējo lietu. Varoņi, kas, nedomājot par savu drošību un dzīvību, metas uz ledu glābt āliņģi iekritušo.

4. Apgūt dzūdo un visus ķermeņa vingrinājumus, kas stiprina pašapziņu. Uzņemties pašam atbildību par savu dzīvi un jūtām!

1. Dzīve ir pārsteigumu pilna dāvana, brīnumaina Disnejlenda, par ko viņi nebeidz vien brīnīties. Srdīdīgi, rotaļīgi, šarmanti saulstarīni. Taču visu pārkrāso gaišos toņos, lai tikai: nelaistu tuvumā skumjas, neieskaftos savā dvēselē. Viņu raksturīgākie izsaučieni: “Superīgi! Burvīgi!”
Simboli: pērtiķis, kas lēk no koka uz koku, un ēdelfigs kāpurs, kas pārvēršas par kūniņu un skaistu tauriņu.
Krāsa: zaļa.

2. Multimākslinieki, kas prot visu, bet tā isti neko. Sāpes un zaudējumus nevis izdzīvo, bet noliedz.

3. **Minuss:** mērenības trūkums jeb negausība. Dzīve ir nemitīga ballīte.
Plusi: lietišķums.

4. Laime bez palīgīdzekļiem: bez žurnālu kaudzītes, mūzikas austiņām un klēpjdatora. Vienkārši nogulties smiltīs un priecāties par sauli. Rudenī doties vientulā pastaigā gar jūras krastu. Seklā prieka vietā izbaudīt dziļo. Kļūt pieaugušam!

1. Jau agri gūst pārliecību, ka dzīve nav rožu dārzs, tāpēc aizsardzībai uzaudzē ērkšķus. Skarbie mačo, kas bieži pārsniedz ātrumu un dzīvo uz riska robežas. Taisnīgi, atklāti un tieši. Uz viņu solījumiem var paļauties. Taču aiz cietās čaulas slēpjas maigs kodols.
Simboli: degunradzis, klaburčūska, tīģeris, vērsis, kas ar toreatoru cīnās uz dzīvību un nāvi.
Krāsas: melnā un baltā.

2. Cīņa par taisnīgumu pārlietu aizrauj, tāpēc var paši sevi iecelt par taisnajiem soģiem.

3. **Minusi:** nekaunība, neciena. Var citiem izvirzīt augstas garīgās prasības, taču paši absolūti neņem tās vērā.
Plusi: līderi un revolucionāri, kas mudina citus izmantot savu patieso potenciālu. Nevainīgums, jo sirds dziļumos ievainojams bērns, kas uzticas cilvēkiem.

4. Iemācīties, ka palūgt piedošanu ir nevis vājums, bet spēks. Laiku pa laikam ir atviegloties un veselīgi izraudāties, skatoties kādu melodrāmu.

1. Miera nesēji, kas daudziem ļauj justies saprastiem un pieņemtiem. Šķiet, viņu klātbūtne nomierina uz līdzsvaru. Un neviens nenojauš, ka viņi paši bieži izjūt nemieru un bailes. Atrodas eneagrammas virsotnē, jo raksturo to, kāda bija tehnoloģiju nesamaitātā cilvēka būtība.
Simboli: liels un smagnējs zilonis, delfīns.
Krāsa: zelta.

2. Sevis noniecināšana. Aiz pazemības slēpjas liekuļota pieticība un bailes parādīt sevi citiem.

3. **Minuss:** slinkums. Viņi ir laiski un grūti iekustināmi. Kāpēc stāvēt, ja var sēdēt?
Plusi: tomēr, ja pieņem lēmumu, rīkojas, un neviens tos nespēj atturēt. Lieliski vidutāji un miera nesēji.

4. Labi paslēptā cinisma pārvarēšana. Nokratīt visu nebūtisko un atklāt ko patiešām būtisku, jo deviņi uz to ir spējīgi.

ASTAROTS

Rūnu talismani – Tavas veselības sargi!

Rūnas ir vienas no noslēpumainākajām un spēcīgākajām maģiskajām zīmēm. Rūnu slepenajos simbolos ir ietverti priekšstati par dabā un visumā valdošajiem spēkiem, jo katrs rūnas simbols var kalpot par līdzekli visuma palīdzības saņemšanai. Rūnas spēj aizsargāt no slimībām un palīdz atveseļoties. Gadsimtiem ilgi skandināvu dziednieki šīs slepenās zināšanas nodeva no paaudzes paaudzē, taču pavisam nesen notikušajā skandināvu dziednieku sapulcē tika nolemts daļu no rūnu noslēpumiem atklāt, piedāvājot rūnu veselības talismanus. Ar salona ASTAROTS starpniecību ir iespējams pasūtīt rūnu talismanus arī Latvijā. Talismanu skaits ir ļoti ierobežots, tāpēc tikai retajam būs iespēja iegūt rūnu slepenās maģijas talismanus.

ALGIZ

Ar šo rūnu tiek saistīta eņģeļu palīdzība, dziedniecībā tiek izmantota bezmiega gadījumos.

EHWAZ

Šī rūna lieliski palīdz galvas sāpju gadījumos. Šamani iesaka to nēsāt ikreiz, kad uznāk pēkšņas un stipras galvassāpes.

OTHALA

Dziedniecībā šo rūnu izmanto tikai un vienīgi aknu slimību gadījumos.

ANSUZ

Šo rūnu skandināvu šamani galvenokārt iesaka bērniem. Spēcīgs bērnu aizsargs.

WUNJO

Šīs gaišās rūnas maģiskā nozīme ir izsaukt prieku, enerģijas pieplūdumu, bet dziedniecībā tā tiek izmantota kā spēcīgs imunitātes stiprinātājs.

JERA

Maģijā rūna veicina kādas svarīgas lietas veiksmīgu iznākumu, bet dziedniecībā to galvenokārt izmanto, lai panāktu ātru izveseļošanos.

SOWILO

Šo rūnu iesaka kā talismanu, kas palīdz samazināt svaru, tā palīdz arī organisma vielmaiņas regulēšanā.

MANNAZ

Šī rūna, kas palīdz gan matu izkrišanas gadījumā, gan arī atbild par visām cilvēka maņām: redzi, ožu un dzirdi.

DAGAZ

Šī rūna tiek izmantota kā aizsargs kuņģa slimību gadījumos, kā arī ietilgušu slimību ārstēšanai.

ISA

Ar šīs rūnas palīdzību iespējams apstādināt un "iesaldēt" negatīvo teiksmi pret alkoholu un nikotīnu.

GEBO

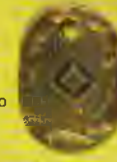
Partnerattiecību rūna, tāpēc dziedniecībā tiek ieteikta gan vīriešiem, gan sievietēm. Palīdz atrisināt seksuālas dabas problēmas. Rūnas spēks palielinās, ja to nēsā abi partneri.

THURISAZ

Šī rūna efektīvi palīdz locītavu slimību gadījumā. Talismanu spēj aizsargāt pret jebkura veida sāpēm.

INGWAZ

Viena no varenākajām rūnām. Var tikt izmantota impotences un neauglības gadījumā, kā arī hroniska noguruma gadījumā.

BERKANO

Ļoti bieži tiek izmantota aizsardzības un ārstniecības burvestībās. Dziedniecībā to izmanto nieru slimību gadījumos.

PERTHRO

Tiek izmantota, lai uzlabotu redzi un ar redzi saistīto slimību dziedāšanā.

URUZ

Šo rūnu vēl mēdz dēvēt arī par speka rūnu. Dziedniecībā tā tiek pielietota kā talismanu, kas palīdz dziedēt sirds slimības.

KENAZ

Sieviešu rūna. Šī rūna dod spēku un enerģiju tieši sievietēm. Kā veselības talismanu palīdz arī pie dažādām ginekoloģiskām slimībām.

NAUTHIZ

Spēka un prāta rūna. Dziednieki to iesaka gan nervu slimību gadījumos, gan depresijas ārstēšanai, gan vispārējas enerģijas iegūšanai.

LAGUZ

Galvenokārt tiek izmantotākā talismanu, kas palīdz vairo dziedzera saslimšanas gadījumā.

TIWAZ

Maģijā to sauc par karotāju rūnu, bet dziedniecībā tā tiek ieteikta vīriešiem un dēvēta par "vīriešu spēka" rūnu. Palīdz uzlabot potenci un dziedina prostatas problēmas.

EIHWAZ

Skandināvu dziednieki šo rūnu iesaka nēsāt cilvēkiem ar nestabilu un svārstīgu asinsspiedienu.

HAGALAZ

Gan maģijā, gan dziedniecībā rūnai ir tikai viena nozīme – tā ir ļoti spēcīga aizsardzība pret "jauno aci", skauģiem un nelabvējiem.

RAIDHO

Palīdz mugurkaula slimību gadījumos.

FEHU

Rūnas maģiskā pielietošana ir diezgan plaša. Tā piesaista enerģiju un aizsargā pret slimībām. Tiek lietota kā spēcīgs aizsargs pret dažādām slimībām.

Lai sekmīgi darbotos ar rūnām, obligāti jāievēro šādi principi

- ticība rūnas spēkam, • godprātīgi nolūki, • cieņa un godbijība pret rūnu.

Viena rūnu talismanu cena Ls 3,49 + pasta izdevumi. Visiem rūnu talismaniem ir pievienota instrukcija kā tos pareizi enerģētiski attīrīt un uzlādēt. Katrs, kas pasūtīs 3 un vairāk rūnu, dāvanā no salona ASTAROTS saņems kastīti ar 8 virāka smaržkociņiem.

Rūnu pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
www.astarots.lv veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīļi, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taru kārtis un ezotēriski suvenīri

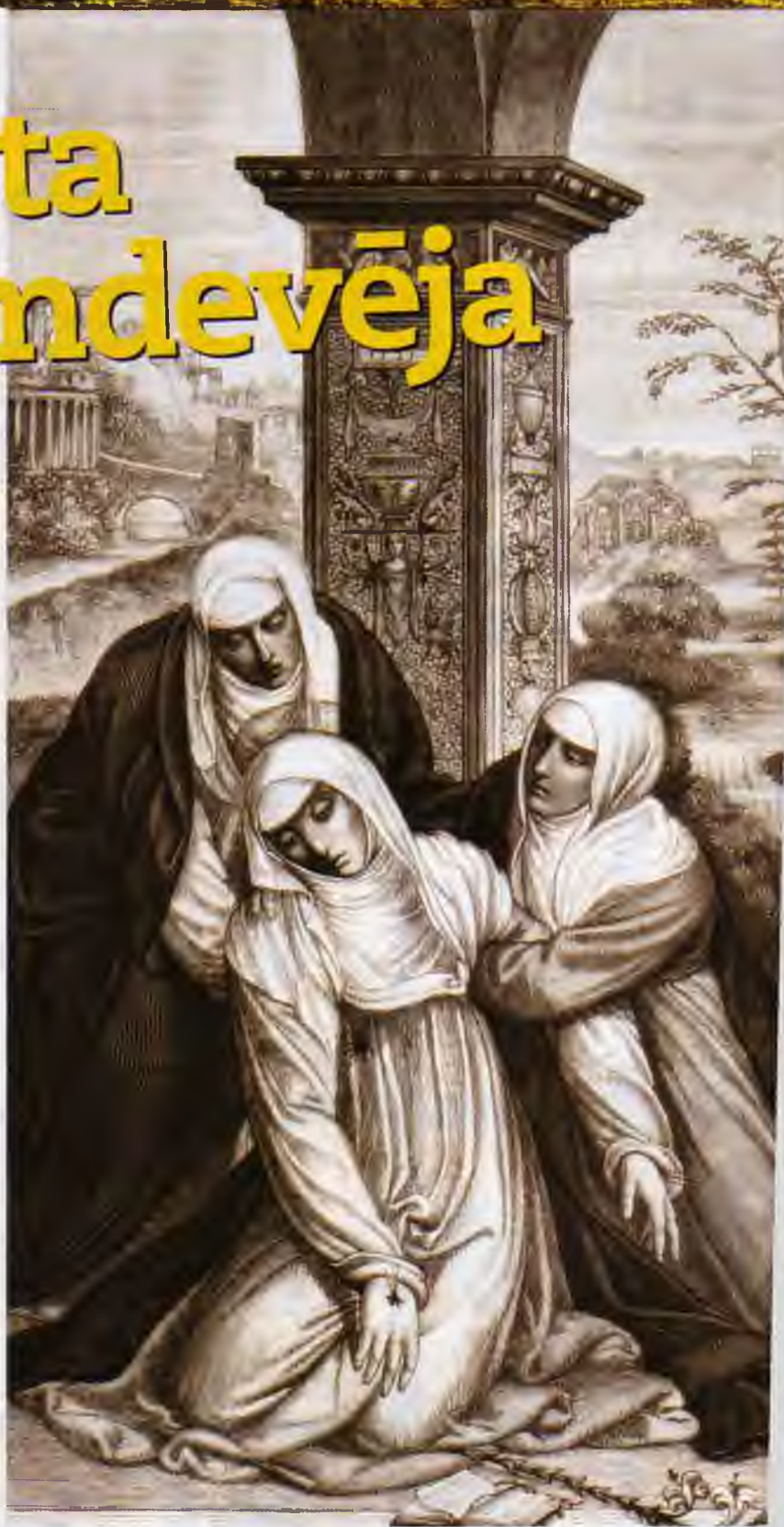
Pāvesta padomdevēja

Baznīcas vēsturē nav daudz sieviešu, kuras būtu respektējuši gan karaļi, gan kardināli, kuru vārdos ieklausītos pat pats katoļu baznīcas galva. Tāda bija **Svētā Katrīne no Sjēnas**, vienkārša dominikāņu mūķene un mistiķe. Ar pūlēm iemācījusies lasīt un rakstīt, viņa uzrakstīja ap četriem simtiem vēstuļu, kurās pauda patiesas rūpes par mieru un satiecību toreizējā Eiropā, dedzīgu aicinājumu atgriezties pie patiesās ticības Kristum, ar kuru viņai bija īpaša mistiska saikne caur vīzijām. "Uguns, kas deg vienmēr" – tā viņa sauca Dievu.

▼ *Auguste Ezeriņa*

SVĒTĀ KATRĪNE NO SJĒNAS

- ✦ Dzimusi Sjēnā, Itālijā, 1347. gada 25. martā
- ✦ Dominikāņu mūķene
- ✦ Mirusi Romā 1380. gada 29. aprīlī
- ✦ Piemiņas diena – 29. aprīlis
- ✦ Pasludināta par svēto 1461. gada 29. jūnijā
- ✦ Mistiķe un baznīcas doktore
- ✦ Eiropas aizbildne

Pirmais mistiskais pārdzīvojums

Katrīna bija divdesmit piektais bērns vilnas krāsotāja ģimenē. Kaut arī tēvam nebija viegli nopelnīt iztiku lielajam bērnu pulciņam, kuplā ģimene bija pārtikusī, vecāki bērnus audzināja stingras ticības un paklausības garā. Bērnībā Katrīne bijusi ļoti jautra un bezrūpīga, bet viss mainījies sešu gadu vecumā, kad viņa redzējusi savu pirmo viziju.

Atgriežoties ar brāli Stefanu no cieme nās pie vecākās māsas Bonaventūras, Katrīne pēkšņi apstājusies ceļa vidū, nedzirdot neko sev apkārt, arī brāļa saucienus pasties. Pēc tam viņa mājās stāstījusi, ka redzusi Pestītāju sēžam kopā ar apustuļiem teri. Pāvilu un Jāni, Pestītājs smaidījis v un izstiepis roku, lai to svētītu. Kaut arī cāki pievērsa maz vēribas bērna runātaj kopš tās dienas viņa nodevās Kristum miesu un dvēseli.

Uz kailiem dēļiem

Kaut arī Katrīnes vecāki bija ticīgi, savai izskatīgajai un jautrajai pastarītei viņi nebija izvēlējušies klostera dzīvi. Kad meitai bija 12 gadi, vecāki mudināja viņu uzposties, kopt savu ārieni, lai varētu atrast piemērotu precinieku, taču Katrine nepiekāpīgi paziņoja, ka nekad neprecēsies. Lai to pierādītu, viņa pati nogrieza savus skaistos brūnos matus. Vecāki sadusmojās par meitas nepaklausību un par sodu lika darīt visus kalpones darbus, nelāva būt vienatnē, liedza atsevišķu istabu. Visus šos pārbaudījumus Katrine panesa ar pacietību. Vēlāk viņa savā apcerējumā par Dieva gādību izteicās, ka Dievs esot viņai iemācījis uzcelt patvertni viņas pašas dvēselē, kur viņa varot mājot tik mierīgi, ka nekāda vētra un nekādas bēdas to nespējot traucēt. Beigās tēvs redzēja, ka viņa centieni ir veltīgi, un atļāva Katrinei dzīvot pēc Dieva aicinājuma. Savu mazo guļamistabu viņa iekārtoja kā klostera celli, gulēja uz kailiem dēļiem, gavēja un lūdzās.

Jēzus dāvinātais gredzens

1363. gadā, sešpadsmit gadu vecumā, Katrine iestājās Sjēnas terciāru klosterī un saņēma dominikāņu 3. ordeņa gandarītāju tērpu. 1366. gada aizgavēni, kad Sjēnas iedzīvotāji nodevās karnevāla priekiem, viņa vīzijā redzēja Kungu Jēzu ar viņa Māti un svēto pulku. Dievmāte paņēma jaunavas roku un sniedza to Jēzum. Tas uzmauca Katrīnes pirkstā skaistu gredzenu, kas nozīmēja, ka viņa ir saderināta ar Jēzu. Katrine tika paskubināta uz drošsirdību, jo nu viņa esot apbruņota ar tādu ticību, kas uzvarēs visus ienaidnieku uzbrukumus. Gredzens palika redzams tikai Katrinei, citi cilvēki to neredzēja.

Tāpat kā daudziem lielajiem svētajiem, arī Katrinei nācās piedzīvot vislielākos pārbaudījumus un kārdinājumus, kuros nesāņēma mierinājumu pat no Dieva. Tomēr to visu viņa panesa pacietībā un lēnprātība. Ar savu aso prātu un šarmu viņa piesaistīja dažādu kārtu cilvēkus, pie Katrīnes tiecās gan nabagi, gan augstmaņi.

Dievmāte paņēma jaunavas roku un sniedza to Jēzum.

Tas uzmauca Katrīnes pirkstā skaistu gredzenu, kas nozīmēja, ka viņa ir saderināta ar Jēzu.

LŪGŠANA

SVĒTAJAI KATRĪNEI NO SJĒNAS

Kungs Dievs, kas Svētajai Katrīnei ļāvi dziļā mīlestībā apdomāt mūsu Pestītāja ciešanas un kalpot Viņa baznīcai, uzklausi mūs viņas aizbildniecības dēļ, lai tauta, kas piedalās Kristus upurī, varētu priecāties viņa atnākšanas dienā. Mēs tevi lūdzam mūsu Kunga Jēzus Kristus, Tava Dēla, vārdā, kas ar tevi dzīvo un valda visos mūžu mūžos. Amen!

Slimnieku kopēja

Katrīnes ikdienas darbs bija apkopt slimos. Slimnīcās viņa vienmēr deva priekšroku vissmagākajiem un atbaidošākajiem slimniekiem. Kaut arī tie pret viņu nereti izturējās rupji, Katrine viņus kopa ar vislielāko mīlestību un rūpību.

1374. gadā Itāliju skāra melnā sērga – mēris. Drošsirdīgi un ar varonīgu pašaielīdzību Katrine kopa slimos un steidzās palīgā mirstošajiem. Viņas vārdiem piemita milzīgs spēks, daudzi grēcinieki atgriezās pie Dieva, citi atguva veselību, pateicoties tieši viņas aizlūgumam. Mēra laikā Katrine saņēma arī stigmas – Jēzus Kristus brūču zīmes savā ķermenī. Tas notika 1375. gadā Pizas Sv. Kristīnes baznīcā. Raugoties uz Krustā sisto, viņa nonāca ekstāzē, viņai likās, ka no krustā sistā tēla izplūst pieci sarkani stari, kas pārdūra viņas rokas, kājas un sirdi. Aiz sāpēm Katrine zaudēja samaņu. Brūces tai palika visu dzīvi, kaut gan citi tās varēja redzēt tikai pēc viņas naves.

Spilgta diplomāte

Katrīnes slava izplatījās aiz Itālijas robežām, daudzi meklēja padomu pie svētās. Sjēnu toreiz satricināja ģimeņu ienaidis un pilsoņu kari. Nevarēdami tikt galā ar nemieriem, ciemu vecākie, pilskungji un valdnieki sauca Katrīni palīgā kā šķirējtiesnesi un miera nodibinātāju.

Katrīne darbojās kā vidutāja cīņās starp Itālijas pilsētām un firstiem. Viņa mudināja reformēt baznīcu un aicināja visu kārtu kristiešus atgriezties pie ticības. Meitene, kas ar pūlēm bija iemācījusies lasīt, atstājusi 380 vēstules, kurās mudināja Francijas karali izbeigt cīņas ar Angliju un labāk karot ar musulmaņiem, aicināja pāvestu atgriezties no Aviņonas Romā un atjaunot cīņā par varu iegrimušo baznīcu. Pateicoties Katrīnes ietekmei un svētumam, pāvests Gregors XI tik tiešām 1377. gadā atgriezās Romā, kaut arī baidījās no franču kardinālu nepiekāpības. Riskējot ar savu dzīvību, Katrine devās uz Florenci, kas bija saskaldīta partijas un nostājusies pret pāvestu. Pēc Gregora XI nāves 1378. gadā Romā ievēlēja jaunu pāvestu Urbānu VI, bet Aviņonā daži neapmierinā-

Meitene, kas ar pūlēm bija iemācījusies lasīt, atstājusi 380 vēstules, kurās mudināja Francijas karali izbeigt cīņas ar Angliju.

tie franču kardināli ievēlēja savu – nelikumīgu – pāvestu. Ta katoļu baznīca tika sašķelta, un Katrine darīja visu, lai panāktu likumīgā pāvesta atzīšanu.

Mirst, lai glābtu baznīcu

1380. gadā Katrine kādā mistiskā vīzijā redzēja baznīcas sliktu stāvokli, kas viņu pavisam satricēja. Viņa piedāvāja sevi par upuri, lai to glābtu. Pēc tam viņa vairs īsti neatveseļojās, tomēr katru ritu devās svētoceļojumā divus kilometrus uz Svētā Pētera kapu, kur lūdzās par baznīcas vienotību un mieru. 21. aprīlī Katrine tika paralizēta no jostasvietas līdz kājām un astoņas dienas vēlāk 33 gadu vecumā nomira.

Katrīnes mirstīgās atliekas atdusas Romā *S. Maria sopra Minerva* baznīcā zem galvenā altāra. 1970. gadā pāvests Pāvils VI iecēla viņu par baznīcas doktori. Viņa tiek godināta kā Eiropas aizbildne. ☉

Mandalu zīmēšana
Mandalu terapija

www.mandalupasaule.lv

Sarmīte Makarova
sertificēta ekstrasesense, dziedniece
un psihomorfomacioloģe

mob.tel.: 20395621
sarmite@mandalupasaule.lv

Mēness uzmodinātie

Ja guļošam cilvēkam mēness iespīd mutē, varot kļūt mēnesssirdzīgs, – vēsta tautas ticējums. Lai arī mūsdienās daudzas lietas var izskaidrot, par un ap mēnesssirdzību joprojām vijas mistiski stāsti un skaidrojumi.

▼ *Evija Pozņaka*

Konsultējuši: dziednieks un psihoterapeits **OSKARS PEIPIŅŠ**, dziedniece un ekstrasense **GAIDA LĀKUTE**, ezoterikas speciāliste **KRISTĪNE DUNSKA** un miega ārste **IJA CIMDIŅA**

Viduslaikos bija viena recepte, ko iesākt ar mēnesssirdzīgajiem dedzināt sārtā vai slicināt. Toreiz tika uzskatīts, ka mēnesssirdzīgā cilvēkā ir iemiesojies ļaunais gars. Tikai 1842. gadā Anglijā to oficiāli atzina par slimību. Mūsdienās šai kaitei joprojām nav ārstēšanas iespēju, atliek meklēt veidu, kā ar to sadzīvot.

Neatceras miegā darīto

Cilvēks iziet no mājas bez korpēm. Nakti piecelas un glezno, radot neiedomājami skaistus mākslas darbus. Sāk runāt svešvalodā, kuru nekad nav pratis. Sarunājas, klist pa māju, bet no rīta neko neatceras. Tas ir teikts par cilvēkiem, kuri cieš no somnambulisma jeb mēnesssirdzības. Dziednieks un psihoterapeits Oskars Peipiņš uzskata, ka ar šo kaiti sastopas ap 15% bērnu, bet pieaugot šī problēma lielākoties izzūd. "Tomēr mēnesssirdzība ir tikai simptoms. Jāmeklē iemesli, kas

to izraisa. Varbūt tas ir ilgstošs stress, pārslo-dze, neuroze, kā dēļ galvas smadzenēs iestājas īpatnēja fāze – smadzeņu centrs, kas atbild par kustībām, miega laikā turpina būt aktīvs, tāpēc cilvēks arī aizmidzis spēj veikt dažādas darbības," teic dziednieks.

Ja kāds no mājiņiekiem miegā mēdz stai-gāt, jums jāapgūst dažas hipnotizētāja pras-mes: mēnesssirdzīgajam vispirms maigi jā-pieskaras un, klusā, lēnā balsī runājot, jāved viņš atpakaļ uz gultu. Kopīga pazīme visiem mēnesssirdzīgajiem ir tā, ka no rīta viņi neat-ceras nakti piedzīvoto.

*Hipnozes
seansā iespējams
pārliecināties, vai
cilvēkam ir tieksme uz
mēnesssirdzību. Jo labāk
cilvēks pakļaujas hip-
nozei, jo lielāka iespēja,
ka viņš cieš arī no
mēnesssirdzības.*

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM, PHOTOS.COM

Nepareiza miega fāžu maiņa

Viduslaikos zināšanu trūkuma dēļ mēnessērdzību skaidroja kā apsēstību ar Jauno garu, mūsdienās šai kaitei ir rasts izskaidrojums. Miega ārste Ija Cimdiņa stāsta, ka tas ir viens no miega traucējumu veidiem, kas pieder pie parasomnijas grupas, kurā ietilpst arī runāšana, smiešanās, raudāšana miegā: "Tas viss saistīts ar nepareizu miega fāžu maiņu. Miega dziļajā fāzē cilvēks ir ļoti mazkustīgs, faktiski nekustīgs, tāpēc šajā brīdī nevar ne staigāt, ne sarunāties vai raudāt, jo muskulatūra ir pilnībā atslābināta. Turpretim, ja šajā fāzē muskuļi nav atslābuši, pastāv mēnessērdzības risks. Ta lielākoties ir bērnu un pusaudžu problēma. Cilvēkam pieaugot, šī problēma izzūd. Tikai 10% cilvēku, kuriem bērnībā bijusi mēnessērdzība, tā ir aktuāla arī turpmākajā dzīvē."

Mēness diktē noteikumus

Jau senos laikos cilvēki novēroja, ka staigāšana miegā pārsvarā sakrīt ar laiku, kad mainās Mēness fāzes. Pierādīts fakts – Mēness spēj ietekmēt cilvēka organismu, tostarp sievietes menstruālo ciklu, dzīvnieku un citu dzīvu būtnu vairošanos. Pilnmēness laikā palielinās dzīvības procesu aktivitāte, pastiprinās zemapažiņa, un, ja cilvēka psihe ir nestabila vai nenobriedusi, viņam nav pa spēkam pretoties Mēness enerģijai. Pilnmēness laikā emocijas sit augstu vilni, cilvēki ir viegli aizkaitināmi, pastiprinās arī miega traucējumi. Mēnesim atbilstošais elements ir ūdens, un pilnmēness laikā tiek aktivizēti visa veida šķidrumi. Dziedniece Gaida Lākute piebilst, ka arī astrālajiem ķermeņiem atbilstošais elements ir ūdens, tāpēc pilnmēnesī aktivizējas

Ir pierādīts, ka mēnessērdzīgā darbības miegā nekādā veidā nav saistītas ar to, ko viņš tobrīd redz sapņos.

Ja dzīvē cilvēks nav ticis vaļā no kādām īpašām bailēm, fobijām, naida, miega laikā ir risks nonākt zemākajos astrālajos līmeņos, kur cilvēku apdraud noklīdušas dvēseles, kas gaida iespēju iemiesoties cilvēka fiziskajā ķermenī un, tā teikt, atbraukt ekskursijā uz šo pasauli.

Tautas ticējumi par mēness kaiti

- ✦ Nevajag likt maza bērna gultu tur, kur to apspīd mēness.
- ✦ Ja bērni pa naktīm miegā staigā, tiem vajag trīs reizes iesist ar vēja slotām, kas aug bērzos kamolveidīgas. Tad staigāšana miegā mitējas.
- ✦ Mēnessērdzīgais ar zirga pineklu jāper, kamēr tas sāk krākt.
- ✦ Mēnessērdzība rodoties no tā, ka pie kristīšanas notikusi kāda nekārtība.
- ✦ Ja bērniņam ir nemierīgs miegs, palīdzēs viegla vīgriežu tēja pirms miega un logu aizklāšana vai gultiņas pārvietošana uz vietu, kur mēness nespīd tieši virsū.

gaišredzības dotības, jūtīgums, laimes sajūta vai, gluži pretēji, bailes, naidis, citiem vārdiem sakot, jebkuras cilvēkam raksturīgas izjūtas.

Noklīdušas dvēseles dodas ekskursijā!

Vēl kāda ezoteriska teorija apgalvo, ka somnambulisma lēkmes laikā cilvēka dvēsele iziet ārpus ķermeņa un dodas ceļojumā.

Ieteikumi pret mēnessērdzību

✦ Pret mēnessērdzību palīdz dažādu augu tējas: melisa, asinszāle, baldriāns, lavanda, vibotne. No šiem augiem var pagatavot arī slotiņas; tos var saberzt un iebērt kokvilnas maisiņā, ko noliek zem spilvena. Šie augi uzlabo miegu, profilaktiski iedarbojas pret mēnessērdzību. Starp citu, vibotnes palīdz arī pret enerģijas vampīriem, tāpēc tās var nēsāt līdzī.

✦ Eksistē versija, ka mēnessērdzība tiek piedzīvota tieši dziļā miega stadijā, kas ilgst vidēji divas stundas. Ja zināt, ka ģimenē kāds cieš no mēnessērdzības, jāmēģina notvert šo mirkli un cilvēku pamodināt, lai izjauktu slimības ritmu.

✦ Jānovāc asi priekšmeti, galdi, krēsli, lai mēnessērdzīgais netraumētu sevi. Jānoslēdz logi, jo mēnessērdzīgais loga rokturi var noturēt par durvju rokturi.

✦ Bērnām pirms miega nevajag ļaut spēlēt datorspēles un fiziski pārlieku aktīvi darboties.

✦ Pie gultas var noklāt mitru lupatu. Kad mēnessērdzīgais, kāpjot ārā no gultas, sajūtīs zem pēdām mitrumu, viņš pamodīsies.

✦ Kad cilvēks sāk atbrīvoties no psihotraumām, kas savulaik piedzīvotas, arī mēnessērdzība vairs tik bieži netiek novērota.

✦ Mēnessērdzīgo nevajag iztraucēt, pārbiedēt, jo tā viņš var iedzīvoties nervu tikos.

✦ Ciešākam miegam iesaka katru vakaru pirms gulētiešanas pasmaržot mātes tinktūru – pirmajā nedēļā pa vienai reizei ar katru nāsi, otrajā nedēļā pa divām reizēm ar katru nāsi, trešajā nedēļā pa trim.

✦ Pirms miega ieteicamas kontrastpeldes pēdām. Vienā vanniņā ūdens ir 40 grādu silts, otrā – 15 grādu. Pēdas tur vispirms karstajā vanniņā 20 sekundes, aukstajā 10 sekundes, tad atkal karstajā 20 sekundes un aukstajā tikpat ilgi, visbeidzot 20 sekundes karstajā un 40 sekundes aukstajā vanniņā. Kontrastpeldes jāveic jaunā mēnesī.

Cilvēks sastāv no ūdens. Ja reiz Mēness spēj izraisīt paisumu un bēgumu, nav šaubu, ka tas spēj ietekmēt cilvēku.

NESAUCIET MĒNESSĒRDZĪGO VĀRDĀ!

Kaut arī mēnessērdzīgais staigā, patiesībā viņš guļ ļoti dziļā miegā. Skali saucot cilvēku vārdā, viņu var ne tikai pamodināt, bet arī nobiedēt. Jebkuram cilvēkam ir grūti pamosties no miega dziļās fāzes. Ja vēl mēnessērdzīgais atrodas kādā bīstamā vietā, piemēram, stāv uz galda vai pie atvērta loga, spēji pamostoties, viņš var krist un savainot sevi.

LAIKS MEKLĒT ĀRSTA PADOMU!

Ja mēnessērdzība izpaužas arvien biežāk, būtu jāvērsas pie ārsta, jo tā varētu būt epilepsijas pazīme. To pārbauda, veicot smadzeņu encefologrammu.

Dziedniece Gaida Lākute skaidro: "Dziļā miega stāvokli mūsu smalkie emociju un jūtu ķermeņi – mūsu astrālie dubultnieki – pamet fizisko ķermeni un aizceļo astrālajā pasaulē. Nosacīti astrālajā pasaulē ir septiņi līmeņi, no kuriem pirmajos trīs vibrācijas ir raupjākas. Tur uzkrājas visas negatīvās īpašības. Ja ar cilvēku viss ir kārtībā, viņš ir vesels gan fiziski, gan psiholoģiski, miegā mūsu astrālie dubultnieki nonāk augstākajos astrālajos līmeņos, un fiziski mes neizjūtam nekādu diskomfortu. Turpretim, ja dzīvē cilvēks nav ticis vaļā no kādām īpašām bailēm, fobijām, naida, miega laikā ir risks nonākt zemākajos astrālajos līmeņos, kas nav patikami, jo tur cilvēku apdraud noklīdušas dvēseles, kas gaida iespēju iemiesoties cilvēka fiziskajā ķermenī un, tā teikt, atbraukt ekskursijā uz šo pasauli. Tādējādi, ja cilvēka ķermeni iemājo noklīdusi dvēsele, viņš miegā var pastrādāt trakas lietas, ko pamostoties neatcerēsies. Tād neeksistē bailu un atbildības izjūta."

Perfekcionistu un radošo problēma

Parasti cilvēki, kuri cieš no somnambulisma, ir ļoti jūtīgi, emocijām bagāti, viegli ietekmējami un empātiski, piedevam arī lieli perfekcionisti. Diemžēl katram sikumam veltot sevi visu, tiek iztukšots tā sauktais kundalīni dziedzeris, kas atrodas saknes čakrā cilvēka astrālajā ķermenī. "Kundalīni dziedzeris ir tas, kas jogiem ļauj paveikt brīnumus, pacelt tonnām lielus smagumus, piešķir neaprazstāmu enerģiju un pārvērš jūs par sprinteri bridī, kad pakal dzenas traks suns," skaidro dziedniece Gaida Lākute un iesaka šo čakru stiprināt, nepieļaut, ka kundalīni dziedzeris tiek atstāts bez enerģijas. To var paveikt, darot vienkāršu, monotonu fizisku darbu, izvēloties pareizu uzturu, edot sakņaugus. Dziednieks Oskars Peipiņš piekrit, ka mēnessērdzība ir talantīgo problēma: "Ja cilvēks ir ļoti radošs, arī viņa ievainojamība

ir lielāka. Tāpēc — jo radošāks cilvēks, jo ilgāks laiks jātvēl, lai sagatavotos un noskaņotos miegam, lai organisms spētu atslābt. Mēnessērdzīgajiem pirms naktsmieņa ieteicams vismaz 30 minūtes pagulēt vannā, kurās ūdenim pievienots ap 150 gramu jūras sāls un lavandas ēteriskā eļļa.”

Arī stress un āderes

Senāk mātes un vecmāmiņas, mazus bērnus guldinot, raudzījās, lai bērna gultiņu neapspidētu mēness. Mānticība? Bet varbūt tam ir kāda saistība ar mēnessērdzību? Dziednieks Oskars Peipiņš domā, ka šādi ricībai ir izskaidrojums: “Pīlnmēness laika ir maksimāli sašaurināti asinsvadi. Ja turklāt vēl ir nepareizs spilvens, galvas smadzenes miega laikā nesaņem pietiekami daudz skābekļa. Taču atcerēsimies, ka arī cilvēks sastāv no ūdens. Ja reiz Mēness spēj izraisīt paisumu un bēgumu, nav šaubu, ka tas spēj ietekmēt cilvēku. Īpaši neaizsargāti ir bērni, sirmgalvji un cilvēki ar hroniskām kaitēm.”

Mēnessērdzību var veicināt pārlieku liela trauksmes sajūta, veģetatīvā distonija, stress, kā arī nepareizs gultas novietojums, āderes, kas ceļ augšā cilvēku, dod pārmērīgu enerģiju un nelauj atslābt. ☺

Viedoklis

Ir diagnoze, bet nav zāļu

IJA CIMDIŅA,
miega ārste:

“Mēnessērdzīgajiem nav raksturīgi miegā piecelties, iet pie ledusskapja un sākt ēst, bet stāigāšana pa jumtu gan ir iespējama. Kad esam nomodā, mēs apzināties visus riskus, un mums ir bail, savukārt mēnessērdzīgajam bailu nav. Tomēr visbiežāk mēnessērdzīgie vienkārši pieceļas, aiziet līdz citai telpai, pastāv pie loga vai apsēžas gultā, varbūt pat sarunājas, bet nākamajā rītā neko no tā neatceras. Miega traucējumu klasifikatorā mēnessērdzība ir klasificēta kā diagnoze, tomēr to vairāk var uzskatīt par stāvokli, jo šī kaite neprasa īpašu ārstēšanu. Visbiežāk mēnessērdzība ir iedzimta, jo miega fāzes nepāriet cita citā, miega procesi nenotiek pareizi.”

usi formā!

Veselība

PIESAKIES LABSAJŪTAS NOMETNEI! Meklē 5. lpp.

MĒNESSĒRDZĪBA
MIEGĀ STAIGĀ UN BRAUC AR AUTO

PAR BAUDU VĪNI SKALI NĒRUNĀ

- * SEKSA ATKARĪGIE
- * ŠOPAHOLIĶI
- * SPORTĀ ATKARĪGIE

SOLVITA VEKTERE
Sieviete, kura skrien ar vilkiem

KĀPĒC VECĀKIEM NEPATĪK SEKSĪGĀS DISNEJA PRINCESES?

HORMONĀLĀ KONTRACEPCIJA
MAZINA PMS UN VEŽA DRAUDĪG

500 KAL DIENĀ — ANNAS HETAVEJAS DIĒTA

www.veseliba.lv, @Veseliiba

ABONĒT IR IZDEVĪGĀK ekiosks.lv

+ Jaunums!

Meklē preses tirdzniecības vietās visu aprīli!

DIĒTAS

Virieši tievē ātrāk

5 diētu plāni

Gl diēta

Virieši tievē ātrāk

Maģiskais laulību gredzens

Lietas saglabā cilvēka enerģētiku gadu desmitiem ilgi. Arī tad, ja tās valkātas tikai īsu brīdi. Jolanta, uzliekot pirkstā atrastu gredzenu, gandrīz izpostīja savu ģimeni un visu dzīvi.

Mēs ar vīru esam rīdzinieki jau sestajā paaudzē. Tas nozīmē, ka mūsu bērnības atmiņas ir nevis rasotie rīti Vidzemes plavās un tikkō slaukts piens, bet saldējums Vēsmā, zoodārzs un pārgājieni ar teltīm. Nebija jau tā, ka augām uz akmeņiem vien. Gan vīra, gan marii vecvecāki dzīvoja privātmājās ar dārzu nostāk no pilsētas centra. Savā ziņā viņi bija laucinieki. Vīrs pat atceras, ka viņa vecai-mātei vienu brīdī siltumnicā dzīvojušas vistas. Citus lopus gan neturēja ne vieni, ne otri.

Tāču es vienmēr esmu ilgojusies pēc saviem laukiem. Atceros, ka studiju laikā braucu pie savas draudzenes uz laukiem un balti apskaudu viņu. Ar ceriņiem apaudzis iebraucamais ceļš, dāliju dobe pagalmā, trīs suņi, kas sagaida atbraucējus, tējas zāles, kas sakārtas pažobelē, gulēšana svaigā sienā, liepziedu smarža, kas piepilda pagalmu. To visu man ļoti, ļoti gribējās. Līdzīgas izjūtas bija arī manam vīram, tāpēc nolēmām meklēt savas mājas.

Nosapņotā māja

Vēlēšanos pēc savas mājas pastiprināja arī sapnis, ko ik pa laikam redzēju – es gāju pa platu ceļu, kura sākumā bija nosūņojis akmens un kuru ieskāva liepu aleja. Tas veda lejā no kalna un beidzās māju pagalmā ar zedēnu sētu. Atceros, mājai sapņos bija dakstiņu jumts. Man pretim nāca sieviete ar mezglā savītiem kviešu krāsas matiem. Viņa sniedza man ūdens krūzi un teica: "Esi gudrāka!" Sapnis bija tik skaidrs, ka, no rīta pamostoties,

Pavasārī arī viņa pārmeklējusi visu kartupeļu lauku, jo bijusi pārliecināta – ja atradīsies gredzens, atgriezīsies arī vīrs. Meklējusi un meklējusi, līdz saķērusi plaušu karsoni un nomirusi.

man bija sajūta, it kā es visu nakti būtu pavadījusi sapņū mājas pagalmā. Izstāstīju savu sapni vīram, viņš to tulkoja tā, ka mums jāsežas auto un jābrauc meklēt savas mājas. Rūpīgi izpētījām sludinājumus, pāinteresējāmies pie kolēģiem, draugiem, paziņām. Tavas, šķiet, apskatījām teju pussimt māju, bet... vai nu cena par lielu, vai kaimiņi par tuvu, vai irnieki, kas nemaz netaisās izvērties. Vienām mājām blakus kolhoza ferma, citām ceļš iet tieši pāri pagalmam.

Tuvojās rudens, mūsu sarakstā bija atlikušas vēl četras mājas. Nolēmām tās apskatīt un, ja nepaveiksies, mest mieru līdz nākamajam pavasarim.

Un tad tas notika – vispirms es ieraudzīju to akmeni, ko neskaitāmas reizes biju redzējusi sapnī. Arī ceļš un liepas bija tās pašas. Pagalmu gan neapjoza zedēnu sēta, un sievietes vietā mūs sagaidīja vīrietis – viņa mamma esot bijusi vienīgā radniece šīs mājas saimniekiem, kas sen jau miruši. Māja viņai tikusi novēlēta jau pirms kara, bet padomju vara to nacionalizējusi un iemitinājusi tajā trīs ģimenes. Protams, mājai bija nepieciešams pamatīgs remonts, taču man bija vienalga. Tā bija vieta no mana sapņa. Saprātu, ka pat cenai nav nozīmes. Vienojāmies par abām pusēm labāko un izdevīgāko līgumu.

Apbredzenotais burkāns

Es biju gatava sākt dzīvot mājā kaut vai tūlīt, bet vīrs mani atrunāja – jāpārmūrē krāsnis, jāieliek jauni logi. Mums bija divi mazi bērni, jāpadomā taču par viņu komfortu. Nākamā gada pavasarī mēs ievācāmies savās mājās. Es nevarēju nociesties, kad tikšu laukos un varēšu ar abām rokām sajūst savu zemi, sēt, stādīt, ravēt. To visu man ļoti, ļoti vajadzēja. Vīrs turpināja braukt uz darbu Rīgā, jo māja prasīja līdzekļus. Es iekārtojos vietējā bērnu dārzā, kurā gāja arī mani zeperi. Visu pārējo laiku es pavadīju savā sētā.

Uz savu vārdadienu biju uzaicinājusi draugus un radus. Es šai dienai īpaši gatavojos. Lai būtu skaisti, metos ravēt visas dobes. Daudz jau nebija ko darīt, jo es teju ar maniakālu apspēstību visu vasaru apcubināju savus dārzenus. Pārstaigāju burkānu vagas, skatoties, vai nevajag kaut ko paretināt. Nolēmu, ka no izrautajiem burkāniem uzvārišu dārzeņu zupu. Izrāvu burkānu un pamanīju, ka tas ir apbredzenots – burtiski ieaudzis gredzenā. Noskalēju un nospodrināju gredzenu. Sāku to pētīt – sak', varbūt tas ir senas civilizācijas liecinieks. Kad gredzens atguva savu spozmi, sapratu, ka arheologi pie manis tomēr nebrauks. Tās bija plats zelta gredzens, acīmredzot laulību gredzens. Iekšpusē bija iegravēts datums un vārdi "1. kor. 13. nod" Ko tas nozīmē?

Kad noņēmu gredzenu, domas mainījās – man bija kauns par to, ko esmu sarunājusi vīram, ka esmu atstājusi novārtā bērnus. Bet vilkme pie gredzena bija spēcīgāka par visu.

Mirusšais saimnieces gars

Uzlaikāju gredzenu – tas derēja kā piemēris un kopā ar manu šauro laulības riņķi arī labi izskatījās. Vakarā parādīju vīram savu atradumu. Viņš teica, ka iegravējums varētu nozīmēt konkrētu pantu no Bibleles. Mums mājās tās nebija, bet vīrs ierosināja pameklēt bēniņos, ko vēl nebijām paguvuši atbrīvot. Un kādā lādē patiešām atradām Bibli. Tā bija vecajā drukā, un tajā bija rūpīgi ierakstīti dzimtai piederīgie jaundzimušie un nomirušie. Atradām arī gredzenā iegravēto pantu – 1. vēstules korintiešiem 13. nodaļu. Lēnām burtoju veco druku: "Mīlestība ir lēnprātīga, mīlestība ir laipna, tā neskaudz, mīlestība nelieklās, tā nav uzpūtīga..." Starp grāmatas lapām atradu arī fotogrāfiju – no tās uz mani lūkojās sieviete no mana sapņa. Viņa bija kopā ar vīrieti. Tā bija viņu kāzu bilde, un attēlā redzamais gredzens tagad atradās manā pirkstā.

Tā sākās mana otra apspēstība – es gribēju uzzināt visu par dzimtu, kam bija piederējusi šī māja. No Annas (spriežot pēc paraksta uz fotogrāfijas, tā sauca sievieti no mana sapņa) gredzena es vairs nešķiros. Tās visu laiku bija kopā ar mani. Dienās es strādāju, bet vakaros pētīju mājas saimnieku dzīves. Sapiņozos ar kaimiņiem un iztaujāju arī viņus.

Taču līdz ar gredzena atrašanu sākās visādas divainas lietas, es vairs nejutos kā es pati. Man sāka garšot ēdieni, kas iepriekš negāja pie sirds, es sajutu nepieciešamību izbalināt savus tumšos matos. Man vairs nepatika zemes darbi. Rudenī vīram bija jāriko talka, lai ražu dabūtu pagrabā. Mani dēli mani kaitināja, bet vīra pieskārieni tracināja. Es ilgojos pēc celojumiem, man gribējās iesēsties vilcienā un aizbraukt tālu, tālu... piemēram, uz Parīzi.

Vīrs nesaprata, kas vainīgs pie šīm pārmaiņām, taču, redzot, ar kādu degsmi es kārtoju istabaugšus, meklējot senas fotogrāfijas, viņš nolēma, ka pie vainas ir gredzens, un pavēlēja ņemt to nost. Uz to es atbildēju, ka starp gredzenu un viņu es labāk izvēlos pirmo.

Tād es pamanīju vēl kaut ko satraucošu. Kad gāju pirti un noņēmu gredzenu, manas

domas mainījās – man bija kauns par to, ko esmu sarunājusi vīram, ka esmu atstājusi novārtā bērnus. Bet vilkme pie gredzena bija spēcīgāka par visu.

Jaunā dzīve

Savos meklējumos par Annu nonācu arī pansionātā, kur kāda veca tantite atcerējās šo sievieti, pareizāk sakot, viņa pazina gredzenu. "Tik daudz zelta, gluži kā Annas gredzens," viņa teica. Man to tikai vajadzēja. Es vai katru dienu braucu pie sirmās sievietes, kura lielākoties jau dzivoja savā pasaulē un klejoja atmiņās, bet man no šiem atmiņu gabaliņiem izdevās salikt bildi.

Anna bija ieprecējusies šajās mājās. Jaunais saimnieks, kas bijis arī vienīgais dēls, viņu ļoti mīlēja. Diemžēl Annas jūtas nav bijušas tik stipras. "Viņai jau princi vajadzēja," teica sirmā kundze. "Anna uzskatīja, ka viņa ir radīta kam labākam, nevis saimniekošanai." Vīrs viņai nav paticis, tomēr bijis pagasta bagātākais saimnieks. Tantite atcerējās gadījumu, kad kartupeļu talkā Anna strīda karstumā iemetusi gredzenu savam vīram sejā. Saimnieks pēc tam visu lauku pārmeklējis, lai tikai atrastu spožo laulību apliecinājumu. Neveiksmīgi. Pēc tā notikuma vīrs no pagasta pazudis, un neviens nav zinājis, kur isti viņš palicis. Vieni runājuši, ka kādā citā pagastā bijusi meitene, kura viņu patiesi mīlējusi, citi apgalvojuši, ka viņš devies uz ārzemēm. Pēc vīra pazušanas Annu pēkšņi piemeklējusi lielā atklāsmē – viņa taču ļoti mīlējusi savu vīru. Pavasari arī viņa pārmeklējusi visu kartupeļu lauku, jo bijusi pārliecināta – ja atradīsies gredzens, atgriezīsies arī vīrs. Meklējusi un meklējusi, līdz saķērusi plaušu karsoni un nomirusi. "Vēl nost to gredzenu!" teica mana sarunu biedrene, un es paklausīju. Aizbraucu uz kapsētu, sameklēju Annas kapu un apraku gredzenu. Nu es sapratu, ko nozīmē sapnī izteiktie vārdi: esi gudrāka! Man bija vīrs, un es nedrīkstēju pieļaut, ka laulība izirst. Tagad šajā sētā saimniekoju es, un Annas ēna mani vairs netraucēs. ☺

ATĒNA PALLĀDA - ZILĒŠANAS SALONS

- Zilēšana ar dažādām kārtīm, ar sveci
- Zilēšana ar kafijas biežumiem
- Darbs ar fotogrāfiju
- Lāsta noņemšana
- Kodēšana: veiksmei un biznesam
- Mīlestības maģija

A. Čaka 70 - 52A (pagalmā)
Tāl: 67270187, Mob: 29179159
DARBA LAIKS P.O.T.C.P. 10.00 - 19.00 S. 10.00 - 15.00

Rouzvelas patiesības

Tam, kas pirms vairāk nekā 50 gadiem notika ASV, Ņūmeksikas štata Rouzvelā, eksistē arī oficiāls izskaidrojums. Varasiestādes apgalvo, ka incidentam bija tieša saistība ar auksto karu, savukārt ufologi joprojām veic neatkarīgu izmeklēšanu, jo uzskata, ka notikušajam bija kāds sakars ar ārpuszemes civilizācijām.

▼ *Paula Ozola*

Fermeris Marks Breizels 1947. gada 3. jūlija naktī starp vētras auriem izdzirdēja dārdoņu un ieraudzīja spilgtas gaismas uzliesmojumu. No rīta viņš devās uz ganībām un konstatēja, ka visas aitas ir pazudušas. Meklējams noklaidušos lopiņus, fermeris atklāja, ka kādā klajumā uz zemes guļ spidīgi priekšmeti. Pēc tam, kad aitas visbeidzot atradās, Breizels vēlreiz devās uz klajumu, lai noskaidrotu, ko tieši ieraudzījis. Tās bijušas divainas, no alumīnijam līdzīga materiāla izgatavotas detaļas un vēl daži neparasti priekšmeti, noklāti neatsifrējamiem rakstiem. Iekrāvis visas šīs interesantās lietas savā apvidus automašīnā, Breizels atgriezās mājās. Kad viņš izstāstīja draugiem par savādo atradumu, tie ieteica viņam doties pie šerifa – ja nu neizprotamie

Jau pēc dažām dienām tuvējā apkārtnē izplatījās baumas par nezināmiem lidojošiem objektiem, pēc vairāku pašpasludinātu aculiecinieku teiktā, diskiem, kas avarējuši Rouzvelā.

priekšmeti ir vērtīgi? Šerifu fermeris samekleja trīs dienas vēlāk, jo tuvākais likumsargs atradās Rouzvelas aviobāzē. Vēlāk gan parādījās versija, ka Breizels vispirms devies uz vietējo radiostaciju, kur pastāstījis par notikušo, un tikai pēc tam uz bāzi. Radioraidījums par vietējā fermiera piedzīvoto nezināmu iemeslu dēļ pēkšņi ticis pārtraukts.

Jau pēc dažām dienām tuvējā apkārtnē izplatījās baumas par nezināmiem lidojošiem objektiem, pēc vairāku pašpasludinātu aculiecinieku teikta, diskiem, kas avarējuši Rouzvelā. Ap bāzi sāka spīdēt aviū reportieri, kas negribēja laist garām iespēju, ja fermiera atradums pēkšņi izrādītos kas sensacionāls.

Mainīgā informācija

Vēl pēc pāris dienām tika publiskots aviobāzes preses dienesta paziņojums. Tas vēsti-

ja: daudzās baumas, kas parādījušās sakarā ar "lidojošajiem diskiem", apstiprinājušās, kad 509. aviācijas pulka izlūki, sadarbojoties ar vietējo fermeri un šerifu, atraduši diska atliekas. Tāpat ziņojumā bija vēstīts par precīzu vietu, kur disks atradies, un pateikts, kā ziņas par to nokļuvušas līdz aviācijas pulka majoram Džesijam Marselam, kurš tad arī devis pavēli izpētīt notikuma vietu. Pēc apskates uz vietas disks nogādāts aviobāzē.

Sis ziņojums noveda līdz tam, ka jau 8. jūlijā daudzas avīzes pirmajās lappusēs publicēja rakstus, kuru nosaukumi bija līdzīgi kā *Roswell Daily Record* publicētais "Rančo netālu no Rouzvelas sagūstīts lidojošs disks!". Sensacionālo ziņu pamatā esošo preses relīzi pēc aviobāzes komandiera pulkveža Viljama Hjū Blansāra rīkojuma bija uzrakstījis virsnieks Valters Hauts, kurš atbildēja par sakarēm ar presi.

Jau nākamajā dienā pēc preses publikācijām radio uzstājās armijas amatpersonas, kuras paziņoja, ka visas šīs ziņas neatbilst patiesībai un runa nav par kādu avarējušu nezināmas izcelsmes disku, bet gan vienkārši par nokritušu meteozondi. Pēc intensīvam pārrunām aviobāzē arī fermeris Marks Breizels radio stāstīja, ka patiesībā atradis zondes atliekas, tiesa, ar piebildi, ka tā nav lidzinājusies nevienai no meteozondēm, ko viņš redzējis līdz tam.

Marsela otrā versija

Pēc visiem šiem notikumiem Rouzvelas incidents tika aizmirsts, par to neinteresējās pat ufologi. Tikai pēc 30 gadiem, 1978. gadā, fiziķis un ufologs Džons Frīdmanis nolēma intervet Džesiju Marselu. Pensionētais majors šajā sarunā apgalvoja, ka ir pārliecināts – armija toreiz noslēpusi informāciju, jo patiesībā Rouzvelā avarējis citplanētiešu kosmosa kuģis. Iespējams, tas bija istais brīdis, kad naktī klajā ar šādu paziņojumu, jo atšķirībā no 1947. gada publikas reakcija krietni atšķiras. Marsela apgalvojums, neskatoties uz to, ka pat datumu zinā bija pilnīgā pretrunā ar 1947. gada liecībām, piesaistīja daudzu citplanētu dzīvības formu pētnieku interesi un kļuva par pamatu vairākām dokumentālām filmām.

Cits pēc cita uzradās aculiecinieki vai arī cilvēki, kam par Rouzvelā notikušo bija pastāstījuši "uzticami avoti". Daudzi apgalvoja, ka toreiz norisinājusies plaša mēroga militāra operācija, kuras mērķis bijis citplanētiešu kosmosa kuģa atjaunošana. Daži stāstīja, ka Amerikas varasiestādes centušās viņus iebiedēt, piekodinot neizplatīt ziņas par Rouzvelu.

Jaunie "liecinieki"

Liecības sāka birt kā no pārpilnības raga, neskatoties uz 30 gadu noilgumu, un daļa no tam bija pārstāsti. Tā 50. gados Federālā meliorācijas dienesta inženieris Greidijs Bārnets esot draugu ģimenei pastāstījis 1947. gada 3. jūlija rītā pieredzēto. Septiņdesmitajos gados draugi Bārneta teikto pavēstīja prese. Inženieris torīt braucis darīšanās Rouzvelas apkaimē, kad viņa auto luktori pēkšņi izgaismojuši kādu lielu metālisku priekšmetu, kam bijusi diska forma. Kamēr viņš pētījis, kas tas īsti ir, uzradušies citi cilvēki, kas sakuši petit četrus ķermeņus, kuri gulējuši zemē bez dzīvības pazīmēm. Piegājis tuvāk, Bārnets konstatējis, ka diskeveida priekšmets izskatās bojāts sprādzienā vai triecienā pret zemi. Ķermeņi, kas gulējuši līdzās, bijuši apaļām galvām, mazām actiņām, bez apmatojuma. Galvas esot bijušas neproporcionāli lielas. Neparasto būtnu apģērbs izskatījies viendabīgs, bez šuvēm vai kādām aizsardzēm.

Saskaņā ar īpašās izmeklēšanas komitejas slēdzienu atrastās būtnes bijušas cilvēkveida, taču bioloģiskie un evolūcijas procesi, kuros tās radušās, acīmredzot bijuši pilnīgi citādi, nekā attīstoties *Homo Sapiens*.

tejai neko daudz nav izdevies noskaidrot... līdz brīdim, kad vietējais fermeris (acīmredzot Marks Breizels) ziņoja par NLO avāriju pie Rouzvelas aviobāzes Ņūmeksikas štatā. Kā vēstīja Šanderas saņemtais dokuments, 1947. gada 7. jūlijā tikusi veikta slepena operācija aptuveni 75 jūdžu attālumā no bāzes, kuras mērķis bijis savākt NLO atlūzas, lai varētu tās nodot zinātniekiem izpētei. Operācijas laikā izlūki uzgājuši četras neliela auguma būtnes, kas acīmredzot bijušas izmestas no lidojošā diska isi pirms tā uzsprāgšanas. Būtnes esot savāktas aptuveni divu jūdžu attālumā no avārijas vietas. Vēlāk zinātnieku grupa veikusi konservāciju, bet civilajiem un no armijas nākušajiem aculieciniekiem tikusi nolasīta instrukstāža par nepieciešamību saglabāt redzēto noslēpumā. Reportieriem tika izstāstīta pasaciņa par nokritušo zondi. Slepēnos analītiskos pētījumos ticis konstatēts, ka avarējušais disks bijusi tuva darbības rādiusa izlūkošanas ierīce. Šis slēdziens galvenokārt pamatojies uz diska izmēru un to, ka ne tā atlūzās, ne tuvumā netika atrastas kādas ierīces vai krājumi,

Vieta, kur notika NLO katastrofa.

Nav saprotams, kā Bārnets to noteicis, bet viņš apgalvojis, ka mirušās būtnes bijušas vi-riešu dzimuma. Inženierim un citiem ziņkārīgajiem drīz vien pienācis kāds armijas pārstāvis un paziņojis, ka tas viss ir bruņoto spēku īpašums, bet vēl pēc brīža citi armijnieki likuši civilajiem doties prom.

Kāda aviobāzē dienējuša seržanta meitas savukārt publiski pavēstīja, ka viņu tēvs pavadījis refrīžeratoru ar sasaldētajiem citplanētiešu liķiem, un divus no tiem viņam izdevies apskatīt. Kāda Samanta Resa apgalvoja, ka viņas patēvs, kurš arī dienējis bāzē, piedalījies Rouzvelas lietas izmeklēšanā un redzējis dažādus nesaprotamas izcelsmes priekšmetus, kas tikuši slepeni aprakti. Džeralda Andersona preseī pavēstītais stāsts skanēja šādi: viņam bijuši pieci gadi, kad puika kopā ar tēvu, tēvoci un brālēniem devies tuksnesī meklēt ahātus. Pārgājiena laikā viņi ieraudzījuši sudrabainu disku, kam blakus uz zemes gulējuši trīs ķermeņi ar neproporcionāli lielām galvām un milzīgām melnām, mandel-

veida acīm. Divi nav izrādījuši dzīvības pazīmes, bet trešais smagi elpojis. Bijusi arī ceturrtā būtnē, kas nav gulējusi uz zemes, bet gan izskatījusies vesela un mēģinājusi palīdzēt pārējiem.

Sūtījums no nezināmajiem

Džeimijns Šandera, kura hobijs jau ilgāku laiku bija Rouzvelas incidenta izmeklēšana, 1984. gadā pa pastu saņēma aploksni ar Albukerkas Ņūmeksikā zīmogu. Aploksnē bija mašīnrakstā aprakstītas lapas, kas datētas ar 1947. gada 24. septembri. Pirmā lapa vēstīja, ka tas ir Aizsardzības ministrijai paredzēts memorands, bet pēdējā lappusē bija ASV prezidenta Harija Trūmena paraksts. No dokumenta izrietēja, ka Trūmens savulaik norādījis uz nepieciešamību izveidot 12 cilvēku komiteju neatpazīstamu lidojošu objektu (NLO) pētīšanai. Taču izskatījis, ka komi-

Tā dēvētais Rouzvelas incidents kļuvis par mūsdienu folkloras sastāvdaļu, un diez vai šis intriģējošais stāsts kādreiz pārstās nodarbināt ļaužu prātus. Jo neviens taču īsti nezina, kāda patiesība mīt tur, ārā.

kas liecinātu par ilgstošu darbību. Saskaņā ar īpašās izmeklēšanas komitejas slēdzienā at- rastās būtnes bijušas cilvēkveida, taču bio- loģiskie un evolūcijas procesi, kuros tās ra- dušās, acimredzot bijuši pilnīgi citādi, nekā attīstoties *Homo Sapiens*.

Šanderas saņemtajā dokumentā tiek vē- stīts par daudziem minējumiem, kas šīs būt- nes bijušas un no kurienes nākušas. Daži speciālisti izteikuši pieņēmumu, ka neparas- tie radījumi pārstāvējuši kādu citu galakti- ku. Diska atliekās tikuši atrasti dažādi parau- gi, uz kuriem bijis kas līdzīgs rakstu zīmēm, taču nevienam nav izdevies šo rakstību at- šifrēt. Tikpat neveiksmīgi izrādījušies mēģi- nājumi izprast, kā darbojies diska dzinējs un citas ierīces.

Noslēpumainajā dokumentā izklāsti- tās ziņas izklausījās ļoti nopietnas un pārlie- cinošas, taču galu galā tika konstatēts, ka tas ir tikpat apšaubāms kā neskaitāmo aculieci- nieku stāsti. 1987. gadā veikta ekspertīze pie- rādīja, ka Trūmena paraksts uz dokumenta nokopēts, nevis rakstīts ar viņa paša roku, sa- vukārt tādas rakstāmmašīnas, ar kādu doku- ments drukāts, divdesmitā gadsimta 40. ga- dos netika izmantotas. Turklāt "dokuments" drukāts uz parasta papīra, nevis Centrālās iz- lūkošanas pārvaldes veidlapām, bet grifs *top secret restricted security information* jeb "slepe- na ierobežotas pieejamības informācija" uz dokumenta tika ieviests desmit gadu pēc tā parādīšanās.

Pērtiķi un manekeni

Kas tad īsti toreiz notika Rouzvelā? Lai- ka gaitā izteikti visdažādākie pieņēmumi, un daļa no tiem ir visai skeptiski pret citplanē- tiešu versiju. Piemēram, padomju presē jau 1987. gadā parādījās informācija, ka avarēju- si rakete, kas tikusi palaista no tuvējā poligo- na, bet būtnes, ko redzējuši aculiecinieki, bi- juši pērtiķi, kas šajā eksperimentā izmantoti.

1977. gadā Amerikas Savienoto Valstu gaisa spēku pārstāvji izplatīja informāciju, sa- saskaņā ar kuru 1947. gadā tuksnesī notikuši izpletņu izmēģinājumi, kuru laikā no lidma- šīnām mesti ārā manekeni.

Tomēr visskaļāk vienmēr ir izskanē- jis citplanētiešu un NLO versijas aizstāvju viedoklis, neskatoties uz to, ka šai versijā ir viens pamatīgs baltais plankums – neviens "aculiecinieks" nekad nav runājis par to, ka toreiz būtu novērojais kaut ko kritam no de- besīm. Šķiet, mistiskais disks gandrīz vai iz- audzis no zemes. Taču NLO versijai ir biju- ši arī ļoti prominenti atbalstītāji, piemēram, amerikāņu astronauts Edgars Mičels, kurš intervijā britu radiostacijai *Kerrang Radio* 2008. gadā paziņoja, ka tic citplanētiešu ek- sistencei un uzskata, ka netālu no Rouzvelas tiešām nokritis citplanētiešu kosmosa ku- ģis. Pēc kāda laika ASV kosmosa aģentūra

Rouzvelas trilleris

Par Rouzvelā notikušo ir daudz un dažādas versijas, bet dažas no tām ir daudz krāšņākas par citām. 2011. gadā amerikāņu žū- rnaliste Enija Džeikobsena pub- licēja grāmatu *Zona 51*, kas piedāvā ārkārtīgi aizraujošu Rouzvelas notikumu izskaid- rojumu. Notikušajā esot biju- ši iesaistīti divi slaveni, bet ļauni 20. gadsimta prāti: PSRS vado- nis Josifs Staļins un nacistu nāves dakteris Jozefs Mengele. Džeik- obsena apgalvo, ka grāmatas rakstīšanas procesā balstījusies uz intervijām, ko viņai snieguši inženieri, kas reiz strādājuši sle- penajā 51. zonā Nevadas tuks- nesī. Žurnāliste izvirza teoriju, ka Rouzvelas incidentu sarīko- jis Staļins, kurš esot iedvesmo- jies no gadījuma, kad 1938. gadā Amerikā Orsona Velsa lugas par citplanētiešu uzbrukumu radio- uzvedums izraisīja masveida pa- niku, jo ļaudis noticēja, ka tiešām sācies starplanētu karš. Ļaunais plāns radies pēc tam, kad Pa- domju Savienība Otrā pasaules kara izskaņā ieguvusi vācu lidma- šīnu *Horton Ho 229*. Staļins projektam piesaistījis nacistu ār- stu Mengeli, kurš ir bēdīgi sla- vens ar eksperimentiem, kuros iesaistīja koncentrācijas nomet- ņu gūstekņus. Pēc kara beigām Mengele esot patvēries Dienvid- amerikā. Pēc Staļina iecerēs viņa uzdevums esot bijis radīt cilvēkveidīgas būtnes, ko iesē- dināt vāciešiem confiscētajā lid- aparātā un nosūtīt uz ASV. Staļina mērķis bijis izraisīt paniku – li- dzīgu tai, kādu 1938. gadā sa- cēla radiouzvedums. Neplānotā avārijā pārvilkusi svītru padom- ju diktatora plāniem – lidmašī- nu pārtvēruši ASV gaisa spēki. Kā Džeikobsenai esot pavēsti- jis viens no viņas vārdā neminē- tajiem inženieriem, būtnes, kas bijušas uz avarējušā lidaparāta borta, izskatījušās patiesi šausmi- noši. Uzreiz bijis skaidrs, ka tie ir cilvēki, kas pakļauti briesmīgiem ģenētiskiem eksperimentiem – viņu ķermeņi izskatījušies de- formēti; galvas milzīgas, bet acis bijušas savādas formas.

NASA paziņoja: neskatoties uz cieņu pret Mičelu kā diženu amerikāni, tā tomēr ne- piekrit viņa uzskatiem.

2011. gadā ASV Federālais izmeklēša- nas birojs (FIB) savā interneta mājaslapā publicēja ap 200 dokumentu, kas attiecās uz Rouzvelā notikušo. Sajos dokumentos, kas datēti ar 1950. gadu, FIB darbinieks Gajs Ho- tels sniedz pārskatu par informāciju, ko saņē- mis no kāda saprotamu iemeslu dēļ vārdā neminēta gaisa spēku izmeklētāja. Pārskats liecina: gaisa spēku izmeklētājs paziņojis, ka Ņūmeksikā atrasti trīs tā dēvētie lidojošie šķi- viši. To forma bijusi apaļa ar piepaceltu cen- trālo daļu, apkārtmērs – ap 15 metru. Katrā objektā atrasti trīs cilvēciskas formas ķerme- ņi augumā ap 90 centimetriem, tērpti metā- liska auduma kostīmos. Katrs ķermenis bi- jis piesprādzēts līdzīgi kā lidotājiem, kas veic pārlidojumus lielā ātrumā. Saskaņā ar infor- matora teikto lidojošos diskus izdevies atrast, jo valdība Ņūmeksikā ļāvusi izmantot jaudi- gu radaru, kura radītie traucējumi arī bijuši neparasto lidaparātu avāriju iemesls. Diemžēl nekādi nav iespējams pierādīt, vai gaisa spēku izmeklētāja sniegtā informācija ir vai nav pie- skaitāma citām "aculiecinieku" liecībām.

Kur mīt patiesība

1994. gadā ASV Vispārējās uzskaites bi- rojs pēc kāda kongresmeņa prasības veica iz- meklēšanu ar mērķi arhivos atrast jebkādas dokumentus, kas varētu būt saistīti ar Rouz- velas incidentu. Netika atrasts nekas, kas at- tiektos uz konkrēto gadījumu. Taču atklājās citi, ne mazāk interesanti fakti. Dažos doku- mentos bija runa par slepeno projektu, kura mērķis bija sekot līdz tam, kā PSRS tiek iz- mēģinātas ballistikās raķetes. Projekta ietva- ros tika izmantotas zondes, kas bija aprīkotas ar īpašām akustiskām iekārtām – tām bija jā- uztver skaņas viļņi, ko varētu radīt raķešu bi- zģināšana PSRS teritorijā. Par projektu bi- ja informēts ļoti šaurš personu loks, un to vidū nebija neviena armijas pārstāvja, kas to- laik strādāja netālu no Rouzvelas. Izmeklētā- ji atrada un iztaujāja dažus no cilvēkiem, kas zināja par slepeno projektu. Tika konstatēts, ka Rouzvelā atrastais objekts, visticamāk, tiešām bijusi zonde, par kuru tik daudz tika runāts iepriekš, taču ne jau salīdzinoši vien- kāršā meteoroloģiskā zonde, bet gan daudz sarežģītāka ierīce, kuras uzdevums bijis izzi- nāt PSRS notiekošo.

Par spīti šai informācijai, kas atvīta par oficiālu, ufologji un neparastu parādību pēt- nieki pret to joprojām izturas ļoti skeptiski un turpina paši savu, neatkarīgu izmeklēša- nu. Tā dēvētais Rouzvelas incidents kļuvis par mūsdienu folkloras sastāvdaļu, un diez vai šis intriģējošais stāsts kādreiz pārstās no- darbināt ļaužu prātus. Jo neviens taču īsti ne- zina, kāda patiesība mīt tur, āra. ●

Vīrs, kurš runā ar 200 bērziem

Bērzsulu vīna ražotājs **Linards Liberts** biznesa vidē ir gluži kā baltais zvirbulis – nepazīst stresu, pa dzīvi iet vienoti ar dabu un pavasarī apciemo savus 200 bērzus.

▼ *Estere Rudzīte*

SĀKUMS. Eksperimentēja, kamēr sanāca

"Mēs jau visi dzeram bērzu sulas un labi saprotam, kas tur iekšā par spēcīgu enerģētiku. Man vienkārši gribējās šo sulu sezonu paildzināt, izdarīt tā, lai bērzu sulas var baudīt visu gadu. Tā sāku ražot vīnus," par sava biznesa pirmsākumiem stāsta Linards Liberts. Vienu gadu bērzu sulas satelinājis tik daudz, ka bijis jāsāk gudrot, ko ar tām iesākt. Pagatavoja sirupu, pēc tam limonādi un tad jau eksperimenta veidā arī vīnu, vēlāk dzirkstošo šampanieti. Izklusās pagalam vienkārši:

seku reku, ņēma un pa jokam sanāca business! Linards smaida: "Viss ir eksperiments. Šajā jomā neko neesmu mācījies. Jā, ēst gatavot un eksperimentēt virtuvē man patik, bet atšķirībā no vairākuma es ne tikai fantazēju, bet arī uzdrošinos rīkoties. Daudzi mājās cep kūciņas un domā – eh, kaut varētu cept kūciņas citiem! Tomēr vairākums tā arī turpina rosities savā virtuvē, kamēr citi uzdrikstas kūciņas piedāvāt apkārtejiem. Es arī piederu pie tiem citiem."

ATTĪSTĪBA. Tāda karma!

Dzimis un uzaudzis Siguldā, dzīvojis daudzdzīvokļu mājā, no kuras tomēr kājām varēja aizstaigāt līdz tuvējam mežņam. Jau bērnībā Linards ar kaimiņu puikām pavasaros gaja uz mežu ieurbt bērzos, lai sulas tek.

Pirms uzsācis savu bērzu sulu produktu biznesu, Linards bija saistīts... ar bērziem. Tikai toreiz citā formātā – ar zariem. Jau 18 gadu vecumā viņš izveidoja savu pirtsslodu biznesu, deva uzņēmumam nosaukumu *Liberta lieta* un sāka strādāt ar pārliecību, ka ne katrs, kam ir pirts, būs tik čakls, lai sarūpētu sev slotiņas. Izrādījās, ka tā tiešām ir. Business gāja no rokas, bet pirtsslodu padarīšana ar laiku apņika, tāpēc Linards nolēma uzņēmumu pārdot. Taču viņam ir prieks, ka jaunie īpašnieki veiksmīgi turpina iesākt: "Necensos pārāk gremdēties atmiņās. Kā redzat, turpat pie bērziem vien esmu. Laikam tāda karma!"

Nu jau dzimtas uzvārds Liberts kļuvis par zīmolu, un bērzu sulu produktu biznesā tiek iesaistīta teju visa Linarda ģimene – sieva un trīs bērni. Jauno paaudzi Linards jau kopš mazotnes cenšas radināt pie darba, jo arī pašam bērnībā bijuši savi pienākumi, piemēram, jā-tīra tulpju sīpoli.

PROFESIONĀLIS. 200 bērzi darba kārtībā

Kā nolūkot īsto bērzu un kā var zināt, no kura tecēs vissaldāka sula? "Jāklauša izjūtām. Jāpieiet pie katra bērza, jāparunājas, jālūdz atļauja urbt. Tad jācenšas sajukt, ko bērzs atbild. Es tā daru – apstaigāju visus savus 200 bērzus. Šis ir sajūtu darbiņš, kurā svarīgāks par visu ir veids, kā sulas tiek iegūtas. Nedrīkst to darīt brutāli, teiksim, izurbt lielu caurumu un pēc tam, kad sulas savāktas, par bērzu vienkārši aizmirst. Sulas var tecināt arī saudzīgi, lai bērzam nesāp," teic Linards. Viņš izgudrojis saudzīgu bērzu urbšanas metodi un "sulu tecinātāju" komplektus pārdod interesentiem. Kad sulas savāktas, caurums jāaizdara ar sausu bērza tapiņu, lai kokam brūce sadzīst. "Ja sula no

PET pudeles mūsmājās ir ļoti liels retums, sulu pakas vispār nav sastopamas. Ir savs dārziņš, un mūsu bērni nav uzauguši pamperos, bet gan autiņos.

bērza netek, nav vērts koku mocīt, caurumiņš uzreiz jāaizdara ciet. Sulas daudzums, ko viens koks spēj "izpumpēt", patiesība ir ārkārtīgi liels," saka Linards. Viņam prieks, ka vairs nav modē padomju laiku sliktā sulu tecināšanas prakse, kad bērzos urba lielus caurumus, sulu tecināja līdz pēdējam pilienam un tad sauso koku sazāģēja papirmalkā. Cilvēki arvien vairāk novērtē dabas dārgumus. Galu galā tas ir arī veids, kā rūpēties par

veselību. Linards zina teikt, ka daudzi bērzu sulas dzer organismā attīrīšanas nolūkos pēc ķīmijterapijas. Pašsajūta acimredzami uzlabojas. Arī alerģiju uzliesmojumus bērzu sulas slāpē. Linards stāsta: "Daudzi pavasaros cieš no alerģijām, ko izraisa ziedputekšņi. Zinātniski tas nav pierādīts, bet pieredzētais liecina, ka tie, kas pavasaros dzer bērzu sulas, stiprina savu imunitāti pret alergēnu – bērzu ziedputekšņiem."

Jāpieiet pie katra bērza, jāparunājas, jālūdz atļauja urbt. Tad jācenšas sajst, ko bērzs atbild.

IZMANTOJUMS. Bērzu sulu zupa

Sulas drikstot tecināt tik ilgi, kamēr tās tek un kamēr pats spēj savāktu sulu daudzumu izdzert. "Pats bērzu sulas dzeru gluži vai no koka, turpat mežā. Garšīgi. Svaigi. Atspirdzinoši. Sezonas laikā ģimenē visi lietojam bērzu sulas – vārām no tām tēju, reizēm pat zupu. Nopietni!" smaida Linards. Pret raudzētu sulu dzeršanu viņš ir skeptisks. "Nevar salīdzināt ar svaigu mantu! Jā, mūsu senči tā darīja, lai sulas uzglabātu ilgāk. Tad jau labāk svaigu sulu sasaldēt un jūlijā vai augustā izņemt no saldētavas, atlaidināt – būs tāda pati kā pavasarī. Protams, ilgāku laiku uzglabātas sulas vienmēr būs duļķainākas par dzidrajām, bet lielākā māksla ir panākt, lai sula garšotu svaigi, viegli un atspirdzinoši. Man ir arī viena kļava, no kuras tecinu sulu kā zīmi, ka pavasaris ir iestājies."

BIZNESS. Kontaktā ar dabu

Tagad daudzi ražotāji pievēršas tā sauktajam biodinamiskajam lauksaimniecības virzienam. Tās nozīmē – būt ciešā kontaktā ar dabu, saprast, ka viss veido vienotu veselumu. Linards ir viens no viņiem. "Vēroju, ka vins lēnām rūgst, top gatavs, tātd viss notiek saskaņā ar dabas ritmu. Nekas netiek mākslīgi pasteidzināts. Ja man pirms

Bērzu alkīmija

✦ Lai bērzu sulas būtu daudz un gardas, svarīgi, vai ziemā bijis sals. Šis gads sola labu bērzu sulu ražu!

✦ Tradīcija tecināt bērzu sulas ir arī Somijā, Kanādā, Zviedrijā, Ukrainā, Baltkrievijā... Tikai atšķirībā no mums šajās valstīs priekšroku dod bērzu sulu pasterizēšanai, pievienojot citronskābi.

✦ Mūsu senči pēc bērziem pareģoja laikapstākļus. Ja bērzi zied ātrāk par alkšņiem, vasara būs karsta, sausa, bez lietus.

✦ Senos laikos bērzu sulas varēja dzert kaut vai visu vasaru. Atlika vien sulas pareizi sagatavot – tās lēja ozola mucās, vīrsū sēja miežus, kas sazaļoja, veidojot vāku. Tā sulas ilgāk uzglabājās.

✦ Gardākas sulas būs no tiem kokiem, kas aug saulainās vietās.

✦ No 70 gadu veca bērza varot iegūt pat ap 200 litriem sulu.

✦ Neiesaka tecināt sulas no bērziem, kuru stumbra diametrs ir mazāks par 30 cm.

✦ Jo augstāk ieurbts bērzā, jo saldākas sulas tecēs.

✦ Urbuma vieta pēc sulu tecināšanas jāaiztaisa ar koka tapu un vēl jāapziež ar māliem.

svētkiem kāds saka, ka vajadzēs 100 pudeles vina, bet es labi zinu, ka tik daudz noteiktajā laikā vēl nebūs, tā arī atklāti pasaku. Bez stresa! Šo pieeju cenšos ievērot arī dzīvē, proti, dzīvot mierīgi." Viņaprāt, tas ir tāds klasisks stereotips, ka biznesā bez stresa nevar. Var! "Ja nu tomēr gadās stresa situācijas, es cenšos pārlietu neiespringt un vienkārši intensīvāk strādāt. Tad stress ir vieglāk panesams. Ja gadās krīzes situācijas, ir vienkārši jārikojas, nevis jācīkst un jāpārdzīvo," teic Linards.

SKAIŠTUMS. Draugos ar pašmāju zīmolēm

Pašmāju kosmētikas ražotājs *Madara* Linarda ekoloģiskās bērzu sulas izmanto savai produkcijai, bet ikviens pats mājās var pagatavot ekoloģisku ādas tonizētāju: sasaldējiet sulu kubiņos un ik ritu ar tiem notīriet seju. "Svarīgi to darīt vismaz nedēļu no vietas, lai justu rezultātu," Linards dod padomu. Savukārt no viņa bērzu sulu sirupa restorāna *Vincents* šefpavārs Mārtiņš Ritiņš uzbur dažādus gardumus. Starp citu, lai iegūtu litru sirupa, vajagot simt litru sulas.

Līdz bērzsulu vīna ražošanai Linards nonāca eksperimentējot. Ņēma sešas mucīņas un raudzēja tajās bērzu sulas pēc dažādām metodēm, līdz skola bija rokā. Patlaban vina pagrabā, kas uzcelts līdzās Libertas mājām Ikšķilē, top ne tikai bērzsulu vīni, bet arī dzirkstošie vīni. Kamēr pudele tāda vina no bērza nonāk līdz pircēja galdam, dažkārt paiet pat vairāk nekā 12 mēneši. Bērzu sulu vīni skaitās jaunvīni, tātad dzerami tūlīt pēc iegādes un jāizlieto ne vēlāk kā divu gadu laikā. Vindara amatā vispatikumākais brīdis ir apjaust, ka viss, ko dari, izdodas. "Atkorķē dzirkstošā bērzu sulu vīna pudeli un – ir! Protams, gadās, ka kāda dzirkstošā vīna pudele izšauj, bet tās tādas pieredzes kļūdas."

ZAĻI. Ekobērni uzaug autiņos

Kad bērzu sulu sezona galā un atliek kāds brīdis atpūtai, Linardam patīk ceļot. "Tā es radu sev sajūtu, ka pagarinu dzīvi," viņš teic. Libertu ģimene pavisam noteikti ir zaļā dzīvesveida piekritēji. Un ne tikai tāpēc, ka Linards ir vienīgais no visiem Latvijas vīndariem, kurš sertificēts kā bioloģiskais ražotājs. Ģimenē nu jau par ikdienišķu ieradumu kļuvusi atkritumu šķirošana, tiek pirkti pēc iespējas "zaļāka" un ekoloģiskāka pārtika. "Vēl labāk ir pirkt pēc iespējas mazāk, lai neradītu liekus atkritumus. PET pudeles mūsmājās ir ļoti liels retums, sulu pakas vispār nav sastopamas. Ir savs dārzīņš, un mūsu bērni nav uzauguši pamperos, bet gan autiņos. Protams, autiņos mazo lidzi uz restorānu vai ceļojumā nepaņēmsi. Tad pērkam biopamperus, kas tomēr spēj aug-

snē sadalīties un nenodara videi kaitējumu."

Var nojaust, ka dziļi sirdi Linards saņņo par dzīvi tādos īstos laukos, kur kaimiņu māju pie horizonta nemana. "Gribētos, bet nu jau vairs īsti nevar. Šeit, Ikšķilē, visa dzīve iekārtota. Man brīžam gribas vēl vairāk klusuma. It kā vilciens no mūsu mājas atrodas patālu, tomēr to dzirdam."

IZGLĪTĪBA. Alternatīvā skola atvieglo dzīvi

Libertu bērni mācās alternatīvā izglītības iestādē – Ikšķiles Brīvajā skolā. Linarda sieva Kristīne, kas ir viena no šīs skolas dibinātājām, teic: "Ja gribas savu bērnu audzināt kādam noteiktam ritmam, izaudzināt, piemēram, labu algotu darbinieku, tad droši vien var mācīties arī parastā skolā. Taču, ja vecāki

Man ir arī viena kļava,
no kuras tecinu sulu
kā zīmi, ka pavasaris ir
iestājies.

vēlas, lai bērns aug radošs, brīvs savās izpausmēs, alternatīvā skola, manuprāt, ir labāka izvēle. Mājasdarbu šajā skolā bērniem tikpat kā nav. Skolā viņi mācās, mājās atpūšas. Turklāt Ikšķiles skola atvieglo dzīvi arī vecākiem. Skolā bērniem ir daudz dažādu nodarbību, tāpēc atkrīt galvas laužšana, kā izvadāt mazos uz pulciņiem un nodarbībām pēc skolas."

Uz jautājumu, vai nav žēl, ka agrāk nebija tādu skolu, Linards atbild: "Es biju pavisam citāds skolnieks. Īsi sakot, mācības mani neinteresēja. Jebkurā gadījumā visi bērni izaug, iemācās lasīt, rakstīt. Un diez vai tāpēc, ka savulaik neesi iekalis no galvas to, ko skolotāja lika, būsi atkritējs."

SAPŅI. Vīndaru ielā būs svētki!

Bērzu birztala, kur Linards tecina sulas, neatrodas blakus mājai. Jābrauc ar busiņu. Birzīte nav nožogota vai kā citādi norobežota. "Nē, garnadži nav nākuši sulas zagt," Linards smeļ.

Kādi ir nākotnes plāni? "Fabriku būvēt netaisos. Gribu sākt savus vīnus eksportēt, bet tā nesteidzīgi, dabiskā ritmā. Lūkojos vispirms uz Āzijas tirgus pusi. Zinu, ka Ogrē ir viens vīndaris, Siguldā vēl viens, ir Sabiles vīndari, kuriem ir pat savi vīndaru svētki. Domāju, tuvāko piecu gadu laikā mēs varētu sarīkot Vidzemes puses vīndaru svētkus. Kāpēc lai tie nenotiktu tepat pie manas mājas? Redzat, tur tā iela ir nosaukta par Vīndaru ielu – tāda ir vienīgā Latvijā." ☺

Koku jūras dēmoniskais šarms

Japānā, Fudži kalna pakājē, aug Aokigahara mežs, kurā no dzīves šķiras daudzi nomākti cilvēki. Citi tur telti dzīvo vairākas dienas, lai visu pārdomātu, bet tie, kas par savu izvēli nešaubās, lēmumu īsteno uzreiz.

Bēdīgi slaveno vietu dēvē par pašnāvnieku mežu. Gadā tur tiek atrasti vairāk nekā 60 cilvēku liķi, bet cik daudzi tumšajos biezokņos paliek mūžīgi...

Kas izmisušos japāņus dzen darīt sev galu tādā vietā? Lai arī pašnāvību tendence tur aizsākās pirms dažiem gadu desmitiem, Aokigahara mežs ar nāvi saistīts jau kopš seniem laikiem...

▼ *Ilze Pole*

Sāpju, bezcerības un sagruvušu sapņu mežs. Ja Fudži kalna pakājē augošie koki būtu cilvēki, tie jau sen būtu sajukuši prātā un kliegtu. Bet koki cieš klusu un sagaida nākamo dvēseli, kas vientulībā atvadās no savas dzīves.

Lai arī meža oficiālais nosaukums ir Aokigahara, visbiežāk tas tiek saukts par Dzukai vai koku jūru. Vietējiem iedzīvotājiem nepatīk runāt par Aokigahara, tumsā viņi uz turieni neiet un pat gaismā nedodas tālāk par ipšām pastaigu takām. Viņiem šā meža apmeklēšana ir tabu. Tas nemitīgi tiek atgādināts bērniem, un arī pieaugušie allaž atceras, ka Dzukai ir baisa vieta. Dzīvību tur sev atņem tikai iebrucēji. Bet kāpēc? Lai arī precīzus iemeslus varētu minēt vienīgi paši pašnāvnieki, gadu gaitā radušies vairāki ticami skaidrojumi Dzukai meža demoniskajam šarmam.

Pašnāvnieku iedvesmotāji

Fudži vulkāns izvirda 864. gadā. Pēc laika, kad lava izžuva, taja vietā izauga mežs, kas aizņem 35 kvadrātkilometrus. Tas atrodas kalna ziemeļrietumu pakājē. No kalna virsotnes koku galotnes līdzinās zaļai jūrai. Meža zeme ir akmeņaina, ar daudzām alām, kas, gluži kā acis, lūkojas uz biezokni ienākšajiem ciemiņiem. Koki ir saauguši tik cieši, ka mežā nav jūtama ne mazākā vēja pūsmiņa. Arī dzīvnieki Dzukai ir maz, putnu čivnāšanu var dzirdēt vien retumis. Koku pavēni valda neomulīgs klusums, un tā ir laba augsne baisām leģendām par apsēstām dvēselēm, kuras nerod mieru.

Runā, ka šajā mežā nedarbojoties kompasi, tāpēc ir pavisam viegli nomaldīties un vairs neatrast ceļu atpakaļ. Vulkaniskās augsnes magnētiskais starojums padara nelietojamus mobilos telefonus vai jebkādas citas tehniskas ierīces. Šī vieta kļūst pavisam bīstama, iestājoties krēslai. Tumsā var iegazties nepamanītā bedrē, paslidēt un nokrist pa stāvu nogāzi vai aizķerties aiz... cilvēku kauliem, kas mētājas uz zemes. Lauzta spranda... un dvēsele jau piepulcējas pārējām. Tāpēc pēc krēslas iestāšanās pārgājienos dodas tikai paši drosmīgākie vai, kā teiktu vietējie iedzīvotāji, paši dumjākie.

Dzukai tiek dēvēts arī par Japānas dēmonu mežu un vienu no septiņiem elles vārtiem. Par nāves simbolu tas kļuva jau senos laikos. Leģenda vēsta, ka agrāk nabadzīgas ģimenes mežā pametušas nomirt savus vecākos ģimenes locekļus, lai paši varētu doties tālāk pārtikas meklējumos. Pamestie vecīši miruši ilgā un mokošā bada nāvē, un tagad

Zelta vārtu tilts Sanfrancisko ASV.

mežā ienākušos vajājot šīs mirušo dvēseles.

Liela daļa sabiedrības uzskata, ka par pašnāvnieku karsto punktu Dzukai kļuva pēc tam, kad rakstnieks Seičo Matsumoto 1960. gadā publicēja romānu *Melnā koku jūra*, kura galvenie varoņi, milnieku pāris, šajā mežā izdara pašnāvību. Tomēr darīt galu cilvēki šeit izvēlējās jau pirms romāna iznākšanas. Kopš 1950. gada ziņots par vairāk nekā 500 pašnāvību gadījumiem. Baisās notis šajā nāves melodijā ierakstīta 1993. gadā klajā nākušais Vataru Tsurumui pretrunīgus vērtējumus saņēmušais bestsellers *Pabeigta pašnāvību rokasgrāmata*, kurā detalizēti aprakstītas dažādas pašnāvības metodes un Aokigahara mežs iguvis apzīmējumu "perfekta vieta, kur nomirt". Šī baisā grāmata bieži atrasta mežā blakus upuriem vai viņu mantām.

Nauda – japāņu dzīves jēga

Statistiski Japānā ir viens no augstākajiem pašnāvību līmeņiem pasaulē. Visu vēl satraucošāku padara pēdējo gadu tendence, kad no dzīves labprātīgi šķiras gados jauni cilvēki. Senāk pašnāvības Japānā saistīja ar samuraju rituālu harakiri, kad japāņi darija sev galu, lai saglabātu godu, bet šodien pašnāvības atklāj sociālo izolāciju mūsdienu pasaulē.

Visizplatītākie pašnāvību veidi japāņiem ir izlēkšana priekšā braucošam vilcienam, lēcieni no augstas virsotnes, pakāršanās vai medikamentu pārdozēšana. Baiso negadījumu uz dzelzceļiem ir tik daudz, ka uzņēmumi pieprasa naudu no upuru ģimenēm par bojājumiem un traucēto satiksmi.

Pašnāvību iemesls pārsvarā ir finansiālas grūtības. Japāņi bieži atzīst, ka nauda viņiem ir pats galvenais. Ja tev nav naudas, tava vērtība krietni samazinās. Daudzi, netikdami galā ar stresu un sabiedrības spiedienu, kā vienīgo izeju redz aiziešanu no dzīves.

Par Dzukai meža baiso statistiku valsts iestādes sāka interesēties 1970. gadā. Poli-

VIENĀ ISTABĀ AR MIRONI Vietējie mežsargi un policisti ir nikni, ka skaistais mežs pārtapis par kaut ko līdzīgu atvērtām kapavietām. Meža uzraugiem uzdots visus Dzukai mežā atrastos liķus aiznest uz vietejo staciju, kur tie tiek novietoti speciālā telpā. Mežsargi tad savā starpā izspēlē spēli *Akmens-šķēres-papīritis*, lai noskaidrotu, kuram nāksies gulēt vienā istabā ar mīrcini. Valda uzskats – ja liķi atstās vienu pašu, mirušā cilvēka gars neradīs mienu, tas visu nakti kliegs un dosies kompānijas meklējumos.

SPOKA IEMIESOŠANĀS Tādā šausmu pilnā mežā, kāds ir Aokigahara, neiztikt bez spokošanās. Daudzi redz ēnās noslēpušos rēgus, dzird čukstus, fotogrāfijās parādās balti plankumi, kas līdzinās spokiem. Japāņu spiritisti iesaka cieši lūkoties uz koku stumbriem, kur it kā varot saskatīt mirušās dvēseles. Kāda amerikāņu dāma apgalvojuši, ka, staigājot pa mežu kopā ar japāņu gidi un citiem tūristiem, viņā pēkšņi iemiesojies spoks. Pārējie tūristi pēc tam viņai atstāstījuši, kas noticis – sieviete esot sākusi runāt perfektā japāņu valodā un nokritusi uz akmeņainās zemes, izmisumā plēšot drēbes un skrāpējot ādu. Četri klātesošie piespieduši sievieti pie zemes un turējuši, lai viņa neaizbēg vai nenodara kādam pāri. Pēc mirkļa spoks pametis viņas ķermeni.

cijas darbinieki, brīvprātīgie un arī žurnālisti devās reidos, lai atrastu mirušo ķermeņus vai, labākajā gadījumā, apturētu kādu kļejotāju, kas vēl šaubās par savu izvēli. Tika izvietotas vairāk nekā 50 brīdinājuma zīmes pie ieejām mežā. Uz vienas no tām rakstīts: "Tava dzīvība ir vērtīga dāvana, ko tev devu-

Pašnāvību iemesls pārsvarā ir finansiālas grūtības. Japāņi bieži atzīst, ka nauda viņiem ir pats galvenais. Ja tev nav naudas, tava vērtība krietni samazinās.

ši vecāki. Lūdzu, padomā par saviem vecākiem, māsām, brāļiem un bērniem! Nepatūri to pie sevis. Runā par savām problēmām." Zem šā uzraksta norādīts arī palīdzības tālruna numurs. Lai gan ļoti daudzi ignorē šīs zīmes, atrodas cilvēki, kuri, pateicoties tām, tomēr maina savas domas. Nebūdami pārliecināti par savu gatavību mirt, pašnāvnieki bieži atstāj aiz sevis lentes, ko apsien ap kokiem, lai pēc tam atrastu ceļu atpakaļ. Geologs Azusa Hajano, kas šo mežu pēta jau divdesmit gadu, atzīst, ka parasti, lentēm beidzoties, tiek atrasts vai nu cilvēka liķis, vai arī pamestas mantas.

Cilpas koku zaros un sadalījušies ķermeņi

Spogulītis, lietussargs, ūdens pudeles, telts liecina par neizlēmību. Iespējams, cilvēks vairākas dienas pavadījis mežā un beigās vai

Jandzi upes tilts Nandzjinā Ķīnā

PAŠNĀVĪBU STATISTIKA AOKIGAHARA MEŽĀ

- +1998. gadā 74 upuri
- +2002. gadā 78 upuri
- +2003. gadā 100 upuri
- +2004. gadā 108 upuri
- +2010. gadā 54 upuri

Tas ir atrasto liķu skaits. Nav zināms, cik cilvēku mirstīgās atliekas joprojām dus uz akmeņainās zemes mežā.

TRĪS POPULĀRĀKĀS PAŠNĀVĪBU VIETAS PASAULĒ

ZELTA VĀRTU TILTS SANFRANCISKO ASV.

Līdz šim zināmo pašnāvību skaits – vairāk nekā 1500 cilvēku kopš 1937. gada. Aprēķināts, ka reizi divās nedēļās kāds izlemj savu dzīvi beigt, nolēcot no tilta. Vissliktākais bija 1995. gads, kad dzīvību sev atņēma 45 cilvēki.

JANDZI UPES TILTS NANDZJINĀ ĶĪNĀ.

Vairāk nekā 2000 pašnāvību laika posmā no 1968. līdz 2006. gadam. Tagad to skaits noteikti ir krietni pieaudzis. Reizi nedēļā vismaz viens cilvēks nolemj šeit padarīt sev galu.

AOKIGAHARA MEŽS FUDŽI KALNA PAKĀJĒ JAPĀNĀ.

2010. gadā šajā mežā pašnāvību mēģināja izdarīt 247 cilvēki, un piecdesmit četriem tas arī izdevās.

nu atņēmis sev dzīvību, vai arī devies mājās. Pie meža atrasta arī vairākus mēnešus pamesta automašīna, uz kuras priekšējā sēdekļa mētājas karte. Cilvēks iegājis tumšajā biežoknī un vairs nav atgriezies...

Dokumentālajā filmā par Džukai ģeologs Hajano ved skatītājus pa takām, ik pa laikam uzduroties vai nu cilpām kokos, vai pamestām mantām: mašīnas atslēgām, somām, drēbju gabaliem, pašnāvību rokasgrāmatai. Kādā ainā viņš atrod cilvēka skeletu, kam uz pēdu kauliem joprojām ir sporta apavi. Ejot tālāk, viņš sastop dzeltenā telti sēdošu vīrieti, kurš nepārliecināti nosaka, ka devies pārgājienā. Hajano, kurš dokumentālajā filmā stāsta, ka reiz atrunājis cilvēku no pakāršanās, pazīst pašnāvniekus, tiklīdz viņus ierauga. Ģeologs aprunājas ar vīrieti un iesaka: "Atlicini laiku, lai padomātu. Esi pozitīvs!"

Pie kāda koka pētnieks ierauga pienaglotu otrādi apgrieztu lelli ar noplēstu seju.

Ta simbolizē sabiedrības nomocītu cilvēku. Netālu no lelles tādā pašā veidā piesprausta atvadu zīmīte: "2009. gada 18. maijs. Pašnāvības vēstule. Es atnācu šeit, jo nekas labs manā dzīvē nenotiek. Nemeklējiet mani!"

Citi internetā atrodamie videomateriāli atklāj daudz baisākas ainas. Līdz galam nesadalījis ķermenis karājas dzeltenā striķī. Uz galvaskausa vēl redzami mati, bet acu vietā vien tukši caurumi. Un nav zināms pat cilvēka vārds. "Es nedomāju, ka, izdarot pašnāvību, ir iespējams mirt varonīgi," saka ģeologs. Hajano domā, ka tās ir sekas vientuļajai un bezpersoniskajai dzīvei, kāda veidojas līdz ar interneta rašanos. Dokumentālajā filmā viņš saka: "Tagad mēs visu savu dzīvi varam nodzīvot *onlainā*. Tomēr patiesībā mums joprojām vajag redzēt otra seju, ieraudzīt emocijas tajā, dzirdēt balsi, lai mēs varētu līdzās pastāvēt un palīdzēt tiem, kam dzīvē kļājas grūtāk." ☹

Dārza fen šui

Dārza iekopšana ir meditatīvs un dziedinošs process, bet, pirms ķerties klāt augu apčubināšanai, vērts noskaidrot dārza iekārtošanas principus, lai palīdzētu gan augiem augt, gan arī vairotu savu labklājību.

▼ *Eviņa Pozņaka*

Konsultējusi dārza mīļotāja un fen šui praktizētāja **DACE ROLAVA**

Draudzībai un auglībai

Jasmīns simbolizē draudzību un sirsnīgu pieķeršanos. Tas jāsāda ziemeļrietumos vai austrumos. Kāršrozes ir auglības simbols. Ja pāris vēlas bērnus, tās jāsāda rietumos vai dienvidrietumos.

Zelta kalns

Dārza rietumu pusē ierociet zemē naudas lādīti. Šāds simbols ir labvēlīgs visai mājai, īpaši, ja tajā vietā izveidojat uzkalniņu jeb zelta kalnu. Pirms ierakšanas piepildiet lādīti ar spožu sīknaudu.

Zaļi un veselīgi!

Koki un krūmi jāapgriež, lai tie veidotu noteiktu formu, būtu kupli. Dārza dienvidu un dienvidrietumu pusē stādiat zaļus, veselīgus augus un ziedus. Augi, kas aug dārza šajā daļā, nodrošinās jums labklājību.

Labklājībai

Iekārtojot dārzu, pievērsiet uzmanību vārtu formai, jo tā simbolizē jūsu labklājību. Vēlams, lai vārti būtu noapaļoti, atsevišķas detaļas vērstas uz augšu. Ieliekumi uz leju nav ieteicami. Vārtiem jābūt no blīva materiāla, bez caurumiem un spraugām.

Naidīgā enerģija

Dārzā veidojiet likloču celiņus. Tie var būt no akmens, oļiem, koka, cementa vai kāda cita materiāla, galvenais, lai taciņa ir likumota. Ja tā ir taisna un jūs neko nevēlaties mainīt, vismaz gādājiet, ka taciņa neved līdz mājas parādes durvīm, jo taisniem celiņiem piemīt naidīga enerģija.

Krāsainā plānošana

Plānojot stādījumus un dārza labiekārtošanu, jāvadās pēc debess pusēm un ziedošo augu krāsām. Augu krāsas nosauktas, tā sakot, dilstošā secībā – vispirms dominējošās, pēc tam sekundārās. Debess puses dārzā jeb zemes gabalā atbild katra par savu jomu. Ja vēlaties aktivizēt kādu noteiktu dzīves jomu, piemēram, karjeru, pievērsiet uzmanību, ko un kādā krāsā stādīt šajā zonā.

- ✦ **Ziemeļi** – karjera; zili un balti augi
- ✦ **Ziemeļaustrumi** – zināšanas un mācības; dzeltenī, smilškrāsas, sarkani un oranži augi
- ✦ **Austrumi** – veselība; zaļi (der mūzžaļie), brūni un zili augi
- ✦ **Dienvidastrumi** – nauda un bagātība; dzeltenī, smilškrāsas, sarkani un oranži augi
- ✦ **Dienvīdi** – slava, stāvoklis sabiedrībā un personīgā ietekme; sarkani un oranži augi
- ✦ **Dienvīdrietumi** – mīlestība un laulība; gaiši zaļi un zili augi
- ✦ **Rietumi** – bērni, radošs darbs; balti, pelēki un dzeltenī augi
- ✦ **Ziemeļrietumi** – labdarība un ceļojumi; balti, pelēki un dzeltenī augi

Līdzsvaram

Lai jūsu dzīvē būtu līdzsvars, pievērsiet uzmanību mājas labajā pusē (stāvēt ar muguru pret ieejas durvīm) augošajiem krūmiem un kokiem. Tiem jābūt nedaudz augstākiem nekā kreisajā pusē augošajiem.

Pūķa elpa

Māja un dārzs, kur ir daudz zaļojošu, veselīgu augu, liecina par pūķa kosmiskās elpas klātbūtni.

Svarīgs elements

Ūdens jūsu dārzā ir ļoti nozīmīgs, jo augi bez tā nevar iztikt. Pēc fen šui principiem, ūdenstilpnes (baseins, aka, ezers, strūklaka) lielumam nav nozīmes, galvenais, lai tā atrodas kreisajā pusē no parādes durvīm.

Bez ērkšķiem

Pie mājas durvīm izvairieties stādīt augus ar ērkšķiem, jo ieejas durvīm jābūt brīvām. Puķēm un košumkrūmiem izgrieziet sakaltušās ziedkopas, vecos ziedus, izzāģējiet bojātos zarus. Pārauguši koki un krūmi piesaista sliktu enerģiju.

Jaunā vai vecā mēnesī?

Uz leju augošus augus stāda vecā mēnesī. Lai augi ziedētu un nestu sēklas, tie jāliek zemē jaunā mēnesī.

Tuvā un tālā ikebanas māksla

Katram cilvēkam ir savs veids, kā tikt galā ar stresu, nomierināties un atrast harmoniju sevī. Ja jums tāda vēl nav, varbūt vērts aizņemties ziedu kārtošanas mākslas – ikebanas – noslēpumus? Protams, lai sasniegtu tādu meistarību kā Japānā, nepieciešami vairāki pacietības pilni mācību gadi, taču neviens mums neliedz aizņemties ideju un pielāgot to sev.

▼ *Eiija
Pozņaka*

Kas gan tur
īpašs, jūs teik-
siet, tā pati
floristika vien
ir! Taču ne-
steidzieties ar
secinājumiem – floristi-
kā galveno uzmanību
pievērš ziedu krā-
sām, formām,

no tiem veido klasiskus
puškus, bet ikebanā val-
da citi noteikumi. Pirmkārt,
liela nozīme ir tieši linijām un
formām – šajās kompozīcijās ie-
deras gan jūras krastā izskalots
koka gabals, gan neparastas la-
pas un smilgas. Dažkārt ikeba-
nā var būt pavisam maz ziedu.
Askētisms un minimālisms – tā
no malas izskatās ikebanas kom-
pozīcijas. Galvenais šajā stāstā
ir garīgais aspekts. Ikebana jā-
veido klusumā, lai labāk novēr-
tētu katru dabas doto velti, kas
tiek iekļauta kompozīcijā. Tas
ir mirklis divatā ar dabu, kuras
sastāvdaļa ir arī cilvēks. Diem-

Mācību laikā skolotājs ievēro
absolūtu klusumu, bet skolēni pilnībā
koncentrējas uz ziedu sakārtošanu
kompozīcijā, kas reizē ir arī savdabīgs
meditācijas process.

žēl ikdienā mēs to bieži aizmir-
stam, tāpēc ikebana ir lieliska
iespeja atgūt šo saikni. Ja ziedi
patiešām tiek kārtoti pēc visiem
noteikumiem, atpūšas gan ķer-
menis, gan dvēsele.

Dzīvības došana puķēm

Ikebana nozīmē sakār-
tot ziedus, jo vārds cēlies no
ikeru – sakārtot, novietot, arī
dzimšana – un *hana* – pu-
ķe. Citos avotos šis vārds tiek
skaidrots arī kā dzīvības doša-
na puķēm vai puķu sakārtošana.
Pieņemts uzskatīt, ka šī ziedu
kārtotāšanas māksla radusies rei-
zē ar budisma ienākšanu 5. un
6. gadsimta mijā un ir nesarauju-
mi saistīta ar budismu. Leģendas
vēsta, ka pirmās ikebanas kom-
pozīcijas tapušas pie Budas altā-
ra, kad budistu mūki pie skulp-
tūras kājām likuši dzīvos ziedus.
Gadsimtu gaitā šis stāsts apau-
dzēts ar vairākām teikām, pie-
mēram, par vētru, kas neganti

Ja ziedi patiešām tiek kārtoti pēc visiem noteikumiem, atpūšas gan ķermenis, gan dvēsele.

plosisies un nolauzusi kokus, sasitusi ziedus, bet mūki pēc negaisa gājuši un lasījuši mazāk salauztos zarus un augus un nolikuši tos pie kājām Budam. Kā jau varat iedomāties, vētras plosītie augi uzplaukuši un atdzīvojušies.

Klusēšanas skola

Japānā ikebanas pirmsākumi meklējami 6. gadu simta un ir cieši saistīti ar budisma ienākšanu šajā valstī – jau tad budistu mūki veica rituālus, kuru laikā uz altāra pie Budas kājām tika likti dzīvi ziedi. Pakāpeniski ikebana attīstījās, līdz 15. gadsimta vidū Rokkakudo templi (Kioto) radās pirmā ikebanas skola ar nosaukumu *Ikenobo*, līdz ar to arī pirmie ikebanas klasiskie stili. Skolas dibinātājs bija Ikenobo Senno, bet pirmie skolnieki un skolotāji – budistu priesteri un sekotāji.

Mācību process šajā skolā bija šāds: mācību laikā skolotājs ievēro absolū-

tu klusumu, bet skolēni pilnībā koncentrējas uz ziedu sakārtošanu kompozīcijā, kas reizē ir arī savdabīgs meditācijas process. Skolēnam bija jāsaplūst ar ziedu un augu garu vienā veselumā, lai pilnībā izteiktu sevi ar kompozīcijas starpniecību. "Kas runā, tas nezina," – skanēja skolas galvenais noteikums. Tas bija pirmais, ko apguva ziedu kārtotāji. Pēc tam nāca pārējā ziedu kārtotājas filozofija. Nekas ziedu pušķi un kompozīcijā nebija nejaus visam bija sava simboliskā nozīme.

Pateicoties skolu dibināšanai, ikebana kļuva pieejama plašākiem sabiedrības slāņiem un ieņēma savu noteiktu vietu ja-pāņu dzīvē tāpat kā kaligrāfija un tējas dzeršanas ceremonija. Sākot ar 19. gadsimtu, ikebana skolas driekstēja apmeklēt arī sievietes, un pavisam drīz ziedu kārtotājas māksla bija kā sievietes pievienotā vērtība, kas īpaši nodarēja meitenēm precību gados. Tiesa, šāda iespēja tika dota tikai dižciltīgajām ligavām. Sieviete, kura bija apgūvusi ikebana, kā ligava kotējās augstāk par to, kura šo prasmi nebija mācījusies.

Ikebana bija kā mistiska josta, kas sasēja kopā dabu un māju, radot harmoniju un vietu, kur gribas uzturēties.

Debess. Zeme. Cilvēks

Kompozīciju pamats ir vienkāršs. Faktiski mēs to katru dienu redzam sev apkārt, protams, ar noteikumu, ja esam ārpus telpām. Proti, zeme, debesis un cilvēks – šie trīs elementi tad arī veido vienotu trijstūri un nebeidzamu harmoniju. Tik vienkārši! Ikebana māca saskatīt skaidrumu vismazākajā dabas detaļā, vai tas būtu sūnām apaudzis zars vai vissīkākā puķīte. Īpaši japāņiem patīk "nepareizie" augi. Kompozīcijās reti var atrast taisnas un akurātas formas – jo vairāk izliekumu, jo labāk! Katram ir sava vieta un nozīme. Arī trauki, kuros tiek veidota ikebana, mēdz būt dažādi – tie var būt zemi un lēzeni, gari un šauri, apaļi, pildīti ar gliemežvākiem un akmeņiem. Taču ar to viss nebeidzas. Katram augam, zaram, krāsai un formai ir sava nozīme. Piemēram, pumpuri un asni, kas tikai taisās atvērties, simbolizē nākotni, bet izplaukušī – jau pagātni. Nozīme ir arī svinamajiem svētkiem un būtiskiem dzīves notikumiem.

Latviskā ikebana

Jau vairākus gadu desmitus ikebana ir pazīstama un tiek praktizēta arī ārpus Japānas. Latvijā gan vēl nav nevienas šādas skolas, bet gribas novēlēt, lai šis raksts mudinātu ieraudzīt un sajūst dabu mums apkārt. Patiesībā jau arī latviešiem ir sava lokālā – ikebana. Kā gan citādi nosaukt Jāņu vainagu viņu un pušķu lasīšanu pļavās, meiju nēsāšanu mājās un kalmju kaisīšanu istabas stūros? Un vai Ziemas-

svētkos darinātie puzuri arī nav saucami par ikebana attāliem radiniekiem? Lai arī Latviju no Japānas šķir milzu attālums, ir vērtības, kas svarīgas visiem: tuvība ar dabu, prāta un ķermeņa relaksācija, domu sakārtošana. ●

IEDVESMAI <http://www.amazon.com/Ikebana-Japanese-Arrangement-Reiko-Takenaka/dp/0870409581>

Latvijas Republikas biedrība
„Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija”

**Tamāra Rīmša, pamiedzēja ar 12 gadu pieredzi
aicina apgūt ajurvēdas masāžas:**

Campi. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants. Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

Mukhabhanga. Kosmētiska Ajurvēdas masāža un jaunību paildzinoša procedūra.

Sambahana. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reprodūktīvās, gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksīnus.

Meru Dandā Cikitsa. «Pasaules ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus, pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

Marma Cikitsa. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju, atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā limeni sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

Taižemes pēdu masāža stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

Garlans. Pretcelulīta masāža un procedūra svāra samazināšanai.

Var veikt arī kā pašmasāžu.

Sekoijiet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv, tālrunis 29493710
Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts masāžas
praksē

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Šim periodam raksturīgs romantisks noskaņojums un punktualitāte. Centieties novērst nesaskaņas. Galvenais – saprātīgi tērējiet līdzekļus. Visu dariet bez steigas. Pievērsiet uzmanību pirkumu kvalitātei. Darbā droši ieviesiet jauninājumus. Gādājiet par emocionālu līdzsvaru. Nestresojiet! Varat sākt atveseļošanās kures. Esiet pielaidīgāki savās prasībās pret atvasēm.

LABĀS DIENAS

19.IV	Uzvelciet krāsainu tērpu vai uzlieciet košus aksesuārus!
24.IV	Patīkamas emocijas kultūras pasākumā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Spontāni izlemsiet doties ceļojumā diivātā. Jūtīsieties nepieciešami mīļotajam cilvēkam. Papildu peļņas iespējas. Rūpīgi apdomājiet lielāku pirkumu. Neatlieciet noteiktos darbu pabeigšanas termiņus. Aizrausieties ar svešvalodas apgūšanu. Sarunās ar tuviniekiem nežēlojiet labus vārdus. Parūpējieties par garda un veselīga cienasta pagatavošanu.

LABĀS DIENAS

20.IV	Jauks sportisks pasākums.
28.IV	Prom no pilsētas, tuvāk dabai!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Domstarpības attiecībās kārtojiet bez draugu iesaistīšanas. Divi vienā – darbs un mīlestība. Nokārtojiet iepriekšējās saistības. Savstarpēji izdevīga sadarbība vairo ienākumus. Atturieties no azartspēlēm un aizņemšanās. Uzcītība un neatlaidība spodrinās labo slavu. Skietami kļūmīgā situācijā palīdzēs uzticamu cilvēku atbalsts.

LABĀS DIENAS

19.IV	Neticiet atraidījumam, kad acis saka pretējo!
26.IV	Sauļojieties!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Ar mīlestību piesātināts laiks. Ieraudzīsiet iecerēto jauna gaismā. Seņākas attiecības var vaina, goties ar laulībām. Nedaudz kavēsies atalgojums par padarīto. Varat uzņemties individuālu atbildību naudas jautājumos. Stabili ienākumi. Atzinību gūs agrāk izteiktie priekšlikumi. Neskaidrības var raisīt nesaskaņas ģimenē. Bērns stipri ietekmēs draugi.

LABĀS DIENAS

26.IV	Sen gaidītas ieceres piepildīšanās.
29.IV	Labs ceļš zem kājām!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Viņš var nākt preti mācību iestādē vai ceļojumā. Būsiet gatavi mainīties, pilnveidoties, pārvarēt kompleksus. Naudu tērēsiet kredītu nomaksai vai izglītībai. Esiet tuvāk dabai un tās norisēm. Nepalaidiet garām sīkus veselības traucējumus. Tie būs viegli novēršami. Paturiet uzmanības lokā atvases un viņu pasākumus ārpus mājas.

LABĀS DIENAS

20.IV	Sirdi priecēs vecās labās dziesmas.
24.IV	Gaidīs tuvs draugs.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Flirtējot rotaļāsieties ar mīlotā jūtām. Galvenais – neaizejiet par tālu. Materiāli veiksmīgs laiks. Dalu naudas tērēsiet izklaidei. Mērķim tuvojieties prātīgi. No straujiem panākumiem nav tālu līdz neparedzētiem zaudējumiem. Paļaujieties uz savu pieredzi. Negaidīti pavērsieni darbībā ar nekustamo īpašumu. Atvasei var būt negaidīts paziņojums.

LABĀS DIENAS

17.IV	Labs jauns sākums.
24.IV	Skaista sapņa piepildīšanās.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Pārvariet kautrību, atklājiet mīlotajam cilvēkam savas jūtas. Nav ieteicams riskēt finanšu jomā. Pagaidām algas palielinājums nav gaidams. Nopietni līdzsvarojiet ienākumus ar izdevumiem. Palaujieties uz intuīciju. Mājās cieņa un satīcība. Nav vēlama vēla gulētiešana. Būs jāpiedalās draugu rīkotajos pasākumos. Dzīvesbiedriem svarīgi neie-slikt sadzīves problēmās.

LABĀS DIENAS

19.IV	Veiksmīgs problēmas atrisinājums.
24.IV	Jauka vakarēšana kopā ar atvasēm.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīļotie risinās atklātu sarunu. Cenšanās pēc savstarpējas sapratnes stiprinās mīlestību. Veidojiet kopīgu interešu loku. Pavērsies iespējas profesionālai izaugsmei. Uzmanieties no lišķīgiem intrigantiem. Naudu tērēsiet draugu pulkā. Izdosies uzturēt saskaņu ģimenē. Kā vienmēr, palīdzēs humors. Dzīvesbiedrs novērtēs izrādīto uzmanību.

LABĀS DIENAS

24.IV	Patikams uzmanības apliecinājums.
29.IV	Priecīga iepirkšanās pavasara/vasaras sezonai.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Brīvības sajūta harmoniskās attiecībās. Draudzība un saprašanās var pāraugt dziļākās jūtās. Zināšanas un pieredze palīdzēs nostiprināt ietekmi un kandidēt uz augstāku amatu. Naudas jautājumos neuzticieties parāk dāsniem solījumiem. Nopelnītais palīdzēs atrisināt ietilgušu problēmu. Domstarpības ar atvasēm noskaidrojiet atklātā sarunā.

LABĀS DIENAS

19.IV	Dienas prioritāte – sēklu un stādu gatavošana.
26.IV	Labā būs jebkura sportiska aktivitāte.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Neliela intriga atsvaidzinās jūtas. Nepiesienieties par sīkumiem. Ienākumus gūsi, darbojoties komandā. Nauda radīs drošības sajūtu. Dedzīgi atbalstīsiet jaunas idijas. Kolēģi būs līdzjutēju rindās. Asaka vārdu pārmaiņa ar radniekiem vienaudžiem. Nemiet vērā kritiskās piezīmes. Maciet atvasēm rīkoties ar naudu.

LABĀS DIENAS

19.IV	Pārsteidziet draugus ar jūras produktu vakaru!
26.IV	Draugu talka saimniecībā.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Spirts pavasara vējš galvā un sirdī. Jaunās attiecības diezgan nenopietnas. Iespējams, būs jākārto parādāstības. Neņemiet kredītu. Neaizdodiet naudu. Iesāktu darbu veiciet bez steigas. Noderēs pieredze un profesionālās iemaņas. Varat risināt mantojuma jautājumu. Drošības un miera sajūta mājās kopā ar tuviem cilvēkiem. Radu pulkā var parādīties jauna seja.

LABĀS DIENAS

20.IV	Patikamas mājas rūpes.
26.IV	Labs garastāvoklis, izejot sabiedrībā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Atturieties no emocionālām izpausmēm attiecībās. Micrīgi uztveriet mīlotā cilvēka garastāvokļa maiņas. Pievērsiet uzmanību jaunu darbinieku izvēlei. Labs periods starpniekiem un transporta jomā strādājošiem. Būsiet cienīti vienaudžu vidū. Nervu saspringumu likvidēs masāžas kurss. Parūpējieties par vecāku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

24.IV	Kāds smaidis tiks justies kā svarīgākajai būtnei Visumā.
29.IV	Mežs, jūras šalkoņa un tuvs cilvēks līdzās.

MĒNESS KALENDĀRS

no 17. aprīļa līdz
1. maijam

Šis divu nedēļu periods sāksies ar Aunam raksturīgiem uzrāvieniem – līdz 20. aprīlim, kamēr Marss pa Auna zīmi skries. Pēc tam viss notiks rāmāk, vairāk uz praktisko dzīvi un materiālajiem labumiem orientēts, kā tas piedienas Vērsim. Pilnmēness 25. aprīļa vēlā vakarā nāks ar Mēness aptumsumu, kurš labos laika apstākļos Latvijā būs pilnībā redzams. Enerģētiski gan neesot labais tonis vērot aptumsumus, bet cilvēka zinārkārīgā daba mil izaicināt likteni. Centieties neieslikt sevis žēlošanā un grūtsirdībā, labāk jau profilaktiski ieejiet pirti vai vismaz nomierinošā žāļu vannā.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

17.04.2013. trešdiena	Mēness Vēži	
18.04.2013. ceturtdiena	Mēness Vēži/Lauvā 18:13 ☾ 15:31–18:13 ☿ 09:00–21:59	
19.04.2013. piektdiena	Mēness Lauvā	
20.04.2013. sestdiena	Saule ieiet Vērša zīmē plkst. 01:03 Mēness Lauvā ☾ 00:06–24:00	
21.04.2013. svētdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 04:08 ☾ 00:00–04:08	
22.04.2013. pirmdiena	Mēness Jaunavā ☾ 09:02–24:00	
23.04.2013. otrdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 10:24 ☾ 00:00–10:24	
24.04.2013. trešdiena	Mēness Svaros ☾ 15:12–24:00	
25.04.2013. ceturtdiena	Pilnmēness 22:57 (Mēness aptumsums) Mēness Svaros/Skorpionā 13:25 ☾ 00:00–13:25 ☿ 17:38–24:00	
26.04.2013. piektdiena	Mēness Skorpionā ☾ 11:56–24:00 ☿ 00:00–04:15	
27.04.2013. sestdiena	Mēness Skorpionā/Strēlniekā 14:32 ☾ 00:00–14:32	
28.04.2013. svētdiena	Mēness Strēlniekā	
29.04.2013. pirmdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzi 15:21 ☾ 07:37–15:21	
30.04.2013. otrdiena	Mēness Mežāzi	
1.05.2013. trešdiena	Mēness Mežāzi/Ūdensvirā 17:19 ☾ 17:07–17:19	

⚠ MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks)

– laikā sprīdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE –

periods pirms Mēness fāžu maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

2.-14. maijs
Nr. 9 (72) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS
KRĀJ
KRĀSAINOS APĻUS
LAIMĒ
ATPŪTU DIVATA
Meklē 23. lpp.

CITĀD PASAULĒ

**VALDIS
CELMS**

**KOSMOSS
LATVJU
RAKSTU
ZĪMĒS**

**HISTĒRISKO
SMIEKLU
RELIGIJA**

**KONKLĀVA
AIZKULISES**

ORIGAMI

PRAKTISKĀ MEDITĀCIJA

**RUDIE
KAKI**

SPĒJ ĀRSTĒT
VISAS
SLIMĪBAS

**GAISMAS
JAUNAVA**
un mazie
vizionāri

**BAISĀS
EKSPERIMENTS!**
**CILVĒKS
+ PĒRTIĶIS**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Latvisko zīmju tulkks

Mākslinieks, latviešu rakstu un zīmju pētnieks **Valdis Celms** arī šoreiz piedalās gaidāmo Dziesmu un deju svētku organizēšanā kā zīmju simbolikas konsultants. Nezinātājam varētu šķist, ka deļotāji stadionā veido vienkārši skaistu kompozīciju un glitas rakstu līnijas, taču ik zīmē ir iekodēts daudz vairāk...

▼ *Estere Rudzīte*

Latvietis ir liels estēts

Tikko, atzīmējot 70 gadu jubileju, noslēgusies Valda Celma personalizstāde *Pie-skāriem*. Viņa pirmā personalizstāde. Lai gan mākslas darbi palēnām tapuši visu laiku, māksliniekam allaž atradies kas svarīgāks darāms. Pie kāda no tik svarīgajiem notikumiem darbs aizvien turpinās – mākslinieks Valdis Celms konsultē Dziesmu un deju svētku virsvadītājus. Viņš raugās, lai izvēlētais raksts, kādā svētkos danci vedis deju kolektīvi, būtu atbilstošs dziesmai, lai laukumā veidotie zīmējumi būtu mākslinieciski un saturiski pilnvērtīgi. Uz jautājumu, vai šis atbildīgais uzdevums ir sarežģīts, Valdis atsmej: "Nezinu, ko lai atbild. Teikšu, ka tas ir gan pagodinoši, gan atbildīgi. Taču, kad esi šajā procesā, par grūtumu nedomā. Es vienkārši dalos savā pieredzē. Mēs neatradīsim nekādas shēmas. Tā būs dzīva deļa, kustība, kas organiski plūdis un veidosies. Pavērojiet tautas tērpus! Tajos neatradīsiet nevienu vietu, kas radītu sajūtu – šeit kaut kas ļoti muļķīgi salikts kopā. Estētiski pārliecinošais risinājums īstam latvietim ir ārkārtīgi svarīgs. Tas liecina arī par jēgpilno kvalitāti. Skaista ir plava, kad noplauda, bet vēl skaistāka, kad sagrābta kaudzītē."

Kas rakstiem kopīgs ar kosmosu?

Interese par latvju rakstiem un zīmēm Valdim radusies jau studiju laikā, mācoties Latvijas Mākslas akadēmijā. Studējot bija jāapgūst, ko nozīmē krāsa, punkts, aplis, slīpa līnija,

likloču ķeburs, jāizprot to iedarbība un arī semantiskās iespējas. "Balstoties uz mūsdienu izpratni par to, kas ir kompozīcija gan arhitektūrā, gan modernajā mākslā, nonācu līdz tam, ka visas šīs lietas ir universālas un kosmiski noteiktas. Izprotot moderno mākslu un kompozīcijas pamatus, ieraudzīju, ka mūsu zīmēs un rakstos arī saskatāmas universālas struktūras."

1974. gadā, kad notika ceturta dizaina izstāde, tajā bija ietverta ideja, ka arī mūsdienu industriālās formas, dizaina priekšmeti un vides projektēšana jāsaista ar pieredzi, kas uzkrāta iepriekšējās paaudzēs, proti, vienkāršību, skaidrību, funkcionalitāti, cieņu pret dabiskiem materiāliem. "Taču bez funkcionalitātes noteikti jābūt arī emocionālajam komfortam. Vēl labāk, ja tas viss tiek paplašināts līdz garīgo vērtību pāšanai," piebilst mākslinieks. Saistībā ar izstādi tapa viens no darbiem, kas bija veltīts latvju rakstiem. Neliela autoru grupa palielināja Lielvārdes jostas fragmentu līdz mērogam 2x2 metri. Ekspozīcijā mākslinieki centās ieviest izpratni par kustību, telpu un jaunu simbolisku tulkojumu iespējām. "Vēlējāmies parādīt, ka latvju raksti jāsaprot ne tik daudz kā vēstu-

riska vai etnogrāfiska vērtība, bet pirmām kārtām kā universāls kosmiskais dotums. Visas zīmes, kas atrodamas mūsu tradicionālajā kultūrā, nolasāmas arī dažādās dabas norisēs. Tas pierāda, ka zīmes ir kosmiskas struktūras, kas cilvēkam atklājas kā savdabīgi vēstījumi no pasaules universālās sākotnes. "Kontaktējoties" ar rakstu zīmēm, apziņa iegremdējas tādā kā jaunā Visuma telpā, jaunā realitātē. Tapēc, pētot zīmes un rakstot grāmatu *Latvju raksts un zīmes*, bija jālielc lietā arī intuīcija."

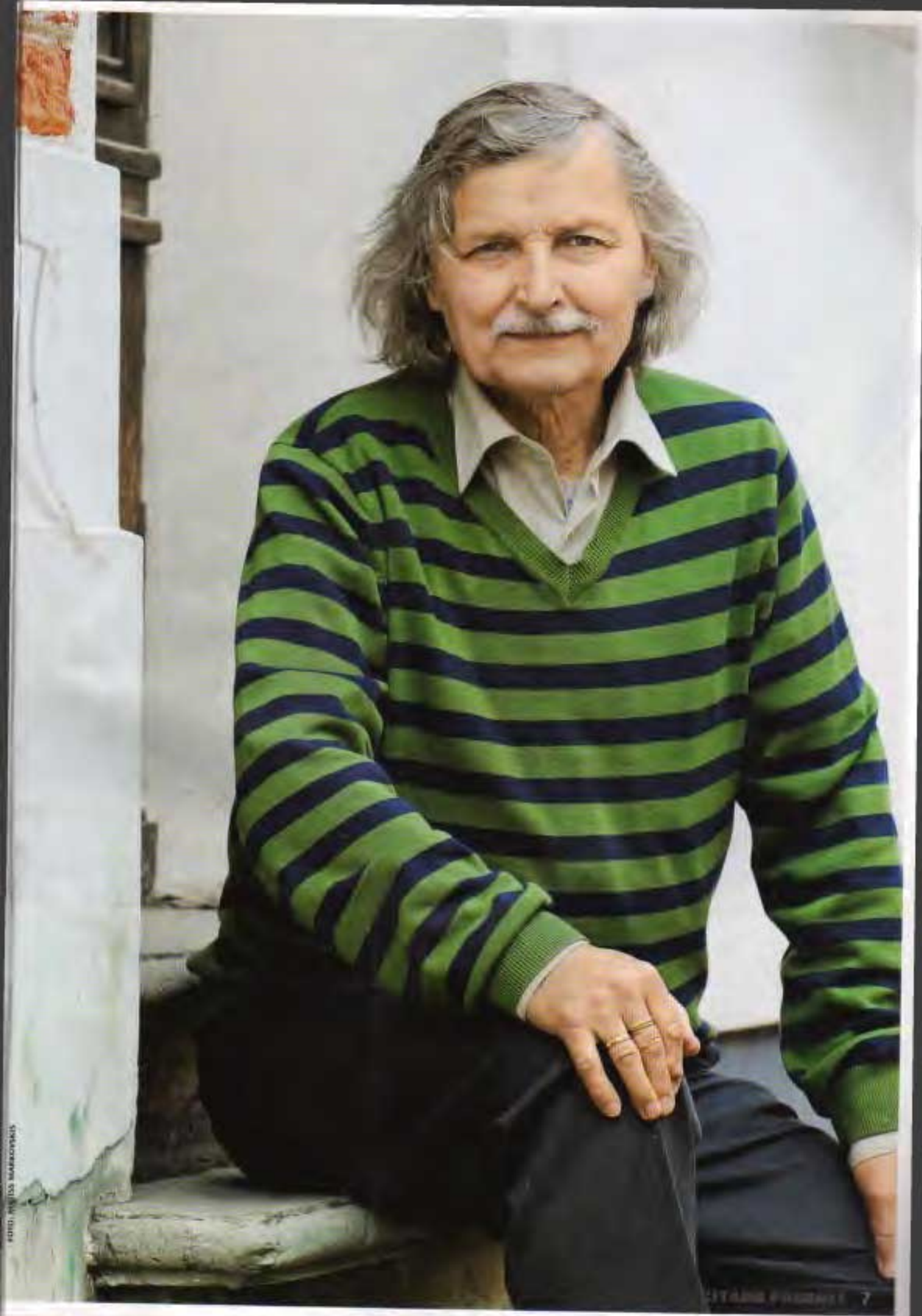
Jālasa starp rindām

Ikdienā tomēr gribas atrast latviešu zīmēm kādu ātru izskaidrojumu, izprast simbolu jēgu. Taču tas nav tik vienkārši. "Simboli runā tikai par kopīgām iezīmēm ļoti dažādām parādībām," stāsta mākslinieks. "Piemēram, aplis var būt kopīga zīme, simbols gan Saulei, gan Mēnesim, gan Visumam, gan ģimenei. Zīmes parādās kā apziņas matricas, kas ievirza mūsu domāšanu, palīdz sāktotot vidi un norises laikā un telpā. Ja mēs savu apziņu gribam pacelt līdz Visuma limenim, citiem vārdiem sakot, ietvert sā-

vā pasaules redzējuma ne tikai to, kas mums deguna priekšā, bet arī Visumu, jāmacās šīs zīmes izprast. It īpaši ģeometriskās zīmes Baltu kultūrā ir liels ģeometrisko zīmju bagātība, tāpēc būtu nepiedodami, ja mūsdienu jaunradē un kultūrā tās neiesaistītu." skaidro mākslinieks un aicina zīmēs ietvertos simbolus netulkot burtiski jo "šīs rakstu zīmes nav tik precīzas kā cēla zīme vai matemātiskās zīmes"

MĀKSLINIEKS, DIZAINERS, SEMIOTIKAS PĒTNIEKS VALDIS CELMS

- ✦ Dzimis 1943. gadā.
- ✦ Latvijas Mākslas akadēmijas Rūpnieciskās mākslas nodaļas absolvents (magistra grāds).
- ✦ Radījis folkloras festivāla *Baltica Latvijas karogu* un simboliku.
- ✦ Zīmju simbolikas konsultants Dziesmu un deju svētkos.
- ✦ Grāmatas *Latvju raksts un zīmes* (2007) autors.
- ✦ Dzīvo Rīgā, bet vasaras pavada laukos un atzīst, ka mūsdienu cilvēkam tomēr vajadzīgas abas vides – gan pilsēta, gan lauki: "Nav runa par mehānisku atgriešanos laukos, bet gan par spēju nepazaudēt to, kas dabas vidē ir neaizstājams."

Dzīves jēgas principi nav mainījušies.

Mainījusies ir tikai atribūtika.

Tas, ka tagad varam noasfaltēt pus pasaules, neatceļ to, ka zāle tomēr aug, pateicoties nosacījumiem, kas nāk no Dieva un pasaules.

Māksliniekam priekšā uz galda paša sarakstītā grāmata *Latvju raksts un zīmes*. Vai cāju, kādu vēstījumu nes uz grāmatas vāka attēlotais raksts? "Sarkanā un zaļā krāsa folklorā tiek pieminētas saistībā ar Laimu. Baltā krāsa ir apziņas lauks, bet zīmē ir ietverts gan Pasaules koks, gan Pērkonas zīme, gan Laimas krusts. Dažādas nozīmes. Tur būtu daudz ko stāstīt. Zīmes parāda, kā ir uzbūvēta pasaule, ko mēs uztveram kā fenomenu, tās runā par laikiem un pieredzi, kas cilvēkam veidojās, dzīvojot harmonijā ar dabu. Žēl, ka mūsdienu cilvēka apziņa vairs neredz šo vienotību."

Ar merkantīliem nodomiem nevar

"Patiesībā latviskums ir vienīgais un galvenais mūsu pastāvēšanas veids pasaulē," saka latvju zīmju pētnieks. Rakstu zīmes ir ciešām saitēm saistītas arī ar valodu un dainām. Nevar tulkot atrauti vienu no otra, kā tas diemžēl visbiežāk dzīvē notiek. Valdis Celms saka: "Etnogrāfija bieži vien ir pati par sevi, arheoloģija arī pati par sevi, dainas un viss, kas saistīts ar dziedāšanu, – atkal pašas par sevi, dejojama tāpat, dievzpratne atsevišķi, un ar Visuma izpēti nodarbojas pavisam citi cilvēki. Viss ir tik strikti sadalīts, tāpēc nav jābrīnās, ka neveidojas kopējs priekšstats un kopaina. Tikai tad, ja to visu skata kopā, var ieraudzīt ļoti spēcīgu kultūru ar pasaulē unikālu reliģiju, un zīmes ir kā kopsaucējs starp dažādajām liecībām. Tās tikai palīdz savienot visu kopā."

Bieži par latvju zīmēm atceramies, domājot par to, kā sevi pasargāt, piesaistīt panākumus vai citādi nodrošināties. "Tā ir ļoti merkantila pieeja zīmēm – meklēt iracionālu, maģisku aizstāvību, bet pašam nemaz nepiepūlēties, lai sev šo aizstāvību nodrošinātu. Diemžēl ar tādu nodomu vien no zīmēm

Dažas latvju zīmes zem pētnieka lupa.

DIEVA KRUSTS (TAISNAIS)

Galvenā pasaules sakārtotības zīme, norāda uz nekustību, pasivitāti.

DIEVA KRUSTS (SLĪPAIS)

Norāda uz kustību, aktivitāti, ideāla starpstadija starp veco un jauno, starp pagātni un nākotni.

APLIS

Saules un Mēness, harmonijas, veseluma, pilnīguma un aizsardzības simbols. Vienotība, drošība, gaisma, mūžība, noslēgtība.

MĀRAS KRUSTS

Saukts arī par krustu krustu. Simbolizē robežsituāciju starp šo sauli un pēcnāves pasauli Nedzīvās matērijas zīme. Veļu mātes zīme.

JUMIS SKUJIŅA

Auglības un ikviena pienesuma zīme. Visvienkāršākā zīme rakstā, mūžības simbols. Zīmei nav noteikta garuma, tā var būt gara vai tikpat labi īsa – līdzīgi kā cilvēka mūžs.

Krāsu nozīme latviskās mandalās - rakstos

**Tāds pats krāsu kods,
kādu redzam latvju
geometriskajā rakstā, ir
arī tibetiešu mandalās.
Lūk, kāda ir krāsu
simboliskā nozīme.**

→ **Baltā krāsa** mūsu raksta sistēmā ir kā piektais spēks, dvēsele; simbolizē apziņu, mūžību, gaismu, garīgo vērtību. Taču baltais mēdz būt arī divdabīgs – balti ir gan Dieva svārki, gan arī veļi...

→ **Melnā krāsa** simbolizē destrukciju, ārdošo, tumsas spēku. Tomēr rakstā melnā nozīmē visbiežāk tiek lietota tumši zilā vai tumši zaļā krāsa.

→ **Sarkanā un dzeltenā** – abas aktīvas, uz Visuma telpu virzītas krāsas; simbolizē ietekmes spēku. Sarkanā simbolizē arī uguni, dzīvību, veselību, darbotiesgribu, seksuālo potenci, bet dzeltenā ienes prieku, spēcina.

→ **Tumši zilā** ir sargājoša, no satraukuma un spriedzes glābjoša krāsa.

→ **Pelēka** ir pirmmatērija, kas tikko radusies. Pelēks ir pasaules centrs, caur kuru viss notiek. Tā ir arī ikdienības, vienkāršības krāsa.

→ **Brūnā krāsa** dažkārt simbolizē turību, "kungu" krāsa.

Zīmes parāda, kā ir uzbūvēta pasaule, ko mēs uztveram kā fenomenu, tās runā par laikiem un pieredzi, kas cilvēkam veidojās, dzīvojot harmonijā ar dabu.

nekādu īpašu spēku sagaidīt nevarēs," teic Valdis Celms. Pareizi būtu sākt ar sava tradicionālā mantojuma iepazīšanu, daļu lasīšanu, jācenšas izprast senā dzīvesveida pārļācīgās vērtības, jo daļas jau nav sarakstītas tikai tāpēc, lai mums pastāstītu, kā senatnē sijāja auzas vai apara tirumus, bet gan lai parādītu, kā cilvēkam but cilvēkam Dieva pasaulē, kā dzīvot pēc tikumiskiem uzstādījumiem, kas palīdzētu pārvarēt dzīves grūtumus, laimes un nelaiemes, lai beigās varētu atzīt: šī dzīve nodzīvota pilnvērtīgi. "Dzīves jēgas principi nav mainījušies. Mainījušies ir tikai atribūtika. Tās, ka tagad varam noasfaltēt puspasaules, neatceļ to, ka zāle tomēr aug, pateicoties nosacījumiem, kas nāk no Dieva un pasaules."

Labi nodomi piešķir jaudu

Mūsu senči zināja, ka ne katra zīme ir lietojama jebkurā dzīves situācijā. Bija konkrētas zīmes, ko adīja cimdos vai zeķēs, bija zīmes, kas saistītas ar dzimšanu, krustabām, vārda došanu, laulībām, iniciāciju, iciešanu

jaunā dzīves kvalitātē, un arī tādas, ko lietoja bedībās jeb bērēs. "Zinot pasaules kopainu, arī šajos rakstos varēs saskatīt vēstījumu, ka cilvēki jau izsenis pazinuši gan laimi, gan nelaimi, gan šosauli, gan viņsauli. Ja kādu zīmi lietosiet ar labu nodomu, tā atsauksies un palīdzēs šos nodomus realizēt. Ik zīmē jāieliek savs domu spēks, tad tās piepildās ar jēgu. Īstā saite ar kosmisko enerģiju rodas tad, ja esi līdzdalībnieks," stāsta mākslinieks.

Prātā atauts kāds dziednieks, kurš, stāstot par baltu zīmēm, minēja zīmi, ko mūsu senči esot likuši līdzās aizgājējiem, guldot viņus mūža mājās. Tad nu gribējās uzzināt, kas tā bija par zīmi, diemžēl dziednieks atbildēja, ka nedrīkstot pats zīmi zīmēt un rādīt, tad gals klāt. Galu galā viņš tomēr ar loģisku pildspalvu uzvilka uz papīra lapas tādu savādu krustu, likdams svēti apzvērēt, ka šo zīmi nekad un nekādos gadījumos pati neziņmēšu un nevienam nerādīšu. Tad viņš spāriģi iznīcināja liecību, sadedzinot papīra lapu uz sveces un izkūpinot telpu ar kadiķa zariņu. Palika jautājums: vai tādām mitoloģiskām un legendām apvītam zīmēm tiešām var būt tik milzīgs spēks? Jautāju to Valdim Celmam. "Protams, tas pirmām kārtām ir ticības jautājums. Ja ticība ir absolūta, visdrižāk zīme arī darbosies. Ir tādas zīmes, kuru lietojums ir vispārēji atzīts. Pieņemts, ka taisnais krusts apzīmē viņsauli, neradošos spēkus, tumsu. Turpretim slīpais krusts – gaismu, kustību, radošumu, šosauli un daļas tiek saukts pat zelta krustu. Taisnais krusts tika likts kā robežzīme, lai mirušā cilvēka velis neatgriežas dzīvo pasaulē. Tomēr mani

vairāk interesē zīmes kā pastāvīga sistēma, skaidro mākslinieks.

Tautastērps – pati pilnība

Arī Valdim Celmam dzīvē ir gadījies redzēt, ka cilvēki aplami un nepareizi lieto latviskās zīmes. "Piemēram, nēsā kā aksesuāru vai rakstu taisnā krusta zīmi, kas, manuprāt nav prāta darbs, jo šī zīme nenes aktīvu, radošu enerģiju. Citreiz rotu kalēji "ieliek" rotās zīmes līdz galam neizstrādātās formās. Līdzko tā notiek, zīmes enerģija nespēj brīvplūst. Īsi un tēlaini runājot, rezultāts ir līdzīgā situācijās, kad asinsvados veidojas trombi un asinis vairs nespēj brīvi plūst. Tomēr esmu redzējis arī ļoti labus un veiksmīgu zīmju izmantojumus. Tas vispirmām kārtām saistās ar tradīcijas turpināšanu un seno tērpu valkāšanu mūsdienās. Šie tērpi ir sasnieguši savu pilnību un nav ne jāpilnveido, ne jāuzlabo. Ir lietas, kas dzīvo cauri laikiem. Tās ir pārlaicīgas."

Dziesmu svētkos arī mākslinieks Valdis Celms būs tērpiem goda drānās jeb, kā viņš pats saka, "tērpā, kas ir pati pilnība". "Man vēl pirmskristietības laika tērps. Iesaku kād tautisku tērpu iegādāties katram. Tas ir viens no pirmajiem iedarbigajiem soļiem savas identitātes atjaunošanā. Šādu tērpu valkāšana pašam palīdz būt enerģētiski stiprākam, paaugstina pašapziņu, pārliecību par sevi. Tā var justies saistīts ar to kultūras bagātību, kam mums nākusi mantojuma."

Pārliecināts dievturis

Valdis ir arī dievturis un iesaistās Dievturu sadraudzē, lai kopā ar domubiedriem uzturētu un attīstītu latviešu seno dievību, tikumu mācību, dzīvesziņu, gadskārto svinību un ģimenes godu paražas. Dievturība esot vēl viena apzināta nostāja tradīcijai un pamatvērtību jautājumā. "To, ka dainas un rakstu zīmes ir mūsu mantojums, zina daudzi, taču ne katrs saprot, ka tā ir unikāla vērtība. Dainu dievstība jeb reliģija ir enerģijas avots, unikāla vērtība, tikumiskie un stādījumi, pasaules izpratnes vērtības. Dievturis mūsdienās ir cilvēks, kas šīs vērtības apzināties un nebaidās par tām runāt, tuklāt vēl cenšas tās īstenot ikdienā gan pilntā, gan laukos. Vienlaikus tas nav pretrunā mūsdienu dzīves izjūti. Drīzāk otrādi. Mūsu mantojums ir ekoloģisks. Tās nepasludi cilvēku par dabas kungu, kuram daba ir tilizejvielu avots un vienlaikus atkritumu beris. Cilvēks ir līdzatbildīgs. Mūsdienīgums īpaši prasa nepazaudēt to, ko mūsu senči nodevuši mums kā mantojumu. Notrallim šīs bagātības būtu liels noziegums. Neva skriet līdzī pasaulei un svešām idejām, v pirms jāiepaizst pašiem sevi." ●

**CITĀDA
PASAULE**SADARBĪBĀ AR *piēnēnē*

Jauns vēstuļu konkurss KĀ LIETAS JUMS PALĪDZ

LIETU ENERĢIJA Vecmāmiņas adītie cimdi silda labāk par veikalā pirktajiem dūraiņiem, bērna zīmējums ir vērtīgāks par lielveikalā pirktu reprodukciju, mājās gatavots ēdiens garšo labāk, ar roku rakstīta kartīte iepriecina vairāk, pašas šūta kleita kalpo ilgāk, amatnieka grebtā karote putrai dod citu garšu... Šo sarakstu varētu turpināt bezgalīgi. Lietas, ko paši izgatavojam, enerģētiski ir daudz spēcīgākas. Vai arī jūs tā domājat? Tad rakstiet mums vēstules, kurās pastāstiet par lietām, kuru palīdzību sajūtat. Kādam varbūt tas ir vectēva taisīts sols, citam – mantots gredzens.

Balva patiešām vilinoša – DĀVANU KARTE LATVIEŠU ZAĻAJĀ STUDIJĀ PIENENE, kur atradīsiet tikai lietas, kas apmīlotas ar rokām un radītas mīlestībā. Kā tērēt dāvanu karti, izlemsiet paši, jo izvēle ir plaša.

Keramika, rotallietas, galda spēles *Kurzemes vēja rati*, *Latgaliēšu domino*, mēbeles un dizaina priekšmeti.

Filca zābaciņi un filca somas, zeķes un mazais kosmētikas maciņš, ar lavandu pildītas aromātiskās atpūtas brilles, kreklis ar uzrakstu «Rīga» un 28th May pulkstenis.

piēnēnē
Dāvanu karte

LV20,- (pārdevums latv.)

Derīga līdz

Vairāk nekā 25 kosmētikas ražotāju produkcija sejas un ķermeņa kopšanai; līdzekļi mazuliem un jauniešiem.

Latvijā darināts ābolu dzirkstošais, smiltsērksķu saldaiss, rabarberu – aroniju sausais vīns; pieneņu marmelāde, sarkanā āboliņa nektārs, gurķu un ingvera ievārījums, burkānu marcipāns.

Vēstules sūtiet līdz 22. maijam: citadapasaule@dienaszurnali.lv vai izdevniecība *Dienas Žurnāli, Citādā Pasaule*, konkursam *Kā lietas jums palīdz*, Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004

Dziedināšana ar

BALTU ZĪMĒM

Tiek uzskatīts, ka no senčiem mantotajās baltu zīmēs iekodēta īpaša informācija un enerģija, kas spēj harmonizēt un dziedināt. Mūsu priekšteči atstājuši ziņojumus, ko lasa gan pētnieki, gan dziednieki, un otrie baltu zīmēs ietverto informāciju izmanto, lai dziedinātu visdažādākās slimības. Vai tas tiešām ir iespējams?

▼ *Liene Jeromāne*

Baltu vēstījumi

Senatnē baltu zīmes kalpoja kā saziņas līdzeklis, ar tām rotājās, apzīmēja lietu piederību, zīmju kombinācijas atspoguļoja notikumus un dabas norises. Dziednieks Ziedonis Kārklīns stāsta: "Zīmes bija arī ar dziļi sakrālu vērtību. Piemēram, katrs meistars savos darbarīkos iestrādāja gan aizsardzības zīmes, gan veiksmes zīmes. Tāpat zīmes bija uz sadzīves priekšmetiem, māju pakšos, vērbalķos, uz durvīm un rotām." Viens no populārākajiem baltu stāstiem, ko iespējams lasīt mūsdienās, ir Lielvārdes jostas stāsts, kas vienā virzienā atspoguļo cilvēka attīstības ceļu, bet izlasāms arī apgriezta secībā, ja to skata no otra gala.

Mantojumā apslēptās zināšanas

Dziedniece Elita Goldmane ir pārliecināta, ka baltu zīmes sevi vēl nav atklājušas līdz galam un tām piemīt liels potenciāls harmonizēšanā, dziedināšanā un meditācijā. Tiek uzskatīts, ka harmonizēšana ir pirmā funkcija, ko baltu zīmes veic, un galvenais dziedināšanas pamatnosacījums. Harmonija cilvēkā un dabā tiek saistīta ar simetriju zīmēs. Tomēr dziednieki uzsver, ka zīmes darbojas tikai vienoti ar cilvēku. Ziedonis Kārklīns teic, ka ar baltu zīmēm var ietekmēt ne tikai sevi, bet arī telpu, kas ir apkārt, un notikumus.

Dziednieki iesaka pievērsties tieši savas tautas zīmēm, jo tās uz cilvēku iedarbojas vispēcīgāk, līdzīgi kā mūsu platuma grādos augušais ābols mums ir visvērtīgākais.

Dziednieki uzskata, ka viena un tā pati zīme var veikt dažādas funkcijas atkarībā no tā, kā tā ir novietota. Zīmes, kas tiek izmantotas aizsardzībai, parasti novietoto stāteniski, savukārt pagrieztas zīmes iedarbina procesus dabā. Senlatviešu rakstos dominē tieši dinamiskās zīmes. Nereti zīme, apgriezta otrādi, var iegūt pavisam citu nozīmi. Taču baltu zīmju pārzinātāji teic, ka nav sliktu zīmju, kas spētu kaitēt cilvēkam, var tikai nepareizi tās izmantot.

Pieredze

Izārstēt savainotu roku

AIGARS MOZULIS, masieris:

"Ar baltu zīmēm saskāros jau bērnībā. Laika gaitā, apgūstot zināšanas un zīmju enerģētiku, sāku tās izmantot, lai sakārtotu un harmonizētu enerģijas plūsmas ķermenī. Nav jau nekāds noslēpums, ka slimības veidojas enerģētiskajā līmenī un pēc tam izpaužas fiziskajā ķermenī. Nogurums, apātija vai nepatīkamas sajūtas ir pirmie signāli, kas liecina par organisma novājinātu aizsardzību.

Reiz man gadījās savainot roku. Vērsos pēc palīdzības pie mediķiem, un viņi tiešām prasmīgi paveica savu darbu. Bet, ņemot vērā, ka manā arodā rokām ir liela nozīme, vajadzēja paātrināt dzīšanas procesu, tāpēc nolēmu izmantot zīmju un simbolu enerģētiku. Ticiet vai ne, savainotās rokas sadzīšana acīm redzami paātrinājās, par ko pat mediķi bija izbrīnīti."

Dziedināšanas seanss pie **ZIEDOŅA KĀRKLĪŅA** sākas ar problēmu pārrunāšanu. Pēc sarunas pacients tiek noguldīts uz kušetes un aicināts ieklausīties savās sajūtās, lai saprastu, kā jūtas ķermenī. Pēc tam sākas dziedināšanas process un baltu zīmju likšana uz enerģētiskajiem centriem. Zīmes ar roku tiek zīmētas pāris desmitu centimetru virs ķermeņa, var arī no priedes koka izgatavotas baltu zīmes, kas ir apmēram plaukstu lieluma vienkoči, uzlikt uz cilvēka ķermeņa. "Ir vēl citi veidi, kā uzlikt zīmes," saka dziednieks. Turklāt dziedināšanai ne vienmēr ir nepieciešama guļus poza, pacients var arī sēdēt.

Dziedniece **ELITA GOLDMANE** strādā ar zīmēm, kas parādās arī Lielvārdes jostā. Dziedniece teic, ka seansam nav īpaši jā sagatavojas, tomēr pirms došanās pie speciālista būtu vēlams skaidri noformulēt domu, ko cilvēks vēlas no baltu zīmēm. "Jāzina, vai grib zīmes izmantot dziedināšanai, mājas aizsardzībai, materiālajai labklājībai vai kā arī citam, jo tad informācija atnāk daudz precīzāk un nav neparedzētu blakus efektu." Seansi pie Elitas Goldmanes sākas ar testēšanu. "Tā ir konkrētajam cilvēkam derīgu līdzekļu piemeklēšana. Cilvēks pastāsta par savām problēmām, un viņam tiek piedāvāts uzziņēt

KATRAI SITUĀCIJAI SAVA ZĪME
Dziednieks Ziedonis Kārklis: "Tāpat kā cilvēkam apkārt ir aura, viņa enerģētiskais lauks, jebkurai zīmei apkārt ir tās enerģētiskais lauks, kas arī tāpat vibrē. Un tad var paskatīties, ar ko cilvēks rezonē. Vienā rokā es paņemu zīmi, otru roku uzlieku cilvēkam un skatos, kāda ir saderība. Dažādos dzīves posmos cilvēkam var būt nepieciešamas atšķirīgas zīmes. Iespējams, kādā posmā mums ir vajadzīga zīme, kas mūs pasargā, cita dzīves posmā – zīme, kas mums dod spēku, ievibrē un piešķir virzību mūsu darbiem. Nevar apgalvot, ka konkrētā zīme būs istā līdz mūža galam. Tomēr ir zīmes, kuras tiek veidotas katram cilvēkam individuāli kā viņa aizsardzības un attīstības zīmes, un tās paliek nemainīgas."

zīmes uz atsevišķām kartītēm. Vislabāk plaukstu lieluma, lai pēc tam varētu paņemt kartītes rokā un sajūst sevī atbildi. Turot kartīti rokā, pacientam jācenšas sajūst sāpošo vietu ķermenī. Caur plaukstām tiek saņemta nepieciešamā enerģija. Nevar lokāli dziedināt vienu vietu, jo, piemēram, muguras sāpes var būt sekas kaut kam citam, kas organismā nav sakārtots."

Baltu zīmju analogi citās kultūrās

✦ **UGUNSKRUSTS** (tiek saukts arī par Pērķona zīmi, Laimas zīmi, svastiku un kāšu krustu). Plaši sastopams Eiropā, Āzijā, Amerikā un Āfrikā dažādās ticībās. Hinduismā tā ir veiksmes zīme un simbolizē labklājību, budismā šī zīme ir labvēlības un laimes simbols, daoismā tā atspoguļo *in* un *jan* enerģijas, bet indiāņiem – laimes un auglības simbols.

✦ **SAULES ZĪME**, kas attēlota apļa formā, plaši pazīstama visā pasaulē. Indiāņiem aplis nozīmē aizsardzību. Apļa simbolika tiek saistīta arī ar dievišķo. Austrālijas aborigēniem aplis ir saules un zvaigznes simbols, bet apļveida mandalas ir gan senlatviešu rakstos, gan hinduismā.

✦ **AUSEKLIS** pazīstams arī Kaukāza zemēs, Norvēģijā, tiek saistīts ar zvaigzni un kļavas lapu, bet tā geometriskā forma – ar astoņsturu zvaigzni. Amerikā tas simbolizē pārpilnību. Tā ir viena no zīmēm, ko 19. gadsimtā Pensilvānijas štātā iebraukušie holandieši zīmēja uz klētīm.

✦ **ZALKTI** saista ar ķīniešu *in* un *jan* simbolu, jo ir līdzīgas gan struktūras, gan nozīmes. Zalktis simbolizē tiklab labo, kā slikto. Svētais zalktis parasti ir baltā, sarkanā vai zaļā krāsā, jaunais – melnā krāsā. Šie spēki papildina viens otru un rada līdzsvaru un harmoniju.

✦ **MĀRAS ZĪME** daļai Āfrikas tautu ir saules simbols.

FOTO: MATISS MARINOVSKIS, SHUTTERSTOCK.COM, PHOTOS.COM, NO IZDEVNĪCĪBAS ARĪVĀ, ZĪMEĻUJI, KĀRLIS VILĪTIS

ZĪMES DZIEDINĀŠANAI

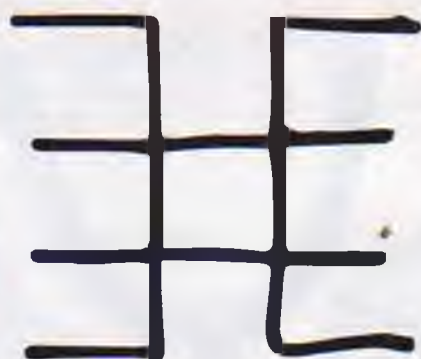
Iesaka dziednieks
ZIEDONIS KĀRKLINŠ

◀ **DIEVA ZĪME** ir saikne ar augstākajiem spēkiem, gaismas enerģijas avots, satur gudrības enerģiju.

MĀRAS KRUSTS nes svētību, sargā no ļaunā un piesaista enerģijas.

VESELĪBAS ZĪME

nodrošina spēcīgu aizsardzību, tāpēc to liek bērnu šūpuļos un gultās, noder pret kaitīgo starojumu.

◀ **MĀRAS ZĪME** simbolizē auglību, saikni ar zemi, veicina dziedināšanas procesus.

AUSTRAS KOKS

rada enerģiju, attēlo pasaules izpratni un laika aspektus, der enerģijas uzkrāšanai – gulēt ejot, šo zīmi var nolikt aiz galvas.

JUMIS

simbolizē pārticību, auglību; ļoti laba aizsardzības zīme. Ieliekot to sirds čakrā vairojas dzīvesprieks, bet, ievietojot to otrajā čakrā, tā var palīdzēt tikt pie bērna.

AUSEKLĪTIS

harmonizē un nodrošina saikni ar dabas spēkiem; spēcīga aizsardzības zīme.

VESELĪBAS UGUNSKRUSTS

nelaiž klāt slimības.

KREISAIS UGUNSKRUSTS

asociējas ar rietošu sauli un cilvēka garīgo izturētību, radošā darba no beigumu. ▼

LABĒJAIS UGUNSKRUSTS

simbolizē gaismas uzvaru pār tumsu un koncentrē enerģijas.

Latviskās zīmes piedzīvo atdzimšanu.
Citādā Pasaule atrada savas.
Meklējiet arī jūs!

LABS IEGULDĪJUMS

NĀKOTNEI. Lielvārdes jostā esot ieausts pasaules modelis. Runā, ka cilvēks savu zīmi var atrast, laižot roku pār jostu – kur sajūt siltumu, tā zīme ir īstā. Dāmas, josta piestāv ne tikai tautas tērpiem. Pamēģiniet!
Senā klēts, Ls 70–180

SKAISTĀKAJĀM IDEJĀM. Šāds pierakstu bloknotiņš lieliski noderēs ideju un vēlmju pierakstīšanai, bet latviskās zīmes sargās jūsu sapni.

Studija *Pienene*

Mazie bloknotiņi ar latvju zīmēm Ls 1,10–2,50
Pierakstu klades (apvilktas ar audumu)
Ls 5,86–7,86

ZĪMJU ROKASGRĀMATA. Vai var enerģētiski attīrīties, skaitot dainas? Kā medītēt, izmantojot senbaltu zīmes un rakstus? Kā sevi aizsargāt ar senbaltu zīmju un rakstu palīdzību? Atbildes rodiet grāmatā! Katrai zīmei ir piemēlta atbilstoša latvju daina, kuru skaitot var medītēt.
Grāmata Senbaltu spēka zīmes un raksti, Latvijas grāmatniecības aptuvenā cena Ls 6

PAŠA RADĪTA. Re, kāda zīme sanāca *Citādās Pasaules* redakcijai, iedziedot tautasdziesmu *Bēdu manu lielu bēdu*. Mūsu rakstā ir daudz Jāņu un Dieva zīmes. Kādas ir jūsējās? Iedziediet savu zīmi
<http://www.dziesmusvetki.tv/logo/>

CIEŠI KLĀT. Ap kaklu, roku, varbūt kabatā? Maza rota, kas silda sirdi, aizsargā un palīdz. Katrai zīmei nāk līdzī skaidrojums, atliek tikai izvēlēties!

Riija, Ls 14,90–17,90

ĒRTI. Ne jau tikai sudrabā un zeltā zīmes izkaļamas. Tās labi iederas arī uz ērtām filca čībām.
Studija *Pienene*, Ls 29,90–35 atkarībā no izmēra

SVECĪTES

MĀJIŅA. Svečturis veido ļoti skaistas ēnas, un visa telpa piepildās ar baltu tautas spēku.
Studija *Pienene*,
Ls 3,98

Fatimas noslēpumi

Dievmātes vīzijas, brīnumi un vēstījumi Fatimā joprojām ir viens no neparastākajiem XX gadsimta notikumiem. Trīs noslēpumi, kurus Vissvētākā Jaunava savas parādīšanās laikā 1917. gadā uzticējusi trim maziem bērniem, ganiņiem Portugālē, vēl joprojām ir mīklaini, kaut arī pēdējais no tiem tika atklāts 2000. gadā.

VIZIONĀRU LIKTENIS

- + Francisks nomira 1919. gada 4. aprīlī 11 gadu vecumā.
- + Jacinta nomira pēc gada – 1920. gada 17. februārī. Kad 1951. gadā atvēra Jacintas kapu, meitenes ķermenis izskatījās tā, it kā viņa tikko būtu iemīgusi, to nebija skārusi trūdēšana.
- + Abi bērni tika pārapbedīti Fatimas bazilikā. 2000. gada 13. maijā pāvests Jānis Pāvils II viņus beatificēja.
- + 2005. gadā 13. februārī 98 gadu vecumā mūžībā aizgāja karmelītu klostermāsa Lūcija.

▼ *Auguste Ezeriņa*

Fatimas vēstījumos stāstīts par pēdējo tiesu, ellī un šķīstītavu pareģots pašu vizionāru turpmākais liktenis, Pirmā pasaules kara beigās un pat atēra tātā pret Romas pāvestu, kas tiešām notika 1981. gada 13. maijā Svētā Petra laukumā, kad tika šauts uz Jāni Pāvilu I Uzskata, ka tieši Fatimas Dievmāte pāris mēnešu pirms 1917. gada bolševiku apvērsums Krievijā ir brīdinājusi pasauli par tai draudēšo komunisma un bezdievības rēgu.

Parādību priekšvēstnesis

Brīnumainas parādības Fatimā sākās jau divus gadus pirms Dievmātes vīzijas 1915. gada pavasarī. Trīs bērni – Lūcija Sarčuša, viņas māsiņa Jacinta Marto un brālēns Francisks Marto – ganījuši aitas Fatimas apkaucē. Lūcijai tad bijuši astoņi, Franciskam septiņi, bet Jacintai tikai pieci gadi, taču viņiem jau uzticējusi nopietnu darbu. Bērni ieturējuši launagu, noskaitījuši savas parasto pusdienas rozukroni un sakuši spēlītes, kad pēkšņi sajutuši stipru vēju. Paliņķojušies augšā uz koku galotnēm, viņi redzējuši spožu gaismu, kas nākusi no austrumu puses. Gaisma arvien tuvojusies, līdz tajā parādījies jauneklis – gaišs un caurspīdīgs kristāls, caur kuru vizmojusi saules gaisma. Tuvojoties gaismas tēls teicis: "Nebīstieties! Es esmu miera engelis. Lūdzieties līdz ar mani!" Jauneklis noslidējis ceļos, licis bērniem atkārtot pēc sevis vārdus, noskaitījis lūgšanu trīs reizes un sacījis: "Lūdzieties sāc lūgšanas." Kad bērni atjēgušies, engelis bijis nozudis, aitas izkļušas, bet Francisks sāc cīkstēt, ka ir ļoti noguris. Par redzēto bērni nolēmuši nevienam nestāstīt.

Gaismas jaunava

1917. gada 13. maijā bērni ganījuši aitas kalnā ielejā *Kova da Iria*, kas atrodas netālu no Fatimas. Lai isinātu laiku, viņi cēluši mājīņu no akmeņiem tieši tajā vietā, kur tagad

slienā skaistā Fatimas bazilikā. Pēkšņi sācis zibsnīt, pie otrā zibšņa parādījusies sievietē. Viņa esot bijusi spožāka par sauli, tērpusies baltā un savās rokās turējusi baltu rožukroni.

"Nebīstieties," parādība sacījusi ļoti muzikālā balsī. "Es jums neko nedarišu."

"No kurienes tu esi," Lūcija uzdrošinājusi pajautāt.

"Es nāku no debesīm," atbildejusi parādība.

Starojošā būtne acinājusi bērnus katru dienu skatīt rožukroni, lai beigtos briesmīgais karš, kas plosījās pasaulē, un piekudinājusi bērniem turpmāko piecu mēnešu laikā 13. datumā vienā un tajā pašā stundā ierasties šajā vietā. Vēl viņa pastāstījusi, ka uz debesīm aiziešot arī Jacinta un Lūcija, bet Franciskam, lai tur nonāktu, būšot jāskaita daudz rožukronu. Lūcija pajautājusi par divām ciema meitenēm, kuras nesen bija nomirušas. Par vienu no tām jaunava atbildējusi, ka tai būšot jāpaliek šķīstītavā līdz pasaules beigām.

Kad parādība nozudusi, bērni jutušies viegli un pacīlāti. Kaut arī viņi bija norunājuši par piedzīvoto neko nestāstīt pieaugušajiem, mazā Jacinta mājās apķērusies ap kaklu māmiņai un visu izstāstījusi. Pieaugušie sākuši bērnus pratināt un iztaujāt. Lūcijas māte neticējusi parādībai un bijusi barga pret meitu, tomēr ciemā izplatījušās baumas, ka bērni redzējuši Dievmāti.

Pirmie divi vēstījumi

Katru mēnesi 13. datumā bērni devušies tikties ar neparasto parādību, un arvien vairāk cilvēku gājuši viņiem līdzī, lai paši savām acīm pārliecinātos par šo brīnumu. Tomēr viņi neko nav redzējuši, taču vērojuši, kā trīs bērni pēkšņi nometas ceļos, kā apskaidrojas viņu sejas un kā viņi sajūsmīnāti runā ar kādu. Jaunava lūgusi Lūcijai, lai viņa mācās lasīt un rakstīt, teikusi arī to, ka Jacintu un Francisku viņa drīz vien paņemsot uz debesīm, savukārt Lūcijai būšot jāgaida ļoti ilgi.

Trešajā parādīšanās reizē 1917. gada 13. jūlijā Jaunava parādījusi bērniem, kāda izskatās elle. Jaunavas pavērtajās rokās viņi ieraudzījuši uguns jūru, kurā svaidījušās dvēseles, ko mocījuši drausmīgi pretīgi dēmoni. Tas bijis skats, kas licis bērniem šausmās iekliegties. Jaunava piebildusi: ja cilvēki nepārstās zaimot Dievu, pāvesta Pija XI laikā sekošot vēl briesmīgāks karš. Jaunava vēstījusi arī to, ka milzīga valsts tiks iznīcināta, ja cilvēce neatteiksies no saviem reliģiskajiem maldiem un viņu, Dievmāti, neatzīs un negodās cilvēki visā pasaulē. "Kad jūs ieraudzīsiet nakti, apgaismotu ar nezināmu gaismu, tad ziniet – tā ir Dieva zīme par to, ka viņš soda Zemi un cilvēkus par visu sadarīto: kariem, nabadzību, baznīcas un svēto tēvu vajāšanām..."

LŪGŠANA FATIMAS DIEVMĀTEI

Fatimas Dievmāte, lūdz par mūsu dārgo tēvzemi.

Fatimas Dievmāte, svētdari mūsu garīdzniecību.

Fatimas Dievmāte, dari katolīcīgo tautu dedzīgāku.

Fatimas Dievmāte, vadi un iedvesmo tos, kas valda pār mums.

Fatimas Dievmāte, dziedini slimos, kas tev uzticas.

Fatimas Dievmāte, mierini nelaimīgos, kas uz tevi palaujas.

Fatimas Dievmāte, palidzi tiem, kas lūdz tavu aizstāvību.

Fatimas Dievmāte, atpestī mūs no visām briesmām.

Fatimas Dievmāte, palidzi mums turēties pretī kārdinājumiem.

Fatimas Dievmāte, atgriez uz pareizā ceļa mūsu nokļīdušos brāļus un māsas.

Fatimas Dievmāte, dari mūsu vīriešus par patiesiem un cienīgiem kristiešiem.

Fatimas Dievmāte, dari mūsu sievietes apskaidrotas un svētas.

Fatimas Dievmāte, pasargā mūs no komunisma briesmām.

Fatimas Dievmāte, atgriez mums mūsu kādreizējo dedzību.

Fatimas Dievmāte, izlūdz mums piedošanu par mūsu neskaitāmajiem grēkiem un apvainojumiem.

Fatimas Dievmāte, ved visus cilvēkus pie sava dievišķā bērna kājām.

Fatimas Dievmāte, izlūdz pasaulei mieru.

Lūgšimies: ak, bezgalīgi labais un žēlsirdīgais Dievs, piepildi mūsu sirdis ar lielu uzticību tavai Visstvētākajai Mātei, kuru mēs godinām kā Fatimas rožukrona Dievmāti, un dāvā mums caur viņas spēcīgo aizbildniecību visas žēlastības – kā garīgās, tā laicīgās – kādas mums vajadzīgas.

Caur Jēzu Kristu, mūsu Kungu. Amen!

Saules brīnums

Nākamajā Dievmātes noteiktajā datumā – 13. augustā ateistiskās Portugāles varas iestādes, kurām nepatika ļaužu pulcēšanās, bērnus arestējusi. Cietumā viņi tikuši pratināti, draudot iesviest katla ar verdošu eļļu, ja neatklās Jaunavas noslēpumus. Tomēr bērni klusējuši, un varasvīriem beigu beigās nācies viņus atlaist, bet tajā laikā *Kova da Ira* bija sapulcējušies ap 15 tūkstošiem ļaužu. Tieši pulksten divpadsmitos ļaudis ieraudzījuši baltu mākonīti, kas apstājies virs akmensozoliņa zariem, taču uzreiz pacēlies gaisā un pazudis. Atskanējis pērkona grāviens, un cil-

vēki varējuši vērot divainu parādību – ikviena seja, koki, zeme kvēlojusi dažādās krāsās gluži kā varavīksne.

Pēdējā parādīšanās reizē – 1917. gada 13. oktobrī – 70 000 cilvēku devušies līdz bērniem laukā, jo Dievmāte 13. septembrī bija apsolijsi brīnumu. Tajā dienā lietus gāzīs kā ar spaiņiem, laiks galīgi nešķītis piemērots brīnumiem. Tomēr pēkšņi mākonī pašķīrušies, parādījušās zilas debesis, un saule sākusī drebēt un laisties lejā. Tā veikusi asas kustības pa labi un pa kreisi, pēc tam kā gigantisks ugunīgs ritenis sākusī griezties ap savu asi, bārstot zaļas, sarkanas un gaiši zilas dzirksteles. Apkārtņi apspīdējuši kāda neparasta, nedabiska gaisma. Tad Saule kādu brīdi apstājusies, it kā dodot cilvēkiem laiku atpūtai, pēc tam viss atsācies no jauna. Tad atkal pauze, un viss atkārtojies jau trešo reizi! Tā tas turpinājies 12 minūtes. Cilvēki raudājuši no prieka, slavējuši Dievu un Dievmāti, dažu minūšu laikā lietū izmirkušās drēbes bija izžuvušas pilnīgi sausas.

Par šiem notikumiem rakstīja un fotografēja publicēja divi lielākie Portugāles dienas laikraksti, lai gan tie abi bija antireliģiska rakstura izdevumi. Jaunava šoreiz pavēstījusi bērniem, ka ir rožukrona karaliene, un pavēlējusi sev par godu uzcelt kapelu. Tā mazais Fatimas ciematīnš ieguva dižu slavu, un līdz pat šai dienai to apmeklē daudzi svētdienieki cerībā uz brīnumu un dziedināšanu.

Trešais Fatimas vēstījums

Trešais Fatimas pareģojums ilgu laiku tika turēts noslēpumā. Pēc baznīcas datiem, Lūcija, nu jau mūķene, pierakstījusi šo pareģojumu tikai 1941. gada 31. augustā un nodevusi aploksni bīskapam, lai tas to nodotu Vatikāna slepenajam dienestam. 1959. gada 1. augustā šo aploksni atvēris pats pāvests Jānis XXIII, taču uzreiz pēc tam viņš aploksni no jauna aizizmogojis un nodevis atpakaļ saviem slepenajiem ar pievienotu norādi, ka atklāsmi nedrīkst publicēt. 1980. gadā Fuldā pāvests Jānis Pāvils II žurnālistiem paskaidroja: "Noslēpuma daudznozīmīgā saturā dēļ mani priekšteči diplomātiski cieta klusu. Iurklāt katram kristietim pietiekami zināt, ka okeāni applūdinās veselus kontinentus un ļaudis mirst miljoniem ik minūti. Un nemaz nav nepieciešams uzziņāt, kas tad tajā noslēpumā teikts. Lūdzieties un nejaudājiet! It visā uzticieties Dievmātei!" 2000. gada 19. aprīlī (83 gadus pēc notikuma!) pāvests vērsās pie sirmās mūķenes Lūcijas, un pēc šīs sarunas Vatikāna slepenais dienests pēkšņi nolēma atklāsmi publicēt. Tas bija vēstījums par baznīcas vajāšanu 20. gadsimtā, kā arī 1981. gada 13. septembra atentātu pret pāvestu Jāni Pāvilu II Pētera laukumā Romā. ☉

Dvēseļu zvejnieka nasta

Nesen ievēlētais pāvests Francisks ir 266. kristīgās baznīcas virsgans kopš Svētā Pētera laikiem. Sens pareģojums vēsta, ka viņš varētu kļūt par pēdējo pāvestu pirms pastardienas.

▼ *Ģirts Kasparāns*

Pāvesta Vēlēšanu konklāvs Sīksta kapelā.

Pirms pievienošanās Jēzus mācekļu pulkam Svētais Pēteris bija pazīstams kā vienkāršs zvejnieks Simanis, kurš kopā ar brāli Andreju pelnīja iztiku, ķerot zivis Galilejas jūrā. Tad viņi satika Jēzu, kurš aicināja sekot viņam un mainīt nodarbošanos, padarot savus mācekļus par dvēseļu zvejniekiem. Sekojot šim aicinājumam, Simanis kļuva par Pēteri un agrīno kristiešu lideri, ko katoli uzskata par savu pirmo pāvestu.

Kopš tā laika pagājuši gandrīz 2000 gadu, pāvesta amatā pabijuši 266 vīri, katoļu baznīca kļuvusi arvien lielāka un varenāka, bet tas nenozīmē, ka pāvesta misija būtu kļuvusi vieglāka. Svētais Pēteris vadīja salīdzinoši nelielu kristiešu pulciņu, bet mūsdienās pāvesta aprūpē ir daudz vairāk dvēseļu – katoļu skaits pasaulē tiek lēsts ap 1,2 miljardiem. Atšķirībā no agrīnā kristietības laikmeta katoļiem nedraudzība izbarošana ļaunām vai sišana krustā, tomēr arī mūsdienās daudziem kristiešiem radies iespaids, ka viņi dzīvo naidīgu spēku ielenkumā, jo sekulārās pasaules tikumi ir pretrunā kristiešu vērtībām.

Vīsu nosaka Dieva griba

Tieši tāpēc pāvesta rokās ir koncentrēta liela vara un arī liela atbildība. Pāvesta amats joprojām ir viens no ietekmīgākajiem pasaulē; nav brīnums, ka pāvesta ievēlēšanas procesam tiek pievērsta tik liela uzmanība, jo kardinālu konklāva laikā ziņām no Vatikāna seko pat neticīgie, kam nav nekādas saistības ar kristīgo baznīcu.

Pāvesta vēlēšanas nereti tiek salīdzinātas ar politiskām vēlēšanu kampaņām, kurās notiek cīņa par varu, tiek pētīti kandidātu reitingi, izteikti minējumi par vēlēšanu favorītiem un pat pieņemtas derību likmes par balsojuma iznākumu. Vatikāns gan uzsver, ka pāvesta vēlēšanas nelīdzinās parastai balsošanai, jo šajā gadījumā vēlēšanu iznākums nav tikai mirstīgo vēlēšanu rokās. Katoļi ir pārliecināti, ka balsošanas laikā kardinālus vada nevis savtīgas intereses, bet gan Svētais Gars un Dieva griba. Tādējādi balsošanas uzdevums ir noskaidrot šo Dieva gribu, nevis pieskaņoties kardinālu vairākuma viedoklim.

"Pāvesta izraudzīšanās ir vienreizējs notikums garīdznieka dzīvē. Katrs mirklis ir jauns; vēlāk tādu vairs nebūs," stāsta kardināls Jānis Pujats. Viņš ir vienīgais katoļu garīdznieks no Latvijas, kas pats piedalījies pāvesta ievēlēšanā (2005. gadā pēc Jāņa Pāvila II nāves kardināls Pujats piedalījās konklāvā, kas ievēlēja pāvestu Benediktu XVI). 1983. gadā par pirmo kardinālu no Latvijas kļuva Julijans Vaivods, bet viņš nomira 1990. gadā,

Melnu dūmu mākonis liecina, ka kardināliem vēl nav izdevies vienoties par pāvesta ievēlēšanu, savukārt balti dūmi izplata vēsti, ka vairāk nekā miljardam pasaules katoļu ir jauns dvēseļu gans.

Iekļautais vēstījums paredzēja, ka līdz pastardienai valdīs vēl 112 pāvesti. Ja skaita no pareģojuma izdarīšanas brīža, tieši pāvesta Benedikta XVI pēctecis šajā sarakstā ir ar 112. kārtas numuru.

krietni pirms toreizējā pāvesta Jāņa Pāvila aiziešanas mūžībā.

Kā stāsta kardināls Pujats, konklāva lail Vatikanā valda svētku noskaņa. Viņš to sa dzina ar lielu dievkalpojumu. "Tas arī ir dievkalpojums, ļoti nopietns notikums, kas sāk ar lūgšanu un beidzas ar lūgšanu. Visiem kardināliem galvā ir tikai viena doma – kā izradzities labāko iespējamo pāvestu?"

Noteikumi paredzēja, ka pēc trim balsošanas dienām pārtikas deva tiek samazināta līdz vienai maltītei dienā, savukārt pēc astoņu dienu ilgas nesekmīgas balsošanas kardināliem nāktos pārtikt tikai no maizes un ūdens.

Ierobežo pārtikas piegādi

Lai gan pāvesta vēlēšanas piesaista visas pasaules uzmanību, katoļu garīdznieki aicina ticīgos apslāpēt ziņkārību un atstāt pāvesta izraudzīšanos Dieva rokās. Taču pasaules ziņkārība nav tik viegli remdējama. Senākā vēsturē bijuši arī tieši laicīgās varas mēģinājumi ietekmēt vēlēšanu iznākumu; balsošana nebūt nenotika tik raiti ka mūsdienās. Piemēram, ilgākās pāvesta vēlēšanas katoļu baznīcā vēsturē risinājās no 1268. līdz pat 1271. gadam, kad kardināli nekādi nespēja vienoties par nākamā pāvestu. Lai paātrinātu procesu, nācās ierobežot pārtikas piegādi kardināliem, līdz galu galā viņiem izdevās

ievēlēt pāvestu Gregoru X. Mokošais vēlēšanu process pamudināja izstrādāt stingrākus balsošanas noteikumus, kas kalpoja par pamatu konklāva izveidošanai. Latīņu valodā *cum clave* nozīme – aiz atslēgas, un tieši šādā veidā turpmāk arī tika organizēta balsošana, proti, kardinālus nošķīra no ārpusaules un nelaida prom, kamēr nebija ievēlēts jaunais pāvests. Noteikumi paredzēja, ka pēc trim balsošanas dienām pārtikas deva tiek samazināta līdz vienai maltītei dienā, savukārt pēc astoņu dienu ilgas nesekmīgas balsošanas kardināliem nāktos pārtikt tikai no maizes un ūdens. Šīs reformas līdzēja, jo Gregora X pēctecis Inokentijs V tika ievēlēts vienas dienas laikā.

Mūsdienas kardināliem konklāva laikā nav noteikta tik stingra diēta, tomēr daudzi ierobežojumi ir saglabājušies. Galvenais no tiem ir nošķirtības princips, jo pāvesta vēlēšanas notiek Siksta kapelā Vatikānā, kur neviens no ārpusaules netiek ielaists. Kad kardināli sapulcējušies kapelā un nodevuši sviņīgo zvērestu, ceremonijas vadītājs latīņu valodā paziņo: *'Extra omnes!'* ("Nepiederošie ārā!") – un aizslēdz durvis. Siksta kapelā vēlēšanu laikā aridzand tiek aprikota ar modernām sakaru bloķēšanas iekārtām, lai novērstu jebkādas noklausīšanās mēģinājumus.

Vatikāna noteikumi paredz, ka konklāva laikā kardināli ir pilnībā nošķirti no ārpusaules ietekmes; viņi nedrīkst lasīt avīzes, klausīties radio un skatīties TV, aizliegta arī mobilo tālrunu un interneta izmantošana. Kā stāsta kardināls Pujats, šos ierobežojumus viņš nav uztvēris kā apgrūtinājumu. "Tadā brīdī nav kad garlaikoties. Un garīdznieks jau vispār ir pieradis pie vientuļīgas dzīves."

Skurstenis kā ziņotājs

Konklāva dienās visas pasaules uzmanība ir pievērsta šķietami necilam skurstenim virs Siksta kapelas, jo tas kalpo kā vienīgais informācijas avots, kas ziņo par jaunumiem pāvesta vēlēšanu gaitā. Saskaņā ar tradīciju balsošanā izmantotos biļetenus nepieciešams sadedzināt, un dūmu krāsa signalizē par vēlēšanu iznākumu. Melnu dūmu mākonis liecina, ka kardināliem vēl nav izdevies vienoties par pāvesta ievēlēšanu, savukārt balti dūmi izplata vēsti, ka vairāk nekā miljardam pasaules katoļu ir jauns dvēseļu gans. Senāk melnus dūmus ieguva, dedzināšanas laikā pievienojot biļeteniem mitrus salmus, bet tas dažkārt radīja pārpratumus, jo dūmi bija pelēkā krāsā un nebija skaidrs, vai pāvests ir ievēlēts. Tagad šim nolūkam izmanto dažādas ķīmikālijas, kas rada izteikti melnus vai baltus dūmus, turklāt par jaunā pāvesta ievēlēšanu vēsta arī Svētā Pētera

bazilikas zvani. "Paldies Dievam, ka neesam atteikušies no tādiem vecmodīgiem paziņojumiem kā dūmu signāls. Tās ir daudz labāk nekā elektronisks balsojums, par kura iznākumu vēstītu sarkanās vai zaļās lampiņas. Konklāva procedūra ir tik interesanta tieši tāpēc, ka mēs nezīnām, kas tur notiek, un par jaunumiem uzzīnām tikai pēc dūmu parādīšanās," aģenturā AP stāsta Vatikāna padomnieks Gregs Bērks.

Konklāva pirmajā dienā parasti notiek viena balsošanas kārtā, bet turpmāk tiek rīkoti divi balsojumi no rīta un divi pēcpusdienā. Mūsdienās vēlēšanu iznākums parasti kļūst zināms dažu dienu laikā: 2005. gadā pāvests Benedikts XVI tika ievēlēts divās dienās – četrās balsošanas kārtās, arī pāvestu Francisku šogad ievēlēja divās dienās – piecās balsošanas kārtās.

Lai kļūtu par pāvestu, kandidātam jāsaņem vismaz divas trešdaļas balsu. Kardināli vienmēr uzsver, ka balsojuma iznākums ir Dieva rokās, tomēr pāvesta vēlēšanām ir raksturīgas daudzas politiskās kampaņas pazīmes. Konklāvā par ietekmi spēkojas dažādas garīdznieku grupas, sākot no liberāliem un beidzot ar konservatīvo uzskatu aizstāvjiem. Senāk katoļu baznīcās ietekme bija koncentrēta galvenokārt Eiropā, bet mūsdienās tā ir globāla baznīca, kurā arvien lielāku lomu spēlē Latīņamerikas, Āfrikas un citu

12 laimes atslēgas

Iedarbiniet pievilksnās likumu savā dzīvē – un esiet laimīgi jau šodien!

Vai vēlaties pašī ietekmēt savu realitāti? Būt harmoniski un laimīgi ik mirkli? Vēlaties vairāk veiksmes savā dzīvē?

Visuma likumi ir visiem vienādi – Pievilksnās likums darbojas visiem, tikai jāmaks to pareizi izmantot.

Ko darīt, lai šis likums tiešām sāk darboties arī Tavā dzīvē tā, kā Tu vēlies?"

Laimes kurss sastāv no 12 nodarbībām (12 laimes atslēgām). Katrā nodarbībā ir paredzēta teorētiskā daļa un praktiskās nodarbības jeb darbnīca.

REZULTĀTI:

- 12 nedēļu laikā Tava dzīve izmainīsies – Tu kļūsi par savas dzīves noteicēju!
- Kurša gaitā tiek veicināta katra dalībnieka personiskā izaugsme.
- Semināra dalībnieki iegūs tieši praktiski pielietojamas zināšanas un iemaņas.

Norīses laiks: no 2013. gada 9. maija – 3 mēnešus katru ceturtdienu (vai otrdienas) vakaru no plkst. 18.00 līdz 21.00

Dalības maksa: par Tavu laimi – tikai – Ls 100 par 12 nodarbībām. Dalības maksu iespējams apmaksāt 2 daļās.

Sīkāka informācija: info@skalas.lv
20627276

www.skalas.lv

reģionu garīdznieki. Vairāk nekā 40% pasaules katoli dzīvo Latīņamerikā, tāpēc nav brīnums, ka šoreiz par pāvestu tika ievēlēts Argentīnas kardināls Horhe Mario Bergoljo. Lai gan kandidātu vārdi un balsu skaits, ko saņēmis katrs no viņiem, tiek turēti noslēpumā, neoficiāli zināms, ka kardināls Bergoljo jau 2005. gadā palicis otrs aiz kardināla Jozefa Racionera, kurš kļuva par pāvestu Benedīktu XVI.

Vārds ir zīme

Tieši jaunā vārda izraudzīšanās ir pirmais svarīgais jaunievēlētā pāvesta pienākums. Savulaik jau Jēzus māceklis Simanis kļuva par Pēteri, tomēr pirmajos kristietības gadsimtos vārda maiņa nebija pārāk izplatīta. Šo tradīciju mūsu ēras 533. gadā sāka pāvests Jānis II,

Šo tradīciju mūsu ēras 533. gadā sāka pāvests Jānis II, kura vecāku dotais vārds bija Merkurs. Viņš negribēja saukt sevi romiešu pagāņu dieva vārdā, tāpēc kļuva par Jāni.

kura vecāku dotais vārds bija Merkurs. Viņš negribēja saukt sevi romiešu pagāņu dieva vārdā, tāpēc kļuva par Jāni. Populārākais pāvestu vārds ir tieši Jānis, kas izmantots 23 reizes; iecienīts bijis arī Gregors (16) un Benedīkts (16), kā arī Klements (14), Inokentījs (13), Leo (13) un Pījs (12).

Saskaņā ar latīņu valodas teicienu *Nomen est omen* (vārds ir zīme) pāvesta vārds nereti liecina arī par viņa ideoloģiju. Piemēram, pāvesti, kas izvēlējušies vārdu Pījs, īstenoja ļoti konservatīvu politiku. Pēc ievēlēšanas pāvesta amatā kardināls Bergoljo pieņēma vārdu Francisks, jo šādi vēlējas godināt Svēto Asīzes Francisku, kurš bija pazīstams ar savu vienkāršību, trūkumcietēju atbalstīšanu un Dieva mīlestības sludināšanu.

Tapat kā viņa priekštecis Benedīkts XVI, arī pāvests Francisks šajā amatā ievēlēts diezgan lielā vecumā (viņam ir 76 gadi), tāpēc

viņa valdīšanas laiks, visticamāk, nebūs ilgs. Francisks vismaz ir pārspējis Jāni Pāvilu I, kurš pēc ievēlēšanas 1978. gadā nodzīvoja tikai 33 dienas, bet viņam vēl ir tālu līdz pāvesta Pija IX rekordam – šis pāvests bija amatā no 1846. līdz 1878. gadam. Domājams, ka Benedīkts XVI ar savu labprātīgo atkāpšanos būs radījis precedentu, lai pāvests varētu doties pelnītā atpūtā un viņam nebūtu jāstrādā līdz pēdējai stundīnai.

Latvietis par pāvestu?

Vatikāna noteikumi paredz, ka pāvesta vēlēšanās drīkst piedalīties kardināli, kas nav sasnieguši 80 gadu vecumu. Tieši šā iemesla dēļ balsošanā šoreiz nevarēja piedalīties 82 gadus vecais kardināls Jānis Pujats. Viņš par to pārāk nesēro, jo uzskata, ka vecuma ie-

robežojums ir nepieciešams. "Ja nebūtu šāda ierobežojuma, par pāvestu varbūt ievēlētu cilvēku, kurš būtu spējīgs kalpot tikai pāris gadu. Mums vajadzīgi jaunāki kadri, lai baznīcas dzīve neapsiktu." Pujata pēctecis Rīgas arhibīskapa amatā Zbignevs Stankevičs ir 58 gadus vecs; tieši tikpat bija Karolam Vojtīlam, kad viņš kļuva par pāvestu Jāni Pāvilu II. Stankevičam gan vispirms vēl būtu jāklūst par kardinālu, lai varētu piedalīties konklāvā. Pujats spriež, ka latviešu garīdznieka ievēlēšana par pāvestu nav nekas neiespējams: "Teorētiski viss ir iespējams. Tas atkarīgs no cilvēka personības. Ja mums būs spilgta personība, kura iepazīta kardinālu aprindās, neatkarīgi no valsts lieluma viņš varētu pretendēt uz pašu augstāko posteni."

Globalā mērogā pārsteidzošāka par latvieša ievēlēšanu pāvesta amatā būtu melnādaina pāvesta nākšana pie varas Vatikānā.

Tas ir diezgan reāls scenārijs, jo Āfrikā katoli baznīca piedzīvo uzplaukumu, kamēr Eiropā ieslīgusi stagnācijā. Jau šoreiz par vienu no pretendentiem uz pāvesta posteni tika uzskatīts melnādainais Ganas kardināls Pīters Tērksons. Kad par pāvestu tomēr kļuva Francisks, daudzi atviegloti nopūtās, jo Tērksona ievēlēšanu uzskatītu par sliktu zīmi. Ne jau rasisma, bet gan viņa vārda dēļ, jo raizējās, ka Pīters varētu kļūt par pēdējo pāvestu kristīgās baznīcas vēsturē.

Šajā sakarā tika piesaukts kāds XII gadsimta pareģojums, saskaņā ar kuru "Roma Pēteris" būs pēdējais pāvests pirms pastar dienas. Pareģojuma autors esot iru Svētai Malahijai, kurš ceļojuma laikā uz Romu redzējis nākotnes vīziju. Tajā iekļautais vēstjums paredzēja, ka līdz pastardienai valdīt vēl 112 pāvesti. Ja skaita no pareģojuma radīšanas brīža, tieši pāvesta Benedīkta XV pēctecis šajā sarakstā ir ar 112. kārtas numuru. Pareģojums vēsta, ka "Romās Pētera" valdīšanas laikā baznīca piedzīvos lielus satricinājumus, bet pēc tam pilsēta uz septiņiem pakalniem (acimredzot domāta Roma) tiks nopostīta, un cilvēkiem būs jāstājas pastar tiesas priekšā.

Dievs mūs nepametīs

Māntīgi ļaudis ievēroja, ka dienā, kad Benedīkts XVI paziņoja par atkāpšanos, Svētā Pētera bazilikā iespēra zibe. Viņu bažas uzkurināja pāvesta Franciska ievēlēšana, kad viņš pajokā ka jaunā pāvesta meklējumos kardināli ievērušies gandrīz līdz "pasaules galam". Acīmredzot ar to viņš bija domājis Argentīnu, lai daži to uztvēra kā sen gaidītā pasaules gēstnesi.

Skeptiķi gan iebilst, ka Svētā Malahija pareģojums esot "tikpat uzticams kā publicētie horoskopi". Šis pareģojums esot viltojums, kas sacerēts XVI gadsimta beigās, lai veicinātu kāda kardināla uzvaru pāvesta vēlēšanās, jo bija svarīgi radīt iespaidu tā ir Dieva griba. Par labu šai hipotēzei liecina tas, ka pāvestus, kas valdīja līdz 1590. gadam, Svētā Malahija pareģojums apra diezgan precīzi, bet vēlāk līdzība ir tikai tuvena. Dažas detaļas gan sakrīt, piemēram, īsu laiku valdījušais Jānis Pāvils I raksturo kā "pusmēness pāvests".

Ja pēdējam pāvestam pirms pastar dienas patiešām jābūt Pēterim, ticīgie var rākoties nesatraukti, jo līdz šim neviens pāvests nav uzdrošinājis pasludināt sevi par Pēteri II, pieņemot Svētā Pētera vārdu. Arī kardināls Pujats spriež, ka Svētā Malahija pareģojums ir intriģējošs, tomēr Bībele nākotnes pāvesta ievēlēšanu par Dievu. "Viņš vēl mēģinās glābt pasauli, lai besis tiktu pēc iespējas vairāk cilvēku," raksturo Pujats. ☺

Peļu junkurs – dziednieks un pareģis

“Pat mazākais no kaķiem ir liels meistardarbs,” – šie vārdi pieder māksliniekam Leonardo da Vinči. Visi kaķumīļi tam noteikti piekritīs. Četrkājainais murrātājs patiesi ir meistardarbs – viņš spēj gan dziedināt, gan pareģot laiku, pat pievilināt naudu saimnieka makā. Agrāk par šīm spējām kaķi tika dedzināti sārtā kopā ar raganām.

▼ *Estere Rudzīte*

Ciemiņu skenētājs

Uzmanieties no cilvēkiem, uz kuriem jūsu kaķis šņāc. Kaķis kā indikators sajūt jums nedraudzīgus cilvēkus. Ļaujiet savam kaķim notestēt ciemiņu. Cilvēki, kuri patīk jūsu kaķim, arī pret jums nevērpj intrigas un ir atklāti.

Pieklīdusī laime

Ja mājās pieklīst kaķis, neraidiet to prom. Tas ir uz veiksmi, naudu un izdošanos. Mēdz teikt, ka veiksmē maskējas kaķa veidolā – ja aizcirtīsiet durvis, nebrīnieties, ka makā naudas nav un neveiksmes vajā.

Viesi nāk!

Kad kaķis ļoti cītīgi mazgājas, tuvojas viesi no tās puses, kur kaķa kūkums uzņemts. Var pataustīt ķepu spilventiņus – ja tie auksti, būs nepatīkams viesis, ja silti, nāks draugi. Ja gribat, lai kāds viesis bieži atgriežas, nemanot uzlieciet uz vēlamā viesā pleca kaķa ārstes pūku.

Naudas kaķene

Japānā slavenākā kaķene ir Maneki-Keko ar paceltu ķepu – laimes un veiksmes aizbildne. Ja pacelta kreisā ķepa, kaķis pievelk naudu. Tādu parasti liek veikalos, bet mājās glabā kaķi ar paceltu labo ķepu – naudas sargātāju.

Aizsardzībai un bagātībai

Par naudas kažiem pieņemts uzskatīt rudos un trīskrāsu murrātājus, bet melns kažis aizsargā māju un saimnieku no ļauna.

Plākstera un zāļu vietā

Mugurkaula, kakla un krūšu daļas osteohondrozes dziedināšanai kažis jānovieto uz attiecīgās ķermeņa daļas. Bezmiegu var aizgaidīt, ja ļauj kažim pagulēt uz pieres vai kakla.

Spalvu orākuls

Salasiet trīs no kaķa izkritušās spalvas. Vakarā ielieciet tās sarkanā papīrā, ko trīs reizes pārlokiet, tad ielieciet sarkanā aploksnē un atstājiet dzīvesvietas centrā. No rīta veriet vaļā aploksnī un skatieties, kādu burtu izveidojušas jūsu mīlulja spalvas. Ar tādu pašu burtu sāksies iecerētā vārds. Tāpat var zīlēt, lai uzzinātu atbildi uz kādu sasāpējušu jautājumu. Tad pirms lapas salocīšanas ir jāuzraksta interesējošais jautājums. No rīta skatieties, vai spalvas veido J (atbilde ir jā) vai N (atbilde ir nē).

Melns kažis uz ceļa

Ja pār ceļu pārskrien melns kažis, trīs reizes jāpārsplauj pār kreiso plecu, pirms turpināt ceļu. Uzmanība jāpievērš arī tam, vai kažis ielien azotē vai iziet no tās. Te jāskatās, kā sapogāts apgērbs. Sievietēm kažis, kas nāk no labās puses, izies ārā, bet vīriešiem – iečāpos iekšā. Ja apgērbs ir bez pogām, varat pat nespļaudīties un droši turpināt ceļu.

Astainais sinoptiķis

Ja kažis guļ ar vēderu uz augšu, gaidāms karsts laiks, ja purniņu paslēpj astē, būs auksts. Ja kažis šķauda, būs lietus, bet, ja ēd zāli, gaidāms negaiss.

KAKIS – DZIEDNIEKS

◀ **Melnajiem kažiem** ir stiprāka enerģija, tie ātri noņem nogurumu.

◀ **Balti kaķi** palīdz vielmaiņas traucējumu gadījumos.

◀ **Pelēkie un pelēkzīlie kaķi** darbojas gluži kā neirologi.

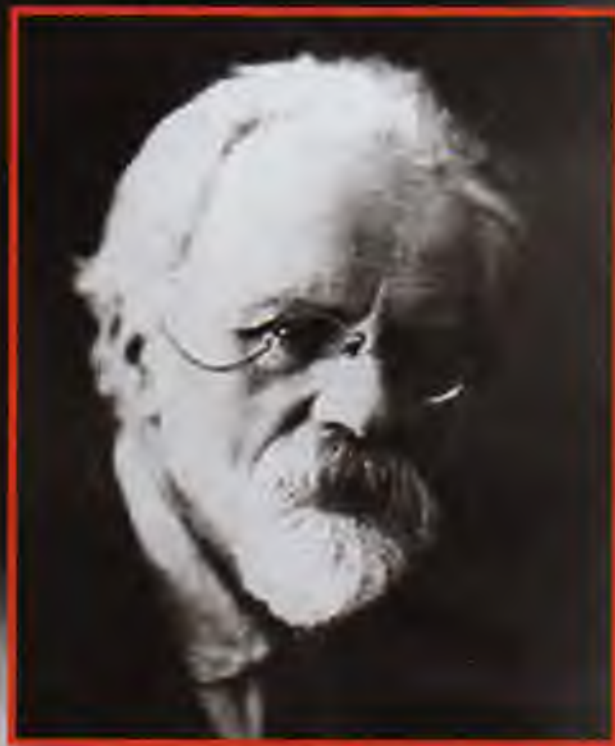
◀ **Rudie kaķi** ir universāli – tiek galā ar jebkuru slimību.

◀ **Trīskrāsu kaķi** palīdz pret stresu.

Pret stresu un augstu asinsspiedienu

Murrājošs kažis palīdz cilvēkam atslābināties, nomierināties un pazemina asinsspiedienu. Ja jums ir kāda nedzīstoša brūce, ļaujiet to apmurrāt kažim – turiet peļu junkuru tuvu brūcei. Murrāšanas noteiktā skaņu frekvence labvēlīgi iedarbojas uz vielmaiņas procesiem un paātrina brūču dzišanu.

Sakrustot cilvēku un pērtiķi

Pagājušā gadsimta divdesmitajos gados **krievu zinātnieks Ilja Ivanovs** centās pārsteigt pasauli, mēģinot radīt cilvēka un pērtiķa hibrīdu. Vieni to uzskatīja par Dieva zaimošanu, savukārt citi uzņēma ar sajūsmu. Projektam pat pieteicās vairākas komjaunietes, kas bija gatavas ziedot savu ķermeni uz zinātnes altāra un ļaut sevi apaugļot ar pērtiķa spermu.

▼ *Andris Bernāls*

Hibridizācijas meistars

Iļja Ivanovs piedzima 1870. gadā Krievijā augsta ierēdņa ģimenē, kas bija pietiekami labi situēta, lai topošais zinātnieks iegūtu teicamu izglītību. 1896. gadā viņš pabeidza Harkovas universitāti, bet vēlāk apguva teorētiskos un praktiskos bakterioloģijas kursus Luija Pastēra institūta Parīzē. 1907. gadā Ivanovs ieguva profesora grādu un turpināja veiksmīgi attīstīt savu zinātnieka karjeru. Profesora jājamzirdziņš, ja tā var teikt, bija zirgu mākslīgās apsekošanas tehnoloģiju izstrādāšana. Ivanovs apgalvoja, ka viņa radītā mākslīgās apsekošanas tehnoloģija ir daudz efektīvāka nekā dabiskā – veicot šo procesu mākslīgi, viens kumelš varot apauglot 500 ķēves, bet dabiski vien 30. Zinātnieks rakstīja: "Kā rāda mana pieredze, mākslīgo apsekošanu var veikt arī tādos apstākļos, kad dabūt tēviņa sēklu ir gandrīz neiespējami. Piemēram, dzīvnieka mežonīguma vai spēka dēļ nevar viņu nokort un savaldīt. Tādā gadījumā viņu var sašaut, iemidzināt un vēlāk arī kastrēt. Pēc kastrācijas tēviņa sēklu vēlams saglabāt temperatūrā, kas tuva nullei, kad spermatozoidi saglabā savu kustību un funkcionalitāti. Tādā veidā, veicot mākslīgo apsekošanu, var radīt grūtniecību no tēva, kas, iespējams, dabā vairs reāli neeksistē."

Profesora teorētiskajiem un praktiskajiem darbiem bija panākumi, pie viņa ieradās un konsultējās zirgu audzētāji no visas pasaules. Pirms revolūcijas Ivanovs veica zinātnisko darbu gan Valsts eksperimentālās veterinārijas institūtā, gan Maskavas Zootehniskajā institūtā. Īpaši veiksmīgi darbojās Ukrainā ierīkotajā Askānijas Novas dabas rezervātā, kur izvērsa dzīvnieku krustojšanas eksperimentus. Var teikt, ka šajā jomā Ivanovs bija viens no pionieriem, kam izdevās radīt starpsugu hibrīdus. Izmantojot mākslīgās apsekošanas tehnoloģijas, viņš krustoja zebras ar ezeļiem, govīs ar antilopēm, peles ar žurkām, trušus ar zaķiem un tā tālāk. Tolaik ģenētika vēl bija tikai bērnu autiņos un valdīja uzskats, ka šādā veidā iespējams radīt jaunas mājdzīvnieku sugas, kas lieti noderētu cilvēkiem. Tāpēc bija saprotami, ka profesora darbs tika novērtēts kā valstiski nozīmīgs. Ivanovs nebeidza slavēt savu izstrādāto mākslīgās apsekošanas tehnoloģiju un apgalvoja, ka dabiskajā procesā šādi hibrīdi nebūtu iespējami. Piemēram, dažādu sugu dzīvniekiem pāroties traucē gan izmēru neatbilstība, gan seksuālās intereses trūkums. Turklāt radītie hibrīdi tiktu pakļauti iznīcībai, jo viņus, visticamāk, ātri vien apestu citi dzīvnieki. Toties ar mākslīgo apsekošanu visi ceļi vaļā! Kā vēlāk izrādījās,

Profesora paveiktais
dzīvnieku
hibridizācijas jomā
bija vien prelūdijs kaut
kam nopietnākam.
Viņš atvēzējās ne pa
jokam – paziņoja,
ka radīs cilvēka un
pērtiķa krustojumu!

profesora paveiktais dzīvnieku hibridizācijas jomā bija vien prelūdijs kaut kam nopietnākam. Viņš atvēzējās ne pa jokam – paziņoja, ka radīs cilvēka un pērtiķa krustojumu!

Izaicinājums baznīcai

Pirmoreiz pariespējamo cilvēka un pērtiķa hibrīdu profesors ieminējās jau 1910. gadā Vispasaules zoologu kongresā Grācā, kur viņš uzstājās ar runu. Konkrētākas aprises šī ideja ieguva vien pēc vairākiem gadiem, kad Ivanovs par saviem plāniem pavēstīja Askānijas Novas dabas rezervāta īpašniekam baronam Frīdriham fon Falcam-Feinam un eksperimentālās medicīnas atbalstītājam grāfam Pjotram Oldenburgam. Abi bagātie kungi cienīja un respektēja profesora zinātniskos darbus, tomēr atteicās finansēt cilvēka un pērtiķa krustojšanu. Šī iecere viņiem šķita par traku. Atbalstīt konkrēto eksperimentu nozīmēja mest izaicinājumu kristīgajai baznīcai un nonākt konfliktā ar Krievijas Pareizticīgās baznīcas Svēto sinodi. Tā nu profesora fantastiskie plāni iestrēga. Drīz vien sekoja revolūcija un Pilsoņu karš, un Ivanovs pie savas ieceres atgriezās vien 1924. gadā, kad atbalstu saņēma Francijā, proti, Luija Pastēra institūts bija gatavs piešķirt gan pērtiķus, gan speciālu laboratoriju, kas atradās franču kolonizētajā Rietumāfrikā. Profesoram vajadzēja vien atrast naudu saviem pārdošajiem eksperimentiem. Pēc zinātnieka aprēķiniem, bija nepieciešami 15 000 ASV dolāru, lai finansētu gadu ilgu darbu Āfrikā. Profesors nolēma lūgt naudu padomju valdībai un nosūtīja vairākas vēstules toreizējam tautas izglītības komisāram Anatolijam Lunačarskim un citām ietekmīgām amatpersonām. Par Ivanova neparastajiem eksperimentiem ieinteresējās Tautas komisāru padomes vadītājs Nikolajs Gorbunovs, kam profesora aktivitātes šķita svarīgas ideoloģisku apsvērumu dēļ. Bija 1924. gads, kad Krievijā pilnā sparā noritēja ateisma propaganda un tika izvērstas represijas pret garīdzniekiem. Tika aizstāvēta un popularizēta Čārlza Darvina teorija,

ka cilvēks cēlies no pērtiķiem, nevis to radījis Dievs. Ja Ivanovam izdotos sakrustot cilvēku ar pērtiķi, tas būtu pamatīgs trieciens dievišķās teorijas aizstāvjiem, un veiksmīgo rezultātu varētu izmantot propagandā pret baznīcām un reliģiju vispār.

Tomēr ne visi Nikolaja Gorbunova kolēģi bija vienprātīgi, ka nepieciešams atbalstīt profesora divainos eksperimentus. Viņus mulšināja ne jau ētiskais aspekts, bet gan šīs lietas pragmatiskā puse. Pirmkārt, maz ticams, ka Ivanova eksperimentiem varētu būt veiksmīgs rezultāts. Otrkārt, Pilsoņu kara izmocītajā Krievijā valdīja bēdas, bet te kaut kāds jocīgs zinātnieks pieprasa naudu savam fantastiskajam projektam. Tomēr naudu profesors dabūja. Tiesa, ne prasītos 15 000, bet nedaudz mazāk – 10 000 ASV dolāru. Kad Ivanovs sāka gatavoties ekspedīcijai uz Rietumāfriku, par to rakstīja gan Krievijas, gan ārvalstu prese. Vieni to uztvēra kā sensāciju, otri uztrautinājās, bet trešie nosodīja. Profesoram strauzmēm sāka pienākt vēstules, kurās daudzi izteica vēlmi piedalīties vēsturiskajā pasākumā. Tie bija ne tikai zinātnieki un ārsti, bet arī vienkārši strādnieki, kas bez atlīdzības bija gatavi veikt dažādus pienākumus, lai tikai būtu klāt nozīmīgajā brīdī, kad pasaulē nāks pirmais pērtiķcilvēks! Tomēr profesors atteicās no

Lai ietaupītu naudu,
zinātnieks nolēma
ņemt līdzi tikai vienu
asistentu. Tas bija
paša dēls, Maskavas
universitātes
bioķīmijas students
Iļja Ivanovs, kuram
tika uzticēta svarīga
misija – eksperimentos
kļūt par spermas
donoru.

visiem labprātīgajiem palīgiem. Lai ietaupītu naudu, zinātnieks nolēma ņemt līdzi tikai vienu asistentu. Tas bija paša dēls, Maskavas universitātes bioķīmijas students Iļja Ivanovs, kuram tika uzticēta svarīga misija – eksperimentos kļūt par spermas donoru.

Pērtiķu apskāvienos

Savos eksperimentos profesors bija nolēmis izmantot šimpanzes, kas tika uzskatīta par visradniecīgāko sugu cilvēkiem.

CILVĒKA LĪDZINIEKS

Šimpanze tiek uzskatīts par vistuvāko cilvēka radinieku. Kā liecina jaunākie pētījumi, šimpanzes un cilvēka ģenētiskā bāze sakrīt par 98,7%. Tas vairākiem zinātniekiem ļāvis secināt, ka cilvēka un šimpanzes evolūcijas ceļi šķīrušies pirms sešiem miljoniem gadu. Jāteic gan, ka hibridizācija iespējama, tikai gandrīz pilnībā sakrītot genomam. Ja izdotos sakrustot cilvēku ar 46 hromosomām un pērtiķi ar 48 hromosomām, hibrīdam būtu 47 hromosomas. Nepāra skaits norāda, ka tādām radījumam nevar būt pēcnācēju. Konkrēts piemērs ir zirga (64 hromosomas) un ēzeļa (62 hromosomas) hibrīds – mūlis (63 hromosomas). Tas ir sterils dzīvnieks, kam nav pēcnācēju.

DABAS APSEGLOŠANA

1926. gadā visu tautu tēvs Josifs Stalins, ieskicējot turpmākos padomju zinātnes virzienus, izteica spārnotu frāzi: "Vajag apseglot dabu!" Savukārt viņa līdzgaitnieks Georgijs Pjatakovs postulēja: "Bezgalīgi paplašinātas robežas un neiespējamais padarīts par iespējamu – tieši ar to raksturojas komunistiskā partija. Tā ir bolševisma īstā būtība." Tas bija laiks, kad cilvēka un dabas pārveidošanas kampaņas bija ārkārtīgi populāras. Ne velti tajos gados Mihails Bulgakovs uzrakstīja savu slavenu romānu *Suņa sirds*, bet fantasts Aleksandrs Belajevs *Profesora Dovela galvu*.

NEKĀ SLĒPJAMA

Padomju valdība no profesora Iļjas Ivanova eksperimentiem cerēja sagaidīt ideoloģisku rezultātu – pierādījumus materiālistiskajai tēzei, ka cilvēks cēlies no pērtiķa, kā to savā darbā *Darba loma pērtiķa tapšanā par cilvēku* apgalvoja marksisma klasiķis Frīdrihs Engels. Iecerētais projekts netapa slēpenībā, bet gan izvērtās publiskās – par to rakstīja avīzēs, un to apsprieda darbaļaužu sapulcēs. Suhumi zvēraudzētāvā pat ieradās kinodarbinieku grupa, lai uzņemtu filmu *Pērtiķi un cilvēks*.

Veicot mākslīgo apsēklošanu, var radīt grūtniecību no tēva, kas, iespējams, dabā vairs reāli neeksistē.

1926. gada martā profesors ar dēlu ieradas Kindijas stacijā, bet tur uzturējās vien īsu laiku, jo stacijā nebija nevienas dzimumnobriedušas šimpanzes. Vēlāk viņi devās uz Gvinejas galvaspilsētas Konakrijas botāniskajiem dārziem, lai tur izvērstu savu iecerēto darbu. Āfrikā profesors uzklauzīja ne mazums nostāstu par pērtiķu nolaupītām sievietēm, kuras it kā dzemdējušas pēcnācējus. Tomēr šie stāsti, kā vēlāk noskaidrojās, bija vien izdomājumi. Tiesa, bija fiksēti gadījumi, kad gorillas bija izvarojuši sievietes. Tādās reizēs sievietes lielākoties bija gājušas bojā, jo spēcīgo primātu apskāvienos viņām tika sašpiests krūškurvis. Bija arī sievietes, kurām izdevās izdzīvot, tomēr nekādu pēcnācēju viņām nebija.

Kad profesors bija iekārtojies eksperimentālajā stacijā, viņš atskārta, ka radušās problēmas ar šimpanžu noķeršanu. Vietējie iedzīvotāji šo procesu veica ļoti barbariski. Brunojušies ar rungām, viņi izsekoja pērtiķus un ar skaļiem kliegzieniem uzdzina kokos. Pēc tam apakšā sakūra ugunsurus. Smokot dūmos, šimpanzes krita lejā, bet tur viņus sagaidīja vietējie mednieki un pamatīgi noslānīja ar rungām. Liela daļa pērtiķu

gāja bojā, daļa aizbēga, bet daļa tika notverta. Kā vēlāk izrādījās, notvertie lielākoties bija pusaudžu pērtiķi, jo pieaugušie bija pārāk spēcīgi un bistami, tāpēc vietējie viņus vienkārši nosita. Skaidrs, ka tik brutāls dzīvnieku ķeršanas veids profesoru neapmierināja. Viņš Parīzē pasūtīja speciālus tīklus un apmācīja vietējos ķert šimpanzes daudz humānākā veidā. Lai izvairītos no liekas aziotāžas, par zinātnieka patiesajiem nolūkiem zināja tikai daži cilvēki. Pārējiem vien pavēstīja, ka zinātnieks pērtiķus vienkārši ārstē. Pērtiķu mātītes ievietoja botāniskā dārza krātiņos, kur viņas vispirms iemidzināja, bet pēc tam mākslīgi apaugļoja. Pavisam tika apaugļotas trīs šimpanžu mātītes. Zinātnieks savā dienasgrāmatā rakstīja, ka noteikti jāturpina eksperimenti un jāpalielina apaugļoto mātīšu skaits. Turklāt viņš izteica vēlmi apaugļot arī vietējās sievietes ar pērtiķu spermā, bet pret to kategoriski iebilda vietējā franču koloniālā valdība.

Komjauniešu misija

Zinātnieks nolēma turpināt savus izmēģinājumus Padomju Savienībā. Viņš devās

uz Abhāzijas pilsētu Suhumi, kur tika iekārtota eksperimentālā stacija. No Rietumāfrikas ar kuģi tika aizvesti 13 pērtiķi, no kuriem divi gāja bojā nogurdinošās transportēšanas laikā. Kaut arī Suhumi zvēru audzētavā pērtiķus rūpīgi kopa, viņiem radās problēmas ar aklimatizāciju. Turklāt dažī no viņiem saslima ar dizentēriju un tuberkulozi. Bet pats galvenais – neviens no šimpanžu mātītēm nebija iestājies grūtniecībā! Tomēr profesors nepadevās un bija apņēmības pilns turpināt iesākto. Ar Tautas komisāru padomes vadītāja Nikolaja Gorbunova protekciju tika izveidota speciāla komisija eksperimenta plānošanai. Tā nosprieda, ka eksperimentā nepieciešams iesaistīt vismaz piecas sievietes, kas labprātīgi piekristu mākslīgajai apseklōšanai ar pērtiķu spermā. Pasākumam pieteicās vairākas Abhāzijas komjaunietes, kas zinātnes un apgaismības vārdā bija gatavas kļūt grūtas no pērtiķiem. Vēlmi piedalījās eksperimentā izteica arī kāda Ļeņingradas studente, ar kuru zinātniekam pat izveidojās sarakste.

Neilgi pirms eksperimenta sākuma 1929. gada jūlijā Ivanovs uzzināja, ka vieniģais pērtiķu tēviņš – orangutans Tarzāns negaidīti nomiris, bet nākamā pērtiķu par-

tija no Āfrikas gaidāma tikai 1930. gadā. Visticamāk, pērtiķu tēviņa nāvē bija vainojama nepietiekamā ēdināšana. Orangutanam bija nepieciešami tropiskie augļi, bet Suhumi zveraudzētavā trūka ledus kameru, kur tos uzglabāt.

Kamēr zinātnieks turpināja apaugļot šimpanžu mātītes un gaidīja papildinājumu no Rietumāfrikas, Padomju Savienībā notika kārtējās kadru tīrīšanas, un profesora aizbildnis Nikolajs Gorbunovs zaudēja savas pozīcijas. Vēlāk nežēlastībā krita arī pats zinātnieks, kuru sāka kritizēt par šarlatānismu. 1930. gada decembrī viņu arestēja un izsūtīja uz Kazahstānu, kur viņš līdz pat mūža galam nostrādāja veterināri zootehniskajā institūtā. 1932. gada 20. martā Ivanovs piedzīvoja insultu un nomira.

Publiski pieejamā informācija liecina, ka kopš tā laika ne Krievijā, ne arī citur pasaulē šādi eksperimenti nav veikti. Reizēm presē pavid spekulācijas, ka profesora Iljas Ivanova eksperimenti tikusi turpināti Ģuluga nometnēs un, neskatoties uz problēmām, esot izveidies radīt cilvēka un pērtiķa hibrīdus. Tie esot tā sauktie sniega cilvēki jeb jetiji, kas ik pa laikam redzēti dažādos kalnu reģionos. Iespējams, tie ir tikai pekstiņi, bet kas to lai zina... ☹

MAGĪJA PALĪDZ UN SARGĀ!

Zilēšana ar svārstu

Vai jums ir sestais prāts? Vai izmantojat savas psihiskās spējas? Agrāk vai vēlāk šie jautājumi kļūst aktuāli, tāpēc sāciet jau tagad apzināt arvien augstāku izpratnes līmeni!

Izmantojiet vienkāršu līdzekli – darbojieties ar svārstu, mācieties noskaņoties un uztvert parapsihisko informāciju, ļaujieties transformācijai.

Šī grāmata pirmām kārtām ir solis tuvāk pašam sev!

Jaunums!

Grāmata zilēšanai ar svārstu un īsts dabīgā pūsdārgakmens svārsti!

Cena Ls 7,80 + pasta izdevumi (komplektā brošūra un svārsti).

Aizsardzības maģija

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem aizsardzības maģijā. Ar šo rituālu un spēcīgo vārdu palīdzību jūs varēsiet izvalīties no lāstiem, ļaunām enerģijām, skaudības.

Aizsargājiet sevi un savus tuviniekus ar gadsimtu seniem maģijas rituāliem. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku jūs varēsiet atvairīt ļaunumu no savas mājas, tādējādi piesaistot veiksmi un labklājību. Kartiņu komplektā ir arī vairāki slepeni rituāli, tādi kā aizsardzība pret naudas lāstu un rituāls raganas pudeles pagatavošanai.

Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-ahātu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veiksmes maģija

Rar veiksmīnieku saka – dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvana, tā iepriecina un spārno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pamestus, nezaudējiet dūšu, bet neceriet arī uz brīnumiem, – radiet tos pašil! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lļetojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis it visur!

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs spēsiat piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm. Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-avanturīnu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veselības maģija

Laikā, kad vizīte pie ārsta maksā desmitiem latu, operācijas pat vairākus tūkstošus, ir jāatceras senās maģijas gudrības. Maģija ir vienmēr stāvējusi cilvēku veselības sardzē. Izmantojot gadsimtiem senas zināšanas un buramvārdus, iespējams izvairīties no daudzām veselības problēmām un slimībām. Veselības maģija - 33 maģisko kartiņu komplekts ar rituāliem un buramvārdiem veselības atgūšanai.

Katrs pasūtītājs dāvanā no www.astarots.lv saņems veselības akmeni – serdoliķu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Naudas maģija

Maģisko kartiņu komplekts ar 28 buramvārdiem un rituāliem bagātības un naudas piesaistīšanai. Ar to palīdzību jūs varēsiet piesaistīt veiksmi, naudu, bagātību, kā arī aizsargāties no naudas grūtībām un nabadzības enerģijām.

Izmantojot maģijas noslēpumaino spēku, jūs varēsiet pavērst Liktenis gaitu sev labvēlīgā virzienā.

“Naudas maģijas” pasūtītāji dāvanā no www.astarots.lv saņems senās Ķīnas naudas talismanu – 3 ķīniešu laimes monētas.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt pa tālr.29888304 vai arī internetā www.astarots.lv

Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv

Pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Bez ģimenes

Arvis sen vairs nedzīvo Latvijā, taču laiks, kas šeit pavadīts, viņu vajā. Tāpat kā notikums, kas izmainīja visu viņa dzīvi. To Arvis nespēj aizmirst.

Pēdējo reizi Latvijā biju uz mātes bērēm. Mani šeit nekas nesaista — nedz rupjmaize, nedz plavas un vismazāk jau cilvēki. Tagad es domāju un sapņoju angļiski. Latvija man ir vieta, kur izjutu sāpes, nodevību, vilšanos un zaudējumu. Pēc šādām vietām taču neilgojas, vai ne?

Mammas puisītis

Piedzimu un uzaugu Rīgā. Biju jaunākais dēls. Tēvs ģimeni bija atstājis neilgi pēc manas piedzimšanas. Viņš bija iemīlējis ukraiņietē un aizbraucis līdzī viņai. Nevarētu teikt, ka mamma to īpaši pārdzīvotu. Tēvs sūtīja naudu, šad tad atbrauca ciemos. Man bija arī trīs pusbrāļi ar ukraiņu asinīm, bet nevarēja nepamanīt, ka viņus un māsas tēvs mīlēja vairāk, bet uz mani skatījās ar žēlumu un īgnumu. Toties to ar uzviju kompensēja mamma. Viņa mani lutināja, es pat teiktu, dievināja. Nav jau nekāds brinums, ka māsas man somā bāza visādas nejaucības un piebēra tējai sāli. Es biju ģimenes princis. Mamma puisītis, kas neizsakāmi ilgojas pēc tēta.

Pusaudža gados es nikņojos uz mammu par visu. Gribēju saprast, kāpēc tētis aicina ciemos māsas, bet par mani aizmirst. Par manu jautājumu "Vai es esmu sava tēta dēls?" mamma apraudājās, sadusmojās un lika man justies vainīgam. Rakstīju arī tētim uz Ukrainu, bet tiešas atbildes vietā saņēmu

izvairīgu atrunāšanos: "Galvenais, ka mamma tevi mīl." Un viss! Man parādījās jauni draugi, aizraušāns, un es pārstāju meklēt pierādījumus, ka esmu adoptēts. Labi, tēvs mani nemīl, bet visādas gudrās grāmatās raksta, ka tēvi vairāk mīl meitas. Galu galā naudu taču viņš sūta. Tad kur ir problēma?

Es biju ģimenes princis.
Mamma puisītis, kas
neizsakāmi ilgojas pēc tēta.

Divas satikšanās

Taču vētra tuvojās. Pēdējo gadu studēju jurisprudenci, paraleli strādāju advokātu birojā. Dzīve šķita sakārtota. Mana vecākā māsa iemilējās un ātri vien paziņoja, ka precas, jo viņš ir "skaists, gudrs, bagāts un bezgala miļš". Visi sākām gatavoties kāzām. Bija iepļānota arī ģimeņu satikšanās, kur bija paredzēts vienoties par kāzu datumu, finansēm un visu pārējo, kas nu šādās reizēs pienākas. Iegadījās tā, ka sapulcē nepiedalījās abi tēvi – ligavas tēvs bija Ukrainā, bet ligavaiņa sencis kārtoja biznesa darīšanas Šveicē. Toties līdzī bija panemta ligavaiņa māsa Madara. Viņu ieraugot, viss apkārtējais kļuva vienaldzīgs. Par meiteņu uzmanību nevarēju sūdzēties, bet šī tikšanās bija īpaša. Tās sajūtas, kas mani raisījās, Madaru ieraugot, nelielinājās nekam citam. Es biju kā apmāts. Ar prieku uzņēmos dažādas darbus saistībā ar kāzu organizēšanu, protams, pāri ar Madaru. Mēs kļuvām nešķirami.

Laulības notika baznīcā. Pirms jaunlaulāto ierašanās mēs veicām pēdējos pārbaudes darbus. Ieradās ligavaiņa vecāki. Mana mamma, ieraugot topošo viratēvu, sastinga, it kā neticētu savām acīm. Arī viņš acimredzami pazina mammu. Mirklis bija neveikls, bet to pārtrauca Madara, jautri novīdzinādama: "Jūs esat pazīstami?" Mana mamma izstostīja: "Šķiet, ka jā... Mēs laikam esam kopā strādājuši, vai ne, Bērziņa kungs? Bet tas bija ļoti sen." Bērziņa kungs, kurš arī bija atguvis runas spējas un sejas krāsu, apstiprināja: "Jā, laikam gan! Kad tas bija? Cik gan pasaule maza!"

Mans tēvs arī kļuva tāds jocīgs, bet ligavaiņa mamma Maruta sāka izprašāt vīru par paziānos.

Šokējošais paziņojums

Pēc ceremonijas pamanīju, kā mamma un tētis skalās balsis sarunājas, taču šis mazais starpgadījums kāzas neizjauca. Tās bija jautras un ar visu, kas pienākas. Mēs ar Madaru bijām jaunais pāris, ko nomicēja. Un, ja jau mūs tā salika kopā, tad taču mums pienācās arī kopīga nakts. Beidzot! Madara bija fantastiska. Mamma, ievērojusi, ka es ar Madaru pavadu daudz laika, uzrikoja skandālu: "Tu ar to skuki nepinies!" Izrādījās, Madaras tētis bija savai meitai teicis tieši to pašu, nosaucot mani par dikdieni un galīgi nepiemērotu kandidaturu. Abi ar Madaru spriedām, ka laikam jau mana mamma tolaik savārijusi kādas ziepes, ja bijušais priekšnieks tik nikns un nevar aizmirst. Madara vēl pajokoja, ka "iespējams, fāteritis gribējis piecirst kanti".

Turpinājām paslepen tikties, līdz vienā jaukā dienā bildināju Madaru. Ģimenes pusdienās, kas notika pie manas precētās māsas, mēs darījām zināmu savu nodomu.

Māte nobālēja, saķēra manu roku un kvēlojošām acīm prasīja: "Vai Madara ir stāvoklī?" Noliedzoši papurināju galvu. Mamma atviegloti nopūtās: "Paldies Dievam!"

Visi bija priecīgi, izņemot manu mammu un Madaras tēvu. Viņi abi gandrīz vienlaikus piecēlās un pateica: "Izejam parunāt!"

Tā bija visu laiku smagākā saruna. Iesākumā mamma vienkārši atkārtoja: "Tu nedrīksti viņu precēt! Tu nedrīksti viņu precēt!" Tad viņa murmināja: "Kā es to neiedomājos? Kāpēc es to nepamanīju? Es taču teicu, lai tu ar viņu nepinies! Kāpēc tu neteici, ka jums tas viss nopietni?"

Vienā brīdī māte nobālēja, saķēra manu roku un kvēlojošām acīm prasīja: "Vai Madara ir stāvoklī?" Noliedzoši papurināju galvu. Mamma atviegloti nopūtās: "Paldies Dievam!" "Vai tu man beidzot pastāstīsi, kas par lietu?" es aizkaitināts kļiedzu. "Madara ir tava māsa," beidzot nočukstēja mamma.

Tajā mirklī man zemeslode pārstāja griezties. Es mēģināju salikt kopā tikko iegūto informāciju ar visu pārējo. Madara ir mana māsa? Kā gan viņa var būt mana māsa? Viņa ir sieviete, kuru milu. Sieviete, ar kuru esmu piedzīvojis skaistākās un karstākās nakts. Kā viņa var būt mana māsa? Vai tiešām mamma varētu izdomāt tādas melus, lai tikai mēs izšķirtos.

Pagātnes rēgi

Mamma sāka stāstīt ceturtdalgsimtu senus notikumus: "Es Olafu (tā sauca Madaras tēti) satiku darbā. Viņš bija vīrietis, par kādu biju sapņojusi. Viņam bija viss, kā nebija manam vīram. Izskats, stāja, nauda, vara. Viņš bija perfekts, bet precēts. Viņa ģimenē auga dēls, kas tagad ir mans znots. Es ienīdu Olafa sievu, lai arī nekad nebiju viņu redzējusi. Es ienīdu savu vīru, jo viņa klātbūtne man katru dienu atgādināja, ka neesmu kopā ar Olafu. Es biju tik apmāta, ka nolēmu rīkoties. Izplānoju mums kopīgus komandējumus, vienmēr biju līdzās, gatava palīdzēt. Pēc pusgada viņš mani uzskatīja par savu labāko draugu, bet neko vairāk. Tad es nolēmu pārtraukt gulēt ar savu vīru, jo uzskatīju, ka viņa ķermeņa smarža, kas iezīdusies mani, attur Olafu. Pagāja vēl trīs mēneši. Bez rezultātiem. Mans vīrs prasīja savu tiesu, es ignorēju. Un tad es aizbraucu pie kādas pestelotājas, kas man savārija iebarošanas dziru. To es lēju Olafam

kafijā. Un efekts bija – pēc mēneša jau biju viņa miļākā, vēl pēc mēneša paliku stāvoklī. Es biju pārliecināta, ka viņš atstās sievu. Kādu rītu, gatavojot kafiju un lejot klāt pestelotājas novārijumu, pudele izkrita un saplīsa. Tieši tāpat beidzās mūsu attiecības. Braucu pie zināmās tantes pēc jaunās devas, bet pa šo laiku viņa jau bija aizgājusi mūžībā. Olafs atgriezās pie sievas, es aizgāju no darba. Pierakstīt tevi vīram nekādi nevarēju, jo biju ceturtajā mēnesī, bet sekss mums nebija bijis krietni ilgāk. Es visu izstāstīju, vīrs pat centās piedot. Kad tu piedzimi, dabūji viņa uzvārdu, bet drīz pēc tam viņš satika savu otro sievu. Talāko tu jau zini. Es nekad nedomāju, ka mani grieķi būs jāizpērk tev."

Patvērums aiz okeāna

Es to visu klausījos, un mani mijās žēlums ar riebumu, dusmas ar izmisumu. Bet galvenais jautājums bija: kā dzīvot tālāk? Tādas lietas taču notiek romānos un seriālos, nevis dzīvē.

Vissāpīgāk un šausminošāk pēc šīs sarunas bija satikt Madaru. Viņa bija tuvu histērijai. "Man kavējas mēnešreizes," viņa elsoja. Fakts, ka viņa, iespējams, iznēsā sava brāļa bērnu, Madaru dzina izmisumā. Paldies Dievam, tā izrādījās viltus trauksme, bet dzīve apstājās. Tā pārlūza uz pusēm – pirms un pēc šā paziņojuma. Nekas vairs nebija kā agrāk. Par savu vīru sānsoli uzzināja arī Madaras māte, un vienīgais, ko viņa pateica, bija vārdi: "Es negribu to zināt!"

Mana māsa izšķīrās – viņi nebija tik stipri, lai tiktu galā ar šādu ģimenes modeli. Madara aizbrauca uz ārzemēm studēt. Viņai bija smagi mani redzēt. Es nolēmu iestāties garīgajā seminārā, lai kļūtu par priesteri. Tur sapratu, ka patiesībā tas nav mans aicinājums, bet gan bēgšana. Un, ja gribu bēgt, tad man tas arī jādara. Aizlidoju uz Ameriku. Svešā vidē man kļuva vieglāk, un pamazām pagātnes rēgi atkāpās. Taču tie nekavējoties parādās, tiklīdz dzirdu latviešu valodu, tāpēc izvairo apmeklēt dzimteni un neuzturu nekādus kontaktus ar radiem un vecajiem draugiem. ☹

Ceļš uz finansiālo labklājību Nauda ir enerģija, kuru tikai jāprot pievilkt.

Ko darīt un kā tikt vaļā no naudas trūkuma? Vienīgais veids – mainīt savu domāšanu: domā kā miljonārs un kļūsti par miljonāru!

KAM: Programma paredzēta ikvienam, kas vēlas sakārtot savas finanses un justies daudz labāk, kad mana ir par naudu.

IEGUVUMS: Pabeidzot šo kursu tu nekad nekad nepateikt, ka tas nestrādā!

Semināra norises datums: 15.05., 22.05., 29.05.2013

Semināra ilgums: 3 vakari pa 2 stundām, 18.00–20.00

Kursa daļības maksa: 25 Ls

Semināra norises vieta: Merķeļa iela 13, 4.stāvā, Rīgā

Sīkāka informācija: info@skalas.lv, 20622726

www.skalas.lv

Zudušo sapņu pilsēta

Sanži

Nākotnes drupas – tā visbiežāk dēvēja nelielo futūristisko kūrortu Taivānas ziemeļos. Iecerēta kā grezna brīvdienų pilsēta bagātniekiem, Sanži tika pamesta, pirms vēl bija pabeigta. Krāsainas apļveida ēkas, sakrautas cita uz citas gluži kā NLO šķīviši un aizmirstas, nostāvēja aptuveni 28 gadus, līdz tās 2009. gadā nojauca. Varētu padomāt, ka citplanētieši tomēr dzīvojuši tepat starp mums un visi kā viens sarunājuši apmesties izsapņotajā luksusa kūrortā. Ar pilsētas pamešanu saistās noslēpumi, puspatiesības un vietējo radītas baumas. Vai patiesība ir tur ārā?

▼ Ilze Pole

Lai arī vietējie iedzīvotāji ļoti ticēja, ka pamestajā pilsētā spokojas, un nekautrējās par to brīdināt arī tūristus, Sanži neparastums un divainais izskats vairāk atgādināja nepiepildītu sapņu kapsētu. Neizdevies sapnis par nākotni. Apmeklēt šīs retrofutūristiskās drupas bija gandrīz kā iekāpt divdesmitā gadsimta 60. gadu zinātniskās fantastikas filmās. Šķiet, arhitekti un projekta virzītāji tieši tādas bija iedomājušies mūsdienas – milzīgas hokeja ripas zaļā, sarkanā, rozā, zilā un dzeltenā krāsā, kur garlaikotiem bagātniekiem grezni pavadīt brīvdienas. Taču kaut kas nogāja greizi. Konspirāciju teoriju piekritēji apgalvo, ka valdība cenšas nomaskēt miklainās strādnieku nāves pilsētas veidošanas laikā, citi atraduši vienkāršāku skaidrojumu – finansiālās grūtības iesaldējušas projektu uz pāris gadiem, līdz par to aizmirst pavisam. Lai arī kāda būtu patiesība, tie, kas šo spoku pilsētu apciemoja, izjuta vizuāli apdullinošo un pārdabisko gaisotni.

Citplanētiešu mājiņas

Ekskluzīvas Sanži kūrortpilsētas būvniecība tika uzsākta 1978. gadā pēc valdības un

Apmeklēt šīs retrofutūristiskās drupas bija gandrīz kā iekāpt divdesmitā gadsimta 60. gadu zinātniskās fantastikas filmās.

dažu vietējo uzņēmumu pieprasījuma. Ar pilsētas citplanētiešu mājiņām bija plānots piesaistīt tuvumā esošās Taibejas pārtikušos iedzīvotājus, kā arī ASV armijas virsniekus, kas bieži devās komandējumos uz Austrumāziju. Lai arī daudzos avotos tiek minēts, ka Sanži arhitektu vārdus valdība noklusē, tas ir tikai viens no mītiem, ko cenšas kultivēt spoku un citplanētiešu fani. Vārbūt sanāks *X-Failu* cieniņš sīzets.

Ārstata dizainers Lins, kurš plašsaziņas līdzekļos atklājis vien savu uzvārdu, stāsta, ka ap pilsētas veidošanu virmo daudz baumu. Sākotnējā ideja par apļveida namu celtniecību nākusi no plastmasas ražotājfirmas *Yu-Chou Co.* Ēku veidola radīšanā iesaistījās dizainers no Somijas Matti Sūronens, taču 1980. gadā celtniecība tika pārtraukta firmas bankrota dēļ. Pirmos gadus krāsainie

namiņi izskatījās kā citas pasaules iemītnieku karaļvalsts, taču drīz vien futuristiskās mājas pārvērtās par novītušiem ziediem, kas satrūd mēslojumā. Ēkas sāka postīt vandali, daļu izplūināja no krasta nākošās vēja brāzmas.

Drūpošos lidojošos šķīvišus 1989. gadā iegādājās Taivānas uzņēmuma *Hung Kuo* grupa, kas sāka sadarboties ar Hiltona viesnīcu Taibejā un meklēja iespēju paplašināt tūrisma biznesu. Pilsētai parādījās cerības atdzimt. Taibejas Tamsui rajona vietējās alus mājas prezidents ierosināja *Hung Kuo* grupai turpināt divaino Sanži ēku celtniecību, apvienojot kūrortu ar lielu alus māju. Tomēr biznesa sadarbība izcibēja, un krāsainās apļveida pāktis atkal tika pamestas. Valdībai nebija nekādu iespēju paātrināt to nojaukšanu, jo zeme zem mājām piederēja Taivānas uzņēmumam.

Pūka lāsts

Daudzi pilsētas saglabāšanu saistīja ar pārdabiskiem iemesliem. Āzijas kultūras pazinēji apgalvoja, ka Taivānas bagātnieku iecerētais kūrorts netiek nojaukts zudušo dvēseļu dēļ. Ja mirušie gari šo neparasto vietu uzskata par savām mājām, dzīvājiem nav nekādu tiesību viņiem tās atņemt. Tomēr 2008. gada 29. decembrī pretēji internetā kļīstošajiem lūgumiem kūrortu saglabāt

kā muzeju tika uzsākta ēku demontāža.

Valdība vienojās ar *Hung Kuo* grupu, ka aptuveni mēneša laikā neparastajiem namiņiem vajadzētu būt nojauktiem. Uzņēmums kopā ar valdību izlēma Sanži pārveidot un radīt jaunu kūrortu bagātniekiem, iespējams, arī ūdens akvaparku viņu atvasēm. Vai jaunceltnēm būs tāds pats liktenis kā košās nākotnes pilsētas namiem? To rādis laiks. Kamēr jaunais kūrorts vēl nav uzcelts, iedzi-

votāji un tūristi joprojām mēģina atminēt Sanži mīklas.

Baisākie nostāsti par Sanži ir saistīti ar futūristisko namu celtniecības pārtraukšanu. Tās esot noticis tāpēc, ka uz blakus esošā ceļa mīklainos apstākļos gājuši bojā vairāki celtnieki. Arī vietējās avīzes tālajā 80. gadā rakstīja par divainajām automašīnu avārijām. Daudzi uzskatīja, ka Sanži uzlikts lāsts. Savukārt leģenda dzīvību zaudēšanu nolemtajā

Pilsētas būvniecības laikā esot atrasti ap 2000 skeletu, un vēlāk uz senkapu zemes notikušas divainas slepkavības.

Vietējie iedzīvotāji, kas ēkās saskatīja prātā jukušu arhitektūru, pilsētai netuvojās un pretēji tūristiem nealka sastapt kādu klīstošu dvēseli.

kūrortā saista ar pūka skulptūras pārvietošanu. Pie ieejas pilsētā atradusies pūka skulptūra, bet celtnieki to pārvietojuši, lai paplašinātu ceļu uz kūrortu. Šāda rīcība izsaukusi pūka dusmas, tāpēc tiem, kas traucējuši viņa mieru, atņemtas dzīvības. Lāsta pārbiedētie cilvēki vairs nevēlējās pilsētu apmeklēt, vēl jo mazāk – pavadīt tur brīvdienas.

Sagrūvusī nākotne

Kādu tūristu, kurš vēlejes apskatīt jau apskretušās ēkas, pa ceļam uz Sanzi paveca ķīniete skarbā balsi brīdinājusi: "Tur spokojas!" Taivānā lielākā daļa cilvēku tic garu pasaulei. Vietējie iedzīvotāji, kas ēkās saskatīja prātā jukušu arhitektūru, pilsētai netuvojās un pretēji tūristiem nealka sastapt kādu klīstošu dvēseli. Savukārt pilsētas drupu apmeklētājus esot pārņēmusi divaina sajūta, ka viņus kāds novēro. Pat saulainās dienās pilsēta uzdzinusi šausmas. Neomuligs

klusums, celtnieku atstātās mantas apaļo namu iekšpusē, netirs baseins pilsētas vidū – tādu skatu ieraudzīja piedzīvotumus alkstošie ceļotāji. No lidojošajiem šķīvišiem līdzīgajām ēkām pavērās brīnumskaists skats uz neskarto krastmalu, ļaujot iztēloties kūrortpilsētas iecerēto grezno likteni, kas tā arī nepiepildījās.

Divaina šķiet arī vietas izvēle kūrortam, jo Taivānas ziemeļu krasts īpaši nelutina ar patikamiem laikpāstākļiem. Pārsteidz fakts, ka apaļās, trauslās mājas tik ilgus gadus izturējušas stiprās vēja brāzmas un lielos vilņus, kas apskalo krastu. Iespējams, pilsētu sargāja sabiedrībā izslavētās Sanzi zudušās dvēseles.

Vēl kāda spokošanās versija balstās uz mitiem par holandiešu karavīru kapavietām, kas atrodas zem Sanzi futuristiskās pilsētas drupām. Pilsētas būvniecības laikā esot atrasti ap 2000 skeletu, un vēlāk uz senkapu zemes notikušas divainas slepkavības. Šis stāsts nav guvis ticamus apstiprināju-

mus. Tiesa ir vien tas, ka, uzsākot būvdarbus, celtnieki, arhitekti un projekta virzītāji izrādījuši cieņu gariem, kas, iespējams, uz Sanzi zemes dzīvojuši. Taču tādi rituāli tiekoti veikti pirms jebkura jauna darba uzsākšanas un nekādi nav saistāmi ar spoku stāstiem. Daļa Sanzi pētnieku ironizē, ka vienīgais, kas vajājis šo pilsētu, bijis naudas spoks.

Lai arī kāda ir patiesība, daudz šausminošāka par cilvēku izdomātiem spoku stāstiem ir vientulības un neveiksmes sajūta, kas saistās ar šo futuristisko sapni. Neparastās, lidojošiem šķīvišiem līdzīgās ēkas piesaistīja aizrautīgus fotogrāfus, raisīja karstas diskusijas interneta portālos un pat tika ietvertas slavenā MTV televīzijas kanāla videoklipos. Aizverot acis, uz mirkli var iedomāties bagātus kungus, kuri lepnī iesoļo krāsainajos namos, graciozas dāmas ar briljanta kaklarotām, kuras sauļojas pie baseina un malko kokteiļus. Tāda varēja būt Sanzi dzīve. Bet varbūt sapnis atdzims no jauna? ☹

Pie ieejas pilsētā atradusies pūka skulptūra, bet celtnieki to pārvietojuši. Šāda rīcība izsaukusi pūka dusmas, tāpēc tiem, kas traucējuši viņa mieru, atņemtas dzīvības.

Gribi notievēt, garšīgi ēdot?

8.-12. jūlijs

Ja tas ir par Tevi...

- skaista, bet... mazliet par apaļigu
- vēlies ēst ar baudu, bet... gudri un ar mēru
- mīli izkustēties, bet... neesi atradusi savu sporta veidu

...piesakies

Inga Pūce

Aina Poiša

žurnāla "Veselība" rīkotajai "Labsajūtas nometnei",
kas notiks no 8. līdz 12. jūlijam
Valmieras SPA rehabilitācijas centrā.

- Uztura speciāliste Inga Pūce atklās, kā ēst veselīgi un vienlaikus iegūt slaidu augumu.
- Psihoterapeite Aina Poiša iedvesmos pārmaiņām.
- Valmieras SPA rehabilitācijas centra treneri parādīs, cik efektīvas ir fitnesa nodarbības.
- Četras reizes dienā kopā baudīsim izcilas maltītes pēc Ingas Pūces sastādītas ēdienkartes un atpūties SPA procedūrās.

SPA
CENTRS

Sūti pieteikumu un norādi:

- 1) vārdu un uzvārdu;
- 2) vecumu;
- 3) ķermeņa garumu, svaru un pastāsti, kādēļ Tevi tas neapmierina un kā esi mēģinājusi atbrīvoties no liekajiem kilogramiem;
- 4) neslēp, ja Tev ir kāda pārtikas alerģija;
- 5) vēstulei pievieno savu foto pilnā augumā.

Pieteikumus līdz 20. maijam
sūti uz info@veseliba.lv vai pa pastu
uz adresi Rīgā, Mūkusalas ielā 15,
ar norādi "Labsajūtas nometnei".
Ja vēlies piedalīties nometnē, Tev
jābūt gatavai samaksāt līdzmaksājumu
15 latu apmēra. Ar nometnes
dalībniekiem sazināsimies personīgi.

NOMETNES
ĢENERĀLSPONSORS

Himalaya
HERBAL HEALTHCARE

Himalaya
HERBAL HEALTHCARE

AYURSLIM kapsulas

- **Garcinijas** ekstrakts palīdz kontrolēt svaru, mazinot apetīti un kavējot jaunu taukaudu veidošanos.
- **Balzamodendronas** sveķi palīdz uzturēt normālu holesterīna un seruma lipīdu līmeni asinīs.
- **Gimnēmas** ekstrakts mazina vēlmi pēc saldumiem.
- **Terminālijas** ekstrakts aktivizē gremošanas procesus un normalizē gāzu veidošanos zarnās.
- **Trigonellas** ekstrakts sekmē cukura līmeņa kontroli.

Jautājiet A Aptiekās, Euroaptiekās, Latvijas aptiekās un Drogas veikalos.

Papīra valoda

Par origami mēdz teikt, ka tā ir māksla, kas palīdz nojaukt kultūru un valodu robežas. Viss, kas vajadzīgs šai nodarbei, ir papīrs un darbošanās prieks. Origami lieliski palīdz koncentrēties un aizmirst par ikdienas rūpēm. Papīra locīšana var kļūt par jūsu ikdienas meditāciju.

▼ *Čoija Pozņaka*

Raksts par origami tapa, pateicoties jums, lasītāji. Kad bijām izsludinājuši konkursu par eņģeļiem, mums tika atsūtīts arī origami eņģelis. Ņemot talkā grāmatu un interneta padomus, mēģinājām salocīt paši un... aizrāvāmies.

Tagad redakcijā ir vesels eņģeļu bataljons. Ir arī slavenā dzērvi-
te, irisi, vārdes, tulpes, pat ūdens-
bumba.

Un taisnība tiem, kas apgalvo, ka origami ir sava veida meditācija. Tikai ir viens "bet" – vispirms jāapgūst pamatformu locīšana, lai pēc tam varētu izlocīt kaut vai botānisko dārzu.

Origami māca pacietību un rūpību – īpašības, kas mūsu steidzīgajā pasaulē ir ļoti vērtīgas.

No reliģijas līdz izklaidei

Papīrs radīts Ķīnā, tāpēc varētu šķist, ka arī tā locīšanas māksla ir viņu izgudrojums, ta-

ču šoreiz japāņi pasteigušies pirmie. Tās cieši saistīts ar viņu filozofiju un reliģiju. Pirmās papīra figūriņas atradās tempļos. No papīriem tika izlocītas kastītes ziedojumiem – *sanbo*.

Laikā, kad valdīja Kamakuras (1185–1333) un Muromati (1333–1573) dinastijas, origami pārkāpa tempļu robežas.

“Es uzlikšu uz taviem spārniem.
Tu ar manu vēsti sirdī
aplidosi pasauli.
Un bērniem vairs nebūs
jāmirst šādi.”
(Sadako Sasaki)

Skumjais japāņu meitenes stāsts

Viena no populārākajām un arī visātrāk apgūstamajām figūrām ir dzērvīte, kas visā pasaulē ir miera kustības galvenais simbols.

Diemžēl stāsts ir skumjš. Kad 1945. gadā uz Hirošimu nometa atombumbu, cieta arī maza japāņu meitenīte Sadako Sasaki. Viņa izdzīvoja, bet pēc desmit gadiem jau divpadsmit gadu vecajai meitenei konstatēja asins vēzi – leikēmiju. Viņas draudzene slimnīcā ieradīja, kā lokāma dzērvīte, un piebilda: “Tas, kurš izloka tūkstoš dzērves, piedzīvo savas viskarstākās vēlēšanās piepildīšanos.” Sadako nomira, kad bija salocījusi 644 dzērvītes. Meitenes draugi salocīja trūkstošos papīra putņus un apglabāja kopā ar viņu.

PAPĪRA LEONARDO DA VINČI

Vispāratzīts origami meistars ir **Akira Ijōzava**, kurš 20. gadsimta 30. gados izstrādāja bultu un simbolu sistēmu, tā atvieglojot modeļu locīšanu, turklāt savas dzīves laikā paguva radīt tūkstošiem darbu. “Dievs rada skaistumu ar manām rokām,” pieticīgi teica mākslinieks un pirms katras figūriņas izlocīšanas noskaitīja lūgšanu. Katra izlocītā figūriņa glabājas kastē, ietīta zīdpatrī. Šis virs, šķiet, varēja izlocīties jebko: gan dzērvju kāsi, gan Romas simbolu vilceni ar Romulu un Remu. Viņa origami izskatījās tik īsti, ka šķita – tie tūlīt atdzīvosies.

Katra aristokrāta goda lieta bija prast izlocīt dažnedažādas figūras. Arī vēstules šajā laikā nosūtīja kā origami. Sevišķi izplatītas bija vēstules dzērves, zieda un taureņa formā – tās simbolizēja uzticamu draudzību. Vēlāk origami kļuva par sievietes mākslu, kas tika nodota no paaudzēs paaudzē līdzīgi kā mūsu senčiem cimdu adīšana un aušana. Pēc origami locījumiem un figūriņām varēja noteikt meitenes dzimto vietu.

No 16. līdz 19. gadsimtam origami lēnām zaudēja savu ceremoniālo un reliģisko nozīmi, kļūstot par populāru izklaides

veidu. Un tikai 1797. gadā, kad tika publicēta pirmā grāmata par papīra locīšanu, šim mākslas vei-

dam tika dots nosaukums origami (no japāņu valodas *ori* – locīt, *kami* – papīrs).

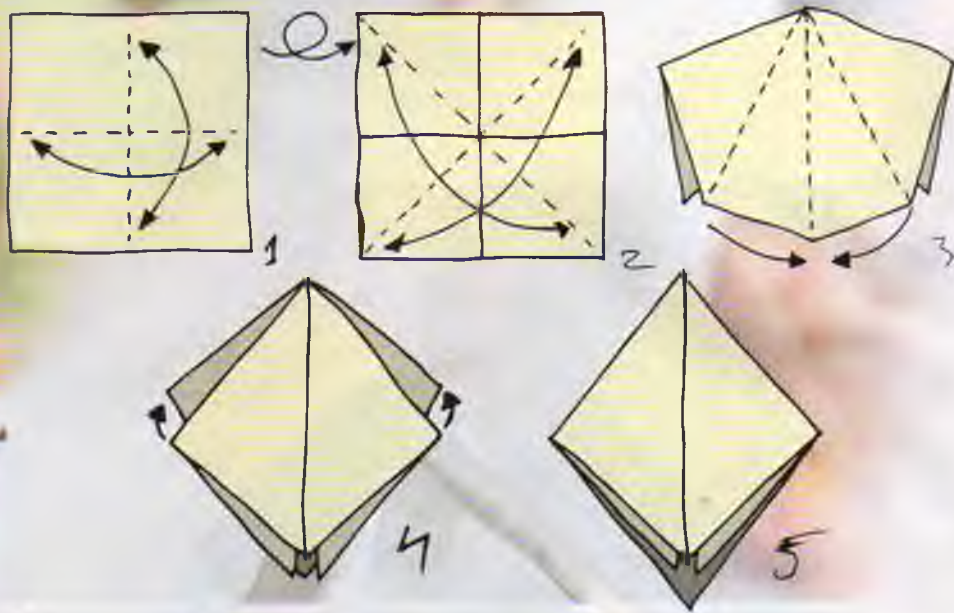
Iedvesmojieties!

SOLI PA SOLIM

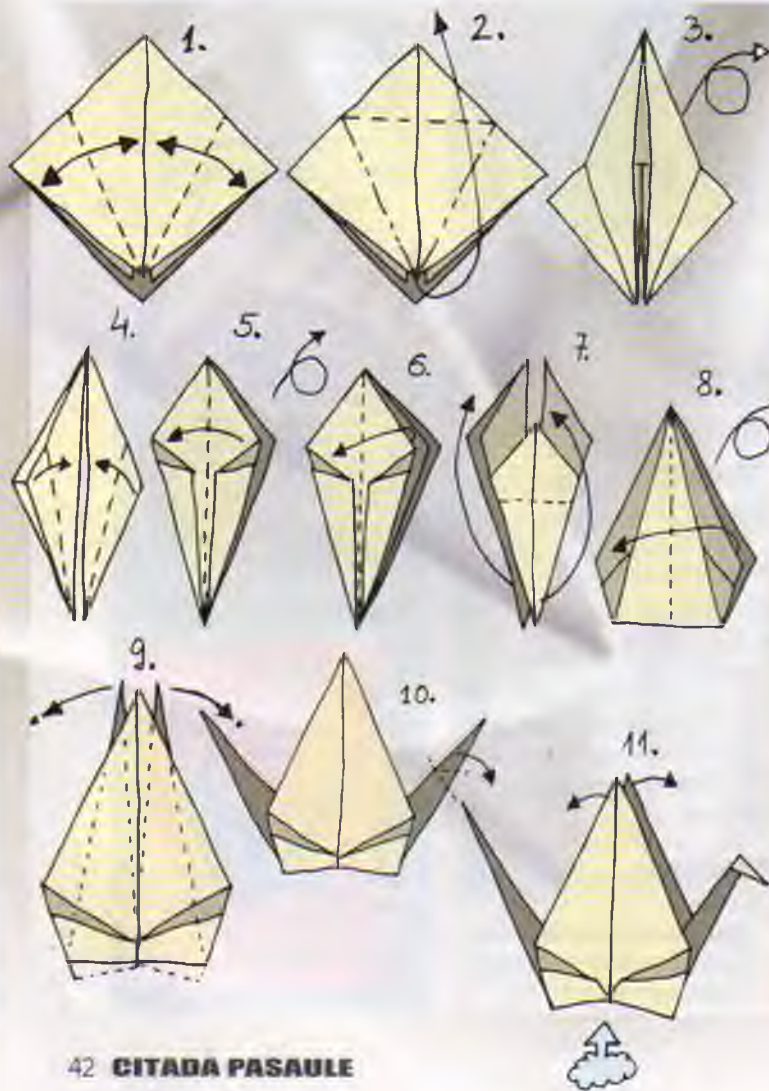
PAMATFORMA

1. Kvadrātveida papīra lapu pārloka uz pusēm, vispirms horizontāli, tad vertikāli. Atver abus locījumus. Lapu apgriez uz otru pusi.
2. Apgrieztu papīra lapu pārloka uz pusēm pa abām diagonālēm. Abus locījumus atver.
3. Lapu pārloka horizontāli uz pusēm, izmantojot 1. solī veikto locījumu. Abas sānu malas satver un virza lejup tā, lai visi četri lapas stūri saskaras pamatformas apakšā.
4. Formu saplacinā, satuvinot katras puses abus stūrus. Visiem lapas stūriem jāsasaskaras citam ar citu.
5. Sagataves forma, no kuras tālāk var veidot izvēlētās figūras.

KĀDU PĀPĪRU IZVĒLĒTIES?

- + Kami – tradicionālais origami papīrs jau gatavā kvadrāta formā.
- + Biroja papīrs. Vislabāk piemērots kā treniņplatforma.
- + Dāvanu iesaiņojamais papīrs.
- + Patiesībā locīšanas materiālam nav robežu – par origami bāzi var kļūt gan autobusa biļete, čeks, avīzes, žurnāli, veci rēķini, pat dolāri un eiro.

DZĒRVE

1. Pamatformu novieto ar atvērto stūri uz leju un abas virsējās kārtas ieloka līdz viduslīnijai. Locījumus atver.
2. Augšējo stūri noloka uz leju un locījumu atver. Virsējo kārtu paceļ aiz apakšējā stūra uz augšu, ļaujot sānu malām ielocīties uz iekšu.
3. Izlīdzina locījuma līnijas. Modeli apgriez uz otru pusi un atkārti 1.–3. soli.
4. Abas sānu malas ieloka līdz vertikālajai viduslīnijai. Modeli apgriez uz otru pusi un locījumu atkārti.
5. Labās puses sānu malu pārliet pa kreisi (pāršķir kā grāmatas lapu) un apgriez uz otru pusi.
6. Atkārti 5. soli.
7. Virsējās kārtas apakšējo stūri uzloka uz augšu līdz virsotnei. Šo locījumu atkārti modeļa otrā pusē.
8. Labās puses sānu malu pārliet pa kreisi (pāršķir kā grāmatas lapu) un apgriez uz otru pusi.
9. Iekšējos smailos stūrus noloka uz āru līdz norādītajiem punktiem.
10. Vienu smailo stūri noloka, izveidojot dzērves galvu.
11. Atver spārnus. Mazajā atvērumā var iepūst gaisu, izplešot dzērvi.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā viens otram izrādiet praktiskas rūpes un atbalstu. Ar naudas līdzekļiem rīkojieties ļoti prātīgi. Varat iegādāties apģērbu. Nostipriniet savu autoritāti neparedzētā situācijā. Tiks novērtēta nesavtība un godīgums. Piemērots laiks saviesīgiem pasākumiem. Aiciniet ciemos tuvus un tālus radus, aizmirstus tuviniekus. Vediet kopā kuplo dzimtu.

LABĀS DIENAS

4.V	Vakars draugu lokā.
7.V	Tālums nešķir, ja sirdis ir tuvas.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Priekšroku dodiet mīļotajam. Darbs var mazliet pagaidīt. Spilgts dienesta romāns. Prasmes un zināšanas tiks novērtētas naudas izteiksmē. Izdosiet līdzekļus bērnu vajadzību atbalstīšanai. Palielināsies radošā aktivitāte. Nejausa iepazīšanās veicinās karjeras izaugsmi. Ceļa uz mērķi esiet neatlaidīgi. Aiciniet viesos bērnu draugus. Palutiniet dzīvesbiedru.

LABĀS DIENAS

3.V	Laba diena pirmajam randiņam.
12.V	Burziņš brīvā dabā ar visu tam piedienošo.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Kopīgas gaitas stiprinās attiecības ar mīloto. Neļaujiet nevienam tajās jaukties. Nauda nenāks viegli. Uzdoto izdosies ātri un precīzi izpildīt. Būsiet apmierināti ar atalgojumu. Viegli vairošiet mājiņnieku dzīvesprieku. Veidojiet labas attiecības ar jaunajiem kaimiņiem. Izgudrojiet atvasēm attīstošas rotaļas.

LABĀS DIENAS

4.V	Otra elpa svētku noskaņā.
12.V	Izdevusies ekskursija vai radu apciemojums.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Novērtējiet kopā būšanas laimi. Šajā periodā dibinātā laulība būs laimīga. Par naudas trūkumu nebūs jāžēlojas. Daudz izdosiet svinību rīkošanai ģimenes lokā. Darbā būs nepieciešama iniciatīva un oriģināls individuāls risinājums. Stabila situācija biznesā. Varat sākt iecerētās pārmaiņas mājās. Nodrošiniet sev pienācīgu atpūtu. Labi iegādāties mājdzīvnieku.

LABĀS DIENAS

4.V	Kopā ar ģimeni un mājdzīvniekiem pie dabas!
10.V	Pilnā sparā pie dārza darbiem!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Atklāta saruna palīdzēs izbēgt no nesaskaņām. Neiesaistiet mīloto naudas lietās. Radošs noskaņojums. Bez aizķeršanas risināsiet iecerētais. Varat domāt par karjeras attīstību. Sikas kautes ātri pāries. Gādājiet par sakoptu vidi. Varat pievērsties mājokļa labiekārtošanai, interjera priekšmetu iegādei. Aturieties no tuvinieku kritizēšanas.

LABĀS DIENAS

4.V	Radiet tuviniekiem gaišu svētku noskaņu!
13.V	Nopietna, sen briedusi, sirsnīga saruna.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Mīlotais cilvēks papildīs izteiktu vēlēšanos. Iespējama liktenīga iepazīšanās. Pārliecinieties par jūtu nopietnību. Naudas vairāk nekā nesenaajā tukšajā laikā. Atlieciet mazumiņu priekšdienām. Esiet uzticami finanšu partneri. Gados jaunāki kolēģi atbalstīs izteiktos priekšlikumus. Apstākļi mājās tiks būt modriem. Atvasēs rausies brīvībā. Saglabājot humora izjūtu, izklūstiet no bezas.

LABĀS DIENAS

4.V	Prātā paliekoša svētku diena divatā.
7.V	Labs sākums jaunā darbā.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Romantisks noskaņojums. Kopīgu plānu kalšana ar mīloto. Būs jāizšķiras par labu vienam no pielūdzējiem. Ģimenē būsiet galvenais maka turētājs un papildinātājs. Novērtējiet iecerētā lielā pirkuma patieso vērtību. Karjeras kāpumam lieti noderēs iegūtās zināšanas. Vairāk uzmanības veltiet bērniem. Atturiet atvases no acīm redzamas aplamas rīcības.

LABĀS DIENAS

3.V	Pirmā pavasara nakts teltī.
12.V	Ar atvasēm uz izklaides parku.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Nedodiet pamatu greizsirdībai. Attiecībās pirmo vijoli ļaujiet spēlēt mīlotajam. Jauni uzkrājumi veidosies gausi. Nopelnītais tiks ātri vien izdots. Ieguldiet naudu zināšanu slīpēšanā. Darbā saspringts laiks. Lieciet lietā humora izjūtu. Draugi palīdzēs pārvarēt nedrošību. Pricājieties par visu labo, kas ar jums notiek.

LABĀS DIENAS

4.V	Labs ceļavējs turpmākām gaitām pasaulē.
13.V	Uzrakstiet vēstuli draugam!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Tikšanās ar senāk milētu cilvēku. Var noskaidroties agrāk radies pārpratums. Nebūs skēršu paputējušu milas attiecību atjaunošanai. Aktualizēsies ar īpašumiem saistīti naudas jautājumi. Ar papildu ienākumiem varēsiet rēķināties mazliet vēlāk. Panāciet solītā pildīšanu. Karjeras attīstības likne diezgan svārstīga. Gaisotne mājās pozitīvi ietekmēs noskaņojumu. Apmeklējiet vecākus.

LABĀS DIENAS

3.V	Pankūkas pie vecākiem tikpat gardas kā bērnībā.
12.V	Ilgi gaidītā ziņa no tālienes.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Nozīmīgi notikumi attiecībās. Varat pieņemt lēmumu doties laulībā. Abpusēji labprātīgi izbeigsies sevi izsmēlušās attiecības. Stabilitāte naudas jautājumos izdosies labi nopelnīt ar partneru palīdzību. Varat aizdot naudu kolēģim. Iespējamā pozitīva pārmaiņas darba kolektīvā. Ģimenes intereses lieciet pirmajā vietā. Lielos mājās darbos aiciniet palīgā profesionāļus.

LABĀS DIENAS

4.V	Necerētas tikšanās, laba gaisotne senu draugu pulkā.
10.V	Dārza darbos liels un mazs!

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Varat uzsākt kopdzīvi ar labi zināmu mīļu cilvēku. Esiet līdzsvaroti un praktiski. Par naudu īpaši nedomāsi. Veiksmīgi pirkumi, kas saistīti ar muziku. Nesteidzieties mainīt darbu. Veiksme ierastos darbos. Visu paveiciet bez steigas. Vairāk laika pavadiet svaigā gaisā. Ar pateicību pieņemiet tuvinieku piedāvāto atbalstu. Neesiet valdonīgi. Kopā ar atvasēm labiekārtojiet māju.

LABĀS DIENAS

4.V	Sagatavojiet mazus pārsteigumus mīlotajiem!
12.V	Garastāvokli uzlabos mēbeļu pārbīdīšana.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Ar sapratni uztveriet mīlotā cilvēka attiecības ar radiem. Biežāk izraujieties no ierastās vides. Finanšu jautājumos negaidīts pavēršiens. Neaizņemieties un neaizdodiet naudu. Darbavietā izteiktie priekšlikumi tiks pozitīvi novērtēti. Izdosies apvienot vaļasprieku ar darbu. Omulību mājās palīdzēs uzturēt ģimenes jaunākie locekļi.

LABĀS DIENAS

4.V	Ļaujieties svētku priekam kopā ar mīlotajiem!
7.V	Biznesa tikšanās neformālā gaisotnē.

MĒNESS KALENDĀRS

no 2. līdz 14. maijam

Maija pirmajā pusē domas, darbi un attiecības kļūs smagnējas, vairāk uz racionāliem apsvērumiem un pieradumu orientētas, mazāk uz degsmi un aizrautību. Toties ļoti labs periods, lai atļautos kādu baudu miesai, teiksim, masāžu, pirti, SPA...

Jaunais Mēness cikls 10. maijā sākas ar Saules aptumsumu, kas gan mūsu platuma grādos nebūs redzams, kā arī ar čika laiku līdz pat nākamajai dienai. Šajos datumos neuzsāciet neko nozīmīgu, ļaujiet dabā un enerģijās atgriezties līdzsvaram starp gaismu un tumsu. Īpaši labi šo laiku pavadīt mājās, pazīstamās un mīļās vietās.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

2.05.2013. ceturtdiena	Mēness Ūdensvirā ☾ 08:40–19:50	
3.05.2013. piektdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivs 21:25 ☾ 07:24–21:25	
4.05.2013. sestdiena	Mēness Zivīs	
5.05.2013. svētdiena	Mēness Zivīs ☾ 19:00–24:00	
6.05.2013. pirmdiena	Mēness Zivīs/Aunā 04:03 ☾ 00:00–04:03	
7.05.2013. otrdiena	Mēness Aunā ☾ 15:40–24:00	
8.05.2013. trešdiena	Mēness Aunā/Vērsī 13:09 ☾ 00:00–13:09	
9.05.2013. ceturtdiena	Mēness Vērsī ☾ 21:00–24:00	
10.05.2013. piektdiena	Jauns Mēness cikls 03:28 Mēness Vērsī Saules aptumsums! ☾ 03:28–24:00 ☀ 00:00–09:57	
11.05.2013. sestdiena	Mēness Vērsī/Dviņos 00:21 ☾ 00:00–00:21	
12.05.2013. svētdiena	Mēness Dviņos ☾ 16:32–24:00	
13.05.2013. pirmdiena	Mēness Dviņos/Vēzī 12:56 ☾ 00:00–12:56	
14.05.2013. otrdiena	Mēness Vēzī	

MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks) – laika sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

15.-28. maijs
Nr. 10 (73) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS
KRĀJ
KRĀSAINOS APĻUS
LAIMĒ
ATPŪTU DIVATĀ
Meklē 7. lpp.

CITĀD PASAULĒ

**PIRMS
COPEŠ
NEDRĪKST
SKŪTIES**

EGĪLS ZIRNIS

par makšķernieku
rituāliem,
ticējumiem
un veiksmi

MAGISKAIS

13

DZIMUŠAS RAGANAS

Patiess liktenstāsts

SAI BABAS

SEKOTĀJA

LĪGA

KOLNEJA

**KĀ PADZĪT
NO MĀJOKĻA
KNIŠĻUS UN
GRAUZĒJUS**

**MELNĀS
ATRAITNES**

MĪTI UN PATIESĪBA

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Maijs ir mēnesis, kad saule un daba sniedz arvien vairāk prieka. Un mēs varam paiet tai pretim. Labākais veids, kā to izdarīt, ir iztīrīt savu māju un atvērt visus logus. Šis ir aktivitātes laiks, un tieši tīra māja ir viens no būtiskākajiem fen šui pamatprincipiem (gan latviešu, gan citu tautu). Tieši ar to ir jāsāk. Tuvojoties vasarai, aktuālākas kļūst automašīnas. Arī tām var veikt sava veida fen šui. Pats labākais automašīnas talismans ir tīrība, īpaši salona. Reizēm, kad nākas sēsties kādā mašīnā, nenobrīnīties, cik daudz krāmu īpašnieki spējīgi tur savākt: avīzes, žurnāli, pustukšas pudeles. Tās visas, tā teikt, ir sliktā fen šui pazīmes. Izvirziet sev nosacījumu: izkāpjot no mašīnas, paņemt līdzi savus atkritumus. Un tā, pārskatot visu, kas apkārt, esiet gatavi vasarā iegūt vairāk prieka no aktivitātēm!

MAGĪSKAIS KALENDĀRS

15.–28. maijs

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svetd.
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

*MD – Mēness diena

15	No 9:32 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot. 7. MD ilgst līdz 16. maija plkst. 10:38.
17	No 11:48 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas, īpašu uzmanību pievēršot spoguļgaldam un kosmētikai. Nav ieteicams neko lielu pirkt, izņemt ikdienas produktus, uzsākt jaunus darbus. Var pa-beigt iesākt, kā arī kārtot nenozīmīgus jautājumus.
18	No 13:00 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Var ieguldīt finanses kādos darījumos. 10. MD ilgst līdz 19. maija plkst. 14:14.
21	No 16:51 – 13. MD	MAGĪSKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
22	No 18:15 – 14. MD	AKTĪVAIS SĀKUMS. Ja nepieciešams plānot kādu nozīmīgu akciju, to vēlams iesākt tieši šajā dienā. 14. MD turpinās līdz 23. maija plkst. 19:40.
26	No 23:18 – 18. MD	LAIKS ATTIECĪBĀM. Turpinoties no 25. maija, 17. MD ietvarā maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties izklaidēs. 18. MD turpinās līdz 28. maija plkst. 00:06.
28	No 00:06 – 19. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvoties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!

Jauns **Dārza Pasaule** speciālizlaidums!

NOPIEKŠMĀS PRESĒS TIRDZniecības vietās

- 20 skaistākie vītenaugi, kas krāšņi zied, augstu vijas un labi garšo
- Kā ar vīteniem uzburt romantisku dārzu
- Kā izvēlēties atbilstošus balstus
- Kā audzēt vītenus, lai tie nebojātu ēkas

VĒL TIKAI MAIJĀ!

Iepriekšējo dzīvju vērtu sargs

Šādu amatu **Līgai Kolnejai** uzticējies garīgais skolotājs Sai Baba. Sākumā viņa pretojās – tas nav darbs sievietei! Taču, kad apjauta, ka ar viņas palīdzību cilvēki spēj nokļūt savās iepriekšējās dzīvēs, viņa pieņēma: jā, zināmā mērā viņa ir kā vērti.

▼ *Bunita Hagle*

Visvairāk piesaista viņas sirsnīgie smieklī un vienkāršība. Līgai tie ļoti pietāv, un varbūt tieši tāpēc ir tik grūti noticēt visam tam, kas ar viņu dzīvē noticis: kristietības studēšana, tikšanās ar citiem cilvēkiem neredzamām būtnēm, dzīve guru Šri Satju Sai Babas ašramā un dažādos citos ašramos. Viņa ir apguvusi *cigun*, palīdz citiem apgūt enerģētisko vingrošanu un meditācijas.

Vienlaikus Līga lielāko daļu savas dzīves bijusi skolotāja un izglītības metodiķe, izaudzinājusi trīs bērnus, ieguvusi akadēmiskos grādus bioloģijā, ekonomikā un pedagogijā. Kad jautāju, kā iespējams apvienot šo gaužām parasto dzīvi ar tik dažādiem ezoteriskiem piedzīvojumiem, viņa smeļoties saka: viņai ir gribējies dzīvot normālu dzīvi, taču nācies iepazīt un pieņemt arī ar smaržām, krāsām, spilgtām izjūtām piesātināto paralēlo pasauli dzīvi. To, ka viņai tāda ir, Līga atklāja, apciemojot Zilākalna Martu.

Sāpes izvilku kā miglas dziedziņu

Pēc meitas piedzimšanas ārsti man diagnosticēja reimatisko poliartritu un teica, ka piecu gadu laikā es kļūšu par invalidi. Mēs bijām trīs savstarpēji pazīstamas sievietes, kurām tika uzstādīta šāda diagnoze. Ar divām tā arī notika. Bet, kad man paziņoja diagnozi, mana iekšējā balss teica: "Tā nebūs!" Sā-

ku meklēt alternatīvas ārstēšanas metodes.

Tieši šīs diagnozes dēļ aizbraucu pie Zilākalna Martas, un pie viņas pirmo reizi sajutu, kas ir enerģija. Pie Martas seši septiņi cilvēki sēdēja vienlaikus. Tur redzēju, kā viņa, ārstējot kādai sievietei locītavas, savēl no tādās kā pelēkas miglas striķīti un izvelk sāpes ārā. Un tantiņa teica: "Man vairs nesāp!"

Atbraukusi mājās, nolēmu pamēģināt Zilākalna Martas darbības un, stundām velkot sāpes ārā no sevis, iztiriju sevi no poliartrita. Tā sevi var ārstēt jebkurš. Jebkurš, kurš notic, ka viņš to spēj. *Cigun* balstās ticībā, ka cilvēks var jebko. Taču nebūt ne visi to grib.

Kādreiz braucu lasīt lekcijas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Jūs domājat, ka tie, kuri saņem invaliditātes pensiju, grib būt veseli?! Viņi ir tā iekrampējušies savā slimībā, ka kalpo tai.

Pēc tam, kad biju jau izārstējusies, sapņi redzēju Zilākalna Martu, kura man teica, lai aizbraucu vēlreiz. Mēs sēdējām divatā, un viņa turēja manu roku. Toreiz domāju, ka Marta aizmigusi, tagad es zinu, ka viņa bija transā. Kad sāku apgūt *cigun*, sapratu, ka šajā mācībā tiek darīts tas pats, ko darīja Marta. Tikai Marta no tā netaisīja ne mācību, ne reliģiju, ne arī meklēja sev sekotājus.

Kas visbiežāk ir slimības iemesls?

Karma un ģenētiskais mantojums. Var mainīt gan karmu, gan ģenētiku. Dievam viss laiks ir tagad. Tas nozīmē, ka mūsu iepriekšējās dzīves tikai mūsu apziņā ir pagājušas. Bet patiesībā tās ir tagad. Būtiskākās ir cilvēka pēdējās septiņas dzīves, kuras dvēsele

joprojām izdzīvo tagad. Ja cilvēks pie manis atnāk, mēs vienkārši aizejam uz to dzīvi, kurā radās slimības iemesls, izmainām pagātņi, līdz ar to arī tagadni un nākotni.

Taču es neesmu ne dziedniece, ne skolotāja. Daudziem šķiet ļoti vilinoši sameklēt savu skolotāju, bet mēs dzīvojam laikmetā, kad cilvēkam nekāds īpašs guru vairs nav vajadzīgs. Es esmu pret uzskatu, ka mums te būs viens, kas radīs gaišu taciņu, un pārējie kā nabadziņi tipinās pa to. Cilvēkam jāasklāusa savs iekšējais skolotājs. Taču, kad cilvēks sāk ceļu pie sevis, pirmais, ar ko viņš saskaras, ir bailes. Lai cik tas jocīgi būtu, cilvēkam ir bail no tā, ko viņš atklās par sevi. Viņam ir bail no savas dievišķības, no savas nevarēšanas un vēl vairāk – no savas varēšanas.

Absurds – kāpēc lai cilvēks baidītos no sevis?

Bet lielākā daļa cilvēku dzīvo bailēs. Jā, ir arī bravūrīgie, bet kas tad ir bravūra, ja ne bailu otra seja. Kad cilvēks pārvar savas bailes, atklājas spēks – tik milzīgs, ka kājas pie zemes grūti noturēt. Taču šajā attīstības stadijā daudzi iestrēgst, it sevišķi tie, kuri sāk strādāt ar enerģijām. Viņiem rodas visatļautības un visvarēšanas sajūta, kas patiesībā ir ilūzija. Ja cilvēks šo spēku pārvērs fiziskā spēkā un tērē ciņas sporta veidos, viņš gūst lielus panākumus, bet izaugsmei ir pielikts punkts, notiek horizontālā attīstība. Un attiecībā ar citiem cilvēkiem šādam cilvēkam var rasties daudz problēmu, jo daudzi izjūt šo cilvēku kā tādu, no kura jāpiesargājas un jāaizstāvas. Spēku, arī garīgu spēku, jāiemācās savaldīt. Ja cilvēks iemācās spēku savaldīt, viņš iegūst spēju atšķirt labu no ļauna un redzēt kopsakarības. Taču arī šajā stadijā ir liels risks iestrēgt, jo šādas spējas ir ļoti pieprasītas. Tādas spējas piemīt dziedniekiem, kuri diagnosticē. Viss, ko viņi dara, ir labi apkārtējiem, bet ne viņiem pašiem, jo viņi neaug. Kad no šīs stadijas tiek ārā, ir mīlestība. Nav nosodi juma, nav kritikas, nav polaritātes.

Neredzamais skolotājs

Jums pašai tiešām nekad nav bijis skolotāja?

Skolotājs ir, viņš atnāk, bet garīgā, neredzamā veidā. Pie manis skolotājs atnāca 1991. gadā, kad es biju Ķemeru sanatorijā. Tur iepazinos ar cilvēku, kuru redzēju tikai es, neviens cits. Viņš tā arī teica: "Es pie tevis ieradīšos, bet mani redzēsi tikai tu, citi neredzēs." Pateicoties šim skolotājam, es pirmo reizi izgāju no ķermeņa. It kā nomodā, it kā sapnī skolotājs atnāca pie manis un aicināja sekot sev. Piecēlos, aizgāju ar viņu kopā cauri

parkam, līdz ieraudzīju lielu lauku, ko veidoja viens kvadrātmētrs betona un viens kvadrātmētrs rožu. Man neļāva skatīties uz kādu, kas šajā laukā atradās, bet ar acs kaktiņu redzēju, ka greznā krēslā sēdēja apmēram četrus piecus metrus augsts, no žilbinoši spilgtas gaismas veidots cilvēks stāvs. Es pie sevis nodomāju, ka cits nekas tas nevar būt kā tikai Mozus. No rīta pamodos un domāju, ka tas bija tikai sapnis. Bet tik realistisks! Nolēmu aiziet pa to pašu ceļu, pa kuru gāju sapnī, un vietā, kur naktī redzēju rozes līdz pat apvārsnim, ieraudzīju Ķemeru purvu. Toreiz es sapratu, ka Ķemeru purvs ir izeja uz paralēlo dimensiju.

Šis cilvēks, skolotājs, pie manis nāca četrus gadus, un es mācījos dienu un nakti. Nevienam par to nestāstīju, jo zināju, ka neviens mani nesaprātis. Tagad varu pateikt, ka skolotājs lekcijas nelasa, viņš zināšanas iedod domu un hologrammu veidā.

Esmu redzējusi arī nāvi. Reiz naktī laidos miegā un jutu liķa smaku. Atvēru acis un

Kad atklāju, ka varu iet cauri citu cilvēku iepriekšējām dzīvēm un atrast viņu slimību iemeslus, apjautu, ka es patiešām esmu kā vārtu sargs.

reāli ieraudzīju skeletu. No sākuma domāju, ka tas ir tāpēc, ka pirms manis šajā dzīvoklī ir dzīvojuši vairāki veci cilvēki, kuri tajā arī bija nomiruši. Kad nāvei prasīju: "Ko tu gribi?" viņa atbildēja: "Lai tu nebaidies!" Un pazuda. Nākamajā vakarā viņa parādījās kā sieviete ar ļoti skaistiem, gariem, baltiem matiem, melnā tērpā.

Kā jūs zinājāt, ka tā ir nāve?

Tajā brīdī man nebija nekādu šaubu par to, kas ir šī būtne. Tas bija tik isti! Trešajā naktī es jau viņu redzēju kā viziju, kas aizceļot uz mani paskatījās pār plecu.

Bail nebija?

Nē, nekādu bailu! Bija tik milzīgs pārsteigums, ka pat baidīties aizmirsu.

Vīzijas, redzētas Sai Babas ašramā

Jums kā padomju gadu materiālajā domāšanā dzimušam un augušam

cilvēkam nebija nekādas vēlmes pretoties visam tam, kas ar jums notika?

Nē, man bija grūti pieņemt padomju gadus un ierakstīties to laiku sabiedrībā. Man bija iekšējais protests pret visu neistumu un falšumu, kas bija tajā laikā. Es nevienamei nevarēju stāstīt par to, ka sajūtu enerģiju, tāpat kā par cilvēku, ko citi neredzēja, tikai es. Sākumā arī es pati tam visam nespēju noticēt.

Es gribēju nejūtu visu to, ko jutu. Enerģijas, paralēlās pasaules – tas viss bija apgrūtināsi. Kuram varēju stāstīt, ka mājās ar nāvi

Cilvēkam ir bail no savas dievišķības, no savas nevarēšanas un vēl vairāk – no savas varēšanas.

sarunājos!? Es varēju arī just visas tās būtnes, kas izraisa slimības, un es to negribēju. Es uzskatu, ka tajā laikā dzīvoju visistākajā ellē. Nolēmu braukt uz Indiju pie Sai Babas, jo gribēju no tā atbrīvoties.

Kāpēc jūs domājat, ka brauciens uz Indiju varētu sniegt atbildes uz jūsu jautājumiem?

Biju redzējusi Sai Babu vizijās un uztvēru to kā aicinājumu. Taču, kad aizbraucu pie Sai Babas un iegāju viņa ašramā, nepārtraukti redzēju vizijas. Man uzreiz parādījās viena no iepriekšējām dzīvēm, kurā esmu tikusies ar Sai Babu viņa iepriekšējā dzīvē. Pēc tam vizijās guvu neiedomājami daudz informācijas par kosmosa radišanu, stihijām, dabu. Man bija tā, ka nespēju izteikt jautājumu līdz galam, kad jau nāca atbildes. Bet es tikai raudāju, jo mani saglabājās doma, ka es gribu būt normāls cilvēks, kurš neko no tā nezina un nejūt. Tada, kāda biju kādreiz. Tad Sai Baba man parādīja karmas riteņus un lika izvēlēties, ko es sev gribu nākamajā dzīvē. Milzīgu bagātību? Nē! Tiesneša vai priesteru amatu? Nē! Tad viņš man parādīja tādu kā platformu, kur eņģeļi pūta stabules. Sāku smieties un teicu: "Kur nu vēl augstāk, palikšu šeit!"

Es biju pie Sai Babas 2000. gadā, kad mums visiem pavēstīja, ka cilvēkam ir dota iespēja iziet no karmas riteņa. Kā tas iespējams? Elementāri! Kad iepazīst karmas likumus, tas ir elementāri! Mēs dzīvojam laikmetā, kad viss ir iespējams un ikvienam, ja vien viņš to grib. Bet esmu simtprocentīgi pārliecināta, ka divas trešdaļas nemaz negribētu neko darīt. Daudzi cilvēki negrib būt apskaidroti, viņi grib būt normāli.

Jums neradās jautājums sev pašai, ko darīt ar visām tām zināšanām, kas jums dotas?

Pie Sai Babas esmu bijusi četras reizes. Jau pirmajā reizē ar mani notika, lūk, kas. Tā kā mums bija ļoti agri jāceļas, man nāca miegs. Es sēdēju ašramā, aizvērsi acis, un snauduļoju. Pēkšņi viņš mani uzrunāja: "Garlaikojies?" – "Garlaikojos!" atbildēju. Pavēru acis – Sai Baba stāvē tieši man pretī.

Viņš aizgāja tālāk, bet es turpināju snauduļot un redzēju viziju, kā es izdziedinu vienu cilvēku, kā es izdziedinu daudzus cilvēkus un jutos tik stipra, tik laba. Un tad es saņēmu tādu kā strāvas triecienu cauri visam ķermenim: "Tu esi lepna! Vai tu kaut reizi jautāji: kungs, ko lai es viņam daru!" Lepnība ir

pretstatījums pašībai. Ja kāds iedomājas, ka viņš pats dziedina, viņš maldās.

Kādā citā reizē, esot ašramā, Sai Baba man teica: "Nāc par vārtu sargu!" Es sapratu, ka mani aicina ašramā strādāt par vārtu sargu. Sapņi teicu, ka neiešu, tas nav sievietes darbs. Taču, kad atklāju, ka varu iet cauri citu cilvēku iepriekšējām dzīvēm un atrast viņu slimību iemeslus, apjautu, ka es patiešām esmu kā vārtu sargs. Turklāt, kad es eju kopā ar citu cilvēku cauri viņa iepriekšējām dzīvēm, es neko nestāstu, tikai klausos un priecājos, ka mūsu redzējumi sakrīt. Informācija parādās sajūtās un tēlos, ar kuru palīdzību var redzēt, kurš nodarijis pāri, kam izdarīta pārestība. Neko citu cilvēki, uzzinot par savām iepriekšējām dzīvēm, nedara, kā tikai labo kļūdas un izligst ar cilvēkiem pagātnē. Piedod un saņem piedošanu. Neko citu viņi nedara, tikai izligst! Un pēc tam viss mainās. Vismaz man cilvēki ir teikuši, ka pēc tam viss sakārtojās.

Kad braucu uz Indiju, domāju, ka mani vajag dziedināt. Bet pēcāk sapratu, ka man vispār nav pieņemama doma, ka ir dziednieks un dziedināmais, skolotājs un skolēni, gans un avis. Šāds pretstatījums man nav pieņemams. Es intuitīvi nevarēju to pieņemt. Man bija iedotas zināšanas, kas lika apjaut, ka viss ir viens. Tas nozīmē, ka cilvēkiem vienam otrā jāskatās dievišķais. Taču, kad kādreiz kādam gāju klāt un teicu: "Vai saproti, ka tu esi dievišķs!", viņš skatījās uz mani un brīnījās. Bija jāmācās pacietība – redzēt to, bet nedarīt neko. Jo cilvēks sevi noliedz dievišķo. Man bija jāiemācās to nepārdzīvot, apbruņoties ar pacietību un gaidīt, kad cilvēkam ievajadziesies apjausmas, ka viņa mit dievišķais. No sākuma tas mani tā tracināja – es redzēju, ka cilvēkā ir potenciāls, kuru viņš varētu realizēt, bet viņš nemaz negrib to zināt!

Kā iespējams, ka iepriekšējās dzīves piedzīvotais ietekmē šodienu?

Katrai dvēselei bijušas daudzas dzīves, bet šodienai ietekmē septiņas. Man ir bijis interesants atklājums par to, ko cilvēki sauc par lāstu. Es nevaru teikt, ka nav lāsta, lai gan sākumā domāju, ka tās ir tādas pašas muļķības kā bezlulības vainags. Kamēr es vienai sievietei to neieraudziju, es tam neticēju. Taču lāsts ir kas tāds, ko dvēsele pirms daudzām dzīvēm pati sev uzlikusi. Cilvēks to izdara ar vārdiem un rīcību. Piemēram, divas māsas bija iemīļējušas vienā puisī. Puisis atbildēja tikai vienas māsas jūtām un apprecējās ar viņu, bet otra māsa abus apskauda. Un

Ziniet, kāds ir mans mērķis, kad cilvēks atnāk pie manis? Dabūt viengabalainību, lai cilvēkā nebūtu iekšēju pretrunu.

pēc daudzām dzīvēm viņas pašas dvēsele saņem to, ko novēlēja citiem. Tas, kurš vēl ļaunu, pats to saņem.

Vieta, kur cilvēkiem atrast sevi

Kā un kāpēc jūs sākat praktizēt *cigun*?

Mani vienmēr ir interesējis, kas ir *cigun*, kas notiek cilvēka organismā, ja viņš izpilda *cigun* vingrojumus. Kad sāku to apgūt, pārliecinājos, ka tā ir pārbaudīta, droša metode ar garantētiem rezultātiem. Es nezinu nevienu citu sistēmu, kurā iedod reālus vingrojumus, kā barot un spēcīnāt dvēseli. *Cigun* to māca!

Vai *cigun* var praktizēt katru dienu, un kā to darīt?

Man *cigun* ir dzīvesveids. Man ir vingrinājumi, kurus var izpildīt soļojot. Piemēram, soļoju un elpoju ar ādu. Kurš, redzot, ka eju pa ielu, iedomātos, ka tajā brīdī izpildu *cigun* vingrojumu!? Ir vairāki tādi vingrojumi – kur gribi, tur praktizē, kaut vai pie automašīnas stūres. Tas ir tik vienkārši!

Ziniet, kāds ir mans mērķis, kad cilvēks atnāk pie manis? Dabūt viengabalainību, lai cilvēkā nebūtu iekšēju pretrunu. Vislielākie konflikti ir starp prātu un dvēseli, jo dvēselei ir sava pieredze un arī prātam ir savi argumenti, kuriem ir savi iemesli. Ar katru cilvēku, kurš pie manis atnāk, es gūstu unikālu pieredzi.

Kā jums radās ideja veidot fondu *Zeme. Cilvēks. Stari*, un kāds ir mērķis?

Ideja, ka Latvijā ir tīras kosmosa enerģijas portāls, gaisā virmo jau sen. To jūt daudzi gaiši cilvēki. Kad man piedāvāja zemi, mēs ar domubiedru grupu sapratām, ka ir pienācis laiks rīkoties. Lai šī teritorija būtu tautas kopīpašums, kopā ar Aināru un Inesi Trečjakoviem nodibinājām labdarības fondu, kurā var līdzdarboties visi, kas grib piedalīties unikālas ainavas veidošanā un uzturēšanā. Zeme atrodas Kocēnu novada Dikļu pagastā, un mums ir doma uz tās izveidot Veselības taku ar sakrālās geometrijas elementiem un meditāciju

vietām. Pagaidām mēs vienkārši tirām šo teritoriju, gūstot milzīgu gandarījumu no nesavtīgas kalpošanas Zemei. Vēlāk būs arī nelielas mājiņas, apmetnes vieta, āra kamins, saimes nams semināriem un nodarbībām. Tur cilvēki varēs praktizēt jebkuru sev tuvu metodi, atpūsties, relaksēties, klusēt, būt vienotībā ar dabu un sevi.

Patlaban šeit ir vieta, kuras veidošana ir kā meditācija, kuras laikā katrs talcīnieks ir sev skolotājs un radītājs. Bez pompozitātes, bez pieķeršanās kādam, ko uzskata par gudrāku vai labāku. Bez darbošanās talkās mums ļoti noderētu gan materiāls atbalsts, gan tīri praktiskas lietas: krūmgrieži, zāles plāvējs, motorzāģi, jo pagaidām tehniku ir jāņem. Tāpat būtu vajadzīgs datordizainers vai mākslinieks, kurš varētu ielikl ainavā ideju par stihiju enerģiju simboliem. Mums ir atrastas vietas, kur katra no šīm figurām varētu atrasties, bet vajadzētu kādu, kas tās uzzīmē. Ja mums izdotos visu īstenot tā, kā mēs to redzam vizijā, tas būtu pasaules mēroga apmeklējumu objekts, miera un klusuma oāze Zemes enerģija tur ir fantastiska, tur ir vieta Saules un Mēness diķim, ūdenskrituma kaskādei, pirtij. Tur ir uguns vietas, akmeņi, pazeme un klusums, saullēkta un saulrieta vērošanas vietas. Un no vienas pakalnītes var redzēt Zilokalnu. Miļš paldies tiem ziedotājiem, kas palīdzēja izveidot mājaslapu segt juridiskos izdevumus, paldies arhitektei, kas uzzīmēja pirmo skici, kaimiņiem un protams, visiem talcīniekiem! Visi esat aicināti uz kopīgām talkām, rituāliem, meditācijām. Vai arī vienkārši pastaigāties un iepazīt šo vietu! ●

Kā izmantot 100% enerģijas potenciāla?

Katrs cilvēks var veidot savu likteni un kļūt par gēniju, ja vien viņš zina un ievēro kosmosa likumus. Lai aktivizētu savu potenciālu, ir jāmaina domāšanas komplekss.

KASPARS VIDOVSKIS

- ✦ **Nodarbošanās:** ekstrasenss, psihoinformaciologs.
- ✦ **Specializācija:** no stresa un fiziskiem simptomiem līdz pat attiecību problēmām.
- ✦ **Pieredze klientu konsultēšanā:** divi gadi.
- ✦ **Gudra doma:** "Šajā dzīvē pats svarīgākais ir sajūst Dieva mīlestību, mīlēt un cienīt apkārtējos."

Jau senie filozofi ir teikuši: "Izzinot sevi, tu izzini visu", taču vēl joprojām zinātne nav spējusi iemācīt, kā izzināt visu savu potenciālu. Nu mūsu civilizācija ir iegājusi Ūdensvira laikmetā – tas ir mīlestības, labsirdības un gaismas laikmets. 21. gadsimts ir garīgi informatīvās civilizācijas gadsimts, kurā apvienosies visas zinātnes, mākslas, filozofijas un reliģijas. Tas veicinās jaunas kosmohumānas kultūras dzimšanu. Vienīgais ceļš, pa kuru būtu jāiet mūsu civilizācijai, ir cilvēces garīgās atdzimšanas un morālo vērtību atziņas ceļš. Tas ir ceļš katram pašam pie sevis, jo patiesībā katrs no mums ir potenciāls ģenijs.

Miljonā daļa procenta

Cilvēks ir ģeniāli izveidots, mūsos ir kolosāls resurss, kas diemžēl netiek pilnībā izmantots, jo nav nepieciešamo zināšanu. Tiek pētīts fiziskais ķermenis, intelekts, izmantoti tādi jēdzieni kā kultūra, ētika, estētika, bet pārējās, daudz pilnīgākās cilvēka sistēmas izmantotas netiek. Cilvēks ir ieslodzīts piecu maņu orgānu apjaustā pasaulē, it kā visa pārējā nemaz nebūtu. Šādas materialistiskās zinātnes pēta vien nepilnu procentu no esamības, jo Visumā rupjās matērijas ir mazāk par vienu procentu. Precīzāk – viena miljonā daļa procenta. Tātad zināšanu apjoms, ko dod visas materialistiskās zinātnes, ir tikai viena miljonā daļa procenta. Kosmoeniopsiholoģija ir zinātne, kas var palīdzēt piekļūt līdz šim nesasniedzamajam potenciālam un ļaut cilvēkam simtprocentīgi izmantot visus garīgos un fizioloģiskos resursus.

Zinātne par Visumu

Personības pašziņa, pašpilnveidošanās, pašrealizācija... Šos aktuālos tematus veiksmīgi risina jauna fundamentāla zinātne par cilvēku un Visumu – kosmoeniopsiholoģija.

Kosmos – tās ir likumsakarības, pēc kurām dzīvo un darbojas mūsu organisms un mūsu dvēsele. Kosmoeniopsiholoģija palīdz cilvēkam apzināties, kas viņš patiesībā ir, kas ir apziņa, domāšana, kas ir cilvēka informācijas centri, smalkie ķermeņi, kas ir Visums.

Cilvēka domai piemīt milzīgs spēks. Tā veido un pārveido. Psiho informatīvās tehnoloģijas nodarbojas ar domu materializēšanu. Tās tiek izveidotas eksperta prātā, piemērojot precīzu metodoloģiju, un tādējādi viņš, izmantojot paša domāšanas procesu, var ietekmēt realitāti. Ir dažādi psiho informatīvās tehnoloģijas veidi. Tie atšķiras pēc izveidošanas formas un programmu nosūtīšanas. Konkrētu specializēto domu veidošana un nosūtīšana tiek modelēta pēc noteiktas shēmas. Tās var piemērot tiešā kontaktā vai attālināti starp divām dažādām sistēmām, teiksim, cilvēku, dzīvnieku, sabiedrību, vidi, Visumu utt. Tas ir veids, kā simtprocentīgi iespējams realizēt cilvēka potenciālu, ļaujot tam krietni ātrāk īstenot jebkuru dzīvībai svarīgu programmu un saņemt enerģiju, kas palielina aktivitāti, attīra organismu no metabolisma produktiem, nodrošina ilgmūžību.

Kad tiks apzinātas pašas svarīgākās vērtības un apjausts, ka mantiskais nav pats galvenais, būs gan labi cilvēki apkārt, gan labklājība. Sāksim ar sevi, nevis nosodīsim tos, kas ir mums apkārt.

Jāsāk ar sevi

Lai aktivizētu potenciālu, jāmaina cilvēka domāšanas kompleks. Pirmām kārtām jā sākas ar to, ka jābeidz vairot negatīvo informāciju. Ir jādzīvo ar tīru sirdsapziņu. Nevajag visu laiku mēģināt attaisnot savu rīcību, bet gan jādzīvo tā, lai nebūtu jāattaisnojas. Jāsaprot, ko mēs katrs šeit darām, kāds ir mūsu uzdevums. Pārsvārā mēs vēlamies tikai ņemt un pēc tam nesaprotam, kāpēc mums nekā nav – ne naudas, ne mīļotā cilvēka, kāpēc apkārt ir citi, kuri arī no mums grib tikai ņemt, neko nedodot preti.

Mēs nesaprotam pašu svarīgāko – lai kaut ko saņemtu, kaut kas ir jādod. Pat uz baznīcu cilvēki iet, lai kaut ko prasītu, lūgtu. Mēs aizmirstam, ka arī paši varam dot. Turklāt vissvarīgāko – mīlestību pret otru. Kad cilvēki to apjautis, viņiem viss būs. Kad tiks apzinātas pašas svarīgākās vērtības un apjausts, ka mantiskais nav pats galvenais, būs gan labi cilvēki apkārt, gan labklājība. Sāksim ar sevi, nevis nosodīsim tos, kas ir mums apkārt.

Negatīvā transformēšana

Strādājot par psiho informacionologu, īpašu uzmanību pievēršu karmas korekcijai. Cilvēku piesārņotā karma ir saslīšanu pamatcēlonis, diemžēl viņi paši to bieži vien pat nenojauš. Orientācija uz fizisko ķermeni, uz sekām, nevis uz cēloni, ir bezjēdzīga un bīstama, tāpat kā milzīgu līdzekļu tērēšana ciņai ar slimībām, nevis to izraisītājiem. Tam pamatā ir informācijas trūkums par kosmosa (makrosistēmas) un cilvēka (mikrosistēmas) pamatuzbūvi un savstarpējo mijiedarbību. Ar jaunajām tehnoloģijām, ko esmu apguvis pie profesora A. Ignatenko, cilvēka karmas korekcija un attīrīšana notiek ātri un efektīvi, nodrošinot rezultātus un ļaujot cilvēkam strādāt pašam ar sevi.

Svarīgi apzināties, ka karmu palielina arī negatīvā informācija, kas katru dienu gāžas pār mums no apkārtējās vides, cil-

Vienīgais, kas mums traucē sasniegt mūsu pozitīvos mērķus un realizēt ieceres, ir mūsu karma.

vēkiem, Visuma antipasaulēm, plašsaziņas līdzekļiem un pašu nekontrolētām emocijām. Izolēties no tā visa mūsdienu cilvēkam faktiski nav iespējams, taču var iemācīties kontrolēt un transformēt negatīvo informāciju, tādējādi novēršot tās graužošo ietekmi uz sevi un tuvākajiem.

Lāstu nav

Karma ir negatīva informācija, ko mēs esam saņēmuši ar savu līdzšinējo rīcību. Šo informāciju mēs ņemam līdzī arī no iepriekšējām dzīvē, un tā summējas ar šajā dzīvē sastrādāto negatīvo. Ta nav tikai rīcība, bet arī mūsu domas, mūsu attieksme pret dzīvi un apkārtējiem cilvēkiem. Šo informāciju ir ļoti būtiski pārveidot, atstrādāt, lai varam labi un brīvi dzīvot nākotnē. Vienīgais, kas mums traucē sasniegt mūsu pozitīvos mērķus un realizēt ieceres, ir mūsu karma. Tie nav nekādi lāsti, nekādas ļaunas acis, tā ir vienīgi mūsu pašu karma. Kas mijiedarbojas ar visām apkārtējām likumsakarībām un situācijām. Lai mēs varētu brīvi dzīvot bez šiem šķēršļiem, mums ir jāapzinās savas rīcības sekas un jābeidz pildīt karmas trauks ar negatīvo informāciju. Jāsāk dzīvot, ievērojot kosmosa likumus, un jāvairo mīlestība, tad būs visas iespējas realizēt visus 100% enerģijas potenciālu. ●

Melnās atraitnes plīvurs

Gari, ogļmelni mati kā zīda lakats slīd pār viņas muguras perfekto izliekumu. Koši sarkanas lūpas, jūraszilas acis un graciozas, vijīgas kustības, ko pavada vīriešu izsalkušie skatieni. Skaistums, kas spēj nogalināt. Kā tādu sievieti var nemīlēt? Tāds jautājums bieži iešaujas prātā, satiekot krāšņu vientuļņu dāmu. Diemžēl attiecības nav ilglaicīgas, jo vīrs drīz vien aiziet aizsaulē. Pēc kāda laika tas pats atkārtojas ar otru vīru. Kas ir šīs sievietes, ko tautā dēvē par melnajām atraitnēm? Netaisnības valgos sapinušās sievietes vai arī skauģu uzlikta lāsta upuri?

▼ *Ilze Pole*

Jebkurš, kas piedzīvojis mīlotā cilvēka zaudējumu, zina, cik neiespējami pirmajā mirklī šķiet vēlreiz iemīlēties. Sirdi pēkšņo tukšumu aizpildīt nav tik vienkārši kā no jauna ieliet glāzē vīnu. Sieviete, ja viņai nav jācenšas būt stiprai bērnu dēļ, var aizvērt savu sirdi uz ilgu laiku, varbūt pat visu mūžu. Tomēr tās, kas izdzīvojušas sāpīgo zaudējuma posmu un ir gatavas mesties jauna mīlotā cilvēka apskāvienos, reizēm baidās no likteņa jaunā pirksta atkārtotas piezagšanās laimīgajai ģimenes dzīvei. Un tad tas notiek. Gluži kā zibens spēriens – jauna traģēdija. Arī otrais vīrs pārāgri tiek aizsaukts uz viņsauli. Tādos brīžos droši vien ir tukstošiem jautājumu, bet visuzmācīgākais ir viens: kāpēc tas notiek ar mani? Atbilde tiek meklēta pie dziedniekiem, psihologiem, mācītājiem... Citi šādus gadījumus sauc vienkārši par sakrītībām, bet ir tādi, kuri tic baisā lāsta – melnās atraitnes plivura – eksistencei. Kā radies lāsts, un vai patiesi ir iespējams nolādēt cilvēku tā, ka viņu piemeklē tik šausminošas nelaimes? Varbūt tas ir tikai šarlatānu izdomāts triks, lai no nelaimīgajām sievietēm izkrāptu pēdējo santīmu? Viedokļi atšķiras, tomēr skaidrojumus atraitņu likstām steigdz piedāvāt daudzi.

Skaidība kā dzinulis

Krievijas pilsētas Abakanas iedzīvotāja Klaudija Suhorukova allaž valdzinājusi pretējā dzimuma pārstāvjus. Ar savu šarmu viņa apbūrusi gan jaunus, gan gados vecākus vīriešus. Kādu dienu vecmāmiņa, skatoties uz trīspadsmitgadīgo mazmeitu, jautāja: "Cik tad vīriešu tu pavādīsi no šīs saules?" Toreiz meitene nesaprata šā jautājuma jēgu, bet vēlāk tas skanēja ausīs kā atgādinājums par viņas sarežģīto likteni. Meitenes tēvs nomira brieduma gados, un viņas māte tā arī neapprecējās otrreiz. Visi vīrieši, kas parādījās Klaudijas mātes dzīvē, tikpat ātri no tās pazuda. Klaudija apprecējās 21 gada vecumā ar septiņus gadus vecāko Andreju. Viramāte par šīm laulībām nebija sajūsmā un uz-

skatīja, ka jaunā sieva viņas dēlam var atnest tikai nelaimi. Laikam mātes sirds nojauca šausminošo likteni, bet tas viņai neliedza mīlēt savu mazmeitu, ko pēc gada laulībā dzemdēja Klaudija. Dašenka bija Klaudijas kopija. Kad Dašai palika četri gadi, viņas tēvu Andreju aizveda uz slimnīcu. Infarkts. Klaudija darīja visu, lai vīru izārstētu, taču pēc gada viņu piemeklēja otrais infarkts. Pēc diviem gadiem Andrejs nomira. Bērēs viramāte ar naidu izmeta: "Melnā atraitne!" Vīrs viņas dzimtas sievietēm karājās lāsts.

To cilvēku vidū, kas tic lāstu eksistencei, melnās atraitnes plivurs tiek uzskatīts par vienu no smagākajiem. Tas nes līdzī-

Pēc diviem gadiem
Andrejs nomira.
Bērēs viramāte ar
naidu izmeta: "Melnā
atraitne!" Vīrs viņas
dzimtas sievietēm
karājās lāsts.

nelaimi, slimību un nāvi. Lāstu spēj uzlikt tikai ļoti pieredzējuši un spēcīgi magi, un tas var tikt pārmantots no paaudzes paaudzē. Tapēc melnās atraitnes plivuru sauc arī par dzimtas lāstu. Sievietes ar tā saukto bezlaulības vainagu parasti iztēlojas melnā krāsā un it kā tumšā plivurā ietītas. Tā arī radies lāsta nosaukums.

No melnajām atraitnēm apkārtējie baidās kā no uguns. Lielākajā daļā gadījumu visi melnās atraitnes vīri nomirst nedabīgā nāvē: slepkavība, autokatastrofa, nelaimes gadījums vai smaga slimība. Bieži lāstu uzliek skaistām, šarmantām un veiksmīgām sievietēm, ap kurām vīrieši mudž kā bites pie stropa. Vīriešu lielā uzmanība liek sausīties konkurentēm, kas, skaidības dzimtas, meklē nežēlīgākās metodes, kā atņemt

šīm sievietēm viņu dzīves gaišākos mirklus.

Krievu bioenerģētiķe Lilija Hasapetova aprakstījusi vienu šādu gadījumu: "Zīnu kādu biznesa sievieti, kura dzīvo Kijevā. Viņai lāstu pasūtīja labākā draudzene, jo tai skauda sievietes panākumi biznesā, greznais dzīvoklis un veiksmīgi satiktais mīlotais. Sieviete zaudēja savu vīru autokatastrofā. Pēc diviem gadiem atkal apprecējās, laimīgi nodzīvoja kopā trīs gadus, līdz viņas acu priekšā mīlotais aizrijās un nomira. Vīrieši ar dāmām, kurām uzlikts lāsts, nodzīvo ne vairāk kā divus līdz trīs gadus. Pat ja neapprecas, bet tikai dzīvo kopā un dala kopīgu gultu. Ja tāda laulībā piedzimst meitenes, viņas precīzi atkāro savas mātes likteni. Ja piedzimst puisēns, viņš var aiziet bojā vardarbības dēļ. Cilvēks, kurš lūdz uzlikt kādam šādu lāstu, nekad nebūs laimīgs un drīz sāks slimot." Patiesi, skaidība ir viens no visspēcīgākajiem dzinuljiem, kas aptumšo prātu un liek cilvēkam kerties pie visļauņākajiem līdzekļiem, lai panāktu savu. Rakstniece Zenta Mauriņa ir teikusi: "Skaidība ir visvecākais kaitēklis cilvēka dvēseles dzīvē." Tomēr, tāpat kā viss labais, arī sliktais mēdz nākt atpakaļ.

Dziednieks Rolands Tiltiņš ir dzirdējis par melnajām atraitnēm un atzīst, ka nelaimju cēlonis var būt uzliktais lāsts. Latvijā viņš saskāries tikai ar vienu tādu gadījumu. "Es zīnu sievieti, kurai trīs vīri ir traģiski aizgājuši bojā – divi autoavārijās, viens pakārās. Šī sieviete dzīvoja Tukumā. Tā kā Tukums ir maza pilsēta, runas ātri izplatījās. Viņa bija ļoti simpātiska sieviete, un, tiklīdz kāds nepazīstams vīrietis ar viņu sāka tikties, draudzība neilga vairāk par trim mēnešiem. Man bija pazīstami draugi, kam viņa ļoti patika, bet tie neuzdrošinājās viņu valdzināt, jo baidījās."

Tomēr dziednieks uzsver, ka bieži lāsts ir tikai šarlatānu izspēlēts triks. "Lāsts ir viens no šarlatānu ieročiem. Piemēram, tu esi nolādēts. Aizej pie dziednieka, kurš šo lāstu tev it kā noņem. Atnāc mājās – vīrs ir skaidrā, bērns skolā pelna tikai desmitniekus, kaimiņiene lūdz piedošanu, darbā priekšnieks atvainojas un pieliek pie algas – lūk, tad tu

1912. gadā viņas ģimeni nolādēja, un līdz mūsdienām neviens no dzimtas vīriešiem nav sasniedzis 40 gadu vecumu. Viens, divi vai trīs var būt sagadišanās, bet, ja ir vairāk, tas liek domāt par lāsta esamību.

saproti, ka ir noņemts lāsts! Bet citos gadījumos tu jau nemaz nevari nojaust, ka kaut kas ir mainījies,” teic Tiltiņš. Dziednieka praksē ir bijis arī gadījums, kas līdzinās Kennediju dzimtas lāstam, kur vīrieši gājuši bojā tragiski. “Pie manis atnāca viena sieviete, kas parādīja dzimtas koku, kurā bijuši 17 vīrieši. 1912. gadā viņas ģimeni nolādēja, un līdz mūsdienām neviens no dzimtas vīriešiem nav sasniedzis 40 gadu vecumu. Viens, divi vai trīs var būt sagadišanās, bet, ja ir vairāk, tas liek domāt par lāsta esamību,” – tā Rolands Tiltiņš.

Dziednieks Kaspars Vidovskis netic šāda lāsta iespējamībai. “Pats ar savām domām, uzskatot, ka ir uzlikts lāsts, cilvēks ieslēdz negatīvo programmu, kas var atnest nelāimes. Cilvēki maldīgi domā, ka eksistē lāsti, bet patiesībā tādu nav. Cilvēks nevar iespaidot otru cilvēku uz ļaunu. Var tikai uz labu. Ļaunajam nav tik liels spēks kā labajam.”

Nāvējšais šarms

Daudzos gadījumos par iemeslu melnās atraitnes lāstam ir sievietes negatīvā, ļoti spēcīgā enerģētika, kas izposta partnera dzīvi. Pati sieviete pat nenojauš, ka ļaunums var nākt no viņas pašas. Bieži šīs sievietes ir ļoti skaistas, un skaistums ļauj viņām viegli pievilināt vīriešus. Apburts ar sievietes pievilcību, vīrietis pat nenojauš, cik bīstama var būt mīlotā. No sākuma viņš nepievērš uzmanību dažām veselības problēmām, kas sākas drīz pēc viņu satikšanās. Pēc tam jau parādās problēmas biznesā un saskarsmē ar apkārtējiem. Krievu psiholoģe Olga Klima ir rakstījusi: “Vairākums no viņām ir izaugušas ģimenēs, kur sieva valdījusi pār vīru. Šī pieredze kļūst par viņu dzīves programmu, ko viņas uzsūc reizē ar mātes pienu. Pieaugušas viņas šo modeli pārnes uz savu ģimeni. Šādas sievietes zemapziņas ietekmē sev par partneri izvēlas vājus un slimīgus

MELNĀ ATRAITNE – SLAVENĀ KRIEVU AKTRISE NATĀLIJA KUSTINSKA

Natālija Kustinska bija precējusies piecas reizes. Vīri aktrisei ilgi neatradās līdzās. Viņi aizgāja ne tikai no viņas, bet arī no dzīves.

Tās ir krāšņas, spilgtas būtnes, labas aktrises ar pārspīlētu dramatismu. Māka manipulēt ar cilvēkiem, tostarp vīriešiem, ir daļēji iedzimta, daļēji izkopta dzīves laikā.

vīriešus, ar kuriem vieglāk manipulēt. Zaudējot vienu, viņas nākamo meklē līdzīgu.”

Lai arī sieviete domā, ka viņa ir miļa un gādīga, viņa ar savām mātišķajām rūpēm nepazināti var pazudināt vīrieti. Kaspars Vidovskis par iespējamo melno atraitņu esamības iemeslu min negatīvo karmisko programmu, kas kā aste var vilkties no paaudzes paaudzē. “Tā ir sava veida iznīcināšanas programma, kas darbojas. Šī programma var nākt no iepriekšējām dzīvēm vai arī pa dzimtas līniju. Ja kāds atrisina šo problēmu, nelaimju saite pārtrūkst, un visas līkstas beidzas.” Pēc dziednieka domām, cilvēka ļaunie darbi iepriekšējās dzīvēs var rezultēties šajā dzīvē.

Lai arī vairāku vīru nāves var būt tikai sakritība, dziednieks uzskata, ka, sākot vainot citus savās nelaimēs, sieviete var iedarbināt šo karmisko programmu un pati piesaukt nākamo nelaimi. “Bez iemesla šīs nelaimes nenotiek. Neviens nemirst tāpat vien, un arī vainas sajūta neparādās no zila

✦ Pirmais vīrs kinorežisors Jurijs Čuļukins traģiski aizgāja bojā Mozambikā, iekrītot lifta shaftā.

✦ Otrais vīrs Oļegs Volkovs strādāja tirdzniecībā un vairākas reizes mēģināja izdarīt pašnāvību.

✦ Trešais vīrs kosmonauts Boriss Jegorovs nomira ar sirdslēkmi divus gadus pēc šķiršanās no Natālijas.

✦ Ceturtais vīrs profesors Genādijs Hromušins drīz

pēc kāzām salauza plecu. Operācijas laikā organismā tika ienesta infekcija, un viņš ātri “sadega”.

✦ Civilvīrs kaimiņš Vladimirs smagi saslima, tiklīdz bija saņēmis iet laulāties. Operāciju viņš diemžēl nepārcieta.

✦ Aktrises dēlu Dmitriju atrada mirušu, kad viņam bija tikai 33 gadi.

✦ Aktrises mazdēls nomira vēl pavisam mazs.

gaisa. Ja sieviete jūtas vainīga vīra nāvē, tad ir jābūt iemeslam šim sajūtām,” – tā Kaspars Vidovskis.

Mēs noteikti esam dzirdējuši par liktenīgajām sievietēm un sievietēm vampiem, tomēr, kā uzskata psiholoģe Ingrīda Cera, šādas sievietes neinteresē vārguļi un neveiksminieki. “Tās ir krāšņas, spilgtas būtnes, labas aktrises ar pārspīlētu dramatismu. Māka manipulēt ar cilvēkiem, tostarp vīriešiem, ir daļēji iedzimta, daļēji izkopta dzīves laikā. Viņas piesaista turīgus, veiksmīgus vi-

riešus, kam tādas sievietes ir kārtējā virsotne un sasniegums. Bez šaubām, vīrieši var padarīt sev galu aiz izmisuma, kad viņus izputina vai pamet, bet tas vairāk nāk no filmām un 18.–19. gadsimta vēstures. Sievietes, kas piesaista psiholoģiski vārgus vīriešus, drīzāk ir sievietes–mātes,” skaidro psiholoģe. Mātišķā tipa sievietes meklēs cilvēku, par kuru rūpēties un glābt, tāpēc iespējams, ka viņas pārdzīvos savus vīrus. Pēc psiholoģes domām, tādi vīrieši var būt ar smagām atkarībām, ļoti slimi vai ar riskantu dzīvesveidu,

PAR MELNAJĀM ATRAITNĒM SAUC ARĪ:

✦ indīgus, melnus zimekļus, kuru inde ir 15 reizu spēcīgāka nekā klaburčūskai. Šāds nosaukums tiem dots tāpēc, ka mātīte pēc pārošanās mēdz nogalināt un apēst tēviņu;

Ja bēdu process nav izdzīvots, var rasties bailes, ka jaunās attiecības arī var beigties un atkal būs jāpārdzīvo zaudējums. Neizdzīvotais zaudējums neļauj veidot jaunas attiecības un barojas no veciem notikumiem.

un tādā veidā sieviete-māte var realizēt savu nozīmīgumu. "Šādas sievietes, iespējams, neapzināti izvēlas dzīvotnespējīgus partnerus. Acīmredzot savu lomu spēlē stereotipi, proti, mēs, nespējot paciest vientulību, ikreiz izvēlamies iepriekšējam līdzīgu partneri. Svarīgu lomu var spēlēt arī nepilnvērtības komplekss. Sieviete domā: "Kam gan citam es esmu vajadzīga?! Lai arī vārgs un slims, bet vismaz es esmu pie vīra," teic Ingrīda Cera.

Izdzīvot sāpes

Dabīgi, pēc šādām vairākkārtējām nelaimēm sievietes baidās uzsākt jaunas attiecības, iztiek ar islaicīgiem romāniņiem vai piedzīvo nervu sabrukumu. Psihologe Inga Gaile tuva cilvēka zaudēšanu iedala vairākās stadijās. "Pirmā ir noliegšanas stadija, kad tiek noliegta esošā situācija, piemēram, "Viņš nav miris". Tad seko dusmu stadija – zaudējumu

piedzīvojušais cenšas citus vainot notikušajā. Tie var būt jebkuri cilvēki, kuri kaut kā bijuši saistīti ar aizgājēju. Var vainot arī zaudēto cilvēku, kurš atstājis viņu. Ja šajā stadijā radušās dusmas netiek izraģētas un paliek cilvēkā, tās var sekmēt depresijas rašanos, slimību attīstību. Tālāk seko kompromisa stadija, kad cilvēks apzinās zaudējumu un sāk ar to samierināties. Kompromisa stadiju nomaina depresijas stadija. Tā ir bēdu tipiska izpausme – skumjas pēc aizgājēja. Šajā stadijā cilvēks sastopas ar spēcīgām emocijām, piemēram, vainas sajūtu. Adaptācijas pēdējā stadijā cilvēkam jāuzsāk dzīve bez aizgājēja. Cilvēks apzinās, ka nevajag papildīt visu dzīvi ar zaudējuma sāpēm."

Psihologe uzskata, ka sērojošajam ir jāspēr vairāki soļi, lai atgrieztos normālā dzīvē: jāatzīst zaudēšanas fakts, jāpārdzīvo zaudējuma sāpes, jāpārorganizē apkārtnē vide bez aizgājēja, jāizveido jauna attieksme pret mirušo un jāturpina dzīvot. "Ja zaudējums

ir pārdzīvots, notiek notikuma pieņemšana, rodas iespējas turpināt dzīvot, veidot jaunas, emocionāli papildītas attiecības. Ja bēdu process nav izdzīvots, var rasties bailes, ka jaunās attiecības arī var beigties un atkal būs jāpārdzīvo zaudējums. Neizdzīvotais zaudējums neļauj veidot jaunas attiecības un barojas no veciem notikumiem."

Ari psihologe Dace Lasmane uzskata, ka sievietes, kas nesen pārdzīvojušas mīlotā cilvēka zaudējumu, sasteigti metoties jaunās attiecībās, pakļauj pārdzīvojumiem arī savu jauno dzīvesbiedru. "Līdz ar vīru nomirst arī kāda būtiska sievietes daļa, reizē ar vīru sieviete apglabā arī daļu savu cerību, sapņu, atmiņu. Vīrietis, kas ienāk ģimenē pēc tam, kad iepriekšējais vīrs nomiris, uzņemas ciņu ar nāvi, ar tukšumu. Jo sieva nereti enerģētiski vēl ir kopā ar mirušo, neapzināti nespēj pārslēgties uz jauno realitāti. Viņa vēl ir kopā ar mirušo vīru, iespējams, mil to vairāk, jo ir bijusi ar viņu kopā ilgāku laiku... Mīlestības pilnu atmiņu ir vairāk ar mirušo vīru nekā jauno... Un jaunais vīrs neapzināti grib būt tur, kur mīlestības ir vairāk – mirušo pasaulē," atzīst psihologe.

Lāsta atbalstītāji par vienīgo iespējamo atpestīšanas veidu no nelaimju sērijas uzskata lāsta noņemšanu pie profesionāla, kurš nodarbojas ar šāda veida bursanām. Tādējādi arī nākamie vīri tiek pasargāti no melnās atraitnes negatīvās programmas. Tomēr

Neiespējamo lietu svētā

SVĒTĀ RITA

- ✦ Dzimusi 1381. gadā Umbrijā, Itālijā.
- ✦ Mirusi 1457. gadā Kašas klosterī.
- ✦ Piemiņas diena – 22. maijs.
- ✦ Kristīgo ģimeņu aizbildne.

Šķista kā lilija, vienkārša kā balodis, paklausīga kā eņģelis – tā laikabiedri esot raksturojuši **Svēto Ritu**. Viņa ir viena no visvairāk mīļtajām svētajām katoļu baznīcā, iespējams, tāpēc, ka viņai atšķirībā no daudzām svētajām bijis parastas sievietes liktenis: vīrs, bērni, ģimenes rūpes un prieki, kaislības un satricinājumi. Varbūt tieši par to Rita ir saņēmusi svētuma slavu, turklāt viņu dēvē par neiespējamo lietu svēto, jo, vēršoties pie viņas, daudziem ir izdevies atrisināt šķietami neatrisināmas un bezcerīgas problēmas.

▼ *Auguste Ezeriņa*

No Dieva izlūgtais bērns

Rita piedzima 1381. gadā Antonio un Amatas Lotti ģimenē kā vienīgais bērns – jo vecāki, ļoti dievbijīgi kristieši, bija ļoti krietni gados. Ļoti iespējams, ka, tāpat kā daudzos Bibēlē aprakstītajos gadījumos, arī Rita bija no Dieva izlūgtais bērns gluži kā Svētais Jānis Kristītājs, kas Svētajā

Elizabetei piedzima jau prāvā vecumā, ap-
liecinādams, ka "Dievam nav nekā neiespē-
jama". Ritas dzimšanas vieta ir Rokaporenas
ciematiņš Umbrijas apvidū, kas pirms viņas
jau bija baznīcai dāvājis tādus izcilus svētos
kā Benediktu no Nursijas un viņa māsu Svē-
to Sholastiku, Svēto Francisku un Svēto Klā-
ru no Asizes un daudzus citus labi pazista-
mus un iecienītus svētos.

Lūdzot par vīra slepkavu un dēlu nāvi

Sešpadsmit gadu vecumā Rita tika izdota
par sievu Paolo Mančini, straujas dabas cilvē-
kam, kurš sadusmojies ātri vien ķērās pie ie-
ročiem; arī par labu kristieti viņu varēja dēvēt
tikai nosacīti. Laulībā piedzima divi dēli. Ri-
ta bija priekšzīmīga sieva un māte, kaut arī tas
nebūt nebija viegli, daudzreiz bija jācieš vī-
ra ātrsirdības un neapdomības dēļ. Tikai viņas
lūgšanu, pacietības un maiguma ietekmē
Paolo pārveidojās un ar laiku nopietni pie-
vērsās kristīgajai ticībai. Paolo pārvērtība bija
tik dziļa, ka viņš pat atteicās nēsāt ieročus, kas
tiem laikiem bija diezgan neparasti.

Rita un Paolo kopā nodzīvoja astoņpads-
mit gadus, tomēr šī laulība pārtrūka ļoti tra-

No krustā piesistā
Jēzus ērkšķu kroņa
atdalījās viens ērkšķis
un iedūrās Ritas pierē.
Brūce viņai sagādāja
daudz ciešanu, jo
nepārtraukti strutoja
un briesmīgi smakoja,
tāpēc mūķenei nācās
piecpadsmit gadu
dzīvot vienatnē,
nošķirtai no citām
māsām.

Sapratusi, ka nespēj dēlus atrunāt no no-
doma atriebt tēva nāvi, izmisumā Rita lū-
dzās, lai labāk Dievs atņem viņai bērnus, ne-
kā pielauj, ka tie aptraipa rokas ar asinīm un
krit nāvīgajā grēkā. Dievs Ritu uzklusīja –
abi zēni viens pēc otra saslima un nomira, uz

vi veltītu Dievam un lūgšanām. Tomēr viņas
lūgums pēc uzņemšanas tika norai-
dīts – klostera vadība baidījās, vai tikai Rita
neiesaista arī turienes ļaudis iespējamajos at-
riebības plānos, turklāt klosterī vispār nebi-
ja pieņemts uzņemt atraitnes. Kad Ritas lū-
gums tika noraidīts vēl vairākas reizes, kādā
lūgšanā sievietei parādījās Svētais Jānis Kris-
tītājs, Svētais Augustīns un Svētais Nikolajs
no Tolentino, 13. gadsimta augustiniešu tēvs,
kura kanonizācijas process Ritas dzīves laikā
vēl nebija beidzies. Sie svētie aicināja Ritu viņ-
ņiem sekot. Neizprotot, vai tas ir sapnis vai īs-
tenība, Rita sekoja, bet, kad vizija izgaisa, viņa
pēkšņi bija nonākusi augustiniešu klostera
telpās. Klosters vadība bija bezgala pārsteigta
par to, kā Rita bija iekļuvusi klosterī, jo visas
durvis bija noslēgtas, un, iztulkojusi šo brīnu-
mu kā zīmi, ka Dievs vēlas, lai Rita būtu šā
klostera mūķene, viņu tomēr pieņēma.

Klostera dzīvē Rita pilnībā pievērsās
lūgšanām, gandarīšanai un gavēņiem. Reiz,
kamēr sieviete bija iegrimusi lūgšanās, no
krustā piesistā Jēzus ērkšķu kroņa atdalījās
viens ērkšķis un iedūrās Ritas pierē. Brūce
viņai sagādāja daudz ciešanu, jo nepārtrauk-
ti strutoja un briesmīgi smakoja, tāpēc mū-
ķenei nācās piecpadsmit gadu dzīvot vienat-
nē, nošķirtai no citām māsām. Netrūka arī
tādu māsu, kas uzskatīja, ka smakojošā brū-
ce Ritas pierē ir viņai uzlikts Dieva sods par
vīra grēkiem. Cilvēki no Ritas izvairījās, ta-
ču viņa visas mokas pazemīgi panesa, veltot
tās Dievam. Klosterī Rita nodzīvoja četrdes-
mit gadus.

LŪGŠANA SVĒTAJAI RITAI NO KAŠAS

Visvarenais Dievs, tev labpatika dāvēt
Svētajai Ritai tik lielu žēlastību, ka viņa spēja
mīlēt savus ienaidniekus, kā arī nest savā
sirdī un uz savas pieres tavas mīlestības
un tavu ciešanu zīmi, dāvā mums viņas
aizlūgšanu un nopelnu dēļ žēlastību, ka mēs
spētu saudzēt savus ienaidniekus tāpat, kā to
darīja viņa, un uzlūkot tavu ciešanu sāpes tā,
lai mēs saņemtu atalgojumu, kas ir apsolīts
lēnprātīgajām un satriektajām sirdīm. Tu, kas
dzīvo un valdi mūžīgi mūžos. Āmen!

Rožu smarža no brūces

Savas dzīves pēdējos četrus gadus, bū-
dama smagi slima, Rita pavadīja uz gultas.
Īsi pirms nāves strutojošā brūce uz pieres
kļuva rubinsarkana un sāka izdalīt saldu ro-
žu smaržu, bet, kad Rita 1457. gada 22. mai-
jā nomira, smarža sāka izdalīties no visas viņas
miesas un klostera baznīcas zvani sāka
zvanīt paši no sevis. Ļaužu, kas vēlējas no Ri-
tas atvadīties, bija tik daudz, ka nācās mūķe-
nes mirstīgās atliekas izlikt baznīcā, un, tā kā
Ritas ķermenis nesāka trūdēt, to tā arī atstā-
ja baznīcā. Tas Kašā aplūkojams vēl šobalt-
dien. Pāvests Leons XIII 1900. gada 24. mai-
jā pasludināja Ritu no Kašas par svēto, bet
2000. gadā Svētās Ritas mirstīgās atliekas ti-
ka svinīgi pārvestas uz Romu.

Svētā Rita parasti tiek attēlota ar rozi un
krucifiksu rokās, kā arī ar ērkšķi, kas iedū-
ries viņas pierē. Lūgšanās viņa tiek dēvēta
par Umbrijas dārgakmeni, aizbildni bezce-
rībā un nomaldījušos labvēlīgo zvaigzni, par
neiespējamo lietu svēto. Ritu piesauc, lūdzot
palīdzēt bezcerīgās un neatrisināmās situāci-
jās, pie viņas vērsas, lūdzot palīdzību laulības
problēmu risināšanā. ●

ģiski. Kādu dienu Paolo atrada mirušu – viņš
bija nogalināts, visdrīzāk atriebjoties par kā-
du pārestību, ko Paolo, iespējams, bija nodar-
rījis slepkavas ģimenei. Nevar izslēgt, ka Rita
zināja, kas bija vainīgais, jo mazos ciematiņos
kaut ko tādu ir grūti noslēpt. Tikai ar dziļām
lūgšanām Rita atrada sevī spēku piedot sava
vīra slepkavam, taču abi dēli jaunības karstu-
mā bija apņēmušies atriebt tēva nāvi. Ritai
tas bija liels sarūgtinājums, jo pieņemt dēlu
grēku viņai būtu bijis vēl grūtāk nekā samie-
rināties ar vīra bojāeju.

nāves gultas nožēlojot savu vēlēšanos pēc at-
riebības un izligstot ar Dievu. Šo lūgšanu sa-
prast un pieņemt ir ļoti grūti, taču Rita ticēja,
ka tikai tādā veidā viņa varēs būt kopā ar sa-
viem bērniem mūžībā.

Klostera dzīve

Pēc dēlu nāves Rita palika gluži viena, jo
arī vecāki jau bija miruši, bet brāļu un mā-
su viņai nebija. Rita izlēma iestāties Kašas
augustiniešu māsu klosterī, lai atlikušo dzi-

MĪTISKI MISTISKAIS

Trīspadsmīt ir skaitlis, kas daudzus dara bažīgus un aizspriedumainus. Skaitlis pieminēts daudzos ezoteriskos tekstos un tiek vērtēts ne tikai par okulti, bet arī vēsturiski nozīmīgu. Vieniem tas sola nelaimi, citiem – veiksmi. Ko gan slēpj sevī šis mistiskais skaitlis 13?

▼ *Andris Bernāts*

Ar saknēm senatnē

Bailes no skaitļa 13 ir tikpat vecas kā pasaule. Jau antikajā pasaulē sengrieķu dzejnieks Hēsiods bridināja zemniekus nekad nesākt sēju 13. datumā. Laika gaitā bailes tikai vērsušās plašumā, un tās pat ieskaitītas fobiju grupā ar nosaukumu triskaidekafobija. Daudzviet pasaules viesnīcas iztiek bez trīspadsmītā stāva, lai lieki nesatrauktu un neiedzītu panikā triskaidekafobus. Pēc divpadsmitā stāva uzreiz seko četrpadsmitais. Gadās, ka daudzstāvu ēkās trīspadsmītā

Cilvēki piedēvē skaitlim
13 nelāgu slavu un
dzīvo ar lozungu
“Paši izdomājām, paši
baidāmies!”.

stāva vietā ir 12.A vai 12.B stāvs, un tas pats attiecas uz māju un kabinetu numuriem. Arī daudzās slimnīcās nav operāciju zāles ar skaitli 13, bet uz kuģiem – 13. kajītes. Dažās pilsētās nav 13. numura autobusiem un trolejbusiem, bet, piemēram, Florencē redzamās ēkas starp 12. un 14. namu rotā savāds numurs – 12½.

Daži vēsturnieki uzskata, ka šo baiļu saknes meklējamas jau sirmā senatnē. Piemēram, kāds no skandināvu mitiem vēsta par 12 dievu sanākumi Valhallā, kur nelūgts ieradies arī 13. viesis – ļaunais dievs Lokijs. Viņš pierunājis aklo tumsas dievu Hēdu ar saindētu bultu nošaut Balдру, kas bijis atbildīgs par prieku un laimi. Kad Baldrs gājis bojā, visa pasaule iegrimusi tumsā un sērās. Nelaimīgā skaitļa linija turpinās arī Jaunajā derībā, kur Jēzus Kristus nodevējis Jūda ir trīspadsmitais viesis pie Svētā vakarēdiena galda. Skaitļa 13 kontekstā arī piektdiena tiek uztverta kā nelaimi vēstoša. Tā ir diena, kad Jēzu Kristu piesita krustā, un daži Bībeles pētnieki domā, ka tieši piektdienā Ieva kārdināja Ādamu ar aizliegto augli un šajā dienā Kains nogalināja savu brāli Ābelu. Vien jāpiebilst, ka viduslaiku Eiropā mēdza uzskatīt – raganas pulcējas grupās pa divpadsmit, bet trīspadsmitais šajā kompānijā ir neviens cits kā nelabais.

Avārijas un katastrofas

Amerikas prezidents Franklins Rūzvelts nekad neceļoja 13. datumā un nekad nesēdās pie galda 13 cilvēku kompānijā. Otrā pasaules kara laikā Vācijā uzlabotais iznīcinātāja *He 112* modelis netika nosaukts par

Daži vēsturnieki uzskata, ka jēdziens “melnā piektdiena” ieviesies pēc skandalozajiem notikumiem 1307. gada 13. oktobrī, piektdienā, kad tika arestēti vairākums Tempļa ordeņa bruņinieku. Krusta karu laikā šis ordenis bija uzkrājis lielas bagātības un aizdevis naudu pat Eiropas valdniekiem. Par vienu no lielākajiem ordeņa parādniekiem bija kļuvis Francijas karalis Filips IV. Lai atbrīvotos no ordeņa un sava parāda, viņš izdarīja spiedienu uz Romas pāvestu Klementu V, kurš ordeni pasludināja par likvidētu. Pēc Filipa IV pavēles liela daļa tempļiešu bruņinieku tika arestēti, apsūdzot tos ķecerībā. Daļēji tam par pamatu kalpoja jauno bruņinieku uzņemšanas rituāls ordenī, kas noritēja slēpti no svešām acīm, sabiedrībā radot dažādu nostāstus un leģendas. Pirms tiesas bruņiniekus arī spīdzināja, lai no viņiem izspiestu nepatiesas liecības. Tiesas process ilga septiņus gadus, daudzus tempļiešus sodīja ar nāvi. Jau krietni vēlāk, 1907. gadā, rakstnieks Tomass Lousons iepazīstināja publiku ar savu grāmatu *Piektdiena. Trīspadsmitais*, kas ieguva fenomenālu popularitāti un vēlāk pat tika ekranizēta. Tas vien pastiprināja ticību faktam, ka piektdiena trīspadsmitajā datumā ir īpaša diena. Un tā tik tiešām nav parasta, jo, kā liecina statistika, mūsdienu sabiedrībā ar attīstītu ekonomiku “melnās piektdienas” fenomēns rada nopietnas problēmas. Ir pietiekami daudz jaužu, kas pakļauti triskaidekafobijai. Šajā dienā viņi maksimāli piebremzē savas aktivitātes: neslēdz līgumus, neiepērkas un neizklaidējas. ASV ekonomikā vien šī diena rada zaudējumus 800–900 miljonu dolāru apmērā.

Izcilais matemātiķis
Pitagors un
viņa sekotāji
neuzskatīja skaitli
13 par negatīvu
un postošu.
Tieši otrādi – par
skaitli ar radošu
potenciālu.

PIKTDIENA AR VĪRUSU

Jēdziens “melnā piektdiena” droši iesaļojis arī mūsu modernajā laikmetā. Diezgan ātri šo fobiju pārtvēra un izmantoja datorvīrusu izgatavotāji. Pirmais vīruss *Jerusalem*, kas tika izsūtīts uz miljoniem datoru, tika palaists akurāt “melnajā piektdienā” – 1988. gada 13. maijā. Tam sekoja daudzi citi vīrusi.

Nelaimīgā skaitļa līnija ir arī Jaunajā derībā, kur Jēzus Kristus nodevējs Jūda ir trīspadsmitais viesis pie Svētā vakarēdiena galda.

He 113, bet gan par *He 100*. Līdzīgs scenārijs norisinājās ASV, arī tur nav iznīcinātāja *F-13*, pēc divpadsmitā nāca jauns modelis *F-14*.

Formula 1 autosacīkstēs nav bolida ar numuru 13, jo arī tur, kā izrādās, ļaudis nav brīvi no aizspriedumiem. Paši rīkotāji skaidro, ka pasaules autosporta attīstības pirmajos gados šis numurs ticis izmantots, taču vēlāk no tā atteikušies. Par iemeslu tam bijuši notikumi pagājušā gadsimta divdesmitajos gados, kad Francijas automobiļu ražošanas kompānijas *Delage* komanda piedzīvojusi divas katastrofas un gājuši bojā braucēji, kas startējuši ar 13. numuru. Tad arī Francijas Automobiļu klubs pieņēmis lēmumu vairs neizmantojot 13. numuru, un vēlāk šis princips ieviests arī *F1* sacensībās.

Ar trīsdesmitgadsimta sirmu arī pazīstamais austriešu komponists Arnolds Šēnbergs, kas bija ekspresionisma virziena pārstāvis mūzikā, atonālās mūzikas un 12 tonu kompozīcijas sistēmas izveidotājs. Zīmīgi, ka viņš bija dzimis 13. datumā – 1874. gada 13. septembrī, ko pats uzskatīja par visnotaļ sliktu zīmi. Viņam bija tik paniskas bailes no skaitļa 13, ka viņš savas pēdējās operas nosaukumā pieprasīja veikt korekcijas. Operu sauc *Mozus un Arons* (*Moses und Aron*), nevis pareizi – *Mozus un Ārons* (*Moses und Aaron*), jo otrajā variantā burtu skaits nosaukumā ir tieši 13.

Komponista laikabiedri zināja stāstīt, ka reiz viņš kategoriski atteicies irēt māju, kuras numurs bijis 13. Viņš arī ļoti baidījies no dienas, kad viņam paliks 76 gadi, jo summā šie cipari dod 13. Savā dzimšanas dienā viņš gulējis gultā un gatavojies nāvei. To dienu viņš pārdzīvojis, bet vienalga nomiris 13. datumā, turklāt vēl "melnajā piektdienā" – 1951. gada 13. jūlijā. Kā vēlāk stāstīja komponista sieva, vēlā vakarā, 13 minūtes pirms pusnakts, viņas vīrs izdvesis vārdu "harmonija" un nomiris.

Par to, ka ar skaitli 13 kaut kas nav kārtībā, liecina arī traģiskais ASV kosmiskā kuģa *Apollo 13* lidojums uz Mēnesi. Kuģis startēja 1970. gada 11. aprīlī pulksten 14:13 no kompleksa 39 (trīs reiz 13), un tam vajadzēja ieiet Mēness orbitā 13. aprīlī. Tomēr tas nenotika, jo uzsprāga viens no skābekļa baloniem, līdz ar to sabojājās dzinējs, un tikai brīnums ļāva amerikāņu astronautiem atgriezties no lidojuma.

Ilūziju sabrukšana

Pētnieki uzskata, ka šā skaitļa galvenā nelaime ir tā, ka tas ir nākamais pēc divpadsmit, kuru daudzas ezoteriskās mācības uzskata par absolūtu un pilnīgu, par dievišķās harmonijas simbolu. Ar skaitli 13 sākas

jauns cikls, kas izjauc iepriekšējo līdzsvaru, un to var uzskatīt par iejaukšanos noslēgtā un pilnīgā sistēmā. Kā zināms, ir 12 mēneši, 12 zodiaki, 12 Olimpa dievi, 12 Herkulesa varoņdarbi, 12 apustuļi, 12 stūri Dāvida zvaigznei, 12 daļas Zālamana templim, 12 ribi pāri cilvēkam un tā tālāk. Tiek uzskatīts, ka skaitlis 13 izjauc to harmonisko pilnību, ko ietver skaitlis 12. Okultajā simbolikā 13 tiek uzskatīts par ļoti aktīvu, un tas zināmā mērā ir kā atslēga, lai saprastu un manipulētu ar kaut ko veselu. Šis skaitlis ir ekscentrisks, margināls, klistošs elements, atrauts no normālās lietu kārtības un Visuma ritma, tāpēc no kosmiskā redzesviedokļa skaitlis iniciē lielākoties postošas iniciatīvas. Trīspadsmit var sekmēt indivīda evolūciju, taču tas ārdā kopējo kārtību un traucē vispārējo harmoniju.

Protams, ne visi par to ir vienprātīgi. Daži mistiķi skaitli 13 vērtē kā universālu, kas var būt gan pozitīvs, gan negatīvs. Skaitlis iezīmē jauna cikla sākšanos un ilūziju sabrukšanu. Tas ir kā skats patiesībai acīs un simbolizē transformāciju – kā posms starp to, kas bija, un to, kas būs.

Ar dažādu nozīmi

Savs viedoklis ir arī numerologiem, kuri paūz uzskatu, ka 13 ir visnotaļ nekaitīgs skaitlis. Saskaitot ciparus, summā veidojas skaitlis četri, kas simbolizē stabilitāti. Tas ir tāpat kā galds, kuram ir četras kājas, vai kā debesis ar četrām pusēm. Numerologi ir pārliecināti, ka skaitlis 13 uz katru cilvēku iedarbojas citādi – vieniem palīdz, citiem

Vēl neviens skaitlis nav ticis uztverts ar tik lieliem aizspriedumiem un mānticību. Valda uzskats – ja pie viena galda apsēžas 13 cilvēki, viens no viņiem tuvākā gada laikā nomirs.

IZAICINĀJUMS MĀNTICĪBAI

Pasaulē nav trūcis drošminieku, kas uzdrošinājušies mest izaicinājumu mānticībai. 19. gadsimta otrajā pusē vairāki bagāti un ietekmīgi Ņujorkas uzņēmēji nodibināja klubu *Trīspadsmīt*. Kluba trīspadsmīt biedri pie viena galda pusdienoja katra mēnesa 13. datumā. Pirmās pusdienas notika piektdien, 1882. gada 13. janvārī, pulksten 20:13 kādas viesnīcas 13. numurā. Kluba biedra pirmā iemaksa bija viens dolārs un 13 centi, bet mēneša maksa – 13 centi. Ja kāds vēlējās iestāties līdz mūža beigām, viņam bija jāsamaksa 13 dolari. Spītējot aizspriedumiem, kluba biedri bieži izbēra sāli un sasita spoguļus. Viņiem bija daudz sekotāju – līdzīgi klubi tika izveidoti gan citviet Amerikā, gan Anglijā.

ne īpaši. Numeroloģijā tiek uzskatīts, ka trīspadsmīt ir to cilvēku skaitlis, kuri ir dzimuši no 1. līdz 19. datumam. Šie cilvēki ļoti labi sadzīvo ar skaitļa 13 vibrācijām, tāpat tie, kas dzimuši 22. un 31. datumā. Arī šiem cilvēkiem skaitlis 13 var būt pozitīvs.

Pirms gadiem septiņiem skaitļa pētnieki aicināja pievērst uzmanību kādam īpašam datumam – 2006. gada 13. oktobrim, kas iekrita akurāt piektdienā. Datums tiešām zīmīgs, jo šo ciparu kopsumma veido

skaitli $13=2+0+0+6+1+3+1+0$. Par liktenīgo datumu daudz runāja, rakstīja un prognozēja visādas likstas, tomēr visā pasaulē šī diena pagāja mierīgi – ārkārtas notikumi vai katastrofas netika fiksētas.

Numerologi uzsver, ka 13 ir karmiskā parāda skaitlis. Ja cilvēka numeroloģiskajā kodā vai dzimšanas datos parādās skaitlis 13, tas nozīmē, ka iepriekšējā iemiesojuma laikā cilvēks nekvalitatīvi vai nepietiekami rezultatīvi strādājis. Viņš darijis tikai to, kas sagādā-

jis prieku, un koncentrējies uz savām interesēm. Tāpēc šajā dzīvē cilvēks spiests strādāt īpaši daudz un neatlaidīgi, lai kompensētu parādus. Turklāt viņam tiek uzlikti godīguma un disciplīnas pārbaudījumi.

Laimīgs un veiksmīgs

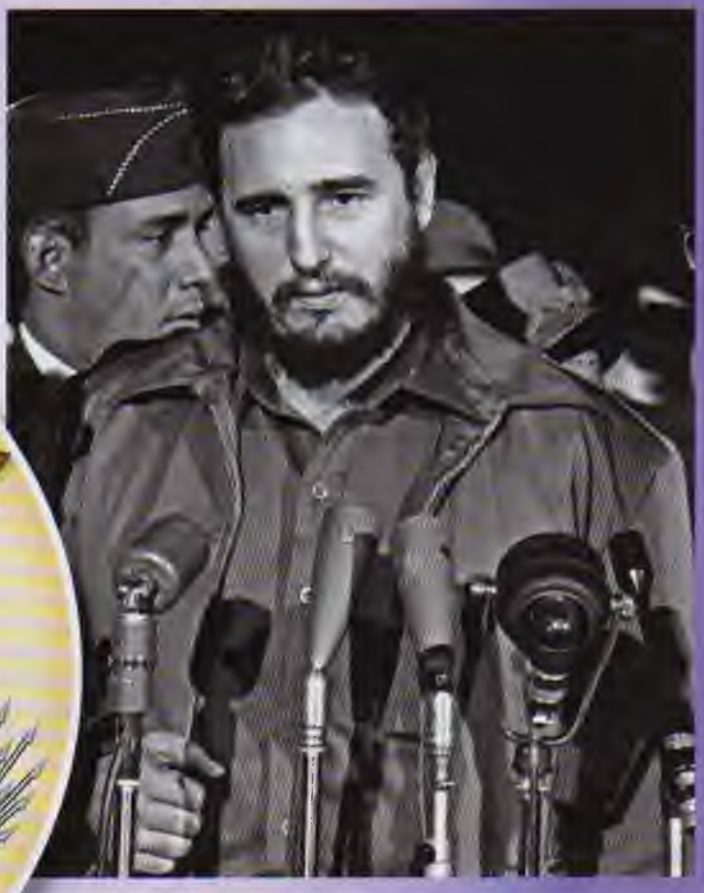
Analizējot skaitli 13, neviļus jāsecina, ka tā nozīme ir atkarīga no tā, kā mēs uz to paskatāmies. Ne velti daudzi mistiķi to uzskata par

Kā izrādās, "melnajā piektdienā" proti, 1926. gada 13. augustā, dzimis arī pasaulē pazīstamais revolucionārs un Kubas līderis Fidels Kastro. ▶

▼ Skaitlis 13 ir klātesošs arī Amerikas Savienoto Valstu simbolikā, jo tieši tik štatu bija, kad nodibināja ASV. Amerikas ģerbonī redzamais ērglis kreisās kājas nagos tur 13 bultas, labajā – olīvu zaru ar 13 lapām un 13 ogām.

varenuma un stiprības simbolu, jo trīspadsmitais grupā ir pats spēcīgākais un varenākais. Un piemēri nav tālu jāmeklē: Zevs un 12 Olimpa dievi, Jēzus Kristus un 12 mācekļi. Turklāt Odisejs bija vienīgais, kas no 13 ceļojuma biedru grupas vesels izspruka no Ciklopa alas. Nevar nepieminēt, ka Japānas budisma panteonā ir 13 Budas. Majjiem un actekiem skaitlis 13 bija svēts un veiksmīgs, to nesaistīja ar nāvi un iznīcību. Maiju kalendārā bija 13 mēneši, bet horoskopā - 13 zodiaki. Trīspadsmitā zīme bija Čūsknesis.

Ari mūsdienu vēsturē ir piemēri, kas apliecina, ka 13 var būt arī laimīgs skaitlis. Pazīstamais šahists Garijs Kasparovs nešaubās, ka viņam šis skaitlis nes veiksmi. 1985. gadā viņš pieveica Anatoliju Karpovu ar rezultātu 13:11 un kļuva par trīspadsmito pasaules čempionu šahā.

Skaitlis 13 ir klātesošs arī Amerikas Savienoto Valstu simbolikā, jo tieši tik štatu bija, kad nodibināja ASV. Amerikas ģerbonī redzamais ērglis kreisās kājas nagos tur 13 bultas, labajā – olīvu zaru ar 13 lapām un 13 ogām, virs galvas tam ir 13 zvaigznes. Devīze *E pluribus unum* (No daudziem viens) sastāv no 13 burtiem. Ari sarkano un balto

svītru summa karogā ir 13. Kad Amerika vēl nebija pievienojusi Vērmontas štatu kā četrpadsmito, bija pieņemts katru gadu 4. jūlijā 13 reizes šaut gaisā no lielgabaliem un uzsaukt 13 tostus. Tas bija skaitlis, kas simbolizēja valsts vienotību un neatkarību.

Tapat jāpiemin, ka jūdu tauta izveidojās no divpadsmit Izraēla ciltīm, bet bija arī 13. hazari, kuru pēcnācēji ir lielākā daļa ebreju. Jūdu mistiskā mācība Kabala vēsta par 13 debesu strūklakām, 13 žēlastības vārtiem un 13 balzama upēm, kuras sagaidīs svētlaimīgo paradīzē. Ari Francijas karalis Ludviks XIII uzskatīja skaitli 13 par laimīgu. Austrijas princesi Annu viņš apprecēja, kad viņai bija 13 gadi.

Varenības atslēgas

Mēdz teikt, ka visbezkausalīgākā lieta ir statistika, un tā parāda, ka sadzīvē skaitlis 13 nebūt nav tas bīstamākais – vidēji šajā datumā notiek tikpat nelaimes gadījumu, cik citās dienās. Daži pat ironizē, ka daudzi laudis ir nevēlams. Cilvēki piedēvē skaitlim 13 nelāgu slavu un dzīvo ar lozungu "Paši izdomājām, paši baidāmies!"

Ari izcilais matemātiķis Pitagors un viņa sekotāji neuzskatīja skaitli 13 par negatīvu un postošu. Tieši otrādi – par skaitli ar radošu potenciālu. Savukārt rozenkreicēri bija

pārliecināti, ka cilvēka ceļš pie Dieva ejams caur 13 iesvētībām.

Krievu filozofs Vladimirs Solovjovs reiz teica: "Esiet uzmanīgi ar skaitli 13! Tas slēpj sevi daudz negaidītu pārsteigumu!" Un šie pārsteigumi varot būt gan negatīvi, gan pozitīvi. Kīnieši, japāņi un korejieši šo skaitli uzskata par veiksmīgu un bieži vien šajā datumā rīko kāzas. Agrākajos laikos okulto skolu adepti bija pārliecināti: "Kas izprot skaitļa 13 īsto nozīmi, iegūst varenības un spēka atslēgas." Viņuprāt, skaitlis 13 tiecas veidot savu telpu un iegūt stabilitāti šajā haosa pasaulē. Tikai tad, kad cilvēks ignoirē šo skaitļa nozīmi un grib dzīvot pa vecam, viņš vairo haosu, kas ieviešas attiecībās ar līdzcilvēkiem. Un tādi cilvēki trīspadsmitajos datumos piedzīvo avārijas un nelaimes gadījumus, kas bridina par uzkrātajām negatīvajām enerģijām. Kam attiecībās ar skaitli 13 nav problēmu, var būt mierīgi. Tas nozīmē, ka viņi dzīvo pareizi.

Un vēl kāda sakritība. Trīspadsmitā kārts taro sistēmā nozīmē nāvi. Taro speciālisti gan iesaka šo nozīmi neuztvert burtiski. To drīzāk var interpretēt kā pārmaiņas dzīvē, šķiršanos, kāda procesa vai darba beigas. To var uztvert kā atteikšanos no vecajiem ideāliem un pāreju no viena dzīvesveida pie otra. Tas ir kā ražas laiks, kad jūsu iesētā sēkla ir nogatavojušies un laiks paņemt augļus. Jūs esat kaut ko iemācījušies, nu laiks pāriet nākamajā līmenī. Sākas jauns dzīves posms. ●

Dzimušas raganas

Daiga ieprecējās ģimenē, kur visas dzimtas sievietes dzīvoja ar pārliecību, ka ir raganas. Jaunā sieviete par to nesatraucās līdz brīdim, kad pašai piedzima meita.

Arni es satiku universitātes gaitēnos, abi studējām angļu filologos. Iesākumā mums bija čomiskas kursabiedru attiecības. Tiesa, patikt man viņš patika, taču ne tik ļoti, lai naktis nevarētu gulēt. Visvairāk mani piesaistīja viņa gudrība un erudīcija – ne velti otrajā kursā Arnis filoloģiju nomainīja pret jurisprudenci. Mēs varējām runāties stundām, gājām barot pīles vai uz kino. Mūsu sarunās daudz vietas tika atvēlēts viņa ģimenei, kas bija visai plaša. Arņa ģimenei Rīgā piederēja namipašums, kur zem viena jumta dzīvoja mājas cēlājs vectētiņš ar vecmāmiņu, mammas brālis ar ģimeni, Arņa mamma, trīs brāļi un māsa. Māja patiešām bija iespaidīga, un katram bija savs dzīvoklis. Beidzoties padomju laikiem, Arņa ģimene bija māju atguvusi. Par savu tēvu puisis runāja izvairīgi, zināju tikai to, ka pēc māsas piedzimšanas tēvs ģimeni atstājis un mamma bērnus no tēva sargājusi, nav ļāvusi tikties. Arnis bija vecākais dēls ģimenē, tāpēc no bērnības atcerējās tēva basketbolista cienīgo augumu, labo balsi un stiprās rokas. Arnis stāstīja, ka spīgtākās atmiņas par tēvu saistītas ar to, kā viņš mācījies braukt ar trīsriteni, pēc tam abi gājuši ēst saldējumu. Tagad tēvs dzīvojot Kurzemē, esot otrreiz precējies, un viņam esot diviņu puikas. Protams, Arnis savus pusbrāļus nav saticis. "Mammai tas sāpētu," viņš īsi argumentēja.

Raganu mitekļi

Reiz Arnis palūdza mani palīgā izvēlēties dāvanu māsas puikam gada jubilejā. Es nedaudz samulsu, jo zināju, ka Arnim ir tikai viena māsa, kurai vēl nav pat astonpads-

mit gadu. Vai ir vēl kāda? Izrādījās, ka nav vis. Arņa māsa bija palikusi stāvokli, mācoties tikai 9. klasē, un uz sešpadsmit gadu jubileju uzdāvinājusi sev mazuli. Ar bērna tēvu nekāds kontakts netiekot uzturēts, paskaidroja Arnis.

"Tas jums ģimenē kaut kāds lāsts?" es pa jokam pajautāju. Atbilde mani pārsteidza: "Mums lāstu nevar uzlikt, jo visas ģimenes sievietes ir raganas." Redzēju, ka Arnis to domā nopietni. Neko vairāk necentos noskaid-

rot, lai gan isti normāli man tas nešķita.

Tovasar laivu braucienā mēs ar Arni kluvām par pāri, un es tiku iecelta dievietes kārtā – Arnis mani burtiski nēsāja uz rokām. Satiekoties es vienmēr tiku pacelta, izšūpota, apbērtā ar skūpstiem. Vienīgais, kas man kaitināja, bija bezierunu paklausība – lai ko es teiktu, Arnis piekrita, it kā viņam pašam savas viedokļa nebūtu. Tikai vienā lietā viņš parādīja raksturu – piektdienu vakari un svētdienu rīti pienācās viņa ģimenei. "Man jāparu-

nājas ar mammu un māsu, viņš teica, raksturodams šo pasākumu. Pienāca diena, kad tiku iepazīstināta ar viņa ģimeni. Tas bija vairāk nekā biedējošs. Vispirms Arnis mani atrādīja vecmāmiņai, pensionētai klavier skolotājai, kura mani nomērija ar skatienu no galvas līdz kājām. Sēdēju pie galda, kas bija pārklāts ar izšūtu galdautu, skrubināju cepumus, kas laikam gan vairāk bija paredzēti kā butaforija – tik sakalutuši un cieti –, un dzēru šķīstošo kafiju. Arnis bija pilnīgi pārvērties – ar padevīgu skatienu klausījās vecmāmiņas teiktajām. Tieši tāpat izskatījās Arņa vectētiņš – padevīgs, dzīves nogurdināts vecuks. Šķīta, ka sieva izsūkusī visu viņa dzīvības sulu.

burkšķēja. Iztēlē uzbūru ainu, ka puikas kaut kur spaida skuķus, taču kļūdiņos – izrādījās, Arņa brāļi bija sacēlušies pret mājās valdošo matriarhātu. Vidējais, dabūjis stipendiju, studēja ārzemēs, bet jaunākais brālis pēc skolas gāja piestrādāt par krāvēju un atteicās vest ārā māsas suni un mazgāt viņas istabu. Jā, jā, Arņa māsa bija ģimenes princese, viņa ne reizi nebija izmazgājusi savu dzīvokli vai veļu, toties perfekti pārzināja grima mākslu un jaunākās modes tendences.

Kad pēc visai divainās tikšanās mēģināju Arnim teikt, ka tas nav īsti normāli, viņš apvainojās un metās māsu aizstāvēt, stāstīdams par viņas grūto likteni, mazo bērnu un, protams, raganu būšanu.

Iegadījās, ka kādā radu un draugu burzīnā satiku puisī, kurš acimredzami bija nolēmis piedzerties. Atklājās, ka viņa dēlam nesen bijusi gada jubileja, bet viņš pat pa gabalu nevarot puiku redzēt. Viņš jau ticis izdzīts no dzemdību nama ar vārdiem: "Pazūdi! Tu pat meitu nevari uztaisīt! Nekam neesi derīgs." Klausoties iereibušā puisīta stāstu, savā galvā saliku puzli, kas skaidri apliecināja, ka puisīta bērna māte pavisam noteikti ir Arņa māsa.

Tas kļuva neizturami – milēties tikai tāpēc, lai viņa ieņemtu bērnu. Ceturtajā reizē beidzot piedzima meita, un ar to mūsu seksuālā dzīve beidzās. Viņa bija dabūjusi, ko gribēja, proti, meitu – raganu dzimtas turpinātāju.

"Viņa taču kā apmāta gribēja palikt stāvokli. Es pat nenojautu, ka viņa ir nepilngadīga. Parasti jau tik jauni skuķi taisni baidās palikt stāvokli. Es vēlējos būt ar viņu kopā. Es viņu milēju, bet viņai vajadzēja tikai manu spermu."

Tēva stāsts

Pēc kāda laika apjautu, ka arī es esmu stāvokli. Mēs ar Arni sākām gatavoties kāzām. Es uzstāju, ka arī tēvs jāaicina, Arnis iebilda, ka tas sāpinās mammu. Tad es pati, Arnim neko nesakot, nolēmu aizbraukt pie viņa tēva. Simpātiskais vīrietis mani sagaidīja savā ģimenes mājā un novēlēja izturību. "Tā ģimene ir traka," viņš teica un izstāstīja stāstu, kas lika nepatīkām noskūrināties. "Viju (tā sauca Arņa mammu) satiku Dziesmu svētkos. Mēs abi dziedājām kori. Ātri vien apprecējāmies, bet pēc kāzu nakts viņa pateica, lai viņai netuvojos. Pēc pāris nedēļām izrādījās, ka viņa ir stāvokli. Biju iecietīgs un neuzmācos ar savām vēlmēm. Vija riebumā novērsās no manis, ja mēģināju pieskarties. Piedzi-

ma Arnis. Vija pa telefonu tikai noteica, ka viņa būtu gribēju meitiņu. Drīz pēc tam sieva pārvērtās lurtkānā kaķenē un pārvērtās. Pēc neliela laika atkal palika grūta un no jauna sāka mani ienīst. Tas kļuva neizturami – milēties tikai tāpēc, lai viņa ieņemtu bērnu. Ceturtajā reizē beidzot piedzima meita, un ar to mūsu seksuālā dzīve beidzās. Viņa bija dabūjusi, ko gribēja, proti, meitu – raganu dzimtas turpinātāju. Vai jūs zināt, ka tajā mājā visas sievietes uzskata, ka ir raganas?" Es piekritoši pamāju ar galvu un pastāstīju arī gadījumu ar Arņa māsu. "Protams! Ticiet man, viņa neliksies mierā, kamēr nepiedzemdēs meitu. Vijas mātei tas izdevās ar otro piegājienu. Vismaz par kādu nelaimīgu vīrieti mazāk. Dzemdējiet tikai puikas! Parādiet tām raganām viņu vietu!" uz atvadām novēlēja Arņa tēvs.

Pēc kāzām es izmantoju visu savu ietekmi un panācu, ka mēs nedzīvojam dzimtas mājā. Mani tracināja iespēja, ka Arņa mamma un māsa jebkurā laikā varēja parādīties mūsu dzīvokli, jo viņām bija rezerves atslēga.

Spīts un apņemšanās

Mūsu pirmdzimtais bija puika. Arņa dzimtas sievietes par to neizrādīja nekādu interesi. Pa to laiku arī Arņa mātai bija piedzimis otrs dēls, nevis kārotā meita. Dienā, kad man piedzima meitiņa, uz dzemdību namu atskreja gan māte, gan māsa, pat vecmāmiņa ratiņos tika atstumta. Tas izskatījās pēc sektantisma, šķīta, ka visas šīs sievietes ir gatavas apēst manu meitu. Pēc viņu apciemojuma es pirmo reizi iedomājos par visiem melnajiem un negatīvajiem spēkiem. Lai arī neticu mistikai, es palūdzu uz palātu atnākt mācītājam un noskaitīt aizlūgumu. Savu meitiņu nomazgāju un drēbītes, kas viņai bija mugurā apciemojuma brīdī, izmetu. Biju kļuvusi paranoiska un, cik vien iespējams, izvairījos no viesiem, taču, ja citādi nevarēja, apsēju meitai ap kājiņu sarkanu diegu, jo kaut kur biju lasījusi, ka tas pasargā. Pēc Arņa dzimtas sievietes apciemojuma izslaucīju un izmazgāju istabu un atāvu valā visus logus.

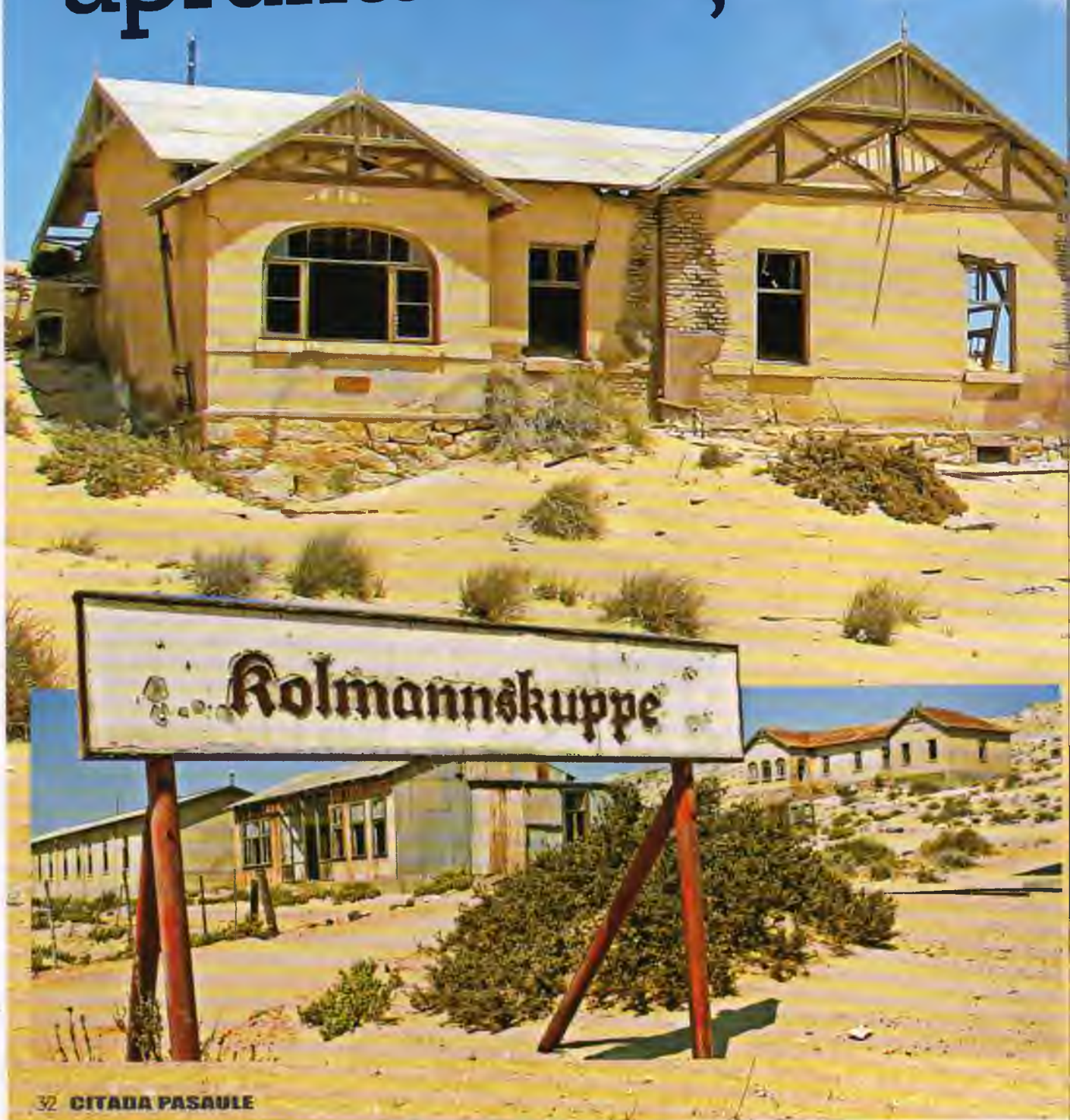
Arņa radnieču apciemojumi bija vairāk nekā baisi. Vīrs nesaprata manu šausmināšanos, pat apvainojās. Bet tad man paveicās – kādā gadījumā sakarā Arņa māsa beidzot tika pie kārotās meitas, un ceļš uz mūsu mājām tika aizmirsts. Līdz ar meitas ierašanos abi Arņa māsas dēliņi tika atstāti novārtā. Viņu vienīgais trūkums bija tas, ka viņi nav meitenes. Kādā nedēļas nogalē paņēmām puikas pie sevis, un tā viņi pie mums arī palika, jo viņu mamma pat nepainterēsējās, kā zēniem klājas. Žēl arī mazās meitenītes, kas tiek audzinātas ar domu, ka ir ragana un viņas pienākums ir dzemdēt meitas. Diemžēl es neesmu tik stipra, lai cīnītos ar slimiem cilvēkiem. Man vissvarīgākā ir mana ģimene. ●

Brāļi kalpu vietā

Stāvu augstāk dzīvoja Arņa mamma, kas mūs sagaidīja ar mazdēlu uz rokām, kamēr puikas mamma sēdēja pie datora un internetā veikalā pasūtīja kurpes. Kafijas vietā bija tēja, bet cepumus aizstāja desmaizes. Un atkal Arnis pārvērtās par bezierunu šuneli. Māsa viņam pārmeta, ka viņš neesot atnesis no veikala pienu un izvedis pastaigāties suni.

Kad apvaicājos, kur ir Arņa brāļi, māte ar māsu saīga. "Kaut kur jau vazājas," māsa no-

Kolmanskopa: zem smiltīm apraktā karaļvalsts

Dimanti kā mazas, spožas zvaigznes vizuļo mēnesgaismā Namiba tuksneša siltajās smiltīs. Nometoties uz ceļiem un ar plaukstām pieskaroties zemei, spožie dārgakmeņi ieduras ādā. Bet tas ir patīkami, nevis sāpīgi. Sajūtas varētu būt tādas pašas, kā iegūstot lielo laimestu loterijā. Nē, pat vēl labākas – tu tuksneša vidū pilnmēness gaismā peldies dimantos un sapņo par greznu māju, laimīgu ģimenes dzīvi un nodrošinātām vecumdienām. Tik vilinoša izskatījās Kolmansropa dimantu ieguves pirmajās dienās. Bet šīs pasakai līdzīgās dienas jau sen pagājušas, atstājot vien smilšu ieskautas drupas un karstā tuksneša vēja plosītus namus.

▼ *Ilze Pole*

Kaut kas neaprakstāmi valdzinošs ir spoku pilsētu pamestajās mājās. Tū staigā pa pagātnē iemītām takām un izbaudi klusuma biedējošo šarmu, un kādā brīdī iztēlojies, kā reiz aizmirstajā namā kūšāja dzīvība, ģimene vakariņoja virtuvē pie galda, bērni spēlēja paslēpes, vecāki sarunājās. Enerģija, kas gadiem krājusies pilsētas ēkās, nekur nepazūd. Iespējams, tāpēc tās sauc par spoku pilsētām, jo cilvēki tur joprojām sajūt pagātnes klātbūtni.

Arī Āfrikas valsts Namibijas dienvidos esošā pilsēta Kolmansropa nevar sūdzēties par mistēriju trūkumu. Līdzīgi kā citām rakstuvju pilsētām, tās greznais mūžs nebija garš. Kolmansropa bija tipiska rietumnieku laimes meklētāju pilsēta: Iztukšota līdz pēdējam un tad pamesta. Tagad pilsēta kā salds medus pods piesaista tūristus un aizrautīgus fotogrāfus, kas vēlas iemūžināt zem smiltīm zudušo karaļvalsti. Taču pilsētas ziedu lai-

kos pārtikuši ļaudis te apmeklēja teātri, spēlēja bōulingu, peldējās baseinā un gāja uz deju vakariem. Neticami, ka pilsētā, kas atrodas tuksneša vidū, bija tik attīstīta sabiedriskā dzīve. Un visa sākums bija viens mazs dimantiņš, kas tika atrasts tālajā 1908. gadā.

Vācu karaļvalsts Āfrikā

Kolmansropa atrodas pasaules vecākajā tuksnesī Namibā desmit kilometru attālumā no ostas pilsētas Līdericas. Apvidus savu nosaukumu ieguva par godu kādam transportlīdzekļa vadītājam Džonijam Kolmanam, kurš savu braucamo pameta nogāzē mirkli, kad sākās smilšu vētra. Īsu brīdi apgabalu sauca par Kolmansa kalniem, bet vēlāk nosaukums tika pārveidots un vietu sāka saukt par Kolmanskopu, kas tulkojumā nozīmētu – Kolmansa galva.

Tomēr pilsēta neradās līdz ar nosauktmā rašanos. Ta piedzima 1908. gadā. Dzelzceļa

Īsta idille valdīja no ār pasaules it kā izolētājā dimantu pilsētā. Kas gan varēja noiet greizi?

strādnieks Zaharijs Levala, strādājot šajā apgabalā, atrada mirdzošu akmeni, kuru uzreiz steigās atrādit savam priekšniekam – vācu dzelzceļa inspektoram Augustam Stočam. Parliecināts, ka padotais atradis dimantu, Stočs bija gatavs mest citus darbus pie malas un noņoties vienīgi spožo dārgakmeņu meklējumiem. Ziņas par dimantu ieguves vietu izplatījās zibens ātrumā, un daudzi vācu kalnrači steigšus ieradās Kolmansropa, lai apmestos tur uz dzīvi. Pēcāk Vācijas valdība

šajā apgabalā noteica aizlieguma zonu, kur nepiederošiem neatļāva spert kāju. Notikumu turpmākā attīstība neko daudz neatšķiras no citām raktuvju pilsētām – Kolmanskopā jau tika uzcelta ar domu, lai nākotnē, kad dimanta krājumi būs izsmelti, to varētu pamest. Visa Kolmanskopas ēku arhitektūra bija veidota tradicionālā vācu stilā. 1909. gadā tika radīts Centrālais dimantu tirgus, kas jauntapušajiem bagātniekiem ļāva savu dzīvi padarīt vēl greznāku.

Ekskluzīvā tuksneša oāze

Pilsēta attīstījās strauji, kļūstot par rosīgu dienvidu centru un dāsnu patvērumu vācu dimanta meklētājiem skarajā Namība tuksnesī. Tika uzbūvētas lielas un elegantas mājas, sporta un deju zāles, elektrostacija, teātris, skola, kazino, boulinga zāle, mēbeļu rūpnīca. Ikvienam pilsētas iedzīvotājam bija pieejams pilsētas peldbaseins un rotaļu laukums. Pie miesnieka vienmēr varēja iegādāties svaigu gaļu, bet no maiznīcas virmoja tikko ceptas maizes smarža. Kolmanskopā bija viena no pirmajām pilsētām dienvidu puslodē, kur slimnīcā bija rentgena aparāts. Vācu karaļvalsts varēja lepoties arī ar pirmo tramvaja sistēmu Āfrikā, kas Kolmanskopu savienoja ar Lidericu. Dimantu rācējiem dzīve sausajā tuksneša pilsētā bija pasakaina – ik dienu uz katru māju piegādāja ledu un dzeramo ūdeni, zem katras mājas bija speciāli izveidotas vēsākas telpas, kur glabāt pārtiku. No ārpa-

Bet tieši baisi spoku stāsti šovam bija vajadzīgi, un raidījuma veidotājiem nenācās vilties redzētajā. Ar filmēšanas kamerām viņi fiksēja spoku čukstus, redzēja dīvainas ēnas, dzirdēja soļus, kas radīja milzīgu izbīli.

saules it kā izolētajā dimantu pilsētā valdīja īsta idille. Kas gan varēja noiet greizi?

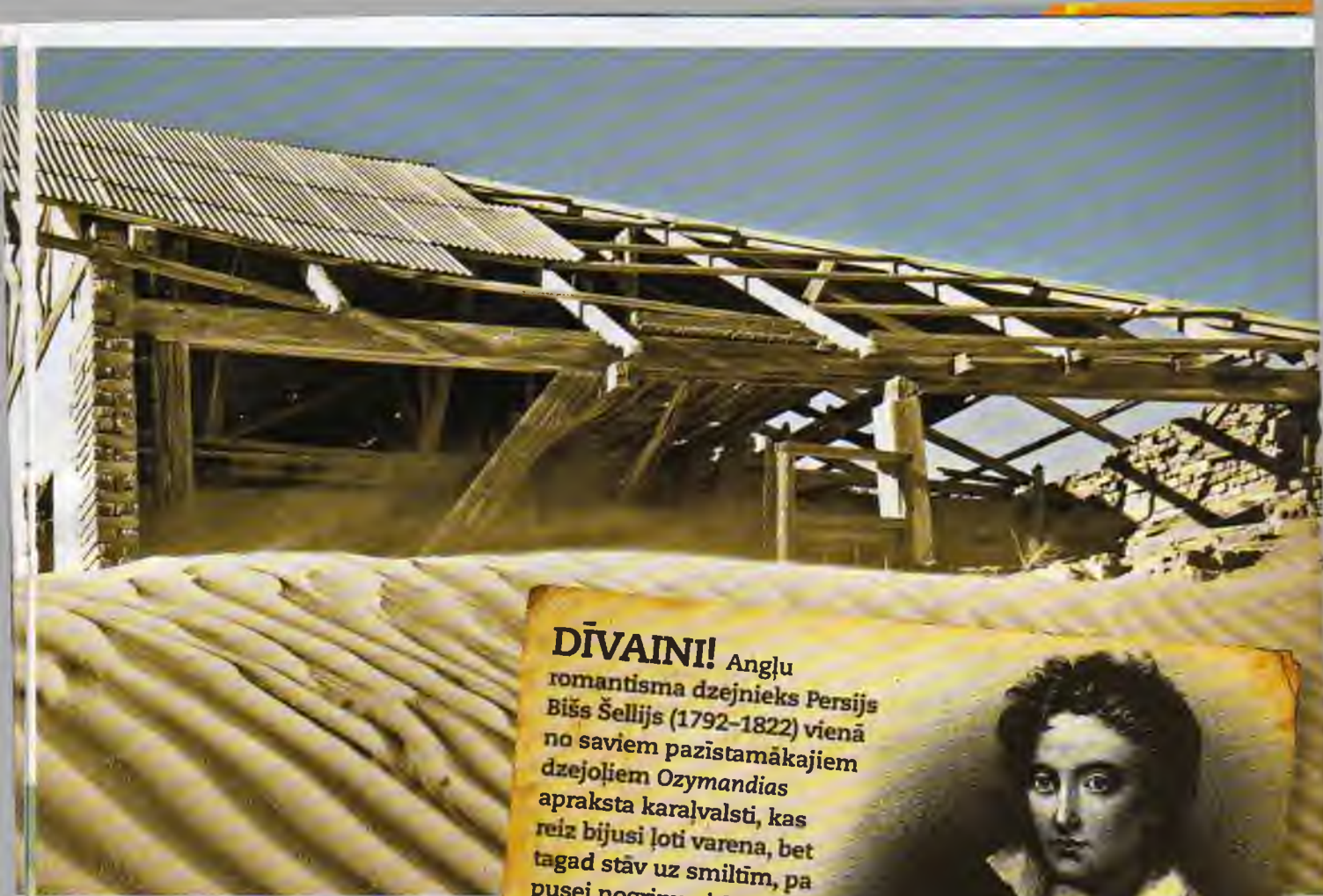
Kolmanskopā savas attīstības augstāko punktu sasniedza 1920. gadā. Tajā laikā tur

dzīvoja aptuveni 340 vāciešu – 300 pieaugušo un 40 bērnu – un 800 ovambo etniskās grupas līgumdarbinieku. Kolmanskopā kūsāja vācu kultūras dzīve, piedāvājot izklaides un atpūtas iespējas pārtikušajiem kolonizatoriem. Pirms Pirmā pasaules kara Kolmanskopā tika atrasti vairāk nekā 1000 kilogramu dimantu. Tomēr krāšņā pasaka strauji tuvojās beigām. Pēc Pirmā pasaules kara strauji kritās dimantu cenas, un 1926. gadā pilsēta piedzīvoja ekonomisko sabrukumu. Cilvēki sāka pamest Kolmanskopu, dodoties laimes meklējumos uz citu Namībijas dimantu bedri – Oranģemundu valsts dienvidrietumos. Lidz 1956. gadam pilsēta bija atstāta pilnībā, un turienes greznos vācu namus lēnām aprija tuksneša smiltis. Cetrdesmit gadu laikā karaļvalsts piedzima, uzplauka, dzīvoja un nomira. Kolmanskopā kļuva par spoku pilsētu, kas aprakta zem smiltīm un ieslodzīta laikā.

Miesnieka mājas spoki

Kolmanskopā bija atstāta likteņa varā, jo tā neprata neko citu, kā vien valdzināt ar spožajiem dimantiem, nu, gluži kā izlūtināta meitene, kura agrāk varējusi lepoties ar izsmalcinātu un pārtikušu dzīvi. Karaļvalsts grima tuksnesī. Ēkas piepildījās ar smiltīm,

Kolmanskopa populārajā kultūrā

✦ Kolmanskopā tika filmēts Dienvidāfrikas seriāls *The Mantis Project* (Dievlūdzēja projekts, 1985).

✦ Pilsēta redzama arī 1993. gada šausmu filmā *Dust Devil* (Putekļu velns), kur galveno lomu atveido amerikāņu aktieris Roberts Džons Berks.

✦ 2000. gada filmas *The King is Alive* (Karalis ir dzīvs) darbība norisinās Kolmanskopā.

✦ Pilsēta parādījās BBC seriāla *Wonders of the Universe* (Pasaules brīnumi) pirmajā epizodē.

✦ Tims Valkers Kolmanskopā fotografēja slaveno modeli Agnesi Deinu žurnāla *Vogue UK* 2011. gada maija numuram.

DĪVAINI! Angļu romantisma dzejnieks Persijs Bišs Šellijs (1792–1822) vienā no saviem pazīstamākajiem dzejoliem *Ozymandias* apraksta karaļvalsti, kas reiz bijusi ļoti varena, bet tagad stāv uz smiltīm, pa pusei nogrimusi. Varbūt angļu dzejnieks nosapņojis Kolmanskopas rašanos un tās skumjās beigas? Kas zina? Starp citu, Persijs Bišs Šellijs bija precējies ar Frankenšteina tēla radītāju Mēriju Šelliju.

un nebija neviena, kas tās iztīrītu. Pilsētas nami varētu būt īsta bērnu paradīze – milzīgas smilšu kastes.

Patlaban spoku pilsētas drupās maz kas liecina par tās kādreizējo slavu. Tomēr 1980. gadā dimantu ieguves uzņēmums *De Beers* atjaunoja vairākas ēkas, tostarp teātri un bijušā raktuves vadītāja māju, un izveidoja arī interesantu muzeju, lai piesaistītu tūristus. Ta kā pilsēta atrodas aizliegtajā zonā, nepieciešama atļauja, lai to apmeklētu. Bet, kad esi ticis pie šā aizliegtā augļa, Kolmanskopa izrādās visā savā krāšņumā, cik nu no tā vēl ir palicis... Pilsētas viesi staigā pa smilšu klātajām ielām un klusībā cer, ka varbūt kāds dimantiņš būs palicis nepamanīts... Bet iespējams, ka Kolmanskopa nemaz nav tik tukša, kā pirmajā mirklī šķiet. Stāsta, ka pamestās pilsētas namos ik pa laikam parādotos agrāko laimes meklētāju rēgi.

Dimantu racēju dzīve nav viegla. Par to var pārliecināties, kaut vai noskatoties filmu *Blood Diamond* (Asinainais dimants) ar Leo-

nardo di Kaprio galvenajā lomā. Bet Kolmanskopa bija izņēmums. Kāpēc gan vietā, kur cilvēki kādreiz bijuši laimīgi, tik daudzas dvēseles palikušas, lai spokotos? Atbildi uz šo jautājumu devās meklēt arī TV šovs *Destination Truth* (Galamērka patiesības).

Tūristi apmeklēja spoku pilsētu tikai dienas laikā, un kāds tuvējās ostas pilsētas iedzīvotājs bridināja šova *Destination Truth* zvaigzni Džošu Geitu, ka nevienam nevajadzētu apmeklēt Kolmanskopu pēc tumsas iestāšanās, jo nakti spoki pārvietojoties pa smilšu piepildītajām ēkām. Bet tieši baisi spoku stāsti šovam bija vajadzīgi, un raidījuma veidotājiem nenācās vilties. Ar filmēšanas kamerām viņi fiksēja spoku čukstus, redzēja divainas ēnas, dzirdēja soļus, kas radīja milzīgu izbili. Tuvējās apkārtnes iedzīvotāji baumo, ka visvairāk spoku var sastapt miesnieka mājā. Vai tās varētu būt nogalināto dzīvnieku dvēseles? Mēs varam tikai minēt, kas slēpjas zem tuksneša smiltīm. ●

Kur grauzējiem un knišļiem nav vietas

Dabā visam jābūt līdzsvarā, tomēr ir radībiņas, ar kurām mums grūti sadzīvot. Kā iznīdēt no mājokļa prusakus, blusas, skudras un, mežā ejot, nesatikt čūsku?

▼ *Evija Poznaka*

Konsultē ezoterikas speciāliste
KRISTĪNE DUNSKA

Lai ērces nekož!

Ja gadās iet mežā, bet bail, ka ērce pieķersies vajag zobos sakost dažas mazo eglīšu galotnītes. Tad ērces turēsies pa gabalu.

Rituāls ar slotu

Kaitniekus un knišļus var aizdzīt, ja ar vecu slotu izslauka māju, pagalmu un tad šo slotu, velkot pa zemi tā, lai aiz tās paliktu sliede, aizvelk attālāk prom no mājām un tur atstāj. Mājās jāatgriežas, neatskatoties atpakaļ. Šis rituāls jāveic pēc saulrieta un vecā mēnesī.

Vārdi čūsku atbaidīšanai

Kad iet mežā, nedrīkst čūsku tās vārdā saukt, tad tā var iekost. Ja negrib mežā čūskas satikt, pa ceļam jāskaita šādi vārdi: "Ko satikšu, to pāršu!" vai arī "Kas priekšā, tas pušu. Kas aiz muguras, to neredz." Čūsku vārdus parasti skaita deviņas reizes.

Pat mežā čūskas nemana!

Pirmo reizi pavasarī mežā ejot, aiz jostas jāaizliek pirmā ieraudzītā kociņa zars, tad čūskas mežā nemanīs visu vasaru. Ļoti labi, ja šajā kociņā var iegriezt deviņus krustus un ņemt līdzi ikreiz, kad iet mežā.

Ar pērkona lietu

Blusas no istabas bēgs prom neatskatīdamās un atpakaļ nenāks, ja ar pērkona lietus ūdeni apslacīs telpas un jo sevišķi gultas. Blusām netiek arī kalmes un maura sūrenes – tās var saplūkt un likt vāzēs istabā.

Piemērotākais laiks

Visātrāk un efektīvāk kukaiņus var iznīdēt, ja to dara vecā mēnesī un ceturtdienā.

Gurķis un papārdes pret blaktīm

No blaktīm var tikt vaļā, ja mājās ienes sagrieztas papārdes. Ja esat apzinājuši vietas, kur blaktis dzīvo, šīs vietas var apsmērēt ar skābu gurķi, kas uz pusēm pārgriezts. Pēc tam gurķi aizmet prom.

Labie kukaiņi

Ne visi kukaiņi no mājas jābiedē prom, jo daži nes labas vēstis. Skudras, kas apmetušās pie mājas sliekšņa, nozīmē, ka nāks nauda. Ja istabā ielido bite, veiksmē būs tam, kurš to pirmais ieraudzīs. Bīti nedrīkst nosist – tas uz nelaimi. Bizbizmāriņi ieraudzīt nozīmē jaunas labas ziņas sagaidīt.

Skudrām istabā nav vietas!

Ja skudras nāk mājā iekšā, uz skudru takas jānoliek cits beigts kukainis. Tas skudras aizbiedēs prom.

Ievācoties jaunā mājvietā

Pārceļoties uz dzīvi jaunā vietā, pārkāpjot mājas sliekšnim, jāpasaka šādi vārdi: "Tagad es še dzīvošu un valdīšu, bet jūs visi, kas šeit esat, triju brīžu laukā!"

Mazais pirkstiņš zemūdens valdniekam

Visiracionālākā vaļasprieka piekopēji makšķernieki patiešām saskaras ar citādu pasauli.

▼ *Egils Īirnis*

Makšķerēšana ir citām iracionālajām nodarbēm atšķiras ar lielāku noslēpumainību. Visas pārējās mācības sola atbildes uz to uzdotajiem lielajiem jautājumiem ja ne pēc mācības apguves, tad pēc personības pārtašanās vai viņā saulē jau nu noteikti, bet makšķerēšanā tu vari būt nezin cik pieredzējis un skolots, tik un tā nekad skaidri neuzzināsi, kāpēc tavu pludīgu neviens neraustīja vai tavu vizuli neņēma un kāpēc citiem ķeras labāk nekā tev. Turklāt, ja par viņpasaules esamību vēl zinātnieki strīdas, tad zemūdens dzīles pavisam noteikti ir citāda pasaule, kurā cilvēkam iejusties nav lemts nekad vai vismaz līdz tam brīdim, kad nomainīt plaušas pret žaunām būs tikpat viegli kā tagad nomainīt dzimumu.

Protams, kā jau tas pie principiāli neizskaidrojamām lietām vērojams, arī makšķerēšanā netrūkst tādu sludinātāju, kuri ņemas apgalvot, ka zina, kas un kā zem ūdens notiek. Nu jau vairāk nekā 15 gadus intervējot makšķerniekus un savulaik vadot konkursu *Dienas zivs*, man nācies uz klausīt arī tādus vīrus un sievas, kas par copes niansēm stāsta tā, it kā paši/-as būtu gulējuši dziļas upes dibenā blakus savai ēsmai un redzējuši, kā vimba to, lūk, šajā gultnes bedrītē labi ņem, bet pārdesmit centimetru tālākajā gropītē neņem nemaz, lai gan viņu vilkto vimbu garums bija lielāks nekā šie pārdesmit centimetri. Pārlicinātāko ezoteriķu un gaismas tuneļa redzētāju stāsti ir nieks samērā ar šiem zemūdens reģiem, jo pietiek tikai tādām uzdot jebkādu jautājumu par makšķerēšanu, kad izrādās, viņš zina visu, kas zem ūdens ir noticis arī manas makšķeres galā, lai gan pats tajā upē

Pazīstamu makšķernieku ticējumi un rituāli

RITA VERZA,

viena no labākajām Latvijas sporta makšķerniecēm

✦ Copes dienā pirms copes nevienam neko nedot rokā – ne āķišus, ja kāds lūdz, ne tārpu bundžiņu – jo tā tu atdod veiksmi.

✦ Jāuzspļauj uz pirmās ēsmas un pirmās noķertās zivtiņas, pirms to ieliek zivju tīkliņā.

✦ Ja, uz copi braucot, redz stīrnas barojamies vai kādu citu meža dzīvnieku, tad cope būs. Ja dzīvnieki ir kūtri, arī zivis būs kūtras.

✦ Ziemā slikta zīme ir sarma kokos, tad copes nebūs.

✦ Bada vējiem un līdzīgām zīmēm neticu – zivis ķeras tad, kad tu makšķerē. Copes veiksmē tomēr ir diezgan racionāla lieta, tur nekāda maģija un mistika nepalīdz.

✦ Ticējums, ka uz copi nevajag ņemt līdzī sievieti, ir viens no visglēbākajiem vīriešu apgalvojumiem. Vīrietim nepatīk zaudēt sievietei. Sieviete makšķerēšanai pieiet vairāk ar sesto prātu, tāpēc sievietēm ķeras labāk.

INTARS REŠETINS,

Daiļes teātra aktieris un kaislīgs makšķernieks jau piecus gadus

✦ Mans galvenais rituāls ir mana sarkanā copes veste, bez tās es nekur nebraucu.

✦ Galvenais ticējums: kad esi laivā, pirms makšķeres iemešanas noteikti ūdenī jāiemērc sačoks – zivju uztveramais tīkliņš. Tam jābūt slacītam ar tās ūdenstilpes ūdeni, kurā makšķerēsi.

✦ Zivis ķeras tajā brīdī, kad mana sieva man piezvana pa mobilo telefonu.

✦ Mana lielākā copes mikla: kad divi makšķernieki vienā laivā strādā ar vieniem un tiem pašiem vīzuļiem, kāpēc vienam ķeras, bet otram ne?

MĀRIS OLTE,

zivju advokāts, copes un ceļošanas eksperts

✦ Ja no rīta, dodoties uz copi, pirmo ieraugu dūsmīgo kaimiņieni, tad zinu, ka būs jāpiepūlas stipri vairāk.

✦ Mani rituāli? Parasti nomazgājos ar jaunavas asinīm (*smejas*). Tāpēc jau dzīvoju laukos, lai šo darbu varētu darīt klusībā.

✦ Labi ķeras tad, ja sieva piezvana un kaut ko labu pasaka.

✦ Kāpēc vieniem ķeras labāk nekā citiem? Tas atkarīgs no iekšējās attieksmes pret dzīvi. Visam jāpieiet viegli, tad veikties. Ir jābūt nevis lielīgam, bet pašpietiekamam un jāatceras, ka makšķerēšana ir sarunāšanās ar dabu, un te brīnīšķīgā sajūta, ko dod atrašanās dabā, ir svarīgāka par noķerto zivju kilogramiem. Zinu makšķerniekus, kuri noķerušī desmitnieces un divpadsmitnieces līdakas, bet tik un tā nav apmierināti, jo viņi domā tikai par kilogramiem.

INĀRA KOHA,

viena no pazīstamākajām Latvijas makšķerniecēm

✦ Ja zivs pieķeras pirmajā metienā, tajā dienā copes vairs nebūs.

✦ Pirmā zivs vienmēr jāpatur (ja vien nav zem mēra), citādi copes vairs nebūs.

✦ Ja man ziņo, ka kādā vietā šodien ķeras, tad ir skaidrs, ka rīt, kad es varu tikt uz turieni, tur neķersies.

✦ Tiklīdz tu novērs uzmanību no makšķeres un sāc darīt kaut ko citu, piemēram, ēst līdzpaņemtās sviestmaizes, pieķeras kaut kas liels un noraujas, respektīvi, nedrīkst skatīties uz iemestu makšķeri, tad būs cope.

✦ Vai uz copi drīkst ņemt līdzī kādu zivju ēdienu? Tā kā es gaļu neēdu, zivis ņemu.

Latviešu makšķerņieku īpašie ticējumi

Ja uz ezeriem redzami pirmie blītkotāji, drīz būs ledus.

Kūlu dedzina tādēļ, lai blītkotāji zinātu, kad ir laiks nākt malā.

Ja no rīta gultā sievas vietā sev blakus satausti makšķerkātu, šodien labi ķersies.

Ja, braucot uz copi, ceļu pārscrien melns kaķis, nedrīkst ilgi gaidīt, lai kāds cits pārbrauc pirmais, jo tad var nokavēt īsto copes brīdi.

Ūdeņos, kuros zivju nav, tas ir ļoti grūti noķert.

Sievu ņemt līdzī uz makšķerēšanu ir tas pats, kas zivis ņemt līdzī gultā.

Ja tava sieva vai dzīves draudzene netīra tavas noķertās zivis, viņa tevi nemil.

Ja tiktu zinātniski pierādīts, ka sievietēm ķeras labāk nekā vīriešiem, īsti makšķerņieki mainītu dzimumu.

Sliktam makšķerņiekam pat paša kāts traucē.

Nenoķertās zivis aug līdz pat makšķerņieka nāvei.

vai ezerā varbūt vispār nekad nav makšķerējis un noteikti ne tajā reizē, kad man tur neķerās. Ta kā šo zemūdens reģu apgalvojumu patiesumu pārbaudīt nav nekādu iespēju, atliek vien samierināties ar faktu, ka tāds žanrs kā makšķerņieku stāsti pastāvēs līdz pasaules galam un varbūt arī pēc tam, jo kur teikts, ka viņā saulē nav ūdeņu? Un, ja arī nav, tad atmiņām par nenokertajām zivīm gan tur jābūt, jo tu vari aizmirst, kad esi dzimis, kā tevi sauc un cik sievu tev bijis, bet to, kā gandrīz pie laivas pievilkta zviņainā skaistule pamāja ar asti un ienira atpakaļ savā pasaulē, aizmirst nav iespējams nekad.

Zivis nav galvenais

Dažs labs varbūt teiks: kas gan makšķerēšanā iracionāls? Iegādājies tikai rikus, uzspraud ēsmu āķa galā, met un velc, ja vien pirms tam esi noskaidrojis, vai zivis tajā ūdenstilpē, kurā esi nolēmis makšķerēt, vispār ir, jo viens no ticamākajiem makšķerņieku ticējumiem vēsta, ka ir ļoti grūti noķert zivis tur, kur to nav (paši zvērinātākie copmaņi šim ticējumam gan īsti neļaujas teikdami, ka neesot tādu ūdeņu, kuros zivju nav, ir tikai makšķerņieki, kam pietrūkst pacietības gaidīt pietiekami ilgi). Paraugoties uz lietām vēsu prātu, tomēr jāpaliek pie apgalvojuma, ka makšķerēšana ir caur un cauri iracionāls pasākums, par kuru iracionāla laikā ir tikai laika tērēšana tādām nodarbēm kā kalnos kāpšana, jo pēc tam taču jākāpj arī lejā, un bagātības vairošana, jo kapā, kā zināms, neko līdzī paņemt nevar.

Pirmkārt, iracionāli ir makšķerēšanas mērķi vai vismaz tas, ko paši makšķerņieki uzdod par šiem mērķiem. Ja mērķis ir iegūt zivis, tad makšķerēšana ir sarežģītākais un dārgākais veids, kā pie tām tikt. Ci-

tādi jau makšķerēšanas noteikumos nebūtu tik daudz aizliegumu paņēmienu, kas makšķerēšanas jēdzienam atbilst tikpat, cik medicīnām atbilstu ierašanās ar bisi lopu kūti, kur zvērs nevar ne aizbēgt, ne noslēpties. Ja šos aizliegumus ievēro, proti, neķer zivis aizliegtā laikā, aizliegtās vietās un ar aizliegtiem rīkiem, tad makšķerņiekam parasti iznāk izjust vienu no makšķerēšanas fundamentālākajām aksiomām: vietā, kur tu šodien makšķerē, ķerās vakar un ķersies rīt. Tapēc lielam lielais vairums makšķerņieku nespēj racionāli paskaidrot savu aizraušanos pat ģimenes locekļiem, jo zivis viņi mājās nenes.

Kas attiecas uz makšķerēšanas dārdzību, te bilde ir pavisam skaidra: zivis daudz letāk var iegūt tīrgū, nevis makšķerējot. Rakstīt par makšķerēšanas izmaksām ir diezgan grūti, jo rakstītājam vai intervētājam visu laiku jāuzmanās, vai viņš nepārkāpj privātās dzīves neaizskaramības principu, un uzmanīgākie makšķerņieki žurnālistam arī nestāsta, cik viņiem šīs copes prieks izmaksā, taču lielbnieki parasti nenoturās, tikai piebilstot, lai konkrētus izmaksu ciparus neraksta, jo, ja viņa sieva tos uzzinātu, satīcīgai kopdzīvei būtu krusts pāri. Vidējam makšķerņiekam viens piecu dienu brauciens, teiksim, uz Ālandu salām pēc lidakām maksā apmēram 200 latu, tāpat, ja zina, ka tur tagad atļauts paturēt tikai vienu lidaku dienā, turklāt vietās, kur šajās salās makšķerēšana atļauta, ir tā izcopēts, ka daudz vairāk par vienu lidaku viņš savās copes brauciena četrās vai piecās dienās droši vien nenokers, nav grūti izrēķināt, cik šī lidaka viņam maksā. Katrā ziņā, ja Rīgas Centrāltirgū kāds cilvēks par vienu lidaku piedāvātu divsimt latu, pārdevējs viņam droši vien to nepārdotu, nodomādams, ka tas cilvēks laikam zina, ka šai lidakai vēderā ir zelta gredzens ar brīlījantu. Šis ir izmaksas, ko atļaujas vidējais makšķerņieks, bet sporta

Latviešu taulas licējumi par makšķerēšanu

- ✦ Ja makšķerniekam novēl veiksmīgu copi vai arī dod dievpalīgu, tad tam neveicas ar makšķerēšanu. Makšķerniekam drīkst novēlēt tikai "Ne asakas!".
- ✦ Nevar iet makšķerēt Lielajā piektdienā, Pirmajās Lieldienās, Vasarsvētkos un Debesbraukšanas dienā, jo tad visu gadu neķersies un trūks auklas un pavadiņas.
- ✦ Labāk Bībelei lapu izplēst nekā laivā apgāzt šņabja glāzīti.
- ✦ Makšķerēt jāiet ceturtdienās un otrdienās, tad zivis labāk ķeroties.
- ✦ Neķeras tad, ja ir divas saules debesīs (dienas laikā redzams arī mēness).
- ✦ Ja grib labu copi, tad copes rītā kājās jāvelk iepriekšējā dienā valkātas zeķes, izgrieztas uz otru pusi.
- ✦ Pirms copes nedrīkst skūties, tad zivis slikti ķeras.
- ✦ Ejot uz copi, nedrīkst ņemt līdzi zivis, tad neķersies.
- ✦ Ja, ejot uz copi, kaut kas aizmirsies, kaut vai ēsma, nedrīkst griezties atpakaļ, tad neķersies.
- ✦ Ja, ejot makšķerēt, pirmā pretī nāk sieviete, tad makšķerēšana nesekmēsies.
- ✦ Uz makšķerēšanu ejot, līdzi jāņem suns, tad veikties.
- ✦ Ja grib, lai zivis labi ķeras, tad pirms makšķeres iemešanas trīs reizes jāuzsplauj uz ēsmas.
- ✦ Ja makšķerējot pirmā zivs atkrīt atpakaļ, tajā reizē zivis vairs neķersies.
- ✦ Ja sieviete makšķerējusi, tad vīrietim ar to pašu makšķeri vairs neķeras.
- ✦ Makšķerniekam, kas grib labu lomu, upē iebrīdušam, vispirms ir jāpiemīž bikses.
- ✦ Nedrīkst nevienam teikt, ka ies makšķerēt. Ja pasaka, tad laba loma nebūs.
- ✦ Ja makšķeri ieliek skudru pūznī, tad labi ķersies.
- ✦ Sliekai pirms likšanas uz āķa trīs reizes jāuzsplauj, tad labāk ķersies.
- ✦ Pirms pirmās zivs noķeršanas nedrīkst salikt uzveramo tīkliņu, savādāk neķersies.
- ✦ Ja grib lielu lomu, tad makšķerniekam pirmā zivs jāapēd svaiga.
- ✦ Ja pārkāpj makšķerkātam, tad zivis labi neķeras.
- ✦ Visgaršīgākā zivs ir tā, kas galdā.

makšķerēšanā izmaksu ciparu augšējā robeža faktiski neeksistē, dedzīgākie ir gatavi likt uz āķa pat melnos ikrus, lai ķertu zivis, kuru vērtība ir mazāka nekā viena ikrīņa cena. Šāda apsēstība ne vienmēr ir raksturīga pat radikālāko reliģisko mācību aktivistiem.

Arī mērķis baudīt dabu, kuru deklarē lielākā daļa makšķernieku, ir stipri apšaubāms. Lieta tāda, ka pat tajās dienās, kad zivis neķeras, tās pieķeras, tiklīdz tu novērs uzmanību no makšķeres un sāc vērot dabu, ēst vai no bēdām stiprināt dvēseli ar kādu sildošu dzērienu. Tātad, ja gribi baudīt dabu, makšķere tev ir tikai traucēklis, jo istam makšķerniekam visu laiku jāskatās uz makšķeri.

Kurš kuru valda

Svarīgākā lieta, kas ļauj apšaubīt makšķerēšanas racionalitāti, tomēr ir nevis tās mērķi, bet riskēšana ar dzīvību. Makšķernieks, dodamies uz copi, ir gatavs riskēt daudz vairāk, nekā ir vērtas tās zivtiņas, ko viņš var noķert. Latviešu blītkotāji šajā ziņā ir uzskatāms piemērs. Katru gadu kādi makšķernieki noslikst, ielūzdami ledū, lai gan uz ledus viņi devušies pēc sīkām zivtiņām, jo lielās ziemā ķeras vēl retāk nekā vasarā. Tātad ir skaidrs, ka šādi viņi riskē tikai kādas iracionālas sajūtas dēļ. Šī iracionālā sajūta ir Dieva ilūzija, kas ziemā iegūstama vislabāk – uz ledus makšķernieks jūtas kā Dievs, kurš var faktiski staigāt pa ūdeni un aiziet līdzi ikvienai zivtiņai. Protams, iedomāties sevi Dieva lomā ir bistama lieta. Prātīgākie makšķernieki, ja vien attiecībā uz makšķerniekiem var lietot šo apzīmējumu, ātri saprot, ka ne jau makšķernieks ir ūdeņu valdnieks, bet šī zemūdens citādā pasaule valda pār viņu un velk sevi iekšā, ja vien viņš ir devis copes kaislibai mazo pirkstiņu. Ja tā nebūtu, vai gan iesācējiem ķertos labāk nekā tiem, kas no copes atkarības vairs netiek valā? ●

Spiritiste nelabā ādā

▼ *Liēna Jeromāne*

Bērību Amandine Aurora Lusila Dipēna pavadīja gan pie mātes, gan pie vecmāmiņas, gan arī klosterī. Tēvs Moriss bija cēlies no dižciltīgas dzimtas un kļuvis par karavīru, diemžēl viņš agri nomira; māte Sofija, izbijusi prostitūta, šķiet, milēja savu meitu, taču mēdza pret viņu izturēties visnotaļ skarbi.

Daļa rakstnieces biogrāfijas pētnieku uzskata viņu par iedvesmojošu personību, gudru un aprbrīnojamu sievieti. Piemēram, vācu rakstniece Dora Dunkere Žoržu Sandu parādījusi kā trauslu, emocionālu, bet reizē arī drošu būtni; franču rakstnieks Andrē Moruā domāja, ka viņa bija spējīga sieviete, kura meklēja savas dzīves laimīgo mīlestību. Kas tad viņa galā bija?

Vīrieši Žoržas Sandas dzīvē

Žorža Sanda kļuva slave na ne vien ar saviem darbiem, bet arī ar pieburšanas mākslu. Tā laika rakstnieku sabiedrība viņu raksturoja ar spilgtiem epitētiem – Žoržu Sandu dēvēja pat par cilvēkēdāju vai sēkli. Daži vīrieši apzināti turējās no viņas pa gabalu, jo uzskatīja Žoržu Sandu par velna iemiesojumu, kam labāk netuvoties, tad nebūs iespējams pretoties viņas valdzinājumam.

Rakstniece nodzīvoja gan drīz 72 gadus un pārdzīvoja visus savus vīriešus, ar kuriem reiz bija bijusi kopā. Žorža Sanda bija precējusies tikai vienreiz, jo

ŽORŽA SANDA

- ✦ Piedzima 1804. gada 1. jūlijā.
- ✦ Viņas īstais vārds bija Amandine Aurora Lusila Dipēna.
- ✦ Savas rakstnieces karjeras sākumā viņa pieņēma pseidonīmu Žoržs Sands (*George Sand*).
- ✦ Sarakstījusi ap sešdesmit romānu: *Indiāna, Valentina, Konsuela, Mazā Fadete, Viņa un viņš* un citus.
- ✦ Saglabājies arī daudz vēstuļu, ko Žorža Sanda rakstījusi saviem tuviniekiem, draugiem un paziņām.
- ✦ Viņai patika valkāt vīriešu apģērbu, dažkārt pat uzvesties kā vīrietim.
- ✦ Žorža Sanda nomira 1876. gada 8. jūnijā.

Daži vīrieši apzināti turējās no viņas pa gabalu, jo uzskatīja Žoržu Sandu par velna iemiesojumu, kam labāk netuvoties, tad nebūs iespējams pretoties viņas valdzinājumam.

19. gadsimtā eksistējošā kārtība un sabiedriskā doma citādi nemaz nepieļāva. Viņas vīrs bija pulkvedis Kazimirs Didevāns. Šī laulība nebija īsti laimīga. Viņi jau agri sāka dzīvot šķirti. Žor-

ža Sanda pārcēlās uz Parīzi. Pēc daudziem gadiem viņi arī oficiāli izšķīrās.

Lai gan Žorža Sanda nebija skaistule, viņa tika uzskatīta par gana glītu. Tajā pašā laikā viņas sejas vaibsti tika vērtēti kā vīrišķīgi, dažkārt arī viņas izturēšanās bija stipri vīrišķīga. Taču vīrieši visbiežāk pamanīja viņas acis, kurām tie piedēvēja gluži vai hipnotisku spēku. Daži pat apgalvoja, ka tās ir spējīgas noburt. Un ne velti, jo rakstniecei senčos bijuši arī romi.

Tā apgalvoja arī Žils Sando. Abi iemilējās un dzīvoja Parīzē, diemžēl arī šī kopdzīve neizvērtās veiksmīga. Sanda "smacēja" Žilu. Gan viņi paši, gan sabiedrība Žoržu Sandu uzskatīja par talantīgāku un spējīgāku, tāpēc vīrietim šīs attiecības bija nepanesamas. Žorža Sanda sevi dēvēja par Žila Šangrenādu,

Mūsdienās rakstniece **Žorža Sanda** ar savu parādīšanos sabiedrībā nekādu lielu vētru nesaceltu, taču laikā, kad viņa dzīvoja, citādības zīmogs viņai tika uzspiests ātri. Sieviete, kura publicējas, staigā vīrieša drēbēs un nekautrējas pati izvēlēties vīriešus. 19. gadsimta sabiedrībai bija pamats viņu pasludināt par pašu nelabo.

asociējot to ar Onorē de Balzaka tāda paša nosaukuma darbu. Savā romānā *Marianna* Žils aprakstījis Žoržu Sandu kā himēru un nosaucis pat par kapsētu.

Par skaistiem tika uzskatīti arī rakstnieces mati, kurus viņa uzdrošinājās nogriezt un nosūtīt savai kādreizējai mīlestībai dzejniekam Misē, kad viņi pašķīrās. Šāds solis abus atkal uz kādu laiku saveida kopā.

Daži biogrāfi apgalvo, ka rakstniece bijusi arī poļu komponista Frederika Šopēna mūza un ar savu klātbūtni palīdzējusi viņam radīt daudzus skaņdarbus. Sākotnēji Šopēnam bijis

Noāna bija ne vien Žoržas Sandas mājas, bet arī vieta, kur viņa atguva spēkus.

Dešartrs atvēris tēva zārku un licis meitenei noskūpstīt mirušā galvu, kas jau bija atdalījusies no ķermeņa.

grūti pieņemt Žoržas Sandas vīrišķīgo pusi, taču vēlāk viņš šajā sievietē iemilējies.

Žorža Sanda un Noāna

Žorža Sanda bija enerģiska, labprāt piedalījās medībās, izjādēs un pastaigās. Daži laikabiedri pat apgalvoja, ka viņa esot bijis pārāk daudz dzīvības spēku. Iemīlota vieta rakstniecei bija Noānas pils, kas atrodas Lašatrā, Francijas pašā centrā. Pils piederēja Žoržas Sandas vecmāmiņai, kura vēlāk to atstāja mantojumā rakstniecei.

Žoržai Sandai Noāna bija īpaša vieta. Tas bija ne vien viņas mājas, bet arī vieta, kur viņa atguva spēkus. Tur viņa atgriezās pēc šķiršanās un citiem dzīves satricinājumiem un apgalvoja, ka Noānā viņa atdzimst. Taču apkārtējie iedzīvotāji runāja, ka tolaik, kad Noānā uzturējusies rakstniece, tur manītas arī pārdabiskas būtnes un skanējusi savāda mūzika.

Noānā ir arī kapsēta, ar kuru Žoržu Sandu saista kāds šausmalīgs jaunības dienu notikums. Žoržas Sandas biogrāfijas pētnieki apraksta gadījumu, ka Dešartrs, Noānas pārvaldnieks, pēc

Žoržas Sandas vecmāmiņas nāves aukstā nakts laikā aizvedis meiteni uz Noānas kapliču, kur bija apglabāts arī viņas tēvs. Dešartrs atvēris tēva zārku un licis meitenei noskūpstīt mirušā galvu, kas jau bija atdalījusies no ķermeņa. Šajā pašā kapsētā gandrīz 56 gadus vēlāk tika apglabāta arī Žorža Sanda.

Rakstniece un ticība

Jaunībā meitene vairākus gadus bija pavadījusi klosterī, tāpēc ļoti ticēja Dievam. Viņa pat aprakstījusi gadījumu, ka naktī, raugoties caur klostera logu debesis, sajutusi tādu mīlestību pret Dievu, ka pat apraudājusies. Savukārt biogrāfi piemin gadījumu, ka Dieva mīlestības vārdā viņa pat atteikusies ēst un gulēt, bet par šādu izturēšanos klostera abats meiteni norājis, sakot, ka viņai vēl par agru domāt par dzīvi pēc nāves...

Gadiem ejot, Sandas uzskati mainījās. Viņa turpināja ticēt Dievam, bet par savu nokļūšanu debesis vairs nebija tik droša. Viņas attiecības ar vīriešiem drīzāk vedināja uzskatīt, ka viņa nonāks ellē. Vismaz vēstulēs viņa pati tā apgalvojusi.

Tajā pašā laikā Žoržai Sandai tuvs bija arī spiritisms. Par ļoti svarīgu viņa uzskatīja ziedošanos citiem cilvēkiem, jo tieši tā, viņasprāt, varēja nodrošināt labāku pārdzimisānu. Viņa domāja – ja cilvēks nožēlo, dzīves beigās viņam tiek piedoti visi grēki. ●

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Sirdi romantiska pavasara noskaņa. Izvēlieties gaumīgu dāvanu mīļotajam cilvēkam. Nokārtojiet saistības, ko esat uzņēmusies agrāk. Netērējiet niekiem. Plauks tūrisma bizness. Par karjeras kāpumu pagaidām nedomājiet. Mājās apstākļi būs mainīgi. Izvairisieties no kildas naudas dēļ. Tuvo cilvēku spītību pārvarēsiet ar humoru.

LABĀS DIENAS

15.V	Sirsnīga saruna ar vistuvāko cilvēku.
23.V	Saviesīgs vakars paziņu pulkā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Cilvēki priecāsies par tikko dzimušo mīlestību. Atklāti izrunājieties ar iecerēto par nākotnes plāniem. Jaunie sakari palīdzēs labi nopelnīt. Darbā būs nepieciešams apsvēdīgums un ātra reakcija. Paātrinātā tempā apgūsiet jaunas zināšanas. Iegādāties sporta inventāru. Spēsiet atbalstīt ģimenes locekli. Izmantojiet iespēju būt kopā ar tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

19.V	Lieciet vāzēs ziedus!
23.V	Skaista dāvana gaumīgā iesaiņojumā.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestībai īpaši labvēlīgs laiks. Nostiprināsies esošās attiecības, jaunās būs cerīgas. Naudas jautājumos esiet uzmanīgi un apdomīgi. Ar prātu un intuīciju izvērtējiet situācijas aspektus. Apdomīgs skatījums uz dzīvi un notikumiem palīdzēs bez lieka uztraukuma uztvert pārsteigumus. Klausieties mūziku, gūstiet baudu no labas literatūras. Piesaistiet atvases grāmatu lasīšanai.

LABĀS DIENAS

17.V	Prieks par mīļotā atsaucību.
26.V	Rosīšanās radīņu saimē.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Attiecības stiprinās kopīgas intereses. Mīlestībā kaisle un maigums. Naudas jautājumos jaušams progress. Karjeras izaugsme proporcionāla darba sparam. Atturieties no kritiskiem vērtējumiem kolektīvā. Principiāli aizstāviet savu viedokli. Celasomas kravāsiet dekādes beigās. Par problēmām stāstiet tikai tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

15.V	Labsajūta skaistumkopšanas kabinetā.
23.V	Ies no rokas finanšu darījumi.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Mēģiniet attiecībās nodiktēt savus noteikumus. Mīļoto varat sastapt darba kolektīvā. Reformas sekmēs atalgojuma pieaugumu. Piemērots laiks kāpt augšup. Gūsiet uzvaru izsludinātajā konkursā. Ģimenē miers un satiecība. Rosieties savā saimniecībā. Gatavojiet garšīgus mielastus. Izmantojiet uzturā pieejamos pirmos zaļumus.

LABĀS DIENAS

19.V	Visi kopā pie saimes galda.
25.V	Radošs burziņš vasarnīcā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Iespējama iepazīšanās internetā. Saņemsiet uzticības kreditu. Pratisiet iegūt un tērēt naudu. Iegādāties darba instrumentus un profesionālo literatūru. Kolēģi atbalstīs virzību vadošā amatā. Jaunie apstākļi prasīs pacietību. Cerētie rezultāti nāks nedaudz vēlāk. Vecāki radinieki gaidīs sapratni un atbalstu. Palīdziet atvasēm iekārtoties vasaras darbos.

LABĀS DIENAS

15.V	Negaidīta tikšanās vai veiksmīgs atradums.
22.V	Jauna darba sākums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Ar mīlestību piesātināts laiks. Iedziļinieties tuvē cilvēka izjūtās. Neiespaidojieties no draugu vērtējumiem. Nav ieteicams naudu ne aizņemt, ne aizdot. Darbā izcelsieties ar rosinošām idejām. Novērsiet nesaprašanās kolēģu starpā. Sīku savārgumu aiztrauks pavasara saule. Mājās pozitīva gaisotne. Vādiet laiku kopā ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

15.V	Visi mīļi, visi labi.
23.V	Nosūtiet mīļotajam cilvēkam ar roku rakstītu vēstuli!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestības attiecības neaīšējiet. Novērtējiet mīļotā cilvēka labās īpašības. Ienākumus gūsiet individuālā darbā. Panākumi radīs jaunu enerģijas pieplūdumu un ciņassparu. Labvēlīga meditācija. Biežāk izraujieties brīvā dabā. Atvelciet elpu pēc lielāka darba. Labiekārtojiet vasaras mitni. Sarīkojiet dzīvespriecīgu talku.

LABĀS DIENAS

15.V	Labs garastāvoklis jaunā tērpā.
24.V	Pierakstiet jaunās idejas!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Mīlestībā augstu vērtēsiet personisko neatkarību. Aktualizēsies jautājums par parādu atdošanu. Mainīga situācija darbā. Nebaidieties riskēt. Izmanojiet izdevīgu situāciju. Svarīga gatavība startam. Precīzi izpildiet solīto, tas tiks labi novērtēts. Mājas sīkas nesaskaņas kā nakušas, tā pazudis. Atvases pieprasis lielāku brīvību.

LABĀS DIENAS

16.V	Gandarījums par kāroto pirkumu.
22.V	Palutiniet mīļotos!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Karmiska tikšanās. Platoniska mīlestība. Atrisini iepriekšējo attiecību sarežģījumus. Draugs palīdzēs iekārtoties labā darbā. Ar īpašumu vai mantojumu saistītu problēmu risināšana. Papildu slodze var traucēt baudīt vasaru. Aizpildiet robus zināšanās. Uzņemsiet mājās mīļus cilvēkus. Māciet atvases dot, nevis ņemt.

LABĀS DIENAS

16.V	Pasākums vīna studijā.
24.V	Daudzsološs vakars kopā ar mīļoto.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Pēkšņa un spilgta mīlestība. Kāds cilvēks atklās sen lolotas jūtas. Pagaidām jāiztiek ar esošajiem līdzekļiem. Nesteidziniet notikumus. Necentieties neko mainīt. Slēdziet apdomātus un drošus līgumus. Precizitāte lietišķās attiecībās tiks augstu novērtēta. Atzinību par paveikto uzskatīsiet par pašsaprotamu. Ieplānojiet vairāk laika saskarsmēi ar dabu.

LABĀS DIENAS

19.V	Kopā ar mīļoto kaut vai uz pasaules malu.
23.V	Izvērtējiet plānus nedēļas nogalei.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mierīgas un stabilas attiecības. Atturieties no impulsīviem pirkumiem. Sāksiet domāt par īpašuma iegādāšanos laukos. Nav ieteicams ņemt kredītu. Līdzsvarotā attieksme pret darba pienākumiem nostiprinās autoritāti. Nesteidziniet jaunu ideju realizāciju. Varat pārcelties uz vasarnīcu. Tuvinieki atbalstīs vienmēr un visur. Ieklausieties labi domātos padomos.

LABĀS DIENAS

15.V	Emocionāli gaiša gandarījuma sajūta.
23.V	Patikami pārsteigs negaidīti viesi.

MĒNESS KALENDĀRS

no 15. līdz 28. maijam

Turpinās laiks starp un ap aptumsumiem, tāpēc jābūt īpaši prātīgiem attiecībā uz kārdinājumiem, pārsteidzīgiem lēmumiem un nepārdomātiem darbiem. Pēdējais aptumsumu rindā būs Mēness aptumsums 25. maija rītā, kas pie mums gan nebūs redzams (un labi, ka tā). Pēc tā atgriezīsimies pie ierastā līdzsvara starp gaismu un tumsu. Tuvojoties Dvīņu zīmes laikam, kļūs arvien vieglāk elpot, domāt, sarunāties un iemīlēties, tāpēc ļaujieties pavasarīgajam vieglumam sevi un apkārtnē. Ziedošais pavasaris tā vien mudina izmēzt ziemas smagumu no ķermeņu un gara.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

15.05.2013. trešdiena	Mēness Vēzi ☾ 15:14–24:00	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
16.05.2013. ceturtdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 01:37 ☾ 00:00–01:37	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
17.05.2013. piektdiena	Mēness Lauvā	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
18.05.2013. sestdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 12:33 ☾ 07:35–12:33 ☿ 01:17–13:49	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
19.05.2013. svētdiena	Mēness Jaunavā	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
20.05.2013. pirmdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 20:07 ☾ 19:48–20:07	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
21.05.2013. otrdiena	Saule ieiet Dvīņu zīmē 00:09 Mēness Svaros	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
22.05.2013. trešdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 23:55 ☾ 10:35–23:55	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
23.05.2013. ceturtdiena	Mēness Skorpionā	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
24.05.2013. piektdiena	Mēness Skorpionā ☾ 16:55–24:00	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
25.05.2013. sestdiena	Pilnmēness 07:24 Mēness aptumsums! Mēness Skorpionā/Strēlniekā 00:49 ☾ 00:00–00:49 ☿ 02:17–12:31	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
26.05.2013. svētdiena	Mēness Strēlniekā ☾ 13:22–24:00	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
27.05.2013. pirmdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzi 00:28 ☾ 00:00–00:28	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌
28.05.2013. otrdiena	Mēness Mežāzi ☾ 21:40–24:00	☉ ☽ ☿ ♁ ♃ ☌

☾ MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks)

– lai ka sprīdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zaļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

☉ Ceļojumi

☽ Naudas tērēšana/ izdošana

☿ Svarīgu lēmumu pieņemšana

♁ Izklaides

♂ Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojausām

29. maijs – 11. jūnijs
Nr. 11 (74) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS

KRĀJ
KRĀSAINOS APĻUS

LAIMĒ
ATPŪTU DIVATĀ

Meklē 13. lpp.

CITĀD PASAULĒ

**MALAGASU
SAULES
NESEĪS
KILEMA**

Kā izvilk
**LAIMĪGO BILETI
EKSĀMENĀ?**

VAI IR
IESPĒJAMS
**CELOT
LAIKĀ?**

**VĀGNERA MŪZIKA
KĀ OPIJS**

DODAMIES CEĻĀ!

**ZEMGALES
SVĒTVIETAS**

**LATVĀŅU TAURE
UN SLOKAS
AR NUMURZĪMĒM
DRUVIENĀ**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-8735

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Vasarā vairāk tiecamies pēc atvaļinājuma un laika, ko pavadīt kopā ar saviem mīļajiem. Arī atpūtu ieteicams plānot saturīgi, jo bieži vien, kad atvaļinājums ir pagājis, saprotam, ka esam vilušies... Lai tā nenotiktu, ieteicams piemērotā dienā ielāņot kādu spilgtu pasākumu, svētkus, izbraukumus. Kad atvaļinājums būs beidzies, vismaz paliks atmiņas. Fotografējiet, gatavojiet reportāžas no saviem braucieniem, lai rudenī un ziemā varētu uzlabot omu ar vasarā iemūžinātajām spilgtajām krāsām. Veidojiet vēlmju un atmiņu kolāžas! Radiet krāsas savā dzīvē!

MAGISKAIS KALENDĀRS

29. maijs – 11. jūnijs

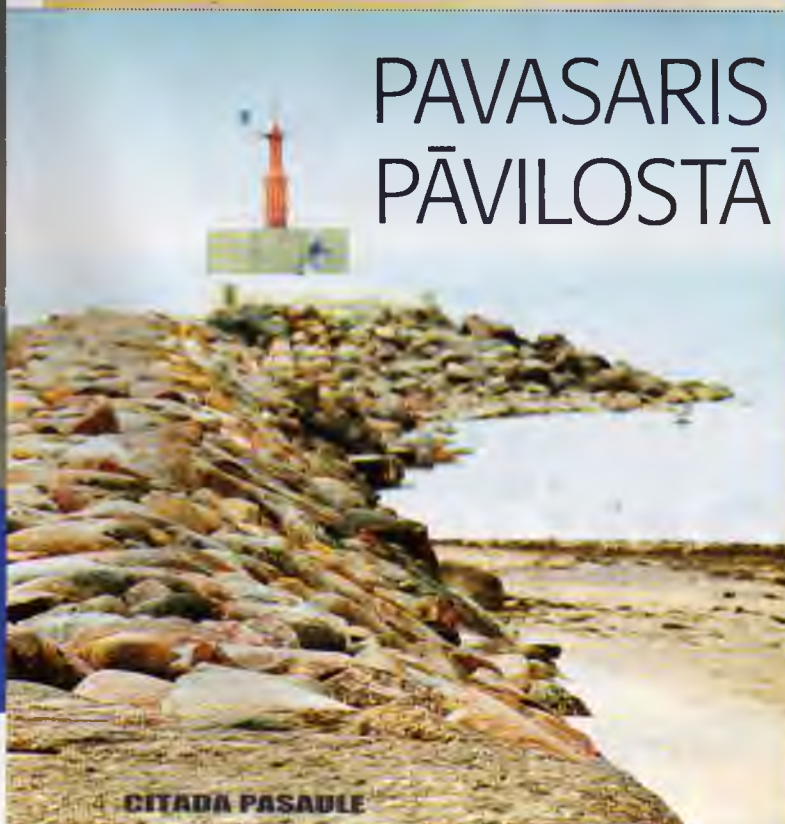
pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekd.	sestd.	svetd.
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11					

*MD – Mēness diena

31	No 1:30 – 22. MD	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem. 22. MD ilgst līdz 1. jūnija plkst. 1:49.
2	No 2:07 – 24. MD	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem. 24. MD ilgst līdz 3. jūnija plkst. 2:25.
6	No 3:31 – 28. MD	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena. Šajā dienā viss izdosies. Visi pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
7	No 4:02 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai pabeigtu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieli tēriņi.
8	No 4:41 – 30. MD	BONUSS. Mēnešos ar 30. MD varat sevi mierināt, ka nākamais Mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD būs vieglāka.
11	No 18:56 – 1. MD	MAGISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. Labākais laiks, lai plānotu. Dedziniet čekus, iekārtojiet mākus, varat veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus. 1. MD ilgst līdz 9. jūnija plkst. 5:27.
11	No 7:22 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Labi izdarīt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.

PAVASARIS PĀVILOSTĀ

Kad ap Ziemassvētkiem bijām aizbraukuši uz Pāvilostu pie daunšiftera Māra, norunājām, ka būtu jauki atbraukt šeit arī vasarā. Domām ir liels spēks – jau pēc pāris mēnešiem tikām uzaicināti ciemos pie lasītājiem Pāvilostā.

iesaka astroloģe
**KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

ZIEDI

Tādi, kuriem pašā ziedā ir vairākas krāsas: vijolītes, atraitnītes, frēzijas, īrisi, tulpes.

KRĀSAS

Dzeltena, raibi krāsu salikumi.

Dvīnim kā horoskopa zinātkārākajai zīmei noderēs viss, kas spēj ieinteresēt vai aizraut.

VĪRIETIM

Galda spēles, enciklopēdija, zinātniska literatūra, zinātniska žurnāla abonements, mobilais telefons, dažādas jaunākās tehnoloģijas, sporta spēļu inventārs, izklaides pasākumi svaigā gaisā (lidojums ar paraplānu, šaušana ar loku), pārgājieniem nepieciešamas lietas (navigācijas ierīces).

BĒRNAM

Dažādas intelektuālas dāvanas: enciklopēdijas, krustvārdu miklas, grāmatas, prāta spēles; tehniskas lietas: datorspēles, dators un tā piederumi, mobilais telefons, tā aksesuāri; plastilīns, bumba, badmintons, meitenēm rokdarbu komplekti.

SIEVIETEI

Dāvanu karte uz vīna vai ēdienu gatavošanas kursiem, grāmatnīcas dāvanu karte, ceļojuma žurnāla abonements, Dviņu hobijs nepieciešamie rīki, pārgājieniem noderīgas lietas, biļetes uz jaunāko kinofilmu vai koncertu.

IESAIŅOJUMS

Būtiskāka ir pati dāvana, nevis iesaiņojums, tāpēc par to varat daudz nedomāt, tomēr, ja reiz saiņojat, tad nelieciet Dvīnim vilties – iesaiņojumam jāatbilst saturam.

**ATSLĒGAS
VĀRDI DĀVANAI**

Intelektuāla, informatīva, redzesloku paplašināšana, izzināšana, asprātīga, paša darināta; viss jaunais, kam ir saistība ar kustību, gaisu vai roku veiklību.

Tradicionālā abonementu loterija. Šoreiz veiksmes planēta pagriezās pret Marītu Hornu, Vizmu Ināru Ansoni un Antru Ķikutī. ▶

Pie balvām (bez loterijas) tikām arī mēs: numeroloģe Dita, žurnāliste Ilze, fotogrāfs Matīss un stiliste Lolita. ▼

▶ Pāvilostas bibliotēkas vadītāja Mairita Vītola bildē pasākumu, bet mēs knipsējam viņu. Ir brīnišķīgi, ka Latvijā ir šādi entuziasma pilni cilvēki.

▶ Pāvilosta mūs sagaidīja karaliski – ar koncertu. Lieki piebilst, ka bijām ne tikai pārsteigti, bet arī aizkustināti.

Koučings – atslēga mērķu realizēšanai?

Koučs jeb izaugsmes trenere **Elita Kazaine** nedod padomus. Viņa ļauj cilvēkam pašam nonākt pie atziņas, kāds ir viņa mērķis un kā to sasniegt. Koučinga sesiju ciklos tiek ievērots "baltas lapas" princips – cilvēks netiek vērtēts vai nosodīts par pagātnes kļūdām. Koučam nav jāzina, vai jūs esat bijis ciema lielākais huligāns vai arī skolas matemātikas olimpiāžu uzvarētājs. Svarīgi ir vienīgi tas, par ko vēlaties kļūt. Pie izaugsmes treneriem bieži vēršas cilvēki, kam ļoti vajadzīga vismaz viena atbalsta persona, kas nesaplosīs viņa sapņus.

ELITA KAZAINE

+ Nodarbošanās:

personīgās izaugsmes un komandu koučs.

Pieredze:

+ projektu vadībā no 2006. gada;

+ uzņēmējdarbībā no 2007. gada;

+ koučingā no 2010. gada;

+ vairāk nekā

15 gadu pieredze personāla vadībā.

Pozitīvās domāšanas māksla

Koučinga pamatā ir pozitīvā domāšana. Ja mēs sakām "problēma", šis vārds nes sev līdzīgu smagumu un negācijas. Koučingā mēs problēmas pārveidojam. Ko jūs vēlaties problēmas vietā? Tiek izvirzīts konkrēts uzdevums, mērķis, sapnis. Līdz ar to mēs pārkođējam šo nepatīkamo vārdu, un jūs pie manis vairs nenākat kā pie psihologa ar samilzušu problēmu, bet nākat istenot sapni. Cilvēka sejas izteiksme izmainās, saprotot, ka iedomātais smagums nemaz nav nasta, bet gan starposms uz mērķi.

Ir svarīgi atcerēties, ka koučs nav psihologs vai psihoterapeits. Protams, koučings nenoliedz psihoterapiju, jo noteiktas metodikas sakrīt. Ir arī reizes, kad cilvēkam vispirms ir jāsakārto sava iekšējā pasaule pie psihologa vai psihoterapeita: pagātne, traumas, nāves, zaudējumi, jebkuri dzīves sitieni, sāpes, kam cilvēks pats netiek pāri. Mums katram ir savs spēka resurss. Tajā mirklī, kad cilvēks ir sakārtojis savu pagātņi, viņš ar kouču spēj strādāt tālāk no izejas punkta šeit un tagad, vairs nekavējoties senajos pārdzīvojumos.

Uzņemties atbildību

Man nepatīk iedalīt klientus bērnos, pusaudžos, jauniešos vai pieaugušajos. Mēs katrs pasaulē ienākam ar savu bagāžu un pieredzi. Ir cilvēki, kas vēl 21 gada vecumā dzīvo pilnībā vecāku pakļautībā, bet ir tādi, kam savs dzīves redzējums ir jau 12 gados. Atslēgas vārds ir "atbildība". Tad, kad cilvēks pats var uzņemties atbildību par to, ko dara, ar viņu var strādāt. Ja jūs dzīvojat atkarībā no kāda cita cilvēka, bet pie manis nākat ar lielām vizijām, sapņiem, es vienmēr jautāju: "Cik lielā mērā jūs pats tos spējat realizēt?" Nav iespējams iet pret straumi, ja nespēj uzņemties atbildību par savu rīcību. Piemēram, sievietei ir nesaskaņas ar mīļoto cilvēku, un tad draudzene kā vārnū bars saskrien ap-

Zvaigzne ABC izdevusi pirmo grāmatu latviešu valodā par koučingu.

kārt un apber viņu ar padomu gūzmu: "Dari tā... Pasaki viņam to... Neesi taču tāda mulķe..." Ja viņa paklausīs kādam no šiem padomiem, kurš uzņemsies atbildību? Tā ir viņas dzīve, un tikai viņa pati var pieņemt lēmumu šādās situācijās.

Tie cilvēki, kas pie manis nāk, meklē atbalstu un uzticības personu. Nav padomu, pārmetumu, salīdzināšanas ar citiem cilvēkiem. Mēs esam noguruši no ikdienā saņemtajiem nosodījumiem, tā teikt, bakstīšanas ar pirkstiem. Piemēram, kāda lauku sieviete gados man teica: "Es tā nevaru darīt. Ko kaimiņi par mani padomās?" Tados brīžos nolaižas rokas. Cilvēks nespēj dzīvot, kā vēlas, jo viņam ir vitāli svarīgi, kāds būs citu viedoklis.

Kad es ar klientiem strādāju, es viņiem uzzīmēju pasaules modeli. Ja pasaule ir liela ola, tad augšējā daļa ir apziņa; vidusdaļa ir zemapziņa – intuīcija, kas mūs bieži vada; apakšējā daļa ir bezapziņa; apziņu mēs iegūstam līdz ar pirmajiem dzīves mirkliem. Ja bērniņš kliec, viņš jau apzināti prasa, lai tiktu pabarots vai sasildīts. Lai kaut ko dabūtu, ir kaut kas jāizdara. Tā formējas apziņa. Dzīves laikā gan skola, gan apkārtējā sabiedri-

ZINĀŠANAI

- + **DZĪVES KOUČINGS:** personiskā dzīve, attiecības, ģimene, veselība, prioritātes, vērtības, radošums, idejas, intereses, vaļasprieks.
- + **BIZNESĀ KOUČINGS:** vizija, misija, mērķi, plāni, stratēģija, karjera, komanda, kompetences, prasmes, kvalitātes.

Koučinga pamatā ir pozitīvā domāšana. Ja mēs sakām "problēma", šis vārds nes sev līdzīgu smagumu un negācijas. Koučingā mēs problēmas pārveidojam. Ko jūs vēlaties problēmas vietā? Tiek izvirzīts konkrēts uzdevums, mērķis, sapnis.

ba mums bieži uzspiež savus zīmogus. Nepieciešams spēks, lai spētu tikt pāri šiem iepotētajiem sabiedrības stereotipiem. Un tad cilvēks sāk likt maskas. Sabiedrībā izliekas par paklausīgu jēru, bet mājās dzīvo savu dzīvi.

Es strādāju pēc izjūtas. Kouči nekad nestrādā pēc šabloniem. Koučinga sesijai ir struktūra, kuras galā ir mērķis, apjoms, termiņš un izmērāms rezultāts. Reizēm ir tā, ka cilvēks, formulējot savu mērķi, jau pats ir nokēris atbildi. Tāpēc cilvēkam nav jābaidās, ka viņš tiks "piesiets" pie kouča – vienam var pietikt ar vienu sesiju, citam ar desmit būs par maz.

Aitas un lauvas

Pagājušogad es pievērsos zen kārtim, kas man bieži noder darbā ar klientiem. Protams, es tās izmantoju tikai tad, ja cilvēks to vēlas. No vienas puses, man ir akadēmiskā izglītība, no otras – arī citādās pasaules domāšana. Zen kārtis ir spēcīga filozofija. Tā vispirms ir saskaņa ar sevi, bet pēc tam ar dabu, Visumu un eksistenci. No eksistences viedokļa raugoties, neviens mūsu satiktais cilvēks nav nejaušība. Pat cilvēks, ar ko tev ir bijis konflikts, var kalpot kā

atspēriena punkts, mācība, pieredze. Zen kārtis nekādā gadījumā nav domātas nākotnes paredzēšanai vai zilēšanai. Cilvēks meklē atbildi tad, kad viņam ir jautājums. Mēs formulējam jautājumu, un izvilktais kārtis ir cilvēka dvēseles atspoguļojums. Principā, 99% gadījumu kārtis vienmēr ir tārtipjušas pareizā virzienā. Vismaz man.

Pēc zen metodes cilvēki dalās lauvās un aitās. Aita ir tā, kas padodas lauvai, un tas ir tikai normāli, jo viens cilvēks pāri vienmēr ir enerģētiski stiprāks. Bet aita, kas padodas vienā spēlē, otrā var būt lauva. Aitas dzīvo barā, jo tā ir droši, silti, var paslēpties. Tā ir komforta zona. Es pati bieži ieslēdzu aitu, kad man ir kādas konfliktsituācijas. Vai ir vērts būt lauvai – rēkt un cīnīties? Ne vienmēr. Lauva ir tā, kas iet uz savu mērķi, bet vienmēr dzīvo viena. Taču ir kāda nianse – ir vienatne, un ir vientulība. Vienatne ir būtšana ar sevi. Vientulība ir tad, kad man pietrūkst otra. Lauva var baudīt vienatni, bet kādā brīdī viņai jāiet medībās. Piemēram, ja kāds uzbrūk manām vērtībām, es ar savu raksturu "krāmēju" preti. Vadoties pēc koučinga principiem, ir jāpieņem, bet mēs esam tikai cilvēki...☺

Kā mēs ar Nameju dinozaurus medijām

Cilvēkus jau kopš seniem laikiem vilinājusi doma par ceļošanu laikā, tomēr pagaidām nav gūti nekādi pierādījumi šādu ceļotāju eksistencei.

▼ *Ģirts Kasparāns*

Pirms desmit gadiem ASV un arī Latvijas plašsaziņas līdzekļos parādījās ziņa par amerikāni Endrū Karlsinu, ko ASV varasiestādes aizturējušas pēc aizdomīgiem darījumiem biržā. 44 gadus vecais Karlsins guvis milzīgu peļņu, divu nedēļu laikā sākotnējo 800 dolāru kapitālu pieaudzējis līdz 350 miljoniem dolāru.

Izmeklētājiem bija aizdomas, ka viņš izmantojis negodīgi iegūtu informāciju par finanšu tirgus dalībniekiem, bet patiesība izrādījās vēl divaināka – Karlsins apgalvoja, ka ir viesis no nākotnes, ieradies apraudzīt mūsdienu pasauli no tālā 2256. gada. Zinot pasaules ekonomikas vēsturi, viņš bez ipašām problēmām veicis ļoti ienesīgu ieguldījumu biržā. Karlsins piedāvājis varasiestādēm izstāstīt arī citu svarīgu informāciju, piemēram, teroristu lidera Osamas bin Ladena atrašanās vietu, vai atklāt nākotnes medikāliem zināmo veidu, kā izārstēt AIDS. Ceļotāja vienīgais mērķis esot atgūt savu laika mašīnu, lai

atgrieztos nākotnē. Viņš atteicās izpaust laika mašīnas atrašanās vietu, lai novērstu šīs tehnoloģijas nonākšanu "nepareizās rokās".

Diemžēl drīz vien izrādījās, ka viss aizraujošais stāsts par laika ceļotāju ir tikai ASV dzeltenās preses "pile", jo tāds Endrū Karlsins nekad nav dzīvojis un ASV varasiestādēm par šādu cilvēku nekas nav zināms. Preses "piles" autori prasmīgi bija izmantojuši cilvēces sapni par ceļošanu laikā, par ko cilvēki prāto jau gadsimtiem ilgi. Turklāt par šādu iespēju sapņo ne tikai neglābjami romantiķi un fantasti, bet arī nopietni zinātnieki un filozofi, kas mēģina atrast atbildi uz jautājumiem "Vai ceļošana laikā ir iespējama? Vai cilvēks patiesām varētu pārvietoties ne tikai telpā, bet arī laikā?"

Atgriezties, lai novāktu Staļinu

Ideja par ceļošanu laikā ir ļoti vilinoša, jo kurš gan negribētu ielūkoties nākotnē vai

pats savām acīm vērot notikumus, par kuriem tagad varam lasīt vēstures grāmatās. Ja būtu iespēja ceļot laikā, mūsdienu cilvēks varētu doties dinozauru medībās, satikties ar Nameju un citiem senlatviešu vadoņiem, bet nākamajā dienā piedalīties Latvijas Republikas proklamēšanā 1918. gada 18. novembrī. Patiesībā ik pa laikam parādās cilvēki, kas apgalvo, ka paši tikušies ar vēsturiskiem personāžiem. Piemēram 20. gadsimta sākumā plašu ievēribu izpelnījās divas sievietes – Šarlote Anna Moberlija un Eleonora Zurdēna, kas bija apmaldījušās Versaļas pils teritorijā. Abas sievietes apgalvoja, ka nonākušas pagātnē un satikušas karalieni Mariju Antuaneti, lai gan viņa jau sen kā bija sodīta ar nāvi. Moberlija un Zurdēna pēc šādām atklāsmēm tika neslēpt izsmietas; daudzi uzskatīja, ka viņām istā vieta būtu "trako namā". Taču tas nav atturējis daudzus citus sapņot par ceļošanu laika mašīnā.

No šādas iespējas neatteiktos arī slāve

nais zinātnieks Stīvens Hokings, kurš ir viens no pasaules izcilākajiem fiziķiem. "Ja man būtu laika mašīna, es apciemotu Merilīnu Monro viņas ziedu laikos vai vērotu, kā Galileo Galilejs pavērs savu teleskopu pret debesīm. Varbūt es aizceļotu pat uz Visuma galu, lai uzzinātu, kā beigsies mūsu kosmiskais stāsts," laikraksta *The Daily Mail* slejās rakstīja Hokings. Taču viņš secina, ka atgriešanās pagātnē pat teorētiski nav iespējama. "Šāda laika mašīna būtu pretrunā pamatlikumam, kas valda Visumā: ceļoni ir pirms sekām un nekad ne otrādi. Diemžēl izskatās, ka ceļošana pagātnē nekad nebūs iespējama. Tas nozīmē vilšanās dinozauru medniekiem un atvieglojumu vēsturniekiem."

Doma par atgriešanos pagātnē, lai mainītu vēstures gaitu, šķiet ļoti kārdinoša. Vai tad nebūtu lieliski, ja kāds no mums varētu atgriezties 100 gadu senā pagātnē, lai nogalinātu Hitleru un Staļinu pirms viņu nākšanas pie varas, tādējādi palīdzot glābt desmitiem miljonu cilvēku dzīvību? Tapat daudzi labprāt izmantotu iespēju labot paši savas pagātnes kļūdas: dzīvot veselīgāk, mācīties citīgāk, iemīlēties labos cilvēkos, nevis tajos "cūkās" un "raganās", kas nezin kādā veidā pamanījušies kļūt par mūsu dzīvesbiedriem.

Vīrietis atgriežas pagātnē un satiek skaistu sievieti, kas viņam dzemdē dēlu. Taču izrādās, ka šī sieviete ir viņa vecmāmiņa un jaundzimušais ir viņa tēvs, tātad vīrietis kļuvis par vectētiņu pats sev.

Vectēva paradokss

Tomēr vairākums zinātnieku ir vienprātīgi: pat ja mums būtu iespēja veikt ceļojumus pagātnē, mēs nevarētu tajā neko mainīt. Lai izskaidrotu šo pieņēmumu, filozofi atsaucas uz vairākiem paradoksiem. Piemēram, iedomāsimies zinātnieku, kuram nomiris kāds tuvs cilvēks. Zinātnieks apņemas izgudrot laika mašīnu, lai varētu atgriezties pagātnē un novērst mīļotā cilvēka nāvi. Taču gadījumā, ja viņam tas izdotos, laika

mašīna nekad nebūtu izgudrota, jo tagad ne zinātniekam nebūtu motivācijas kļūst pie šā darba.

Ja pagātni patiešām būtu iespējams mainīt, šo procesu viegli varētu novest līdz absurdam. Piemēram, vīrietis atgriežas pagātnē un satiek skaistu sievieti, kas viņam dzemdē dēlu. Taču izrādās, ka šī sieviete ir viņa vecmāmiņa un jaundzimušais ir viņa tēvs, tātad vīrietis kļuvis par vectētiņu pats sev. Filozofi runā arī par tā saukto "vectēva paradoksu": iedomāsimies cilvēku, kurš izjūt neprātīgu naidu pret savu vectēvu, tāpēc gribētu atgriezties pagātnē un nogalināt viņu jau agrā bērnībā. Taču tas nav iespējams: ja būsi nogalinājis savu vectēvu, viņš nebūtu laidis pasaulē savu tēvu, tātad arī tu nebūtu piedzimis un nevarētu atgriezties pagātnē, lai nogalinātu vectēvu. Saskaņā ar šo paradoksu visi mēģinājumi nogalināt vectēvu ciestu neveiksmi, jo vienmēr kaut kas iejaukos, lai nepieļautu šādu iznākumu.

Kur slēpjas tūristi no nākotnes?

Amerikāņu fiziķis Tomass Romans uzsver, ka jebkurā gadījumā cilvēkiem nebūs iespējas izvēlēties kādā vēstures posmā viņi gribētu atgriezties. "Jūs varēsiet doties atpakaļ tikai uz to laiku, kopš kura izgudrota laika mašīna. Ja es tagad izgudrotu laika mašīnu un pagaidītu 30 gadu, tad es varētu atgriezties ne tālāk par šo brīdi," intervijā *National Geographic* stāsta Romans.

Vēl viens arguments, kas tiek minēts, apšaubot iespēju ceļot pagātnē, ir tas, ka mēs neesam saskārušies ar ceļotājiem no nākotnes. Ja jau kādreiz cilvēcei patiešām būs iespēja ceļot laikā, kāpēc mums apkārt nespieķto tūristi no nākotnes, kas gribētu palūkoties uz cilvēku dzīvi XXI gadsimta sākumā? Tam var būt vairāki izskaidrojumi: nekāda ceļošana laikā nav iespējama; ceļotāji ir, bet maskējas, un mēs viņus neredzam; nākotnē pienāks pasaules gals, tāpēc laika ceļošanas tehnoloģijas nepagūs attīstīties.

Lai gan zinātnieki uzskata, ka ceļošana pagātnē nav iespējama, par varbūtējo ceļošanu nākotnē viņi ir optimistiskāk noskaņoti. "Es ticu ceļošanai laikā, ar to domājot ceļojumus nākotnē," vēsta slavenais fiziķis Stīvens Hokings. Viņš skaidro, ka iespēju ceļot laikā paredz Alberta Einšteina izstrādātā relativitātes teorija. Pirms tam valdīja uzskats par laiku kā konstantu vienību, bet relativitātes teorija palīdzēja mainīt šo priekšstatu. "Laiks plūst kā upe, un katru no mums upes straume nes uz priekšu. Dažādās vietās šī straume plūst dažādā ātrumā, un tieši šī parādība ir svarīga ceļojumiem laikā," teic Hokings. Kā piemēru viņš min Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) satelītus, uz kuriem uzstādīti ļoti precīzi pulksteņi.

1973. gada komēdija, kas veidota pēc Mihaila Bulgakova lugas motīviem, kļuva par vienu no populārākajām padomju laika kinofilmām. Filmas darbība sākas 70. gadu Maskavā, kur izgudrotājs Aleksandrs Timofejevs (Šuriks) radījis laika mašīnu. Izmēģinot šo aparātu, Šuriks pamanās nosūtīt nama pārvaldnieku Ivanu Vasiljeviču Bunšu un dzīvokļu zagli Žoržu Miloslavski uz XVI gadsimtu, savukārt cars Ivans Bargais pārceļas uz mūsdienām. Tā kā Bunša un Ivans Bargais ir līdzīgi kā divas ūdens lāses, abos gadsimtos rodas daudz dažādu pārpratumu. Šurikam tomēr izdodas salabot laika mašīnu un nogādāt visus personāžus atpakaļ savā laikā, lai gan beigās šķiet, ka tas viss bijis tikai Šurika sapnis.

VIEŠNA NO NĀKOTNES

1985. gada pavasarī PSRS televīzija pārādīja piecsēriju TV filmu *Viešņa no nākotnes*, kas tapusi pēc Kira Buličova stāsta *100 gadu tālā nākotnē* motīviem. Filma vēstīja par parastu Maskavas skolēnu Kolu Gerasimovu, kurš kādu dienu, ejot uz veikalu pēc kefira, iekļūst pamestā mājā, atrod laika mašīnu un nonāk XXI gadsimta beigu pasaulē. Tur viņš iesaistās cīņā ar kosmosa pirātiem, kas nākotnes meitenei Alisei grib nolaupt vērtīgu kristālu, ar kura palīdzību iespējams lasīt domas. Šis dārgums nonāk Kolas rokās, un viņš atgriežas savā laikmetā, bet zēnam

pa pēdām seko Alise un kosmosa pirāti. Alisei nenākas viegli iejusties pagātnē, bet viss beidzas laimīgi – viņa atgūst kristālu un atgriežas nākotnē. Savā laikā šī filma bija ļoti populāra padomju bērnu vidū; Alises lomas atveidotāja saņēma neskaitāmas vēstules no pielūdzējiem.

PUSNAKTS PARĪZĒ

2011. gada filma tiek uzskatīta par vienu no labākajiem režisora Vudija Allena darbiem. Tā vēsta par radošās grūtībās nonākušu Holivudas scenāristu Džilu, kurš kopā ar līģavu ieradies Parīzē. Kādu vakaru Džils vienatnē dodas pastaigā un apmaldās, bet pusnaktī pie viņa piestāj pagājušā gadsimta 20. gadu automašīna, kuras pasažieri aicina viņu doties līdzi. Džils paklausa aicinājumam un nonāk 90 gadu senā pagātnē. Viņam rodas iespēja klātienē satikt tā laika slavenības, piemēram, Ernestu Hemingveju, Frānsisu Skotu Ficžeraldu, Pablo Pikaso, Salvadora Dalī un citus. Šādi piedzīvojumi turpinās vairākas naktis, līdz, sievietes vilināts, Džils nonāk vēl senākā pagātnē, XIX gadsimta beigās, kur satiek Polu Gogēnu, Edgaru Degā un citus izcilus māksliniekus. Tomēr viņš atgriežas tagadnē, jo nevēlas iestrēgt kādā pagātnes posmā. *Pusnakts Parīzē* saņēma *Oskara* balvu par labāko oriģinālscenāriju.

Ja jau kādreiz cilvēcei patiešām būs iespēja ceļot laikā, kāpēc mums apkārt nespīto tūristi no nākotnes, kas gribētu palūkoties uz cilvēku dzīvi XXI gadsimta sākumā?

Taču šos pulksteņus tik un tā nākas regulēt, jo katru dienu tie steidzas par niecīgu sekundes daļu. "Problēma nav pulksteņos. Tie steidzas, jo arī pats laiks kosmosā rit ātrāk," skaidro Hokings.

Ceļojums ar laika vilcienu

Ja cilvēku iesēdinātu kosmosa kuģī, kas pārvietojas lielā ātrumā, viņš novērotu daudz lēnāk nekā uz Zemes. "Piemēram, jūs esat 30 gadu vecs, kad iekāpjat kosmosa kuģī, kas pārvietojas ar 99,9% no gaismas ātruma (daudz ātrāk, nekā patlaban iespējams). Lidojuma laikā jūs nosvinētu piecas dzimšanas dienas un atgrieztos uz Zemes kā 35 gadus vecs, bet jūsu vienaudži jau būtu sasnieguši 80 gadu vecumu," skaidro NASA zinātnieks Marks Reimans.

Pēc fizika Hokinga domām, laika mašīna teorētiski varētu izpausties arī kā ātrvilciens, kas gaismas ātrumam tuvā tempā riņķotu apkārt Zemei. Gaismas ātrums ir 300 000 kilometru sekundē, tātad sekundes laikā šāds vilciens septiņas reizes apceļotu apkārt mūsu planētai. "Iedomāsimies, ka šis vilciens izbraucis no stacijas 2050. gada 1. janvārī un turpmākos 100 gadus riņķos ap Zemi. 2150. gadā, izkāpjot no vilciena, pasažieri būs nodzīvojuši tikai vienu nedēļu, jo šādā vilciena laiks ritētu daudz lēnāk. Pasažieri atgrieztos pavisam citā pasaulē – nedēļas laikā viņi būs devušies 100 gadu tālā nākotnē," secina Hokings. Viņš atzīst, ka pagaidām cilvēcei nav pa spēkam pietuvoties gaismas ātrumam. Līdz šim ātrākais cilvēku pilotētais kosmosa kuģis bija amerikāņu *Apollo 10*, kas 1969. gadā, atgriežoties no Mēness, sasniegta ātrumu gandrīz 40 000 km/h. Hokings uzsver: lai ceļotu laikā, nepieciešams attīstīt vismaz 2000 reizu lielāku ātrumu. Ar mūsdienai tehnoloģijām tas nav iespējams, tomēr der atcerēties, ka kādreiz arī stāstus par cilvēka lidojumiem uz Mēnesi uzskatīja par zinātnisko fantastiku. Ja cilvēcei izdevies piepildīt šo sapni, varbūt kādreiz mūsu rīcībā būs arī laika mašīna, ar ko varēsim ceļot nākotnē. ☺

Kā nodrošināt veiksmi eksāmenos

Ikviens būs kādā eksāmena rītā piedzīvojis sajūtu, ka vairs neko nezina. Līdztekus labam miegam un mācībām izmēģiniet arī simorona rituālus un lieciet lietā fen šui padomus!

▼ *Foija Pozņaka*

Konsultējusi fen šui specialiste un simorona praktizētāja **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Labas atzīmes noķeršana

Pusnaktī pirms eksāmena jāatver vēdirodzinis, pa to jāizbāz atvērta ieskaistīta grāmatīņa (vai jebkurš cits dokuments, kurā ieraksta atzīmes) un trīs reizes skaļi jāsauc: "Cūkās laime, uzķerēs!"

Paduses kasišana

Vispirms ar labo roku pakasa kreiso padusi, tad ar kreiso roku – labo padusi. Pēc tam jāsaka: "Es esmu tas/ta, kas kasa padusi!" Tas darbojas, jo kreisā roka mūsu apziņā asociējas ar pagātni, labā – ar nākotni. Kasot "pagātnes" padusi, mēs stimulējam uzkrātās zināšanas un pārnesam tās uz "nākotnes" padusi, transformējot veiktmi.

Pārlicības gūšana

Divās vai trīs dienas pirms eksāmena mutiski vai rakstiski noformulējiet savu nodomu, piemēram: es tādi un tādi datumā tādi un tādi eksāmenā pavisam vienkārši saņemšu leikamu atzīmi!

Gudrā čūska un globuss

Gudrības zonā novietojiet čūskas statulīti vai attēlu, jo tā ir gudrības, dziļu zināšanu, Visuma mūžīgās kustības un atjaunošanās simbols. Sektoru var aktivizēt arī ar globusu palīdzību. Labāk izmantot kristāla globusu, lai gan var izlikt arī ar pašu parastāko. Globuss simbolizē Zemi, tā sektora "saimnieks", tālāk aktivizēt arī zināšanu zonas veiksmi, radot labvēlīgus apstākļus sekmēm mācībās.

GUDRĪBAS ZONA

LABVĒLĪGĀS KRĀSAS: dzeltena, oranža, bēša, smilšu

LABVĒLĪGĀS FORMAS: kvadrāts, trijstūris

BĪSTAMIE SIMBOLI: zaļa, melna un zila krāsa, taisnstūrveida formas

Pasniedzējs rozēs

Drīms solis pasniedzējam mācītības apliecinājumam, piemēram, apberiet viņu ar rožu ziedlapiņām. Jāpiebilst, ka ar vienu reizi gan nepietiks.

Vērtīgās dāvanas

Iztēlojieties ka jūs uzpūkat pasniedzēja dāvinot dārdzīgas vērtīgas lietas: mašīnu, dzīvokli, ziedus, rotaslietas, greizas brīlles un ķekars. Viss atkarīgs no pasniedzēja dzimuma un interesēm. Neaizmirstiet edomāties kā jūs dāvanu pasniegsiet un kāds saņēmējam būs priekšs.

Grāmata zem spilvena

Vakarā pirms eksāmena paņemiet mācību grāmatu tajā priekšmetā, kurā nākamajā dienā jākārtos pārbaudījums. Lappusēs, kurās atrodamas atbildes uz eksāmena jautājumiem, ielieciet grāmatzīmes. Grāmatu trīs reizes apseniet ar sarkanu lenti un sakiet: "Labās grāmatzīmes man palīdzēs atcerēties, aizpildīt baltos plankumus, nostiprināt atmiņu. Kamēr es gulēšu, atbildes savirknēsies manā galvā, bet uz rīta pusi tās tur būs jau stingri iesēdušās. Mans vārds ir likums!"

Vakara vizualizācija

Vakarā pirms aizmigšanas nodzēsiet gaisma, izslēdziet mūziku, apgulieties guļā un aizveriet acis. Atslābiniet un lēnām skatiet no 50 līdz 1. Tiekot līdz vienam, iztēlojieties eksāmenu: kā ieiesiet kabinetā, kā iedosiet pasniedzējam savu atzīmju grāmatiņu un kā pasniedzējs atvērs to vajadzīgajā vietā un ierakstīs "teicami" (vai "labi" – kā nu vēlaties). Pēc tam jāpāceņšas aizmigt. Tas jādara divas dienas pirms eksāmena un vēlreiz jāatkārto vakarā tieši pirms eksāmena.

Laime cerīnziedos

Ja eksāmeni iekrīt cerīnziedu laikā, meklējiet laimīgo pieclapīti, atraduši apēdiet to, vēloties, lai eksāmeni tiktu nokārtoti sekmīgi. Jo vairāk lapu atrastajam cerīnziedam, teiksim, sešas vai pat astoņas, jo labāk veiksies eksāmenā. Pildītie cerīni neskaitās!

Ziemeļaustrumu magija

Nosakiet mājas ziemeļaustrumus – gudrības zonu – un aktivizējiet tos. Tas palīdzēs gūt sekmes un saglabāt iegūtās zināšanas. Gudrības un zināšanu zonai tradicionālie talismani ir kristāli, ko izmanto negatīvās enerģijas izkļedēšanai un pozitīvās aktivizēšanai.

Rakstāmgalda vieta

Rakstāmgaldam un grāmatām, kas simbolizē zināšanu iegūšanu, novietojiet mājokļa ziemeļaustrumos.

Mūzika kā reliģija un narkotika

Vēl tikai par Jēzu Kristu un Napoleonu esot sarakstīts tikpat daudz grāmatu, cik par Vāgneru. Viņa mūziku nereti salīdzina ar reliģisku pārdzīvojumu. Tolstojs uzskatīja, ka no Vāgnera mūzikas var gūt tādu pašu reibumu kā no alkohola vai opija. Turklāt Vāgnera vārds ir saistīts arī ar Latviju.

▼ *Anele Moroza*

Skan mūzika, kas ievada pasaulē galu. Holivudas zvaigznes Kristenas Danstas tuvplāns, viņai aiz muguras no debesīm lēnām krit putni, Zemei tuvojas no savas sistēmas noklidusi spožā planēta Melanholija, un to visu pavada smeldzīgas vijoles, alti, čelli un klarnetes, kas izspēlē prelūdiju no Vāgnera operas *Tristans un Izolde*. Kad planētas sadursies, pasaule ies bojā. Arī opera beidzas ar bojāeju – *Tristans un Izolde* iet nāvē, lai savienotos citā pasaulē. Nāve, mīlestība un sekss ir temati, par ko Vāgners runā savās operās. Režisors Larss fon Trīrs savai filmai *Melanholija* izvēlējās Vāgnera mūziku, jo "tā cilvēkus ievēd trausli jūtīgā stāvoklī, atplēš vaļā emocijas". Trīrs izteicies, ka "uzfilmēt Vāgneru" ir viens no viņa dzīves lielākajiem mērķiem un pēc tā piepildīšanas viņš varētu "laimīgs nomirt". Latviešu režisors Viesturs Kairiņš, kurš Latvijas Nacionālajā operā iestudējis Vāgnera tetraloģiju *Nibelungu gredzens*, intervijās par Vāgneru arī izsakās diezgan kaismīgi. Viņš atzinis, ka Vāgners sniedzis viņam reliģiskai ekstāzei līdzīgu pieredzi, un pat atzinis, ka viņa gadījumā var runāt par vāgnermāniju: "Negribas to saukt par slimību vai atkarību, tomēr tā ir intravenoza lieta. Kā heroīns – ja esi sācis lietot, Vāgners tevi vairs neatlaiž."

Bīstamās operas

Kas Vāgnera mūzikā ir tik īpašs? Komponists Klods Debisi teicis, ka "bail pat iedomāties, kādā stāvoklī būtu novestas visstiprākās smadzenes, četras naktis pēc kārtas klausoties *Nibelungu gredzenā*. Tas ir sliktāk nekā apmātība. Tas ir tā, it kā tu nepiederētu pats sev". Vāgnera mūzika spēj izšūpot no drošā, ērtā ikdienas stāvokļa un iesviest emocijās, kas pārsniedz ierastās robežas. Vāgners nemaz neslēpa, ka vēlas iedarboties uz klausītāju apziņu. Operas *Tristans un Izolde* komponēšanas laikā viņš savai tā brīža mīļākajai Matildei rakstīja, ka baidās – ja būs prasmīgi izpildītāji, viņa opera klausītājus padarīs trakus.

Vāgnera mērķis bija radīt muzikālu drāmu, kurā harmoniskā veselumā savienojas dzeja, aktierspēle, scenogrāfija un mūzika. Viņa operas ir gigantiski darbi, kas izpildītājus izzmiedz kā citronus. Tetraloģija *Nibelungu gredzens*, saukts par *Gredzena ciklu*, no komponista prasīja 27 gadus titāniska darba. Ja pēc kārtas atskaņotu visas četras tajā iekļautās operas: *Reinas zelts*, *Valkīra*, *Zigfrīds un Dievu mīļkrēslis*, mūzika skanētu no rīta ausmas līdz melnai naktij. Vāgners savas dzīves laikā paveica neaptverami daudz. Viņu interesēja ne vien teātris un mūzika, bet arī literatūra, filozofija, politika un vēsture. Viņš

sacerēja pamfletus, isos stāstus, dzeju, esejas, un viņa sarakstītais, neskaitot vēstules, apkopots sešpadsmit sējumos. Piedevām Vāgners bija pirmais komponists, kas pats sacerēja savu operu tekstus.

Vāgnera literārā veikuma klāstā ir arī eseja *Das Judentum in der Musik* (*Jūdaisms mūzikā*), un daudzi ģēnijam joprojām nespēj piedot antisemitisko nostāju un saikni ar nacistu. Vāgners bija Hitlera mīļākais komponists, un Izraēlā viņa mūzika joprojām netiek atskaņota.

Pravietojums un fejas

Kā cilvēks Vāgners nebija nekāda maijpuķīte – nolaupīja draugiem sievas un tērēja svešu naudu, nemaz nepūloties parādus atlīdzināt. Nesen iznākusi grāmata *Wagner: The Terrible Man and His Truthful Art* (*Briesmīgais cilvēks un viņa patiesā māksla*) uzdod jautājumu: vai patiešām nepilnīga cilvēcis-ka būtne spēj radīt mākslu, kas ir laba, skaista un patiesa?

Vāgners piedzima pirms divsimt gadiem – 1813. gada 22. maijā Leipcigā. Kad Rihardam bija pusgads, nomira tēvs, bet māte – atraitne ar septiņiem bērniem – tūdaļ apprecējās ar savu ģimenes draugu Ludvigu Geijeru, spožu tenoru, kurš spēlēja teātri, rakstīja lugas un glezvoja. Tieši Geijers apļināja Rihardu ar mīlestību pret teātri. Par spīti tam, ka enerģiskajam zēnam nevienā jomā nepiemita spilgti izteikts talants, patēvs apņēmas no viņa kaut ko izveidot. Leģenda vēsta – kad Geijers jau gulējis uz nāves gultas, māte atvedusi astoņus gadus veco Rihardu un likusi mirējam par iepriecinājumu kaut ko nospēlēt uz klavierēm. Geijers esot piecēlies gultā sēdus un izsaucies: "Bet ja nu viņam ir talants mūzikā?"

Savu pirmo nopietno operu *Fejas* (*Die Feen*), kas stāsta par laumiņas Adas un prinča Arindala mīlestību, Vāgners sacerēja divdesmit gadu vecumā. Jau tajā iezīmējas Vāgnera mīlestība pret mitoloģiju – viņa operās līdzās parastajiem mirstīgajiem darbojas rūķi, fejas, dievi, giganti un dzīvnieki. *Nibelungu gredzenā* iedvesmojusi skandināvu sāga. Par šo darbu bez pārspilējuma var teikt, ka tas aptver visu – sākas ar dabas rašanos no nekā un beidzas ar pasaules sabrukumu. Vāgners vēlējās uz skatuves uzburt mikropasauli un izspēlēt visdažādākos attiecību modeļus: varaskāri, naudaskāri, mīlestību, nodevību. Viņš cerēja, ka skatītāji no tā spēs mācīties un saprast sevi. Komponējot šo gigantisko darbu, Vāgners atskārta, ka Eiropā vēl nav uzbūvēta skatuve, kas būtu tā cienīga, un dzima sapnis par savu teātri. Kad pēc vairākiem gadiem radās iespēja to īstenot un Vāgners veidoja savu teātri mazā Vācijas pilsētiņā Baireitā, kā parau- gu viņš ņēma Rīgas teātri, kas atradās Lielā Kēniņa, tagad – Vāgnera ielā.

Bēgšana no Rīgas

1837. gadā Vāgners ieradās Krievijas impērijā, lai pieņemtu uzaicinājumu kļūt par Rīgas teātra galveno kapelmeistaru. No kuģa Bolderājas ostā viņš nokāpa kopā ar pirmo sievu – skaisto aktrisi Minnu. Jau pirms kāzām milnieki viens otram bija neuzticīgi un nespēja noturēties bez kasķēšanās pat laulību ceremonijas laikā. Viņu kopdzīve bija vētraina arī tāpēc, ka Vāgners nespēja samierināties ar sievas koķeto dabu, bet Minna nevarēja pieņemt vīra ekstravagan- to šķiešanos ar naudu un kāri pēc smalkām drānām. Rīgā viņi sākumā apmetās Kalēju ielā, taču nama pirmajā stāvā ierīkotā spirta

Kozima abu savienību uzskatīja par radniecīgu dvēseļu dievišķu saplūšanu, taču jau desmit dienas pēc abu pirmās sakušanas Vāgners rakstīja divdomīgu zīmīti citai savai mīļākajai – Vīnes miesnieka meitai.

NOLĀDĒTĀ OPERA

Vāgneru nemitīgi vajāja gan kreditori, gan dažādas kataklizmas, bet viņa mūzika bija tik iedarbīga un dzīvesveids tik neparasts, ka tas viss kopā radīja ne mazums baumu. Neveiksmes un nāve vajāja arī operu *Tristans un Izolde*. Runāja pat, ka tā ir nolādēta. Operu bija iecerēts uzvest Vīnes Karaliskajā teātrī, taču pēc 77 mēģinājumiem tika pasludināts, ka šis darbs nav iestudējams, jo pārsniedzot mākslinieku spēkus.

Kad pēc dažiem gadiem Minhenes operā viss bija gatavs pirmizrādei, to nācās atlikt, jo Izoldes lomas atveidotāja pēc tvaika pirts apmeklējuma bija pazaudējusi balsi. Attiecības starp diriģentu un orķestri bija saspringtas. Tristana lomas

atveidotājs, kas dzīvē bija Izoldes lomas atveidotājas vīrs, uz skatuves saaukstējās un vēlāk nomira. Uz nāves gultas viņš esot saucis Vāgnera vārdu. Bet ar to tumšo sakritību ķēde vēl nebeidzās. 1911. gadā diriģents Fēlikss Motls nomira pie diriģenta pults tieši izrādes laikā. Pēc vairāk nekā piecdesmit gadiem tāds pats liktenis piemeklēja citu diriģentu Žozefu Keilbertu. *Tristana un Izoldes* mūzikai piemīt tāds spēks, ka nereti jau prelūdijas laikā klausītāji izplūst asarās, un daudziem šīs operas vērošana ir kā garīga pārveide. Piemēram, jauno un jūtīgo beļģu komponistu Gijomu Lekjū mūzika skāra tik spēcīgi, ka jauneklīs skatītāja krēslā noģība un bija jāiznes no teātra...

Varbūt komponista monstrozos projektus menedžēja kāds augstāks spēks, jo, lai cik utopiskas būtu Vāgnera ieceres, par spīti visam, beigu beigās tās realizējās.

tirgotava esot Vāgneru kaitinājusi ar uzbūzīgo aromātu. Vēlāk komponists ar kundzi pārbrauca uz cienīgākiem apartamentiem Aleksandra bulvāri, tagadējā Brīvības ielā. Koka māja, kur Vāgners sacerēja operas *Rienci* pirmo un otro daļu, jau sen kā nojaukta, un 20. gs. sākumā tas vietā pēc arhitekta Eišena Laubes projekta uzbūvēja jaunu mūra ēku. Ieskatoties caur parādes durvju stikla rūti, kāpņu telpas otrā stāva logā joprojām var redzēt vitrāžu ar Vāgnera portretu, ko arhitekts iecerēja kā piemiņu komponistam.

Tieši izšķērdība bija tā, kas piespieda laulātos doties prom no Rīgas. Pārdrošā bēgšana pa jūru no kreditoriem iedvesmoja Vāgneru *Klīstošajam holandietim*. Senā legendā balstītā opera stāsta par jūrnīeku, kas nolādēts klist pa jūrām tik ilgi, līdz atradis uzticīgu sievieti. Jūrnīeks holandietis satiek skaisto Zentu, iemīlas un notic, ka viņa ir šī sieviete. Abi viens otram zvēr mūžīgu mīlestību, bet tad... Kā jums šķiet, kā beidzas šis stāsts? Protams, īsti vāgneriskā garā. Holandietis noklausās Zentas sarunu ar iepriekšējo ligavaini, pārprot, ka mīlotā viņu nodevusi, un dodas prom jūrā, bet izmisusi Zenta nometas no klints. Šajā brīdī spoku kuģis izgaist, un, pirms aizveras priekšsargs, mīlētāji viens otra skavās dodas uz debesīm. Šis ir ļaunīgākais Vāgnera operu nobeigums.

Trakā Ludviga dāsnā mīla

Varbūt komponista monstrozos projektus menedžēja kāds augstāks spēks, jo, lai cik utopiskas būtu Vāgnera ieceres, par spīti visam, beigu beigās tās realizējās. Arī 1864. gada maijā viņš kārtējo reizi atradās neapskaužamā stāvoklī. Viņš tikko bija pabeidzis operu *Tristans un Izolde*, strādāja pie *Nibelungu gredzena*, taču nebija ne naudas, ne izredzes savus darbus kādreiz redzēt iestudētus. Un tad Vāgners saņēma ziņu, ka viņu vēlas redzēt karalis.

Homoseksuālais Ludvigs II, kas iegājis vēsturē kā Gulbju karalis un trakais Ludvigs, dievināja Vāgnera operas. Pēc abu tikšanās viņš bija iemīlējis komponista un rakstīja

Vāgneram: "Darišu visu, kas manos spēkos, lai kompensētu Jūsu pagātnes ciešanas!" Tālākais bija kā pasākā. Visi Vāgnera parādi tika nomaksāti, viņš ievācās greznos apartamentos Minhenē. Sākās sagatavošanās darbi *Tristana un Izoldes* uzvešanai. Arī *Nibelungu gredzens* nebūtu pabeigts bez trakā Ludviga atbalsta. Taču Vāgners ar savu pompozā dzīvesstilu un arogantā ārieni bija iemantojis daudz nelabvēļu un drīz vien bija spiests atstāt karaļa paspārni un arī Minheni. Noīšvānšteinu, kas kļuvusi par Disneja črkšķrozītes pils prototipu, Ludvigs būvēja kā "cienijamu templi dievišķajam draugam Vāgneram", un tās arhitektūru iespaidojušas Vāgnera operas *Tanheizers* un *Loengrins*. Taču komponists šajā pasaku pili tā arī nekad netika spēris kāju.

Dievišķā ģēnija pielūdzēja Kozima

Viens no iemesliem, kas veicināja Vāgnera došanās prom no karaliskajiem apartamentiem, bija sabiedrības sašutums par viņa sakaru ar diriģenta Hansa fon Bulova sievu un komponista Ferencu Listu ārvaldības meitu Kozimu. Viņai bija garš deguns un nešpetns raksturs, toties viņa bija 24 gadus jaunāka par komponistu un simtprocentīga Vāgnera dievišķā ģēnija pielūdzēja. Viņas mīlestība līdzinājās reliģijai, un, pametusi viru un meitas, viņa Vāgneram dzemdēja trīs bērņus. Kozimas vīrs fon Bulovs diriģēja *Tristana un Izoldes* pirmizrādi, lai gan zināja, ka sieva ir operas autora mīlākā. Kozima abu savienību uzskatīja par radniecīgu dvēselu dievišķu saplūšanu, taču jau desmit dienas pēc abu pirmās sakušanas Vāgners rakstīja divdomīgu zīmīti citai savai mīlākajai – Vīnes miesnieka meitai.

Nirvānas koncepts

"Savāda misticisma pilna ir visa poēma un mūzika. Un šis misticisms, šī nebeidzamā sāpju un atteikšanās dziesma ar savu debess burvību ir Budas filozofijas varbūt visdzīvākais attēlojums Eiropas mākslā," par Vāgnera operu *Parsifāls* rakstīja latviešu dzejnieks Akuraters.

Jau jaunībā Vāgners bija atteicies no tradicionālās kristietības kā pārāk neīstas un samākslotas. Tāpat Vāgners nespēja pieņemt Vecajā derībā attēloto dzīvnieku upurēšanu. Komponists deva priekšroku mistiķiem, un starp viņa garīgajiem skolotājiem bija gan dominikāņu meistars Ekharthas, gan sūfiju dzejnieks Hāfīzs. Pēc pievēršanās Šopenhauera filozofijai viņš aizrāvās ar indiešu reliģijām un atbalstīja viedokli, ka no tām cēlusies arī kristietība. Budisma ienākšana komponista dzīvē sakrita ar laiku, kad viņš uzsāka milas sakaru ar sava patrona un labdara sievu Ma-

tildi Vesenloku, dzejnieci un kaislīgu dzīvnieku aizstāvi. Līdzīgi kā daudzi viņa laikabiedri, Vāgners budisma nirvānas konceptu kļūdaini tulkoja kā vēlmi pēc iznīcības. Valda uzskats, ka *Tristans un Izolde* ir šīs kļūdas rezultāts. Diemžēl iecerētā budistu drāma *Die Sieger (Uzvarētājs)* tā arī palika nepabeigta.

Sekss, incests un rozā peņģuārs

Vāgnera mūzikā virmo kaisle un mutuļo seksuāla iekāre. Zentas balāde holandietim pulsē no apsēstības. *Tristana un Izoldē* galvenie varoņi, dzenoties pēc erotiskas nirvānas, izaicina muzikālas un morālas paražas. *Valkīrā* triumfē incests – agrā bērnībā izšķirti dvīņi – brālis un māsa – satiekas, nezinot par savu radniecību, un seksuāla kaisle tos iesviež vienu otra skavās. Tikai Vāgnera pēdējā operā *Parsifāls* seksuāla kaisle tiek apspiesta, uzvarēta un transformēta universālā mīlestībā.

Oksfordas universitātes mūzikas profesors Laurens Dreifuss rakstījis, ka "Vāgnera nodošanās seksuālas iekāres attēlošanai Rietumu mākslas vēsturē ir bezprecedenta gadījums". Vāgnera tieksme pēc rozā zīda apakšvelas, sievietes zeķēm un parfimijiem tiek piesaukta kā pierādījums viņa savdabīgai seksualitātei. Komponists neesot varējis paciest, ka viņa ādai pieskaras raupjš materiāls, un valkājis tikai zīdu un satina apakšveļu. Dzīves pēdējos gados, kad strādāja pie *Parsifāla*, viņš arī savu darbistabu lika iztapsēt ar rozā satīnu un zīdu un gaisā izmidzināt parfī-

mus. Šādā gaisotnē radās opera, kurā galvenās tēmas ir atsacīšanās un vienkāršība. Vāgners Kozimai skaidroja, ka *Parsifāls* morālai ir jābūt tik maigai kā zīda vizma. Kā māksliniekiem, kas izklist un atkal savienojas.

Pirmsnāves sapnis

Vienīgais cilvēks, ko Vāgners uzskatīja par pārāku, bija filozofs Šopenhauers, un iepazīšanās ar viņa filozofiju komponists vērtēja kā savas dzīves lielāko notikumu. Vāgners visiem draugiem lika lasīt Šopenhaueru un bieži citēja filozofu savās vēstulēs. Taču Šopenhauers savam pielūdzējam nespēja atbildēt ar to pašu. Patiesībā viņš neveltīja Vāgneram gandrīz nekādu vērību, jo uzskatīja par viduvēju dzejnieku un vāju komponistu. Neilgi pirms vīra nāves Kozima ierakstīja dienasgrāmatā: "R. man stāsta jauku sapni – viņš bijis ar Šopenhaueru, kas bijis neparasti jautrs un draudzīgs. Tād Vāgners pievērsis Šopenhauera uzmanību lakstīgalu bariņam, bet Šopenhauers atbildējis, ka to jau pamanījis." Pēc desmit dienām – 1883. gada 13. februārī – Vāgners aizvēra acis uz mūžu. Viņš nomira Venēcijā, kur bija ieradies kopā ar Kozimu, un viņa nāves iemesls bija sirdstrieka.

Uz viņa kapa Baireitā ir vienīgi spīdīga akmens plāksne, kurā nav iegravēti ne vārdi, ne gadskaitļi. Kozima uzskatīja, ka nav nepieciešams kaut ko paskaidrot, jo Vāgners ir tik liels un dziļens, ka visiem tāpat jāzina, kas atdusas zem šīs akmens plāksnes. ☉

"Savāda misticisma pilna ir visa poēma un mūzika. Un šis misticisms, šī nebeidzamā sāpju un atteikšanās dziesma ar savu debess burvību ir Budas filozofijas varbūt visdzīvākais attēlojums Eiropas mākslā," par Vāgnera operu *Parsifāls* rakstīja latviešu dzejnieks Akuraters.

Orleānas jaunava

Žanna d'Arka ir viena no slavenākajām un ietekmīgākajām sievietēm pasaules vēsturē, kuras varonība un skaistums iedvesmoja dzejniekus un māksliniekus, komponistus un politiķus. Pāvests Benedikts XVI viņu dēvēja par "skaistu svētuma piemēru lajiem, kuri darbojas politikā", uzsverot, ka līdz ar Sv. Katrīnu no Sjēnas un Sv. Terēzi no bērna Jēzus Žanna pieder tā saukto stipro sieviešu lokam Romas katoļu baznīcā.

▼ *Auguste Tzeriņa*

Gane vai dižciltīga?

Žanna d'Arka nāca pasaulē 1412. gadā Domremī ciemā Francijā, Žaka un Izabellas d'Arku ģimenē. Tas bija skarba kara laiks, kad plosījās Simtgadu karš starp Franciju un Angliju. Par viņas izcelšanos ir saglabājušās pretrunīgas ziņas – svēto dzīves apraksti vēsta, ka Žanna dzimusi vienkāršā, taču ļoti dievbijīgā ģimenē, gājusi ganos un strādājusi visus lauku darbus. Tajā pašā laikā daudzas liecības šo viedokli liek pārskatīt. Neizpratni rada tas, ka parastajai lopu ganei bijis personiskais kaujas karogs ar dzimtas ģerboni un karaliskajām liliņām, viņa piedalījies bruņinieku turnīros un nēsājusi zelta piešus, kas bija vienīgi muižnieku kārtai piederīgo privilēģija (uz viņas kaujas cirtvja, kas vēl šodien glabājas Parīzes Sendēnī abatijā, iegravēts J viņas vārda pirmais burts, kas greznots ar karaļu kroni). Vēl daži vēsturnieki uzskata, ka Žannas dzīslās ritējušas dižciltīgas asinis. Viņa it kā bijusi Francijas karalienes Bavārijas Izabellas un karaļa Kārļa VI jaunākā brāļa Orleānas Luija slepenās milas auglis un vēlāk nodota audzināšanā mazturīgo muižniecīgu d'Arku ģimenē.

ŽANNA D'ARKA, jaunava un mocekle

- ✦ Dzimusi 1412. gada 6. janvārī Domremī ciemā Francijā, Žaka un Izabellas d'Arku ģimenē.
- ✦ 1428. gadā sāka dzirdēt balsis, kas mudināja doties glābt Franciju no angļu iebrukuma.
- ✦ 1429. gadā pēc uzvaras pie Orleānas Žannu sāka saukt par Orleānas jaunavu.
- ✦ Sadedzināta uz sārta 1431. gada 30. maijā Ruānā.
- ✦ Pasludināta par svēto 1920. gada 13. maijā.
- ✦ Francijas debesīgā aizbildne.
- ✦ Piemiņas diena – 30. maijs.

Sadzird balsis

Trīspadsmit gadu vecumā Žanna guva pirmo mistisko pieredzi – ganot savu ganāmpulku, viņa sadzirdējusi balsis no debesīm. Tas esot bijis erceņģelis Miķelis, kas aicinājis iesaistīties savas tautas atbrīvošanā no angļiem, kā arī Svētā Katrīna un Svētā Margarīta. Divu pēdējo balsis skanēja Žannai galvā visu atlikušo mūžu. Žanna salika šķistības solījumu, katru dienu piedalījās svētajā misē un nemitīgi nodevās lūgšanām. Tas deva spēku un drosmi doties pie karaļa Kārļa VI un lūgt, lai viņai ļauj pievienoties armijai gājienā uz aplenkto Orleānu. Ģērbusies vīriešu drānās, ar savu karogu, uz kura bija rakstīts "Jēzus, Marija", viņa piedalījās kaujās, kuru uzdevums bija aplenkt Orleānu. Pateicoties savām vizijām, visasiņaināko cīņu vietās viņa kļuva par karavīru iedvesmotāju. Arī tad, kad viena angļu bulta pāršķēla Žannas augšstilbu, otra ieurbās krūtīs, viņa palika dzīva un ar sāpju nesalauztu garu. Orleāna tika atbrīvota. Žannas misijas kalngals bija karaļa Kārļa VII kronēšana atkarotajā Reimsas katedrālē, taču pēc tam sakās viņas moku ceļš.

Pārdod par 22 000 mārciņu

Pēc kāda neveiksmīga uzbrukuma Orleānas jaunava nokļuva franču ienaidnieku burgundiešu gūstā. Pieprasīto lielo izpirkuma maksu ģimene nespēja sagādāt, tāpēc 19 gadu vecā meitene tika pārdota angļiem par 22 000 mārciņu.

Angļu armijnieki piesēja jaunavu pie staba un kā raganu sadedzināja dzīvu Ruānas tirgus laukumā. Savas sadedzināšanas dienas rītā Žanna izsūdēja grēkus un pieņēma svēto komūniju (vēsturnieks Roberts Ambelēns šo faktu gan noliedz). Jau uz sārta Žanna paziņoja: "Es atzīstu Svēto Tēvu, pāvestu, es ticu visam, kam tic svētā baznīca!" Kad liesmas jau apņēma viņas ķermeni, meitene sauca pēc krucifiksa, apkampa to un, skajā balsī nepārtraukti piesaukdamā Jēzus vārdu, nomira. Sievietes seju pilnībā aizsedza melna kapuce. Žannas pelni tika izkaisīti Sēnā, bet kādam varones piekritējam it kā izdevies saglabāt nelielus viņas apģērba, ādas un kaulu fragmentus. Šīs svētās atliekas, rūpīgi nodotas no paaudzes paaudzei, vēl šodien glabājas Žannas d'Arkas muzejā Šinjonas pili.

Lai gan Ruānas procesa oriģinālais noturināšanas protokols sen pazudis, zināms, ka bīskaps Košons nāvēssodu pamatoja uz apsūdzību divpadsmit punktos, kuros Orleānas jaunavai pārmeta saikni ar dēmoni, Jēzus Kristus vārda nelietīgu lietošanu un vīriešu apģērba valkāšanu. Vēsturnieki šo prāvu uzskata par klasisku paraugu, kā inkvizīciju izmantoja politisku mērķu sasniegšanai.

Pēc lietas izmeklēšanas pāvesta tiesa at-

"Klausieties uzmanīgi! Katrs vīrs atdod savu dzīvi par to, kam viņš tic, un katra sieva atdod savu dzīvi par to, kam viņa tic. Bieži vien cilvēki netic nekam vai arī kaut kam pavisam niecīgam. Un tomēr viņi atdod savas dzīves par šīm mazajām lietām vai arī par neko. Mums visiem ir tikai viena dzīve, mēs to nodzīvosim, un tā būs pagājusi. Atdot visu to, kas tu esi, un dzīvot bez ticības ir daudz bēdīgāk nekā mirt, pat daudz bēdīgāk nekā mirt jaunam. Bet ir arī vēl daudz jaunāks liktenis par dzīvošanu bez ticības. Tas ir dzīvot ar stipru paļaušanos uz to, kas dzīves noslēgumā – pie mūžības vārtiem – izrādīsies meli un būs tevi pievilis."

ŽANNA D'ARKA

zina bīskapa Košona lēmumu par nelikumīgu. Izmeklēšana atklāja, ka vīrieša tērps, ko karā valkāja Žanna d'Arka, bija domāts nevainības pasargāšanai, dzīvojot rupju karavīru vidū. Īpat viņas iekšējās balsis nevarēja nākt no jauna avota. Pēc 25 gadiem tika atzīta Žannas nevainība un pilnīgā uzticība baznīcai, bet 1920. gadā pāvests Benedikts XV Žannu d'Arku pasludināja par svēto.

Apšaubā sadedzināšanu

Vēsturnieki tomēr ar skepsi izturas pret pašu Žannas d'Arkas nāves soda faktu. Kādā dokumentā Nr. 11542, kas datēts ar 15. gad-

simta vidu un šodien glabājas Britu muzeja krājumos, Žannas d'Arkas prāvas sakarā teikts: "...viņu lika sadedzināt visas tautas klātbūtnē vai arī kādu citu sievieti, kura bija viņai līdzīga." Līdz ar skeptiskāk noskaņotajiem laikabiedriem Žannas varones nāvi uz sārta šodien aizvien vairāk apšaubā arī daudzi mūsdienu zinātnieki. Visticamāk, toreiz sārta sadega cita sieviete, bet istā Žanna jau grāfienes d'Armūāzas statusā vīra dzimtai piederošajā pili Lotringā nodzīvoja vēl astotspadsmit gadus līdz savai nāvei 1449. gada vasarā. Franču vēsturnieks Marsels Ervē tic, ka istajai Žannai draugi palīdzēja aizbēgt. Starp citu, 1995. gadā zem Ruānas pils cietuma atklāja pazemes eju... ☺

Karošu burvis

Viesturs Kļaviņš ir amatnieks no Druvienas pagasta. "Neatkarīgs cilvēks," viņš par sevi saka. 1. un 2. jūnijā Viesturu ar viņa darinājumiem varēs sastapt Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja gadatirgū.

▼ *Laura Jkauniece*

Latvāņu taure un slotas ar numurzīmēm

Pret *Kļaviņu* māju durvju stenderi atstūvētas dažas žaģaru slotas. Amatnieks Viesturs Kļaviņš tām tikko kā ielicis jaunus kātus. Reiz nagi dikti niezējuši uz blēņām un gribejies pajārieties, tāpēc uz katra slotas kāta Viesturs uzrakstījis *taxi* un savu numurzīmi. "Nu kā, lidojamā slota taču!" viņš smejas un piebilst, ka tie, kam laba humora izjūta, saprātis. Pašam amatniekam ar humoru viss ir vislabākajā kārtībā. Stāsti par karošu tapšanu mijas ar laicīgām, sadzīviskām un brīžam nerātnām anekdotēm.

Pie mājas esošo klētiņu Viesturs savu laik nopircis par 23 pajām. Klusa, skaista vieta. Kādu brīdi Viesturs padzīvojis arī Siguldā, tomēr... "Velk uz to savu zemīti atpakaļ. Uz Siguldā pārcēlos tikai meitenes dēļ. Skaistu sievu ieraudzīju..." Viesturs saka. Galu galā sievu Līgu izvilcis no pilsētas un atvedis sev līdzī uz laukiem. Abi iepazinušies kādā velotūrisma braucienā, tagad sieva strādā par mūzikas skolotāju. Tā arī Viesturs tiek pie darba – te kolle jāremontē, te vēl kāds instruments jāsakārto. Viesturs rāda no latvāņu stumbeņa izgatavotu pušamo instrumentu. Viņam esot pašam sava slepenā latvāņu plantācija, kur ievākt materiālu. "Tā ir taure. Tie, kas klausās šīs taures skaņās, kļūst tādi aptaurēti," smeļ amatnieks.

Māja, kurā Viesturam tagad darbnīca iekārtota, reiz bijusi tukša un pamesta. "Vecais īpašnieks teica, ka māju nedrīkstot pārdot – to varot uzdāvināt, atdot vai atstāt mantoju-

"Tie, kas klausās latvāņu taures skaņās, kļūst tādi aptaurēti," smeļ amatnieks.

mā. Tā kā bijām kaimiņi, sarunājām, ka varu nākt šeit un dzīvot," amatnieks stāsta. Viņš tic, ka mājas sargātājs rūķītis šeit dzīvojis jau krietni pirms viņa. "Kopš te esmu, 20 gadu laikā ne reizi neesmu slēdzis ciet durvis, un no mājas ne adatiņa nav pazudusi. Izstāstīšu anekdoti. Kolhoza laikā mehāniķis brauca ar ņivu. Mašīna apdrošināta, un vīrs izreķinājis, ka no apdrošinātājiem varētu saņemt vairāk naudas, nekā būtu jāmaksā par mašīnas remontu. "Kaut nu kāds to auto nozagtu!" vīrs domāja un novietoja mašīnu pie baznīcas stāvlaukumā, atslēgu atstāja aizdedzē, logi vaļā, bet neviens mašīnu tā arī nezāga. Tās ir stāsts par to, ka no zagļiem nav jābaidās. Jābaidās ir no tā cilvēka, kuru apzog, jo katram tiek atņemts tikai tik daudz, cik viņš pats kādam reiz ir nozadzis."

Karotes kā sievietes...

Viesturam bērnībā neesot bijusi iespēja apgūt amatnieka arodu. "Bet nagi niezēja," stāsta Viesturs. "Un zināt, ko dara cilvēki, kam nagi niez? Iet vai nu banku aplaupīt, vai amatu mācīties. Bija brīdis, kad strādāju ar autokrānu. Vienu kravu pa dienu atved, to izkrauju, bet visu pārējo laiku sēžu un gaidu. Aiz bezdarbības sāku grebt karotes, un man iepatikās šis darbiņš." Vēlāk Viesturs mācījās kursus pie kādas koktēlnieces. Un amatnieks joprojām atceras skolotājas doto padomu: lai karotēm izdotos pēc iespējas labāka forma, jāskatās uz sievieti – jātaisa tikpat skaistas un apalīgas. Viņš rāda kādu izmēros prāvu karoti. Ko ar tādu pasākt? "Tie, kas laukos cūkas audzē, šo sauc par cūku barojamo karoti.

Ja uzvelk baltu kreklu, cilvēks tiek atvairīts no fiziski smaga darba. Dzīve kļūst daudz vieglāka.

bet ar šo var arī pirti garu uzmost. Galu galā var pie durvīm piekārt un pateikt: tā sargā manas mājas.”

Grozu pinējiem darbs esot daudz sūrāks nekā karošu grebejiem. Jāložņā pa krūmiem, jāvāc rikstes, tad tās jāmizo, jāvāra. “Karošu grebējam viegla dzīve – pakēr pagali no malķas čupas, un darbs var sākties,” smeļ amatnieks. Viesturs teic, ka laiks vienas koka karotes izgatavošanai atkarīgs no amatnieka mīlestības lauka – jo vairāk mīlestības, jo raitāk un ražīgāk sokas darbs. Taču viņš netaisa tikai karotes vien. “Redzat, te man dažas izkaptis jāieliek kātos, jo tuvojas siena laiks.

Visas labas karotes!

✦ **Bērza** karotes labas, jo kokšne ir balta, gluda un ļoti izturīga.

✦ **Kļavas** karotes izceļas ar skaistu rakstu.

✦ Tads koks kā **saldais ķirsis vai akācija** piešķir karotei savdabīgu krāsu.

✦ **Kadiķa** karotes pat pēc ilgākas lietošanas saglabā patīkamu aromātu.

✦ **Liepa** ir īstais materiāls karotēm – visvieglākais, vismīkstākais.

✦ Koka karotes no metāla karotēm atšķir viena laba īpašība – ēd karstu zupu vai putru, koka karote nekad nesakarsīs un pirkstus neapdedzinās.

Atnāk kaimiņš, atnes cirvi – arī vajag kātu. Es daru visu, kas saistīts ar koku.”

Brīnumnūjiņa – domu rezonators

Viesturu varēs satikt arī Dziesmu svētkos. Tur viņš būs gan karognesējs svētku gājienā – pārstāvēs lietišķās mākslas studiju *Sakša*, gan arī tirgosies ar savu produkciju. Šim pasākumam īpaši jā sagatavojas, lai “mazliet ārzemniekus pakārdinātu”. Talab darbnīcā top mazmazitiņas karotītes, kurām uz kāta iededzināta kāda latviska zīme. Ārzemju viesiem patīks! “Man tās mazās karotes ne visai patīk taisīt. Piņķerīgi. Ar lielajām vienkāršāk,” skaidro amatnieks, paņemot rokā koka nūjiņu, uz kuras līdzās vairākām latviskām zīmēm skaidri un gaiši rakstīts: burvju nūjiņa. Amatnieks rāda, kā priekšmetu lietot: iedomājieties vēlēšanos, trīs reizes piesitiet ar nūjiņu pie galda, un tas, ko gribat, piepildīsies. Vēlmes istenošanos pastiprina visas latviskās zīmes, kas ir uz nūjiņas. “Cilvēks izsaka savu vēlēšanos un, ar šādu rīku pieklaudzīnot, apstiprina to. Tā doma tiek pastiprināta. Būtībā šīs ir domu rezonators. Citreiz iesaku: ielieciet kabatā kādu koka ripiņu, uz kuras attēlota latviskā zīme Jumis, kas simbolizē ražu, tad nākamajā dienā naudas būs vairāk. Cilvēkam tikai jānotic. Ja nav ticības, tad nav nekā,” teic Viesturs, kurš pats vēl tikai plāno darbināt savu burvju nūjiņu vēlmju istenošanai. Kaut kad ļoti tuvā nākotnē...

Latvieši neprot kaulēties

Zaļajos tirdziņos, uz kuriem amatnieks ved pārdot savu produkciju, ma-

zākā koka karotīte maksā 50 santīmu. “Cena balstīta tikai un vienīgi uz cilvēka psiholoģiju,” paskaidro Viesturs. “Vis, kas maksā zem lāta, šķiet ļoti lēts. Agrāk braucām uz tirgiem kopā ar Gulbenes tautas studijas *Sakša* audējām. Audēja uzaudusi segu un prasa par to 90 latus, es savas mazās karotītes pārdodu par 50 santīmiem. Galu galā es tāpat nopelnu tos 90 latus, bet viņai segu pārdot grūti.” Viesturs ir pārsteigts, ka latvieši tirgū nemāk diņģēties. “Ja es gribētu pa istam novērtēt savu darinājumu cenu, būtu jā aizbrauc uz ārzemēm un jāpalūkojas, cik tur tādi paši izstrādājumi maksā amatnieku tirdziņos. Darbs jau vispār nav novērtējams. Tapēc es par saviem darbiem prasu tik, cik cilvēki ir spējīgi maksāt.”

Akcija: atnes veco, tiec pie jaunas karotes par brīvu!

Reiz Tirzā kādā mazā tirdziņā Viesturs sarīkojis akciju: atnes savu veco koka karoti un saņem jaunu no amatnieka Viestura rokām. Tā Viesturs ticis pie veselas vecu karo-

Iedomājieties vēlēšanos, trīs reizes piesitiet ar nūjiņu pie galda, un tas, ko gribat, piepildīsies.

šu kolekcijas. Uz tām lūkojoties, var izdarīt daudz secinājumu: kā amatnieki senāk karotes izgatavojuši, kāds bijis to mūžs. “Paskat, kas te par vēsturi!” amatnieks paceļ vienu tādu gandrīz vai melnu koka karoti ar nolūzušu stūri. “Cik cilvēku ar to ir pabaroti!”

Bieži vien Viesturs strādā baltā kreklā. “Ja uzvelk baltu kreklu, cilvēks tiek atvairīts no fiziski smaga darba. Dzīve kļūst daudz vieglāka.” Viņa darbnīcā karotes top gan no ābeles (tās sarkanīgās!), gan liepas, alkšņa un bērza. Karotes izgatavo tikai no lapu kokiem. Skuju koks it kā ir labs, bet tāda karote ik pa laikam dos sveķus uz āru, tāpēc nebūs ērta lietošanai. Turpretim lapu koks ir gana elastīgs un darbam pateicīgs materiāls. Augļu koki esot sarežģītāki – dikti ciets materiāls, kas prasa vairāk spēka darbā, tāpēc pirms griešanas koku ieteicams novārtīt. “Ja cilvēks visu mūžu ēd ar tādu koka karoti, nav jāciņģē tik daudz lieka smaguma, kā ēdot ar metāla karoti. Tomēr vispieprasītākā prece ir lāpstīņas pannām. Tās visos

Ielieciet kabatā kādu koka ripiņu, uz kuras attēlota latviskā zīme Jumis, kas simbolizē ražu, tad nākamajā dienā naudas būs vairāk. Cilvēkam tikai jānotic!

tirgos pirmās izpērk. Lāpstīņa taču ir tik elementāra lieta, ka tās izgatavošanai vispār nekāda radošuma nevajag. Visi sapirkuši teflona pannīņas, bet veikalos nevar atrast gana labas lāpstīņas ar plānu malu, lai būtu ērtas lietošanai," stāsta amatnieks.

Pasaules galu krāsošu melnu, Pasaules sākumu – zaļu!

Protams, arī karošu grebšanai mūza vajadzīga. Dienās, kad tā kaut kur aizklidusi, bet neizbēgami tuvojas gadatirgus, Vesturam palīgā nāk... otra mūza: "Tā ir naudas mūza.

ZĪMES, AR KO AMATNIEKS ROTĀ KAROTES

- + **Dieva zīme** – palīdz rast labāko risinājumu.
- + **Jumis** – vērs lietās uz labu.
- + **Sidraba krusts** – uztur un vairo dzīvības spēku.
- + **Zalktis** – līdzsvaro cilvēka dzīvi dažādās jomās.
- + **Laimas zīme** – harmonizē attiecības starp cilvēkiem.
- + **Dārziņš** – palīdz visam atgriezties lietu paredzētajā kārtībā.

ASTAROTS

Rožu kvarcs – tavai mīlestības enerģijai!

Rožu kvarcs – jeb rozā kvarcs ir dažādu nokrāsu rozā kristāls. Akmeņiem piemīt spēja savu saimnieku piepildīt ar nesavtīgu mīlestību, apveltīt ar spēju sniegt un saņemt mīlestību. Rožainais kvarcs lieliski dziedē pagātnes emocionālās traumas, kā arī attīsta piedošanas un uzticēšanās garu. Dziedniecībā rožu kvarcs līdzsvaro visas ķermeņa sistēmas, nostiprina un noregulē sirds darbību, mazina trauksmes sajūtu un atjauno miera un klusuma izjūtu.

Rožu kvarca eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāņiem, bet akmeņš piesaistīs vajadzīgās mīlestības enerģiju.

Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

AKMEŅI tavai veselībai

Neapstrādāts rožu kvarca kulons

Pašas mātes Dabas veidots unikāls kulons, tieši tads, kāds las gadu tikāties un bija jābūt.

Cena Ls 1,88 + pasta izdevumi.

"Akmeņi tavai veselībai"

Katrs akmeņš satur enerģiju, ko uzkrājis garo laiku. Katrs akmeņš satur enerģiju, ko uzkrājis garo laiku. Katrs akmeņš satur enerģiju, ko uzkrājis garo laiku. Katrs akmeņš satur enerģiju, ko uzkrājis garo laiku.

Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes rožu kvarca izstrādājumi par īpašām cenām!

Rožu kvarca krelles

Īpašs piedāvājums! Tikai šomēnes rožu kvarca izstrādājumi par īpašām cenām!

Cena Ls 4,99 + pasta izdevumi.

Rožu kvarca rokassprādze

Īpašs piedāvājums! Tikai šomēnes rožu kvarca izstrādājumi par īpašām cenām!

Cena Ls 4,99 + pasta izdevumi.

Rožu kvarca atslēgu piekarinš

Īpašs piedāvājums! Tikai šomēnes rožu kvarca izstrādājumi par īpašām cenām!

Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Velkālī-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Tara kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtījumam īpaša dāvana no www.astarots.lv – rožu kvarca akmeņi.

Tas labā gan nākas pastrādāt. Tad nav laika apkārt skatīties. Toties, kad ir brīvais laiks, tad gan... visādas mulķības nāk prātā." Kādas? Tas esot noslēpums. Bet Viesturu var pierunāt. "Tikai vēl nav gatavs," viņš piekrodina un aicina sekot uz citu telpu. "Nesen griezu jāņogu krūmiem zarus. Bija žēl tos mest ārā, bet ko ar tādiem iesākt? Tad man iešāvēs prātā kāda ideja." Viesturs rāda instalāciju no jāņogu zariem, kam dots episks nosaukums *Pasaules gals*. Zari sasprausti no celma nozāgētā koka ripā. Ir doma zarus vēl nokrāsot melnus un pa vidu iesēdināt "Lohnesa ezera briesmoni" jeb diķi atrastu sakni. Ta Viesturs veldzē savas dvēseles māksliniecisko pusi, kad apnik karotes grebt. "Cilvēki nonākuši līdz līmenim, kad tālāk vairs nav kur... Pasaules gals gan nebūs vispārējs, bet katram pašam sevī. No šodienas pat būtu jāmaina dzīvesveids, uzvedība, apgērbs, lai vienreiz piedzīvotu pasaules galu un varētu sākt visu no sākuma."

Pēc laiciņa līdzās *Pasaules gala* kompo-

Samuraja slotiņu var lietot pirti.
Tā izgatavota no vilku vālēm,
un pāršanās ar tādu buntīti
nāk par labu asinsvadiem un
sīkajiem kapilāriem. ▶

Palīgs zābaku novilkšanai.
Ar vienu kāju uzkāp virsū, kamēr
no otras novelk zābaku. ▶

zīcijai uzrodas arī *Pasaules sākums*. Līdzīga kompozīcija, tikai šajā kokā saspraustas sīciņas magoņu galviņas. Magones izglābušās no komposta kaudzes. *Pasaules sākumu* krāsošot zaļu, varbūt pat baltu...

Saulgriežos jāpeldas plikam

Tikko ieminos par saulgriežiem, amatnieks pazūd pieliekamajā un atgriežas ar māla krūzi, kas pilna ar pagaidām vēl saldu dzērienu: "Līdz Jāņiem būs divreiz stiprāks. Vēl tas ir tikai kvass."

Viesturam ir pilnīgi skaidrs, kā svinēs Ligo svētkus: "Istajā naktī jāizgērbjas plikam un jāiet ezerā peldēties. Jāņus svinu 21. jūnijā, tad ir vasaras saulgrieži. Vislabāk šo nakti pavadīt vienam vai arī kopā ar ļoti mīļu cilvēku, lai piedzīvotu to isto saulgriežu burvību. Jāiet dabā, jāieklausās, tad arī spēsim izprast pasauli. Svarīgi nakti negulēt un zināt, kurā pusē saule lec. No tās puses, kur aust saule, latviešiem nāk spēks. Tapēc no austrumu puses mūsu senči sāka būvēt mājas un pat sienu gu-

bas veido tā, lai lūka būtu pret Austrumiem vērstā. Ja tas izdarīts, Jāņu dienā var kaut vai šašlikus cept un priecāties. 21. jūnija nakts ir svēts mirklis."

Kādu laiku Viesturs citīgi sekojis līdzī Mēness kalendāram, līdz kāds dziednieks viņam atklājis, ka mūsdienās Mēness zaudē savu ietekmi uz zemes augiem. "Ja vajag izgatavot logu rāmjus vai durvis, protams, to vislabāk darīt vecā mēnesī, bet karošu izgatavošanai Mēness fāzes nav tik būtiskas. Cilvēks pats ir daudz spēcīgāks par Mēness enerģiju. Atliek vien pielikt savu domu un milestības spēku, tad jebkurus darbus varēs veikt jebkurā laikā. Svarīgāk ir atcerēties par domu higiēnu – lai tās ir skaidras, tīras, tad mēs paši varam kļūt par gaišrēģiem un veidot katrs savu likteni. Doma materializējas. Ja vēl cilvēks uzmanīgi iet pa dzīvi un vēro, kas notiek apkārt, pasaule mums palīdz ar brīdinājumiem, signāliem."

Rīkstnieks, kurš mēra auras

Kad jautāju, vai amatniekam nav kāds māceklis uzradies, Viesturs atkal joko, sakot, ka tēlnieks Kārlis Zāle jau arī licis pie darba citus amatniekus, lai izgatavotu savus grandiozos pieminekļus. Tā teikt, komandējis parādi, bet pats neko daudz. "Reizēm kāds zellis atnāk, paskatās, varbūt nedaudz kaut ko padara, bet ātri vien pazūd. Šis tomēr ir darbs, kas prasa lielu pacietību."

Lai mes pakava vietā pie amatnieka namdurvīm ir rīkstes. Ar rīkstniecību arī mazliet nodarbojos – mēru auras, nosaku āderes. Bet likt pakavu pie mājas durvīm veiksmes piesaistīšanai ir pilnīga aplamība. Sarūsejis, zemē stāvējis priekšmets ar zirga enerģiju... Labi, ja vēl pakavu pieliek ar "ragiem" uz augšu – tas vismaz dod spēka enerģiju, tomēr pats pakavs neko nenožīmē. Tad jau jebkuru priekšmetu var karināt pie durvīm."

Palūdzu amatniekam izmērit man auru. "Nu, kāpēc tik maziņa jums tā aura?" viņš vaicā un sola uz vietas šo "defektu" izlabot. Seko komplimentu birums. Pēc tam mērām auru vēlreiz. Cita lieta! Rīkstes parāda, ka auras loks beidzot ir krietni lielāks. "Tāpēc būtu labi, ja cilvēki biežāk teiktu labus vārdus cits citam," viņš paskaidro un ved pie kāda akmens pagalmā. Akmens apaļš kā ola un "uzsēdināts" uz zemē iedzītas kārts. "Uzlieciet rokas uz akmens un iedomājieties vēlēšanos. Ir? Un tagad uzlieciet rokas man uz galvas un vēlreiz iedomājieties vēlēšanos. Ir? Tagad izstāstiet, kura vēlēšanās ātrāk piepildīsies..." Viesturs smejas pilna kaklā un sola vēl parādīt, kā skan latvaņu taure. Ka tikai kaimiņi nesaskrien skatīties, kas te notiek... ☺

Divas sievas

Vai iespējams mīlēt sava vīra mīļāko un viņas bērnu? Vai māja patiešām spēj atstumt sev nevēlamus iedzīvotājus? Vai viena ģimene vienlaikus spēj nosapņot vienu un to pašu sapni? Ilgvara ģimene uz visiem jautājumiem var atbildēt apstipriņoši.

Mans tēvs piedzima drīz pēc Otrā pasaules kara. Viņš bija ār-
laulības dēls. Tolaik vīriešu bija maz, jo karš daudzus bija nokāvis. Mana tēva māte Marta, stalta sieva ar milzīgu matu pini ap galvu (šāds viņas foto vienmēr atradās tēva darbastabā), karā bija zaudējusi vīru un savu trīs meitu tēvu. Viņai, kas mācījusies Kaucmindes mājturības skolā un vadījusi bagātu saimniecību, tagad bija jāiet ravēt bietes kolhoza laukos un jāslauca govīs, kas tika izmitinātas reiz, tik lepnajā kūti.

Slaucējas un priekšnieka grēka auglis

No Sibīrijas manu vecmāmiņu paglāba fakts, ka viņas vīrs tika iesaukts Sarkanajā armijā un bija kritis varoņa nāvē. Viņa taču bija sarkanarmieša atraitne... Šerpumu, aso prātu un straujo raksturu viņa saglabāja līdz pat savai aiziešanai. Viņai allaž bija viedoklis par visu, viņa izdzīvoja katru minūti. Un kāds gan brīnums, ka jauna meiča, kam vēl nav trīsdesmit, grib arī fizisku milestību!

Kaimiņos dzīvoja skolotāja Alvīne un ciema priekšsēdētājs Arvids. Viņu māja bija lielāka par mūsējo, mūra, ar iekoptu augļu dārzu. Kaimiņiem bērnu nebija. Apkārtne runāja, ka priekšsēdētājs neciešot bērnus. Kā notika manas vecsmātes satuvināšanās ar priekšsēdētāju, es nezinu, bet šajā savienībā tika ieņemts mans tēvs.

Alvīne un Marta

Mans tēvs bija ār-
laulības bērns, un to viņam lika sajūst gan paša māsa, gan apkārtējie. Glāba vienīgi tas, ka visi zināja, kas ir bērna tēvs, tāpēc neko daudz neuzdrīkstējās

tenkot. Puika par savu tēvu uzzināja tikai tad, kas sāka iet skolā. Priekšsēdētājs Arvids par dēlu neizrādīja pilnīgi nekādu interesi, arī attiecības ar manu vecmāmiņu pajuka. Pēc pāris gadiem priekšsēdētāju pārcēla darbā uz citu kolhozu, bet viņa sieva palika mūsu pagastā viena pati lielajā mājā un satuvinājās ar manu vecmāmiņu.

Alvīne mācīja manam tēvam lasīt un nopirka viņam skolas somu. Aprīņojama bija šo divu sieviešu draudzība, kas kādu laiku bija dalījusas vienu vīrieti. Alvīne pieķērās mana tēva ģimenei, un par ierastu rituālu kļuva svētdienut brokastis viņas mājā, lielajā viesistabā ar milzīgu sienas pulksteni un smalku porcelānu.

Tieši Alvīne iemācīja manam tēvam un viņa māsām galda kultūru. Starp citu, to viņa iemācīja arī man. Viņai bija iespaidīga bibliotēka. Un mājā valdīja tāda laba veco laiku aura.

Kad mans tēvs precējās, kāzās tika aicināta arī Alvīne. Vecās fotogrāfijas rāda manu vecmāmiņu Martu ar lielu matu pini ap galvu un Alvīni ar akurātu, īgu griezumumu. Alvīne no sirds rūpējās par sava vīra dēlu.

Kad piedzimu es, Alvīne uzdāvināja maniem vecākiem sudraba galda piederumus un jutās ļoti laimīga. Viņa bija mana aukle un daudz iemācīja. Es viņai pieķēros. Ta nu mēs dzīvojām – no tēva puses man bija divas vecmāmiņas, bet par vectēvu neviens nerunāja.

Maitu lijas

Un tad notika nelaime – Alvīne salauza gūžas kaulu. Pēc atlābšanas viņa tikai ar grūtībām pārvietojās. Laikam juzdama, ka gals tuvu, viņa uzstāja, ka norakstīs savu māju manam tēvam. Vecāmāte, juzdama sabiedrības nosodījumu gan par ār-
laulības bērnu, gan par draudzību ar Alvīni, baidījās, ka tiks, kā saka, nomētāta ar akmeņiem. "Alvīn, tu vēl ilgi dzīvosi," vecmāmiņa tikai noteica.

Pēc Alvīnes mājas un dārza tikoja daudzi – atradās sen pazuduši radnieki, bijušie kolēģi un skolnieki. Jo vārgāka kļuva Alvīne, jo vairāk aprūpētāju pieteicās. Ikreiz, kad aizgājām pie viņas uz svētdienut brokastīm – man tolaik bija padsmiņi gadu –, Alvīne lūdza gan manam tēvam, gan mātei, lai aizved viņu pie notāra. "Man baidīties no tiem šakāļiem," viņa čukstēja. Es nesa-pratu, kāpēc gan vecāki to nedara, jo tad taču mums būš darzs.

Kādudien ieradās sieviete ar sēru ziņu – bija miris Alvīnes vīrs un mans vectēvs. Izrādījās, sieviete bija Arvida meita. Viņa iekārtojās pie Alvīnes un mūs nelaida ne tuvumā. Šajā sievietē bija kaut kas no čūskas un ledus karalienes. Viņa ar skatienu vien varēja paralizēt. Pēc kāda laika Alvīne ziņoja, ka māju norakstījusi Arvida meitai apmaiņā pret kopšanu. Taču dienā, kad dokumenti bija parakstīti, sieviete paziņoja, ka pēc nedēļas Alvīnei jāpošas uz pansionātu.

Nolādētā māja

Alvīne atkliboja uz mūsu māju un raudāja, vecāmāte aicināja viņu dzīvot pie mums, bet viņa noskaldīja: "Marta, man ir pašai savas mājas. Nespējnieku namā es neiešu." Nākamajā vakarā ciema padomes šoferis atveda viņu ar vairākām kastēm. Nospriedām, ka Alvīne ir pārdomājusi un izlēmusi dzīvot pie mums, bet, nē, viņa atveda tikai dāvanas mums visiem.

Es dabūju konversācijas vārdnīcas, māsa – sudraba rotas, bet mamma – servīzi. Tēvs saņēma vecmeistara gleznu, to pašu, kas karājās viesistabā. "Tev tā māja ir jāatgūst," Alvīne lūdza, saķērusi mana tēva roku. "Apsoli? Un, kad tas notiks, salieciet visās istabās ceriņus!" Alvīnes balss skanēja svešādi,

visi sajūtās neomulīgi, un tēvs, protams, apsolīja.

Tovakar Alvine ilgi runāja ar manu vecmammu un no maza maisiņa vilka ārā bērnu cepurītes – piecas vai sešas. "Marta, tās tu man ieliec līdzī kapā. Visas dvēselītes, ko nogalināju. Kāpēc es nebiju tik gudra kā tu? Kāpēc paklausīju vīram un nelaidu pasaulē savus bērnus?" Nodomāju, ka vecante sajukusi.

Uz nūjas balstīdamās, Alvine aizkliboja. Nākamajā ritā uzzinājām, ka viņa ir noslikusi. Alvine nespēja sadzīvot ar domu, ka mū-

ža nogale jāpavada nespējnieku namā, prom no mājām, ko celis viņas tēvs un kur viņa, neskatoties uz visu, tomēr bija laimīga. Sieviete, kas uzdevās par Arvida meitu, tātad bija mana tēva pusmāsa, izrādījās viltvārde un afēriste. Viņa nekavējoties māju pārdeva un aizbrauca. Alvīnes māja pārvērtās par iebraucamo vietu – tur dzīvoja gan gučuļi, gan krievi, gan moldāvi. Daudzi centās šo māju piejaucēt, bet šķita, ka tā burtiski izsper ārā visus svešos. Ģimenes, kas tur apmetās, drīz vien izšķīrās, vai arī notika citas nelaimes. Te priekšlaicīgas dzemdības, te kāds, labojot jumtu, nokrita no tā, te bērns pa logu izkrita.

Ģimenes sirdspuksti

Es tolaik jau studēju un gatavojos precēties, kad sapnī pie manis sāka nākt Alvine. Viņa gāja cauri dārzam uz māju un slēdza valā durvis. Sapnis atkārtojās no nakts uz nakti.

Kapusvētkos visa ģimene satikāmies, un es pastāstīju par savu sapni. Iestājās klusums. Atklājās, ka Alvine sapnī nākusi pie mums visiem. Mamma atgādināja tēvam par viņa solījumu atgūt māju. Un tajā vakarā mēs nolēmām rīkoties.

Šķiet, mums no paralēlās pasaules palīdzēja gan Alvine, gan Marta; jo mums izdevās par saprātīgu naudu atpirkt māju no tā brīža īpašnieka.

Tad mēs vēl nezinājām, kas šajā mājā dzīvos, bet mums bija kopīgs mērķis atgūt to, atdot tai agrāko spožumu. Pēc diviem pavasariem māja bija atjaunota, dārzs sakopts, un mēs sapulcējāmies uz svētdienas brokastīm. Vispirms novietojām visus Alvīnes dāvatos priekšmetus – beidzot tie atgriezās mājās –, apsēdāmies pie brokastu galda, bet... kaut kā pietrūka... Klusēdami brokastojām. Pēkšņi mana māsa pielēca kājās: "Tēti, bet cerīni!" Viņa bija atcerējusies tēva solījumu piepildīt visas vāzes ar cerīniem. Šķiet, līdz ar mazaļām laimītēm šajā mājā ienāca laime. Rudeni tur nosvinēju savas kāzas, pēc tam uz turieni pārvācās mani vecāki, bet vecāsmātes Martas māju atstājām kā vasaras māju, kur sabraukt radiem un draugiem, lai svinētu Jāņus vai Ziemassvētkos vilktu blūķi. Kā mans tēvs saka: "Pašiem savs Brīvdabas muzejs!"

Daudzi centās šo māju piejaucēt, bet šķita, ka tā burtiski izsper ārā visus svešos. Ģimenes, kas tur apmetās, drīz vien izšķīrās, vai arī notika citas ķibeles. Taču līdz ar mazajām laimītēm šajā mājā ienāca laime.

IZŅĒMUMA: LIĢA KLAVIŅA. FOTO: PHOTOS.COM

dizlesmusvetki.lv

IE DVES MA

ATBALSOJAS CCV Vienība
Latvian Civic Alliance
in AM party with

IELDRAUGI

 LATVIJAS DZELZCEĻŠ

 lattelecom

 Latvenergo

 LATVIJAS NATIONĀLAIS KULTŪRAS CENTRS

ATBALSTA:

 Citadele

 Diena

 LATVIJAS VALSTES RĪKOTĀJUMS

ATBALSTĪTĀJI:

ZIŅO

Asinainais slaktiņš *Oradorā*

Centrālās Francijas rietumu daļas pilsētiņa Oradora de Glana tika pazudināta kopā ar tās iedzīvotājiem. Vienā dienā mierīgā dzīve beidzās, un tās vietā nāca bailes, izmisums un asiņu peļķes. Pilsētas kapsētā uzraksti uz kapakmeņiem liek šausmās nodrebēt – kur vien skaties, akmeņi iekalts nāves datums: 1944. gada 10. jūnijs. Kā tas iespējams, ka gandrīz visi Oradoras iedzīvotāji nomiruši vienā dienā?

▼ *Itze Pole*

Oradoras de Glanas drupas joprojām atrodas Limuzēnas reģionā Francijā. Ta bija tipiska mazpilsēta ar vienu baznīcu, skolu un maiznicu. Cauri pilsētai kursēja tramvajs. Oradoras iedzīvotāji vadīja mierpilnu ikdienu. No rīta bērni tika pavadīti uz skolu un vecāki devās savās ikdienas gaitās. Kāds iegriezās pie maiznieka, kurš savus klientus allaž sagaidīja ar svaigi ceptas maizes smaržu, cits kā ikdienas rituālu izvēlējās baznīcas apmeklējumu, lai aizlūgtu par savējiem. Kā jau mazpilsētā, visi cits citu pazina. Vietējās tantes zināja, kurš vīrs nedēļas nogalē krāpis savu sievu, kuri vecāki nemāk audzināt bērnus un kura sieviete gērbjas pārāk vulgāri, bet viņas nezināja, cik šausmīgs liktenis sagaida pilsētu...

Nāve klūdas dēļ

Oradoras idilles beigas pienāca līdz ar Otrā pasaules kara sākšanos, kad Trešais reihs iebruka Francijā. Kādu brīdi vācu karaspēks uzturējās netālu no Oradoras de Glanas mazpilsētas.

1944. gada 10. jūnija rītā Vācijas bruņoto spēku *Waffen-SS* komandieris Ādolfs Dikmans saņēma informāciju, ka viens no esesiešu virsniekiem Helmutš Kampfe sagūstīts tuvējā ciemā Oradorā de Vērā. Bija laiks rīkoties. Franču pretošanās Vācijas varai raisīja kāri atriebties. Diemžēl vācieši sajauca ciemus un iebruka Oradorā de Glanā. Pretēji pavēlei sagūstīt 30 mazpilsētas iedzīvotājus apmaiņā pret vācu virsnieku Dikmans saviem padotajiem lika iznīcī-

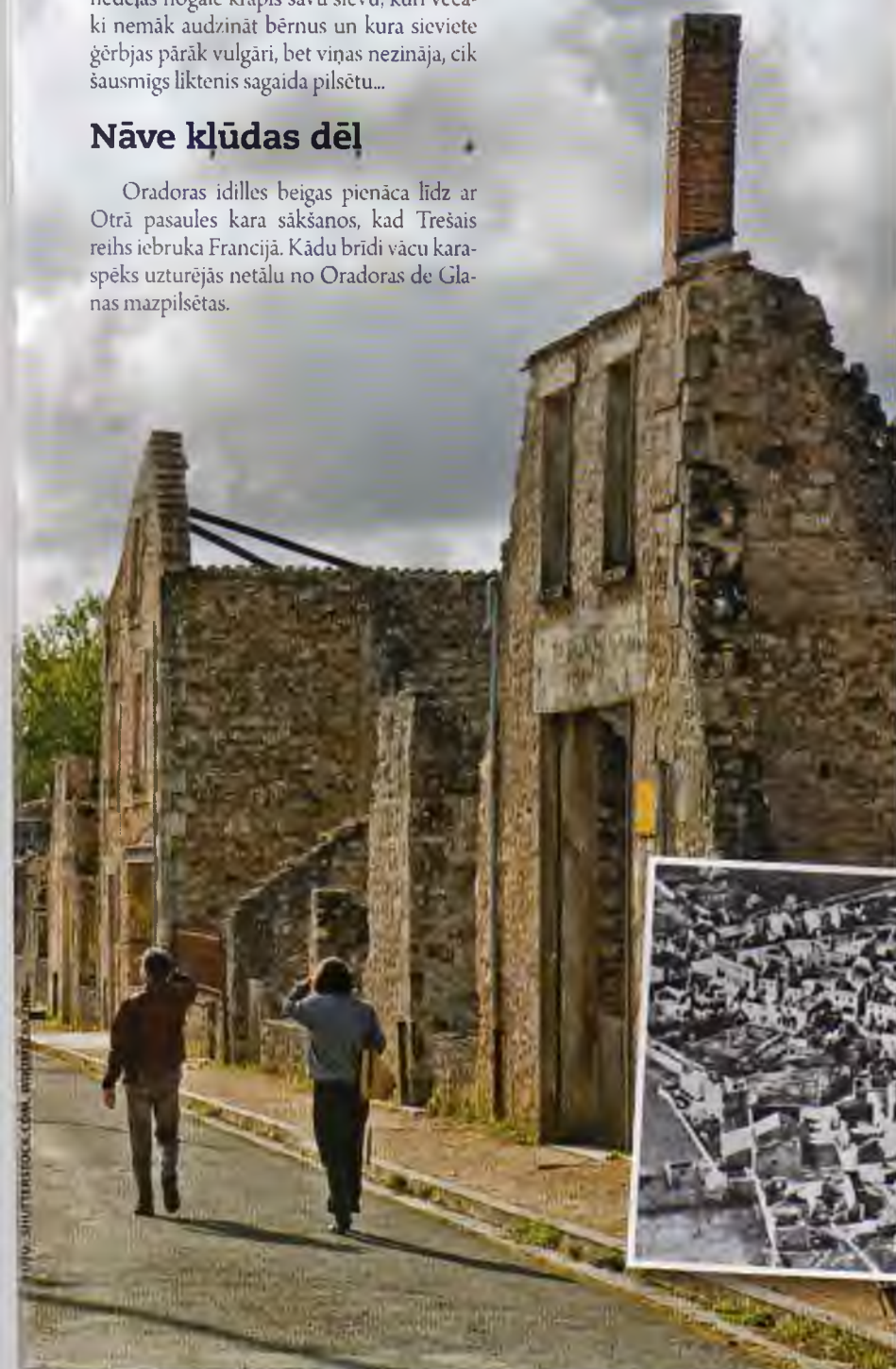
nāt visus ļaudis un nodedzināt pilsētu. Klusā Oradora kļuva par asiņaina slaktiņa vietu. Iedzīvotāji tika sadzīti pilsētas laukumā, kur viņiem bija jāuzrāda personas dokumenti. Nepaveicās arī sešiem riteņbraucējiem, kuri brauca cauri pilsētai tieši tajā laikā, kad tur iebruka vācieši. Kad beidzās dokumentu pārbaude, sievietes un bērnus nošķīra no vīriešiem un aizveda uz pilsētas baznīcu. Ikviens, kas protestēja, tika nošauts.

Fakti

♦ 29 gadus vecais vācu armijas komandieris Ādolfs Dikmans un vēl vairāki karavīri, kuri piedalījās Oradoras izpostīšanā, tika nogalināti Normandijas kaujā 1944. gadā.

♦ 1953. gada 12. janvārī militārais tribunāls Bordo izskatīja apsūdzību pret 65 izdzīvojušajiem vācu karavīriem, kuri bija iesaistīti Oradoras slaktiņā. 11. februārī 20 no apsūdzētajiem tika atzīti par vainīgiem.

♦ Pēdējais tiesas process pret bijušo *Waffen-SS* pārstāvi Heinzu Bartu notika 1983. gadā. Viņš Oradoras slaktiņā bija atbildīgs par 45 karavīru vadīšanu. Barts bija viens no vairākiem kara noziegumos apsūdzētajiem, kurš deva rīkojumu nošaut 20 vīriešus. Bijušais Vācijas bruņoto spēku virsnieks atzinis, ka viņš nožēlo vienīgi to, ka daži Oradoras slaktiņā izdzīvoja. Apsūdzētajam tika piespriests mūža ieslodzījums, tomēr 1997. gadā viņu atbrīvoja. Heinzs Barts nomira 2007. gadā.

VĒRTS REDZĒT!

Franči uzņēmuši
filmu *Le vieux fusil*
(*Vecais lielgabals*, 1975),
kas balstās uz
1944. gada baisajiem
notikumiem.

Vietējās tantes zināja, kurš vīrs
nedēļas nogalē krāpis savu sievu,
kuri vecāki nemāk audzināt bērnus
un kura sieviete gērbjas pārāk
vulgāri, bet viņas nezināja, cik
šausmīgs liktenis sagaida pilsētu...

Viriešus šausminošs liktenis sagaidīja netālajos šķūņos, kuros bija izvietoti ložmetēji. Vācieši bija tik nežēlīgi, ka iedzīvotājus nenošāva uzreiz, bet gan ievainoja kājās, lai viņi nevarētu aizbēgt. Pēc tam pusdzīvos ķermeņus aplēja ar degvielu un klētis aizdedzināja, atstājot sāpju agonijā sligstošos cilvēkus lēnai un mokpilnai nāvei. Tikai sešiem viriešiem izdevās aizbēgt. Vēlāk gan viens no ievainotajiem tika pamanīts dodamies uz pilsētas kapsētu, un viņu pa ceļam nošāva. Nežēlīgajā asinspirtī dzīvību zaudēja 190 virieši.

Pēdējā stundiņa dievnamā

Tad vācu karaspēks devās izrēķināties ar baznīcā ieslodzītajām sievietēm un bērniem. Dievnamš tika aizdedzināts. Ļaudis panikā centās glābties, metoties laukā pa baznīcas logiem, bet tur viņus nopļāva vāciešu raidi-

tās lodes. 247 sievietes un 205 bērni savu pēdējo stundiņu sagaidīja baznīcas piedūmotajās telpās.

Iekai vienai sievietei izdevās izdzīvot – 47 gadus vecajai Margaretai Rufanšai. Sieviete noslēpās krūmājos aiz baznīcas, līdz nākamajā rītā viņu izglāba. Margareta Rufanša aprakstījusi tās dienas baisās izjūtas: "Ar augošu satraukumu mēs gaidījām, kas notiks. Ap pulksten četriem pēcpusdienā daži karavīri baznīcā ienesa lielu kastī, no kuras karājās degoši striķi. Tie dega, un pēkšņi ierice ar skaļu blikšķi eksplodēja. Biezi, melni, smacējoši dūmi pārņēma baznīcas telpas. Sievietes un bērni sāka smakt un klieudzot skrēja uz tām baznīcas daļām, kur vēl bija gaiss."

Vācieši nodedzināja visas 328 Oradoras pilsētas ēkas, atstājot aiz sevis dūmu un asiņu smārdu. Dažu stundu laikā mazpilsēta bija iznīcināta un 642 iedzīvotājiem at-

ņemta dzīvība. Vecākajam bojāgājušajam bija 90 gadi, bet jaunākajam no piedzimšanas līdz nāvei bija pagājis vien nedēļa. Dzīvi palika tikai seši laimīgie. Dažas dienas pēc slaktiņa izdzīvojušajiem tika atļauts apglabāt aizgājušos.

Piemiņas vieta

Pēc Otrā pasaules kara ievērojamais Francijas militārais darbinieks un vēlāk arī prezidents Šarls de Gollš aizbrauca uz izpostīto mazpilsētu. Viņš staigāja pa tukšajām Oradoras ieliņām un pirms došanās prom pavēlēja atstāt pilsētas drupas kā

piemiņas vietu tiem iedzīvotājiem, kas tur tika noslepkavoti.

Tagad spoku pilsēta guļ mierā un ikvienu iebraucēju sveicina ar uzrakstu "Atceries". Šodien Oradoras de Glanas pilsētas drupas ir viens no populārākajiem Francijas skolu ekskursiju galamērķiem. Tur izvietotas zīmes ar uzrakstiem, kas informē apmeklētājus par notikumiem konkrētajā vietā. Piemēram, plāksne pie maizes ceptuves vēsta: "Šeit tika atrasti divu sadegušu liķi. Viens no tiem bija zīdains." Citas plāksnes uz ēku drupām stāsta par iedzīvotājiem, kas tur dzīvojuši. Pastaiga pa pilsētas galveno ielu raisa baisas izjūtas. Ēku atliekas koku ēnā, vecas rotaļlietas, sabojāti krusti un sarūsējušas mašīnas. Vientulā spoku pilsēta atgādina izbalējušu gleznu, kurā, rūpīgi ieskatoties, var samanīt kādreizējās krāsas.

Mūsdienās pilsēta nodēvēta par nomocīto ciemu. 1999. gadā bijušais Francijas prezidents Žaks Širaks atklāja piemiņas muzeju *Centre de la memoire d'Oradour*, kas atrodas līdzās spoku pilsētas ieejai. Muzeja pastāvīgā ekspozīcija *Izpratne par Oraduru* ietver ekskursiju pa pilsētu, rekonstruējot notikumus no 1933. līdz 1944. gadam. Spoku pilsētas apmeklētāji nereti dzird klusus sāpju kliezienus. Tās ir nomocīto dvēseles, kas joprojām nerod mieru. Zudušās Oradoras iedzīvotājus nevieno dzīvespriecīgi pilsētas svētki, brīvdienu gadatirgi un jēstras zaļumballes. Viņus vieno kopīga nāves diena – 1944. gada 10. jūnijs. ☹

JAUNAS DZĪVES SĀKUMS

Pēc kara spoku pilsēta Oradora de Glana ieguva dvīņumāsu – ziemeļos no iznīcinātās pilsētas tika uzcelta jauna ar tādu pašu nosaukumu. Mūsdienās jaunajā Oradorā dzīvo vairāk nekā 2000 iedzīvotāju. Pilsētas atdzimšana liek aizdomāties par Slovērijas politiskā līdera Aleksandra Dubčeka reiz sacīto: "Jūs varat saberzt ziedus, bet jūs nevarat aizkavēt pavasari."

Klāt vasara. Pēc lasītāju pieprasījuma atsākam ceļojumus pa svētvietām gan Latvijā, gan ārpus tās.

Liku bēdu zem akmeņa

Akmens kults ir populārs visā pasaulē. Tomēr, pirms skriet skatīties Stounhendžu un citus ievērojamus akmens kulta objektus ārpus dzimtenes robežām, ikvienam būtu vērts novērtēt Latvijas svētvietu maģisko spēku un dziedinošo enerģiju.

PIETURPUNKTI

✦ **Melķitāru muldakmens.** Atrodas Aizkrauklē. Norādes zīme uz muldakmeni Rīgas–Daugavpils šosejas kreisajā pusē.

✦ **Brīvdienu māja Cepļi.** Raganu lidlauks. Atrodas Aizkrauklē, Daugavas ielejas dabas parkā, blakus stāvajam Daugavas krastam.

✦ **Pastmuižas velnakmens.** Atrodas divus kilometrus no Kokneses, starp Rijnieku un Kalnakroga mājām, 450 metrus pa labi no Rīgas–Daugavpils šosejas.

✦ **Stukmaņu Pētera akmens.** Atrodas Pļaviņu novadā, Klintaines pagastā. 1,5 kilometrus pirms Pļaviņām jānogriežas pa labi uz vecās šosejas. Akmens guļ mežmalā 80–100 metrus no jaunās Rīgas–Daugavpils šosejas.

▼ Ilze Pole

Vienu mirkli šķiet, it kā atrastos zājumballē. Katrs ar plaukstu pieskaras maģiskajam akmenim, bet drosmīgākie uzrāpjas augšā.

Zelta vidusceļš, tā gide Daiga Dūniņa raksturo Rīgas–Daugavpils šoseju. Kreisajā pusē caur koku lapām un krūmājiem vid dzelzceļa sliekšdes, bet labajā pusē mūs kā gādīga māte pavada likteņupe Daugava. Iai ceļš neliktos tik garš, mēs, svētvietu apskatītāņi, tiekām iepazīstināti ar kulta vietu leģendām un vēsturi, kā arī ar nostāstiem par Daugavas ūdeņu dziedinošo spēku. Gides stāstu vēcelītē ir gadījums par kādu vīrieti, kurš bijis smagi slim un izdziedinājis sevi ar likteņupes ūdeņiem. Tajā brīdī, iespējams, nomācošā karstuma dēļ, iešaujas prātā doma – cik patikama tagad būtu atvēsinoša pelde, turklāt ar dziedinošu efektu. Bet varbūt Daugava ir atslēga mūžīgajai jaunībai?

Par Latvijas otro garāko upi ir daudz parastu stāstu. Izrādās, senāk ar Daugavas kreiso krastu apzīmēja viņsauli, bet ar labo – šo sauli, tāpēc lielākā daļa Latvijas piļu celtas likteņupes labajā krastā. Diezgan saprotami, jo kurš gan labprātīgi vēlētos sevi aizsūtīt uz viņsauli.

Pie muldakmens mūs ar dziesmām
sagaida folkloras kopa *Karikste*.
Uzklāts galds un pie akmens
noliktis šūpulītis.

← MEĻĶITĀRU MULDAKMENS

Mazā pādīte
kopā ar
mammu
izlec krusta
rituālu. ▶

Skats pa autobusa loga atgādina gleznu – spirts zaļums, neskartas plavas un saules sildīti pakalni. Lauka vidū savas ziņkārīgās acis uz lielceļa pusi pavērsusi stirma. Kā popkorna graudiņi sprāgst vaļā ievas pumpuri. Nepacietībā gaidu, kad beidzot ieraudzīšu izslavēto Meļķitāru muldakmeni, par kuru lasīju jau pagājušā gada *Citādajā Pasaulē*.

Krustabas pēc senajām tradīcijām

No tāluma skatoties, Meļķitāru muldakmens atgādina plavas vidū guļošu milzi. Tas ir dižākais muldas tipa akmens, pie kura līdz pat 19. gadsimta vidum notikuši dažādi rituāli un godi. Akmens iedobumā jeb muldā satilpst līdz pat 80 litriem ūdens. Teika vēsta, ka senatnē velns esot smēlis ūdeni no tuvējā ezeriņa, lējis to muldā un mazgājies, līdz ezers izsmelts sauss. Cita leģenda stāsta, ka velns zem akmens esot parāvis tuvējo māju saimnieku. Kad vīrs atlaists vaļā, viņš nav spējis ne runāt, ne saprast, kas ar viņu noticis. Interesanti, ka teikās par svētvietām tik bieži tiek pieminē-

ti velna nedarbi. Laikam senatnē sliktie darbi mēdza pārvērsties par labajiem.

Pie muldakmens mūs ar dziesmām sagaida folkloras kopa *Karikste*. Uzklāts galds un pie akmens noliktis šūpulītis. Kas tagad notiks? Izrādās, īstas krustabas. Jau kopš seniem laikiem pie dižā akmens notikuši dievkalpojumi, kristīti bērni un dziedātas spēka dziesmas. Pirmo reizi mūžā man bija iespēja vērot, kā norisinās lieli latviski godi.

Mamma tur rokās savu mazo meitiņu, kas lielām acīm lūkojas uz svešajiem viesiem. Šodien viņu sauks par pādi – tā krustabās dēvē krustāmo bērnu. Viesiem ir jāstājas apkārt galdam. Uz galda krustabās latvieši lika tikai baltus ēdienus, lai būtu baltas domas un laba vēlējumi mazajai pādītei. Krustabu vadītāja piekrodina, ka aplim jābūt ciešam un bez spraugām, lai pādei nebūtu reti zobi. Tad seko galda iesvētīšana ar skanīgas dziesmas vārdiem: "Lai paēda, kas neēdis, lai padzēra, kas nedzēris." Mani parasti ir grūti iekustināt uz dziedāšanu svešās kompānijās, tomēr šoreiz bija sajūta, ka tas ir mans pienākums. Lai pādīte izaugtu čakla, cienasts jānoties ātri.

Turklāt ēšanas laikā jāaizmirst par klačošanu ar citiem krustabu viesiem, lai pāde nebūtu plāpīga.

Kad baltais ēdiens izgaršots, krustvecāki sagērbj mazo pādīti krustabu drēbēs, un var sākties dažādas izdarības. Māras baznīcas iesvētīšanas rituāls, naudas mešana muldā, dancošana ar krustāmo bērnu, ko dēvē par pādes didišanu, un pādītes likšana šūpulī. Vispirms gan šūpulī ieliek akmeni, lai tas uzņem visas sliktās enerģijas. Pēc tam to aizmet tālu prom, lai bērniņam laimīga dzīve. Vispatīkamākā krustabu daļa pašai pādei noteikti ir dāvanu saņemšana. Meitenīte ar smaidu uz lūpām cieši tur mazajās rociņās baltu maizes kukuli un audumos sasaiņotas dāvanas. Blakus šūpulim sēž mamma. Nobeigumā mēs tiekam iesaistīti dažādās rotaļās, ko pavada lustīgas dziesmas. Vienu mirkli šķiet, it kā atrastos zaļumballē. Katrs ar plaukstu pieskaras maģiskajam akmenim, bet drosmīgākie uzrāpjas augšā, lai paši savām acīm redzētu muldu un nobaudītu dziedinošo ūdeni.

Labo raganu maģija

Nākamais pieturas punkts ir brīvdienu mājas *Cepļi Aizkraukles pusē*, kas savu vārdu ieguvušas no kādreizējā kaļķu cepla, kurā ražots pa 12 tonnām kaļķa dienā. Uz taciņas mūs sagaida kundze cienijamos gadus ar slotu rokās un sola aizvest uz raganu lidlauku. Tas izveidots par godu slavenākajai Aizkraukles raganai Spīdīnai un tām 200 000 raganām, kas viduslaikos spīdzinātas un sa-

dedzinātas. Laukuma vienā stūrī dežurē raganu instruktore, kas apmāca dāmas lidojumam ar slotu, citā stūrī atrodas jaunlaulāto gulta, kurā guļot redzētie sapņi pēc tam piepildoties. Atrakcijas seko cita citai. Pie raganām var nobaudīt gan gardu zāļu tēju, gan arī kādu stiprāku brūvējumu, kura recepte ir liels noslēpums. Uz atvadām labās raganaiņas uzdāvina mazu slotiņu. Ticējumos teikts, ka raganas zariņš nēsātāju pasargā no dažādām nelaimēm.

Saule sāk karsēt aizvien stiprāk, bet priekšā vēl ceļš līdz Koknesei. Tur Daugavas krastā guļ divi akmeņi, kurus uzskata par vienu un sauc par Pastmuižas velnakmeni. Lai tiktu līdz šai kulta vietai, dāmas tautas tērpos vispirms liek piedalīties rotaļās. Spēlē *Kas lēnāk iet, tas tālāk tiek* man īpaši neveicas. Laikam pie vainas ir nepacietība, tomēr pēc dažām minūtēm jau esam pie noslēpumainajiem akmeņiem, kuru saplēšanā vainojams velns. Teika stāsta, ka velns no Daugavas paņēmis milzu akmeni, ar ko vēlējies aizdambēt Gauju. Bet, par nelaimi, Pasta muižā iedziedājis gailis, velnam akmens nokritis zemē un saplisis divās daļās. Arī šeit veicam dažādus rituālus: kurinām ugunsķuru, kurā sadedzinām visas sliktās domas, spēlējam rotaļu ar vārdiem *Visu nakti zvejoju, vienu zivi noķēru* un ritinām kamoliņu, kurā paslēpts kāds citāts par velnu.

Teatrāls vēstures atspoguļojums mūs sagaida pie Stukmaņu Pētera akmeņa. Latviešu folkloras kopas dziesmas nomaina Krievijas cara Pētera I vēstneša ziņojums. Arī ar šo dižakmeni saistās vairākas neparastas teikas. Viena no tām vēsta, ka Ziemeļu kara laikā pēc pusdienošanas Krievijas cars palicis zem akmeņa sudraba nazi un dakšīņu. Nelielā bedrē pie akmeņa liek domāt, ka mantkārīgākie centušies paslēp-

Lidot ar slotu nemaz nav tik vienkārši! Svarīga ir pareiza tehnika.

◀ **Lielās dabas koncertzāles piemineklis.**

Raganu pašbrūvētā dzīra, kuras pagatavošana tiek turēta noslēpumā. ▶

MĪLESTĪBA IET CAUR VĒDERU!

Raganu lidlaukā var atrast arī recepti mīlas cepumiem. Ņem pusglāzi miltu, 20 gramus sviesta, 2 ēdamkarotes cukura, 3 ēdamkarotes piena. Pagatavo mīklu un atstāj kādu laiciņu ievilkties. Pildījumam sajauc medu ar šķipsniņu kanēļa. No mīklas gatavo sirdsveida cepumus, liek vidū sagatavoto pildījumu. Cep vidēji karstā krāsnī, līdz tie sāk krāsoties gaiši brūni.

tās lietas izrakt. Bet nez vai kādam tas arī izdevies...

Atzišos, sākumā akmens kulta vietu apskate nešķita pārāk vilinoša. Domāju – nu, ko gan es tur ieraudzīšu? Lielus laukakmeņus, kas visi izskatās gandrīz vienādi. Tieši rituāli un senās tradīcijas padarīja šīs vietas maģiskas, piešķīra tām neizskaidrojamu enerģiju un radija vēlmi atgriezties, lai izbaudītu seno svētvietu dziedinošo spēku vienatnē. ☺

IZAUGS MEITAS TĀ KĀ ODZES!

Raganu lidlaukā jāuzmanās no odzēm. Arī šā ceļojuma laikā vienu gadījās ieraudzīt. Pat leģenda stāsta par lielo čūsku skaitu šajā apvidū.

Senos laikos Daugavas krastā dzīvojuši neparasti daiļa meitene, kas pratusi čūsku vārdus. Tā bijusi Daugavas skaistā meita Ēridana. Kādu dienu viņa iemīlējusies staltā jauneklī un apprecējusies ar to. Puisim gan bijis jāievēro viens noteikums – reizi gadā viņa dosies prom no mājām, un viņš nedrīkstēs sekot. Vairākus gadus jaunie dzīvojuši lielā satiecībā, tomēr

reiz vīram sagribējies uzzināt, uz kuriem sieva dodas. Kad viņš manījies, ka sieva kļūst kašķīga, sapratis, ka tā nakts ir klāt. Vīrs sievietai iztālēm sekojis. Tuvojoties akmenim, puisis dzirdējis dīvainu šņākšanu. Pie akmens locījušās daudzas čūskas, taču, kad tām uzspīdējis mēness, tās nometušās čūsku ādas, kailas sakāpušas koku zaros un pērušas sevi ar lapu slotiņām. Puisis starp daiļavām pēkšņi pamanījis savu sievu un iesaucies: “Ēridana!” Tajā mirklī visas sievas pārvērtušās par čūskām un mājās vairs nav atgriezušās.

Lidojoša slota. Tādus brīnumus var piedzīvot tikai pie raganām!

→ Kuprainīša avotiņa dziedinošais ūdens.

↑ Pastmūižas velnakmenim pieklūt nebūs tik viegli. Priekšā atrakcijas!

← Iespēja nobaudīt īpašo zāļu tēju.

NODERĪGI!

- Brīvdienų māja *Cepļi* ar maģisko raganu lidlauku: www.cepli.tk, www.daugavasieleja.lv
- Bērna krustabas pie Melķitāru muldakmens: Aizkraukles reģionālā Tautskola, www.dev.aizkraukle.lv
- Senatnes elpu var izbaudīt braucienā ar vikingu laivām Klintaines pagastā Pļaviņu novadā: www.mezmalasvikings.lv
- Vairāk informācijas par ceļojumu iespējām Sēlijas pusē: www.travelzeme.lv, www.vidzeme.com

Visa sliktā sadedzinašana.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šīm četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Stabilitāte attiecībās. Mīļotais cilvēks būs kā panākumu talismans. Patiks naudu tērēt, nevis pieņemt. Ienesīga sadarbība ar ārzemju partneriem. Rikojieties likuma ietvaros. Karjeras attīstību ietekmēs vadības attieksme. Tuvinieku atbalsts dos drošības sajūtu. Mājās valdis miers un mīlestība. Veiciniet radnieka vēlmi turpināt izglītību. Gatvojieties interesantam ceļojumam.

LABĀS DIENAS

4.VI	legūsiet, ja piekāpsieties.
11.VI	Veiksmīga talka radu saimē.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Sakāpinātas emocijas. Romantisks noskaņojums. Naudu tērējat pēc saviem iesauktiem. Mīlotā cilvēka labā nekā nešķīstis par dārgu. Valasprieks var prasīt daudz līdzekļu. Atturieties strauji ieviest jaunus darba metodes. Skolasbiedrs vai darba kolēģis var pagērēt lielu uzmanību. Pievērsiet uzmanību tuvinieku labsajūtai. Esiet saprotoši pret atvases pirmajām milas jūtām.

LABĀS DIENAS

31.V	SPA vai solārija apmeklējums.
5.VI	Iesākts darbs ies no rokas.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Iepazīšanās ar mīlotā cilvēka ģimeni. Nozīmīgas ieceres. Neparedzēti apstākļi prasīs lielākus tērējumus. Iespējams interesants sadarbības piedāvājums. Jau iepriekš rūpīgi izplānojiet jauno projektu. Dvēseles miers labvēlīgi ietekmēs pašsajūtu. Ieteicams muzikāla pasākuma apmeklējums. Iesaistiet ģimeni savās aktivitātēs.

LABĀS DIENAS

31.V	Jautrs nedēļas nogales rituāls draugu lokā.
7.VI	Visi ceļi ved pie dabas!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Atvairiet mīlotā cilvēka šaubas par jūsu noturīgumu. Labi pavadīsiet laiku divatā pie dabas. Iespējami gan papildu ienākumi, gan negaidīti izdevumi, tāpēc centieties sabalansēt šos rādītājus. Var aktualizēties ar kredītu saistīti jautājumi. Turpiniet iesāktos darbus. Novatorismu atstājiet vēlākam laikam. Paejiet malā, kad citi strīdas. Sarīkojiet radnieku tikšanos savās mājās.

LABĀS DIENAS

1.VI	Gandarījums par priekšzīmīgi saposto apkārtni.
9.VI	Romantiska atzišanās mīlestībā.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Domstarpības ar mīloto noregulēsiet ar humora palīdzību. Stabila finansiālā situācija. Karjeras izaugsmes ceļā spožas izdevības. Nelaidiet tās garām. Veiksmīga sadarbība ar juristiem. Labi jaunumi nekustamā īpašuma jomā. Uzkavējieties skaistumkopšanas salonā. Esiet dāsni draugu saietā. Atvase pārsteigs ar saviem stīkiem. Uztveriet to iecietīgi.

LABĀS DIENAS

31.V	Kļūstiet par kompānijas dvēseli!
6.VI	Visapkārt tik daudz smaidīgu seju!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Dzīvi patīkamā virpuli sagriezīs romantiskas jūtas. Varat bīdināt mīloto. Pieaugs enerģija. Iekļaujieties darbam atvēlētāja laikā. Kā no gaisa var nokrist senāk nopelnīta nauda. Aizrautīgas pūles sabiedrības labā var traucēt saskaņu ģimenē. Gādājiet, lai tuvinieki nejutās aizmirsti. Parūpējieties par mierīgu gaisotni mājās. Izrunājieties ar atvasi kā divi pieauguši cilvēki.

LABĀS DIENAS

30.V	Veiksmīgi finansiālie darījumi.
5.VI	Prieks par kādu īpašu smaidu.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Būs jāizlemj, kuru no diviem pielūdzējiem izvēlēties. Lēmumu pieņemiet bez draugu ietekmes. Naudas lietas sekmīgākas, nekā cerējāt. Izdevīgs sadarbības piedāvājums. Varat sākt jaunu, radošu un pilnu darbu. Vairāk uzturieties svaigā gaisā. Pulcējiet ap sevi mīļus cilvēkus. Pildiet atvasēm dotos solījumus. Laujiet draugiem pašiem risināt savas problēmas.

LABĀS DIENAS

31.V	Sevis palutināšanas vakars.
3.VI	Aizrautīga gatavošanās vecmeitu ballītei.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Jaunas attiecības nostiprināsies uz kopīgu interešu pamata. Nekavējiet randiņus! Nelieciet mīļotajam cilvēkam sevi gaidīt. Kādu laiku vēlamas īpaši netērētis. Varat stāties jaunā amatā. Skapi atradīsiet tērpu, kas aizmirsis, bet tagad ļoti noderēs. Veltiet laiku mājīguma radīšanai savā dzīves telpā. Novērtējiet laulātā drauga pūles.

LABĀS DIENAS

30.V	Esiet oriģināli, spilgti, atraktīvi!
9.VI	Veiksmīgs tālāka ceļa sākums.

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Nav pamata šaubām par mīlotā cilvēka uzticību. Īpašs uzmanības apliecinājums no kolēģa. Ienākumi no intelektuāla darba. Lēna, bet stabila augšupeja karjerā. Oriģinālas radošās idejas tiks atzītas par labām. Padomu dalāšana draugu kompānijā nav labākā nodarbe brīvajā laikā. Gandarījums par paveikto dārzā kopā ar ģimenes locekļiem.

LABĀS DIENAS

3.VI	Nu, ļoti iepatiksies kāds apģērba aksesuārs skatlogā.
6.VI	Maza laimīte un liels gandarījums.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Saņemsiet mīlestības solījumu. Nostiprināsies nedaudz atvēsusās attiecības. Naudas maciņu stingri turiet savās rokās. Būs grūti iejusties jaunā kolektīvā. Karjeras iespējas atkarīgas no mākas uzturēt labas attiecības ar partneriem. Atvases sagādās gandarījumu un sniegs daudzsološas cerības. Paturiet domstarpības ģimenes lokā. Parūpējieties par kādu dzīvnieku.

LABĀS DIENAS

31.V	Labā pēcgarša pēc brīvdabas pasākuma apmeklējuma.
5.VI	Maza dāvana ar jauku zemtekstu.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Attiecību nostiprināšanai ieteicams ceļojums divatā. Izmantojiet apstākļu veiksmīgu sagadīšanos. Naudas lietas rīkojieties pēc saviem ieskatiem. Darbā nepieciešama disciplīna un precizitāte. Panākumi neizpaliks. Lietderīgi izmantojiet brīvo laiku. Par sirdslietām runājiet tikai ar vīstuvāko draugu. Uzslāvējiet panākumus guvušo ģimenes locekli.

LABĀS DIENAS

31.V	Ar teltīm ārā no pilsētas!
6.VI	Nejauša tikšanās darīs dienu gaišu.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīlotais cilvēks attaisnos cerības. Veiksmīgs kopīgs ceļojums vai sporta aktivitātes. Netērējieties sīkumiem. Taupiet iepļānotam vērtīgam pirkumam. Iecerētā projekta realizācija būs atkarīga no zināšanām un agrāk gūtās pieredzes. Izklāte draugu pulkā ļaus atslābināties no sasprindzinājuma. Atvases prasības būs pamatotas. Der ieklausīties vecāku padomā.

LABĀS DIENAS

31.V	Nosviniet laba darba pabeigšanu.
5.VI	Svētīgs pārdomu vakars vienatnē.

MĒNESS KALENDĀRS

no 29. maija
līdz 11. jūnijam

Lielākā daļa šā divu nedēļu perioda aizies spēcīgā Dviņu zimes ietekmē – būsīm komunikablāki, vieglāk uztversim un pārdzīvosim ikdienas notikumus. Jaunais Mēness cikls 8. jūnijā gan liks atgriezties pie praktiskām rūpēm un krenķiem, dažādas sadzīviskas nebūšanas kritīs uz nerviem, tāpēc gribēsies aizmukt tālu prom no visa un visiem. Tikai pacietību! Vēl pēc pāris nedēļām atcerēsīties, ka visas labās lietas sākas mājās, ģimenē un dzimtenē, un novērtēsīm to. Bet līdz tam lai paskrienam pa svaigu gaisu, pabraucam ar riteni, paplāpājam ar kaimiņiem, vārdu sakot, norunājam nost un izelpojām ārā visus krenķus.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

29.05.2013. trešdiena	Mēness Mežāzi/Ūdensvirā 00:48 ☾ 00:00–00:48	
30.05.2013. ceturtdiena	Mēness Ūdensvirā	
31.05.2013. piektdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivis 03:30 ☾ 02:57–03:30 ☾ 16:13–24:00	
1.06.2013. sestdiena	Mēness Zivis ☾ 00:00–03:46	
2.06.2013. svētdiena	Mēness Zivis/Aunā 09:33 ☾ 07:30–09:33	
3.06.2013. pirmdiena	Mēness Aunā	
4.06.2013. otrdiena	Mēness Aunā/Vērsi 18:53 ☾ 09:09–18:53	
5.06.2013. trešdiena	Mēness Vērsi ☾ 16:23–24:00	
6.06.2013. ceturtdiena	Mēness Vērsi ☾ 00:00–24:00	
7.06.2013. piektdiena	Mēness Vērsi/Dviņos 06:32 ☾ 00:00–06:32	
8.06.2013. sestdiena	Jauns Mēness cikls 18:56 Mēness Dviņos ☾ 12:18–24:00	
9.06.2013. svētdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 19:16 ☾ 11:29–19:16 ☾ 00:00–01:34	
10.06.2013. pirmdiena	Mēness Vēzi	
11.06.2013. otrdiena	Mēness Vēzi ☾ 00:15–24:00	

☾ MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – lai-

ka sprūdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētājā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Celojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

12.–25. jūnijs
Nr. 12 (75) 2013

LASI
DIENAS ŽURNĀLUS

KRĀJ
KRASAINOS APĻUS

LAIMĒ
ATPŪTU DIVATĀ
Maklė 31, lpp.

CITĀD PASAULĒ

RAIMONDA TIGULA

KALNA MISTĒRIJAS

SVĒTĀ UN PAGĀNU
JĀNA SAPLŪŠANA

HOMEOPĀTIJAS
STŪRAKMENS

STRUKTURĒTAIS ŪDENS

Eksperts runā!

RŪTA
MUKTUPĀVELA
PAR SKAUDĪBU

VĒTRAS
ĶERŠANA

ZVIEDRU
ZEMĒ

ZĀĻU SIEVA

DĀRTA IESAKA

BRĪNUMZĀLĪTI
VĪRIEM

Cena lvs 0.69
Abonētā izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 771691 673002 24

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLUS

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste DITA BLŪMA-BALINSKA

Šajā periodā iekrīt viens no gada maģiskākajiem laikiem – vasaras saulgrieži, kad daba ir pilnbriedā un gatava mums dāvēt visu labāko, ko sarūpējusi. 21. jūnijā noteikti jāiet dabā, lai ņemtu tās labumus. Tā ir labākā diena gadā, lai vāktu ārstniecības augus. Tie noderēs gan veselības uzlabošanai, gan enerģijas iegūšanai, jo saglabās savu maģisko spēku visa gada garumā. Papildus saulgriežu enerģijai šī diena sakrīt ar maģisko 13. Mēness dienu, tāpēc noteikti veiciet rituālus un esiet kopā ar tuvajiem.

MAGISKAIS KALENDĀRS
12.–25. jūnijs

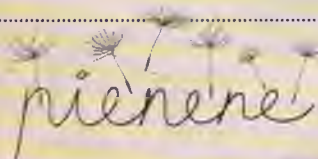
pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svētd.
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25					

*MD – Mēness diena

13	No 9:36 – 6. MD	MAGISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
14	No 10:46 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot. 7. MD ilgst līdz 15. jūnija plkst. 11:58.
16	No 13:12 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Var atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas, īpašu uzmanību pievēršot saimnieciskajiem jautājumiem. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat nevajadzētu uzsākt jaunus darbus. Jāturpina iesāktais vai jādara kas nenozīmīgs.
17	No 14:28 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Var ieguldīt finanses kādos darījumos. 10. MD ilgst līdz 18. jūnija plkst. 15:48.
20	No 18:32 – 13. MD	MAGISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām. 13. MD turpinās līdz 21. jūnija plkst. 19:51 – diena ir dubulti maģiska, jo ietver saulgriežu maģisko punktu.
21	No 19:51 – 14. MD	AKTĪVAIS SĀKUMS. Ja nepieciešams plānot kādu nozīmīgu akciju, to vēlams iesākt tieši šajā dienā. 14. MD turpinās līdz 22. jūnija plkst. 21:00. 21. jūnija plkst. 8:03 – vasaras sākums jeb saulgriežu punkts. Gada labākā diena ārstniecības augu vākšanai, uguns rituālu veikšanai, saulītes pavadīšanai vakarā. Labi būt kopā ar ģimeni un tuvajiem!
23	No 21:55 – 16. MD	LĪGO SVĒTKI. Šogad Ligo svētkus pavadām kopā ar pilnmēnesi. Esiet piesardzīgi! Tieši miers ir tas, kas palīdzēs. Priecīgus svētkus! 16. MD ilgst līdz 24. jūnija plkst. 22:38.
25	No 23:10 – 18. MD	LAIKS ATTIECĪBĀM. Turpinoties no 24. jūnija, 17. MD ietvarā maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.

CITADA PASAULE

SADARBĪBĀ AR

SVEICAM UZVARĒTĀJU!

Liels paldies visiem, kas piedalījās vēstuļu konkursā kā lietotāji jums palīdz! Neskatoties uz karsto laiku, kad tā vien gribas būt dabā, esat atraduši brīdi, lai mums uzrakstītu. Un par to jums īpaša pateicība!

Jūsu vēstulēs enerģijas priekšmetu topā absolūtie līderi ir mantotie gredzeni, tiem seko dažād rotas, pāris tautisko brunču un vecmāmiņas adīto cimdu, ī trīs pulksteņi.

Izdur, Dievs, skaugam ac's, kas pa mežu lūrējās!

Saskaņā ar mūsu senču ticējumiem raganas, burvji un skauģi visrosīgākie ir tieši saulgriežos.

Kāpēc skauģi folklorā ir tikpat ļauni kā raganas un burvji, kā cilvēks iegūst spēju noskaust un kā sevi no tā pasargāt, stāsta kultūrantropoloģe

**Rūta
Muktupāvela.**

RŪTA MUKTUPĀVELA

✦ **Nodarbošanās:** Latvijas Kultūras akadēmijas asociētā profesore, Zinātniskās pētniecības centra vadošā pētniece.

✦ **Zinātniskās intereses:** kultūras teorija un kultūras antropoloģija; etniskā identitāte globalizācijas apstākļos; neformālā starpkultūru komunikācija; jaunās reliģiskās kustības un to prakses.

✦ **Ieteikums:** jo cilvēks ir garīgi attīstītāks, atvērtāks un sirsnīgāks, jo labāk viņam klājas.

No atzīdēna līdz mītam par Edipu

Kad sāku pētīt Edipa mītu un tā saknes, nonācu līdz jēdzienam "atzīdēnis". Tas ir sens latviešu valodas vārds, kas mūsdienās jau aizmirsts, pat vārdnīcās to vairs neatrast. Taču 20. gadsimta sākumā Kārļa Milenbaha un Jāņa Endzelina sastādītajā Latviešu valodas vārdnīcā šis vārds ir paskaidrots. Tas ir cieši saistīts ar arhaiskiem priekšstatiem, kas fiksēti latviešu tradicionālajā kultūrā un norāda uz veidu, kā cilvēks var iegūt tā saukto ļauno aci. Proti, kad mazuli atšķir no krūts un nebaro viņu ar mātes pienu ilgāk par diennakti, bet pēc tam tieši vai netieši atkal atsāk barot ar krūti, bērns kļūst par atzīdēni, kuram tad arī tiek piedēvēta pārdabiska spēja noskaust, tas nozīmē – ar skatienu un vārdu vien kaitēt lopiem, labībai, grūtniecēm, maziem bērniem un pat audumam stellēs. Lidzīgi uzskati ir fiksēti arī citās pasaules malās: Grieķijā, Tuvajos Austrumos, Indijā, Irijā, Krievijā, Lietuvā un daudzviet citur.

Ar laiku daudzās vietās pasaulē aizmirsušies senie priekšstati par to, kā rodas skaudīgā acs, bet latviešu folklorā tie joprojām ir ļoti labi saglabājušies. Vēl pagājušajā gadā Dagdas apvidū teicēji zināja stāstīt tādus ticējumus par ļauno aci, kuri precīzi atkārtoti šīs senās formulas.

Ticējumi par atzīdēni, manuprāt, ir saistīti ar pasaulē labi zināmo Edipa mītu. Arī Edips agrā bērnībā tiek atšķirts no savas mātes, bet vēlāk, likteņa vadīts, atgriežas pie viņas. Mītiskajai domāšanai ir raksturīgas šādas dziļas, universālas struktūras, kas tiek izteiktas tēlaini, lai cilvēkiem būtu saprotamas. Edipa mīts būtībā ir stāsts par bērnu, kurš pamests un jau pieaudzis nejausi atgriežas pie savas mātes krūts. Ja mīta elementus interpretē katru atsevišķi, tie atklāj universālu priekšstatu kopumu, kas skaidro noteiktas darbības jēgu, šajā gadījumā, iespējams, šķiršanas no krūts rituālu. Grieķu mītos Edips, protams, netiek saukts par atzīdēni vai skauģi, taču saskaņā ar mītu viņa incestuālo attiecību

dēļ visu valsti pārņem mēris, neraža, bads, sievietes kļūst neauglīgas, lopi nobeidzas. Lai to mainītu, Edips, uzzinājis patiesību par savu izcelsmi un nejausi pāstrādātajiem noziegumiem, pats sev atņem redzi ar mātes Jokastes grezno saspraudī. Kāpēc viņš tā rīkojas? Manuprāt, šis motīvs Sofokla Edipa mīta versijā nav nejaus, tas citē Senajā Grieķijā izplatītu priekšstatu par to, ka ļaunā acs, kas kaitē apkārtējiem, ir jāznīcina.

Ceļa atpakaļ nav

Latviešu tradicionālajā kultūrā atzīdēni un skauģi tiek uzverti gluži tāpat kā raganas un burvji, jo viņi ir cilvēki, kas īsti nepieder ne šai, ne tai pasaulei.

Latviešiem bērna atšķiršana no mātes krūts vēl 19. gadsimtā bija izteikti ritualizēta. Tie bija ģimenes svētki, kuros aicināja tuviniekus, gatavoja mielastu, bērnam šuva speciālu auduma somiņu. Tajā lika nazīti, naudu, pīrāga gabalu, bērnam uzvilka viņa pirmos zābaciņus vai vilnas zekītes. Šis paražas aprakstīja latviešu etnologs Eduards Volters. Tas viss simbolizēja mazuļa ceļojumu lielajā pasaulē, to, ka viņam jāsāk kļūt patstāvīgam, savukārt mātei šie svētki nozīmēja gatavību ieņemt jaunu dzīvību. Ceļa atpakaļ nav, dzīvē jāiet uz priekšu. Ja pēkšņi reiz atšķirtais bērns atkal ticis pie krūts, viņš it kā atgriežas iepriekšējā statusā un

noārda gadsimtiem ilgi pastāvējušo sociālo kārtību. Tas nozīmē, ka viņš it kā iestrēgst pārejas posmā. Lidzīgu attieksmi pret tiem, kas nav pārvarējuši kādu pārejas sliekšni, varam vērot arī attiecībā, piemēram, uz vilkačiem, burvjiem vai spokiem, kas nav ne cilvēki, ne dievības.

Sociālā domāšana pieprasa skaidru traktējumu, visu salikt noteiktos plauktos, tāpēc visas neskaidri definējamās būtnes – atzīdēni, ļaunači, skauģi, spoki, raganas un burvji – nonāk vienā kategorijā, un viņiem tiek piedēvētas neparastas, maģiskas un pat dēmoniskas īpašības. Iespējams, viens no iemesliem, kāpēc senie ticējumi vēsta, ka tieši saulgriežos sarosās pārdabiskās būtnes, bija priekšstats par to, ka gan vasaras, gan ziemas saulgriežos daba un Saule atrodas tādā kā starpstāvoklī. Tāpēc arī cilvēki ticēja, ka saulgriežos visvairāk jāsaargājas no ļaunās acs.

Ja slavē, tad skauģis

Zemkopju sabiedrībās skaudība ir cieši saistīta ar resursu izsmelamības apzināšanos. Ja vienam ir vairāk, tas nozīmē, ka otram būs mazāk. Ja kaimiņam ir vairāk nekā man, tas nozīmē, ka kaut kādā veidā viņš man ir atņēmis manu daļu. Tie ir ļoti primitīvi un naivi priekšstati, kas būtībā ļauj attaisnot pašam savu slinkumu, kūtrumu un neizdarību.

Senie ticējumi vēsta, ka tieši saulgriežos sarosās pārdabiskās būtnes, jo gan vasaras, gan ziemas saulgriežos daba un Saule atrodas tādā kā starpstāvoklī.

Latviešu tradicionālajā kultūrā no skauģiem un raganām visbiežāk tiek sargāti bērni, lopi un labība. Tie bija resursi, par kuriem visvairāk uztraucās, jo tie saistīti ar izdzīvošanu un visas sabiedrības nākotni. Jo vairāk lopu un labības, jo bagātāks, jo vairāk bērnu var radīt un izaudzināt. Un tas bija ļoti nozīmīgi. Īpaši daudz ticējumu par noskaustānu attiecas uz maziem bērniem, un tie saglabājušies līdz pat mūsdienām. Piemēram, ja bērns, uz kuru paskatās un kuru paslavē kāds svešs cilvēks, kļūst nemierīgs, sāk raudāt, pirmais, ko joprojām dara tantes un vecmāmiņas, – nomazgā mazā sejiņu ar aukstu ūdeni, lai novērstu "nodarījumu".

Senajos priekšstatos ļauna varēja būt ne tikai acs, bet arī mēle. Ļoti bieži skatiens, kas nevēl neko labu, nāk kopā ar glaimojošiem vārdiem, piemēram: "Ak, cik skaisti tavi sivēni!" vai "Cik laba tava dzīve!" Senajam latvietim uzreiz bija skaidrs, ka īsts labvēlis tā nerunātu, jo dārza, labības lauku, zirgu, govju un labklājības slavēšana viņam saistās ar noskaustānu. Ja kāds svešnieks slavēja bērnu, māte, lai viņu pasargātu, mēdza trīs reizes pārsplaut sev pār plecu, turēja dūrē pigu vai, atbildot uz slavējumiem, klusi nomurmināja: "Tava pakāja skaista!"

Latvieši pakavu parasti liek ar zariem uz augšu, lai tas līdzinātos pilnības kausam, kas simboliski piepildās ar labklājību. Starp citu, pakavs pēc formas atgādina dzemdi, dzīvības dēvēju.

Ļ latviešu ticējumu pūra lādes

✦ Atzīdēni, tādi bērni, kas tai laikā, kad mātes krūti ziž, ir kādu dienu, kādu nakti nezīdināti iztikuši, varot tūlīn, tiklīdz kādu lopu redzot, to noskaust, ja sakot: "Kas tas par brangu!" Pēc tiem vārdiem lopam lecoties lēkme (vaina).

(Brīvzemnieka krājums, Lazdona. LD VII, I, 687)

✦ Kad māte, atstādama bērnu mājā, īpaši ar pirmo bērnu, paliek kaut kur dienā par ilgu, tā ka gailis viņu aizdzied, un tad zīda bērnu, tad tāds bērns tiek par atzīdēli, kam tik ļaunas acis, ka, tiklīdz tas paskatās savām acīm uz kādu bērnu, tad tas neguļ pa nakti, tiek bīstami slim. Kad atzīdēlis paskatās uz lopu, arī tas nostāj ēst, nīkst, kamēr beidzas. Gudras sievas prot sastādīt zāles arī pret kaitēm, kas cēlušās caur atzīdēli.

(S. Novickis, Ilūkste)

✦ Bērnu nedrīkst atstāt bez zīdīšanas no saules līdz saulei vai arī no gaismas līdz gaismai, citādi izaugs par atzīdēli.

(A. Aizsils, Kalsnava)

✦ Ja lopu apbrīno atzīdēlis, tad lops izkalst.

(A. Aizsils, Kalsnava)

Ja bērns, uz kuru paskatās un kuru paslavē kāds svešs cilvēks, kļūst nemierīgs, sāk raudāt, pirmais, ko joprojām dara tantes un vecmāmiņas, – nomazgā mazā sejiņu ar aukstu ūdeni, lai novērstu "nodarījumu".

Še tev pigā!

Priekšstati par skaudību un skauģiem tradicionālajās kultūrās ir ļoti izplatīti, taču arī aizsardzības paņēmieni ir daudz, turklāt tie ir ļoti vienkārši. Vispopulārākais amulets, lai pasargātu sevi no skauģa acs, bija kāds parasts ass priekšmets: adata, nazītis, nagla, skuju koka zars. Tapēc cilvēki mēdza (un dara to joprojām) piespraust pie apģērba adatu, bet kūtīm un klētīm zem sliekšņa lika dadžus vai sienā iedzina naglu. Asuma semantika tika pārnesta arī uz citām "asām" lietām: pipariem, nātrēm, sāli, kodīgām smakām.

Populārs amulets, kas pasargāja no skauģiem, bija pakavs, ko saimnieki mēdza piestiprināt pie mājas durvīm. Dažās tautās tos lika ar galiem uz augšu, dažās – uz leju. Latvieši pakavu parasti liek uz augšu, lai tas līdzinātos pilnības kausam, kas simboliski piepildās ar labklājību. Starp citu, pakavs pēc formas atgādina dzemdi, dzīvības dēvēju. Senos laikus cilvēki domāja, ka pasar-

gāt no skauģiem var jebkas, kas saistīts ar auglību. Seno grieķu amuleti pret ļauno aci bijuši falla formā. Senajiem romiešiem pat bijusi sava dievība, ko sauca *Fascinus*. To arī simbolizēja falla figūriņas, bet viņa funkcija bija sargāt saimnieku no skauģiem. No skauģa skatiena varēja pasargāt pat vienkārša pigā, jo tā imitē dzīvības ieņemšanas aktu. Protams, tas ir nepieklājīgs žests, taču vienlaikus tas nozīmē arī auglību un vitalitāti – to, ko skauģis vēlas atņemt.

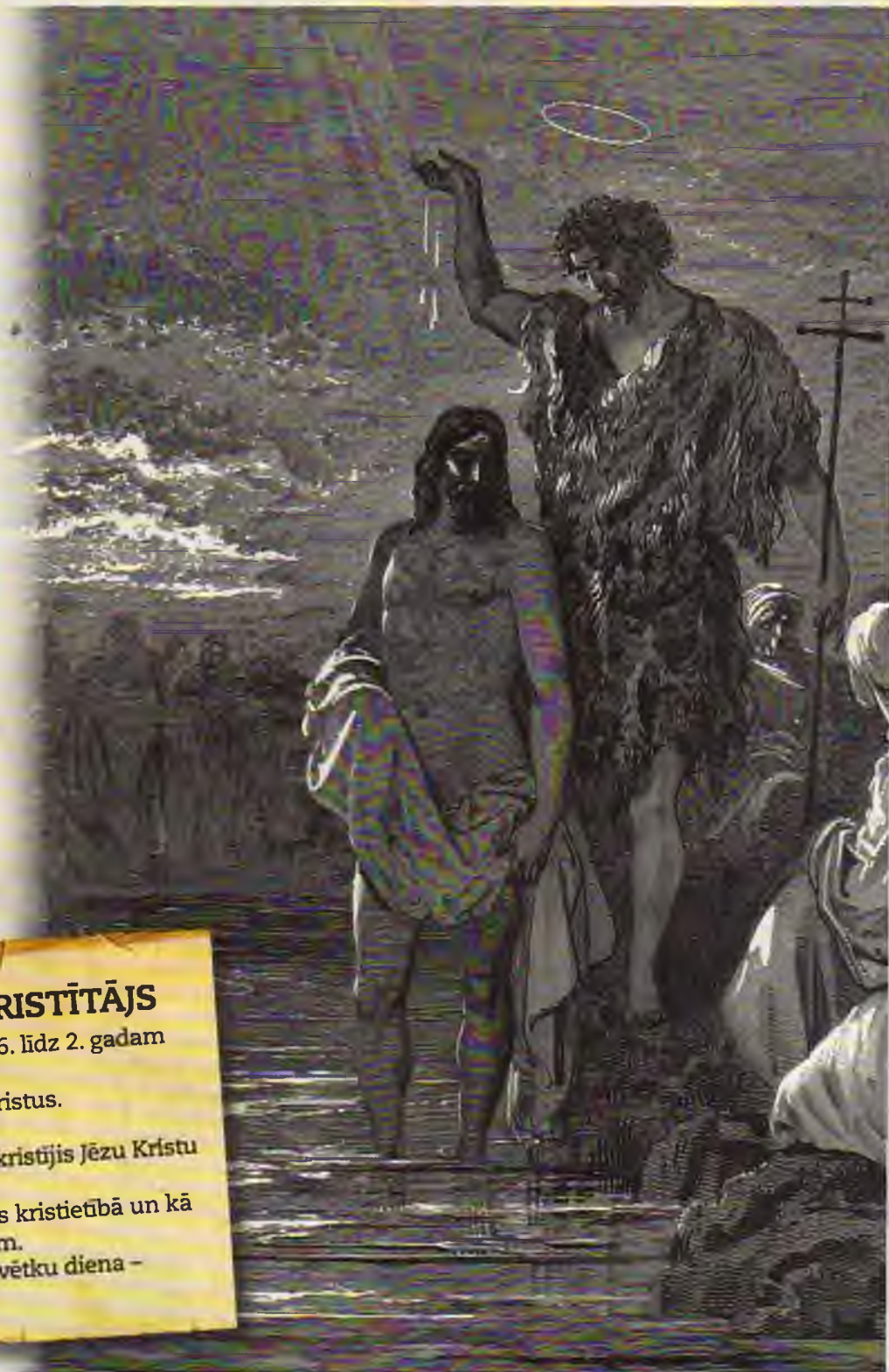
Universāls aizsardzības paņēmieni ir sarkana krāsa, piemēram, sarkans lakatiņš vai sarkans dzīpars, aptīts ap rokas locītavu. Simboliski noskaušana ir dzīvības spēku atņemšana, bet sarkanā krāsa daudzu tautu priekšstatos nozīmē asinis, tātad arī dzīvību. Skauģis ar savām darbībām it kā izsūc spēkus, enerģiju un vitalitāti no apkārtējiem, bet sarkanais demonstrē dzīvības spēku pārpilnību un tādā veidā ignorē kaitējumu. Vēl ticēja, ka no ļaunas acs pasargā ūdens. Skauģis izsūc dzīvības spēku tā,

ka cilvēks it kā nonīkst, izkalst, un ūdens ir tas, kas atdod cilvēkam vai lopam dzīvības spēkus. Varbūt tāpēc mēs vēl joprojām mēdzam nosplauties pār plecu, ja sākam šaubīties par pozitīvu kādas ieceres iznākumu, lai kāds nenoskauž, jo siekalas ir visātrāk pieejams šķidrums veids.

Es gan gribētu atgādināt, ka priekšstati par skaudību un ļauno aci pieder nevis reālajai, bet mītiskajai pasaulei. Psihologiem labi zināms ir tā sauktais projekcijas fenomens, kas nozīmē, ka cilvēki tās īpašības, kas raksturīgas viņiem pašiem, nereti mēdz piedēvēt apkārtējiem. Tāpēc apgalvot, ka latvieši ir viena skaudīga un nenovīdīga tauta, var tikai dusmīgs un ļauns indivīds, kas būtībā pats tāds ir. Esmu pārliecināta, ka garīgi attīstītam, dzīvespriecīgam, atvērtam un sirsnīgam cilvēkam nekādi skauģi nevar kaitēt, jo viņš vienkārši nedomā tādās kategorijās. Viņa ikdiena rit citā dimensijā, piemēram, tiek smē un prasmē palīdzēt, just līdzī, dalīties savā priekā un arī labklājībā. Skaidrs, ka šajā pasaulē absolūti laimīgu cilvēku nav un nevar būt. Katram ir savas veiksmes un mazāk veiksmīgas dienas. Tāda ir realitāte, bet viss slēpjas attieksmē. Vai nav tā, ka visvairāk sev nodarām pāri paši? Ar skaudīgām, naidīgām domām, dusmām un agresivitāti paši sevi spējam iznīcināt daudz ātrāk un veiksmīgāk nekā visspēcīgākie pasaules burvji, raganas un skauģi, ja arī pieņemtu, ka tādi tomēr eksistē. ●

Jēzus brālēns Jānis Kristītājs

Kad vasara ir pašā viducī, saulgriežos, kristīgā pasaule svin Svētā Jāņa Kristītāja svētkus. Atšķirībā no citiem svētajiem, kuriem tiek svinēta nāves diena, kas skaitās piedzimšana debesīs, Svētajam Jānim, tāpat kā Svētajai Jaunavai Marijai, tiek atzīmēta arī dzimšanas diena zemes dzīvē, uzsverot viņu īpašo nozīmīgumu. Ebreju valodā vārds Jānis nozīmē – Dievs dāvā žēlastību.

SVĒTAIS JĀNIS KRISTĪTĀJS

- ✦ Dzimis laika posmā no 6. līdz 2. gadam p. m. ē.
- ✦ Miris ap 30. gadu pēc Kristus.
- ✦ Sludinātājs un askēts.
- ✦ Pēc Evanģēlija datiem, kristījis Jēzu Kristu Jordānas upē.
- ✦ Tiek godināts kā svētais kristietībā un kā pravietis islāmticīgajiem.
- ✦ Dzimšanas diena un svētku diena – 24. jūnijs.

▼ Auguste Ezeriņa

Jāņa vecāki Zaharijs un Elizabete jau ir krietni gados, turklāt Elizabete tiek dēvēta par neauglīgu, kad viņiem beidzot pieskāš pēcnācējs. Par to no eņģeļa Gabriēla mutēs uzzina Elizabetes radniece Svētā Jaunava Marija. Elizabete tad jau ir grūtniecības sestajā mēnesī. Iespējams, Marija būs zinājusi, kādas grūtības, varbūt pat veselības problēmas līdz tam ir mocījušas viņas paveco radnieci, tāpēc viņa nekavējoties steigās pie Elizabetes, lai palīdzētu viņai grūtajās dienās. Tad Svētais Jānis pirmoreiz sakustas mātes miesās un pirmoreiz netieši arī satiekas divi radnieki un brālēni – Jānis un Jēzuss. Mākslinieki gleznās nereti attēlojuši trijotni – Svētais Jānis Kristītājs un Jēzuss kā mazi zēni kopā ar Dievmāti. Par to, ka Elizabete un Zaharijs pēc dēla nākšanas pasaulē drīz vien aizietu mūžībā un Jāņa audzināšanu uzņemtos Marija un Jāzeps, ziņu gan nav, tomēr var šināt, ka topošais svētais bērniņš daudz jauku brīžu pavadījis pie savas tantes un Jēzuss ir bijis viņa rotaļbiedrs un draugs.

Sods par tēva neticību

Ar Jāņa nākšanu pasaulē saistās vēl kāds notikums, kas apliecina, ka Dievam nepatīk cilvēka mazticība un šaubas. Zaharijs apšaubīja, ka Dievs varētu viņam un Elizabetei dāvat bērnu, jo bija pilnīgi pārliecināts, ka šādas lietas viņu vecumā vairs nav iespējamas. Dievs viņu par to padara mēmu līdz pat bērna piedzimšanai, un tikai tad, kad atskan Jāņa pirmais kļiedziens, Zaharijam atraisās mele un viņa mostas jauna ticība Dieva visvarenībai. "Nebīsties, Zaharij, jo tava lūgšana ir uzklausīta – tava sieva Elizabete dzemdēs tev dēlu, un tu nosauksi viņu vārdā Jānis. Un tev būs prieks un liksmība, un daudzi priecāsies par viņa piedzimšanu. Jo viņš būs liels Kunga priekšā; viņu un reibinošus dzērienus viņš nedzers; un Svētais Gars viņu piepildīs jau mātes miesās. Un daudzus Izraēla bērnus viņš atgriezīs pie Kunga, viņu Dieva. Un tas ies viņa priekšā Elija garā un spēkā, pievērsdams tēvu sirdis bērniem un neticīgos taisnīgo gudrībai, lai sagatavotu Kungam paklausīgu tautu," (Lk 1, 13–17) – šādiem vārdiem eņģelis Gabriēls vēstīja Zaharijam par Jāņa Kristītāja dzimšanu.

Pravietis tuksnesī

Savu atklāto darbību Jānis, būdams sešus mēnešus vecāks, uzsāka vēl pirms Jēzusa. Svētā Gara pamudināts, viņš devās Jūdejas tuksnesī, tur dzīvoja kā vientuļnieks, lūdzās, nēsāja drēbes no kamiela vilnas un apjozās ar ādas jostu, pārtika no siseņiem un meža

medus. Ik dienas viņš sludināja gandarīt par grēkiem un sagatavoties pieņemt kristību, tāpēc arī tiek uzskatīts, ka Jānis Kristītājs ir kā sliekšnis starp Veco un Jauno derību. Ar saviem sprediķiem par Dieva valstību un savu darbību viņš bija aicināts atgriezties, sagatavot tautu Jēzusa atnākšanai: "Atgriezieties no grēkiem, jo debesu valstība ir tuvu klāt pieņākusi. Jo šis ir tas, par kuru pravietis Jesaja runājis, sacīdams: saucēja balss tuksnesī, saitsiet Ta Kunga ceļu, darait līdzenas viņa tekas." Svētā Jāņa aicinājumam atsaucās daudzi Jeruzalemes, Jūdejas un Jordānas apgabala iedzīvotāji, viņi tika kristīti Jordānas upē.

Jānis sevi uzskatīja tikai par "saucēja balsi tuksnesī", vēstītāju par kādu lielāku, "kas nāk pēc manis, ir spēcīgāks par mani; tam es nesmu cienīgs kurpes nest; viņš jūs kristīs ar Svēto Garu un ar uguni" (Mt 3, 11). Tāpēc viņš bija patiesi pārsteigts, ka kristāmo ļaužu rindā ieraudzīja arī savu brālēnu Jēzu, kurā jau saredzēja pasaules Pestītāju, taču Jēzuss viņu mudināja klusēt un darīt tā, kā pavēlēts rakstos.

Katoliskā baznīca gan apgalvo, ka nenoliedz tautisku Jāņu svinēšanu ar tautasdziesmām, bet aicina ticīgos apmeklēt dievkalpojumu un svinību laikā "izvairīties no okultām, ezoteriskām darbībām, ievērot mērenību alkohola lietošanā".

Atsaka sievietei

Jānis Kristītājs bija ass un nelokāms cilvēks, nebaidījās arī kritizēt tolaik pastāvošo iekārtu un aizstāvēt morāles likumus. Viņš vērsās pret ķēniņa Hēroda laulību ar brāļa sievu Hērodeju, kas toreiz skaitījās liels netikums. Par šo pārdrošību Jānis Kristītājs tika ieslodzīts pils pagrabā, kur ar viņu vēlējās iepazīties Salome, Hērodejas meita no iepriekšējās laulības, jo bija dzirdējusi, ka Jānis ir izskatīgs vīrietis un spēcīga personība. Tomēr Jānis Kristītājs atraidīja skaistuli, iedodot viņai dusmas un atriebe kāri. Hērods palūdza Salomi viņam nodejot kādu deju, apsolut par atalgojumu visu, ko viņa vēlēšies. Liels bija Hēroda pārsteigums un arī bailes, kad Salo-

me pēc valdzinošas un kaislīgās septiņu plivuru dejas kā balvu pieprasīja viņai atnest Jāņa Kristītāja galvu uz sudraba šķīvja. Hērodam nācās solījumu pildīt, un drīz vien balles apmeklētāji šausmās noelsās, kad kalpotāji pasniedza Salomei asiņainu pravieša galvu.

Godina pišļus

Jāņa galvu Hērodeja esot izmetusi atkritumos, to atrada Svētā Joanna un apbedīja Eļļas kalnā. Jāņa Kristītāja miesu viņa skolnieki apbedīja Samārijas pilsētā Sebastē. Sebstieši turēja Jāņa pišļus lielā cienā un apsargāja tos. Apustulim Lukam ienāca prātā ņemt šos pišļus līdz ceļojumā, bet izdevies noraut tikai labo roku. Svētā roka esot ceļojusi pa daudzām svētvietām līdz daudziem apustuļiem, un ceļojumu laikā tai pazuduši divi pirksti. Mazo pirkstiņu nolaupījis kāds kristietis, lai to iemestu rīklē pūķim brīdi, kad tam tiks ziedota viņa meita. Ari par pazudušo rādītājpirkstu ir dažādi brīnumaini stāsti. Pašlaik tiek godinātas vismaz 11 svētās rokas un sešas svētās galvas apbedījuma vietas.

Jāņuzāles – asinszāles

Ap vasaras saulgriežu laiku ziedošo divšķautņu asinszāli uzskata par vienu no populārākajām jāņuzālēm. Viens no tās nosaukumiem ir Svētā Jāņa ārstniecības augs (*Sf. John's wort*). Viduslaikos, kad valdīja spēcīgs ārstniecības augu un misticisma kults, melno dziedzeriņu rašanos uz asinszāļu ziediem un lapām skaidroja ar Jāņa Kristītāja asinīm, kas tur uzšlakstījušās galvas nociršanas brīdi, bet caurspīdīgie dziedzeriņi pildīti ar laimīgā tēva prieka asarām par meitas izglābšanu no pūķa. Asinszāles uzlējumu lietoja ar asinīm saistītu slimību ārstēšanai, piemēram, mazasinības gadījumā, asins attīrīšanai organismā, asiņošanas apturēšanai, menstruāciju traucējumu novēršanai. Bet Jāņa Kristītāja dienā 24. jūnijā ir tradīcija pakārt ziedošus augus mājās virs kāda attēla, portreta vai fotogrāfijas, lai aizsargātu un aizdzītu ļaunumu un sliktos garus.

Jāņu diena un baznīcas svētki

Kad 13. gadsimta beigās notika Latvijas kristianizācija, saulgriežu svinības un Ligo svētki saplūda ar Svētā Jāņa Kristītāja vigīlijas atzīmēšanu. Katoļu baznīcā šī diena ir obligāti svinama kā lieli svētki, kad būtu jāpiedalās svētajā misē. Katoliskā baznīca gan apgalvo, ka nenoliedz tautisku Jāņu svinēšanu ar tautasdziesmām, bet aicina ticīgos apmeklēt dievkalpojumu un svinību laikā "izvairīties no okultām, ezoteriskām darbībām, ievērot mērenību alkohola lietošanā un atcerēties, ka arī šo svētku laikā desmit Dieva baušļi un tikumības un morāles normas nav atceltas". ●

Hercogienes zāļu sieva un 100 tēju šķirnes

Aristokrātisko paradumu dzert tēju ieviesa angļi. Secinājums, ka esam galvastiesu pārāki par angļiem, radās pēc viesošanās Dobeles Novadpētniecības muzejā, kur hercogienes zāļu sieva Dārta, īstajā vārdā **Dace Blūma**, muzeja vadītāja, daļās pieredzē par labumiem, kas atrodami plāvās.

▼ *Laura Ikaunieca*

Pārvērtības muzejā – no Daces par Dārtu

Dobeles novadpētniecības muzejā Dace pārtop par hercogienes Elizabetes Magdalēnas ārstniecības augu dārza pārzini Dārtu. Tas gan ir izdomāts tēls, taču ir zināmi vēstures fakti, ka savulaik hercogiene patiešām ar lielu degsmi interesējusies par dažādiem augiem un medicīnu. Viņai bijis arī savs uzticams aptiekārs un ārsts, kas tolaik skaitījās reta un smalka profesija. Viņš vācis vairāk nekā 50 dažādu augu, no kuriem gatavot zāles, tējas un pat līdzekļus skaistumkopšanai. Starp citu, skaistuma nolūkos tā laika toplīdzeklis bija dārza zemenes.

Dace joko, ka muzeja vadītāja viņa ir tikai uz papīra... Pārvērtības sākās kādā Muzeju naktij veltītā pasākumā pirms vairākiem gadiem. "Pēc ziemas man bija palikušas pāri septiņas dažādu veidu tējas. Tad nu saģērbos viduslaiku tērpā un dāļāju tējas muzeja apmeklētājiem. Daudzi ieinteresējās. Pat pādsmitnieki puikas negāja prom, kamēr nebija visu nogaršojuši. Pēc tam brīnījās – pirmo reizi redzot, ka tējas varot būt arī šādas, ne tikai no paciņām." Seno tēru Dacei uzšuva viņas klasesbiedrene Anda Vingre, kurai pieder neliels šūšanas salons Bēnē. Bērniņā abas bieži kopā spēlējās ar papīra lēlēm. "Redzat, kā tas savā ziņā pēc gadiem turpinās. Joprojām spēlējami!" smejas Dace, kura draudzenes šūtā seno laiku tērpā, dēvējot sevi par Dārtu, tagad vada teatralizēti izglītojošu programmu *No hercogienes dārza līdz tējas tasei*, kurā stāsta par veselīgām zāļu tējām un uzlējumiem, kas gatavoti pēc senām receptēm.

Čūskas uzlējums ar izteiktu smiltsērķšķu garšu

Labi, ka vairs nav viduslaiki, mēs ar Daci spriežam, jo visiem zināms, kāds liktenis toreiz sagaidīja sievietes, kuras kļuva slavenas ar saviem zālīšu virumiem un uzlējumiem. "Arī pati hercogiene Elizabete Magdalēna bija naska uz raganu dedzināšanu. Un tur slēpjas liela pretruna – necieta raganas, bet tajā pašā laikā pati vāca zāļu tējas un centās pat ārstēt savus zemniekus, kuri no hercogienes muka, ko kājas nes, noturot viņu par spīganu," Dace izstāsta vienu no Dobeles vēsturiskajām legendām. Tikmēr arī galds ir saklāts. Starp tējkanniņām, burciņām, pudelītēm un zāļu buntēm ir arī mēģenes un kolbas, kurās, krāsainos šķidrumos iegremdēti, guļ svešzemju ērmi: tarantuli, čūskas, pat krokodils. Kā alķīmiķes virtuvē. Tiesa, kustoņi kolbās ir tikai imitācija, tā teikt, mārketingam un uzmanības piesaistīšanai. "Cilvēki fotografē un baidās, bet jūs to visu varēsiet nogaršot!" nosmej Dace. Viesmīlīgā muzeja vadītāja aicina apstāties un ķeras pie vienas no kolbām, kurai

dibenā guļ dzeltena čūska. No kolbas gan nedabūjam nogaršot, jo Dace teic, ka čūska vēl neesot visu "labumu atdevusi" taču saņemam mēģenes ar tādu pašu dzeltenu šķidrumu kā kolbā. "Tas jums būs labai veselībai," teic zāļu sieva. Izrādās, garšīgs smiltsērķšķu uzlējums. "Vislabākais smiltsērķšķu uzlējums sanāk, ja ogas glabā saldētavā, tad izņem, nedaudz atkausē, sablendē un sajauc ar degvīnu tādā attiecībā, kā pašam garšo," pamāca Dace.

Zaudētais grāfa tituls

Interese par visu, kas aug un var būt veselībai noderīgs, viņai bijusi jau bērnībā. Kad Dace ar ģimeni pārcēlās uz laukiem, sāka interesēties arī par iespējām izglītoties ārstniecisko augu jomā. Kopā ar vīru Dace brauca uz dažādām lekcijām, lasīja, mācījās. Tomēr nopietnāk zāļu tēju lasīšanai pievērsās tikai pirms četriem gadiem. Pirms tam visa ne-realizētā kolekcija beigu beigās nonāca Jāņu ugunskurā. "Droši vien vēl nebija pienācis īstais laiks, lai zāļu tējas sāktu intensīvi lietot uzturā," prāto Dace. Visticamāk, izziņāšanas dzinulis viņai ir ģēnos, jo Dace nākusi no rosīgas dzimtas. Viņas mammas vectētiņš savulaik strādājis par kara ārstu Krievijā. "Vectētiņš bija ļoti gudrs cilvēks, kas turklāt nodarbojās ar zinātni, un viņam bija pat muižnieka tituls. Viņa dēls (mans vectēvs), arhitekts pēc profesijas, vēlāk apprecēja manu vecmāmiņu, kas nāca no Latvijas laukiem. Tikai pirms dažiem gadiem mēs kā tādu lielu joku uzzinājām, ka vectētiņam bijis grāfa tituls, taču, tā kā mana mamma apprecēja parastu latviešu zemnieku, dzimta titulu zaudēja."

Zemapziņa visu zina

Dobeles Novadpētniecības muzejs atrodas ēkā, kurā padomju laikā bijusi poliklinika. Konkrētāk – pats muzejs ierīkots kādreizējās ķirurģiskās nodaļas telpās. "Reizēm ir tāda divaina sajūta, bet nekādas spokus neesam manījuši," smejas Dace. Viņas meita Dita Blūma-Balinska ir žurnāla *Citāda Pasaulē* konsultante numeroloģijas jautājumos, un Dace neslēpj, ka arī pati vienmēr konsultējas ar meitu svarīgos jautājumos. Par savējo viņa sauc skaitli 3, taču tāda viena izteikti laimīga skaitļa numeroloģes mammai nav. Viņai ir liela interese par daudz ko, bet visam pāri – vēlme palīdzēt cilvēkiem. To, kas katram visvairāk vajadzīgs, var noteikt ar svārstiņa vai rāmja palīdzību. "Piemēram, ķiršu lapas... Lai uzzinātu, vai tās jums nepieciešamas, iesien diegā gredzenu un ar svārstu sarunā – ja šūposies uz priekšu un atpakaļ, šīs būs istās zāles. Ja ne, jāmeklē cita tēja. Pati šo metodi piekoppju, lai gan vairāk vados pēc intuīcijas," stāsta muzeja zāļu sieva. Nekādai maģijai Dace netic un, pēc izglītības

Sievietēm, lai viņas būtu sievišķīgākas, iesaka dzert apiņu tēju. Apiņos ir vielas, kas līdzīgas sievišķajiem hormoniem. Vīriešiem savukārt apiņu tēju neiesaka, jo, to dzerot, var kļūt līdzīgi alus dzērājiem – ar apaļīgām formām.

būdamā ģeogrāfe, visam meklē izskaidrojumu dabaszinātnēs. "Mistikas nav. Viss ir dabā un cilvēkos. Arī šis rāmis parāda to, ko mūsu zemapziņa jau zina. Tikai prāts nezina."

Jaunībā gan vienu reizi Dace draudzenei veiksmīgi palīdzējusi tikt vaļā no rozēs ar vārdošanu. Viņa to stāsta bez lielības, drīzāk pasmīn par pašas izgudroto, taču tiešām efektīvo metodi, kas pierāda – tas, kam ticam, dziedina. "Nebija nekādu īpašo vārdu, nekā. Vienkārši izlikos, ka dziļā nopietnībā kaut ko saku, ļoti skaisti notēloju vārdotāju, izmanto-

Gaiļbīksītes	Pret nogurumu, nervozitāti, migrēnu, klepu
Raskrēsliņš	Pret iekaisumiem, brūcēm, sieviešu slimībām
Apinis	Pret bezmiegu, nemieru, gremošanas problēmām, sāpēm
Lazdu lapas	Palīdz asinsrites un asinsvadu problēmu gadījumos
Sarkanais āboliņš	Pret saaukstēšanos, klepu, sāpēm, sklerozi
Šaurlapu ugunspuke	Ārstē bezmiegu, kuņģa čūlu, iekaisumus
Topinambūra ziedi	Mazina drudzi, palīdz pret malāriju, sāpēm
Vīrši	Pret podagru, iekaisumu, bezmiegu, klepu
Piparmētra	Ieteicama gremošanas traucējumu gadījumos, pret sliktu dūšu, nervozitāti, klepu
Ķiršu lapas	Palīdz, ja ir elpceļu iekaisums, lieto arī kā diurētisku līdzekli

got kritu un zilu papīru. Uzliku draudzenei uz slimās vietas zilo papīru, savilku virsū ar kritu krustus un kaut ko bubināju pie sevis. Ļoti, ļoti gribēju palīdzēt, un otrā dienā draudzenei vairs pat nebija pie ārsta jāiet. Vesela," Dace ir atklāta.

Brīnumzālite vīrietim

"Ir tikai viena problēma," saka Dace, "mēs visi esam ļoti aizņemti, bet, ja ar zāliņu lasīšanu grib nodarboties nopietnā līmenī, tas

ir pilnas slodzes darbs. It īpaši tad, ja zālītes vēlas lasīt saskaņā ar Mēness kalendāru. Tomēr svarīgāk ir visus augus plūkt saudzīgi, izjūtot pateicību pret dabu. No dabas jāņem tik daudz, lai tai paliktu vairāk." Stiprie vārdi, ko zāļu sievas pie sevis skandē, lasot zālītes, esot zināmi vien tām, kas šo amatu piekopj jau paaudžu paaudzēs. Dace pagaidām sevi uzskata par mācekli. "Joprojām no daudziem mācos. Zinu, ka daudzi ir gudrāki par mani šajā jomā. Taču ir arī daudz cilvēku, kuriem noder manas zināšanas. Ja vēl to visu

ELEMENTĀRA RĒKINĀŠANA!

- + Tas, kas lakstos, jāvēc jaunā mēnesī.
- + Tas, kas saknēs, jārok vecā mēnesī.
- + Ja vēc ziedus, tad ziedēšanas sākumā.
- + Ja vēc lapas, tad pirms ziedēšanas. Dažiem augiem tas gan var neizdoties, jo, piemēram, upenes zied vispirms un tikai tad izplaucē lapas.
- + Saknes jāvēc rudenī vai agrā pavasarī, kamēr augs vēl nav sācis augt un ziedēt.

Dārtas labās receptes

Lucernas pulveris tibetiešu stilā

Ja negribas vāriet no kāda auga tēju, to izžāvē, samal kafijas dzirnaviņās un lieto pēc tibetiešu metodes – vienu tējkaroti auga pulvera ieber glāzē silta ūdens, izmaisa un izdzer ar visiem biežumiem. Tādā veidā var lietot uzturā sējas lucernu. Tā palīdz, ja ir diabēts, nervozitāte vai vairogdziedzera problēmas.

Priežu čiekuru ievārījums elpceļu veselībai

Var gatavot gan no pumpuriem, gan čiekuriem. Līdz Jāņiem savāc pumpurus vai čiekurus, uz pāris minūtēm uzlej karstu ūdeni, tad nolej nost. Savāra biezu cukura sīrupu, met iekšā čiekurus un uz mazas uguns vāra trīs stundas. Pilda burciņās. Ievārījums palīdz pret klepu.

Zemes tauku uzlējums

Iekšķīgai lietošanai. Liek burciņā zemestaukus, pārlej ar degvīnu un pēc trim nedēļām lieto pa pilienam iekšķīgi vai ierīvē vietas, kur sāp, piemēram, radikulīta vai nervu iekaisumu gadījumos. Ieteicams izlietot gada vai divu laikā. Ja uzlējums kļūst duļķains, jālej ārā.

Lauru lapu uzlējums

Saliek burciņā tik daudz lauru lapu, cik vien salien, un virsū uzlej degvīnu. Pēc tam ar šo uzlējumu ieziež sāpīgās vietas.

Gaiļbiksišu vīns sirds profilaksei

Šī ir zāļu sievas Zeltītes Kavieres recepte. Salasa gaiļbiksišu ziedus, liek traukā un uzlej baltvīnu (apmēram 12%). Dzer pa malciņam sirds stiprināšanai.

Attīrīšanās kure ar gārsām

Saplūc gārsu lapas, sablendē un sajauc ar nedaudz ūdens, lai masa šķidrāka. Dzer organisma attīrīšanai, ja ir vielmaiņas problēmas, sāļu izgulsnējumi, artrīts.

var izstāstīt neparastā veidā, tad informācija ilgāk paliek galvā.”

Daces lekcijas iecienījuši arī ārzemju tūristi, tālab viņa uzskates materiālu par dažādiem augiem sagatavojusi sešās valodās. “Ar Google Translator esmu iztulkojusi aprakstus, ko dod katrs augs, pat turku, islandiešu un spāņu valodā,” viņa stāsta. No grāmatas *Latviešu ārste*, kas glabājas muzejā, Dace savai programmai smēlas 18. gadsimta gudrības, kā tolaik tika ārstētas dažādas kaites. Lai gan mūsdienu cilvēkam 18. gadsimta padomi tāds joks vien šķiet, Dace teic: “Tur skaidri rakstīts, ka dakterim jāveic trīs galvenie uzdevumi slimnieka ārstēšanā: jāizsvīdina, jāizmizina un jāizplūšina. Ja tiek interesanti pasniegts, cilvēks labāk atceras gan tēmu, gan recepti, gan visu pārējo informāciju.”

Saprotams, dažkārt kāds pavaicā, lai skaidri un gaiši pasaka, kā tad pagatavot mīlas vai jaunības eliksīru. Kas ar ko jāmaisā kopā? Cik ilgi jākarsē? Dace stāsta, ka jau izsenis tā sauktajos mīlas eliksīros izmantotas dažādas garšvielas: kanēlis, kardamons, ingvers un kas tik vēl ne. “No mūsu pašu dabas līdzekļiem jālasa naudulis. Nezinu, kā naudulis varētu līdzēt absolūti veseliem cilvēkiem, taču vīriešiem, kam ir potences problēmas, ļoti palīdz. Sievietēm, lai viņas būtu sievišķīgākas, iesaka dzert apiņu tēju. Apiņos ir vielas, kas līdzīgas sievišķajiem hormoniem.

Hercogiene Elizabete Magdalēna bija naska uz raganu dedzināšanu. Un tur slēpjas liela pretruna – necieta raganas, bet tajā pašā laikā pati vāca zāļu tējas un centās pat ārstēt savus zemniekus.

Viriešiem savukārt apiņu tēju neiesaka, to dzerot, var kļūt līdzīgi alus dzerājiem – apaļīgām formām.”

Zilgalvīte pret saaukstēšanos

Dobeles zāļu sievas tējas nav nopēmas nevienā veikalā. Dacei mājās ir zāļu vājām iekārta – tāds neliels bundulītis. kāda fabrika un rūpnieciska ražošana padomā. “Savācu tik daudz, cik vajag mīja programmas vadišanai, radiem, draug un pašiem,” viņa paskaidro. Pērn salasīta 100 dažādu veidu tējas. “Ļoti garda tēja: nāk no ķiršu lapām. Lai gan reti kurš to vērts zināt, ka ir tāda zilgalvīte – zied zi ziedīņiem. No tām sanāk garšīga un vē tēja, kas palīdz tikt galā ar saaukstēšanos kas to atklājuši, saka: ja mājās ir zilgalvīte ja, citu zāļu nevajag. Arī nātre ir augš ar šu izmantojuma spektru. Var samest laj blenderkrūzē, pieliet nedaudz ūdens u blendēt sulu. Var griezt salātos. Var vār pā. Var kaltēt. Ja negaršo tēja, var samal verīti un dzert ar ūdeni, jo nātres labo ip uzskaitījums aizņem pat puslappusi: u asins sastāvu, dod spēku, der pret daž iekšējām vainām, klepu un saaukstēš. stāsta zāļu sieva un iesaka neizmest savu vainagu, jo pat no tā varot gatavot tēju. stāsta: “Agrāk gadījumos, ja saslima kā piņš, sakaltētajam Jaņu vainagam uzlej: ni un deva gotiņām padzerties.”

Mušmires kā zāles? Tikai saziņā ar ārstu

Grūti iztēloties, ka pienenes, ko saucam par uzmācīgām nezālēm, var darīt labu. Īpaši to saknes. “Var pava: meklēt jaunās pienenes, tās izrakt, lapīnas sagriezt salātos, bet saknītes s: samalt un ēst – ļoti vērtīgas un noder ir problēmas ar aknām, aizkuņģa dz ar diabēta gadījumos. Tikpat labi p saknes var pievienot, gatavojot kādi tus,” iesaka Dace. Protams, jāuzmanā: dīgajiem augiem, taču vairākumam aizsardzība, proti, indīgie visbiežāk i ti negaršīgi. “Vēl ir daudzas lietas, ka indīgas, tomēr noderīgas ārigai lie Strīdīgs jautājums ir par sarkano n Patiesībā to var lietot, bet tikai saziņ stu. No mušmires gatavo uzlējumu var iezīst sāpošās locītavas. Taču, k das mantas tiktu, jāveic vesela pro kas sākas ar pareizās mušmires izvē ierakšanu zemē, noturēšanu. Esmu jusi tādu līdzekli lietot – palīdz, ta sava gala augu, kas ir daudz drošāk tigāki un arī iedarbīgi,” stāsta zāļu priecājas, ka veselīgs dzīvesveids m piedzīvo renesansi. ●

ASTAROTS

Rūnu talismani – Tavas veselības sargi!

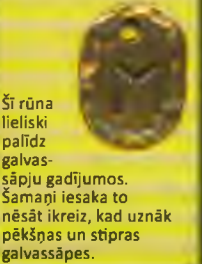
Rūnas ir vienas no noslēpumainākajām un spēcīgākajām maģiskajām zīmēm. Rūnu slepenajos simbolos ir ietverti priekšstati par dabā un visumā valdošajiem spēkiem, jo katrs rūnas simbols var kalpot par līdzekli visuma palīdzības saņemšanai. Rūnas spēj aizsargāt no slimībām un palīdz atveseļoties. Gadsimtiem ilgi skandināvu dziednieki šīs slepenās zināšanas nodeva no paaudzes paaudzē, taču pavisam nesen notikušajā skandināvu dziednieku sapulcē tika nolemts daļu no rūnu noslēpumiem atklāt, piedāvājot rūnu veselības talismanus. Ar salona ASTAROTS starpniecību ir iespējams pasūtīt rūnu talismanus arī Latvijā. Talismanu skaits ir ļoti ierobežots, tāpēc tikai retajam būs iespēja iegūt rūnu slepenās maģijas talismanus.

ALGIZ

Ar šo rūnu tiek saistīta enģeļu palīdzība, dziedniecībā tiek izmantota bezmiega gadījumos.

EHWAZ

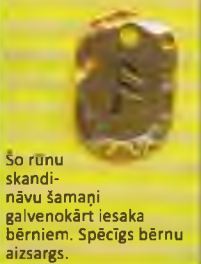
Šī rūna lieliski palīdz galvas-sāpju gadījumos. Šamaņi iesaka to nēsāt ikreiz, kad uznāk pēkšņas un stipras galvassāpes.

OTHALA

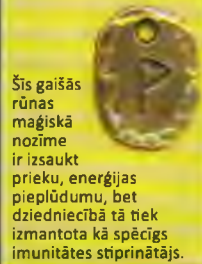
Dziedniecībā šo rūnu izmanto tikai un vienīgi aknu slimību gadījumos.

ANSUZ

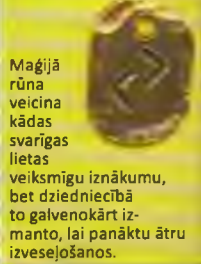
Šo rūnu skandināvu šamaņi galvenokārt iesaka bērniem. Spēcīgs bērnu aizsargs.

WUNJO

Šis gaišās rūnas maģiskā nozīme ir izsaukt prieku, enerģijas pieplūdumu, bet dziedniecībā tā tiek izmantota kā spēcīgs imunitātes stiprinātājs.

JERA

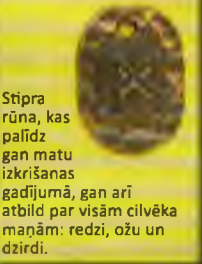
Maģijā rūna veicina kādas svarīgas lietas veiksmīgu iznākumu, bet dziedniecībā to galvenokārt izmanto, lai panāktu ātru izveseļošanu.

SOWILO

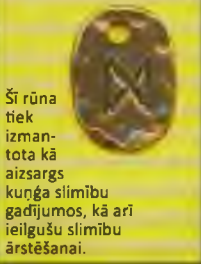
Šo rūnu iesaka kā talismanu, kas palīdz samazināt svaru, tā palīdz arī organisma vielmaiņas regulēšanā.

MANNAZ

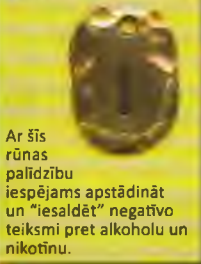
Stipra rūna, kas palīdz gan matu izkrišanas gadījumā, gan arī atbild par visām cilvēka maņām: redzi, ožu un dzirdi.

DAGAZ

Šī rūna tiek izmantota kā aizsargs kuņģa slimību gadījumos, kā arī ieiļgušu slimību ārstēšanai.

ISA

Ar šīs rūnas palīdzību iespējams apstādināt un "iesaldēt" negatīvo teiksmi pret alkoholu un niktotinu.

GEBO

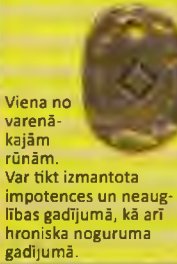
Partnerattiecību rūna, tāpēc dziedniecībā tiek ieteikta gan vīriešim, gan sievietēm. Palīdz atrisināt seksuālas dabas problēmas. Rūnas spēks palielinās, ja to nēsā abi partneri.

THURISAZ

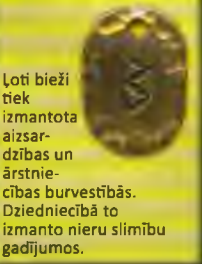
Šī rūna efektīvi palīdz locītavu slimību gadījumā. Talismanu spēj aizsargāt pret jebkura veida sāpēm.

INGWAZ

Viena no varenākajām rūnām. Var tikt izmantota impotences un neauglības gadījumā, kā arī hroniska noguruma gadījumā.

BERKANO

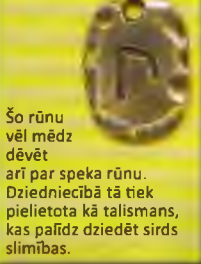
Ļoti bieži tiek izmantota aizsardzības un ārstniecības burvestībās. Dziedniecībā to izmanto nieru slimību gadījumos.

PERTHRO

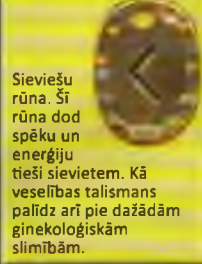
Tiek izmantota, lai uzlabotu redzi un ar redzi saistīto slimību dziedināšanā.

URUZ

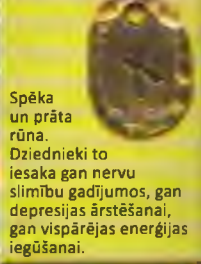
Šo rūnu vēl mēdz dēvēt arī par speka rūnu. Dziedniecībā tā tiek pielietota kā talismanu, kas palīdz dziedēt sirds slimības.

KENAZ

Sieviešu rūna. Šī rūna dod spēku un enerģiju tieši sievietēm. Kā veselības talismanu palīdz arī pie dažādām ginekoloģiskām slimībām.

NAUTHIZ

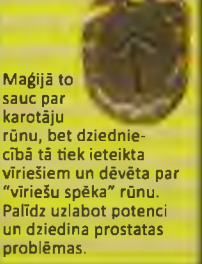
Spēka un prāta rūna. Dziednieki to iesaka gan nervu slimību gadījumos, gan depresijas ārstēšanai, gan vispārējas enerģijas iegūšanai.

LAGUZ

Galvenokārt tiek izmantotākā talismanu, kas palīdz vaigodziedzera saslimšanas gadījumā.

TIWAZ

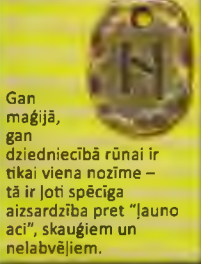
Maģijā to sauc par karotāju rūnu, bet dziedniecībā tā tiek ieteikta vīriešiem un dēvēta par "vīriešu spēka" rūnu. Palīdz uzlabot potenci un dziedina prostatas problēmas.

EIHWAZ

Skandināvu dziednieki šo rūnu iesaka nēsāt cilvēkiem ar nestabilu un svārstīgu asinsspiedienu.

HAGALAZ

Gan maģijā, gan dziedniecībā rūnai ir tikai viena nozīme – tā ir ļoti spēcīga aizsardzība pret "Jauno aci", skauģiem un nelabvējiem.

RAIDHO

Palīdz mugurkaula slimību gadījumos.

FEHU

Rūnas maģiskā pielietošana ir diezgan plaša. Tā piesaista enerģiju un aizsargā pret slimībām. Tiek lietota kā spēcīgs aizsargs pret dažādām slimībām.

Lai sekmīgi darbotos ar rūnām, obligāti jāievēro šādi principi

- ticība rūnas spēkam, • godprātīgi nolūki, • cieņa un godbijība pret rūnu.

Viena rūnu talismana cena Ls 3,49 + pasta izdevumi. Visiem rūnu talismaniem ir pievienota instrukcija kā tos pareizi enerģētiski attīrīt un uzlādēt. Katrs, kas pasūtīs 3 un vairāk rūnu, dāvanā no salona ASTAROTS saņems kastīti ar 8 viraka smaržkociņiem.

Rūnu pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
www.astarots.lv veikalā saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri

Kad Jāņu nakts burvība izplēn

Mēs visi staigājam maldu ceļus, reizēm nespēdami novērtēt patiesi vērtīgo un pīdamies spriedumos. Jurim ir savs stāsts par Jāņiem un kādu cilvēku, kura nozīmi apkārtējie apjēdza vien tad, kad, tam aizejot, palicējus pārņēma sajūta, ka šis cilvēks ir paņēmis sev līdzī svētkus.

Marutas tante ģimenē un radu lokā tikapiņemta, ciēnīta un respektēta, taču īpaši tuvu attiecību nevienam ar viņu nebija. Iemesls tam bija gaužām vienkāršs – viņa bija palikusi pēdējā no savas paaudzes, jaunajiem bija citi uzskati, citas intereses un priekšstati par vērtībām. Pašai klāt neesot, mēs viņu šād un tad dēvējām par zāļu sievu, bet vairākas kundzītes, kas bija aizrāvušās ar fen šui un dažādu vēdisku rituālu piekopšanu, šajā vārdā ielika pat mazliet nevājošu izteiksmi. Un ne bez pamata. Vecā sieva šos jaunievedumus necieta ne acu galā – parasti gan neko neteica un neizrādīja, taču lika noprast, ka mums vajadzētu turēties pie gudrībām, ko mūsu senči ir apzinājuši un savākuši, nevis akli skriet pakal citzemju krāsainajiem brīnumiem.

Sietiņu kūrorts

° Tante dzīvoja mūsu dzimtas mājās *Sietiņos*, kas atradās Tūjā netālu no jūras, un mēs visi uz turieni labprāt braucām pavadīt nedēļu nogales vai atvaļinājumus. Mūs burtiski vilka uz turieni. Un kā nu ne – tā vieta, šķiet, bija pielīta ar mistisku enerģiju, nomierināja satrauktu prātu, deva spēku un līdzsvaru, kas tik nepieciešams ikdienā. Marutai savu bērnu nebija, taču vasarās mājas piepildīja viņas nu jau aizsaulē aizgājušo brāļu un māsas bērni, mazbērni un mazmazbērni, kuru pulkam pakāpeniski bija pievienojušies arī draugi. Tāpēc šajās mājās allaž valdīja tāds atpūtniecisks noskaņojums. Marutas tantei nekas nebija ie-

bilstams – viņa bija priecīga, ka visriņķi ir cilvēki. Tie viņai nepāvisam netraucēja, savukārt tantei pašai piemita īpašas spējas netraucēt viesiem. Protams, no viesiem tika arī savs labums – ja sabrauc cilvēki no pilsētas, kas nocietušies pēc laukiem, viņi arī kādus saimniecībās darbus uzskata par izklaidi. Vīri labprāt skaldīja malku. Nereti veidojās pat tāda kā sacensība – kura kompānija vairāk padaris, lai pēc tam varētu palielīties. Arī vaģās visi metās iekšā ar lielu entuziasmu, jo, kas vienam būtu lielas mokas, visiem kopā tāds nieks vien bija.

Taču galvenais gada notikums, protams, bija Jāņu svinēšana. Tad uz *Sietiņiem* devās ikviens, kas kaut vai vienu nakti bija

pavadījis tur. Nakts pārļaišana zem Sietiņu jumta tika atzīta par tādu kā sava veida pieraksta sistēmu – ja bijī kādreiz uzaicināts un palicis tur pa nakti, tēv' bija tiesības pašam, bez īpaša aicinājuma pieteikties uz Jāņu svinēšanu.

Tradīciju kopšana

Pirmie svinētāji ieradās jau laikus – pāris dienu iepriekš. Parasti tie bija vecākie ļaudis, kas uzskatīja par savu pienākumu aizbraukt uz Sietiņiem, lai sagatavotos kuplā jāņubērnu pulka uzņemšanai. Viens no svarīgākajiem pienākumiem viņiem bija pēc vietējām tradīcijām sasiet jāņusieru. Dienu pirms svinībām sabrauca vidējās paaudzes līgotāji, kuri tad sagatavoja ugunsкура vietu, iztīrīja visas pažobeles, lai pēc iespējas vairāk viesu varētu izguldināt zem jumta, pielīdzināja plaviņu telšu pilsētiņai. Malku ugunskuram gādāt gan neviens nesāka, jo tā bija viena no rituāla sastāvdaļām svētku dienā.

Un tad jau pienāca svētku rīts, kad sākās istā rosība. No paša rīta sāka ierasties pārējie līgotāji, un ikviens atbraucējs ātri iejuka rosīgo pulciņā, it kā jau iepriekš būtu saņēmis konkrētu uzdevumu, kas jāpaveic. Puiši gāja uz mežu gādāt malku, citi gatavoja solus ap ugunsкуру, meistaroja galdus, stiepa alus mucīņas, rosījās ap kūpinātavu, grieza meijas un pušķoja mājas. Sievas un meitas devās uz plavu pēc ziediem, gatavoja mielastu, pina vītnes un vainagus.

Svētkus ievadīja bagātīga ieturēšanās. Senākos laikos galds tika klāts plašajā saimes istabā, taču lielā viesu skaita dēļ vēlāk ēšana tika pārcelta uz pagalmu zem klajas debess vai īpaši uzslīetā appušķotā nojumē, ja bija apmācies vai lija.

Kad visi bija paēduši un saule laidās uz vakara pusi, sekoja Marutas tantes vārdi, kas šķiet, nemainījās visa viņas mūža laikā: "Paldies saimniecēm par gardo maltīti, un tagad sumināsim mūsu Jāņus!" Šo sakāmo viņa bija mantojusi no sava tēva, šo māju iepriek-

Netika aizmirsta neviena tradīcija, kas, protams, atkārtojās gadu no gada – gan pusnakts pelde jūrā, lai veselība turas, gan līgovaiņu zīlēšana, gan arī kaimiņu aplīgošana, kad viss lielais līgotāju pulks devās ciemos uz tuvējām mājām.

sējā saimnīca. Tas bija kā signāls, ka sākās svinēšana, un brīdis, kad Marutas tante izrāvās no savas pelēcības un kļuva par notikuma galveno personu. Viņa pirmā lēnīem soliem devās pāri pagalmam, un visi citi viņai sekoja svētku gājienā. Pie pušķotajiem vārtiem atskanēja pirmā līgodziesma, kurai pievienojās ikviens – vārti bija kā maģisks portāls, caur kuru izejot ikviens aizmīrsa mūsdienu latvieša kūtrumu un atgriezās laikā, kad visi zināja tautasdziesmas, tradīcijas un rotaļas. Gājienam sasniedzot ugunsкура kalniņu jūras krastā, sāka skanēt Jāņu sumīnāšanas dziesmas, un vecā saimniece lika visiem Jāņiem galvā ozollapu vainagus, bet viņi pēc tam kopīgi aizdedzināja ugunsкуру un cienāja visus ar alu. Netika aizmirsta neviena tradīcija, kas, protams, atkārtojās gadu

no gada – gan pusnakts pelde jūrā, lai veselība turas, gan līgovaiņu zīlēšana, gan arī kaimiņu aplīgošana, kad viss lielais līgotāju pulks devās ciemos uz tuvējām mājām.

Pie cilvēka, ne pie jūras

Bet tad pienāca diena, kad Marutas tante mūs pameta. Viņa izdzīva ātri, nevienam nesagādājot raizes un nevienu neapgrūtinot – tieši tā, kā bija dzīvojusī. Pienāca pirmie Jāņi bez viņas. Sietiņos atkal sabrauca kupls līgotāju pulks, un viss šķietami notika gluži tāpat kā citus gadus, taču visiem bija sajūta, ka kaut kā pietrūkst. Apmulsuma brīdis iestājās pēc mielasta, kad Marutas tante parasti teica savus ievadvārdus. Visi bija paēduši un tā kā gaidīja kādu uzaicinājumu, taču iestājās neveikls klusums. Un tikai tad daudzi apjauta, cik patiesībā nozīmīga bija bijusi allaž nemanāmā Marutas tante. Beigu beigās kāds jau pateica tos vārdus un sāka virzīt viesus uz svētku ugunsкура kalniņu, taču nākamā aizķeršanās sekoja pie vārtiem – dziesmas vairs neskanēja tik raiti. Lielajam līgotāju pulkam pietrūka vienotības, ļaudis sadalījās pulciņos, kaimiņus aplīgot aizgāja tikai daļa no svinētājiem, un pirmoreiz kāds devās gulēt, nesagaidot saullēktu.

Nākamajā gadā līgotāju skaits bija sarucis uz pusi – daudzi izvēlējās nebijāt atmiņas par fantastiskajiem svētkiem. Un vēl pēc gada jau vairs neviens neesot dziedājis – jaunie uzlikuši mūzikas aparātus, un no kādreizējiem svētkiem tad vairs bija palikusi tikai atblāzma. Arī es pats tad tur vairs nebiju, izvēlējoties doties pie attāliem radiem, kur svinēšanas centrā bija vecie saimnieki, kas spēja iedegt Jāņu nakts burvību savos viesos. Un vienugad tur satiku arī savus radus no Sietiņiem. Apspriežot aizgājušo laiku godību, pieminējām Marutas tanti, kas savā ikdieniskajā pelēcībā tomēr bija izrādījusies pati svarīgākā persona. Visi bijām pārliecināti, ka braucam uz skaistu vietu pie jūras, bet patiesībā, paši neapzinoties, bijām braukuši pie cilvēka, ko viņa dzīves laikā tā isti nemaz nenovērtējām. ●

HOMEOPĀTIJA – brīnums vai placebo?

Par spīti tam, ka nav nekādu zinātnisku pierādījumu homeopātijas efektivitātei, tā ir viena no populārākajām alternatīvās medicīnas metodēm. “Kaut kas tur ir,” atzīst cilvēki, kuri ārstēšanā izmantojuši homeopātiju. Bet kas?

▼ *Bunita Flagle*

Konsultējusi ārste homeopāte **INGUNA VECVAGARE**, Centra homeopātiskās klīnikas vadītāja, Latvijas Homeopātu asociācijas prezidente un starptautiskās ārstu homeopātu biedrības *Liga Medicorum Homeopathica Internationalis* biedre

Pagājuši jau divi gadsimti, kopš pasaulē pazīst homeopātiju, un šo daudzo gadu laikā tās pozīcija ārstniecības metožu sistēmā nav mainījusies – tā joprojām atrodas plauktiņā "alternatīvā ārstniecības metode". Laiku pa laikam medicīnas pētnieki un respektabli mediķi uzsver, ka nav nekādu zinātnisku pierādījumu homeopātijas medikamentu efektivitātei, un pāsteigušies homeopātiju nodēvēt par "novecojušu modi". Tomēr pie homeopātu kabinetu durvīm kā bija, tā ir pacientu rindas, un arī Latvijā tā ir viena no populārākajām alternatīvās ārstniecības

metodēm. Kas pirms 200 gadiem kāda nepraktizējoša ārsta radīto metodi padara tik īpašu?

Līdzīgā ārstēšana ar līdzīgo

Homeopātija ir alternatīvās medicīnas veids, ko 18. gadsimta beigās radīja vācu ārsts Semjuels Hānemaņš, piedāvājot ārstēt pacientus ar ļoti atšķaidītiem preparātiem. Viņš arī radīja vārdu "homeopātija", apvienojot grieķu izcelsmes vārdus *homoios* (līdzīgs) un *pathos* (ciešanas). Šādi Hānemaņa radītā ārstniecības metode pauž vienu no tās svarīgākajiem principiem, proti, līdzīgā ārstēšana ar līdzīgo jeb noteiktu simptomu ārstēšana ar zāļu vielām, kas veselos cilvēkos rada tieši tādus pašus simptomus kā ārstējamā slimība. Pēc Hānemaņa pārliecības, ja augs, minerāls vai cita viela lielās devās veselam cilvēkam izraisa simptomus, mazās devās šīs līdzeklis palīdz ārstēt

attiecīgo slimību, kas izpaužas līdzīgi.

Otrs būtiskākais princips ir ārstēt cilvēku kopumā. Tas nozīmē individuālu pieeju, kas ir ļoti būtiski mūsdienās, kad daudzi ārsti savam pacientam pat tad, ja viņš vizīti gaidījis mēnešiem ilgi, nevar atvēlēt vairāk par pusstundu.

Homeopāts kā izmeklētājs

Vizīte pie homeopāta ilgst vidēji stundu vai pat ilgāk. Tās laikā ārsts ne tikai iztaujā par veselības traucējumiem, kas atveduši cilvēku pie ārsta, bet arī mēģina saprast viņa temperamentu, būtiskākās rakstura iezīmes, noskaidro visu par agrāk pārciestajām slimībām un var uzdot arī šķietami neparastus jautājumus, piemēram, noskaidrot, kādi ir jūsu hobiji.

"Ja pacients man sūdzas par galvassāpēm vai deguna blakusdobuma iekaisumu, tad man tā nav diagnoze, bet fakta konstatējums. Diagnoze ir skaidrojums, kāpēc radušās galvassāpes vai deguna blakusdobuma iekaisums," skaidro homeopāte Inguna Vecvagare. "Homeopātija meklē cēloņsakarības."

Inguna Vecvagare teikto ilustrē ar kādu piemēru. Trīs-

padsmītgadīgai meitenei ielīgušas iesnas un reizumis asiņo deguns. Ārsts, kas atbildīgs par ausu, kakla un deguna veselību, visticamāk, mēģinās ārstēt iesnas un, iespējams, ieteiks lietot antibiotikas, taču homeopāts pieļaus iespēju, ka iesnas un deguna asiņošana ir viena no premenstruālā perioda īpatnībām jeb veids, kā ķermenis sagatavojas reproduktīvajam periodam. "Protams, var ārstēt šā bērna iesnas ar antibiotikām, bet ko mēs no tā iegūsim – būs labāk vai sliktāk? Nepareizi ārstējot, ir risks, ka jaunā meitene kļūs par sievieti, kurai visu atlikušo mūžu būs dažādas ginekoloģiskas slimības. Savukārt, ārstējot homeopātiski, terapija būs ne tikai lokāla, bet arī visam ķermenim pozitīva un profilaktiska."

Homeopātam ir ļoti svarīgi saprast, kāds ir viņa pacients, lai spētu viņu ārstēt. Hronisku slimību ārstēšanā diviem pacientiem ar identiskiem simptomiem ārsts nekad neparakstīs vienu un to pašu preparātu. "Tas, kas der visiem, neder nekam," saka Inguna Vecvagare. "Hroniskas slimības gadījumā mēs mēģinām izprast pacienta individuālās rakstura īpašības, lai atrastu viņa kodolu un līdz ar to vienu vienīgo pareizo homeopātisko medikamentu. Man ir pilnībā jāsaprot pacients, jāiekāp

TAS JĀZINA!
★ Homeopātiskās zāles nevar aizvietot operāciju.
★ Homeopātija neārstē iedzimtas un ģenētiski mantotas slimības.
★ Homeopāta sertifikātu var iegūt tikai ārsts ar augstāko medicīnisko izglītību.

SEMJUELS HĀNEMANS (1755–1843)

Alternatīvās medicīnas – homeopātijas pamatlicējs. Jaunībā Hānemans apguva vairākas valodas, tostarp angļu, franču, itāļu, grieķu un latīņu. Iztiku viņš pelnīja kā tulks un valodu skolotājs. Divus gadus S. Hānemans studēja Leipcīgā. Lai papildinātu savas zināšanas klīniskajā medicīnā, viņš pārcēlās uz Vīni, kur studēja vēl desmit mēnešus. Jau kā praktizējošs ārsts S. Hānemans neslēpa, ka viņu neapmierina daudzas tolaik populāras ārstēšanas metodes, piemēram, asins nolaišana. Viņš apgalvoja, ka medicīna pacienta ciešanas padara vēl lielākas. 1784. gadā S. Hānemans pameta ārsta darbu un pelnīja iztiku ar rakstniecību un tulkošanu. Tulkojot

grāmatu *Traktāts par medicīnas matēriju*, S. Hānemanu ieinteresēja apgalvojums, ka preparāti, kas iegūti no hinīna koka, savas viskozitātes dēļ izrādījās efektīvi malārijas ārstēšanā. Viņš izmēģināja hinīna aplikācijas un konstatēja, ka lielās devās hinīns izraisa malārijai līdzīgus simptomus, bet mazās devās mazina tos. Tas viņu pamudināja turpmākajos meklējumos homeopātiskos preparātus vienmēr pārbaudīt uz veseliem cilvēkiem un postulēt principu, ka "līdzīgs ārstē līdzīgu". Konstatējais, ka daudzi no tiem ir veselam organismam kaitīgi vai pat toksiski, S. Hānemans nolēma šo problēmu atrisināt, tos atšķaidot lielās devās.

HOMEOPĀTIJAS TRIS PAMATPRINCIPI

1. Līdzīgais ārstē līdzīgu.
2. Individuāla pieeja.
3. Mazas devas.

viņa korpēs, jāsaprot, kur viņam spiež un kāpēc viņš klibo. Tikai tad varu atrast to preparātu, kas šim cilvēkam varētu būt ārstējošs daudzus gadus un varētu izrādīties arī profilaktisks."

Zāles – strukturēts ūdens

Galvenā ārstniecības metode homeopātijā ir tās medikamenti. Zāļu izejmateriāli tiek iegūti no augiem, minerāliem,

dzīvniekiem, arī baktērijām. "Tā kā organisms ir dabas sistēmas sastāvdaļa, tas perfekti pazīst šīs vielas," stāsta Inguna Vecvagare.

Interesantākais ir tas, ka medikamenti tiek gatavoti, jo nākamais homeopātijā svarīgākais princips ir "mazas devas".

Medikamenti tiek gatavoti, arvien vairāk un vairāk tos atšķaidot. "Mēs izmantojam daudzpa-

kāpju šķaidīšanu decimālajā vai centisimālajā skalā," skaidro Inguna Vecvagare. "Tas nozīmē, ka vienu daļu aktīvās vielas šķīdina vai nu deviņās, vai 99 daļās atšķaidītāja, kas parasti ir ūdens. Šāda atkārtota šķaidīšana tiek izdarīta tik daudz reizu, cik liela potence ir nepieciešama. Pie 12. potences preparātā aktīvās vielas molekulu vairs nav."

Uz jautājumu, kā gan aktīvās vielas tik lielā atšķaidījumā spēj ietekmēt organismu, viņa paskaitro: "Visa pamatā ir ūdens īpašības. Zāļu vielai nonākot

Viedokļi

Homeopātija ir fascinējoša pasaule

GUNA BLUMBERGA, homeopāte:

"Par homeopātijas efektivitāti mani pārliecināja ģimenes draudzene un kolēģe homeopāte Vija Neilande. Viņa man parādīja jaunu ceļu, kā var palīdzēt cilvēkiem pat viskritiskākajās dzīves situācijās ar vienkāršiem, maziem, baltiem graudiņiem. Man tas šķita neticami, tāpēc turpināju mācīties Itālijā, lai padziļināti izprastu homeopātijas fascinējošo pasauli. Ikdienā praktizēt mani mudina profesionāla interese par slimību cēloņiem un peripetijām katrā cilvēka psihē. Turklāt darbs man sagādā dziļi cilvēcisku gandarījumu par katru izārstēto, vienalga, vai tā būtu pumpa, no kuras cilvēks ar homeopātijas palīdzību atbrīvojies, vai arī smaga hroniska slimība, ko mēs apstādinām."

RSU nemāca homeopātiju EDIJS ŠAUERS, Rīgas Stradiņa universitātes pārstāvis:
"Arsta profesija ir reglamentēta profesija, kas atbilst skaidri definētiem standar-

tiem, tāpēc, sekojot pasaulē ierastajai vadošo augstskolu praksei, Rīgas Stradiņa universitāte (RSU) piedāvā apgūt uz pierādījumiem balstītu tradicionālās medicīnas izglītību. Ta ietver zināšanas par histoloģiju, anatomiju, zināšanas par slimībām un to ārstēšanas metodēm, kas rezumējas konkrētās jaunā ārsta zināšanās, kompetencēs un prasmēs. Tā kā homeopātija nav balstīta šādos zinātniskos pierādījumos, RSU to studiju programmās nepiedāvā. Jāpiebilst, ka homeopātija nereti tiek jaukta ar fitoterapiju (ārstniecisko augu izmantošanu ārstniecībā). Tas ir divas dažādas jomas, jo, pirmkārt, ir fundamentāli atšķirīga zāļu pagatavošanas tehnoloģija un lietošana, otrkārt, homeopātija veic diagnostiku un ārstniecību, treškārt, fitoterapijas iedarbību var pierādīt zinātniski, ko ir daudz grūtāk izdarīt homeopātijā. Vienlaikus RSU kā izvēles kursu piedāvā ne-tradicionālo medicīnu, ko pasniedz pazīstamais *cigun* meistars Igors Kudrjavcevs."

Homeopātijai nav nekādu pierādījumu

UGA DUMPIS, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes asociētais profesors, infektologs un epidemiologs:

"Es negribu iesaistīties polemikā par tematu, kas nav diskusijas vērts, jo nav nekādu zinātnisku pierādījumu, ka homeopātija darbojas, un homeopātiskie medikamenti nav zāles zāļu izpratnē. Būtu vajadzīgi psihologu un psihoterapeitu pētījumi, lai atrastu izskaidrojumu tam, kāpēc cilvēki un arī ārsti tic homeopātijai."

VATIKĀNA PAVASARA CERĪBA

FRANCISKS

FRANCISKS

MARIO ESKOVARS

*Jaunā Romas pāvesta
pirmie vārdi pasaulei ir
aicinājums*

LŪDZIET PAR MANI!

Jūs KONTINENTS

www.kontinents.lv

Blijas iela 17; 67204130

KONTINENTS

KRITIZĒTA ALTERNATĪVĀS ĀRSTNIECĪBAS METODE

Mūsdienu medicīna skeptiski attiecas pret homeopātiju, jo vairākam homeopātisko zāļu nav pārbaudīta to efektivitāte un lietošanas drošums. Veiktajos klīniskajos pētījumos nav konstatētas atšķirības starp homeopātiskajiem līdzekļiem un placebo. Piemēram, ASV Medīķu asociācija salīdzinājusi homeopātiju ar pūšļošanu.

Medicīnas žurnālā *Lancet* 2005. gadā tika publicēts apjomīgs Šveices un Lielbritānijas pētnieku pētījumu pārskats, kurā secināts, ka homeopātija slimību ārstēšanā nav efektīvāka par placebo. Medīķi izanalizējuši 110 homeopātisko līdzekļu klīniskos pētījumus un līdzvērtīgu skaitu tradicionālo medikamentu pētījumus. Pētījuma autori neatklāja pārliecinošus pierādījumus, ka homeopātiskās ārstēšanas metodes iedar-

bojas kaut nedaudz labāk par placebo metodēm.

2008. gadā bijušais homeopāts, Ekseteras universitātes komplementārās medicīnas profesors Edzards Ernsts, kurš savos akadēmiskajos pētījumos nodevies alternatīvo medicīnas metožu analīzei, pauda viedokli, ka homeopātiskā terapija ir bioloģiski neiespējama un tās izmantojums klīniski pētītu medikamentu vietā pat rada apdraudējumu pacienta veselībai. "Homeopātija var būt pat bīstama, ja to lieto zinātniski pierādītu medicīnas procedūru, piemēram, imūnizācijas, vietā," uzskata profesors E. Ernsts.

un enerģija, ko nodrošina šķidruma sakratišana vai dinamizācija. Zāļu viela organismā šūnu receptoriem var tuvoties tikai ūdens šķīdumā. Homeopātisko zāļu gadījumā ar atšķaidīšanu panāk, ka viss ūdens preparātā ir strukturēts un atbilst aktīvās vielas struktūrai. Tas nozīmē, ka informāciju par zāļu vielas virsmas uzbūvi glabā ūdens, un, lai šo informāciju nodotu tālāk, pati viela vairs nav nepieciešama."

Homeopātija nav konservatīva un dažos gadījumos pieļauj, ka ārstēšanas gaitā tiek kombinēti homeopātiskie un sintētiskie medikamenti. "Ja cilvēks ārstē hroniskas slimības, lietojot

sintētiskos medikamentus, nedrīkst pārtraukt to lietošanu un paziņot, ka nu mēs ārstēsimies tikai ar homeopātiju. Kādu brīdi var lietot sintētiskos un homeopātiskos medikamentus," skaidro Inguna Vecvagare. "Taču homeopātiskais medikaments dod iespēju atteikties no sintētiskajiem medikamentiem."

Jo vairāk uzzina par homeopātiju, jo sarežģītāka tā šķiet, jo tā ir saistīta ar filozofiju un psiholoģiju, ķīmiju un bioloģiju, fiziku un metafiziku. Pēc Ingūnas Vecvagues vārdiem, "jāizmirst materiālā pasaule" un jāpaplašina redzējums.

Taču tieši šī ārstniecības metode vieš cerības tiem, kuri cieš no hroniskām slimībām. "Kad mācījos Medicīnas institūta S. kursā, sapratu, ka man joprojām nav skaidrības par ļoti daudzām sistēmiskām un hroniskām slimībām. Algoritms visām ir viens: iemesli nezināmi, terapija simptomātiska, prognoze slikta," stāsta Inguna Vecvagare. "Tas mani, jaunu ārsti, dzina izmisumā, jo es taču gribēju glābt pasauli, bet vienīgais, ko varēju darīt – iemācīties, ka par daudzām slimībām mēs neko nezinām. Mēs nezinām ne izraisītāju, ne risinājumu. Homeopātija ar saviem cēloņsakarības meklējumiem sniedza man atbildes uz daudziem jautājumiem, un es ikdienā redzu gana daudz gadījumu, kad tā dara brīnumus." ●

ūdeni, tā molekulas izveido struktūru, kas precīzi atkārtos šīs vielas molekulas virsmas uzbūvi. Jo vairāk atšķaidām, jo lielāks daudzums ūdens telpiski sakārtojas. Lai molekulas sakārtotos un veidotu stabilu struktūru, tām nepieciešams laiks

HOMĒOPĀTI LATVIJĀ JAU KOPŠ 19. GADSIMTA

Ārsti homeopāti Rīgā sāka darboties jau 19. gadsimta pirmajā pusē. Pēc viņu lūguma 1833. gadā tika nodibināta homeopātiskā aptieka, pirmā visā cariskajā Krievijā. Šī aptieka darbojas līdz pat šai dienai. Vēlāk tika atvērtas arī citas aptiekas. Līdz Otrajam pasaules karam Rīgā bija četras homeopātiskās aptiekas, kā arī pa aptiekai Bauskā un Liepājā. Pēc Otrā pasaules kara saglabājās tikai aptieka Vaļņu ielā 26, Rīgā, patlaban tā atrodas Skolas ielā 14.

APĒST SAULI

Dzeltenais siera ritulis, tāpat kā ugunskurs, Jāņu naktī ir saules aizstājējs, kamēr tā dažas stundas atpūšas, lai no rīta parādītos visā spožumā, solot veiksmi un izdošanos visiem ligotājiem, kas to sagaidījuši.

▼ *Cojja Pozņaka*

Dubultdzīvība

Olas, tāpat kā piens, ir dzīvības simbols, tāpēc saulgriežos noteikti jāapēd vismaz viens gabaliņš siera, lai gada nākamajā periodā nodrošinātu sev veselību un izturību.

Laimei un labklājībai

Ķimenes visā pasaulē pazīstamas kā laimes un labklājības nodrošinātājas. Tās noteikti pievienojiet sieram un mazu saišķīti piekariet pie namdurvīm.

Ar baltu kreklu

Siera gatavošana nozīmē būt tiešsaistē ar pašu sauli, tāpēc siera sējējai jāvelk balts kreklis un jāizturas ar cieņu pret šo pasākumu.

Treknā veiksmē

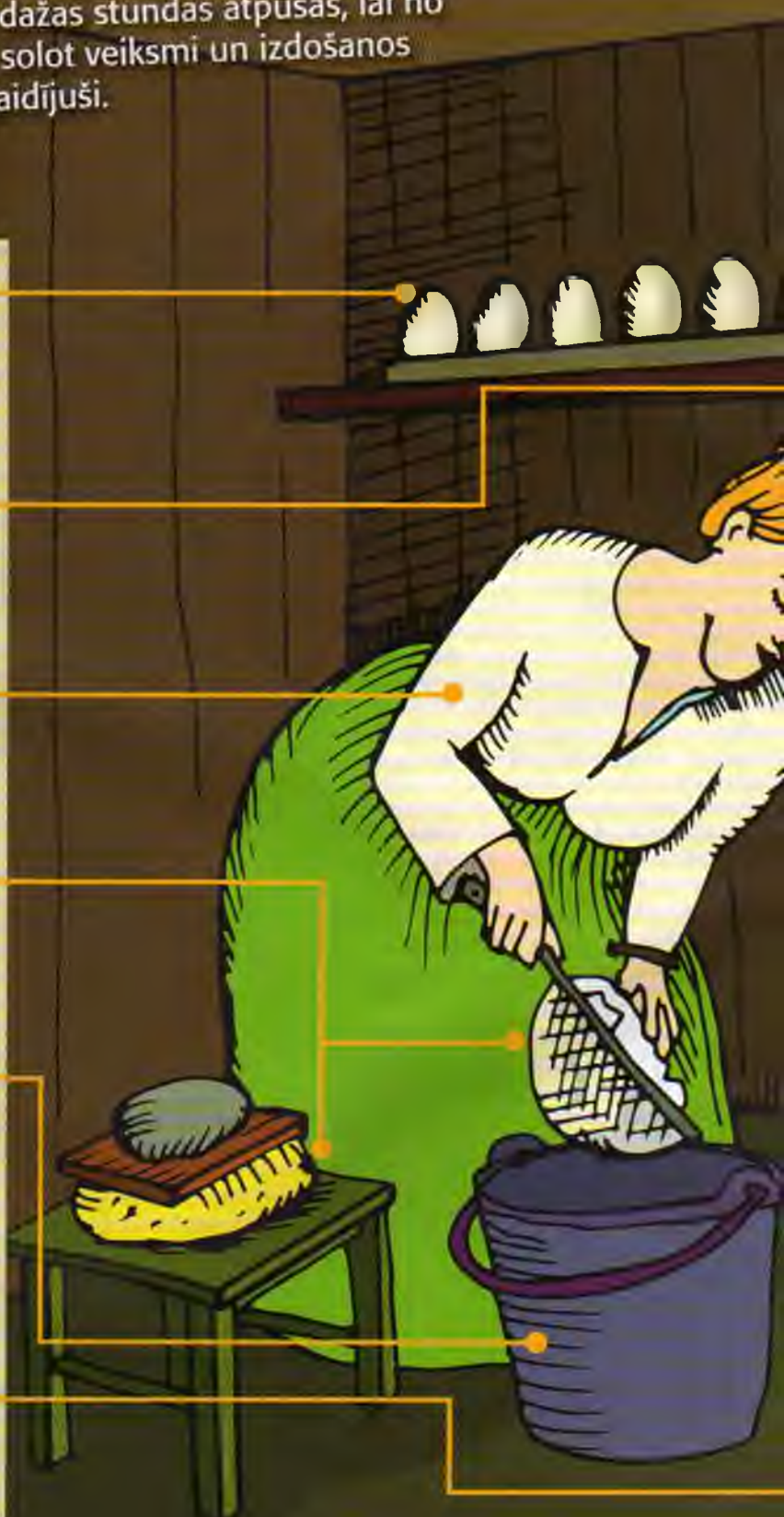
Jo treknāks un dzeltenāks izdodas siers, jo lielāka veiksmē un izdošanās sagaidāma šajās mājās.

Skaistumam un veselībai

Sūkalas, kas atdalījušās siera siešanas laikā, ielejiet stikla vai māla traukā (patiesībā der jebkurš trauks, izņemot plastmasas), aizvākojiet, apsieniet to ar sarkanu un zaļu dzīparu un nolieciet vēsumā. Trīs dienas pēc kārtas mazgājiet ar tām seju, atlikumu kopā ar jāņuzālēm pievienojiet vannai. Ejot šādā vannā, domājiet par to, ko savā ķermenī vēlaties izcelt un padarīt skaistāku.

Dzīvā uguns

Ja vien ir iespēja, gatavojiet sieru uz dzīvās uguns. Tam būs gan labāka garša, gan papildu spēks. Ja tādas iespējas nav, siera siešanas laikā aizdedziet vaska sveces.

GATAVOŠANA

Soli pa solim

Citādās Pasaules siera recepte

1 kg biezpiena
2-3 olas
5 litri piena
50 g sviesta
ķimenes, sāls
katls, siets, marle un
koka karote

✦ Ja sieru karš zemā temperatūrā un īsu laiku, tas būs irdens un mīksts, ja augstā temperatūrā un ilgi, tad ciets.

✦ Ja gribas drupanu sieru, masai katlā jāļauj atdzist.

✦ Ja gribas mīkstāku sieru, masai jāpievieno ūdens.

Latviskā ragana bez slotas, kārpas un

Ap Jāņu laiku viņas sarosās.

Reti kurš iedomāsies, ka mūsu pašu latviskajai raganai nav nekādas saistības ar veco, kuprāno veču, kas laižas pa gaisu uz slotas un mīt mājā uz vistas kājas. Mūsējās ir mirušu sieviešu rēgi, kas vilina, zog govīm pienu un visādi kaitē.

▼ *Laura Škauniece*

Jaunais zinātnieks, folklorists Sandis Laime, strādājot pie savas doktora disertācijas, veica interesantu pētījumu par raganu tradīciju ziemeļaustrumu Latvijā: "Sākotnēji vēlējos rakstīt disertāciju par dažādu tipu svētvietām Latvijā. Viens no kritērijiem, kā pazīt senu kulta vietu, ir pētīt šo vietu nosaukumus. Ja nosaukmā minēts vārds "ragana", tas vedina domāt, ka agrāk šeit bijusi kulta vieta. Meklējot materiālus, atradu daudz dažādu ipatņu tekstu, kuros raganas – pretēji manai tā brīža pārliecībai – bija raksturotas nevis kā burves

ar slotas kātu un kārpu uz deguna, bet gan kā dēmoniski sieviešu kārtas gari. Tādējādi izdevās "atkāt" latviešu mitoloģijā līdz šim neidentificētu pārdabisku būtņu."

Nekā reāla, tikai pārdabiskais

Vairākumam no mums ir klišejs priekšstats par to, kādai jāizskatās raganai un kādu misiju viņa veic, diemžēl tie visi lielākoties būs vien tukši, stereotipiski pieņēmumi, kas ietērpti dažādos plašsaziņas līdzekļu radītos tēlos. Agrāk vārda "ragana" izcelsmi mēģināja skaidrot ar vārdu "redzēt", tātad – pareģot, un tautā šāds priekšstats ātri vien iesakņojās. Savukārt pagājušā gadsimta

melnā runča

80. gados krievu valodnieks Jurijs Otkupščikovs centās vārda "ragana" cilmi skaidrot ar vārdu "rags", uzskatot, ka raganas sākotnēji bijušas mitoloģiskas būtnes ar ragiem. Diemžēl arī šim pieņēmumam latviešu folklorā neizdosies atrast pierādījumus. Mums, latviešiem, senākais priekšstats par to, kas tad īsti ir ragana, līdz 20. gadsimta sākumam bija saglabājies Ziemeļvidzemes mutvārdu tradīcijā, kur raganas minētas nevis kā reāli cilvēki, bet gan kā gari, pārdabiskas būtnes bez miesas. "Latviešu folkloras krātuvē esmu atradis ap 300 tekstu, kuros raganas raksturotas kā dēminiski gari, nevis kā dzīvas sievietes. Šie teksti pierakstīti pat līdz 20. gadsimta vidum Valmieras, Cēsu, Valkas un Alūksnes pusē,

Bērzi ir raganu visiemīlotākie koki, kuros tās visbiežāk sēž, šūpojas un ķemmē matus.

arī Balvu rajonā. Šajā laikā cilvēki raganas iztēlojas kā garus, kas mit ūdeņos, ezeros, akmens spraugās, bieži vien pie kapiem vai kapsētās," stāsta folkloras pētnieks Sandis Laime. Mājskolotājs un folkloras kolekcionārs Dāvis Ozoliņš 19. gadsimta beigās publicēja rakstu par raganām, kurā melns uz balta ir teikts: ragana ir meža gars, meža sieviete, kam nav nekāda sakara ar burvjiem. Folkloras pētnieks Sandis Laime piebilst: "Latviešiem ir gana daudz specifisku nosaukumu dažādiem burvju un dziednieku veidiem: riebēji, vārdotāji, ragotāji, ragu licēji... Bija arī sievietes, kas prata melnās maģijas rituālus, bet, visticamāk, viņas nekad nesauca par raganām."

Kailas būtnes, kas velējas

Galū galā latviešiem rēgs nav nekāds ēteris bez aprisēm un veidola. Ir visnotaļ skaidrs raganas tēls. Visbiežāk raganas parādās pusnaktī vai ap pusdienlaiku skaistas, jaunas meitenes veidolā ar gariem, zeltainiem, nesapītiem matiņiem. Dažkārt tās parādās gluži kailas, kas ir zīme, ka šīs dāmas nav no laicīgās pasaules. Mēdz gadīties, ka raganām ir neparastas, hipertrofētas vai pārspīlētas ķermeņa daļas. Piemēram, naktis, kad raganas velējas, savas krūtis tās pārmet pār pleciem, lai ne-traucē darbā. Jā, velēšanās jeb veļas mazgāšana ir tipiska raganu nodarbe. "Teikās no Vid-

Mums, latviešiem, senākais priekšstats par to, kas tad īsti ir ragana, līdz 20. gadsimta sākumam bija saglabājies Ziemeļvidzemes mutvārdu tradīcijā, kur raganas minētas kā gari, pārdabiskas būtnes bez miesas.

zemes apvidus gandrīz visur, kur minētas raganas, tās mazgā veļu un dara to vecās kapsētās nakts laikā. Kāpēc? Senie ķelti un ģermāņi arī pazina līdzīgas pārdabiskas būtnes – velētājas. Šo tautu folklorā velēšanās saistīta ar attīrīšanās, šķīstīšanās konceptu. Arī latviešu ragana sākotnēji visdrīzāk bijusi kādas sievietes dvēsele, kas mirusi dzemdībās, noslikusi, nogalināta, pakārusies, mirusi neaprecējusies vai citādi nav pilnvērtīgi nodzīvojusies sev atvēlēto laiku," skaidro Sandis Laime. Ja cilvēka nāve bijusi likumsakarīga un istā laikā, viņa dvēsele nonāk veļu pasaulē.

Turpretim, ja gars ņemts nedabiskā veidā, gars turpina klejot pa zemes virsu: sievietes dvēseles kļūst par raganām, vīriešu – par lietuvēniem, ķēmiem, ērmiem... Lai gars tiktu uz viņsauli, tam jāšķīstās, proti, jāvelējas.

Nokutina līdz nāvei

Traģiski mirušu sieviešu garu jeb raganu klātbūtne visbiežāk bija jūtama konkrētās vietās, pārsvarā kapu apkaimē, arī tur, kur šīs sievietes gājušas bojā, piemēram, noslikstot purvā. Dzīvs cilvēks noteiktos laika posmos nedrīkst ienākt mirušo zonā. Ja viņš to neievēro, par to pienākas sods. Vidzemes pusē kā soda mērs minēta vadāšana – cilvēks tiek maldināts kādā apvidū, nespēj atrast mājupceļu līdz pat pirmajiem rita gaiļiem. Kad gaisma sāk aust, beidzas raganu laiks, un gājējam vai braucējam pēkšņi kā zviņas nokrīt no acīm – viņš atkal spēj atrast mājupceļu. Ziemeļlatgalē un Alūksnes pusē raganas piekopušas vēl neparastāku soda mēru – ar sajiem garajiem dzelzs nagiem vainīgo noku-

Ja paguva noskaidrīt spīganu saķeršanas vārdus vai parādīt pliku dibenu, tad lidojošā spīgana nokrita no debesīm.

tināja līdz nāvei. Nosmieties līdz nāvei šķiet ļoti neparasts veids, kā nomirt, bet reāls. Šim pašam būtnēm piemīt arī netikums atņemt govīm pienu vai vajāt vīriešus – to, ko šīs mirušās sievietes nav dabūjušas dzīves laikā, viņas mēģina panākt pēc nāves kā rēgi.

Raganu turētāji

Nav isti skaidrs, kurā mirkli sabiedrība par raganām sāka saukt reālas sabiedrības locekles, kuras kaitē un cenšas citiem atņemt labumu un uz kurām varētu novelt visu aiz-

RUSALKU NEDĒĻA
Baltkrievu un krievu kultūrā raganas dēvē par rusalkām. Tie ir nelaikā mirušo, neprecēto vai noslīkušo sieviešu gari, kas šūpojas koku zaros, dzied, dejo. Arī tajos Latvijas reģionos, kas atrodas tuvāk Krievijai, folklorā minētajām raganām raksturīga šūpošanās koku zaros, zeltaino matu ķemmēšana, dziedāšana. Nedēļa ap Vasarsvētkiem un pirms Jāņiem Krievijā ir rusalku nedēļa, kad raganas kļūst aktīvas, izlien virs zemes. Krievijā pat bijusi tradīcija rusalku nedēļā ciemā izraudzīt kādu meiteni, kas tiek nodēvēta par rusalku, rotāta ar bērzu vainagu un iesaistīta dažādos svētku rituālos.

domu ēnu, meklējot iemeslu, kāpēc kādam kļājas slikti. Ja govš pēkšņi norāva pienu vai labība nebija padevusies, vainīgo meklēja ārpusē. Sešpadsmitajā gadsimtā raganu medības sākās arī mūsu zemē, un skaidrs, ka "vainīgos" meklēja dzīvu cilvēku vidū. Vajadzēja atrast kādu vārdu, kurā dēvēt tās sievietes, kas tiek dedzinātas sārta, bet, tā kā nebija īsti svarīgi, vai ļaunums nāk no garu vai cilvēku pasaules, arī terminoloģija tika lietota visai juceklīgi. "Par raganu varēja saukt gan dzīvu sievieti, gan garu, arī tādu sievieti, kas šo ļauno garu baro," skaidro Sandis Laime. Tā, starp citu, bija vēl viena nostāstiem un noslēpumiem apvīta nodarbe. Folkloras liecībās atrodama informācija, ka Alūksnē vēl 19. gadsimtā raganas baroja, lai pielabinātu un paņemtu pie sevis kalpībā. Sandis Laime skaidro: "Lika ziedojumus pie kāda akmens vai citā vietā. Parasti raganas pielabināja ar ikdienā lietojamiem produktiem vai arī baroja pēc tā sauktā pirmā kumosa principa: ja nokauj cūku, pirmais gaļas gabaliņš pienā-

kas raganai; ja samal miltus, pirmo saujiņu atdod raganai; izbrūvē alu un pirmo kausu nolej raganai. To darot, ļaudis ticēja, ka tad ragana sāks nest viņiem labumus no citiem saimniekiem, bet cilvēku, kas nodarbojās ar raganu pielabināšanu, sauca par raganu turētāju."

Dadži var būt noderīga jāņuzāle...

Senāk pastāvēja arī tradīcija "iet spīganās". Vēl tagad Vidzemē, Naukšēnos, vecākās paudzes zina nostāstus, kā agrāk sievietes skrējušas spīganās. Tas nozīmē ietities baltā palagā un izlaist matus, jo tad gars pametot miesu, lai klistu apkārt un atņemtu citiem labumu. "Ja kāds atrada krūmos baltā palagā satītu spīganas ķermeni guļam un pagrieza to, tad sejas vietā sievietei bija kājas, un otrādi. Tātad gars vairs neatrod ieeju atpakaļ ķermenī, tāpēc ķermenis sāk nikuļot, līdz nomirst," senos uzskatus klāsta folkloras pētnieks.

Katrā ziņā mūsu tāltālie senči ticēja, ka ap Jāņu laiku raganas kļūst īpaši aktīvas un bīstamas. Lai no tām aizsargātu māju, ap to kaisīja dadžus, izlika metāla priekšmetus. Govis no raganām sargāja, tām ragos un nagos iegriezot lietuvēna krusta zīmi. Visas šīs metodes vienādi labi derēja arī aizsardzībai pret citiem ļaunajiem gariem. Starp citu, runājot par tradīciju nest mājās meijas un rotāt ar tām māju un pagalmu... Bērzi ir raganu visiemīlotākie koki, kuros viņas visbiežāk sēž, šūpojas un ķemmē matus. Tāpēc, pirms rotāt sētu ar meijām, uzdodiet sev retorisku jautājumu, uz kuru atbildes īsti nav:

vai mūsu senči to darīja, lai šos mirušo sieviešu rēģus pievilinātu vai arī lai tiem izpaktu? ●

Raganiskas būšanas

✦ Raganu siekalas, raganu vēmekļi, raganu spļaudekļi, raganu mēsli – tā sauc putainos izdalījumus, kas dažkārt atrodami starp zāles stiebriem. Tos izdala putu cikādes, rīvējot kājas gar spārniem un izveidojot aizsardzībai ap sevi putu mākonīti. Senāk cilvēki, pamanot šīs putas, ticēja, ka tur bijusi ragana un atstājusi aiz sevis pēdas.

✦ Bija vesels rituāls, ko iesākt ar atrastiem raganu vēmekļiem jeb siekalām. Ar cimdu tās satvēra, iebāza ratu rumbā, ko pakarināja skurstenī, lai tur dūmojas un ragana sažūst līdz ar savām siekalām.

✦ Ne tikai dzīvajiem jētas pa gabalu no mirušo teritorijas, bet arī mirušie nedrīkst bez atļaujas ienākt dzīvo teritorijā. Ja tomēr mirušie šo likumu pārkāpa, vilki bija tie, kas dzīvos varēja paglābt no dēmoniskajiem gariem. Bija pat zināmi vārdi, kā izsaukt vilkus, lai tie saplosa raganu rēģus.

✦ Par raganu viesošanos liecināja dažādas atstātas nešļavas, proti, kaut kas

atnests un nomests, piemēram, ola, kas pārtīta ar sarkanu diegu, cūkas kājas...

✦ Uzskatīja, ka spīšanas, kas, piezīdušās pienu, lido uz savu klēti, dažkārt var redzēt debesis. Visticamāk, šāds priekšstats cilvēkiem radās, redzot kritam meteorītu. Par to liecina lidojošās spīšanas apraksts – pazib sarkana aste. Ja paguva noskaitīt spīšanu saķeršanas vārdus vai parādīt pliku dībenu, tad lidojošā spīšana nokrita no debesīm. Spīšanu saķeršanas vārdi minēti 16. gadsimtā kādā tiesas prāvā, kurā sodīja meiteni, kas šos vārdus skaļi skaitījusi.

✦ Sena bērnu tradīcija – iedzīt mājas sliekšņi naglu par aizgājēju. Ja sētā viesojusies ragana un iesitusi sliekšņi naglu, kaut arī mājā neviena mirēja nav, skaidrs, ka tādā veidā tā centusies izraisīt kāda nāvi.

✦ Latvijā ir vairāk nekā 100 dažādu vietu, kuru nosaukumos ir vārds "ragana". Lielākoties tie ir kalni, bet dažviet minēti arī raganu koki vai raganu akmeņi.

Stāsti, kas jāzina. Tikai žurnālā LEGENDAS

Aktieris ar Pūcesspieģeļa
sirdsapziņu
Edgars Liepiņš

Hitlera ievēlēšanas izraisītās
nekārtības Latvijā

**Pasakas, kas izraisa
šausmas**, un to slavenie
autori

Ekscentriskais baskājis
ar pastelēm
Voldemārs Irbīte

Kā aplaupīt vilcienu
un pēc tam dzīvot ilgi un laimīgi

Holivudas skumjākā stāsta
varonis **Montijs Klifts**

 twitter.com/zurnalslegendas

Visizdevīgāk abonēt e-kiosks.lv

Vētras ķeršana zviedru zemē

Ja šajos saulgriežos gribas "kaut ko citādu", tomēr līdzīgu, jādodas pāri jūrai uz Zviedriju. Arī viņiem ir Jāņu nakts, svētavoti un kulta vietas. Līdzīgas, bet citādas.

▼ *Kristīne Alberte*

Zviedrija nav pirmā valsts, uz kuru iedomātos aizbraukt, bet skarbās ziemeļvalsts enerģija pārliecina, ka ceļojums būs jāatkārto.

PIETURPUNKTI

✦ **Jēvle** atrodas divu stundu braucienā uz ziemeļiem no Stokholmas. Pilsētu var izvēlēties par apmešanās vietu, lai pēc tam izbraukātu apkārt esošās svētvietas.

* **Rūnu akmens un auglības akmens Jērvstā (Järvsta)** netālu no Jēvles.

* **Lervika Trinitija (Lervik Trinity)** avots.

* **Dzelzs laikmeta apbedījumi Sēderhamnā (Söderhamn)** – starp Sēderhamnu un Mo, netālu no Sēderalas (Söderala) centra.

* **Kugērenas (Kuggören) sala** un labirints netālu no Hudiksvallas.

Tipiska ziedru ainava.

▲ Tāds avots izskatījās pirms 100 gadiem. Šeit tika norunātas satikšanās un notika visu veidu ballēšanās.

◀ Lervika Trinitija avots darbojas saskaņā ar Mēness fāzēm – vienu brīdi tas ir izsūsis, lai gan list, bet citubrīd pilns līdz malām.

Kad Latvijā ir teju Vidusjūras klimats, dodos uz Zviedriju un zviedru ieteikumu. lai paņemu līdzī siltu jaku un gumijas zābakus, vairāk uztveru kā joku. Taču paklausu – vai mazums kas, nakts pārgājiens un lašu ķeršana kailām rokām. Brīdi, kad izkāpju no vilciena Jēvlē, list lietus, ir +7, un es saprotu, ka mana vilnas jaka un lietusmētelis "strādās uz pilnu slodzi". Aizsteidzoties notikumiem pa priekšu, jāatzīst, ka šis laiks radīja papildu mistisku sajūtu svētvietās, jo saulainā laikā akmeņu krājumi neizskatītos ne uz pusi tik teiksmaini un noslēpumaini.

Salmu āža pilsēta

Man un pārējiem zviedru kulta vietu meklētājiem paredzama intensīva objektu apskate, bet droši varu apgalvot, ka Jēvlē ir tā vērtā, lai tur pavadītu pāris dienu. Vislabāk to apmeklēt ziemas saulgriežos (kad ratus ziemā, ragavas – vasarā), jo tieši šajā pilsētā notiek slavenā Ziemassvētku salmu āža (13 metru

augsta salmu lelle ar sarkanām lentēm) dedzināšana. Āzis tiek uzstādīts pirmajā Adventē, un, pēc tradīcijas, Ziemassvētkos tas jāsadēdzina, iešaujot tajā uguns bultu. Āzis ir sava veida blukis, ko savukārt latvieši dedzina ziemas saulgriežos, tā teikt, lai sadeg visas aizvadītā gada nebūšanas. Diemžēl no 1966. gada āzis līdz Ziemassvētkiem paguvus izdzīvot tikai sešas reizes. Tas jau ir sava veida sports, kurā iesaistās gan vietējie, gan tūristi – sadēdzināt āzi pirms svētkiem, neskatoties uz bargajiem sodiem un apsardzi. Āzis par sevi atgādina arī citos gadalaikos – varat sarīkot spēli un meklēt āzus pilsētā, jo tie ir gan suvenīru veikalos, gan atliekti bronžā.

Sakārtotais un mežonīgais

Skarba un skaista – tāda ir Zviedrijas ainava, veroties pa autobusa logu. Gaumīga kā biznesa sieviete, kurai kostīms saskaņots ar korpem, bet portfelis ar nagu laku. Taču matu sakārtojums prasīties prasās, lai tiktu izjaukts, atklājot atsevišķas cirtas. Zviedrijas nepaklausīgās cirtas ir visas kulta vietas, kas harmonē ar rūpīgi nokrāsotiem sarkanbrūniem namiņiem (starp citu, mājas joprojām krāso pēc sen-tēvu metodēm – ar lineļļu un citām dabas sastāvdaļām) ar baltiem slēgiem un akurātu puķu dārzu pie tiem. Lūk, starp šiem laukiem, sētām un ķieģelkrāsas asfalu ir rūnu akmeņi, vikingu

Rūnu akmeņu ir daudz. Tie parasti iezīmē kristietības sākumu vai kādu citu darījumu. Šis akmens ir par godu karalim Emundam. 10. gadsimts.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Vissvarīgākā būs attiecību stabilitāte. Nopūlēsieties to stiprināt. Jūtu dzīvi ietekmēs mīļotā panākumi citās dzīves jomās. Varat iesaistīt ģimenes locekļus savā biznesā. Karjeru veidojiet piesardzīgi. Nepārsteidzieties! Droši ļaujieties jauniem izaicinājumiem. Saulgriežos īpašs svētku noskaņojums dzimtas saietā. Izpildiet vecākiem solīto. Mājās var ierasties visiem mīļš viesis.

LABĀS DIENAS

17. VI	Prieks par necerētu veiksmi!
22. VI	Nopietna gatavošanās Ligo naktij.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestība kā pavasara vējš – drosmīga un maiga. Apsveriet pirkumu nepieciešamību. Neaizdo-diet un neaizņemieties. Tērējiet līdzekļus ekoloģiski tīriem produktiem. Nesatraucieties sīkumu dēļ. Nav vēlams atlikt darbus uz vēlāku laiku. Rušīniet, ravējiet, laistiet. Sagaidisiet solījuma piepildījumu. Atklātība var izprovocēt uz konfliktu. Mierīgi novērtējiet situāciju no malas.

LABĀS DIENAS

13. VI	Spoža parādīšanās sabiedrībā.
23. VI	Pats jauns jauno pulkā!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Pavadiet vairāk laika kopā ar mīļoto. Dodieties ceļojumā pa dzimto zemi. Novērtējiet mīļotā cilvēka labās īpašības. Nostabilizēsies finanšu lietas. Tērēsiet mājas labiekārtošanai. Centieties laikā paveikt uzticētos darbus. Piepildīsies ar īpašumu saistītas cerības.

LABĀS DIENAS

13. VI	Neekonomējiet savām vajadzībām!
20. VI	Atveriet mājas durvis draugiem!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestība prasīs iecietību. Palīdziet otram augt un attīstīties. Centība darbā nesis labus ienākumus. Naudas pietiks, un izdosies pat ietaupīt. Vieglprātīgā noskaņojumā nepalaidiet prātu pa vējam. Būtiska nozīme bus agrāk dibinātiem kontaktiem. Atmetiet šaubas. Ar ģimenes kasi rīkojieties saprātīgi. Apciemojiet sen neredzētus mīļus radus. Jaunas atziņas draugu pulkā.

LABĀS DIENAS

15. VI	Interesants atradums grāmatu plauktā.
24. VI	Randiņš ar patikamu pēcgaršu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Mīlestība un draudzība ies roku rokā. Izvairieties no konflikta greisirdības dēļ. Romantiskas jūtas senu draugu vidū. Naudas jautājumā nav strīda vērti. Draugu atbalsts palīdzēs gūt stabilu peļņu. Piemērots laiks karjeras virzīšanai. Gādājiet par savu labo reputāciju. Garīga saskaņa ar tuviniekiem. *Dzīvesdes noņemšanas ir iedziļināt.*

LABĀS DIENAS

20. VI	Klusi prieka mirkļi.
24. VI	Dabas baudīšana dienas garumā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Var atdzimt veca mīlestība. Piemērots laiks laulībām. Ar prieku tērēsiet bērnu un mīlotā cilvēka vajadzībām. Vairošies izredzes ieņemt kāroto amatu. Jauns posms profesionālajā ceļā. Ilgotā mērķa dēļ var nākties riskēt. Uzklusiet vecāku viedokli. Ieplānojiet aktivitātes kopā ar dzīvesbiedru, sviniet svētkus kopā.

LABĀS DIENAS

15. VI	Vētrains kaislības, mīļa salabšana.
20. VI	Patikams draugu pārsteigums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Saņemsiet mīlestības apliecinājumus. Atmetiet šaubas un neticību. Veltiet vairāk laika mīļotajam. Nauda neradīs problēmas. Piemērots laiks karjeras kāpumam. Rosieties sabiedrībā. Atbrīvojieties no krāmiem darba vietā un mājās. Veiksmīgs atradums. Varat iegādāties greznuma priekšmetus un grāmatas. Neatstājiet novārtā mājas dzīvi. Sarīkojiet kolēģu tikšanos.

LABĀS DIENAS

18.VI	Iepriecinās kāds pārsteigums.
20.VI	Piemērots laiks iecerētajam pirkumam.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Negaidīts draudzības piedāvājums. Romantiskas attiecības darbā. Mīļotais sniegs drošības sajūtu. Baudisiet agrāk paveiktā darba augļus. Naudu tērēsiet izklaides pasākuma apmeklēšanai un saulgriežiem. Varat stāties jaunā amatā. Gandarījums par savaldību. Baudisiet mieru ģimenē. Sviniet gada 15. šķē nakti radu un draugu lokā.

LABĀS DIENAS

19.VI	Vienkārši labs noskaņojums.
23.VI	Neplānots vērtīgs pirkums.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Ar mīloto atrodiat abiem tikamas izklaides. Varat saņemt aizkavējušos maksājumus. Gandarījums par paveikto. Pelnīta atzinība. Jaunais darbs prasīs lielu piepūli. Ūzmundrinās sveigais gaiss un zemes darbi. Necentieties atvasēs iespaidot ar stingrību. Ģimeņē varat apspriest tālākus plānus. Jaukas, klusas vakarēšanas tuvinieku vidū.

LABĀS DIENAS

14.VI	Skaists saulriets jūras malā.
19.VI	Veiksme radošā pasākumā.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Ar mīlestību piesātināts laiks. Vairs neslēpsiet savas jūtas. Pastāviet uz savām tiesībām. Sargiet savu emocionālo lauku no lieka uztraukuma. Ar smaidu un neatlaidību iegūsiet līdzcilvēku labvēlību. Karjera būs atkarīga no jūsu zināšanu līmeņa. Baudisiet mieru mājās. Lieciet lietā savu senioru pieredzi. Finanšu problēmas pārrunājiet ar vecākiem.

LABĀS DIENAS

20.VI	Sarkastiskus izteicienus paturiet sevī!
23.VI	Gludi tuvi un tāli ceļi.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Romantiska vēstule no tālienes. Var dzimt nopietnas, ilglaicīgas attiecības. Spēsiet piesaistīt zinošus partnerus. Iespējams, saņemsiet piedāvājumu atgriezties iepriekšējā darbā. Būs vairāk tēriņu nekā parasti. Plānotais ceļojums sagādās daudz patīkamu mirkļu. Saskaņa ģimenē. Turiet atvasēm dotos solījumus. Ateerieties par laba vārda lielo spēku.

LABĀS DIENAS

14.VI	Vakars neformālā gaisotnē.
19.VI	Jaunas vēsmas darbā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Labu iespēju periods. Īstais laiks noskaidrot nejaušus pārpratumus attiecībās. Laikā atdodiet parādu. Ieguldiet līdzekļus atvasēs padziļinātā izglītībā. Ieņēmam bruģējiet ceļu uz augstāku amatu. Ieklausieties kolēģu saprātīgajos priekšlikumos. Iedvesmos jaunas radošas idejas. Plānojiet laiku gan darbam, gan izpriešam. Sviniet svētkus kopā ar draugiem.

LABĀS DIENAS

12.VI	Viss notiks, kā cerēts.
20.VI	Arī darbdienā varat veltīt laiku tikai sev.

MĒNESS KALENDĀRS

no 12. līdz 25. jūnijam

Vasara! Tā vien gribas dziļāk ievilkāt gaisu plaušās, izskrieties pa zaļu pļavu, izbraukt ar riteni, paceļot pa dzimto zemi. Laujieties šiem impulsiem! Kas zina, varbūt kādā no pagriezieniem sirds sastaps cilvēku, ar kuru veidosies dziļāka jūtu, vērtību un prieka izpratne. Iespējams, atcerēsieties labākos brīžus un atkal iemīlēsieties tajā, kas blakus jau mēnešiem un gadiem. Jo īpaši tāpēc, ka daba ved uz pilnmēnesi Jāņu dienās un domāšanas procesi kļūst arvien dziļāki un rāmāki, tāpat prāts iemīlēšanās procesiem maz traucēs. Vasarā (21. jūnija rīts) ieiesim gaišās un mierīgās noskaņās, vilņošanās paredzama vien sabiedrības augšējos slāņos. Arī Jāņus šoreiz labāk svinēt ģimenes lokā, pie dzimtas vecākajiem pārstāvjiem vai kādā vietā ar senu un bagātu vēsturi.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

12.06.2013. trešdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 07:58 ☾ 00:00–07:58	
13.06.2013. ceturtdiena	Mēness Lauvā	
14.06.2013. piektdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 19:26 ☾ 14:14–19:26	
15.06.2013. sestdiena	Mēness Jaunavā	
16.06.2013. svētdiena	Mēness Jaunavā ☾ 14:21–24:00	
17.06.2013. pirmdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 04:18 ☾ 00:26–04:18 ☼ 00:00–02:24	
18.06.2013. otrdiena	Mēness Svaros	
19.06.2013. trešdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 09:38 ☾ 06:55–09:38	
20.06.2013. ceturtdiena	Mēness Skorpionā ☾ 22:16–24:00	
21.06.2013. piektdiena	Saule ieiet Vēža zīmē 08:04; sākas vasara Mēness Skorpionā/Strēlniekā 11:31 ☾ 00:00–11:31	
22.06.2013. sestdiena	Mēness Strēlniekā	
23.06.2013. svētdiena	Pilnmēness 14:32 Mēness Strēlniekā/Mežāzī 11:08 ☾ 10:08–11:08 ☼ 09:30–19:34	
24.06.2013. pirmdiena	Mēness Mežāzī	
25.06.2013. otrdiena	Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 10:26 ☾ 05:24–10:26	

☾ MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks)

– lai ka spriedis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīvīkā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

☼ ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zaļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

☀ Ceļojumi

☀ Naudas tērēšana/ izdošana

☀ Svarīgu lēmumu pieņemšana

☀ Izklaides

☀ Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

26. jūnijs – 9. jūlijs
Nr. 13 (76) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

**LĀSMA
KUGRĒNA**

DUBULTAIS
DRAKONS

Jauna rubrika!

**HIROLOGIJAS
SKOLA**

LATGALES DZIESMU
LAIPAS GIDE

ILONA RUPAINE

SPLAUŠANAS

TERAPIJAS

ABC

Tigun

**UZVARAS GĀJIENS
LATVIJĀ**

Cena Ls 0,69
Abonētizdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 1771691 673002 2 6

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

**KĀPĒC NEUZCĒLA
BĀBELES TORNI**

Iesaka numeroloģe un fen šui specialiste DITA BLŪMA-BALINSKA

Saulgrieži un Jāņi jau aiz muguras, mums priekšā burvīgais vasaras laiks, kad varam atļauties vairāk palaiskoties saulītē, izbaudīt jūru, vēju un smiltis. Atrodiet laiku, lai pabūtu pie dabas un nedaudz aizmirstu par ikdienas steigu. Vismaz vienu dienu veltiet sev, jūties kā Dieva mīlēts bērns un baudiet to, kas jums sirdij tuvs. Šis periods iekrīt laikā, kad var rasties sarežģījumi ar dažādiem tehniskiem darbiem un dokumentu kārtošānu. Varat plānot, domāt, bet vismaz divas nedēļas nav ieteicams slēgt līgumus, pirkt apkojumus. Svarīgi visu dzirdēt un uztvert, bet lielo lēmumu pieņemšanu labāk atlikt. Var atgriezties sen neredzēti draugi un paziņas.

MAGISKAIS KALENDĀRS

26. jūnijs – 9. jūlijs

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piektd.	sestd.	svetd.
24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7
8	9					

*MD – Mēness diena

27	No 23:56 – 20. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Kārtojiet tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu! 20. MD ilgst līdz 29. jūnija plkst. 0:14.
30	No 0:33 – 22. MD	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem. 22. MD ilgst līdz 1. jūlija plkst. 0:51.
2	No 1:12 – 24. MD	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem. 24. MD ilgst līdz 3. jūlija plkst. 1:36.
6	No 3:24 – 28. MD	MĪĻESTĪBAS DIENA. Diena ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Visi pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
7	No 4:15 – 29. MD	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai turpinātu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nelietojiet alkoholu! Var būt lieli tēriņi.
8	No 5:14 – 30. MD	BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, varat sevi mierināt, ka nākamais mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD pirms šīs 30. MD būs vieglāka.
8	No 10:14 – 1. MD	MAGISKĀ DIENA/PLĀNOŠANAS LAIKS. No plkst.10:14 labākais laiks, lai plānotu. Dedziniet čekus, iekārtojiet makus, varat veidot vēlmju kolāžas, sākt veikt simorona rituālus. 1. MD ilgst līdz 9. jūlija plkst. 6:18.

**IEPAZĪSTIET
DIVAS
PERSONĪBAS!**

Mans Ziedonis

Tuvojas 1. jūlijs, Imantu diena, kas šogad tiks atzīmēta bez tautā mīļā dzejnieka Imanta Ziedoņa. Tomēr rakstnieks tautas atmiņai paliks mūžīgi, jo viņš aizvien mūs uzrunā caur saviem darbiem un idejām.

Saglabājot Imanta Ziedoņa piemīni, tapusi grāmata *Mans Ziedonis* – kā dāvana no dzejnieka

draugiem viņa 80. dzimšanas dienā. Vairāk nekā 55 Latvijā zināmi cilvēki stāsta pa savu tikšanos ar mākslinieku gan dzīvē, gan daiļdarbos, atklājot sirds vēstījumu vārdos, ko vēlējas rakstīt, viņam vēl dzīvam esot. Starp rakstu autoriem tādas personības kā bijusi Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, solists un komponists Renārs Kaupers, komponists Kārlis Lācis, politiķe Sarmīte Ēlerte un daudzi citi.

**Francisks.
Lūgšanu spēks**

Aprīļa sākumā *Citādajā Pasaulē* varēja lasīt par Svēto Asizes Francisku, kura vārdu kalpošanai izvēlējās Argentīnas kardināls Horhe Mario Bergoljo. Trīs mēnešus pēc pāvesta ievēšanas kļāja nakusi biogrāfiska grāmata par

jauno Dieva kalpu, kuras atvēršanas pasākumā viesojās arī *Citādā Pasaule*.

Grāmata ir aizraujošs ekskurss, kas iepazīstina ar pāvestu ievēšanas kārtību un Vatikāna vēsturi. Tā stāsta par Franciska asķētiskumu un vēlmi vienot ap sevi cilvēkus, nevis lai pievērstu tos katoļticībai, bet gan lai pulcētu ap pamatvērtībām.

Bez mistikas un kaujas paņēmienu

Pirms 10 gadiem ar Veselības ministrijas rīkojumu *cigun* vingrošana tika atzīta par vienu no Latvijas medicīnas metodēm. Tātad oficiāli izmantojama slimību profilaksē un ārstēšanā. Latvija šajā ziņā apsteidz visas pārējās valstis Eiropā – mūsu *cigun* ārsti ir vienīgie, kam dotas šādas valsts pilnvaras. Latvijas Austrumu vingrošanas asociācijas prezidents, *cigun* meistars **Igors Kudrjavcevs** stāsta, kāds bija sākums un kas pa šiem gadiem mainījies.

▼ Ilze Brīnuma

Arstnieciskais *cigun* ir viens no daudziem simtiem dažādu *cigun* novirzienu un skolu, tostarp kaujas *cigun*, ezoterisko *cigun* vai *cigun*, kas sākojas reliģijā. Ari Latvijā ir vairāki novirzieni, un katram ir sava sekotāju grupa. Tomēr pamatos visi virzieni balstās uz diviem vaļiem: *ci* ķīniešu valodā ir dzīvības enerģija, *gun* – darbs. Kopā sanāk – darbs ar savu dzīvības enerģiju. Vienlaikus *ci* ir arī gaiss, tāpēc ikvienā novirzienā svarīga ir elpošana. Ārstnieciskais *cigun* ir vingrošana, kas vērsta uz ķermeņa atveseļošanu un veselības profilaksi.

Sākumā bijām teju kā sekta

Pirmsākumi *cigun* Latvijā likti pagājušā gadsimta 90. gados, kad daži entuziasti pēc dzelzs aizkara krišanas meklēja alternatīvas tradicionālajai Rietumu medicīnai. 1995. gadā viens no šīs vingrošanas celmlaužiem Igors Kudrjavcevs sasauca kopā savu pirmo grupu. Meistars atceras, ka tobrīd pats *cigun* bija praktizējis jau pāris gadu. tāpēc meklēja sev domubiedrus. Uz pirmo nodarbību atnāca pieci vai seši gribētāji. Salīdzinot ar aptuveni 100 cilvēku lie-

lajām iesācēju grupām patlaban, tas šķiet nieks. Taču tobrīd arī pieci bija daudz.

“Sākumā bijām teju kā tāds pagrīdes pulciņš vai sekta, jo par tādu *cigun* neviens neko nebija dzirdējis. Turklāt tagad es skaidri zinu, ka arī pats nebūtu bijis gatavs lielākai grupai. Ja tu stāvi priekšā daudziem desmitiem cil-

vēku, jāreķinās, ka tam būs nepieciešams ļoti liels personīgais spēks – tik daudz, lai pietiek, ko dot citiem un pēc nodarbības paliek vēl arī pašam pāri,” smaida Igors Kudrjavcevs.

Popularitāti *cigun* vingrošana pamazām iekaroja pēc 1998. gada, kad tika nodibināta Latvijas Austrumu vingrošanas asociācija. Desmit ārsti apvienojās nevalstiskā organizācijā, gatavi apliecināt, ka *cigun* der ne tikai veselības profilaksei, bet arī kā lielisks papildinājums dažādu kaišu ārstēšanā.

Brīnumus nesola

Nākamos piecus gadus *cigun* instruktori krāja pieredzi un sadarbībā ar asociāciju izstrādāja zinātnisko pamatojumu no ķīniešiem pārņemtajai vingrošanai, kas tika pielāgota Latvijas iedzīvotāju dzīves uztverei un vajadzībām. Ārstu biedrībā attieksme bija pozitīva, tik vien, ka jaunās medicīnas metodes efektivitāte un lietderība bija zinātniski jāpierāda. "Tas nebija ļoti grūti, un arī mūsu pašu, *cigun* instruktoru, darbu lieliski sārkārtoja," atceras Igors Kudrjavcevs. Medicīniskajā *cigun* vingrošanā netiek lietoti kaujas *cigun* elementi vai izmantota kāda reliģija. Vingrinājumi nebalstās uz mistiku, nesola trešās acs atvēršanu, lidojumus astrālajā ķermenī vai kosmisko staru labvēlīgo ietekmi.

2003. gada 27. maijā Veselības ministrija parakstīja rīkojumu, ka *cigun* ir Latvijas medicīnas tehnoloģija – zinātnisku atziņu izmantošana veselības aprūpē un profilaksē. "Daži mūs kritizēja: kā var būt *cigun* bez ķīniešu reliģijas? Var! Bet mūsu metode neizslēdz domāšanas sakārtošanu – kā nomierināt sevi

KAD CIGUN VAR PALĪDZĒT?

- Ja moka:
  - + bezmiegs,
  - + nemiers un emocionāla nestabilitāte,
  - + muguras un locītavu sāpes,
  - + gremošanas traucējumi,
  - + elpošanas sistēmu slimības,
  - + depresija.

Pats vieglprātīgākais ir teikt: man tagad nav laika veselībai, jāstrādā. Pēc kādas nopietnākas slimības būs daudz, daudz laika, bet tad arī veselības atgūšanai nāksies vēltīt daudz, daudz lielākas pūles.

šķir no ārstēšanas – pacientam jāstrādā pašam, nevis jāiedzer ārsta izrakstītais medikaments un jāgaida.

Miers un labāks miegs

Tradicionālais ķīniešu ārsts, kā stāsta Igors Kudrjavcevs, vispirms piedāvā pacientam pastrādāt pašam ar sevi – vingrot pēc *cigun* vai citas sistēmas. Ja nepalīdz, piedāvā masāžu. Ja arī tā nepalīdz, iesaka adatu terapiju. Ja nu patiesi neviena no šīm ārstēšanas metodēm nav devusi vēlamo rezultātu, neatliek nekā cits kā ķerties pie medikamentiem.

Parasti jūtamākais uzlabojums pēc pirmajām vingrošanas reizēm ir iekšējais miers un līdz ar to labāks miegs. Emocijām un to izpausmēm ir liela nozīme, ko ne vienmēr gribam atzīt, bet pastāvīgs stress dzen strupceļā. Kā novērojis Igors Kudrjavcevs, daudzi vingrojumu kompleksi labi palīdz pret veģetatīvo disfunkciju, kas moka aizvien vairāk cilvēku un ir grūti ārstējama. Panākumu atslēga lielā mērā slēpjas nomierinošajā elpošanas ritmā, kas pavada vingrojumus, kā arī pacienta

gatavībā kaut ko pārkārtot savā dzīvē.

Otra liela pacientu grupa ir tie, kas cieš no muguras sāpēm. "Man pašam ir," pasmaidīja *cigun* meistars, "bet, kamēr es vingroju, osteohondroze sēž klusiņām un neko nesaka. Speciāli vingrojumi un aktīvo punktu masāžas palīdz arī pret locītavu sāpēm. Pasaulē ir

un nelauties tai apziņas un zemapziņas ietekmei, kas nāk par sliktu veselībai," stāsta *cigun* instruktors.

Medicīniskā *cigun* vingrojumu kompleksi veidoti tā, lai plūstošām kustībām ievingrinātu un sasildītu ķermeni, atbrīvotu tajā enerģijas plūsmu un aktivizētu dažādus ķermeņa punktus. *Cigun* vingrošana nav alternatīva kādas kaites ārstēšanai, tā ir papildinājums visām zināmajām metodēm, kas jau tiek praktizētas. Vienīgais, kas *cigun* at-

Ci ķīniešu valodā ir dzīvības enerģija, *gun* – darbs. Kopā sanāk – darbs ar savu dzīvības enerģiju. Vienlaikus ci ir arī gaiss, tāpēc ikvienā novirzienā svaīga ir elpošana.

daudz pētījumu par *cigun* ietekmi onkoloģisko saslimšanu gadījumos. Vingrošana neārstē no vēža, bet palīdz pārciest ķīmijterapijas vai apstarošanas blakusparādības, tāpat fiziski, bet, jo īpaši, psiholoģiski atgūties pēc operācijas. Piemēram, ir speciāli roku kustīgu veicinoši vingrojumi sievietēm, kuras pārcietušas mastektomiju.

VINI VINGRO *cigun*

**Dzīve kļūva
vieglāka**

**VARIS PIŅĶIS,
Jaunā Rīgas teātra režisors
un aktieris:**

"Tas pievilcīgākais *cigun* vingrošanā, manuprāt, ir fakts, ka tā ir vingrošana bez mistiskas ezoterikas. *Cigun* ir reāla, bet drusku tāda jocīga, ja tā var teikt, fizikultūra, kas dod enerģiju, uzlabo veselības stāvokli un liek labāk justies. Es meklēju tieši tādu fizisku izkustēšanos savam ķermenim, kas nebūtu tradicionālā sporta zāle. Pirmās jūtamās pārmaiņas bija teju uzreiz – man uzlabojās miegs. Ar laiku sajutu arī enerģijas pieplūdumu, un dzīve kļūva vieglāka.

Diemžēl esmu mazliet palaidies slinkumā un tagad vairs nevingroju regulāri, drīzāk kampaņveidā, tāpēc lielas pieredzes man nav.

Patiesībā es ar skepsi izturo pret visu austrumniecisko, jo esmu rietumnieks. Lai tā pa īstam nodotos Austrumu mācībām, manuprāt, tur ir jāpiedzimst vai ļoti nopietni un līdz saknēm jālauž savs līdzšinējais dzīvesveids. Bet virspusējā līmenī mani saista daudzas Austrumu atziņas un dzīves filozofija. Mani aizkustināja Dalailamas pirms kāda laika teiktais. Viņš uzsvēra, ka neaicina cilvēkus obligāti pievērsties budismam, bet respektēt visas reliģijas, jo svarīgākais ir tas, ko mēs ar šo reliģiju iesākam, kā mēs dzīvojam."

**Sistemātisks darbs
liešām dara brīnumus**

**RAITS ČERNAJS,
sertificēts *cigun* instruktors:**

"Nevaru teikt, ka *cigun* bija mans dzīves mērķis kopš bērnības, bet dažas lietas un notikumi ir to veicinājuši. Bēr-

KĪNIEŠI CIGUN PAZĪST JAU 4000 GADU

Senie ķīnieši *cigun* praktizēja jau pirms vairākiem tūkstošiem gadu, vingrojumos iekļūdot kaujas mākslu un jogas elementus, meditācijas tehnikas un lūgšanas, bet jo īpaši – seno ārstu no paaudzes paaudzē nodotās zināšanas. Kustību apvienojot ar pareizu elpošanu, ķīnieši aktivizēja ķermeņa punktus un atbrīvoja kanālus dzīvības enerģijas brīvai plūsmā. Valda uzskats, ka vecākā medicīnas grāmata, kurā pieminēti ķermeņa vingrojumi ārstnieciskos nolūkos, sarakstīta pirms aptuveni 4000 gadu. Jēdziena "*cigun*" (transkripcijā no ķīniešu valodas angļu valodā *Chi Kung*, *Qigong* vai *Qi Gong*) izcelsme ir neskaidra, bet, domājams, tikpat sena, cik vingrošana. Lai cik pārsteidzoši tas būtu, plašāk to sāka izmantot tikai pagājušā gadsimta 50. gados.

Daudzu tūkstošu liela grupa

Igors Kudrjavcevs lēš – ja sanāktu visi, kur kopš 1995. gada vingrojuši ārstniecisko *cigun* būtu daudzu tūkstošu cilvēku liela grupa. Jo, projām grupas nodarbībās praktizējošu veterānu tomēr nav daudz. Cilvēki iemācās tik, cik vēlas, tad vingro mājās vai kur citur paši.

Astoņi ārsti, Kudrjavceva skolnieki, no kārtotojumi eksāmenu un kļuvuši par instruktoriem, ko apliecina Ārstu biedrības izsniegtā sertifikāts. Apmācības programma ilgst aptuveni gadu – 100 mācību stundas. "Ārstu vidū pagaidām pārāk lielas atsaucības apgūt *cigun* nav. Ārsti savā būtībā ir konservatīvi, un tā arī vajag. Ja ārsti sāks eksperimentēt ar visu pēc kārtas, nekas labs nav sagaidāms," stāsta *cigun* meistars.

Vasarā un labā laikā *cigun* vingrošanai pat nav vajadzīga telpa. "Var aiziet pie kāda koka vai plaviņā svaigā gaisā. Brīnišķīgi! Dabā ir spēks: gaiss, gaisma, ūdens, zemes vibrācijas," pasmaida Igors Kudrjavcevs. Viņa sapnis ir izveidot relaksācijas centru lielpilsētās sirdi, pa vidu trakajam ikdienas troksnim un stresam. Tur varētu kādu stundu nodoties meditācijai, ļauties *cigun* masāžai un, protams, pavigrot. Pēc meistara domām, pats vieglprātīgākais ir teikt: man tagad nav laika veselībai, jāstrādā. Pēc kādas nopietnākas slimības būs daudz, daudz laika, bet tad arī veselības atgūšanai nāksies veltīt daudz, daudz lielākas pūles. ☺

nībā tās bija pasakas, sevišķi Austrumu pasaku krājumi, tādi kā *Burvu ota*, *Hitopadeša*, *Džungļu grāmata* un citas. Vēlāk tā bija iepazīšanās ar jogas elementiem, kas likās kaut kas pārcilvēcisks, bet vienlaikus aizraujošs. Nāca atklāsme, ka cilvēkam viss ir iespējams. Vēlme saprast sevi, savu ķermeni, apkārtējo pasauli un savu vietu tajā pamazām rosināja interesi par ezoteriskiem jautājumiem. Liela nozīme bija video ienākšanai mūsu dzīvē. Filmas ar Austrumu cīņu elementiem piesaistīja ar skaistām, izkoptām kustībām. Man vienmēr ir gribējis apgūt kaut ko jaunu, līdz šim nebijušu. Jaunībā tā bija matemātika, ESM programmēšana, bokss. Vēlāk sekoja sarīkojumu dejas, mūzika, karatē. Griba apgūt to, ko vēl neprotu, un liktenis saveda kopā ar dakteri Igoru Kudrjavcevu, un tā nu jau vairāk nekā desmit gadu esmu aktīvs *cigun* piekritējs. Vispirms mācījos pats, tagad jau mācu citus. *Cigun* nav tikai vingrošanas sistēma, tas ir dzīvesveids, kas nostiprina veselību, padara mūs ne tikai gudrākus,

stiprākus un veselākus, bet arī labākus. Ļauj skatīties uz dzīves dažādiem notikumiem no pavisam cita skatpunkta, dod sapratni un spēju vērtēt. Pareiza domāšana, elpošana un kustības sakārto gan ķermeni, gan prātu. Protams, tas nav brīnumlīdzeklis, un ar dažām nodarbībām nebūs līdzēts, bet sistemātisks darbs tiešām dara brīnumus. Vienlaikus tas noved pie intereses par citām radniecīgām nozarēm. Esmu sācis nodarboties ar reiki dziedniecību, dažādām masāžas praksēm, akupresūru, refleksoterapiju, *su džok* un citu. Nupat beidzu Andra Rača Astroloģijas skolu, un dzīve turpinās!"

Bez gripas un iesnām

KARĪNA TATARINOVA,
aktrise:

"*Cigun* ir viena no senākajām praksēm, un tai ir vairāki veidi. Es nodarbojos ar *džun juaņ cigun*, un jau gadus četrus mana skolotāja ir Trisa Celma. Mani *cigun* uzrunāja, jo

māca pirmām kārtām sakārtot savu enerģiju – tas ir to, ar ko cilvēks ir piedzimis, bet savas dzīves laikā pabojājis. Tam par iemeslu var būt kādi pārdzīvojumi, dažādas atkarības, arī iedzimtība un vide, un citi nelabvēlīgi faktori. Lai kvalitatīvi dzīvotu tālāk, enerģija ir atkal jāattīra un jāiemācās uzņemt.

Tā nav nekāda mistika vai dogmatiski pravietojumi un apsolījumi. Šajā sistēmā neviens nemēģina ietekmēt manu domāšanu. Principā meditējot cilvēks pats nonāk pie sevis, pie saviem pirmāsākumiem. Tā es to izprotu, un tādu iespaidu uz mani tas atstāj. *Džun juaņ cigun* māca emocionālo elastību. Manā profesijā, kad daudz iznāk "eksperimentēt" ar psiholoģiskiem un emocionālajiem stāvokļiem, šāda elastība ir ļooooti nepieciešama.

Viens no pamatuzstādījumiem un uzdevumiem ir veselība; no tās kvalitātes ir atkarīgs arī viss pārējais būtiskais: sevis pieņemšana, garīgā attīstība. Man katrā ziņā jau gadiem izdodas neslimot ar gripu, iesnām un citām imūnsistēmas kaitēm.

VASARA – LAIKS REMONTAM

vēstulu konkurss

DĀVANU KARTE NO B/N "KURŠI"

LS 100

IKMĒNEŠA BALVA

DĀVANU KARTE NO B/N "KURŠI"

LS 300

GALVENĀ BALVA

Mūsmājas

Ar uzvarētājiem par balvas saņemšanu sazināsimies personīgi, kā arī viņu vārdus publicēsim 7. augustā žurnālā "Mūsmājas". Galvenās balvas ieguvēju paziņosim 4. septembra "Mūsmājas".

ATSŪTI SAVU STĀSTU –

kāpēc tu vēlies šovasar izremontēt

kaut vienu istabu savā mājoklī –

žurnālam "Mūsmājas"

līdz 31. jūlijam (pasta zīmogs).

Uz aplokšnes norādi: konkursam

"Vasara – laiks remontam!"

Pasta adrese: žurnālam "Mūsmājas",

Mūkusalas ielā 15, Rīgā, LV-1004

vai musmajas@dienaszurnali.lv.

Vēstules vērtēs "Mūsmāju" redakcija

un būvniecības nama "Kurši"

pārstāvji.

Vai EMOCIJAS iespējams izspļaut?

Smaga darbdiena, dusmas uz kaimiņu, nesaprašanās ar vīramāti... Vai mazums krenķu gadās. Maigās bioenerģētikas terapija iesaka izspļaut nobloķētās emocijas izlietnē. Kā metode darbojas, un vai tiešām šāda rīcība palīdzēs uzlabot dzīves kvalitāti?

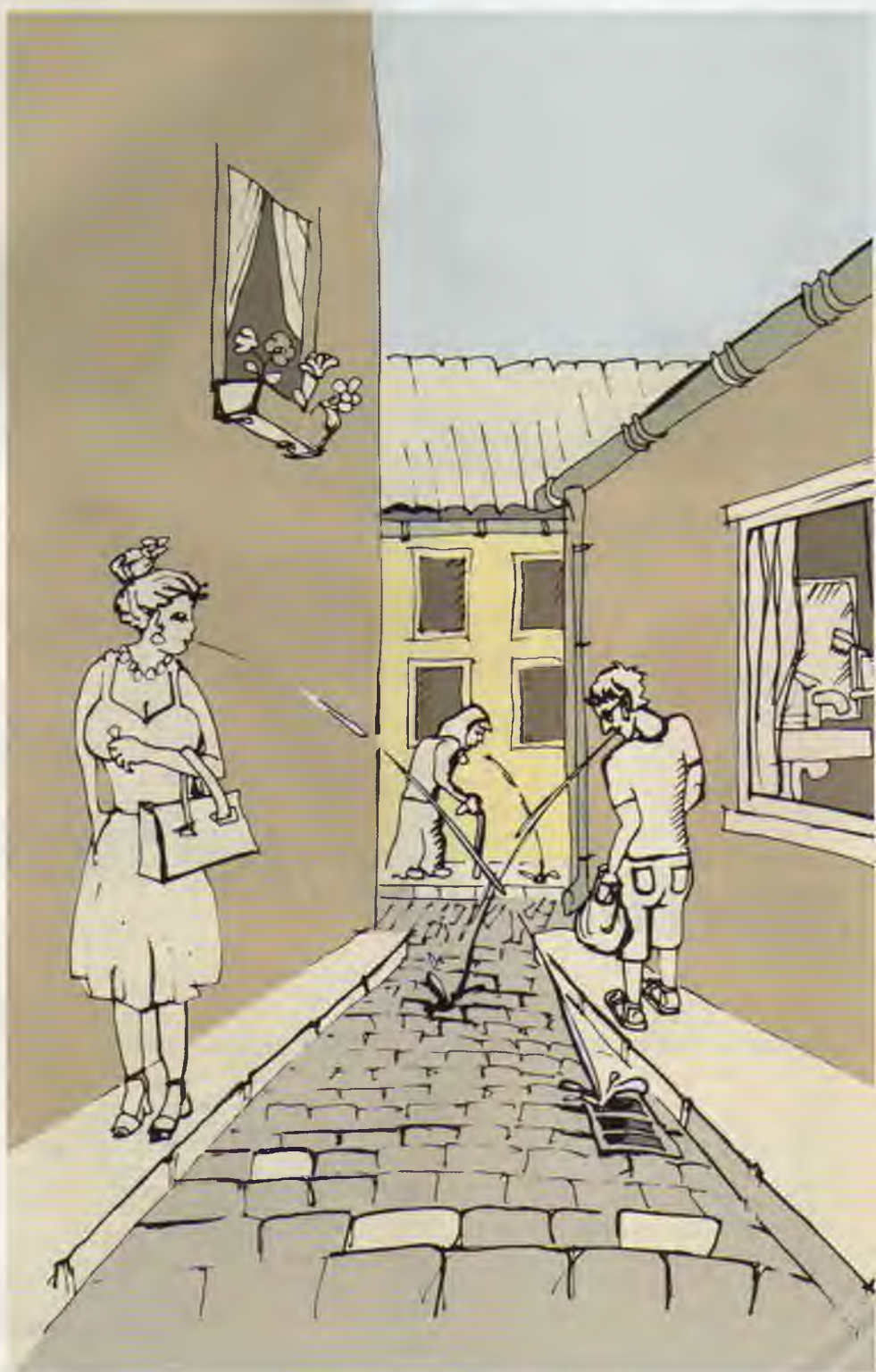
▼ *Coija Pozņaka*

Konsultējusi sertificēta maigās bioenerģētikas speciāliste
ILZE JANKOVSKA

Maigās bioenerģētikas pūralādē ir vairāk nekā 30 dažādu tehniku, kas veicina cilvēka dzīves kvalitātes un garīgās veselības uzlabošanu. Būtiska ir vienmērīga dzīvības enerģijas plūsmas nodrošināšana, tāpēc dažas no metodēm vērstas uz šo ceļu atbrīvošanu. Splaušanas terapija māca neaizturēt pēkšņi radušās emocijas, nedalot tās labajās vai sliktajās, jo jāatbrīvo ir itin visas.

Šūpulī ieliktās bruņas

Dzīvojot mūsdienu steidzīgajā sabiedrībā, bieži neatliek

Eva Raiha

Dzimusi: 1924. gada
27. aprīlī Vīnē, Austrijā.

Nodarbošanās: pediatre,
maigās bioenerģētikas
speciāliste.

Pieredze:

- ✦ 1948. gadā absolvēja Pensilvānijas Sieviešu medicīnas koledžu;
- ✦ 20. gadsimta 40. gados kļuva par asistenti savam tēvam Vilhelmam Raiham, pazīstamam ķermeņa terapeitam;
- ✦ 1975. gadā sāka vadīt seminārus ASV un citur pasaulē;
- ✦ 1992. gadā pēc neliela insulta pārtrauca aktīvu darbību.

Splaušanas terapijas CBA

KAD SPLAUT?

Katru reizi, kad jūtat emociju kāpumu, bet tās nav iespējams izpaust.

KUR SPLAUT?

Kādā privātā vietā, kur varat justies droši un neierobežoti, piemēram, mājās vannas istabas izlietnē. Var doties arī pie maigās bioenerģētikas speciālista un veikt to viņa pavadībā.

KĀ SPLAUT?

1. Iedomājieties situāciju, kas likusi emocijas norīt!
2. Izsakiet visas neizteiktās jūtas un domas, ko, iespējams, neatklājāt sarunu biedram!
3. Splaujiet uz nebēdu, līdz mute sausa!

NEGATĪVĀ IZSPLAUŠANA PALĪDZĒS...

- ✦ Atbrīvot dzīvības enerģijas plūsmu.
- ✦ Iepazīt savu patieso Es un apslēptākos personības slāņus.
- ✦ Mazināt psihosomatisko saslimšanu risku.
- ✦ Kļūt atbrīvotākam un mazināt stresu.
- ✦ Aktivizēt saikni ar radītāju.

pietiekami daudz laika savstarpējām attiecībām, jo allaž ir darbs un pienākumi. Nereti jau agrā bērnībā cilvēkam tiek iemācīts apspiest savas vēlmes un vajadzības. "Bērns ļoti ātri iemācās tās norīt atpakaļ. Līdz ar siekalām mēs norijam arī šo vēlmu enerģiju, kas, nonākot gremošanas traktā, ar laiku var radīt dažādas psihosomatiskas saslimšanas," skaidro maigās bioenerģētikas speciāliste Ilze Jankovska. Tā rodas veselības problēmas, kas var skart ne tikai gremošanas traktu, radot kuņģa čūlu, aizcietējumus un pilorospazmas, bet arī reproduktīvo orgānu sistēmu.

Ilze Jankovska teic, ka šādu emociju un vajadzību apspiešanu bērna vecāki mazulim netieši iemāca jau zīdaiņa vecumā: "Ja mammai vai tētim nekad nav laika, bērns ātri saprot, ka nav jē-

gas saukt un kaut ko prasīt. Prasīt un nesāņemt ir pārāk sāpīgi, tāpēc pieaugušā vecumā esam supervīrieši vai supersievietes, kam it kā neviens nav vajadzīgs." Taču aiz spēcīgās maskas slēpjas tas pats bērns, kura vēlmes netika piepildītas. Visbiežāk cilvēks to pat nenojauš un nesaprot, kāpēc bez redzama iemesla rodas dažādas saslimšanas un piemeklē visādas ķibeles.

Sulīgi un no sirds

Sarunājoties ar kolēģi vai paziņu, gadās novērot, ka kādā nepatīkamā vai mulsinošā brīdī sarunas biedrs norij siekalas. Pasaulē pazīstama ķermeņa terapeite Vilheima Raiha meita Eva to ievēroja savā darbā ar pacientiem un izveidoja nebijušu me-

toti splaušanas terapiju. Ievērojot cilvēku ikdienišķo refleksu neērtās situācijās, maigās bioenerģētikas praktiķe mudināja pacientus ikreiz, kad rodas vēlme siekalas norīt, tās gluži vienkārši izsplaut. Ja instinktivā veidā rodas vēlme izteikt arī kādus vārdus, tos nedrīkst noklusēt. "Pateicoties splaušanai, daudzi no viņiem sāka brīvāk izpaust savas vēlmes un emocijas. Līdz ar to uzlabojās dzīves kvalitāte, jo dzīvības enerģija plūda brīvāk," skaidro maigās bioenerģētikas praktiķe Ilze Jankovska.

Seansa laikā pacientam blakus atrodas metāla vai plastmasas bļoda, kuru tas ir aicināts izmantot ikreiz, kad rodas vēlme siekalas norīt. Ilze Jankovska skaidro, ka būtiski ir nespļaut emocijas un vēlmes kautrīgi kabatlakatiņā: "Dariet to sulīgi un

no sirds!" Piekļājīgi un sabiedrības normām atbilstoši rīkoties cilvēks tiek mācīts teju visu apzinīgo dzīvi, tāpēc nereti terapijas laikā cilvēkam ir jāmācās no jauna būt pilnīgi atbrīvotam un patiesam pret sevi.

Īpaši svarīgi jau agrā vecumā bērniem mācīt, ka izrādīt emocijas ir pieņemami. Ilze Jankovska teic, ka bieži tiek jauktas dusmas un agresija: "Tas nav viens un tas pats. Dusmas ir adekvāta reakcija uz apdraudējumu, taču agresija ir īpašuma bojāšana, sevis vai cita fiziska vai emocionāla ietekmēšana." Dusmas iespējams atbrīvot, arī nenodarot kādam pāri, piemēram, tās gluži vienkārši izsplaujot vai sakot visu, kas ir mēles konkrētajā brīdī. Splaušanas terapija gan nav tendēta visatļautību visam savs laim un vieta. ☺

TAUTAS DZIESMU LAIPAS GĀJĒJA

Rēzeknes muzikoloģes un mūzikas pedagoģes, nu jau arī Austrumlatvijas koncertzāles mākslinieciskās vadītājas **Ilonas Rupaines** veidotās latgaliešu tautas dziesmu apdares to vienkāršā, smalkā skaistuma dēļ iecienījuši un savā repertuārā iekļāvuši daudzi Latvijas kori. Šogad XXV Vispārējo dziesmu un deju svētku nobeigumā Mežaparka Lielajā estrādē skanēs trīs Ilonas Rupaines apdarinātas tautas dziesmas.

▼ *Anna Rancāne*

Ilona Rupaine uz norunāto tikšanos atskrien nevalīga, gluži vai skriešus. Rit mūzikas ieraksts, gatavojoties Austrumlatvijas koncertzāles jeb Latgales vēstniecības *Gors* atklāšanas koncertam, kura pirmajā daļā paredzēts atskaņot Ilonas Rupaines un Eināra Lipska jaundarbu – latgaliešu pasaku *Kieneņa meita i duraceņš*. Picērijas trokšņaini haotisko mūziku ik pa brīdim pārtrauc tālruņa zvans – tas ir Einārs, kuram Ilona nodungo kādu melodisku motīvu no topošā mūzikla. Vakarpusē Rēzekne ir kluša un tāda kā sevi ierāvusies, noslēgusies un vientula. Varbūt tieši tāpēc Ilona Rupaine atzīstas, ka savā mūzikā vēlas nest nevis skumju apcerīgumu, bet gan prieku.

Gaismeņa ausa, Sauleite lēce... Šorīt radio Klasika to dziedāja koris dirigenta Inta Teterovska vadībā. Kāda ir sajūta, kad tavu mūziku dzied lielais kopkoris?

Ar prātu es saprotu, ka tas ir manis radīts darbs, bet tajā pašā laikā tas ir kā bērns, kurš aizgājis savā dzīvē. *Gaismeņa ausa* ir viena no tām senajām tautas dziesmu apdarēm, tapusi pirms vairāk nekā desmit gadiem un nu jau dzīvo savu dzīvi. Ir patikami, ka to dzied vairāki tūkstoši cilvēku, un vēl jo patikamāk, ka viņi gribot negribot ir spiesti dziedāt latgaliski. Arī kurzemnieki un vidzemnieki. Atceros, pirms iepriekšējiem Dziesmu svētkiem, kad šo dziesmu dirigēja Sigvards Kļava, viņš man vairākas reizes skatē lūdza: nu, pasaki to vārdu *kiukoj dzagiuze*... Viņa mēlei tas bija kaut kas absolūti neizrunājams. Tas man bija kā tāds jauks bonuss!

Reizēm, protams, Mežaparkā ir grūtības ar akustiku, tāpēc kaut kas pazūd skanējumā. Autors sāpīgi pārdzīvo, ka skanējums ir citāds, nekā izdomāts. Un vēl kas – skanējums ir atšķirīgs atkarībā no tā, vai tu dziedī vai sēdi skatītāju rindās.

Tu pati arī dziedī?

Jā, protams, savā kori *Ezerzeme*. Tikai vienreiz, kad man bija mazs bērns, mēs nepaspējām laikus atbraukt uz Mežaparku un es netiku uz podestiem, sēdēju skatītāju rindās visu koncertu. Man tā bija pirmā tāda pier-

dze, es nekad nebiju bijusi koncerta klausītāja. Tad gan es sapratu, ka tā istā Dziesmu svētku sajūta ir būt dziedātāju rindās uz podestiem. Tad tu esi tajā lielajā kopkorī iekšā. Tad tu tik tiešām saproti, ka esi Latvijā. Publikā esot, man traucē, ja kāds blakus dzer alu, ēd šašliku, skaļi sarunājas pa telefonu. Uz estrādes cilvēki ir aizņemti ar pavisam kaut ko citu. Visi viņi ir vienoti dziesmas tapšanas procesā. Viņi domā tikai par to, viņi domā tikai vienu domu, nav šo blakusdarbu, viņiem ne uz brīdi nav garlaicīgi.

Tas ir kaut kas netverams, kad saslēdzas šīs daudzās enerģētiskās strāvas. Tur nevar būt sliktas rezultāts. Skanējums var būt labāks vai sliktāks, bet gala rezultāts vienmēr būs emocionāli ļoti, ļoti uzrunājošs.

Gaismeņa ausa, sauleite lēce... ir saules dziesma. Ko tev nozīmē saule?

Jo saulītes vairāk, jo labāk mēs jūtamies. Tie gadalaiki, kad saule faktiski neparādās, ir paši grūtākie. Ne tik grūti bez siltuma, cik bez saules gaismas. Tiem cilvēkiem, kuriem ir blakus kāds, kas emocionāli uzlādē, ir vieglāk pārdzīvot šo tumsas periodu.

Saulīte, ritausma, vakarblāzma – visas šīs rīta un vakara pārejas, gadalaika pārejas man ir ļoti svarīgas. Tas jau ir tas, ar ko mēs mūsu platuma grādos esam bagāti. Un tautas dziesmās arī tas viss ir ierakstīts, šīs saules un gaismas pārejas. Mūsu senči jau bija ļoti gudri. Viņi rakstīja to, ko redz un jūt.

Ko nozīmē apdarināt tautas dziesmu? Kāpēc tu to dari?

Man liekas, ka ir jābūt milzīgai drosmei, lai mēģinātu pateikt mūzikā kaut ko jaunu. Bet kāpēc runāt, ja neko jaunu nevari pateikt? Mūzikas pasaulē ir tik daudz. Ir mazāki, lielāki komponisti, kas uzrakstījuši ģeniālas lietas. Ko tad es tādu ģeniālu varu pateikt, ja jau pirms manis viss ir pateikts? Tautas dziesmas man bija kā tāda laipa, uz kuras es varēju pakāpties, jo zināju, ka bez manis neviens cits to nedarīs. Ja arī kāds to jau ir mēģinājis darīt, viņam tas nav bijis viegli, jo cilvēkam, kurš nav no šīs puses un nejut Latgali ar sirdi, nav vienkārši tikt galā ar šo identitātes izjūtu. Iesāku un tad pamazītēm

Viņas dzīvo bariņos, ir diezgan kareivīgas, prot par sevi pastāvēt, bet arī ļoti skaistas, krāsainas.

mēģināju saprast, vai tas man padodas vai ne. Tautas dziesma ir tas pateicīgais materiāls, pie kura es atgriežos visu laiku. Tā ir mana joma.

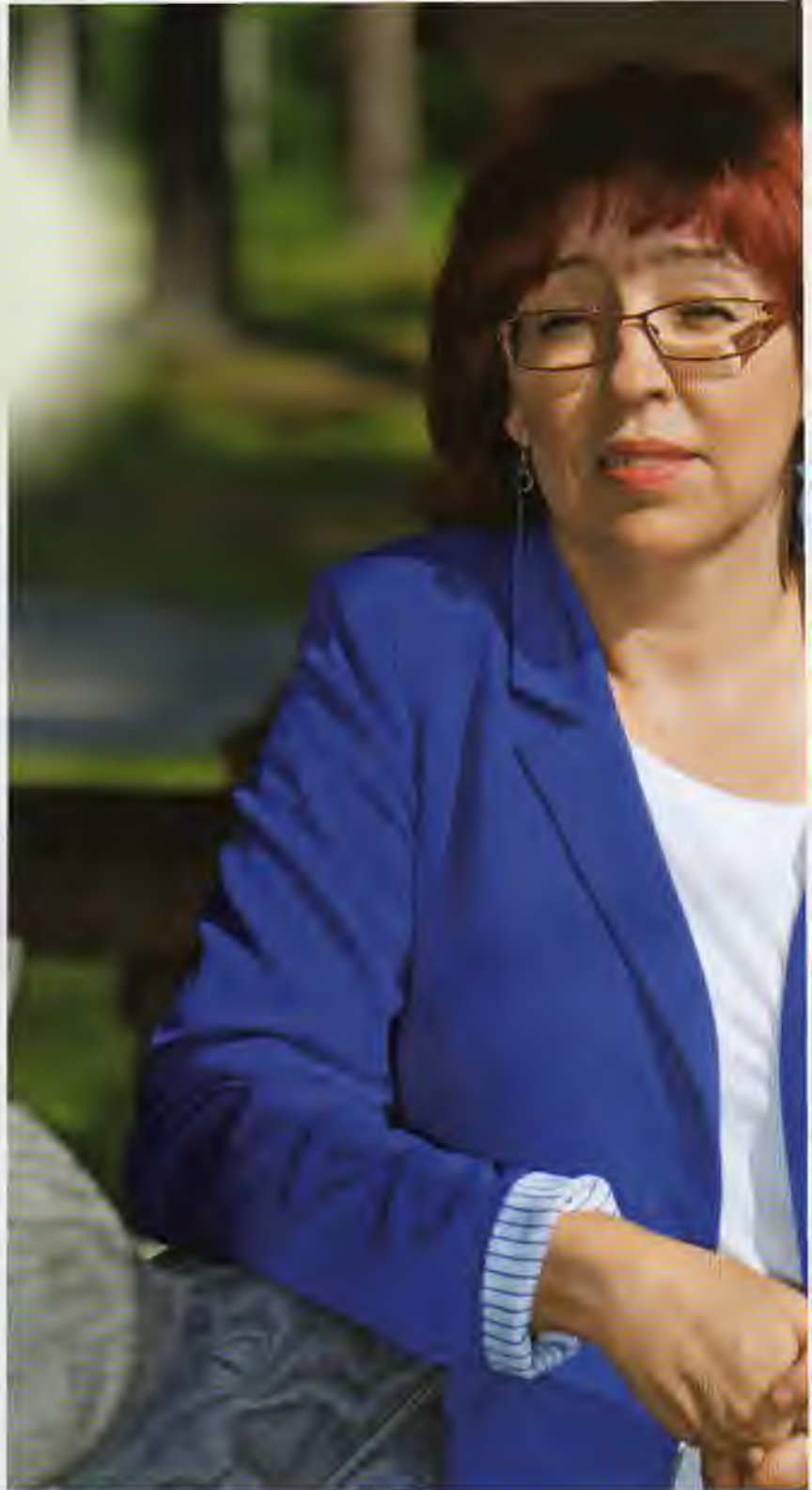
Jā, bija Daugavpili 40. gados dzīvojošā komponista Alfrēda Feila latgaliešu tautas dziesmu apdares, bet tās es vērtēju kā tadas romantiski mūsdienīgākas. Man drīzāk tuvāks ir Emiļa Melngaiļa skarbums, un daudzi ir teikuši, ka arī manās apdarēs ir kaut kas no tā.

Tautas dziesma – vai tā nav kā tāda baltā maģija? Vai tā viegli ļaujas apdarināšanai?

Es ar to nodarbojos nu jau laikam gads 20, esmu izšķīstījusi desmitgām reizu visus krājumus, visas tautas dziesmas, interneta materiālus, kas tagad ir. Man liekas, es jau katru dziesmu esmu izdziedājusi, pārdziedājusi, pārrakstījusi visādos bloknotos un klādēs pa vairākām reizēm, visu jau zinu, visas melodijas esmu dzirdējusi, tekstus izlasījusi, bet... kaut kā, gadiem ejot, divainā kārtā visu laiku atrodu ko jaunu. Gan tekstus, gan mūziku. Pēdējais tāds gadījums bija, kad rakstīju mūziku koncertzāles atklāšanas izrādei un meklēju pēdējo četrindi, ar ko pabeigt. Latgalē ierastā divrinde, ar ko parasti visus pasākumus beidzam, ir šāda: *itai dzīsmei lai byus gols, dzīduotuojim juodzer ols!* Bet man vajadzīga četrinde, nevis divrinde, un es to nekādi nevaru atrast. Tad es nejauši uzšķīru vienu interneta lapu un pēkšņi ieraugu šādas rindas: *lessim maizi, dzersim olu, pasateiksim Dīvenam.* Un tas man bija kā punkts uz i! Līdz šim šādas rindas es nemaz nebiju dzirdējusi, tās atnāca istajā mirkli, istajā vietā, istajā laikā. Tā notiek.

Koncertzālei Gors tu raksti mūziku atklāšanas koncertam.

Tā bija liela uzdrošināšanās! Man likās tā – ir, protams, ļoti labi, ja mēs uzaicinām koncertēt augsta līmeņa mūziķus, bet šādas koncertzāles mūsu pusē tiek būvētas varbūt reizi simt gados. Tas ir visu mūsu iedzīvotāju nopelns. Pateicoties viņiem, jau bija iespējama šāda koncertzāle Rēzeknē, tāpēc man bija ļoti svarīgi, lai šie cilvēki arī pieņemtu šo māju. Bet vienmēr pieņem to, kas ir tavš. Ja bērns ir to māju iedziedājis, iedancojis, ja viņš ir nācis tur uz mēģinājumiem kopā ar mammu, ar tēti, ar vecmāmiņu, tad ir lielāka varbūtība, ka arī pieaudzis nāks, ka tā būs viņa māja, nevis sveša. Tāpēc mēs nolēmām, ka ir jāveido savs uzvedums. Sākumā bija doma par pieaicinātiem komponistiem, bet... Es pārcilāju atmiņā

visus man zināmos komponistus Latvijā un nolīku blakus Latgali, latgaliešu tautas dziesmu. Sapratu, ka vajag tomēr mēģināt pašiem. To būtību mēs paši vislabāk varam uztvert. Kaut arī varbūt nebūs tik profesionāli, bet tas būs mūsu pašu radīts darbs. Tā mēs tadā lielā komandā jau 2011. gada rudenī sākām. Režisors Uģis Brikmāns ir vienkārši fantastisks cilvēks. Vēl Orests Silabriedis, Inga un Ilmārs Dreļi, Anda Lipska, Ināra Apele. Sākumā nekā nebija, vienkārši zinājām, ka vajag. Tad lēnām, lēnām tā doma par pasaku apauga ar miesu. Uģis spēja tā ļoti noformulēt šīs smalkās matērijas, kas šim cilvēkam ir jāiziet, šim

mulķītim, duraceņam, lai viņš pārtaptu par viru, par lielu cilvēku. Tas bija ārkārtīgi interesants process. Pusotrs gads pagāja vienā elpas vilcienā. Dziesmas un dejas ir samērā priecīgas, jo es negribēju neko apcerīgu un skumīgu, gribēju, lai viss ir tāds dzīvelīgs, ar latgalisku piesitienu, humoru.

Rēzeknes zobgaļi šā gada lielo plūdu laikā jau paspēja koncertzāli nodēvēt par Titāniku. Tik tiešām, tās veidolā ir kaut kas līdzīgs ar kuģi. Tevi tas nebaida?

Par kuģi jau neviens pat nebija iedomājies, sākumā taču kā simbols bija domāts

putniņš – zidaste. Tagad ir dots cits nosaukums – Latgales vēstniecība *Gors*, bet zidastes simbols tomēr paliks, jo tā sauks mazo zāli.

Kad es biju klāt arhitektu iesniegto metu vērtēšanā, pirmais, kas šajā metā mani uzrunāja, bija zidastes nosaukums. Izrādās, tas ir tāds kauslīgs putns, kas ziemā lido pie mums no Skandināvijas, jo te ir siltāks. Viņas dzīvo bariņos, ir diezgan kareivīgas, prot par sevi pastāvēt, bet arī ļoti skaistas, krāsainas. Manā prātā jau arī koncertzāle bija sieviešu dzimtes, bet zīmola speciālisti izvēlējās šo vīrišķīgo nosaukumu *Gors*. Viņi prata mūs pārliecināt, ka mums, sieviešu kolektīvam, visvairāk pietrūkst tieši stipra vīrieša pleca blakus. Spēcīgs, vīrišķīgs, pamatīgs nosaukums – tādai ir arī jābūt šai mājai. Bet, kad būve jau cēlās augšā, pēkšņi parādījās šis kuģa veidols.

Tikai retajam izdodas piepildīt savus sapņus. Kādas tev ir izjūtas?

Ieejot koncertzālē, man joprojām ir sajūta, ka es neatrodos Rēzeknē, ka es vispār neatrodos Latvijā. Tas man arī ļoti patik šajā mājā, jo mūsu cilvēki to ir pelnījuši, viņi varbūt pat nav varējuši iedomāties, ka var būt arī tā. Mūzikai ir jāskan tādā patīkamā, tai piemērotā vidē, lai tu vari radīt kvalitatīvu produktu.

Es jau saprotu, ka māja būs dārga, bet ir svarīgi, lai mākslas baudītāji atrastos patīkamā vidē. Tas ir svarīgi arī jaunajai paaudzei,

Tas ir kaut kas
netverams, kad
saslēdzas šīs daudzās
enerģētiskās strāvas.

kuri ļoti gaida jauno kinoteātri. Koncertzāle nozīmē lielas attīstības iespējas. Daudzi zvana un piedāvā rīkot šeit savus pasākumus.

Kas tev savā darbā liekas visneizskaidrojamākais?

Tas pašas dziesmas. Ir tādas, kurām uzrakstīti septiņi astoņi varianti. Es sitos un sitos, bet nevaru tikt klāt. Un ir tādas, kur jau stundas laikā viss ir skaidrs.

Kādi sapņi rādās Dziesmu svētkos?

Ai, tur, man liekas, vispār nav nekādu sapņu, vismaz tajās reizēs, kad ir gulēts skolu klāsēs uz grīdas, uz matraciņiem. Tu īsti neapjēdz, kad ir rīts, kad ir vakars, jo viss ir sajucis. Šajā naktsdzīvē uz matraciņiem tu sajūties kā bērns, kad tu uz pāris stundām tur nokrīti un aizmieodz dziļā, saldā miegā, lai atkal var celties uz mēģinājumiem, uz gājienu, uz koncertiem. Un tā visu nedēļu. Neviens jau par šīm neērtībām nežēlojas, tas pieder pie lietas, un, ja arī kādam kaut kas nepatīk, arī tas pieder pie lietas.

Ko tev visvairāk gribētos izdarīt, panākt?

Man gribētos, lai kultūras cilvēkiem nepazūd ticība. Mani kolēģi dažreiz ir ļoti noguruši, bet es zinu, ka šajā skrējienā nedrīkst apstāties – ja tu apstāties, nogrimsi. Liels prieks par mūsu jauno paaudzi. Ar kādām mirdzošām acīm viņi piedalās mēģinājumos! Pēc gadiem pieciem viņi apjēgs, kādā vēsturiskā brīdī ir bijuši klāt. Pat ja viņi nepaliks Rēzeknē, tas viņiem aizvien sildīs sirdi.

Tagad priecājos, ka ir vasara, ka vēl ir laiks līdz jaunajai sezonai. Vasarā visi noskaņoti pozitīvi. Bet rudeni glābs mūzika. Man tik ļoti gribas, lai cilvēki tomēr novērtē mūsu darbu, lai pasaka, kad bija labi. ●

Ir patīkami,
ka to dzied
vairāki tūkstoši
cilvēku, un vēl jo
patīkamāk, ka viņi
gribot negribot
ir spiesti dziedāt
latgaliski. Arī
kurzemnieki un
vidzemnieki.

Nagi un cilvēka raksturs

Pirmā stunda

Vai iespējams izzināt cilvēka raksturu, ielūkojoties viņa plaukstā? *Citādā Pasaule* sāk jaunu rakstu sēriju par hiroloģiju. Vispirms nagi. Ko tie vēsta par cilvēka raksturu?

▼ *Līva Romane*
Konsultējusi hiroloģe **MAIJA IRBĪTE**

Milas dēkas sirds līnijā, mūža garums dzīves līnijā un karjeras izaugsmes iespējas prāta līnijā... Patiesībā hiroloģija ir kas daudz vairāk par plaukstas līniju aplūkošanu. Ta ir metode, ar kuras palīdzību iespējams ne tikai izzināt pašam sevi un ģēnos ierakstītās rakstura īpašības, bet arī šo to noskaidrot par tikko satiktu sarunbiedru.

Špikeris dzīves gājumam

Līnijas, vijumi un dažādi izcilniši cilvēka plaukstās ir jau kopš dzimšanas. "Piedzimstot mums līdzī tiek dots savdabīgs špikeris ar galvenajām mūsu rakstura īpašībām, talantiem, spējām, iespējamo dzīves gājumu. Bet vai mēs protam to izlasīt?" jautā hiroloģe Maija Irbite. Hiroloģija ir metode, ar

kuras palīdzību iespējams iztulkot plaukstās atrodamās zīmes. Tā Eiropā ienākusi jau 15. gadsimta pirmajā pusē, taču strauju attīstību piedzīvojuši 19. gadsimtā un ir aktuāla arī mūsdienās.

Hiroloģija vai hiromantija?

Nereti tiek jaukti jēdzieni "hiroloģija" un "hiromantija". Hiroloģija ir mācība par rokas uzbūvi un tajā "ierakstītajām" rakstura īpašībām, spējām un citiem personību un potenciālu ietekmējošiem faktoriem, savukārt hiromantija ir ikdienā biežāk lietots nosaukums, kas vairāk saistās ar iespējamo nākotnes ceļu meklējumiem, to izzināšanu, zīlēšanu. Lai gan abi jēdzieni bieži tiek lietoti kā sinonīmi, Maija Irbite teic, ka tas nav īsti korekti: "Hiromantija bieži saistīta ar vienkāršu domu – parādi čigānietei roku, un viņa tev

NAGU IZMĒRU NIANSES

Vairākumam cilvēku nagi ir garāki nekā plati. Parasti dzīves laikā tas nemainās. Nagu lielums nosaka papildu rakstura nianšes. Piemēram, sastopot cilvēku ar vairāk platiem nekā gariem nagiem, nepieciešams rēķināties, ka viņam ir salīdzinoši eksplozīvs raksturs. Savukārt garas formas nagu īpašniekus iespējams krietni retāk sadusmot.

GARĀKI NEKĀ PLATI – cilvēks pēc savas būtības ir miermīlīgs, nav eksplozīvs. Jo garāki nagi, jo mierīgāks raksturs.

PLATĀKI NEKĀ GARI – cilvēks ir ātras dabas, var eksplodēt un asi reaģēt uz apkārtējām situācijām. Jo nagi īsāki, jo eksplozīvāks un vieglāk piedzīvo pēkšņus emociju uzplūdus, arī agresiju.

pazīlē, taču hiroloģija ir kas plašāks, jo tā jau kopš seniem laikiem ir attīstījusies paralēli astroloģijai. Daudzās astroloģijas skolās hiroloģiju mācās kā pa-

lignozari." Hiromantija bieži skatās tikai uz rokas līnijām, taču hiroloģijā aplūko arī rokas lielumu, pirkstus, nagus un vēl citus elementus.

PERSONĪBA NAGU FORMĀ

Nagu forma parāda, kā cilvēks spēj realizēt savas idejas dzīvē. Visiem pirkstiem parasti nav vienāda nagu forma, dominē divas, taču viena no tām ir izteiktāka. Īpaši svarīgi pievērst uzmanību ikšķa nagam, jo tas atbild par mērķu realizēšanu dzīvē.

NOSAUKUMS	VIZUĀLĀS PAZĪMES	KO TAS LIECINA?
LĀPSTVEIDA NAGI	Pie pamatnes šaurāki, uz pirksta galu platāki, vizuāli atgādina lāpstu.	Bieži saukti arī par inženiera, uzņēmēja nagiem. Liecina par nebaidīšanos riskēt un sākt ko jaunu. Nemiera gars, iniciatīvas bagāts, vienmēr aktīvi darbojas. Uzņemas atbildību par paša paveikto vai sacīto. Lāpstveida nagu īpašnieki parasti vēlas būt labākie vai vieni no labākajiem, ļoti bieži izvēlas strādāt patstāvīgi, spēj būt labi uzņēmēji, organizatori vai līderi. Šādiem cilvēkiem ir vislielākās iespējas sasniegt lielus mērķus. Lāpstveida nagu īpašniekiem patīk daudz ko darīt ar rokām, un viņiem tas padodas.
TAISNSTŪRVEIDA NAGI	Vienādā platumā visā garumā.	Taisnstūrveida nagu īpašnieki labprāt strādā komandā, viņiem darbā nepieciešami noteikti ierobežojumi, "rāmji", piemēram, reglaments vai amata apraksts. Mīl precizitāti un darbošanos noteiktā kārtībā. Ideāli ierēdņi, statistiķi, grāmatveži. Nespēj samierināties ar nekārtību mājās. Šie cilvēki ir ideāli partneri lāpstveida tipa nagu īpašniekiem, jo palīdzēs realizēt viņu izvirzītās idejas, mērķus un ieceres.
OVĀLI NAGI	Ovāla forma.	Samērā maiga rakstura cilvēki, parasti vairāk orientēti apgūt humanitārās specialitātes un darboties šajā jomā. Cenšas ar apkārtējiem sadzīvot un rīkoties tā, lai nevienam netiktu kaitēts. Nepatīk iesaistīties konfliktos, domstarpības labāk risina ar sarunu palīdzību. Nereiti ovāla nagu forma izteikta cilvēkiem, kas interesējas tikai par vienu konkrētu jomu. Bieži tie ir mākslas zinātnieki un vēsturnieki, pārsvarā sievietes.

Ko rokā meklēt?

Analizējot cilvēka rokas, hirologs vispirms pievērs uzmanību vispārējām pazīmēm: rokas lielumam, pirkstiem, nagiem, pēc tam skatās sīkākas detaļas un līnijas. Vienmēr tiek apskatītas cilvēka abas rokas. Labrociem kreisajā rokā var atrast Dieva, dabas vai likteņa doto potenciālu, savukārt labajā parādās, kas no tā tiek realizēts. Kreiļiem analīze notiek pretēji. Lidz 30 gadu vecumam lielāka uz-

manība pievērsama kreisajai rokai jeb potenciālam, pēc tam – labajai. "Pirmie uzmanību parasti piesaista cilvēka roku nagi. Protams, pamanām, vai tie ir kopti un tīri, taču tikpat svarīga ir arī to forma un lielums," uzsver hiroloģe Maija Irbīte. Hiroloģijā reizēm tiek izmantoti arī palīgriki – līneāls un lupa –, taču nagu izpētē tie nav nepieciešami, jo nav jāaplūko īpaši smalkas detaļas. ●

PSIHOLOĢIJĀ – JAUNUMS, HIROLOĢIJĀ – SENA PATIESĪBA

Hiroloģe MAIJAS IRBĪTE: "Nesen interneta portālos varēja izlasīt psihologu atziņu, ka ir trīs cilvēku tipi. Pēdējie pētījumi liecinot, ka šos tipus nosakot iedzimtais potenciāls, nevis audzināšana un apkārtējā vide, kā tika uzskatīts agrāk. Hiroloģijā šis uzskats zināms jau vairākus gadu simtus, pat tūkstošus, tāpēc vērts pievērst uzmanību šim rūpīgi glabātajām zināšanām, lai iepazītu ne tikai sevi, bet arī cilvēkus sev apkārt."

Kāpēc neuzcēla Bābeles torni

Katram ir savi hobiji un talanti – viens prot izcept pasakainas medus kūkas, cits sastāda krustvārdu mīklas vai dejo vēderdejas. Poliglota talants ir valodas. Viņi savos CV var ierakstīt, ka pārvalda desmit, divdesmit, pat piecdesmit valodu.

▼ *Anete Pinķe*

Vaina ir ausis. Viņiem tur ir kāds filtrs, kas pārveido skaņu, tāpēc viņi visu dzird citādi, – domāju, bērnībā pludmalē vērojot atpūtniekus

un mēģinot apjēgt, kā tas iespējams, ka cilvēki runā man pilnīgi nesaprotamā valodā, tomēr paši savā starpā saprotas. Vēlāk uzzināju, ka var iemācīties dzirdēt un runāt citādi un ka ir cilvēki, kuri prot desmit un vairāk valodu. Tos sauc par poliglotiem.

Vārds "poliglots" cēlies no sengrieķu *polyglottos*, kas nozīmē – daudzvalodu. Tātad poliglots ir cilvēks, kas pārvalda daudz valodu. Bet cik ir daudz? Mūsdienās nav nekas neparasts sarunāties divās, trijās, pat četrās valodās. Tāpēc istos poliglotus, nu, tos, kuru valodas zināšanas ir patiešām apbrīnojamas, mēdz dēvēt par hiperpoliglotiem.

Ko isti nozīmē prast vairākas valodas? Sasveicināties un nopirkt veikalā maizi nav tas pats, kas apspriest politiskās aktualitātes un uzrakstīt filozofisku eseju. Kāds ļoti ievērojams valodnieks, starp citu, poliglots, kas sevi par tādu neuzskatīja, žurnālistam, kurš viņam uzdeva jautājumu "Cik valodu jūs protat?" aizrādīja, ka pareizi būtu jautāt "Cik valodās jūs dzīvojat?"

Valodas vienojošais aspekts

Mazliet atgādina aizkustu vafeles trubiņu – tādu renesanses mākslinieki attēloja Bābeles torni. Cauri tā nograuztajai jeb nepabeigtajai smailei peld mazi mākonīši.

KARDINĀLA LIKUMI UN KLEOPATRAS BAUDA

postulātiem bijis negulēt ilgāk par trim stundām, jo katra nogulētā minūte var noderēt jauna vārda apguvei. Otrs noteikums – lai prāts neiemigtu, nekad nestrādāt pie iekurta pavarda, pat ziemās, kas Ziemeļtālījā mēdz būt aukstas. Un trešais – lai prasmes neaizmirstu, tās nemitīgi jāliek lietā, tāpēc brīžos, kad garīdznieks palika viens, viņš domāja kādā no apgūtajām valodām.

Runājot par visu laiku slavenākajiem poliglotiem, jāpiemin arī Ēģiptes valdniece **KLEOPATRA**. Patiesībā plaši izdaudzinātā skaistule visus apbūra ne tik daudz ar savu izskatu, cik ar prātu. Šī izcilā sievietē bija ne vien prasmīga politiķe, diplomāte, karavadone un sava laika ievērojamāko vīru mīļākā, bet arī brīvi runāja deviņās valodās. Plūtarhs savulaik rakstīja, ka bijusi bauda klausīties viņas balss skaņās, kā viņa

Uz kardinālu **DŽUZEPI MECOFANTI** daudzi laikabiedri skatījās šķībi viņa brīnumaino spēju dēļ, jo bija pārliecināti, ka viņš ielaidies sakaros ar tumšajiem spēkiem. Šis lingvistikas superstārs, kurš tiek pieminēts ikreiz, kad ir runa par slavenākajiem poliglotiem, esot pārvaldījis 40 valodu (citos avotos minētas pat 70).

Mecofanti piedzima pirms diviem gadu simtiem Boloņā, un jau bērnībā viņu ārkārtīgi saistīja svešu valodu skaņas un burtu zīmes. Legēnda vēsta, ka reiz viņš izsaukts pie diviem uz nāvi notiesātiem pirātiem, lai pirms nāves atvieglotu to dvēseles. Tomēr nekas nav sanācis, jo noziedznieki nav sapratuši, ko Mecofanti no viņiem grib. Bet Mecofanti nav padevies. Viņš visu nakti pavadījis pie vārdnīcām un nākamajā rītā devies uz cietuma kameru, kur pirātiem sniedzis pēdējo sakramentu viņu dzimtajā valodā.

Valodu apguvē kardināls ievēroja stingru disciplīnu. Viens no Mecofanti

spējusi pāriet no vienas valodas citā, un bijušas tikai dažas barbaru tautas, ar kurām sarunājoties viņa izmantojusi tulka palīdzību.

Lai svētki izdodas!

Dziesmu svētki ir arī egregora svētki. Kur gan vēl vienuviet satikt tik daudz pozitīvu, enerģētiski uzlādētu un starojošu cilvēku? Lai dziesmas skanētu un deju soļi nesajuktu, katram kolektīvam ir savi rituāli un tradīcijas. Lūk, daži no tiem! Iespējams, noderēs arī jums.

▼ *Evija Poznaka*

Konsultējis **LATVIJAS NACIONĀLAIS KULTŪRAS CENTRS**

Labie apļa vārdi ●

Pirms koncerta ir jāsadodas rokās un jāsaka labi vārdi kolektīvam. Tā notiek uzlādēšanās ar labām domām, un deju placis dzirksti no kopības un vitalitātes.

Saules bumba ●

Ļoti daudzi pirmskoncerta rituāli saistās ar apli. Viss kolektīvs nostājas aplī, bet tālāk jau ir brīva improvizācija, piemēram, rokasspiediena vai apskāvienu *paudošana* pa apli, iedomātas saules bumbas nodošana no rokas rokā. Tā rodas nesalauzams spēks un vienotības sajūta.

Mīlie un mīkstie sargi ●

Katram dejotājam un dziedātājam, tāpat kā kolektīvu vadītājiem, ir savas mīļlietišas un talismani. Iecienītas ir mīkstās mantas. Koncertos un skatēs mīļmantiņas uz skatuves netiek, tāpēc kaudze ar šiem talismaniem gaida savējos. Pierādīts, ka tas palīdz uzvarēt skatēs un nesajaukt nedz notis, nedz deju soli.

Uzsist uz pleca ●

Svarīgi, lai kolektīva vadītājs pirms koncerta uzsit uz pleca katram sava kolektīva dalībniekam. Ja kāds nokavējis šo brīdi, viņam pats svarīgākais ir atrast vadītāju, lai tas viņam uzsit uz pleca. Ja vadītājs nevar būt klāt pirms uzstāšanās, viņš uzsit uz pleca pa telefonu, piezvanot un sakot: es tev uzsitu uz pleca! Puišiem uzsišana uz pleca ir stiprāka, meitām – maigāka.

Spiešanās

Šis rituāls veicams pēc uzstāšanās, lai iegūtu labu pabeigtības un gandarījuma sajūtu. Pēc uzstāšanās visi sastājas izretinātā aplī un pamazām satuvinās, veidojot aizvien mazāku apli, līdz galarezultātā saspiežas blīvā dalībnieku bumbā.

Vienā elpā

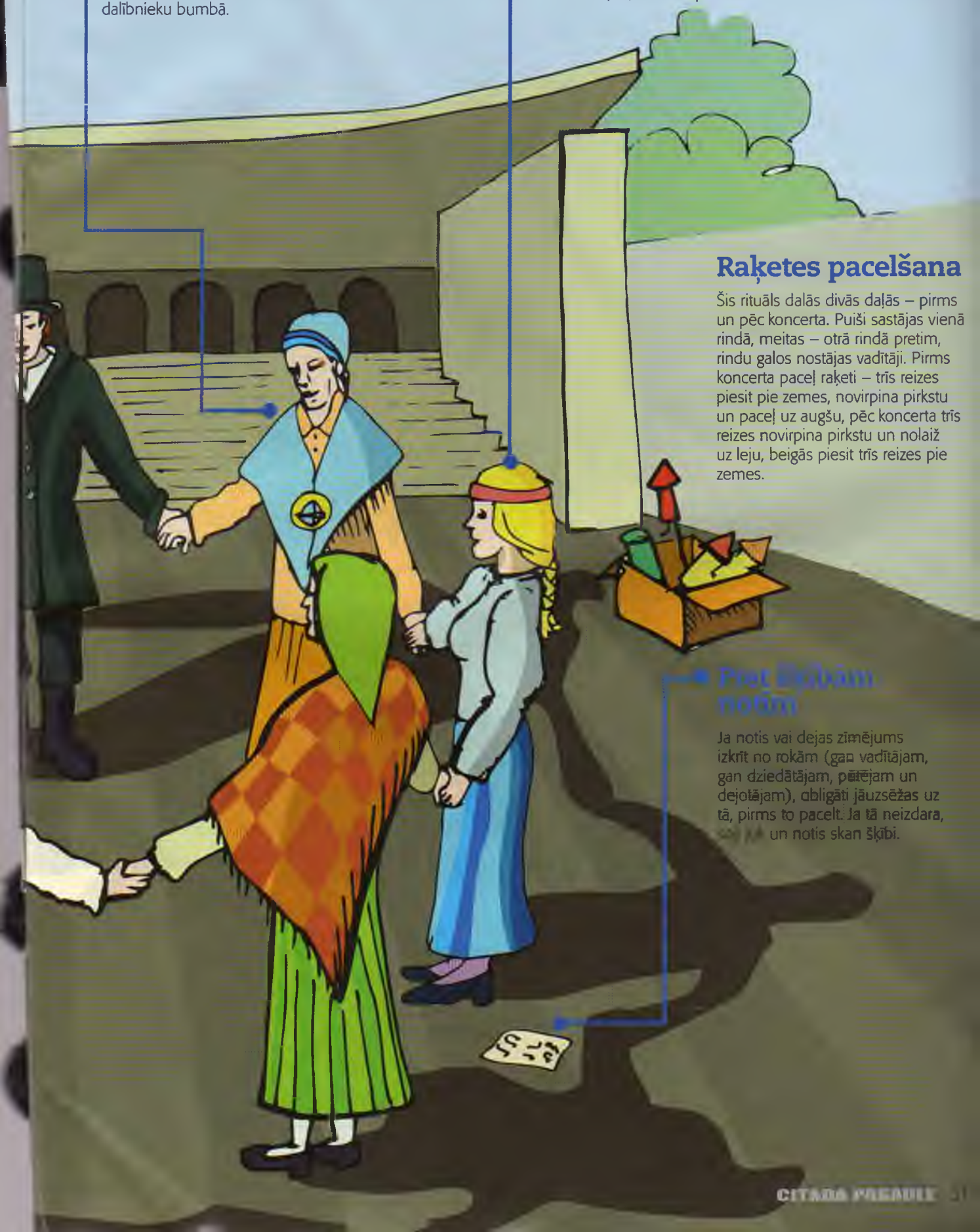
Vadītājs uzdod kādu noteiktu ritma motīvu (pēc savas izvēles un dalībnieku noskaņojuma), un visi kopā to vairākkārt atkārt, līdz sajūt vienotu pulsus. Vienā brīdī šķiet, ka visi elpo vienoti. Pēc tāda rituāla viss izdodas.

Raketes pacelšana

Šis rituāls dalās divās daļās – pirms un pēc koncerta. Puiši sastājas vienā rindā, meitas – otrā rindā pretim, rindu galos nostājas vadītāji. Pirms koncerta paceļ raketi – trīs reizes piesit pie zemes, novirpina pirkstu un paceļ uz augšu, pēc koncerta trīs reizes novirpina pirkstu un nolaiž uz leju, beigās piesit trīs reizes pie zemes.

Prezētiņām notīm

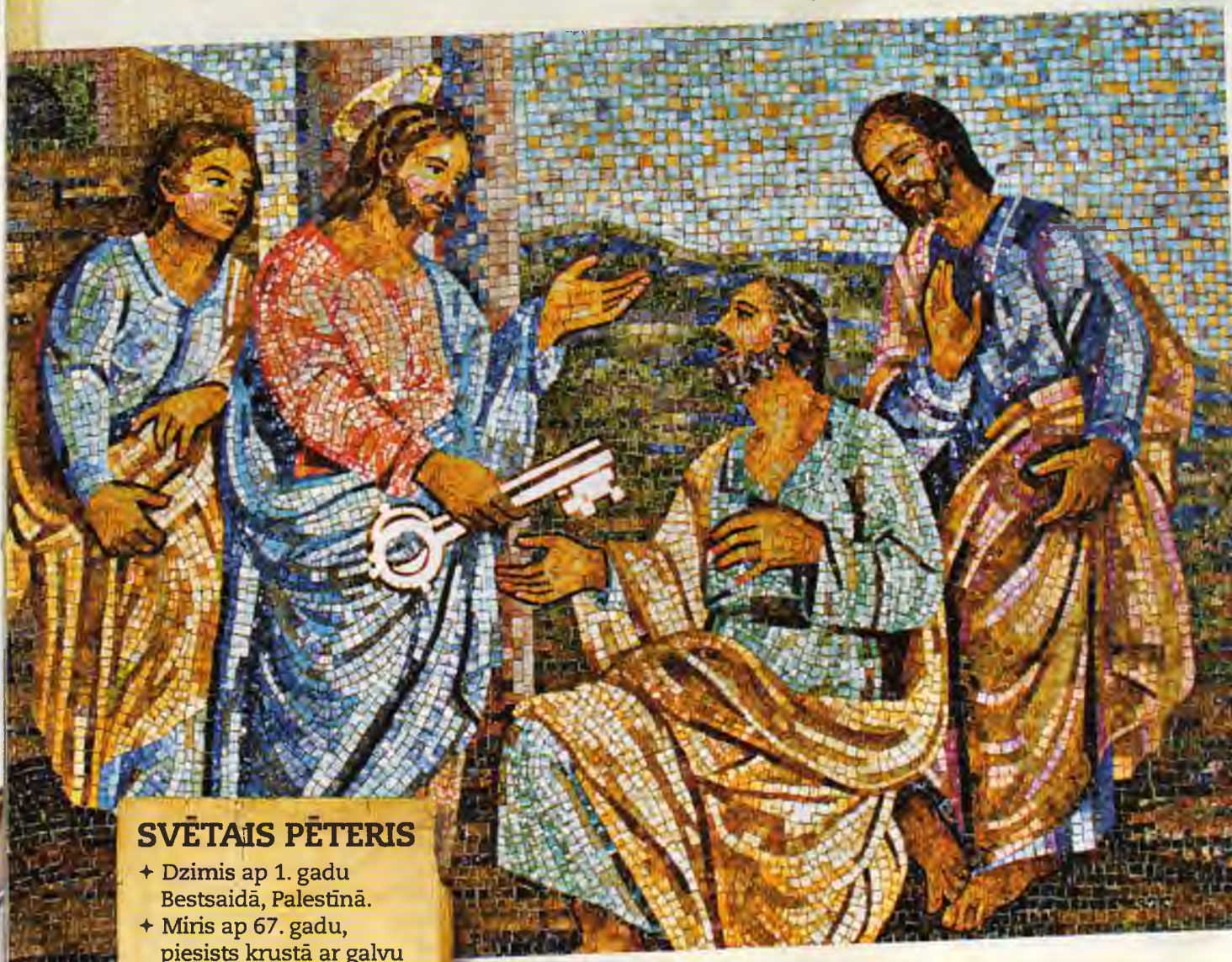
Ja notis vai dejas zīmējums izkrīt no rokām (gan vadītājam, gan dziedātājam, pārejam un dejojājam), obligāti jāuzsēžas uz tā, pirms to pacelt. Ja tā neizdara, un notis skan šķībi.

Debesu atslēgu sargātājs

▼ *Auguste Ezeriņa*

Ikonogrāfijā **apustuli Pēteri** parasti attēlo ar atslēgu rokās, kas simbolizē viņam uzticēto ticības sargāšanu. Mēdz teikt, ka tieši Svētais Pēteris ir tas, kam jāsargā debesu valstības atslēgas, jo neviens neieies debesīs citādi kā vien caur dziļu ticību Jēzum Kristum.

SVĒTAIS PĒTERIS

- ✦ Dzimis ap 1. gadu Betsaidā, Palestīnā.
- ✦ Miris ap 67. gadu, piesists krustā ar galvu uz leju.
- ✦ Viens no Jēzus divpadsmit apustuļiem.
- ✦ Pirmais Romas bīskaps un pāvests.
- ✦ Svētku diena – 29. jūnijs, vienlaikus ar apustuli Sv. Pāvilu.

Svētais Pēteris jeb, istajā vārdā, Simanis (Simeons), Jonasa dēls, grieķu valodā Πέτρος, *Petros* (tulkojumā - klints), bija viens no Jēzus Kristus divpadsmit apustuļiem, pirmais Romas bīskaps un pirmais Romas pāvests jeb kristiešu baznīcas galva. Par Jēzus apustuļiem saglabāties visai maz ziņu, bet tieši par Pēteri Jaunajā

Derībā vēstīts visvairāk. Svētajos rakstos Pēteris tiek dēvēts gan par Simani, Jonasa dēlu, gan par Pēteri, gan arī par Kefu. Jau pie pirmās sastapšanās ar Jēzu viņš tiek nosaukts aramiešu vārdā Kefa jeb klints, no kura pēc tam grieķu un latīņu valodā radās vārds Petrus. Jaunajā Derībā ir detalizēti atklāts viņa raksturs, darbības dažādās situācijās, tieši Pēterim, šķiet, piedēvēts vismazāk

dievišķības un neklūdīguma – viņš ir maldīgs un grēkojis kā jebkurš no viņa vēlākajām avīm. Lasot Biblii, nereti jābrīnās, kāpēc no visiem mācekļiem tieši Pēteri Jēzus izvēlas par savu tiešo mantinieku un pēcteci. Acimredzot ar to Kristus gribēja uzsvērt, ka no jebkuriem grēkiem un maldiem cilvēks var piecelties, ja tikai no sirds to vēlas.

Dvēseļu zvejnieks

Simanis, Jonasa dēls, dzimis nelielā pilsētiņā Betsaidā, Galilejas ezera krastā, Palestīnā. Iespējams, viņa tēvs bijis zvejnieks, un arī Pēteris kopā ar savu brāli Andreju ik dienas gāja zvejot Galilejas ezerā, tādā veidā nopelnot iztiku savām ģimenēm. Rakstos ir tieši norādīts, ka Pēterim bijusi ģimene, jo Jēzus izdziedināja viņa sievasmāti, kura gulējusi karsonī.

Viena no Pētera un Jēzus satikšanās epizodēm risinās Ģenecaretas ezera krastā, kur Jēzus mācīja ļaudis. Tajā brīdī no zvejas atgriezās Pēteris un Andrejs, piekususi un neapmierināti, jo tikli jau kuro nakti pēc kārtas bija tukši. Zvejnieki pietauvoja laivas un skaloja tīklus, kad Jēzus iekāpa Simaņa laivā, lai no turienes turpinātu sludināšanu. Pabeidzis runāt, viņš teica Simanim: "Dodies dziļāk un izmet savus tīklus zvejai!" Simanis pārsteigts atbildēja: "Mācītāji, visu nakti mēs strādājām, bet nekā nenozvejojām, tomēr tavā vārdā es izmetīšu tīklu." Tas izrādījās tik pilns ar lomu, ka plīsa, un Simanis krita Jēzum pie kājām ar vārdiem: "Aizej no manis, Kungs, jo es esmu grēcīgs cilvēks!" Jēzus atbildēja Simanim: "Nebaidies! No šī laika tu zvejosi cilvēkus." Ta Simanis kļuva par vienu no pirmajiem četriem Jēzus mācekļiem.

Mazticīgais, kas šaubās

Pēteris bijis strauja un nesavaldīga rakstura cilvēks, ko pats bieži nožēlojis. Tieši viņš bija tas, kas, redzēdams Jēzu staigājam pa ūdeņiem, tūlīt pat steigās pie viņa, taču, pārkāpjot pāri laivas malai, sabijās un sāka grimt. Tad Jēzus pastiepa roku, izvilka Pēteri no ūdens un norāja: "Mazticīgais, kāpēc tu šaubījies?" Ari Jēzus aresta brīdī Pēteris izrāva zobenu, lai aizstāvētu Kristu, un nocirta kādam karavīram ausi, taču Jēzus pavēlēja Pēterim savaldīties un nesākt kauju.

Pētera asaras

Pētera ticība Jēzum bija dedzīga, taču ne tik spēcīga, lai sekotu viņam arī uz moku vietu Golgātā. Kaut arī Pēteris zvērēja, ka nemužam neapgrēcināsies un Jēzu neatstās, Kristus, acimredzot, labi pazīdams savu pārsteidzīgo mācekli, teica viņam:

Pēteris tika piesists krustā ar galvu uz leju. Šādu mocekļa nāves veidu Pēteris izvēlējies pats, teikdams, ka viņš esot laimīgs ciest uz Pestītāja krusta, taču neesot tik cienīgs, lai mirtu tieši tāpat kā viņš.

"Patiesi, es tev saku, šīnā naktī, pirms gailis dziedās, tu mani trīs reizes aizliegsi." (Mt. 26, 34. p.) Un tā arī notika – Pēteris gan sekoja Jēzum līdz pat Pilāta namam, taču, kad kalpotāji rādīja uz viņu ar pirkstiem, ka arī šis ir bijis ar Jēzu no Nācāretes, Pēteris atkal sabijās un dievojās, ka tādu cilvēku nekad nav pazinis. Un tieši tajā brīdī iedziedājās gailis. Pēteris saprata savu lielo kļūdu, izgāja ārā un rūgti raudāja. Tieši šī vieta Evaņģēlijā ir tik pārpilna cilvēcības un saprotama, jo laikam jau katram kādās lielās vai mazās lietās ir nācijas nodot Dievu. Tomēr saskaņā ar Evaņģēliju tieši Pēteris vēlāk kļuvis par paša Kristus izraudzīto vietnieku Zemes virsū, par klinti, uz kuras Kristus uzcēla savu baznīcu: "Svētīgs tu esi, Simani, Jonasa dēls, jo miesa un asinis tev to neatklāja, bet mans Tēvs, kas ir debesis. Un es tev saku: tu esi Pēteris, un uz šās klints es gribu celt savu draudzi, un elles vārtiem to nebūs uzvarēt. Un es tev došu debesu valstības atslēgas; un, ko tu siesi virs zemes, tas būs siets arī debesis; un, ko tu atraisīsi virs zemes, tam jābūt atraisītam arī debesis." (Mt. 16.–17., 18., 19. p.)

LŪGŠANA UZ SVĒTO PĒTERI APUSTULI

Dievs, kas Svētajam Pēterim apustulim esi uzticējies debesu valstības atslēgas, dāvā mums žēlastību, ka caur šī svētā lūgšanām mēs tiktu atraisīti no grēku pinekļiem. Visvarenais Dievs, dari, lai mēs, kas priecājamies par Svētā Pētera apustuļa brīnumdarbiem, caur viņa aizlūgumiem tiktu izpestīti no visa ļauna. Caur Jēzu Kristu, mūsu Kungu. Āmen!

Krustā augšpēdus

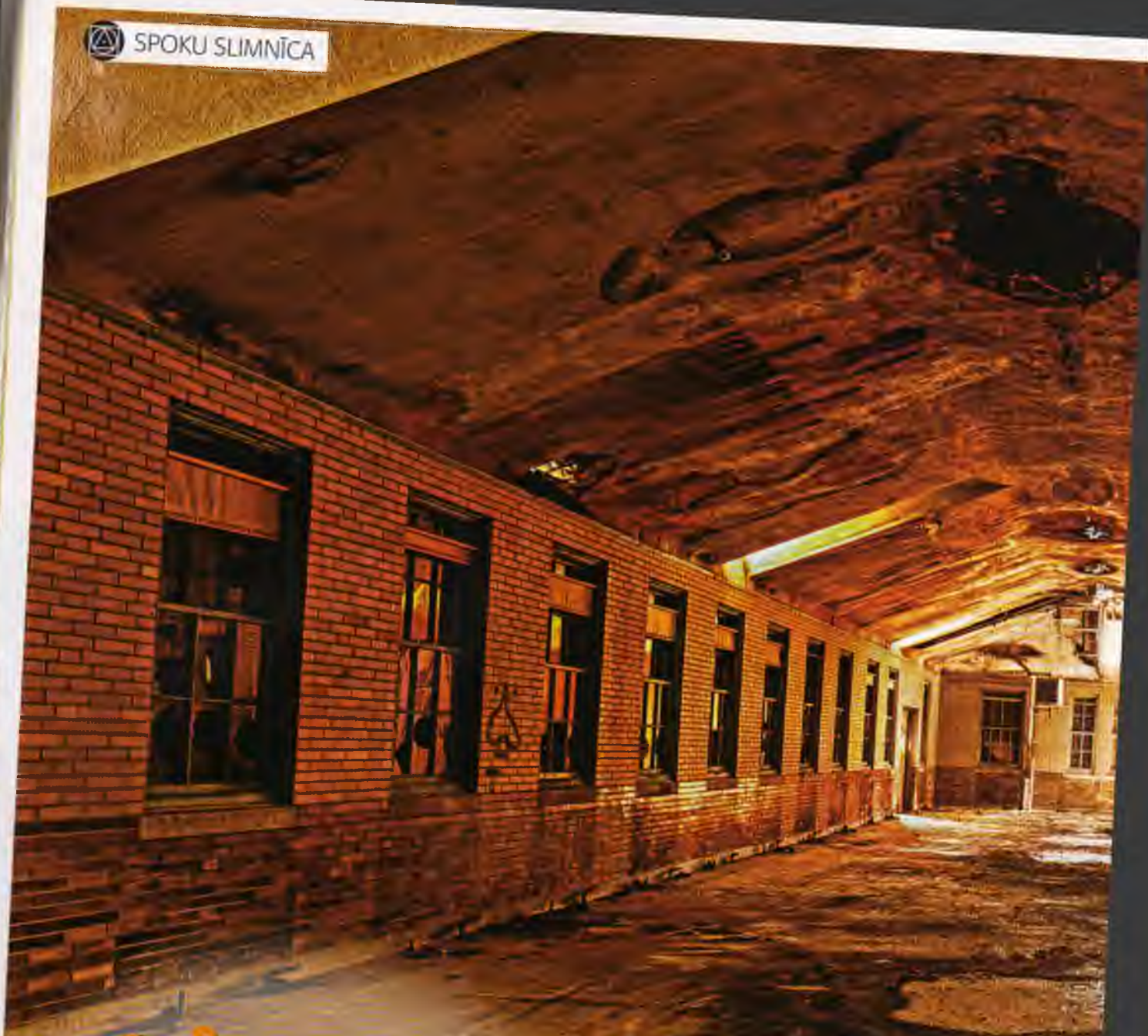
Pēc Kristus augšāmcelšanās apustulis Pēteris sludināja kristietību vēl divdesmit piecus gadus, apceļoja ne tikai svētās zemes pilsētas un ciemus, bet arī Siriju, Ziemeļāfriku un Spāniju. Viņš izveidoja Jeruzalemes kristiešu kopienu un kļuva par pirmo Romas bīskapu. Ap 67. gadu ķeizara Nērona īstenoto kristiešu vajāšanu laikā Pēteris tika piesists krustā ar galvu uz leju. Šādu mocekļa nāves veidu Pēteris izvēlējies pats, teikdams, ka viņš esot laimīgs ciest uz Pestītāja krusta, taču neesot tik cienīgs, lai mirtu tieši tāpat kā viņš. Svētā Pētera kaps atrodas tieši zem viņa vārdā nosauktās bazilikas galvenā altāra Vatikānā, Romā.

Pēc Jāņiem nāk Pēteri

Svētā Pētera svinamā diena ir 29. jūnijs. Latviešu gadskārtu ierāzās šī diena vairāk saistās ar Jāņu atsvēti, jo Pēteris nobeidzot Jāņa iesākto. Dažos novados zvejnieki Pētera

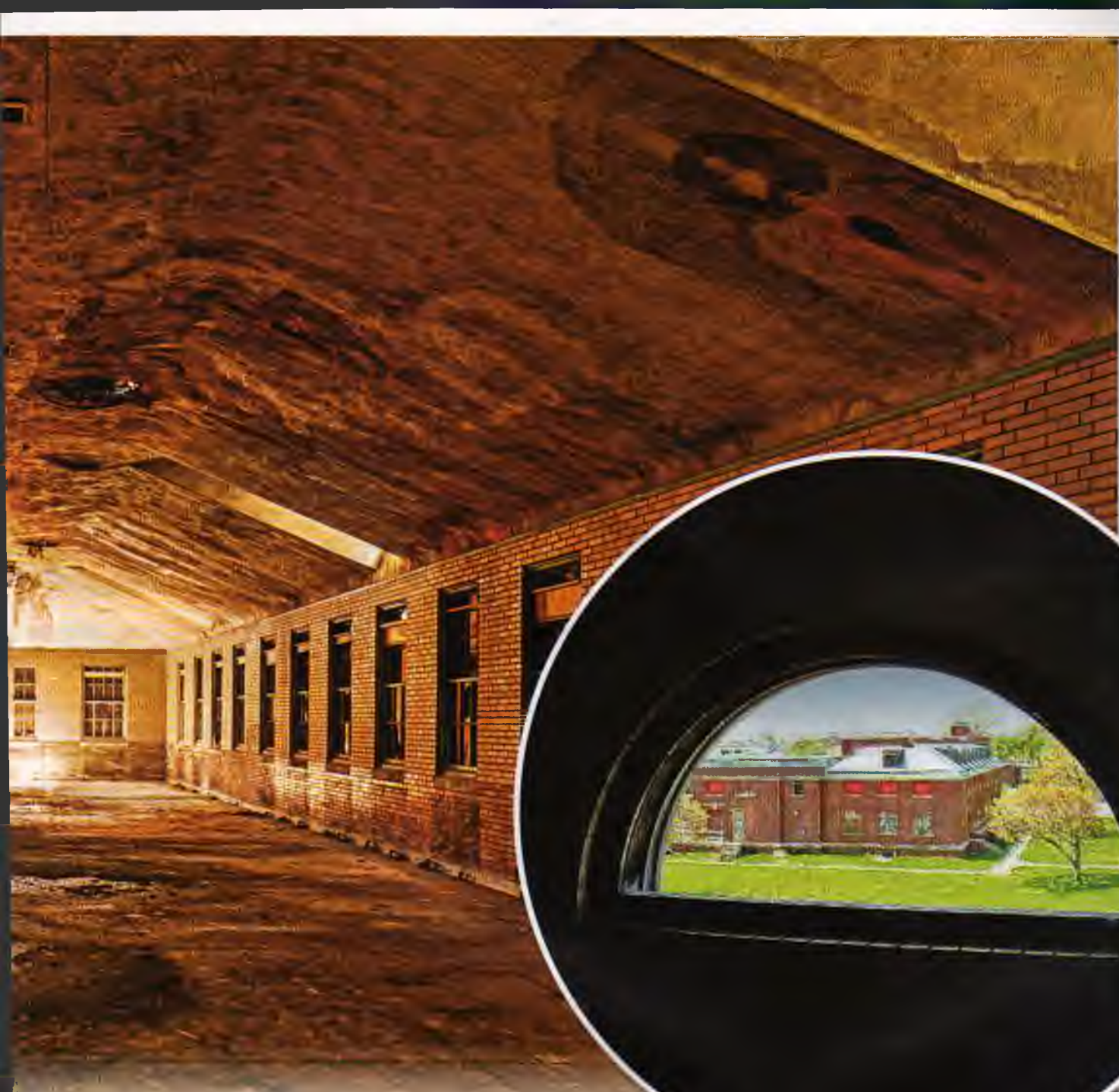
Pētera diena esot Pērkona diena – kas šajā dienā strādājot, to pērkons sasperot.

dienā esot metuši ūdeni naudu, vainagus un ziedus, lai izlūgtos tādu pašu lielu lomu, kāds ir bijis Pēterim. Pētera dienā nedrīkstēja strādāt, jo tā esot Pērkona diena – kas tajā strādājot, to pērkons sasperot. Ap Pēterdienu beidz dziedāt lakstīgalas un kūkot dzeguzes, jo vasa ieciet pašā briedumā. Pēterdienā pareģoja laiku – ja Pēteros list, tad lis līdz pat Annas dienai, 26. jūlijam. Ja Pēterdienu lietaina, tad viss siena laiks būs lietains. ☉

Vājprāta atbalsis

Ar teicienu "Trakajiem pieder pasaule!" mēs noteikti nedomājam tos, kuri ilgstoši spiesti uzturēties psihiatriskajās slimnīcās. Visticamāk, vairākumam cilvēku garīgi slimo klīnika asociējas ar šausmu filmu cienīgām ainām. Par vājprātu vēstoši kļiedzieni, neizprotami zīmējumi uz sienām un slimību aromāts, kas sajūtams istabās. Daļa veco un pamesto slimnīcu kādreiz tādas arī bijušas – baisas bezcerības ieskautas. Kā tās izskatās šodien, un vai pamestajos namos var sastapt pa kādam jukušam pagātnes rēgam?

▼ Ilze Pole

Vīsā pasaulē ir vairāki simti pamestu psihiatrisko slimnīcu, tomēr dažas izpelnījušās īpašu uzmanību. Uz tām dodas ziņkārīgi tūristi un paranormālo lietu eksperti, lai sadzirdētu bijušo pacientu dvēseļu kliedzienus, kas ik pa brīdim pārtrauc slimnīcu drupu skumjo klusumu. Dažās vēl saglabājušās pacientu gultas, noputējušas grāmatas un piezīmju klades, kas šķiet iesaldētas laika.

Salīdzinājumā ar mūsdienām senāk daudzās psihiatriskajās slimnīcās sanitārie apstākļi bija ārpus katras kritikas. Cilvēki bāmoja, ka tur strādājošie ārsti trakuma ziņā nav īpaši atšķirušies no saviem pacientiem.

Garīgi atpalikušo ārstēšanā tika izman-

totas baisas metodes. Viena no tām bija lobotomija, kas 20. gadsimta 40. gados izplatījās Amerikā un citās valstīs.

Tā bija neiroķirurģiska procedūra, kuras laikā pacientam pieres daivas tika atdalītas no pārējām smadzenēm. Valdija uzskats, ka tādā veidā iespējams pacientu atbrīvot no murgiem, apsēstības un nervu krīzēm. Laikā no 1939. līdz 1951. gadam tika veiktas vairāk nekā 18 000 lobotomijas procedūru. Šausminošo metodi steigda izmantot arī Manteno Valsts psihiatriskā slimnīca Amerikā. Bet tas nebija vienīgais asinis stindzinošais notikums, ko nacās piedzīvot slimnīcas pacientiem...

Nāvējošā slimība

Manteno Valsts psihiatriskā slimnīca atrodas lauku apvidū Ilinoisas štatā. 1927. gadā pēc īpašuma iegādes tika uzsākti slimnīcas būvniecības darbi. Manteno bija vairāku

Katru nakti virtuves zēni un sanitāri pazuda no slimnīcas telpām. Panikā no psihiatriskās slimnīcas aizbēga 45 pacienti, bet no slimības nomira 60 cilvēki. Plašsaziņas līdzekļos šis notikums tika atspoguļots kā Manteno vājprāts.

Tie, kas apmeklējuši psihiatriskās slimnīcas tukšās un laika zoba sagrautās ēkas, apgalvo, ka dzirdējuši kliegšanu un raudas no kādreizējā procedūru kabineta. Vēl kādam ziņkārīgam tūristam nav darbojies fotoaparāts, bet, tiklīdz slimnīcas telpas pamestas, divainā kārtā viss atkal bijis kārtībā.

sarkanu ķieģeļu ēku komplekss, kas lepojās ar modernu ūdens apgādes sistēmu. Būvniecības darbus pabeidza 1937. gadā, tomēr jau septiņus gadus ātrāk decembrī slimnīca uzņēma pirmos pacientus. Lai arī psihiatriskā slimnīca bija paredzēta tikai 200 pacientiem, garīgi slimo skaits slimnīcas sākuma gados sasniedza 5500, bet darbinieku – 760.

Dzīve slimnīcā ritēja mierīgi un monotoni, vismaz no ārpusē tā varēja šķist. Tomēr drīz vien Manteno pacientus un darbiniekus pārsteidza pēkšņa traģēdija. Kādā 1939. gada augusta dienā pusdiēns psihiatriskās slimnīcas pacientu sāka sūdzēties par caureju. Sākumā Manteno slimnīcas direktors Ralfs Hintonšs nepievērsa uzmanību pēkšņajam saslimšanām, domājot, ka tas ir kāds nenozīmīgs vēdera vīruss, tomēr, kad nākamajā dienā saslimušo skaits trīskāršojās, uz Manteno tika izsaukti mediķi no citām slimnīcām. 435 cilvēki bija saslimuši ar vēdertifu – akūtu zarnu infekcijas slimību. Slimnīcu pārņēma panika. Pacienti kunkstēja sāpēs. Citi, bailu pārņemti, daudzja sienas un logus un agresīvi izturējās pret pārējiem pacientiem un darbiniekiem. Katru nakti

virtuves zēni un sanitāri pazuda no slimnīcas telpām. Panikā no psihiatriskās slimnīcas aizbēga 45 pacienti, bet no slimības nomira 60 cilvēki. Plašsaziņas līdzekļos šis notikums tika atspoguļots kā Manteno vājprāts.

Ja sienas spētu runāt

Pēc baisās traģēdijas slimnīca turpināja savu darbu. Manteno ārstējās jau 8000 pacientu, bet darbinieku skaits saruka līdz 200. Reti kurš vēlējās strādāt psihiatriskajā slimnīcā, kur telpas oda pēc urīna un bija jāuzmanās no pacientu uzbrukumiem slimnīcas darbiniekiem. Ik dienu pacientiem tika veiktas regulāras procedūras, kas it kā ārstēja viņu garīgās slimības. Kādā slimnīcas pārskatā nosauktas ārstēšanas metodes, kas izmantotas katrā dienā, piemēram, drudža kabinets, elektrošoka terapija un jau pieminētā lobotomija. Tika uzskaitīts arī izbēgušo, uzņemto un nomirušo skaits. 1941. gadā izbēguši 198, uzņemti 2239, nomiruši 462, slimnīcā atgriezušies 348 pacienti. Taču tie ir tikai skaitļi, jo pa istam saprast šā vājprāta patieso seju spēja vienīgi tie,

kuri bija apmeklējuši Manteno slimnīcu.

Slimnīca tika slēgta 1985. gada 31. decembrī. Lielu daļu ēku nojauca, tomēr dažas atstāja to esošajā stāvoklī. Bija arī tādas, ko 2009. gadā atjaunoja citiem nolūkiem. Tie, kas apmeklējuši psihiatriskās slimnīcas tukšās un laika zoba sagrautās ēkas, apgalvo, ka dzirdējuši kliegšanu un raudas no kādreizējā procedūru kabineta. Vēl kādam ziņkārīgam tūristam nav darbojies fotoaparāts, bet, tiklīdz slimnīcas telpas pamestas, divainā kārtā viss atkal bijis kārtībā. Daudziem pēc baisās vietas apmeklēšanas rādījušies murgi. Vietējie uzskata, ka no Manteno psihiatriskās slimnīcas esot jāuzmanās – tur pat visnormālāka cilvēks varot sajukt prātā.

Manteno slimnīca bija kā maza pilsēta citādā pasaulē. Tajā valdīja citi noteikumi un daudz neparastāka ikdiena, tomēr daudzi tās iemītnieki slimnīcu uzskatīja par savām vienīgajām mājām. Un pamest mājas vienmēr ir visgrūtāk, vienalga, cik traki tur iet...

Citas vājprāta pārņemtās slimnīcas...

DANVERAS VALSTS SLIMNĪCA MASAČŪSETSĀ ASV

Psihiatriskā slimnīca tika atvērta 1878. gadā un bija paredzēta 600 pacientu uzņemšanai, tomēr slimnīcā ārstējās vairāk nekā 2000 pacientu. Interesanti, ka tā uzbūvēta uz zemes, kur 1646. gadā atradās Džonatana Hathorna mājas. Viņš bija tiesnesis, kas piesprieda nāvessodu vairākām raganām. Danveras slimnīcā garīgi slimos pacientus ārstēja ar elektrošoka terapiju, pērsanu un hidroterapiju. Slimnīcu slēdza 1992. gadā. Cilvēki pamestajā ēkā piedzīvojuši gaismas mirgošanu, durvju atvēršanos un aizvēršanos, dzirdējuši divvainus soļus.

TAUNTONAS VALSTS SLIMNĪCA MASAČŪSETSĀ ASV

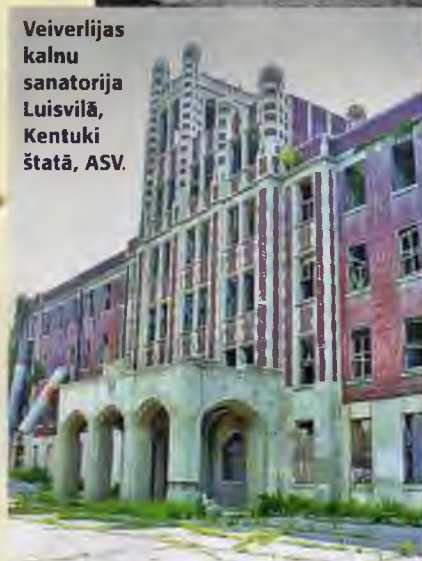
Slimnīca uzcelta 1854. gadā, un tā bija pazīstama kā valsts vājprātīgo patvērumus. Tika uzskatīts, ka slimnīcā bijušas izplatītas kulta aktivitātes. Darbnieki savus pacientus veduši uz pagrabu un veikuši sāta-rituālus. Pagrabstāvā atrasti neizskaidroti marķējumi uz sienām. Tagad slimnīca ir slēgta garīgās pāraudzināšanas iestāde nepilngadīgajiem noziedzniekiem. Iestādē dzīvojošie apgalvo, ka bieži redz cilvēka ēnu, kas rāpo pa sienām.

VILOVBRŪKAS PSIHIATRISKĀ SLIMNĪCA ŅUJORKAS NOMALĒ ASV

Slimnīca uzcelta 1930. gadā. 1972. gadā televīzijas reportieris atklāja, cik šausminoši apstākļi valda slimnīcā – uz grīdas līdzās saviem izkārnījumiem sēž kaili pacienti. Slimnīcu slēdza 1987. gada 17. septembrī. Radās arī baisa leģenda par pacientiem, kas joprojām dzīvo pamestās slimnīcas notekcaurulēs un nolaupa apkārtnes bērnus. Leģenda pārvērtās īstenībā, kad 1987. gadā pazuda meitenīte ar Dauna sindromu. Meitenes ķermenis tika atrasts aprakts netālu no

Danveras Valsts slimnīca
Masačūsetsā ASV.

Veiverlijas
kalnu
sanatorija
Luisvilā,
Kentuki
štātā, ASV.

Tauntonas Valsts slimnīca Masačūsetsā ASV.

slimnīcas. Izmeklētāji sāka meklēt sakarības ar citiem gadījumiem, kuros bija pazuduši bērni ar garīgām slimībām. Par šiem noziegumiem apcietināja Andrē Randu, bijušo psihiatriskās slimnīcas pacientu. Vilovbrūkas stāsts atpoguļots 2009. gada dokumentālajā filmā *Cropsey*.

GONDŽIAMAS PSIHIATRISKĀ SLIMNĪCA DIENVIDKOREJĀ

Slimnīca ir viena no trim slavenākajām spoku vietām Dienvidkorejā. Tā atrodas meža ielokā, un slimnīcu no apmeklētājiem nošķir dzelozstieples. Gondžiamas telpās var atrast vairākus 1996. gada kalendārus, slimnīcas gultas, vecas grāmatas, pie sienas pakārtu ārsta mēteli un ziņojuma dēli, uzraksts uz kura liecina, ka slimnīca pamesta steigā. Tiek baumots, ka Gondžiamā atstāta pacientu mīklaino nāves gadījumu dēļ. Slimnīcas pames-

tajās telpās daudzus pārņem pēkšņs aukstuma vilnis, un no dažām istabām skan neparasti čuksti.

VEIVERLIJAS KALNU SANATORIJA LUISVILĀ, KENTUKI ŠTĀTĀ, ASV

Šī vieta tiek uzskatīta par vienu no visbaisākajām spoku slimnīcām Amerikā. 1910. gadā tā bija mājvieta 140 tuberkulozes slimniekiem. Sanatorijas vēsture liek šausmās nodrebēt. Slimnīcas 502. istabā kāda medicīnas māsa izdarījusi pašnāvību pakaroties, jo uzzinājusi, ka viņai būs ārļaulības bērns. Pirms tam viņa šajā pašā istabā bija mēģinājusi veikt pati sev abortu, taču nesekmīgi, tāpēc izlēmusi padarīt galu. Cita medicīnas māsa izlūkusi pa šīs istabas logu. Cilvēki, kas apmeklējuši pamesto slimnīcu, redzējuši ēnas, kas pārvietojas, sievieti ar ķēdēm, kas kliec pie ieejas, un bērnu bez acīm, kas lūdz apmeklētājus ar viņu spēlēties. ☹

No daktera pie dziednieka

Ārsti Loretu pusgadu sūtīja uz dažādiem izmeklējumiem, taču nespēja noteikt diagnozi. Ieteica pamēģināt netradicionālo medicīnu. Lai arī Loreta ir kategoriska tās noliedzēja, viņa tomēr mēģināja.

Tas bija pirms gada. Kādu dienu tik ļoti savajadzējās uz tualeti, ka dabūju skriet, lai nepiedzīvotu kaunu. Sabijos. Tāda vaina taču piemeklē sievietes gados, nevis cilvēku ap trīsdesmit. Sākumā nepievērsu tam uzmanību. Divas trīs pīles, kas tur liels.

Pāries. Nekā. Nākamajā dienā sāku "turēt ciet" jau ielas galā un līdz mājai pārvietojos šķersseniskā soli tecīniem. Šoreiz noplūde bija ievērojama. Savu sāpi izstāstīju ginekologei. Uztaisīja analīzes, viss labi, ieteica apmeklēt ģimenes ārstu. Viņa nosūtīja uz analīzēm. Labas, iekaisuma nav. Zuda aizdomas par apsaldešanas, ko būtu varējusi saņemt, maija beigās peldēdamās pavēsā ūdenī.

Rinka dancis pa kabinetiem

Ģimenes ārste nosūtīja pie urologa. Straidoņos gaidīju vienā rindā ar vīriešiem. Dakteris ieteica izmeklēšanu, kas līdzinājās raketes palaišanai kosmosā – vispirms man urīnpūslī iebāza vienu trubiņu, tad otru, trešo. Piepildīja urīnpūslī ar šķidrumu un ik pa laikam vaicāja, vai vēlos čurāt. Kad bija sajūta, ka jāciešas un tiešām vajag, mani atstāja vienu. Šī metode bija vajadzīga, lai noteiktu, vai man ir problēma ar saturēšanu, muskulatūru. Nebija. Lieki iztērēta valsts nauda. Bet lai jau, nodokļus esmu kārtīgi maksājusi un ārstus apmeklējusi reti. Pēc pāris nedēļām (rindas taču!) nākamajā urologa apmeklējuma reizē uzzināju, ka dažkārt ārsti diagnozi nevar noteikt pusgadu, pat gadu. Dažkārt ar slimību jāsadzīvo. Nosūtīja uz ultrasonogrāfiju. Lieki.

Katru nedēļu staigājot pie ārstiem, sajutos slima. Un bezpalīdzīga. Atkal devos pie ģimenes ārstes. Ar analīžu rezultātu kaudzi. Ārste pat ieteica iekārtot mapiti, lai ērtāk apskatīt. Tobrīd man viss jau bija līdz kaklam. Teicu, ka gribu būt vesela. Ārste atkātoja to pašu, ko teica urologs – diagnozes reizēm mēdzot noteikt ilgi, pat gadu. Tobrīd man bija skaidrs, ka ārstēšana ir pārvērtusies par diskusiju Latvijas radio 1. programmā *Kā labāk dzīvot*. Saņēmu vispārīgus padomus, nevis konkrētu ārstēšanu. Ģimenes ārste ieteica izmēģināt dzērveņu pastu, dzert dzērveņu sulu un apmeklēt neirologu. Bieži vien nesa-

“Ko jūs te prasāt kā tirgū? Par cik un ko dabūsit? Nopelniet tik daudz, lai varat sevi izārstēt!” viņa pateica un nometa klausuli.

turēšana rodotos uz nervu pamata. Lai vai kā mēģināju atcerēties kādu smagu notikumu savā dzīvē pēdējā laikā, nekā tāda nebija. Jā, stresu pazinu, bet tas ilga jau gadiem. Tad ārste pateica, ka visefektīvākā būšot *biofeedback* jeb bioatgriezeniskās saites metode. Tā ir stresa diagnostika un ārstēšana ar speciālu apmācības kursu – treniņu urīnpūslim. Terapijas laikā pacients saņem skaņas vai vizuālu informāciju par kāda orgāna darbību un iemācās kontrolēt, uzlabot tā funkciju. Tikai tas maksā ap 120 latiem, turklāt rinda gara.

Nopelniet tik daudz, lai varat sevi izārstēt

Saņēmu spēkus, lai piezvanītu ieteiktajai neiroloģei, jo pie valsts apmaksātā es rindu nesagaidītu. Vēlme privātklinikā – 25 lati. Tā ir summa, ko man nav viegli atrast makā. Piedevām ir slikta piededze ar treknajiem gadiem, kad ārsti par 20 latiem vēltija pacientam 5–7 minūtes noteikto 15 vietā un vēl norūca, kad pajautāju, lai atlikušajās piecās pastāsta par konkrētās vainas profilaksi un jaunākajiem pētījumiem šajā jomā. Ārsta uzdevums esot ārstēt. Dakteris Anatolijs Daniļāns gan kādā intervijā teica, ka puse no ārstēšanas ir saruna ar pacientu, izskaidrošana. Un profilakse.

Man rūp mana veselība un gribas saprast, ko ar mani darīs. Lai nerodas pašpāmetumi un pārpratumi, es iepriekš sagatavojos. Palasu, ko par konkrēto arstu saka citi cilvēki. Man nav laika un naudas iet pie paviršiem speciālistiem.

Tā nu nolēmu piezvanīt uz privātklinikas reģistratūru un noskaidrot, kas tiks darīts. Vai man par jaunu taisīs analīzes un būs jānāk vēlreiz par 25 latiem vai pietiks ar esošajām? Sekretāre nemācēja paskaidrot, iedeva ārstes mobilo. Piezvanīju. Teicu: “Sveiki! Esmu apzinīga paciente, tāpēc gribētu zināt, cik gara būs vizīte, ko man darīs, kādus analīžu rezultātus paņemt līdzī, ja man ir tāda un tāda vaina? Vai esat istā speciāliste?” Pajautāju, vai ir iespējas izārstēties. “Ko jūs te prasāt kā tirgū? Par cik un ko dabūsit? Nopelniet tik daudz, lai varat sevi izārstēt!” viņa pateica un nometa klausuli.

Tobrīd apraudājās. Es strādāju apkalpojošā jomā. Citīgi un godprātīgi. Ja to nedaru, izjūtu ik uz soļa. Klienti mani ir izdresējuši. Tieši to gaidu arī no citiem.

Negribētos, ka
ārsti smīkņā par
dziedniekiem.
Jo viņi savu reizi
var palīdzēt labāk
nekā ārsti.

Dziednieka meklējumos

Piezvanīju ginekoloģei un ģimenes ārstei. Abas ieteica pamēģināt netradicionālo medicīnu. Ko?! Faktiski viņas man gribēja pateikt: mēs nevaram palīdzēt! Apskaitos. Nedēļām neko nedarīju. Atpūtos no baltajiem halātiem un analizēm. Sajutos labāk. Sāku apjautāties paziņu lokā par dziedniekiem. Kauns bija nenormāls! Liels kā valis! Ja tā būtu kāja vai roka, būtu citādi, bet iet pie dziednieka un runāt par čurāšanu...

Vairāki ieteica Tiltiņu. Esot vislabākais. Spirinājos nedēļām ilgi. Neiešu taču pie virieša, kurš ar rokām vicināsies gar mani un kaut ko stāstīs. Un man vēl būs tam jātic. Izlasīju interviju ar viņu. Izklaušijās saprātīgs cilvēks. Tos, kam viņš nevar palīdzēt, sūtot pie ārsta. Nemulķo. Daudzi mani aizspriedumi izgaisa.

Piezvanīju dziednieka sekretārei, pierakstījos. Tiesa, bija lietas, kas man nepatika. Nepatika sēdēt rindā kopā ar citiem. Nepatika, ka uz galda deg svece ar sērojoši plivojošu liesmu. Nepatika, ka uz čeka bija rakstīts: žūpības apkaršanas centrs. Un vēl tās ūdens pudeles klientiem rokās, kā pie Ķekavas avotiņa. Bet Tiltiņš pats man patika. Viņš ātri noteica manas vainas. Apbrīnojami, ka cilvēks caur biksēm jūt, ka man operēts menisks. Kļūdījās vienreiz – domāja, ka man ir bērni, jo mugura krustos deformējusies. Par manu vainu pateica: tas viss ir galvā. Protams, stress man ir, bet tad jāzina, kā to mazināt un kuri tieši notikumi man ieskrien apakšbiksēs. Viņš ieteica nākt regulāri. Apgalvoja, ka pati atskriešot. Bet neesmu aizskrējusi, jo negribu kļūt atkarīga. Kaut kas arī pašai ir jādara ar to galvu.

Vienmēr esmu cienījusi ārstus, un dziednieka vārds man bijis svešs. Esmu par tradicionālo medicīnu. Tieši tāpēc pati nekur negāju. Manuprāt, cilvēks ar izglītību ir spēcīgāks ārsts nekā bez. Tomēr šis gadījums pierādīja, ka ārsti paši netiek galā un sūta tālāk. Tieši tāpēc negribētos, ka ārsti smīkņā par dziedniekiem. Jo viņi savu reizi var palīdzēt labāk nekā ārsti. ☺

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Pastiprināti izrādīsiet simpātijas pret mīloto cilvēku. Jauki milas piedzīvojumi. Vairāk tērēsiet, nekā saņemsiet. Rūpīgi strādāji ar finanšu dokumentiem. Izmantojiet tālākizglītības dotās iespējas. Iedvesma radošā darbā. Alksiet pēc pārmaiņām. Noderēs tuvinieku padoms. Organizējiet aizraujošu ekskursiju visai ģimenei.

LABĀS DIENAS

27.VI	Veiksmīgs sadzīves problēmu atrisinājums.
7.VII	Saturīgs randiņš.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Harmoniskas attiecības. Varat sākt kopīgu dzīves ceļu. Necentieties dominēt. Gūsiet gaidītos ienākumus. Izdosies iegādāties plānoto. Pamažām bruģējiet ceļu uz mērķi. Krājiet punktus, vēlāk varēsiet likt tos lietā. Neturiet emocijas sevi. Izrādi pieķeršanos tuviniekiem. Laujiet sev kārtīgi atpūsties.

LABĀS DIENAS

27.VI	Pieņemiet svarīgo lēmumu!
6.VII	Pareizi novērtējiet situāciju, un viss izdosies!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestības saites nostiprināsies ceļojuma laikā. Dārgais cilvēks novērtēs uzņēmību un uzticību. Naudas lietas pagaidām iepriekšējā līmenī. Centieties kontrolēt situāciju. Ciešāk sadarbojieties ar domubiedriem. Istenojiet šķietami pārdošanās idejas. Gādājiet par saprašanās ģimenē. Biežāk organizējiet jaukas vakarēšanas tuvinieku lokā.

LABĀS DIENAS

27.VI	Labas ziņas dienas gaitā.
5.VII	Iedvesmojošs mīlotā smaidis.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Veiksmīgs laiks tuvu attiecību nostiprināšanai. Mīlestībā izticiet bez draugu padomiem. Naudu tērējiet mājas vajadzībām. Iepērkoties pievērsiet uzmanību preces garantijas laikam. Karjeras kāpumā neliels klusuma brīdis. Darbā aizmirstiet par personiskajām simpātijām vai antipātijām. Glabājiet bērna uzticēto noslēpumu.

LABĀS DIENAS

27.VI	Pelnīta atzinība sabiedrībā.
5.VII	Klusa krodziņa atklāšana jaukai divvientulībai.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Gādājiet, lai plaukstošā mīlestība neiegūst publicitāti. Atrodiet laiku pabūt divatā ar laulāto draugu. Esiet uzticīgi un iecietīgi. Īpaši piesardzīgi kartojiet naudas dokumentus. Palaujieties tikai uz sevi. Karjerā noderēs draugu atbalsts. Neatļaidīgi skaidrojiet savu viedokli. Uzņemieties paveicamus pienākumus. Esiet iejūtīgi pret tuviniekiem. Mīciet atvasei praktiskas arotas.

LABĀS DIENAS

27.VI	Atmaksāsies piekāpība.
7.VII	Jauks drauga pārsteigums.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Neko neslēpiet no mīlotā cilvēka. Izrunājiet nejaušo pārpratumu. Izvairieties no strīda par materiāliem jautājumiem. Neparedzēti apstākļi var mainīt finansiālo situāciju. Neaizņemieties naudu. Tuvais cilvēks iespaidos karjeras kāpumu. Realizēsies idejas par biznesa darbības paplašināšanu. Centieties ieviest izmaiņas mājas dzīvē. Veltiet vairāk uzmanības dzīvesbiedram.

LABĀS DIENAS

28.VI	Vakara pastaiga gar jūru.
7.VII	Viens vienīgs vārds pacels spārnos.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Celojuma laikā ieraudzīsiet draugu patīkamā gaismā. Rikojieties izlēmīgi. Sarežģītu situāciju risiniet ar pašcienu. Ienākumi pieaugs pamazām. Tērējiet ar apdomu. Paveiksiet ceļa grūtāko posmu. Gūsiet gandarījuma par izturību. Rosīties sabiedrība. Piedalieties korporatīvajos pasākumos. Varat veidot kopīgu biznesu ar vistuvākajiem cilvēkiem.

LABĀS DIENAS

27.VI	Pasakiet paldies labam cilvēkam!
5.VII	Apciemojiet atvasi laukos!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Draudzība negaidot var pāraugt mīlestībā. Veiksmīgi atrisināsies sarežģījušās attiecību problēmas. Naudas jautājumi prasīs uzmanību un taupību. Saņemsiet visu, kas jums pienākas. Varat rekināties ar ietekmes pleaugumu un karjeras izaugsmi. Tiks novērtēta gutā pieredze. Dibiniet noderīgus kontaktus. Ģimenē stabilitāte. Jutīsieties droši un mierīgi.

LABĀS DIENAS

27.VI	Veiksmīga projekta prezentācija.
8.VII	Noderēs viss košais, greznais.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Salabsiet ar otro pusīti. Iaimīgs un samīlots iejūtīties tuvā cilvēka noskanojumā. Apvaldiet tieksmi pēc brīvības. Naudas jautājumi risināsies it kā paši no sevis. Gūsiet plānotos ienākumus, Tērējiet patīkamām nodarbēm un veselības procedūram. Darba lietas prasīs papildu pūles. Uzdoto pildiet bez steigas. Mājās pārslēdziet domas uz mīļajiem.

LABĀS DIENAS

27.VI	Izdosies ietaupīt iepērkoties.
5.VII	Pacilājoša laimes sajūta.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Esiet atklāti pret tuvu cilvēku. Neslēpiet savas jūtas. Apvaldiet straujo temperamentu. Saņemsiet pateicību no cilvēka, kuram esat darījis labu. Varat sākt veidot uzkrājumus. Varbūt saņemsiet piedāvājumu ieņemt augstāku amatu. Neatlieciet iecerēto uz vēlāku laiku. Samaziniet riska iespējas. Izvairieties no briesošiem konfliktiem.

LABĀS DIENAS

27.VI	Neatlieciet pirkumu!
7.VII	Abpusējas simpātijas.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Romantiskas izjūtas un nereāli sapņi. Mīlestība var uzplaukt darbavietā. Mazāk runājiet ar apkārtējiem par savām jūtām. Ienākumu ziņā bez izmaiņām. Pietauptiet, ja ir tāda iespēja. Varat iegādāties darbam nepieciešamas kvalitatīvas lietas. Pirmie soļi pa karjeras stāvajām kāpnēm. Dariet visu bez liekas steigas. Labi sapratīsieties ar gados jaunākiem cilvēkiem.

LABĀS DIENAS

28.VI	Patīkams pārsteigums ierastajā ikdienas ritmā.
5.VII	Iegūsiet piekāpjoties.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīļotais cilvēks palīdzēs atrisināt finansiālas problēmas. Saskaņā veicinās kopīgas intereses. Pagaidām atlieciet domas par darba maiņu. Plašās zināšanas ļaus kritiski vērtēt iespējamās jaunās vesmas. Varat padomāt par pārmaiņām vizuālajā tēlā. Plānojiet atvaļinājumu kopā ar atvasēm. Apsveriet iespēju atpūsties savā zemē.

LABĀS DIENAS

27.VI	Jauks vakars pie vīna glāzes.
5.VII	Iepriecinās nejaušs atklājums.

ZIMĒJUMI: LĪGA KLAVIŅINA

MĒNESS KALENDĀRS

no 26. jūnija
līdz 9. jūlijam

26. jūnija ritā gaidāms viens no gada svarīgākajiem astroloģiskajiem notikumiem – Jupiters pamet Dviņu zīmi un ieiet sev tik mīļajā Vēža zīmē. Jupiters kā laimes nesējs astroloģiskajā pasaulē skaidri parāda, ka vislielākā laime šajā dzīvē un pasaulē rodama siltās un sakārtotās ģimenes attiecībās, rūpēs un mīlestībā pret sev tuvajiem. Kamēr Jupiters būs Vēža zīmē (līdz 16.07.2014.), mums visiem ir iespēja šo jomu sakārtot: uzlabot attiecības ar radniekiem, labiekārtot mājvieta, paplašināt radu loku ar kāzām un kristībām, sarīkot radu saietu un citādi uzlabot dzimtas karmu. Savukārt jaunais Mēness cikls 8. jūlijā sāksies ar ļoti draudzīgu enerģētiku – draugi, domubiedri, radošo kolektīvu kolēģi un citi līdzīgi domājošie būs jūsu tuvākie un labākie atbalsta punkti šajā Mēness ciklā.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

MĒNESS BEZ KURSA (čika laiks)

– lai ka sprīdis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

26.06.2013. trešdiena	Mēness Ūdensvirā ☽ 16:08–24:00	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
27.06.2013. ceturtdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivis 11:32 ☽ 00:00–11:32	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
28.06.2013. piektdiena	Mēness Zivis	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
29.06.2013. sestdiena	Mēness Zivis/Aunā 16:06 ☽ 03:16–16:06	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
30.06.2013. svētdiena	Mēness Aunā ☼ 01:53–15:58	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
1.07.2013. pirmdiena	Mēness Aunā ☽ 09:48–24:00	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
2.07.2013. otrdiena	Mēness Aunā/Vērsī 00:43 ☽ 00:00–00:43	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
3.07.2013. trešdiena	Mēness Vērsī ☽ 18:51–24:00	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
4.07.2013. ceturtdiena	Mēness Vērsī/Dviņos 12:21 ☽ 00:00–12:21	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
5.07.2013. piektdiena	Mēness Dviņos	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
6.07.2013. sestdiena	Mēness Dviņos ☽ 15:30–24:00	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
7.07.2013. svētdiena	Mēness Dviņos/Vēzi 01:13 ☽ 00:00–01:13	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
8.07.2013. pirmdiena	Jauns Mēness cikls 10C14 Mēness Vēzi ☽ 14:44–24:00 ☼ 03:38–16:49	☽ ☿ ♁ ♃ ♅
9.07.2013. otrdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 13:48 ☽ 00:00–13:48	☽ ☿ ♁ ♃ ♅

Ceļojumi

Naudas
tērēšana/
izdošana

Svarīgu lēmumu
pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

P. Čerņevičis / *li, ko tikai nojaušam*

10.–23. jūlijs
Nr. 14 (77) 2013

CIT PAS DĀ PASĪLE

Sieviete,
kas izdejo
mīlestību
**LAILA
LINUŽA**

IGAUNU
KULTA
VIETAS
**ZIRGA
MUGURĀ**

Lavandu

DOSJĒ

**FRĪDAS
KĀLO
APSĒSTĪBA**

**SEVIS
MEKLĒJUMI
LABIRINTĀ**

Vai zināt, kas ir
**SAPRĀTA
SKAITLIS?**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Mēs katrs esam unikāla būtne, tikai reizēm neapzināties savu vērtību. Šaubu brīžos ir vērts aizdomāties par to, kas mums ir līdzās. Neviena cilvēks, kurš ienācis mūsu dzīvē, nav nejaušība. Ikvienu situācija mums kaut ko māca, tikai nereti mēs pret to esam visai nevērigi. Līdz 20. jūlijam ir periods, kas var likt aizdomāties par dažādām detaļām mūsu dzīvē, kā arī dot iespēju labot kādas senākas kļūdas. Esiet uzmanīgi ar jaunu, dokumentētu lēmumu pieņemšanu! Jebkādu nozīmīgu darījumu slēgšanu un tehnikas pirkšanu labāk atlieciet uz laiku pēc 20. jūlija.

MAGĪSKAIS KALENDĀRS 10.–23. jūlijs

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekd.	sestd.	svētd.
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	*MD – Mēness diena				

11	No 8:36 – 4. MD	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, ieguldīt. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās. Nav ieteicams iegādāties tehniku. 4. MD ilgst līdz 12. jūlija plkst. 9:47.
13	No 10:59 – 6. MD	MAĢISKĀ DIENA. Varat dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
14	No 12:13 – 7. MD	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot. 7. MD ilgst līdz 15. jūlija plkst. 13:30.
16	No 14:48 – 9. MD	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Laiks atbrīvoties no krāmiem, kārtot mantas, īpašu uzmanību pievēršot saimnieciskajiem jautājumiem. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemt ikdienas produktus. Tāpat nevajag uzsākt jaunus darbus, jāpabeidz iesāktais vai jādara kaut kas nenozīmīgs.
17	No 16:08 – 10. MD	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Varat ieguldīt finanses kādos darījumos. 10. MD turpinās līdz 18. jūlija plkst. 17:26.
20	No 19:40 – 13. MD	MAĢISKĀ DIENA. Laiks dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
21	No 20:29 – 14. MD	AKTĪVAIS SĀKUMS. Ja nepieciešams plānot kādu nozīmīgu akciju, to vēlams uzsākt tieši šajā dienā. 14. MD turpinās līdz 22. jūlija plkst. 21:06.

IEPAZĪSTIETIES!

Tautas paruna vēsta, ka cāļus skaita rudenī, bet mūsu redakcijā skaitīšana notiek pēc vasaras saulgrīžiem. Šogad *Citādā Pasaule* savā paspārnē panēma divas praktikas Ritu un Madaru. Iepriekšējā numurā varējāt lasīt Madaras sagatavotās atbildes uz jūsu jautājumiem, šoreiz to paveikusi Rīta. Viena arī uzklauzīja patiesu epoku stāstu un pierakstīja to – meklējiet 38. lappusē. Ceram, ka arī turpmāk topošo žurnālistu vārdi parādīsies mūsu žurnāla lappusēs!

Šodien dari to, ko citi negrib, un rīt dzīvosi tā, kā citi nevarēs!

MADARA KOLNEJA,
Vidzemes Augstskolas mediju studiju un žurnālistikas 2. kursa studente

Madara netic nejaušībām, bet intuicijai gan. Enerģiju un iedvesmu rod, esot kopā ar sīnāidīgiem un radošiem cilvēkiem, ģimenē, staigājot lietū un dzerot melnu kafiju ar gabaliņu tumšās šokolādes. Patīk migla, agri vasaras rīti un nostalgiski pelēkais rudens. Interesē attiecības un sevis izzināšana. Grib atrast ceļu uz intervējamo cilvēku sirdi, atvērt viņus patiesi labam stāstam un uzrakstīt to.

Pa labi, pa kreisi, riņķī apkārt

Labirintu izveide un iziešana, šķiet, ir pats vienkāršākais veids, kā sarežģīt dzīvi vēl vairāk. Kāpēc tiek būvēti labirinti, un kāpēc cilvēki labprātīgi dodas uz tiem?

▼ *Jeva Zicmane*

Konkrētu labirinta izcelšanās laiku un vietu neviens nezina. Par vienu no vissenākajiem zināmajiem labirintiem tiek uzskatīta Knosas pils, kas celta ap 2000. gadu pirms mūsu ēras. Teiksmā vēsta, ka Kretas valdnieka Mīnoja sieva Pāsifaja iemilējusies vēršī. Pēc šīs dēkas piedzimis Minotauris – pa pusei vēršis, pa pusei cilvēks. Valdnieks pavēlēja izbūvēt zem pils labirintu, kurā ieslodzījies briesmoni. Katru gadu Atēnām bija jāmaksā nodevas – septiņas jaunavas

un septiņi jaunekļi, kurus Minotauris saplosījis. Daudzi mēģinājuši nogalināt nevēru, tomēr paši nokļuvuši tā ķetnās. Vienīgi grieķu varonis Tēzejs uzveicis briesmoni un no labirinta izkļuvis ar mīlotās Ariadnes iedotā diega kamola palīdzību.

Par vienu no teorijām, kāpēc patiesībā Knosas pilij ir tik sarežģīts plānojums, tiek uzskatīts stihiskais būvēšanas princips, kad pirms celšanas vēl nav bijis skaidrs, kāda pils izskatīsies. Cita teorija min, ka tā bijusi nekropole. Viens gan ir skaidrs – arheoloģiskajos izrakumos atrastās vēršu galvas liecina, ka kādreiz labirintā notikuši ar vērša kultu saistīti rituāli.

Par labirintu seno dabu liecina visā pa-

Par labirintu seno dabu liecina visā pasaulē atrasti gleznojumi uz alu sienām un klintīm, pat uz kapakmeņiem.

saulē atrasti gleznojumi uz alu sienām, klintīm, pat uz kapakmeņiem. Tie veidoti gan dažādās celtnēs, gan arī brīvā dabā. Būvmateriali visdažādākie: smiltis, koks, akmens, krūmi, labība un pat gliemežvāki.

Ārā no haosa

Nav šaubu, ka vienceļa labirints spēj sakārtot cilvēka domas un, iespējams, palīdz kādas problēmas risināšanā. Rodas jautājums: kam palīdz haosa labirinti – tie, kas izveidoti ar daudzām ieejām, izejām un tikpat daudziem strupceļiem? Tiek uzskatīts, ka sarežģītu labirintu iziešana attīsta domāšanu un gribasspēku. Kā gan citādi, ja cilvēks nokļūst lielu dzīvzogu vai labības lauku ielenkumā?

2008. gadā Amerikas Savienotajās Valstīs uzņēmums MAZE izveidoja lielāko pasaules kukurūzas labirintu. Teritorijas kopējā platība bija vairāk nekā 160 000 kvadrātmetru. Labirintam bija četras grūtības pakāpes. Vissarežģītāko ceļu varēja iziet aptuveni divu stundu laikā. Savukārt lielākais dzīvzoga labirints tika iestādīts 1996. gadā Francijas pilsētā *Reignac-sur-Indre*, bet

SVĒTCEĻOJUMA ALTERNATĪVA

✦ Mūsdienās lielu atzinību guvis 13. gadsimtā izveidotais vienceļa **Šartras katedrāles labirints Francijā**. Tam ir garīga nozīme, jo tas palīdz cilvēkam atrast īsto dzīves ceļu. Šartras labirints izveidots ar 12 metru diametru, un tas atrodas uz dievnama grīdas. Kristiešiem labirints simbolizē cilvēka dzīvi. Tiem, kam nav iespējams doties svētceļojumā uz Jeruzalemi, Šartras labirinta apmeklēšana ir laba alternatīva. Labirinta iziešana palīdz nokļūt tuvāk Dievam un piedzīvot garīgas atklāsmes, nereti šis process kalpo arī kā grēku izpirkšana.

✦ Šartras labirinta lielās popularitātes dēļ tas daudzviet atdarināts, tostarp Latvijā. 2002. gadā pie **Krimuldas baznīcas atklāja labirintu**, kas līdzinās Šartras labirintam.

Mācītājs Austris Juris Rāviņš teic, ka šā labirinta garums no sākuma līdz centram ir 220 metru. Jo lēnāk cilvēks iet labirintu, jo pašam labāk. Labirints izveidots Turaidas valdnieka Kaupo piemiņai. Sargājot Krimuldas baznīcu, Kaupo nakts murgā redzējis baltu lilijas ziedu, kas aizsargājis baznīcu. Tagad simbolisks lilijas zieds rotā labirinta centru.

LABIRINTS PALĪDZ:

- ✦ atbrīvoties no problēmām un ikdienas raizēm;
- ✦ iegūt atbildes uz jautājumiem;
- ✦ atjaunot garīgos spēkus;
- ✦ apjaust savu dzīves ceļu;
- ✦ doties pretim savas dzīves patiesajam aicinājumam.

Eiropas lielākais koka labirints atrodas Zviedrijā. *Rövarbyn med Labyrinten* koka labirinta apmeklētāja Zinta Celma atzīst, ka labirints bijis vairāk izklaidējošs, tomēr arī prātam savs treniņš ticis. Pirms ieejas labirintā iedota lapa ar veicamiem uzdevumiem: "Tajā bija jāieraksta burti, kas atrodami labirinta dažādās ejās.

No atrastajiem burtiem jāizveido vārds. Tapat katrā labirinta tornīti bija atrodams atjautības uzdevums. Iedotajā lapā bija jāieraksta šo uzdevumu atbildes, kā arī savs vārds, uzvārds un adrese. Ik pa brīdim tika rīkota loterija ar vilinošām balvām," atminas Zinta.

Labirinta celvedis

✦ **LAND'S END LABYRINTH**

① ir garīga rakstura labirints klusuma cienītājiem. Tas atrodas Amerikas Savienotajās Valstīs. No vietas, kur tas atrodas, paveras skats uz Goldengeitas tiltu, Sanfrancisko panorāmu un līci.

✦ Trīsdimensiju labirints **LONGLEAT** ② atrodas Apvienotajā Karalistē. 16 000 ives koki aptver vairāk nekā hektāru lielu platību un apmēram divu jūdžu (3,20 kilometri) līkumotus celiņus.

✦ Apvienotajā Karalistē, Kentā, izveidots labirints čūsku un kāpņu veidolā **SNAKES 'N LADDERS** ③. Tā kā žogi ir apmēram sešas pēdas (1,80 metri) augsti, aizraujoša labirinta spēle garantēta ikvienam.

✦ Pasaulē garākais labirints **PINEAPPLE GARDEN** ④ atrodas Havaju salās. Tas izveidots no 11 400 dažādiem Havaju augiem, un tā ceļa garums ir apmēram trīs jūdzes (4,80 kilometri).

✦ **IMPRINT** ir ar nostāstiem bagātākais labirints. Tas radīts 1975. gadā Apvienotās Karalistes pilsētā Gločesteršīrā un ievēriību izpelnījies ar savdabīgo izskatu – tas atgādina Mīnotaura pēdu.

Ja cilvēks ir labi uzlādējies un viņam visas čakras ir valā, viņš redzēs gaismas strēli, kas nāk pie viņa.

Visuma sargāts labirints Latvijā

Pavisam citāds labirints ir tepat Kuldīgas novadā. Riežupes smilšu alu labirinta maģiju izjūtot gandrīz katrs apmeklētājs. Alas ejot cauri āderu krustpunktiem, un tām piemītot ļoti liels spēks. "Es, atrodoties alu labirintā, jūtu, kā šī vieta tiek sargāta no augšas – no Visuma," stāsta labirintu īpašniece Inese Fokerota.

Labirinta kopējais garums ir divi kilometri, bet apmeklētājiem iespējams izstaigāt 460 metru pazemes eju. Alu apskate notiek gida pavadībā, bet, ja ir vēlšanās, kādu brīdi iespējams pastaigāties arī vieniem. "Mums jau arī patīk pajokoties. Vieniem nav iespējams iznākt no šā labirinta. Ja nu vienīgi pēc kāda ilgāka laika."

Riežupes smilšu alu labirinta sākums.

Viss alu labirints ir cilvēku roku darbs. Kādreiz izraktās smiltis izmantotas stikla rūpniecībai, bet tagad noder ārstniecībai. "Tajās ir visa Mendeļejeva tabula. Ir cilvēki, kas brauc pie mums, paņem smiltiņas, un ar tām sevi ārstē. Alu smiltis palīdz pret osteoporozi, muguras un kāju sāpēm. Ja nepieciešams, es smiltis pati arī uzlādēju. Cilvēks, ja vēlas, protams, var arī pats savas lūgšanas noskaitīt," atklāj Inese.

Alu apskates laikā apmeklētāji drīkst salāsīt akmentiņus. "Tā kā esmu mācījusies ezoteriku, laikam ir atvērušies attiecīgie kanāli, un es spēju nolasīt informāciju no akmentiņiem. Cilvēki par pateikto ir ļoti apmierināti, liela daļa ir piepildījusies. Sliktas lietas gan es nesaku, tikai labas."

Pilnīgā alu tumsā, klusumā un mierā, sēžot baltajās smiltīs, alu āderu krustpunktā Inese vada arī meditācijas seansus. Stiprās enerģētikas iespaidā meditācijas dalībniekiem rādies dažādas gaismas. "Katrs redz citu gaismu. Piemēram, zila gaisma ir spēcīgiem cilvēkiem, kas ir daudz strādājuši un sevi papildinājuši. Vadītāji, ļoti intelektuāli cilvēki, kā arī tie, kas tic Dievam un Visumam, redz zilo gaismu. Ja cilvēks ir labi uzlādējies un viņam visas čakras ir valā, viņš redzēs gaismas strēli, kas nāk pie viņa." ●

ASTAROTS

Kalnu kristāls – tavai enerģijai un veselībai!

Kalnu kristālu mēdz saukt arī par planētas ādu, caur kuru var sajūst Kosmosu. Senie grieķi uzskatīja, ka kalnu kristāls ir ūdens, kuru sasaldējuši Dievi. Šis akmens ir pazīstams kā dziedināšanas meistars, jo tas ne tikai plaši tiek izmantots dziedniecībā, bet arī pastiprina citu akmeņu un kristālu iedarbību. Kalnu kristālu iesaka nēsāt gadījumos, kad trūkst enerģija un ir pastāvīgs nogurums, tāpat to vienmēr vajag nēsāt līdz, jo šis brīnumainais akmens aizsargā un saglabā kā garīgo, tā arī fizisko līdzsvaru.

Kalnu kristāla eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli un aizsargas, bet akmens dos nepieciešamo enerģiju un veselību
Cena Ls 3,49
pasta izdevumi

Kalnu kristāla ūdensakmeņi

5 kalnu kristāla gabaliņi universālai veselības uzlabošanai. No šiem akmeņiem ir iespējams pagatavot ikdienas spēka dzērienu, atliek vien akmeņus uz dienā nakti ielikt ūdenī un veselības dzēriens būs galavs. Par enerģijas trūkumu vairs nebūs jāšūdzas!
Cena Ls 3,88 – pasta izdevumi.

AKMEŅI
tavai
veselībai

"Akmeņi tavai veselībai"

Katrs akmens satur enerģiju, ko uzkrājis gadu tūkstošiem augot un uzturoties Zemes dzīvē. Jebkurā akmeni ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēj palīdzēt, ja vien viņš, protams, to vēlas. Šī maza brošūra ir kā maza medicīnas enciklopēdija dziedināšanai ar akmeņiem. Brošūrā novārdītas slimības, bet preliem katrai slimībai ir norādīti akmeņi, ko Māte Zeme ir paredzējusi, lai dotu slimību pakdzētu arstēt
Cena Ls 2,50 – pasta izdevumi

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes kalnu kristāla izstrādājumi par īpašām cenām.

Kalnu kristāla krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidota krelle (45cm), ikdienā nesajot. Tās savam īpašniekam piesaistīs nepieciešamo enerģiju un veselību
Cena Ls 3,50 – pasta izdevumi

Kalnu kristāla drūza

Drūza – tie ir kopā saauguši kristāli, kas gadu tūkstošiem ir atradušies dziļi zemē un uzkrājuši Zemes spēku. Krievijas ekstrāsensīvs iesaka šādas drūzas novietot gan uz elektrības skaitļajiem, gan ievielot automašīnās, tādējādi vismaz par 10% tiek samazināts gan elektrības, gan benzīna patēriņš. Savukārt novietojot drūzu darbavietā, tā lieliski aizsargās jūs no negatīvām enerģijām.
Cena Ls 9,90 – pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – kalnu kristāla akmentiņš.

Pirkstos ierakstītās zīmes

Otrā stunda

Vai gari pirksti tiešām ir tikai pianistiem, vai īso pirkstu īpašnieki var aizmirst par rokdarbiem? Hiroloģija dod iespēju iztulkot pirkstos saskatāmās zīmes un var pavēstīt gan par cilvēka domāšanu, gan veidu, kā tas uztver apkārt notiekošo.

▼ *Līva Romane*
Konsultējusi hiroloģe
MAIJA IRBĪTE

Aplūkojot pirkstus, var noskaidrot, vai cilvēks ir stratēģis vai taktiķis. Viens problēmas un situācijas uztver kopumā, cits lielāku uzmanību pievērš atsevišķām detaļām. Savukārt pirkstu galos redzami vijumi jeb papildrāsijas linijas vēsta par niansēm cilvē-

ka raksturā. Šīs linijas dzīves laikā nemainās.

Vispirms jāapskata visi pirksti kopumā, tad katrs atsevišķi, sevišķi lielu vērību veltot ikšķim, jo tas raksturo cilvēka gribasspēku. Ja kāds no pirkstiem ir ievērojami garāks vai īsāks par pārējiem, tam pievēršama īpaša uzmanība. Visbeidzot, ņemot talkā lupu, jāaplūko papildrāsijas linijas pirkstu galos. Visa iegūtā informācija jākombinē kopā, lai atklātu cilvēka raksturu. Nereti rokās parādās nedaudz pretrunīga informācija, kas nozīmē vien to, ka cilvēks ir daudzpusīgs.

Raksturs pirkstu garumā

Hiroloģijā atsevišķi tiek aplūkots ikšķis un pārējie četri rokas pirksti. Ikvienam pirkstam ir nosaukums, jo katrs no tiem atspoguļo kādu noteiktu rakstura īpašību un parāda cilvēka rīcību konkrētā dzīves jomā.

IKŠKIS. Tas raksturo cilvēka gribasspēku un spēju realizēt dzīvē savus mērķus, vēlmes. Ja ikšķis ir spēcīgs un attīstīts, cilvēkam dzīvē nav problēmu realizēt sevi, taču ne vienmēr tam jānotiek ļoti ātri. Spēcīga ikšķa īpašnieks savas vēlmes var īstenot arī pakāpeniski un pamazām. Uzmanība jāpievērš ikšķa naga

(skatīt *Citādās Pasaules* iepriekšējo numuru) un pamata falanģu garumam, jo tie parāda, vai cilvēks savu rīcību iepriekš apsver vai arī vispirms dara un tikai tad domā.

JUPITERS JEB RĀDĪTĀJPIRKSTS. Salīdzinot šā pirksta un zeltneša garumu, iespējams noteikt, cik liela ir cilvēka pašcieņa, ambīcijas, vēlme sevi sociāli realizēt, kā arī dabas dotas lidera spējas. Ja garāks ir rādītājpirksts, cilvēkam piemīt augsta pašcieņa, kas palīdz pārvarēt jebkuru sarežģītu dzīves situāciju un doties uz priekšu. Šādam cilvēkam raksturīgas izteiktas lidera un organizatora spējas. Nereti hiroloģijā to sauc par politika pirkstu, jo uzstājoties viņi bieži mēdz pacelt gaisā rādītājpirkstu, tā cenšoties uzsvērt savu vārdu nozīmi.

Ja rādītājpirksts ir

PAPILĀRĀS LĪNIJAS

NOSAUKUMS

KO LIECINA?

GILPAS

Visizplatītākās eiropiešiem. Liecina, ka cilvēks ir ļoti daudzpusīgs, viņam piemīt labas pielāgošanās spējas. Šādu pirkstu īpašnieks vienlaikus spēj veikt vairākus darbus, pienācīgi sadalot uzmanību starp tiem. Labprāt strādā darbu, kurā ir saskarsme ar cilvēkiem.

LĒZENĀS ARKAS

Mierīgs, stabils raksturs. Spēj neatlaidīgi un pacietīgi strādāt, nezaudējot interesi par darāmo. Visai konservatīvi uzskati, lēni pieņem pārmaiņas, taču ir ļoti uzticams, ar izteiktu pienākuma apziņu gan darbā, gan privātajā dzīvē.

SMAILĀS ARKAS

Dedzīgs, ļoti aizrautīgs cilvēks. Ar iedvesmu uztver katru jaunu, interesējošu ziņu, spēj to izmantot praksē. Tiklīdz jautājums izprasts, zaudē par to interesi un dodas meklēt jaunus izaicinājumus.

VIJUMI

Sarežģīta rakstura cilvēks. Sava ceļa gājējs, bieži atrod oriģinālus risinājumus pat visparastākajās situācijās. Lielas darbaspējas. Vienmēr visu paveic kvalitatīvi, nepieņem, ja citi kaut ko dara pavirši. Šis rakstura iezīmes dēļ apkārtējie viņu var nesaprast. Labprāt dara darbu, kur jāatbild par gatavā produkta kvalitāti.

Garš zeltnešis signalizē par radošumu visplašākajā jomā. Ja tas ir ļoti garš, zeltneša īpašnieks visbiežāk ir talantīgs kādā mākslas jomā, apveltīts ar labu gaumi. Šādam cilvēkam ļoti būtiski ir strādāt jomā, kas tuva sirdij un dvēselei, un svarīgi gūt gandarījumu par paveikto darbu. Izteikti garš zeltnešis raksturo arī azartiskumu. Ja zeltnešis ir īss, cilvēks visbiežāk būs racionāls un labprāt strādās tehnisku darbu.

SATURNS JEB LIELAIS PIRKSTS.

Visgarākais pirksts parasti ir aptuveni pusfalangu garāks par blakus esošajiem. Lielais pirksts vēsta par pienākuma izjūtu, pesimismu, skepsi, askētismu. Tas ir pirksts, kas pauž, kā tā īpašnieks spēj noturēt līdzsvarā blakus esošo pirkstu nestās īpašības. Garš lielais pirksts liecina par izteiktu askētismu, pesimismu, vientulības izjūtu, savukārt īss ļauj dominēt nekontrolētam azartam un paaugstina atkarību risku.

MERKURS JEB MAZAIS PIRKSTIŅŠ.

Atspoguļo divu veidu dotības: spēju orientēties finansēs, tirdzniecībā un spēju verbāli izteikties auditorijas priekšā. Jo vairāk pirksta garums pārsniedz zeltneša naga falangas locītavu, jo spīlgtāk izteiktas ir minētās īpašības. Laba verbālā saskarsme ir cilvēkiem, kuriem mazajam pirkstiņam visgarākā ir naga falanga. ●

izteikti isāks, tā īpašniekam nereti ir zems pašvērtējums, viņš nealkst pēc sociālas atzinības un labāk jūtas kā komandas dalībnieks, nevis liders.

APOLONS JEB ZELTNEŠIS.

Tas raksturo cilvēka radošās spējas, mākslinieciskos talantus un prasmi diplomātiski risināt jebkuru jautājumu.

Labsajūtas vēstnieki no *lavandu* lauka

Lavandas, kas gadsimtiem ilgi cildinātas kā dziedniecisks, maģisks un bezgala smaržīgs augs raisa savus ziedus **Ingas Puravas** un **Riharda Šķeltiņa** laukos – zemē, kur teorētiski tām nevajadzētu ziedēt. Taču tās zied un smaržo tikpat spēcīgi kā Provansā, jo sapņi piepildās.

Lavandas DOSJĒ

✦ Lavandas latīniskais nosaukums *Lavandula* cēlies no vārdiem *lavender* (mazgāt) un *lavare* (paredzēts, lai mazgātos).

✦ Liecības par lavandu var atrast jau Senajā Ēģiptē, kad tā tika izmantota mūmiju iebalzamēšanai.

✦ Romieši lavandu izmantoja ļoti plaši, sākot no pirtīm un beidzot ar virtuvi.

✦ Anglijā lavanda parādījās 16. gadsimtā, un zemnieki ziedu pušķišus sprauda pie cepures pret galvassāpēm. Triumfa gājienu lavandas piedzīvoja 17. gadsimtā reizē ar lielo mēri, jo uzskatīja, ka ap roku locītavām apsieti lavandu pušķīši pasargā no šīs slimības.

✦ Francijā lavandu dēvēja par raganu zālīti un tās novārījumā mazgāja zīdaiņus, tā aizsargājot tos pret ļaunu aci.

✦ Lavanda kalpo arī kā mīlestības simbols kāzu ceremonijās un dažādos maģiskos rituālos.

Legenda vēsta, ka Jaunava Marija izklājusi žāvētās Kristus bērna drēbītes lavandās un tās piesūkušās ar smaržu, tāpēc arī radies ticējums, ka lavandas pasargā no ļaunuma.

Mēs to darām savam priekam. Tas ir mūsu hobijs tāpat kā citiem makšķerēšana, medības vai golfs.

parūpēties par baudu, kas nav virsū uzvelkama, apēdama? Un sapratu, ka gribu jums pastāstīt par cilvēkiem, kas tirgo sajūtas un padara pasauli labāku un smaržīgāku.

Lillas Lavander un *Citādā Pasaule* ir vienaudzes – abas dzimušas 2010. gadā, un abas grib, lai cilvēki paskatās uz dzīvi bez rāmjiem un uzdrīkstas sapņot.

▼ Kristīne Alberte

Viņus nevar nepamanīt – tik pozitīvi, atvērti un smaržīgi. Kad pērnvasar atklāju, ka Rīgā, Kalnciema tirdziņā, var nopirkt lavandas, kas audzētas

Latvijā (tas man joprojām ir brīnums), nekavējoties aizvedu uz turieni savu kolēģi – absolūtu lavandu grūpiju, kas sarunāja interviju žurnālam *Sestdiena*.

Tajā brīdī pie lavandu stenda apstājās sieviete ar baltvīna glāzi un nekavējās paziņot, ka 2,50 latu par lavandu pušķi ir krietni par daudz. Inga viņai atbildēja: "Viņu par divarpus latiem dzerat, vai ne? Lavandas jau tas pats vīns ir, tikai pēc pusstundas nepalik mazmājiņā, bet sniegs baudu visu ziemu." Tajā brīdī gribējās aplaudēt! Patiešām – cik esam gatavi

Norvēģijā dzimušais sapnis

Kur dzimst vispārdošākie sapņi? *Lilas Lavander* gadījumā tālu prom – skarabajā Norvēģijā. Rihardam tur bija darbs, bet Inga

audzināja meitas Benitu un Amandu. “Norvēģi ir ļoti noslēgti un nedraudzīgi, un mums, cilvēkiem, kam ļoti patiek kopīgi pasākumi nedēļu nogalēs, draugu cienāšana ar jaunta-pušām kūkām, bija ļoti grūti šo ziemeļnieku vēsumu izturēt,” atceras Inga. “Mēs rakstījām draugiem uz Latviju, lai brauc ciemos pēc iespējas biežāk – tik ļoti mums trūka savējo. Mēs zinājām, ka Norvēģijā nepaliksim. Taču laiks līdz prombraukšanai bija jāpadara maksimāli patīkams, un man tie bija interjera žurnāli. Es pētīju, iedvesmojos, izmēģināju jaunas receptes. Kāda

Par neveiksmēm fermeri nerunā, taču tas nenozīmē, ka tādu nav. Kā Rihards savulaik izteicies presē, lavandu bizness ir uz pusēm ar Dievu.

◀ Norvēģu interjera žurnāls ar lavandu smaržu bumbu, kas iedvesmoja Ingu...

▲ Vel mirklis, un lavandas uzziedēs.

◀ Kartupeļu talka? Nē, akmeņu lasīšana. Draugi palīdz Ingai un Rihardam realizēt sapni par lavandu lauku.

Pa ceļam uz fermu Inga stāstījusi savas vīzijas par lavandām Latvijā, bet, piebraucot pie holandiešu lavandām, apstulbusi – tur viss izskatījies mats matā, kā viņa bija stāstījusi un sapņojusi.

žurnālā soli pa solim bija parādīts, kā pagatavot lavandu smaržu bumbu. Un es iemilējos lavandās.” Inga sāka internetā meklēt visu iespējamo par šīm bezgala smaržīgajām puķītēm. “Ja cilvēkam nav slinkums, var atrast dievīgas lietas. Uzzināju, ka lavandas ne tikai liek skapi un ar tām iesmaržina māju, tās pievieno cepumiem un saldējumam. Atradu, ka visā pasaulē ir lavandu fermas, kur cilvēki šīs puķes audzē un riko lavandu ziedēšanas svētkus.”

Skalji par savu sapni Inga izstāstīja Latvijā, kad, braucot no laukiem uz Rīgu, Rihards pavaicāja: “Ko tu Latvijā gribi darīt bez bērnu audzināšanas?” – “Audzēšu lavandas! Un dališos smaržā un skaistumā ar visiem,”

atbildēja Inga. Rihardam šis plāns patika un sapnis sāka pieņemt reālas aprises.

Lavandas golfa vietā

Kad pavaicāju, kāpēc lavandas, nevis kaut kas praktiskāks, piemēram, burkāni, Inga ilgā nedomā: “Lavandas ir sajūtu produkts. Tas ir skaistas, smaržīgas un burvīgas. Mums Limbažu pusē bija zeme. Kaut kas taču tajā jāstāda! Audzēt burkānus laikam nebija mūsu ai-cinājums, tāpēc iestādījām lavandas.”

Svarīgs bija arī fakts, ka lavandas ir kultūra, kas neprasa aprūpi katru dienu, un saimnieki nav piesieti pie dobes. “Mēs to darām savam priekam. Tas ir mūsu hobijs tāpat ka

Ingas no pašas lavandām
pagatavotais.

citiem maksākeršana, medības vai golfs. Faktiski mēs esam paveikuši to, ko Rietumos atļaujas tikai pensijas gados, proti, darīt to, kas patīk. Mums ir svarīgi apzināties, ka varam darīt tieši tik, cik gribam. Tāpēc kavejamies arī ar sava veikala atvēršanu, jo tas mūs iero-bežotu," – tā Rihards.

Inga nenoliedz, ka liela nozīme ir tam, ka vīrs strādā un var atbalstīt šo sievas sa-
jūtu hobiju. Viņš ir naftas produktu trei-
deris – biržā pērk un pārdod naftas pro-
duktus starptautiskos tirgos.

Kad saku, ka šis bizness ir tālu no

Te lavandas izžūst un ir
gatavas iepriecināt un iesmaržināt
gan birojus, gan mājas.

Drīz lavandas dosies
ziemas gulā.

IZMANTOŠANA

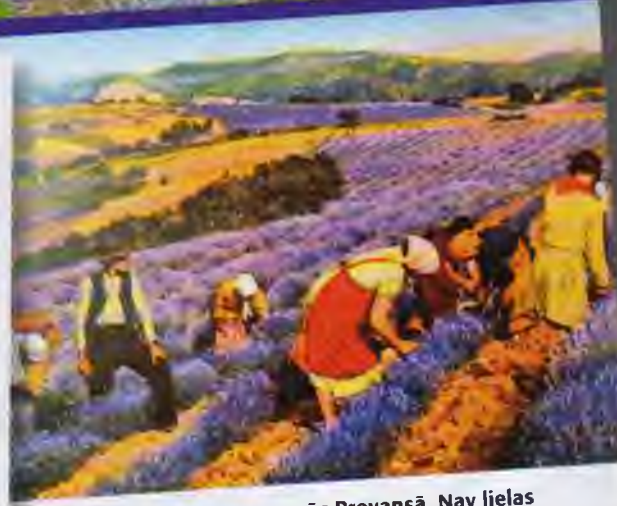
✦ **VESELĪBAI.** Lavandas eļļa tiek plaši lietota dažādās ārstnieciskās peldēs un ma-sāžās. Tā ne tikai nomierina, bet arī remdē sāpes.

✦ **SMARŽAI.** Lavandu ziedu maisiņi, ko ievieto skapī, ne tikai labi smaržo, bet atbaida arī kodes. Lavandu pušķi lieliski atsvaidzina telpu.

✦ **RELAKSĀCIJAI.** Lavandas smarža nomierina, palīdz atbrīvoties un vieglāk iemigt.

✦ **GARŠAI.** Lavandas iz-manto dažādu ievārījumu, desertu, kūku un cepumu pagatavošanā. Lavanda ir lielisks garšaugš, arī sāls un cukura aromatizētājs.

LABA IDEJA! Aizvākojamā burkā ieber cukuru un ieliek lavandas. Burku aiztaisa un atstāj uz nedēļu, lai cukurs pievelkas ar lavandas aromātu.

Tā lavandas novāc Provansā. Nav lielas atšķirības, vai ne?

Te var sasmaržoties
lavandas, līdz noreibst
galva, nobaudīt
lavandu cepures,
iebrist lavandu laukā
un nofotografēties,
kopā ar draugiem
un ģimeni klausīties
mūziku. Vienkārši
baudīt mirkli!

lavandām, Rihards sper pretim: "Nekādā gadījumā! Hobiju un darbu vieno eļļa!" Patiesi, šogad *Lillas Lavander* produktiem pievienojusies arī lavandas eļļa. Un arī tā tapusi pēc principa: pamēģināsim, vai sanāks. Sanāca!

Vulkāns un 12 slīcināmās lavandas

Sava daļa nopelnu pie lavandu fermas izveides pienākas arī Īslandes vulkānam ar latvietim neizrunājamu nosaukumu, kas ar savu pamošanos izjauca Ingas un Riharda plānus kopā ar meitām aizbraukt uz Portugāli. Ko darīt? Atvaļinājums paņemts, kofeīna mašīnā un prom pie draugiem uz Holandi. Liktenīgās sakritības dēļ izrādījās, ka draugiem kaimiņos ir lavandu fermeris (jā, fermeris, tieši tā dēvē visus lavandu audzētājus). Pa ceļam uz fermu Inga stāstījusi savas vizijas par lavandām Latvijā, bet, piebraucot pie holandiešu lavandām, apstulbusi – tur viss izskatījies mats matā, kā viņa bija stāstījusi un sapņojusi. Rihards ar Ingu atceras, ka holandiešu fermeris uz visiem viņu jautājumiem atbildējis negribīgi un viņu vēlmi audzēt lavandas Latvijā uztvēris kā sliktu jokū. "Kad saprata, ka domājam to nopietni, centās atrunāt," smeļ Inga. "Tagad regulāri sazi-

nāmies, apmaināmies jaunumiem, stāstām par ražas gadiem," piebilst Rihards.

Pirmie slīcināmie lavandu "kucēni" nāca no *Depo*. Inga nopirka 12 podiņus. "Ja es būtu zinājusi un paineresējusies, kā lavandas jākopj, eksperiments būtu izdevies. Nepacietīgi gaidīju uzziēdam lavandas un ar manikīra šķērītēm gāju griezt tos ziediņus, kas man izauga. Mēģināju taisīt smaržu bumbu. Protams, lavandu audzēšana un apgriešana nenotiek ar manikīra šķērītēm..."

2010. gada pavasarī Inga ar Rihardu palūdza kaimiņam uzart vienu hektāru un sarīkoja draugiem akmeņu lasīšanas talku. Pēc tam pienāca furgons no Holandes ar stādiem, bet gadu vēlāk akmeņu lasītāji tika aicināti uz lavandu svētkiem.

Šādi svētki notiek teju visās lavandu fermās, bet neparastākais ir tas, ka ziedēšana visos platuma grādos notiek vienlaikus. Lavandas savas vārpiņas vienā un tajā pašā laikā izziedina gan Francijā un Itālijā, gan Horvātijā un Spānijā, gan Amerikā un Austrālijā. "Mēs pat gribēdami netiekam uz citiem svētkiem, jo jāriko savi," teic Rihards. "Vienīgi Teksasā tas notiek pāris nedēļu ātrāk. Mēs pat bijām gatavi lidot uz turieni, kad internetā atrādām, ka ferma, ko grasāmies apmeklēt, audzē tikai 1000 stādus. Tas nozīmē, ka esam desmit reižu lielāki. Kāpēc gan braukt pāri okeānam?"

Parasti lavandu svētki notiek jūlija vidū pāris dienu, jo ir būtiski neļaut lavandām pārziedēt, bet novākt brīdī, kad tās ir visaromātiskākās. Tās ir līdzīgi kā ķiršu ziedēšanas laikā Japānā, kad visi dodas skatīties. *Lillas Lavander* lavandu svētki ar nedēļas atstarpi notiek gan Vidzemē, gan Kurzemē, un tie ir svētki visām sajūtām. Te var sasmaržoties lavandas, līdz noreibst galva, nobaudīt lavandu cepures, iebrist lavandu laukā un nofotografēties, kopā ar draugiem un ģimeni klausīties mūziku. Vienkārši baudīt mirkli! Viss tieši tā kā Inga sapnī.

Visums mīl ātrumu

Kāda ir veiksmes formula? Vai tiešām pietiek tikai nosapņot, lai viss notiktu?

"Vajag rīkoties zibenīgi," atklāj Rihards, kurš atzīst, ka visu dara ātri. "Strādājot biznesā, es esmu norūdījies un iemācījies, ka ne drikst kavēties." Brīdī, kad sieva izstāstīja savu lavandu sapni, Rihards galvā ātri izrēķināja, cik naudas viņš būtu gatavs zaudēt un vai risks attaisnosies. Līdzīgi viņi tika arī pie savām Vidzemes lauku mājām. "Bija novembris, pelēks, nepatīkams, bet mēs braucām skatīties māju," atceras Inga. "Rihards izkāpa ārā, es ar bērnu paliku mašīnā. Tad viņš atgriezās un teica: pērkam! Pārdevējs pat centās pierunāt nesteigties." Bez kavēšanās tika pieņemts lēmums arī par Kurzemes lavandu fermu, kur ģimenei ir mantota zeme. Ātri pieņemtie lēmumi vēl nav nožēloti. Tāpat kā citus lēmumus, arī par sievu Rihards bija pārlicināts – ieraudzīja darba ballē un saprata, ka ir istā. Lai attaisnotu viru, Inga piebilst, ka ne jau gluži visi lēmumi tiek pieņemti zibenīgi. Piemēram, jaunu žaketi Rihards izvēlas ilgi.

Par neveiksmēm fermeri nerunā, taču tas nenozīmē, ka tādu nav. Kā Rihards savulaik izteicies presē, lavandu bizness ir uz pusēm ar Dievu. Lavandas apdrošināt nevar un laikapstākļus ietekmēt arī ne, šogad izsala 70% krūmu. Vaidēšanu gan no šā pāra nedzirdēt – viņi savu pozitīvismu un sirsniņu varētu pārdot kopā ar lavandām. Iespējams, zilajos ziediņos ir kāds draudzības un mīlestības hormons, jo cilvēki burtiski tiecas pie lavandu Ingas un Riharda. To var redzēt gan lavandu svētkos, gan tirdziņos, gan sociālajos tīklos, kur katra viņu pievienotā bilde saņem gūzmu laba vēlējumam un sajūsmu. Taujāti par nākotnes viziju, abi atsmēj, ka viens dzīvos pie Vidzemes lavandām, otrs Kurzemē un abi tādi smaržīgi satiksies Rīgā teātri. ●

APMEKLĒJIET LAVANDU SVĒTKUS!

Atrodiet laiku 13. un 14. jūlijā doties uz
Limbažu novada Umurgas pagastu vai
20. un 21. jūlijā uz Saldus novada Jaunlutriņu
pagastu.

Lavandu cepumi un limonāde, skaistākās
fotogrāfijas un iespēja iekonservēt vasaru.

Inga un Rihards – duļļie lillā sapņotāji
savā labsajūtas laukā.

Dziednieks 24 stundas diennaktī

Būdams pirmais mājdzīvnieks, ko cilvēks pieradināja, suns gadsimtu gaitā izpelnījies daudz titulu. Viņam tiek piedēvēta gan uguns un lietus atnesēja slava, gan dvēseles pavadoņa amats. Viņš bijis gan mītisks palīgs, gan sieviešu un bērnu aizstāvis, pat dziednieks un pareģis. Arī mūsdienās suns nav zaudējis savu slavu.

▼ *Coija Pozņaka*

Veiksmes faktors

Suns darbojas pretēji kaķim, tāpēc, ja ceļu šķērso suns, gaidāma veiksmīga diena un izdošanās. Veiksme atkarīga no suņa lieluma – jo lielāks suns, jo lielāka veiksmē.

3x9 apli

Lai suns nečurātu mājā, to vajag trejdeviņas (3x9) dienas vest trejdeviņus aplus un pie sevis trejdeviņas reizes skatīt "Viss lietus laukā, istaba ne pīles".

Suņa ceļi

Ja mājās iekļūst suns, tās saimniekiem drīzumā gaidāma laime, protams, ar noteikumu, ka suns tiek pabarots. Ja suns aizkļūst no mājas, tur gaidāmas sliktas pārmaiņas.

Santīms par sargu

Kad ņem mājās kucēnu, par to noteikti jādod nauda, lai jaunais suns labi sargā māju. Naudai nav jābūt lielai, der kaut vai santīms.

SUNS SAPNĪ Ja sapnī redz suni, jāgatavojas tikties ar ne sevišķi patīkamu cilvēku. Ja sapnī iekož melns suns, gaidāma slimība.

PRECĪBAS Suns var palīdzēt izdevīgi apprecēties. Lai tiktu pie vīra, neprecētām meitām labi jābaro suņi. Ja suns izlien caur kājstarpī, tas ar steigu jāstumj atpakaļ, lai nepaliek vecmeitās.

BEZ PROBLĒMĀM Ja jums ir kāda sasāpējusi un samilzusi problēma, to vajag izstāstīt sunim, vienlaikus to gļaudot. Vīlna, kas nonākusi nost, jāsavāc un jāaizskalo tekošā ūdenī. Pēc šā rituāla jāiet izskrietes ar suni. Dzīvnieks izpurinās problēmu ārā, un arī jūs jutīsieties labāk.

● Pret muskuļu sāpēm

Izsukājiet savu suni, savāktās spalvas ielieciet zilā lina maisiņā un turiet pie sāpošās vietas. Sevišķi labi palīdz muskuļu sāpju un radikulīta gadījumā. No suņa vilnas var arī zeķes, to var izmantot kompresēm. Vislielākais efekts būs, ja šiem nolūkiem izmantosiet tieši sava suņa vilnu, jo suns ir enerģētiski saistīts ar saimnieku.

● Antibakteriālā mēle

Suņa mēlē ir trejveidīgas veselības, tāpēc odu kodumus, nobrāzumus, skrumbas vajag dot sunim nolaizīt. Suņa siekalu ķīmiskās analīzes apstiprina, ka tām piemīt antibakteriālas īpašības. Pēc suņa mēles procedūras ievainojums labāk dzīst.

● Nesaminiet laimi!

Nekādā gadījumā nedrīkst kāpt pāri sunim, jo tad cilvēks samīn pats savu laimi.

● Niknais R

Lai suns labi sargātu māju un būtu nikns, viņa vārdā jābūt burtam R.

● Kats uz mutes

Lai jaunais suns neietu prom no mājām, tas pirmo reizi jāpabaro no katliņa, pēc tam katliņš jāapgāž uz mutes un jānotur tā vienu dienu un nakti.

● Laika vērotājs

Ja suns ēd zāli un pastiprināti vilājas, būs lietus un negaiss. Ziemā vilāšanās liecina par atkusni vai puteni. Taču, ja vakaros, izejot pagalmā, tālu no ziemeļu puses dzirdamas suņa rejas, būs labs laiks.

● Bagātais rējiens

Ja suns bez jebkāda iemesla sāk riet uz savu māju cilvēku, aprietajam gaidāmi papildu ienākumi un bagātība.

▼ *Evija Pozņaka*

Konsultējusi numeroloģe
DITA BLŪMA-BALINSKA

Pirms pāris numuriem *Citādās Pasaules* rubrikā PADOMNIEKS devām padomus, kā labāk sagatavoties eksāmeniem. Tie izpelnījās lielu atsaucību, un mēs saņēmām lūgumus uzrakstīt par šo tematu plašāk. Daudzi tieši patlaban stājas augstskolās, citi sāk meklēt kursus, kuros papildināt zināšanas. Lai mācīšanās process būtu efektīvāks, vērts ņemt talkā numeroloģiju.

Saprāta skaitlis

Lai mācības labāk veiktos un lai saprastu, kam jāpievērš lielāka uzmanība, talkā jāņem saprāta skaitlis. Valda uzskats, ka šis skaitlis parāda cilvēka individuālās domāšanas īpatnības. To aprēķina, cilvēka vārda skaitlim pieskaitot dzimšanas datumu un skaitot kopā līdz vienam ciparam.

IZSKAITĻOJIET SAVU CIPARU!

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	Ā	B	C	Č	D	E	Ē	F
G	Ģ	H	I	Ī	J	K	Ķ	L
Ļ	M	N	Ņ	O	P	R	S	Š
T	U	Ū	V	Z	Ž			

Piemērs. Liene ir dzimusi 11. datumā:
LIENE+11=9+4+7+3+7+1+1= 32=3+2=5,
tātad viņas saprāta skaitlis ir 5.

1 Jūs esat neatkarīgi un oriģināli domātāji. Lai sekmīgāk mācītos, jums vajag to darīt vieniem pašiem, neapspriežoties ar citiem, jo tad var rasties šaubas. Jāuzticas savam viedoklim!

2 Jums ir svarīgs tuvo cilvēku viedoklis. Ieteicams mācīties ar kādu kopā, apspriežoties. Mācību procesā pamatā balstāties uz intuīciju. Jūs esat atvērti citu cilvēku idejām un reizēm pat pārāk pakļaujaties svešai ietekmei.

3 Jūs domājat radoši, tomēr jums ir grūti koncentrēties uz

kaut ko vienu. Domas visu laiku it kā lēkā un negrib fokusēties. Labi mācīties kopā ar draugiem, domubiedru grupās.

4 Jūs esat praktiski domātāji. Soli pa solim visu pārdomājat un izsecināt atbildi uz jebkuru jautājumu. Vēlams mācības savienot ar praksi.

5 Jūsu pieeja ir elastīga un radoša. Jauno vislabāk apgūstat ar neierastām metodēm, piemēram, ar šovu, prezentāciju palīdzību. Apķēriba jums palīdz tikt

galā ar daudzām aprūtinotām situācijām.

6 Jūs esat labi klausītāji, jums patīk vērot, kā dažādi vārdi un domas ietekmē cilvēkus. Jūs esat spējīgi ievērot sīkākās detaļas un sekmīgi ar tām darboties. Mācībās svarīgs ir ģimenes un tuvo cilvēku atbalsts.

7 Jūs nekad neapmierina vienkāršas atbildes. Jūs iegremdējaties dziļāk un izpētāt problēmu no visām pusēm, līdz sajūtat, ka pārzināt to līdz pašiem pamatiem. Un tikai tad nekavējoties ķera-

ties pie tās risināšanas. Svarīgs ir izzināšanas process.

8 Lai mācības sekmētos, jums nepieciešams novērtējums. Laba motivācija var būt konkursi, olimpiādes, kā arī materiāls novērtējums. Vajag noteikt sasniedzamu mērķi.

9 Jūs cenšaties neizteikt savas domas, kamēr citi nav pateikuši, ko domā par konkrēto jautājumu. Pie pareizajām atbildēm nonākat, no saraksta pakāpeniski izsvītrojot visus nepareizos risinājumus. Jūs mācāties, mācot citus. ●

Frīda

no sāpju
planētas

Nez vai vēl kāda ūsaina
sieviete ir tā apjūsmota un
atdarināta kā **Frīda Kālo**.

Viņa lepojās ar savām
ūsiņām un neizplūkātajām
uzaciņām un speciāli
iekrāsoja tās vēl tumšākas.
Taču Frīda dzīvoja uz sāpju
un kaisles planētas un
caur savu mākslu
translēja tur piedzīvoto.

▼ *Anete Moroza*

Madonna to izman-
toja kā drošu testu.
"Ja kādam nepatik šī
glezna, tad es zinu,
ka viņš nevar būt
mans draugs," popka-
raliene teikusi par viņai piederošo Fridas Kā-
lo darbu *Mana piedzimšana*. Tās priekšplā-
nā starp guļošas sievietes papestajām kājām
spraucas ārā biedējoši liela galva. Kālo māks-
las fane un kolekcionāre Madonna tomēr
atzina, ka glezna esot "nedaudz šokējoša".
Patiesībā tā ir tik savdabīga, ka nav jābrīnās,
ka Madonnas bijušajam vīram Čajam Riči-
jam no tās šermuļi skrēja pār kauliem. Frida
savā dienasgrāmatā rakstīja, ka, gleznojot
Manu piedzimšanu, viņa sevi vēlreiz piedzē-
mējusi. Dzemdētājas galva ir apsegta, jo laikā,
kad Frida strādāja pie šīs gleznas, nomira vi-
ņas māte. Gulta, kas redzama gleznā, ir tieši
tā pati, kurā piedzima Frida.

Vientulības asara

Pirmoreiz tas notika 1907. ga-
da 6. jūlijā Mehiko piepilsētā Kojoa-
kanā (*Coyoacán*), mājā, kas ir tik in-
tensīvi zila, ka to sauc par *La Casa
Azul* jeb Zilo māju. Šajā mājā Frida
arī aizgāja no šīs pasaules. Magdalē-
nas Karmenas Fridas Kālo (*Magda-
lena Carmen Frieda Kahlo y Calderón*)
tēvs bija Vācijas ebrejs, profesionāls
fotogrāfs, bet no mātes meitene sa-
ņēma Amerikas indiāņu un spāņu gē-
nus. Lai gan tieši indiāņu asinis Fridai
vēlāk būs tik svarīgas, viņas ar mā-
ti pa istam tuvas tā arī nekļuva, un vi-
su dzīvi meita pie viņas vērsās kā pie
"mi Jefe" – mana šefa. Tā kā vienpads-
mit mēnešus pēc Fridas pasaulē iera-
dās viņas māsa Kristīna, māte Fridu atņēma
no krūtis, un turpmāk meiteni zīdīja šim uz-
devumam noalgota indiāniete. Zīdītāja, kas
vēlāk par dzeršanu tika atbrīvota no sava pie-
nākuma, nebija nekāda maigā dvēsele un at-
tiecības ar zīdāniti bija reducējusi līdz zīdī-
šanas aktam. Gleznu *Mana aukle un es* Frida
uzskatīja par vienu no saviem jaudīgākajiem
darbiem. Tajā varenai indiānietei, kuras seju
sedz baismīga pirms Kolumba laika apbedī-
šanas maska, rokās gul Frida – ar bērniša au-
gumu un pieaugušas sievietes seju, kamēr
"piens list no viņas krūtsgaliem kā no debe-
sīm". Frida pārveidojusi madonnas un bērna
tēmu par kosmiskas vientulības asaru. Iekšē-
ji vientuļa viņa palika visu mūžu.

Salauztā kolonna

Sešu gadu vecumā Frida izslimoja polio-
mielītu, kas atstāja sekas uz visu mūžu – vie-
na viņas kāja bija īsāka nekā otra. (Vēlāk viņa
šo defektu veiksmīgi maskēja ar gariem,

La Casa Azul.

Mana aukle un es.

košiem tautastērpu brunčiem.) Tomēr fizis-
kā nepilnības nebija šķērslis, lai Frida reizi
pa reizei uzvilktu boksa cimdus.

Un tad bija avārija. 1925. gada 17. sep-
tembri 18 gadu vecā Frida kopā ar savu drau-
gu Alejandro Gomezu Ariasu iekāpa auto-
busā, kurš saskrējās ar tramvaju. Cauri Fridas
vēderam un dzemdei izurbās metāla stienis.
"Es zaudēju savu jaunavību," vēlāk viņa izme-
ta vienu no saviem melnajiem jociņiem. Tas
bija brīnums, ka pēc laika Frida spēja piecel-
ties kājās, taču turpmāk viņu periodiski pār-
ņēma mežonīgi sāpju viļņi, un dzīves laikā
viņa pielaiķoja divdesmit astoņas dažādas
ortopēdiskās korsetes. Tā kā pēc avārijas Fri-
da trīs mēnešus pavadīja gultā un bija no-
šķirta no visas pasaules, māte viņai sagādāja
speciāli konstruētu molbertu, uz kura, kavē-
jot laiku, Frida gleznoja. Jau drīz viņa uzdāvi-
nāja draugam Alejandro savu pašportretu.

"Kāpēc tu tik daudz studē? Kādu noslē-
pumu tu meklē? Dzīve tev to jau pavisam
drīz atklās," gadu pēc negadījuma Frīda rak-

Es nekad neesmu
gleznojusi sapņus.
Es gleznoju pati
savu realitāti.

stīja Alejandro. "Es arī bez lasīšanas
un rakstīšanas jau visu zinu. Vēl ne-
sen es biju meitene, kas cauri precīzu
un taustāmu formu un krāsu pasaulei
iet savu ceļu. Ja vien es būtu zinājusi,
cik smagi ir iegūt zināšanas vienā mir-
klī – it kā zeme būtu izgaismota ar vienu vie-
nīgu saules staru. Tagad es dzīvoju uz sāpju
planētas, kas ir tik caurspīdīga kā ledus. Ma-
nas labākās draudzenes un meitenes, ko pa-
zīstu, lēnām kļūst par sievietēm. Es pieaugu
sekundes laikā."

Tieši sāpes, kas ir viņas gleznu galvenais
motīvs, Fridu aizveda līdz mākslai, jo pirms
avārijas viņa, sekmīga studente, vēlējās kļūt
par mediķi. Sāpes bija filtrs, caur kuru Fri-
da skatījās uz pasauli. Vienā no saviem spēcī-
gākajiem darbiem *Salauztā kolonna* puskailā
Frida ir apjozta ar ķirurģisko korseti un sa-
durstīta ar naglām līdzīgi kā Svētais Sebast-
jans ar bultām.

Tieši sāpes, kas ir viņas gleznu galvenais
motīvs, Fridu aizveda līdz mākslai, jo pirms
avārijas viņa, sekmīga studente, vēlējās kļūt
par mediķi. Sāpes bija filtrs, caur kuru Fri-
da skatījās uz pasauli. Vienā no saviem spēcī-
gākajiem darbiem *Salauztā kolonna* puskailā
Frida ir apjozta ar ķirurģisko korseti un sa-
durstīta ar naglām līdzīgi kā Svētais Sebast-
jans ar bultām.

Saknes, skeleti un asiņojoša sirds

"Es gleznoju sevi tāpēc, ka tik bieži es-
mu viena un sevi pazīstu vislabāk," teikusi
Frida, kas savu melnīgnējo seju ar kuplām,
oglmelnām, kopā saugušām uzacīm un
mazām ūsiņām (katras mūsdienu sievietes

bieds) iegleznojusi vairāk nekā piecdesmit mākslas darbos. Aristokrātiski lepna, ar taisnu muguru Kālo nes savu ar sāpēm piesūcināto ķermeni. Pašportrets ar izlaistiem matiem, ar tikko nogrieztiem matiem, ar pieglaustiem matiem un ap galvu apvītām bizēm, ar matos iepītām lentēm un puķēm, tauriņiem un spārēm. Frida, kuru apsēduši papagaiļi. Frida, kuras ausu līpiņā šūpojas cilvēka plauksta. Frida meksikāņu tautastērpā. Frida smēķē. Frida skatās tālumā un domā savas neparastās domas, sapulcinājusi ap sevi savu personīgo ikonogrāfiju: skeletus, asiņojošas sirdis, saknes un mironģalvas.

Gleznosana bija Kālo pašterapija. Viņa sāpes nevis vēlreiz izdzivoja, bet tieši pretēji – distancējās no tām. Pagāja nostāk no korsetēm, krūkiem, slimnīcām un operācijām, to visu no malas novēroja, iekomponēja un uzgleznoja. Reizēm arī sevi uzmundrināja. Gleznā *Ceribu koks* viena Frida gul gultā, un pāri viņas mugurai stiepjas asiņainas rētas, otra Frida sēž uz gultas malas un tur rokā karodziņu uz kura rakstīts *Ceribu koks, esi stipra*.

Nelielo formātu glezniņas ar mazliet neveikliem, stīvām lellītēm līdzīgiem cilvēkiem izaugušas no meksikāņu tautas katoliciskās tradīcijas. Retabli, kas Meksikā vairāk ir pazīstami kā *laminas*, ir mazitiņas uz koka, skārda vai vara gleznotas ainiņas, ko novietoja mājas altāros, lai godinātu neskaitāmus katoļu svētos. Savukārt, ja slimis bērns izveseļojās, karotājs neskarts atgriezās mājās vai jūrnieks pārcieta vētru, tika gleznoti *ex-votos* – nelieli stāstījumi, kuri pateicībā par brīnumu tika ziedoti svētajam, kas par to nes atbildību. Kālo gleznas bija šādi retabli. Viņa teikusi, ka "tie noslēdz kritisku notikumu, lai dzīve varētu turpināties". Viņa nogleznoja nost no sevis kritisko notikumu. Un gleznoja viņa ar māksliniecisku intūciju un kā dzejniece. Lai gan Kālo reizēm sauc par sirreālisti (sirreālists dzejnieks Andrē Bretons viņas mākslu nosaucis par lenti, kas apsieta rokas granātai), viņa pati to noliedza: "Es nekad neesmu gleznojusi sapņus. Es gleznoju pati savu realitāti."

Otra avārija

"Manā dzīvē bijuši divi lieli negadījumi. Viens bija trolejbuss, otrs Djego. Vienīgi Djego bija daudzārt smagāks," teikusi Frida, kura meksikāņu murālistu Djego Riveru pirmo reizi satika vēl skolas laikā un jau tad saviem klasesbiedriem apgalvoja, ka reiz dzemdēs viņa dēlu. Neskatoties uz to, ka par meiteni divdesmit gadu vecākais Djego bija pufīgs kā taukos vārīts pirādziņš, sievietes viņu pielūdza. Tolaik iecienīts bijis joks, ka amerikāņiem, kas ceļoja uz Meksiku, iegriezti pie Djego pēc seksa bijis tikpat obligāti kā apmeklēt teiksmainās acteku impērijas galvaspilsētas Tenocitlānas drupas.

Frida ar savu vīru
Djego Riveru

Frida paņēma
šķēres un nogrieza
savus skaistos,
garos matus, kas
tā patika Djego.
Un uzgleznoja
sevi. Pēc gada viņi
apprecējās otrreiz.

Frida bija Djego trešā oficiālā sieva (priekšgājējas arī bija ekscentriskas mākslinieces). Viņas mīlestība bija absolūta, izmisīga un eksaltēta. "Neviens nekad nezina, cik ļoti es milu Djego. Ja man būtu veselība, es viņam to atdotu, ja man būtu jaunība, viņš varētu visu to dabūt. Es esmu ne vien viņa māte, bet arī embrijs, sēkla, pirmā šūna, no kuras potenciāla viņš ir radies. Es esmu viņš, sākot no pašam primitīvākajām, senajām šūnām, kas ar laiku kļuvas par jūtām."

Viņi bija efektīgs pāris – teatrālā Frida ar spilgtu grimu un košajiem tērpiem kā mežonīga roze apvijusies milzīgajam lempim Djego. Vecos melnbaltā kino kadros, kur abi redzami, Frida skūpst viņa rokas.

Kāpēc Djego neatbildēja ar to pašu? Viens variants – viņam nepietika tikai ar Fridu. Otrs – viņam viņas bija par daudz. Viņi izšķīrās. Frida, varonīgi samierinājusies ar vīra mīļākajām, kapitulēja, kad Djego pveda viņas māsu – to pašu, kuras dēļ viņa atrāva no mātes krūts. Šo nodevību viņa atklāja, aplūkojot Djego *Palacio Nacional* radīto sienas gleznojumu – tur Kristina "ekstātiskā pozā" bauda pārgrieztām acīm lūkojas debesis. Fri-

da paņēma šķēres un nogrieza savus skaistos garos matus, kas tā patika Djego. Un uzgleznoja sevi. Pēc gada viņi apprecējās otrreiz.

Pērtikēni un bēmi

Viņa par sevi esot teikusi: "Es esmu dzimusi kuce. Es esmu dzimusi gleznotā. Arī Frida bija neuzticīga, piedevām viņa ir krāpa ar sievietēm un nemaz nedomā slēpt savas izpriecības no Djego. Fridai bija vairākas biseksuālas draudzenes, japāņu mākslinieci Isamu Noguči un leģendāro dejotāju Žozefīni Beikeri ieskaitot. Meksikāņu filmzvaigznei, vienai no sava laika skaistākajām sievietēm Doloresai del Rio Frida uzdāvināja gleznu, kurā abas kailas atdusas viena otram klēpi, kamēr viņas novēro mazs pērtikēns grēka, sātana un dzīvnieciskas iekāres zīmē."

Mērķaķīšus, ko viņa turēja kā mīļdzīvniekus un bieži gleznoja sev līdzas, Kālo gleznotāji interpretē kā viņas neiznēsāto bērnu simbolus. Kaut gan Frida spēja ieņemt bēnu, viņa nebija spējīga to iznēsāt un dzemdēt. Gleznā *Henrija Forda slimnīca* viņa kaila asiņojoša gulī slimnīcas gultā, bet gaisā kaili ar citiem aborta simboliem līdinās nedzimušās "mazais Djeguito". Tiešā valoda, ar kādu viņa runāja par sievietes pieredzi – dzeibām, abortiem, mīlestības radītām ciešanām –, padarīja viņu par feministu elku.

Frida izaicināja vispārpieņemtās pieklības normas un priekšstatus par sievietes īpašībām. Taču kāda kritiķe teikusi: "Ja uz Kālo gleznām skatās rūpīgi, viņa atklājas kā lūguma sieviete." Nemainīgs elements Fri-
gleznās ir asinis: asins lāses, asinsvadi, nas kā dzīpari, ar kuriem viss saistīts. Sāpīmeklējumus savā sirdī Frida savienoja ar asiņojošo sirdi no acteku ikonogrāfijas. Arī sirdi uzskatīja par cilvēka dzīvības cer-

un "savienošanas vietu, kurā veidojas spožā, spīdošā, starojošā apziņa". Ievainotā sirds, no kuras pil asins lāses un kura tik bieži redzama acteku mākslā, visspilgtāk pulsē Kālo gleznā *Divas Fridas*. Tur, sadevušās rokās, divas Fridas sēž trauksmainu, negaisa mākoņu fonā, un abas savieno no viņu sarkanajām sirdīm izstiepusies artērija. Vienai no Frīdām rokā ir šķērītes, un viņa – klik! – nogriezusi vēnai galu. Tek sarkanās asins lāses.

Vīva Stalin!

Lai arī neskaitāmie pašportreti liecina, ka Frīdai bija svarīga pašas personība, tomēr nevajadzētu mēģināt ierobežot viņas mākslu tikai ar personīgo kontekstu, jo Frīda runāja arī par globālām tēmām. Viņa bija izglītotā, erudīta sieviete, kas iedziļinājusies savas zemes pagātnē. Ne velti Meksikā viņu sumi-

vi un veselību, bet arī par visas nācijas cīņu. Un, pateicoties šai nacionālajai mīlestībai, viņa kļuva par meksikāņu kulta figūru.

Uz neilgu laiku Frīda Kālo kļuva par Trockā mīlāko, ar kuru saistījās tāpēc, ka bija kaisla Staļina pielūdzēja. Tik kaisla, ka turpināja būt vadonim uzticīga arī pēc tam, kad izrādījās, ka pēc viņa pavēles noslepkavoti miljoniem cilvēku, Trocki ieskaitot. Vienai no Frīdas pēdējām gleznām dots nosaukums *Staļins un es*, un viņas dienasgrāmata izraibināta ar emocionāliem ierakstiem *Vīva Stalin!* Frīdai, tāpat kā daudziem meksikāņu nacionalistiem, Staļins reprezentēja anti-kapitalismu un antiamerikānismu.

Apsēstība un atkarība

Visu mūžu Frīda cieta no garastāvokļa svārstībām – ekstāzi nomainīja depresi-

ti smieklīgākā lieta, un, kaut gan esmu droša, ka daudzi dzīvnieki cieš, viņi nekad savas sāpes neekspone atvērtos teātros", viņa pati nespēja atteikties no teatralitātes un savas sāpes reizēm tīši paspilgtināja. Kālo biogrāfe Haidena Errera, pēc kuras grāmatas tika uzņemta slavenā Holīvudas filma *Frida* ar Selmu Haijeku titullomā (ai, kā Madonna fiziskās problēmas arī būtu tik drūmas, kādas viņa tās iztaisīja, viņa nekad nebūtu spējīga tās pārraidīt mākslā." Kālo ārsts vēlāk apgalvoja, ka viņa izmantojusi savas daudzās operācijas – tādu Frīdas mūža bijis 35 – lai pievērstu Djego uzmanību. Reizēm viņa ķērās pie pašnāvībām. Djego esot mēģinājis Frīdu atradināt no atkarību izraisošajiem pretšāpju medikamentiem dimedrola un morfija, piedāvājot degvīnu un brendiju. Taču pati smagākā Frīdas atkarība bija pats Djego.

"Es esmu tikpat dīvaina kā tu"

Dzīves beigās Frīda bija pasākusi saukt nāvi par *la pelona* – kaulaino. Nedrīkst aizmirst, ka Frīda pārstāv kultūru, kura neizvairās no domām par nāvi. Novembri, kad visa Latīņamerika pārgērbjas par skeletiem un nāvēm, lai svinētu *Dia de los Muertos*, valsti ir oficiālas brīvdienas un slēgtas visas bankas.

Kad Frīda saņēma uzaicinājumu rīkot savu pirmo personālizstādi Meksikā, viņa bija tik slīma un vārga, ka likās – atklāšanā viņu būs neiespējami sastapt. Bet Frīda uz atklāšanu ieradās. Atbrauca ar ambulances mašīnu un ar viesiem sarunājās, guļot ar baldahīnu pārklātā gultā. Drīz vien viņas labajā kājā iemetās gangrēna, un to amputēja. "Kāja, kam man tevi vajag, ja man ir spārni, ar ko lidot," viņa ierakstīja savā dienasgrāmatā. Tobrīd Frīda bija četrdesmit sešus gadus veca.

Pēc nepilna gada – 1954. gada 13. jūlijā – viņa aizgāja no šīs pasaules. "Es ceru, ka aiziešana būs jautra. Un es ceru nekad neatgriezties," vēsta pēdējais ieraksts dienasgrāmatā. Kaut gan saskaņā ar oficiālo versiju nāvi izraisījusi plaušu artērijas embolija, baumoja, ka īstais iemesls bijusi tīša pārdozēšana. Loks noslēdzās, un mājā, kurā Frīda ieradās šajā pasaulē, guļamistabā līdzās gultai ar baldahīnu keramikas traukā atrodas viņas pelni.

Lai arī Frīda kultivēja savu citādību, viņa tomēr jutās vientuļa. Cerot, ka kaut kur pasaulē ir otra Frīda, kas kādreiz lasis viņas dienasgrāmatu, viņa tajā ierakstīja: "Agrāk es biju pārliecināta, ka esmu pasaulē divainākā persona. Taču tad izdomāju – ja pasaulē ir tik daudz cilvēku, tad jābūt kādam tādā kā es, kas jūtas savāds un nepareizs tieši tāpat kā es. Es viņu iztēlojos un iztēlojos, ka viņa tāpat domā par mani. Tāpēc, ja tu šeit esi un šo lasi, tad zini – jā, tā ir patiesība, es te esmu un esmu tikpat dīvaina kā tu." ●

Divas Fridas.

na kā nacionālo tradīciju simbolu. Kā jau lielām māksliniecēm raksturīgi, arī Frīda atskaitīja dažus gadus no sava patiesā vecuma, par savu dzimšanas gadu uzdodot 1910. Taču ne tāpēc, lai izliktos jaunāka, bet gan tāpēc, ka vēlējās būt dzimusi gadā, kad sākās meksikāņu revolūcija. Skeleti, asiņojošās sirdis un simboli, kas vēsta par gaismas rašanos no tumsas, dzīves izcelšanos no nāves, nerunā tikai par viņas personīgo cīņu par dzi-

"Es ceru, ka aiziešana būs jautra. Un es ceru nekad neatgriezties," vēsta pēdējais ieraksts dienasgrāmatā.

ja. Viņa, iespējams, bija pirmā sieviete Meksikā, kas apmeklēja psihoterapeitu. Kaut gan Frīda teikusi: "Nekas nav svarīgāks par smiekliem. Smieklī un viegluma sajūta ir tie, kas dod cilvēkam spēku. Traģēdija ir pa-

Jaunlaiku svētā

Svētās mocekles nepieder tikai tāliem laikiem. Itāļu meitene **Marija Goreti** ir viena no iecienītākajām jaunlaiku svētajām, kuras dzīvesstāsts ir tikpat vienkāršs, cik aizkustinošs. Viņas liktenis bija līdzīgs daudzām jo daudzām trūcīgām meitenēm tā laika Itālijā, taču Marijas drosmē sargāt savu nevainību un neļauties pāridarītājam iedvesmoja daudzas.

▼ *Auguste Ezeriņa*

Svētā Marija Goreti piedzima trūcīgā zemnieku ģimenē mazā Itālijas ciematīnā Korinaldi. Vienīgā Goreti ģimenes bagātība bija bērni, stingrā ticība un labsirdība. Katru vakaru saime kopīgi lūdza un skaitīja rožukroni.

Marija bija milīga, ar labu raksturu, paklausīga, viņa palīdzēja mātei audzināt jaunākos brāļus un māsas. Laikabiedri atceras, ka Marija jau agrā bērnībā bijusi ļoti saprātīga un nopietna. Viņas spriedumos ieklausījušies pat pieaugušie. Sevišķi viņas raksturu ietekmējusi pirmās svētās komūnijas saņemšana. Marija nopietni uz klausījusi priestera norādījumus – sargāt savu nevainību un ik dienas skaitīt trīs lūgšanas "Esi sveicināta, Marija!" ar šādu nodomu. Marijas šķīstā sirds ar šausmām un instinktīvi novērsās no visa netīrā un netikumīgā, kas tajā laikā bija izplatīts visapkārt: dzeršanas, izlaidības, slinkuma. Viņa kaisli vēlējās būt tīra un nevainojama – vai nu savā ģimenē, audzinot bērnus, vai arī pilnībā veltīt sevi Dievam klosterī.

Ģimenes locekļu skaitam pieaugot, vecāki visus bērnus vairs nespēja pienācīgi uzturēt, tāpēc devās prom no dzimtā ciema un pārceļās tuvāk galvaspilsētai Romai. Te viņi kalpoja kāda grāfa īpašumā, tomēr nevarēja atļauties neko vairāk kā vien mazu, trūcīgu namiņu purvājā. Jau pēc dažiem mēnešiem ģimeni piemeklēja jaunas nedienas – Marijas tēvs saslima ar malāriju, tīfu un plaušu karsoni, kam sekoja smadzeņu plēves iekai-

sums. Smagās slimības ģimenes apgādnieku desmit dienu laikā noveda kapā.

Verdzība un vārmāka

Pēc tēva nāves ģimenes apgādība palika uz mātes pleciem. Viņai bija grūti jāstrādā, lai pildītu kontraktu ar Džovanni Serenelli, kas bija despots un dzērājs, savu kalpu cietsirdīgs izmantotājs. Marija saprata mā-

Marija centās Aleksandru pārliecināt, ka tas, ko viņš grib, ir liels grēks, ka tādā veidā viņš pazudinās sevi un ies uz elli.

tes grūtības un sāpes, viņa raudāja un lūdza, un atrada sevi spēku mierināt māti: "Esi droša, māmiņ, nebaudies, mēs tiksim uz priekšu! Mēs cinīsimies, Dieva gādība mums palīdzēs!" Viņa gāja mātei palīgā, un tur skaisto meiteni pirmoreiz ieraudzīja Aleksandrs Serenelli, saimnieka dēls.

Aleksandrs Serenelli jau sen bija iekārojis šo skaisto un tikumīgo kalponi, vairākas reizes mēģinājis viņu pavedināt uz sarunu, bet tas nebija izdevies. Marija baidījās atklāti nostāties pret saimniekdēlu, lai no tā atkal neciestu māte, viņa bija nomākta un bēdīga, taču mātei neko nestāstīja, lai viņu neskum-

dinātu. Marija centās izvēlēties darbus, kuru laikā viņai nevajadzētu palikt vienai pašai mājās ar Aleksandru. Tomēr reiz, kad citi strādnieki strādāja tirumā, Marija viena pati gatavoja vakariņas un pieskatīja mazo māsu Terēzi. Pēkšņi atvērās virtuves durvis, un viņas priekšā nostājās Aleksandrs, pavēlēdams, lai Marija viņam seko. Sākās cīņa uz dzīvību un nāvi. Marija centās Aleksandru pārliecināt, ka tas, ko viņš grib, ir liels grēks, ka tādā veidā viņš pazudinās sevi un ies uz elli.

Nāve no slepkavas naža un piedošana

Nespēdams iegūt Marijas piekrišanu ar labu, Aleksandrs dusmās sāka viņu nežēlīgi durstīt ar garu dunci. Pēdējais dūriens trāpīja sirdī, Marija pakrita savās asinīs. Dzirdot mazākās meitenes raudas, atsteidzās māte. Mariju aizveda uz slimnīcu, tur viņu vēl operēja, taču 14 gūtie ievainojumi nebija savienojami ar dzīvību. Tika atsaukts priesteris, meitene izsūdzēja grēkus un pieņēma svēto komūniju. Pirms hostijas pieņemšanas priesteris viņai jautāja: Marija, vai tu no visas sirds pie-

dod savam slepkavam? Marija atbildēja: "Jā, es piedodu viņam no mīlestības uz Jēzu! Un gribu, lai viņš būtu kopā ar mani paradīzē." Ar šiem vārdiem meitene nomira.

Uzzinot par Marijas likteni un viņas pēdējos vārdus, Aleksandrs Serenelli bija satriekts. Viņš atklāja, ka ir patiesi iemilējies šajā meitenē, taču nav pratis iegūt viņas mīlestību. Tiesā viņš teica šādus vārdus: "Es Mariju pazinu kā vienmēr dievbijīgu, labu, nopietnu, saviem vecākiem paklausīgu meiteni, nevis vieglprātīgu un mainīgu kā citas. Viņa bēga no bīstamas izdevības iegūt labklājību caur grēku un labāk gāja nāvē." Drīz

Marijas Goreti piemiņas diena tiek svinēta 6. jūlijā. Viņas aizgādību lūdz līgavas, sievietes, kuras vēlas savā mīlestībā būt patiesi laimīgas.

vien pēc Marijas nāves nomira arī Aleksandrs, vispirms nožēlojis grēkus. Piepildījās Marijas vēlēšanās būt kopā ar viņu debesīs.

Marija Maniša – pakistāniešu Marija Goreti

Marijas Goreti piemērs iedvesmojis daudzas ticīgas meitenes, kuras nav gribējušas ar varu savienoties ar kādu vīrieti. Pakistāniešu Marija Goreti – tā kristīgajā sabiedrībā daži jau paguvuši nodēvēt 2011. gadā novembra beigās Faisalabadā nogalināto Mariju Manišu – astoņpadsmit gadu vecu katoļticīgo meiteni, kas krita par upuri musulmaņu vīrieša vardarbībai, kurš to bija nolaupijis un piespiedu kārtā gribēja apprecēt. Meitene pretojusies, viņa nav gribējusi konvertēties islāmā un kļūt par sievu konkrētajam vīrietim. Vietējā baznīca Mariju sākusī uzskatīt par ticības mocekli. Par Marijas Manišas traģēdiju Vatikāna radio stāstīja Itālijā dzīvojošo Pakistānas kristiešu apvienības prezidents Mobēns Šahids: "Marijas Manišas piemērs man tūlīt atsauc atmiņā Mariju Goreti – abām meitenēm bi-

SVĒTĀ MARIJA GORETI

- ✦ Jaunava un mocekle.
- ✦ Dzimusi Itālijā 1890. gada 16. oktobrī.
- ✦ Mirusi 1902. gada 6. jūlijā.
- ✦ Izsludināta par svētu 1950. gada 25. jūnijā.
- ✦ Piemiņas diena – 6. jūlijs.
- ✦ Jaunavu un līgavu aizbildne.

ja vienāds vārds, un abas bija saistītas ar katoļlisko ticību. Marija Maniša man liek domāt arī par visām tām meitenēm, kuras diemžēl joprojām piedzīvo to pašu pieredzi. Gadā ir vairāk nekā 700 gadījumu, kuros mūsu meitenes pieredz nolaupišanu, seksuālo vardarbību un piespiedu konvertēšanu islāmā. Pakistānas Bīskapu konferences prezidents bīskaps Jozefs Kouts domā, ka tā nav pirmā reize un nav arī zināms, kā rast risinājumu." Marijas Goreti piemiņas diena tiek svinēta 6. jūlijā, viņas aizgādību lūdz līgavas, sievietes, kuras vēlas savā mīlestībā būt patiesi laimīgas. ●

PĒDĒJAIS LĒCIENS

Kliftona tilts Anglijā, Jandzi upes tilts Ķīnā, Nusles tilts Čehijā – tie ir tikai daži no tiltiem pasaulē, kas piesaista potenciālos pašnāvniekus. Tomēr vispazīstamākais pašnāvnieku lēcēju galamērķis ir Zelta vārtu tilts Sanfrancisko. Vismaz reizi divās nedēļās uz turieni kāds iet ar domu izbeigt savas ciešanas. Kāpēc cilvēki izvēlas šo un citus tiltus savam pēdējam lidojumam? Varbūt nelaimes ierakstītas zvaigznēs?

▼ *Ilze Pole*

Nosalušanas un nervozas rokas atraujas no tilta vantim, un lidojums var sākties. Tajās dažās sekundēs pēkšņi pārsteidz negaidīta doma: "Es tomēr gribu dzīvot!" bet ir jau par vēlu. Trieciens pret ūdeni ir pārāk spēcīgs.

Tie, kas izvēlas darīt sev galu, nolēcot no liela augstuma, visbiežāk vairs nealkst pēc palīdzības. Tiklīdz cilvēks izdomā lēkt, iespēja izdzīvot ir minimāla. Tomēr daudziem nomāktiem un uz pašnāvību tendētiem cilvēkiem dzīves izbeigšana šādā veidā šķiet viegla un skaista. Patiesībā tā ir baisa nāve. Nolekšanu no Zelta vārtu tilta Sanfrancisko un atsišanas pret stindzinošo ūdeni varētu salīdzināt ar situāciju, kad cilvēku notriec auto. Atkarībā no kritiena leņķa ir divi veidi, kā cilvēks nomirst – spēcīgā trieciena ietekmē viņam sākas iekšējā asiņošana, vai arī viņš noslikst, ievainojumu dēļ nespējams noturēties uz ūdens. Daudzi salauž kaulus un zaudē samaru. Lielu daļu pašnāvnieku, kas nolēkuši no liktenīgā tilta, nemaz neatrod. Viņi tiek ieskaloti jūrā, kur kļūst par maltīti zivīm.

Par spīti visam, šķiet, ka daudzi ir kā apburti ar tilta vareņību. Varbūt dažiem tā ir iespēja vismaz vienu reizi mūžā lidot. Tomēr dažādas publikācijas ārvalstu plašsaziņas li-

dzēkļos parāda, ka, pēc psihologu domām, šis pašnāvnieku vietas ir gloriificētas. Cilvēks izdzird, ka citiem bēdu brāļiem ir izdevies atņemt sev dzīvību, nolēcot no slavenā tilta, un nodomā: "Es arī tā varētu." Pārsvārā pašnāvnieki izvēlas tās metodes, kas viņiem ir pieejamas – ja mājās ir ierocis, ir liela varbūtība, ka viņš to izmantos. Tāpat arī ar augstiem objektiem. Ja pilsētā, kurā viņš dzīvo, ir tilts, pašnāvnieks var izvēlēties izbeigt dzīvi, nolēcot no tā.

Vārti uz debesīm

Zelta vārtu tilts ir viens no skaistākajiem un visbiežāk fotografētajiem tiltiem pasaulē. Tas stiepjas pāri Zelta vārtu šaurumam starp Kluso okeānu un Sanfrancisko līci, savienojot Sanfrancisko un Merinas apgabalu. Tiltā celtniecība tika uzsāka 1933. gada 5. janvārī, un jau pēc četriem gadiem, 1937. gada 28. maijā, to atvēra satiksmei. Būvējot šo liktenīgo un simbolisko milzeni, gāja bojā 11 strādnieki. Tomēr šis skaits būtu vēl lielāks, ja netiktu uzstādīts drošības tīkls, kas izglāba 19 celtnieku dzīvības. *Pusceļā uz eļļi klubs* – tā nosauca laimīgi izdzīvojušos.

Tiltu aprīņoja kā augstdzimšu būtni. Galvenais inženieris Džozefs B. Štrauss celtniecības noņemamā, novēršoties no tehniskā

Kādam 22 gadus vecai sievietei 1885. gadā paveicās, jo viņas kuplie svārki darbojās kā izpletņi. Pēc šā atgadījuma viņa nodzīvoja līdz 80 gadu vecumam.

NEPARASTĀKIE GADĪJUMI

✦ Jauna sieviete Sāra Rūtledža Birnbauma izdzīvoja pēc nolēšanas no Zelta vārtu tilta, tomēr jau pēc mirkļa viņa atgriezās, lai lēktu otrreiz. Šoreiz lēciens bija letāls.

✦ 1998. gada aprīlī divas nepazīstamas sievietes vienā un tajā pašā laikā devās uz Zelta vārtu tiltu izdarīt pašnāvību. Abas sāka runāt un saprata, ka viņu nodomi ir vienādi. Sievietes ilgi sēdēja uz tilta margām un plāpāja, līdz viena izdomāja lēkt, un pēc mirkļa otra viņai sekoja.

✦ 2011. gada 10. martā septiņpadsmitgadīgs jauniešs izdzīvoja, pateicoties kādam sērferim,

kurš pamanīja jauno cilvēku krītam. Puišis vēlāk slimnīcā taisnojās, ka lēcis priekā pēc, nevis lai darītu sev galu.

TRAGISKĀKAIS GADĪJUMS ZELTA VĀRTU TILTA VĒSTURĒ

✦ 1993. gadā kāds vīrietis mājās nogalināja sievu, paņēma savu meitu un aizveda līdz Zelta vārtu tiltam, kur meitenīti pārmeta pāri tilta malai. Pēc tam viņš nolēca pats. Meitene vēl bija dzīva, kad viņu nogādāja slimnīcā. Medicīnas darbinieki pusotru stundu centās glābt mazās meitenītes dzīvību, diemžēl nesekmīgi.

darba, jāvās pat radošām izpausmēm un veltīja Zelta vārtu tiltam dzejoli. Tas joprojām izlasāms uz plāksnes, kas piestiprināta pie tilta.

Astroloģe Aija Austruma uzskata, ka tilta celšanas beigu un arī atklāšanas datums nav bijuši sevišķi labvēlīgi. "1937. gada 18. aprīlis, kad beidzās tilta būvniecība, bija tiešām nejauka diena. Kopējā fonā dominē nevēlēšanās kaut ko izmainīt sevi, bremsēta attīstība, vēlme atbrīvoties no problēmām neharmoniskā veidā, nevis risināt tās. Ir arī tieksme uz skandaložu popularitāti. Tāpat arī atklāšanas diena 28. maijs, kurai klāt vēl nāk grūtības kontrolēt emocijas, tendence pašam sev sabojāt dzīvi un vientulības izjūta. Jāteic, ir gana daudz motīvu no turienes nolēkt, jo līdzīgs pievelk līdzīgo."

Līdz pat 1964. gadam Sanfrancisko varēja lepoties ar pasaulē lielāko tiltu. Tagad tas ir noslidējis uz astoto vietu. Tomēr bēdīgo slavu tas ieguvis ar milzīgo pašnāvnieku skaitu, kas ļauj šim tiltam ierindoties starp trim populārākajiem pašnāvnieku galamērķiem pasaulē. Tikai dažus mēnešus pēc tilta atvēršanas, 1937. gada 8. augustā, no tā nolēca pirmais nomāktais cilvēks, kas neredzēja citu iespēju. Līdz 1978. gada 1. aprīlim oficiālais pašnāvnieku skaits jau sasniedza 625. Tagad tas ir vairāk nekā dubultoies – 1500 zināmu pašnāvību no tilta atklāšanas līdz šim brīdim. Ik gadu aptuveni 30 cilvēki dodas nolēkt no Zelta vārtu tilta ar cerību nonākt debesis, tomēr šis skaits mainās. Traģiskākais ir tas, ka 98% lēcīnu beidzas letāli. Bet lielākā daļa jau to arī vēlējusies, vai ne? Un mēs nekad neuzzināsim, kāda ir pedēja doma, kas pārņēma cilvēka prātu, izdarot liktenīgo izvēli spert soli tukšumā.

Lai cinitos ar pašnāvībām, pie tilta ir uzstādīts telefons un palīdzības tālruna numurs. Notiek arī videonovērošana. Tomēr pats svarīgākais ir cilvēciskais faktors – regulāri tiltu uzmana policists, kas cenšas atrunāt

AUGSTU VIETU FENOMENS

JEB "ĻAUJ MAN LĒKT, ES DZĪVOŠU!"

Vai, atrodoties lielā augstumā, jūs kādreiz ir pārņēmusi pēkšņa vēlme lēkt lejā? Nav jābūt nomāktam vai pārņemtam ar pašnāvnieciskām domām, lai piedzīvotu šādu divainu stāvokli. Augstas vietas fenomens ir ļoti maz pētīts, tāpēc, kā uzskata klīniskais psihologs Edmunds Vanags, skaidrojumi par to būs tikai teorētiski un stipri spekulatīvi. Atsaucoties uz psiholoģijas doktorantūrā studējošās Dženīferas Heimsas pētījumu, cilvēki, sajūtot vēlmi lēkt lejā no liela augstuma, nepareizi interpretē instinktīvās drošības signālu. "Vēlmi lēkt cilvēki jauc ar vēlmi izdzīvot, un šis "kārdinājums" izteiktāks ir cilvēkiem ar zemāku impulsa kontroles sliekšni," skaidro Edmunds Vanags.

potenciālos pašnāvniekus no traģiskā soļa. Šādā veidā ir izdevies izglābt vairākus desmitus. Ar dažiem nācies runāt pat stundām.

Viltus solījums

Plašāka sabiedrības uzmanība saistībā ar milzīgo pašnāvnieku skaitu Zelta vārtu tiltam tika pievērsta 2003. gadā pēc žurnāla *The New Yorker* publicētā raksta *Lēcēji*. Trīs gadus vēlāk iznāca Ērika Stila producētā filma *Tilts (The Bridge)*. Tajā ir sarunas gan ar pašnāvnieku tuviniekiem un draugiem, gan arī ar puisi, kurš izdzīvoja. Dokumentālā filma *Tilts* parāda ne tikai pašnāvnieku grūtās izvēles, bet arī tuvinieku sāpes un dusmas.

Viņi nekad vairs nespēs pārbraukt pār tiltu un nodomāt, cik gan tas ir skaists.

Lēcēju vidū ir gan vīrieši gados, gan sievietes, gan jaunieši. Vīrietis pastaigājas pa tilta gājēju ceļiņu un pēc mirkļa pazūd ūdens dzelmē. Tās ir tikai dažas sekundes, bet viņam tā noteikti šķita kā mūžība. Lēciena ātrums ir 120 kilometri stundā, un no 75 metru augstuma cilvēks nokrit apmēram četrās sekundēs. Filmā no dzīves aizgājušā rokera draudzene stāsta: "Es domāju, ka tiltam piemīt maldinošs, romantisks solījums. Tāpat kā alkoholiķi runā par "pudeles romantiku". Pirmais malks ir ļoti, ļoti labs, bet viss pārējais ir elle. Varbūt, ejot pāri tiltam, viņam bija kāds romantisks mirklis, bet viss pārējais, iekritot ūdenī, bija elle."

Citi draugi un tuvinieki ir saprotošāki par savu mīlo cilvēku izvēli. Kāds tēvs par dēla liktenīgo lēcīnu: "Dēls bija tik ļoti apburts ar tiltu. Tas viņu pievilka gluži kā magnēts. Mēdz teikt, ka cilvēka ķermenis ir templis. Man šķiet, ka dēls savā ķermenī jutās kā cietumā. Beidzot viņš ir brīvs." Patiesi, tiltam laikam piemīt neizskaidrojama burvība, kas vilina nelaimīgos cilvēkus braukt tieši uz turieni. Bieži netālu no tilta atrastas pamestas noīrētas mašīnas, kas liek domāt, ka tās atstājis kārtējais lēcējs. Zelta vārtu tilts ir arī galamērķis tiem, kuri vēlas imitēt savas pašnāvības, zinot, ka daudzu nolēkušo cilvēku ķermeņi tāpat netiek atrasti.

Apskatot vairāku tiltu celšanas un pabeigšanas laikus, Aija Austruma secina, ka vissliktākais ir tieši Zelta vārtu tilts. "Šis sliktums, manuprāt, var nostrādāt tikai kontekstā ar paša pašnāvnieka karti – ja tilta karte skar kaut kādus dzīvībai svarīgus punktus vai citus faktorus, tilts var būt kā slepkava. Bet citādi... domāju, lēcēji izvēlas tuvāko pieejamo tiltu vai arī mērķaķoņas pakal iepriekšējiem lēcējiem. Pēc manām domām, tiltu vainot nevajadzētu," uzskata Aija Austruma.

Izdzīvotājs

Kevin Hains izdzīvoja pēc nolēkšanas no Zelta vārtu tilta 2000. gadā.

Tajā dienā es piecēlos, nobučoju tēvu pēdējo reizi un devos uz skolu. Aizgāju tikai uz angļu valodas nodarbību. Pārējās stundas izvēlējos neapmeklēt.

Kāda jēga? Pēc tam ar autobusu aizbraucu līdz tiltam. Aizgāju līdz vietai, kur lecot nevarētu atsisties pret tilta malu, bet uzreiz iekritu ūdenī. Stāvēju 40 minūtes un raudāju. Pie manis pienāca kāda tūriste un prasīja, lai viņu nofotografē. Nodomāju – vai viņa tiešām neredz, ko es taisos darīt? Pārkāpu pāri malai. Parasti cilvēki uzkāpj uz malas un gaida, ka kāds viņus atrunās. Es negaidīju. Gribēju nomirt. Atlaidu rokas un kritu. Bet tieši mirkli, kad atlaidu rokas, sapratu, ka tomēr vēlos

dzīvot. Es jau kritu ūdenī ar galvu pa priekšu. Ja es kaut kādā veidā spētu pagriezties tā, lai kristu ar kājām pa priekšu, varbūt varētu izdzīvot. Man izdevās. Es iekritu apmēram 12–15 metru dziļumā. Sapratu, ka vēl joprojām esmu dzīvs. Peldēju, cik spēju, lai tiktu pie gaisa. Es kļiedzu pēc palīdzības, bet nespēju. Likās, ka balss ir pazudusi. Pēkšņi sajutu kaut ko pieskaramies kājai. Lieliski, es nenomiršu, nolēcot no tilta, bet mani nokodīs haizivs. Vēlāk es uzzināju, ka tā nebija haizivs, bet gan ronīs, kas turēja mani uz ūdens. Pamostoties slimnīcā, jutos laimīgs. Tagad man neviens neiegaldos, ka Dieva nav.

Titu bēdīgi slaveno tiltu statistika

1 KLIFTONA TILTS BRISTOLĒ, ANGLIJĀ.

Apmēram 1000 cilvēki zaudējuši dzīvību, nolēcot no šā tilta. Pirms barjeru uzstādīšanas 1998. gadā bija vidēji četras pašnāvības gadā. Kādai 22 gadus vecai sievietei 1885. gadā paveicās, jo viņas kuplie svārki darbojās kā izpletņi. Pēc šā atgadījuma viņa nodzīvoja līdz 80 gadu vecumam

2 NUSĻES TILTS FRĀGĀ, ĢEHIJĀ.

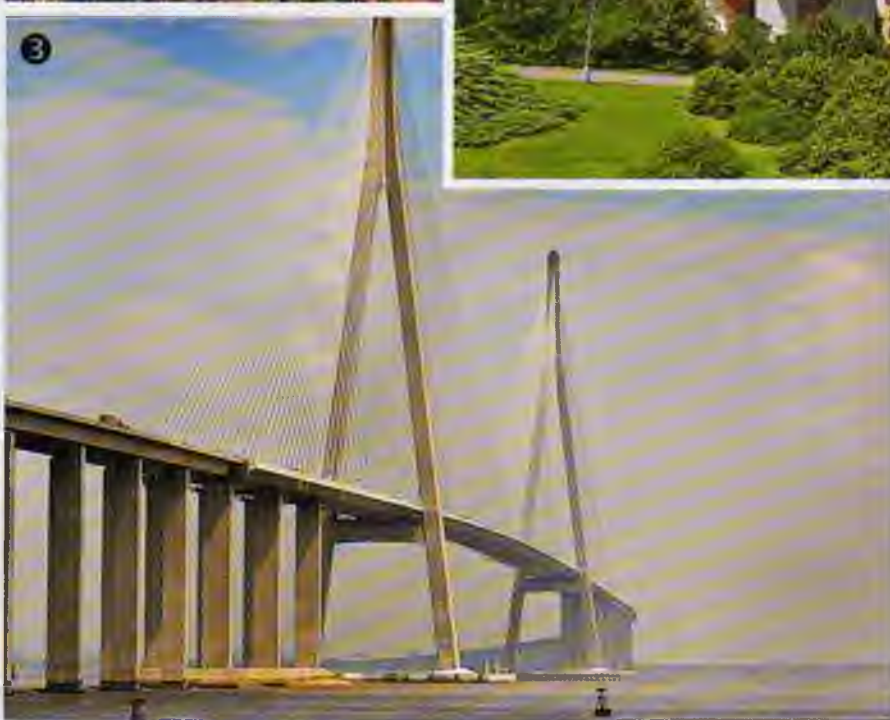
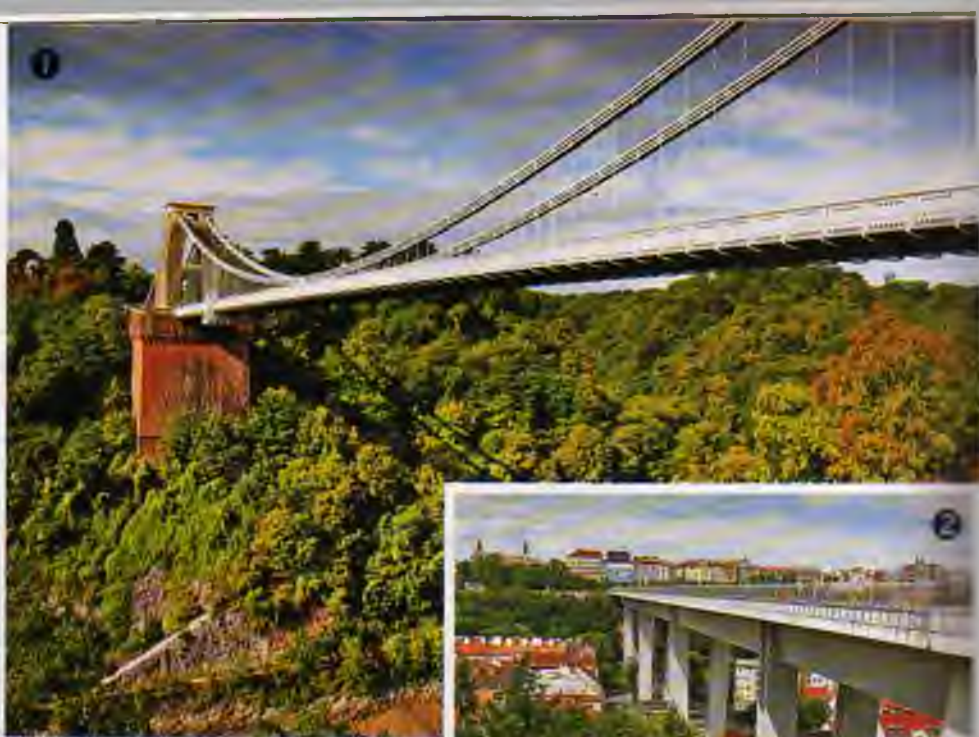
Neoficiāli zināms par 300 nāves gadījumiem. Lai samazinātu pašnāvnieku skaitu, uzstādītas barjeras, ko testēja profesionāli klinšu kāpēji.

3 JANDZI LIĒS TILTS NANDZIŅĀ, ĶĪNĀ.

Ap 1000 pašnāvībām. Astroloģe Aija Austruma par tilta celtniecības uzsākšanas datumu – 1968. gada 18. janvāri: “Līdzīgi kā Zelta vārtu tiltam, neprasmē sadzīvot ar emocijām, kā arī nedaudz izmainīta realitātes uztvere. Bet nekā briesmīgi traģiska.” Iespējams, kārtējais gloriificētais tilts.

4 KORONADO TILTS SANDJEGO, ASV.

Aptuveni 200 nāves gadījumu. Atzīts par trešo nāvējošāko tiltu ASV. Viena pašnāvība vēlāk tika atzīta par slepkavību. Džeimss Alberts Hačings savai sievai lika nolēkt no tilta, piedraudot ar ieroci. Vīrietis tika apsūdzēts slepkavībā bez iepriekšēja nodoma. ●

Īrnieki no paralēlās pasaules

Cilvēki spokiem netic, kamēr paši tos nav ieraudzījuši. Daigai dzīvē bijusi ne tikai iespēja noticēt, bet arī pierast pie baisajiem ciemiņiem. Piecpadsmit gadu viņa sadzīvoja ar tiem kādā daudzdzīvokļu mājā Liepājā.

Bija astoņdesmito gadu sākums. Toreiz man bija trīsdesmit viens gads. Mana dzīve bija pavisam mierīga: dzīvoju pie mammas, strādāju veikalā un audzināju savu deviņgadīgo dēlu Ansi. Es ticu liktenim! Un Ansis manā dzīvē ienāca grūtā brīdī. Tikko bija nomiris mans vīrs. Līdz ar Anša nākšanu pasaulē es izmainijos – kļuva nopietnāka, pārstāju sērot un daudz ko sapratu. Arī to, ka gribu dzīvot pati savu dzīvi.

Pirmā satikšanās

Liepājā uzcēla četrstāvu māju. Un man tajā piešķīra dzīvokli. Pēdējā stāvā. Bija vasara, un es jaunajā dzīvoklī ievacos, cik ātri vien varēju. Beidzot pašai sava mājvieta!

Gada laikā mēs ar Ansi bijām ļoti iekārtojusies. Mūsu kāpņu telpā bija jauki kaimiņi. Es tuvāk sapazinājos ar blakus dzīvojošo krievu sievieti Veru. Mēs šad un tad satikāmies, lai parunātu par dzīvi. Viņa bija viena pati. Man bija Ansis.

Kādu dienu satikāmies kāpņu telpā, un viņa man izmisusi stāstīja: "Vakar es gāju gulēt, un kāds man rāva nost segu!" Sākumā nesapratu: "Kas tad tev rāva to segu nost?" Bet kaimiņiene tikai runāja savu: "Es ar abām rokām turēju, bet man to rāva nost?" Neko nesapratu. Vera bija emocionāla, bet, ka viņa varētu pārspīlēt un mēģināt man iestāstīt, ka jaunuzcēltā mājā spokojas... nu, nē!

Vēlais ciemiņš

Pagāja pāris mēnešu. Jau biju aizmirsusi sarunu ar Veru. Kādā rudens rītā, gatavojoties doties uz darbu un laist Ansi uz skolu, pavaicāju: "Dēliņ, tu nakti gāji uz tualeti?" – "Nē, mamm," viņš man atbildēja. "Es domāju, ka tu staigāji." Abi nobrīnījāmies, bet īpašu uzmanību nakti dzirdētajiem soļiem nepievērsām. Taču, turpmākajās naktīs tie atkārtojās. Gulēju guļtā un skaidri dzirdēju, ka koridorā atskan soļi. Kāds atkal staigāja. Istabās bija paklāji, tāpēc tur soļus nevarēja dzirdēt. Toties no domas, ka spoks klusiņām var ienākt istabā, pārņēma vēl baisākas izjūtas.

Pirmo sastapšanos ar spoku es ļoti ļoti labi atceros. Ansis baidījās gulēt viens pats savā istabā, tāpēc iekārtoju viņam gulvietu līdzās savai gultai. Pati pirms iemigšanas vēl pārļāpoju avīzi. Pēkšņi pār muguru pārskrēja savādas tirpas. Gultas galvgali atradās ādas klubkrēsls. Un es dzirdēju, kā tajā kāds iesēdās.

Pagriezot, lai paskatītos. Protams, krēslā neviens nebija. Tad mēs abi ar Ansi dzirdējām, kā šis kāds piecēlās no krēsla. Manas mīļās mājas sāka mani baidīt, tomēr es negrābijos tās pamest. Izrādījās, tādas pašas noslēpumainas lietas notika arī citos dzīvokļos.

Dīvainie trokšņi

Kaimiņu dzīvokli nesen bija ievācies kāds vīrietis ar sievu un divām meitām. Viņi allaž bija klusi un vienmēr izskatījās atturīgi. Reiz kāpnes satikos ar jauno kaimiņieni Inetu, un viņa satraukti sāka stāstīt par piedzīvo-

to. Viņa esot gājusi vannā un pēkšņi dzirdējusi, ka pa vannas istabas sienu kāds daudzās. Ineta nodomājusi, ka meitas savā istabā trenējas

Vēl šodien, kad pagājuši jau tik daudzi gadi, es ļoti skaidri atceros, kā viņš izskatījās. Glīts, jauns vīrietis. Viņam bija melna bārda no vienas auss līdz otrai un īsi, tumši mati. Ar abām rokām vīrietis bija atspiedies uz manas gultas.

karatē. Viņa nākamajā rītā vēl uzprasījusi: "Meitenes, kāpēc jūs daudzjāt pa sienu?" Vīrs Jānis smeļoties atteicis, ka viņai jau rādoties, jo meitas tajā laikā gulējušas. Tomēr dažas dienas vēlāk vīrs palicis gluži vai bez valodas. Bijis pavēls. Meitas gulējušas savā istabā. Tā bija neliela, un, kad divāns izvilkt, durvis līdz galam nevarēja atvērt. Gan Ineta, gan Jānis

dzirdējuši, ka kāds mēģina atstumt durvis un rausta tās aiz roktura.

Negaidītā iepazīšanās

Pagāja gads. Mūs joprojām nepameta sajūta, ka rēgi turpina mūs vajāt. Es radināju sevi pie domas, ka jāmācās sadzīvot ar šiem nelūgtajiem kaimiņiem, bet Ansis baidījās palikt dzīvokli viens.

Cik runāju ar kaimiņiem, neviens necentās uzzināt, kāds varētu būt spokošanās iemesls. Mēs visi mēģinājām sadzīvot. Pēc principa: mazāk uzmanības pievērsīs, mazāk rādīsies. Tikai ne manā gadījumā. Tieši tad, kad es ar divainajām skapām un trokšņiem biju apradusi, mans spoks iepazīstināja ar sevi tuvāk.

Pēkšņi pār muguru pārskrēja savādas tirpas. Gultas galvgalī atradās ādas klubkrēsls. Un es dzirdēju, kā tajā kāds iesēdās.

Ritēja jau ceturtais gads šajā mājā, kad es pirmo reizi aci pret aci satikos ar mūsu dzīvokļa trešo iemītnieku. Jau kādu laiku es vairs nezaucu to par ciemiņu, jo viņš dzīvokli bija gandrīz katru dienu.

Es gulēju savā gultā un nakts vidū pēkšņi pamodos no tā... ka kāds elpoja man virsū! Tieši virs galvas. Atvērusi acis, ieraudzīju viņu. Manu acu priekšā bija skaista vīrieša seja.

Vēl šodien, kad pagājuši jau tik daudzi gadi, es ļoti skaidri atceros, kā viņš izskatījās. Glīts, jauns vīrietis. Viņam bija melna bārda no vienas auss līdz otrai un isi, tumši mati. Ar abām rokām vīrietis bija atspiedies uz manas gultas.

Es lūkojos uz viņu un nespēju ne parunāt, ne pakustēties. Kādu brīdi mēs tā skatījāmies viens uz otru. Pēc tam ciemiņš pazuda. Savas izjūtas vairs neatceros, šķiet, es vienkārši aizmigu.

Kaimiņiene uzreiz iesaucās: "Tev vajadzēja prasīt: tu nāc ar labu vai ļaunu?" Bet ko gan es varēju prasīt, ja biju gluži vai paralizēta.

Neaizgājušie kaimiņi

Nākamajā dienā par savu neparasto sastapšanos pastāstīju Verai. Kaimiņiene uzreiz iesaucās: "Tev vajadzēja prasīt: tu nāc ar labu vai ļaunu?" Bet ko gan es varēju prasīt, ja biju gluži vai paralizēta.

Laiks ritēja, un mēs pieradām, ka māja nepieder mums vienīgajiem. Otrās sastapšanās man vairs nebija, un no citiem es neko tamlīdzīgu netiku dzirdējuši. Galu galā mēs nospriedām, ka māja uzcelta uz karā kritušo apbedījumu vietas.

Turpmākos desmit gadus mēs tā arī nodzīvojām. Ansis pabeidza skolu, apprecējās. Viņam piedzima meita. Mēs visi četri dzīvojām apsēstajā mājā līdz deviņdesmito gadu vidum. Tad Ansis iegādājās māju Liepājas otrā galā, un es aizgāju dzīvot pie viņa. Mājā spokojās līdz pēdējam brīdim...

Ši daudzdzīvokļu māja joprojām ir pilna ar irniekiem, tomēr nekas vairs nav dzirdēts par spokošanos. Ir tikai mūsu atmiņas par divainajām parādībām šajā mājā. ●

Ar zirgu var
pieklūt pat dziļi
meža esošajām
svētvietām.

Kulta vietas zirga mugurā

Lai atrastu saskaņu ar sevi, dabu un Visumu, nav jādodas uz Indiju. Daudz lētāk, ātrāk un aizraujošāk ir paskatīties, kas notiek tepat kaimiņos – Igaunijā.

▼ *Kristīne Alberte*

Sāremā, Hījumā, Kihnu, Roņu sala un Vormsi. Kaimiņiem igauņiem pieder 1500 salu, mums – neviens, tāpēc, saņemot ielūgumu paviesoties Muhu salā, piekritu nedomājot. Galu galā, kaut gan mani rit arī igauņu asinis, šajā valstī esmu bijusi vien divas

reizes, ja neskaita Valgas apmeklējumu, uz kuriem no Valkas gāju kopā ar vecmāmiņu igauņiem pēc desām.

Bravo igauņiem, mums no viņiem derētu pamācīties pašapziņu un lepnumu. Lai arī dabas objekti mums vienādi – tādi paši akmeņi un ozoli kā mums, tā viņiem –, lepošanās ar tiem atšķiras. Mēs, latvieši, izmeklē-

jam svētvietas un vairākkārt pārdomājam, vai tās isti atbilst, bet igauņi nekautrējas – jebkurš akmens vai koks ir pelnījis tikt godāts un slavēts. Braucot pa Juru pagastu, autobuss stājas ik pēc laika, jo atkal jau sasniegta kāda ala, upurakmens vai svētozols. Šo pagastu no sirds iesaku apceļot ar velosipēdu, jo daba tur tik skaista, ka var visam gadam ie-

Igaunija nelielk vilties un spēcīgi uzlādē. Tagad, kad manā sarakstā ir jau divas igauņu salas, gribas redzēt arī pārējās.

gūt enerģiju, piepildīt vēlēšanos un nodrošināt veiksmi.

Naudai un bagātībai

Vai arī jūs dažkārt nodomājat, ka tie igauņi jau atkal mums priekšā? Viņiem eiro, mums nav; viņiem salas, mums nav. Šķiet, pēc šā brauciena es zinu

PIETURPUNKTI

† **Raplas novada Juru pagasts** (Jarlepas krustojums, Idas alas, Juru svētie ozoli, svētakmeņi un citas kulta vietas).

† **Koguva ciems Muhu salā.** Gadsimtiem senas ēkas gluži kā brīvdabas muzejā, tikai tur dzīvo cilvēki.

† **Zirgu tūrisms Muhu salas Hellamā ciemā.**

Saimniekam pieder ap 300 zirgu, tāpēc tie, kas skaita baltos zirgus, lai vēlēšanās piepildītos, Muhu salā to ātri vien varēs izdarīt.

Energiju igaunī iegūst tāpat kā latvieši – apskaujot koku. ▶

† **Kas kopīgs šīm krustcelēm? Abās ceturtdienu pusnakti var veikt maģiskus rituālus.**

† **Senajā ceplī īpaši mistiski ir pusnakti un pusdienlaikā.**

atbildi: pie visa vainīgs *Kratt* – koka lelle. Tas ir dēmons ar velna iedotu dvēseli, kas kalpo savam izgatavotājam, zogot pārtiku, naudu un citus pasaulīgus labumus. *Kratt* ir bezierunu paklausība, bet, lai to dabūtu sev kalpošanā, bijis jānopūlas ne pa jokam – ceturtdienas pusnakti, kad spīdējis pilnmēness, ar putnubiedēklīm līdzīgo lelli jāiet uz krustcelēm, kur tad arī ticis slēgts līgums ar velnu. Tam, ka kāds varētu pats saņemt ba-

gātību, senie igaunī nav ticējuši. Esi bagāts? Tātad tev ir labs *Kratt*. Viena lieta gan *Kratt* nevar turēt bez darba. Ja nu akurāt nav ko dot, var uzticēt no smiltīm virvi sapīt (vai kādu citu tikpat neiespējamu misiju) – puika būs aizņemts, bet saimniekam miers.

Vienas šādas krustceles apmeklētājam arī mēs. Lai arī ceturtdiena, pārējo priekšnoteikumu – pusnakti, pilnmēness, *Kratt* un velna – nebija.

Kādreiz te esot bijušas svētozolu birzis, tagad palikuši tikai daži, bet to spēks tāpēc nav mazāks.

Muhu salas raksti ir koši, un katrs sev atradis savējo.

▲ Niedru jumti ir Muhu atpazīšanas zīme.

◀ Muhu ciematīņa galvenā iela. Klusums un harmonija.

Katrā kulta vietā jāizpilda noteikti rituāli. Šajā trīs reizes jāsit akmens pret akmeni, trīs reizes jāapgriežas un jāziedo gaudi austrumu virzienā.

Meditācija zem salmu jumta

Taču Juru pagasts ir tikai starteris, istās dzīres mūs gaida Muhu salā. Saulrietu vērojam Muhu salas Koguvas ciematā. Salmu jumti, klusums, vientuļas pludmales, darinājumi no kadiķa, krāšņas zeķes un džeza festivāls.

Salā ligzdo pat trīs retie un majestātiskie jūras ērgļu pāri. Tos gan neizdodas ieraudzīt, bet

klātbūtne sajūtama. Suni, kaķi, cilvēki – viņi visi šķiet ar gadsimtu pieredzi. Nekāda stresa! No tūristu pūļiem Muhu izvairījusies, pateicoties tam, ka ir tikai priekšistaba lielākajai Igaunijas salai Sāremā. No kontinenta pārceļoties uz Muhu, lielākā daļa auto turpina ceļu uz Igaunijas lielāko salu. Muhu ļauj nosēties putekļiem un pagaist auto rukoņai, lai atkal ieņemtu mierpilnu un rāmu stāju. Si ir istā vieta, kur sakārtot domas, vienalga, telti jūras malā vai mājā ar salmu jumtu. Protams, ar noteikumu, ka telefons ir izslēgts, jo zona tur laba un arī internets iet rūkdams. Muhu salai ir savs temps, atliek tikai pielāgoties.

Zirgā kā mātes klēpī

Šā brauciena deserts mūs gaida Hellamā ciemā, zirgu tū-

Saimnieks Martins gatavs ierādīt, ka pa auglības akmeni var šjūkt arī virieši un pat tādi, kas bērnus negrib, jo "radīt var, arī strādājot, rakstot un sējot". Un nobraukšana pa šo akmeni to visu sekmē.

risma sētā *Tihuse*. Saimnieks Martins ir lielākais zirgu audzētājs ne tikai Muhu, bet visā Igaunijā. Viņa ganāmpulkā ir ap 300 zirgu. Saimnieks lietišķi sadalā ratos braucējos un zirga mugurā sēdētājos, uzteicot pēdējos, jo "zirga mugura visvairāk atbilst mātes klēpim, tāpēc tā ir dziedinoša, nomierinoša un veselīga". Iesākumā gan negribas saimniekam piekrist, jo nekā nomierinoša tur nesaskatu, tad jau drīzāk tas ir kā sēdēt uz ceļiem tēvam, kad viņš skaita: "Soļiem, soļiem, rikšiem, rikšiem, aulēkšiem" un met gaisā. Taču otrās stundas sākumā (izjāde pa vairākām kulta vietām ilgst ap trim stundām) jau esmu atradusi ritmu ar savu nesēju Roso un saņiegusi komforta zonu.

Puse no vērtības ir saimnieks Martins, liels stāstnieks. Par katru vietu viņam savs stāsts un atiecīgs rituāls. Kāpat vienmēr gaudi ziedošanai, jo ap akmeni nevar šā tā, bet pa saulci. Viņš ir gatavs piedāvāt desmit dažādus jāsanas maršrūtus, tostarp senās kultūras maršrutu un ieražu iepazīšanai. Ja ir laiks, gribēšana un šķiet, ka enerģijas vēl par maz uzņemts, var iet pirti. ●

Uz drīzu tikšanos, Muhu!

APMEKLĒJIET ARĪ CITAS IGAUNIJAS SALAS!

KIHNU Sala, kur valda matriarhāts un sievietes joprojām valkā tautiskos svārkus, vienalga, ejot uz veikalu, braucot ar traktoru vai apmeklējot baznīcu. Kihnu salu mēdz dēvēt arī par draudzīgāko igauņu salu. Vai tā ir? Jābrauc un jāpārlicinās!

ROŅU SALA Lai arī sala pieder igauņiem un ir vistālākā viņu sala, tā tiek dēvēta par Rīgas līča pērlī. Vecākā ēka un dziļākā aka Igaunijā (ar dziedinošu ūdeni) arī atrodama šeit. Roņu salā ir pat gabaliņš

no Francijas – salas augstākajā punktā Haubjerre kalnā atrodas unikāla metāla bāka, ko projektējis pats Gustavs Eifels. Nepieciešamās detaļas tika izgatavotas Francijā un samontētas Roņu salā 1877. gadā. Un, protams, slavenā leģenda par lāci, kas uz ledus gabala atpeldējis uz Latviju. Viņa vietu ieņēmis šokolādes lācis, kas nekur nebēg.

VORMSI Sākotnēji zviedru apdzīvota, vēlāk slēgta PSRS teritorija,

pazīstama kā čūsku sala – tā to nodēvējuši zviedri. Mūsdienās čūskas te vairs nevarot sastapt, toties var apbrīnot ķeltu krustus, neskarto dabu un baudīt klusumu.

HĪJUMĀ Otra lielākā Igaunijas sala, kas ir arī viena no vecākajām pasaules salām, izveidojusies pēc meteorītu eksplozijas. Ceļojuma mērķis varētu būt nofotografēties pie salas visām bākām, un to šeit nav mazums. Ja brauksiet vasarā, noteikti trāpīsiet uz kādu mūzikas festivālu.

Liels vai mazs akmeņš, par katru Martinam ir ko pastāstīt.

NODERĪGI!

- ✦ www.visitestonia.com – vispārīgs špikeris ceļošanai pa Igauniju.
- ✦ www.ancientsites.eu – viss par senajām kulta vietām ne tikai Igaunijā, bet visā Baltijā.
- ✦ www.tihuse.ee – zirgu tūrisms, pirts rituāli un ekskursijas pa kulta vietām.
- ✦ www.vanatoa.ee – laba vieta nakšņošanai, meditācijai un igauņu ēdienu baudīšanai.
- ✦ www.puidukoda.ee – praktiski un nepraktiski koka darinājumi.
- ✦ www.muhukasitoo.ee – tradicionālie raksti brunčos, zeķēs un kurpēs.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestība no pirmā skatiena. Necerēts situācijas pavērsiens... Nauda būs nepieciešama sabiedriskajai dzīvei. Šo to var atlikt nebaltām dienām. Izmantojiet iespēju izpausties radoši. Krājiet punktus panākumiem nākotnē. Gūsiet prieku no miļo cilvēku kopabūšanas mājās. Mazāk tērēsiet sadzīves vajadzībām. Radušās problēmas ātri tiks atrisinātas. Reizēm jāprot piekāpties.

LABĀS DIENAS

11.VII	Atvases centīsies sagādāt prieku.
19.VII	Papardes zied arī jūlijā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Izjutīsiet mīlotā gādību. Būsiet kā no jauna iemīļušies. Ar naudu rīkosieties patstāvīgi. Lielākie izdevumi būs saistīti ar dārza iekārtošanu. Veiksiet individuālus pasūtījumus. Garlaikos vienveidīgs darbs. Daudz spēka pieliksiet, vairojot komfortu dzīvokli. Atradīsiet oriģinālus interjera risinājumus. Vecāki ģimenes locekļi ieteiks pētīt dzimtas saknes.

LABĀS DIENAS

11.VII	Prieks par oriģinālu ideju.
19.VII	Laba iespēja palīdzēt draugam.

STRELNIKS

23. novembris – 21. decembris

Apcieņojiet mīloto tūlām. Pagaidām nesteidziniet notikumus. Varat īstenot agrāk izstrādātus projektus. Atturieties no rosišanās sabiedrībā. Veiksies darbs mājās apstākļos. Ģimenē iespējamas jaukas pārmaiņas. Dzīves draugs pabeigs remontu. Baudīsiet mieru un patikamu tuvību miļo vidū. Atvases turēsies pie mājās.

LABĀS DIENAS

11.VII	Radošs pacēlums darbā.
19.VII	Baudīsiet sen neizjustu dabas skaistumu.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Sargājiet tuvās attiecības. Parūpējieties par saskaņu garīgajā plāksnē. Varat iepazīstināt mīloto ar vecākiem. Pagrieziet muguru skauģiem. Domājiet, pirms atverat maku. Pieaug darba slodze. Centieties palikt savā vietā. Apstākļi prasiņņem konkrētus lēmumus. Mājnieki palīdzēs tikt galā ar brīvību alkstošajām atvasēm. Pildiet vecākiem doto solījumu.

LABĀS DIENAS

11.VII	Kāds jauks atklājums.
20.VII	Interesanta un patikama iepazīšanās.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Mīlotā cilvēka atbalsts sniegs sirdsmieru. Interesantas sarunas divatā un pastaigas dabā. Naudas jautājumos nepieņemiet vienpersonisku lēmumu. Karjeras attīstībā izšķiroša nozīme skolas laika pazīnam. Var tikt pārprasts draudzīgs padoms. Atvaļinājumā ieteicams doties uz siltajām zemēm. Neatstājiet novārtā attiecības ar dzimtas vecāka gadagājuma cilvēkiem.

LABĀS DIENAS

11.VII	Būs jāizvēlas viens no diviem labumiem.
19.VII	Patikams pārsteigums.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Tālums nešķir, ja sirdis ir tuvas. Apsvērsiet domu par savu attiecību atklāšanu līdzcilvēkiem. Apejieties piesardzīgi ar sabiedrības naudu. Solījumiem pieprasiet rakstiskas garantijas. Jurists atradis pareizo risinājumu. Drauga rekomendācija palīdzēs atrast labu darbu. Nevilcinieties ar galīgā lēmuma pieņemšanu. No laba garastāvokļa atkarīgs miers un satība mājās.

LABĀS DIENAS

13.VII	Dodieties ārā no pilsētas!
16.VII	Pirmā diena jaunajā darbā.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Augstu tiks novērtēta atklātība attiecībās. Patikama iepazīšanās radu saietā. Nauda aizies prezentācijas pasākumiem. Ar partnera palīdzību pieaugs ienākumi. Svarīga precizitāte finanšu dokumentos. Veiksies intelektuāli darbi. Neatsakieties no piedāvāta augstāka amata. Domājiet plašākās kategorijās. Esiet icietīgi pret tuvinieku kļūmēm. Uzdāviniet atvasei kārotu.

LABĀS DIENAS

13.VII	Veiksmīgs sadarbības sākums.
19.VII	Zvaigžnota nakts teltī pie upes.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā nekatram ir pa spēkam spēlēt pirmo vijoli. Izvairoties no nenozīmīgiem stridiem. Paļaujieties uz mīlotā cilvēka labajiem nodomiem. Cerētie ienākumi neizpaliks. Vadība atbalstīs materiālos centienus. Iepriecinās izdevīgs piedāvājums. Pildiet solīto. Gādāiet par pozitīvu gaisotni darbavietā. Mājās ieradīsies viesi no tālienes. Tuvinieki novērtēs jūsu rūpes.

LABĀS DIENAS

11.VII	Sīrsnīgs emocionāls lādiņš visai dienai.
17.VII	Miļš smaids, jaunas attiecības.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Iepazīšanās ar sirdsgudru cilvēku. Uzmanīgi uzklausiet mīļoto. Galvenie notikumi saistīsies ar naudas lietām. Paredzami izdevumi tuva radnieka vajadzībām. Iespēja atdot aizņēmumu. Darbā mazāk runājat. Var rasties pārpratumi nepareizi saprastu izteicienu dēļ. Draugi paudīs savu piekāršanos. Daudzle pienākumi novirzīs uzmanību no mājniekiem, taču vēlāk to ar uzviju kompensēsiet.

LABĀS DIENAS

11.VII	Aizejot aizveriet durvis!
17.VII	Labā ziņa.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Attiecībās miers un saskaņa. Īpaši tuvinās kopīgs darbs. Iespējams vētrais dienesta romāns. Ienākumu gūšana nebūs prioritāte. Saņemsiet par agrāk padarīto darbu. Nav ieteicami riskanti ieguldījumi. Varat pieņemt darba piedāvājumu. Aizrausieties ar novatorismu. Kaliet kopīgus plānus ar atvasēm. Veiciniet viņu patstāvību.

LABĀS DIENAS

13.VII	Burziņš draugu lokā.
19.VII	Ienākumi istajā brīdī.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Tikšanās kā sapnis. Atkal mirdzēs acis! Iespējams gaidītais algas pielikums. Varat veikt nopietnu pirkumu. Sekmīgs radošs darbs. Tiksi pildīts dotais solījums. Izprotiet līdzcīvēku rīcības motivāciju. Secinājumus izdariet bez steigas. Gādāiet par saskaņu un dzīvespriecīgu gaisotni mājās. Uzņemiet mīļus viesus. Prieku sagādās rūpes par citiem.

LABĀS DIENAS

10.VII	Dāviniet ziedus!
17.VII	Uzrunājiet savu sapņu cilvēku!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Attiecībās romantiskas noskaņas. Neatlieciet sarunas par finansēm un nekustamajiem īpašumiem. Pirms brauciena pārbaudiet dokumentus. Riskam maz piemērots laiks. Izlieciet ar savu naudu. Ieklausieties intuīcijā. Oriģinālas idejas, reāli plāni. Veiksmīgs ceļojums pa ūdeni kopā ar ģimeni. Apkārt būs daudz labvēlīgi noskaņotu cilvēku.

LABĀS DIENAS

13.VII	Divatā kaut vai uz pasaules malu!
20.VII	Mīļa dāvana atvasei.

MĒNESS KALENDĀRS

no 10. līdz 23. jūlijam

Periods sākas ar diezgan laiski lēnīgu noskaņojumu, kura mieru iztraucē vien pašu mirkļa iedomas par to, kas, kā un kam būtu jādara. Domas skrien visos virzienos, diezgan daudz atgriežas arī pagātnē, kā jau tas pienākas retrogrādā Merkura periodā, kurš cilpo pa vēstures milētāja Vēža zīmi un uz priekšu būs gatavs doties, vien sākot no 20. jūlija. Neaizmirstiet veltīt laiku sev, atpūtai, mīļajiem!

Pilnmēness 22. jūlija vakarā tikai paspilgtinās jau tā ne visai mierīgās pirmdienas noskaņas, tā ka centieties elpot dziļi un domāt praktiski! Neiesaistieties ģimenes attiecību skaidrošanā ne ar bērniem, ne vecākiem! Labāk pāris dienu nogaidiet, tad tos pašus jautājumus atrisināsiet ar mazākiem zaudējumiem.

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks)

– lai-ka sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs ne-veido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņem lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu

maiņas, kura laikā orga-nismam labi iedot atel-pu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

10.07.2013. trešdiena	Mēness Lauvā	
11.07.2013. ceturtdiena	Mēness Lauvā ☾ 22:54–24:00	
12.07.2013. piektdiena	Mēness Lauvā/Jaunavā 01:12 ☾ 00:00–01:12	
13.07.2013. sestdiena	Mēness Jaunavā ☾ 18:26–24:00	
14.07.2013. svētdiena	Mēness Jaunavā/Svaros 10:40 ☾ 00:00–10:40	
15.07.2013. pirmdiena	Mēness Svaros	
16.07.2013. otrdiena	Mēness Svaros/Skorpionā 17:24 ☾ 06:18–17:24 ☿ 00:29–12:05	
17.07.2013. trešdiena	Mēness Skorpionā	
18.07.2013. ceturtdiena	Mēness Skorpionā/Strēlniekā 20:54 ☾ 14:13–20:54	
19.07.2013. piektdiena	Mēness Strēlniekā	
20.07.2013. sestdiena	Mēness Strēlniekā/Mežāzī 21:39 ☾ 18:00–21:39	
21.07.2013. svētdiena	Mēness Mežāzī ☾ 18:53–24:00	
22.07.2013. pirmdiena	Pilnmēness 21:15 Mēness Mežāzī/Ūdensvirā 21:07 ☾ 00:00–21:07 ☿ 16:11–24:00	
23.07.2013. otrdiena	Mēness Ūdensvirā ☾ 17:01–24:00 ☿ 00:00–02:20	

Ceļojumi

Naudas tērēšana/ izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojaušam

24. jūlijs - 6. augusts
Nr. 15(78) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

**VAI JĒZUM
BIJA SIEVA?**
MARIJAS
MAGDALĒNAS
STĀSTS

**KARMA
ATTIECĪBĀS:**

CIEST
VAI
PAMEST?

**KĀ
APSTĀDINĀT
LAIKU?**

10
mūžīgās jaunības
eliksīri

**AELITAS
FOLKMANES-
BURGERES**

**CITĀDĀ
PSIHOTERAPIJA**

**MŪŽA IESLODZĪJUMS
KAKA SLEPKAVAM**

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 771691 673002 3 0

IZDEVNIECĪBA V DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Šis ir nozīmīgs laiks. Planētas debesis tik tikko kļūst labvēlīgākas, sevišķi lietišķajām jomām. Tāpēc, ja kādam pēdējos četrus piecus mēnešus šķitis, ka lietas īsti neiet tā, kā gribētos, tagad var rasties sajūta, ka beidzot kaut kas notiek. Izmantojiet šo laiku! Šajās divās nedēļās sakārtojiet visu, kas palicis nesakārtots, lai jau ar nākamo Mēness ciklu kaltu lielos plānus un sāktu darbus. Viss mainās, viss attīstās, bet tikai tad, kad esam tam gatavi. Tieši pārmaiņas ir tās, kas parāda, ka izaugsme tuvojās. Ejot saskaņā ar dabu, mēs varam būt tikai ieguvēji. Nav vietas tukšām runām, jāpāriet pie darbiem.

MAGISKAIS KALENDĀRS

24. jūlijs – 6. augusts

pirmd.	otrd.	trešd.	ceturtd.	piekt.	sestd.	svētd.
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6					

*MD – Mēness diena

25 No 22:00 – 18. MD

LAIKS ATTIECĪBĀM. Magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēļumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs. 18. MD ilgst līdz 26. jūlija plkst. 22:39.

27 No 22:58 – 20. MD

ATTIRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu! 20. MD ilgst līdz 28. jūlija plkst. 23:18.

29 No 23:42 – 22. MD

AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem. 22. MD ilgst līdz 31. jūlija plkst. 00:09.

1 No 0:42 – 24. MD

PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem. 24. MD ilgst līdz 2. augusta plkst. 1:23.

5 No 4:09 – 28. MD

MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena, kad viss izdosies. Visi darbi un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.

6 No 5:16 – 29. MD

VECĀ GRAUŠANA. Piemērota diena, lai pabeigtu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Ieteicams atbrīvojties no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt. Nelietojiet alkoholu! Var būt lieki tēriņi.

CITADA PASAULĒ

SADARBĪBĀ AR VIDZEMES OLIMPISKĀ CENTRA SPA REHABILITĀCIJAS CENTRU

SPA
ort
REHABILITĀCIJAS
CENTRS

SVEICAM UZVARĒTĀJU!

Atvainojumi rit pilnā sparā, bet mums ir vēstulju konkursa **Enerģijas un spēku atjaunošana uzvarētājs!**

Mēs redakcijā guvām enerģiju no jūsu vēstulēm un receptēm. Mēs visi izmēģināsim visu, ko ieteicāt, baterijas būs uzlādētas līdz nākamajai vasarai. Spriežot pēc iesūtītajām vēstulēm, populārākais enerģijas atgūšanas veids ir koku apskaušana, gulēšana plavā un zāļu tēju vākšana.

Netrūkst arī dažādu elpošanas vingrinājumu, agras rīta peldes un zvaigžņu pētišanas.

Šajā konkursā uzvarējusi

ANTA ZELTIŅĀ no Druvienas, kas enerģiju un spēku gūst savā pagastā gan no simtgadīgās ozolu alejas, kas skan, gan no cilvēkiem, kas apkārt, gan dziesmām.

Iepriekšējo dzīvju psihoterapeite

Aelita Folkmane-Burgere ir viena no pirmajām Latvijā, kura sāka runāt par indigo bērniem. Savulaik viņa arī dziedinājusi, izmantojot noslēpumaino tahionu enerģiju, bet pašlaik vairāk pazīstama kā daudziem ārstiem nepieņemamas antivakcinācijas nostājas paudēja. Aelita pārstāv biedrību *Dabas bērni*, kā arī praktizē regresīvo terapiju – tādu kā psihoterapijas metodi, kas problēmu cēloņu meklējumos ietiecas iepriekšējās dzīvēs.

▼ *Čina Stunda*

Pirms tikšanās varu tikai aptuveni iztēloties, kāda izskatīsies mana sarunas biedrene, jo internetā tikpat kā nav viņas fotogrāfiju. Vēlāk kļūst saprotams, kāpēc tā – Aelitai nav pieņemama plaša savu attēlu publicēšana, jo viņa nešaubās, ka ar šādu rīcību pakļauj sevi nelabvēļu negatīvās enerģijas iedarbībai. Tā nu glītā rozā mājā vispirms pa otrā stāva logu man pamāj, tad pa trepēm nokāpj būtne, par kādām mēdz sacīt: vecums nav nosakāms. Aelita Folkmane-Burgere ir meitenīgi smalka, taču viņai nepiemīt jaunībai raksturīgas šaubas vai svārstīgums. Rodas iespaids, ka uz daudziem jautājumiem viņai vieglāk neatbildēt, jo viņas galvā ir tāda informācijas pārbagātība, no kuras pie labākās gribas pat trīs stundas garā intervijā viņa lasītājiem varētu sniegt tikai plānu virsējo kārtiņu.

Augstākā kārtība un zīmīgi sapņi

Atšķirīga Aelita bijusi jau bērnībā – pēc pašas stāstītā, jau piecu sešu gadu vecumā viņai šķitis, ka pieaugušo darbības bieži vien trūkst jebkādas loģikas. “Kāpēc viņi paši sev, viens otram un dabai nodara tik daudz sāpju, kāpēc viņi nesaprot to, kas man ir skaidrs kā diena? Raudāju, kad pa radio dzirdēju ziņu par karu Vjetnamā, bet mans mīlākais radoraidījums bija *Kāpēcīši*. Piektajā klasē vēstuldraudzenei no laukiem atklāju savu izpratni par Dievu: ka tas ir visur esošs un visu zinošs, lai ar viņu kontaktētos, man nav jāiet uz speciālu vietu un jāskaita no galvas pantiņi, es to varu darīt brīvā tekstā jebkurā vietā. Tā es domāju, kaut gan biju augusi kopā ar mammu un vecmāmiņu, kuru ikdienā un sarunās nebija ne baznīcas, ne Dieva, ne velna. Redzēju Dievu kā augstāko kārtību, kā ne-

pielūdzamu likumu sistēmu, kas nosaka visu Visumā notiekošo,” atklāj Aelita. Jau pamatskolas laikos viņa redzējusi sapņus par to, kas notiks nākamajā dienā, bet vēlāk sākušās vizijas, ko viņa pati nosaukusi par “medicīniskajiem sapņiem” – redzējusi, ka pašai dzemdības sāksies mājās, ka skolasbiedrenei piedzimis bērniņš ar deformāciju sejā (pēc divām dienām Aelita uzzinājusi, ka naktī, kad redzējusi šo sapni, sievietei pasaulē nācis bērniņš ar zaķa lūpu).

Mīlākā bērnības grāmata Aelitai bijusi *Populārā medicīnas enciklopēdija*, bet pirmā skolotāja veselības jautājumos – mamma. “Ar savu slimību buķeti un zāļu sauju dzeršanu ikdienā gadiem ilgi viņa uzskatāmi

demonstrēja izvēlētās ārstniecības metodes totālo neproduktivitāti, nemaz nerunājot par tās kaitīgumu. Biju ļoti vērigs bērns, kas redzēja ne tikai fizisko, bet uztvēra arī smalkākas realitātes, līdz ar to lietas, kuras šodien daudzi uzzina no Lūles Vilmas, Luīzes Heijas, Valērija Siņeļņikova un tamlīdzīgu autoru grāmatām, es apguvu ikdienā jau tiņa gados." Jau toreiz meitene saskatījusi sakarības starp slimībām un emocijām, slimībām un ēšanas veidu, slimību saasināšanās periodiem un garīgo stāvokli. "Daudzi teica, ka man vajagot mācīties par medicīnas māsu, jo man tas labi

Pēteris Kļava Aelitu paņēmis līdzī uz vienu no zinātnes un garīguma tematiem veltītajiem saietiem Jūrmalā, kas tolaik bija stāvgrūdām pilni. Bez īpašas iepriekšējas sagatavošanās par savu pieredzi Indijā bijis jāpastāsta arī Aelitai, un viņas "priekšnesumam" bijuši lieli panākumi.

Saule, svaigs gaiss, jūra, kustības, basu pēdu kontakts ar Zemes elektromagnētisko lauku, radoša pašizpausme, labs garastāvoklis – saskaņā ar dabiskās higiēnas mācību tie visi ir dabiski veselību uzturoši un dziedinoši spēki. Tos nav iespējams patentēt un iepakot burciņās, un tie ir pieejami pilnīgi par brīvu. ▾

FOTO: NO PERSONĪGĀ ARHĪVA

padošoties. Taču es nespēju sevi iedomāties vispār kaut kādā saistībā ar medicīnu. Daudz vairāk mani saistīja māksla, mitoloģija, senās kultūras, tradīcijas, sakrālās zīmes un simboli... Interesēja garīgie jautājumi, psiholoģija, ar lielu interesei lasīju grāmatas, kas pirmo reizi kļuva pieejamas kopētos un *samizdata* variantos."

Indija un tahionu terapija

Iekšējas balss vadīta, 90. gadu sākumā Aelita kopā ar meitu devusies uz Indiju, kur kopumā pavadījusi septiņus gadus. Ta kā viņa labi pratusi angļu un krievu valodu, sākumā Ošo internacionālajā komūnā Aelita strādājusi par tulku. Tādējādi viņa varējusi baudīt privilēģiju ne tikai būt klāt neskaitāmās terapijas grupās, bet arī tādās terapijas seansos, kuros parasti ir tikai divi cilvēki – klients un terapeits. Vēlāk Aelita pati komūnā mērķtiecīgi izvēlējusies un apmeklējusi profesionālās apmācības programmas, papildinādama zināšanu bagāžu ieinteresējušajās dziedniecības un psihoterapijas metodēs, tostarp apgūstot arī tahionu terapiju – metodi, kas dažam varētu izklausīties pēc nez kādiem Aizspoguļijas brīnumiem, bet kurā izmanto hipotētisku elementārdaļiņu tahionu enerģiju, lai cilvēka energoinformatīvajā sistēmā sekmētu brīvas un harmoniskas enerģijas un informācijas plūsmas atjaunošanu, kas nepieciešama veselības atgūšanai.

Tomēr pienācis brīdis, kad bijis jāatgriežas realitātē Latvijā, jo bija nomirusi Aelitas mamma. Meitai tuvojusies pilngadība, bet joprojām nebijis derīgas pases. "Kad atgriezāties, manu meitu grasījās neielaiest Latvijā. Tomēr viss ātri vien nokārtojās," tagad ar smaidu atceras Aelita.

Ļoti gribējies dalīties jauniegūtajās zināšanās un prasmēs, taču, ilgāku laiku uzturoties ārpus Latvijas, Aelitai nebijis ne jausmas, kur un kā to varētu īstenot. Pēc ieteikuma viņa sameklējusi pazīstamo homeopātu Juri Vecvagaru, kurš pacietīgi uz klausījies aizrautīgo sievieti, taču tad pieklājīgi paskaidrojis, ka viņas izraudzītais virziens nesusot vis gluži viņējais. Sagādīšanās pēc pie Vecvagara tobrīd bijusi paciente – radiožurnāliste Lia Gulvaska, kura teju vai rausus aizrāvusi Aelitu uz radio studiju un intervējusi savos raidījumos. Paralēli Aelita iepazinusies arī ar zinātnieku Andri Buiķi un bērnu reanimatologu Pēteri Kļavu, kuram viņa ir īpaši pateicīga par to, kas notika tālāk. Proti, Pēteris Kļava Aelitu paņēmis līdzī uz vienu no zinātnes un gari-

Aelitas 30 minūšu mandalas.

cilvēkiem sevi apzināties kā garīgām būtnēm, pamazām atbrīvojoties no visa, kas apgrūtina un izraisa pretrunas starp šo stāvokli un saskaņu ar dabu un Dievu.

Pieredze

Zināšanas, ko Aelita apguva Indijā, saistītas ar cilvēka garīgās, emocionāli psiholoģiskās un fiziskās veselības un harmonijas atgūšanu, izmantojot holistisko pieeju. Holistiska pieeja šeit nozīmē izpratni par cilvēku kā kompleksu struktūru, kas sastāv no apziņas (to varētu nodēvēt par "vadības pulci"), informācijas (domām, uzskatiem, visas apziņas darbības vēstures tās bezgalībā laikā un telpā, tostarp no augstākā mentālā jeb kauzālā ķermeņa, kas glabā informāciju par citām inkarnācijām – tā sauktajām iepriekšējām dzīvē, un no zemākā mentālā ķermeņa, kas ir šajā dzīvē pieejamās un apzinātās informācijas mājvieta), smalkajām enerģētiskajām struktūrām (emociju pasaule jeb astrālais ķermenis un ēteriskais ķermenis) un fiziskā ķermeņa jeb blīvākās enerģētiskās struktūras. Holistiska pieeja nozīmē izpratni par visu šo struktūru savstarpējo saistību un mijiedarbību, cēloņu un sekū hierarhiju un tikai tādu darbību veikšanu, kas ir saskaņā ar dabas un Dieva likumiem, kas nosaka šo struktūru darbības un harmonisku eksistenci jeb, vienā vārdā, veselību.

guma tematiem veltītajiem saietiem Jūrmalā, kas tolaik bija stāvgrūdām pilni. Bez īpašas iepriekšējas sagatavošanās par savu pieredzi Indijā bijis jāpastāsta arī Aelitai, un viņas "priekšnesumam" bijuši lieli panākumi. Augstākie spēki atkal deva iespēju turpināt izglītošanos – cilvēki bija tik atsaucīgi, ka sameita naudiņu, lai Aelita varētu doties mācīties uz ASV

Pēc atgriešanās no Amerikas un ēterā izskanējušās radiointervijas Aelitu sāka meklēt kā Latvijā vienīgo tahionu terapijas praktizētāju. Kā viņa skaidrojusi kādā no agrāk sniegtajām intervijām, viņas darba virsuzdevums, integrējot tahionu terapiju un citas metodes, bija (un vēl joprojām ir) palīdzēt

Terapija ar ceļojumiem laikā

Pieaugot pieredzes un zināšanu bagāžai, Aelitas aktivitāšu akcenti ir mainījušies: viņa vairāk pievērsusies informācijas tālknodošanai: lasa lekcijas un piedāvā kursus. Būdam arī Latvijas Transpersonālās psiholoģijas un psihoterapijas asociācijas biedre, šā gada septembrī Moldāvijā viņa dalīsies savā pieredzē *EUROTAS* (*The European Transpersonal Association* – Eiropas Transpersonālā asociācija) konferencē par cilvēka potenciālu, izglītību un apziņas evolūciju. "Iepriekšējā konference, kurā piedalījos, notika Viļņā, un tās tēma bija par izmainītajiem apziņas stāvokļiem. Es tajā gan uzstājos ar prezentāciju, gan vadīju darba grupu. Manu sniegumu augsti novērtēja un, man par pārsteigumu, vairāki klausītāji atzina par labāko konferencē," palielās Aelita.

Vēl viens viņas darbības lauciņš ir regresijas terapija. Atbildot uz jautājumu, ar ko tā atšķiras no parastās psihoterapijas, Aelita lieto savu iemīloto līdzību par trim aklaļiem, kuri aptausta ziloni: tas, kurš pataustījis asti, apgalvo, ka zilonis ir kā virve, tam kurš taustījis sānus, šķiet, ka zilonis ir kā sieņa, bet tas, kuram pa rokai trāpījusies ziloņa kāja, ir svēti pārliecināts, ka dzīvnieks ir kīkolonna. Līdzība vēsta par nespēju saredzēt visu kopumu, un parastā psihoterapija ir šāda ziloņa apgrābšanās. Proti, tā cilvēku uzlūko kā būtni, kas dzīvo tikai vienu dzīvi un piedzimst kā balta lapa, uz kuras savus teļstus raksta vecāki, vide, skola, sabiedrība, ku tūra un tā tālāk. Tādējādi daudzu problēmu cēloņi paliek ārpus tās redzesloka, paskaidro Aelita.

Regresijas terapija turpretim raugās par cilvēka pašreizējo dzīvi kā tikai vienu no posmiem nemirstīgās apziņas bezgalīgā ceļā, tā vērsta uz atgriešanos atpakaļ pagānes, tostarp iepriekšējo dzīvu jeb inkarnāciju atmiņās, izmantojot cilvēka ievadiša padziļinātās relaksācijas stāvokli. "Pienākam, ja kādam cilvēkam šajā dzīvē ir baidi no slēgtām telpām – klaustrofobija –, spējams, kādā no iepriekšējām inkarnācijām viņš zārkā pamodies no klīniskās nāves un nav spējis vairs tikt laukā. Varbūt bijis slodzīts šaurā kamerā vai ieslēgts psihiatrakajā iestādē, varbūt gājis bojā nelielā te

teiksim, noslicis, automašīnai nokrītot no tilta upē. Ja bail no publiskas uzstāšanās, iespējams, kādā no agrākajām dzīvēm viņš ticis sodīts vai pat nogalināts par savu uzskatu brīvu paušanu, par brīvdomību,” savā pieredzē dalās Aelita, īpaši uzsverot faktu, ka terapeitiskais efekts slēpjas nevis “pagātnes bildišu apskatīšanā” bet gan darbā ar nobloķēto emociju atlaišanu un mentālo un gariġo transformāciju.

Palīdzēt dzīvajam un mirušajam

Šādi esot iespējams izdziedināt arī fiziskās kaites, kurām cēloņus nespēj atrast ne tradicionālās, ne netradicionālās medicīnas speciālisti, nedz arī ekstrasensi vai viēdas tantiņas. “Regresijas terapijā var atklāties cēloņi divās kategorijās,” paskaidro Aelita. “Pirmkārt, tās var būt fiziskas traumas iepriekšējās dzīvēs, piemēram, karā norauta kāja vai mugurā iegrūsts duncis pašreizējā inkarnācijā izpaužas kā neizskaidrojamas slimības un nenovēršamas sāpes kājā un mugurā. Otrkārt, slimība var nepiederēt pašam cilvēkam, bet gan kāda miruša cilvēka dvēselei, kas nav aizgājusi gaismā, bet gan pieķērusies dzīvajam – tautā to sauc par apstētību.” Pirmajā gadījumā atlaiž emocijas, kas nav saistītas ar šodienas kontekstu, bet otrajā veic gara atlaišanas terapiju – tā ir metode, kad “caur cilvēku” runā ar piesaistījušos dvēseli. “Esmu to darijusi, momentā saņiedzot rezultātu,” apgalvo Aelita. “Reiz nācās palīdzēt sievietei, kura runāja pavisam

Regresijas terapijā negaidīti atklājās, ka klientei piesaistījusies autoavārijā bojā gājušas radnieces dvēsele. Radniecei avārijā bija traumēts kakls, plecs un seja.

Aelitas mandalas.

Aelitas zīmētās mandalas.
Mandala ir Visuma, veseluma simbols.

KAS IR AELITAS FOLKMANES-BURGERES POPULARIZĒTĀ **DABISKĀ HIGIĒNA**

Dabiskās higiēnas mācība ir "sistemātiska un komplekša", tās paņēmieni un metodes ir "zinātniski pamatotas", un tai ir "izglītojošs" raksturs. Tā balstās izpratnē par patieso cilvēka uzbūvi un dabas likumiem, kas nosaka visa organisma – gan apziņas, gan smalko un ne tik smalko struktūru – kompleksu atveseļošanu un uzturēšanu pie veselības ar "dabisku" (cilvēka darbības nepārveidotu!) līdzekļu palīdzību: ar gaismu, gaisu, ūdeni, dzīvu, svaigu pārtiku, kustībām, kontaktu ar zemi, cilvēka emociju, prāta un garīgās pasaules tīrību, atpūtu, miegu un daudziem citiem ikdienišķiem un vitāli svarīgiem komponentiem. Jebkura komponenta trūkums vai to summa, sasniedzot kādu konkrētu "kritisko masu", ir cēlonis slimībām. No tā tad arī izriet vienkāršā aksioma, ka šo komponentu klātbūtnes atjaunošana nozīmē veselības atjaunoša-

nu – tikai likvidējot cēloņus, ir iespējams likvidēt sekas. "Man personīgi dabiskā higiēna nozīmē ikdienā ieklausīties savā organismā. Ja enerģijas līmenis pazeminās, ķermenis signalizē ar sāpēm, nogurumu, iesnām (bieži vien tieši deguns ir pirmais drošības vārstulis – tiklīdz piesārņojuma par daudz, tas aiziet ciēt. Ja šo momentu nepalaiž garām, ja neielaiž, tad ir jāpapūlas nopietnāk saslimt). Tās ir skaidras norādes, ka organismam kaut kā pietrūkst. Zinot dabiskās higiēnas likumsakarības, varu izvērtēt, kurā jomā esmu sagrēkojusi: neizgulējusies, pārstrādājusies, uztraukusies, atļāvusies ciemos ēst to, ko nevajadzētu. Kad sadzirdu un atrodu cēloni, zinu, ko darīt, lai sekas likvidētu. Piemēram, pēc "apgriezības" ar ēdienu sekas likvidēju, dienu vai divas pagavēju – dzeru tikai tīru ūdeni. Ja cēlonis ir pārgurums, atpūšos."

klusā balstiņā – knapi čukstēja. Viņai bija hroniskas veselības problēmas ar kaklu, plecu un vienu sejas pusi. Regresijas terapijā negaidīti atklājās, ka klientei piesaistījies autoavārijā bojā gājušas radnieces dvēsele. Radniecei avārijā bija traumēts kakls, plecs un seja. Tiklīdz palīdzēju viņu aizvadīt gaismā, mana kliente nākamo teikumu izrunāja pilnā balsī – liec kaut vai kori dziedāt!" Bijis arī šāds gadījums: pie Aelitas ieradusies sieviete pensijas gados, kura visu mūžu nodziņojusi "uz pusātrumu". Pat bez terapijas, jau konsultācijas laikā viņai atgriezušās baiss atmiņas no bērnības: mamma likusi tētīm nopērt viņas septiņgadīgo brāli, tikmēr viņu pašu, četrus gadus vecu meitenīti, turot ieslēgtu blakusistabā. Mazajai bijusi sajūta, ka brālītis nomirs, savukārt Aelitai bijis skaidrs daļa no sievietes dvēseles palikusi pagātne traumatiskajā situācijā, tādējādi neļaujot realizēties sievietes personībai pilnībā – daļa potenciāla palikusi neizmantoja. "Harmonizācijas procesā veicu darbības, ko šamar sauc par dvēseles atgriešanu, bet psihoterapeiti – par dvēseles defragmentāciju." Kā palīdzību meklējošie atrod Aelitu? Lielākoties pa bezvadu telefonu, – viņa pasmaida...

Ciest vai pamest? Karma attiecībās

“Laimīgas attiecības ir attiecības bez sasaistes,” teic Andžejs Reiters, “visas pārējās ir karmiskās un domātas, lai cilvēks iemācītos otru cilvēku atlaist.” Vai maz iespējams otram dot tādu brīvību, un kas notiek, ja to neprotam?

▼ *Madara Kolneja*
Konsultējuši personības izaugsmes
treneris **ANDŽEJS REITERS**
un sertificēta astroloģe **DANUTA KIOPA**

Nejausu tikšanos nav. Katrs cilvēks mūsu dzīvē ienāk ar kādu vēstījumu, uzdevumu, kas attiecībās jāizpilda. Un izrādās, ka savu negatīvo karmu iespējams izpirkt, tikai savienojoties dažādu cilvēku karmiskajām saitēm, lai atbrīvotu viens otru mīlestībā. Ja tas nav izdarīts vienā vai vairākās iepriekšējās dzīvēs, mēs atkal un atkal atgriežamies uz Zemes,

jo vairāk par visu cilvēks allaž ir gribējis un gribēs sirdsmieru.

Dvēseles reiz visu jau sarunājušas

Ikviens, ar ko veidojam mums nozīmīgas saiknes, ir mums karmisks cilvēks. Vēl vairāk – Andžejs Reiters uzsver, ka lielākā daļā no attiecībām šodien ir karmiskās attiecības un citāds modelis nemaz īsti nav iespējams

Var palīdzēt mīlestības vēstules rakstīšana. Tā nav otram ne sūtāma, ne rādāma. Tas ir veids, kā apzināties savu Ahilleja papēdi, izpaust emocijas, izprast otra cilvēka rīcības motīvus un no sirds novēlēt viņam veiksmi.

Mēs tiekam piesaistīti kādam cilvēkam ar savām vējībām, ar mums pašiem nozīmīgo. Turklāt šīs attiecības grūti nosaukt par mīlestības pilnām. Tajās pārsvarā ir spriedze – atklāti konflikti, aizvainojumi vai iekšējās dusmas, kas neļauj baudīt harmoniju, tomēr arī doma par šķiršanos nomāc.

Diemžēl izvairīties no šādām tikšanās nav iespējams. Mēs katrs pirms iemiestošanās esam izvirzījuši sev primāros un sekundāros mērķus, ko gribam šajā dzīvē saprast, apzināties, izdzīvot, ir attiecības ar citām dvēselēm, ko gribam līdzsvarot. Vieniem attiecības ir primārās, tāpēc viņi uz tām reaģē asāk un emocionālāk, savukārt citi sarežģījumus attiecībās pat nepamana, jo viņu mērķi ir saistīti ar karjeru, pašrealizāciju un attiecības ir tikai pakārtotas. Tiem, kas par savu mērķi vēl pirms iemiestošanās izvirzījuši attiecības, laulību un ģimeni, tad arī tiek sūtītas šīs

karmiskās tikšanās, kur pastiprināta uzmanība tiek pievērsta tieši cilvēku savstarpējām attiecībām.

Reizēm mēs esam tik spītīgi savos paradumos, ka mūsu sadarbības dvēselēm nākas mūs emocionāli vai pat fiziski spīdzināt, jo pirms tam taču tās ir vienojušās, ka mērķis obligāti jāsasniedz.

Tu nāc no manas pagātnes

Astroloģe Danuta Kiopa teic, ka katra cilvēka dzīvē drauga izskatā var ienākt sens karmiskais ienaidnieks. Paredzēt atrisinājumu karmiskajām attiecībām ir grūti, jo viss ir atkarīgs no paša cilvēka. Augstākie spēki, protams, seko visam notiekošajam, tomēr palīdzība ir netieša – sapņu simbolos, dažādās zīmēs, un laimīgs ir tas, kuram izdodas

KAS IR KARMA?

Termins “karma” ir ļoti sens un tulkojumā no senindiešu valodas nozīmē – darbs, rīcība, liktenis, tātad darbība, pateicoties kurai īstenojas labais vai ļaunais. Karmas filozofija vēsta, ka jebkura rīcība ir neiznīcināma, cilvēks ir atbildīgs par visu, ko darījis. Karma nav liktenis vai kaut kas jau iepriekš nolemts, tas ir mantojums, ko saņemam no savām iepriekšējām dzīvēm.

KARMISKO ATTIECĪBU PAZĪMES

- ✦ Ir sajūta, ka cilvēks pazīstams jau gadiem, ka satikts dvēseles radnieks.
- ✦ Konfliktu pamatā ir cīņa par varu, pakļaušana un vēlme kontrolēt.
- ✦ Attiecības rada daudz pārdzīvojumu, taču tikpat emocionāli smagi ir tās saraut.

RITUĀLS, LAI ATBRĪVOTOS NO KARMISKĀM ATTIECĪBĀM

Katru dienu nepieciešams atkārtot:
"Es pieņemu to, ko diena man devis, un saku par to paldies, dāvinu brīvību cilvēkiem un nemēģinu tos mainīt!"
Sasaiste beidzas tikai tad, kad no sirds var pateikt paldies arī tad, ja šis cilvēks ar savu rīcību sāpina.

uztvert šos mājienus. Cilvēkiem atliek palauties tikai uz sirds atmiņu, kurā glabājas iepriekšējās dzīves uzkrātais.

Vienā dzīvē var sasiet tik daudz karmisko mezglu, ka to atšiešanai var būt vajadzīgas vairākas iemiesošanās, tāpēc šie cilvēki satiksies atkal un atkal nākamajās reinkarnācijās. Jo lielāki parādi, jo ciešāk liktenis šos cilvēkus savēdis kopā. Vislielākie karmiskie parādi ir starp ģimenes locekļiem, radniekiem. Vecāku un bērnu attiecību modeli biežāk nākas izdzīvot situācijās, kad bērns nosoda savus vecākus par kādu darbību, rīcību, atteiksmi, bet pēc tam pieaugušo dzīvē, pats būdams vecāks, pielauj tās pašas kļūdas.

Karmiskie laulību partneri

Interesanti, ka daudzas ģimenes izveidojas brīdī, kad cilvēki apzināti vēlas viens otram uzdāvināt brīvību. "Savstarpējie pienākumi nav ģimene, tas ir murgs," teic Andžejs Reiters. "Ģimene ir prieks par otru cilvēku tādu, kāds viņš ir." Bet tā vietā, lai mainītu sevi, cilvēki cenšas pārveidot otru. Un cilvēces

pašreizējā attīstības periodā lielākā daļa laulību veidojas, balstoties uz negatīvajām karmiskajām saitēm, nevis savienojoties kosmiskajām pusītēm. Tas nozīmē, ka cilvēki ir lieli parādnieki viens otram, bet parādi jāmaksā ar mīlestības enerģiju. Ta cilvēkiem daudzas dzīves paiet tikai "parādu" laulībās, bet tas nenozīmē, ka tās nevar būt laimīgas. Uzdevums visos gadījumos ir līdzīgs – ie-

mācīties mīlēt vienu otru, dot mīlestību cienīt vienu otru brīvību un pieņemt cilvēku tādu, kāds viņš ir.

Pārējo enerģētisko centru vibrācijas laulātajiem būs atšķirīgas, tāpēc arī raksturi būs ļoti dažādi. Tas nozīmē, ka liktenis sagatavojis pārbaudījumu – mācīties vienu no otru kļūdām, pārvarēt grūtības, pieņemt raksturāsumus un piedot. Vienmēr vajadzētu atteikties, ka laulātos draugus mēs saņemam "naušas", tie ir piemēlēti mums, lai šajā dzīvē mācītos to, ko neesam apguvuši iepriekšējās reinkarnācijās.

Papētīsim attiecības, kur spēcīga savtarpējā pievilksnās noved līdz laulībām, taču pēc tam vīriša greizsirdība kaitina un sarūpina sievieti. Viņa vēlas vīram piedot, jo uztur skatu, ka viņš bez viņas nespēs dzīvot. Risnājums meklējams reinkarnācijā. Iespējams, sievietei iepriekšējā dzīvē bija vīrs, kurš netaica visu. Vienā brīdī viņa nolēma, ka pietiek, un sarāva attiecības. Galu galā vīrs izdarīja pašnāvību. Sieviete nesa vainas apzīmējumus visai atlikušajai dzīvei. Nākamajā dzīvē viņi atkal satiekas... Tam bija jānotiek, sievietei iemācītos tikt galā ar vainas ap-

KARMAS LIKUMI LATVIEŠU SAKĀMVĀRDOS

- ✦ Ko sēsi, to pļausi.
- ✦ Kas otram bedri rok, pats tajā iekrīt.
- ✦ Kā mežā sauc, tā atskan.
- ✦ Dodot gūtais neatņemams.
- ✦ Kas vēju sēj, tas vētru pļaus.

Mūsu sadarbības
dvēselēm nākas mūs
emocionāli vai pat
fiziski spīdzināt, jo
pirms tam taču tās ir
vienojušās, ka mērķis
obligāti jāsasniedz.

skata, ka viss, kas rakstīts senajās vēdās, izlasāms arī latviešu tautasdziesmās. Un vēl var strīdēties, kas senāks – indiešu joga un Austrumu filozofija vai baltu zīmes. Piemēram, tautasdziesmas rindiņa "Liku bēdu zem akmeņa, pāri gāju dziedādama" nav metafora, bet gan bioenerģētisks vingrinājums. Kad cilvēks saka: liku bēdu zem akmeņa, tas nozīmē, ka netiek dota enerģija dusmām uz cilvēku vai situāciju, savukārt ar vārdiem "pāri gāju dziedādama" tiek piesaistīta debesu enerģija, kas palīdz atbrīvoties, novirzīt enerģiju veselības virzienā.

Mūsu valsts ir bagāta ar karmiskajiem pārdzīvojumiem, ar kuriem kā tauta nesam tikuši galā. Mēs paši sev nodarām pāri ar augstprātīgu attieksmi pret citām tautām, necieņu pret ienācējiem. "Kamēr politiķi neradis saskaņu tikai tāpēc, ka viņi pieder pie dažādām tautībām, mēs esam nolemti karmiskajām attiecībām valstiskā mērogā. Cilvēki, kas mūsu tautā visfanātiskāk iestājas par savu nacionālo identitāti, rada mūsu valstij šo karmu," teic Andžejš Reiters.

Gribi palīdzēt aiziet? Pasaki paldies un atlaid!

Aizvainojums un paštaisnums cilvēku sagrauj un ir tiešākais ceļš uz karmisku attiecību piesaistišanu. Par veselīgām tās nevar pārvērst, kamēr nesaskata problēmu sevi. Tikai tad var rīkoties, lai atbrīvotu sevi un otru no savstarpējās sasaistes.

Saprotot, ka otrs ir mūsu atspulgs, ka īpašības, kas nepatīk citos, ir tās, ar ko jācinās sevi, var izmainīt attiecības un panākt tajās harmoniju. "Kad kāds krit uz nerviem, tas nozīmē, ka esat neiecietīgi pret sevi. Ja jūs atzīstat savas kļūdas, tad arī otru negribēsiet nosodīt," uzskata Reiters. "Ir ļoti svarīgi sākmā pieņemt pašam sevi."

Svarīgi izprast un apzināties, kāpēc notiek tā, kā notiek, kas otrā cilvēkā kaitina, sāpina, aizvaino vai sadusmo. Kādas vērtības tiek iedragātas, kādas iekšējās pārlicības pretojas, kādas gaidas un ilgas netiek piepildītas?

Astroloģe Danuta Kiopa teic, ka pēc tam jau var palīdzēt mīlestības vēstules rakstīša-

na. Ta nav otram ne sūtāma, ne rādāma. Tās ir veids, kā apzināties savu Ahilleja papēdi, izpaust emocijas, izprast otra cilvēka rīcības motīvus un no sirds novēlēt viņam veiksmi. Nevis runāt ar partneri, bet runāt ar debesi jeb Visumu par pārdzīvoto.

Daudzi cilvēki piekļūst dažādās terapijas: mākslas terapiju, mūzikas terapiju, lūgšanas un tamlīdzīgi. Tas tiešām ir veids, kā risināt karmiskos attiecību mezglus. Citreiz noder arī meditācija, lai dziedinātu saites, kas rodas starp diviem cilvēkiem, divām personībām. Piedošanas meditācija nepieciešama attiecībā uz katru cilvēku, ar kuru bijusi kāda saskarsme, arī uz radniekiem, paziņām, sevi pašu un dzīvi. Lūgšanas ir viens no risinājuma veidiem.

Kā zināt, ka metode darbojas? Attiecības gluži vienkārši beidzas vai beidzas attiecību saspringtā fāzē. Mēs kļūstam neitrāli pret otru cilvēku, mūs vairs neaizskar viņa vārdi, mēs pārstājam uztvert otra rīcību kā pret mums apzināti vērstu ļaunprātīgu darbību, ir izgaisusi vainas izjūta, izbalējusi parāda sajūta. Tas ir brīdis, kad otru spējam uztvert kā neatkarīgu cilvēku bez vēlmes piesaistīt sev. Iniciatori attiecību beigām varam būt mēs paši, bet tikpat labi tās var būt sakritības, kas noteikti nav nejaušas... ☺

Vienā dzīvē var
sasiet tik daudz
karmisko mezglu, ka
to atsiešanai var būt
vajadzīgas vairākas
iemiesošanās, tāpēc šie
cilvēki satiksies atkal
un atkal nākamajās
reinkarnācijās.

nu, savukārt vīrietis sevi emocionāli sakārtotu. Kļūda, ko sieva pieļāva iepriekšējā dzīvē, nav vis tajā, ka viņa pameta savu vīru, bet gan tajā, ka juta atbildību par viņa pašnāvību. Sievas aiziešana šajā dzīvē atkal atstās vīru vienatnē ar sāpēm un bailēm, kas dos viņam jaunu iespēju satikties ar šīm emocijām, bet vairs nebēgt no tām.

Austrumu gudrība latviešu dzīvesziņā

Ari mūsu tautas apziņa sevi glabā karmas filozofijas idejas. Andžejš Reiters uz-

 Samana

1.AUGUSTĀ 17.00, MERKELA-11, 41B.KAB.
NOTIKS SEMINĀRS
DINAMISKA ĢEOMANTIJA,
(atrsties istajā laikā, istajā vietā),
mācību maksa 20Ls

3 UN 4.AUGUSTĀ
pirmoreiz Latvijā aicinām jūs uz
SEMINĀRU AR IZBRAUKUMU UN
INIICIĀCIJU JŪRAS KRĀSTĀ,
KO VADĪS EKSTRASENSU ČINĀS
FINĀLISTS ANDŽEJS KUČINSKIS
(MASKAVA, POLIJA)

Šajā divu dienu seminārā jūs iegūsiet
daudzas enerģētiskas prakses
un iemācīsieties kļūt par savas
dzīves samērīgu, atbilstošu
karmu, piepildīsieties ar Dhārmu!
Maksa par semināru – 100 eiro.

Unikālās tehnikas jums sniegs
Andžejš Kučinskis, vairāk par ekstrasesensu
www.aklux.com.

Īstākā info par semināru
www.samana.lv
Ieteikties pa tālruni 29242267. Ivete

ASV dolāra un zīmoga noslēpumi

Daudzkārt dzirdēti apgalvojumi, ka pasaules ietekmīgākās lielvalsts ASV galvenie simboli – Lielais zīmogs, ģerbonis un dolārs – apzināti veidoti ar masonisma un okultisma elementiem. Mēģināsim noskaidrot, vai tiešām tā ir.

▼ *Andris Bernāts*

Mozus un Herkules

Kad aplūkojam ASV Lielo zīmogu, nevilus jāatzīst, kas tas tiešām ir divains. Kā zināms, normālam zīmogam ir tikai viens zīmējums, bet šim ir divi. Averss un reverss – gluži kā monētai. Valstiski svarīgu dokumentu apzīmogošanai tiek izmantots tikai averss, kas apstiprināts kā ASV nacionālais ģerbonis. Savukārt reversu ilgu laiku nekur neizmantoja, līdz 1935. gadā to iekļāva viena dolāra banknotes dizainā. Tas notika pēc toreizējā prezidenta Franklina Rūzvelta rīkojuma. Lai isti saprastu, kā tapa šis noslēpumainais Lielais zīmogs, nepieciešams nedaudz ielūkoties vēsturē. Lēmumu par valsts zīmoga izveidošanu pieņēma Kontinentālais kongress 1776. gada 4. jūlijā – akurāt tajā dienā, kad ASV pasludinā-

ja savu neatkarību no Lielbritānijas. Izveidota speciāla komisija, lai izstrādātu moga variantus. Līdzās vairākiem cēmiem politiķiem komitejā dalību ņēma viens no valsts pamatlicējiem Bendžamīns Franklins un vēlākie ASV prezidenti Džeimss Adams un Tomass Džefersons. Tika parādīti vairāki projekti, bet nevienu neapņēma. Vēlāk laikabiedri atcerējās, ka Džefersons izvirzījis zīmoga variantu, kur katrai bijis attēlots faraons. Tam galva – nis, rokā – zobens. Ebreji bēg pa Sarkanās jūras ceļu, no kuras atkāpies ūdens. Izsīdītājs degošas uguns atspīdums krit pār Nīlusu, kas stāv krastā un vairs nav aizsniedzamā raonam. Zīmoga devīze: "Sacelšanās priekš Dievu rīkojumu ir tikama Dievam." Savukārt Adams izvirzījis apstiprināšanai skici ar Herkuru, balstoties uz kaujas vāli, stāv kr

VALDNIIEKS DOLĀRS

Šodien dolārs ir valdošā valūta pasaulē. Uz dolāru lielā mērā balstās visa pasaules finanšu sistēma. 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā dominēja Lielbritānijas sterliņu mārciņa, bet pēc Pirmā pasaules kara tā pamazām sāka zaudēt savu ietekmi. Starptautiskais Valūtas fonds lēš, ka pasaules valstis aptuveni 64 procentus savu valūtas rezervju tur dolāros, 27% – eiro, pārējo – sterliņu mārciņās, japāņu jenās, Šveices frankos un citās valūtās.

Jo liberālāka ir sabiedrība, jo lielāka ietekme ir naudai jeb, precīzāk sakot, tās daudzumam. Līdz ar globalizāciju naudas ietekme arvien pastiprinās. Kam vairāk naudas, tam vairāk taisnības.

Viena dolāra banknote. Dolāra pētnieki uzskata, ka no banknotes nolasāms šāds teksts: "Amerikas Savienotās Valstis. Mēs ticam Dievam. Viņš ir viens. Viens dolārs."

lēs. Viens no celiem – smags un grūts, tas simbolizē disciplīnu un tikumību. Otrs – ērts un viegls, kas norāda uz slinkumu un degradāciju.

Masonu ietekme

Pagāja seši gadi, un pirmo komiteju nomainīja otra, bet pēc tam arī trešā. Liela zīmoga izstrāde kavējās, tāpēc 1782. gadā Kontinentālais kongress šo darbiņu uzticēja Čārlzam Tomsonam, kas izstudēja visu trīs komiteju priekšlikumus un pievienoja arī savus. 1782. gada 20. jūnijā viņš vērsās pie Kongresa ar savu zīmoga variantu, ko Kongress beidzot arī apstiprināja. Nostāsti liecina, ka pie Lielā zīmoga dizaina aktīvi piestrādājis Bendžamins Franklins, kas tolaik bija viens no redzamākajiem masonu ložas pār-

Visticamāk, pie dolāra banknotes dizaina strādājis krievu mākslinieks un mistiķis Nikolajs Rērihs, kas tajos gados uzturējies ASV.

stāvjiem. Un viņš to nemaz arī neslēpa. Tieši tāpēc ne bez pamata paklida runas, ka ASV Lielais zīmogs tapis tiešā masonu ietekmē. Zīmogs vai mudž no visādiem simboliem, tāpēc rodas jautājums: ko tas viss nozīmē? Oficiālā versija vēsta, ka zīmoga aversā attē-

lotais amerikāņu ērglis norāda uz spēku. Uz savām krūtīm tas tur heraldisku vairogu ar baltām un sarkanām līnijām, kas simbolizē valstī ietilpstošos štatus, bet zila svītra norāda uz Kongresu, kas šos štatus apvieno. Ģerbonī redzamais olīvu zars simbolizē mieru, bet bultas – ieročus, kas nepieciešamības gadījumā tiks likti lietā.

Tikai aklais var nepamanīt, ka zīmogā ir visur figurē skaitlis 13. Ģerboni redzamais ērglis kreisās kājas nagos tur 13 bultas, labajā – olīvu zaru ar 13 lapām un 13 ogām. Virs galvas novietota heksagramma ar 13 zvaigznēm. Putna knābī atrodas lente ar nacionālo devīzi *E Pluribus Unum* ("No daudziem viens"). Devīze sastāv no 13 burtiem. Arī karogā sarkano un balto svītru summa ir 13. Oficiālais skaidrojums – tieši tik štatu bija, kad nodibināja ASV.

Piramīda ir izteikts brīvmūrnieku simbols. Turklāt tā nav uzcelta līdz galam, kas netieši norāda, ka brīvmūrnieki vēl tikai pārkārto šo pasauli pēc Lielā Arhitekta ieceres. ▶

Savukārt reversā attēlotā piramīda norāda uz spēku un izturību. Piramīda salikta no 72 akmeņiem, to veido 13 rindas. Piramīda nav pabeigta, kas norāda uz ASV iespējām pievienot jaunus štatus. Piramīdas augšā novietota Providences acs. Divas deviņas paņemtas no Senās Romas Augusta laikmeta dzejnieka Vergīlija darbiem. Proti, *Annuit Coeptis* ("Viņš svēti mūsu darbību") un *Novus Ordo Seclorum* ("Jaunā pasaules kārtība"). Romiešu cipari uz piramīdas pamatnes norāda gadu, kad tika pasludināta ASV neatkarība - 1776.

Velna ducis

Tomēr daudzi ir pārliecināti, ka zīmoga simboliskā nozīme ir pavisam cita. Zīmoga parpārēm esot iestrādāti masonu okulīti elementi. Pirmkārt, jau pati piramīda, kas ir izteikts brīvmūrnieku simbols. Turklāt tā nav uzcelta līdz galam, kas netieši norāda, ka brīvmūrnieki vēl tikai pārkārto šo pasauli pēc Lielā Arhitekta ieceres. Uz Arhitekta klātbūtni norāda visu redzošā acs, kas ievietota trijstūrī, un tas, starp citu, arī ir viens no masonu simboliem. Turklāt zīmoga ir devīze *Novus Ordo Seclorum* ("Jaunā pasaules kārtība"). Kas ir Lielais Arhitekts, var tikai minēt. Izteiktas versijas, ka tā ir pasaules masonu valdība - Trīspadsmiņu padome.

Zīmoga pētnieki aicina saasināt uzmanību uz skaitļa 13 simbolisko nozīmi zīmoga. 13 piramīdas rindas, 13 zvaigznes virs ērgļa, 13 līnijas uz vairoga, 13 bultas, 13 burti latīņu izteicienos. Turklāt ērglim virs galvas ir Dāvida zvaigzne ar 13 piecstaru zvaigznēm. Kur vien skaties, visapkārt velna ducis! Zīmoga pētnieki saskatījuši vēl kādas divainas sakarības. Proti, ērglim vienā spārnā ir 32 spalvas, kas netieši norāda uz iesvētību skaitu masonu ložās. Savukārt otrā spārnā ir 33 spalvas, kas simbolizē īpaši slepeno - 33. pakāpes - iesvētību.

Grāls, Šambala un Rērihs

Lielais zīmogs uz viena dolāra banknotes parādījās 1935. gadā, kad pasaule jau bija nedaudz atkopusies no Lielās ekonomiskās krīzes. Pirms tam pie banknotes dizaina bija strādājis krievu izcelsmes mākslinieks Sergejs Makronovskis.

ZĪMOGA GLABĀŠANA

Pirmoreiz ASV Lielo zīmogu izmantoja 1782. gada 16. septembrī, kad toreizējais Kontinentālās armijas virspavēlnieks Džordžs Vašingtons parakstīja līgumu ar Lielbritāniju par karagūstekņu apmaiņu un uzturēšanas kārtību. Lielā zīmoga glabāšanu uzticēja Čārlzam Tomsonam, kas bija apstiprināts par ASV Kongresa sekretāru. 1789. gada 24. jūlijā pēc pirmā ASV prezidenta Džordža Vašingtona rīkojuma zīmogu nodeva Valsts departamentam, kur tas atrodas arī šodien. Tā oficiālais glabātājs ir valsts sekretārs.

Vismaz tāda ir oficiālā versija. Tomēr arī šeit ir saskatāmas divainības, jo tāda mākslinieka Sergeja Makronovska patiesībā nemaz nebija. Tas bija vien pseidonims, aiz kura slēpās kāda cita persona. Visticamāk, pie dolāra banknotes dizaina strādājis krievu mākslinieks un mistiķis Nikolajs Rērihs, kas tajos gados uzturējies ASV. Uz to norāda vairākas sakarības.

Jaunu banknotes dizainu ieviest izlēma ASV prezidents Franklins Rūzvelts pēc sava padomnieka un vēlākā viceprezidenta Henrija Vollesa ieteikuma. Tobrīd Franklins Rūzvelts bija uzšācis politiku, ko pats dēvēja par jauno kursu, tāpēc devīze *Novus Ordo Seclorum* ("Jaunā pasaules kārtība"), kas parādījās uz viena dolāra banknotes, bija isti laikā un vietā. Rūzvelta padomnieks Henrijs Volless, kas bija aizrāvis ar Blavatskas darbiem un misticismu, bija labos draugos ar mākslinieku Nikolaju Rērihu. Vienubrid viņu starpā pat attīstījās aktīva sarakste, vēstulēs Volless viņu uzrunāja par "dārgo guru" un parakstīja vēstules ar burtu G., kas bija pirmais burts no pieņemtā vārda Galahads. Tā sauca vienu no karaļa Artura bruņiniekiem, Svētā Grāla meklētājiem. Kad vēlāk Henrijs Volless grasījās kandidēt ASV prezidenta vēlēšanās, šī sarakste nāca atklātībā. Protams, nekā briesmīgi kompromitējoša tur nebija, tā tikai liecināja par Vollesa savdabīgām interesēm. Kādā vēstulē Rēriham viņš rakstīja par gaidāmo jauno laikmetu, kad būtnes no ziemeļu Šambalas liks jaunus pamatus pasaules kārtībai. Savulaik Volless arī aktīvi lobēja Nikolaja Rēriha izstrādāto paktu - līgumu par kultūras vērtību aizsardzību, ko 1935. gadā Vašingtonā parakstīja daudzu pasaules valstu pārstāvji. Mākslinieks Rērihs pat bija radījis aizsargājamo kultūras objektu identifikācijas zīmi - pasaules karogu. Tas bija balts audeklis ar trim sarkaniem apliem. Tam bija divas simboliskas nozīmes - pagātnes, tagadnes un nākotnes vienotība, kā arī reliģijas, maksas un zinātnes kopība.

Dolāra virskundzība

Masonu darbības kritizētāji aicina pievērst uzmanību, ka dolāra jaunajam dizainam ne bez iemesla izvēlēta tieši viena dolāra banknote. Kā zināms, skaitlim 1 ir sakrālā nozīme, tas ir visa sākums un pamats. Kau arī Amerika oficiāli ir kristiešu zeme, ne u Lielā zīmoga, ne uz dolāra banknotēm nav nevienas kristiešu zīmes. Sazvērestību tec

Pie Lielā zīmoga dizaina aktīvi strādājis arī Bendžamins Franklins, kurš bija vien no ASV konstitūcijas autoriem. Tagad viņa portrets rotā 100 dolāru banknotes

riju piekritēji acina pievērst uzmanību, ka dolāra banknošu platums ir 6,66 centimetri. Trīs sešnieki! Tas taču antikrista skait-

Tikai aklaiss var nepamanīt, ka zīmogā it visur figurē skaitlis 13.

balizāciju, naudas ietekme arvien pastiprinās. Kam vairāk naudas, tam vairāk taisnības.

Vara un iespējas

Masonu ietekme pasaules procesos – tas ir temats, kas ik pa laikam tiek apspriests dažnedazādos plašsaziņas līdzekļos. Kā liecina vēsture, daudzi ievērojami valstsvīri darbojušies pusslepenajās ložās, masonu ložas biedri bijuši galvenie ASV konstitūcijas autori un arī katrs trešais ASV prezidents, ieskaitot Franklīnu Rūzveltu. Tieši masoni bija Lielās franču revolūcijas izraisītāji, savukārt lēmums par Nāciju līgas – ANO priekšteces – izveidošanu pieņemts 1917. gada brīvmūrnieku kongresā Parīzē. Pirmajā ANO kopasanašanās daudzās valstīs pārstāvēja masonu ložu biedri. Kaut arī brīvmūrnieki apgalvo, ka viņiem nav nekā slēpjama, daudzi uzlūko masonus ar lielām aizdomām un uzskata viņus teju par slēptiem sātna pielūdzējiem. Populārs ir uzskats, ka vairākums masonu ložu biedru nekad nav zinājuši un joprojām nezina par organizācijas patiesajiem nolūkiem, jo visus lēmumus pieņem sauiņa iesvētīto – Trīspadsmitu padome, kas laika gaitā ieguvusi milzīgu varu, it īpaši ASV. Un to uzskatāmi apliecina viņu ieviestā dolāra dominante pasaulē. ●

lis! Tomēr jāatzīst, ka šeit Lielā zīmoga kritizētāju norāde nav pilnīgi precīza. Dolāra banknošu īstais platums ir 6,629 centimetri. Vismaz šāds cipars minēts oficiālajos dokumentos, kuros aprakstītas dolāra banknotes.

Skaidrs ir viens, šodien starptautiskie tirdzniecības darījumi lielākoties notiek dolāros. Amerikāņu nauda diktē pasaulei savus noteikumus. Naudas diktatūra kļuvusi tik spēcīga kā vēl nekad. To atzīst arī daudzi politiķi un ekonomisti. Jo liberālāka ir sabiedrība, jo lielāka ietekme ir naudai jeb, precīzāk sakot, tās daudzumam. Līdz ar glo-

MAGĪJA PALĪDZ UN SARGĀ!

Zilēšana ar svārstu

Vai jums ir sestais prāts? Vai izmantojat savas psihiskās spējas? Agrāk vai vēlāk šie jautājumi kļūst aktuāli, tāpēc sāciet jau tagad apzināt arvien augstāku izpratnes līmeni! Izmantojiet vienkāršu līdzekli – darbojieties ar svārstu, mācīties noskaņoties un uztvert parapsihisko informāciju, ļaujieties transformācijai. Šī grāmata pirmām kārtām ir soliis tuvāk pašam sev!

Jaunums!

Grāmata zilēšanai ar svārstu un īsts dabīgā pusdārgakmens svārsti!

Cena Ls 7,80 + pasta izdevumi (komplektā brošūra un svārsti).

Aizsardzības maģija

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem aizsardzības maģijā. Ar šo rituālu un spēcīgo vārdu palīdzību jūs varēsiet izvairīties no ļaistiem, jaunām enerģijām, skaudības.

Aizsargājiet sevi un savus tuviniekus ar gadsimtu seniem maģijas rituāliem. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs varēsiet atvairīt ļaunumu no savas mājas, tādējādi piesaistot veiksmi un labklājību. Kartiņu komplektā ir arī vairāki slepeni rituāli, tādi kā aizsardzība pret naudas lāstu un rituāls raganas pudeles pagatavošanai. Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-ahātu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veiksmes maģija

Par veiksminieku saka – dzimis ir Dieva dāvana, tā iepriecina un spārno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pame-tusi, nezaudējiet dūšu, bet nece-riet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis it visur!

Maģisko kartiņu komplekts ar 33 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs spēsiat piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm. Katrs pasūtītājs dāvanā saņems veiksmes akmeni-avanturīnu.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Veselības maģija

Laikā, kad vizīte pie ārsta maksā desmitiem latu, operācijas pat vairākus tūkstošus, ir jāatceras senās maģijas gudrības. Maģija ir vienmēr stāvējusi cilvēku veselības sardzē. Izmantojot gadsimtiem senas zināšanas un buramvārdus, iespējams izvairīties no daudzām veselības problēmām un slimībām. Veselības maģija - 33 maģisko kartiņu komplekts ar rituāliem un buramvārdiem veselības atgūšanai.

Katrs pasūtītājs dāvanā no www.astarots.lv saņems veselības akmeni – serdolikū.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Naudas maģija

Maģisko kartiņu komplekts ar 28 buramvārdiem un rituāliem bagātības un naudas piesaistīšanai. Ar to palīdzību jūs varēsiet piesaistīt veiksmi, naudu, bagātību, kā arī aizsargāties no naudas grūtībām un nabadzības enerģijām.

Izmantojot maģijas noslēpumai- no spēku, jūs varēsiet pavērst Liktnens gaitu sev labvēlīgā virzienā.

"Naudas maģijas" pasūtītāji dāvanā no www.astarots.lv saņems senās Ķīnas naudas talismanu – 3 ķīniešu laimes monētas.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt pa tālr.29888304 vai arī internetā www.astarots.lv

Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv

Pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri

10 mūžīgās jaunības eliksīri

SPA VISLIELĀKAIS DĀRGUMS – **DZINTARS**

Pēdējos gados ir rasti pierādījumi dzintara brīnumainajām spējām palielināt imunitāti un ne tikai veicināt šūnu dalīšanos, bet arī atjaunināt tās. Dzintarskābe ir viens no vērtīgākajiem ķīmiskajiem savienojumiem, kas ir šajā siltajā akmenī. Lai gan valda pieņēmums, ka visvairāk dzintarskābes ir baltajā vai pienainajā no jūras izskalotajā akmenī, patiesībā pēc krāsas vien nevar noteikt, kurš akmens satur visvairāk šīs vērtīgās vielas. Daudz lielāka nozīme ir dzintara izcelsmei, un, izrādās, visvairāk dzintarskābes ir Baltijas dzintarā.

Vēja appūstā dzintara kriksīti, kuram izveidojusies tumša garoziņa, ir vidēji 7–8% dzintarskābes, kamēr parasti tā daudzums dzintarā nepārsniedz 1–2%.

Dzintars ir maz pētīts, taču jau iepriekš izteikti pieņēmumi par dzintara spēju mazināt šūnu patoloģisko dalīšanos. Izrādās, dzintars patiešām spēj ietekmēt šūnu darbību. Tam piemīt unikālas īpašības veicināt veco šūnu renovāciju un stimulēt jaunu šūnu veidošanos. Tā ir vienreizīga īpašība. Daudzi preparāti dod impulsu šūnām dalīties, bet šajā gadījumā notiek šūnu atjaunināšanās. Nojaušot par dzintara spējām, senatnē ar dzintara pulveri, kas saberzts ar rožu eļļu vai medu, dziedināja acis un ausis, kā arī zieda to uz saplaisājušiem papēžiem. Tagad dzintara spēja renovēt šūnas un veicināt jaunu šūnu dalīšanos ir ieinteresējusi skaistumkopšanas industriju visā pasaulē. Pēdējā laikā aizvien vairāk SPA viesnīcu un skaistumkopšanas salonu piedāvā dzintara masāžu, kuras laikā tiek izmantots dzintara pulveris vai eļļa. Pat tad, ja procedūra notiek vien 20–30 minūtes, ar to pilnīgi pietiek, lai dzintars iedarbotos uz šūnām.

Ne dārgi krēmi un serumi, ne supermodernu tehnoloģiju vadītas procedūras un pat ne botulīna toksīns un estētiskās ķirurģijas operācijas nav nekāds brīnumlīdzeklis jaunības saglabāšanai. Lai iemācītos apstādināt laiku, mūsdienu *anti-aging* jeb pret novecošanas speciālisti pēta gadsimtiem ilgi izmantotus mūžīgās jaunības eliksīrus, jo vislielākie brīnumi atrodami tieši tur.

▼ *Gunta Gintere*

SMILTSĒRKŠĶU OGAS KĀ VITAMĪNU SPRIDZEKLIS

Smiltsērķšķu auglis ir viena no retajām ogām, kurā ir gan ūdeņi, gan taukos šķīstošie vitamīni. Turklāt tajā ir ļoti daudz C un E vitamīnu, kas aizkavē aterosklerozes veidošanos, kā arī K1, P un B grupas vitamīni, kas visi ir antioksidanti. Lielais E vitamīna daudzums, kas ir gan ogās, gan eļļā, ir galvenais iemesls, kāpēc smiltsērķšķus patiesi var dēvēt par *anti-aging* brīnumlīdzekli. Tāpat arī C vitamīns un polifenolu savienojumi, kas ir ogās, ir svarīgi antioksidanti. Tāpēc smiltsērķšķu ekstraktu ļoti plaši izmanto kosmētikas ražošanā – tas ir šampūnu, sejas, roku, saulēšanas krēmu, masāžas eļļu, vannas bumbu, ziepju un dažādu balzamu sastāvā. Roku krēmi ar smiltsērķšķu esenci spēj arī dziedēt sikas brūces.

ŠITAKĒ SĒNES – BAGĀTĪGS ANTIOKSIDANTU AVOTS

Šitakē sēnes ekstraktu izmanto ārstniecībā, lai nostiprinātu imūnsistēmu, pazeminātu holesterīna līmeni asinīs, ārstētu prostatas vēzi un... arī kā vienu no efektīvākajiem *anti-aging* līdzekļiem. Olbaltumvielas, dzelzs, cinks, šķiedrvielas, kā arī B1, B2, B6, B12 un D vitamīni – tas ir tas, kas ļauj organismam ar šitakē sēņu palīdzību saglabāt jaunību. Turklāt šitakē sēņu ekstrakts veicina dzimumpotenci, ko zinātnieki izskaidro ar lielo antioksidantu un cinka daudzumu sēnēs.

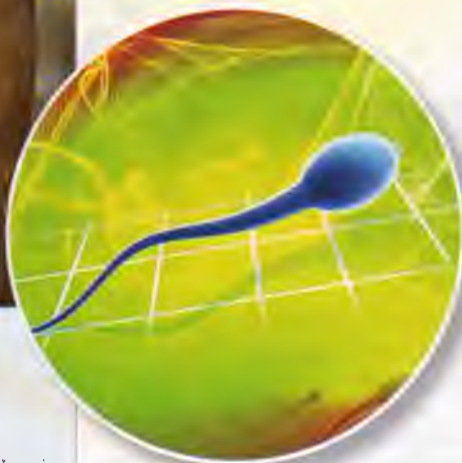
INDIJAS RĪSU SĒNES UZLĒJUMS JAUNEKLĪGUMAM

Indijas rīsu sēne, ko daudzi audzē trislitru burkā, priecējoties par caurspidīgo graudiņu sarikotajām burbuliņu dejām, ir pārbagāta ar dažādām organiskajām skābēm. Uzlējumos konstatēti spirts, etiķskābe, glikonskābe, kofeīns, skābenskābe, citronskābe, pienskābe, holskābe, kā arī C un D vitamīni. Īpašais šajā sēnē ir ļoti augstais folijskābes un fosforskābes līmenis. Un tieši folijskābei ir milzīga nozīme organisma novecošanas procesa palēnināšanā. Dabā tā parasti ir sastopama B grupas vitamīnu savienojumos un ir ļoti nepieciešama audu attīstībai un asinsradei. Folijskābe spēj novērst sirds un asinsvadu, kā arī nervu sistēmas slimības.

Ar dūņu terapiju var ārstēt pat neauglību, jebkurā gadījumā tā palielina vēlmi mīlēties.

DŪNAS UZMUNDRINA SEKSAM

Dūņas jau vismaz 2000 gadu ir viens no efektīgākajiem līdzekļiem dažādu slimību ārstniecībā. Pelloīdterapiju jeb dūņu terapiju pirmie sāka izmantot senie ēģiptieši, kuri Nilas krastos izraka bedres, lai tajās sasildītu noguluma dūņas, kurās pēc tam iegultos, ļaujot spēkam iepļūst nogurušajā ķermenī. Eiropā dūņu vannas ir pazīstamas vismaz 200 gadus, un arī Latvijā pirms daudziem gadu desmitiem slavenās kūrvietas Ķemeru un Baldonē vilināja bagātus cilvēkus ar dūņu vannām. Ko gan ļaudis atradusi šajā dubļiem līdzīgajā pančkā, kas nekādu estētisko baudījumu nesagādā? Dūņas tak' nav nekas cits kā tikai ūdens, minerālvielas un organiskie savienojumi, kas radušies, bezskābekļa vidē sadaloties augiem un dzīvniekiem. Taču atšķirībā no dubļiem dziednieciskās dūņas veidojās simtiem, pat tūkstošiem gadu ilgi. Tādējādi gan jūras un upju noguluma, gan kūdras purva dūņās radušies dažādi mikroelementi: kalcījs, varš, mangāns, magnijs, selēns, nelielos daudzumos pat zelts un sudrabs, daudz bioloģiski aktīvu vielu un fermentu.

Tajās ir pat dzīvas baktērijas. Dūņu vannas ir ļoti populāras stresa mazināšanai un organisma atjaunināšanai. Vienlaikus dūņas ir saglabājušās kā viena no metodēm, ar ko atvieglot locītavu iekaisuma radītās sāpes – to ietekmē uzlabojas vielmaiņa kaulu plēvē un locītavu skrimšļos, saites kļūst elastīgākas. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc cilvēki, kuri ikdienā daudz laika pavada krēslos, pēc dūņu terapijas jūtas kā no jauna piedzimuši. Sievietēm, kas līdz pat izmisumam cinās ar vaginālo kandidozi jeb piena sēnīti, kura rada dažādas nepatīkamas sajūtas un liedz baudīt pilnasīnīgu seksuālo dzīvi, ginekologs var ieteikt izmēģināt vaginālos dūņu tamponus. Ginekoloģijā tos izmanto arī tādēļ, lai kavētu saaugumu un rētaudu veidošanos, kā arī sekmētu normālu menstruālā cikla norisi. Ar dūņu terapiju var ārstēt pat neauglību, jebkurā gadījumā tā palielina vēlmi mīlēties. Vīriešiem tā sekmē prostatas veselību un nostiprina dzimumspējas.

SPERMA PAR LIELU NAUDU!

Par to, kad spermu sāka izmantot skaistumkopšanā, seno persiešu un grieķu literatūra klusē, taču skaidrs, ka par tās olbaltumvielu radīto efektu sievietes zināja, jau sen pirms norvēģu firma iedomājās iegūt un piedāvāt kosmētikas ražotājiem... mencu spermu. Tā izrādījās lieliska sastāvdaļa mitrinošos krēmos, jo ļoti piesaista ūdeni. Savukārt Lielbritānijā viens no slavenākajiem friziersaloniem piedāvā matu masku no bullu spermas, kas sausiem un lūstošiem matiem atdod spožumu un veselīgumu. Vairāki Ņujorkas SPA piedāvāja sejas maskas ar sperminu – spēcīgu antioksidantu, kas atklāts vīriešu sēklā un kam piemīt spējas novērst grumbas un izlīdzināt ādu.

GLIEMEŽU ĢLOTAS VEICINA KOLAGĒNA RAŠANOS

Grūti noticēt, bet pasaulē ir tādi SPA saloni, kas piedāvā gliemežu masāžu. Jāguļ un jāļauj, lai desmitiem visparastāko dārza glumekļu lēnā gaitā rāpo pa ķermeni, atstājot aiz sevis spīdīgu un lipīgu ģlotu sliedi. Gliemežiem ir oriģināls iedzimts imūnaizsardzības mehānisms sekretētā esošo glikoproteīdu formā. Šis olbaltumvielas, kas satur ogļhidrātus, palīdz dzīvniekam ātri sadziedēt katru brūci ādā. Kosmētikas ražotāji šo atklājumu izmantojuši, lai pagatavotu gliemežu ģlotu serumu, kura sastāvā esošajām olbaltumvielām esot izcilas reģenerācijas spējas. Krēms, kura sastāvā ir gliemežu ģlotu ekstrakts, mitrina ādu, tā kļūst maiga, zidaina un jaunības spēka pilna. Savukārt ķermeņa kopšanas līdzekļi ar gliemežu ģlotām samazina strijas. Zinātnieki uzskata, ka gliemežu ģlotu olbaltumvielas stimulē kolagēna veidošanos, kas ir nozīmīgs šūnu atjaunošanai, kā arī elastina veidošanos, kas savukārt ir svarīgi ādas elastībai.

DĒLES PRET "VĀRNU KĀJINĀM"

Jau vairāk nekā 3000 gadu ir zināma dziedināšana ar dēlēm jeb hirudoterapija, kurā izmanto nevis kuru katru purva nejauceni, bet tikai un vienīgi medicīniskās dēles *Hirudo medicinalis*. Par dēļu dziednieciskajām spējām civilizācija zinājusi jau sen. Ēģiptes piramidās atrasti attēli, kuros redzams, kā faraoniem liktas dēles. Arī romiešu pirtis kopā ar svaigākajām baumām un masāžām piedāvāta dēļu terapija. Francijā renesanses laika dāmas pirms balles dēles aizlika aiz ausīm, lai rožaināki vaigi, spulgākas acis un enerģija izklaidēties līdz rīta gaismai. Kopš tiem laikiem Francijā skaistumkopšanā joprojām izmanto dēles kā pretgrumbu līdzekli.

Mūsdienās hirudoterapiju izmanto, lai mazinātu krunciņas, spēku izsūkuma gadījumā iegūtu darbošanās duku un paaugstinātu imunitāti vīrusu laikā. Tā nav tumsonība – medicīniskā dēle satur vairāk nekā 400 bioloģiski aktīvu vielu, 3000 olbaltumvielu un 20 fermentu. Piemēram, herudīns un destabilāze spēj šķīdināt jau izveidojušos trombus, kolagenāze veicina pēcoperācijas rētu uzsūkšanos un šķīdina audu sabiezējumus, elastāze uzlabo ādas elastību, savukārt par laimes hormonu sauktais endorfīns nomierina un vienlaikus stiprina imūnsistēmu. Ne velti dēles mēdz dēvēt par mazām bioloģiskajām fabrikām.

BIŠU INDE BOTULĪNA VIETĀ

Biškopji to zina jau ļoti sen – tiklīdz miesu un garu pārņem nogurums, sirds kļūst gurga un prāts kūtrs, jāaiziet līdz dravai un jāļauj dažām bitēm sevi sakost. Tas noteikti ir lētāk par botoksa injekcijām, bet efekts daudz labāks bišu inde nelielās devās paplašina smadzeņu un koronāros asinsvadus, uzlabo miegu, paaugstina ķermeņa tonusu un darbības. Tas viss palīdz biškopjiem justies veseliem, turklāt bišu inde paaugstina viņu imunitāti jeb spēju pretoties dažādām saslimšanām. Izskaidrojums ir vienkāršs – bišu inde ir bioloģiski ļoti aktīva viela, kas uz organismu spēj iedarboties daudzveidīgi. Apitoksīns pat pazemina holesterīna daudzumu asinīs, normalizē apetīti un sirds darbību. Bišu indes ārstniecisko efektu atzīst arī mediķi, kuru uzraudzībā to lieto, lai uzlabotu centrālās un perifērās nervu sistēmas darbību, normalizētu vairogdziedzeru darbību un asinsspiedienu. Taču jāņem vērā, ka apitoksīns tomēr ir inde, kas var izraisīt alerģisku reakciju, tai ir daudz kontraindikāciju, un tā spēj būt pat nāvējoša. ☹

LEDUS APSTĀDINA LAIKU

Nav labāka veida ādas tonizēšanai un uzmundrināšanai par masāžām ar ledus gabaliņiem. Šarmanta savā vienkāršībā (izkāp no gultas, aizej līdz ledusskapim, izņem ledus gabaliņu un norīvē seju) šī metode pārspēj daudzās dārgas un sarežģītas procedūras. Tā atsvaidzina, sašaurina poras, paātrina asinsriti un pieskār dabīgu sārtumu. Ja ledus gabaliņu masāža ar laiku kļūst par neatņemamu rīta cēliena sastāvdaļu, tā, aktivizējot vielmaiņu un šūnu dalīšanos, neizbēgami atjaunina sejas ādu.

Kosmetologi ir pilnīgi pārliecināti, ka šī vienkāršā skaistumkopšanas metode palīdz saglabāt ādas svaigumu un mazina krunciņu daudzumu.

Savukārt kosmetoloģijā par vienu no labākajiem profilakses līdzekļiem, ar ko palēnināt ādas novecošanos, uzskata tā dēvēto kriomasāžu sejai, kurā aukstuma efekta panākšanai izmanto šķidro slāpekli – bezkrāsainu gāzi bez smaržas. Šķidrā stāvoklī tā ir līdzīga ūdenim, bet saskarsmē ar gaisu slāpekļis uzsūc skābekli, veidojot skābekļa šķīdumu slāpekli. Ja sejas masāžai izmanto šķidro slāpekli, efekts ir līdzvērtīgs islaicīgai

Ja ledus gabaliņu masāža ar laiku kļūst par neatņemamu rīta cēliena sastāvdaļu, tā, aktivizējot vielmaiņu un šūnu dalīšanos, neizbēgami atjaunina sejas ādu.

aukstuma iedarbībai uz audiem – asinsvadi sašaurinās, taču pēc tam paplašinās, uzlabojot perifēro asins apgādi un paātrinot vielmaiņu. Ja pēc masāžas uz ādas tiek uzklāta maska vai krēms, ādas dziļākajos slāņos ātrāk nekā parasti tiek nogādāti vitamīni, aminoskābes un mikroelementi. Gluži tāpat kā ķīmiskais pilings, šāda sejas masāža veicina ādas virsējās epidermas slāņa nolobīšanos un jaunu šūnu veidošanos. Pēc šādas masāžas sejas āda kļūst svaiga, tonizēta un glūzi vai mirdz.

Svētā grēciniece

Marijas Magdalēnas dzīvesstāsts Svētajos Rakstos ir viens no skaistākajiem un iedvesmojošākajiem. Atšķirībā no citām baznīcas svētajām sievietēm viņas tēls ir bezgala skaists savā sievišķīgumā, to apvij uzticīgas un kaislīgas mīlestības oreols. Evaņģēlijā Jēzus par Mariju Magdalēnu teicis: "Viņai tiek piedots, jo viņa daudz mīlējusi. Kas gan bija šī apburošā sieviete, kura no grēcinieces kļuva par Jēzus apustuļi?"

Marija bija ebreju meitene, kas dzimusi Magdalas ciemā pie Tibērijas ezera. Ciema nosaukums tulkojumā no ebreju valodas nozīmē "tornis". Tapēc viņu sauc par Mariju no Magdalas jeb Mariju Magdalēnu. Par viņas dzīvi līdz tam, kad viņa satika Jēzu Kristu, ir maz ziņu. Ļoti skaista, turīga, gudra, sabiedrībā ļoti pazīstama sieviete, bet ar tā laika tikumiem ne visai savienojamu dzīvesveidu. Raksti nepasaka, bet netieši ļauj nojaust, ka Marija Magdalēna varētu būt bijusi plašā apkārtnē populāra prieka nama saimniece, kas jaunībā arī pati, iespējams, pārdevusi savu miesu, taču augstu attīstīta intelekta, smalkā prāta un intūicijas dēļ Marija nicināja vīriešus, kuri bija ar mieru par to maksāt, ilgojās pēc patiesas mīlestības, pēc sev intelektuāli līdzvērtīga sabiedrotā, drauga, vīra. Laikam jau arī tolaik sievietēm šādu vīrieti atrast nebija vienkārši.

Mīlestības izmainītā

Kad Marija Magdalēna sastapa Jēzu, viņas dzīve kardināli mainījās. Sieviete beidzot jutās atradusi sev līdzīgu, spēcīgu un intelektuālu personību, tāpēc izjuta kaunu par savu līdzšinējo grēcīgo un tukšo dzīvi. Svētais Lūkass apraksta notikumu, kā Marija Magdalēna atnākusi farizeja mājās, kur Jēzus bija ielūgts uz vakariņām pie bagātā Simaņa. Bagātīgi ģērbusies sieviete nokrita ceļos un raudāja pie viņa kājām, ar saviem matiem noslaucīja viņa kājas sausas, svaidīja ar dārgām smaržām un

SVĒTĀ MARIJA MAGDALĒNA

- ✦ Dzīvojusi pagānu pilsētā Magdalā, Tibērijas ezera rietumu krastā, Galilejas ziemeļos.
- ✦ Jēzus mācekle.
- ✦ Mirusi Efesā, turpat tikusi apglabāta.
- ✦ Piemiņas diena Romas katoļu baznīcā – 22. jūlijs.
- ✦ Slavēna grēciniece.

skūpstija tās. Farizejs, kas Jēzu bija aicinājis, gan domāja sevi – ja viņš tik tiešām būtu pravielis, tad taču zinātu, kas ir šī sieviete, un neļautu tik lielai grēciniecei sev pieskarties. Bet Jēzus, zinādams viņa domas, jautāja: "Vai tu redzi šo sievieti? Es ienācu tavā namā, bet tu nedevi ūdeni manu kāju mazgāšanai, taču viņa ar asarām slacija manas kājas un ar saviem matiem tās susināja. Tu mani neskūpstīji, bet viņa nepārstāj skūpstīt manas kājas. Tu nesvaidīji manu galvu ar eļļu, bet viņa apzieda ar svaidāmo eļļu manas kājas. Tāpēc es tev saku: viņai tiek piedoti daudzi grēki, jo viņa daudz milēja; bet, kam tiek piedots mazāk, tas arī mil mazāk." (Lk 7, 44–47). Savukārt Marijai Magdalēnai Kungs saka: "Tevi izglāba tava ticība." (sal. Lk 7, 37–50)

Kristus sekotāja

Raksti vēsta, ka no Marijas Magdalēnas tika izdzīti septiņi ļauni gari (Lk 8, 2), un viņa kļuva par Kristus sekotāju. Kopš tā laika Marija Magdalēna kopā ar citām svētajām sievietēm – Mariju, Jēzus Māti, Mariju, Jekaba un Jāzepa māti, ka arī Zebedeja dēlu māti – pazemīgi kalpoja Jēzum un viņa apustuļiem. Šīs sievietes Jēzu vadīja no Galilejas līdz viņa pēdējām Jeruzalemes apmeklējumiem. Kopā ar Jaunavu Mariju, apustuļi Jāni un dažām sievietēm Marija Magdalēna ir klāt pie krusta, Jēzum mirstot, arī tad, kad Jēzus tika noņemts no krusta un guldīts kapā. Lieldienu ritā Marija Magdalēna kopā ar Salomi un Mariju, Jāzepa māti (Mt 28, 1; Mk 16, 2), devās uz klinti izcirsto kapu, lai varētu svaidot Jēzus ķermeni ar smaržīgām zālēm, bet kapavieta bija tukša. Tieši Marija Magdalēna, ne jau kāds no mācekļiem vīriešiem, pirmā sastop Kungu pēc augšāmcelšanās un saņem viņa pavēli iet un liecināt par redzēto. Jāņa evaņģēlijā lasām, ka pēc tam, kad Marija Magdalēna neatrada Jēzu kapā, viņa skumja kavējās pārdomās un raudāja par to, ka viņas Kungs ir pazudis. Un tad, kad atnāca augšāmcelies Kungs, Marija Magdalēna sākumā viņu nepazīna. Tikai tad, kad Jēzus teica viņai: "Marija!", tā atpazīna viņu un iesaucās: "Rabuni!" (Mācītāj! – ebreju val.). Pēc tam viņa steidzās pavēstīt mācekļiem, ka Jēzus ir augšāmcelies no mirušajiem un uzvarējis nāvi.

Izvēlējās labāko daļu

Ar Mariju Magdalēnu saista arī Betānijas Mariju, Lācara un Martas māsu. Kā rakstīts Lūkasa evaņģēlijā (Lk 10, 36–42), Jēzus apciemoja sava drauga Lācara namu, kur bija divas māsas, viena no tām Marta rūpējās, lai ciemiņi būtu paēduši un padzēruši, bet otra māsa Marija apsēdās Jēzum pie kājām un klausījās viņa vārdos. Kad Marta, pārgurusi saimniecības darbos, pasūdzējās par to

LŪGŠANA SVĒTAJAI MARIJAI MAGDALĒNAI

Pie tevis es steidzos ar savām lūgšanām, brīnišķais grēku nožēlnieku paraugs un aizstāve, sekojot tavam paraugam, kā tu no grēcinieces kļuvi par Dieva kalponi, dod mums tādu paļaušanos uz Dieva žēlastību, ka varam atmest savu grēku važas un ieiet Dieva mierā un priekā!

Kungs Jēzu, Svētās Marijas Magdalēnas grēku nožēla un gandarījums tev bija tik patīkami, ka ne tikai atlaidi viņai visus grēkus, bet arī piepildīji viņas sirdi ar bezgalīgu prieku un liksmi. Ļauj arī mums tāpat apraudāt savu grēku vainas, lai tās tiktu piedotas! Kas dzīvo un valdi mūžīgi mūžos! Āmen!

Kungam, tas viņai labvēlīgi atbildēja, ka "Marija izvēlējusies sev labāko daļu; tā viņai netiks atņemta."

Vēl Mariju Magdalēnu satiekam Jāņa evaņģēlijā, kur stāstīts par Lācara nāvi. "Šī bija tā Marija, kas ar svaidāmo eļļu svaidīja to Kungu un ar saviem matiem susināja viņa kājas. Viņas brālis Lācars slimoja." (Jn. 11, 2.) Marija ir tā, kura metās pie Kunga kājām, izmisumā un sāpēs pārmetot viņam: "Kungs, ja tu būtu šeit bijis, mans brālis nebūtu nomiris!"

Apustuļu apustule

Mariju Magdalēnu mēdz saukt par pirmo apustuļi, bet kopš 10. gadsimta viņa tiek dēvēta par apustuļu apustuļi. Svētais pāvests Jānis Pāvils II savā apustuliskajā vēstulē *Mulieris Dignitatem* (1988. gada 15. augusts), aplūkojot Lieldienu notikumus, uzsver Marijas Magdalēnas lomu, jo viņa ir pirmā, kas satiek augšāmcelušos Jēzu. [...] Tāpēc arī viņa tika nosaukta par "apustuļu apustuļi". Pāvests uzsver arī to, ka "šis notikums savā ziņā nozīmē, ka visas dievišķās patiesības par Kristu tiek uzticētas gan sievietēm, gan vīriešiem".

Marijas Magdalēnas evaņģēlijs

Gnostīki uzskata, ka bez četriem kanoņiskajiem evaņģēļiem pastāv arī citi, tostarp Marijas Magdalēnas evaņģēlijs. Tajā esot ietvertas pamācības, ko Jēzus devis Marijai Magdalēnai pēc augšāmcelšanās. Notikumi risinās situācijā, kad mācekļi šaubās, vai ticēt tam, ko saka Marija, vai ne. Galvenā doma šajā darbā ir tā, ka Marijai Magdalēnai ir tikpat liela autoritāte, cik apustuļiem, kas nozīmē, ka arī viņas mācītāis būtu jārespektē. Tāpat populārs ir mīts, kuru savā grāmatā *Da Vinči kods* izmantojis rakstnieks Dens Brauns – ka Kristus bijis precējies ar Mariju Magdalēnu. Šim mītam nav nekāda pamata ne no teoloģiskā, ne vēsturiskā, ne bibeliskā skatupunkta, jo Svētajos Rakstos par to netiek doti nepārprotami un skaidri norādījumi. To varētu saukt par mōģinājumu Jēzu Kristu padarīt par parastu cilvēku, nevis par Dievu. Nenoliedzams ir tas, ka Jēzus sevišķi uzticējās Marijai Magdalēnai un viņu cienīja, iespējams, pat vairāk nekā citus mācekļus, taču... viņa bija tikai un vienīgi sieviete, kas nevarēja ieņemt augstu amatu ne kopienā, ne baznīcā.

Olu krāsošanas tradīcija

Viena no leģendām par Lieldienu olu krāsošanas tradīcijas rašanos tiek saistīta ar Mariju Magdalēnu. Šī skaistā leģenda vēsta, ka Marija Magdalēna pēc Jēzus Kristus nāves un augšāmcelšanās tika uzaicināta uz viesībām pie imperatora Tibērija Cēzara Romā. Satikšanās brīdī Marija Magdalēna rokā turēja putna olu, kas jau ilgu laiku iepriekš tika uzskatīta par atdzimšanas simbolu, un sauca: "Kristus ir augšāmcelies!" Imperators Cēzars par to pasmejās un atteica: ja Kristus ir augšāmcelies no mirušajiem, lai ola, ko viņa tur rokā, nokrāsojas sarkana. Pirms viņš bija beidzis runāt, ola Marijas Magdalēnas rokā tik tiešām kļuva spilgti sarkana, un viņa turpināja sludināt evaņģēliju visā imperatora mājā.

Pēc Austrumu tradīcijas, Marija Magdalēna pēc pirmajiem Vasarsvētkiem un Svētā Gara atnākšanas pavadīja Jaunavu Mariju un Svēto Jāni uz Ēfesu, kur arī nomira un tika apglabāta. ☪

Buršanās virtuvē

Ar katru gadu popularitāti atgūst ne tikai rokdarbi un pavārmāksla, bet arī zāļu tēju vākšana un uzlējumu gatavošana. Taču šajā gadījumā nepietiks tikai ar recepti un pareizajiem daudzumiem. Lai pastiprinātu tēju, ūdens un uzlējumu iedarbības efektivitāti, der ielāgot dažus padomus.

▼ *Evija Pozņaku*

Konsultēvisi ezotēriskās prakse
DITA BLŪMA-BALINSKA

Kad lietot uzlējumus?

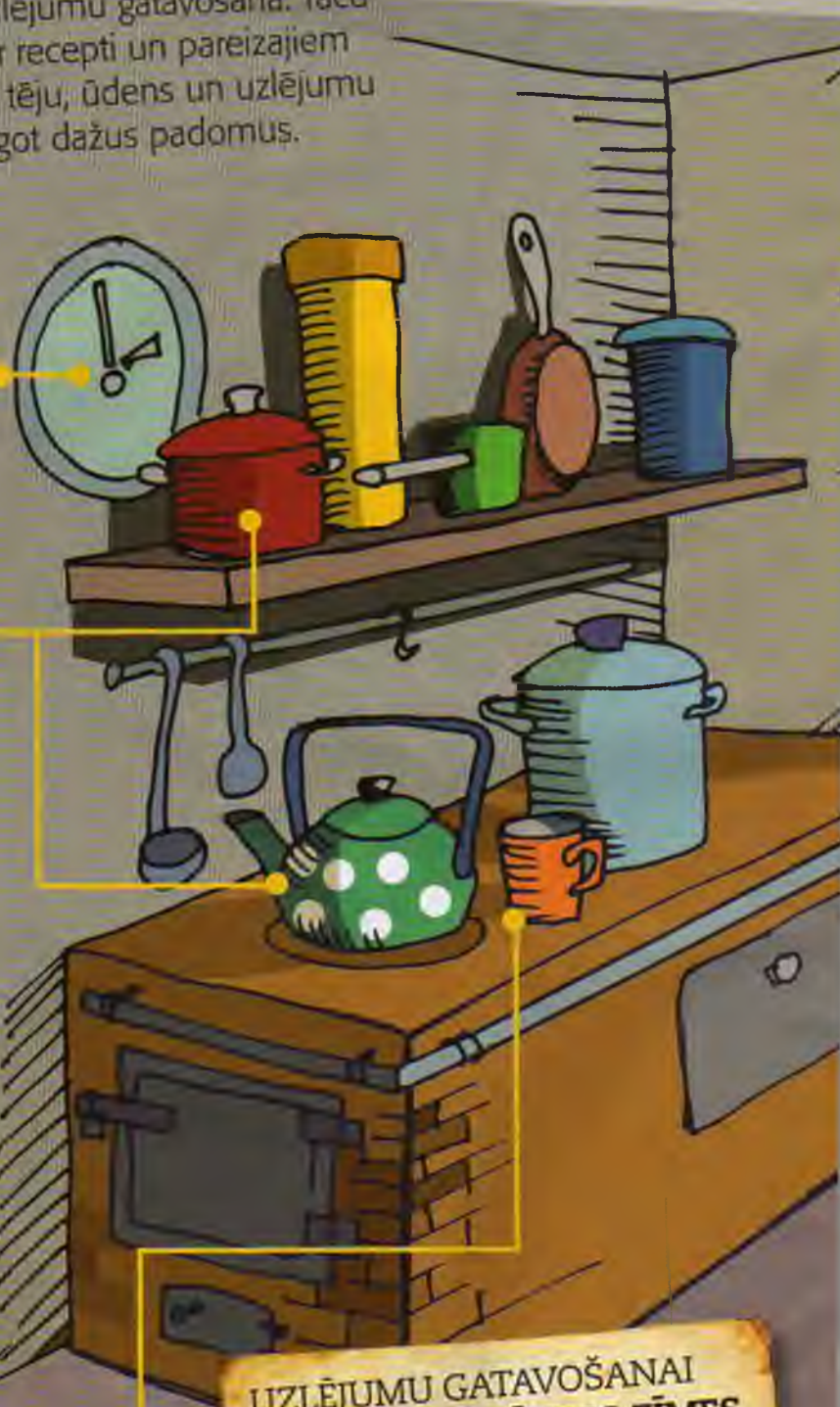
Vislabāk to darīt rītos un vakaros – jo tuvāk saules lēktam un rietam, jo tuvāk dabai. Tas savukārt nozīmē lielāku efektu. Pirmie rezultāti gaidāmi pēc 15 diennaktīm.

Kādas krāsas traukā gatavot un uzglabāt?

- Radošo impulsu aktivizēšanai, iedvesmai un spēkam turpināt iesākto.
- Spēku koncentrēšanai, mērķa sasniegšanai, fiziskai izturībai. Palīdz iegūt zināšanas un attīsta domāšanu.
- Radošai domāšanai, pozitīvismam, spēkam, ticībai un drosmei.
- Biznesa uzplaukumam, labklājībai, veiksmīgiem finanšu darījumiem.
- Mieram, atklātībai, lojalitātei un viedumam. Palīdz iekļauties ritmā un kustībā.
- Stabilizācijai un darbam.
- Aizsardzībai un ticībai.
- Varai, autoritātei un cieņai.

Pamatrauks

Trauku, kurā gatavo uzlējumus vai tēju, ieteicams novietot uz rozā kvarca vai organītu paliktņiem. Būtiski, lai trauks būtu no dabiskiem materiāliem. Ideālā variantā trauku pirms uzlējumu gatavošanas patur saldētavā, tādējādi attīrot.

UZLĒJUMU GATAVOŠANAI IETEICAMĀS MĒNESS ZĪMES

- **Mēness Vēža zīmē** – skaistumam, sajūtām, mīļgumam.
- **Mēness Vērša zīmē** – labklājībai, bagātībai.
- **Mēness Lauvas zīmē** – sabiedriskumam, seksualitātes pastiprināšanai.
- **Mēness Jaunavas zīmē** – dažādu brūču arstēšanai.

Īez strīdiem, ar pozitīvismu

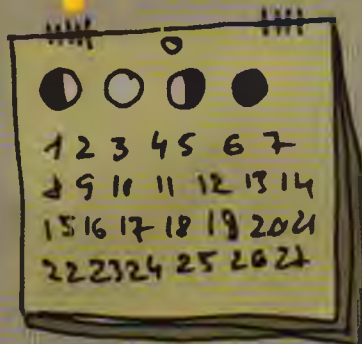
Dzēriena molekulāro struktūru var iespaidot ar skaņām, tāpēc nestrīdieties virtuvē ūdens tuvumā, labāk izsakiet pozitīvus apgalvojumus tagadnes formā.

Dzēriens izaugsmei

Gatavo augoša mēness laikā, vēlams 1., 6. un 13. Mēness diena pēc Mēness kalendāra. Jālieto nākamajā Mēness ciklā 1., 6. un 13. Mēness dienā.

Pret dažādām kaitēm

Pagatavo dilstoša mēness laikā, vēlams 19. un 29. Mēness dienā pēc Mēness kalendāra. Jālieto nākamajā Mēness ciklā 19. un 29. Mēness dienā.

Mēness eliksīru

Mēness ietekmē ūdeni, tāpēc atkarībā no zodiaka zīmes, kurā debesu spīdekļi atrodas, var pagatavot šo eliksīru savām vajadzībām. Ūdeni uz nakti atstāj traukā un ļauj apspīdēt mēnesim. Svarīgi, lai šis ūdens neredz dienasgaismu, tāpēc pirms gaismas iestāšanās trauku ar ūdeni noslēpj tumšā vietā. Šādu ūdeni pievieno vannām un dzērieniem. Atkarībā no tā, kādā zīmē bijis Mēness, var gaidīt vēlamo efektu.

Ziedu sauļošana

Eliksīri, kuros izmanto ziedus, pirms lietošanas vismaz vienu dienu jāpatur saulē. Uzlējumus gatavo no nepāra skaita izejvielām.

Pāridarītājs no viņsaules

Vera! aiz muguras jau astoņi gadu desmiti un atmiņas par laulību, kas nenesa cerēto laimi. Kad Vera beidzot izšķīrās no vīra, Jurijs izdarīja pašnāvību. Tomēr arī miris viņš joprojām turpina bojāt Veras dzīvi – vēl nesēn sapņos nāca pēc abu kopīgā dēla...

Kad satiku Juriju, man jau bija attiecības ar kādu puisi no mūsu pilsētas. Pat ar šodienas pieredzi nevaru izskaidrot, kāpēc ļāvos viņa šarmam. Pirms tam dzīvoju ļoti mierīgi un harmoniski, bet līdz ar Juriņa ienākšanu viss sagriezās virpulī. Mūsu attiecībās valdīja kajsle un pacilājoss neprāts. Viņam piemita kaut kāds noslēpumains pievilksanas spēks. Es neprātīgi iemīlējos! Drīz vien sekoja kāzas. Diemžēl tikai dažus gadus vēlāk manā dzīvē ienāca daudz sāpju, vilšanās, bailu, nedrošības un pazemojuma. Par to, cik spēcīgs vēstījums man tika sūtīts, ja pat nāve nespēja apstādināt šo murgu, domāju aizvien.

Kad maskas krīt

Sava vīra patieso seju ieraudzīju pēc otrā bērna – meitas piedzimšanas. Dēlam vēl nebija pieci gadi, bet meitai tikai pusotra, kad Jurijs sāka meklēt citas sievietes. Alkohols, uzdzīve, roku pālaisāna un krāpšana dienu pēc dienas jauca attiecību sākumā būvēto sapņu pili. Ko man ar diviem bērniem darīt? Šķirties?! Tolaik tas bija kauns un negods! Ko teiks cilvēki? Turklāt ļoti baidījos, kā viena izaudzināšu bērnus. Cerēju, ka viss mainīsies, ticēju, ka grūtības tiek dotas, lai tās pārvarētu. Trīs reizes Jurijs gāja prom no ģimenes, trīs reizes lūdzās piedošanu un atgriezās. Tomēr pienāca diena, kad viss, kas sākotnēji šķita cerīgs un patiesas mīlestības piepildīts, kļuva par smagu nastu.

Tādā gaisotnē izauga arī abi bērni. Gan dēls, gan meita izveidoja savas ģimenes, dzi-

ma mazbērni. Beidzot es vareju būt brīva. Oficiāli izšķīrāmies, un es pārcēlos uz citu dzīvesvietu. Negribēju ilgāk palikt vietā, kur biju izjutusi tik daudz sāpju un pazemojuma.

Pašnāvība dāvanas vietā

Dzīve ritēja savu gaitu. Tā bija mana 50. dzimšanas diena. Vakarā saņēmu telegrammu no ģimenes, kurā tobrīd dzīvoja Jurijs, – mans bijušais vīrs izdarījis pašnāvību, pakāries. Izlēmu, ka uz bērēm nebraukšu. Kamdēļ gan? Sis cilvēks dzīves laikā man bija darījis tik daudz sliktā, ka nebija ne mazā-

Vakarā saņēmu telegrammu no ģimenes, kurā tobrīd dzīvoja Jurijs, – mans bijušais vīrs izdarījis pašnāvību, pakāries.

kās vēlēšanās atvadīties no viņa... Visu mūžu roku rokā ar velnu staigājis! Tādas izdarības taču var būt tikai paša nelabā inscenētas.

Diemžēl ar bijušā vīra laicīgās dzīves beigām nekas vēl nebeidzās. Ar prātu sapratu, ka fiziski viņa vairs nav, tomēr sajūtas teica ko citu. Arvien biežāk šķita, ka istabā neesmu viena. Varbūt tāpēc, ka neaizgāju uz bērēm, viņš sāka nākt pie manis sapņos. Lai kam jau vientuļi viņam tajā pasaulē. Par to

esmu droša pēc pēdējās reizes, kad viņa gars mani sapnī apciemoja.

Nav ko Dievam acīs lēkt

Juriņa gars ieradās pie manis. Viņa izstieptajās rokās bija ar violetu lenti apsieta kaste, uz kuras uzraksts "Daudz laimes!" Mana dzimšanas dienas dāvana. Tad viņš paņēma aiz rokas mūsu pieaugušo dēlu, iesēdināja mašīnā un man lika sēsties blakus sev. Neprātīgā ātrumā triecāmies cauri pilsētai, līdz pamanīju, ka tuvojamies kapu kalnam. Viņš mūs veda uz kapsētu manī un dēlu. Saucu, lai apstājas, bet viņš šķelmīgi pasmaidīja un vēl stiprāk piespieda gāzes pedāli. Atmosfēra slapju muguru. Nākamajās naktīs sapnis atkārtojās. Likumsakarīgi, ka Juriņa gars nāca pēc dēla laikā, kad viņam tiešām ļoti neveicās – palika bez darba, veselības problēmas kļuva aizvien nopietnākas. Protams, es baidījos, ka tikai dēls neizdomā rīkoties tāpat kā tēvs. Dariju visu, kas manos spēkos, lai dēlam palīdzētu. Viss šķietami ir nokārtojies, lai gan Juriņa gars vēl aizvien ik pa laikam nāk pie manis sapņos.

Nesen gadatīrgū satiku savu pirmo mīlestību – virieti, ar kuru biju kopā pirms Juriņa. "Vera!" viņš patiesā priekā iesaucās. "Kā tev klājas?" – "Nu, turos!" lepnī atbildēju. Acis kļuva valgas, prātā iesāvēs doma – kā būtu, ja toreiz Jurijam butu pateikusi nē. "Man ir divi brīnišķīgi bērni un četri gudri mazbērni. Par dzīvi nesūdzos, nav ko Dievam acīs lēkt!" Briedi parunājāmies par vispārīgiem tematiem, nopirku liliņu sīpolus un devos mājup. Ir tā, kā ir. Nebūtu savas dzīves laikā pieļāvusi šīs kļūdas, būtu citas. Pareizas dzīvošanas grāmatu taču neviens dzemdību namā neiedod. ☺

Panākumi un attieksme roku formā

Ārēšā stunda

▼ *Līva Romane*
Konsultējusi hiroloģe
MAIJA IRBĪTE

Liekot puzzle, liela daļa cilvēku sāk ar ārējo malu jeb rāmja izveidi. Līdzīgi ir arī hiroloģija – visbiežāk vispirms tiek aplūkota roka kopumā, mēģinot virzīties no

lielākām, redzamākām iezīmēm uz sīkākām. Rokas formas attiecība pret pirkstu garumu ir viens no analīzes sākumpunktiem, kas sniedz vispārēju ieskatu par cilvēka attieksmi pret pasauli un apkārt notiekošo.

Viens ātri apvainojas, citu nespēj nokaitināt pat nepatīkamu vārdu jūra. Hiroloģija māca, ka rokas var patiešām daudz pastāstīt par cilvēka attieksmi pret dzīvi un apkārtējiem notikumiem.

Ko rokā aplūkot?

Galvenā rokas formas analīzē ir pirkstu un plaukstu pamatnes garumu savstarpējā attiecība, jo pēc tās iespējams noteikt rokas tipu. Plauksta mērāma no pirmās aproces līnijas līdz lielā pirksta pamatnei, savukārt pirkstu garums nosakāms pēc lielā pirksta – no tā stiprinājuma pie plauksta līdz pirksta galam. Vidēja garuma pirksti ir aptuveni trīs ceturtdaļas no plaukstu pamatnes garuma.

Rokas formu špikeris

Nosakot rokas formas tipu, jāatceras, ka eksistē arī jaukta tipa rokas, taču parasti kāda no formām ir dominējošā, tāpēc tai vajadzētu pievērst vairāk uzmanības.

Vēsturiski izšķīra septiņus roku tipus: elementārā, lāpstveida, taisnstūra, mezglota, koniska, garīga, jaukta tipa, savukārt nu jau vairākus gadu desmitus hiroloģija iedala rokas pēc četrām stihijām: zeme, gaiss, uguns, ūdens.

NOSAUKUMS un VIZUĀLĀS PAZĪMES

ZEME Salīdzinoši bieza kvadrātveida plauksta, kurā ir tikai galvenās līnijas, īsi pirksti.

KO LIECINA?

Praktiski, uzticami, konservatīvi cilvēki. Lēnām pieņem pārmaiņas, ciena tradīcijas, izprot un mīl dabu. Ļoti izturīgi un pacietīgi, spēj ļoti daudz un ilgstoši strādāt ar rokām. Uzticami arī personiskajās attiecībās. Reizēm pārāk konservatīvi, piezemēti. Izteikti materiālisti.

GAISS Kvadrātveida plauksta, vairāk līniju nekā zemes rokā, pirksti garāki par plaukstu.

Ļoti loģiski un ar labu intelektu apveltīti cilvēki. Piemīt lieliskas komunikācijas spējas. Baudu sagādā piedalīšanās intelektuālās diskusijās, kur var paspīdēt un sevi parādīt arī citiem. Emocijas un intuīcija nav šo cilvēku stiprā puse. Pārdzīvojumus mēdz analizēt, intelektuāli apspriest, nevis emocionāli izdzīvot.

UGUNS Izstiepta taisnstūrveida plauksta, ļoti daudz ne pārāk izteiktu līniju, pirksti īsāki nekā plauksta.

Raksturīga aizrautība un vēlme būt labākajiem. Mīl brīvību. Šiem cilvēkiem nepieciešama rīcības brīvība gan personiskajā dzīvē, gan darbā. Ja plānots darbs komandā, vislabāk būt tās vadībā. Spēj būt ļoti vadītāji, organizatori, arī strādāt patstāvīgi un veidot savu biznesu. Šiem cilvēkiem ir lielas iespējas sevi realizēt visdažādākajās dzīves jomās atbilstoši līniju veidam plaukstās (par to hiroloģijas nākamajā stundā) un nagu formai (skatīt pirmo rakstu hiroloģijas sērijā), taču viņi var būt arī pārāk kategoriski.

ŪDENS Izstiepta taisnstūrveida plauksta, ļoti daudz ne pārāk izteiktu līniju, pirksti garāki nekā plauksta.

Izteikts jūtīgums, emocionalitāte, radošums un intuīcija. Šādi cilvēki visbiežāk dzīvo savā jūtu pasaulē, emocionālajos pārdzīvojumos un fantāzijās. Parastais dvēseles stāvoklis – iemīļjušies. Bieži šādu roku īpašnieki ir izteikti garstāvokļa cilvēki, kurus viegli aizvainot. Parasti izvēlas kādu radošu nodarbi.

JAUNO PSIHOLOGIJU CENTRS

Tavas personības attīstībai
un radzeslokam!

NLP praktiķa kurss

10 mēnešu kurss trešdienu vakaros
no 11. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Dace Rolava u.c.

Koučinga kurss

"Es mainos, lai radītu savu dzīvi"

3 mēnešu kurss
no 10. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Laila Zariņa

Astroloģijas metodes ikdienā

3 mēnešu kurss
no 3. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Agnese Fūrmane

Taro kāršu kurss iesācējiem

brīvdienų grupa
3 mēnešu kurss
no 7. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Kristīne Dunska

Pilna informācija par bezmaksas
iepazīšanās vakariem, kursu sākumu,
un programmām maksu
www.nlp.lv

Visa informācija par visiem kursiem
un semināriem: www.nlp.lv

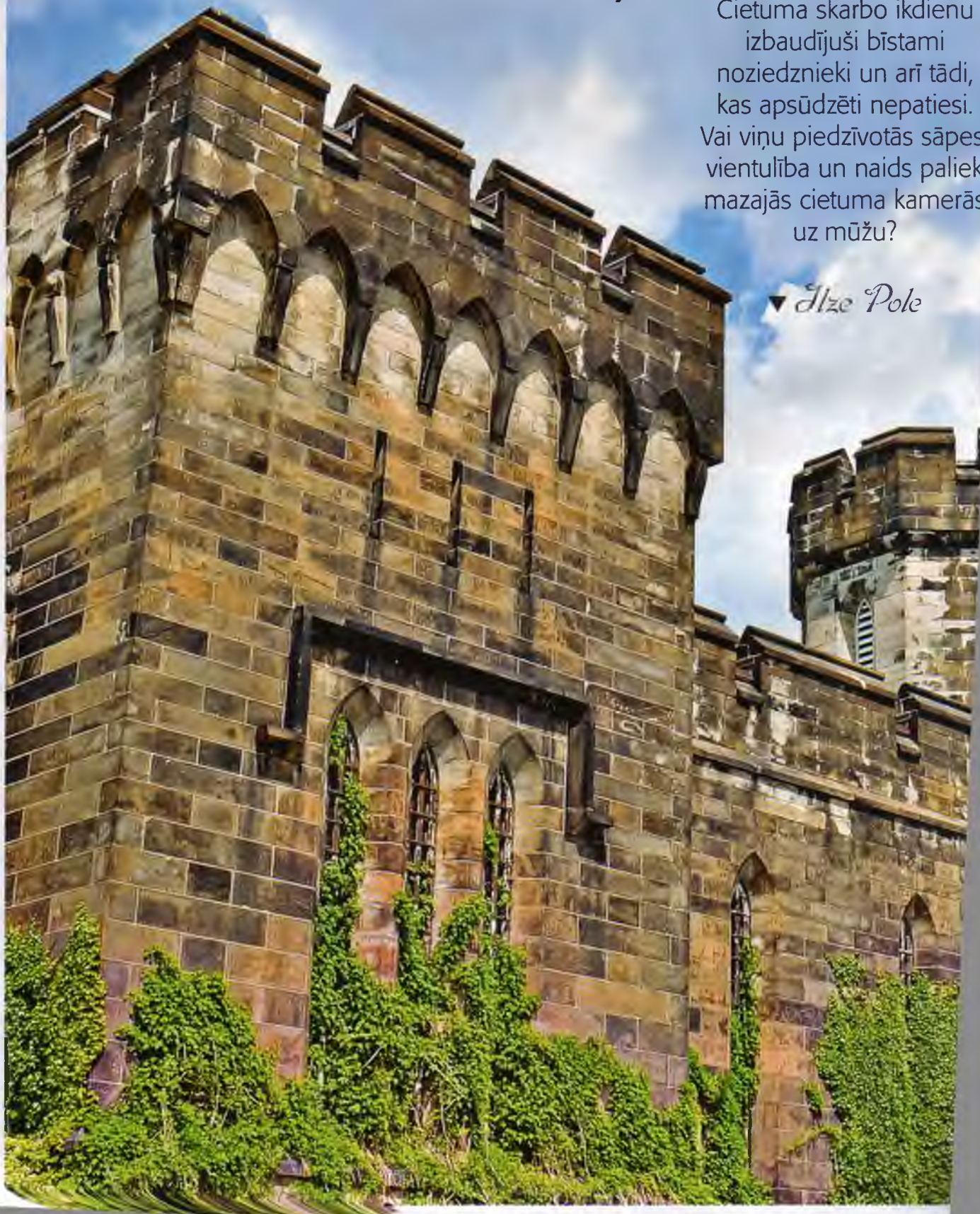
www.nlp.lv

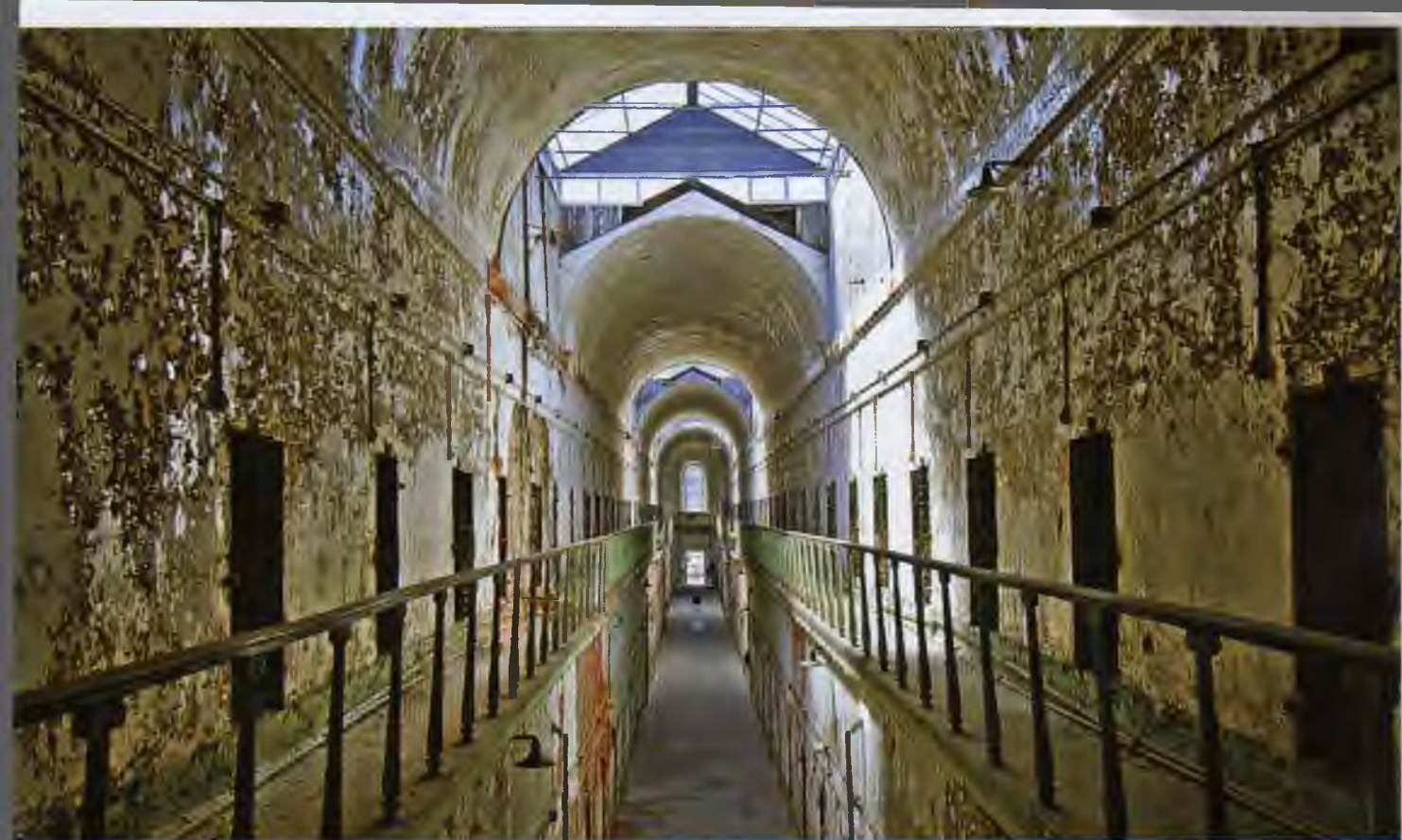
Stabu iela 58, 3. stāvs, Rīga
Tālr. 26575571, info@nlp.lv

Zudušās brīvības soļi

Tā ir vieta, kur pazūd laiks. Kādam uz dažiem gadiem, citam – uz visu mūžu. Sliktākajā gadījumā dienas paiet, gaidot nāvēssoda izpildīšanu. Cietuma skarbo ikdienu izbaudījuši bīstami noziedznieki un arī tādi, kas apsūdzēti nepatiesi. Vai viņu piedzīvotās sāpes, vientulība un naidis paliek mazajās cietuma kamerās uz mūžu?

▼ *Ilze Pole*

Ja jūs volāties pilnīgu drošību, ejiet uz cietumu. Tur jūs būsiet pabaroti, apģērbti, nodrošināti ar medicīnisko aprūpi un tā tālāk. Vieni gais, ka trūks, būs brīvība, – teicis kādreizējais ASV prezidents Dvaits Eizenhauers. Tomēr neizvaišs citāts gluži atbilst realitātei. Cietumnieku vidū kļūst daudzi nostāsti par sargu vardarbīgu izturēšanos pret ieslodzītajiem, kā arī pastu soda iecietēju regulāriem ķīvītiem. Kāda gan tur drošība? Cietums ir kā paralēla pasaule ar saviem noteikumiem. Ja tos neievēro, jāreķinās ar sekām. Tāpēc likumpaklausīgājiem šī vieta ir kaut kas biedējošs. Tiklīdz parādās zinās par kādu pamestu cietumu,

kurā sodu izcietas bausākie noziedznieki, cilvēki saaušās un dodās uz vietas āpskatīt. Pasaulē ir daudz pamestu cietumu – vieni pavisam gruvešos, citi kļūst par uskalkiem turisma objektiem, kurus tiek izstrādāti dažādi komercietāli projekti. Viena no tādu vietām atrodas Amerikas Savienotajās Valstīs – tā ir Valēis austrumu labošanas iestāde (Filadelfija).

Dieva acs

Kāda ķirsu dārrā Filadelfijas ziemeļu rorāle 1821. gada tika uzskāta vārenās Valēis austrumu labošanas iestādes būvniecība. Tās arhitekts bija Džons Havilands. Būve vēl nebija pat puse, kad tā jau kļuva par visas pasaules intūreses objektu. Labošanas iestādes neparastā arhitektūra un sistēma kalpoja

par paraugu gandrīz visā jaunā cietumu sistēmām Eiropā, Dienvidamerikā un Āzijā 19. gadsimtā.

Labošanas iestāde tika atklāta 1829. gadā un kļuva par vienu no tā laika dārgākajām amerikāņu ēkām. Tā bija likvidetas līdzekļu nējas sodīšanas (ietādes), piemēram, mēssodi un sūlta izturēšanas juet ieslodzītajiem, tomēr tā bija tikai masīva, kas lika slōvēt otrās iespējas došanu likumpārkāpējiem un viņu pāraudzināšanu ar ticības palīdzību. Labošanas iestāde valdīja ļoti stingra sistēma ieslodzītie sava starpā nesatikās. Pat tieļoties ar apsargiem, ieslodzītajiem bija jāuzvelk kapuces. Katram bija sava izolēta kamiera ar gultu, centrālo apkuri, tualeti, izlietni un vienu jumta logu, ko dēvēja par "Dieva aci". Sistēmas piekritēji uzskatīja, ka tikai šīsuma

Cietums ir kā paralēlā pasaule ar saviem noteikumiem. Ja tos neievēro, jāreķinās ar sekām.

Interesanti fakti

✦ 1945. gada. 3. aprīlī divpadsmit ieslodzītie, tostarp arī slavenais banku aplaupītājs Viljams Satons, mēģināja izbēgt no Valsts austrumu cietuma. Gada laikā viņiem bija izdevies izrakt 30 metru garu tuneli zem cietuma sienas. Jau 1930. gadā cietuma renovācijas laikā tika atklāti trīsdesmit ieslodzīto izrakti tuneli.

✦ Cietuma muzejs ir viens no populārākajiem tūristu galamērķiem Filadelfijā. Ekskursijas laikā apmeklētājiem ir iespējams noklausīties 45 minūšu audioierakstu par cietuma vēsturi un neparastākajiem notikumiem. Tekstu ierunājis aktieris Stīvs Bušemi, kā arī bijušie cietuma ieslodzītie un sargi.

✦ Slavenākais Valsts austrumu cietuma ieslodzītais Als Kapone citiem cietumniekiem esot sūdzējies, ka viņu vajā spoks Džeims Klarks – vīrietis, kas tika nogalināts Svētā Valentīna dienas slaktiņā, par kuru atbildīgs bija Kapone.

✦ Cietuma telpas pārvērstas par psihiatrisko slimnīcu 1995. gada filmā *12 pērtiķi (12 Monkeys)* ar Brūsu Vilisu un Bredu Pitu galvenajās lomās. Valsts austrumu cietuma paglms kalpo kā pamesta patvēruma vieta arī filmā *Transformeri: pieveikto atriebība (Transformers: Revenge of the Fallen, 2009)*, kurā tēlo jaunie aktieri Šia Lebafs un Megana Foksa.

1924. gadā Pensilvānijas gubernators Gifords Pinčots notiesāja suni Pepu, kaķu slepkavu, piespriežot tam mūža ieslodzījumu Valsts austrumu cietumā. Suns esot nogalinājis gubernatora sievas loloto kaķi.

un izolētībā noziedznieks varēs apzināties savu nodarījumu. Cietuma apsargi ieslodzītajiem aizliedza lasīt, dziedāt un komunicēt ar pārējiem. Dažreiz tika liegts arī ēdiens un dzēriens. Dienas bija jāpavada vientulībā. Ieslodzītajiem bija arī jāstrādā, piemēram, jālabo apavi un jāauž, jo tika uzskatīts, ka tikai Dieva vārds un godīgs darbs ved pie nožēlas.

Kad 19. gadsimta 30. un 40. gados uz Filadelfiju sāka doties tūristu bari, lai apskatītu šo arhitektūras brīnumu, radās arvien jaunās diskusijas par cietuma it kā cēlo pāraudzināšanas sistēmu. Daudziem šķita necilvēcīgi, ka tuviniekiem nav iespējas apciemot ieslodzītos vai vismaz nosūtīt viņiem vēstules. Slavenais angļu rakstnieks Čārlzs Dikenss bija viens no sistēmas noliedzējiem. Savā ceļojuma dienasgrāmatā viņš rakstīja: "Es uzskatu, ka šis lēnās ikdienas prāta noslēpumu manipulācijas ir nesalīdzināmi sliktākas par jebkuru fizisku spīdzināšanu." 1913. gadā šai pāraudzināšanas sistēmai pienāca gals. Galvenais iemesls bija ieslodzīto skaita palieli-

nāšanās, līdz ar to vairs nebija iespējams nodrošināt individuālas kameras.

Suns, kurš sodīts uz mūžu

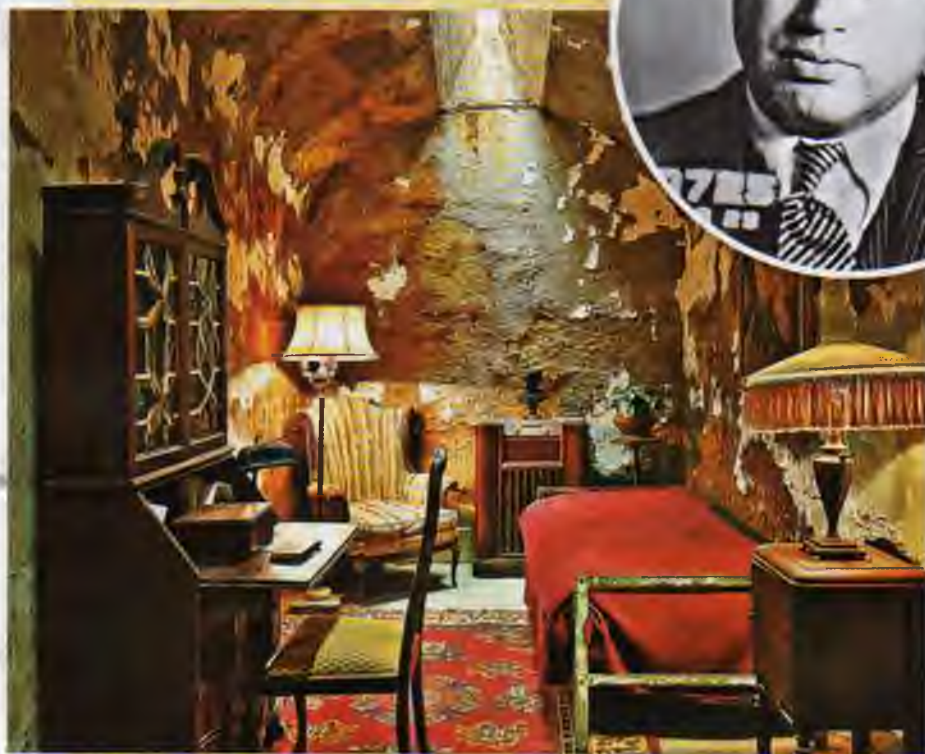
Nu cietuma kamerā tika izmitināti divi vai pat trīs ieslodzītie. Sodītajiem beidzot bija iespēja savā starpā komunicēt gan ēdamzālēs, gan darba telpās, gan vingrošanas laukumos. Vienatnē cietumnieki atradās tikai izolācijas kamerās, kur nonāca par sliktu uzvedību. Tas bija bez logiem un tika dēvētas par Klondaiku.

Pēdējais lielākais cietuma ēkas papildinājums tika istenots 1956. gadā, kad pievienoja 15. kameru bloku, kas bija paredzēts uz nāvi notiesātajiem. Šajā blokā pat sargi gandrīz visu laiku bija nošķirti no ieslodzītajiem. Cietumnieki vienatnē gaidīja soda izpildīšanas dienu.

Iespaidīga bija ne tikai cietuma arhitektūra, bet arī labi aprīkotā slimnīca. Operāciju

Slavenākie noziedznieki VALSTS AUSTRUMU CIETUMĀ

ALS KAPONE. Čikāgas slavenākais mafijas boss Valsts austrumu cietumā pavadīja astoņus mēnešus 1929. un 1930. gadā. Tas bija viņa pirmais cietumsods. Kapone tika arestēts par nelikumīgu ieroča nēsāšanu. Viņa dzīve cietumā bija visai grezna. Kamerā atradās smalkas mēbeles, Austrumu paklāji, eļļas gleznas un radio.

FREDA FROSTA. Valsts austrumu cietumā gandrīz simt gadu ieslodzītās sievietes uzturējās kopā ar vīriešiem, un Freda bija pēdējā no viņām. 1923. gadā viņa tika nosūtīta uz sieviešu cietumu, līdz ar to tika pielikts punkts laikmetam, kad sievietes un vīrieši izcieta sodu kopā. Frosta bija apsūdzēta vīra slepkavībā, viņu noindējot.

VILJAMS SATONS. Viens no slavenākajiem banku aplaupītājiem Amerikā "slidenais" Villijs Valsts austrumu cietumā pavadīja 11 gadus. Kopā ar 11 citiem ieslodzītajiem viņš mēģināja izbēgt pa izrakto tuneli, tomēr nesekmīgi. Satons savas

dzīves laikā bija aplaupījis vairāk nekā 50 bankas un trīs reizes veiksmīgi izbēdzis no cietumiem. Viņš nomira 1980. gadā.

VILJAMS ZUPKOSKI. Pasludinājis sevi par "spēcīgāko vīru Filadelfijā", Zupkoski bija atbildīgs par vairāk nekā 40 bruņotām laupīšanām. Viņam tika piespriests 70 līdz 140 gadu ilgs cietumsods. Zupkoski apcietināja pēc tam, kad viņš bija šāvis uz policiju vietējā slimnīcā. Savu agresivitāti viņš nezaudēja arī cietumā, tāpēc "spēcīgajam vīram" bieži nācās pavadīt dienas cietuma izolācijas kamerā jeb bedrē.

zālēs notika sirds operācijas un tika veikta pat plastiskā ķirurģija. Ambiciozie psihiatrisko slimību speciālisti 1960. gadā ieviesa jaunu terapiju. Daudzi speciālisti no citām Filadelfijas slimnīcām uz pusslodzi sāka strādāt Valsts austrumu cietuma slimnīcā. Arī paši ieslodzītie strādāja cietuma slimnīcā, piemēram, par sanitāriem un medicīnas māsām. Rosīgajai slimnīcai bija laba reputācija, tā bija labi pārvaldīta, taču vienlaikus arī "mazliet traka".

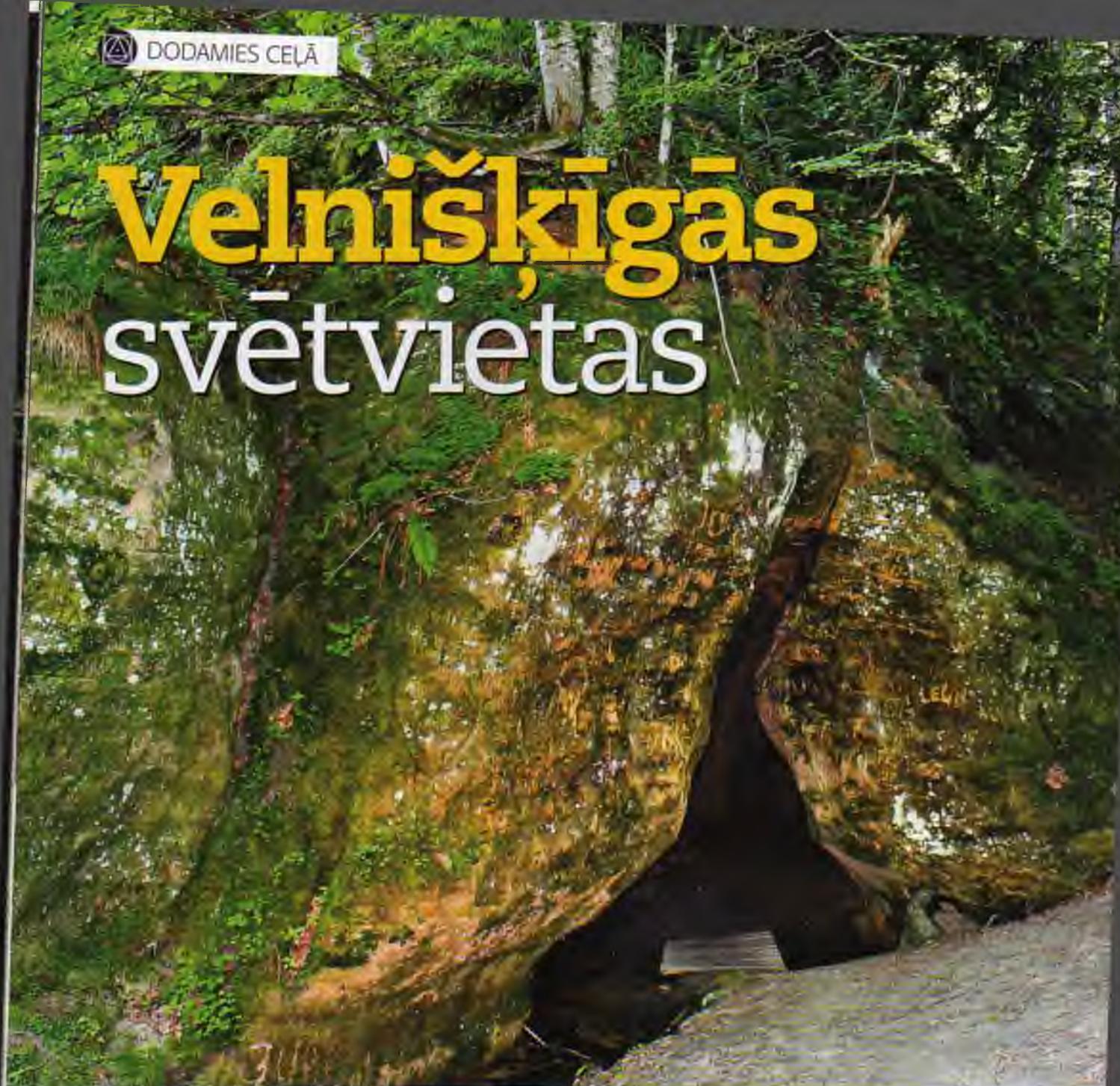
Traks bija arī notikums ar kādu suni Pepu. 1924. gadā Pensilvānijas gubernators Gifords Pinčots notiesāja Pepu, kaķu slepkavu, piespriežot mūža ieslodzījumu Valsts austrumu cietumā. Suns esot nogalinājis gubernatora sievas loloto kaķi. Cietuma arhivs atklāj, ka Pepam piespriests ieslodzītā numurs C2559. Tomēr laikraksti ziņoja, ka gubernators ziedojis savu suni, lai paaugstinātu cietumnieku morāli.

Austrumu cietums tika slēgts 1971. gadā. Tomēr jau 20. gadsimta 40. gados ieslodzītie un cietuma sargi ziņojuši par parastiem gadījumiem: cilvēki dzirdējuši

Sistēmas piekritēji uzskatīja, ka tikai klusumā un izolētībā noziedznieks varēs apzināties savu nodarījumu. Cietuma apsargi ieslodzītajiem aizliedza lasīt, dziedāt un komunicēt ar pārējiem. Dažreiz tika liegts arī ēdiens un dzēriens.

balsis, smieklus un soļu dunēšanu no divpadsmitā kameru bloka, savukārt ceturtnajā blokā redzētas figūras. Kāds atslēdznieks, kas labojis kādas kameras durvis, sajūtais sev pievērstu skatienu. Kad viņš pagriezies, divaina ēna it kā pārlēkusi no vienas kameras uz otru. Tiem, kas vēlas sajust pagātnes šausmas, cietuma muzejs rīko ikgadējo pasākumu *Terors aiz sienām*. Tajā var vairāk uzzināt par spokošanos, kas piedzīvota labošanas iestādē, un pat apmeklēt apsēsto trīsdimensiju māju. ☹

Velnišķīgās svētvietas

Kāds velnam sakars ar svētu vietu? Latviešu izpratnē – vistiešākais. Mums ne Dievs, ne Laima, ne velns, ne arī kāda cita dievība nav pilnīgi ļauna vai laba. Dievs un velns darbojas līdzsvarā un savstarpējā mijiedarbībā. Velns ir viens no mums. Viņam nav vietas ne debesīs – Dieva sētā –, ne pazemē – Veļu mātes pasaulē. Nelabais ir ne šāds, ne tāds, skrien pasaulei kaut kur pa vidu, tāpēc arī viņa vieta ir tur, kur viņš neraisās cilvēkiem pa kājām.

◀ ▼ Tumsas un sarežģītās pieejas dēļ apkārtnes zemnieki Inčukalna Velnalu saukuši arī par Velna kambari. Iekšā pārvietoties var tikai tupus.

PIETURPUNKTI

- ✦ Inčukalna Velnala
- ✦ Sējas ozols Sējas muižas parka malā
- ✦ Kaķu bedrīšakmens Vidrižu pagastā pļavā netālu no Aģes upes
- ✦ Krimuldas Velnala Gaujas krasta Piķenes kraujā
- ✦ Gūtmaņala Gaujas senlejā starp Turaidu un Krimuldu

• Sējas ozols ir ceturtais dižākais ozols Baltijā. Stāsta, ka tam varētu būt vairāk nekā 300 gadu. Vajag deviņus cilvēkus, lai, sadodoties rokās, to apķertu.

▼ Madara Kolneja, Rīta Jansone

Nemet velnam ar akmeni...

...ka Dievam netrāpi! Kad devāmies uz Inčukalna Velnalu, pa ceļam mums gar kājām lida zalktis. Izbili apstājāmiešiem to aplūkot. Arī tas mūs pavēroja un aizslidēja tālāk mežā. Varbūt velns gribēja sabiedēt, lai neejam uz viņa istabām? Ta todien šis sāka izspēlēt savus jokus ar Dieva radību, tāpēc iepriekš minētais teiciens ir ļoti jāiegaumē. Ja mēs mestu velna jokam, proti, čūskulēnam ar akmeni, mēs trāpītu pašai Dieva radībai.

Ceļš uz Velnalu nav garš, bet pa stāvām kāpnēm uz leju. Ejot arvien tuvāk alai, labajā pusē skatienam paveras stāva un dziļa krauja. Tajā pilns ar kritušiem kokiem, un tas ainu dara vēl brīnumaināku un baisāku. Vēl tikai pēdējās kāpnes, un tad jau esam pie Velna kambara labā sāna.

Inčukalna Velnala ir gana liela – ieeja puscilvēka platumā, bet tumšajā istabā ar augstiem kupolveida griestiem satilpst pat divi duči cilvēku. Ejot pa šauru eju, kas kļūst aizvien mazāka, var nokļūt līdz velna guļamistabai. Tiesa, neviens

UPURĒŠANAS RITUĀLS

Lielākoties ziedoja lopkopības un zemkopības produktus, saimniecības izstrādājumus. Vēlāk tika ziedotas nelielas vērtības monētas, arī sudrabs. Par to pretī tika gaidīta veselība, laba raža, auglība, mājas svētība, ko biežāk lūdza Ūsiņam un mājas gariem.

KULTA VIETAS LATVIJĀ

Kaut arī latviešu zemnieki formāli bija kristieši, līdz pat 19. gadsimta vidum viņu apziņā vēl bija dzīvas arī senās dievības, tā izveidojot savdabīgu divticību.

Amulets, lai Velnalā mums neuzbruktu slikti spēki. >

▲ *Kaķu bedrišakmens* bedrites ir cilvēka roku darinātas pirms 3000 gadiem. Grupa izvirza savu teoriju, kāpēc tas tika darīts – katram cilti bija sava bļodiņa (ši bedrite), lai karstā dienā varētu izcept kādu mazu paipalas oliņu.

◀ *Pagātne satiek šodienu... Siguldas elektromobilji kā kontrasts senajām kulta vietām.*

DIEVA UN VELNA RADURAKSTI

✦ Senāk cilvēki pasauli kārtoja trīs slāņos:

1) Debesu Tēvs, kas dzīvo Debesu sētā un pārvalda pasauli kopumā;
2) cilvēki (viņu starpā Māra, Laima, Tēkle, Ūsiņš, Dieva dēls Jānis, velns);
3) veļu valstība, Veļu mātes pasaule; tā nav ne laba, ne slihta, vienkārši pasaules daļa trešajā slānī, ko pārvalda konkrēta dievība.

✦ Dievam nav ģimenes, kas viņu mīlo, tāpēc jāiztiek ar cilvēkiem. Velna ģimene ir ļoti plaša: i' vecmāmiņa, i' sievas, i' māte piedevām. Velna māte ir Jaunākā no visiem – viena traka sieva!

✦ Velns par sievu ņēmis cilvēku meitas – dzimavnieku, kalpu vai citu meitas, jo tās bijušas ne tikai smukas, bet arī gudras. Kēniņa meitas nemtas tikai tad, ja tās nemācējušas uzvesties (atceraties Sprīdīti un daiļo princesi Zeltīti?).

cilvēks nav tik mazs, lai pa to aizietu līdz galam.

Preti Velnalai ir priede ar tādu pašu caurumu. Tam vīrsū zirnēkļa tikls un aiz tā dobuma pašā apakšā maza putna ligzda. Lūk, kāda dzīvība apkārt dievbasmiteklim. Laikam jau šādās vietās nūdien notiek kaut kas svēts, tīrs un labs.

Nevis resns, bet dižs

Ja kaut kas mums šķiet par lielu vai melnu, vai citādu, tad neba jau no dabas vien tas tāds ir. Gan jau kāda dievība tur savu roku vai domu pielikusi. Tāpēc cilvēki vienmēr ir izvēlējušies tādās vietās svētām darbībām vai, tieši pretēji, citkārt vairījušies no tām. Un kā nu ne! Arī mēs, ieraugot dabā kaut ko neparastu, allaž brīnāmies: kas gan tādu brīnumu radījis? Mūsu senči uz šo jautājumu jau atbildējuši.

Mūsu nākamā pietura – Sējas ozols – atrodas kādreizējā Sējas muižas parkā. Senos laikos pie ozola nākuši krīvi, lai lem-

tu savējo likteņus un cilts dzīvi. Kokam piedēvē brīnumainas spējas uzņemt sevī cilvēka slimību, piemēram, cilvēks izvesēlojas, bet kokam nokalst zars. Pie svētiem kokiem nedrīkst nekādu postu darīt – ne uguni kurināt, ne zarus cirst.

Sējas ozols ir ceturtais lielākais Latvijā. Skaidri redzams, ka koks tiecas uz Dieva sētu. Un ozola neredzamā puse iesniedz veļu valstībā. Tādējādi it viss atkal nostājas līdzsvarā.

Akmenī kaltais Piena Ceļš

Kaķu bedrišakmens apskate izvēršas karstā piedzīvojumā! Pabraucam garām *Kaķu* mājām un pāri Aģei dodamies iekšā aizaugušā plavā. Saule cepina, zāle pinas starp kājām, un knišli nedod miera. Atkal velna joki? Nebraīnītos, jo visas dienas garumā par un ap viņu vien visas runas grozās.

Pēc pārdesmit minūšu gājiena esam pie dižakmens. Cauri garajai zālei tas pacēlis vienu

sānu uz augšu un novēro visu apkārtni. Vidēja auguma cilvēkam akmens ir līdz padusēm. Apkārt tam var sastāties deviņi cilvēki.

Akmeni ir ap astoņdesmit izkaltām bedrītēm trīs līdz desmit centimetru dziļumā. Gar austrumu sānu milzi iekalta dziļa un plata rene. Turklāt šādi bedrišakmeņi ir sastopami visā Ziemeļeiropā. Izskaidrojums katram savs. Varbūt gani sēdēja uz akmens, pieskatīja lopus un katru dienu kala bedres akmeņi? Un to dziļums un platums atkarīgs no sēdēšanas ilguma.

Velns pats no sevis bistas

Tikuši arī no zāles biežokņa, dodamies uz Krimuldu, kur mūs gaida nākamā Velnala. Takas sākumā gidi katram iedod pa kaklā pakaramam velniņam. Mēs taču dodamies uz lielāko velna mitekli, tāpēc jāuzmanās. Visticamāk, ragainais, savu attēlu ieraugot, nenāks tuvumā.

Līdzīgi kā Inčukalnā, arī

Veselības atgūšana agrākos laikos ļoti bieži tika saistīta ar avotu. Lai gan šodien populārāka ir Gūtmaņala, agrāk upurvieta bijusi tieši avots. ▶ ▶

▶ **Krimuldas Velnala Latvijas mitoloģijā saistīta ar velnu jau kopš 19. gadsimta vidus.**

Krimuldā velns dzīvoja pa kalna apakšu. Taka aizved līdz Piķenes kraujai, kas atrodas Gaujas labajā krastā. Ieraugot sev pretim upi un tālāk uz priekšu gājēju tiltu, varat būt droši – jūs atrodaties tieši virs Velnalas. Apskatīt to var no priekšpuses – Gaujas pretējā krasta.

Alu nevar nepamanīt. Tās ieja ir milzīga! Tiek lēsts, ka ala ir līdz 15 metru augsta un 250 metru gara. Kļūst arī mazliet baidīgi, stāvot tai iepretim un klausoties par deviņiem Velnalas skursteņiem. Cik tad nāgais pats liels, ja dzīvo stāvā kraujā astoņus metrus virs ūdens?

Ja alas apkārtnē sanāk uzturēties ilgāku laiku, iespējams, saklusīsiet velna rūkšanu – ala izdod dažādas skaņas.

Gan dziedināšanai, gan smukumam

Pēdējā pietura ir Gūtmaņala ar avotu. Tā ir svētvieta avota, nevis pašas alas dēļ. Senāk vietējie avota ūdeni izmantojuši

slimību ārstēšanai. Arī mēs no avotiņa padzeramies un ūdeni muti nomazgājam. Sak', varbūt smukums vairošies. Cita teika vēsta, ka kāda sieva tur mūžīgi raudot nožēlas asaras par savu neuzticību. Nedaudz skumji un mulsinoši, ja skaistumu var iegūt nožēlas asarās.

Lai arī avots ir svarīgākais, skatienu tomēr piesaista arī mil-

zīgā grota, kas ir lielākā Baltijā. Alas sienas no vienas vietas aprakstītas, un senākā atsauce datēta ar 1564. gadu.

Tad arī diena galā. Visi stāsti par velnu un Dievu šajā dienā šķita tik isti kā vēl nekad. Nenoliedzami, šo sajūtu rada skaista un noslēpumainā apkārtnē. Galu galā... ne jau visas lietas dabā ir racionāli izskaidrojamas. ☉

KAS IR VELNS?

Veļu valdnieks, neapmierināts, savu vietu neatradis velis. Sinonīmi: jods, jupis.

▶ **Latviešiem** ir trīs dažādas velna sejas: Dieva līdzinieks pasaules radišanas un iekārtošanas darbos; aktīvs līdzdalībnieks latviešu zemnieka ikdienas gaitās; pretstats Dievam – neierobežota jaunuma spēks.

▶ **Skandināviem** – viltīgs pazemes un maģijas dievs.

▶ **Somugru un baltu mitoloģijā** – galvenais seno baltu pazemes dievs, kam bija pakļauta veļu valstība, lopkopība.

▶ **Slāvu mitoloģijā** velna vārds attiecas uz negatīviem objektiem dabā, kas saistīti ar ūdeni un purvu.

▶ **Baltu mitoloģijā** – lopu dieva (Velesa) iemiesojums, kas saistīts ar mirušo pasauli.

KĀPĒC VELNS DZĪVO ALĀS?

Reiz Dievs kopā ar velnu izdomāja radīt pasauli. Dievs lūdza atnest dūņas, no kā pasauli taisīt. Velns tā arī izdarīja, bet visas negribēja Dievam atdot, vienu pikuci aizbāza aiz vaiga. Kad Dievs to uzzināja, izdzina velnu no augšas sētas, lika dzīvot purvos, un alas bija sausākās vietas, kur tam atļāva palikt.

NODERĪGI!

- ▶ www.ancientsites.eu/lv/ – par svētvietām Latvijā
- ▶ www.sigulda.lv – aktuālais par Siguldu

LITERATŪRA PAR SVĒTVIETĀM LATVIJĀ

- ▶ **Daila Rotbaha. LATVIJAS SVĒTVIETAS UN TO ĻAUDIS.** *Jumava* (2007)
- ▶ **Jānis Arvīds Plaudis. LATVIJAS ZEMES DZIEDINOŠAIS SPĒKS.** *Jumava* (2009)
- ▶ **Jānis Arvīds Plaudis, Elizabete Ozola. SAKRĀLĀ LATVIJA.** *Jumava* (2011)
- ▶ **Juris Urtāns. SKUDRA PIE KALNA.** *Nordik* (2004)

Šī laukuma cena

Ls 15

+PVN

(57 x 57 mm)

Kontakti: tālr. 67063181,
e-pasts: pieteikumi@diena.lv

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Vērtēsiet mīlotā cilvēka praktiskās spējas. Iecerēto piesaistīsiet ar mērķtiecību un kārtības mīlestību. Viegli kontaktēsieties ar apkārtniekiem. Rūpīgi plānojiet izdevumus. Neželojiet naudu mājās vajadzībām. Atturieties no azartspēlēm. Jaunu projektu realizēšana prasīs piepūli. Palīdziet atvasēm ar draudzīgu padomu.

LABĀS DIENAS

29.VII	Kādu cerību piepildījums.
2.VIII	Rosieties sabiedrībā!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Pārāk augstas prasības tuvajam cilvēkam var izraisīt nesaskaņas. Mīlestībai paliks maz laika. Uzmanību vēltīsiet naudas pelnīšanai. Iespējams finansiāls ieguvums. Draugi palīdzēs stabilizēt materiālo situāciju. Rikoļieties bez lielas publicitātes. Aiciniet domubiedrus viesoties savās mājās. Esiet uzmanīgi praktiskos sīkdarbos. Nedāļāriet padomus, kad tos nelūdz.

LABĀS DIENAS

29.VII	Veiksmīgs jauna darba sākums.
5.VIII	Necerēts patīkams pārsteigums!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Iespējams dienesta romāna sākums. Romantiskas attiecības ceļojumā. Skaistas atmiņas. Viegli tērēsiet nopietnā piepūlē gūtos ienākumus. Augstas prasības sarežģīs biznesa partnera meklējumus. Mājās miers un satiecība. Piedodiet atvasēm mazas kļūmes. Ieteicamas sporta nodarbibas un pārgājiens ar nakšņošanu teltīs.

LABĀS DIENAS

25.VII	Aerobika jūras ūdenī.
2.VIII	Ar roku rakstīta vēstule.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Izjutīsiet dzīvesdrauga cieņu un apbrīnu. Naudas jautājumos konsultējieties ar ģimenes locekļiem. Pārdomājiet interesanta darba piedāvājumu. Būs nepieciešama izturība un pacietība. Impulsīvi pirkumi nesagādās prieku. Veselība un mainīgais garastāvoklis kavēs paveikt darbus solītajā laikā. Varat iegādāties mājdzīvnieku.

LABĀS DIENAS

25.VII	Īsta labestības diena!
30.VII	Negaidīti jauka pēcpusdiena.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Var veidoties jaunas attiecības, draudzība var paaugst mīlestība. Iegūsiet piekļūti. Novērtējat labās attiecības ar kolēģiem. Radīsies iespējas labi nopelnīt. Nepalieciet nevienam parādā. Izejot sabiedrībā, izdosiet vairāk, nekā bijāt plānojuši. Svarīgi ievērot juridiskas nianšas. Mājās tiks novērtēta spēja saprast situāciju. Bērni sapratis labāk nekā pieaugušie.

LABĀS DIENAS

25.VII	Nepārsllogojiet smadzenes, laiku pa laikam izvēdiniet galvu!
30.VII	Labs cēla sākums.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Iespējama liktenīga tikšanās. Varat pieņemt lemmu doties laulībā. Atklājiet mīlotajam cilvēkam savas bažas. Neplānojiet lielus pirkumus. Neiekri-tiet izpārdošanu trakumā. Krājiet punktus karjeras kāpumam. Ūdens procedūras palīdzēs likvidēt sasprindzinājumu. Uzmaniet dzīvokļa atslēgas! Uzturiet sirsnīgas attiecības ar dzīvesbiedra tuviniekiem.

LABĀS DIENAS

29.VII	Nopērciet loterijas biļeti!
4.VIII	Ar mīloto – uz pasaules malu!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Romantiski notikumi. Patīkamas vakara sarunas ar mīloto. Mānīšies ienākumu avots. Galvenie tēriņi būs ceļa izdevumi. Ieteicams uzsākt vai plānot mācības. Elastīgi iekļaujieties jaunajos apstākļos. Mājās cenšas un gaidīšanas svētki. Nomeriniet līdzcilvēku sakarsušos prātus. Uzturieties gados jaunāku cilvēku vidū.

LABĀS DIENAS

25.VII	Dodot gūtais būs neatņemams.
2.VIII	Vieglā diena, jauks vakars.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Kautrība liegs runāt par savām jūtām. Var rasties pārpratumi lielas pašcieņas dēļ. Domas par nesenu iepazītu cilvēku mainīsies uz labu. Ar nelielu nokāvēšanos saņemsiet pienākošos atalgojumu. Tiks novērtēta godprātība un zināšanas. Pierims ieilgusi trauksmēs sajūta. Veltiet uzmanību sev. Piedalieties izklaidēs pasākumā kopā ar tuviem cilvēkiem.

LABĀS DIENAS

25.VII	Ciemošanās diena pie vecākiem.
2.VIII	Atklāta, sirsnīga saruna ar atvasi.

ŪDENSVIRIS

21. janvāris – 18. februāris

Labrāt divatā aizmuksiet no plašas sabiedrības. Attiecībās jutīsieties līdzvērtīgi. Naudas pietikas ikdienas izdevumiem. Lielāki ienākumi gaidāmi nedaudz vēlāk. Godīga rīcība ietekmēs nākotnes izredzēs. Ceļojumam gatavojieties bez steigas. Laba gaisotne mājās atkarīga no pacietības devas. Ļaujiet līdzcilvēkiem izvēlēties darbu tempu. Esiet uzticami atvašu sabiedrotie.

LABĀS DIENAS

25.VII	Rosinošs vakars mazā krodzīnā.
2.VIII	Neaizmirstiet mājās talismanu!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Attiecībās stabils periods. Turiet godā atklātību. Naudas jautājumi risināsies pārsteidzoši labi. Iespējami nozīmīgi ienākumi. Piemērots laiks kārtot nekustamā īpašuma lietas. Varat sagaidīt paaugstinājumu darbā. Izmantojiet radušās izdevības. Labs garastāvoklis un humora izjūta priecēs mājniekus. Centieties ne tikai dzirdēt, bet arī ieklausīties.

LABĀS DIENAS

25.VII	Prieks par veiksmīgi ritošiem darbiem.
3.VIII	Dzimtas saietā svinības.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Mīlestība un draudzība ies roku rokā. Draugs pierādīs pieķeršanos un uzticību. Jūtas uzplauks ceļojuma laikā. Iekrājiet naudu mācībām. Varat uzņemties kreditsaistības. Kādu laiku būs jāpilda kolēģa pienākumi. Gaisotni mājā ietekmēs nedaudz iespringušās attiecības ar atvasēm. Klidniet sakarsušo gaisotni kopīgā izbraucienā dabā.

LABĀS DIENAS

25.VII	Sakiet labus vārdus un komplimentus!
3.VIII	Lieciet plauktos ievārijuma burciņas!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Samierinieties ar mīlotā cilvēka sīkajām kaprīzēm. Gribat būt kopā, esiet pacietīgi. Naudas jautājumos negaidīti pavērsieni. Ieteicama sabiedriskā rosība. Raugieties uz notiekošo reāli. Darbā izmantojiet jauno situāciju savā labā. Kolēģi būs gatavi palīdzēt atvaļinājuma laikā. Panāciet savstarpēju saskaņu un cieņu ar tuvākajiem radiem.

LABĀS DIENAS

27.VII	Loms ir arī maza zivtina.
2.VIII	Pārlūkojiet vecus fotoalbumus!

MĒNESS KALENDĀRS

no 24. jūlija
līdz 6. augustam

Divu nedēļu periods sākas diezgan saspringtās, turklāt vēl pilnmēness noskaņās, taču tendences ir iepriecinošas – jūlija beigās un augusta sākums ir zvaigžņu labvēlības apspidētus un veiksmīgs gan kā jauna sākumam, gan pasākumu, projektu un citu iesāktu lietu pabeigšanai, sakārtošanai un tamlīdzīgām aktivitātēm. Turklāt veiksmē smaidīs gan tiem, kas aktīvi rosās pa dzīvi un paši komandē parādi, gan tiem, kas ļaujas plūsmam. Augusta pirmo sešu dienu laikā neaizmirstiet savilkt bilanci, lai 7. augustā varētu ar jaunu sparū sākt ko jaunu, būtu gatavi pārmaiņām un atvērti priekam. Beigu beigās pārmaiņas taču vienmēr ir labas, kaut arī uzreiz to nevar pamanīt. Iemācieties atrast ikdienā pozitīvo, un būsiet laimīgāki!

Sastādījusi astroloģe **LĪGA ŠIRONA**

24.07.2013. trešdiena	Mēness Ūdensvirā/Zivis 21:22 ☾ 00:00–21:22	
25.07.2013. ceturtdiena	Mēness Zivis ☾ 21:43–24:00	
26.07.2013. piektdiena	Mēness Zivis ☾ 00:00–24:00	
27.07.2013. sestdiena	Mēness Zivis/Aunā 00:29 ☾ 00:00–00:29	
28.07.2013. svētdiena	Mēness Aunā ☾ 05:19–24:00	
29.07.2013. pirmdiena	Mēness Aunā/Vērsī 07:43 ☾ 00:00–07:43 ☀ 14:25–24:00	
30.07.2013. otrdiena	Mēness Vērsī ☾ 18:58–24:00 ☀ 00:00–03:03	
31.07.2013. trešdiena	Mēness Vērsī/Dvīņos 18:42 ☾ 00:00–18:42	
1.08.2013. ceturtdiena	Mēness Dvīņos ☾ 19:48–24:00	
2.08.2013. piektdiena	Mēness Dvīņos ☾ 00:00–24:00	
3.08.2013. sestdiena	Mēness Dvīņos/Vēzi 07:29 ☾ 00:00–07:29	
4.08.2013. svētdiena	Mēness Vēzi ☾ 09:49–19:57	
5.08.2013. pirmdiena	Mēness Vēzi/Lauvā 19:57 ☾ 09:49–19:57	
6.08.2013. otrdiena	Mēness Lauvā ☀ 18:25–24:00	

MĒNESS BEZ KURSA (čīka laiks) – laika sprādis pirms Mēness pārejas nākamajā zodiaka zīmē, kurā tas vairs neveido aspektus ar citām planētām. Mēness kā emocionālā un sadzīviskā fona noteicējs šajā periodā it kā peld, tam nav virzības un noteiktības, tāpēc šajā laikā labāk nepieņemt lēmumus un neuzsākt neko jaunu.

ATSLODZE – periods pirms Mēness fāžu maiņas, kura laikā organismam labi iedot atelpu no smagām un lielām pārtikas devām. Var dzert nesaldinātas zāļu tējas un ēst vieglu, veselīgu pārtiku mazās devās.

- Laba diena, lai darbotos minētajā jomā.
- ◐ Var darīt, var nedarīt – viss atkarīgs no vēlmes un nepieciešamības.
- Šajā dienā nav ieteicamas nodarbes konkrētajā jomā.

Ceļojumi

Naudas tērēšana/izdošana

Svarīgu lēmumu pieņemšana

Izklaides

Skaistumkopšana

Par pasauli, ko tikai nojausam

7.–20. augusts
Nr. 16 (79) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

3

Švinam kopā!

**PAVĀRS
HAVJERS:**

LABA ĒDIENA
SMARŽA
PIEVILINA
DVĒSELES

JAUNUMI

✦ **Divi vienā** – Mēness
un magiskais kalendārs

✦ **Ordenu brāli**

✦ **Gadsimtu mīklas**

TAUTAS TĒRPS:
dziedinošs
un moderns

POLITIKU
MĀNTICĪBA

**ABRAHAMS
LINKOLNS**

IEDOMU DRAUGS?
Kas aiz tā slēpjas

Cena Ls 0.69
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Par pasauli, ko tikai nojaušam

CITĀDĀ PASAUĻĒ

ABONĒT
IR IZDEVĪGĀK ekiosks.lv

Žurnāla *Citādā Pasaule* trīs gadu jubilejā dāvinām visiem žurnāla lasītājiem **jauna veida Mēness kalendāru**. Nereti pārmaiņas sākumā ir pagrūti pieņemt, bet pēc laika mēs saprotam to noderīgumu un vairs nespējam iedomāties dzīvi pa vecam. Cerams, arī šis kalendārs jūs iedvesmos, ļaus atklāt daudz jauna un noderīga!

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste
DITA BLŪMA-BALINSKA

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
		7	8	9	10	11
		MD 1/2 00:51/06:24 MZ 0:50 MF 0:51-24:00	MD 3 7:36 MZ 06:57 ! 00:00-06:57	MD 4 08:49 MZ	MD 5 10:02 MZ 16:08 ! 01:05-16:08	MD 6 11:18 MZ
7.-20. augusts						
12	13	14	15	16	17	18
MD 7 12:34 MZ 23:18 ! 04:29-23:17	MD 8 13:52 MZ	MD 9 15:08 MZ 13:56 MF	MD 10 16:21 MZ 04:04 ! 00:30-04:04	MD 11 17:25 MZ 20:32-24:00	MD 12 18:18 MZ 06:25 ! 00:00-06:25	MD 13 19:00 MZ 21:26-24:00
19	20	<p>Neatkarīgi no tā, vai jūs tam ticat vai neticat, Mēness ietekmē dabu, ūdeni un, protams, arī cilvēkus. Ņemot vērā šo ietekmi, šis kalendārs var kļūt par jūsu ikdienas palīgu. Tikai tad, ja kādu laiku būsiet šo informāciju izmantojuši praksē, savā ikdienā, jūs paši varēsiet secināt, cik spēcīga ir Mēness ietekme un kā tas var mainīt jūsu ikdienu. Un atcerieties – lai kaut kas izdotos, ir jādara, nepietiek tikai ar zināšanu vien. Lai izdodas!</p>				
MD 14 19:33 MZ 07:06 ! 00:00-07:06	MD 15 19:59 MZ					

MD – MĒNESS DIENAS
Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz vienmērīgāk, harmoniskāk un produktīvāk. Ikvienu dzīves jomu savienojot ar piemērotāko laiku pēc dabas ritmiem, mēs iekļaujamies šajos ciklos un spējam vairāk paredzēt ikdienas tempu, iespējas un gūt veiksmīgākus rezultātus.

MZ – MĒNESS ZĪMES
Mēness periodiski iet cauri visām 12 zodiaka zīmēm. Atkarībā no zīmes, kurā tas atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums. Un šis zināšanas jūs varat izmantot kā palīgu ikdienā.

MF – MĒNESS FĀZES
Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet, kad pie debesīm var redzēt tā saukto lielo bumbu, arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.

! ČIKA LAIKS
Čika laiks jeb Mēness brīvsoli. Tas ir periods, kad Mēness neveido nevienu būtisku saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Līdz ar to var teikt, ka šajā periodā tiek traucētas darbības, kurās nepieciešams koncentrēties. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

7.08. ☉00:51 – 7.08. ☉06:24	MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čokus, iekārtotu makus. Varat veidot vēlmju kolāžas, labi veikt simorona rituālus.
9.08. ☉08:49 – 10.08. ☉10:02	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot un ieguldīt naudu. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās. Īpašu uzmanību der pievērst praktiskiem jautājumiem.
11.08. ☉11:18 – 12.08. ☉12:34	MAĢISKĀ DIENA. Varat dedzināt čokus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, labi veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
12.08. ☉12:34 – 13.08. ☉13:52	VĀRDA SPĒKS. Izteiktajiem vārdiem ir spēcīga ietekme. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot!
14.08. ☉15:08 – 15.08. ☉16:21	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvioties no krāmiem, kārtot mantas. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat nevajag uzsākt jaunus darbus. Jāpabeidz iesāktais vai jādara kas nenozīmīgs. Īpašu uzmanību derētu pievērst emocionālajai jomai.
15.08. ☉16:21 – 16.08. ☉17:25	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Varat ieguldīt finanses kādos darījumos.
18.08. ☉19:00 – 19.08. ☉19:33	MAĢISKĀ DIENA. Varat dedzināt čokus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
19.08. ☉19:33 – 20.08. ☉19:59	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi sākt kādus aktīvus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES
DIENAS PĒC
MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS
DARĪJUMI,
FINANSES**

**CEĻOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

6.08. ☉12:50 – 7.08. ☉12:50	8.08. ☉06:57 – 10.08. ☉01:05	8.08. ☉06:57 – 10.08. ☉01:05	9.08. ☉08:49 – 10.08. ☉10:02 ĪPAŠI LABI!	11.08. ☉11:18 – 12.08. ☉04:29	11.08. ☉11:18 – 12.08. ☉04:29
14.08. ☉07:56 – ☉19:56	10.08. ☉16:08 – 11.08. ☉04:29	17.08. ☉06:25 – 18.08. ☉21:26 ĪPAŠI LABI!	15.08. ☉16:21 – 16.08. ☉17:25	15.08. ☉04:04 – 16.08. ☉20:32 ĪPAŠI LABI!	15.08. ☉04:04 – 16.08. ☉20:32
20.08. ☉16:44 – 21.08. ☉16:44				19.08. ☉19:31 – 20.08. ☉19:59	

Kādus praktiskos darbus jūs vēlaties veikt pēc Mēness kalendāra? Tās tēmas, kas būs visvairāk pieprasītas, tiks izveidotas detalizētāk jūsu ikdienas uzlabošanai! Jūsu ieteikumus un vērtējumus gaidām pa e-pastu: citadapasaule@dienaszurnali.lv

TAUTAS TĒRPS: dziedinošs un vienmēr modē!

▼ *Ilze Pole*

Konsultējusi tautas tērpu centra
Senā klēts direktore **INGA
JAKOBSONE** un administratore
ZINAIDA ARKLONE

Nesen notikušie Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki pierādīja, ka pēc mentalitātes it kā vēsie un mazliet kautrīgie latvieši pēkšņi ir pārvērtušies pašpārliecinātos ļaudis, kam visa pasaule ir pie kājām un nekas vairs nešķiet par grūtu. Meitenes koši sarkanos, oranžos, raižos un svītrainos brunčos, garām bizēm, sarkanām lūpām un puīši baltos kreklos lika pil-sētas viesiem atskatīties un apbrīnot mūsu tautas tradīcijas. Šķiet, psihietriem saviem pacientiem vajadzētu izrakstīt nevis antidepresantus, bet vismaz nedēļu ilgu tautas tērpa valkāšanas kursu. Neapšaubāmi, būsiet uzmanības centrā. It īpaši Vecrīgā, kur tūristi uz jums skatīsies tā, it kā jūs būtu no grāmatas izkāpis pasaku tēls.

Cik bieži jūs esat redzējuši tautas tērpā gērbusos meiteni vai puisi ar sakumpušu muguru un drūmā padevībā noliektu galvu? Nekad? Tas ir neticami, kā viens tērps spēj piešķirt staltu stāju, veselīgu lepnību un dabisku smaidu, tiklīdz tas tiek uzvilts. Tautas tērpa maģiskās īpašības un tajā ieaustās latvju rakstu zīmes uzlādē, dziedina un izceļ mūsu rakstura labākās īpašības. Bet kā pareizi valkāt latviešu skaistāko tērpu, lai pašam un citiem prieks?

KĀ PAREIZI VALKĀT TAUTAS TĒRPU

✦ Deviņpadsmitajā gadsimtā apakšsvārkus nevilka. Tas ir mūsdienu izdomājums. Tolaik apakšsvārku funkciju pildīja garais krekls. Ja bija karsta vasaras diena, varēja staigāt līnu krekļā vien, bez brunčiem.

✦ Ja grib godam valkāt tautas tērpu, matiem vienmēr vajadzētu būt savāktiem un galvai apsegtai. Vainagus meitenes nedrīkst likt līdz uzacīm.

✦ Vienmēr vajadzētu ievērot pareizo brunču garumu. Nebūs skaisti, ja Nīcas brunči vilksies pa zemi.

✦ Apavi – klasiski melni. Lai arī dažādiem novadiem raksturīgas zeķes ar latvju rakstu zīmēm, visbiežāk tiek vilktas baltas diegu zeķes.

✦ Ja velk tautas tērpu, labāk izvairīties no pārāk uzkrītoša un spilgta grima, ja vien nav jāiet uz skatuves vai jāfotografējas, kur prasības ir specifiskas.

✦ Uzvelkot tautas tērpu, bieži rodas jautājums, kur likt maku, mobilo telefonu. Labākais risinājums ir iešūt brunčos kabatiņu vai arī visu salikt līnu somiņā. Čūskādas soma pie tautas tērpa gan nebūs īsti vietā.

✦ Pie tautas tērpa auskari ausīs neizskatīsies skaisti!

✦ Tautas tērps ir jāciena, tāpēc par smēķēšanu un alkohola lietošanu, kad

uzvilks tautas tērps, jāizmirst!

✦ Ja nevarat atļauties iegādāties visu tērpu uzreiz, var kādu tautas tērpa detaļu sakombinēt ar ikdienas apģērbu, piemēram, svārkus ar jostu. Var apsiet jostu iecienītajai kleitai. Tomēr vairāk par divām detaļām nevajadzētu likt kopā. Ja grib kombinēt tautas tērpa detaļas starp novadiem, vispirms vajadzētu kārtīgi to apsvērt un pakonsultēties ar kādu speciālistu, piemēram, Lielvārdes josta ar Nīcas brunčiem neies kopā.

Psihietriem saviem pacientiem vajadzētu izrakstīt nevis antidepresantus, bet vismaz nedēļu ilgu tautas tērpa valkāšanas kursu.

TAUTAS TĒRPU MODE NOVADOS

ZIEMEĻVIDZEME ▶

Vidzemē bruņču garumam jābūt apmēram divu pirkstu platumā virs potītes. Tomēr katrā novadā garums mēdz atšķirties. Parasti svītrainie un rūtainie svārki beidzas ap potīti. Šajā tērpā skaista detaļa ir ar pērlītēm izšūtais Valmieras ņieburīšs. Vidzemei raksturīgs bagātīgs krāsu salikums un rakstainās jostas.

DIENVIDKURZEME, PRIEKULE ▶ ▶

Kurzeme izceļas ar bagātīgumu un krāšņumu. Uz precētas sievas statusu norāda sievas cepure, kas var būt veidota no dažādiem audumiem. Tautā sievas galvassega bieži tiek dēvēta par aubi, tomēr tas nav pareizi, jo "aube" ir vācu vārds. Kurzemei raksturīgas burbuļsaktas.

IEDVESMAI – Zvaigznes ABC
praktiskās grāmatas!

Krāsu spēks!

Valda Celma
2007. gadā izdotajā grāmatā *Latvju raksts un zīmes raksturotas krāsu īpašības, kas var lieliski noderēt, izvēloties tautas tērpu.*

✦ **SARKANA** – dzīvības, veselības krāsa, sarkans rotāja, darija godu.

✦ **BALTA** – tīrība, skaidrība, tikumība, dvēseles šķīstīšanās.

✦ **ZILA, MELNA** – laisums, ļaunums, naidis. Savukārt savrupā veidā šīm krāsām var būt citas nozīmes. Zilā var saistīties ar mīlestību, bet melnā – ar kungu bagātības izpausmi.

✦ **PELĒKA** – ikdienības, vienkāršības krāsa, kas ir mīļa un saprotama.

✦ **DZELTENA** – koša saules krāsa, gaisma, prieks, spēks, ja to novieto blakus sarkanajai.

✦ **BRŪNA** – turība līdzīgi melnajai "kungu krāsai".

✦ **MĒĻA** – grezna tumši zili zaļā krāsa tiek celta lielā godā, tā ir karaliska krāsa, īpaši kopā ar zeltu.

✦ **ZAĻA** – bagātība, turība, līdzīgi tiek minētas arī zelta un sudraba krāsas, lai izceltu turību un daiļumu.

✦ **RAIBUMS** – tas padara visu interesantāku, gluži kā pati dzīve. Dažādu krāsu raibums gadskārtu un sadzīves ieražu tradīcijās simbolizē prieku, kustīgumu, tā uzdevums ir stimulēt auglības spēkus, sātu un gausu.

DIENVIDKURZEME, VIRGA

Kurzemē ir visbagātīgākie tērpi un rotas. Daudzas saktas liecina, ka to nēsātāja ir pārtikusī, materiāli nodrošināta. Vainags un lentes rāda, ka meitene ir gatava precēties, tāpēc nebūtu pareizi likt vainagu ļoti maziem bērniem. Arī neprecētai sievietei gados labāk vajadzētu izvēlēties lakatu, lai gan, protams, viss atkarīgs no katras pašas izjūtām.

DIENVIDKURZEME, NĪCA

Te izpaužas Kurzemes krāsu košums. Šoreiz izvēlēta dubultā, neizšūtā segene, bet šim reģionam ir raksturīgas arī izšūtas segenes. Saktas čupu čupām, ārkārtīgi grezni krekli – viss ir maksimāli bagātīgi. Kā jau istai kurzemiecei.

VIDZEME, ALŪKSNE

Šis ir vīriešu izejamais tērps, tāpēc pie tā vilkt pastalas nebūtu pareizi. Raksturīga svītraina josta un grezns mētelis, kas liecina par turīgumu. Jebkurš tērps tajā laikā norādīja uz statusu sabiedrībā. Mūsdienās jau ir tāpat, vai ne? Vīrietis var būt ģērbies arī biksēs, krekļā un vestē. Mētelis tiek vilkts atkarībā no laikapstākļiem.

LATGALE, KRUSTPILS

Ārkārtīgi bagātīgās villaines un šāda veida izšuvumi raksturīgi vienīgi Daugavpils un Krustpils reģionam. Krustpilij tipiski rūtaini brunči. Vainags norāda, ka meitene vēl ir neprecēta.

Tautas tērpa enerģētiskā vērtība

Dziednieks
ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ:

"Tautas tērps cilvēkam liek ne tikai izslieties un parādīt savas labākās rakstura īpašības, bet arī dod spēcinošu enerģiju un dziedina. Tērpos un jostās attēlotie raksti norāda, kādas enerģijas cilvēks saņems. Piemēram, arhaiskie tautas tērpi tur cilvēku pie tautas saknēm. Ir konkrētas zīmes, kas dod spēku, enerģētisko aizsardzību un paceļ citā apziņas stāvoklī.

✦ Labējais ugunskrusts, Māras krusts dinamiskā formā dod spēku.

✦ Māras krusts statiskā formā nodrošina aizsardzību.

✦ Zalkša zīme un Austras koks paceļ citā apziņas stāvoklī.

✦ Saulīte ir kā garīgā ceļa rādītāja. Tā ir arī dievišķā uguns, kas var sasildīt un palīdzēt atbrīvoties no kaut kā, kas nav vajadzīgs.

✦ Ir kāda zīme, ko tautas tērpā nevajadzētu likt. Tā ir visa beigu zīme, kas tiek dota līdzī, kad cilvēks no šīs saules aiziet viņšaulē.

Patiesībā vislabākais tautas tērps ir tas, ko cilvēks darinājis sev pats."

DIENVIDLATGALE, PREIĻI

Precētas sievas galvassega, kas košāka padarīta ar pārpieri, ko var sajaukt ar vainagu. Sievas cepuri nekad neliek kopā ar vainagu. Svarīgi atcerēties, ka pārpieri bez galvassegas nevar likt. Latgalē brunči ir gan svītroti, gan rūtoti. Skaisti izšūti krekli, bagātīgas villaines.

ZEMGALE, ZAĻENIEKI

Zemgalei raksturīgi ziedu raksti un motīvi. Ja svārkos redzam rozītes un cita veida ziedņus, tas noteikti būs Zemgales tērps. Seģene ar skaistām bārkstīm. Nieburam nevis parastas pogas, bet poga kā rota. Zemgalē raksturīgas arī krelles – dzintara vai sudraba.

RĪGA

Rīgas švītam raksturīgs mētēlis ar atlokiem, šūdināts pēc īpaša piegriezuma, kāds dominēja visā Rietumvidzemē. Vīriešiem bija trīs tipu mēteļi: garais, vidējais un īsais. Zemgalei raksturīgs īsais mētēlis. Protams, bija gan biezāki, gan plānāki mēteļi. Bikses parasti lika iekšā zeķēs, ne pāri. Tajos laikos bikšu galus nerādīja. Vislabāk pie mēteļa izskatītos zābaki.

Jezuitu ordeņa tēvs
Svētais Ignācijs
no Lojolas.

Citādā Pasaule sāk rakstu sēriju par mūku ordeniem, to nozīmi kristīgās civilizācijas vēsturē un mūsdienās. Šajā numurā par jezuitiem – lielāko un savā ziņā neparastāko katoļu mūku ordeni.

DIEVA ARMIJA

Neilgi pēc stāšanās pasaules katoļu virsgana amatā pāvests Francisks devās uz Romas jauniešu cietumu, kur veica Zaļās ceturtdienas rituālu – mazgāja kājas 12 cietumniekiem, kuru vidū bija arī divas meitenes. Daļa konservatīvo katoļu bija neizpratnē par šādu pāvesta rīcību, jo uzskatīja, ka viņš nostājies pret baznīcas tradīcijām – visi Jēzus mācekļi, kam Pestītājs mazgājis kājas, bija vīrieši, tāpēc sieviešu iekļaušana šajā rituālā nebūtu pieļaujama. Taču pāvests Francisks jau no pirmajām savas valdīšanas dienām centies pierādīt, ka negrasās turēties pie iesīkstējušiem priekšstatiem un gatavs nokāpt no pāvesta troņa augstumiem, lai būtu tuvāk saviem baznīcēniem.

▼ *Girts Kasparāns*

ZAUDĒJA KĀJU, IEGUVA TICĪBU

Pazemība un pieticība viņam bija raksturīga jau tad, kad pāvests Francisks vēl bija pazīstams kā Buenosairesas arhibīskaps Horhe Mario Bergoljo. Tolaik viņš uz darbu braucis ar autobusu un pats gatavojis sev maltīti. Vatikānā tik vienkāršu dzīvesveidu pāvests nevar atļauties, tomēr Francisks paudis gatavību atteikties no jebkādam ārišķībām, kas viņam traucētu pildīt savu misiju.

Franciska ievēlēšana bija īpašs brīdis vairāk nekā 2000 gadu ilgajā kristīgās baznīcas vēsturē, jo viņš ir pirmais pāvests, kurš nācis no jezuitu brālības rindām. Pirms tam daudzi uzskatīja, ka jezuita ievēlēšana par pāvestu nav iespējama, jo viens no jezuitu ordeņa darbības principiem paredz atturēties no augstu amatu ieņemšanas baznīcas pārvaldes struktūrās. Francisks uzsver, ka kardinālu konklāva lēmumu uzticēt pāvesta posteni tieši viņam pieņēmis ar lielu pazemību. Par savu prioritāti viņš pasludinājis rūpes par trūcīgo un mazāk aizsargāto sabiedrības slāņu interesēm. Tieši tāpēc viņš izvēlējies pieņemt Franciska vārdu, jo iedvesmojies no Svētā Asizes Franciska, kurš vienmēr sludinājis pazemību un vienkāršību.

Asizes Francisks, XIII gadsimta svētais, pazīstams kā franciskāņu ordeņa pamatlicējs, bet jezuitu ordenis radās krietni vēlāk – XVI gadsimtā. Jezuitu ordeņa tēvs ir Svētais

Daudzi uzskatīja, ka jezuita ievēlēšana par pāvestu nav iespējama.

Ignācijs no Lojolas, kurš cēlies no augstdzimtas basku dzimtas. Jaunībā viņš bija pievērsies militārai karjerai, piedalījies dažādos karagājienos, līdz 1521. gadā kaujā pie Pamplonas viņu piemeklēja nelaime – franču raidītais lielgabala šāviņš sadragāja Ignācijam kāju. Ilgās atveseļošanās laikā viņš aizrāvās ar reliģisko tekstu studēšanu un nolēma veltīt savu turpmāko dzīvi kristīgās vēsts sludināšanai. Ignācijam bija doma doties uz Jeruzalemi, lai pievērstu "neticīgos" kristietībai, taču praktisku apsvērumu dēļ šis nodoms nevarēja piepildīties, un Ignācijam nācās palikt Eiropā. 1534. gadā Parīzē viņš ar vairākiem domubiedriem izveidoja reliģisko organizāciju, kas vēlāk kļuva pazīstams kā jezuitu ordenis. Ignācijs Lojola pats nekad nav lietojis šādu apzīmējumu; viņa sekotājus par jezuitiem iesauca nelabvēļi, kas uzskatīja, ka ordeņa biedri pārāk bieži vietā un nevietā piesauc Jēzus vārdu. Taču vēlāk Ignācija dibinātās brālības biedri paši pieņēma jezuitu nosaukumu, uzskatot to par pagodinošu.

Slavenā Aleksandra Dimā romāna *Thīs musketieri* varonis Aramiss esot bijis jezuitu biedrs, tāpēc ik pa laikam pametis pārējos musketierus, lai piedalītos slepenās misijās.

BRAŠAIS JEZUĪTS ARAMISS

Pāvests Pāvils III 1540. gadā parakstīja dekrētu, oficiāli pasludinot Jēzus brālību par katoļu baznīcas ordeni. Sākotnēji bija noteikts ierobežojums, ka brālībā drīkst būt ne vairāk kā 60 biedru, tomēr vēlāk tas tika atcelts. Laika gaitā jezuiti kļuva slaveni ar sevišķo uzticību pāvestam, kas kļuva par vienu no jezuitu ordeņa pamatprincipiem. Tāpēc viņus pat iesauca par "pāvesta armiju", jo jezuitu mūki bija gatavi bez ierunām pildīt ikvienu pāvesta rīkojumu. Bezierunu paklausību baznīcas vadībai sludināja jau pats Ignācijs Lojola: "Ja redzi, ka kaut kas ir balts, bet baznīca saka, ka tas ir melns, tev jāaizmirst savs iespaids un jāatzīst, ka tas patiešām ir melns. Par to es stāvu un kritu." Lojolas militārās pagātnes iespaidā jezuitu ordenis no armijas pārņēma ne tikai dzelžainu disciplīnu un subordināciju, bet arī citas iezīmes. Jezuitu brāļi faktiski vairāk līdzinājās nevis mūkiem, bet gan garīgās frontes karavīriem, kas pāvesta uzdevumā bija gatavi doties uz jebkuru pasaules malu. Lojola sākotnēji bija iecerējis pievērst kristietībai musulmanus, bet vēlāk jezuitu ordeņa pūliņi tika koncentrēti citos virzienos. Viens no tiem bija cīņa pret katoļiem netikamās protestantisma "sērgas" izplatīšanos Eiropā. Šajā ziņā jezuiti guva vērtīgus panākumus, jo tieši ar viņu pūliņiem lielā mērā tika aizkavēta protestantisma izplatīšanās Vācijas dienvidos, Polijā, Lietuvā, arī mūsu pašu Latgalē. Šajā cīņā jezuitu galvenais ierocis bija izglītība, kam jau

TIKAI NEPRECĒTIEM VĪRIEŠIEM

Jezuiti iebilda, ka pret viņiem vērsta nepamatota vajāšanas kampaņa, un 1814. gadā panāca, ka pāvests Pījs VII atjaunoja jezuitu ordeņa darbību.

Tomēr līdz pat mūsdienām saglabājies princips, ka jezuitu biedriem jāvairās ieņemt augstus amatus baznīcas struktūrās vai laicīgās iestādēs. Jezuitu biedrība ir balstīta uz principiem, kas ievērojami atšķiras no citiem katoļu mūku ordeņiem. Jezuiti nedzīvo klosteros, jo uzskata, ka mūkiem jāiet sabiedrībā, nevis jācenšas nošķirties no pasaules. Jezuitiem vairāk raksturīgs misionāru dzīvesveids, tāpēc mūkam jābūt gatavam jebkurā brīdī mainīt dzīvesvietu un doties pildīt ordeņa vadības uzdevumus.

Jezuiti skaitliskajā ziņā ir lielākais katoļu mūku ordenis, kas apvieno vairāk

nekā 17 000 ticības brāļu visā pasaulē. Tiesa, arī jezuitiem nav gājušas secen problēmas, ar ko kristietība saskārusies mūsdienā pasaulē. Pusgadsimta laikā jezuitu biedru skaits sarucis gandrīz uz pusi, jo Rietumu pasaulē ir arvien mazāk vīriešu, kas gatavi veltīt visu mūžu kalpošanai Kristum.

Par jezuitu ordeņa biedru var kļūt jebkurš neprecēts katoļticīgs vīrietis, kurš gatavs ievērot brālības noteikumus. Jezuiti sevišķi lielu uzmanību pievērš savu biedru izglītībai, tāpēc lielākoties ordeņa brāļiem ir augstākā izglītība. Tāpat kā citi katoļu mūki, arī jezuiti dod paklausības, šķīstības un nabadzības solījumus, bet viņiem nav jānēsā īpašs apģērbs. "Cenšamies pielāgoties tās valsts garīdznieku apģērbam, kurā dzīvojam. Pildot pastorālos darbus Latvijā, tas varētu būt kolārķreklis vai pat vienkāršs kreklis

Jezuiti nedzīvo klosteros, jo uzskata, ka mūkiem jāiet sabiedrībā, nevis jācenšas nošķirties no pasaules.

un kaklasaitē, bet sutanu gan diez vai kāds jezuits valkātu," laikrakstam *Katoļu Baznīcas Vēstnesis* skaidro jezuitu priesteris Jānis Meļņikovs, kurš pašlaik papildina zināšanas Čikāgas jezuitu augstskolā. Par piederību jezuitiem var liecināt piespraude ar burtiem IHS (abreviatūra no Jēzus vārda atveides grieķu valodā). IHS simbols iekļauts arī pāvesta Franciska ģerbonī.

kopš pašiem ordeņa pirmsākumiem tika pievērsta ļoti liela uzmanība. Jezuiti dibināja skolas un augstskolas, mācīja cilvēkiem lasīt un sludināja Kristus vēsti, lai mudinātu ļaudis palikt katoļu baznīcas paspārnē.

Jezuiti arīdzan izvērsa aktīvu misionāru darbību, sūtīja savus mūkus uz Dienvidameriku un Ziemeļameriku, Ķīnu, Indiju, Japānu un daudzām citām pasaules malām. Mūku uzdevums bija pievērst kristietībai vietējos "pagānus" kas pirms tam turējušies pie citām ticībām. Jezuiti ar šo uzdevumu tika galā diezgan sekmīgi, lai gan daudzviet kristietības propaganda saskārās ar lielu pretestību.

Laika gaitā jezuitiem izveidojās īpaši ietekmīgas un noslēpumainas organizācijas tēls. Piemēram, arī slavenā Aleksandra Dīmā romāna *Trīs musketieri* varonis Aramis

esot bijis jezuitu biedrs, tāpēc ik pa laikam pametis pārējos musketierus, lai piedalītos slepenās misijās. To, ka runas par jezuitu milzīgo ietekmi nebija gluži bez pamata, apliecina arī notikumi XVIII gadsimta otrajā pusē, kad vairāku Eiropas valstu karaļnami centās ierobežot jezuitu darbību. Šie centieni vainagojās ar panākumiem, jo 1773. gadā pāvests Klements XIV izdeva rīkojumu par jezuitu ordeņa likvidēšanu. Jezuitu publiskais tēls tolaik nebija diez ko spožs, un to apliecina kāds franču sakāmvārds: "Ja satiekas divi jezuiti, tā vienmēr pārvēršas par trijotni, jo tūlīt kļāt būs arī pats nelabais."

Jezuiti dibināja skolas, mācīja zemnieku bērniem lasīt un rakstīt, izdeva pirmās grāmatas latviešu un latgališu valodā.

MĀCĪJA LATVIEŠUS LASĪT

Sazvērestības teoriju piekritēji uzskata jezuitus par masoniem līdzīgu slepenu brālību, kuras mērķis esot pilnībā pārņemt varu pasaulē un iedibināt jauno pasaules kārtību. Saskaņā ar šo teoriju pāvests Francisks esot tikai marionete, jo patiesībā viņš pakļaujoties "melnā pāvesta", jezuitu ordeņa priekšnieka Adolfo Nikolasa rīkojumiem. Sazvērestības teoriju piekritēji ir pārliecināti, ka tieši jezuiti kontrolē tādas organizācijas kā ANO, NATO un Eiropas Savienība, turklāt viņi vainojami pie visām pasaules nelaimēm, sākot no komunisma dzimšanas līdz pat ASV prezidenta Džona Kenedija slepkavībai. Arī leģendāro kuģi *Titāniks* esot nogremdējuši jezuiti, lai novāktu trīs ietekmīgus amerikāņu uzņēmējus, kas pretojušies ASV Centrālās bankas izveidošanai un kaitējuši jezuitu interesēm. Saskaņā ar šo divaino teoriju *Titānika* kapteinis Edvards Smits apzināti novirzījis kuģi uz aisbergu, lai palīdzētu jezuitiem atbrīvoties no nevēlamiem biznesmeņiem.

Latvijas vēsturē jezuitiem gan bijusi pārsvarā pozitīva ietekme, jo viņi daudz darijuši, lai veicinātu latviešu izglītību, rakstības veidošanos. Latvijā jezuiti ieradās XVI gadsimta beigās, sākumā koncentrējās ap Rīgu, bet pēc Vidzemes nonākšanas luterisko zviedru rokās pārcēlās uz Kurzemi un Latgali. Jezuiti dibināja skolas, mācīja zemnieku bērniem lasīt un rakstīt, izdeva pirmās grāmatas latviešu un latgališu valodā. "Jezuiti iesāka stipru un plānveidīgu propagandu ļaužu masās. Tā kā šie ļaudis bija latgališi, tad jezuitiem baznīcas dzīvē vajadzēja sākt lietot arī ļaužu valodu. Parādījās pirmie latgaliskie drukas darbi: katehismi, lūgšanas grāmatas, evaņģēlija daļu tulkojumi. Tā jezuiti ir likuši pamatus latgališu rakstībai," savulaik rakstīja Latgales kultūras darbinieks Francis Kemps.

Mantojumā no jezuitiem mums tikušas arī vairākas skaistas baznīcas, bet tajās saimnieko citas draudzes, jo jezuitu Latvijā palicis ļoti maz. Aktīvāka ordeņa darbība vērojama Lietuvā. Iespējams, līdz ar pāvesta Franciska nākšanu pie varas arī jezuitu ordenis varētu iegūt otro elpu. Nesen, godinot jezuitu ordeņa dibinātāju Ignāciju Lojolu, pāvests Francisks aicināja katru jezuitu un katru kristieti rūpēties, lai viņu dzīves vadmotīvs būtu Kristus. "Vienmēr ir kārdinājums pirmajā vietā likt sevi. Taču, ja jezuits savas dzīves priekšplānā izvērta sevi, nevis Kristu, viņš nokļūst no ceļa," uzsvēra Francisks. ●

Lojolas svētņica – jezuitu ordeņa garīgās mājas.

Dzīvības vibrāciju un sirds zināšanu notvertā

Ilgus gadus strādājusi par ārsti, taču nekad nav šaubījusies par smalkās pasaules eksistenci. Aura-soma praktiķe **Irēna Rubīna** stāsta par pirmo pieredzi nākotnes zilēšanā, spēju zināt ar sirdi un ticību, ka ikkatrā no mums paslēpies dziednieks.

▼ *Līva Romane*

Mājīgajā Irēnas kabinetā ir divi krēsli un galds, uz kura salikti krāsu paraudzini nelielās pudelītēs. Aura-soma konsultācijas laikā klientam lūdz ļauties savām iekšējām izjūtām un izvēlēties četras no tām. Pēc tam Irēna analizē katru no pudelītēm, izzinot gan cilvēka šūpuli ieliktos talantus, gan gūstamās mācības un pat nākotnē sagaidāmo. Auras Irēna neredz, arī ausī mistisku informāciju viņai neviens nečukst, taču ar katru klientu sieviete strādā dziļi personiski, uzticoties sirdsbalsij un izmantojot itin visas iepriekš apgūtās metodes. Brīnumus Irēna nesola, taču uzskata, ka ikvienā no mums paslēpies Skolotājs un dziednieks. Darbs ar sevi ir veids, kā pārvarēt dzīves ceļā gadijušos

klupšanas akmeņus un pilnveidoties, gūstot nepieciešamās mācības pozitīvākai ikdienai.

Smalkās pasaules apzināšana

Dzimusi nelielā pilsētiņā Ilūkstē, netālu no Lietuvas robežas, gluži parastā ģimenē. Savai mammai pieteikusies vēl – 42 gadu vecumā. Skolā Irēnai patika matemātika, ķīmija un fizika, tāpēc karjeras izvēle grūtības nesagādāja: "Bija tikai divas profesijas, kas mani interesēja – juristi un mediķi." Jau otrajā kursā Irēna sāka strādāt par medicīnas māsu Rīgas 2. slimnīcas ķirurģijas un traumatoloģijas nodaļā. "Ātri vien nonācu pie sešcīņuma, ka tas nav sieviešu darbs. Tas ir fiziski ļoti, ļoti smags darbs," atminas Irēna.

Pirmā darbvietā pēc Medicīnas institūta

Par aura-soma īsumā

- ✦ Dziedniecības metode, kurā izmanto gaismas, krāsu, augu un minerālu valstības vibrācijas.
- ✦ Balstīta uz spēju sadzirdēt savu iekšējo balsi un dabu.
- ✦ Pamatā tēze: eksistē tikai viena slimība – nespēja sevi izprast un atrast savu īsto vietu dzīvē.
- ✦ Uzskata, ka katra krāsa var tikt izmantota ķermeņa dziedināšanai, enerģētiskā līdzsvara atjaunošanai un apziņas dziļo līmeņu stimulācijai.
- ✦ Metodes pamatlicēja ir angļu gaišreģe un dziedniece Vīkija Valla.

IRĒNA RUBĪNA

Nodarbošanās: aura-soma praktiķe (ASIACT sertifikāts Nr. 35418, III līmenis).

Pieredze:

- ✦ ārste terapeite, ārste organizatore;
- ✦ balneologa, fizioterapeita, adatu terapeita un homeopāta kvalifikācija;
- ✦ aura-soma konsultē kopš 2006. gada;
- ✦ neirolingvistiskās programmēšanas meistare;
- ✦ studējusi Alfrēda Vītes Starptautiskajā astroloģijas akadēmijā, ieguvusi Hamburgas astrologa augstāko kvalifikāciju, apguvusi hiromantiju, taro, lototerapiju, kosmoenerģētiku un numeroloģiju;
- ✦ kopš 2007. gada studē psiholoģiju pie realitātes psiholoģijas pamatlicēja Romāna Ņikoļska;
- ✦ kopš 2009. gada apgūst hipnopsihoterapiju Jauno psiholoģiju centrā.

beigšanas Irēnai bija Liepājā. Bieži nācās būt arī Karostā, kas tolaik bija slēgtā zona. "Balto dāmu gan nesatiku, bet toreiz jau par šādām lietām neviens nerunāja." Irēna skaidro, ka padomju laikos ezoterikas literatūras trūkuma dēļ daudzi par smalkajām vibrācijām, enerģijām un pasauli pat nenojauta. taču viņai vienmēr bijusi iekšēja izjūta, ka tā gluži vienkārši ir daļa no realitātes. "Sajūtu līmeni es to visu laiku pieņēmu kā pašu par sevi saprotamu. Jā, par to nerunāja, bet šaubu par smalkās pasaules eksistenci man nebija," bilst Irēna.

Uzticēšanās sirds zināšanām

Darbojoties tradicionālajā medicīnā un pieņemot pacientus, Irēna saprata, ka ne vienmēr slimība ir tikai fizisku simptomu ko-

pums. "Vienmēr jutu – jā, tā tablete likvidē slimības fiziskās izpausmes, bet smalkākos līmeņos jau viss paliek," viņa atminas. Ar laiku Irēna nonāca pie apjausmas, ka ne vienmēr pacientam nepieciešami medikamenti, reizēm pietiek vien aprunāties, apskatīt, uzlikt roku uz pleca. "Tā bieži vien ir mūsdienu ārstu lielākā problēma – ir pārāk maz laika, ko veltīt pacientam. Es to varēju atļauties, jo tolaik biju vadītājas amatā, līdz ar to arī pacientu skaits bija mazāks."

Nu, būdama aura-soma praktiķe, Irēna visvairāk uzticas savai iekšējai izjūtai, intuīcijai. Reizēm cilvēks nāk ar vienu problēmu, bet viņam nepieciešams pavisam kas cits. "Es zinu ar sirdi," viņa skaidro. Arī ārsta profesijā iekšējās izjūtas precizitāte lika par sevi manīt. Irēna tai uzticējās, gan izrakstot medikamentus, gan norikojot uz analizēm. "Nezinu, kā, bet

es gluži vienkārši jutu, zināju, ko konkrētajam cilvēkam vajag. Un šai sajūtai uzticējos. Manuprāt, tas arī bija viens no noteicošajiem faktoriem, kāpēc no cilvēkiem dzirdēju atzīnīgus vārdus un novērtējumu "laba ārste".

Lai gan par smalkās pasaules eksistenci Irēna zinājusi, kopš vien sevi atceras, pirmā saskaršanās ar to piedzīvota studiju gados. Tante bija iemācījusi Irēnai zilēt ar parastajām spēļu kārtīm, un kādu vakaru meitene šo nodarbi izmēģināja kopmitnēs kopā ar draudzenēm. "Protams, tas viss bija tādā joku līmenī. Parasti jau sākumā pret to visu neizturas nopietni," Irēna atminas studiju laikā piedzīvoto. Ar laiku sāka piepildīties izzilētās prognozes – gan labās, gan sliktās. Irēna nobijās un kārtis uz laiku nolika plauktā. "Bija tāds mulsuma brīdis. Piedzīvojot pāris nopietnu negatīvu gadījumu, sāku domāt, vai tikai pati neesmu to visu piesaukusi. Tolaik es vēl nesa-pratu, ka viss notiek tā, kā tam jānotiek, tikai dažreiz vienkārši gadās to uzzināt ātrāk..."

Nejaušība aizved līdz astroloģijai

Ezoterika vienmēr bijusi Irēnas interešu lokā. Viņa daudz lasīja, speciāli pirka tematisko presi. Pateicoties kādai nejausi izlasītai reklāmai žurnālā, Irēna nonāca Alfrēda Vitte Starptautiskajā astroloģijas akadēmijā un apguva Hamburgas astroloģijas skolu, ko nu sauc par vienu no saviem lielākajiem ieguvumiem. "Braucu trolejbusā, izlasīju, ka sākusies dokumentu pieņemšana Hamburgas astroloģijas skolā. Pieteikties skolā varēja Lokomotīves ielā, un tā bija trolejbusa maršrūtā. Attiecīgajā pieturā es gluži vienkārši izkāpu ārā un aizgāju pieteikties," atceras Irēna.

Tur viņa satika vīrieti, kurš paziņoja, ka uzņemšana plānota tikai nākamajā dienā, taču viņi varot aprunāties. "Toreiz man nebija ne jausmas, ka tas ir astrologs Valērijs Babajevs. To uzzināju tikai nākamajā dienā, kad formēju dokumentus. Izrādījās, es jau biju uzņemta." Irēna sāka apgūt Hamburgas astroloģijas skolas piedāvātos kursus: astroloģiju, numeroloģiju, arī hiromantiju un pat vācu valodu. "Tie bija četri intensīvi gadi. Mācības notika četras piecas reizes nedēļā vakaros," stāsta Irēna.

Irēna skaidro, ka par paveikto, protams, ir lepna, taču ar astroloģiju faktiski vairs neno-darbojas. "Šis lietas ir jāpārzina, jāizprot, taču mūsdienās viss ir daudz dinamiskāks un nemitīgi mainās. Astroloģiskā karte pilnībā varētu derēt tikai cilvēkam, kurš katru dienu stāv pie konveijera un dara vienu un to pašu. Bet mūsdienās jau cilvēks nemitīgi mainās – vakar jūs bijāt tāds, šodien jau pilnīgi citāds. Ar to labi strādā tieši aura-soma metode," teic Irēna. Visvairāk astroloģijas praksē mulsinājis tas, ka ne vienmēr kartē parādītais, ar prātu saprastais ir saskaņējis ar sirds zināšanām,

Ja dziednieks nepalīdz cilvēkam, tad tā mazāk ir dziednieka, vairāk paša cilvēka vaina. Cilvēks netic. Ja tic un patiesi grib, ir iespējams izdarīt neticamo.

iekšējo izjūtu un pārliecību, kas Irēnai bijusi īpaši izteikta jau kopš mazotnes.

Dzīvības enerģijas vibrācijas

Ari ar aura-soma metodiku Irēna iepazinusies nejausi: "Biju kādā izstādē, ieraudzīju krāsainās pudelītes, un man iepatikās. Tas mani ļoti, ļoti fascinēja, un es gribēju saprast, kas tas ir." Kad Irēna uzzināja, ka drīz vien Latvijā viesosies aura-soma skolotājs Dominiks Jēmens (*Dominic Yeoman*) no Lielbritānijas, viņa pieteicās uz pirmo nodarbību, taču palika krietni ilgāk, nekā sākotnēji bi-

ja plānojusi. Nopietnās studijās Irēna ieguva III līmeņa sertifikātu un nu vairāk nekā septiņus gadus aktīvi konsultē klientus.

"Aura-soma burtiskā tulkojumā nozīmē – dzīvības enerģijas vibrācijas. Mēs esam dzīvas būtnes, mēs sastāvam no enerģijām. Ari skatoties medicīniski – asinsvadu sistēma ir sarkana, limfa balta. Mēs esam krāsas," skaidro Irēna. Izvēloties mazās aura-soma izmantotās krāsu pudelītes, cilvēks paņem vai nu sev tuvāko, vai nepieciešamāko. Sajūtu līmenī ikviens zina, kas viņam nepieciešams. Aura-soma terapija māca, ka krāsu pudelišu izvēle ir cilvēka paša un viņa problēmu spoguļis. "Šīs krāsas ir kā atslēgas, kas ļauj cilvēkam sevi atrast. Mans uzdevums nav pateikt cilvēkam priekšā, bet gan palīdzēt virzīties uz priekšu un pašam atrast vajadzīgo ceļu."

Visbiežāk cilvēki uz Irēnas aura-soma konsultācijām nāk ar konkrētām problēmām, pārbaudījumiem, ar ko dzīvē saskārušies, mazāk tikai intereses vadīti. "Ja vēlas kaut ko izziņāt, lasa grāmatas," noteic Irēna, piebilstot, ka pie viņas reizēm nāk arī ar fiziskās veselības traucējumiem, kad tradicionālās medicīnas metodes nelīdz. "Konsultācija vispirms ir saruna. Mēs kopā mēģinām saprast, kas cilvēku šeit ir atvedis," Irēna

Mēs paši esam
vizzinoši, universāli.
Reālajā dzīvē gan
diemžēl iznāk, ka ne
vienmēr visu protam
un saprotam.

Krāsas ikdienas dzīvei

Lai uzlabotu dzīves kvalitāti, ik dienas iespējams gan lietot aura-soma esences, kas nopērkamas specializētos veikalos, gan meklēt sev nepieciešamās krāsas ikdienā. Tās ieviešot dzīvē, smalkās vibrācijas stimulēs vajadzīgos procesus. Uzziniet, ko sniedz katra no krāsām!

ROZĀ veicina spēju pieņemt un dāvēt mīlestību, sniedz enerģētisko atbalstu jebkurā dzīves situācijā.

SARKANĀ nodēģa enerģijas papildināšanai, paaugstina cilvēka apziņas līmeni un palīdz izprast sarežģītas situācijas.

KORALĻU palīdz atbrīvoties no sajūtas, ka neesat mīlēti vai novērtēti, attīsta piederības sajūtu, mazina atkarības.

DZELTENĀ līdzsvaro mentālo ķermeni, palīdz apgūt zināšanas, atbrīvo orgānus no toksiskām vielām.

ORANŽĀ nostiprina ēterisko ķermeni, palīdz atbrīvoties no

šokiem un traumām un atklāt sevī prieka avotu.

ZELTĀ sakārto gremošanas sistēmu un izvadstēmu, līdzsvaro nabas un saules pinuma čakras, atbrīvo no apjukuma.

OLĪVU ZAĻĀ attīsta atbildības sajūtu, palīdz izvirzīt mērķus un uzdevumus, kā arī dziedē gan fiziskas, gan dvēseliskas brūces.

ZILĀ palīdz atbrīvoties no bailēm, izteikt savas domas un koncentrēties, nes mieru un mierinājumu.

BALTĀ dziļi harmonizē un attīra visos līmeņos, attīsta spēju sajūst skaidrāk, ienes gaismu.

paskaidro. Tad seko četru krāsu pudelišu izvēle un to analīze. Dažreiz seansa laikā cilvēki piedzīvo pēkšņu atklāsmi, kas ļauj aptvert problēmu un virzīties tālāk, taču reizēm nepieciešams ilgstošs darbs.

Dažādas durvis, dažādas atslēgas

Aura-soma speciāliste teic, ka konsultāciju laikā bieži nākas izmantot dažādas zināšanas un informāciju, kas tiešā veidā nav saistītas: "Ir jābūt, kas cilvēkam ir vajadzīgs. Vienam pietiek paskatīties uz krāsu, un viss sakārtojas, otram varbūt vajag meditāciju vai taro kārtis, trešajam der psihokatalīzes metode. Es ieklausos savās izjūtās." Irēna uzskata, ka šajā laikmetā nevar iztikt ar kādu vienu metodi, ir jāmeklē saikne un jāizprot, kurā brīdī, kas būs nodēģāks. "Šajā laikmetā viss ir saistīts. Dzīvē ir dažādas durvis, tātad arī dažādas atslēgas. Vienām durvīm vajag vienu atslēgu, otram – citu. Ar vienu atslēgu visas durvis neatslēgt."

Speciāliste teic, ka piemērotāko ceļu var atrast, tikai un vienīgi ieklausoties sevi un nepieciešamajos brīžos iemācoties atslēgt loģiku, domāšanu, šaubas. "Mēs paši esam vizzinoši, universāli. Reālajā dzīvē gan diemžēl iznāk, ka ne vienmēr visu protam un saprotam. Dažādu faktoru dēļ mūsu spējas tiek bloķētas, bremzētas, varbūt notiek kāda aizķeršanās iepriekšējās attiecībās. Un dažādu metožu izmantošana ir ceļš, kā šos blokus pazīt un pārvarēt," pamāca Irēna Rubina. Cilvēkam dzīves laikā tiek dots tik daudz enerģijas, lai pietiktu viņam paredzēto uzdevumu pildīšanai.

Dziednieks katrā no mums

Laikmetā, kad dziednieku saradies tik daudz, rodas šaubas par viņu spējam. Taču aura-soma praktiķe Irēna Rubina uzskata, ka par šarlatāniem īpaši nevajadzētu satraukties: "Var jau būt, ka kāds no tiem daudzajiem dziedniekiem vēlas izspiest tikai naudu. Bet es uzskatu, ka pasaule ir mainījusies un patiešām dziedēt spējīgo cilvēku skaits ir ievērojami audzis. Mainoties kosmiskajām vibrācijām, tas viss veras vaļā. Tas ir tikai normāli."

Aura-soma praktiķe skaidro, ka ir pienācis laiks mācīties uzticēties cilvēkiem. "Ja dziednieks nepalīdz cilvēkam, tad tā mazāk ir dziednieka, vairāk paša cilvēka vaina. Cilvēks netic. Ja tic un patiesi grib, ir iespējams izdarīt neticamo. Katrā no mums ir dziednieks," teic Irēna, mudinot vairāk ļauties labajam dzīvē. Dziednieks vai kādas konkrētas metodes speciālists var kalpot tikai kā palai-dējmehānisms, visu izdara cilvēks pats. "Ir jāiemācās atslēgt prātu, bremzēt sirdi gan nevajag," dod padomu Irēna. ●

LŪGŠANU SPĒKS

Miljoniem ticīgo ik dienas ar lūgšanām vēžas pie augstākā spēka, ko dēvē par Dievu. Kādā nolūkā? Vai tiešām tur, augšā, ir kāds, kurš mūs uzklausa? Vēsturē ir gadījumi, kas pierāda, ka lūgšanas spēj mainīt notikumu gaitu, turklāt to piedzīvo ne tikai dzili ticīgi cilvēki vien.

▼ *Una Stunda*

Gandrīz katrs dzīvē ir kaut ko lūdzis augstākiem spēkiem. Mēdz taču jokot, ka ticīgo skaits palielinās ikrēiz, kad paceļas lidmašīna, un atkal strauji sarūk, kad tā veiksmīgi piezemējusies. Netrūkst arī cilvēku, kuriem lūgšana ir ikdienas rituāls. Atbilstoši savai ticībai tie atkārtoti prickšā uzrakstītu lūgšanu vārdus, ko gadu gaitā iemācījušies no galvas un spēj noskaitīt pat pusmiegā, domājot, ka tādējādi izrāda padevību Dievam un tiks atpestīti no elles. Ar ko vieni atšķiras no otriem? Vai ir kāds "pareizais" veids, kā lūgties, lai lūgšanas tiktu uzklaudas?

Vai Dievs uzklaudāja Ķenci?

Kristīgajā ticībā, kā arī citās reliģijās lūgšanas ir cieši saistītas ar ticību; var teikt, ka lūgšanas ir pati ticība. Mateja evaņģēlijā teikts: "Un visu, ko jūs ticībā lūgsit, to jūs dabūsit." Vēl vairāk – Bībelē solīts, ka Dievs "spēj darīt daudz vairāk par visu, ko lūdzam vai saprotam" (Pāvila vēstule efeziešiem, 3:20) un "ko acs nav redzējusi un auss nav dzirdējusi un kas vēl neviena cilvēka sirdī nav nācis, to Dievs ir sagatavojis tiem, kas viņu mil" (Pāvila 1. vēstule korintiešiem, 2:9). Taču Bībele runā līdzības, un arī šajā gadījumā apsolījums par "visa un vēl vairāk dabūšanu" nav jāuztver burtiski.

Lai vērstos pie Dieva ar lūgšanām, pirmām kārtām ir jātic, ka Dievs eksistē, un šai pārlicībai jābūt dziļai un nesatricināmai. Jo labāk cilvēks iepazīst Dievu, jo labāk iepazīst sevi, savas vējas un stiprās puses, savas patiesās vēlmes un vajadzības. Varētu apšaubīt, vai patiesām ticīgais cilvēks vērstos pie visaugstākā ar tādu lūgšanu kā Ķencis brāļu Kaudzišu romānā *Mērnīku laiki*. Šā vīra ieskatā Dievs ir viņa čoms, ar kuru var "sabīdīt lietas" – pierunāt iegrozīt mērnīka prātu tā, lai tas iemēritu Ķencim viņa nolūkoto zemes gabalu. Ķencis lūdz Dievam sajaukt dienas otram saimniekam Pāvulam, kurš arī kāro to pašu teritoriju, lai viņš aizmirstu, kad pie mērnīka jābrauc, bet vislabāk būtu, ja konkurentu ar steigu varētu nogādāt smilšu kalniņā.

Vai augstākais un visuvarenais maz klausās tādas blēņas? Bet Ķencis taču lūdz no

Viens no populārākajiem stāstiem, kas apliecina lūgšanu un ticības spēku, ir stāsts par Daniēlu, kurš tikā iemests lauvu bedrē. Kā paradīss, Daniēls lūdz Dievu, un tas sūtīja eņģeli, kurš aizdarīja lauvām mutes, un tie neaiztīka ticīgo vīru.

Svarīgi, ko saka sirds

Romas katoļu baznīcas kardināls JĀNIS PUJATS:

"Kristīgajā ticībā lūgšanas ir pati ticība, jo neticīgs cilvēks jau nelūgsies. Dievu lūdz tikai ticīgais. Lūdz ar to jārunā nevis par lūgšanu spēku, bet gan par pašas ticības spēku. Lūgšana ir Dieva mīlestība, tajā ir ticīgā cilvēka sirds. Galvenie tīkumi ir ticība, cerība, mīlestība. Nav tik svarīgi, vai lūdzas balsi vai pie sevis. Bībelē teikts, ka jālūdzas visu laiku. Tas nav domāts tā, ka nemitīgi jāskaita lūgšanas. Svarīgākais ir tas, ko saka sirds. Un cilvēks, kurš ir garīgi noskaņots, kurš vienmēr dzīvo ilgās pēc Dieva, nemitīgi vērsās pie viņa ar lūgšanām.

sirds! Svētajos rakstos ir teikts, ka Dievs uzklausa katru lūgšanu, tātad lūgt drīkst jebko, un nav teikts, ka nesavtīga lūgšana, kurā izteikta vēlme palīdzēt nenovirzīties no ticības ceļa, tiek sadzirdēta labāk vai tiek izpildīta agrāk nekā lūgums iemērit "zirņu kalna tūrumiņus". Ko Dievs vēlas saņemt preti? Tik vien kā ticību, cerību un mīlestību. Kad un kādā veidā tas Kungs izpilda lūgto, paliek visvarenā ziņā. Cilvēkam ar pateicību jāpieņem tas, ko Dievs viņam dod. Iespējams, atbilde uz lūgšanām ir izpratne par to, kas ir patiesas vērtības, vai spēja pamanīt un novērtēt ikdienas "dāvanas", ko tas Kungs pasniedz ticīgajam: brīnišķīgs saulriets, labs, uzticams draugs, gandarījums par labu darbu vai tamlīdzīgi.

Svētajos rakstos ir pausts, ka Dievs uzklausa katru lūgšanu – tātad lūgt drīkst jebko, un nav teikts, ka nesavtīga lūgšana, kurā izteikta vēlme palīdzēt nenovirzīties no ticības ceļa, tiek sadzirdēta labāk vai tiek izpildīta agrāk nekā lūgums iemērit "zirņu kalna tūrumiņus".

Zinātnieki, kas allaž pūlējušies rast racionālu izskaidrojumu tamlīdzīgām parādībām, sliecas uzskatīt, ka lūgšanas, kristīgā meditācija, tāpat kā joga, dziļā elpošana un relaksācija, uzlabo vispārējo veselības stāvokli.

Dieva brīnumi

Bibelē, kā arī pasaules vēsturē aprakstīti neskaitāmi gadījumi, kas apliecina lūgšanu iedarbīgumu un ticības spēku. Viens no populārākajiem ir stāsts par Daniēlu, kurš tika iemests lauvu bedrē. Kā paradīss, Daniēls lūdz Dievu, un tas sūtīja eņģeli, kurš aizdarīja lauvām mutes, un tie neaiztīka ticīgo vīru.

Daudz dzirdēts arī par Lurdas Dievmātes darītajiem brīnumiem. Svētceļojumos uz Lurdu dodas tūkstošiem kristiešu; daudzi

no viņiem pie Dievmātes vērsas ar lūgšanām palīdzēt izvesēties no kaitēm, kuru priekšā ārsti izrādījušies bezspēcīgi. Tūkstošiem ir arī ticīgo, kuri apgalvo, ka, pateicoties Lurdas Dievmātei, atguvuši veselību.

Lai atsiņātu "parastas atveseļošanās gadījumus" no īstiem brīnumiem, Romas katoļu baznīca izveidojusi īpašu struktūru, kas nodarbojas ar medicīniskām, zinātniskos pierādījumos balstītām pārbaudēm. Lidz šim tā atzinusi gandrīz 70 brīnumainu izveseļošanās, tostarp no smagiem, komplikētiem

LŪGŠANU SPĒKA MĒRĪJUMI

Kāds amerikāņu zinātnieks, atzīts un plaši pazīstams dabas zinātņu pētnieks, turklāt cinisks ateists, veica pētījumu par cilvēka smadzeņu darbību.

Līdz ar pieciem citiem kolēģiem viņam ienāca prātā izmērit, kas notiek smadzenēs brīdī, kad cilvēks mirst. Šim nolūkam zinātnieki nolēma veikt neparastu eksperimentu. Viņi uzmeklēja pacienti, kurai bija ļaundabīgs audzējs galvā pēdējā stadijā un kura piekrita piedalīties eksperimentā. Sievietes palātā novietoja sevišķi jutīgu aparatūru, kas reģistrēja smadzeņu signālus – mērierīci ar skalu no -500 līdz +500 iedaļām un rādītāju pa vidu, uz nulles iedaļas. Zem slimnieces gultas piestiprināja mazu mikrofonu, lai dzirdētu, vai viņa runā un ko tieši.

Zinātnieki blakus istabā piepeši izdzirdēja, ka sieviete lūdz Dievu. Lūgšana bija tik dziļa un emocionāli intensīva, ka visi pieci zinātņu vīri, parasti noslēgti un atturīgi, nespēja valdīt asaras un pat piemirsa par eksperimentu. Taču par to atgādināja mērierīces tikšķi, jo rādītājs bija sakustējies un sasniedza maksimālo atzīmi +500 (iepriekš veiktos pasauli aptverošas radiopārraides mērījumos rādītājs bija apstājies pret iedaļu 9). Zinātnieki bija ļoti pārsteigti: mirstošās slimnieces lūgšanas izrādījās jaudīgākas par spēcīgiem radioviļņiem! Citā reizē, kad sieviete izmisumā lādēja Dievu un izgāza dusmas, rādītāja adata atdūrās skalas negatīvajā daļā iepretī -500. Izrādījās, ka lūgšanām ir milzīgs pozitīvs spēks, savukārt dusmām uz Dievu – ļoti stipra negatīva "radiācija".

tuberkulozes paveidiem, onkoloģiskām slimībām, izkaisītās sklerozes, smagām sirds un asinsvadu slimībām, kā arī dažādām reātām, mazizpētītām vainām.

Zinātnieki, kas allaž pūlējušies rast racionālu izskaidrojumu tamlīdzīgām parādībām, sliecas uzskatīt, ka lūgšanas, kristīgā meditācija, tāpat kā joga, dziļā elpošana un relaksācija, uzlabo vispārējo veselības stāvokli: cilvēks nomierinās, sirds pukst vienmērīgāk, ķermenis tiek labāk apgādāts ar skābekli, vielmaiņa un citas dabīgās organisma funkcijas noris labāk, līdz ar to arī uzlabojas vispārējais veselības stāvoklis.

Domā pozitīvi, un tev taps dots!

Par ticības, lūgšanu un vēlmju spēku mēdz runāt arī ārpus reliģijas konteksta, saistībā ar pozitīvās domāšanas un tā dēvētajiem pievilkšanās likumiem. Proti, eksistē viedoklis, ka agri vai vēl piepildās ikviena cilvēka vēlēšanās, ja vien pie tā strādā. Tātad vajag tikai intensīvi domāt par vēlamo, un nav svarīgi, vai runa ir par labklājību, laimi vai veselību. Šajā ziņā populārākā "rokasgrāmata" ir izdevums *The Secret* (*Noslēpums*) no tā sauktās pašpalīdzības literatūras plauktiņa. Šajā

Lai atsijātu "parastas atveseļošanās gadījumus" no īstiem brīnumiem, Romas katoļu baznīca izveidojusi īpašu struktūru, kas nodarbojas ar medicīniskām, zinātniskos pierādījumos balstītām pārbaudēm.

pasauļes mēroga bestsellerā, kā arī pēc grāmatas uzņemtajā filmā atklāti "dabīgie pievilkšanās likumi" un sniegta detalizēta pareizās pozitīvās domāšanas instrukcija, kā likt vēlmēm pacelties spārnos, lai tās nonāktu Visumā un atgrieztos jau realizējušās.

Šīs idejas pamatā ir doma, ka līdzīgs pieasaista līdzīgu. Ja cilvēks pastāvīgi domā negatīvās kategorijās, nekādi nespēj izkļūt no ne-

gatīvisma apburtā loka, lai kā to arī vēlētos. Piemēram, ja trūcīgais pastāvīgi piktojas, ka viņam apņicis dzīvot nabadzībā, šāds "uzstādījums" nepalīdz izkulties no nožēlojamās situācijas – tas "nedarbojas", jo ir ar negatīvu ievirzi. Proti, arī negatīvās domas atdurās Visumā un atgriežas pie cilvēka, realizējoties negatīvā formā. Turpretim, ja nabadzīgais domātu, ka vēlas kļūt bagāts, turklāt vēl pastāvīgi vizualizētu, kas tieši veidos viņa bagātību (naudas lāde, jahta, villa vai tamlīdzīgi), ar šādu rīcību viņš piesaistītu vēlamo rezultātu un pieredzētu to realizējamies.

Lai drīzāk sasniegtu vēlamo rezultātu, *The Secret* ieteikts veidot vēlmju karti, piemēram, ja ļoti gribas lielu auto, vajag izgriezt auto attēlu, pielīmēt redzamā vietā un regulāri uz to skatīties. Nepaies ilgs laiks, un auto būs pagalmā, sola izdevuma autori. Taču visā pasaulē milzu tirāžās izdotā grāmata izpelnījusies arī plašu kritiku – tās autoriem pārņemta kulta veicināšana; tā vairojusi tādus cilvēkus, kuri nespēj pieņemt negatīvus notikumus un ignorē līdzcīvēku ciešanas, lai tikai izvairītos no nepieciešamības "domāt negatīvi". Nevar nepieņemt arī tiem, kuri aizrāda: kādam negatīvo domu spēkam gan jābūt, piemēram, tiem nabaga cilvēkiem, kurus aizrauj milzu cunami vai aprok zemestrīces? ☹

Baltā raganu skola sāk studentu uzņemšanu jaunajam mācību gadam.

Mācības ilgst divus gadus. Pamatā lekciju ciklī mijās ar praktiskām nodarbībām.

Divu gadu laikā studenti apgūst 32-as tēmas:

Vārdošana, enerģētiskā aizsardzība, pirts skola.

TARO kārtis, rūnas, Baltu zīmes, lāstu veidi un to nonemšanas tehnikas, aromterapija utt.

Nodarbības Rīgā tiek plānotas trešdienas vakaros no plkst. 18.00 līdz 21.00.

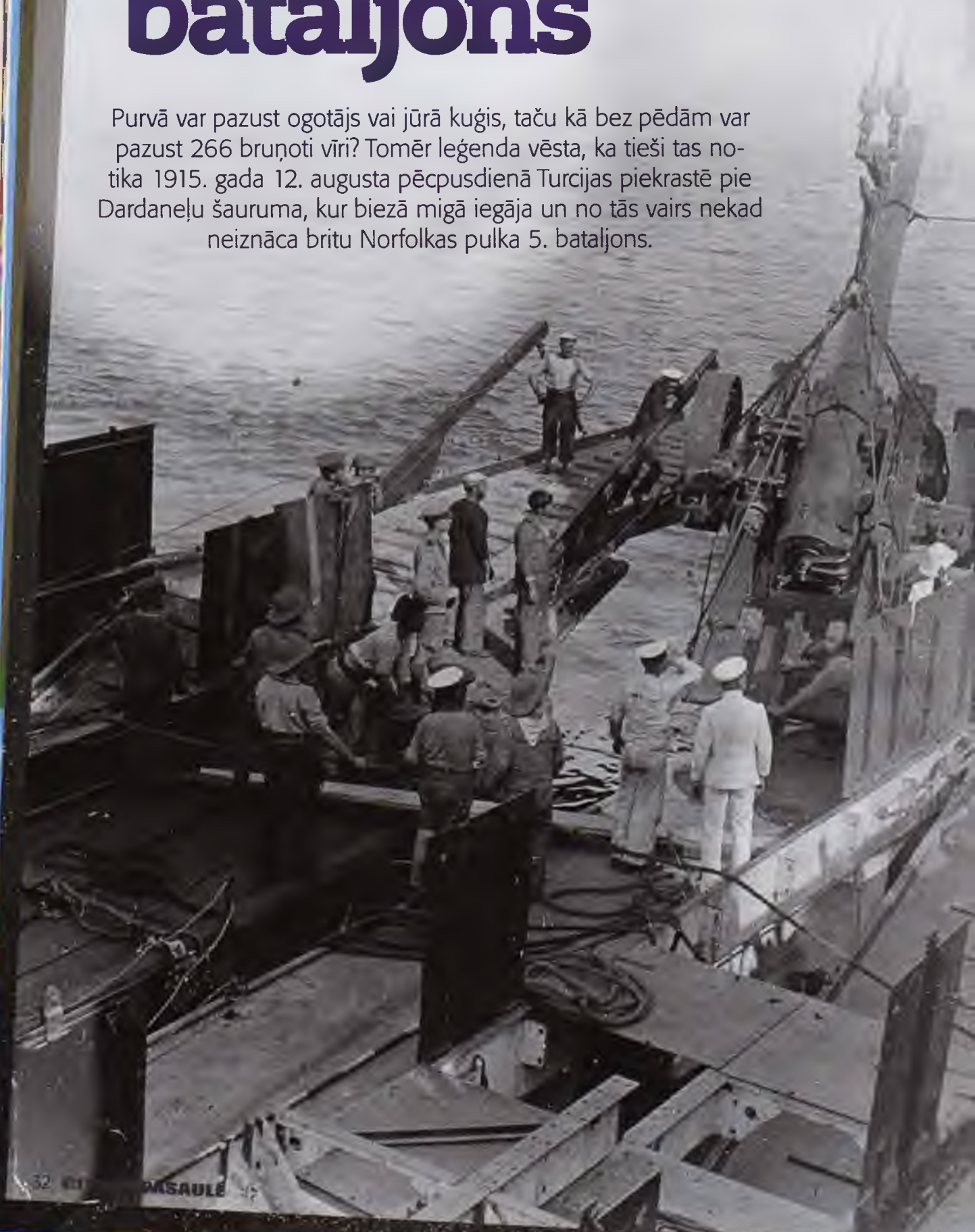
Skolas mēneša maksa ir 40 Ls mēnesī.

Pieteikties var individuāli par tālruni 20388848 vai Rīgā, Baznīcas ielā 8, durvju kods „I”, katru darba dienu no plkst. 11.00 līdz 18.00.

Mācības notiek trešdienu vakaros Rīgā, kā arī brīvdienās Limbažos, Jēkabpilī, Kuldīgā.
www.rumpumpele.lv

Pazudušais bataljons

Purvā var pazust ogotājs vai jūrā kuģis, taču kā bez pēdām var pazust 266 bruņoti vīri? Tomēr leģenda vēsta, ka tieši tas notika 1915. gada 12. augusta pēcpusdienā Turcijas piekrastē pie Dardaneļu šauruma, kur biezā migā iegāja un no tās vairs nekad neiznāca britu Norfolkas pulka 5. bataljons.

*Viņi visi
vienkārši
pazuda!*

**5. bataljona izgaišana
nav vienīgais cilvēku
masveida
pazušanas gadījums.**

DEVĪTAIS LEĢIONS

Viena no senākajām un dažādos literatūras un kino darbos apdziedātajām mīklainajām pazušām saistīta ar Senās Romas 9. leģionu. To nodibināja aptuveni pusgadsimtu pirms Kristus dzimšanas, un savas pastāvēšanas laikā leģions izcīnīja daudzas uzvaras kaujas laukos Ziemeļāfrikā, Gallijā, Spānijā un ģermāņu apdzīvotajās teritorijās. Mūsu ēras 109. gadā leģionu nosūtīja uz Ziemeļangliju, un drīz pēc tam jebkādas tā pēdas pazuda, tāpēc mistifikāciju cienītāji uzskata, ka aptuveni 4000 vīru lielā karaspēka vienība ir mīklaini izgaisusi. Versiju par to, kas ar leģionu varētu būt noticis, ir vairāk nekā pietiekami. Vienkāršākā un ticamākā – leģionu līdz pēdējam vīram kaujā iznīcināja pikti ciltis. Tikpat labi lielo zaudējumu dēļ leģions varēja tikt izformēts, bet varbūt to pārdislocēja uz Tuvajiem Austrumiem. Diez vai būtu pareizi teikt, ka 9. leģions pazuda – precīzāk būtu sacīt, ka līdz mūsdienām nonākušajos Senās Romas vēstures avotos nav precīzu norāžu par tā likteni.

Cerības uziet arheoloģiskus atradumus, kas viestu pilnīgu skaidrību par to, kas notika ar leģionu, ir visai niecīgas, tāpēc patiesību mēs droši vien nekad neuzzināsim.

3000 ĶĪNIEŠU KARAVĪRU

Masveida zudības notikušas arī 1937. gadā Ķīnas pilsētas Nankinas apkaimē, kur bez pēdām izgaisa apmēram 3000 ķīniešu karavīru, kuri aizstāvējās pret uzbrūkošo japāņu armiju. Vakarā ķīnieši vēl sēdēja ierakumos kā ķipji, bet naktī štābs pazaudēja ar viņiem radiosakarus, un no rīta atklājās, ka pozīcijas ir tukšas. Ne liķu, ne atvadu vēstules – nekā. Masveida dezertēšanas iespēja bija faktiski izslēgta, jo tāda karavīru pūļa bēgšanu no frontes noteikti būtu pamanījušas blakus esošās vienības. Racionālākais izskaidrojums varētu būt līdzīgs kā britu 5. bataljona gadījumā – ķīniešus, ļoti iespējams, saņēma gūstā un noslepkavoja japāņu karavīri. Japāņu zvēribas ieņemtajā pilsētā vēsturē ir palikušas ar Nankinas asinspirts

vietās, kuras tika uzskatītas par tīrām no turku karavīriem. Tātad arī 5. bataljonam bija visas iespējas uzrauties uz šādiem te snaipeņu slēpņiem, kas dažu minūšu laikā varēja noguldīt desmitiem karavīru.

Liels jautājums ir arī par to, cik var ticēt Reinhardtam, jo jau pirmā nopietnākā fakti pārbaude atklāja, ka jaunzēlandietis ir sajaucis gan bataljona numuru, gan darbības vietu, gan laiku. Vārdu sakot, kā liecinieks viņš nebija sevišķi uzticams un, pēc visa spriežot, leģendu par 5. bataljonu atstājot pēc citu karavīru teiktā, jo pats nemaz nebija bijis tik tuvu, kā gribētos.

Pilnīgi un galīgi leģendu drupās sagrāva britu armijas arhīva dokumenti, datēti ar 1919. gada rudenī, tātad periodu isi pēc Pirmā pasaules kara beigām. Šie dokumenti rāda, ka stāsts par bataljona "pazušanu bez pēdām" patiesībai tā isti vis neatbilst. Pēdas bijušas gan, turklāt pavisam nepārprotamas – bojāgājušo karavīru mirstīgās atliekas, kas atrastas tajā pašā 1919. gadā. Uzreiz pēc kara beigām Lielbritānijas valdība izveidoja Turcijā esošo karavīru kapu apzināšanas komisiju, kad tad arī apkopoja visu iespējamo informāciju par kritušajiem un viņu atdusas vietām. Kopējā statistika bija skarba: no 36 000 Dardaneļu kampaņas laikā bojāgājušajiem britu karavīriem tikai trešā daļa bija apglabāti, kā pieklājas; otru trešdaļu veidoja neidentificēti kritušie, apglabāti brā-

ļu kapos, bet atlikusi trešdaļa bija pazudusi bez vēsts, un šo cilvēku atdusas vietas nebija zināmas. Tātad vairāk nekā 10 tūkstošus vīru bija piemēklējis apmēram tāds pats liktenis kā leģendām apvīto 5. bataljonu – gāja uzbrukumā (vai atkāpās) un pēc tam pazuda bez pēdām.

Pavisam ironiskā kārtā tieši 5. bataljons izrādījās starp tām vienībām, kam, kā atklā-

Kapu revīzijas komisijai bija arī sava versija par bataljona bojāejas apstākļiem – karavīri nonāca tik blīvā snaiperu ugunī, ka daļa uzreiz gāja bojā, bet daļa padevās.

jās, apzīmējums "pazudis bez pēdām" isti neatbilda. 1919. gadā notikusi karavīru kapu revīzija cita starpā atrada arī lielākās daļas 5. bataljona vīru atdusas vietu, kas atradās apmēram puskilometru no punkta, kur "pazudušā bataljona" karavīrus pēdējo reizi manīja viņu ciņubiedri. No visiem krituša-

jiem identificēt gan izdevās tikai divus, taču par to, ka arī pārējie 180 kapā gulšie ir no tā paša bataljona, britu inspektoriem nebija ne mazāko šaubu. Tātad skaidrības nebija (un nav vēl šobaltdien) tikai par atlikušajiem 86 bataljona karavīriem – pareizāk sakot, par viņu kapavietas atrašanos.

Kapu revīzijas komisijai bija arī sava versija par bataljona bojāejas apstākļiem – karavīri nonāca tik blīvā snaiperu ugunī, ka daļa uzreiz gāja bojā, bet daļa padevās. Diemžēl turki nebija noskaņoti ņemt kādu gūstā, tāpēc bez mazākās žēlastības apšāva gandrīz visus angļus. Droši vien būtu noslepkavojuši pilnīgi visus, ja vien nebūtu iejaucies kāds vācu virsnieks, kurš turku vienībā atradās sabiedroto novērotāja statusā. Kā gan mēs zinām tādas nianses? Tāpēc, ka šim tragiskajam notikumam bija arī kāds aculiecinieks, kurš sagaidīja kara beigas – 5. bataljona karavīrs Artūrs Vebers, kurš nelaimīgajā 12. augusta dienā saņēma turku snaiperu lodi galvā un, smagi ievainots, krita gūstā. Viņš bija tas angļu karavīrs, kuru paguva izglābt vācu virsnieks. Vebers nodzīvoja garu mūžu un nomira 86. dzīves gadā – tātad 54 gadus pēc 5. bataljona bojāejas. Viņa dzīvestāsts nebija nekāds noslēpums, taču laikā, kad dzima leģenda par pazudušo bataljonu, visi par viņu bija aizmirsuši. Un tad taču tā nebūtu nekāda leģenda, ja tai būtu racionāls izskaidrojums... ☹

nosaukumu, jo vairākas dienas iekarotāji slepkavoja teju vai visus ķīniešus, ko vien ieraudzīja. Par kopējo upuru skaitu nav skaidrības vēl šobaltdien – ķīnieši uzskata, ka bojā gājuši ap 300 tūkstošiem cilvēku, savukārt japāņi ir peticīgāki un runā par 50–150 tūkstošiem. Lai kā arī būtu, skaidrs, ka Nankinā un tās apkaimē valdīja neaprakstāms haoss un bez pēdām tur varēja pazust ne tikai 3000 ķīniešu karavīru, bet arī desmit reižu vairāk.

PAMESTĀIS CIEMATS NR. 1

1590. gadā neizskaidrojamā veidā no nesen nodibinātās kolonijas Roanokas salā Ziemeļkarolinā pazuda visi tās 114 iemītnieki. Kolonijas dibinātājs Džons Vaits, atvedis jaunu kolonistu grupu, atrada tikai pamestas mājas, kūtiņi žēli maužojuši un blējošu lopiņus, kapu ar diviem skeletiem un kokā ieskrāpētus burtus "kro..." – tā vēsta leģenda. Ieskrāpētie burti vedināja uz domām, ka vainīgi varētu būt kroatoanu cilts indiāņi, taču tie, izsaukti uz pārrunām,

savu vainu kategoriski noliedza. Kas īsti notika ar kolonistiem, nav zināms vēl šobaltdien.

Lai arī leģenda vēsta, ka cilvēki koloniju pameta negaidot un vienas dienas laikā, patiesībā šādam apgalvojumam nav ne mazākā pamata. Džons Vaits Roanokā atgriezās pēc trīs gadu prombūtnes, un vienam nav ne mazākās jausmas, kurā brīdī pa šiem trim gadiem kolonija iztukšojās. Iespējams, kolonistus tiešām noskalpēja sarkanādaini, taču tikpat labi viņus varēja nogalināt vai sagūstīt spāņi, ar kuriem Anglijai tolaik bija saspīlētas attiecības. Bet varbūt kolonisti paši pārcēlās dziļāk kontinentā vai arī ar viņu rīcībā esošo nelielo kuģi mēģināja sasniegt Angliju, diemžēl pa ceļam gāja bojā.

PAMESTĀIS CIEMATS NR. 2

1930. gadā kažokādu tirgonis Džo Labells Kanādas varas iestādēm atnesa trauksmainu vēsti: no eskimosu ciemata, kas atrodas pie Angikuni ezera, bez pēdām pazuduši visi tā

iemītnieki. Pirms tam Džo šo ciematu bija apmeklējis vairākas reizes, taču nu atradis tikai pusgērētās ādas, pamestas būdas un vairākus beigtus suņus. Nevienu cilvēku no vairākiem desmitiem ciemata iemītnieku viņš tā arī nenasatā. Pavisam drūmu nokrāsu lietai piešķīra netālu atrastais izrakņātais kops – tukšs kā partijas kase divas dienas pēc vēlēšanām. Ja tajā arī bija atradies kāds nelaiķis, tad pat tas bija pazudis. Policija gan it kā uzsāka izmeklēšanu, taču lielu entuziasmu neizrādīja, jo pamestais ciems atradās Dieva aizmirstā nostūrī, turklāt nevienam nebija īpašas vēlēšanās lieki uztraukties par kaut kādiem eskimosiem. Ta nu vēl šobaltdien nav skaidrs, kas tur īsti bija noticis: vai eskimosi paši pameta iesaldīto vietu, kā, patiesību sakot, viņi laiku pa laikam tiešām mēdza darīt, vai Džo Labells sev vien zināmu iemeslu dēļ izdomāja stastu, vai arī ciematu patiesi bija piemeklējis kas miklains un neizskaidrojams.

ASTAROTS

Ametists – harmonijas un miera akmens!

Sens nostāsts vēsta, ka ametists ir spējīgs izsaukt mīlestību pret tā dāvinātāju, pat tad, ja šis cilvēks ir jutis mīlestību pret kādu citu. Senajā Romā ametistu uzskatīja par laimes akmeni, kas nes mieru, ārstē nervu sistēmu, palīdz pret noskaudumu. Lai ametista spējas saglabātos, tas jāvalkā periodiski. Ametists savam nēsātājam remdē dusmas un uzbudinājumu, līdzsvaro garastāvokli. Tas ir viens no retajiem akmeņiem, kam piemīt spējas aizvadīt datoru, mobilo telefonu, televizoru un citu elektroierīču elektromagnētisko starojumu.

Ametista eņģelis

Kulons ar dubultu speku – eņģeļa figūriņa vienmēr atgādinās par Jūsu sargēģeli, bet akmens dāvās mieru un harmoniju.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi

Kulons – mini drūza

Kulons ar daudziem smalkiem, kopā saaugušiem ametista kristāliem. Šādu kulonu ieteicams nēsāt tiem, kas daudz strādā ar datoru, jo ametists ir viens no tiem retajiem akmeņiem, kas spēj atvainot elektroierīču kaitīgo starojumu.
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes ametista izstrādājumi par īpašām cenām.

Ametista krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm). Ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvās mieru un līdzsvaru garastāvokli.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Ametista ūdensakmeņi

5 ametista gabaliņi – universālai veselības uzlabošanai. Daedniecība, regulāri dzerot uz akmeņiem nostādīnātu ūdeni samazina tieksmi pret spirtotajiem dzērieniem, padēvam šāds ūdens ir lielisks pret pagāram, ka ar arste visu nervu sistēmu.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi.

AKMEŅI tavai veselībai

"Akmens tavai veselībai"

Katrs akmens satur enerģiju, ko uzkrājis gadu tūkstošiem augot un uzturoties Zemes dzīvē. Jebkurā akmeņi ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēj palīdzēt, ja vien viņš, protams, to vēlas. Šī mazā brošūra ir kā mazā medicīnas enciklopēdija dzīdināšanai ar akmeņiem, brošūra norādītas slimības, bet prefin katrai slimībai ir norādīti akmeņi, ko Māte Zeme ir paredzējusi, lai doto slimību palīdzētu ārstēt.
Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi

Ametista rokassprādze

Ametists ir zināms arī kā akmens, kas palīdz pret noskaudumu, nēsājot šo rokassprādzi uz kresās rokas, tā spēš Jūs pasargāt no launām enerģijām.
Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
Veikali-saloni Rīgā, A. Caka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtīši un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – ametista akmentiņš.

Prezidents un viņa sliktie sapņi

Pasaulē nekad nav trūcis politiķu, kas tic pārdabiskām lietām vai arī ir vienkārši māņticīgi.

Amerikas Savienoto Valstu 16. prezidents **Abrahams Linkolns** šajā sarakstā ieņem vienu no pirmajām vietām – viņš savas dzīves laikā redzēja gan vīzijas, gan sarunājās ar gariem. Viņa bojāeju apvij misticisma aura, un laikam jau nav brīnums, ka Linkolna rēgs vēl šobaltdien kļīst pa Balto namu.

▼ *Sandris Āetuzāls*

Spogulīt, spogulīt...

1860. gadā, laikā, kad pilnā sparā ritēja priekšvēlēšanu kampaņa, prezidenta amata kandidāts Linkolns redzēja zīmīgu sapni: tajā viņš pavērs spoguļi un ieraudzīja tur pats savu atspulgu, tikai sašķeltu divās daļās. Pamodies un izstāstījis savu sapni sievai, viņš saņēma nelaimi vēstošu skaidrojumu – sapnis nozīmē, ka Abrahams gan tiks ievēlēts par prezidentu un pat divas reizes, taču

nenodzīvos līdz prezidentūras termiņa beigām. Kā zināms, Linkolnu tiešām pēc četriem gadiem pārvēlēja, taču drīz pēc vēlēšanās stāšanās amatā viņš gāja bojā atentātā.

Šī nebija vienīgā reize, kad Linkolns redzēja baisas vīzijas. Vairākus gadus vēlāk kādā naktī jau pēc atkārtotas ievēlēšanas prezidenta amatā Abrahams atkal piegāja pie spoguļa un atkal redzēja draudīgu ainu: priekšplānā reālo attēlu, bet dziļumā savu bālo ēnu. Pēc šīs vīzijas prezidents krita depresijā, jo bija stingri pārliecināts, ka bālā ēna nozīmē viņa drīzo nāvi.

Pavisam noteikti Linkolna garastāvokli neuzlaboja sapnis, ko viņš redzēja vēl pēc pāris mēnešiem un atstāja vairākiem saviem līdzgaitniekiem – sapnī Abrahams Baltā nama Austrumu viesistabā bija redzējis zārku, pie kura godasardzē stāvēja karavīri. Kad Linkolns vienam no kareivjiem apjautājies, kurš tad Baltajā namā nomiris, saņēmis šokējošu atbildi: "Prezidents. Viņu nogalināja sazvērniece." Dažas dienas vēlāk Baltajā namā tiešām parādījās pavisam īsts zārks ar pavisam istu mirušu prezidentu Linkolnu tajā. Baisais sapnis bija piepildījies...

Sarunas ar gudriem gariem

Daudzi citi cilvēki, iespējams, tādus divainus sapņus neņemtu par pilnu un par tiem nevienam nestāstītu. Tikai ne Linkolns, jo prezidents tiešām ticēja dažādām pārdabiskām parādībām un spējām. Runāja, ka viņam pašam esot piemētas ekstrasensas spējas, ko mazais Eibs ieguvis jau bērnībā pēc nokrišanas no zirga. Šajā negadījumā viņš pamatīgi sasitis galvu un kādu brīdi pavadījis bezsamaņā, bet pēc tam uz vairākām stundām zaudējis runas spējas. Tās atgriezās kopā ar paranormālām spējām. Šīs spējas Abrahams, jau kļuvis par prezidentu, izmantoja atbilstoši valstsvīra statusam. Viņš nezīlēja nākotni, nedziedināja sirdzējus un pat nemeklēja budžetā pazudušos miljonus nē, viņš konsultējās ar gariem par valstiski svarīgiem jautājumiem. Piemēram, Senās Romas filozofs Seneka prezidentam ieteica beidzot parakstīt un publiskot proklamāciju par vergu atbrīvošanu. Protams, runājot par šo jautājumu Kongresa priekšā, Linkolns uz Seneku neatsaucās, jo tas varētu būt diezgan drošs ceļš, kā diskreditēt cēlo ideju, taču ģimenes lokā nevienam nebija noslēpums par jau vairāk nekā 1000 gadu mirušā filozofa ieteikumu, ko prezidents saņēma kāda spiritisma seansa laikā. Turklāt Seneka neesot bijis vienīgais garu pasaules pārstāvis, kas ieteicis pieņemt tagad jau leģendāro uzsaukumu par vergu brīvlaišanu, jo arī citos spiritisma seansos izskanējusi šī doma.

Garu viedokli prezidents uzklaušīja arī citos jautājumos. Reiz spiritisma seansa laikā

Linkolns saņēma ieteikumu apmeklēt frontes līniju (tolaik jau pilnā sparā plosījās Amerikas Pilsoņu karš), lai celtu karavīru kaujas garu. Prezidents tā arī izdarīja. Baltā nama iemītnieki pat runāja, ka spiritisma seansus Linkolns izmantojis, lai plānotu kara stratēģiju. Vai tas tā patiešām bija, kas to vairs pateiks, taču pavisam droši ir zināms, ka Balto namu patiešām vairākas reizes apmeklējusi viena no tā laika Ziemeļamerikas vadošajām spiritisma speciālistēm un medijiem Netija Kolberna.

pirmām kārtām jau spiritismā, cenšoties tādā veidā sazināties ar mirušajiem zēniem.

Par attaisnojumu Linkolna kundzes maņakāļajai aizrautībai ar spiritismu jāmin tas, ka tolaik misticisms Amerikā bija tik populārs, ka daži iebraucēji no Eiropas to dēvēja par istu epidēmiju. Teju katrā pilsētā praktizēja pa kādam medijam, kurš bija gatavs interesentus savest kopā ar viņpasaules iemītniekiem. Vašingtonā šāds medijs bija tobrīd tikai 21 gadu vecā Netija Kolberna, par kuras pastāvīgo klienti tad arī kļuva misis Linkol-

Abrahams Linkolns ar sievu Mēriju Todu un dēliem Tomasu un Robertu.

Viņš nezīlēja nākotni, nedziedināja sirdzējus un pat nemeklēja budžetā pazudušos miljonus – nē, viņš konsultējās ar gariem par valstiski svarīgiem jautājumiem.

Netija un Mērija

Ar Netiju Kolbernu Abrahamu iepazīstināja viņa sieva Mērija Toda, kura, patiesību sakot, Linkolnu ģimenē bija galvenā misticisma piekritēja. Misticismam viņa ar milzu entuziasmu pievērsās ne jau no labas dzīves, bet gan ģimenes traģēdijas dēļ. Proti, divi no Linkolnu četriem dēļiem nomira jau bērnībā, ko vecāki, protams, pārdzīvoja, īpaši jau 11 gadu vecā Viljama nāvi slimības dēļ. Abrahams bēdas remdēja darbā, taču Mērija Toda atvieglojumu meklēja misticismā un

na. Acīmredzot Netijai patiešām izdevās izsaukt garus (vai arī radīt attiecīgu iespaidu), jo drīz vien Mērija uz spiritisma seansiem sāka ņemt līdzi arī prezidenta kungu. Plašu izplatību guva leģenda, saskaņā ar kuru seansa laikā pacēlās gaisā klavieres, ko tobrīd spēlēja Mērija Toda. Tieši šī aina esot tik ļoti ietekmējusi Linkolnu, ka viņš Netijai Kolbernai plaši atvēris Baltā nama durvis.

Cik liela ietekme Kolbernai bija uz valstisko lēmumu pieņemšanu, varam vien minēt, jo lielu daļu no stāstiem par mistiķes īpašajām "psihiskajām" attiecībām ar prezidentu izplatīja pati Netija, un par neieinteresētu personu viņu vis nevarētu nosaukt. Grūti noticēt, ka viņa iztika bez izpušķojumiem. Nostāstiem par Linkolna aizraušanos ar misticismu bija arī negatīvi blakusefekti, jo daļa sabiedrības (īpaši jau Pilsoņu kara frontes otrajā – Dienvidu – pusē) uzskatīja, ka prezidents kalpo tumsas spēkiem un pašam sātanam.

Pat ja realitātē mistiķiem arī nebija tik liela ietekme uz valstisku lēmumu pieņemšanu, kā gribētos domāt Linkolna nelabvēļiem, nav nekādu šaubu, ka prezidenta sieva gan bija psiholoģiski atkarīga no spiritisma seansiem un nespēja bez tiem dzīvot. Lieki

teikt, ka racionāli domājošajā Vašingtonas iedzīvotāju daļā tas prezidenta kundzes popularitāti neairoja. Pēc dabas Mērija Toda bija diezgan nenosvērta un nešpetna sieva, turklāt viņai piemita niķis bāzt degunu valsts darīšanās. Piemēram, prezidenta kundze, neraugoties uz iespaidīgo valsts budžeta deficītu, uzstājīgi pieprasīja Kongresam līdzekļus Baltā nama pārbūvei, ko valdība kara laikā gluži vienkārši nevarēja atļauties. Pati Mērija Toda tērēja naudu uz nebēdu – pirka apģērbus tik lielā vairumā, ka nabaga Abrahams nespēja vien apmaksāt rēķinus. Ja šis izdarības papildinām ar visādu šarlatānu stiepšanu uz Balto namu un uzspēlēti demonstratīvu sērošanu par mirušajiem dēliem vairāku gadu garumā, kļūst skaidrs, ka Vašingtonas politiskajās aprindās Mēriju Todu labāk redzēja cjam, neka nākam.

Šarlatānu salidojums

Kad 1865. gada 14. aprīļa vakarā Forda teātri beidzot piepildījās Linkolna baisās vizijas un prezidentu nāvējoši sašāva Dženvidiem simpatisējošais aktieris Džons Vilks Būts, Mērija Toda zaudēja jebkādu mēra sajūtu, un turpmākajās dažās dienās sērojošais Baltais nams kļuva par vietu, kur bariem pulcējās visdažādākie mistiķi, spiritisti, garu izsauceji, nelabā izdzinēji un kas tikai vēl ne. Viens no Baltā nama apsardzes vīriem tās dienas vēlāk aprakstīja šādi: "Linkolna kundze bija apsēta ar savām ciešanām. Sazin kādā veidā Baltajā namā bija iekļuvas sievietes – spiritistes. Tās viņai piedziedāja pilnas ausis ar vēstījumiem no mirušā vīra. Misis Linkolna bija pārāk novārgusi, lai spētu pretoties šai nežēlīgai krāpšanai. Spiritistes viņu gandrīz padarīja traku. Beigu beigās prezidenta vecākais dēls Roberts, kurš tagad bija kļuvis par ģimenes galvu, viņas visas izlika aiz durvīm."

Starp citu, paša netaika prezidenta gaitas vēl ne tuvu nebija galā. Mūsdienās šāda prakse liktos diezgan divaina, taču 1865. gada pavasarī zārks ar mirušo prezidentu tika iekrauts sēru lentēm rotātā vilcienā un devās divu nedēļu "turnejā" pa Savienotajam Valstīm – no Vašingtonas uz 1000 kilometru tālo Springfildu, pietāstājot katrā stacijā, kur no aizgājēja varēja atvadīties vienkāršā tauta. Skumju kompāniju prezidentam sastādīja viņa pirms trijiem gadiem mirušais dēls, kurš bija ekshumēts un ar to pašu vilcienu tika nogādāts Linkolnu dzimtas kapos Springfildā.

Virsaīša lāsts

Jau labu laiku pēc Linkolna nāves viņa bojāejai uzradās vēl viens skaidrojums ar krietnu devu mistikas pieskaņas. Izrādās, prezidentam neizbēgami bija jāmirst, jo tā savulaik bija parēgojis indiāņu virsaitis Tekumse. Pats virsaitis gan bija miris pusgad-

Dažas dienas vēlāk
Baltajā namā tiešām
parādījās pavisam īsts
zārks ar pavisam īstu
mirušu prezidentu
Linkolnu tajā.
Baisais sapnis bija
piepildījies...

simtu pirms Linkolna, taču viņa lāstam bija, tā teikt, garas rokas.

Stāsts par Tekumse lāstu sākās 1811. gadā, kad izcēlās konflikts starp Indiānas gubernatoru Viljamu Harisonu un virsaiti Tekumse par nekustamā īpašuma jautājumiem. Dažus gadus pirms tam Amerikas valdība bija no indiāņiem par smiekla naudu atpirkusi 12 000 kvadrātkilometru zemes, taču tagad Tekumse uzstāja, ka darijums bijis nelikumīgs un baltajiem nav ko meklēt vēsturiskajās sarkanādaino teritorijās. Izcēlās karš, kurā indiāņi cieta sakāvi, bet viņu vadonis gāja bojā. Taču pirms nāves viņš (pēc citas versijas, to izdarīja viņa brālis – cilts burvis jau pēc Tekumse nāves) paspēja nolādēt ASV prezidentus septiņās pakāpēs. Proti, visi tie prezidenti, ko ievēlēs gadā, kas beidzas ar 0 un dalās ar 20, mirs pirms prezidentūras termiņa beigām.

Nav īsti skaidrs, kā mirstošais virsaitis prata tik smalki sarēķināt vēlēšanu gadus, taču nebija ilgi jāgaida, lai lāsts sāktu darboties. Pirmais to uz savas ādas izbaudīja Tekumse pažiņa, jau pieminētais Viljams Harisons, kurš tikmēr jau bija uzkalpojies līdz prezidentam. Amatā viņu ievēlēja 1840. gadā (beidzas ar 0 un dalās ar 20!)... un pēc dažiem mēnešiem jaunievēlēto prezidentu piebeidza plaušu karsonis.

Nākamais rindā bija mūsu stāsta varonis Linkolns, par otram lāgam ievēlēts 1860. gadā. Skaidrs, ka izdzīvot viņam nebija izredžu, un Džons Vilks Būts, kurš ielaida prezidentam lodī galvā, bija tikai ierocis likteņa rokās.

1880. gadā Linkolna pēdās devās nule ievēlētais ASV 20. prezidents Džeimss Garfilds, kurš arī gāja bojā atentātā. Pēc 20 gadiem, kā jau varēja gaidīt, sekotāja nākamais upuris – prezidents Viljams Makinlijs, kuru nogalināja kāds anarhists. 1923. gadā (bet ievēlēts viņš bija 1920. gadā) kārta pienāca Vorenam

Hārdingam – viņu gan nenošāva vai nenodūra, prezidents nomira ar insultu. 1940. gadā jau trešo reizi augstajā amatā ievēlētais Franklins Delano Rūzvelts nodzīvoja negaidīti ilgi un nomira 1945. gada pavasarī. Pēdējais Tekumse lāsta upuris bija 1960. gadā ievēlētais Džons Fildžeralds Kenedijs, kurš gāja bojā atentātā Dalasā. Skaiti, kā griebi, kopā sanāk septiņi prezidenti. Lāsta atbals gan laikam bija jūtama vēl liekus 20 gadus, jo pavisam nepelnīti trūksties dabūja arī 1980. gadā ievēlētais Ronalds Reigans – viņu drīz pēc stāšanās amatā sašāva garīgi nelīdzsvarotais Džons Hinklijs. Reigans tomēr izdzīvoja, bet 2000. gadā ievēlētais Džordžs Bušs vispār tika cauri sveikā, kaut gan vizītes laikā Gruzijā viņa virzienā tika mesta granāta, kas tomēr nesprāga. Jācer, ka 2020. gada vēlēšanu uzvarētājs nepiedzīvos pat tik sikas nepatīkšanas.

Šāds izklāsts izskatās iespaidīgi, vai ne? Vienīgais vājais punkts citādē tik jaukajā stāstā par Tekumse lāstu ir tas, ka atklātībā tas nāca 100 gadu pēc virsaiša nāves, kad tika publicēts sērijas *Tici vai ne* grāmata. Kur leģenda par lāstu kļida visu iepriekšējo laiku un kas to glabāja, nav zināms. Taču tas, ka nelāgā ciparu sakritība tiešām darbojas, ir nenoliedzams fakts, un to cilvēki ievēroja jau pagājušā gadsimta trīsdesmitajos gados, kad prezidentu "melnais saraksts" vēl ne tuvu nebija noslēdzies.

Mānīcīgie prezidenti

Spiritisma seansus viņi gluži neapmeklēja un arī ļaunu vēstošus sapņus neredzēja, taču savi rituāli un dīvaini ieradumi bija arī šiem Amerikas Savienoto Valstu prezidentiem un augstā amata kandidātiem.

FRANKLINS DELANO RŪZVELTS

Vienīgais trijus termiņus valdījušais prezidents paniski baidījās no skaitļa 13. Viņu pilnīgi bezjēdzīgi bija aicināt uz pasākumiem, kas notika 13. stāvā – vai nu rikojiet stāvu zemāk vai augstāk, vai arī neceriet uz prezidenta ierašanos. Gluži tāpat Rūzvelts nekad nedevēs ceļā 13. datumā. Ja uz pieņemšanu vai pusdienām ieradās 13 cilvēki, prezidents pasākumu nesāka, kamēr nebija atradis vēl vienu dalībnieku. Paradoksālā kārtā daudz netrūka, ka bīstamais 13 tomēr būtu Rūzveltam ticis klāt – prezidents nomira 12. aprīļa vēļā vakarā, tikai dažas minūtes pirms 13. datuma iestāšanās.

DŽONS MAKEINS

Ja Republikāņu partijas kandidāts vēlēšanās nebūtu zaudējis Barakam Obamam, Amerika būtu tikusi pie viena no mānīcīgākajiem prezidentiem visā valsts vēsturē. Makeina kabatas allaž ir

piebāztas ar veiksmi nesošām lietām – tā vismaz uzskata pats politiķis. "Laimīgā inventāra" sarakstā ir, piemēram, 1976. gadā kalta 25 centu monēta, nekādā gadījumā neiztērējama sīknauda 31 centa vērtībā, vecs kompass (tas esot domāts, lai neapmaldītos politiskajos džungļos) un spalva, ko uzdāvinājis kāds indiāņu virsaitis. Makeins strikti ievēro arī dažus ticējumus. Saskaņā ar vienu no tiem nekad nedrīkst cepuri likt uz gultas, pretējā gadījumā šajā namā kāds drīz nomirs. Vēl viens "Makeina likums" – sālstrauku pie galda nedrīkst nodot no rokas rokā, jo tas draud ar nelaimi. Pareizi ir nolikt sālstrauku uz galda, lai tad otrs cilvēks to paņem.

DŽIMIJS KĀRTERS

Par to, vai Ronalds Reigana priekštecis prezidenta amatā Džimijs Kārteris nēsāja līdzīgu kaut kādus amuletus, ziņu nav. Toties viņam bija cits "klikšķis" – Kārtera lielā aizraušanās bija lidojošie šķīviši. Septiņdesmito gadu sākumā viņam pašam bija gadījies redzēt NLO, un kopš tā brīža viņš

ar interesi vāca informāciju par šo tematu. Priekšvēlēšanu kampaņas laikā Kārteris pat solījās ievēlēšanas gadījumā noņemt slepenības statusu visai valsts rīcībā esošajai informācijai par NLO, taču, kā jau ar politiķiem gadās, kļuvis par prezidentu, par šo solījumu kaut kā piemirsa.

RONALDS REIGANS

ASV 40. prezidents kabatā parasti nēsāja "laimīgās monētas" – tiesa, ne gluži ar tik maniākālu pedantismu kā Makeins. Laikabiedri atceras, ka Reiganam bijuši arī citi ieradumi: pieklaustīt pie koka galda, lai kāds nenoskaustu, un pārņemt pār plecu sāls šķipsniņu, ja bija gadījies izbērt sāli.

BARAKS OBAMA

Pašreizējam prezidentam ir sava veiksmes formula, kā uzvarēt vēlēšanās – vienkārši vajag spēlēt basketbolu. Izrādās, jau politiskās karjeras sākumā Obama esot ievērojis, ka tad, ja vēlēšanu dienā viņš uzspēlē basketbolu vai vienkārši iemet bumbu grozā, uzvara ir garantēta. Līdz šim šī recepte viņu nav pievilusi.

BALTĀ NAMA SPOKS

Taču stāsts par prezidentu Linkolnu un mistiku ar to vēl nav galā. Zinot visas iepriekš minētās dīvainības, nepārsteidz fakts, ka pēc Linkolna nāves Baltajā namā uzradās viņa spoks. Tas parādījās nevis uzreiz pēc prezidenta nāves, bet vairāk nekā pusgadsimtu vēlāk – prezidenta Kūlidža valdīšanas laikā XX gadsimta divdesmitajos gados. Viena no pirmajām, kas Ovālajā kabinetā ievērojusi pie loga stāvošu Linkolna figūru, bijusi Kūlidža sieva Greisa, taču pēc tam līdzīgi novērojumi atkārtojušies vēl un vēl. Lielākoties Linkolna rēgs mēdzot apgrozīties viņa vārdā nosauktajā guļamistabā un Ovālajā kabinetā. Ne visiem spoka klātbūtnē patīk, piemēram, Lielbritānijas premjerministrs Vinstons Čērčils bija katego-

riski atteicies nakšņot Baltajā namā pēc tam, kad sev ierādītajā Linkolna guļamistabā sastapījis paša Linkolna rēgu. Nav brīnums, ka sers Vinstons jutās nepatīkami pārsteigts – rēgs bija tērpiņš uzvalkā, savukārt Čērčils tikko bija iznācis no vannasistabas plīks un ar cigāru zobos. Prezidenta Trūmena valdīšanas laikā četrdesmitajos gados gan Baltais nams piedzīvoja pamatīgu rekonstrukciju (pats Trūmens bija skeptiķis un uzskatīja, ka dīvainos trokšņus rada nevis spoki, bet vecās būvkonstrukcijas), taču Linkolna rēgs acīmredzot nekur nav pazudis – to savām acīm esot redzējuši gan brāļi Kenediji, gan prezidenta Reigana meita un mazdēls (pats Reigans gan ne), gan daudzi Baltā nama darbinieki. Un būtu jau arī žēl šķirties no spoka ar tik senu un iespaidīgu vēsturi. ☺

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Attiecības kļūs siltākas. Esiet iecietīgi pret mīlotā cilvēka trūkumiem. Jauno ideju īstenošanu atlieciet uz vēlāku laiku. Iesaistieties patriotiskās aktivitātēs. Samērojiet fiziskās slodzes lielumu ar savu pašsajūtu. Gūsiet gandarījumu, esot gādīgi un sirsnīgi pret tuviniekiem. Tērējieties mājas labiekārtošanai vai atvašu vajadzībām. Atslābinieties mežā, jūras malā.

LABĀS DIENAS

9. VIII	Jautrs korporatīvs pasākums.
16. VIII	Posieties uz mežu ar ogu grozu rokās!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Attiecībās svarīga atklātība. Runājiet ar mīloto. Sadarbība ar priekšniecību garantēs ienākumu stabilitāti. Sakārtojiet lietas, kurām citkārt neatliek laika. Piemērots periods atputai. Stipriniet mājinieku tuvības sajūtu. Ar savu klātbūtni vien radīsiet apkārtnējiem priecīgu noskaņu. Izdomājiet kopīgas interesantas izklaides.

LABĀS DIENAS

8. VIII	Dienas prioritāte – kopā būšana ar atvasēm.
14. VIII	Par saimniecībā padarīto buča no mīlotā.

STRĒLNIKS

23. novembris – 21. decembris

Izvērtējiet savstarpējo sadarbību pasākumā. Mīlestība no pirmā acu uzmetiena. Mācieties atšķirt vēlamā no esošā. Runājot valdiet emocijas. Netērējiet laiku neauglīgās apspriedēs. Attaisnosies uzcītība. Priecājieties un brīnieties arī tad, ja kādam šķiet, ka esat naivi. Ceļojuma neknāpinieties, baudiet atvaļinājumu!

LABĀS DIENAS

9. VIII	Sāciet kaut ko pilnīgi jaunu!
16. VIII	Dodieties ceļā pa upi, ar riteni vai kājām!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Stabilās attiecībās jaunas krāsas un izjūtas. Atrādisiet jaunu vaļasprieku. Laujiet vaļu radošām izpausmēm. Sakiet to, kas uz sirds. Pietāupiet naudu lielākam pirkumam. Varat sākt apsvērt iespējas papildināt zināšanas. Ceļojuma gūtā pieredze nāks par labu karjerai. Labprāt baudisiet mājas mieru tuvinieku vidū.

LABĀS DIENAS

9. VIII	Gūsiet otru elpu draugu pulkā.
13. VIII	Esiet atvērti pārmaiņām!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Galvenais abiņš nepaļaujiet garām ļaunu pūli. Mīlestībā paaugstinājums atceļ uz otrajā plānā. Slāpējiet sevi tieksmi kritizēt un pārbaudīt. Piedodiet līdzcīvēkiem viņu trūkumus. Aizmirstiet par neeksistējošām problēmām. Cerētos ienākumus gūsiet jaunā darbā. Mērķtiecība vairo labo slavu. Tērējiet naudu dāvanām mīļiem cilvēkiem. Draugi būs bieži viesi jūsmājās.

LABĀS DIENAS

8. VIII	Dots devējam atdosies.
14. VIII	Negaidītu jauku pārmaiņu diena.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Sākotnēji uz apreķina balstītās attiecības var pāraugt patiesās jūtās. Valdība kavēs mīlestības izpausmes. Tērējieties prātīgi, taču nežēlojiet tam, kas sagada prieku. Izaipnība un optimisms brūģēs ceļu karjerai. Ar pārmaiņu ieviešanu mājas nēstei dzīvē. Laujiet tuviniekiem pierast pie jaunajām idejām. Saglabājiet labestīgu humora izjūtu.

LABĀS DIENAS

9. VIII	Dzīvesprieku vairo sakopta māja.
17. VIII	Rosieties sabiedrībā, priecājieties no sirds!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Pragmatiskas attiecības pāraugs sirsnībā un mīlestībā. Stipri padomājiet, ja jāizvēlas viens no diviem pielūdzējiem! Jūtam var papildināties naudas maka saturs. Veiksies darbi, kas neprasa lielu fizisku piepūli. Ar grūbasspēku pret kārdinājumu! Atklāti paudiet savu viedokli. Neželojiet laipnus vārdus mīļajiem. Ieklausieties vecāku padomos.

LABĀS DIENAS

9.VIII	Kliedējiet vientulības sajūtu cilvēkos!
16.VIII	Pasākumā nestāviet malā, rosieties!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Spēcīgi pārdzīvojumi mīlestībā. Izvairieties no strīdiem par materiāliem jautājumiem. Ja sirds alkst miera, klausiet tai. Rezultatīva darba intervijs. Varat mainīt darbu. Neatļaidība vainagosies panākumiem. Mājās ātri nogludināsies mazi strīdi, noplaks asākas vārdu pārmaiņas. Rikojet kopīgas vakarēšanas.

LABĀS DIENAS

9.VIII	Gādājiet par sapratni un kopības izjūtu ar atvasēm!
13.VIII	Viss notiek uz labu!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Citu acīm slēptās jūtas tiks atklātas. Apsvērsiet kopdzīves variantus. Paklausieties emocijām un iegādāties pēkšņi iepatikušas lietas. Atbalstiet pārmaiņas darbā. Centieties paaugstināt kvalifikāciju. Pamāciet otru tikai tad, kad jums to lūdz. Nelaidiet garām laimīgu iespēju izcelt savu talantu. Atvaļinājumā ieteicams mainīt ierasto vidi.

LABĀS DIENAS

9.VIII	Ar maigumu un palāvību ieņemsiet cietoksni.
14.VIII	Atklāsi sev jaunas smaržas.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Pārmaiņas mīlestības frontē. Neuzmanīgi izteikts viedoklis var iespējot attiecības. Saņemsiet materiālu atzinību. Esiet elastīgi, akceptējiet pārmaiņas darbā. Atpūtas laikā nav ieteicamas ekstrēmās izdarības. Nevajag ne aizdot, ne aizņemties. Saimniecībā atbrīvojieties no lietām, bez kurām var iztikt. Pricājieties kopā ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

9.VIII	Nakts līdz pat rīta gaismai draugu kompānijā.
14.VIII	Vienkārši tāpat uzdāviniet puķu pušķi tuvam cilvēkam!

ŪDENSVIRS

21. janvāris – 18. februāris

Patīkamais darba kolēģis iedvesmos dažādām aktivitātēm. Mīlas piedzīvojums bez saistībām un sekām. Taks novērtēta atklātība. Naudas jautājumos neriskējiet. Nav ieteicams ņemt kredītu. Ieklausieties intuīcijā. Dzīvojiet šai dienai. Nebēdājiet par nākotni. Karjera veidosies lēnām. Klūstiet par miera ostu sagurušam cilvēkam. Laba mūzika spārnos mājasdarbiem.

LABĀS DIENAS

13.VIII	Puķe priekšniecei! Kāpēc ne?
16.VIII	Draugiem īpaša maltīte no gardiem produktiem.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Viegls flirts darbā. Mīlotajā cilvēkā nesaskatīsiet trūkumus. Ienākumi gan lielāki, gan mazāki, bet pietiekami. Iepērkoties nepakļaujieties acumirkļa impulsiem. Panākumi sabiedrībā. Labas izredzes karjerā. Ar savu entuziasmu aizrausiet kolēģus. Atsaucīgi uz klausiet tuvinieku priekšlikumus. Bez jebkāda iemesla sarīkojiet jautrus svētkus mājās.

LABĀS DIENAS

9.VIII	Īstais brīdis uzvilkt jauno tērpu.
16.VIII	Uzdāviniet sev brīvdienu pie jūras!

Un jebkuru jautājumu ir atbilde

Iedomu draugs bērnam

Nereti piekeru savu bērnu runājamies un spēljamies ar kādu iedomātu draugu. Šādā brīdī apmulstu, izjūtu nedrošību un bailes, bet vienlaikus arī vēlos izzināt, ar ko mans bērns komunicē?

Māte

Atbildi sagatavojuši DAGNIJA MILLERE

Iedomu draugi vienmēr bijuši aktuāli. Vecāki, konstatējot, ka viņu mazulis sarunājas ar tukšu gaisu, grib noskaidrot, vai bērnam nekas nekaiš, vai viņa realitātes uztvere ir pietiekami stabila.

Psihologe Inga Birkmane, kura savā praksē strādā arī ar bērniem, skaidro, ka ir divu veidu situācijas. Vienā no tām iedomu draugi ir paša bērna radīti, tā ir kā lomu spēle. Bērns, kurš spēlējas, tādā veidā pievērš lielāku uzmanību savai iekšējai pasaulei. Mazie ļoti labi apzinās, ka draugi nav reāli, un bieži spēlē tiek iesaistīti arī pieaugušie. Šajā gadījumā bērns pats kontrolē situāciju.

Taču mēdz būt arī citādi. Tad bērns redz, dzird vai sajūt objektus, būtnes, kas, viņaprāt, nav paša fantāzijas radītas, bet kaut kādu iemeslu dēļ atrodas viņa uztveres zonā – uzmācas, sarunājas, prasa kaut ko un liek darīt, rājas, mēdās, rāda zīmes. Diemžēl šo procesu bērni pārsvārā neveda, un attieksme pret šiem tēliem viņiem var būt visai atšķirīga – sākot no prieka par satikšanos un beidzot ar lielām bailēm, paniku un vēlmi no tiem atbrīvoties. Psihologa uzdevums ir šīs situācijas atšķetināt un ļaut bērnam sajūties droši. Psihologe saka: "Neskato ties uz to, vai bērnam ir iedomu draugs, psihes radīta halucinācija vai kontakts ar citu realitāti, mans uzdevums ir saprast, kā viņš ar to var dzīvot un sadzīvot, kā veidot attiecības ar citiem. Praksē esmu piedzīvojusi dažādus fenomenus, kas iziet ārpus zināmā robežam."

Bet kā noteikt šo robežu?

Mēdz teikt, ka bērns līdz septiņu gadu vecumam redz un dzird būtnes, ko pieaugušie vairs nespēj. Gaišreģe Velta Brazauska gan uzskata, ka nav tāda robežvecuma. Šāds priekšstats esot radies tāpēc, ka mācības skolā sākas no septiņu gadu vecuma. "Līdz skolas sākumam bērna smadzenes ir brīvas no informā-

cijas, līdz ar to viņš spēj redzēt un dzirdēt mirušos, cilvēkus no nākotnes, satikt un redzēt arī citu galaktiku un dimensiju pārstāvjus. Daži redz tieši, precīzi, citi nojauš apveidus – tas ir atkarīgs no bērna uztveres un drosmes," viņa skaidro. Interesants skatījums uz šo jautājumu ir Ragaciema Agnesei. Viņasprāt, šādu robežvecumu radījuši pieaugušie, jo viņiem ļoti patīk noteikt robežas. Taču, nenoliedzami, bērns ienāk pasaulē ar redzēšanas spēju. "Kad laika gaitā bērnam tiek iemācīts, kas viņam jāredz, viņš pamazām sāk zaudēt to redzi, ar kādu ieradies šajā pasaulē. Tas vistiešākajā mērā ir saistīts ar pieaugušajiem – kā mēs izturamies pret to, ko viņš redz," teic Ragaciema Agnese. "Ja vairākas reizes ignorējam un nenoticam tam, ko bērns dzird un redz, ar laiku viņš pats sāk no tā atteikties."

Gaišreģe Velta Brazauska uzskata, ka bērni jūtas pavisam droši, redzot un sajūtot enģeļus, labās dvēseles, labās būtnes, jo bērns jūt ar sirdi. Arī no ne pārāk draudzīgām būtnēm viņi nebaidās, ja nav iepriekš saskārušies ar viņu nelabvēlību. Gaišreģe mierina, ka eksistē kosmosa likumi, kuri aizsargā katru cilvēku,

tāpēc ļauj redzēt tikai to, kam cilvēks ir gatavs.

Nereti vecāki, konstatējuši, ka mazulis sarunājas ar neesošu draugu, ved savu bērnu pie psihiatra. Vai tiešām tas ir pareizākais lēmums šajā situācijā? Lai saprastu, kā rīkoties, vecākiem būtu jāvadās pēc savām izjūtām, apgalvo gaišreģe Velta Brazauska. Viņasprāt, bērns ir skolotājs saviem vecākiem, tāpēc viņš jāuzklausa, pat ja stāstītais mūsu, pieaugušo, prātam šķiet mulķīgs. Spēja redzēt un sajūst netveramo piemīt bērniem, atšķiras vienīgi tas, vai cilvēks pats notic savām izjūtām, rīkojas tā, cik drošs un pašpilnīgs ir par to ir. ☺

Par pasauli, ko tikai nojaušam

21. augusts – 3. septembris
Nr. 17 (80) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

Elfu princese
no
Raiskuma

**LĪGA
KĻAVIŅA**

**AMĒLIJAS
PĒDĒJAIS
REISS**

**DELFINU
DIVĒJĀDĀ
DABA**

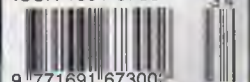
Trešā stunda
HIROLOĢIJĀ

**LABĪBAS APLI:
JOKS VAI** **NLO**

**BIŠU
GANA
DZĪVE**

Cena Ls **0.69**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

9 771691 67300 34

IZDEVNIECĪBA PIRMAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste
DITA BLŪMA-BALINSKA

Pavisam drīz jau būs pienācis laiks atvadīties no vasaras. Daudziem cilvēkiem būs jāuzsāk lieli darbi, jo septembris ir kā sava veida jaunais gads. Īpaši tas attiecas uz tiem, kuri ir vecāki un kuru darbs ir savas atvases pavadiņš uz skolu. Skolas gads izvērtīsies labāks, ja to sāksiet pirmdienā, 2. septembrī. Salīdzinot ar pāris neseniem gadiem, šogad viss būs mierīgāk, lai arī cilvēkiem gribēsies vairāk sevi parādīt. Galvenais – atklāt savas spējas un talantus. Tos noteikti ievēros! Arī tiem, kuri neuzsāk skolas gaitas, ieteikums šogad septembrī iesaistīties kādās mācībās sevis pilnveidošanai. Veiksmi!

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
21. augusts – 3. septembris		21 MD 16 ☉20:22 ☾ Zivis 07:43 ⚠ 04:44–07:43 ☾ Pilns 04:44	22 MD 17 ☉20:42 ☾ Zivis	23 MD 18 ☉21:02 ☾ Auns 10:13 ⚠ 04:38–10:12	24 MD 19 ☉21:23 ☾ Auns	25 MD 20 ☉21:46 ☾ Vērsis 16:13 ⚠ 13:01–16:12
26 MD 21 ☉22:12 ☾ Vērsis	27 MD 22 ☉22:43 ☾ Vērsis	28 MD 23 ☉23:21 ☾ Dvīnis 02:08 ⚠ 01:57–02:07 ☾ Dilstošs 12:35	29 MD 23 ☾ Dvīnis ⚠ 07:44–24:00	30 MD 24 ☉00:06 ☾ Vēzis 14:33 ⚠ 00:00–14:32	31 MD 25 ☉00:59 ☾ Vēzis	1 MD 26 ☉01:59 ☾ Vēzis ⚠ 03:06–24:00
2 MD 27 ☉03:04 ☾ Lauva 03:01 ⚠ 00:00–03:00	3 MD 28 ☉04:12 ☾ Lauva ⚠ 20:52–24:00	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.	MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.	MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.	☾ ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.	

lesaka astroloģe
KRISTĪNE BRAUNA-TURSA

No jubilāra vai viņa tuviniekiem noskaidrojiet, kas **Jaunavai** patiešām ir nepieciešams un noderēs; ja nezināt, dāviniet dāvanu karti.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Praktiska, noderīga, konstruktīva, intelektuāla, analītiska un izziņoša, inteligenta un vienkārša; viss, kas padara ikdienu ērtāku un komfortablāku.

SIEVIETEI

Dāvanu karte, var dāvināt arī naudu, maks, soma, grāmata par veselīgu dzīvesveidu vai recepšu grāmata, virtuves piederumi, sadzīves tehnika, dažādas mājaisniecībā nepieciešamas lietas, atpūta pie dabas, viss, kas viņai noderēs profesijā.

VĪRIETIM

Maks, kaklasaite, sikсна, aproču pogas, kabatas portfelis, rokas pulkstenis,

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

22.08. ☉ 20:42 – 23.08. ☉ 21:02	LAIKS ATTIECĪBĀM. Magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
24.08. ☉ 21:23 – 25.08. ☉ 21:46	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojamies no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
26.08. ☉ 22:12 – 27.08. ☉ 22:43	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
30.08. ☉ 00:06 – 31.08. ☉ 00:59	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.
3.09. ☉ 04:12 – 4.09. ☉ 05:23	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Visas lietas un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES
DIENAS PĒC
MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS
DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
AKTĪVĀ ĀTPŪTA**

20.08.

☉ 16:44 –
21.08. ☉ 16:44

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

26.08.

☉ 22:12 –
27.08. ☉ 22:43

ĪPAŠI LABI!

28.08.

☉ 02:08 –
29.08. ☉ 07:44

30.08.

☉ 14:33 –
31.08. ☉ 00:59

21.08.

☉ 20:22 –
22.08. ☉ 20:42

26.08.

☉ 22:12 –
27.08. ☉ 22:43

28.08.

☉ 02:08 –
29.08. ☉ 07:44

23.08.

☉ 10:13 –
24.08. ☉ 21:23

25.08.

☉ 16:13 –
28.08. ☉ 01:57

02.09.

☉ 03:01 –
03.09. ☉ 20:52

galda spēles (kārtis, monopols, šahs, dambrete), enciklopēdija, zinātniska literatūra, zinātniska žurnāla abonements, dāvanu karte, saldumi, dažādas darbā (profesijā) nepieciešamas un noderīgas lietas.

BĒRNAM

Krājcase ar naidiņu, dāvanu karte, visdažādākās intelektuālās dāvanas (enciklopēdijas, krustvārdu grāmatas), prāta

spēles (konstruktors, puzzle, lego, mozaika, kubiks-rubiks), dažādi našķi, mīksti spilveni, apģērbi, lietas, kas atbilst reālām profesijām: ārstu, frizieru, pavāru, oficiantu piederumi u. tml., mājdzīvnieks. Meitenei matu sprādzes, zeķbikses, somiņa, maks. Zēnam bikšturi, sikсна, kaklasaite, mugursoma.

ZIEDI

Tādi, kas ilgi saglabājas svaigi, ziedi podiņos vai brīvā dabā stādāmi.

KRĀSAS

Balta, zaļa, pasteltoņi; matēta, caurspīdīga, tumša, klusinātie toņi.

IESAIŅOJUMS

Kārtīgi, rūpīgi un akurāti iesaiņota vai ielikta dāvanu maisiņā, bez liekām pārmērībām.

PERSONIBA

© FOTOGRAFIA PASAULIS

Elfu princese no Raiskuma

Citādās Pasaules lasītāji noteikti ir pamanījuši un, iespējams, pieraduši, ka žurnāla lappuses rotā zīmējumi ar noslēpumainām, garmatainām un ļoti graciozām meitenēm. Ārkārtīgi līdzīga pašas radītajiem tēliem ir to autore māksliniece **Līga Kļaviņa**. Viņa šķiet kā izkāpusi no pasakas. Izrādās, tā varētu būt arī visai baisa...

▼ *Jane Žāļi*

Tiekamies Ar Līgu kādā Cēsu kafejnicā. Kaut arī tā nav pirmā reize, kad satieku jauno mākslinieci, kļusībā apbrīnoju viņas skaistumu un izsmalcinātību: saskaņoto, gaumīgo apģērbu, trauslumu un sievišķību, tumšās acis. Līga ļoti uztraucas, jo tā ir pirmā reize, kad kāds viņu intervē, taču neveiklu klusuma brīžu sarunā nav. Viņas zīmējumi un pastēls raisa asociācijas ar noslēpumainiem meža biežokņiem un to fantastiskajiem iemītniekiem: laumiņām, elfiem un savādiem radījumiem bez vārda. Izrādās, meži, pasakas, pils un senatnes noslēpumi tik tiešām iedvesmo Līgu.

Kas ir šīs meitenes, ko tu zīmē? Tām ir līdzība ar tevi pašu?

Tā neesmu es pati, tās ir ilustrācijas dažādām pasakām. Bet tā jau mēdz teikt, ka tad, ja mākslinieks zīmē cilvēkus, savā ziņā parāda pats sevi. Droši vien manis zīmētie tēli ir man daļēji līdzīgi, taču es neportretēju sevi.

Tevi pašu iztēloties, teiksim, sporta korpēs vai treniņtērpā būtu ļoti grūti, jo arī tu esi tāda kā pasaku princese.

Laikam gan. Es drīzāk esmu melanholiķe, jā, arī romantiķe. Kā tas tā ir iznācis? Es daudz lasu grāmatas. Ilustrācijas sāku zīmēt savam priekam, lasot Tolkiņa grāmatas. Gluži vienkārši gribēju uzzīmēt, kā es to visu iztēlojos.

Tevis radītie tēli tik tiešām izskatās kā no meža iznākuši elfi!

Tolkinam ir ļoti daudz grāmatu, un man

tās visas ir. Gandrīz visas esmu arī izlasījusi un filmas noskatījusies. Šāda literatūra man ir ļoti tuva.

Vai esi arī kādā no Tolkiena radiotēlu fanu klubiem? Šie cilvēki pārģērbjas par elfiem un hobitiem un izspēlē grāmatu epizodes.

Nē, tik traka es neesmu, nekādā ziņā! 'Ioties esmu daudz sērfojusi internetā un skatījusies, kā zīmē citi mākslinieki, un man arī gribējās. 'Tā es iedvesmojos un sāku zīmēt. Pašmācības ceļā... Arī stils, kādā es zīmēju, ir veidojies, skatoties citu autoru darbus, kuri man ir šķituši uzmanības vērti. Daži no maniem mīlākajiem ārzemju māksliniekiem ir Arturs Rekhems, Alfons Muha, Alens Lī, Džons Viljams Vaterhaus. No latviešu māksliniekiem varu pieminēt Jani Rozentālu. No mūsdienu latviešu māksliniekiem nevienu sev tuvu neesmu atradusi, bet viņi arī savus darbus tik daudz nepublicē internetā.

Mākslas skolā esi mācījusies? Ir taču redzams, ka tev ir izkopts stils un tehnika.

Rīgas Amatniecības vidusskolā, kurā mācījos, nedaudz bija no gleznošanas un zīmēšanas; pēc profesijas esmu datorgrafike – varu profesionāli veidot reklāmas dizainu.

Kāpēc dzīvo Raiskumā?

Esmu dzimusi siguldiete, bet uz Raiskumu pārcēlos aptuveni pirms gada. Mani tur aizvilināja.

Ilustrācijas sāku zīmēt savam priekam, lasot Tolkiena grāmatas. Gluži vienkārši gribēju uzņemēt, kā es to visu iztēlojos.

Tuvāk mežiem un hobitiem?

Nu, jā. Bet vairāk esmu iedvesmojusies no Siguldas pakalniem un gravām – tur viss šķiet tāds spokains. Baisas lietas mani pievelk. Arī savos zīmējumos gribas atainot vairāk baisā – tā, lai skatoties klūst bail. Arī Tolkiena darbos mani piesaista noslēpumainība, tumšās dzīles. Diemžēl atliek arvien mazāk laika zīmēt to, ko pašai gribas, jo man ir daudz dažādu pasūtījumu, teiksim, ilustrēt pasakas un tamlīdzīgi. Esmu ilustrējusi vairākas elektroniskās grāmatas, pārsvarā citu valstu izdevumus, piemēram, pasaku par Pelnrušķīti pēc kāda pasūtījuma ASV. Pašlaik strādāju pie kāda dāņu projekta – pasūtītājs vēlas, lai ilustrēju stāstu.

Kā tu saproti, par ko tas ir, ja stāsts ir dāņu valodā?

Man iedeva izlasīt angļiski; arī izstāstīja, par ko tas ir, un paskaidroja, ko apmēram gribētu, cik daudz ilustrāciju nepieciešams. Tad es savā stilā izveidoju skices un nosūtīju pasūtītājam. Viņi apskatās, novērtē. Ja viss kārtībā, varu ķerties pie darba.

Ko tu pati visvairāk vēlētos ilustrēt?

Man ļoti patiek dažādi spoku un šausmu stāsti. Tos es lasu, starp citu, arī *Citādajā Pasaulē*. Vienā no pēdējiem numuriem, piemēram, bija raksts par raganām – tas bija ļoti labs! Tamlīdzīgi stāsti mani iedvesmo.

Skaties arī šausmu filmas?

CITADA PASAULS

Līgas radošie iedvesmotāji

Baisas lietas mani pievelk. Savos zīmējumos gribas atainot vairāk baisā – tā, lai skatoties kļūst bail.

Šausmu filmas ir mans mīļākais žanrs, tās iedvesmo. Īpaši patīk tās, kuras ir ar tādu dziļu domu, spokainās, nevis slepkavnieciskās.

Piemēram, *Pāna labirints?*

Jā, tā man ļoti patīka! Man patīk visādi divainie tēli, patīk noslēpums. Man ir arī visas Harija Potera grāmatas, ko izlasīju, kad man tas bija aktuāli; esmu uzzīmējusi pāris zīmējumu par šiem stāstiem.

Arī tie bija zīmējumi pašas priekam?

Jā, sākumā jau tikai tā vien zīmēju. Pamazām sāku likt internetā, cilvēki ievēroja, un tas pārvērtās par darbu. Tādu piedāvājumu, no kuriem man būtu jāatsakās, nav bijis. Katrs taču var apskatīties, kāds ir mans stils. Diez vai kāds aizdomātos pasūtīt kaut ko neatbilstošu. Tie, kas uzmeklē, jau zina, kā es zīmēju.

Realitāte un ikdiens stipri atšķiras no teiksmu un leģendu pasaules.

DŽONS RONALDS RŪELS

TOLKĪNS (1892–1973) – angļu rakstnieks, dzejnieks, filologs un universitātes profesors, kurš kļuva pazīstams visā pasaulē kā grāmatas *Hobits*, tās turpinājuma – trilōģijas *Gredzenu pavēlnieks* – un daudzu citu darbu autors.

ARTURS REKHEMS

(1867–1939) – angļu grāmatu ilustrators, viens no sava laika spožākajiem šā virziena pārstāvjiem. Viņa zīmējumi iemantoja popularitāti laikā, kad grāmatas vēl bija iecienīta dāvana Ziemassvētkos. Daudzas no Rekheima ilustrētajām grāmatām bija ekskluzīvi izdevumi, kas iznāca nelielās tirāžās un ārkārtīgi augstā kvalitātē. Rekheims radīja savu unikālu zīmēšanas tehniku, kas atgādināja fotogrāfiju reproducēšanu. Viņš ilustrēja dažādu tautu pasakas, daudzas populāras brāļu Grimmu pasakas, Henrika Ibsena *Pēru Gintu*, Džonatana Svifta *Gulivera ceļojumus*, Viljama Šekspīra *Sapni vasaras naktī* u. tml.

ALFONSS MUHA (1860–1939) – ārkārtīgi populārs un panākumiem bagāts čehu jūgendstila gleznotājs un dekoratīvās mākslas meistars, neskaitāmu gleznu, plakātu, reklāmu

un ilustrāciju autors. Viņš izstrādāja rotaslietu, grīdsegu un tapešu dizainu un rakstus, kā arī veidoja dekorācijas teātriem savā īpatnējā manierē, ko sākumā tā arī dēvēja – par Muhas stilu, bet vēlāk tas kļuva pazīstams kā jūgendstila raksturīgākās līnijas. Viņa darbu centrā bieži vien bija jauna, skaista sieviete ziedu viju ielokā.

DŽONS VILJAMS VATERHAUSS

(1849–1917) – angļu preraphaelīta stila gleznotājs (kaut gan tolaik šis stils jau pārdesmit gadu bija izgājis no modes, Vaterhauss pie tā cieši turējās), kura darbus iespaidoja arī impresionisms. Vaterhausa darbos nereti attēlotas sievietes no sengrieķu mitoloģijas, kā arī no teiksmām par leģendāro karali Arturu.

ALENS LĪ ir populārs angļu grāmatu ilustrators un filmu māksliniecisks noformētājs. Viņš ilustrēja dučiem fantāzijas žanra izdevumu, tostarp arī Tolkiņa *Gredzenu pavēlnieku* un *Hobitu*; zīmējis ilustrācijas jaunajiem lasītājiem domātajām *Odisejas* un *Iliādas* adaptētajām versijām. Alans Lī ir arī Pītera Džeksona *Gredzenu pavēlnieka* filmu sērijas galvenais mākslinieks, par ko saņēmis augstus apbalvojumus.

Droši vien tāpēc es dzīvoju laukos. Vide mani iedvesmo, aizrauj, nekad nav garlaicīgi, piemēram, migla vakarā...

Tu zīmē galvenokārt meitenes vai tomēr arī vīriešus?

Varu uzzīmēt arī vīriešus, bet sievietes droši vien tāpēc, ka pati esmu sieviete un man ir vienkāršāk viņas uzzīmēt. Skaistāk arī, protams. Reizēm zīmēju zvēriņus... Iāpat portretus. Man ir bijuši pasūtījumi veidot portretus, esmu to darijusi, bet nelabprāt, jo īpaši, ja jāzīmē no bildes. Bilžu pārzīmēšana man vispār nešķiet nekāda māksla – vienkārši tāda mehāniska strādāšana. Tur nav nekā no manis, paņem un nokopē.

Bet ir taču mākslinieki, kuri to vien dara kā pārzīmē fotogrāfijas!

Tas nav īsti, mākslinieks tur nekā no sevis nav ielicis. Tehniski jau tas nav grūti. Skolā zīmēšanas skolotājs mums teica, ka jebkurš var iemācīties zīmēt, vienkārši vajadzīgi daudzi treniņi, un viss. Roka pierod zīmēt... Ja salīdzina, kā es zīmēju kādreiz... vienkārši šausmīgi! Ja apskata princeses, ko bērni bā zīmēju... vai vēl pirms gadiem pieciem... Baisi!

Arī bērni bā zīmēji meitenes?

Jā, princeses un tamlīdzīgi. Jo man jau bērni bā ļoti patika pasaku grāmatas ar skaistām ilustrācijām. Nēmu koppapīru, liku virsū un pārzīmēju. Bija, piemēram, pasaka par Sniegbaltīti – tāda liela padomju laiku bērnu grāmata, ļoti skaista! To es vairākkārt pārzīmēju.

Vai neesi domājusi par mākslas studijām?

Uzreiz pēc skolas mēģināju iestāties Mākslas akadēmijā, bet man neveicās – mani neuzņēma. Pēc tam to vairs neesmu atkārtojusi, nav arī iznācis laiks, bet joprojām ceru, ka saņemšos.

Vai tavi vecāki arī ir saistīti ar mākslu?

Mani vecāki ir muzeju darbinieki: tētis Valdis strādā Rīgas Motormuzejā, mamma Daiga – Turaidas muzejrezervātā. Arī tas mani ir iedvesmojis zīmēt, un pils tematika man ir tuva. Man sevišķi patīk mammas darbs, bieži braucu pie viņas, izstaigāju pils parku. Arī mana mamma prot ļoti skaisti zīmēt un ir māksliniece, viņa ir beigusi Jaņa Rozentāla mākslas skolu. Jau kopš bērni bā redzēju, kā viņa zīmē, un arī pati vēlējos tā iemācīties zīmēt.

Vai jūsu stils ir līdzīgs?

Nē, pilnīgi atšķirīgs! Viņa zīmē ziedus, es – cilvēkus.

Vai esi precējusies?

Nē, saderinājusies, taču tas nenozīmē, ka es būtu reliģioza vai ka tam būtu kāds sakars ar baznīcu. Tā drīzāk ir tāda kā vienošanās starp mani un manu draugu.

Tava dzīve atgādina pasaku!

Tā tiešām varētu būt. ☹

JAUNS VĒSTUĻU KONKURSS KĀ ES SATIKOS AR ŽURNĀLU CITĀDĀ PASAULĒ

Esat gatavi aizraujošai dzimšanas dienas spēlei? Un šoreiz dāvanu pasniegs pats jubilārs – žurnāls Citādā Pasaule. Vērts piedalīties, vai ne?

Uzrakstiet mums savu stāstu par to, kā pie jums pirmo reizi nonāca žurnāls *Citādā Pasaule!* Kāda bija jūsu pirmā tikšanās? Vai tas notika 2010. gada 10. augustā, kad iznāca žurnāla pirmais numurs? Varbūt tas notika šogad?

Bet varbūt žurnāls, ko turat savās rokās, ir pirmais? Vai žurnālu nopirkāt, ieradudzījāt bibliotēkā vai pāršķirstījāt, gaidot savu kārtu pie frizieres? Un kāds bija pirmais iespaids? Vai sapratāt, ka šis ir žurnāls jums? Varbūt pirmā tikšanās sagādāja vilšanos, bet jau nākamā pagriezta visu par 180 grādiem?

Labākajam stāstam balvā **MĀKSLINIECES LĪGAS KĻAVIŅAS AKVARELIS**, kura kopiju jau būsi pamanījuši mūsu žurnāla reklāmā, un **DĀVANU KARTE VIENA ŽURNĀLA ABONĒŠANAI** (pēc izvēles) no izdevniecības *Dienas Žurnāli*, lai jūsu mājas pastkastītē nonāktu lasāmviela, kas jūs patiešām aizrauj!
Jūsu vēstules gaidīsim līdz 10. septembrim.

STĀSTUS SŪTIET:

- ✦ žurnālam *Citādā Pasaule*, izdevniecība *Dienas Žurnāli*, Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004
- ✦ draugos: www.draugiem.lv/cpasaule/
- ✦ feisbukā: www.facebook.com/Cpasaule

Terapeiti no tālās zvaigznes

Delfini uz mūsu planētas dzīvo jau piecdesmit miljonus gadu. Viņi ir būtnes no plūstošas un kustīgas ūdens pasaules. Šo dzīvnieku neparasti augstā inteligence, smaids un labvēlīgā attieksme likusi cilvēkiem meklēt viņu draudzību. Pat ja tai ir augsta cena.

▼ *Čnele Meroza*

Sajūta ir neapraktāma. Kā paradīzē. Tu pilnīgi neko nedomā. Ir tikai ļoti, ļoti labi! – par peldi kopā ar delfinu sajūsmiņās Inese, kad saulainā ritā pa Rīgas Botānisko dārzu stumj ratiņus, kuros smaidīgs sēž viņas vienpadsmit mēnešus vecais dēliņš Henrijs. Arī viņš kopā ar mammu un vecāko brāli Endiju šopavas ar bija Odesā pie delfiniem. “Viņš bija vēl pārāk mazs, lai kaut ko saprastu,” smaida Inese. Sešgadīgais Endijs pašlaik ir Montessori bērnu darza nometnē, tāpēc pastaigā nepiedalās. Bet tieši viņa dēļ ģimene devās uz Ukrainu, jo cerēja, ka delfinterapija palīdzēs vecākajam dēlam atrasties. “Viņš man tāds brīvdomātājs. Ļoti mierīgs un apgarots bērns. Spēcīgs matemātikā – sešu gadu vecumā brīvi reizina,” Inese raksturo dēlu. Sākotnēji māmiņai un ārstiem bija aizdomas, ka Endijam ir autisms, taču, tā kā viņam ir dzīva mimika un žesti, viņš veido acu kontaktu un reizēm izrāda emocijas, piemēram, pieskrien un samīļo mazo Henriju, Latvijas labākie speciālisti šo diagnozi atmeta. Vienīgā zēnam uzstādītā medicīniskā diagnoze ir runas attīstības aizture. Inese spriež, ka, iespējams, pie vainas ir smagās dzemdības, kuru laikā Endijam pietrūka skābekļa: “Pēc piedzimšanas viņš nemaz neelpoja, bija zili zaļš, pavisam švaks.” Inese ir bērnu deju kolektīva vadītāja un, kopš sevi atceras, vienmēr dejojusi. Vēlāk Inese uzzināja, ka trenēto muskuļu dēļ sportistiem šādi dzemdību sarežģījumi ir visai bieži. Tomēr viņa nespēj samierināties, ka Endijs ir savādāks nekā citi bērni. “Visu laiku meklēju variantus, kā viņam palīdzēt. Bijām uz smilšu terapiju, uz mūzikas terapiju, uz reitterapiju, tad saņēmāmies delfinterapijai.” Inese par delfinterapiju uzzināja portālā *Cālis*, kur latviešu māmiņas no visas pasaules dalās pieredzē bērnkopības un saimniecības jautājumos. Par peldēšanu kopā ar delfiniem bija labas atsauksmes – kāda mamma rakstīja, ka terapija viņas ar autiņsmu slimajai meitiņai bijusi pamudinājums pateikt pirmo vārdu, cita stāstīja, ka viņas dēlam tā atvērusi interesi par apkārtējo pasauli. Tad nu Inese sadabūja naudu, paņēma aukliti un kopā ar bērniem devās uz Ukrainu.

Atceļotāji no Sīriusa

Kaut arī delfini dzīvo ūdenī, pārvietojas peldot, tiem ir aste un spuras, viņi nav lielas zivis. Jau nosaukums “delfini”, kas veidojies no sengrieķu *δελφίς* (*delfis*) un nozīmē – dzemde, norāda uz to, ka delfini atšķirībā no zivīm pēc divpadsmit mēnešu ilgās grūtniecības savus bērnus dzemdē. Tieši delfinu augstā inteliģence jūras biologus stimulē veikt arvien jaunus eksperimentus un novērojumus, cerot, ka izdosies ielūkoties

viņu apziņā. Nesen pētnieki apstiprināja jau sen izteikto pieņēmumu, ka delfiniem ir pašiem sava valoda. Tūdaļ pēc dzemdībām māte mazulim piešķir unikālu svilpienu un klikšķu virknējumu – vārdu. Vēlāk to izmanto saziņai, piemēram, gadījumos, ja kāds no bāra aizpeld pārāk tālu. Arī tas, ka delfini dzīvo sociālās grupās, kas savstarpēji kooperējas, dzīvnieku pasaules kontekstā ir gandrīz unikāla parādība. Taču ekskluzīvākā delfinu iezīme ir tā, ka viņi sevi pazīst spoguļi,

jam scenārijam piekritis Jaunzēlandes maori, kam delfini ir tādi kā garīgie padomdevēji, un Austrālijas aborigēni, kuri tos uzskata par saviem senčiem. Vanangamulangva tauta, kura dzīvo Grūtailendā, uzskata, ka cēlusies no delfiniem. Laikos, kad zemi apdzīvoja zvēru un putnu ķermeņos iemiesojušās garīgas būtnes, delfini zaudēja karā tīģerhaizivīm, kas tos saplošīja gabalos. Taču delfinu dvēseles izžuva un pēc laika atgriezās, lai dzīvotu uz sauszemes divkājainu cilvēku izskatā.

Terapijas pamatā ir komunikācija. Odesas delfinārijā Endijs dod savam terapeitam buču.

tātad apzinās sevi. Uz ko tādu vēl spējīgi vienīgi augstākie primāti: cilvēki un šimpanzes.

Lai arī cik divaini tas šķīstu, delfiniem ir kopīgs dzimtas koks ar tādiem ragainiem radījumiem kā kazas un govīs un līdzīga ķermeņa valoda ar lielragu aitām. Abi dusmās uzmet kūkumu, bet, kad ir pārsteigti vai nobijušies, izpūš spēcīgu gaisa šalti. Kad tā rīkojas aita, tur nav daudz ko redzēt, bet, kad to dara delfins, rodas milzīgi, skaisti burbulriņķi. Zinātnieku ieskicētā ainiņa ir šāda: pirms vairākiem desmitiem miljoniem gadu Eirāzijas un Ziemeļamerikas kontinenta teritorijā mājāja pārnadzis, kas pēc izskata mazliet atgādināja stirnu, mazliet vilku un mazliet ķenguru. Tas savairojās, bet, tā kā uz sauszemes sāka pietrūkt ēdamā, pārcēlās uz dzīvi ūdenī. Pamazām dzīvnieks pielāgojās jaunajai mājvietai – kažoks pazuda, bet ķermenis ieguva plūdlinijas, ķepas saruka un pārvērtās par airkājām. Lai, uzturoties ūdenī, būtu vieglāk elpot, nāsis aizvirzījās uz galvvidu. Un radās delfins.

Taču diez vai šim zinātnieku piedāvāta-

Tieši delfinu augstā inteliģence stimulē jūras biologus veikt arvien jaunus eksperimentus un novērojumus, cerot, ka izdosies ielūkoties viņu apziņā.

Taču vispārsteidzošāko stāstu piedāvā dogonu tauta Rietumāfrikā. Dogoni ir ne vien ekstrēmi eksotiski savu šausminošo masku un rituālo svētku dēļ (ik pēc sešdesmit gadiem viņi svin *Zigi* un dara to septiņu (!) gadu garumā), bet arī tāpēc, ka apgalvo: viņu priekšteči ir delfini, kas ar kosmosa kuģiem ieradusies no 8,6 gaismas gadus tālā Sīriusa zvaigznāja. 1930. gadā pie dogoniem

Odisejs kā pateicību par to, ka delfins izglābis viņa dēlu, ar glābēja attēlu izrotājis savu vairogu, bet Šekspīrs iedzīvinājis Hērodota stāstīto par pirātu sagūstītu un delfīnu izglābtu princi.

devās divi franču antropologi, pavadīja ar viņiem kopā labu laiciņu un, salīpinot nostāstus, pasakas un māju durvis un rotaslietas iestrādātos simbolus, tika pie ārkārtīgi komplicētas kosmoloģijas. Dogonu mīti vēsta par delfīniem līdzīgām būtēm nommo, kas no tālās zvaigznes atlidojušas ar kosmosa kuglēm uz trim kājām, kļuvušas par delfīniem un radījušas bērnus, kuri apmetusies uz sauszemes. Kaut gan dogoni dzīvoja mālu būdīnās ar salmu jumtiem, viņu zināšanas par Sīriusa zvaigznāju bija pārsteidzoši precīzas. Turklāt šķita neiespējami, ka ko tādu varētu uzzināt bez teleskopiem un tehnoloģiskām palīgierīcēm.

Delfinterapijas efekts

“Tu stāvi, skaties uz delfīnu, bet viņš pašķiebj galvu tā, ka šķiet – runā ar tevi! Un arī tu nemanot sāc ar viņu sarunāties. Tikai pēc tam aptver, ka sarunbiedrs ir dzīvnieks!” atceras Inese, kas, satiekoties ar delfīniem, piedzīvoja šo īpašo “viņi visu saprot” sajūtu. Delfīnu augstā intelīgences un viņu labvēlīgā attieksme pret mūsu sugu jau senatnē atstājusi iespaidu uz cilvēkiem. Odisejs kā pateicību par to, ka delfins izglābis viņa dēlu, ar glābēja attēlu izrotājis savu vairogu, bet Šekspīrs iedzīvinājis Hērodota stāstīto par pirātu sagūstītu un delfīnu izglābtu princi. Taču, lai gan senatnē bija zināmi vairāki nostāsti par delfīniem glābējiem un bērnu draugiem, nekas nav dzirdēts par delfīniem terapeitiem.

Delfinterapija balstās uz zinātniski nepierādītu uzskatu, ka delfīnu radītās ultraskaņas iedarbojas uz cilvēka ausiem un spēj mainīt to biomolekulāro struktūru. Zināms, ka delfīni pārvietojas un medī, izmantojot eholokāciju – viņi izdod ultraskaņu un klausoties atbalsi, uzkonstruē telpas audiālo attēlu. Šī augsti attīstītā un cilvēku pasaulei tik neparastā spēja radījusi spekulācijas, ka delfīni šādi var radīt arī cilvēka attēlu. Ar savu eholokāciju kā ar audiālu skeneri delfīni izveidojot cilvēka organisma trīsdimensiju modeli un diagnosticējot slimības. Bet cilvēku

ausim nesadzirdamās ultraskaņas, ar kurām šie dzīvnieki savstarpēji sazinās, šīs slimības spējot izārstēt. Pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados sāka izplatīties uzskats, ka kontakts ar delfīniem spēj pozitīvi noskaņot cilvēka organismu – stiprināt imunitāti un līdzsvarot nervu sistēmas darbību.

Teoriju par delfīnu neparastajām spējām popularizēja ekscentriskais apziņas un delfīnu komunikācijas pētīšanas pionieris Džons Lili. Izmantojot elektrofiziolģiju, akustisko analīzi un vēl dažādas pašizgudrotas tehnoloģijas, viņš mēģināja uzzināt delfīnu

sam drīz Inese sagaidīja arī nākamo pārsteigumu. “Endijs pēkšņi Odesā pamanīja, ka eksistē karuseļi. Es biju šokēta, jo pirms tam viņam par karuseļiem nebija intereses. Kad viņš pateica: “Mammu, es gribu!”, biju tik laimīga, ka man bija vienalga, cik tas maksās. Mēs pat izbraucām ar *Amerikāņu kalniņiem*. Es pēc tam vēl piecas minūtes tricēju, bet viņš paziņoja, ka grib vēl... Un nākamajā dienā atkal gribēja braukt ar panorāmas ratu. Nu, pilnīgi kā samainīts bērns,” priecīga atceras Inese.

Atšķirībā no cilvēkiem delfīnu āda sa-

intelīgenci un potenciālu komunicēt ar citām dzīvām radībām. Lili bija apņēmības pilns iemācīt delfīnam angļu valodu. Un, kaut gan tas neizdevās, viņš bija cieši pārliecināts, ka tuvākajā nākotnē cilvēki komunicēs ar delfīniem. Tagad delfināriji daudzviet pasaulē piedāvā šādu iespēju.

“Sākumā viņi sasveicinās – bērns pamāj delfīnam, delfīns ar spuru pretim. Kā spēlē! Bērns aizmet bumbu, delfīns viņam to atnes. Treneris tur bērniņu, un delfīns, lecot ārā no ūdens, iedod bērnam buču uz rokās,” terapijas norisi apraksta Inese. Kamēr Endijs kopā ar treneri darbojas ar delfīnu, Inese baseina malā fotografēja un filmēja. Pirmo delfinterapijas efektu viņa novēroja jau tūlīt, pirmajā terapijas reizē. Endijs, kurš pirms tam paniski baidījās no ūdens – ja viņam aci iekļuva kaut vai viena pilīte, sāka histēriski raudāt, bet Rīgas baseinā, ko apmeklēja, gatavojoties delfinterapijai, baidījās nirt zem ūdens – Odesā jau pirmajā nodarbībā viens peldēja ar delfīnu. Tagad, pēc terapijas, viņš droši lec uz galvas ūdeni. Pavi-

stāv tikai no dzīvām sūnām, un viņu ķermenis ir ārkārtīgi jutīgs. Dažreiz, meklējot barību, viņi aizsardzībai uz purna kā cimdu uzvelk koniskas formas sūkli, piedevām mātītes apmāca šajā viltībā savus bērnus. “Tik maigi, tik brīnišķīgi miksti,” Inese apraksta sajūtas, kādas pārņem, pieglauzoties delfīna slapjajam ķermenim. Viņa izlēma – ja jau ir atbraukusi, arī pašai jāizpeldas kopā ar delfīnu. Tiesa, cena par šo prieku nav maza – pieaugušajam desmit minūšu pelde izmaksā simt dolāru. “Izlēmām par labu Odesas delfinārijam ne vien tāpēc, ka par to biju lasījusi labas atsauksmes, bet arī tāpēc, ka delfināriji Eiropā ir daudzkārt dārgāki. Atklāti sakot, apskatot cenas, man radās jautājums, kurš vispār to var atļauties. Mūsu izvēlētajā programmā Odesā viena trīsdesmit minūšu terapijas nodarbība Endijam maksāja simt dolāru. Kopumā viņam bija desmit nodarbības. Vēl klāt masāža, kas maksāja divdesmit piecus dolārus, un runas stimulācijas nodarbība par piecpadsmit dolāriem. Dārgākais bija ceļš, dzīvošana un ēšana.”

Delfinu tumšā puse

"Gribu brīdināt vecākus, ka pirms braukšanas ļoti rūpīgi jāizvēlas delfinārijs. Pūsis, kurš nodarbojās kopā ar Endiju, visu laiku raudāja, baidījās no delfīna, negribēja kāpt ūdenī. Izrādījās, viņam iepriekšējās delfinterapijas laikā kaut kur Krievijā delfīns bija iekodis rokā. Tur kopā ar bērnu baseinā trenera vietā bija gājuši vecāki. Kāds treneris no Sanktpēterburgas stāstīja, ka pie viņiem drošības apsvērumu dēļ bērni baseinā netiek ielaisti," stāsta Inese.

jaunāko dēlu Henriju vēl baroja ar krūti. Kad sievietē iekāpa baseinā, visi delfīni tūdaļ bija klāt – likās, ka viņi to sajuta. "Stūmu viņus aiz deguna prom, jo likās, ka tūlit iekodīs. Sajūta nebija visai droša. Kā tādas mazas haizivis."

Gūstekņi vai tomēr ziņkārīgi terapeiti

Taču ne tikai fakts, ka dažas delfīnu sugas no sava plēsīgā senča mantojušas spēcīgus žokļus ar līdz pat divsimt piecdesmit asiem zobiem, bet arī delfinterapijas ētis-

dzēja, ka treneris velk no kājas nost čību, lai pa jokam sadotu pa degunu, viņa nira zem ūdens un bēga prom. Tā viņai bija kā jautra rotaļa," atceras Inese.

Uz jautājumu, vai delfinterapija Endija attīstībā ko būtisku izmainīja, Inese atbild, ka ne uz ko pārdabisku jau nemaz nav cerējusi: "Es negaidīju, ka Endijs pēc delfinterapijas tūlīt sāks perfekti runāt, tomēr arī auklīte ievēroja, ka viņš sācis aktīvāk strādāt, iemācījies izrunāt c burtu. Domāju, ka delfinterapija ietekmē tieši emocionālo jomu, bet viss ir savstarpēji saistīts. Galvenais, ka Endijam

▲ Gulivers un Taņa. Viņi visu dara kopā, tāpēc, lai viens no pāra neapvainotos, terapijā tiek nodarbināti abi vienlaikus.

Pārstēģums jau pirmās nodarbības laikā. Endijs, kurš pirms tam paniski baidījās no ūdens, delfīna mugura izskatās laimīgs.

Kamēr daudzi slimu bērniņu vecāki, kas izmēģinājuši visu iespējamo, cer, ka delfinterapija palīdzēs viņu bērnam iegūt veselību, vairāki speciālisti brīdina – lai arī pelde kopā ar delfīnu ir patikama un sniedz pozitīvas emocijas, tas nav droši nedz pašam delfīnam, nedz bērnam. Delfīns var būt agresīvs, savukārt cilvēks delfīnu var aplīpināt ar slimībām. Piedevām nav zināms neviens patiešām zinātnisks pētījums, kas pierādītu veselības uzlabošanas ilgtermiņā. Kaut gan delfīni ar saviem nekad neizzūdošajiem smaidiem izskatās mīļīgi, savvaļā tie bieži vien uzvedas izteikti agresīvi. Pētnieki novērojuši, ka delfīnu tēviņi mēdz veidot bandas. Grupas, kas sastāv no diviem trim delfīniem, no citām grupām nolaupa delfīnu mātītes, tur kā gūsteknes un izvaro. Ir gadījumi, kad tēviņi pēc dzimšanas uzbrūk jaundzimušajiem. Tāpat nav nekāds retums, ka delfīni cenšas nodibināt seksuālu kontaktu ar cilvēkiem.

Inese stāsta, ka par delfīnu agresiju ir lasījusi un arī pati uz brīdi baseinā sajutusies neomulīgi. Delfinārija apmeklējuma laikā viņa

kie aspekti dzīvnieku aizstāvjos rada iebildumus. Dažos Amerikas delfinārijos delfīni nebrīvē vairojas, taču citās valstīs lielākoties tie tiek nometīti. Ja cilvēki zinātu, ko delfīnam nākas pārdzīvot, līdz viņš tiek līdz baseinam, viņi diez vai izvēlētos šādu terapiju. Ta kā delfīni ir intelektuāli dzīvnieki un viņu dabiskā vide ir plūstošs, bezgalīgs ūdens, nereti viņu dzīvi delfinārijā salīdzina ar cilvēku, kuram to naktos pavadīt sienas skapī. Tomēr tie, kas kaut reizi apmeklējuši delfināriju, ievēros, ka dzīvnieki tur neatgādina nomocītus un nelaimīgus gūstekņus, bet gan aktīvi un ieinteresēti iesaistās uzdevumos. "Delfīni peld pa pāriem. Gadījumā, ja tiek nodarbināts tikai viens no viņiem, otrs apvainojas, ka ir atstāts novārtā. Tāpēc terapija notika vienlaikus diviem bērniem – katrs darbojās ar savu delfīnu un savu treneri. Baseinā atradās vēl divi citi delfīnu pāri, kas tobrīd nebija nodarbināti, bet ļoti vēlējās iesaistīties. Kad Taņa un Gulivers bija nodarbināti, delfinmeitene Sāra visu laiku bāza ārā degunu un gaidīja, kad viņai dos uzdevumu. Viņa pilnīgi uzbāzās. Kad re-

loti patika. Es ieteiktu visiem pamēģināt. Ļa ir fantastiska sajūta. Pēc peldes visu dienu staiģā ar smaidu pa visu seju. Varbūt neko būtisku tas neizmainīja, bet mani atslābināja, iedeva lielu enerģiju turpināt strādāt, iet, skriet. Atbrīvoja emocijas. Endijam tā bija komunikācija. Viņš neiesaistās rotālās ar sava vecuma bērniem, mājās viens spēlēja savas lomu spēles. Visi vienmēr saka, ka dēls uzvedas kā ideāls bērns – neardās, nedauzās. Gan mājās, gan bērnudārzā savā nodabā kaut ko mierīgi dara un nevienam netraucē. Taču man vienmēr gribējies, lai viņš ir drošāks un aktīvāks. Kopumā, lai gan logopēde teica, ka šāda terapija mūsu bērnam nūdien nav vajadzīga, ļoti priecājos, ka aizbraucām."

Ko domā un kā jūtas delfīns terapeita lomā, mums visticamāk, nekad neizdosies uzzināt. Lai arī cilvēks ir izveidojis komunikāciju ar delfīnu, mēģinājums dzīvniekam iemācīt mūsu valodu ir izgāzies. Savukārt viņu valoda ir tik komplicēta un smalka, ka spējam saklausīt vien svilpienu un klikšķu virkni.

Rūgts!

Augusta aktualitāte, grozies, kā gribi, II kāzas. Gluži tāpat kā jūnijā Līgo, bet decembrī Ziemassvētki. Izraugoties datumu un vietu, vienofas receptes nav – tur katram pārim individuāli jārodas pie zvaigžņu tulka, bet visādas jautras pašmāju un svešzemju izdarības gan vērts izmēģināt. Jo piepildās tas, ko ļoti gribam un kam ticam.

▼ *Loija Poznaka*

Priekšvēstnesis

Ja rudenī pie kādas mājas koki ar daudz sarkanām lapām, tad no tās mājas kāds precēsies.

Sudrabs pie plikas miesas

Lai laulības dzīvē netrūktu naudas, līgavai pie plikas miesas jāliek sudraba nauda (par ērtākām naudas glabāšanas vietām atzītas kurpes, krūšturi un korsetes)

Ardievu teikšana ar cimdiem rokās

Kad kāzu viesi brauc prom, jaunā sieva un vīrs nedrīkst atvadīties kailām rokām. Abiem jāvelk rokās cimdi, lai savu laimi, ko viesi kāzās, roku spiežot, vēlējuši, neatdodu tiem līdz.

Paklausīgais vīrs

Ja sieva grib būt noteicēja ģimenē, tad, sakot jā vārdu, viņai jāuzkāpj vīram uz kājas. Ja tas neizdodas, ir atkāpšanās ceļš – nākamajā rītā pēc kāzu nakts jālūdz vīram kaut ko padot. Ja vīrs prasīto izpilda, būs pakalpiģs un paklausīģs visu laulības laiku.

Jauns un pilns

Mūsu senči bija pārliecināti, ka, pirms noteikt kāzu datumu, jāskatās mēnesī. Ja kāzas svinēja jaunā jeb augošā mēnesī, laulība ilga un pats pāris – ilgi jauni. Savukārt tie pāri, kam vairāk rūpēja pārtikusi dzīve, izvēlējās savienību slēgt pilnā mēnesī.

Pa vienu pusi

Atbraucot no baznīcas vai dzimtsarakstu nodaļas, jaunajam pārim jākāpj ārā no ratiem (ragavām, auto) pa vienu pusi, lai ir satīcīga dzīvošana.

Neprecēto iespēja

Ja kāda meita par varītēm grib precēties, bet līgavas mesto pušķi nav noķērusi, jāatrod iespēja pasēdēt līgavas krēslā tik ilgi, lai paspētu noskaitīt līdz 27 (magiskais trejdeviņi).

Britu paražas

Ja līgava grib vēl vairāk sajusties kā karaliene, var aizņemt Lielbritānijas tradīciju, ko tur ievēro vēl šodien. Līgavai mugurā jābūt kaut kam:

VECAM, lai līgava neaizmirst veco dzīvi, draugus un ģimeni;

AIZLIENĒTAM, lai būtu veiksmē; vēlams aizlienēt no kādas sievietes, kam izdevusies laulība;

JAUNAM, lai izdotos laulība un jaunā dzīve;

ZILAM, lai simbolizētu savu nevainību un uzticību.

Špikojam tradīcijas

VĀCIJĀ līgavas kabatās jābūt sālim un maizei – bagātības simboliem.

ZIEMEĻAMERIKA indiāņu kāzu kleita tiek darināta no četrām krāsām audumiem: melna (simbolizē ziemas), zila (dienvidus), balta (austrumus) un dzeltena (rietumus).

ĶĪNĀ līgava un līgavainis apmainās ar sarkaniem kabatlakatiņiem, uz kuriem attēlota mandarīnpīle. Pīles vienmēr paliek kopā, un to vēlas arī jaunlaulātie.

TURCIJĀ visas neprecētās meitenes, kas ielūgtas uz kāzām, uz savu kurpju zolēm uzraksta savu vārdu. Tā, kura pēc kāzām vārdu vēl var izlasīt, kļūst par nākamo līgavu.

GRIEKIJĀ kāzu dienā līgavaiņa durvis nosmērē ar medu vai kādu citu saldu, lipīgu vielu, līgava met granātābolu pret durvīm. Ja auglis sašķīst un durvīm pielīp daudz sēklu, dēli šajā laulībā garantēti.

MEKSIKĀ līgava savu kāzu pušķi atstāj baznīcā pie kājām Jaunavai Marijai, tādējādi lūdzot aizstāvību laulības dzīvē.

Labības gredzenu pavēlnieki

Laiku pa laikam labības laukos pēkšņi parādās noslēpumaini apli un citas ģeometriskas figūras, kas liek domāt par mistisku spēku iedarbību. Vieniem šķiet, ka tās ir citplanētiešu nolaišanās vietas, citi uzskata, ka aplis veido izdomas bagāti jokdari.

▼ *Girts Kasparāns*

Nakts aizsegā vietā, kur vēl vakar pletās lekns kviešu tīrums, ierasto skatu nomainījusi neparasta ainava – vairākās vietās lauka vidū kvieši noliekuši galvu un izveidojuši ģeometriskas figūras, kas no gaisa izskatās pēc milzīgiem apliem. Zemnieki pukojas par sabojāto tīrumu, bet ziņkārīgie no tuvākas un tālākas apkaimes ierodas aplūkot neparasto parādību, ko daudzi uzskata par pārdabisku spēku vēstnesi.

Holivudas filmās labības aplu parādīšanās dažkārt kalpo kā priekšvēstnesis citplanētiešu invāzijai, jo šīs vietas tiek iezīmētas kā kosmosa kuģu nolaišanās punkti. Spriežot pēc labības aplu izplatības, citplanētieši diezgan bieži apmeklē Zemi, jo pēdējos gadu desmitos labības apli vairojas kā sēnes pēc lietus. Dažas vietas ir īpaši iecienītas, piemēram, sevišķi bieži labības aplus var ieraudzīt slavenās Stounhendžas svētvietas apkaimē Anglijā. Citplanētieši acimredzot nav pārāk izvēlīgi, jo savus kuģus nosēdina gan kviešu un miežu, gan rapša, kukurūzas un pat tabakas laukos. Pēc nospiedumu formas var izdarīt secinājumus par citplanētiešu transportlīdzekļu dizainu – visbiežāk sastopama

apļa forma, bet dažkārt tīrumā izveidojas trijstūru, daudzstūru un vēl sarežģītākas formas. Skeptiķi spriež, ka aplis ir visbiežāk izplatītā figūra, jo šādu citplanētiešu viesošānās vizītkarti ir visvieglāk viltot: tas būs pa spēkam katram, kurš bruņojies ar virvi, dēļa gabalu un pamatskolas līmeņa ģeometrijas zināšanām.

Velna aplis

Labības apli nav tikai mūsdienām raksturīga parādība, jo jau kādā XVII gadsimta Anglijas kokgriezumā attēlots pats nelabais, kas ar izkapti veido loka formas plāvumu labības laukā. Saskaņā ar legendu angļu zemnieks sastrīdējies ar savu strādnieku, kurš pieprasījis pārāk lielu maksu par auzu lauka nopļau-

Slovākijā, Česke Brezovā, mistisks aplis labībā parādījās 2009. gada 29. jūlijā.

Kad pie Stounhendžas parādījās labības aplis, vietējais zemnieks sāka pieprasīt ieejas maksu par tā aplūkošanu. Mēneša laikā viņš savāca 30 000 mārciņu. Nobradātās labības vērtība bija kādas 150 mārciņas.

Šādi labības apli bija redzami rīsu laukā Rejosari Village No.

The Mowing - Devil :
Or, Strange NEWS out of
Hartford - shire.

Relate a True Relation of a Farmer, who Bargain'd
with a Fair Mow, about the Cutting down Three Ha-
ndred Acres of Oats, upon the Mow'ds taking the Mow, the Far-
mer wrote, That the Devil should Mow it, rather than He
And to it fell out, that that very Night, the Crop of Oat
show'd as if it had been all of a Flame, but next Mornin
appear'd so neatly Mow'd by the Devil, or some Infernal Spi-
rit, that no Mortal Man was able to do the like.
Also, How the said Oats lay now in the Field, and the Owner
has not Power to fetch them away.

Licensed, August 22th. 1678.

šanu, tāpēc saniknotais zemnieks teicis, ka labāk uzticēs šo darbu "pašam velnam". Otrā rītā lauks patiešām bijis nopļauts, turklāt viss liecinājis, ka tas nav cilvēka roku darbs.

Par noslēpumainiem apliem labības laukā vēsta arī kāda vācu pasaka, kuras sižets līdzinās Hansa Kristiana Andersena pasakai *Meža gulbji*. Šajā stāstā zemnieks katru rītu savā tirumā ieraudzīja apla formā nobradātu labību. Patiesību noskaidroja zemnieka dēls, kurš novēroja, ka naktī lauku apmeklē 12 gulbji, kas patiesībā ir noburtas princeses. Tumsas aizsegā viņas atguva cilvēka veidolu un dejoja labības laukā.

Senos laikos ļaudis ticēja, ka divainās figūras, kas parādās tirumā, radušās ļauno ga-

ru iedarbībā. Tiesa gan, bija arī cilvēki, kas tam centās atrast zinātnisku pamatojumu. Piemēram, 1880. gadā britu dabaszinātņu žurnāls *Nature* saņēma vēstuli no dabas pētnieka Džona Renda Keprona, kurš vēstīja par divainu aplu veidošanos kviešu laukā. Viņš ievēroja, ka tas notiek pēc vētrām un lietusgāzēm, tāpēc izteica pieņēmumu, ka apli veidojas "cikloniskas vēja iedarbības" rezultātā.

1966. gadā interesants gadījums noticis Austrālijā, kur aculiecinieki ziņoja par neparasta lidojoša objekta nolaišanos un pacelšanos purvainā vietā. Pēc "lidojošā šķiviša" aizlidošanas atklājās, ka šajā vietā augi saplacināti apla formā.

Labības aplu bums pa istam sākās pagājušā gadsimta 70. gados, kad Lielbritānijas un citu valstu tirumos arvien biežāk parādījās divaini veidojumi. Sākumā tie pārsvarā bija apli, bet laika gaitā figūras kļuva arvien sarežģītākas un līdzinājās rūpīgi veidotiem

◀ Jau 1678. gadā avizēs tika rakstīts par konstatētiem mistiskiem apliem labības laukos, taču tajā laikā vienīgais izskaidrojums šai parādībai bija sātana draiskulības.

Labības apļu bums pa īstam sākās pagājušā gadsimta 70. gados, kad Lielbritānijas un citu valstu tīrumos arvien biežāk parādījās dīvaini veidojumi. Sākumā tie pārsvarā bija apļi, bet laika gaitā figūras kļuva arvien sarežģītākas un līdzinājās rūpīgi veidotiem mākslas darbiem.

mākslas darbiem. Parasts aplis vairs nebija interesants; simbolu pētnieki labības laukos saskatīja sirdis un matemātiskas zīmes, *ih* un *jan* simbolu, pat DNS molekulu.

Mēs neesam vieni

Līdzīgi kā ufologi pēta "lidojošo šķīvīšu" fenomenu, labības apļu izpētei pievērsusies īpaša ļaužu grupa – cereologi, kas savu nosaukumu aizguvuši no romiešu auglības dievietes Cereras. Savas teorijas cereologi var balstīt uz nedaudz drošākiem pamatiem nekā ufologi, jo NLO eksistencei trūkst nepārspējamu pierādījumu, taču labības apļi ir skaidri saskatāmi un pat aptaustāmi. Tapēc galvenais diskusiju temats ir cits: kas veido šīs savdabīgās figūras? Liela daļa cereologu ir pārliecināti, ka labības apļi liecina par augstāku spēku, labāk attīstītu ārpuzemes civilizāciju viesošanās uz mūsu planētas. Piemēram, saskaņā ar vienu no teorijām labības apļi veidojas vietās, kur piezemējušies citplanētiešu kuģi, lai savāktu augsnes paraugus. Tiesa gan, nav isti skaidrs, kāpēc viņiem tie būtu vajadzīgi un ko ar tiem varētu iesākt. Citi pētnieki uzskata, ka labības rakstu zīmēs iekļauts citplanētiešu vēstījums mūsu civilizācijai. Piemēram, 1987. gadā kādā labības laukā parādījās uzraksts *WE ARE NOT ALONE* (mēs neesam vieni, *angļu val.*); skeptiķi gan iebilda: ja vēstījuma autori patiešām būtu citplanētieši, viņi rakstītu "jūs neesat vieni".

Labības apļu parādīšanās vietas nereti piesaista pārdabisko spēku pielūdzējus, kas uz "citplanētiešu nolaišanās vietām" dodas kā svētceļojumā. Viņi uzskata, ka labības apļos var izjust saikni ar augstākiem spēkiem, uzņemt īpašo enerģiju, stiprināt miesu un garu. Labības apļi veicinot auglības pieaugumu, piemēram, pēc viesošanās vienā

no šīm zonām Stounhendžas apkaimē ciniņama vecuma sievietēm pat atjaunojušās mēnešreizes.

Pārdabisko teoriju noliedzēji uzskata, ka runas par labības apļu īpašo iedarbību ir tikai viegli iespaidojamu ļautiņu fantāzijas. Daži centušies atrast zinātnisku izskaidrojumu tam, kāpēc labības tīrumos veidojas šādas figūras. Saskaņā ar vienu no versijām šo parādību izraisa helikopteru un lidmašīnu radītās gaisa plūsmas. Citi domā, ka labības apliem ir dabisks cēlonis, piemēram, nelielu virpuļviesuļu iedarbība vai lodveida zibens eksplozija. Labības noliekšanās pie zemes tiek skaidrota arī ar elektromagnētiskā starojuma iedarbību. Savvērestības teoriju piekritēji spriež, ka apļu veidošanās skaidrojama ar spleņiem militāriem eksperimentiem – ja lauks tiek pakļauts intensīvam mikroviļņu starojumam, labībā esošais ūdens izgaro un stiebrī noliecas pie zemes.

Jautrāks izskaidrojums labības postījumiem ir iemīļjuošos pārišu "auglības rituāli", arī zaķu, ežu un citu dzīvnieku seksuālās orgijas. Pirms dažiem gadiem Tasmānijā tika izteikts pieņēmums, ka mistiskos apļus opija magoņu laukos izraisa valabiji (ķenguru ģints dzīvnieki), kas saēdušies reibinošās magones un no prieka lēkā pa apļi.

Komerčiālā māksla

Ilūziju par labības apliem kā pārdabisku spēku veidojumu 1991. gadā iedragāja divu britu paziņojums, ka tieši viņi paši savām rokām izveidojuši simtiem neparasto zīmju. Dags Bauers un Deivs Čērlijs žurnālistiem stāstīja, ka ideja par labības apļu veidošanu viņiem radusies 1978. gadā. Sākumā tas bijis kā joks, bet vēlāk apliem pievērsta arvien lielāka preses un sabiedrības uzmanī-

ba, tāpēc abi centušies radīt arvien sarežģītākas zīmes. Pēc iznākšanas atklātībā jokda duets nodemonstrēja apļu veidošanas tehnoloģiju, kas balstījās uz virves un dēļu iemantošanu labības placināšanai.

Baueram un Čērlijam uzradās daudz sīkotāju, kas centās viņus pārspēt ar neparastām figūrām un zīmējumiem. Labības apļu pētnieki vēsta, ka mūsdienās figūru veidošanai tiek izmantotas tādas modernās tehnoloģijas kā GPS un datorprogrammas, iespējams, labība tiek apstarota ar mikroviļņiem lai ātrāk apstrādātu stiebrus lielā platībā.

Labības apļu veidotāji sevi uzskata par ainavu māksliniekiem, tādiem kā lauku vides grafiti meistariem, kas izmanto tīrumu lai radītu patiesi iespaidīgus tēlus. "Tas ir kā vairāk par vienkārši smuku bildi. Pirms tar jāveido zīmējuma shēma, jāveic mērījumi un tā tālāk," intervijā *National Geographic* stāstīja viens no apļu veidotājiem Džons Luncbergs. Atšķirībā no parastiem māksliniekiem apļu veidotāji strādā naktīs aizsegā un nekad neparaksta savus darbus, lai saglabātu anonimitāti. Tomēr zināms, ka ar labības tīrumu mākslu mūsdienās var diezgan labi nopelnīt jo apļu meistari arvien biežāk saņem pasūtījumus no firmām, kas vēlas piesaistīt uzmanību, izvietojot reklāmu labības laukā. Tādā uzņēmumi kā *Nike*, *Pepsi* un *Mitsubishi* maksājusi lielu naudu, lai noalgotu māksliniekus kas tīrumā izveido attiecīgo uzņēmumu logo vai reklāmas saukļus.

Laudis, kas joprojām tic labības apļu pārdabiskajai izcelsmei, nav sajūsmā par šo darboņu rīcību un uzskata viņus par krāpniekiem, kuri novērš uzmanību no "istiem" augstāko spēku veidojumiem. Pēc cereologa Kolina Endrjūsa domām, ap 80% labības apļu ir cilvēku darinājumi, bet pārējie esot saistīti ar pārdabiskiem spēkiem. "Mēs zinām,

Šis aplis parādījās naktī uz 2013. gada 30. jūniju Robella D'Asti laukā Pjemontā, Itālijā.

Jautrāks izskaidrojums labības postījumiem ir iemīlējušos pārišu "auglības rituāli", arī zaķu, ežu un citu dzīvnieku seksuālās orgijas.

ka ir viltojumi. Taču tas, ka vilotājs var nokopēt van Gogu, vēl nenozīmē, ka van Gogs nekad nav eksistējis," laikrakstam *The Daily Telegraph* skaidro labības aplu pētniece Klēra Outlija.

Zemnieki piepelnās

Internetā var atrast neskaitāmas pamācības, kā ikviens pats saviem spēkiem var izveidot dažādas figūras tīrumā, lai iz-

jokotu sabiedrību. Apla veidošana vienatnē gan būs visai sarežģīta, ērtāk ir darboties vismaz divatā. Vienam no komandas dalībniekiem jānostājas plānotā apla vidū, no kurienes tiek nostiepta virve, kurai piestiprināts dēlis. Ar to tiek apstrādāta labība visā riņķa rādiusā. Figūru veidošana gandrīz vienmēr notiek naktī, kad nelūgtie ciemiņi vieglāk var iekļūt tīrumā un paveikt iecerēto darbu. Lai slēptu pēdas, uz lauka ieteicams uzņākt un noiet pa riepu nospiedumiem, ko zemē atstājis traktors. Kad darbiņš pabeigts, atliek vien sagaidīt, kad ļaudis pamānīs veidojumu, un priecāties par izraisīto ažiotažu.

Apskādēto tīrumu īpašniekiem prāts uz jautrību parasti nenesas, jo nākas skaitīt radītos zaudējumus. Turklāt lielāko postu nodara nevis sākotnējā zīmējuma vei-

dotāji, bet gan ziņkārīgo pūli, kas ierodas aplūkot neparasto objektu. Tiesa gan, veiclākie zemnieki iemaņījušies no šādas intereses gūt diezgan labu peļņu. Piemēram, kad pie Stounhendžas parādījās labības aplis, vietējais zemnieks sāka pieprasīt ieejas maksu par tā aplūkošanu. Mēneša laikā viņš savāca 30 000 mārciņu. Nobradātās labības vērtība bija kādas 150 mārciņas," intervijā *National Geographic* stāsta Lundbergs. Ņemot vērā šādu interesi, nav šaubu, ka labības aplu fenomēns tik drīz nebeigsies un tīrumos parādīsies arvien jauni, arvien virtuozāki veidojumi. Un būs daudzi, kas ticēs, ka tas patiešām ir citplanētiešu sūtīts vēstījums. Jo krietni vilinošāk ir domāt, ka nakts laikā mūsu tīrumus apciemo "mazie zaļie cilvēciņi", nevis pāris jokdaru, kas bruņojušies ar virvi un dēļa gabalu. ☺

Latvijas Republikas biedrība
„Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija”

**Tamāra Rimša, pamācēja ar 12-gadu pieredze
aicina apgūt ajurvēdas masāžas:**

Čanpu. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants. Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

Mukhabhanga. Kosmētiska Ajurvēdas masāža un jaunību paldzinoša procedūra.

Sambahana. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reproduktīvās, gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksinus.

Meru Danda Čikitsa. «Pasauls ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus, pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

Marma Čikitsa. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju, atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā limenī sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

Tarzenas pēdu masāža stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

Garsans. Pretcelulīta masāža un procedūra svāra samazināšanai. Var veikt arī kā pašmasāžu.

Sekoiet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv, tālrunis 29493710
Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts masāžas
praksē

Bišu gana saimniecība

Šovasar Vidzemē lija reti. Lielajā karstumā ziedi taupīja mitrumu un nektāru ražoja skopi, tāpēc tās puses bitenieki bažījās par pienesumu. Tomēr medus ir. Lipīgs, dzeltens, smaržīgs. Pilsētnieks ziemā to uziedīs uz maizes vai pieliks tējai cukura vietā un, iespējams, padomās par bitenieku – bišu ganu, kurš pacietīgi uzraudzījis mazās medus gotiņas, lai tiktu pie brīnumainā kāruma.

▼ *Zane Zālīte*

Vecpiebalgas puses bitenieks **Mairis Ivulāns** noķer biti un pieliek pie ikšķa. Tā iedzel, dzeloni atstājot miesā, tad aizlido prom, pieķeras aizkariem un gaida galu. Bite bez dzeloņa drīz vien iet bojā, bet dzelonis turpina savu "darbu": tas aktīvi pulsē, no indes dziedzera sūknējot zemādā bišu indi. Mairim no dzēliena ne

silts, ne auksts – viņš pat nesaraujas, sen jau pieradis. Tas ir tikai paraugdemonstrējums, lai parādītu, cik gudri un līdz sīkumiem pārdomāti viss notiek bišu saimniecībā – visu lielās dabas likumu un kopsakarību miniatūrā, bet perfektā modeli.

Bišu komunisms

Jau gadiem ilgi nodarbojamies ar biškopību, Mairis ir pārliecinājies – bišu saime ir ideāls sabiedrības modelis. "Ja tikai politiķi to saprastu!" bitenieks nogroza galvu. "Bišu sociumā visi ir līdzvērtīgi, nav bagāto un

nabago, nav liekēžu, kas uz citu rēķina iedzīvojas. Nav nepilnvērtīgu eksemplāru, spēj strādāt un to arī dara tikai viena mēdēļ – lai vāktu ēdamo. Nav vergu, kas ražo par minimālo algu, un nav bagātnieku, kas ir savs uzdevums – godājams un cieņamājšams. Tads bišu komunisms – labā nozīmē protams." Tiesa gan, nevienam labam draugam Mairis nenovēlētu būt čam kā bitītei – darba bite, kuras mūžsāra ir ap 20 dienām, strādā, līdz mir. "Bites pat naktis neatpūšas. Tas guļ. Ja pieiet pie stropa, var dzirdēt, iekšā arī nakti zum: viņas tvaicē lieko n

Mairis savā profesijā "ievilcis" arī sievu Andu, kura pašlaik mācās speciālos biškopības kursus.

Par bitēm

✦ Ejot pie stropa dienā, jāvelk gaišs apģērbs, bet vakarā tumšs. Apģērba krāsa biteniekam palīdz izvairīties no bišu "potēm".

✦ Ozolu audzes un sarkani skudru pūžņi ir droša zīme, ka tā ir laba vieta bišu stropiem, jo gan ozoliem, gan bitēm patīk āderes. Āderu krustpunkts zem bišu stropa pastāvīgi stimulē bites, iedarbojoties līdzīgi kā enerģijas dzēriens – bites ir aktīvākas un ļoti čakli gādā medu.

✦ Kaut arī bites dzel, tās var kļūt par barību putniem. Bites ēd arī irši jeb sirseņi.

✦ Samaltas mirušas bites, aplietas ar spirtu, tiek uzskatītas teju vai par brīnumlīdzekli pret visām kaitēm.

✦ Jēdziens "medus mēnesis" cēlies no senas tradīcijas jaunajam pārim dāvināt medalus mucīņu, ko abi kopā iztukšojuši mēneša laikā. Medalus neapdullināja prātu, bet uzmundrināja un iepriecināja. Mūsdienās ar to apzīmē ne vien kāzu ceļojumā pavadīto laiku, bet arī jebkuru jaunu attiecību sākumposma daudzsološo, iluzori optimistisko gaisotni.

Es zinu bites dzīves ciklu – kad māte izšķilsies, kad izlidos kāzu lidojumā, kad sāks dēt – un savu ritmu pakārtoju viņai.

rumu, lai nektārs, kas ievācot ir šķidrns kā ūdens, nesāktu rūgt. Gadās, ka bitenieks izņem nenogatavinātu medu un pārdod, bet pircējs pēc tam sūdzas: medus sarūdzis!"

Tikai pateicoties perfektai darba organizācijai, bites izdzīvojušas gadsimtu gaitā – stropā ikviena bite pilda savus uzdevumus, lai turpinātos dzīvība: tīra stropus, nes nek-

tāru, baro jauno paaudzi, izlūko jaunas mītnes vietas, ar propolisu aizdrīvē spraugas. Propoliss dezinficē gaisu, nodrošinot stropā sterilu vidi, – ne velti ļoti iekārota prece ir propolisa sedziņas, ko ieklāj stropā un kas laika gaitā piesūcas ar aprbrīnojamo bišu produktu. Šādu segu var likt uz sāpošas murguras vai uzklāt uz radiatora...

FOTO: MĀRIS MAKELINGVIGS

Ar silķes garšu

Medu var glabāt aptuveni divus gadus, taču jāizvēlas tumša vieta un hermētisks iesaiņojums, jo medus uzsūc visas smaržas. Tapēc nav nekāds brīnums, ka pieliekamajā līdzās *Silķei kažokā* turēts medus garšos pēc zivīm, bet ledusskapī pie sieriem glabātais būs ar *Dor Blu* vai Čedara piegaršu.

Bites zog!

Lai arī tas var izklausīties tikpat nereāli kā mēģinājums zoodārzā nozagt tīģeri, bišu saimju un stropu zādības reizēm notiek. Visticamāk, to dara zinātnieki ar iemaņām biškopībā, nevis nejausi garāmgājēji, jo klasiskā stila bišu strops sver ap 50 kilogramiem (jaunā parauga bišu mājiņas no putuplasta ir vieglākas, taču arī nav nekāds mazais priekšmets), un to nevar aiznest viens cilvēks. Bišu strops biteniekam ir liels zaudējums, jo "pilns komplekts" nemaksā mazāk par 100 latiem.

Slovēņu bites

Pašlaik viena no populārākajām bišu šķirnēm Latvijā ir Krainas bites no Slovēnijas. Tās nav tik ražīgas kā tā sauktās krūmu bites, taču nav arī tik agresīvas. Tas biškopības procesu padara mierīgāku un patīkamāku.

Māšu kaujas

Bites arī uzrauga bišu māti, kas nav vis nekāda izlepusi karaliene, kura atdusas mikstos pēļos, bet galvenais stropa dzīvības avots – vienu reizi tranu apauglota, tā visu savu divus trīs gadus garo mūžu nepārtraukti dēj oļiņas. Atbilstoši mūsdienu prasībām, bitenieks bišu māti iezīmē ar speciālu krāsu. Piemēram, šā gada bišu mātes visā Eiropas Savienībā atzīmē ar sarkanu, pērnās – ar dzeltenu. Tas nepieciešams galvenokārt kontroles un uzskaites vajadzībām.

Pārējās bites nodrošina, ka no oļiņām izšķīlušas vajadzīgā "formāta" bites – lielākoties medus nesējas, bet, ja nepieciešams, ar īpašu piebarošanu ar peru pienu tiek izaudzētas jaunas bišu mātes.

"Kad pienāk laiks un bišu māte kļūst veca – vairs nedēj tik daudz oļiņu, cik nepieciešams stropa dzīvības nodrošināšanai –, pārējā bišu komūnā nospriež, ka viņa jālikvidē. Veco māti bites pašas iznīcina vai arī rada

Ja bites aktīvi atgriežas stropā, gaidāms negaiss.

spīta noskaņojumu, proti, izaudzē vēl dažas mātes. Tad sākas māšu kari. Bišu mātes izdala feromonus, līdz ar to pārējās mātes sajūt, ka stropā viņām ir konkurence. Izaicinādamas pārējās mātes, tās sic īpašā, ne ar ko nesajaucamā tonkārtā. Kaujās izdzīvo spēcīgākā," stāsta bitenieks un piebilst: "Tā jau ir arī ar sievietēm. Kura būs aktīvāka, tā to veci dabūs, bet tā, kura idēs un vaidēs: vai, mani neviens nemil, mani neviens negrib, tā nedzīvos, bet tikai eksistēs."

Vecīt, nenāc klāt!

Tikai nezinātājam var rasties iespaids, ka strādāt par biškopu nozīmē neko īpašu nedarīt, tikai istajā brīdī atņemt bitēm medu, salikt burciņās un pārdot. Un šis darbiņš ir tīrs un labi smaržo. Bites ir burtiskā nozīmē jāgana, turklāt rūpīgi un vērgi, stāsta Mairis. Ja vienu nedēļu kādu stropu nepārlūko, tajā var sākties nemieri, proti, bites var gatavoties izspietot. "Ja izspieto, tā ir bitenieka laža – ja seko bišu dzīves ritumam, tā nevajadzētu notikt. Bitēm nevar ļaut aiziet pašplūsmā." Ja stropus pieskata, ja izprot bišu noskaņojumu, ja māc pamanīt dažādas pazīmes, kas liecina par medus gotiņu noskaņojumu – grupēšanos, šūnu formu un tamlīdzīgi –, ir iespējams tām likt strādāt savā labā.

Mairis gan piebilst, ka ir klasiskā stila bitenieks – viņam, teiksim, nav jaunmodīgu putuplasta stropu, bet vecās, labās koka dēļu bišu mājas. Nav arī industriālas pieejas kā lielajiem medus ražotājiem. Mairis dzīvo saskaņā ar dabu, vēro laika apstākļus, gādā, lai bitēm būtu pieejami visdažādākie nektāraugi.

"Tas nav urbāns dzīvesveids, kad astoņos jābūt darbā, tad seko pusdienas pārtraukums, vēl uzpipē kādu cigareti, noskaidro dienas jaunumus, paplāp ar kolēģiem... Es no rīta piecelos, iedzeru tēju un tad sā-

ku gudrot, pie kura stropa jāpieiet, kur varu mātē izšķīlties, kur kannas jāizceļ. Es zināmu bites dzīves ciklu – kad māte izšķīlīsies, kad izlidos kāzu lidojumā, kad sāks dēt – un savu ritmu pakārtoju viņai," stāsta Mairis. "A dabu ir jāsaplūst. Ja bitenieks nesapratis, ka notiek, daudz ko var palaist garām. Tu, teilsim, nejutī, ka pēcpusdienā būs pārkons, bet ja bites intensīvi metas skrejāt, ja atgriežas stropā, tas nozīmē, ka tuvojas negaiss. Pēc bišu uzvedības ļoti daudz ko var nojaust. Au ziemā jāklausa bitēs – jāiet ar ārsta klausamo ierīci un jāliek pie stropa, lai zinātu, kā tā jūtas. Ja dzirdama tāda kā lapu čabona, tas ir pirmais signāls, ka viņām sāk trūkt barības. Ja patikami zum, tad viss kārtībā. Ari vasar katra skaņa stropā par kaut ko liecina. Es uzreiz zinu, kā bites mani sagaida. Ja tā nav parastā sanēšana, bet pavisam citi decibeli, ta

Bitenieki var izvēlēties arī mierīgākas šķirnes bites, lai tās nenāktos apdullināt ar dūmiem.

Bitenieks ar savu labi trenēto aci te uzreiz pamanīs lielo bišu māti.

nepārprotami nozīmē: "Zini, vecīt, šodien tu te neesi vēlams!" Tad var arī kādu "poti" dabūt. Mums šodien veiksmīgi izdevās izvairīties. Fotografāns gan bija ļoti drosmīgs – tieši skrejai priekšā stāvēja!"

Cik reižu bites viņam iedzēlušas, Mairis sen vairs neskaita. Par visu vairāk bitenieks sargā acis, jo no bites dzēliena var palikt akls uz visu mūžu. Tāpēc laukā Mairis saulesbrīles nenonem, taču arī bitenieka baltajā aizsargtērpā neietinas – atšķirībā no stipri piesardzīgās un pat pabailīgās šo rindu autore.

Viņš cenšoties neiet bitēm tuvumā, kad ir iesmaržojies pēc skūšanās, jo neparastais aromāts var bites nokaitināt. Mūsdienās gan izdomāti speciāli biškopju dezodoranti ar smaržu, kas bitēm šķiet neitrāla. Ir arī speciāla bitenieku tabaka, ko smēkēt pie stropa, lai aizgāinātu bites, tomēr Mairis izmanto veco, labo metodi ar praulu kvēpināšanu. "Pie stropiem ejot, nedrīkst arī neko pūkainu vilkt mugurā – bites vēl nodomās, ka lācis, un būs ļoti dusmīgas," piebilst Maira sieva Anda, aizturot smieklus. Taču tas gan esot fakts, ka tad, ja viena bite iedzel, arī pārējās drīz vien metas virsū. Pirmā dzēlēja acimredzot raida kādu briesmu signālu, ko pārējās uztver un reaģē, steidzoties palīgā.

Klienti pielīp

Bitenieka dzīvesveids nozīmē arī krietnu devu vientulības, jo bites sarunās diez ko neiesaistās, stāsta Mairis. Toties darba rezultāts ir tīrs medus – tumši dzeltens, aromātisks un vijīgs, kas pēc neilga laika kristalizējas. Šādi, "klasiskā stilā" saimniekojot, iegūts medus nav lēts, taču tas visās "nominācijās" pārspēj intensīvi ražoto, par medus izstrādājumiem pat nerunājot (piemēram, ir valstis, kur drikstot tirgot pat tādu "medu", kurā 50% ir piejaukta sīrupa).

Kad Mairis, draugu un klientu vidū saukts par Vinniju Pūku, sviež medu, gan pats, gan Anda to atēdas, līdz sāk šķēbināt.

Tāpēc klienti "pielīp" savam biteniekam uz ilgu laiku un pēc medus izsviešanas gaida ciemos kā sen neredzētu tuvu draugu vai radnieku. Maira sieva Anda stāsta: darījums jau vairāk sāk izskatīties pēc draudzības, nav iespējams vienam klientam "ieprogrammēt" desmit minūtes. Abas puses apvaicājas, kā gājis, kā bērni aug, kā pašiem, kā bitītēm šovasar veicies. Aicina pie galda. Jāsaprot, ka mēs šos cilvēkus nekad

nesatīktu, ja nebūtu medus. Un viņi nesatīktu mūs. Mēdz gadīties, ka cilvēks sāk pārstāstīt visu dzīvi, bet es tā nemāku pateikt: atvainojiet, man pēc piecām minūtēm jābūt citā vietā. Uzskatu, ka katrs ir pelnījis, ka veltu viņam laiku, nevis tikai paņemu naudu." stāsta Anda, kura mazpamazām kļuvusi par Maira labo roku bišu saimniecībā un pašlaik apgūst biškopības smalkumus speciālosursos. ●

Samana

KUČINSKA AKADĒMIJA LATVIJĀ.

Tās mērķis apmācīt kvalificētus speciālistus, kuri varēs ievirzīt cilvēkus jaunā augstākā apziņas līmenī, mainīt sevi un kļūt par savas dzīves saimnieku.

**Sīkāk informācija
www.samana.lv**

Mācības notiek krievu un latviešu valodā.

Semināra maksa-50 lati

**Par ekstrasesnu
sīkāk var palasīt
www.aklux.com**

**TUKŠNEŠŪ
PILSĒTAS**
un debesu
pilsoņi

Kad puszviļus atlaidies filozofs deva vietu eremītam, kas tuksnesī pārtiek no saknītēm, antīko pasauli nomainīja viduslaiki. Radās pirmās mūku kopienas, kuru ideāls bija cilvēks pirms grēkā krišanas. Ko tik toreiz nedarīja, lai atgrieztos šajā bezvainīgajā stāvoklī: ēda nevārītas lēcas, ganījās pļavā kopā ar ganāmpulkiem un dienām un naktīm tupēja staba galā.

▼ *Anete Moroza*

Šodien viduslaikus dēvē par tumšajiem gadsimtiem, taču tie mums devuši gotikas katedrāles un Dantes *Dievišķo komēdiju*. Tolaik cilvēki dzīvoja modernā pasaulē, protams, pavisam citādā. Viduslaiku Londonā bija mazliet vairāk nekā četrdesmit tūkstoši iedzīvotāju (šodien Londonā dzīvo vairāk nekā astoņi miljoni), Parīzē, Venēcijā, Romā – ap piecdesmit tūkstošiem. Pilsētu gaisā garšvielu un pārtikas aromāts jaucās ar urīna un cilvēku fekāliju smārdu. Gaisma nāca no saules un svecēm, bet viduslaiku pavārgrāmatās varēja izlasīt, kā pagatavot eža cepeši. Tie bija laiki, kad pasaule bija pārsteidzoši jauna – vairāk nekā 50% viduslaiku eiropiešu bija jaunāki par divdesmit gadiem un tikai 5% vecāki par sešdesmit pieciem. Tie bija laiki, kad neticīgo vispār nebija. Pat tādas domas, ka Dieva nav un pēc nāves nekā var arī nebūt, nebija. Vārdu *religios* neattiecināja uz ticīgajiem, jo tādi bija visi, bet uz tiem, kas aizgājuši no šīs pasaules, lai tuvotos ideālajam paraugam – cilvēkam pirms krišanas grēkā. Vēlajā Romas impērijas un agrīnajā viduslaiku pasaulē cilvēku skaits, kas atstāja laicīgo pasauli, bija ārkārtīgi liels.

Sākumā kristietība bija tikai viena no daudzajām reliģijām, drīzāk sekta, kas no citām atšķīrās ar kādu pārsteidzošu iezīmi – Kristus sekotāju gatavību pakļauties vajātāju mocībām un ticības dēļ doties nāvē.

NO MOCEKĻA PAR MŪKU

Taču līdz gotiskām viduslaiku miniatūrām, klosteru vīna mucām un krāsainām vitrāžām vēl ejams tāls ceļš. Agrīnajos kristietības gados nebija vienotas idejas un skaidras formas, kādai jābūt mūku kopienai. Tikai pakāpeniski, gadu simtiem ilgā procesā pārvarot neveiksmes un kļūdas, radās klosteri un baznīcu organizācijas, kādas tās pazīstam šodien.

Mūku kopienu aizsācēji tuksneša tēvi parādījās trešajā gadsimtā – kopš tā laika uz papirusiem rakstītajos nodokļu reģistros sastopams vārds *monachoi*. Tas, ka viņi bija zināmi un pat tika saskaitīti, liecina, ka viņi dzīvoja pilsētu tuvumā, nevis tuksnešu vidū. Sākumā kristietība bija tikai viena no daudzajām reliģijām, drīzāk sekta, kas no citām atšķīrās ar kādu pārsteidzošu iezīmi – Kristus sekotāju gatavību pakļauties vajātāju mocībām un ticības dēļ doties nāvē. Tolaik romiešu reliģija bija sinkrētiska, kas nozīmē, ka bez problēmām vienlaikus varēja pielūgt daudz un dažādus dievus. Bet Kristus sekotāji atteicās upurēt romiešu dievībām un ar savu rāmo pulcēšanos un noslēpumainību imperatoriem šķita neuzticami un aizdomīgi, tāpēc pret viņiem izvērta vajāšanas, bet tos kristiešus, kuri savas ticības dēļ gāja nāvē, godāja par svētajiem – viņu apbedījumi kļuva par svētceļnieku pulcēšanās vietām. Lielās vajāšanas beidzās ceturta gadsimta sākumā, kad 51. Romas imperators Diokletiāns saprata, ka iznīdēt kristiešus nav iespējams. Drīz par imperatoru kļuva kristiešu aizbildnis Konstantīns, kas izdeva Milānas ediktu – atļauju publiski pielūgt kristiešu dievu. Nu kristietība vairs nebija bīstama ticība. Tieši pretēji – Konstantīns kļuva arvien lielāks kristietības fans un uzbūvēja Konstantinopoli, pilnībā

kristīgu pilsētu, un biskapi kļuva par impērijas politiķiem.

Ta kā būt kristietim vairs nenozīmēja būt revolucionāram, reliģiskie lideri uztraucās, ka apdzisis ticības kvēle. Vajāšanu laiks kļuva par kristiešu tikumu zelta gadsimtu, bet nostāsti par pirmajiem mocekļiem, kas bēga uz tuksnešiem, bija kā garīga kompasa punkti, kuriem sekot. Laikā, kad kļūt par svēto mocekli nebija iespējams, lūgšanas, nabadzība un pieticīga maltīte bija viss, ko patiesi tikumīgs Kristus sekotājs varēja piedāvāt. Mūki atteicās no savas mantas, seksa un vakariņām un aizgāja klosteri. Leģendas par mocekļiem saistījās ar tuksnesi, tāpēc tuksneši kļuva par mūku pilsētām.

Kristiešu aizbildnis imperators Konstantīns izdeva Milānas ediktu – atļauju publiski pielūgt kristiešu dievu.

SVĒTĀ ANTONIJA KĀRDINĀŠANA

Portika vidū koša saulesgaisma apspidēja pilāram piesietu kailu sievieti. Divi zaldāti viņu pēra ar siksnām, un pie katra sitiena viņa locijās sāpēs. Viņas ķermenis bija skaists... tik brīnišķīgs, ka es varēju būt piesiets pilāram blakām tev, seju pret seju, tavu acu priekšā, atbildot taviem vārdiem ar savām ilgām. Un mūsu ciešanas savienotos vienā, mūsu dvēseles savitos, – tik saldkaishi franču rakstnieks Gistavs Flobērs iztēlojis Svētā Antonija, pirmā slavenākā tuksneša tēva, cīņu ar sātna uzsūtītām vizijām. Tiesa, nākamajā teikumā Antonijs par neķītrajām domām sevi pamatīgi izpletņē. Flobēram, tāpat kā citiem Rietumu māksliniekiem, sākot ar ziemeļu renesanses gleznotāju Matiasu Grinevaldu un beidzot ar sirrealistu Salvadoru Dali, Antonija mocības Libijas tuksnesī bija radošas iedvesmas avots.

Antonijs jeb Antonijs Lielais, kas ikona attēlots ar kapuci un baltu bārdi, ir reā-

la vēsturiska persona, kura dzīvoja trešajā gadsimtā. Astoņpadsmit gadu vecumā viņš esot izdomājis paklausīt Jēzum, tāpēc visu, kas viņam piederējis, atdevis nabagiem un kļuvis par vietējā eremīta skolnieku. Pēc tam devies uz Libijas tuksnesi, kur ar nelieliem pārtraukumiem pavadījis visu mūžu. Sākumā Antonijs vienatnē ar lūgšanām cīnījies pret "sātana uzsūtītu garlaicību, slinkumu un sieviešu rēģiem", tad uz neilgu laiku pārvācies uz kapsētu, kur gulējis kapličā un pārticis no tā, ko atnesuši vietējie zemnieki. Taču drīz vien atkal atgriezies tuksnesī, kur pamestā romiešu cietskņi pavadījis divdesmit gadus. Kad sātna uzsūtītie bestijas (nejaukākie dēmoni pie Antonija ieradusies kentaura un satira veidolā) gribējuši svēto vīru saplēst gabalos, viņš smējies tiem sejā: "Jums par mani nav nekā-

Pirmā plašākā mūku kustība Rietumos bija martinieši ar Trīres bīskapu Mārtiņu priekšgalā. Alkoholiķu un nabagu patrons Svētais Mārtiņš (316–397) Sulpīcija Severa biogrāfijā attēlots kā Rietumu Antonijs. Mārtiņš bija kaismīgs seno tempļu demolētājs. Astoņpadsmit gadu vecumā viņš esot pametis militāro dienestu ar vārdiem: "Es esmu Kristus kareivis." Viņa sapnis bijis paša dibinātajā *Marmoutier* ieviest skarbu kārtību, tāpēc viņa astoņdesmit audzēkņi dzīvojuši ļoti askētiski. Laikā, kad Mārtiņš vēl bijis zaldāts, viņš ieraudzījis kādu nabagu, iededzies velmē ar viņu dalīties un ar zobenu pāršķēlis savu apmetni. Nākamajā naktī sapnī viņš redzējis Jēzu, bet pamodies atklājis, ka apmetnis ir vesels. Slavenais apmetnis kļuva par reliktu, un viduslaikos karaļi tā gabaliņu ņēmuši līdzī kaujās veiksmēi.

Svētā Antonija
Lielā klosteris.

das varas, jo jūs man neesat nekādas autoritātes." Pēc šiem vārdiem briesmoņi izgaisu kā dūmi.

Antonijs kā magnēts pievilka pēc šķības alkstošus kristiešus. Tuksnesī, kur viņš mācīja savus ticības brāļus, veidojās tāds protoklosteris – mācekļi iekopa dārziņus, r mieldriem vija paklājus, ko vietējā ciemā iemainīja pret pārtiku, un vienojās kopīgās lūgšanās. Tagad šajā vietā ir Svētā Antonija Lielā klosteris.

SVĒTAIS SIMEONS UN CITI EKSTRĒMISTI

Reizēm Kristus sekotāji tā aizrāvās ar sevis disciplinēšanas un sodīšanas ideju, ka tā vietā, lai kļūtu tīri no grēka, baudām un kaislibām, kļuva atkarīgi no paaugstināta adrenalina limeņa asinīs. Īpaši izcēlās Sīrijas mūki, kas grēku nožēlu izkopa līdz rafinētām mazohisma sacensībām. Viņi saguma zem sāpīgiem un smagiem krustu un ķēžu kilogramiem, savus novārdzinātos locēklus iezmieguši dzelzs siksnās, rokassprādzēs, bruņucimdos un lielu aizsargos. Dažos klosteros klintis izcirstas nišas liecina par praksi stundām stāvēt vienā pozā. Īsta zvaigzne sīriešu askētu vidū bija Simeons Stilīts jeb Simeons Stabinieks. Viņš piedzima 386. gadā kristiešu ģimenē un jau jaunībā atstāja mājas, lai kļūtu par mūku. Taču dzīve kopienā Simeonam neveidās. Viņa kaisle uz sevis spīdzināšanu (vairākus pašsautišanas un pašmociības aktus viņš piekopa slepus, piemēram, zem apmetņa ap krūtīm nēsāja no palmu lapām savītu virvi, kas dziļi iegriezās ādā) bija tik liela, ka *abba* (brāļu gans, tulkojumā – tēvs, no tā arī cēlies apzīmējums "abats") lūdza viņam pamest klosteri. Simeons pārējiem mūkiem izvīzīja pārāk augstus askēzes standartus, kam viņi ne vien nespēja sekot, bet kas apdraudēja pat viņu dzīvības.

Kādu laiciņu padzīvojis pamestā alā, Simeons par savu ideālo askēta dzīves-

vieta izvēlējās... staba galu. Pēdējos četrdesmit dzīves gadus viņš pavadīja uz trim pilāriem – katru augstāku par nākamo. Apmēram astoņpadsmit metru augstā staba galā bija sanaglotā platforma pusotra kvadrātmetra lielumā, tai apkārt margas, lai pasargātu askētu no nokrišanas. Grozā ievietotu ēdienu uzvilka ar striķi. Simeons tur augšā lūdzās, izslēdies kā krusts – taisnu muguru, izstiepis rokas sānis. Vietējiem viņš bija kaut kas līdzīgs talismanam, pie viņa nāca konsultēties, un viņa klātbūtne vien jau garantēja svētību un brīnumu. Nav brīnums, ka Simeona performances staba galā, no kurām slavenākā bija tūkstoš reižu salocīt savu izdilušo skeletu tā, ka piere pieskaras purngaiem, piesaistīja apmeklētājus, un nāves brīdī viņa slava jau bija izplatījusies līdz pat Britānijai, kas tolaik bija ievērojams fakts.

Kāpēc tieši Sīrijā attīstījās šāds ekstrēms askētisms? Viena no teorijām to skaidro ar reģiona ģeogrāfiskajām īpašībām, proti, viņu tukšnesi atšķirībā no Ēģiptes bija apdzīvojami, un "aiziet tukšnesī" neskaitījās nekas īpašs. Elitāru askēta stāvokli varēja izpelnīties, tikai piekopjot šādas ekstrēmas izdarības. Lai novērstu šādu mūku sacensību *Bailu faktora* stilā, piektajā gadsimtā, kad klosteru dzīvi sāka regulēt likumi, tajos speciāli tika iekļauts punkts, kas aizliedza askētiskas pārmērības un ekstrēmu gāvēni.

Simeona kaisle uz sevis spīdzināšanu bija tik liela, ka *abba* lūdza viņam pamest klosteri. Simeons pārējiem mūkiem izvīzīja pārāk augstus askēzes standartus, kam viņi ne vien nespēja sekot, bet kas apdraudēja pat viņu dzīvības.

PASAULES
BESTSELLERS
NR.1

DENA
BRAUNA

JAUNAIS
ROMĀNS

INFERNO

VISTUMŠĀKĀS VIETAS
ELLĒ IR ATVĒLĒTAS
TIEM, KURI
MORĀLAS KRĪZES
BRĪŽOS NOLEMJ
NEIEJAUKTIES.

apollo.lv

LEGENDAS

TVX-NET

KONTINENTS

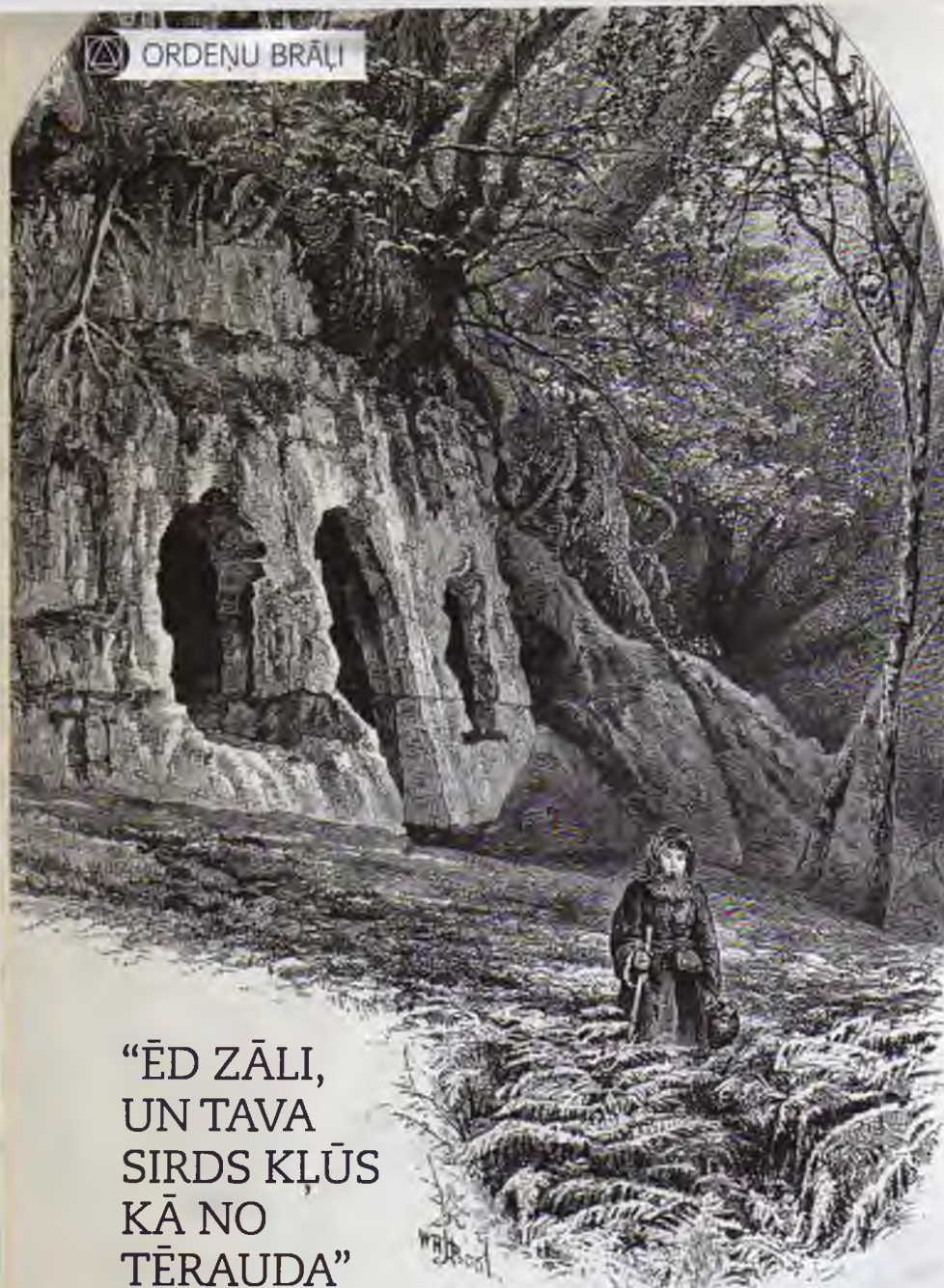
Vijņi 24
RĪGA

KasJauns.lv

Intervju
TOUR

Latvian
CROONERS

VESTURE

“ĒD ZĀLI, UN TAVA SIRDS KLŪS KĀ NO TĒRAUDA”

Bet kā tad isti viņi dzīvoja un izdzīvoja? Vai mēs varam ticēt Atanāsijam, kurš rakstīja, ka Svētais Antonijs pārtika tikai no maizes un sāls, kamēr dzīvoja pamestā cietoksnī tukšneša vidū? Vai mēs varam ticēt, ka eremīts Onufrijs no Sināja pussalas iztika tikai ar tām datelēm, kas pašas nokrita no datelkoka, zem kura viņš sēdēja, kopumā no divpadsmit datelju groziem gadā? Laikam jau šie nostāsti vairāk jāuztver nevis kā reālā dzīves proza, bet gan kā ideālās uzvedības modelis, uz ko tiekties. Kā rakstīja Neapoles bīskaps Leontijs biogrāfijā *Simeon the Holy Fool* (*Simeona, svētā mulķa, dzīve*), viņa kā biogrāfa mērķis ir “atsegt barību, kas nevis iet bojā, bet ved mūsu dvēseles uz mūžīgo dzīvi”. Lai arī varbūt Onufrijs vēl papildus pārtika no barības, ko atnesa vietējie zemnieki, stāsta mērķis bija iekvēlināt kristiešos vēlmi sasniegt šādu svetu, šķīstu stāvokli, kad prāts un ķermenis ir brīvs no miesiskā izsalkuma

kundzības. Liecības, ka mūki ēda pusgatus pākšaugus, atrodamas visu svēto dzīvju aprakstos. Anonīms teksts no agrinās kristietības *Tēvu paradīze* stāsta par kādu Izāku, kas ņēma pannu no uguns nost tieši tad, kad lēcas sāka vārīties, jo viņam pietiekot tikai ar to, ka redz, kā barība gatavojas. Svētā Hieronīma (tas, kurš no sengrieķu un senebreju valodas latīniski pārtulkojis Biblii) sarakstītājā *Ilariona Lielā dzīve* pedantiski uzskaitīta diēta, ko eremīts ievērojis no divdesmit līdz divdesmit sešu gadu vecumam. Pirmos trīs gadus aukstā ūdenī izmērcētas, nevārītas lēcas, nākamos trīs gadus – maize, sāls un ūdens, tad vēl trīs gadi, kad viņš pārtika no zālītēm un savvaļā savāktām saknītēm. Sasniedzot trīsdesmit gadu vecumu, piecus gadus Ilarions pārtika no kriksīša miežu maizes un viegli vārītiem dārzeņiem bez eļļas. Pēc trīsdesmit sešu gadu sasniegšanas, sākoties gremošanas problēmām, viņš pārģāja uz saknīšu buljonu un maltīti saulrietā.

UPURI, BĒRNI UN SEKSS

Laika gaitā tukšneši tiešām kļuva par pilsētām, kurās, kā teicis Svētais Antonijs, “dzīvoja mūki, kas pameta ģimenes un pierēģistrēja sevi debesu pilsoņos”. Personīgo glābēju nomainīja kopīgā glābiņa meklējumā Antonijs tukšneši ar sātanu cīnījās vien: bet pirmie klosteru dibinātāji sapulcināja veselu armiju. Lai pierēģistrētu sevi debesu pilsoņiem, mūks bija gatavs uz daudko. Ne tikai tupēt staba gala un pārtikt no zāles. *Apophthegmata Patrum* saglabājis nostāsts par to, ka pie kopienas virsvadītāja *abba* atnācis vīrs, kas vēlējies kļūt par mūku. Uzzinājis, ka viņam ir dēls, *abba* teicis: “Ej, iegrūd viņu upe, tad tu kļūsi par mūku.” Kad topošais mūks devies izpildīt pavēli, vecais aizsūtījis kādu brāli no kopienas, lai tas slepkavību novērs. Tikai tagad, pēc Abrahama piemēra pārbaudīts pilnīgā pakļāvībā, kandidāts varējis kļūt par kopienas locekli. Kaut gan izdari:

Nežēlīgās diētas pamatojums – ēdienam jābūt pēc iespējas mazāk apstrādātam, kā tikko no koka noplūktam, kā kaut kam tādām, ko Paradīzes dārzā ēda Ādams un Ieva. Bija pat speciāla mūku kategorija, kas “dienišķo maizi” uzņēma ganoties. Saglabājis kāds ceturtais gadsimta sprediķis par tukšneša tēviem, kas Sirijas kalnos, maisaudeklos tērpušies, ganās “kā brieži. Visa zeme un meži viņiem kā galds”. 425. gadā kāds vēsturnieks raksta, ka ir mūki, kas ņem uz kalniem līdz sirpi, lai noplautu zāli. Senā kristiešu tekstā *Apophthegmata Patrum* (*Tukšneša tēvu parunas*) mūks iesaka: “Ēd zāli, tērpies zālē, guli uz zāles, un tava sirds kļūs kā no tērauda.”

Vienu no visu laiku pretīgākajām diētām piekopis kāds mūks Afrodīzijas. Reiz viņš aklās dusmās nogalinājis mūli un, sevi sodot, nolēmis turpmāk pārtikt tikai no savu ticības brāļu pārpalikumiem. Viņš lielā blodā sajaucis ēdienu atliekas un katru dienu par mazumiņam nobaudījis. Kad brūķējums sācis smirdēt vai tajā iemetušies tārpi, viņš tikai pievienojis svaigas atliekas.

Taču dažu svēto askētisms neatspoguļoja vispārējo ainu. Mūki, protams, bija veģetārieši, tāpēc dzīvnieku gaļu uzturā nelietoja, bet arheoloģiskajos izrakumos atklāts, ka pie tukšnešu klosteriem turēti lopi. Dažos klosteros vārīja zivju zupu. Pie visiem klosteriem bija dārziņi, kas to iemītņiekus nodrošināja ar pupiņām, sīpoliem, ķiplokiem, lēcām, puraviem, olīvām – ko nu kuros ģeogrāfiskajos apstākļos varēja izaudzēt.

Tieši aizliegtais auglis ir tas saldākais. Nezin vai vidusmēra cilvēks savā dzīvē par seksu ir domājis tik daudz, cik eremīts tuksneša alā un mūks savā cellē.

secinājumus, ka agrinajā kristietībā mūki upurēja savus bērnus, būtu pārāgi, tomēr šis stāstiņš māca, ka ideālajam mūkam ir jābūt pilnīgi bez savas gribas. Bez piekēršanās, bez vēlmēm.

Taču zināms, ka tieši aizliegtais auglis ir tas saldākais. Nezin vai vidusmēra cilvēks savā dzīvē par seksu ir domājis tik daudz, cik eremīts tuksneša alā un mūks savā cellē. Nēreti kristiešu grēksūdzes un nostāsti virmo no seksuālas spriedzes. Reizēm tuksnešos pie agrinajiem klosteriem dzīvojuši arī bērni. Tieši ar jauniem zēniem saistās viens no sla-

venākajiem tuksneša tēvu brīdinājumiem: "Neved šeit savus zēnus! Četras baznīcas tuksnesi ir izpostītas zēnu dēļ." Šis aizliegums atspoguļo tolaik valdošo homerotismu un agrinajās kristiešu komūnās eksistējošās bailes par iespējamiem seksuāliem kontaktiem. 4.–6. gadsimta askētiskajā literatūrā bērni ir bieži minēti kā galvenais kavēklis mūka garīgā progresā sasniegšanai: "Kad redzi celi, kas uzcelta tuvu purvam, tad zini, ka bojāeja tuksnesi ir tuvu, kad redzi kokus, tad zini, ka tā jau ir durvju priekšā, bet, kad redzi mazus bērnus, ņem savu aitādu un ej prom," teicis tuksneša tēvs Makārijs Lielais. Šādi brīdinājumi atgādināja, ka kristīgās komūnas nav antikās filozofu skolas, kur sekss starp skolotāju un skolnieku bija normāla izglītības sastāvdaļa. Par to, ka seksuāla rakstura pārkāpumi bija klosteru ikdiena, liecina senie klosteru likumi, kuros mūki tiek brīdināti "pēc tam, kad viņi viens otru ir skuvuši, paši tikuši skūti, izrāvuši no otra pēdas dzeloni vai lāvuši dzeloni izraut no savas pēdas, nepielaut, lai sirdi iesakņojas samaitātas domas, garā iemājo netīras iekāres". Tāpat sodu saņēma tie ticības brāļi, "kuri viens otru aizskar, kamēr guļ uz paklāja, ja aizskaršana notiek

ar kaislīgu iekāri". Mūkiem pat sava paša seja un kājas bija jāmazgā, izvairoties sev pieskarties ar iekāri, kaisli un baudu. Taču, kā apliecina ordeņu rašanās vēsture, viduslaiku uzstādījums – kļūt par eņģelisku būtni, kurā nav ne kripatiņas grēka, izrādījās neiespējams uzdevums. Ar laiku klosteri kļuva par istiem netikumumu perēkļiem. Bet par to kādā no nākamajiem *Citādās Pasaules* numuriem. ●

Pirmo komūnu dibināšana piedēvēta bijušajam romiešu zaldātam Pahomijs (Sirdsskaidrais Pahomijs Lielais) un koptā valodā runājošajam Šenudam, kurš ap 328. gadu savu balto klosteri dibināja tajā pašā Augšēģiptes reģionā. Viņu klosteri bija kā uzņēmumi, kur mūkiem vajadzēja gan lūgties, gan strādāt.

ASTAROTS

Ametists – harmonijas un miera akmens!

Sens nostāsts vēsta, ka ametists ir spējīgs izsaukt mīlestību pret tā dāvinātāju, pat tad, ja šis cilvēks ir jutis mīlestību pret kādu citu. Senajā Romā ametistu uzskatīja par laimes akmeni, kas nes mieru, ārstē nervu sistēmu, palīdz pret noskaudumu. Lai ametista spējas saglabātos, tas jāvalkā periodiski. Ametists savam nēsātājam remdē dusmas un uzbudinājumu, līdzsvaro garastāvokli. Tas ir viens no retajiem akmeņiem, kam piemīt spējas aizvadīt datoru, mobilo telefonu, televizoru un citu elektroierīču elektromagnētisko starojumu.

Ametista eņģelis

Kulons ar dubultu spēku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādinās par Jūsu sargāngeli, bet akmens dāvas mieru un harmoniju.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi

Kulons – mini drūza

Kulons ar daudziem smalkiem, kopā saaugušiem ametista kristāliņiem. Šādu kulonu ieteicams nēsāt tiem, kas daudz strādā ar datoru, jo ametists ir viens no tiem retajiem akmeņiem, kas spēj atvaņināt elektroierīču kaitīgo starojumu.
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes ametista izstrādājumi par īpašām cenām.

Ametista krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm). Ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvas mieru un līdzsvaros garastāvokli.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Ametista ūdensakmeņi

5 ametista gabaliņi – universāli veselības uzlabošanai. Dziedniecība ametista ūdeni izmanto lai arstētu no alkoholsma, regulārā dzerot uz akmeņiem nostādīnātu ūdeni samazinās liksme pret spirtolajiem dzērieniem, piedēvām šāds ūdens ir lielisks pret pajūram. Ķā arī ārstē visu nervu sistēmu.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi.

AKMEŅI tavai veselībai

"Akmeņi tavai veselībai"

Katrs akmens satur enerģiju, ko uzbrājis, gadu tūkstošiem augot un uzturoties Zemes dziļēs. Jebkurā akmeņī ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēj palīdzēt, vai vien šīs, prolams, to vēlas. Šī mazā brošūra ir kā maza medicīnas enciklopēdija dziedināšanai ar akmeņiem, brošūra norādīlas slimības, bet prehm katrai slimībai ir norādīti akmeņi, ko Māte Zeme ir paredzējusi, lai dotu slimību palīdzētu arstēt.
Cena Ls 2,50 + pasta izdevumi.

Ametista rokassprādze

Ametists ir zināms arī kā akmens, kas palīdz pret noskaudumu, nēsājot šo rokassprādzi uz kreisās rokas, tā spēš Jūs pasargāt no jaunām enerģijām.
Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Veikali-saloni Rīgā, A. Caka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtīs un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – ametista akmentiņš.

Ķresā stunda Špikeris plaukstu līnijās

Vai gara dzīves līnija liecina par ilgu mūžu un izteikta sirds līnija sola kaislīgas mīlas dēkas? *Citādā Pasaule* hiroloģijas skolu noslēdz ar visgaidītāko mācību stundu par roku līnijām, ļaujot ielūkoties cilvēka iekšējā pasaulē patiešām dziļi.

▼ *Līva Romane*
Konsultējusi hiroloģe **MAIJA IRBĪTE**

Visbiežāk hiroloģiju ierasts saistīt tieši ar plaukstu līniju analīzi, taču praksē nozares speciālisti tās aplūko vienas no pēdējām. Par cilvēka raksturu daudz var uzzināt, apskatot rokas kopumā, piemēram, to formu. Dažādu apstākļu, teiksim, fiziska darba vai kādu traumu dēļ roku vizuālās iezīmes var mainīties, bet plaukstās ierakstītās galvenās līnijas dzīves laikā būtiski nemainās. Tās spēj pastāstīt gan par cilvēka emocionālo un intelektuālo dzīvi, gan ļauj secināt, kas no Dieva vai dabas dotā jau realizēts dzīvē.

Ieliktas šūpulī

Lai gan līnijas plaukstā ir jau kopš dzimšanas, visbiežāk agrā bērnībā mazuļa rokas rotā vien galvenās līnijas. Bērnām augot, plauksta pakāpeniski piepildās ar līnijām, iezīmējas konkrētākas to aprīes, parādās arī dažādas sīkās līnijas. Augot rokai, līdzīgi arī tās līnijas. Saistībā ar dažādiem emocionāliem, garīgiem un intelektuāliem pārdzīvojumiem sīkās zīmes cilvēka plaukstā var parādīties un pazust.

Potenciāla realizācija

Līnijas kreisajā rokā atspoguļo Dieva vai dabas doto potenciālu, tā sakot, likteni ierakstīto. Savukārt labajā rokā aplūkojams tas, ko cilvēks šajā dzīvē jau paguvis realizēt. Parasti gados jauniem cilvēkiem sīkāko līniju daudzums abās rokās ievērojami atšķiras, tāpēc līdz 30 gadu vecumam hiroloģiskajā analīzē lielāku uzmanību ierasts pievērst kreisajai rokai, taču pēc 30 gadiem – labajai.

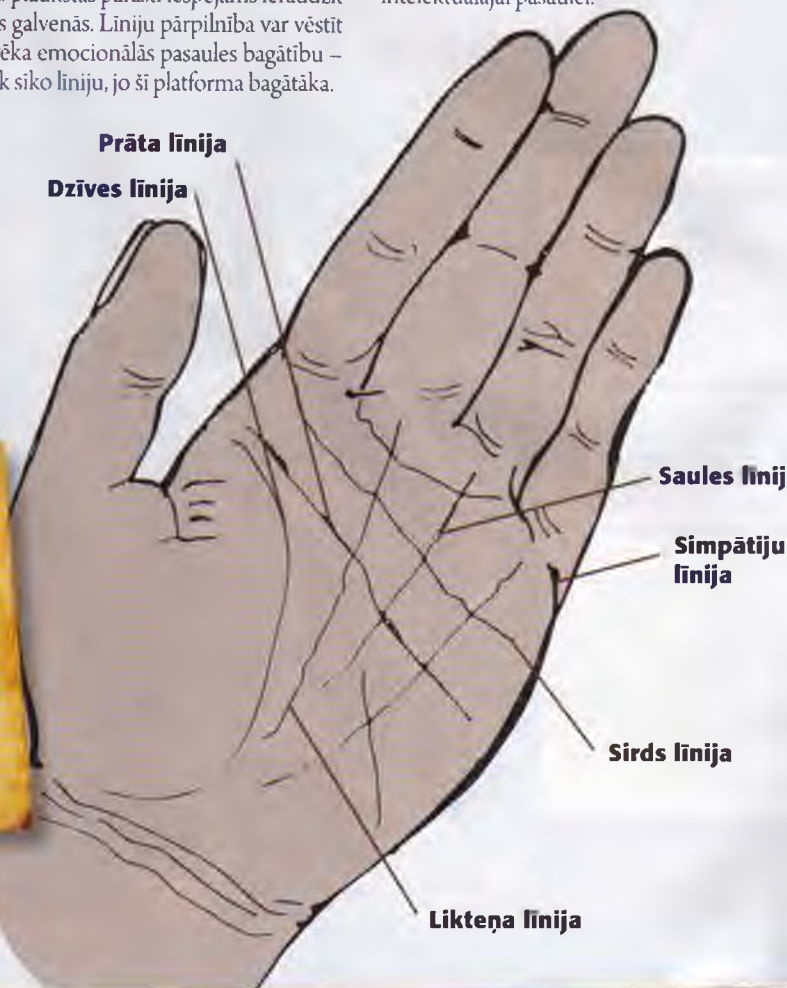
Nevienā no rokām nav atrodamas pilnīgi visas līnijas un sīkās zīmes, taču dažiem līnijām ir izteiktākas un vairāk nekā citiem. Tiek izšķirti divi plaukstu tipi – pilnās rokas un tukšās rokas. Pilno roku īpašniekiem plaukstās vērojams liels daudzums līniju, savukārt tukšajās plaukstās parasti iespējams ieraudzīt vien trīs galvenās. Līniju pārpilnība var vēstīt par cilvēka emocionālās pasaules bagātību – jo vairāk sīko līniju, jo šī platforma bagātāka.

Kā līnijas aplūkot?

Analizējot cilvēka plaukstu līnijas, vispirms apskatāmas galvenās līnijas: dzīves, galvas un prāta un sirds. Daļa hiroloģu pie tām pieska ta arī vienīgo izteikti vertikālo līniju plaukstā – likteņa līniju. Tikai pēc tam tiek analizētas sīkākās un retāk sastopamās iezīmes.

Sākotnēji jāaplūko konkrētās līnijas sā kums un beigas, kā arī jāvēro, kurā virzienā tā sliecas. Pēc tam jānoskaidro, vai līnija ir izteikta un skaidri saredzama, varbūt tā saplūst ar kādu citu no galvenajām līnijām. Hiroloģijas speciālists aplūko arī līniju savstarpējās attiecības, līniju pārrāvumus un defektus, sīkās zīmes uz plaukstu līnijām, kas sniedz papildu raksturojumu cilvēka emocionālajai un intelektuālajai pasaulei.

SVARĪGA VIENOTĪBA METODĒ!
Hiroloģe **MAIJA IRBĪTE**: "Pasaulē hiroloģi izmanto atšķirīgas metodes jeb skolas līniju analīzē. Galvenā atšķirība starp tām – dažādas līniju sākumu un beigu iezīmes. Svarīgi, lai visas plaukstā atrodamās līnijas tiktu analizētas pēc vienas un tās pašas metodes, tad neradīsies pārpratumi un netiks nolasīta neprecīza informācija."

GALVENĀS LĪNIJAS

NOSAU- KUMS	KUR MEKLĒT?	RAKSTUROJUMS
DZĪVES JEB DZĪVĪBAS LĪNIJA	Sākas starp īkšķi un rādītāj- pirkstu un lokveidā aptver īkšķa pamat- ni jeb Veneras kalnu.	Dzīves līnija parāda, kā cilvēks dzīvo, nevis cik garš būs viņa mūžs. Jo līnija pamanāmāka, dziļāka, jo enerģiskāk tās īpašnieks dzīvo. Dzīves līnijas izliekuma veids raksturo cilvēkam piemērotāko dzīvesveidu, scenāriju, savukārt dubulta dzīves līnija norāda uz dubultu enerģiju, spēku un spēju pārvarēt jebkuru sarežģītu situāciju vai periodu dzīvē. Tā ir kā sargeģeļa zīme. Pārrāvums dzīves līnijā norāda uz izmaiņām cilvēka dzīvē, būtiski pievērst uzmanību, kādā virzienā līnija turpinās pēc pārrāvuma, jo tas norāda uz gaidāmajām vai jau notikušajām izmaiņām.
GALVAS JEB PRĀTA LĪNIJA	Sākas turpat vai netālu no dzīves līnijas un turpinās virzienā uz plaukstas ārmalu.	Dubulta galvas līnija norāda uz dabas dotām "dubultām" smadzenēm, proti, cilvēkam piemīt spēja darboties vairākos virzienos. Pēc formas izšķir eksakto jeb lietišķo un radošo līniju. Lietišķā galvas līnija uz plaukstas ārmalu virzās gandrīz taisni, savukārt radošā ir izliekta. Jo izliektāka galvas līnija, jo radošāks tās īpašnieks. Ja galvas līnija ir gara, tās īpašniekam ir laba mehāniskā atmiņa, savukārt, ja līnija ir īsa, cilvēkam piemīt spēja visu ātri aptvert, garlaiko pārāk liela iedziļināšanās kādā konkrētā problēmā. Ja starp galvas un dzīves līniju sākumu ir atstarpe, piemīt izteikta nepieciešamība pēc neatkarīguma, brīvdomātāja raksturs un avantūrisms.
SIRDS LĪNIJA	Sākas plaukstas ārmalā zem mazā pirksti- ņa un vairāk vai mazāk izteikti virzās uz rādītājpirksta pusi.	Sirds līnijas forma parāda cilvēka vēlmi pēc noteiktu savstarpējo attiecību modeļa, jo mīlestības definīcija katram indivīdam ir citāda. Ja sirds līnija ir izliekta, cilvēks savās jūtās ir atklāts, nebaidās tās ietvert vārdos un izrādīt savas simpātijas, savukārt, ja līnija ir taisna, cilvēkam grūti izteikties par savām jūtām, viņš nemēdz izplūst komplimentos, un mīlestībā viņam nepieciešama neatkarība. Ja sirds līnija beidzas starp rādītājpirkstu un lielo pirkstu, tās īpašnieks spēj samērot savas vēlmes un kaisli ar pienākuma apziņu, veselo saprātu. Ja līnijas beigas atrodas zem rādītājpirksta, cilvēks ir ļoti romantiķis un mēdz idealizēt savu mīļoto cilvēku, kam parasti seko vilšanās. Līnijas beigas zem lielā pirksta norāda uz indivīda noslieci mīlēt savtīgi un allaž meklēt, kas iegūstams no konkrētajām romantiskajām attiecībām paša labumam. Savukārt, ja līnija beidzas zem zeltneša, attiecības ļoti bieži tiek mainītas, arī sekss ir teju kā sports.
LIKTEŅA JEB SATURNA LĪNIJA	Galvenā plaukstas ver- tikāle, kas no plaukstas apak- šas virzās uz tās augšējo daļu, visbiežāk uz Sa- turna jeb lielā pirksta pusi.	Līnija nav redzama visās rokās, taču parāda cilvēka darba dzīves kopējo virzienu, iniciatīvu un vēlmi gūt panākumus, kā arī raksturo cilvēka iekšējo attieksmi pret saviem pienākumiem. Parasti līnija ir ar pārrāvumiem un nobīdēm, bieži vienā plaukstā ir vairākas likteņa līnijas. Jo līnija sākas zemāk pie plaukstas pamatnes, jo ātrāk cilvēks saprot, ar ko vēlas nodarboties un ko dzīvē grib sasniegt. Jo garāka likteņa līnija, jo ilgāk cilvēks ir darba aprītē.

PALĪGLĪNIJAS

SAULES JEB APOL- LONA LĪNIJA	Sākums var būt visdažādākā- jās vietās, taču beigas parasti ir zem Apollona pirksta jeb zelt- neša.	Līnijas atrašanās rokā liecina, ka cilvēks spēj just gandarījumu, ja sasniedzis to, ko vēlējis.
SIMPĀ- TIJU LĪNIJAS	Mazas, hori- zontālas līnijas plaukstas ārma- lā starp sirds lī- nijas sākumu un mazā pirkstiņa pamatni.	Līniju skaits plaukstā ataino tikai nozīmīgākās, ilgstošākās attiecības un jūtas. Jo līnija taisnāka un izteiktāka, jo attiecības bijušas ilgstošākas un nozīmīgākas. Daudz sīku līniju liecina par cilvēka gatavību bieži mainīt partnerus, jūtu dziļuma, nopietnības un ilgstošuma neesamību.

JAUNO PSIHOLOGIJU CENTRS

**Tavas personības attīstībai
un redzeslokam!**

NLP praktiķa kurss

10 mēnešu kurss trešdienu vakaros
no 11. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Dace Rolava u.c.

Koučinga kurss

"Es mainos, lai radītu savu dzīvi"

3 mēnešu kurss
no 10. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Laila Zarīga

Astroloģijas metodes ikdienā

3 mēnešu kurss
no 3. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Agnese Furmane

Taro kāršu kurss iesācējiem

brīvdienų grupa
3 mēnešu kurss
no 7. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Kristīne Dūnka

**Pilna informācija par bezmaksas
iepazīšanās vakariem, kursu sākumu,
un programmām maksu
www.nlp.lv**

Visa informācija par visiem kursiem
un semināriem, kā arī pasākumiem

www.nlp.lv

Stabu iela 58, 3. stāvs, Rīga
Tālr. 26575571, info@nlp.lv

ES CEĻĀ

Ziemeļvidzemes spēka vietas

Kad izbraukātas igauņu un zviedru zemes, izpētītas Kurzemes un Zemgales kulta vietas, kā saldais ēdiens nāk ceļojums pa Ziemeļvidzemi. Man tas notika pirms vasaras saulgriežiem, tāpēc bija īpaši iedvesmojošs. Taču vasara vēl turpinās, ķeriet to ciet Vidzemē!

No visiem novadiem vislabāk smaržo Vidzeme, jo tai ir manas bērnības smarža. Un kur gan vislabāk atgūt spēkus, ja ne savā novadā?

▼ *Kristīne Alberte*

Nevis zils, bet stiprs

Kad bērnībā pirmo reizi ieraudzīju Zilokalnu, biju vilusies. Savā bērna prātā uzbūru ainu ar kalnu, kas apaudzis neaizmirstulēm, rudzupuķēm un zilganzaļām eglēm un saplūst ar debesīm. Izrādījās, ka pašu kalnu varēja saskatīt tikai no attāluma un tuvumā tas bija visparastākais mežs. Tikai šovasar uzzināju, ka zils šajā gadījumā nenozīmē krāsu, tā ir vārda sakne "sil" (no krievu vārda *сила* – stiprs), tātad spēka kalns. Un tāds tas patiešām ir! Ne velti Pumpura eposā *Lāčplēsis* šis kalns attēlots kā visas tautas sanāksmju vieta. Iedvesmojoši stāvēt vietā, kur pat Lāčplēsis, Laimdota un Lielvārdis Ligo svinējuši! Man, kura tikko no biroja telpām iznākusi, enerģiju un spēku dod zaļums un svaigais gaiss, kas pieejams tādos daudzumos, par ko ikdienā atliek tikai pasapņot. Jūtos apdullusi, tāpēc nevaru droši apgalvot, kas vairāk pie vainas – Zilakalna maģija vai elpošana "ar pilnu krūti".

Gaismas pils ezers

Ceturtais lielākais Latvijas ezers, šķiet, var lepoties ar visvairāk teikām un nostāstiem par

Runā, ka, pusnakti izlienot caur šādu priedi atmuguriski un plīks, varot par vilkaci pārvērsties. Atpakal atburties varot tieši tādā pašā veidā. Zilakalna pakājē šāda priede aug.

PIETURPUNKTI

✦ **Zilaiskalns** – Kocēnu pagasts, Kocēnu novads, no ceļa Valmiera–Zilaiskalns norāde pa kreisi uz kalnu.

✦ **Daviņu akmens** – Bērzaines pagasts, Kocēnu novads. Braucot no Bērzaines puses, Īguma krustojumā jāgriežas pa labi, pēc 100 metriem vēlreiz pa labi.

✦ **Burtnieki** – 23 kilometrus no Valmieras virzienā uz Rūjieni.

✦ **Aptīļu upurozols un kulta vieta** – Valakas novads, Trikātas pagasts, netālu no Trikātas baznīcas.

✦ **Simanēnu svētozols** – Burtnieku novads, Valmieras pagasts, netālu no Valmiermuižas. Gaujas krastā, pie Melnupes ietekas Gaujā.

Vidzeme zied! Ja ar koku un akmens apskaušanu nepietiek, nogulieties pļavā un saplūstiet ar to!

Burtnieku ezerā skaidrā laikā varot saskatīt nogrimušās pils torņus.

Ziemeļvidzemē netrūkst ziedojušu vietu, kur izlūgties veiksmi, veselību, mīlestību un bagātību:

– Zilākalnā...

▲ ▼ ...uz Daviņu akmens un pie tā esošajos kokos...

▲ ▼ ...uz Aptiļu upurakmens.

◀ Daviņu akmens virspuse izrobota ar 19 iedobēm, kas raksturīgi Ziemeļeiropas kultakmeņiem. Tām bijis dažāds izmantojums – iedobēs lika ziedojumus, tās izmantoja kā piestu dažādu ārstniecisku pulveru gatavošanai.

Riekstu jumis. Kas jumi atrod, tam veiksmē. Šoreiz veiksmē tiek fotogrāfei.

Zilamkalnam piestāv kokles skaņas, bet ikdienā šādu ekstru šeit neredzēt. ▼

savu rašanos. Tē ezers, kā jau visi kārtīgi Latvijas ezeri, pirms tika nosaukts vārdā, lidojis pa gaisu, nolaidies pār skaistu pili ar zelta torni, te Dievu saniknojis fakts, ka brālis ar māsu sadomājuši laulāties, un tas licis Burtņiekam nolaisties pār baznīcu. Cita teika vēsta, ka ezers nolaidies zemē, pateicoties kādam burvim, kurš skaļi paziņojis: "Man burt nieks!" Ezers, beidzot sadzirdējis savu vārdu, meties lejā. Lai arī dziesmā par Gaismas pili apdziedāta "Kurzemite, dievzemīte", vidzemniekiem labpatik uzskatīt, ka nogrimusi Gaismas pils atrodas tieši zem Burtņieka ūdeņiem. Kā tur isti ir un vai patiešām skaidrā laikā ezerā var saskatīt pils torņus, jāvaicā makšķerniekiem, kam Burtņieku ezers ir viens no iecienītākajiem. Laikam tak ir kādas enerģijas, kas zivis vilina tiklos un uz makšķerāķa! Mani un pārējos kulta vietu apskatītājus Burtņieks sagaida nedaudz samācies, pat nelaiņns – sak', nerādišu nekādus zelta torņus! Runā, ka pelde Burtņieka ezerā darot ne tikai vingrāku, veselāku, bet arī skaistāku un jaunāku. Vērts izmēģināt!

NODERĪGI!

- ★ www.burtniekunovads.lv – vēsture, apskates objekti, nakšņošanas un atpūtas iespējas
- ★ <http://www.visit.valmiera.lv/> – plaša informācija par Valmieras novadu un tā iespējām novada viesiem
- ★ <http://www.vidzeme.com/lv/> – palīgs ceļojumu maršrutu izveidē
- ★ <http://www.ancientsites.eu/lv> – seno kulta vietu apkopojums ar karti un stāstiem
- ★ www.valmiermuiža.lv – ciemošanās, baudīšana, brūvēšana un citas izdarības
- ★ www.kempeni.lv – lauku māju Kempēni piedāvājums ceļotājiem

Svētie un upurozoli

Dzīvē tā ir iekārtots, ka kokiem dots daudz ilgāks mūžs nekā cilvēkiem, tāpēc divus cieniņamus koka seniorus apmeklējam privātīpašumā: Aptiļu upurozolu zemnieku saimniecībā *Irbītes* un Šimanēnu svētozolu *Šimanēnu* māju pagalmā. Saimnieki šeit sākuši dzīvot krietnu laiku pēc koku iestādišanas un izturas pret senajiem milžiem ar cieņu. Gan Rihards Circenis, gan Ada Pabērza gatavi pastāstīt par sirmajiem ozoliem un viņu dzīves ritējumu. Koki ir pieredzējuši daudz. Dzejnieks Rieteklis 19. gadsimta beigās raksta, ka "pie šiem ozoliem Gaujā latvieši kristīti, bet, kad no kristībām atpakaļ nākuši, kristību tuvējā upītē nomazgājuši". Gauja un Melnupe joprojām savās vietās, 400 gadu vecais ozols gan šīs kristības neatminas, bet spēks un viedums, kas no tā nāk, gribot negribot liek noglāstīt rauļo mizu. ☀

VĒRTS IEGRIEZTIES SPĒKU ATJAUNOŠANAI

Ja vien neesat devuši kādu īpašu solījumu un pakļāvuši sevi badam, kārtīgam ceļotājam spēki ir jāatjauno.

▲ LAUKU MĀJA KEMPĒNI BURTNIĒKU NOVADA ĒVELES PAGASTĀ.

Ekoloģiski tīras, sātīgas un ar mīlestību gatavotas maltītes. Ja ir patīkšana, te var arī pārnakšņot.

◀ VALMIERMUIŽAS ALUS VALMIERMUIŽAS VĒSTURISKAJĀ TERITORIJĀ.

Runā, ka *Valmiermuižas alus* dēļ vien ir vērts vairākus simtus kilometru mērot. Vai tā ir, jāpārliecinās pašiem! Te var pa muižkungu modei degustēt alu, aizvest dzīvo alu mājās palicējiem un iegādāties patiešām gaumīgus suvenīrus no Vidzemes.

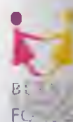
Ziedo,
nopērkot
Saulaino dienu dizaina
kreklu, un palīdzi
Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļai!

Saulainas dienas –
labdarības akcija kopš 1998. gada

<http://ekiosks.lv/krekli>

Visi ienākumi no T kreklu
tirdzniecības tiks novirzīti
Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļas
rekonstrukcijai

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Milēsiet un tiksiet milēti. Ar vieglu roku tērēsiet izklaidēm un vaļaspriekam. Jaunas vēsmas darbā. Nav ieteicams riskēt. Neaizņemieties. Varat iegādāties lauku mājas. Labs laiks radošiem eksperimentiem. Tuvinieki izvirzīs savas prasības. Uztveriet tās ar smaidu un humoru. Iespaidojiet mīļos ar labiem vārdiem.

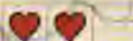
LABĀS DIENAS

27.VIII	Kaimiņu uznāciens!
30.VIII	Jauks vakars ģimenes lokā.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Attiecībās gan romantiska jūsma, gan praktiskas rūpes. Uz klausiet sirdsbalsi. Radīsies iespējas gūt papildu ienākumus. Uzmanīgi izvēlieties lielāku pirkumu. Piemērots individuāls darbs. Taupiet enerģiju, nešķērdējiet to mazsvarīgos darbos. Apciemojiet tālākus radus. Piedodiet pārdarījumu. Stipriniet dzimtas kopību.

LABĀS DIENAS

27.VIII	Smaids atvērs kādu sirdi.
1.IX	Jauka bijušo darbabiedru tikšanās.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Svaigi strāvājumi mīlestība. Uzplauks bijusi kaisle. Naudas jautājumos pēkšņi pavērsieni nav gaidāmi. Atliciet sarunas par algas paaugstinājumu. Sakiet nē azartspēlēm. Veiksmīga darba intervija. Argumentēti paudiet savu viedokli. Plašiniet dzīves telpu vai labiekārtojiet dzīvokli. Laba mūzika radīs gaišu noskaņu mājās. Piepildīsies optimistiskie naktņnes plāni.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Patikams ciemiņš vienmēr ir gaidīts.
29.VIII	Labā diena jaunu gaitu sākumam.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Saskatiet mīļotā cilvēka labās īpašības. Var dzimt jūtas darba kolektīvā. Ar tuvinieku palīdzību izdosies noverst sarežģījumus naudas jautājumos. Varat saņemt aizkavējušos atalgojumu. Būs spēja izvēlēties sev tikamāko no piedāvātā. Vese lības uzlabošanās. Atsvases cinīsies par patstāvību. Atrodiet kopsaucēju pušu savstarpējās interesēs. Kaimiņu būsana veicinās labu garastāvokli.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Ieskatieties acīs draugam!
30.VIII	Brauciens uz lauku tirdziņu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Uz ticību un cerību balstītas stabilas attiecības. Runājiet atklāti ar mīļoto. Palielinās ienākumi. Draudzīgs atbalsts rosinās jaunas idejas. Nauda tiks tērēta mācību līdzekļu iegādei. Ar neatlaidību izdarīsiet darbu, kas šķita nepaveicams. Iedziļinieties atvasēm būtiskās problēmās. Apspriedieties mierīgi un bez moralizēšanas.

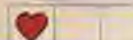
LABĀS DIENAS

22.VIII	Neaizmirstiet apsveikt jubilaru!
29.VIII	Rosīga gatavošanās nedēļas nogales ceļojumam.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Pieaugs enerģija. Nemodiniet greizsirdību mīļotājā. Attiecības var ieplaisāt sika pārpratuma dēļ. Sadarbojieties ar uzticamiem partneriem. Neizpaliks cerētie ienākumi. Tērēsiet ceļojumam vai atbalstīsiet tuvinieka mācības. Sportojiet. Neaizbildinieties ar laika trūkumu. Pieskatiet nekustamo īpašumu. Ieprieciniet ģimeni ar mīlu uzmanības pierādījumu.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Īsa tikšanās nesīs prieku visai dienai.
30.VIII	Asteru pušķis mīļam draugam.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Patikamas pārmaiņas attiecībās. Iepazīstiniet mīļoto ar vecākiem. Būs iespēja finansiāli palīdzēt mazpazīstamam cilvēkam. Nesteidziniet notikumus. Rikojieties ar apdomu. Izdosies atvērt cieši aizslēgtas durvis. Varat sākt remontu mājās.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Radošs garstāvoklis dienas garumā.
29.VIII	Galvu augšā un – uz priekšu!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Novērtējiet attiecību stabilitāti. Par jauno mīlestību pagaidām nerunājiet. Plānojiet kopīgas izklaides iespējas. Vārtīgti piedāvāts labāk atalgots darbs. Gādājiet par draudzīgu un sportisku gaisotni darba kolektīvā. Izjutīsiet tuvinieku atbalstu. Novērsiet bērnu konfliktu, kas radies uz greizsirdības pamata. Izturieties pret savām atvasēm vienādi mīļi.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Pacientieties būt pirmais!
30.VIII	Mājās ieradīsies ilgi gaidītais draugs.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Attiecībās nav vēlama pārmērīga aktivitāte. Ļaujiet visam iet savu gaitu. Neļaujiet prātā ieperināties neeksistējošām problēmām. Esiet apdomīgi izteicienos. Ligumu slēdzot, konsultējieties ar juristu. Izmantojiet atlaides. Negaidīti var būt jāuzņemas jauni pienākumi. Ieteicams atlikt biznesa uzsākšanu.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Kaut kas atkal ierīpos maciņā.
29.VIII	Interesants brīvdienu pavadīšanas piedāvājums.

ZEME

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā klusā sezona. Nav istais laiks par katru cenu panākt savu. Izdosies sastapt vajadzīgos cilvēkus. Iespējamas pārmaiņas profesionālajā jomā. Iegūsiet vairāk, nekā bijat cerējuši. Pārbaudiet visus reķinus. Nenodzeniet sevi darbos. Mieru gūsiet ģimenes lokā. Saglabājiet humora izjūtu. Māciet atvasēm paveikt darbu līdz galam.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Mīļi uzmanības pierādījumi!
2.IX	Pastāviet malā, kad milži cinās!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Ļaujieties spēcīgi uzbangojušam jūtam. Aizdomas var sabojāt attiecības. Risinot finanšu jautājumus, ieklausieties labi domātos ieteikumos. Nežēlojiet naudu bērnu izglītībai. Karjeras kāpums var prasīt vairāk rupju, nekā domājāt. Kaitinās rutina un vienmuļš darbs. Neparvērtē jiet fiziskos spēkus. Ģimenē lēmumus var nākties pieņemt steiga.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Dažreiz der būt gataviem uz visu!
1.IX	Pamats nelielām svinībām.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Attiecībās nestabils laiks, mainīgas izjūtas, kārdinājumi no malas. Ienākumi atkarīgi no izdevumu saprātīgas plānošanas un attiecībām darbā. Nav ieteicams aizdot vai aizņemt. Lieciet lietā personiskos kontaktus. Eļiet cilvēkos, apmeklējiet teātri, koncertus, izstādes. Rosieties. Palutiniet atvases ar ko kārdinoši garšīgu.

LABĀS DIENAS

22.VIII	Patīkams pirkums atlaižu laikā.
30.VIII	Vasaras noslēguma svētki kopā ar atvasēm.

PADOMI, NE INSTRUKCIJA

DITA BLŪMA-BALINSKA, numeroloģe
Džo Vitāle. DZĪVES INSTRUKCIJAS
Zvaigzne ABC

Pirms daudziem gadiem Latvijā parādījās filma *Noslēpums*, kas cilvēkiem lika vairāk noticēt saviem zemapziņas spēkiem. Ilgi nebija jāgaida – pēc filmas sāka izdot arī grāmatas: ne tikai *Noslēpumu* vien, arī daudzas citas. Sekojot līdzī šāda stila grāmatu iznākšanai, visvairāk piesaistīja tieši Džo Vitāles darbi. Viņa pirmais darbs, ko izlasīju, *Atslēga*, manuprāt, bija daudz saistošāks nekā citi, tāpēc, ieraugot grāmatu *Dzīves instrukcijas*, pievērsos tai ar lielu interesi. Katram no mums ik pa reizei vajag kādu, kas pasaka: “Droši uz priekšu!” vai “Jā, tu to vari!” Skaisti, ja ir draugs, kas spēj iedvesmot, tomēr ļoti liela vērtība ir tā, ka mēs paši to varam izdarīt, lai nekļūtu atkarīgi no citiem. Šī ir viena no grāmatām, kas var būt kā palīgs sevis iedvesmošanā. Neiesaku tiem, kas visu uztver kā pilnīgu patiesību, nešķirojot, ko lasa. *Dzīves instrukcijas* drīzāk atgādina vispārzināmas patiesības – tādas kā enerģija, pievilkšanās likums, savu resursu un iespēju apzināšanās. Grāmata vairāk ir padomdevējs, nevis instrukcija.

KOPIĢĀ DZĪVE

REGĪNA JANMANE, literārā redaktore
Inguna Bauere. PIEDOD, KAROLĪNE!
Zvaigzne ABC

“Kopīga dzīve, kad cilvēki ir tik dažādi, nekad nav viegla...” Vai šos vārdus Ata Kronvalda sieva Karoline kādreiz izteica arī skaļi, kas to vairs var pierādīt, taču nodomāt, visticamāk, viņa tā nodomāja itin bieži. Kad Atis organizēja latviešu vakarus Tērbatā, kad ar aizrautību veidoja savu klasi Vecpiebalgas draudzes skolā, kad cīnījās par latviešu valodu... Atis bija uzmanības centrā, bet Karoline pacietīgi gādāja par bērniem, māju, rūpējās par vīru, kuram veselība nebūt nebija tā stiprākā.

Grāmatas autore parāda Kronvaldu Ati ne tikai kā dedzīgu cīnītāju, bet arī kā vīru un tēvu. Ik pa brīdim grāmatas lappusēs sajūtamas Karolines skumjas par vīra mūžīgo aizņemtbu, ģimenei atrautajiem mirkliem, taču viņa to visu pacietīgi panesa. Viņa nesūdzējās arī par tautiešu liekulību, kad tie pēc Ata nāves par viņu aizmirsā. Tas ir stāsts par mīlestību un par sievietes spēju upurēties mīļotajam cilvēkam.

PRET VAMPĪRIEM UN NEŠĶĪSTENĪEM

KRISTĪNE ALBERTE, galvenā redaktore
Nataša Edvardsa. VISUVARENAIS
ĶIPLOKS. Jāņa Rozes apgāds

Izbaudiet visuvarenā ķiploka spēku, – iesaka grāmatas autore. Es aicinu pievienoties. Man ķiploki garšo, un man patīk atklāt jaunas garšas un eksperimentēt virtuvē. Receptes grāmatā – sākot no kartupeļu biezeņa ar ķiplokiem (ja jūs zinātu, kā ķiploks pārvērs parastu kartupeli) un beidzot ar karamelizētu ķiploku un tomātu *tarte*. Taču ne jau tikai receptes ir šajā grāmatā. Tās saturs ir kā ķiploka galviņa ar daudzām daiviņām. Viena daiviņa – receptes, otra – audzēšanas padomi, trešā – praktisks ceļvedis pa ķiploku festivāliem (jā, jā, pasaulē tādu nav mazums), ceturtā – mistērijas un maģija, piektā – ārstniecība un dziedniecība. Ir arī praktiski padomi, kā tikt galā ar ķiploku aromātu, ja draud kaislīga kūpstīšanās, un soli pa solim parādīts, kā novīt ķiploku vainagu. Domāju, ka nelabie gari jūsu mājai pat tuvumā nenāks, ja pamanīs, kadu grāmatu turat savā plauktā!

Par pasauli, ko tikai nojausām

4.-17. septembris
Nr. 18 (81) 2013

CITĀDĀ PAS... ...LE

**REGĪNA
DEVĪTE**
ar dievkociņu
suņa vietā

JAUNA RUBRIKA

**CITĀDĀ
GEOMETRIJA
APLIS**

**Vai
kanibāli
apēda
miljonāru?**

**LIELVĀRDES
JOSTAS
TULKOJUMS**

**ZIRŅA
21
SĒŅU GUDRĪBA**

**LĪBIEŠU
MEDITĀCIJAS
KRASTS**

Cena Ls **0.69**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste
DITA BLŪMA-BALINSKA

Dzīvē ir pierādījies, ka nereti mēs savas zināšanas neprotam likt lietā. Un iemesli ir dažādi, bet bieži tam ir tik vienkāršs attaisnojums kā slinkums. Tikai mēs paši varam būt tie, kas šo ieradumu spēj mainīt. Tāpēc sāksim kaut ko darīt sevis labā! Cilvēkiem ir tāds niķis – ja prognozes ir labas, viņi jūtas labāk un mierīgāk. Ja jau viss ir OK, tad taču var arī paslinkot un neko nedarīt, labo laiku vienkārši palaižot vējā... Turpretim, ja prognozes nav tik labas, cilvēks jūt, ka kaut kas īsti nav kārtībā, tāpēc jādarbojas... Diemžēl ne vienmēr tiek darīts tas pareizākais...

pirmdiena		otrdiena		trešdiena		ceturtdiena		piektdiena		sestdiena		svetdiena	
				4		5		6		7		8	
				MD 29 ☀️05:23		MD 30/1 ☀️06:36/14:36		MD 2 ☀️07:50		MD 3 ☀️09:06		MD 4 ☀️10:23	
				♊️ Jaunava 13:43 🕒 00:00–13:43		♊️ Jaunava ♋️ Jauns 14:36		♎️ Svairi 22:12 🕒 13:09–22:12		♎️ Svairi		♎️ Svairi 🕒 23:45–24:00	
4.–17. septembris													
9		10		11		12		13		14		15	
MD 5 ☀️11:41		MD 6 ☀️12:58		MD 7 ☀️14:11		MD 8 ☀️15:17		MD 9 ☀️16:13		MD 10 ☀️16:57		MD 11 ☀️17:32	
♏️ Skorpions 04:44 🕒 00:00–04:43		♏️ Skorpions 🕒 12:21–24:00		♏️ Strēlnieks 09:35 🕒 00:00–09:35		♏️ Strēlnieks 🕒 20:08–24:00		♋️ Mežāzis 12:56 🕒 00:00–12:55		♋️ Mežāzis		♋️ Ūdensvīrs 15:05 🕒 02:16–15:05	
16		17		MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		ČIKA LAIKS 🕒 Periods, kad Mēness neveido sāieni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā apgrūtināta mērķtiecīga darbit un viss iecerētais var neizdoties			
MD 12 ☀️18:00 ♋️ Ūdensvīrs 🕒 11:18–24:00		MD 13 ☀️18:24 ♋️ Zivis 16:58 🕒 00:00–16:57											

VOKĀLĀ DIEVIETE PERUKUA LATVIJĀ!

Kā jau solījām, žurnāls savu trīs gadu jubileju nolēmis svinēt ar dāvanām jums, lasītāji. Un kas gan tās par svinībām bez dziesmām, vai ne? Soruden Latviju apciemos dziedātāja no Austrālijas Perukua, kuras balsi mēdz saukt par svētās sievietes un zemes balsi. Viņas balss ir tas spēks, kas aptur laiku un atver vārtus mistērijai šeit un tagad.

Aizpildiet anketu, atsūtiot to **līdz 12. septembrim** uz redakciju, un, iespējams, tieši jūs kopā ar sev mīju cilvēku **25. septembrī plkst. 19:00** apmeklēsiet vokālās dievietes **PERUKUA SOLOKONCERTU TOUCH OF SOUL RIGA SPLENDID PALACE**. Pirmo trīs pareizo atbilžu autori saņems biļetes divām personām uz koncertu. Rezultātus publicēsīm **18. septembra** numurā.

Anketu sūtiet: konkursam Uz koncertu, Citāda Pasaule, izdevniecība Dienas Žurnāli, Mūkusalas iela 15, Rīga, LV-1004.

Biļetes lētāk iespējams iegādāties *Biļešu servisa* kasēs un internetā līdz augusta beigām.

P. S. Interviju ar dziedātāju lasiet kādā no žurnāla *Citāda Pasaule* nākamajiem numuriem.

Sekojiēt mums draugi.lv un [tīterī](https://www.instagram.com/draugi_lv), jo arī tur būs konkursi par biļetēm.

KONKURSA ANKETA

1. Kādā mūzikas jomā Perukua veidoja karjeru, pirms nolēma pievērsties pasaules mūzikas tradīciju izpētei un atdzīvināšanai:

- opermūzika
- džezs
- popmūzika

2. Kādas prakses, kas likušas pamatu viņas retrītiem, izveidojusi Perukua:

- vokālā joga un vokālā tantra
- vokālā deja un vokālā joga
- vokālā elpošana un vokālā deja

3. "Izmanto manu talantu, ko esmu saņēmusi no tevis, lai skartu cilvēku sirdis" – šos vārdus Perukua teica:

- indiāņu virsaitim
- Mātei zemei
- okeāna dievam

Vārds: _____
Uzvārds: _____

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

4.09. ☉ 05:23 – 5.09. ☿ 06:36	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai veiktu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieki tēriņi.
5.09. ☉ 06:36 – 5.09. ☿ 14:36	BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, varat sevi mierināt, ka nākamais Mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD pirms šīs 30. MD būs vieglāka.
5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☿ 07:50	MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čekus, iekārtotu makus, var veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus.
8.09. ☉ 10:23 – 9.09. ☿ 11:41	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Var atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.
10.09. ☉ 12:58 – 11.09. ☿ 14:11	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
11.09. ☉ 14:11 – 12.09. ☿ 15:17	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jūtīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.
13.09. ☿ 16:13 – 14.09. ☿ 16:57	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas. Neiesaka pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat neiesaka uzsākt vai veikt jaunus darbus. Jāķeras pie iesāktām vai nenozīmīgām lietām.
14.09. ☿ 16:57 – 15.09. ☿ 17:32	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Var ieguldīt finanses kādos darījumos.
17.09. ☉ 18:24 – 18.09. ☉ 18:45	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES
DIENAS PĒC
MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS
DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

05.09. ☉ 02:36 – 6.09. ☉ 02:36	5.09. ☉ 14:36 – 06.09. ☉ 13:09	5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☉ 13:09	5.09. ☉ 14:36 – 6.09. ☉ 13:09	6.09. ☉ 22:12 – 7.09. ☉ 09:06	6.09. ☉ 22:12 – 8.09. ☉ 23:45
12.09. ☉ 14:08 – 13.09. ☉ 02:08	6.09. ☉ 22:12 – 08.09. ☉ 23:45	13.09. ☉ 12:56 – 15.09. ☉ 02:16 ĪPAŠI LABI!	8.09. ☉ 10:23 – 8.09. ☉ 23:45	8.09. ☉ 10:23 – 8.09. ☉ 23:45 ĪPAŠI LABI!	11.09. ☉ 09:35 – 12.09. ☉ 20:08
	13.09. ☉ 12:56 – 13.09. ☉ 16:13		14.09. ☉ 16:57 – 15.09. ☉ 02:16	11.09. ☉ 9:35 – 12.09. ☉ 20:08 ĪPAŠI LABI!	
				15.09. ☉ 17:32 – 16.09. ☉ 11:18	

BURTNIEKU LIELĀKĀ LASĪTĀJA

Valmieras Drāmas teātra aktrise **Regīna Devīte**, tautā pazīstama kā *Ugunsgrēka Zentiņa*, atzīst, ka viņas profesijā būtu labi, ja reizē ar darba grāmatiņu izsniegtu arī baterijas, ar ko sevi uzlādēt. Tādas prakses Latvijas teātros nav, tāpēc Regīna baterijas lādē pa savai modei: sēņojot, dzerot dzintara tēju un uzvelkot jaunu, smuku kleitu. Taču vairāk par visu viņai patīk lasīt – gan dzintaru un grāmatas, gan sēnes un senas terīnes.

▼ *Kristīne Alberte*

Vispirms dzintara gabaliņus kādas 30 minūtes vāru uz mazas uguns – tā ir pirmreizējā apstrāde. Nu, gluži tāpat kā jaunas drēbes izmazgāt pirms valkāšanas. Pēc tam jau rīkojas kā ar jebkuru tēju – ieber krūzītē un aplej ar karstu ūdeni. Dzintara gabaliņi atšķirībā no tējas lapiņām ir lietojami vairākkārt.

Sveķu asaru tēja

Senāk man nenāca ne prātā dzert dzintaru, bet patika lasīt mazos meduskrāsas gabaliņus, kas izskatās pēc jūras bišu (ja tādas eksistētu) ziedputekšņiem – no tumši brūniem līdz dūmakaini dzelteniem. Ar dzintara lasīšanu saslimu Liepājā. Kad Valmieras teātrim tur bija viesizrādes, es brīvbrīžos, slapja nobridusies, vācu mazās sveķu asaras ar domu, ka veidošu dzintara gleznu. Pēc izrādes ļoti jaukā Dombrovskas kundze (kura arī ir dzintaru milētāja) man ziedu vietā uzdāvināja veselu riekšavu Liepājas jūrmalas dārgumu. Tā man šie dzintari mājās stāvēja un gaidīja, kad taps glezna. Gāja laiks, un aizvien biežāk sāku dzirdēt, ka šokolādes SPA iziet no modes, tā vietā nāk dzintars: dzintara masāža, dzintara kosmētika un... dzintara tēja. Pēdējai esot teju brīnumainas spējas, jo tajā esot dzintarskābe, kas dabā sastopama upenēs un smiltsēršķos. Savukārt dzintara eļļa, kas arī izdalās tējā, stiprina imunitāti un atjauno enerģiju. Kā garšo? Nekā. Tāda viegla sveķu nojaušma ir šai tējai.

Nezāļu kokteiļi un enerģijas spridzekļi

Man patik padarīt sevi par izmēģinājuma trusīti – meklēju dažādus veidus, kā atjaunot enerģiju, ieklausos organismā un savā dienas plānā iekļauju to, ko mans ķermenis atzīst par labu esam. Piemēram, lai ātri iegūtu enerģiju un to saglabātu ilgāk par pusstundu, es salasu nezāles un dažādus garšaugus un sablendeju. Sanāk zaļie kokteiļi. Nezāļu putriņai vēl pieleju klāt paniņas. Nē, nē, svaigēdāja neesmu, man jau šķiet, ka cilvēkam ir nepieciešams viss: gan piens, gan gaļa.

Katru rudenī esmu gatava aplaudēt mā-sai Andai par viņas smiltsērķšķu plantāciju. Dzeltēni oranžās ogas ir tādi enerģijas spridzekļi! Sablendeju kopā ar medu un varu aizmirst par aptiekas vitamīniem!

Ši zelta oga likvidējošs stress sekas, un es no sirds gribētu tam ticēt.

Lībiešu mantojums

Manām dzimtas mājām Burtnieku pagastā ir vairāk nekā simt gadu, un, lai arī tās prasa fizisku darbu, enerģiju un naudu, man tās sniedz labsajūtu un mieru. No vienas puses, esmu fiziski nogurusi, strādājot lauku darbus, no otras – uzlādējos garīgi. Beidzoties padomju laikiem, mēs atguvām savas dzimtas mājas. Iemītnieki tur bija nākuši un gājuši, un nebija tās ne saudzējuši, ne kopuši. Taču, neskatoties uz mājām nodarīto postu un

iznīcinātajām palīgēkām (iepriekšējie iemītnieki tās vienkārši bija nokurinājuši malkā), tās vietas aura bija saglabājusies. Manas kolēģes nereti ierosina: "Aizbraucam, Regīna, pie tevis uz laukiem!" Un uz maniem iebildumiem, ka te jau nekā nav, viņas atbild: "Ir gan!" Mājām ir daudz vārdu, kas mainījušies līdz laikiem: *Igāši, Igates, Igati*. Domājams, tas ir mantojums no lībiešiem, un es priecātos, ja kāds līvu valodas pratējs man iztulkotu māju nosaukumu.

Sēņu medības un meditācija

Esmu liela lasītāja - lasu visu un ar aizrautību: grāmatas, dzintāru, dzērvenes, brūklenes un, protams, sēnes. Esmu tipiska latvietē. Sēņošana ir mana meditācija un medības kopā. Diemžēl sēņošanas sezona sakrīt ar teātra sezonas sākšanos, tāpēc nevaru atļauties katru dienu bradāt pa mežu. Taču, kad esmu laukos, tad gan mežā prom. Un tas jau pats nāk pa namdurvim iekšā. Iegājusi mežā, ikreiz skaļi pasaku: "Šodien piektdiena!" Tas ir domāts visām čūskām, lai šīs saprot, ka nav jānāk man pa kājām. Starp citu, čūskas mežā nedrīkst saukt vārdā, lai neatsaucas, tās jāuzrunā par virvēm, šņorēm vai auklām.

Iegājusi mežā,
ikreiz skaļi pasaku:
"Šodien piektdiena!"
Tas ir domāts visām
čūskām, lai šīs
saprot, ka nav jānāk
man pa kājām.

Grāmata kā skūpst

Grāmatas esmu lasījusi, cik sevi atceros. Tās man vienmēr devušas enerģiju! Kā citādi lai izskaidro šādu faktu: vakarā esmu pārgurusi tā, ka knapi spēju pakustēt, taču paņemu grāmatu, un nogurums pazūd; lasu līdz diviem trijiem naktī, kaut gan esmu sev solījies gulēt, tikko tikšu gultā. Jā, un lasīt es varu visur: autobusā, dārzā,

mežā, virtuvē. Vietai nav nozīmes, galvenais, lai pie rokas būtu aizraujoša grāmata. Kaislīgie lasītāji pazīst tās patīkamās trīsas, kas pārņem, turot rokās jaunu grāmatu, un sapratis mani. Gluži kā pirms pirmā skūpstā – reibinoša neziņa un saldas gaidas. Atklāti runājot, es lasu visu, pat reklāmas bukletus. Man patīk lasīt!

Ekskursijas kleitu veikalos

Nezinu, ko nozīmē būt šopoholiķei, bet man patīk iet ekskursijās uz apģērbu veikalos. Tas mani iedvesmo un atjauno. Visieciņītākais un visbiežāk apmeklētais veikals, kad esmu Rīgā, ir *Ivo Nikkolo*. Man patīk, ka tas ir vietējais, mūšējais,

jo īgaunī jau mums ir labi nāburgi. Man patīk kvalitāte un tas, ka tērps izceļ nevis manus trūkumus, bet dotumus. Teātri man ir dota iespēja, kādas nav citām sievietēm – staigāt cita gadsimta tērpos, lai arī tikai dažas stundas vakarā. Laikā, kad bikses ir neatņemama sieviešu garderobes sastāvdaļa, ir jauki sajūst sievišķību, uzvelkot kleitu.

Terīnes stāsts

Man tik ļoti patīk skaisti un seni trauki, jo sevišķi terīnes. Tās man no antikvariātiem salasītas vairākas un stāv plauktā, gaidīdamas savu iznācienu. Kāpēc man vajadzīgi tik nepraktiski trauki? Manā iztēlē ir tāda aina: es esmu izvērijusi zupu, visa ģimene sasēdusies ap galdu, un uz tā ir... terīne.

Mīlestība nerodas tukšā vietā, mani ietekmējis stāsts par mammas mammu, kura tikusi izūtrupēta no bagātām mājām un bijusi spiesta turpināt dzīvot daudz pieticīgākos apstākļos. No iepriekšējās dzīves viņai palikusi tikai grezna zupas terīne, kas kalpojusi kā atgādinājums un solījums, ka vēl nāks labāki un skaistāki laiki.

Ja kāds man stāsta, ka senas lietas no antikvariātiem nav labi turēt mājās, es oponentu, ka savā dzīvē neesmu satikusi sliktus un ļaunus cilvēkus un ticu – arī no traukiem, ko atnesu mājās, saņemtu tikai iepriekšējo saimnieku laimi.

Pērkot traukus antikvariātā, Regina domās pasaka paldies to iepriekšējiem saimniekiem.

Un es nemaz negribētu dzirdēt citas frekvences, saņemt ziņas no Sīriusa vai atklāt, ka mans pagalmis ir NLO lidlauks.

"Dievkociņš, tāpat kā lupstājs, pie mājas jāstāda suņa vietā – abi augi aizsargā pret sliktu," stāsta Regīna. Un dievkociņš ir lielisks garšaugš. Sevišķi labi iet kopā ar biežpienu."

Visi akmeņi nāk no netālu esošās Smiltsvēveru upītes. "Samakšķerēju un nesu mājās," smeļ Regīna.

Akmeņu makšķerniece

Iedomājieties, akmeņš taču ir tik sens! Pat tautasdziesmās dzied par ūdentiņu un akmentiņu, kas dzīvo saules mūžu. Tad nu es vienā ilgdzīvotājā – ūdenī meklēju otru akmeni.

Akmeņi mani ir valdzinājuši vienmēr – gan pelēkie laukakmeņi, gan dārgakmeņi. Man patīk lasīt stāstus par tiem un patīk iztēloties, ko tāds parasts upes oļis ir piedzīvojis. Starp citu, Latvijā ir atrodamī granāti. Viens tāds ir manu lauku māju pamatos. Protams, nezinātājs to nepateiks, jo šis akmeņš nav uzpulēts un neatrodas greznā ietvarā. Pašai granātu rotu man nav, bet mājai gan.

Koku aizstāve

Runas par manu floristes un dārznieces talantu ir krietni pārspīlētas. Jā, man patīk veidot floristikas darbus, sevišķi, ja ar tiem varu iepriecināt mīļus cilvēkus. Iāču galvenā dārzniece ir mana mamma. Es vairāk esmu baudītāja. Man ļoti patīk rozēs un to smarža. Kāda pazīstama floriste man izstāstīja, ka cilvēki dzīvo zemes vibrācijās, bet rožu smaržai ir augstākas vibrācijas. Ko tur liegties, gribu būt garīgāka, tāpēc bāžu degunu visās rozēs un vācu ziedlapiņās, lai smaržot varētu arī ziemā.

Esmu arī nepraktiska, piemēram, vecām ābelēm, kas sen vairs neražo, esmu pieskīrusi "mūža maizi". Tāpat aizstāvu ozolu pagalmā, ko mamma ar mūsu grib no-cirst, lai pasargātu jumtu no iespējas, ka negaisa laikā koki varētu tam uzgāzties. Esmu pārliecināta – ozoli ir pateicīgi, ka tos aizstāvu, un uz jumta nekritīs.

Citādā pasaule

Es nereti aizdomājos par to, vai paralēli manai dzīvei patiešām pastāv kāda cita pasaule. Mēs pasauli sajūtam ar piecām maņām: ožu, garšu, tausti, dzirdi un redzi. Tas patiesībā ir sasodīti maz, ja mēs sākam domāt lielos mērogos. Taču esmu par to priecīga un Dievam pateicīga! Un es nemaz negribētu dzirdēt citas frekvences, sapņot ziņas no Sīriusa vai atklāt, ka mans pagalmš ir NĻO lidlauks. Taču, iespējams, ka skudrai mana pasaule ir pilnīgs kosmoss, un, ja es to stīkda burkā aizvestu uz Rīgu, skudrai tas būtu tikpat vienlīga kā man dzīvo uz Marsa. ☺

ATKAL JAUNA RUBRIKA! Ģeometrija mūsu dzīvēs ir ne tikai skolas laikā. Aplis, trijstūris, kvadrāts... Visas šīs figūras sastopamas ik uz soļa, bet vai aizdomājamies, kā tas mūs ietekmē?

Aplis: enerģija, kas neķeras stūros

Senie latvieši ap kapiem aizsargam allaž cēla apaļu akmens nožogojumu, savukārt Tibetas mūki vēl joprojām meditē, zīmējot riņķveida mandalas. Kāpēc apļa simbolika ir tik universāla dažādās kultūrās, un kas paslēpies tā enerģētikā?

▼ *Līva Romane*

Visa sākums un beigas, vienotības, mūžības un dabas ritējuma simbols, reliģisko mācību stūrakmens un universāls dažādu mākslas nozaru elements.

Lai gan apļa zīmei ir vairāki skaidrojumi, paradoksāli, ka tie cits citu neizslēdz un savstarpēji nekonfliktē. To savā kultūrā izmantoja gan senie ēģiptieši, gan baltu senči, un pat mūsdienās dažādas komerciālas firmas apli cenšas ieviest savos logotipos. Dziednieki, kultūras un ezoterikas speciālisti visi kā viens atzīst, ka simbolā paslēpta spēcīga enerģētika. Vien jāuzmanās ar tās izmantošanu ikdienā, jo panāktais efekts atkarīgs ne tikai no precīzi uzvilktā apļa, bet arī no vilcēja nodomiem un rīcības darbības laikā.

Intuitīvi pieņemams

Apļa simbolika ir universāla. Nepastāv tautas un kultūras, kur tā nebūtu pazīstama.

Lai gan dažādas nianšes var atšķirties, apļa nozīme ir līdzīga – tas ir mūžības, vienotības un pilnības izteicējs. Tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janina Kursīte skaidro, ka svarīgi saprast – jau pati kultūra uztverama kā aplis: “Māksla, reliģija, kultūra – tās visas iet tieši pa apli, nevis kvadrātu vai trapecīti. Trīs koncentriski apli simbolizē pagātne, tagadne un nākotne, un bez šiem trim mēs nevaram – pagātne ir ar mums, katrs gaida nākotni, tagadnē mēs esam šobrīd un bieži vien tajā griežamies kā vāveres ritenī, kas arī, starp citu, ir viens no apļa idejas iemiesojumiem.”

Mūsu zemapažņā noapaļotas formas ir jau kopš dzimšanas, arī dabā nav četrkantainu formu, tās visas ir cilvēka veidotas. Ekstrasense Sarmīte Makarova teic, ka aplis apkārtējā vidē zīdāinis meklē jau tūlī pēc nāksanas pasaulē: “Tik mazs bērns vēl skaidri neredz, bet jau meklē māmās krūti. Arī kāds eksperiments pierādīja, ka starp divām formām – apli un kvadrātu – bērns pilnīgi noteikti labprātāk izvēlas apli. Tiekšanās pēc aplim mums ir instinktos.” Arī ikdienā lietotie priekšmeti apļa formā cilvēkam zemapažņas līmenī ir vieglāk saprotami. “Būtu taču grūti un mulsoinoši dzert no kantainas krūzītes, vai ne?” retoriski jautā Sarmīte Makarova. Aplis enerģija kustas, tai nav stūru, kur aizķerties, tāpēc jau intuitīvajā līmenī tas kļūst par drošu patvērumu.

tāk izvēlas apli. Tiekšanās pēc aplim mums ir instinktos.” Arī ikdienā lietotie priekšmeti apļa formā cilvēkam zemapažņas līmenī ir vieglāk saprotami. “Būtu taču grūti un mulsoinoši dzert no kantainas krūzītes, vai ne?” retoriski jautā Sarmīte Makarova. Aplis enerģija kustas, tai nav stūru, kur aizķerties, tāpēc jau intuitīvajā līmenī tas kļūst par drošu patvērumu.

Aizsargā no nevēlamā

Baltu kultūrā aplis kalpojis kā palīgs dažādos rituālos, bijis maģijas un mistērijas simbols. Tas pasargāja, aizsargāja. “Ja, piemēram, cilvēkam bija bail no spokiem vai kāda cita nelabā, to aizsargāja ar nazi apgultu uzvilktu apli. Tāpat, kad pirmoreiz lopus dzina ganos, vidū iesprauda riksti, gans pulkam apskrēja trīs reizes apkārt. Uzskatīja, ka tāds aplis pasargā no vilku uzbrukuma,” stāsta profesore Janina Kursīte. Kā aizsardzības simbols aplis kalpojis ne tikai baltu kultū-

Saules zīme

Lai gan vārds "aplis" latviešu literārajā valodā ienācis tikai 20. gadsimta sākumā, simbols senču kultūrā bijis pazīstams jau kopš tās pirmsākumiem. "Ar apli mūsu senčiem saistījās daudzas maģiskas lietas, taču galvenā simboliskā apla reprezentante mūsu kultūrā ir saule," skaidro profesore Janīna Kursīte.

Arī Saules kalendāram, kas mūsu kultūrā ir gada ritējuma, saulgrīžu un svina mo dienu tradicionālais rādītājs, ir apla forma. Dziednieks un pirtnieks Ziedo-

nis Kārklīšs, piekřitot Janīnai Kursītei, teic, ka aplis pašā pamatā baltu kultūrā ir visvienkāršākā no saules zīmēm: "Tajā pašā laikā aplis attēlo arī saules ceļu debesīs – kā tā no rīta uzlec, pa dienu rit, vakarā noriet un naktī aiziet uz Zemes otru pusi, tad atkal uzlec."

Viņš uzsver, ka pamatā ir divu veidu saules zīmes – aplis un kvadrāts, kas izveidojies, jo apla formu ieaut tautas tērpos, jostās un segās gluži vienkārši nav bijis iespējams.

Senajiem latviešiem* rokassprādzēs nekad nebija pilnīgi noslēgts aplis, arī gredzeni bija spirālveida. Tādā veidā enerģija tika pastiprināta, tā koncentrējās, bija izmantojama un palīdzēja.

rā, arī, piemēram, Amerikas kovboji naktis pārlaida apla formā nolikta laso vidū. Uzskatīja, ka tajā netiks čūskas, tāpēc droši var nakšņot.

Aizsardzība nepieciešama ne tikai ikdienas dzīvē, bet arī rituālos, kur aplis nereti savu maģisko funkciju pilda gan kā aizsargelements, gan enerģijas devējs. Dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka tas bieži lietots uguns rituālā: "Ir centrālais uguns kurss, ap to ir aplis ar astoņiem uguns kuriem, kas novietoti atbilstoši debespusēm. Tie uztur to, kas notiek rituāla iekšpusē, jo tā ir informācija, kas nav jāpauz uz āru." Viņš atminas, ka bijuši arī dažādi neparasti gadījumi, kad vērotāji no malas centušies neierastās izdarības iemūžināt, taču fotoattēlā skaidri bijis redzams viss līdz aizsargājošajam astoņu uguns kuru aplim, taču aiz tā – migla, nesaņemami objekti.

Senākos laikos kapsētām apkārt allaž bijuši akmens valņi, kas savā būtībā kalpojuši kā maģiskie apli, lai norobežotu aizsaules

RITUĀLS ENERĢIJAS LĀDIŅAM

Iesaka dziednieks ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ

No rīta pēc pamošanās ieteicams brīvi nostāties, aizvērt acis un sev priekšā izteļē uzzimēt saules zīmi aptuveni metra diametrā. Krāsu var izvēlēties pēc intuitīvām izjūtām vai izmantot to toni, kas tuvāks un patīkamāks ikdienā. Pēc tam jāspers solis uz priekšu un jāiekāp pašā uzzimētajā saulē, ļaujot krāsu pozitīvajai enerģijai sevi papildīt. Ja laika ir pietiekami, šādā veidā izejiet cauri visu varavīksnes krāsu apliem, tad enerģijas līmenis bus vēl augstāks. Savdabīgā rīta rosmē palīdzēs saglabāt enerģiju visas dienas garumā.

dzīvi no ikdienas. "Kādreiz kapu sargi dzīvoja turpat aiz valņa pie kapiem, un neviens viņus netraucēja. Taču mūsdienās vietas, kur šie valņi ir nojaukti un blakus iet ceļi, notiek ļoti daudz avāriju," novērojis Ziedonis Kārklīšs. Viņš iesaka ap kapiem uzcelt kaut vai pamatīgu sētu bez izteiktiem stūriem, kas varētu pildīt līdzīgu funkciju.

Energētiskās rotas

Apla simbolika bieži sastopama dažādās rotaslietās: gredzenos, rokassprādzēs, kaklarotās. Dziednieks Ziedonis Kārklīšs gan norāda uz kādu tagadējo rotu būtisku atšķirību no senču mantojumā atstātajām: "Senajiem latviešiem rokassprādzēs nekad

JAUNO PSIHOLÓGIJU CENTRS

Tavas personības attīstībai un izaugsmei!

NLP praktiķa kurss

10 mēnešu kurss trešdienu vakaros no 11. septembra, latviešu valodā

Brīvdienų kurss no 12. oktobra

Pasniedz Dace Rolava u.c.

Koučinga kurss

"Es mainos, lai radītu savu dzīvi"

3 mēnešu kurss
no 10. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Laila Zariņa

Praktiskā Numeroloģija

3 mēnešu kurss
piektdienās no 20. septembra, latviešu valodā
Pasniedz Daiga Svarena

Numeroloģija jeb praktiskā aritmoloģija

3 mēnešu kurss
no 11. septembra, krievu valodā
Pasniedz Andrejs Žandrs

Pilna informācija par bezmaksas iepazīšanās vakariem, kursu sākumu un programmām www.nlp.lv

Visa informācija par visiem kursiem un semināriem, kā arī pietiekami

www.nlp.lv

Stabu iela 58, 3. stāvs, Rīga
Tāl. 26575571, info@nlp.lv

nebija pilnīgi noslēgts aplis, arī gredzeni bija spirālveida. Tādā veidā enerģija tika pastiprināta, tā koncentrējās, bija izmantojama un palīdzēja. Ja kā rotaslietu uzliekam sev apkārt noslēgtu apli, tas traucē enerģijas plūsmu.” Arī mūsdienās dziednieks aicina izvēlēties tieši šādas rotas, nevis pilnībā noslēgtos aplis, jo tādējādi varot sākties dažādas problēmas – no neliela noguruma līdz pat lielām neveiksmēm un nepatikamiem veselības sarežģījumiem.

Savukārt saktas noslēgta apla formā kālo kā lieliska aizsardzības un spēka zīme, jo īpaši, ja uz tām iegravēti piemēroti simboli. “Ja šādas saktas pareizi uzliek uz enerģētiskajiem centriem, tad pa to līniju viss notiks ļoti labi un spēcīgi,” piebilst Ziedonis Kārklīns. Arī profesore Janina Kursīte uzskata, ka saktas bijušas īpaši spēcīgas: “Saktas ir apaļā, tā tad saules formā. Tās atvairā ļaunumu, arī ļauno aci, kura nevar šim aplim izklūt cauri un nodarīt cilvēkam ko sliktu.”

Meditāciju palīgs

Ne tikai baltu senči, bet arī citas kultūras un reliģijas apli izsenis izmantojušas dažādos rituālos un maģiskās aizsardzības veicināšanā. Kristietībā apli mēdz uztvert kā Dieva monogrammu, kas sevi ietver pilnību un Dieva bezgalību. Savukārt trīs savstarpēji saslēgti apli simbolizē trisvienību un izmantojami kā pamats dažādu fresku, griestu un

sienu gleznojumu radīšanā. Arī dažādu grupu sanākšanas gan musulmu un vaišnavu apvienībās, gan ar reliģiju nesaistītās organizācijās bieži notiek apli, tādējādi tiek nodrošināta brīva enerģijas plūsma un darbs ir efektīvāks. “Aplis, zīmēts vai jebkurā citā formā, rada cilvēkam emocionālu drošības izjūtu, tāpēc tas ir tik efektīvs,” piebilst ekstrasense Sarmīte Makarova, uzsverot, ka piemērus apla izmantošanai mācībās un reliģijās varot ieraudzīt teju katrā to aspektā.

Sarmīte Makarova māca arī mandalu zīmēšanu dažādām interesentu grupiņām. No sanskrita (senā indiešu valoda, kas radusies pirms aptuveni 2300 gadiem) tiešā, vienkāršotā tulkojumā “mandala” nozīmē riņķis, aplis. Sarmīte skaidro, ka Tibetā mandala ir ļoti attīstīta gan kā mākslas forma, gan kā meditācijas rituāls. Viņa palīdz to apgūt arī saviem skolniekiem. “Es mācu cilvēkiem ieskatīties sevi, mandalas ir tikai kā palīginstrumenti. Pēc tam darbinus analizēju, bet ar laiku cilvēki to iemācās darīt paši. Tas ir dziedējošs process, jo sāk mijiedarboties smadzeņu abas puslodes, un cilvēks piekļūst tādām emocijām, par kuru eksistenci nav pat nojautis,” teic Sarmīte.

Mandala simbolizē tiekšanos uz gari-go centru, tāpēc arī zīmēšanas process notiek atbilstoši – izkārtojot mākslas darbu apvienojošo viduspunktu. “Piemēram, Tibetas smilšu mandalas ir daļa no vesela rituāla, kurā ietilpst gan tekstu lasīšana, gan dziedā-

šana. Mandala jeb riņķis tiek veidots lvinājums apgaismotām būtnēm, tāpēc veidojumiem jābūt grezniem,” skaidro mīte. Šādos rituālos pirms mandalas došanas īpaša tehnika ar drupinātu maru stundām ilgi tiek attīrīta telpa. Kad, rievērojot klosteros glabāto tekstu nor mandala gatava, tā tiek izjaukta, saslaucī sabērta vāzē, simbolizējot visa materiāla pastāvību. Uzskata, ka šim smiltīm pi dziedinošs spēks.

Atgriešanās pie sākumpunkta

Gan dzejā, gan prozā iecienīta ir ap da kompozīcija stāsta veidošanā, visva tā izpaužas mitoloģiskajā prozā. “Tā tiek tēts mitoloģiskais jeb cikliskais domāša veids – visa beigas vienlaikus ir arī visa kums. Tas zemapažinas limeni nomierina rakstītāju, gan lasītāju – nekas nav pazaud mēs atgriežamies sākumpunktā, lai sāktu jauna,” skaidro literatūr/inātniece profes Janina Kursīte.

Kopumā apla kompozīcija lietīškā mākslās gan vairāk raksturīga Austrumu tām, Eiropā populārākas ir kantainās, čestura kompozīcijas, piemēram, arhitekt rā. “Mēdz teikt, ka klejotājtautām rakstur aplveida struktūru dominance, jo tās nek nepiesaistās vienai noteiktai vietai, savuka zemkopjiem vai kultūrām, kas veidojušās l zemkopju kultūras, raksturīgas četrstūra v kvadrāta struktūras,” piebilst profesore. Mū dienās gan abas šīs kultūras ievērojami s plūst, veidojas to sajaukums, padarot robeža brīvākas, ļaujot emigrēt un vairs nebūt pi saistītam kādai konkrētai ģeogrāfiskai vietai

Harmonijas uzvaras gājiens

Apla simbolikas lietošana iecienīta ar mūsdienu vidē, piemēram, dažādu firmu lo gotipos un reklāmās. Ekstrasense Sarmīte Makarova uzskata, ka tas notiek, jo nozarē strādājošie cilvēki pamazām ir izpratuši apla spēcīgo psiholoģisko nozīmi, radot cilvēkā uzticības, drošības sajūtu un asociējot sevi ar formu, ko cilvēks uzmeklē tīri instinktvī. “Jo vairāk būs apaļo formu pasaulē, jo cilvēki harmoniskāk jutīsies,” piebilst Sarmīte.

Dziednieks Ziedonis Kārklīns gan atgādina, ka ar jebkuru simbolu ir jābūt uzmanīgiem, jo tas var ietekmēt gan pozitīvi, gan negatīvi. Zīme kā atsevišķs objekts nevar tikt definēts kā slikti vai negatīvs, viss atkarīgs no tā, kā to izmanto, jo piemērotā situācijā, ar piemērotām domām labu un vērtīgu ieguldījumu varam saņemt no katras zīmes. “Aplis ir saules zīme. Taču jāatceras, ka tā ir dievišķā uguns un spēj gan sasildīt, gan iznīcināt,” viņš atgādina. ☺

Apla maģija ikdienā

✦ Puķes mājas dārzā vislabāk stādīt apli un vidū atstāt nelielu vietīnu sev. Baudīt ziedu skaistumu no iekšpuses būs krietni vērtīgāk, tās dos enerģiju. Taču neaizmirstiet pirms tam izpētīt arī konkrēto augu enerģētisko nozīmi. Piemēram, bazilīks veicina materiālo labklājību.

✦ Lai enerģētiski norobežotos no apkārtējās vides, atliek vien ap sevi novilkāt apli. Senie latvieši šādi

pasargāja gulvietas, lai naktī tos neapciemotu nelūgti viesi no garu pasaules.

✦ Izvēloties rokassprādzes, kaklarotas un gredzenus, priekšroka jādod apliem ar pārrāvumu tajos. Tādējādi netiks ierobežota enerģijas plūsma, tā pārvietosies brīvi.

✦ Mājas iekārtošanā apla ornamenta izmantošana teju vienmēr būs pozitīva. Noapaļotu formu tuvumā cilvēks jūtas drošībā un harmonijā.

Aplis dažādās kultūrās

FEN ŠUI aplis reprezentē metāla stihiju, plaši tiek izmantots arī *in jaņ* simbols.

KĪNAS simboli *in jaņ*, kas ietverti riņķī, reprezentē labā un sliktā līdzsvaru, vīrišķā eksistēšanas neiespējamību bez sievišķā, un otrādi. Divi pretēji, tomēr savstarpēji papildinoši spēki.

RAGANAS trīskāršu aplis izmantoja dieviešu izsaukšanā: mātes, jaunavas un vecenes. Arī pentaklā piecstaru zvaigzne ir ietverta aplī, kas simbolizē vienotību.

INKU Saules dievu ierasts attēlot kā mirdzošu staru apvītu apļveida disku ar cilvēka seju.

ĒGIPTIEŠIEM Uroboross zīme (čūska, kas iekodusies sev astē, veidojot noslēgtu apli) simbolizē paradīzi un pilnību.

GRIEĶIEM Uroboross simbolizē kustību, kurai nav ne sākuma, ne gala.

SKANDINĀVU MITOLOĢIJĀ

Jormunganda (čūska, kas iekodusies astē un apjzusī visu zemi) simbolizē pasaules sākumu un galu.

KLASISKAJĀ ASTROLOĢIJĀ aplis ir viena no izplatītākajām figūrām, mūžības, vienotības un bezgalības simbols. Sadalot apli četrās daļās, veidojas debespuses un gadalaiki. Aplis simbolizē arī debesis, savukārt kvadrāts – Zemi.

Lielvārdes jostas noslēpuma glabātāja

Audēja, tautas
daiļamata meistare
Aina Grīnvalde ir
viena no retajām
audējām pasaulē, kura
prot aust dižo Lielvārdes
jostu. Un ne tikai to. Viņa
prot aust daudzu novadu
tautastērpu jostas un to
zīmes lasa kā grāmatu.
Taču Lielvārdes dižjosta
ir viņas mūža lielā
mīlestība.

▼ *Bunta Vintere*

Salikusi sīksiciņa pār stellēm, audēja Aina Grīnvalde par sevi var radīt mānīgu iespaidu, it kā viņa savos teju 80 gados būtu vārģa un nevarīga. Taču viņas rokas, apradušas ar būvniecības un kokapstrādes darbiem, joprojām ir gana stipras un balsi var just krampī. Ne viņa žēlojas par to, ka nevar bez atbalsta pastaigāt, ne lūdz kādam palīdzību, drīzāk otrādi – šķiet, viņa joprojām ir ģenerālis pašas rokām uzceltajā mājā, kurā audzināja dēlu un trīs mazdēlus. Uzmaukusi pār pieri pēcoperācijas laikā uzaditu micī, viņa katru dienu citīgi darbojas ar stellēm, lai austu desmitiem un simtiem prievišu un jostu. Stelles, starp citu, viņa izgatavoja kopā ar dēlu.

Sieva ar asu prātu

Aušana Ainas kundzei patikusi kopš bērnības, kad viņa savās dzimtajās mājās Madonas pusē redzējusi vecmāti aužam palagus. Taču jaunībā viņai ne prātā nenāca nodoties aušanai Pirmkārt, viņai šķita, ka to jau prot un laiks iemācīties kaut ko jaunu. Otrkārt, padomju laikos viss, kas bija saistīts ar etnogrāfiju un latvisko dzīvesziņu, tika noliegts. Tāpēc Aina devās uz Jelgavu studēt kokapstrādi un nekad to nav nožēlojusi. “Man patīk koks. Tās ir silts, miļš un patīkams,” saka Ainas kundze, noglāstot ar roku stelles. “Un palūkojieties uz griestiem!” viņa ar roku norāda uz pašas celtās mājas griestiem, ko veido koka dēli. “Tajos var lūkoties ka gleznā.”

Aina Grīnvalde 25 gadus nostrādāja vienā no Jelgavas būvmateriālu rūpnīcām, sākumā kokapstrādes cehā par meistari, tad galvenā mehāniķa nodaļā un visbeidzot par konstruktoru daļas priekšnieka vietnieci. “Ui, bija interesanti!” spīdošām acīm saka Ainas kundze un uzsver, ka viss, kas saistīts ar inženierzinātnēm, viņai allaž šķitīs liela vērtība. Tieši tāpēc arī viņas dēls un visi trīs mazdēli Latvijas Lauksaimniecības universitātē studējuši eksaktās zinātnes. Dēls Ainārs Galiņš ir Lauksaimniecības enerģētikas institūta direktors. Kad viņam bija 15 gadi, bet pašai Ainas kundzei – 42 gadi, abi kopā sāka celt ģimenes māju. Divatā viņi to ne tikai uzcēla, bet paši arī izgatavoja mājai skapjus un plauktus, kas kalpo joprojām. Un Ainas kundze vēl aizvien ar to ļoti lepojas – ne kura katra sieviete ko tādu dabūtu gatavu. Mājas būvēšana un mēbeļu gatavošana viņai bija tas pats, kas citām sievietēm pavārmāksla un rokdarbi, – hobijs. “Man joprojām patīk viss, kas saistīts ar tehniku. Tagad blakus mūsu mājai ierīko

Urdošās ziņkāres dēļ viņa mēģinājusi krāsot tos tāpat kā senatnē – ar madaru saknēm, ozollapām, redīsu lakstiem un sīpolu mizām, lai tie izskatītos gluži kā tolaik, kad cilvēki visu gatavoja savām rokām.

kanalizācijas sistēmu, un es ar lielu aizrautību skatos, kā strādā traktortehnika,” saka Ainas kundze.

Lūk, tieši matemātiskā domāšana aizvedināja Aina līdz aušanai 50 gadu vecumā, kad viņa nolēma iet pensijā un atklāja, ka nevarēs nosēdēt, rokas klēpi salikusi. Pensija bija pārlietu maza, turklāt gribējās arī kādu izaicinājumu asajam prātam. Ta kā viramāte bija atstājusi mantojumā lielas auzamās stelles, Ainas kundze pamēģināja ar tam strādāt, un... iepatikās. Tād viņa kopā ar dēlu izgatavoja divas mazākas stelles un darbina tās katru dienu, no krāsainiem dzīpariem izveidojot sarežģītas rakstu zīmes. Noslēpumainas tiem, kas neprot tās lasīt, un ļoti būtiskas tiem, kas saprot, ko kāši, ķekši un krusti nozīmē.

LIELVĀRDES DIŽJOSTAS RAKSTU NOSLĒPUMS

“Lielvārdes josta ir dzīva,” pārliecinoši nosaka audēja Aina Grīnvalde, kura savā mūža laikā ir uzaudusi vismaz 70 Lielvārdes dižjostas. “Visas manas pirmās jostas bija brāķis – lai tās uzaustu, es ar lineālu un pirkstu vilku līdzī zīmēm jostas paraugā, ko ņēmu no pagājušā gadsimta 30. gados nodrukātas grāmatas. Aužot pēc grāmatas, manī nebija brīvības, es nevarēju ieauzt jostās to gara spēku, kas man ir. Tagad, kad visus rakstus zinu no galvas, aužu, lūkojoties tikai uz jostu un domājot par to. Lai austu Lielvārdes dižjostu, jābūt labam noskaņojumam, nedrīkstu būt satraukusies vai dūsmīga. Es ieaužu labestību un laba vēlējumus.”

Kad jāauž
ugunskrusts, es to ik
pēc brīža mīļi noglāstu,
un man ir sajūta, ka
tas mani sasilta. Es
vienmēr pie sevis
nodomāju – vai, cik
labi! Tas man palīdzēs!

Zīmes sargā un palīdz

"Katru dienu sēžu stellēs. Atklāti sakot, tā kā pa kāpnēm vairs nevaru pastaigāt, neko citu arī nevaru padarīt," bez vismazākās nožēlas saka Aina Grīnvalde, kas teju 30 gadu laikā kļuvusi par vienu no visaugstāk novērtētajām tautas daiļamata meistārēm Latvijā. Viņa arī ne tikai jostas, prievītes un grāmatzīmes, viņa ir uzaudusi vismaz 70 Lielvārdes dižjostas, audusi un šuvusi tautas tērpus – viņas rokām darināti vismaz 30 Zemgales novada brunči. Turklāt urdošās ziņkāres dēļ viņa mēģinājusi krāsot tos tapat kā senatnē – ar madaru saknēm, ozollapām, redīsu lakstiem un sīpolu mizām, lai tie izskatītos gluži kā tolaik, kad cilvēki visu gatavoja savām rokām." Tas ir nežēlīgi interesants izzināšanas process. Gribēju zināt, kā sendienās iegūtas krāsas un vai mūsdienās arī tas ir iespējams," lietiski paskaidro Ainas kundze. Tikai krāsas gan viņa kodināja ar kālija bihromātu un vara vitriolu, nevis aitu mēsliem un urīnu kā senos laikos.

ZINĀT, KAS IR CELAINES?

Aina Grīnvalde ir viena no retajām tautas daiļamata meistārēm, kas prot aust celu tehnikā. Tehnika savu nosaukumu ieguvusi no celu galdiņiem jeb dēlišiem, kuros ievērtie velku pavedieni aušanas laikā maina vietas līdz ar dēlišu pagriezieniem. Celu tehnikā iespējams izaust garenisku svītru, šķērsvītru, skuju rakstus. Visbiežāk šādi auž par celainēm sauktus grožus, jostas un prievītes, ar ko apdarinātas segeņu un sagšu malas. Visvairāk celaines atrastas Latgalē. Celu aušanas tehnika bijusi pazīstama jau Senajā Ēģiptē, viduslaikos tā bija ļoti populāra Ziemeļeiropā, taču Latvija ir viena no retajām vietām, kur audēji joprojām pieprot šo sarežģīto aušanas tehniku.

Tagad, kad brunčus noaust grūti, Ainas kundze vislabprātāk auž jostas, izrakstidama tās rakstu rakstiem. Nekādām improvizācijām viņa neļaujas – tikai etnogrāfiski precīzas jostas, kuru raksti veidoti pēc arheoloģiskajos izrakumos atrastajiem paraugiem. Viņai ir grāmatu grāmatas par latvju zīmēm, etnogrāfiju un arheoloģiskajos izrakumos atrastajiem audumu fragmentiem, no kuriem izsecināms, kādas rakstu zīmes bija latviešiem. Pelēkbaltās kokvilnas un linu jostas, ar ko "dāmas apjož kleitīņas", Ainas kundze izraksta pēc sirds patīkšanas. Un pusgadu vecajai mazmazmeitiņai Laumai viņa pasniedza jostu, ko veido saules, tēva, mātes un Laimas zīmes. Visas latvju zīmes ir spēcīgas, uzskata Ainas kundze.

"Ugunskrusts man ļoti patīk. Kad jāauž ugunskrusts, es to ik pēc brīža mīļi noglāstu, un man ir sajūta, ka tas mani sasilta. Es vienmēr pie sevis nodomāju – vai, cik labi! Tas man palīdzēs!" stāsta Ainas kundze un, šķiet, kļūst nepacietīga, minēdama, ka viņai celu tehnikā jānoauž divas zili dzeltenas

Māras jostas. Vienā Māras jostā ir 49 dažādi ugunskrusti! "Un zalkša zīme man ļoti patīk. Starp citu, Krustpils jostā ir vairāk skaistu zīmju nekā Lielvārdes jostā. Vienīgā jostā, kurā esmu atradusi zalkti ar kronīti, ir Krustpils josta! Man patīk arī Valmieras josta, kur ir saulītes saulītēs – baltā saulīte tumšākaj saulītē iekšā."

Protams, visgrūtāk uzaust Lielvārdes dižjostu – tai jāvelta aptuveni mēnesis ik dienas darba. Tajā ir gan ugunskrusti, gan zalktis, gan Dieva, gan Māras zīme, arī Ūsiņa zīme, kas Ainas kundzei šķiet visgrūtāk uzaūzama. "Lielvārdes jostā ir viss mūžs, no bērības līdz mūžībai," uzsver audēja. "Es gan nepārdomāju savu dzīvi, es domāju labas domas, lai jostā varētu just labestību. Ja māte pasūta jostu, ko dāvinās dēlam un kāzām, man jādomā labas domas, jo māte taču vēl savam dēlam vislabāko. Josta nodrošina labestību, pārticību un aizsardzību no ļaunuma. Kad josta ir noausta, man ir liels gandarījums – esmu izdarījis labu darbu."

Latvju zīmes Lielvārdes jostā AINAS GRĪNVALDES TULKOJUMĀ

✦ Trīsstūris vai kāsis ar smaili uz augšu – **DIEVA ZĪME, TĒVA ZĪME.** Tā simbolizē debesu jumu, vīrišķo spēku, gaismu un tiekšanos uz augšu. Valodnieki uzskata, ka sākotnēji vārds “Dievs” nozīmēja to pašu, ko debesis.

✦ Trīsstūris vai kāsis ar smaili uz leju – **MĀRAS UN MĀTES ZĪME.** Māra ir sievietes dievība, auglības devēja, zemes un pazemes dievība. Kopā ar Dieva zīmi Māras zīme simbolizē līdzsvaru un saskaņu. Māras trīsstūris var būt arī sazarots un kuplināts, ir arī Māras krusts jeb krustukrusts.

✦ Divi sakrustoti kāši – **JUMIS.** Tā ir auglības zīme, ar ko saistīti dažādi labības plaujas un ražas rituāli. Viena no senākajām zīmēm, kas atrasta arī uz svētkmeņiem. Par Jumja mājvietu uzskata divas kopā saaugušas vārpas, ziedus, riekstus. Jumi bieži ieaūž jostās, to iecērt virs durvīm, pagrabiem, klētīm un skapjiem. Zīme tiek novietota arī spēru galos, nodrošinot bagātību, satīcību un mājas svētību.

✦ Četri slīpie krusti, savienoti kopā, rada **AKAS ZĪMI**, ko Aina Grīnvalde sauc par “ozolīti”. Šajā zīmē savienojas augša ar leju, zeme ar pazemi.

✦ **KRUSTA ZĪME.** Tas ir viens no senākajiem rakstu elementiem, kas atrodams visās kultūrās. Tā sargā, svēta un nes laimi. Senās baltu ciltis krusta zīmi

lietoja kā maģisku aizsargzīmi pret visu ļauno. Tā arī simbolizē sasaisti starp debesīm un Zemi, vīrišķo un sievišķo.

✦ **ČETRINIEKS.** Gandrīz visas rakstu zīmes Lielvārdes jostā izkārtotas ornamentos pa četri. Aina Grīnvalde nezina, kāpēc tā, bet domā, ka tas varētu būt saistīts ar simbolismu. Četri visām tautām simbolizē veselumu, stingrību, kārtību, stabilitāti.

✦ **UGUNSKRUSTS JEB SVASTIKA.** Viena no vecākajām senču zīmēm, kas arheoloģiskajos izrakumos atrasta uz lietām, kuras attiecināmas uz 3.–4. gadsimtu. To mēdz dēvēt arī par zaru krustu. Tā kā ugunskrusts saistīts ar sauli un Laimu, to mēdza iegriezt bērnu gultiņas galā vai ieaust jostā, ar kuru aptina bērnu. Kādreiz Augškurzemē esot bijusi tradīcija, bērnam piedzimstot, viņa mājas spāres galā pakārt ugunskrustu, ko noņēma tikai tad, kad šis cilvēks nomira. Jostās šī zīme tiek ieausta, lai pasargātu no ļauna, vēlētu laimi, veiksmi un bagātību.

✦ Četrstūris ir **SAULES ZĪME.** Sauli apzīmē arī visi apaļie ornamenta, taču saules simboliem grafiski uzsvērtā vidusdaļa, kas tiek kuplināta ar citiem sīkiem rakstiem, tāpēc saules zīmes atvasinājumu ir ļoti daudz. Saule ir mūžīgās kustības un dzīvības simbols, tā

tiek uzskatīta arī par visu bērnu māmiņu. Bieži Saules zīme vienā rakstā atkārtojas vairākas reizes, apzīmējot maģiskos auglības un siltuma rituālus. Saules zīme bieži tiek lietota sievietes rotās un apģērbos, visvairāk Saules zīmju ir atrodams uz tiem darbarīkiem, kas meitām vajadzīgi pūra darināšanai. Saules raksti ir paši svarīgākie sievietes goda tērpu rotājums, tāpat tie ir neiztrūkstoši kāzās līgavainim dāvināmo cimdu un zeķu rakstos.

✦ Divi ar mugurām pretī salikti E burti ir **ŪSIŅA ZĪME.** Ūsiņš bija zirgu aizgādnieks un bišu dievība. Senākajos priekšstatos Ūsiņš piederēja pie debesu dievībām, bet pamazām viņš aizvien vairāk tika saistīts ar pavasari un zirgiem. Tas ir arī auglības simbols.

✦ Horizontāls S burts ir **ZALKŠA ZĪME**, kas simbolizē gudrību un zintniecību. Zalktis tika uzskatīts par svētu dzīvnieku, vienu no Māras veidoliem, kas saistīja šo sauli ar viņsauli. Uz zalkša muguras var būt saules zīmes, Krustpils jostā ir redzams zalktis ar kroni.

✦ **SKUJIŅA JEB LAIMAS ZĪME.** Viena no senākajām zīmēm. Laima ir likteņdievība, kas pārtrauga mūža gājumu. Simbols, kas izmantots kāzu un bērnu rituālos.

Kāpēc Lielvārdes josta ir tik īpaša?

✦ Tā ir iekļauta Latvijas kultūras kanonā.

✦ Parasti tā ir divkrāsu (sarkana un balta) audene, kam vidū vai malās ieausts zaļš, zils vai violets pavediens.

✦ Lielvārdes josta izmantota pie Jumpravas, Kastrānes, Krapes, Lauberes, Lēdmanes, Lielvārdes, Madlienas, Meņģeles un Rembates tautas tērpiem.

✦ Tieši Lielvārdes josta kļuvusi par pamatu, pagājušā gadsimta 80. gados tapušajam mītam par tās seno izcelsmi, ko veicināja 1980. gadā Anša Epnera filma *Lielvārdes josta*. Latvju rakstu noslēpums.

✦ Jostas platums ir no pieciem līdz 10 centimetriem, garums var sasniegt pat trīs metrus.

✦ Lielvārdes josta ir viena no visgreznākajām, un tās aušana prasa vairākas nedēļas. Jostā tiek izmantotas rakstu zīmes daudzveidīgās variācijās.

✦ Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā glabājas ap

70 dažādu Lielvārdes novada jostu, kas novedis pie secinājuma, ka nav vienas pareizās Lielvārdes jostas.

✦ Josta tiek saukta par vēstuli no kosmosa vai šifrētu ziņojumu no senatnes, kas glabā sakrālu informāciju. Skaidrs ir tikai tas, ka Lielvārdes jostā ieaustās zīmes ir ļoti senas un tām līdzīgas sastopamas arī citās kultūrās.

✦ Astoņdesmitajos gados lielu interesi un ažiotažu izraisīja vācu dziednieces Dinas Rīsas paziņojumi, ka Lielvārdes josta satur informāciju par kosmosu, kas pierāda – latviešu senči ir spējuši sazināties ar engļiem. “Šī josta ir Svētie raksti, un tas, kas tos prot lasīt, ir svēts. Jūs esat svēta un augsta tauta. Šajā zīmē jūs uzvarēsiet. Ja paliksiet pie sava Dieva, viņš jūs vienmēr uzklausīs, jo šķiet, ka viņš jūs ļoti mīl. Šī josta ir tīri enerģijas raksti,” teica Dina Rīsa.

Ja māte pasūta jostu, ko dāvinās dēlam uz kāzām, man jādomā labas domas, jo māte taču vēl savam dēlam vislabāko. Josta nodrošina labestību, pārticību un aizsardzību no ļaunuma.

Priecīgie sāpju spilveni

Aina Grinvalde uzskata, ka rokdarbi un senās rakstu zīmes pirms pusotra gada viņai palīdzēja pārdzīvot gūžas kaula operāciju. Atguvusies no tās, viņa dēlam stāstīja, lai pat dziļā miegā viņa auda un auda jostas. Aina dēlam ķermenī bija nekustīgs, bet smadznes turpināja darīt to, ko ieradusas, proti, turpināja aust.

“Šie ir mani sāpju spilveni,” garšīgi smīdamās, Ainas kundze rāda no krāsainiem dzelteniem un sarkanajiem par gailīgiem darinātu košu un priecīgu spilvenus. “Kad man vajadzēja tikai gulēt gultā un nedrīkstēju celties pat sēdus, sapratu, ka paušanas netikšu. Tād nu gulus no dzijas atlukumiem adīju spilvenus, šalles un cepures. Nekādus pretsāpju medikamentus man ne vajadzēja, lai gan pirmo spilvenu adīju pilnā gā pusiņā – sāpes bija tādas, ka šķita, ka kājās kož desmitiem lapseņu. Taču es adīju un, kamēr roku pirksti kustējās, sāpes pazuda. Es pat varēju mierīgi aizmigt ar adikli rokā. Tagad arī nekādus medikamentus nelietoju. Kas var būt skaistāks par skaidru prātu!”

Ainas kundzes klientu un labu paziņu vidū ir vairāki dziednieki, taču viņiem nereiz neesot lūgusi palīdzību. Viņsprāt, lai šim viņai palīdzējis pašas gara speks, un ta viņa noturēs pie stellēm un gaišā prāta arī turpmāk. ●

Ziedo,
nopērkot
Saulaino dienu
dizaina kreklu, un
palīdzi Bērnu
slimnīcas
Onkoloģijas nodaļai!

<http://ekiosks.lv/krekli>

Visi ienākumi no T kreklu
tirdzniecības tiks
novirzīti Bērnu slimnīcas
Onkoloģijas nodaļas
rekonstrukcijai

Saulainas dienas - laikraksta Diena labdarības
akcija kopš 1998. gada

LAIKRAKSTS DIENA
UN TV3,
PIEDALOTIES DRAUGIEM.LV,

MEKLĒ

LATVIJAS
LEPNUMU
2013!

SUTIET VESTULES: LATVIJASLEPNUMS@DIENASMEDIJI.LV
LATVIJAS LEPNUMS, MŪKUSALAS IELA 15, RĪGA, LV-100-
VAI AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU PORTALOS
WWW.DRAUGIEM.LV/LATVIJASLEPNUMS,
WWW.DIFNA.IV, WWW.TV3.IV

SAVU PIETEIKUMU VARIET IESNIEGT ARI JEBKURA
GJENSIDIGE BALTIC FILIĀLE VISĀ LATVIJĀ

ATBALSTA

GJENSIDIGE

DIENAS ŽURNĀLI

Melnie mūki *benediktīnieši:* lūdzies un strādā!

Benediktīniešu ordenis

pielāgojas mainīgajai pasaulei un šodien saistās ar liķieri un televīzijas šovu, taču Svētā Benedikta regula joprojām ir tikpat stabila kā senatnē celtie ordeņa dievnami. Tās aicinājumam "iet cīņā par vienīgo īsto karali, kungu Kristu" joprojām seko tūkstošiem katoļticīgo.

▼ *Aneke Moroza*

"Vai esat kaut reizi prātojuši, vai dzīve reliģiskā organizācijā kā mūkam, mūkenei vai priesterim ir jums piemērota? *Kompass* jums norādīs pareizo virzienu," tāds teksts lasāms stilīgajā programmas *Kompass* mājaslapa, kuras apmeklētājiem fotošopa pabalīnātus smaidus dāvā dažādu paaudžu džinsu biksēs un dzemperos ģērbusies benediktīniešu brāļi un māsas. "Mājaslapa izskatījās tik svaiga un aicinoša, ka izvēlējos *Kompassa* programmu," atzīst lietuvietis Mindaugs Dijoks, biznesa administrators, kurš drīz kļūs par mūku. Ari šoruden *Kompassa* rīkotāja Vorsas abatija uzņems jauniešus, kuri, nepametot laicīgo dzīvi, uz izmēģinājuma laiku kļūs par reliģiskās kopienas locekļiem. Izmēģinās, kā ir būt benediktīniešu mūkam.

Šodien kristīgie klosteri vairākumam rietumnieku vairs nešķiet nekas īpaši vilinošs, tāpēc katoļu ordeniem nākas izdomāt arvien inovatīvākus veidus, kā iepazīstināt ar savu vēsti. Ari klosteri beidzot ir nonākuši līdz realitātes šoviem. *The Monastery*, raidījums, kurā ne obligāti reliģiozi indivīdi pavadīja laiku klosterā retrītā, filmēts šajā pašā angļu benediktīniešu kongregācijai piederīgajā Vorsas abatijā. 2005. gadā, kad *BBC* sāka izrādīt seriālu, reitingi bija tik augsti, ka to adaptēja amerikāņu *Discovery Channel*.

Taču agrīnajos viduslaikos bija cita situācija. Klosteri tumšajā un bīstamajā pasaulē bija pārticības un stabilitātes salas. Lai tajos iekļūtu, nereti nepietika ar ticību un kvēlu vēlmi sekot Kristum. Atbildot uz jautājumu, kāpēc viņa savā klosterī pieņem tikai bagātas meitenes, mistiķe Hildegarde no Bingenas paskaidroja: "Protams, Dievs mil visus savus bērnus, taču sievietes no atšķirīgiem sociāliem slāņiem nevar harmoniski dzīvot kopā, tāpat kā vienā kūti nevar dzīvot govīs, aitas un kazas."

NO EREMĪTA LĪDZ BRĪNUMDARIM

Tvīti, publiskas dienasgrāmatas, blogi, pašportreti ar telefonā iebūvētu fotokameru – tas viss šodien pieder pie mūsu ikdienas. Nākotnes pētniekiem biogrāfiski fakti lielas problēmas nesagādās. Agrīnajos viduslaikos ne vien nebija idejas par savu unikalitāti, bet arī "masu apziņā valdīja totāls sajukums – cilvēki jauca pagātnes, nākotnes un tagadnes notikumus". Laiks bija simbolisks, nevis precīzs, un cilvēki vadījās pēc Vecās Derības vārdiem, ka Dievam tūkstoš gadi ir kā viena diena. Vēsture bija baznīcas vēsture, un klosteru skriptorijos mūki rakstīja *Miracula* – svēto paveikto brīnumu vēsturi. Tapēc arī ziņas par Svētā Benedikta no Nursijas dzīvi ir tikpat simboliskas kā viņa uz medaļām attēlotā stīvā figūrīna, kas vienā rokā tur krustu, ar ko viņš darījis brīnumus, otrā – likumu rulli. Par viņa dzīvi pirmo reizi varēja lasīt pāvesta Gregora *Dialogues*, kas sarakstīti 593. gadā – tāpat četrdesmit gadus pēc svētā nāves. Benedikts dzīvojis laikā no 480. līdz 550. gadam, Romā ieguvis klasisko izglītību, tomēr, nespējot iztūrēt tā laika korumpētību, kā vientuļnieks apmeties uz dzīvi Apēninu kalnu klints alā.

Varbūt tieši eremīta pieredze (Benedikts gulējis dzelksņu gultā un grēku nožēlai uz kailas miesas nēsājis *cilicium* – kreklus no asas kazas vilnas) viņa sarakstīto regulu pasargājusi no askētiskām pārmērībām. Kad ap Benediktu sāka pulcēties skolnieki, viņš tos sadalījis grupiņās pa divpadsmit un apmēram 130 kilometrus no Romas ostgotu nopostītajā Montekazino nodibinājis klosteri. Benedikta radītās kopienas paraugs ir ģimene, kurā mūki dzīvo vienlīdzīgi kā brāļi, kas strādā un lūdzas kopā. Kā tēvs viņus vada abats, un šīs ģimenes atslēgvārdi ir vienlīdzība un stabilitāte.

Benediktam dzīve kopienā bija nevis speciāla disciplīna ar treniņa elementiem, bet pats labākais, kas cilvēkam vien var būt. Kaut gan abata gulta parasti atradās vistuvāk klosterā vienīgajai krāsniņai, regula mācīja, ka visiem brāļiem jādzīvo pilnīgā vienlīdzībā, kur "neviens augstdzimušais netiks likts pirms tā, kas iepriekš bija vergs". Benedikts pazina cilvēka dabu un rēķinājās, ka klosteros, lai arī tos uzskatīja par paradīzes priekštelpi, tomēr neiztikt bez strīdiem un sāncensības. Lai to izskaustu, viņš mācekļus aicināja visur saskatīt Kristu.

BEZDARBĪBA – DVĒSELES NAIDNIECE

Benedikta regula sākas ar uzrunu “Klausies, mans dēls, skolotāja norādījumos, pievērsies tiem ar savas sirds ausīm!” un norāda uz vienu no svarīgākajiem benediktīniešu principiem: ieklausīties, nevis runāt. “Klusums ir tik nozi-

**Benediktīniešu ordenis –
Ordo Sancti Benedicti –
Romas katoļu reliģiskais
ordenis, kas sastāv no
neatkarīgām mūku
kopienām, kuras ievēro
Svētā Benedikta regulu.**

Benediktīniešu mūku lūgšanas pirms darbu uzsākšanas.

mīgs, ka atļauju runāt vajadzētu dot reti pat nobriedušiem mācekļiem, lai cik arī konstruktīva un svēta būtu viņu runāšana,” turpina Benedikts un bridina mācekļus, lai tie “neiemiļo pārmērīgus, trakulīgus smiekļus”. Benedikta regula nav tikai klostera dzīves praktisku likumu apkopojums, kas dienu organizē regulāros nogriežņos: lūgšanas, darbs, un miegs, bet arī viens no svarīgākajiem Rietumu kristietības garīgajiem tekstiem. Regula atgādina skaidru, organizētu personības pilnveides plānu. Kaut gan benediktīniešu moto *Ora et labora* (*I.udzies un strādā!*) nereti mēģina tulkot kā “darbs ir lūgšana” vai “lūgšana ir darbs” Benediktam tās bija vienlīdz svarīgas, tomēr autonomas mūka dzīvesceļa galvenās sastāvdaļas. “Bezdarbība ir dvēseles naidniece”, viņš brīdina. Tikai darbs var ienest cil-

vēka dzīvē Dieva svētību, taču tas nav vienstāvoklis, bet lielais, disciplinējošais cilvēka dzīves spēks. Benedikta likumi caur darbu un paklausību cilvēku aiznes “atpakaļ pie Dieva”, no kā tas sava laiskuma un nepaklausības cēlonis ir attālinājies. Viduslaiku benediktīnieša pārnākumos ietilpa alus darīšana, novīcu apmācīšana, dārziņu kopšana un visi saimniecības darbi, jo agrinajos klosteros netika pieņemti speciāli apkalpotāji ēdiena gatavošanai un veļas mazgāšanai. Un, lai darāmais izdotu “katreiz, kad tu sāc kādu labu darbu, tev jālūdzas viņš visdedzīgākajā veidā”

Agrinajos klosteros miegam tika atvēlēti labi ja četras stundas, šis apstāklis kompleksi ar nekurinātajām telpām izraisīja daudz nāvēju – vairākums mūku mira, nesaņemot četras desmit gadu vecumu.

Lūgšanas sirds benediktīniešiem ir pastāvīga Dieva meklēšana un apzināšanās, kas sākas, kad garīgais savienojas ar cilvēcisko.

BEZ EVAKUĀCIJAS PLĀNA

Viduslaiku ainavā valdīja visaptverošs miers, ko pārtrauca tikai baznīcu zvani un ratu ritenu klaboņa. Gaiss un laiks šķita nekustīgāstāvošs. Toreiziegrimt apcerē un lūgšanās noteikti bija vieglāk nekā šodien, piemēram, benediktīniešu mūkiem Montserratas klosterā Spānijā. Lai dzirdētu Eiropas vecākā zēnu kora eņģeļu balsis un pieskartos melna-

jai madonnai, pa kalnu serpentīnu ik dienas rāpo simtiem svētceļniekiem un tūristiem pilni autobusi. Jau ordeņa aizsākumos benediktīnieši centās apvienot divus it kā atšķirīgus principus – vientulību un viesmīlību. Agrinajos klosteros viesu uzņemšanai bija paredzēta speciāla ēka. Benedikts regulā pamāca, ka “visi viesi, kuri stādās priekšā, ir jāuzņem kā Kristus” un “lai abats lej ūdeni uz viesu rokām, un abatam līdz ar visu kopienām jāmazgā viesiem kājas”.

Tomēr šis miers bija mānīgs, jo cilvēkus nepartraukti apdraudēja visādas nelaimes. Ne vien kari, sērgas, bads, bet arī ugunsgrēki, kas

bieži iznīcināja klosterus, kur augu nakti dega sveces. 10. gadsimtā vienīgi klosteru rakstāmtelpās bija kāds logs. Aiz biežajām mūra sienām parasti bija tikai viena apsildāma telpa – tās centrā dega malka, un dūmi izplūda caur atveri jumtā, kam, lai lietus un sniegs nenāk iekšā, bija pārņemts dēlītis. Un nekāda evakuācijas plāna.

Mistiķe, praviete, abate, sludinātāja, komponiste un zinātniece **HILDEGARDE NO BINGENAS** (1098–1179) ir spoža zvaigzne pie viduslaiku debesīm. Viņa sarakstījusi ne vien darbus par medicīnu, kuros izskaidro tinktūru, zāļu un dārgakmeņu izmantošanu,

bet arī pati savu *Vita* – biogrāfiju. Pāvests Eugēnijs III viņu iecēla par oficiālo baznīcas pareģi. Hildegarde bija ārkārtīgi apdāvināta un jau kopš bērnības redzēja dievišķas vizijas, ko vēlāk kā klostera mūķene ar irbuli pierakstīja uz vaska tāfelītēm un apkopoja. Tomēr, lai cik arī garīga, Hildegarde bija un palika sieviete – viņa īpaši detalizēti apraksta dievišķo tikumību tēru fasonus. Pazemība, kā jau tas tikumu karalienei pieklājas, nēsā zelta kroni, kurš izgreznots ar sarkaniem un zaļiem dārgakmeņiem un baltām pērlēm. Tās krūtīm kā medaljons uzgūlis zeltīts spogulis ar Kristus atspulgu. Žēlsirdība nēsā debeszilu mantiju, kam no pleciem nokarājas zeltītas un dārgakmeņiem inkrustētas uzšuves. Baites no Dieva nēsā melnu mantiju, kas izrotāta sudraba acīm. Acis ir aizvērtas, it kā apžilbušas no dievišķās gaismas. Uz plīvojošajam matu cirtām uzsēdināta bīskapa mitra, viņu ieskauj

balta toga, zem kuras ir ar purpuru rotāts pāvesta talārs. Hildegarde sacerējusi vienu no pirmajām liturģiskajām drāmām *Ordo Virtutum*. Vēlāk viņa kļuva par klostera abati, un viņas mūķenes svētku dienās dziedājušas psalmus tiem laikiem šokējo-

šā izskatā – izlaistiem matiem, kam pārsegti balti zīda plīvuri. Jaunas, neprecētas sievietes izlaistus matus varēja nēsāt tikai galmā, bet benediktīniešu mūķenēm, pie kurām piederēja arī Hildegardes māsas, mati bija jāapgriez vairākas reizes gadā un galva jāapsedz ar kapuci.

ANSELMUS GRĪNS ir benediktīniešu mūks un vairāk nekā trīssimt grāmatu autors, ko pazīst arī Latvijā. Smaidīgs, ar baltu Ziemassvētku vecīša bārdu, garā, melnā mūka apmetnī, viņš lasa lekcijas un vada seminārus, un ir īpaši iecienīts kā uzņēmēju un biznesa cilvēku garīgais vadītājs. Paralēli grāmatu rakstīšanai un lekciju un semināru vadīšanai Anselms Grīns ir Minsteršvarahas abatijas celerārs – saimniecības vadītājs. Viņš prot mūsdienīgā noformējumā apvienot garīgu dziļumu ar gaišu un vieglu stāstījumu.

BENEDIKTĪNS ir populārs liķieris, ko 19. gadsimtā pēc klostera bibliotēkā atrastas receptes sāka ražot Aleksandrs Le Grands. Saskaņā ar leģendu receptes autoritātes pienākas 16. gadsimtā dzīvojošajam benediktīniešu mūkam Bernardo Vincelli. Viņš sabrūvēja eliksīru, ar ko atspirdzināt nogurušos ticības brāļus. Oriģinālajam dzērienam uz etiķetes ir abreviatūra *DOM – Deo Optimo Maximo* (Dievišķākais, Labākais, Varenākais). Liķieris brūvēts no zālītem, saknītem un konjaka. Tajā var sagaršot kadiķi, mirres, krustnagliņas, kardamonu, kanēli, vaniļu, un medu. Arī Latvijas Balzams ražo savu variāciju par liķieri *Benediktīns* – tas izgatavots no angelikas saknēm, melisas un piparmētras lapām.

TUALETES UN ATEJAS BEDRES

Viduslaikos mūkus, kas dzīvoja pēc Benedikta regulas pazina kā melnos mūkus. Par benediktīniešu ordeni viņus sāka saukt tikai vēlāk. Visticamāk, sākotnēji viņu tērps bija nekrāsotas vilnas krāsā – gaiši pelēks vai balts. Benedikts savā likumā nav noteicis specifisku mūka apģērba krāsu, tieši otrādi! Likuma 55. punkts pamāca: "Lai mūki nesūdzas par apģērba krāsu vai raupjumu, bet valkā to,

Sākumā tādu kārtīgu mazgāšanos praktizēja divas reizes gadā – Ziemassvētkos un Lieldienās, vēlāk katru sestdienu.

kas tuvējā apkārtnē dabūjams par pieņemamu cenu. Tomēr abatam jāraugās, lai apģērbi atbilst izmēriem, lai tie nav pārāk īsi, bet ir piemēroti valkātājam." Benedikts norāda, ka mūkiem mērena klimata apstākļos jānēsā tunika un apmetnis ar kapuci, "ziemā vilnas, vasarā plānāks vai izvalkāts" darbam nepieciešams skapulārs – garš priekšauts, kājas sandales un kurpes. Lai ātrāk nokļūtu uz nakts dievkalpojumu vigīliju, mūki gan ziemu, gan vasaru gulēja pilnībā apģērbusies, "apjokusies ar jostu vai auklu, tikai jānoliec pie malas nāzi, lai miegā nejausi nesavainotu sevi. Tādā kārtā mūki vienmēr būs gatavi nekavējoties piecelties, tiklīdz atskanēs signāls: katrs tad steigsies pie Dieva darbiem, apstaidzot citus, taču saglabājot cieņu un pieklājību". Arī šodien benediktīniešu brāļi dažviet valkā gaišpelēkus, citur melnus tērpus ar kapucēm, bet aizvien biežāk speciālais tērps tiek apvilkt tikai īpašās misēs un svētkos, ikdienā dodot priekšroku ērtiem džinsiem.

Benediktīniešu ordenis nepieslējas askētiskajam ķermeņa mērdēšanas principam un ievēroja higiēnu. Auksta, tīra ūdens strūkļiņā benediktīnieši vairākas reizes dienā mazgāja rokas un seju, vienu reizi vakaros kājas. Tiesa, sākumā tādu kārtīgu mazgāšanos praktizēja divas reizes gadā – Ziemassvētkos un Lieldienās, vēlāk katru sestdienu. Tas attiecās arī uz bārdas skūšanu – mūki nosēdās viens otram preti un, dziedot psalmus, skuvās. Pat došanās uz tualeti notika noteiktā laikā – Sengalānas klostera mūkiem līdzās guļamistabai bija deviņas tualetes bedres, Klini klostērī – uz deviņdesmit mūkiem 45. Un tās ar lepnumu izrādīja klostera viesiem.

DIŽCILTĪGO BABY BOX

Pareizticīgo katedrālē pie dažām svētbildēm sasprausti zelta gredzeni, sirdsveida kuloni, ķēdītes.

Reizēm klosteros, kuros atrodas svētbildes ar īpaši spēcīgu brīnumdarošu slavu, ir speciāla telpa šīm pateicības dāvanām. Agrīnajos viduslaikos cilvēki mēdza Dievam dāvināt patiešām visdārgāko, kas viņiem bija. Turklāt nevis simboliski, bet pavisam konkrēti. Viduslaikos klosteriem dāvināja bērnus. Arī Benedikta regulā var lasīt apstiprinājumu šim faktam: "Ja kāds no dižciltīgajiem novēl savu dēlu Dievam klosterī, bet zēns ir pārāk jauns, tad vecāki lai raksta dokumentu, kāds minēts iepriekš, tad upurdāvanu prezentācijas laikā viņi pārklāj dokumentu un zēna roku ar altāra segu. Ta viņi dāvā savu dēlu. (...) Nabadzīgie lai rikojas tāpat, bet tiekam nekā nav, lai vienkārši uzraksta dokumentu un liecinieku klātbūtnē novēl savu dēlu upurdāvanu prezentācijas laikā." Dāvātie bērni tika pakļauti stingrai disciplīnai. Viņi sēdēja cits no cita nošķirti, nedrīkstēja ne

Montekasino benediktīniešu klosteris mūsdienās.

sarunāties, ne apmainīties zīmēm, ne pieskarties cits citam. Vēsturniece Maïke de Jonga grāmatā *In Samuel's Image. Child Oblation In The Early Medieval West* uzskata, ka šī tolaik vispārpieņemtā prakse bija sakrāls akts, kur bērns Dievam tika piedāvāts kā dzīvs upuris. Šādi bērns kļuva par saikni starp bijušo ģimeni un klosteri, bērns kļuva par

kanālu, pa kuru pārvadīt dievišķo. Taču ne jau vienmēr dāvināja labāko. Bieži arī to, ko nebija kur likt. Un klosteri bija kā tādi dižciltīgo *baby box*, kuros līdz ar bagātīgu ziedošanu atstāja pēcnācējus ar garīgiem vai fiziskiem defektiem. Tā tas turpinājās līdz pat 11. gadsimtam, kad klosteru vadītāji sāka uzdot jautājumu: varbūt šie piespiedu kār-

ĪSA UN TĪRA

Lūgšana ir kaut kas vienkāršs, kaut gan mēs mēdzam no tās iztāisīt grūtu darbu. Mēs aizmirstam, ka tās ir attiecības ar Dievu, un, kā jau visas attiecības, lai tās augtu, tās nepieciešams kopt. Ja mēs visu laiku sarunāsimies, tad beigsim sarunāties paši ar sevi. Mums jāsaprot, ka saruna ar Dievu sastāv no vairākiem elementiem: pielūgšanas, nožēlas, pateicības un lūguma, – specifiskās benediktīniešu lūgšanas mērķi skaidro Herfordšīras Svētās Trīsvienības klostera mūķenes. Benedikta regulā par lūgšanas garu teikts isi: "Ir jāzina, ka Dievs ņem vērā mūsu sirds tīrību un patiesas nožēlas asaras, nevis mūsu daudzvārdību. Lūgšanai tāpēc jābūt īsai un tīrai. Ja mēs vēlamies lūgt kādu labvēlību no ietekmīga un varena vīra, mēs to darām pazemīgi un ar cieņu, baidīdamies kļūt pašpalāvīgi un iedomīgi."

Lūgšanas sirds benediktīniešiem ir pastāvīga Dieva meklēšana un apzināšanās, kas sākas, kad

Saskaņā ar leģendu Benedikta divīnumāsa Svētā Sholastika ir pirmā mūķeņu kopienas dibinātāja.

garīgais savienojas ar cilvēcišķo. Benedikts mācīja, ka tas ir pirmais pakāpiens pa kāpnēm, kuru viens gals ietiecas ķermenī, bet otrs – dvēselē. 73. nodaļā viņš atzīst, ka šī regula ir "tikai sākums pilnībai" un jautā: "Vai tu steigies uz debesu tēviju? Ja tas ir tā, tad ar Kristus palīdzību turies pie šīs mazās regulas. Pēc tam vari uzsākt ceļu preti augstākām mācības un tikumu virsotnēm, un, Dieva sargāts, tu tās arī sasniegsi. Amen!"

VIDUSLAIKU BENEDIKTĪNIEŠU MŪKA LŪGŠANAS

Vigilijas – ap plkst. 2:30 vai 3 naktī
Laudes – ap plkst. 5:30
Prīma – plkst. 7:30
Terca – plkst. 9:00
Seksta – pusdienlaikā
Nona – plkst. 14:00–15:00
Vesperes – ap plkst. 16:30
Kompletorija – ap plkst. 18:00
(stundu pirms došanās pie miera)

Šodien kristīgie klosteri vairākumam rietumnieku vairs nešķiet nekas īpaši vilinošs, tāpēc katoļu ordeņiem nākas izdomāt arvien inovatīvākus veidus, kā iepazīstināt ar savu vēsti.

tā klosterī ieliktie cilvēki tomēr nav tie dievbijīgākie mūki? Sākot ar 12. gadsimtu, šāds upurēts bērns, sasniedzis pilngadību, pats drikstēja izlemt, vai palikt vai nepalikt klosterī. Interesanti, ka vēlākajos gadsimtos kristiešu teologi par šo baznīcas vēstures faktu izvērša plašas diskusijas, nereti attaisnojot bērnu dāvināšanu, jo tas esot līdzīgi kā ar zīdaiņu kristīšanu – neviens taču viņiem nejaūtā, vai viņi to vēlas vai ne.

Pretēji bagātajiem, kurus kopā ar ziedošanu klosterī pieņēma ārpus rindas, cilvēks, kas bija apņēmis pievienoties paradīzes kandidātiem, tika skarbi pārbaudīts. Benedikts uzsver, ka jaunpieņacējiem nedrīkst ļaut viegli pievienoties brāļu rindām, "tāpēc, ja kāds atnāk un neatlaidīgi klauvē pie durvīm, un pēc četrām vai piecām dienām joprojām pacietīgi gaida, neraugoties uz skarbo attieksmi un grūtībām iekļūt pa durvīm, joprojām paliek pie sava, tad tādām ir jāļauj ienākt un dažas dienas palikt viesiem domātajās telpās". Pēc tam sekoja vairāku mēnešu ilga pārbaude, kuras laikā jaunpieņacējam no galvas jāiemācās un jānoskaita visas 73 Benedikta regulas nodaļas. ☺

Baltā raganu skola sāk studentu uzņemšanu jaunajam mācību gadam.

Mācības ilgst divus gadus. Pamatā lekciju cikls mijās ar praktiskām nodarbībām.

Divu gadu laikā studenti apgūst 32-as tēmas.

Vārdošana, enerģētiskā aizsardzība, pirts skola, TARO kārtis, rūnas, Baltu zīmes, lāstu veidi un to noņemšanas tehnikas, aromterapija utt.

Nodarbības Rīgā tiek plānotas piektdienas vakaros no plkst. 18.00 līdz 21.00
Skolas mēneša maksa ir 40 Ls mēnesī.

Pieteikties var individuāli par tālruni 20388848 vai Rīgā, Baznīcas ielā 8, durvju kods „1”, katru darba dienu no plkst. 11.00 līdz 18.00.

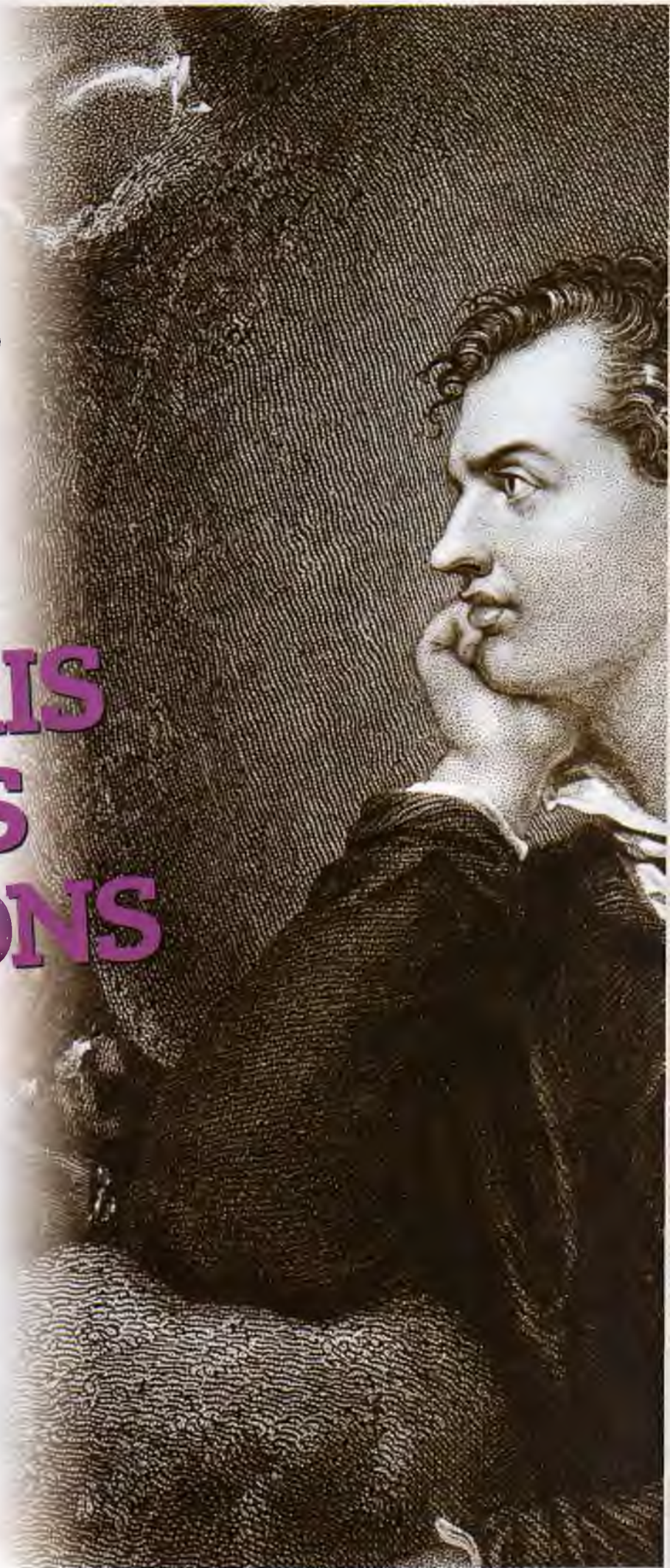
Mācības notiek piektdienu vakaros Rīgā, kā arī brīvdienās Limbažos, Jēkabpilī, Kuldīgā.
www.rumpumpele.lv

Traks,
slikts
un tāds,
kuru
pazīt ir
bīstami:

SESTAIS LORDS BAIRONS

“Diženi gari ir ārprātam radi,” – 17. gadsimtā rakstīja angļu dzejnieks Džons Draidens, faktiski atkārtotot to, ko zināja jau Aristotelis, ka patiesi liels ģēnijs nav iespējams bez šķipsniņas ārprāta.

Angļu slavenākais dzejnieks lords Bairons neapšaubāmi bija traks. Taču viņa “ārprāts nenāca no viņa galvas, bet gan no sirds”.

▼ *Anete Moroza*

Arogantais Klods Frolo no Igo *Parizes dievmātes katedrāles*, noslēpumainais Edmunds Dantes Dimā romānā *Grāfs Monte Kristo*, dēmoniskais Hitklifs no Emilijas Brontē *Kalnu aukām* un liktenīgais misters Ročesters no Šarlotes Brontē *Džeinas Eiras*. Kas kopīgs visiem šiem tumšajiem milētājiem, un kāds viņiem sakars ar Baironu? Tāds, ka viņi visi ir tipiski deviņpadsmitā gadsimta baironiskie varoņi. Bairons piedzima 18. gadsimta beigās un dzīvoja tā, ka atbalss bija jūtama vēl vismaz simt gadus. Viņš par sevi ir teicis: "Es esmu tik divains labā un ļaunā sajaukums, ka mani raksturot būs sarežģīti." Savukārt Gēte teicis, ka tāpēc vien ir vērts iemācīties angļu valodu, lai iepazītu šo ģeniālo cilvēku. Ievērojams bija ne vien Bairona talants, bet arī veids, kādā viņš milēja un baudīja dzīvi. Ne velti viņu dēvēja par pirmo slavenību, tādu kā rokzvaigzņu priekšgājēju. Dzejnieka profils ar murskulī saviebtajām lūpām fascinēja angļu sabiedrību, un viņa sieva Annabella pat ieviesa tam speciālu apzīmējumu – bairomānija. Viena no Bairona kaislīgākajām mīļākajām lēdija Kerolaina Lemba viņam deva tik trāpīgu apzīmējumu, ka tas arī šodien tiek pieminēts, kad runa ir par Bairona personību. Pēc abu pirmās iepazīšanās viņa secinājusi: "Traks, slikts un tāds, kuru labāk nemaz nepazīt." Taču tas neaizkavēja šo lēdiju Bairona dēļ zaudēt galvu. Kad dzejnieks pret sievieti atsala, bet viņa, kaut aiz bēdām gluži izdila, tomēr nedomāja padoties, Bairons ironizēja, ka viņu tagad vajānot skelets.

Sliktie gēni un lācis suna vietā

Džordžs Gordons Bairons, sestais barons Bairons, pazīstams vienkārši kā lords Bairons, piedzima 1788. gada 22. janvārī Londonā. No vienas puses, Baironam paveicās – viņš mantoja zilās asinis, spilgtu talantu un ārkārtīgi senu, sūnām un efejām apaugušu, gotisku abatiju. No otras puses, nepaveicās, jo līdz ar visu šo grezno bagāžu, viņš ieguva nelāgas iedzimtības. Bairona vectētiņš un vecvectētiņš no mātes puses dzīvi beidza noslicinoties. Bairona tēvs savu īpašību dēļ bija zināms kā Trakais Džeks. Viņš aptuveni divu gadu laikā pilnībā izputināja Bairona mātes 23 000 mārciņu vērtu pūru. Kad zēnam bija trīs gadi, viņa tēvs, galīgi nodzēries un slims ar tuberkulozi, trīsdesmit piecu gadu vecumā beidza dzīvi vienā no Francijas bordeļiem.

Bērniņu viņš, tolaik vēl tikai Džordžs Gordons, pavādīja Skotijā ar depresīvu un

nelīdzsvarotu māti, kurai patika iedzert, tāpēc dēla audzināšanu viņa uzticēja auklei Mērijai Grejai, kas, kā vēlāk izrādījās, ne vien sagājās ar apšaubāmiem līgavaiņiem bērna klātbūtnē, bet pat izmantoja viņu seksuāli. Šajā faktā daži biogrāfi sliecas saskatīt cēloni dzejnieka vēlākajai hiperseksualitātei. Kad 1798. gadā Bairona onkulis – nešpetnais piektais lords Bairons – pameta šo pasauli, desmit gadu vecais nākamais dzejnieks kļuva par sesto lordu Baironu. Un mantinie-

Bērniņu viņš, tolaik vēl tikai Džordžs Gordons, pavādīja Skotijā ar depresīvu un nelīdzsvarotu māti, kurai patika iedzert, tāpēc dēla audzināšanu viņa uzticēja auklei Mērijai Grejai, kas, kā vēlāk izrādījās, ne vien sagājās ar apšaubāmiem līgavaiņiem bērna klātbūtnē, bet pat izmantoja viņu seksuāli.

ku Nūstedas abatijai, no kuras velvētajiem gaiteniem, putekļos un zirnekļu tīklos ietinušies, klusējot noraudzījās augstdzimušo senču portreti. Vēlāk savās trakulīgajās ballītēs Bairons mēdza uzsaukt tostus, pacelot ar šampanieti pildītu mūka galvaskausu, ko it kā atradis turpat abatijas dārzā.

Interesanti, ka brīžiem Bairons soli soli sekoja savu priekšgājēju neceļos. Viņa tēvs

Seminārs

„Dziedinošās meditācijas”

Engēli, indiešu un ēģiptiešu dievi, Galaktiskie Hatori

2013. gada 19. – 20. oktobris

Semināru vadīs:

Nīna Simukova - van DenĒnu (Nīderlandē),
filozofijas doktore, Reiki meistare

www.enerģijuharmonija.lv

info@enerģijuharmonija.lv

1.22330819

ne vien bija "visu laiku iemilējies", bet piedevām ielaidās incestuālās attiecībās ar savu māsu Frānsisu. Arī Baironam vēlāk būs vairāk nekā draudzīgas attiecības ar savu pusmāsu Augusti – Trakā Džeka meitu no pirmās laulības.

Arī uzdzīvoja viņš ar izdomu, un viņa ekstravagances bija dārgas. Kembridžas Trīsvienības koledžas istabīnā viņš esot turējis lāci par spīti likumam, kas aizliedza studentiem skolā turēt suņus. Tā kā likumā nekas nebija teikts par lāciem, Bairons tādu iegādājies.

Neprātīgās diētas

Bairons vainoja māti par to, ka viņa devusi dēlam savu mazo, uz lieko svaru tendēto augumu. Protams, portretos viņš izskatās pievilcīgs, nu, vismaz slavenajā Tomasa Filipsa gleznā *Bairons albānu tērpā*, kas aplūkojama Nacionālajā portretu galerijā Londonā. Taču bija pat gadījumi, kad viņš savus portretus neatļāva publicēt savu poēmu grāmatās, jo tajos viņš izskatoties pārāk zēnīks. Viņam taču bija jāizskatās teatrālam un dramatiskam! It kā nepietiktu jau ar liekā svara problēmām, Baironam viena kāja bija īsāka par otru, tāpēc viņam nācās valkāt apavus ar ortopēdisko zoli. Klībā kāja, viņa paša vārdiem izsakoties, "vajāja kā lāsts".

Bairons rūpējās par savu izskatu, kā šodien teiktu, sevi kopa un periodiski pievērsās visdažādākajām diētām. Baironam bija problēmas ne vien ar seksuālo apetīti. Analizējot viņa vēstules, daži biogrāfi uzskata, ka viņam bijusi bulīmija. Bija periods, kad dzejnieks dzēra tikai sodas ūdeni kam piekoda biskvitus. Kad biskvīti nebija pieejami, aizvietoja tos ar kartupeļu un etiķa salātiem. Bairons izdzīvoja arī "pākšaugus ēdoša askēta" periodu un brīžiem esot pārticis gandrīz vai tikai no etiķa vien. Nekas viņu neesot iepriecinājis vairāk kā izsauciens: "Ārprāts, kā tu esi novāējies!"

Bairons kā vampīrs

1816. gadā, kas pazīstams kā gads bez vasaras, jo Eiropa un daļa Ziemeļamerikas piedzīvoja nenormālu aukstumu, Bairons un viņa personīgais ārsts jaunīnais Džons Polidori atpūtās villā pie Ženēvas ezera. Viņus apciemoja Bairona draugs Persijs Bašijs Šellijs ar nākamo sievu Mēriju Godvinu (vēlāk Šelliju) un Mērijas pusmāsa Klēra Klarmonta. Slapjās vasaras un nemitīgā lietus dēļ pulciņam bieži nācās uzturēties telpās. Un trīs dienu garumā viņi visi pieci opija iespaidā sarīkoja spoku stāstu stāstīšanas un rakstīšanas maratonu. Toreiz Mērija ieskicēja stāstu par Frankenšteinu. Savukārt Polidori trīs laiskos rīta cēlienos radīja pirmo vampirstāstu angļu literatūrā. Tā galvenā varoņa prototips bija neviens cits kā Bairons. Neparasta sa-

kritība, bet jau drīz visi trīs džentlmeņi šķīrās no šīs pasaules: 26 gadu vecumā, depresijas pārņemts un visu nospēlējis azartspēlēs, Polidori iedzēra cianīdu. Pēc gada Bairons devās uz Persija Šellija bērēm 1822. gadā dzejnieks, būdams 30 gadu vecs, vētras laikā burājot ar savu šoneri, kas Baironam par godu bija nosaukts par *Donu Žuanu*, noslika. Pēc diviem gadiem draugiem sekoja arī Bairons.

"O, bet tas nav pērtiķis!"

Ženēvas villā Bairons atjaunoja romānu ar Mērijas Šellijas pusmāsu Klēru Klarmontu, un piedzima Klāra Allegra. Kad meitene piecu gadu vecumā saslima ar tīfu un nomira, Bairons uz bērēm neieradās, jo, lai atbrirotu sevi no nepieciešamības slēpt savu seksuālo dzīvi, uz visiem laikiem bija pametis Angliju. Viens no iemesliem, kāpēc Baironam nācās atstāt dzimteni, bija viņa sakars ar paša māsu Augusti Li. Kad Auguste, tolaik gan vēl oficiāli precējusies ar savu vīru, dzem-

Adas māte matemātiķe Annabella ļoti raizējās, ka meita no tēva būs mantojusi neprātu, un, cenšoties to neveicināt, jau no bērnības virzīja Adu pa loģikas un matemātikas ceļu.

dēja meitiņu Elizabeti Medoru, Bairons pēc jaundzimušās apciemojuma savai uzticības personai lēdijai Melburnai rakstīja: "O, bet tas nav pērtiķis!" Šo izteikumu Bairona biogrāfi uzskata par apliecinājumu, ka bērns ir paša Bairona un viņš bažījies, ka incesta dēļ pēcnācējs būs ieguvis kādu kroplību.

Bairona vienīgā likumīgā laulībā dzimusi meita Ada Lavleisa ir tik slavēta, ka 16. oktobrī visā pasaulē tiek svinēta viņas vārdā nosaukta diena. Kad Adai bija tikai mēnesis, Bairona sieva bērnu paņēma pie sevis, un meitene vairs neredzēja tēvu. Adas māte matemātiķe Annabella ļoti raizējās, ka meita no tēva būs mantojusi neprātu, un, cenšoties to neveicināt, jau no bērnības virzīja Adu pa loģikas un matemātikas ceļu. Londonas universitātē Ada studēja matemātiku un darīja to tik labi, ka kļuva par britu matemātiķa un inženiera Čārlza Bebidža asistenti. Viņa aprakstīja Bebidža izstrādātās programmas viņa izgudrotajai analītiskajai mašīnai. 1979. gadā ASV Aizsardzības departaments

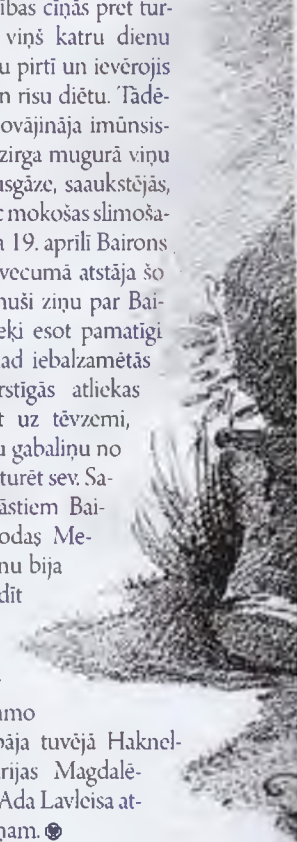
izstrādāja programmēšanas valodu, ko nosauca Adas vārdā.

Trīs kapa pieminekli

Kā jau romantisma dzejnieks, Bairons iederas saulrieta ainavā, kur viņa vientuļais stāvs ar atrisušo kaklauto iezīmējas uz kapšētas fona. Jau bērnībā viņu bieži nospieda grūtsirdīgas domas par nāvi. Ja var ticēt Bairona biogrāfam Andrē Moruā, pusaudža gados viņš "gāja sapņot uz kapsētu zem viksnas zariem".

Slavenāka par paša dzejnieka kapu ir viņa mīļotā nūfaundlenda Bocmaņa atdusas vieta – vienīgais, kas Bairona laikā Nūstedā uzcelts. Kad suns saslima ar trakumsērgu, Bairons to pašai aizliedzīgi kopa, nedomājot par inficēšanās draudiem. Viņš Bocmani apglabāja abatijas parkā un uz kapakmens iegravēja savu slaveno *Epitāfiju sunim*: "Šīs vietas tuvumā atdusas kāda būtne, kurai piemita skaistums bez iedomības, spēks bez nekautības, drošme bez nežēlības un visi cilvēka tikumi bez viņu netikumiem. Ja šis cildinājums būtu iegravēts virs cilvēka pišļiem, tie būtu tukši glaimi, bet tas ir vien nodeva Bocmaņa piemiņai, suņa, kas dzimis Nūfaundlendā 1805. gada maijā, miris Nūstedas abatijā 1808. gada 18. novembrī." 1811. gada testamentā Bairons esot izteicis vēlēšanos tikt apglabāts blakus Bocmanim, taču šī vēlēšanās netika izpildīta.

1823. gadā Bairons piedalījās grieķu brīvības cīņās pret turkiem. Atēnās viņš katru dienu esot gājis turku pirti un ievērojis etiķa, ūdens un risu diētu. Tādējādi Bairons novājināja imūnsistēmu un, kad zirga mugurā viņu izmērcēja lietusgāze, saaukstējās, un saslima. Pēc mokošas slimības 1824. gada 19. aprīlī Bairons tikai 36 gadu vecumā atstāja šo pasauli. Saņēmuši ziņu par Bairona nāvi, grieķi esot pamatīgi sērojuši, un, kad iebalzamētās dzejnieka mirstīgās atliekas gatavojās sūtīt uz tēvzemi, vēlējušies kādu gabaliņu no sava varoņa paturēt sev. Saskaņā ar notāstiem Bairona sirds atrodas Me-salongā. Baironu bija iecerēts apbedīt Vestminsteras abatijā, taču saistībā ar viņa "diskutējamo morāli" apglabāja tuvējā Hakneltorkārdas Marijas Magdalēnas baznīcīnā. Ada Lavleisa atdusas līdzās viņam. ☹

Viņu dēvēja par pirmo slavenību, tādu kā rokzvaigžņu priekšgājēju.

Dzejnieka profils ar murskulī saviebtajām lūpām fascinēja angļu sabiedrību, un viņa sieva Annabella pat ieviesa tam speciālu apzīmējumu – bairomānija.

Tūlītēja zobu jutīguma mazināšana, kas turpin ilgstoši

Kas izraisa zobu jutīgumu?

Ēdot vai dzerot aukstu, karstu, saldu vai sāļu, lielākajai daļai nerodas nekādas neērtības, bet dažiem var traucēt zobu jutīgums. Sāpes var būt īsas, asas un parasti negaidītas, taču ar to pietiekami bieži jācieš, lai baudītu dzīvi pilnībā.

Kā Colgate® Sensitive Pro-Relief™ darbojas?

Kliniskie pētījumi pierāda, ka zobu pastas revolucionārais sastāvs ir savādāks. Pretēji citām zobu pastām, kas paredzētas jutīgiem zobiem, Colgate® Sensitive Pro-Relief™ satur unikālo Pro-Argin™ tehnoloģiju. Tā vietā, lai lēnām iedarbotos, tas sāk bloķēt atvērtos kanālus, kas pieskaras zobam. Atvērtie kanāli pie dentīna virsmas, kas nervus neaizsargā pret karstuma un aukstuma iedarbību, noslēgti ar Pro-Argin™ sastāvu, kurš rada tūlītēju atvieglojumu.

No kurienes rodas jutīgu zobu sāpes?

Zobu jutīguma sāpes izraisa atvērtie dentīna kanāli.

In vitro mikroskopa attēls (CLSM) redzama neapstrādāta dentīna virsma ar atsegtiem kanāliem.

Kā darbojas Colgate® Sensitive Pro-Relief™?

Bloķēti kanāli noņem sāpes.

In vitro mikroskopa redzama dentīna kanālu noslēgšana ar Colgate® Sensitive Pro-Relief™ palīdzību.

"Kliniskie pētījumi ir mani pārliecinājuši, ka jaunais Colgate® Sensitive Pro-Relief™ piedāvā tūlītēju un ilgstošu atvieglojumu."

Dr. Bills DeVizio (Bill DeVizio), PhD VP (viceprezidents), Kliniskais zobārsts, pētnieks "Colgate-Palmolive"

Kā profesionālis uzskatu to par inovāciju. Esmu pētījis sāpīgu zobu jutīgumu gadiem un nekad nebiju redzējis tik iespaidīgu rezultātu kā šis jaunais Colgate Sensitive Pro-Relief™. Tās revolucionārais sastāvs nodrošina tūlītēju atvieglojumu pēc zāļu pastas uzklāšanas katram jutīgam zobam un vieglas, vienu minūti ilgas masāžas. Turklāt ir kliniski pierādīts, ka, ik dienu turot zobus ar Colgate Sensitive Pro-Relief™, jutīguma atvieglojums ir ilgstošs.

Pārsteidzošus rezultātus uzrādīja patērētāju pētījums: 8 no 10 cilvēkiem, kuri cieš no zobu

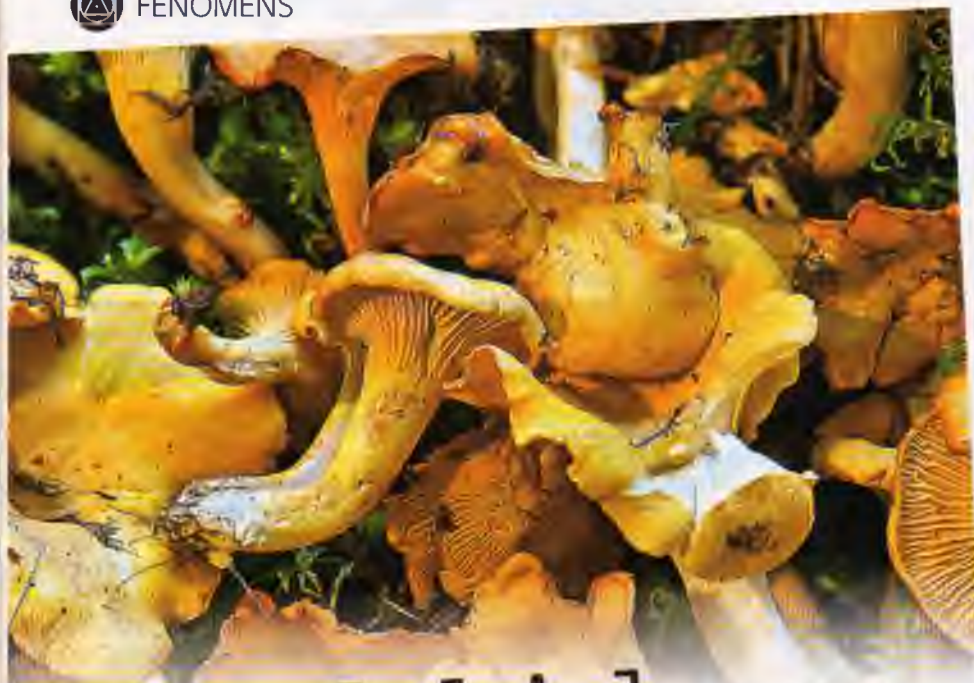
jutīguma, ziņoja par tūlītēju atvieglojumu pēc zobu pastas uzklāšanas un auksta ūdens dzeršanas.

Pieņemiet izaicinājumu šodien!

Jūs neatradīsiet efektīvāku zobu sāpju mazinātāju.

Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet www.colgatesensitiveprorelief.lv

Pārdabiskuma apliecinātājas

Latvietim sēnes sniedz vairāk maģisko zināšanu nekā jebkura cita radība.

▼ *Egils Zirnis*

Par sēņu maģiskajām īpašībām var pārliecināties trijos veidos: ieraugot sēni, apēdot sēni vai piedzīstot par latvieti. Visvienkāršākais un arī visdrošākais ir pēdējais veids, jo tad tu uzreiz nonāc to cilvēku kopā, kuri sēņu zinības krājusī tūkstošiem gadu un pēc nokāpšanas no Himalajiem izstaigājuši vai visu Eirāziju, kamēr atraduši sēnēm vislabvēlīgāko zemi un apmetušies te uz mūžīgu palikšanu. Latviešu folklorā par sēnēm tik skopi izsakās ne jau tāpēc, ka senie latvieši par tām nebūtu likuši zinis. Nebūt ne, sēņu zinības netika plaši apdziedātas tādēļ, lai neviens svešinieks šai informācijai netiktu klāt. Latviešu nākamajām paaudzēm tā tika nodota ģenētiskā līmenī, tāpēc ikviens latvietis, ieraudzījis sēni, jau zemapziņas līmenī zina, kas jādara, tāpat kā kaķis zina, ko darīt ar putniņu, kas lēkā viņa deguna priekšā.

Sēnes un ģeopolitika

Dažs uzreiz prasis: kas tad te, Latvijā, sēnēm ir labvēlīgāks nekā citur, piemēram,

mežatundrā, kur sēņu laikā grūti sēnei neuzkāpt, tik biezs ir raibo cepuriņu klājiens. Tā tas tiešām ir, taču nedrīkst aizmirst, ka tālajos ziemeļu rajonos cilvēkam nav tādu izaicinājumu, kādi rodas, dzīvojot stratēģiski svarīgā Eiropas punktā. Ne jau sēņu daudzumā slēpjas to maģiskais spēks, bet gan dažādība. Ja tu dzīvo tik tālu ziemeļos, ka neviens cits tavu zemi neiekāro, tu gadsimtiem ilgi gremo tikai baravikas un apškungus un citām sēnēm nepievērs uzmanību, jo tev nav svarīgas nekādas citas sēņu īpašības, izņemot varbūt mušmires ziemeļbriežu pievilināšanai. Toties šeit, brīnumskaistajā Latvijā, kurai šā skaistuma dēļ krustām šķērsām staiga pāri iekarotāju karapulki, iezemietim gribot negribot jādodomā, kā ar šo situāciju tikt galā. Te nu skats agri vai vēl apstājas pie sēnēm, jo tas ir resurs, kurš atjaunojas, tātd būš pieejams arī tad, kad viss pārējais tiek zaudēts.

Varbūt esat ievērojuši kādu šķietami paradoksālu faktu – vispārējā vaimanoloģijā par to, ka Latvijā nekā vairs nav, neviens nevaimanā par sēņu trūkumu. Tas tā ir ne jau tāpēc, ka Latvijā netiktu izcirsti sēņu meži. Nē, šādu vaimanu trūkuma īstais iemesls ir sēņu izcilā vieta latvieša pašidentifikācijā – latvietis, kamēr vien viņš spēj kustēties, nekad neatzīsies, ka vairs nespēj atrast sēnes;

viņš var pieprasīt no valsts dažnedažādus sociālos pabalstus, bet nekad nepieprasīs, lai valsts piens viņu klāt pie baravikas, tas vienkārši ir zem latvieša goda. Tā kā latvietis šeit ir spējis izdzīvot, pateicoties sēnēm, viņš rudenos dosies sēnēs neatkarīgi no tā, cik maksās degviela. Kad te vairs neaugs sēnes, tas arī latviešu stāstam būs beigas. Un otrādi – kamēr sēnes te aug, neviena emigrācija nav bīstama, jo agri vai vēl latvietis pie savas sēnes atgriezīsies. Tāpēc mežu pārmērīga izciršana jāuzlūko ne tikai kā ekonomiska rīcība, bet visupirms kā mēģinājums dabūt latviešus prom no šīs zemes.

Mūžīgais ierocis

Patiesībā nav īsti skaidrs, kāpēc Latvijas armijā vēl nav ieviestas īpašas sēņotāju apakšvienības, jo ar sēņu palīdzību iespējams atrisināt gandrīz vai ikvienu sarežģītu situāciju, sākot ar ienaidnieka apreibināšanu vai noindēšanu un beidzot ar paša apziņas transformāciju brīžos, kad nekāda cita pretošanās nav iespējama. Turklāt bez kāda pārspilējuma var teikt, ka latviešu īstais kaujas tērps ir sēņotāja ekipējums, nevis Lāčplēša milna un ausaine, Šķeles zobu birste, Lemberga hūte, Dombrovska grāmatveža uzvalciņš vai Repšes gaismas zobens. Gadsimtu gaitā šis tērps ir izkopts tik smalki un niansēti, ka latvietim nav nepieciešami nekādi ārzemju militārie konsultanti, lai ekipētos tā, ka mežā ikviens pretimnācējs, sākot ar lāci, vilku un alni un beidzot ar konkurentu pie skaistākās baravikas, nobīstas jau no viņa izskata vien. (Tiesa, daži novērotāji apgalvo, ka Rietumeiropā sievietes arī ikdienā ģērbjoties tā, kā latvietes ģērbjas, kad iet sēņot. Šis apgalvojums varētu būt patiess, bet tas jau nemazina mūsu iespējas mežā, jo tendences rāda, ka Rietumu vīrieši no savām sievietēm baidās arvien vairāk.)

Patiesi, nav labāka kaujas tērpa par latviešu sēņotāja tērpu, jo tas ir domāts ne tikai īsiem ieskrējieniem mežā, bet arī ilgstošam izdzīvošanas pārbaudījumam, ja gadījies apmaldities. Šis tērps iztur lietu un aukstumu un tajā pašā laikā ir pietiekami viegls, lai ar to būtu iespējams veikt sprinta izrāvienus, ja gadās, ka vienu baraviku ierauga reizē vairāki sēņotāji. Turklāt tas ir apstrādāts ar speciālām ķīmiskām vielām ērcu atbaidīšanai un, kā jau teicām, izskatās pietiekami atbaidošs, lai no sēņotāja bitos pat paša ģimenes locekļi un seksuālie maniaki. Tos gan sēņu laikā neviens tik un tā nopietni neņem, jo seksuālais maniaks labi zina, ka uzbudinātā stāvoklī viņa maniakālais orgāns izskatās līdzīgs sēnei, tātd jebkurš sēņotājs ar savu naziti to nogriezīs, ilgi nedomājot. Vēl bēdīgāk maniakam var iziet ar tiem sēņotājiem, kuri saklusējušies stāstus, ka īsts dabas draugs sēni negriež ar nazi, bet micēlija saudzēšanas

nolūkā izskrūvē no sūnām ārā – šī procedūra ir daudz mokošāka nekā ātrs nogrieziens ar nazi. Seksuālie maniaki labi zina, ka sēnotājs mežā ir tikpat uzbudināts kā viņi, turklāt parasti vēl arī dusmīgs, jo citus sēnotājus ir sastapis daudz vairāk nekā sēnes. Izteikti pat pieņēmumi, ka tie lāči, kas pēdējos gados it kā redzēti dažādās Latvijas vietās, patiesībā bijuši nevis lāči, bet sēnotāji, kuri dodas

Turklāt, ja ienaidnieka pārspēks izradiesies pārāk liels, mūsdienu sēnotāji atšķirībā no senčiem nekritīs depresijā, bet vienkārši aizies citā realitātē, izmantojot internetā atrasto informāciju par sēņu pasaules iespējām. Latvijā ir atrodamas vismaz desmit tā saukto maģisko sēņu sugas, proti, tādas, kuras satur psihotropo vielu psilocibīnu. Jebkurš ienaidnieks, uzzinājis, ka latviešiem ir īpašās haluci-

rigā pieredze, ko sniedz halucinogēnās sēnes. Pats galvenais, ko mums devušas sēnes, ir neapgājama informācija par mistiskās pasaules esamību. Ikvienš, kurš sēņu laikā ir gājis pa meža stigu, ir pārliecinājies par kādu sēņošanas aksiomu: lai cik agri tu ietu me-

Zirnis vēro

✦ Ja tirgū nav sēņu, braukt sēnēs nav jēgas, jo mežos to vēl nav. Ja tirgū ir sēnes, braukt sēnēs nav jēgas, jo mežos tās jau ir nolāsītas.

✦ Ja, ieejot mežā, tev pretī pirmā nāk sieviete, nebūs ne sekas, ne sēņu.

✦ Sēne ir vienīgā radība, kuras priekšā drīkst mesties ceļos, nebaudoties no apsūdzības elkdievībā.

✦ Ja mežā atrodi veselu klājienu netārpainu baraviku un spēj to ticami izstāstīt draugiem, tev pēdējais laiks iet politikā.

✦ Ja ieraugi divas vienādas baravikas blakus, tu esi atradis sēnotājam ideālo alkohola devu.

✦ Ja sēne, kuru tu noliecies griezt, tev uzrunā cilvēka balsi, tu atrodiēs pārāk tuvu ķīmiskās rūpniecības atkritumu izgāztuvei.

✦ Vietās, kur aug papardes, var atrast tikai seksu, nevis sēnes.

✦ Mežā sauciens "Rūgts!" nozīmē nevis aicinājumu bučoties, bet brīdinājumu nebučot zultsbeku.

✦ Ja savā iecienītajā sēņu vietā ieraugi priekšā svešu sievieti ar bērniem, tas

nozīmē, ka tavai sievietei ir mīļākais.

✦ Ja sēņu laikā pa mežu tev pretī nāk virinātājs, tas patiesībā ir tikai cits sēnotājs, kas vēlas tevi atbaidīt no savas baraviku vietas.

✦ Ja, pa mežu ejot, nonāc izcili labā sēņu vietā, tas nozīmē, ka tu esi apmaldījies.

✦ Ja tu arī trešajā dienā vēl nevari atrast ceļu laukā no meža, tas nozīmē, ka esi apmaldījies laikā un nokļuvis 13. gadsimtā.

✦ Ja mežā ierauga lāci, tajā dienā interese par sēnēm zudīs.

✦ Sēņu laikā nedrīkst iet mežā ar cepuri, kas izskatās pēc sēnes, var dabūt nazi kaklā.

✦ Ja uz meža stigas ieraugi skaistas baravikas garā rindā, nedrīkst sākt tās griezt, jo aizrausies un nepamanīsi, ka būsī aizgājis līdz raganas mājai.

✦ Vilki neēd Sarkangalvītes tāpēc, ka baidās, vai viņu pīrādziņi nav pildīti ar sēnēm.

✦ Visvairāk sēņu var dabūt, sumpurņa maskā staigājot pa mežu un slavējot ceļā satiktās čaklākās sēnotājas.

✦ Vienu reizi var ēst jebkuru sēni.

✦ Ja trešajā dienā pēc zaļās mušmires apēšanas tu vēl esi dzīvs, tad tev ir īpašas spējas sajaukt mušmires ar bērzlapēm.

✦ Ja valdība iegrūž budžeta miljonus kārtējo afēristu kabatās, sēnotāju mežos būs vairāk nekā iepriekšējā gadā.

✦ Ja mežos sāk augt neparastas sēnes, gaidāms liels imigrantu vilnis.

mežā lāča tērpā, lai aizbaidītu citus sēnotājus, jo vispārējās automobilizācijas dēļ konkurence mežos ir augusi, tāpēc daži sēnotāji mēģina to mazināt ar tik radikāliem līdzekļiem.

Brīnuma gaidās

Ta kā sēnotājs vieglāk nekā daudzu citu profesiju pārstāvji var pamatot ieroča nēsāšanas nepieciešamību (lai būtu, ar ko šaut gaisā apmaldīšanās gadījumā), ir skaidrs, ka lieki uztraucas tie, kas vaimanā par latvju zemessardzes zemajām kaujas spējām. Mūsu istā zemessardze ir sēnotāji, grūtā brīdī viņi atkal, tāpat kā mūsu senči, ar ieročiem rokās saies mežos un tur pārtiks no sēnēm, kuras Latvijā, ja labi meklē, var atrast pa ziemā.

nogēno sēņu zināšanas, noteikti centīsies izmantot šo zintnieku pakalpojumus, un te tu mūsu tautas atriebējiem paveras varen plašs rīcības lauks. Zinot pareizās devu proporcijas, ar šīm sēnēm var panākt nevis laimes, bet baiļu un nomāktības efektu. Un kas var būt labāks par nobijušos un nomāktu ienaidnieku? Ja ar to tomēr nepietiktu un nāktos rīkoties radikālāk, atkal pati daba nākusi mums talkā – halucinogēnajām sēnēm ārkārtīgi līdzīgas ir dažas nāvīgi indīgu sēņu sugas, tāpat mums ir pa rokai arī ienaidnieka pilnīgas likvidācijas ieroči.

Tomēr pats galvenais, ko latvietim dod sēnes, nav ne plašais ienaidnieku uzveikšanas arsenāls, ne iztikšana grūtos brīžos, ne izdzīvošanas skola, apmaldoties vai ieēdot neparastas sēnes, un pat ne tā brīnšķīgā ga-

zā, vienmēr kāds būs gājis pirms tevis un labākās baravikas nolāsījis. Kas ir šis nolāsītājs, to neviens nezina, jo neviens viņu nav redzējis. Tātad ir skaidrs, ka baravikas nolasa kāda mistiska būtne. Kāda? Varianti ir tikai divi – vai nu citplanētieši, vai kāds no latviešu dievību panteona. Diemžēl abos gadījumos patiesības noskaidrošanai neder mūsdienās izplatītā videonovērošanas metode. Ne tikai tāpēc, ka pie katras baravikas videokameru nepieliksi, bet arī tāpēc, ka pārdabiskas būtnes nav iespējams nofilmēt, un arī citplanētieši, ja jau būs spējuši tikt līdz Zemei, noteikti būs atklājuši arī veidu, kā to izdarīt, izvairoties no zemiešu iespējām fiksēt viņu klātbūtni. Tas gan neizslēdz iespēju šīs būtnes ieraudzīt nejausi. Tāpēc sēnotājam mežā vienmēr jātur acis vaļā! ☹

Aidā sēnēs!

Sēņošana ir latviešu hobijs, sports, meditācija un izklaide vienlaikus. Kurvis uz rokas, nazis un plastmasas kuļķenes kabatā, ja nu pagadās tik daudz sēņu, ka grozā nesatīlpst. Taču kā sēnes grozā ievilināt? Mūsu senči gadsimtu garumā šo māku izkopoši līdz pilnībai.

▼ *Evija Poznaka*

Sēņu veiksmei

Dodoties sēņot, pirms izešanas pa durvīm vajag ar visu grozu uz brīdi piesēst. Ja pa ceļam uz mežu redz cielavu, zilīti vai stirnu, būs veiksmīga sēņošana.

Ziedoņums Meža mātei

Kad sasēņots pilns grozs, ejot arī no meža, visskaistākā un lielākā sēne jāizmet no groza meža malā kā ziedoņums Meža mātei.

Mušmire tāds!

Sēņotājam nevajag veiksmi vēlē, jo tad noskauz visas sēnes. Ja nu ceļā pagadās kāds veiksmes vēlētājs, tam jāatbild: "Mušmire tāds, ņem pats savu veiksmi!"

Sēņošanas talismans

Ja sēņošanā labi veicies, kādu apģērba gabalu (kreklu, lakatu, zeķes, zābakus) no tās reizes nevajag mazgāt un tīrīt, bet vilkt līdz sezonas beigām ikreiz, kad ejat sēņot.

Vīrietis ar pilnu grozu

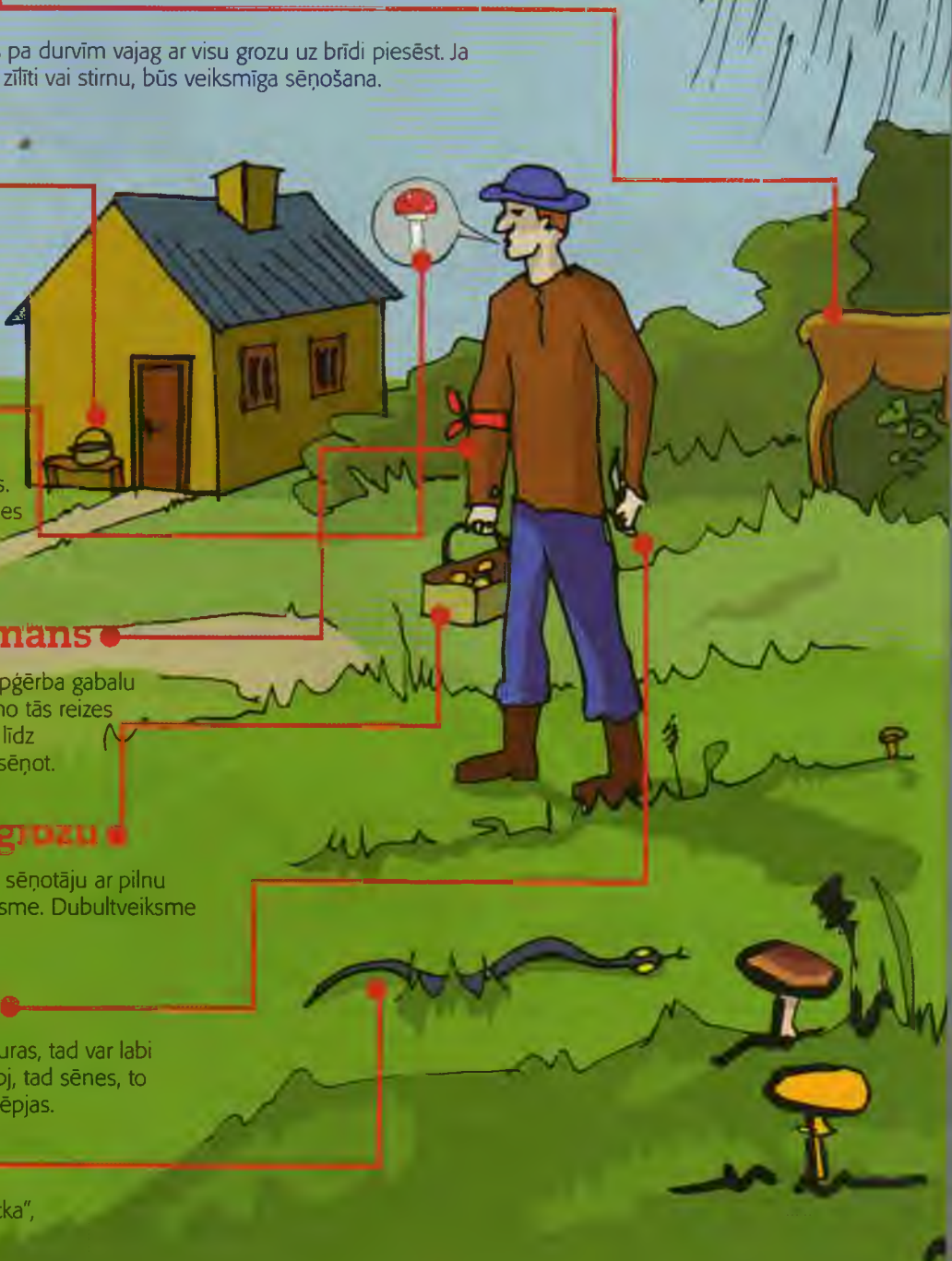
Ja, ejot sēņot, pa ceļam satiekat sēņotāju ar pilnu grozu, arī pašam uzsmaidīs veiksmē. Dubultveiksme garantēta, ja sēņotājs ir vīrietis.

Pasiēptais nazis

Ejot sēņot, nazis jāslēpj aiz muguras, tad var labi sēnes ieraudzīt. Ja nazi nenošlēpj, tad sēnes, to ieraugot, nobīstas un pašas paslēpjas.

Tābu vārds

Sēņojot nedrīkst izteikt vārdu "āčka", jo tā jūs piesaucat čūskas!

Lietus un zibens

Labu sēņu ražu nodrošina divas dabas parādības: pirmā – lietus, vēlams taisns – tāds, kas līst vienmēri, otrā – zibens bez pērkona.

Kā izvaiņties no tārpainām sēnēm?

Visām sēnēm ir mērķis, tad sēnē būs tārpains. Tārpains sēnē nozīmē, ka tā ir jāizvairās, jo tā ir jāizvairās.

SĒŅU VĀRDI

Mežā izejot, sēņotājam jāsaka: "Čiku, čiku, meža Miku, pilna āda baraviku!", tad arī grozs ātri piepildās.

Baravika pilnam grozam

Ja sēņojot pirmo grozā ieliek baraviku, grozs ātri piepildās, ja bērslapi – sēņošana tik labi neveiksies un var gadīties iet mājās ar pustukšu groziņu.

Pateicība Dievam

Liekot grozā pirmo sēni, jāsaka: "Dieviņ, dod laimi!"

Pirmā sēne

Pēc pirmās atrastās sēnes var zīlēt nākamo gadu līdz jaunai sēņu ražai. Ja sēne tārpaina, jāuzmanās no skauģiem, ja jauna un laba – gaidāms veiksmes gads. Baravika sola pārticību, bet gailene – rāmu un gaišu gadu.

Sēņu apspļaudīšana

Sēņojot pirmās atrastās sēnes jāapspļauda un jāsaka: "Esiet jūs tās laimīgās, pievelciet man ātri pilnu grozu!"

MILJONI NELĪDZ

Ja cilvēkam ir bagāti vecāki, parasti automātiski tiek uzskatīts, ka viņam ir paveicies. Patiesībā tā nemaz nav, jo ir pietiekami daudz gadījumu, kad bagātņiekus piemeklē tādas pašas nelaimes kā parastos mirstīgos.

Slavenās Rokfelleru dzimtas atvase **Maikls Klārks Rokfellers** ir uzskatāms piemērs šai patiesībai – jau pusgadsimtu viņš ir pazudis bez vēsts, un varam vien minēt, vai viņš noslīka, vai pusi – vēl briesmīgāk! – apēda kanibāli.

▼ *Sandris Metuzāls*

Netipiskais miljonārs

Parasti miljonāru atvases nemēdz noņakt tādās situācijās, lai tām draudētu krišana cilvēkēdāju nagos, taču Maikls Rokfellers bija īpašs gadījums. Piedzima viņš vienā no Amerikas bagātākajām ģimenēm, jo puīša vecvectētiņš Džons Rokfellers bija naftas magnāts un ASV vēsturē pirmais miljardieris, bet tēvs Nelsons Rokfellers darbojās banku biznesā un politikā, ar laiku kļūstot pat par ASV viceprezidentu. Tomēr Maiklu nevilināja ne bizness, ne arī politika, viņš vairāk interesējās par vēsturi. Iespējams, konservatīvāki vecāki jauniešiem par varītēm liktu studēt ekonomiku un pārņemt ģimenes biznesu, taču Nelsons Rokfellers negribēja puiku mocīt un likt viņam darīt to, kas nepavisam nepatik. Viņš ļāva dēlam iestāties Hārvarda universitātē, kur puīsis studēja vēsturi un antropoloģiju. Paralēli mācībām Maikls diezgan aktīvi darbojās Antropoloģijas institūtā, kur jauno Rokfelleru saņēma ar atplestām rokām, jo tā nu bija sagadījies, ka tieši Rokfelleru dzimta bija lielākais šā institūta sponsors. Objektivitātes labad jāpiebilst, ka Rokfellers seniors institūtu sponsorēja ne jau tikai dēla aizrašanās dēļ, nē, jau kopš dzimtas patriarha Džona laikiem Rokfelleri

ir dāsni ziedojuši dažādām organizācijām un pasākumiem, sākot no politiskajām partijām un beidzot ar mākslas galerijām.

Pabeidzis skolu un pāris mēnešu nodieņņis armijā (jā, Amerikā armijā dienēja arī elites atvases, vismaz tā tas bija līdz Vjetnamas karam), 22 gadus vecais Maikls nolēma, ka pienācis laiks atstāt pēdas zinātnē un noorganizēt pirmo zinātnisko ekspedīciju. Pārlaidis acis globusam, jaunais Rokfellers izvēlējās Jaungvineju, kur cerēja no aborigēniem savākt dažādu etnogrāfisku priekšmetu kolekciju. Ar ekspedīcijas finansējumu problēmas neradās (vēlreiz atcerēsīties, kas bija Maikla tētis!), tāpēc 1961. gada rudenī Maikls kopā ar holandiešu etnogrāfu Renē Vasingu devās ceļā.

Liktenīgais brauciens ar laivu

Pirmais mēnesis aizritēja bez problēmām. Rokfellers un Vasinga, kompānijā paņēmuši pāris vietējos pavadonius, apbraukāja salas un naski tirgojās ar iezemītiem: mēs jums cigaretes, konservus un nažus, jūs mums savas māla bļodas, koka karotes un to tur glīti izkrāsoto galvaskausu. Maiņa gāja no rokas, un drīz vien abi pētnieki varēja uz Ameriku no-

Trīs ceturtdaļas no laivā braukušajiem bija izglābušies. Un tikai no paša galvenā, no Maikla Rokfellera nebija ne miņas...

sūtīt pirmo etnogrāfisko dārgumu kolekciju, kas, starp citu, vēl šobaltdien glabājas Nujorkas Pirmatnējās mākslas muzejā.

1961. gada 17. novembrī Rokfellers nolēma apmeklēt kādu ļoti nomaļu aborigēnu ciematu cerībā tur atrast sevišķi interesantus eksponātus. Vietējie iedzīvotāji gan centās viņu atrunāt, sakot, ka tur dzīvo ne pārāk labi cilvēki, turklāt līdz turīenei jābrauc pa lielu un diezgan bīstamu upi, taču Maikls šos stāstus nebija noskaņots ņemt galvā. Nopircis no iezemītiem ne pārāk uzticama izskata paštaisītu laivu, viņš kopā ar saviem biedriem devās ceļā.

Līdz mērķim gan viņi netika, jo upes vidū pēkšņi noslāpa motors, ko Maikls bija piekaris iezemīšu laivai. Līdz krastam bija pāris

kilometru, diemžēl kārtīgu airu laivā nebija. Abi vietējie pavadoni izšķīrās par riskantu soli – piesējuši sev tukšas benzīnkannas, viņi mēģināja krastu sasniegt peldus. Riskants šis peldējums bija galvenokārt tāpēc, ka upē dzīvoja krokodili. Acimredzot tieši šā iemesla dēļ Rokfellers, kurš bija itin labs peldētājs, nolēma palikt laivā kopā ar Vasingu. Taču vēl pēc brīža vilnis apgāza laivu, un abi tajā sēdošie tik un tā nonāca ūdenī. Tālāk viņu ceļi šķīrās – Rokfellers nolēma mēģināt sasniegt krastu peldus, bet holandiešu etnogrāfs par labāku uzskatīja turēties pie apgāztās laivas un gaidīt glābējus. Vai krokodilus – skatoties, kurš pirmais ieradīsies notikuma vietā.

Holandietim paveicās, jo pirmie tomēr ieradās glābēji – pāri lidojoša lidmašīna bija pamanījusi nelaimi un pa rāciju devusi ziņu netālu esošam kuģītim, kura apkalpe tad arī izvilka no ūdens Vasingu. Pēc tam, kad holandieši bija daudzmaz atjēdzies un izstāstījis lietas būtību, visi sāka meklēt Rokfelleru, kuram pa to laiku sen jau vajadzēja būt sasniegušam krastu. Taču nekādas miljonu mantinieka pēdas krastmalā tā arī neizdevās atrast. Dažas dienas vēlāk atradās abi Rokfellera ekspedīcijas pavadoni, kuriem peldus uz tukšajām kannām gan bija izdevies nokļūt krastā, taču pēc tam viņi bija apmaldījušies

Populāra ir arī versija par krokodiliem, kaut gan arī tajā ir liels balts plankums – ja reiz krokodili neaiztika abus ekspedīcijas pavadoņus un pat holandieci, kurš vairākas stundas kūlās pa ūdeni, kāpēc gan tie būtu uzklupuši tieši Rokfelleram?

džungļos un tikai pēc ilgāka laika uzdūrušies kādai apdzīvotai vietai. Tātad trīs ceturtdaļas no laivā braukušajiem bija izglābušies. Un tikai no paša galvenā, no Maikla Rokfellera nebija ne miņas...

Tētis traucas palīgā

Saņēmis ziņu par nelaimi, Rokfellers vecākais nekavējoties meta visus Ņujorkā darāmos darbus pie malas un traucas pāri pusspasaulei, lai mēģinātu atrast dēlu. Rokfellera rīcībā esošie lidzēkļi bija būtībā neierobežoti, tāpēc Jaungvinejā viņš ieradās kopā ar veselu glābēju armiju un vairākiem desmitiem sensāciju kārto reportieru. Vairākas nedēļas visi ķemēja džungļus un purvus, taču neko neatrada. Meklētājiem brīvprātīgi pievienojās ar daudzi iezemieši, arī no tā ciemata, uz kuru savā pēdējā braucienā bija devies Maikls. Tik un tā nekā. Ne pēdu, ne ziņu par pazudušo pētnieku.

Beigu beigās, atmetuši jebkādas cerības atrast Maiklu Rokfelleru dzīvu, glābēji meta mieru neauglīgajiem meklējumiem. Oficiāli tika atzīts, ka Maikls, visticamākais, gājis

bojā upē, cenšoties sasniegt krastu. Vai viņš noslika vai arī tika krokodila zobos, tas nebija zināms.

Kanibāls, ne krokodils!

Visi arī palika pie versijas par nāvi upē un jau bija paguvuši piemirst Rokfellera nelaimīgo ekspedīciju, kad astoņus gadus pēc traģēdijas negaidot atklātībā parādījās jauna versija: bet varbūt Maiklu apēda nevis krokodils, bet gan kanibāli? Jo, raugi, asmatu cilts piederīgie, ko bija saposies apmeklēt jaunais Rokfellers, jau izsenis bijuši zināmi kā kanibāli, un nekur nav teikts, ka viņi šo nosodāmo kulinārijas paveidu būtu metuši pie malas.

Ar sensacionālo ziņu klajā nāca kāds austrāliešu žurnālists, kurš apgalvoja, ka esot veicis Jaungvinejā pats savu neatkarīgu izmeklēšanu un atradis lieciniekus, kuri ir labi informēti par Maikla Rokfellera dzīves pēdējiem brīžiem. Pie visa vainīgi esot bijuši trīs iezemieši, kuri uzdūrušies no ūdens izlidušajam pargurusajam pētniekam, notuējuši viņu par jūras briesmoni un katram

gadījumam nosituši. Pašus sitējus gan žurnālistam nebija izdevies iztaujāt, jo viens no viņiem jau esot miris, bet abus pārējos ciltsbrāļi atteikušies uzrādīt.

Ticamības momentu gan mazliet izbojāja tas, ka aptuveni tāds pats stāsts tajā pašā laikā parādījās citā Austrālijas izdevumā, tikai tur jau figurēja pavisam cits aborigēnu ciemats, ko no pirmā šķira teju vai pussimt kilometru. Arī tur iezemieši esot nosituši un pēc tam apēduši bālgīmi, no kura brilles vien palikušas pāri. Brilles – tā ir īpaši būtiska detaļa, jo Rokfellers tiešām tādas nēsāja.

Nebija ilgi jāgaida, kad iezemiešu tikumus pārzinoši laudis nolīdzināja versiju par kanibāliem līdz ar zemi. Pirmkārt, pieminētās brilles nez kāpēc neviens no žurnālistiem nebija spējis sagādāt un uzrādīt publikai. Tātad ej nu sažini, vai tādas vispār bija. Otrkārt, ja jau iezemieši Maiklu noturēja par briesmoni, kāpēc viņi bailēs nevis metās no tā bēgt, bet gan lida kauties? Treškārt, tajos laikos baltais cilvēks Jaungvinejā vairs nebija nekāds retums, tāpēc diez vai bija daudz tik stublu iezemiešu, kas viņu noturētu par briesmoni. Turklāt Rokfellers ar saviem maiņas darījumiem jau bija iemantojis plašu popularitāti apkārtējos ciemos, aborigēni viņu pazina un cienīja. Ceturtkārt, aborigēnu pazinēji īpaši uzsvēra, ka iezemiešu stāstītajam par Rokfellera nosīšanu sevišķi ticēt nevajadzētu tāpēc, ka par pāris cigarešu paciņām papuasi ir gatavi runāt visu, ko baltais cilvēks no viņiem grib dzirdēt. Šajā gadījumā – ja gribēja dzirdēt stāstus par cilvēkēda-

Vietējie iedzīvotāji gan centās viņu atrunāt, sakot, ka tur dzīvo ne pārāk labi cilvēki, turklāt līdz turieni jābrauc pa lielu un diezgan bīstamu upi, taču Maikls šos stāstus nebija noskaņots ņemt galvā.

žoni nes Rokfelleru drēbes, turklāt tie esot viņam rādījuši arī kaulus un apgalvojuši, ka tie palikuši pari no baltā jauna cilvēka. Pārbaudīt šo versiju gan tā arī neizdevās, jo Smits pats drīz vien gāja bojā nelaiimes gadījumā.

Taču viņam uzradās sekotājs cita misioņāra Billema Hekmana izskatā. Ari viņam aborigēni bija stāstījuši par apēstu jaunekli, kura galvaskauss, greznots ar "metāla acīm" (atcerēsieties, ka Rokfellers valkāja brilles), glabājoties cilts rituālu būdā. Nevienam baltajam cilvēkam gan ne galvaskausu, ne arī "metāla acis" atrast neizdevās, tāpēc var tikai minēt, cik šajā stāstā ir patiesības, bet cik – fantāziju.

Tā nu vēl tagad nav skaidrs, kas ar Maiklu Rokfelleru patiesībā notika. Visizplatītākā ir un paliek versija par ļaunajiem kanibāliem, lai gan pierādījumu tai nav nekādu. Toties izklausās šī versija viskrāšņāk, tāpēc arī patik gan avižniekiem, gan visiem pārējiem. Populāra ir arī versija par krokodiliem, kaut gan arī tajā ir liels balts plankums – ja reiz krokodili neaiztika abus ekspedīcijas pavadoņus un pat holandieci, kurš vairākas stundas kūlas pa ūdeni, kāpēc gan tie būtu uzklupuši tieši Rokfelleram? Varbūt tajā apvidū nekādu krokodilu vispār nebija un puisis pavisam banālā kārtā noslika? Atbilžu nav.

jiem, tad tos arī saņēma; vai nu aborigēnam grūti sagādāt dārgajam viesim mazliet priedes un pastāstīt to, kas šim patik. Piektkārt, stāsti par papuas kanibālismu ir stipri pārspīlēti, un būtu ļoti grūti atrast ciltis, kas tiešām ēstu cilvēkus. Nospiedošais vairākums aborigēnu tomēr ir kategoriski pret sev līdzīgo lietošanu uzturā. Etnogrāfi minēja daudzus gadījumus, kad baltie cilvēki XX gadsimtā nonākuši papuas teritorijās, taču ne reizi viņiem nav draudējušas ne mazākās briesmas no iezemiešiem. Gluži pre-

teji – parasti ienācēji uzņemti ļoti draudzīgi un viņiem pat atļauts apmesties uz dzīvi vietējo apmetnēs.

Skaidrības nav

Vēlāk tomēr uzradās vēl pāris liecinieku, kuriem bija šis tas sakāms par nelaimīgā Rokfelleru likteni. Pirmais bija misionārs Jans Smits, kurš mitinājās netālu no asmatu cilts teritorijas – tieši šo cilti vainoja Maikla nāvē. Smits reiz bija stāstījis, ka esot redzējis, kā me-

ASTAROTS

Veiksmes akmeņi

Akmeņiem piemīt mītiskas, ezoteriskas un dziednieciskas īpašības. Akmens savu saimnieku vienmēr sargā un palīdz viņam. Visizplatītākie veiksmes akmeņi ir avanturīns un onikss. **AVANTURĪNS**, saukts arī par zelta smiltīm, ir dažādu krāsas – zajas, zilās, brūnās un oranžās – kvarcs ar iekļautām citu minerālu zvīņām. Avanturīns palīdz savam īpašniekam uzturēt priecīgu garastāvokli un mundru garu, novērš nemieru un bailes. Jau senatnē maģi un dziednieki šo akmeni rekomendēja kā talismanu naudas un veiksmes piesaistīšanai. **ONIKSS** ir melnas krāsas ahāta paveids. Vadoņu un cīnītāju akmeņi. Jau izsenis austrumu tautās onikss tiek uzskatīts par veiksmes akmeni, jo šis unikālais akmens spēj koncentrēt nepieciešamo enerģiju konkrēta uzdevuma veikšanai. Tomēr visunikālākā šā akmens īpašība ir ne tikai piesaistīt veiksmi, bet arī spēt to aizsargāt no skauģiem un nelabvēļiem.

Avanturīna eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figurīna vienmēr atgādina par Jūsu sargēngeli, bet akmens piesaistīs veiksmi.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

Veiksmes maģija

Par veiksmīnieku saka – dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvana, tā iepriecina un spāno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pametusi, nezaudējiet dūšu, bet neceriet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadīs it visur! Maģisko kartīņu komplekts ar 32 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmiņi pielietojot nerēdzamās pasaules spēku, jūs spēsiet piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm.
Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes avanturīna un oniksa izstrādājumi par īpašām cenām.

Avanturīna krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvas mundru garu un izdošanos it visās lietās.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Avanturīna rokassprādze

Oranžā avanturīna rokassprādze.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam palīdzēs koncentrēt enerģiju un aizsargās no nelabvēļiem.
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa rokassprādze

Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Lībiešu meditācijas krasts ar Dundagas relaksāciju

Kamēr jūru vēl neplosa rudens vētras un ceļi nav pielijuši, vērts doties atvasaras velobraucienā pa Ziemeļkurzemi – apmeklēt vilkača kapu, uzkāpt akmens piramīdā, nobaudīt svaigi kūpinātas butes. Galvenais ir uzņemt enerģiju un spēku, lai pietiek līdz ziemei.

▼ *Kristīne Alberte*

Te nu tas ir – lībiešu krasts. Izcila vieta meditācijai un būšanai kopā ar sevi. Kad pēdējo reizi jūs ieklausījāties sevī?

Viss lībiešu krasts no Ovišiem līdz pat Kolkaī ir viena liela enerģētiskas un enerģijas līnija.

PIETURPUNKTI

LĪBIEŠU KRASTS

1. MELNSILS. Te var atrast vairākas senvietas: gan Baķu baznīcu, gan tās kalnu ar senu kulta vietu.

2. KOLKA. Kurzemes pussalas tālākais ziemeļu punkts.

3. VAIDE. Nosaukums cēlies no lībiešu vārda *vait* – starpa. No Vaides visērtāk pārbraukt uz Sāmsalu.

4. SAUNAGS. Ziemā šeit pastāvīgi apdzīvotas tikai sešas ēkas, bet vasarā – 28.

5. PITRAGS. Teika vēsta, ka ciems radies, pateicoties četriem brāļiem no Sāmsalas, kas še apmetušies un uzcēlušī mājas. Pitraga centrā atrodas baptistu lūgšanu nams.

6. KOŠRAGS. Jaunākais lībiešu ciems. Blīvi apdzīvots.

7. MAZIRBE. Lielākā lībiešu apdzīvotā vieta Kurzemē.

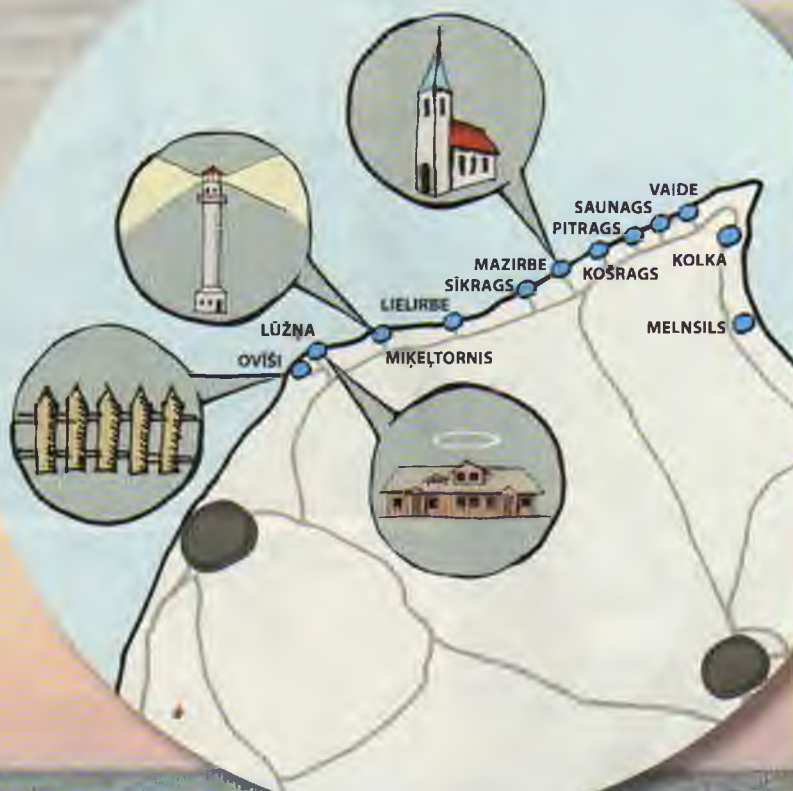
8. SĪKRAGS. Šeit atradusies viena no vecākajām lībiešu apmetnēm.

9. LIELIRBE. Ciems, kam pa vidu tek Irbes upe.

10. MIKĒLTORNIS. Te atrodas augstākā bāka Latvijā.

11. LŪŽŅA. Vairāku kilometru garumā izstiepts ciemats Lūžņas upes abās pusēs. Te atrodas meditāciju nams *Elijas nams*, ko izveidojis mācītājs Juris Rubenis.

12. OVĪŠI. Te atrodas Latvijas vecākā bāka, saglabājušās senas ēkas un žogu sistēma.

K atru vasaru sēžos uz velosipēda un minos, lai atgūtu biroģiju zaudēto enerģiju un iepazītu jaunas vietas. Velosipēds ir vislieliskākais pārvietošanās līdzeklis, jo uz priekšu var tikt ātrāk nekā ar kājām, var piekļūt vietām, kur ar auto nevar piebraukt. Šogad izvēle krita uz Ziemeļkurzemi, kur mūsu mērķis bija izpētīt lībiešu krastu un satikt Dundagas Zaļo jumpravu.

Kur jūras satiekas

Līvs vai lībietis? Atšķirības nav, bet vietējie teic, ka apzīmējumu "līvs" vairāk lieto Rīgas kundziņi un dzejnieki. Paši sevi viņi sauc par lībiešiem un to zemes strēli gar jūras krastu no Kolkas līdz Ovišiem – par lībiešu krastu. Es kopā ar saviem ceļabiedriem apguvu posmu no Sikraga līdz Kolkai.

Pirmais mērķis ir skaidrs – jasāk ar Kolkasragu, vietu, kur satiekas Baltijas jūra un Rīgas līcis. Kolkasrags ir izteiktākais zemesrags Latvijas piekrastē, kur vienuviet var vērot gan saulrietu, gan saullektu. Mums tiek

pirmais. Mīnoties gar pašu jūras krastu virzienā uz galamērķi, prātā nāk domas, ka šo ceļu var ieteikt tiem, kas meklē klusumu un vientulību, un nevelas nekādu civilizāciju. Tikai pamesta un tukša jūras mala – vienā pusē mežs, otrā jūra. Ja nebūtu putnu vērotāju un cilvēku, iespējams, es pabrauktu garām slavenajam Kolkasragam. Kartē rags izskatās iespaidīgs, un jūru tikšanos biju iztēlojusies ar troksni un šļakātām. Ta arī esot, ja jūrā ir vētra vai stiprs vējš.

Rags pie raga

Košrags, Sikrags, Pitrags – kā zirņi pākstis cits pie cita rindojas lībiešu ciemi. It kā kopā, tomēr atšķirīgi un neatkarīgi – katram sava seja un stāja. Ar Mazirbi kā lielāko lībiešu apdzīvoto vietu vidū. Ar lībiešu tautas namu, ar laivu kapsētu, ar svaigi kūpinātām butēm un jūras gaisu. Un ar Mazirbes baznīcas meklēšanu – rakstos ir teikts: "Tornis majestātiski slejas debesis 36 metru augstumā un ir kalpojis kuģa atraššanās vietas noteikšanai Irbes jūras šaurumā starptautiskās trases jūras braucējiem." Esot pie jūras, mēģinām torni saskatīt. Liels taču! Diemžēl bez panākumiem.

Braucot gar jūru, sausiemežvāki sprakšķ kā ledenes.

Valpenes piramīda ir deviņus metrus augsta, tās apkārtmērs ir 38 metri. Akmeņos ir iekalti Valpenes ciema māju vārdi.

Taisnība jau ir – neesam nekādi jūrasbraucēji, bet velosipēdisti, kas plūncējas malā. Izrādās, baznīca noslēpusies krietnu gabalu aiz Mazirbes centra, pakāpusies kalnā un raugās pāri mežiem. Blakus tai mēma liecība par mēra laikiem Kurzēmē – lieli akmeņi. Es savā kartē gribu atzīmēt vilkača kapu, kas atrodas vecajos kapos pie baznīcas. Izrādās, kapavieta ir, kā reklamās skandina, "divi vienā" – zem milzīga akmens krāvuma apglabāts mācītājs-vilkacis. Teika vēsta, ka, deviņas reizes pret sauli griežoties, mācītājs

pārvērties vilkaci, apēdis kumeļu, apgriezies pa saulei un atkal bijis cilvēks. Kapavieta ar akmeņiem apbēta drošības dēļ – lai cieniģtēvs, kaut arī miris, naktis neskraida apkārt vilkača paskatā.

Pa Barona pēdām

Pēdējā pieturvietā mūsu ceļojumā ir Dundaga un Barona aplis, kas izstrādāts tieši velobraucējiem. To var pieveikt pāris stundās, protams, ar noteikumu, ja netaisa garas piknika pauzes

Lielākā Ziemeļkurzemes pils. Dundadznieki to mīl, un pils mīl viņus. Divreiz degusi, vairākkārt pārbūvēta, savu cēlumu tā nezaudē.

vai nenosnauz pusdienlaiku.

Nakšņojam Dundagas pilī un ceram ja ne saredzēt, tad vismaz sadzirdēt Dundagas Zaļo jumpravu, kura tamdēļ, ka paslepen vērojusi rūķu kāzas, tagad spiesta savā zaļajā kleitā gadsimtiem ilgi klejot pa pili. Varbūt vainīgi nobrauktie kilometri, varbūt jumpravai šķietam simpātiskā,

bet mūsu naktsmieru neviens netraucē. No rīta, izgulējušies kā aristokrāti, esam gatavi ceļojumam pielikt punktu, izbraucot dainu tēva Barona apli ar vairākām pieturvietām, no kurām īpaši ieteikt gribas trīs. Vispirms Kubalu skolu, kur var apsēties solā, kurā, iespējams, sēdējis un burtus vilcis Krišjānis Barons. Ari mēs

BARONA APLIS
Tas ved gar dabas un kultūrvēstures objektiem un ir ar ekotūrisma ievirzi:
Dundagas centrs – Liepniekvalka alas – vides veselības saimniecība Jumari (atpūta) – Valpenes akmeņu piramīda – Kubalu muzejskola – krokodilu mednieka Arvīda Blūmentāla dzimtā mājvieta Būdeni – pūteļa un dižraušu degustēšana saimniecībā Jaunsniķeri – Dundaga.
Var braukt arī uz otru pusi, tāpēc jau tas ir aplis!

Kubalu skolā mācījies
dainu tēvs Barons. Šī
gulbūves konstrukcijas
skola ir vecākā Latvijā.

PĀRBAUDĪTS!

Ia meklējat
naktsmājas, no sirds
iesaku Dundagas pili
un Vaides Purvziedus
(starp citu, tur var
aplūkot teju 1000
ragu kolekciju).

*Jumaros var
priecāties
par ziedu
krāšņumu un
nobaudīt
krūmmellenes.*

▲ Mazirbes laivu kapsēta. Pusdienlaikā tur putni
pieklusuši un valda tik liels klusums, ka šķiet –
laivas tūlīt sāks runāt.

◀ 36 metrus augstais Mazirbes baznīcas tornis
senāk jūrniekiem kalpoja bākas vietā.

izmēginām ar zoss spalvu un tinti uzskricelēt savu vārdu. Jā, meistarība vajadzīga, tas vis nav datora taustiņus klabināt. Pēc rakstīšanas stundas saņemam ielūgumu (aizmirstiet stereotipu, ka kurzemnieki ir šerpi, lepni un neviesmīgi, tās ir absolūtas muļķības) no muzeja darbinieces Gunitas pacīmoties viņas dzimtas mājās, kas arī ir iekļautas Barona aplī. Pirms tiekam ar sirsniņu uzņemt *Jumaros*, pacienāti ar pašlasītu tēju, gardām tomātmaizēm un mellenēm, nonākam pie viena no iespaidīgākajiem Barona aplī objektiem – Valpenes piramīdas. Tā atrodas netālu no Barona dzīvesvietas. Tieši tā, Latvijā ir pi-

ramīda – laukakmeņu krāvums, pieminekļis Krišjānim Baronam par viņa ieguldījumu. Ideja radusies vēl vienam mūsu dižgaram Imantam Ziedonim, bet to

realizējis tēlnieks Vilnis Titāns.

Nu ko, septembris ir ideāls velopārbraucienam laiks – saule vairs necepina, tāpēc pedālus mīt ir viegli. Lai labi ripo! ☺

NODERĪGI!

- ✦ <http://www.ziemelkurzeme.lv> – ērti lietojama un praktiska lapa Ziemeļkurzemes apceļotājiem. Tur ir viss, kas ceļotājus varētu interesēt: naktsmājas un ēdināšanas vietas, apskates objekti un izstrādāti maršruti.
- ✦ <http://www.livones.net> – pirms apceļojat libiešu krastu, vērts šo to uzzināt par pašiem libiešiem.
- ✦ <http://www.kubalmuz.lv/> – informācija par Kubalu skolu. Vecākā speciāliste Gunita Tropiņa, viņa arī *Jumaru* saimniece, ir no Baronu dzimtas. Uz tēju un sarunām gan labāk pieteikties iepriekš, taču arī tad, ja sētā iebrauksiet bez pieteikšanās, tiksiet laipni uzņemti. Tālrunis 29469425.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Mīlestībā var atdzimt senas simpātijas. Nekautrējieties izrādīt savas jūtas. Garastāvoklis atkarīgs no naudas daudzuma kontā. Izpelnīsieties uzslavu par oriģināliem risinājumiem. Jaunas ieceres var likt iespringt darbā. Neskaidrus jautājumus kārtojiet aci pret aci, nevis pa tālruni. Naudu tērējiet mājās remontam un labiekārtošanai. Dejojiet vai dziediet no sirds.

LABĀS DIENAS

8.IX	Izejot no mājas, novēliet sev jauku dienu!
11.IX	Uzlieciet uz sava galda rudens puķes!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Saskaņa ar mīloto, darot kopīgu darbu. Nepieciešama skaidrība naudas jautājumos. Atapība un iniciatīva noteiks veiksmi darbā. Var būt nepieciešams rīkoties nekavējoties. Sekmīgas darba pārrunas. Mājās sildis tuvinieku sirsniņa. Atpūtu plānojiet pie ūdens vai mežā. Nedēļas nogalē obligāti atslēdzieties no ikdienas stresa.

LABĀS DIENAS

6.IX	Aplipiniet draugus ar dzīvesprieku!
10.IX	Viens smaids, viens acu skats darīs dienu gaišu.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Iedzīlīnieties mīlotā cilvēka jūtu pasaulē. Esiet pacietīgi. Aizmirstiet par greisirdību. Labi klāsies taupīgajiem. Tuvākajā nākotnē būs jauni ienākumi. Konservatīvi uzskati var traucēt karjeras kāpumam. Apgūstiet jaunu vaļasprieku. Rīkojiet tuvinieku sanāksmu. Var atgriezties ģimenes "melnā ays" Uzņemiet ar sapratni.

LABĀS DIENAS

6.IX	Saliedēs radoša izklaide.
12.IX	Mazs sākums labam garastāvoklim.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Nošķiriet mīlestību no naudas lietām. Pieņemiet mīloto tādu, kāds viņš ir. Izdosies vairāk nopelnīt. Saglabāiet mēra sajūtu it visā. Ieviesiet jaunas vēsmas ierastajā darbā. Par jaunievedumiem mājās tuviniekus vajadzēs pārliecināt. Korekti nokārtojiet sarežģījušās attiecības ar atvasi. Neko neaizliedziet principa pēc.

LABĀS DIENAS

6.IX	Iepriecinās krāšņs rudens puķu pušķis.
13.IX	Skanīga sadziedāšanās draugu burziņā.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Vētīsiet un vērtēsiet attiecības. Jauna iepazīšanās būs īslaicīga. Pagaidām ar esošajiem līdzekļiem rīkojieties taupīgi. Neaizdodiet naudu emociju iespaidā. Ļaujiet notikumiem ritēt savu gaitu. Romantiskas izjūtas bērniņas zemē. Saglabājiēt vecāku māju. Gādājiēt par kārtību skapjos un atvilktnēs. Ar atvasēm piedalīties muzikāli izglītojušos pasākumos.

LABĀS DIENAS

7.IX	Prieks par pelnītu pateicību.
16.IX	Noticiet savai sirdsbalsij!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Slēptas simpātijas var pāraugt atklātās jūtās. Mīļotais cilvēks tiks straujāk pukstēt sirdij. Nežēlosiet naudu lielākam pirkumam. Tiksiēt ieteikts izdevīgam darbam. Piemērots laiks senas ieceres realizēšanai. Iespējamas pārmaiņas ģimenē. Atļiniēt laiku sarunai ar vecākiem. Vāciet informāciju par savu dzimtu. Stimulējiēt atvases palīdzēt šajā jomā.

LABĀS DIENAS

6.IX	Iegādājiēties abonementu sporta nodarbībām!
11.IX	Kontā var ierīpot negaidīts papildinājums.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Baudisiet piekrišanu sabiedrībā un pie pretējā dzimuma personām. Mēģināsiēt uzsākt nenopietnas attiecības. Nedariet pāri cilvēkam, kurš jūs mīl. Kontrolējiet personīgo budžetu. Kolēģis var kļūt par ģimeones draugu. Tērējiet bērnu vajadzībām. Pateicoties savam labestīgajam raksturam, baudisiet apkārtējo cieņu. Mājā prieku ienesīs jauni cilvēki un bērni.

LABĀS DIENAS

5.IX	Radniecīgu dvēseļu atkalsaredzēšanās.
11.IX	Brīvie var satikt savu otro pusīti.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Romantisks noskaņojums. Varat cerēt uz premllestību. Intrīgēs attiecības bez īpašam saistībām. Taupīgiem cilvēkiem pietiks un vēl paliks pāri. Noformējiet līgumus rakstiski. Varat stāties jaunā darbā. Savstarpēja sapratne ar juristiem un pedagogiem. Ieteicams viss, kas attira organismu. Saglabājiet savaldību, sarunājoties ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

6.IX	Meditācija, patikama mūzika, smaržīgas sveces.
11.IX	Nenozīmīgs strīds ar romantisku finālu.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Pārāk augstas prasības var radīt plaīsu attiecībās. Nav ieteicams aizdot naudu. Aizdoto varat uzskatīt par uzdāvinātu. Priekšnieki prasīs no jums pārāk daudz. Nestrīdieties, centieties mierīgi pārdzīvot šo laiku. Pabeidziet iesāktus darbus. Ņemiet atvaļinājumu. Veltiet laiku atpūtai mājā. Dzīvojiet ar pozitīvām emocijām.

LABĀS DIENAS

7.IX	Gatavojiet krājumus ziemai!
11.IX	Rūpīgi izvēlieties dāvanu draugam!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Mīlestībā miers un stabilitāte. Varat sākt kopdzīvi. Nepiemērots laiks dienesta romānam. Naudu tērēsiēt samērā izšķērdīgi. Iegādājiēties darbam nepieciešamo. Ieguldiēties labdarībā vai dzīvnieku aizsardzībā. Māciēties. Sertifikāts par izglītību drīz noderēs. Veiksies darbi mājas apstākļos. Ticiēties ar kolēģiem neformālā gaisotnē. Gādājiēties, lai bērni būtu nodarbināti.

LABĀS DIENAS

6.IX	Aiciniēties uz rudens talku lauku mājās!
11.IX	Vienkārši laba diēna.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Likteniēna iepaziēšanās. Ta var pārāugt mīlestībā. Veltiēties mīļotajam cilvēkam vairāk uzmanības. Uzņemiēties papildu pienākumus. Darbā valdiēs draudzīga gaisotne, tiks atbalstiēti jūsu centieni. Iesākti novediēties lidz galam. Nav vēlamā apstrīdēt vadiēbas lēmumu. Ķimenē ķiviēni par sīkumiem. Atkārtoti un paciētiēti skaidrojiēties tuviēniekiem savu viedokli.

LABĀS DIENAS

6.IX	Uzaiciniējums uz rāndiēnu.
8.IX	Atvadas no vasaras.

ZĪVĪS

19. februāris – 20. marts

Mīliēties ar visu sirdi. Nav vērts klausīēties tuviēnieku un draugu pārsprīēdumos. Ilgstošās attiecības var izplēnēt pašas no sevis. Atturiēties no impulsīviem pirkumiem. Ieguldiēties līdzekļus izglītībā. Dariēties darbu radoši un atbildīgi. Draugi cieniēs jūsu dzīvesprieku. Mājā gāišumu radīs jauni cilvēki. Priecājiēties kopā ar viņiem. Atturiēties no pārmeēribām.

LABĀS DIENAS

6.IX	Jauks noskaņojums pēc izrādes vai koncerta apmeklējuma.
10.IX	Gards gastronomisks pirkums.

SALDS, VĒL SALDĀKS

Mazās medus gotiņas bites steidz ievākt pēdējo – viršu – medu, bet mēs esam atraduši dažādas medus lietas, ko iesākām jums.

SKAISTUMAM UN LABSAJUTAI

The Body Shop savus produktus papildinājis ar jaunu līniju *Medus*. Zīmols jau iepriekš izmantojis šo saldo vielu savos produktos, bet šoruden medus tiek kronēts un tam piešķirta sava līnija. Sevišķi vēlamies izcelt vannas medu, ar ko iesākām sevi palutināt brīvdienās, bet darbdienām ziepes un dušas želeja.

The Body Shop veikalos visā Latvijā

Cena:
Shower gel honey 250 ml
Ls 4,90
Bath melt honey 300 ml
Ls 10,90
Soap honey 100 ml
Ls 3

RELAKSĀCIJAI

Vaska svece ir trīs vienā – smaržo, attīra māju un rada omulību. To taču gribam mēs katrs, vai ne? Sveces ir apstrādātas ar propolisu, un, tām degot, tas iztvaiko, dezinficē un attīra telpu. Vaskā esošās ēteriskās eļļas piepilda istabu ar medus aromātu. Starp citu, veikalā var nopirkt arī vaska sveču gatavošanas komplektu. Vērts pamēģināt!

Spice Home
Medus veikals
www.medusveikals.lv
Cena: Ls 1,30–3,45

MEDUS KEKSESANAI

Vai tiešām speciāli medum radītā karote ir tik parocīga? Lai par to pārliecinātos, jāizmēģina. Ja iespējams, izvēlieties karoti no sev tuva un tīkama koka. Laba dāvana komplektā ar medus burciņu. Medus karote našķošanas padarīs īpašāku.

TC Rimi
Cena: Ls 3

IMUNITĀTES STIPRINĀSANAI

Ja pašiem nav savas dravas un arī kaimiņi vairāk ar govju, ne bišu ganāmpulkiem aizraujas, iesākām atrast uzticamu bitenieku, jo savam medus traukam jābūt katrā mājā. Mums patīk Lūšu drava – lielāki un mazāki podiņi, bišu maize un gardie rieksti medū.

www.lusudrava.lv
Cena: medus Ls 1,60
(200 g) – 15,50
(4 kg); ziedputekšņi
Ls 1,60 (100 g)

Par pasauli, ko tikai nojaušam

18. septembris – 1. oktobris
Nr. 19 (82) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

SVĒTAIS FRANCISKS

un viņa
ordenis

DETEKTĪVU KARALIENES
SALAUZTĀ SIRDS

KĀ
KRĀSAS

IETEKMĒ
ZEMAPZINU?

AKTRISE
LIENA SMUKSTE
NESKRIEN LAIKAM
PĀ PRIEKŠU

PATIESĪBA PAR
SVĒTVIETĀM

TRAUKU
NEREDZAMĀ
DZĪVĒ

Cena Ls **0.69**/EUR 0.98
Abonēt izdevīgāk

€ GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS

ISSN 1691-6735

IZDEVNĪCĪBA DIENAS ŽURNĀLS

iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Pēdējā laikā daudzi jautā par mazo māgisko rituālu – čeku dedzināšanu, tāpēc vēlos atgādināt tā sākotnējo būtību: tā ir ikdienas mazā maģija, nevis komerciāls pasākums vai toplieta. Protams, ja dzīvē notiek kas labs, gribas par to pastāstīt citiem un palielināt, bet nedrīkst aizmirst – veicot jebkuru ikdienas mazo maģiju, informācija jāpatur pie sevis. Tas nav vienkārši notikums, par kuru publiski papriecāties vai padalīties veiksmē. Mēness dienas šajā procesā tikai un vienīgi palīdz, un to varat izmantot savā labā. Tā ir kā pievienotā vērtība. Iesaku to atcerēties ikvienam, kam rodas šaubas par noteikto dienu. Un tieši šīs divas nedēļas ir piemērotas, lai attīrītu savu ikdienu un jau ar nākamo Mēness ciklu ķertos pie šīm mazajām maģijām ar to isto nozīmi. Tikai sev – maģiski, noslēpumaini un ar vēlamu rezultātu!

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
		18	19	20	21	22
		MD 14 ☀️ 18:45 ♏️ Zivis	MD 15 ☀️ 19:05 ♏️ Auns 19:58 ⚠️ 14:12–19:57 🕒 Pilns 14:12	MD 16 ☀️ 19:26 ♏️ Auns	MD 17 ☀️ 19:48 ♏️ Auns ⚠️ 04:25–24:00	MD 18 ☀️ 20:13 ♏️ Vērsis 01:33 ⚠️ 00:00–01:32
18. septembris – 1. oktobris						
		23	24	25	26	27
		MD 19 ☀️ 20:43 ♏️ Vērsis ⚠️ 10:12–24:00	MD 20 ☀️ 21:18 ♏️ Dvīnis 10:34 ⚠️ 00:00–10:34	MD 21 ☀️ 22:01 ♏️ Dvīnis	MD 22 ☀️ 22:51 ♏️ Vēzis 22:24 ⚠️ 14:21–22:24	MD 23 ☀️ 23:48 ♏️ Vēzis 🌙 Dilst 06:55
		30	1	MĒNESS DIENAS		MĒNESS ZĪMES
		MD 25 ☀️ 01:57 ♏️ Lauva ⚠️ 07:48–21:51	MD 26 ☀️ 03:06 ♏️ Jaunava 21:52	Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.
				MĒNESS FĀZES		ČIKA LAIKS
				Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.

iesaka astroloģe **KRISTĪNE BRAUNA-TURSA**

Svaru zīmē dzimušajiem ļoti būtiskas ir partnerattiecības, tāpēc viņi priecāsies gan par dāvanīgu, gan par kopīgu pasākuma apmeklējumu. Un neaizmirstiet par komplimentiem! Nekādā gadījumā neatstājiet Svarus viņu svētkos vienus.

SIEVIETE!

Bijetes uz teātri, mūzikas, mākslas vai modes pasākumu; kopīgs deju pasākuma apmeklējums; dažādas skaistumlietas: rotaslietas, teātra somiņa, mākslinieciski aksesuāri, smaržas, kosmētika; apgleznoti trauki; skaisti iesaiņoti saldumi, iecienītais vīns vai delikateses; interjera priekšmeti no mākslas galerijas; dāvanu karte no skaistumkopšanas vai modes preču salona; mobilais tālrunis.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI
 Intelektuāla, informatīva, eleganta un estētiska, nedaudz romantiska, gaumīga, modīga, saistīta ar mākslu, kultūru un visu skaisto.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

18.09. ☉ 18:45 – 19.09. ☉ 19:05	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus iepriekš izplānotus aktīvus pasākumus. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
21.09. ☉ 19:48 – 22.09. ☉ 20:13	LAIKS ATTIECĪBĀM. Magiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
23.09. ☉ 20:43 – 24.09. ☉ 21:18	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
25.09. ☉ 22:01 – 26.09. ☉ 22:51	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
29.09. ☉ 00:51 – 30.09. ☉ 01:57	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem, iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS PĒC MĒNESS FĀZĒM

19.09.
☉ 02:12 –
20.09. ☉ 02:12

27.09.
☉ 00:55 –
28.09. ☉ 00:55

FRIZIERA APMEKLĒJUMS

19.09.
☉ 19:58 –
21.09. ☉ 04:25

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

ĪPAŠI LABI!

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 07:48

MANIKĪRS

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

01.10.
☉ 21:52 –
03.10. ☉ 21:57

NAUDAS DARĪJUMI, FINANSES

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

24.09.
☉ 21:18 –
26.09. ☉ 14:21

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 01:57

CELOJUMI, TŪRISMS

18.09.
☉ 18:45 –
19.09. ☉ 14:12

24.09.
☉ 21:18 –
26.09. ☉ 14:21

ĪPAŠI LABI!

BALLĪTES, AKTĪVĀ ATPŪTA

19.09.
☉ 19:58 –
21.09. ☉ 04:25

22.09.
☉ 01:32 –
23.09. ☉ 10:12

29.09.
☉ 10:57 –
30.09. ☉ 01:57

ĪPAŠI LABI!

VĪRIETIM

Bijetes uz mākslas vai kultūras pasākumu; dažādi modīgi apģērbi vai apģērba aksesuāri; smaržas; interjera priekšmeti: glezna, kanva, statuja u. c.; juvelierizstrādājumi; mūzikas disks; saldumi; grāmatas par mākslu, modi, dizainu. Arī vīriešiem ir svarīgi, kā viņi izskatās, tāpēc novērtēs kosmētikas veikala vai skaistumkopšanas salona dāvanu karti.

BĒRNAM

Meitenēm: grāmata par princesēm; visdažādākās mazo dāmu lietišķas, piemēram, spogulītis, maciņš, cepurīte, lentes, smaržas, lūpukrāsa, rotaslietas, elegantas kleitas, somiņa, lietussargs, modīgas lelles. Puikām: smaržas; modīga kaklasaite vai apģērbs, aksesuāri; skaistas automašīnas;

konstruktors; dažādas tā brīža topļietīņas, lai mazie Svāri var padīžoties.

IESAINOJUMS

Gaumīgs un elegants, var apsiēt ar krāšņu lenti.

KRĀSAS

Balta, caurspīdīga, zaļa, spilgti zaļa, matēta, tumša.

ZIEDI

Rozes vai elegants ziedu pušķis, vēlams, ar kādu māksliniecisku akcentu.

Trijstūris: vienotības elements vai puse no veseluma?

Pirmo reizi fiksēts Senajā Ēģiptē, taču plaši izmantots gan kristietībā, gan dažādās mūsdienēzoteriskajās kustībās. Kāda ir trijstūra enerģētika, un kas tam kopīgs ar latviešu senču lietoto puzuri?

▼ *Līva Romane*

Lai gan trijstūra simbolika dažādās kultūrās izmantota jau aizvēsturē, Rietumu pasaulē to visbiežāk saista ar kristietību un Svēto Trīsvienību: Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto garu. Latviešu kultūras pētnieki uzskata, ka Jēzus godātāji simbola izmantošanu garīgās praksēs aizguvuši no baltu senču zīmēm, kur tas bijis jau vairākus gadu simtus, pirms tagadējā Latvijas teritorijā ienākusi kristietība. Trijstūra simboliku ierasts skaidrot kā triju spēku jeb elementu apvienojumu, kas

atkarībā no izmantojuma konkrētajā mācībā, reliģijā vai kultūrā ir mainīgs.

Pasaules trejādā daba

Senie ēģiptieši telpiskas trijstūra veida būves jeb piramīdas izmantoja kā faraonu kapenes. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece *Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova* skaidro, ka trijstūra kā simbola izmantošanas pirmsākumi saistās tieši ar Ēģipti: "Šis simbols bijis aktuāls no laika gala. Taču par pirmajiem fiksācijas mēģinājumiem varētu uzskatīt Seno Ēģipti, kur tas izmantots kā reliģisks simbols." Trijstūris ar aci centrā bija viens no veidiem,

kā ēģiptieši apzīmēja mirušo valstības cēva Ozīrisa visu redzošo aci, kas saņēta dāvanā no Hora, lai palīdzētu pazer pārvaldīšanā.

"Vēsturiski trijstūra skaidrojums Ēģiptes kultūrā, iespējams, ienācis, jo Rietumu Mu zeme, kas uzskatāma par pirmo D radīto zemi un cilvēces šūpuli, veidojusie trim salām," teic *Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova*. Taču reliģiju pētniece mudina preformāciju izturēties ar piesardzību, jo zināms, cik daudz no saglabātajiem skaidrojumiem ir interpretācijas, cik – autentī informācijas. "Citas ticības un kultūrā mantotās nozīmes izauga no Senās Ēģiptes. Un tikai pēc tam tās tika pierakstītas."

Šis simbols bijis aktuāls no laika gala. Taču par pirmajiem fiksācijas mēģinājumiem varētu uzskatīt Seno Ēģipti, kur tas izmantots kā reliģisks simbols.

Trijstūra magija ikdienā

AUGLĪBAI. Stādot puķi, tā liekama Māras zīmē. Lejupvērstais trijstūris sekmē auglību un attīstību. Tāpat tas, uzlikts uz otrās čakras, palīdzēs ieņemt bērniņu.

VĒLMJU PIEPILDĪŠANAI. Lūkojoties uz trijstūri kā Dieva, Māras un Laimas vienotības simbolu, domās tajā liekamas visdziļākās vēlmes. Augšupvērstais trijstūris palīdzēs tās realizēt.

HARMONIJAS SAGLABĀŠANAI. Iztēlojoties ar pamatnēm savienotu Dieva zīmi (augšupvērstis trijstūris) un Māras zīmi (lejupvērstis trijstūris), jāiedomājas, ka tās aptver visu ķermeni, pamata līniju novietojot saules pīnuma čakrā. Palīdzēs atgūt līdzsvaru, mieru un harmoniju.

TRAUMU DZIEDĒŠANAI. Māras zīmes novietošana uz sāpošas, iekaisušas vai kā citādi traumētas vietas aktivizē dziedniecības procesu un palīdz atgūt veselību.

KĀRPU LIKVIDĒŠANAI. Lai atbrīvotos no kārpām, jāpin salmu trijstūris un jāliek zem pamatīga akmens.

NĀKOTNES IZZINĀŠANAI. Senlatviešu ticējums vēsta, ka, izcepot trijstūra formas plāceni un, gulēt ejot, paliekot to zem spilvena, iespējams nosapņot nākamā precinieku – tas sapņi nākšot ar plāceni mieloties.

Ar trijstūra simbolu iespējams salīdzināši vienkārši attēlot kristietības pamatus. Pirmajos gadsimtos trijstūra simbolika izmantota retāk, taču dažādas tā formas atrastas jau pirmo kristiešu apbedījumos – katakombās. Katoļu priesteris Andris Kravalis skaidro: "Figūra ļauj labāk un uzskatāmāk apzināties kristietības pamatpatiesību – vienu Dievu trijās personās: Tēvs, Dēls un Svētais gars. Trīsvienības noslēpums izgaismo visas pārējās ticības patiesības, to var salīdzināt ar gaisu, kas izgaismo it visu."

Trīsvienībā attēlotās dievišķās personas ir atšķirīgas cita no citas, taču kopumā tās norāda uz Dieva vienotību. "Svarīgi saprast, ka Trīsvienība ir viena, tas ir veselums. Mēs neapliecinām trīs dievus, bet vienu vienīgu Dievu trijās personās. Katra no personām ir Dievs visā pilnībā," piebilst priesteris Andris Kravalis. Viņš uzsver, ka atsaucies uz trijstūra kā skaitļa 3 simbolu atrodamas arī Svētajos Rakstos: "Piemēram, Pēteris trīs reizes apliecina, ka mil Kristu, labojot savu nodevību, kas arī bija trīs reizes."

Trijstūris kā spēcīgs simbols un kompozicionāls elements tiek lietots arī ikonogrāfijā, jo ar tā palīdzību iespējams attēlot Trīsvienību cilvēka uztverei salīdzināši viegli saprotamā veidā. Arī atsevišķu dievnamu jumtu smailes ir trijstūra formas. "Šajā brīdī veidojas trijstūra kā vienotības simbola pamats," piebilst Dr. Solveiga Krūmiņa-Konškova.

Neatkarīgi no izcelsmes un vēstures liecību fiksēšanas precizitātes trijstūra simbolikas skaidrojums lielākajā daļā kultūru ir ļoti līdzīgs. Tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janina Kuršite teic, ka simbola nozīme atšķiras tikai niansēs: "Pamatos tas neatšķiras. Trijstūris kā simbols ir universāls un plaši izmantots, jo tajā ietverts pasaules trejādības princips: pagātne, tagadne un nākotne vai, piemēram, cilvēks garīgajā, ķermeniskajā un dvēseliskajā izpausmē." Ne tikai latviešiem ir pazīstams teiciens "Trīs lietas – labas lietas", arī budistiem zināms termins "trīs dārgumi" jeb *triratna*: Buda, dharma (viņa mācība) un sangha (mūku kopiena). Tāpat trijstūra simbols bija aktuāls arī alķīmijā, kur dažādas tā variācijas apzīmēja četrus dabas elementus: uguni, gaisu, ūdeni un zemi.

Puse no veseluma

Spēcīgā simbola trijstūra izmantojums raksturīgs ne tikai svešzemju tautām, arī baltiem tas bijis aktuāls jau senatnē. Dziednieks, pirtnieks un tautas tradīciju pētnieks Ziedonis Kārklīšs gan uzsver, ka latviešiem tā ir sekundāra, nevis primāra zīme: "Trijstūrim nav centrālā punkta – tas neiziet no konkrēta centra kā, piemēram, kvadrāts vai aplis. Trijstūris ir puse no kvadrāta, tādat

puse no veseluma, tāpēc bieži vien tas ziņo, ka ir arī otra puse.”

Divi ar pamatnēm savienoti trijstūri, kas kopā veido kvadrātu, izmantoti laika ritējuma atveidošanai. Attiecīgi pie katras virsotnes noliekot konkrētus pulksteņa laikus – seši no rīta, pusdienlaiks, seši vakarā un pusnakts – iespējams aplūkot diennakts ritējumu. Pulksteņa laikus aizvietojo ar četriem saulgriežiem, tiek attēlots gada ritējums. “Augšupvērstis trijstūris senčiem bija zināms kā Dieva zīme, kas simbolizē vīrišķo enerģiju un dienas gaišo laiku, savukārt lejupvērstis trijstūris ir Māras zīme, kas raksturo sievišķo enerģiju un diennakts tumšo laiku,” piebilst dziednieks Ziedonis Kārklīšs.

Sievišķā un vīrišķā simbols

Gan Senajā Ēģiptē, gan daudzās citās kultūrās augšupvērstis trijstūris uzskatāms par vīrišķās enerģētikas simbolu. Reliģiju pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro: “Tas tā izveidojies vēsturiski, jo sievišķā enerģētika ir tā, kas velk tuvāk zemei, savukārt vīrišķais tiecas uz debesīm, ir stabilitātes nodrošinājums. To norāda trijstūra smailes virziens.”

Dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka arī baltu simbolikā augšupvērstu trijstūri pieņemts uzskatīt par vīrišķās enerģētikas zīmi, savukārt lejupvērstu – par sievišķās enerģētikas apzīmējumu: “Dieva zīme, kas attēlojama trijstūrī ar smaili uz augšu, ir saules jeb vīrišķā enerģētika. Lejupvērstis trijstūris ir Māras zīme, kas sevī nes sievišķo un Mēness enerģētiku.”

Trijstūra smailes virsotne akcentē Dievu kā augstāko darītāju, savukārt abi apakšējie stūri – Laimu un Māru, kas izpilda noteiktas Dieva gribas un izpausmes. “Ar trijstūri senči attēlo debesjumu. Valodnieki skaidro, ka savulaik debesis un Dievs cilvēka uztverē bijis viens un tas pats. Lidz ar to augšupvērstis trijstūris kļuva par augstāko spēku saiknes attēlojumu,” teic dziednieks Ziedonis Kārklīšs. Šādu zīmi senie latvieši aizsardzībai savulaik iecirtuši māju pakšos un durvju aplodās.

Enerģijas apmaiņas palīgs

Dieva zīmi mūsu senči izmantojuši arī dažādu priekšmetu rotāšanā: darbarīku, rotu, tērpu. “Nezinu, cik apzināti vai neapzināti, bet šādi ornamentu bieži vien parā-

dās tērpos pie enerģētiskajiem centriem jeb čakrām. Dieva zīme lieliski atbrīvo čakras no dažādiem enerģētiskajiem blokiem. Tas ir ļoti būtiski, jo tās nodrošina mūsu enerģijas apmaiņu ar apkārtējo vidi,” piebilst Ziedonis Kārklīšs. Trijstūris jeb jumtiņa krusts latviešiem, jo īpaši Kurzemē dzīvojošajiem, bija ļoti iecienīts arī kā kapu zīme, simbolizējo cilvēka dvēseles ceļu uz viņsauli – debesīm.

“Trijstūri ar smaili gan uz augšu, gan uz leju, gan pamišus atrodamu uz samērā daudzām 10.–13. gadsimta bronzas aprocēm iespējams, norādot gan uz debesīm, gan uz zemi, no kurienes cilvēks smeljas spēkus skaidro profesore Janīna Kursīte. “Diezga bieži trijstūrīši ar smailēm uz augšu tika ievīmeitu vainagu apakšmalās, divieļu rakstos u citur. Varbūt trijstūris nav pati biežākā no o namenta zīmēm, tomēr pamanāma un noz mīga.” Piemēram, arheoloģiskajos izrakum iegūti 12. gadsimta Sēļu villaines fragmen kuras apakšmalā nošūta ar augšupvērstie trijstūriem, ko vainagu jumiša zīme.

Meditāciju objekts

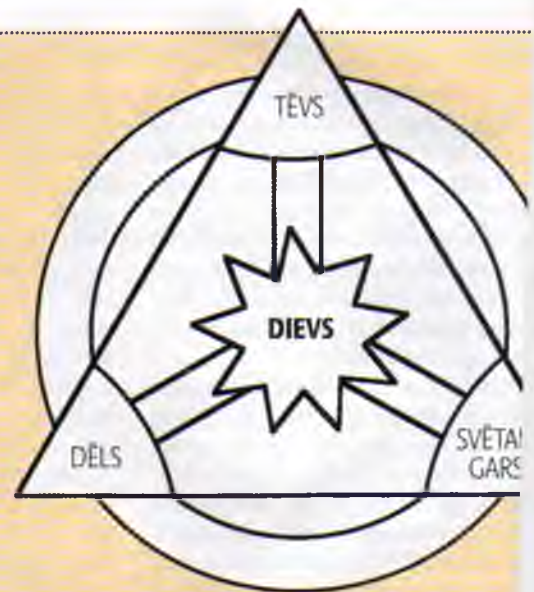
Teju katrā reliģiskajā mācībā apskat trijstūra simbolika, un reliģiju pētniece

Trijstūris dažādās kultūrās

◀ **SENAJĀ ĒĢIPTĒ** simbolizēja dievību Ozīrisa, Hora un Izaīdas trīsvienību.

KRISTĪTĪBĀ reprezentē Svēto Trīsvienību: Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto garu. ▶

ANATOLIJAS PUSSALĀ savulaik mītošajai hetu tautai augšupvērstis trijstūris simbolizēja veselību, savukārt **MAIJIEM** – sauli un auglību.

Ar pamatnēm savienoti divi horizontāli novietoti trijstūri **VAIRĀKĀM INDIĀŅU CILTĪM** simbolizē augošu un dilstošu Mēnesi, noslēgtu Mēness ciklu.

▼ **ALKĪMIJĀ** ar vienādmalu trijstūriem attēloja dabas elementus.

Visu elementu apvienojums attēlots heksagrammā.

Senlatviešu laika ritējuma mērogs

▲ **JŪDU TRADĪCIJĀ** Dāvida zvaigzne, kas ir augšup un lejup vērstu trijstūru apvienojums, simbolizē pretējo spēku vienotību, veselumu.

Solveiga Krūmiņa-Konņkova teic, ka īpaši aktuāla mūsdienās tā ir dažādās ezoteriskajās kustībās: "Lai gan trijstūris parādās dažādās okultās tradīcijās, alķīmijā, arī mūsdienu ezoteriskajās kustībās tas tiek plaši izmantots un kalpo kā pilnīgo zināšanu simbols."

Ezoteriskās kustības nereti apspēlē telpiskas trijstūra formas jeb piramīdas simbolu, tas aktuāls arī baltu senču kultūrā. "Dieva zīme ir kā piramīda vienā plaknē, taču reālajā pasaulē piramīda sastāv no četriem trijstūriem. Tas baltiem ir aktuāls skaitlis," teic dziednieks Ziedonis Kārklis. Skaitlis četri simbolizē gan četrus gadalaikus, gan debespusēs un īpaši būtisks bija senču ikdienā, kad dabas ritējuma izprašana un vērošana bija neizbēgama.

Ziedonis Kārklis skaidro, ka, lūkojoties no enerģētikas viedokļa, starojumā piramīdai apakšā veidojas vēl viena – apgriezta – piramīda: "Lūk, un tas viss ir ielikts puzurīti, mūsu senču tik iemīļotajā veidojumā." Dziednieks teic, ka puzuris savulaik senčiem kalpojis kā pārdomu objekts, pie kura pakavēties, lai padomātu jeb pameditētu: "Tāpat kā kristiešiem svētbilde, mums bija puzuris. Tas fantastiski spēj attīrīt enerģētisko telpu ap sevi." Viņš mudina katram savā dzīves telpā iekārt šo tradīcijām bagāto veidojumu, īpaši uzsverot tā nozīmi rudenīgajā pārdomu laikā. ●

Kā dziedināt sevi AR KRĀSĀM

Jau senos laikos dziednieki, priesteri un ārsti pētījuši krāsu ietekmi uz cilvēka veselību. Mūsdienās pētniecība turpinās, un katrs pats ikdienā var pārbaudīt, vai domas "krāsas – tie esam mēs pašī" un "viss dziedējošais spēks ir mūsos" darbojas.

▼ *Madara Kolneja*

Konsultējusi psiholoģe
GITA VEISA un
aura-soma praktiķe
IRĒNA RUBĪNA

Krāsas runā caur zemapziņu

Amerikāņu psihologi un sociologi apgalvo, ka krāsu harmonija darba meklētāja apģērbā tā īpašniekam garantē 50% pozitīva vērtējuma. Lai arī kādam tas šķiet mulķīgi, zemapziņu jeb dvēseles spoguļi apmānīt nav iespējams, un krāsu maģiskais spēks ir dzīvs arī tad, ja tam netic. Aura-soma praktiķe Irēna Rubina teic, ka ieklausīšanās zemapziņā ir ātrākais ceļš uz veselību un spēcīgu ķermeni. Zemapziņa vienmēr norāda uz cilvēkam nepieciešamo. Tāpēc jau šāda dziedināšana ir iespējama, jo cilvēku veido krāsu enerģijas. Savukārt psiholoģe Gita Veisa uzsver: "Ikvienai krāsai ir savs viļņu garums un vibrācijas, tāpēc cilvēks to uztver ne tikai ar redzes palīdzību, bet arī ar fotoreceptoriem, kas atrodas mūsu ādā un glotādās." Šāda uztvere palīdz ar krāsām papildināt sevi to, kā trūkst, bet lieko atbrīvot. Un tas jau ir ceļš pie sevis! Psiholoģe uzskata, ka, atklājot sev aktuālo lietu kārtību un vērtības, mēs rodam virzienu uz savu misiju, kas ir svarīgs nosacījums mūsu garīgajai un fiziskajai veselībai. Arī aura-soma praktiķe piekrit: tiklīdz cilvēks ierauga savus klupšanas akmeņus, viņš sa-

Enerģētiskajā
laukā visas
krāsas ir
dzīvas, tāpēc
starojums, kas
ļauj saslēgties
ar toni, spēj
dziedēt, tikai
tam jānotic.

skata arī savu vietu šajā pasaulē.

Teorētiski viss izklausās jauki. Cilvēks spēj sevi dziedināt ar krāsām, kuru izvēli nosaka zemapziņa. Tomēr reālajā dzīvē nav tikvienkārši. Būtiski ir apzināties, ka metodes, kā krāsas spēj dziedināt, ir tieši tikpat individuālas kā vajadzība pēc to spēka.

Tikai bez vispārināšanas!

Krāsu un mākslas terapijas metode ir viens no veidiem, kā sevi iepazīt, kā atklāt sev nepieciešamo pilnīgai veselībai. Terapijas procesā notiek tāda kā enerģētiskās upes attīrīšana no aizsprostojumiem, kas traucējuši izjust savu pašvērtību un uzdriktēšanos. Mākslas terapijā tiek izmantotas vizualizācijas, radošās izteiles un meditācijas metodes, kas palīdz atklāt, kādā

veidā cilvēks sevi līdz šim ir aizturējis, bloķējis apmierinātības sajūtu ar dzīvi, sevi, citiem, kādas bailes un negatīvas koncepcijas sevi nēsājis.

Krāsas nevar skaidrot vien kā rāsoti. "Krāsa būtībā ir simbols, kas pati par sevi nav ne laba, ne slikta, tomēr, ar to pārsātinotie vai pārāk ilgi iestrēgstot ar kādu dominantu savā drēbju skapī mēs nonākam tās negatīvo īpašību ietekmē," stāsta Gita Veisa. Nevienam nespēj sniegt universālu recepti pret kaitēm, jo nepieciešama izpēte, cilvēks ir jāsaprot psiholoģiski. "Teiksim, sarkanā krāsa atbild par virsnierēm, bet nevar jau zināt, kāpēc ir šīs problēmas. Nepietiks tikai apskatīt sarkanu lakatiņu, jo iespējams, ka problēmas risināšanai vajadzīga pavisam cita krāsa," skaidro Irēna Rubina.

Aura-soma metode atklā cilvēka emocionālais stāvoklis jāskatās kompleksi, un tika saruna ar speciālistu pirms nodarbības var likt saprast, vai patiesais ceļš neslēpjas pretkrāsām šķietami izvēlētajai. Jāņemamā sevī savienot krāsas, atrast vietas istās vietās. "Kad cilvēks i saskaņā ar sevi, dzīves situāciju attiecībām, viņam neviena krāsa neizraisa nepatīkamas izjūtas uzsver Gita Veisa. Ikvienai krāsai ir sava simboliskā nozīme tomēr uz katru tā iedarbojas citādi. Tā var izskaidrot ar konkrētu dzīves posmu, situāciju, vecumu vai individuālajām īpatnībām.

Ja baidieties, velciet zilu žaketi!

Neatkarīgi no metodes, ko izmanto dziedināšanas procesā, svarīgi krāsas skatīt vairākos līmeņos: simboliskajā, mentālajā, emocionālajā un fiziskajā. Katram vajadzīgs kas cits, tieši tāpēc aura-soma metodes pamatkrāsas – sarkanas, zilas un dzeltenas – nozīme ir pamats arī citu krāsu skaidrojumiem, kas atšķirīgiem cilvēkiem būs atšķirīgi.

Sarkanā atbild par materiālo pasauli, visciešāk saistīta ar zemi, atklāj briesmas, niknumu. Šai krāsai piemīt spēcīgas vibrācijas, kas ir cilvēka enerģētikas pamatā. Tomēr tajā pašā laikā tai var būt cita nozīme. Kad gaisma jeb baltā krāsa stipro enerģiju sašķel, rodas rozā – beznosacijumu mīlestības krāsa.

Zilā krāsa pauž uzticību un ticību pasaules procesiem, tā ir aizsardzības un miera krāsa, savukārt dzeltenā atbild par cilvēka ego. Tā ir gaismas un intelekta krāsa, kas nereti atklāj cilvēka apjukumu.

Lai gan psihoterapija tāpat kā aura-soma metode uzsver procesu izpēti pirms konkrētas krāsas rekomendēšanas, fiziskās veselības ārstēšanā pieļaujami lielāki vispārīnājumi. Tas tāpēc, ka emocionālā problēma pārāugusi citā līmenī. Tad sarkano var izmantot, lai stimulētu asinsrites orgānus, zaļā krāsa veicinās organisma atjaunošanās procesu, oranžā paātrinās vielmaiņu, zilā mazinās apetiti un

kavēs iekaisuma procesus, bet dzeltenā nepieciešama, lai stimulētu intelektuālās spējas, vairotu spēku, violetā mazinās bailes, šaubas un nomierinās nervu sistēmu, kamēr melnā krāsa pazemina enerģijas līmeni un stimulēs miegainību.

Mainoties periodiem cilvēka dzīvē, mainās arī vēlme pēc noteiktas krāsas, jo enerģētiski nepieciešams atjaunoties.

Runā eksperti

INESE LAPSIŅA, modes māksliniece:

"Mainoties periodiem cilvēka dzīvē, mainās arī vēlme pēc noteiktas krāsas, jo enerģētiski nepieciešams atjaunoties. Izvēloties apģērbu, mēs savā aurā pastiprinām noteiktas krāsas, tā ietekmējot savu emocionālo stāvokli. Viss, kas nepieciešams – uzticēties ķermeņa vēlmēm, jo tās vienmēr pateiks priekšā, kāda toņa enerģija vajadzīga.

Violetā nav nekāda vecmeitu krāsa!

To valkā sievietes, kas meklē dzīvē jēgu, īpaši pēc 35 gadiem. Zilā krāsa pieredz biznesa sievietēm, jo tā ir saskarsmes krāsa, uzlabo komunikāciju. Tātad, ejot uz darba interviju, vē-

lams vilkt zilās krāsas apģērbu. Melnā ir neitrāla krāsa, ar kuras palīdzību var sev, tā sakot, uzlikt kupolu. Tomēr, ja ilgstoši gribas valkāt melno, jāsapņo, vai netuvojas depresija. Sarkanā ir agresijas krāsa, tā kompensē pārlicības trūkumu un no garderobes bieži pazūd laikā, kad cilvēks daudz no dzīves ir iemācījies. Vēlme pēc zaļās krāsas norāda uz mīlestības enerģiju, kas ķermenim trūkst. Baltā ir tīrības krāsa. Taču baltas krāsas apģērbu ne visi var

uzvilkt. Oranžo rekomendē tiem, kam pietrūkst enerģijas, savukārt tiem, kam enerģijas ļoti daudz, iesaka izvēlēties brūno krāsu un pasteltoņus.»

ALBERTS KOKINS, dziednieks:

"Lai sekmīgāk apgūtu mācību priekšmetus, klases vai telpas, kur cilvēks uzturas, var enerģētiski attīrīt. Tam noderēs krāsu bildes, kas palīdz noskaņoties darbam, rast harmoniju un pārliecību. Enerģētiskajā laukā visas krāsas ir dzīvās, tāpēc starojums, kas ļauj saslēgties ar toni, spē dziedēt, tikai tam jānotic. Kāpēc dziedināšana ar krāsām liek just fizisku sārtumu? Jo tā ir reakcija, kad enerģija ar mīnusa zīmi satiek krāsas enerģiju ar pozitīvu zīmi.

Pret sāpēm galvas rajonā, kājās derēs sarkana drāna (materiālam nav nozīmes), ar ko uz nakti aptīt sāpošo vietu. Lai enerģētiski attīrītos, noderēs oranžs adījums 20 centimetru platumā, kas tiek uzvilktas uz rokām, kājām vai kakla. Tas palīdzēs uzlabot redzi, dzirdi, noņemt gan fiziskas, gan emocionālas sāpes. Pret roku pirkstu tirpšanu ieteicama pīnīte, kas veidota no rozā, sarkana un melna pavediena. Tā jāievij starp pirkstiem. Lai ātri sadzītu rētas, no baltas, zilas un violetas dzijas jānoda rombs un jāpieliek pie traumētās vietas. Pret vēnu sāpēm kājās, rozi palīdzēs zilās krāsas lakatiņš." ☺

**Detektīvu
karalienes
neatminētais
noslēpums**

Agata Kristi šķiet tikpat lādzīga kā viņas radītā mis Mārpla – ar sirmām ondulācijām, bezformīgā kleitā un rokassomiņu, kurā atrodas rūpīgi salocīts kabatlakatiņš un piparmētru ledene. Kad uzrodas liķis, nav ne stindzinošu asins peļķu, ne gar sienām izšķaidītu smadzeņu. Viss ir labas gaumes un pieklājības robežās. Tomēr ne visi noslēpumi ir atminēti...

▼ *Anele Moroza*

Viss sākas kādā krēslainā Viktorijas laikmeta savrupnamā ar koptu mauriņu un labi audzinātu kalpotāju personālu: “O, dārgā, cik jauki, ka atbraucāt! Mērija jums ierādis zilo istabu, un tad nāciet lejā uz tēju.” Kompānija, kas tur sapulcējas, pieder pie augstākās vidusskiras – tajā ir kāds atvaļināts pulkvedis, mācītājs, ārsts, kāda jauna aktrise, rakstnieks, kāds jauns un bagāts mantinieks. Pavisam drīz bibliotēkas istabā, studijā vai “būceni pie tenisa raketēm” uzrodas pirmais liķis. Tūdaļ parādās arī švītīgais beļģis Puaro vai kaut kur tuvumā ar adikli sēž mis Mārpla – apburošā vecā dāma ar “pabalējušām zilām acīm”, kura vienmēr gatava noticēt, ka ikvienā var slēpties ļaunums un ipašās apstākļu sakritībās ikviens no mums var pastrādāt kaut ko šausminošu. Spriedze aug, un pavisam drīz atklājas, ka gandrīz visiem ir motīvs un vispārliciecināmie alibi ir apšaubāmi. Lasītājs iet pa viņam sagatavotu maršrutu un mēģina uzminēt, kas ir slepkava. Protams, viņam tas neizdodas, jo viņš apzināti tiek aizvests pa māņu taciņām. Visbeidzot pēdējā nodaļā visi iesaistītie sapulcējas, piemēram, kādā zālē, un detektīvs eleganti nodemonstrē kā, sakabinot gabaliņu pie gabaliņa, šo puzzle var salikt. Kopumā šis process sniedz tādu baudu, ka atkal un atkal gribas tam ļauties. Tāpēc arī Agatas Kristi pēc vienas shēmas sacerētie romāni tulkoti vismaz 103 valodās un pārdoti apmēram četros miljardos kopiju. Tomēr ir viena Kristi uzkonstruēta mikla, kas palikusi neatminēta.

Noslēpums

1926. gada decembra sākumā visos Anglijas laikrakstos karstākā ziņa bija par populārās romānu rakstnieces Agatas Kristi pazušanu bez vēsts. Sarejas grāfistes krita atradnēs netālu no aizauguša diķa tika atrasta viņas zaļā *Morris Cowley* automašīna ar atvērtu pārsegu un iedegtām gaismām. Salonā Agatas kažoks, soma un vadītājas aplicība ar beigušos derīguma termiņu. No pašas rakstnieces ne vēsts. Tika izziņota pazudušās personas meklēšana, kurā iesaistījās 500 policistu, par informācijas sniegšanu tika apsolītas simt mārciņas. Brīvprātīgie,

dzinējsuņi, lidmašīnas (Anglijā pirmo reizi izmantotas šādos nolūkos) un autovadītāji ķemmēja apkārtni, arī diķi. Okultisma praktizētājs sers Arturs Konans-Doils nepalāvās uz Holmsa iecienīto dedukcijas metodi un vienu no Agatas cimdēm aiznesa ekstrasesam.

Pēc vienpadsmit dienām pazudusi atradās. Tur, kur nevienam nebija ienācis prātā viņu meklēt, – Jorkšīras kūrortpilsētas Herogeitas hidroterapijas viesnīcā *Vecais gulbis*. Agata ar mazu čemodāniņu rokā tur bija ieradusies 4. decembra vakarā. Viņa pierēģistrējās kā misis Terēza Nila. Šis nebija nejausi izvēlēts pseidonīms, bet par to vēlāk. Kamēr

Visticamāk, rakstnieci tobrīd vadīja salauzta sirds, un Agata piedzīvoja kaut ko līdzīgu nervu sabrukumam. Iespējams, tā bija disociatīvā fūga – amnēzijas paveids, kam raksturīga pēkšņa aizceļošana un jaunas identitātes piesavināšanās.

15 000 brīvprātīgo brida pa mežiem un purviem, viņa avīzēs lasīja ziņas par savu meklēšanu, spēlēja bridžu, dejoja čarlstonu. Vārdu sakot, uzvedās sev neraksturīgi atbrīvoti un kopā ar viesnīcas orķestri pat uzdziedāja (autobiogrāfijā Kristi apgalvo, ka visu dzīvi viņu mocījusi tik pārmērīga kautrība, ka ieciet veikalā jau bijis varoņdarbs). Prieki beidzās, kad viesnīcas istabene pamanīja, ka Nilas kundze ir ārkārtīgi līdzīga pazudušajai rakstniecei, un savā novērojumā padalījās ar orķestra bundzinieku un saksofonistu. Kad viesnīcā ieradās policija ar Agatas vīru Ārci-

ju, kam vajadzēja sievu identificēt, viņa to sagaidīja ar vārdiem: “Cik savādi! Mans brālis atgriezies!”

Ko tas viss nozīmēja? Nekad un ne ar pušplēstu vārdu Kristi savu pazušanu nekoomentēja. Viņa turpmāk izvairījās no intervijām un savā autobiogrāfijā šo notikumu padarīja par nebijušu – vienkārši ignorēja to.

Fakti, kas var palīdzēt

Par Kristi pazušanas iemesliem ir vairākas teorijas. Viena no tām Agata nospēlēja teātri, lai veicinātu savu grāmatu pārdošanu. Tobrid viņa bija trīsdesmit septiņus gadus veca un sarakstījusi sešus romānus. Pēdējais no tiem *Rodžera Ekroida nāve* bija ļoti populārs, un tieši tāpēc rakstnieces nozušana izvērtās par valsts mēroga uztraukumu.

Agata Marija Klarisa Millere sāka rakstīt jau bērnībā, kaut gan talantīgākā stāstītāja viņu ģimenē bija vecākā māsa Margarēta, saukta par Medžu, viņas sarakstītā luga tika iestudēta krievu pirms Agatas pirmajiem panākumiem. Pirmo romānu *Snow Upon the Desert* Agata parakstīja ar pseidonīmu *Monosyllaba*. Kaut gan visi izdevēji to noraidīja, viņa, mātes iedrošināta, nepadevās. Agatas mīļākais rakstnieks bija Čārlzs Dikenss, bet mīļākais varonis – Konana-Doila radītais Šerlocks Holms, kura tēls savā ziņā vēlāk iedvesmoja Erkilu Puaro (kaut gan Holms Agatai vienmēr palika nepārspējams – detektīvs numur viens).

Rakstniece, kuras romāni tulkoti vairāk nekā Bībele un Šekspīrs, savā autobiogrāfijā vairākkārt apgalvo, ka nav pratusi “skaisti izteikties ne rakstiski, ne mutiski”: “Rakstīšana un izruna man vienmēr sagādāja sāpes, (...) es biju “neartikulēta”. Iespējams, tas ir viens no iemesliem, kas mani padarīja par rakstnieci.” Otrs iemesls, visticamāk, ir iztēle – Agata bija fantazētāja. Viņai bija ne vien dažādi iedomu draugi (misis Grīna ar simt bērniem), bet arī kāda ipaša rotaļa, kas viņu “gan fascinēja, gan biedēja”. Agata ar Medžu mēdza iztēloties, ka viņu ģimenē ir vēl kāda vecākā māsa. Šī meitene ir jukusi un dzīvo tuvējās pludmales kāpu alā, taču dažreiz negaidot pārrodas mājās. Izskatā ziņā viņa ir kā ūdenslāse līdzīga Medžai, vienīgi balss tai ir cita. Tā nu pēkšņi Medža

THE DAILY NEWS, SATURDAY, DECEMBER 11, 1926.

MRS. CHRISTIE DISGUISED.

Mrs. Agatha Christie as she was last seen (centre), and (on left and right) how she may have disguised herself by altering the style of her hairdressing and by wearing glasses. Col. Christie says his wife had stated that she could disappear at will if she liked, and, in view of the fact that she was a writer of detective stories, it would be very natural for her to adopt some form of disguise to carry out that idea.

PLANKOW.

THE PHILLIPPS

DISARMING GERMAN

"NOT COMPL"

-The A

BRITISH ADMIRALTY HOLD UP LEA

From Our Special Corre

GESTV

The agenda of the Conference of Nations is finished, and tomorrow's meeting, will be devoted to discussions regarding League control over armaments. It is anticipated, however, that a Sunday session may be necessary.

The British, French, German and Belgian Foreign Ministers met this morning, and endeavoured to settle outstanding differences.

That, however, they failed to do so, the Conference of Ambassadors at Paris having decided that the British had fulfilled her disarmament obligations, and Germany being to give way over the question.

Kamēr 15 000 brīvprātīgo brida pa mežiem un purviem, viņa avīzēs lasīja ziņas par savu meklēšanu, spēlēja bridžu, dejoja čarlstonu.

vecākās māsa "biedējošajā, mīkstajā, ellainajā balsī" varēja Agatai pajautāt: "Tu taču zini, kas es esmu, vai ne, mana mīļā? Es esmu tava māsa Medža. Tu taču nedomā, ka es esmu kāda cita, vai ne? Tu taču tā nedomā?" Kristi savā autobiogrāfijā raksta, ka, to atceroties, viņai joprojām pār kauliem pārskrien šermuļi: "Es izjutu neapraķstāmas šausmas. Protams, es zināju, ka tā ir tikai Medža, kas izliekas. Bet vai tiešām? Vai tas patiesi nav pa istam? Šī bals, šīs viltīgās, glūnošās acis. Ta bija ista vecākā māsa!" Pēc Agatas lūguma, Medža šajā tēlā iemiesojās atkal un atkal. "Kāpēc man patika būt izbiedētai? Kāda instinktīva vajadzība tiek apmierināta briesmās? Kāpēc bērniem patīk stāsti par raganām, vilkiem un lāčiem? Vai tas ir tāpēc, ka kaut kas mūsos sacelšas pret pārāk drošu dzīvi? Vai daļēji jauniešu noziegumi mūsdienās nav saistīti ar pārāk lielas drošības faktu? Vai cilvēkiem dzīvī ir nepieciešams konkrēts briesmu daudzums? Atņemiet Sarkangalvītei vilku, un vai kādam šī pasaka vēl patīks?" spriedz Kristi. Viņas romāni tad arī sniedz šīs šausminoši baisās tirpiņas, kad varonis, kurš šķietis esam ārpus visām aizdomām, pēkšņi negaidot uzmet šo "viltīgo, ellaino skatien". Tur Kristi bija meistare. 1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonimu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Agata tagad zināja visu par indēm un to izraisītajiem efektiem, un šīs zināšanas viņu iedvesmoja – vairāk nekā puse no viņas radītajiem slepkavām savu upuri noindē.

Salauztā sirds

Saskaņā ar citu versiju rakstniece savu pazūšanu inscenēja, lai atriebtos vīram. Arčibaldu Kristi varēja arestēt saistībā ar slepkavību, un saceltais troksnis mestu ēnu uz viņa personu, vienlaikus izgaismojot dažu labu grēciņu. Agatai bija savi iemesli. Ar simpātisko Karalisko gaisa spēku virsnieku Arčibaldu Kristi, kura sejas krāsa viņai esot atgādinājusi rozes, Agata apprecējās, sākoties Pirnajam pasaules karam. Ārčiju tūdal aizsūtīja uz Franciju, bet Agata slimnīcas ambulancē pieteicās par brīvprātīgo – sākumā viņa bija medicīnas māsa, vēlāk strādāja farmācijā un nokārtoja aptiekāra eksāmenu. Agata tagad zināja visu par indēm un to izraisītajiem efektiem, un šīs zināšanas viņu

iedvesmoja – vairāk nekā puse no viņas radītajiem slepkavām savu upuri noindē.

Pārim piedzima meita Rozalinda. Kac mazajai apritēja trīs gadi, Agata meitu atstāja Anglijā, bet pati devās līdz Ārčijam biznesa ceļojumā apkārt pasaulei. Agata nekad nav apgalvojusi, ka ir laba rakstniece taču par vienu viņa nešaubījās: viņa atzina, ka ar dialoga palīdzību prot veidot noskaņu. Savas spējas, kas kļuva par viņas daļrades mugurkaulu, Kristi esot attīstījusi tiešā ceļojuma laikā, kad intensīvi sarakstījās. Anglijā palikušo māti. Agata sevi šajā laikraksturoja kā "laimīgi precējušos" – viņas jūtas pret vīru bija gan romantika, gan kaisle. Taču Ārčijs nespēja ilgstoši atbildēt ar to pašu un drīz vien kļuva par daļrās sekretāres un golfa spēlētājas Nensijas Nilas mīlāko. Agat ilgī dzīvoja laimīgā neziņā, līdz pār viņu noli ja neizmērojams nodevības, skumju un vilšanās lietus.

1926. gadā nomira Agatas dievinātā māte Klāra. Lai nokārtotu ar ipasumu saistītā lietas, Agata uz laiku ievācās mātes mājā, kur viss saistījās ar dārgām un sāpīgam atmiņām. Kaut gan Agata lūdzās, lai vīrs šajā brīdī ir viņai līdzās, Ārčijs ienida "slimības, nāvi un nepatīkšanas" un ļāva, lai sieva ar visu tiek galā pati. Un tad kādu dienu viņš ieradās un paziņoja, ka aiziet no sievas. Tas bija grūts pieriods – Agata varēja apraudāties pie mazā kā sūkuma un nereti, parakstot čeku, nespēj

atcerēties savu vārdu. Agata izmisīgi lūdzās vīru palikt, bet, kad viņš tomēr aizgāja, viņa pazuda. Faktam, kāpēc par savu pseidonīmu viņa izvēlējās vīra mīlākās uzvārdu, joprojām nav skaidrojuma. Ja Agata visu šo pasākumu bija iecerējusi, lai ieriebtu vīram, viņa izgāzās. Ārčijs ar Nensiju nodzīvoja līdz mūža beigām, piedevām sabiedrības kritika vērsās tieši pret Agatu.

Visticamāk, rakstnieci tobrīd vadīja salauzta sirds, un Agata piedzīvoja kaut ko līdzīgu nervu sabrukumam. Iespējams, tā bija disociatīvā fūga – amnēzijas paveids, kam raksturīga pēkšņa aizceļošana un jaunas identitātes piesavināšanās. Kaut gan, kā jau teikts, Agata savu pazušānu nekad nav komentējusi, šķiršanās un nodevības sāpes viņa ierakstījusi romānā *Nepabeigtais portrets*, ko arī viņas mazdēls atzinis par visautobiogrāfiskāko. 1928. gadā Agatas laulība tika šķirta, un no vīra saņemto uzvārdu viņa turpmāk paturēja kā literāro pseidonīmu.

Vanna un āboli

Gadu pēc šķiršanās Agata devās ceļojumā uz Tuvajiem Austrumiem un apmeklēja Ūras izrakumus Irākā, kur iepazinās ar arheologu Maksu Malovanu. Agatai tobrīd

ASTAROTS

Veiksmes akmeņi

Akmeņiem piemīt mītiskas, ezoteriskas un dziednieciskas īpašības. Akmens savu saimnieku vienmēr sargā un palīdz viņam. Visizplatītākie veiksmes akmeņi ir aventurīns un onikss. AVANTURĪNS, saukts arī par zelta smiltīm, ir dažādu krāsu – zaļas, zilās, brūnas un oranžas – kvarcs ar iekļautām citu minerālu zvīņām. Aventurīns palīdz savam īpašniekam uzturēt priecīgu garastāvokli un mundru garu, novērš nemieru un bailes. Jau senatnē magi un dziednieki šo akmeni rekomendēja kā talismanu naudas un veiksmes piesaistīšanai. ONIKSS ir melnas krāsas ahāta paveids. Vadoņu un cīnītāju akmens. Jau izsenis austrumu tautās onikss tiek uzskatīts par veiksmes akmeni, jo šis unikālais akmens spēj koncentrēt nepieciešamo enerģiju konkrēta uzdevuma veikšanai. Tomēr visunikālākā šā akmens īpašība ir ne tikai piesaistīt veiksmi, bet arī spēt to aizsargāt no skauģiem un nelabvēļiem.

Avanturīna eņģelis

Kulons ar dubultu speku eņģeļa figūrīna vienmēr atgādina par Jūsu sargeņģeli, bet akmens piesaistīs veiksmi.

Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi.

Veiksmes maģija

Par veiksmenieku saka dzimis zem laimīgas zvaigznes. Veiksme ir Dieva dāvāna, ta iepriecina un sparno arvien jauniem panākumiem. Ja jūtat, ka veiksmē no jums novērsusies vai pat pametusi, nezaudējiet dūšu, bet noceriet arī uz brīnumiem, – radiet tos paš! Jums palīdzēs te apkopotie buramvārdi. Gudri tos lietojot, spoža veiksmē vienmēr būs jums līdzās un pavadis il visur! Maģisko kartiņu komplekts ar 32 buramvārdiem un rituāliem veiksmes maģijā. Prasmīgi pielietojot neredzamās pasaules spēku, jūs spēsiet piesaistīt sev veiksmi un aizsargāties no neveiksmēm.

Cena Ls 4,88 + pasta izdevumi.

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes avanturīna un oniksa izstrādājumi par īpašām cenām.

Avanturīna krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam dāvās mundru garu un izdošanos il visas lietas.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Avanturīna rokassprādze

Oranžā avanturīna rokassprādze.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), ikdienā nēsājot, tās savam īpašniekam palīdzēs koncentrēt enerģiju un aizsargās no nelabvēļiem.

Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi.

Oniksa rokassprādze

Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi.

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv
Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvāna no www.astarots.lv – avanturīna akmentiņš.

1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonīmu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Agatai tobrīd bija trīsdesmit deviņi, Makss Malovans bija četrpadsmit gadus jaunāks. Bet tas nebija nekāds šķērslis – viņi apprecējās un laimīgā laulībā nodzīvoja četrdesmit sešus gadus.

bija trīsdesmit deviņi, Makss bija četrpadsmit gadus jaunāks. Bet tas nebija nekāds šķērslis – viņi apprecējās un laimīgā laulībā nodzīvoja četrdesmit sešus gadus. 1946. gadā atklājās, ka Kristi ar pseidonīmu Mērija Vestmakota publicē romantiski psiholoģiskus romānus, taču tie ne tuvu nestāvēja viņas detektīviem.

Kādu dienu Makss Agatai paziņoja, ka viņa ir cildena. Viņa pabrinājās un izteikās visdrīzāk pie vainas būs viņas romieši. "Es neesmu isti pārliecināta, ka patik šī ideja. Tā ir lieta, ar ko ir grūti svot. Es esmu dažāda: miermīlīga, labsirdīga, emocionāli dzirkstoša, gaisīga, aizmācīta, kautrīga, sirsnīga, pilnīgi bez pašapziņas, deji nesavtīga, taču cildena? Nē," viņa saka savā autobiogrāfijā.

Brīnišķīga veiksmē

Tiesi ar ekscentrisko belģi, kurš dienā pelnījis šūniņas, smēķē melnas un vaļas krievu cigaretes un valkā laka kurpes smailiem purngaliem, Kristi kļuva slavēja. Lielākā viņas Agatai tā sāka krist uz nerviem: viņa detektīvu pat mēģināja pagrūst zēru ciena. "Mārpla manā dzīvē iekārtojās tik sām un dabiski, ka es viņas ierašanos l pamanīju. Vecmeita, viena no tām ku tēm, kas varētu būt manas vecāsmātes draudzene." Mis Mārpla nekad nes Puaro, jo Kristi uzskatīja, ka "Puaro ir p egoists un viņam nepatīktu, ja viņu pau tu vai viņam sniegtu ierosinājumus pac just vecmeita." Dažreiz Puaro izmekl jaucas viņa draudzene detektīvu rak ce Ariadne Olivera, ko var uzskatīt par Kristi *Alter Ego*. Arī priekšpēdējā Kris mānā *Ziloni atceras*, ko viņa sarakstīja z desmit viena gada vecumā. Šķiet, apr Oliveras kundzes ciņu ar liekajiem zc un dziestošo atmiņu, Kristi stāsta par Analizējot šo romānu, secināts, ka Kri tobrīd sirgusi ar Alcheimera slimību – atkārtotās frāzes, pazudušas viņai tik r, rīgās detaļas, fakti nonāk pretrunās.

Agata Kristi aizgāja 1976. gadā 85 vecumā. Kad 2004. gadā viņai sekoja vienīgā meita Rozalinda, Kristi ipašur tība pārsniedza 300 miljonus mārciņu.

Beigās, raksturojot savu *Alter Ego* Kristi secina: "Olivera kundze bija ve ga sieviete, kurai laimējies uzrakstīt to, las lasīt itin daudzi cilvēki. "Kāda brīr veiksmē," viņa pie sevis nodomāja. ●

The background of the advertisement features a photograph of the Statue of Liberty in New York City. The statue is shown from the waist up, holding a torch in her right hand and a tablet in her left. She is holding a copy of the magazine 'LEGENDAS' in her left arm. The city skyline is visible in the background under a cloudy sky.

Stāsti, kas jāzina.
Tikai žurnālā
LEGENDAS

Aktrise, kas prot sevi sasmīdināt, – **Helga Dancberga**

Senās Krievzemes paslēpto **bagātību meklējumi**

Kolumbijas **kokaina karaļa** Pablo Eskobara karš

Drūmā Londonas Tauera **prominentākie gūstekņi**

Jukums Vācietis – mūžības skartais bez dzimtenes

Padomju bērnības lielie varoņi **Gena un Čeburaška**

twitter.com/zurnalslegendas

Vislīdzīgāk abonēt ekiosks.lv

Vietas,

kur var dzirdēt senču balsis

Kopš maija lasītāji varēja sekot līdzi *Citādās Pasaules* ceļojumiem uz senajām kulta vietām. Unikāls starptautisks projekts *Kulta identitāte* palīdzējis mums no jauna atklāt simtiem senu kulta vietu, kas kā lielu noslēpumu glabā informāciju par senču rituāliem, ticību dieviem, gariem un arī velnam – dusmīgam, bet ne pārāk gudram.

▼ *Gunita Kagle*

Konsultējis Latvijas Petroglifu centra vadītājs, vēsturnieks un dabaspētnieks **ANDRIS GRĪNBERGS**

Beidzot Latvijā ir apzinātas visas zināmās senās kulta vietas, un jebkuram no mums ir iespēja piekļūt tām. Viss, kas reiz bija noslēpums un neizdibināms, tagad ir pieejams. 2011. gadā Kurzemē, Vidzemē, Ziemeļlatvijā un Rīgas reģionā, gluži tāpat kā Igaunijā un Zviedrijā, noritēja starptautisks seno kulta vietu apzināšanas projekts *Kulta identitāte*.

- 1 Pie Mūrnieku
- 2. bedrišakmens Kurzemē.

Svētvieta meklētāja ceļvedis

MEKLĒJAM KOKU, KURA PAKĀJĒ LIKTI ZIEDOJUMI!

✦ Nostāsti un teikas arī šajos gadījumos ir viens no galvenajiem informācijas avotiem, piemēram, Dobeles novada Bikstu pagastā Vērpju goba kādreiz saukta par upurgobu, un pie tās ziedojumi nesti vēl 19. gadsimta beigās.

✦ Dižkoks, kas piedzīvojis garu mūžu. "Taču jāreķinās, ka cilvēki nostāstos par lieļiem, resniem, veciem ozoliem mēdz pārspīlēt to vecumu un nozīmi," pabrīdina Andris Grīnbergs. "Latvijā ļoti daudzi literatūras avoti vēsta par tūkstoš gadu veciem ozoliem. Realitātē tik vecu koku vienkārši nav, jo paši vecākie, piemēram, Kaives Senču ozols vai citi deviņu metru apkārtmēru pārsniegušie ozoli, ir līdz 500 gadu veci. Patiesībā Kaives ozols ir vienīgais Latvijas ozols, kura apkārtmērs ir vairāk nekā desmit metri, un tas ir aptuveni 520 gadu vecs."

✦ Vēsturiski dokumenti un liecības pierāda, ka pie kokiem ziedots un notikušas rituālas darbības pat vēl 20. gadsimta sākumā. Piemēram, rakstu avoti liecina, ka vēl 19. gadsimta 70. gados Beverīnas novadā ļaudis ziedojuši Atpīļu upur-ozolam – atstājuši zem tā naudu, sikas lietīņas, tā zaros sietas prievītes. Šis upurozols saistās ar Ziemeļvidzemē plaši izplatīto mājas garu pielūgšanu.

▲ Kaives dižozols.

POKAIŅU MEŽS NAV SENVIETA!

Lai gan Zemgalē viens no zināmākajiem tūristu apskates objektiem ir Pokaiņu mežs, nav nekādu pierādījumu, ka Pokaiņi būtu senvieta. "Pokaiņi ir jauks meža parks, ģeoloģiski īpatnēja vieta, tā apkārtnē ir konstatēti senkapi, bet sena kulta vieta tā nav," uzsver Andris Grīnbergs.

Mutvārdu folklorā pazūd, ar katru paaudzi aizvien mazāk cilvēku stāsta cits citam teikas, līdz ar to pazūd arī zināšanas par senvietām.

kas apsekoja vietas, kuras apvītas ar mitiem un leģendām, kuras notikusi ziedošana un dabas godināšana atbilstoši saules gada ritumam, uguns un mirušo kultam, un paziņoja par tām pārējiem. Ziņas par Zemgales senajām kulta vietām pat apkopotas un izdotas grāmatā, tādējādi dodot iespēju kaut nedaudz pietuvoties pagātnei un tai dzīves uzverei. saskaņā ar kuru akmeņi, birzis un meži, pakalni un ūdens ir apveltīti ar brīnumainām spējām, kas palīdz dziedināt

Elejas muižas
žogā iemūrēts
kausakmens. ▶

**MEKLĒJIET
SENVIETAS
INTERNETĀ UN AR
GRĀMATU ROKĀS!**
www.petroglifi.lv;
www.ancientsites.eu;
Andris Grinbergs.
**ZEMGALES REĢIONA
SENĀS KULTA
VIETAS**

*Svētvieta
meklētāja
ceļvedis*

KULTA AKMENS PAZĪMES

✦ Jebkurš akmens, kas ir lielāks par desmit kubikmetriem, ir aizsargājams kā dižakmens un piedzīvojis senus laikus.

✦ Teikas un nostāsti bieži vien vedina domāt, ka akmens nav bijis vienkāršs akmens un ka pie tā tikuši veikti rituāli. Piemēram, daudzviet Latvijā ir velna akmeņi, par kuriem pierakstītas teikas.

✦ Visu veidu iekalumi, iedobumi, ieberzumi liecina, ka akmenim bijusi īpaša nozīme. Sākot jau no pašiem senākajiem bedrīšu veidojumiem, kas norāda uz bronzas laikmetu, līdz pat viduslaikiem un jaunāko laiku vēsturei, kad akmeņos kaltas robežzīmes.

✦ Mēdz būt arī tā, ka dabas veidotie dobumi akmeni padarījuši īpašu. Tādi, piemēram, ir muldakmeņi, kuros ir dabiski muldas formas dobumi un kuri senos laikos izmantoti ziedošanai.

slimības, sargā no nelaimēm, nodrošina veselību un auglību.

Vēl pirms 100 gadiem godinātas

Kad Igaunija, Zviedrija un Latvija vienojās par projektu seno kulta vietu apzināšanai, tam pieteicās arī vēsturnieks Andris Grinbergs, kurš jau aptuveni 20 gadu pēta Latvijas senvietas. Viņa uzdevums bija apzināt visas Zemgales un Kurzemes senās pagāniskās kulta vietas un savākt par tām visu iespējamo informāciju ar mērķi ieinteresēt cilvēkus un nepieļaut, ka alas, akmeņi, koki, ezeri un purvi, kas ir zīmīgas pagātnes notikumu liecības, izaugtu nezālēs, brikšņos un pazustu aizmirstībā.

Galvenais secinājums, kas rodas, iepazīstoties ar projektā apzināto, – nav nekādas nepieciešamības radīt jaunas pseido vai neopagāniskas kulta vietas. Latvijā ir milzums daudz seno kulta vietu, katrai no tām ir savs īpašs stāsts, noslēpums un arī maza deva misticisma. Lai gan teorētiski kristietība vienlaikus kā no austrumiem, tā no rietumiem Livonijas teritorijā ienāca jau 12. un 13. gadsimtā, realitātē lauku vidē līdz pat 17.- 19. gadsimtam latvieši dzīvoja saskaņā ar savu dzīvesziņu. “Pat salīdzinoši nesenu laiku avoti liecina, ka daudzi cilvēki negāja uz kristīgo

Senvietas tika uzmeklētas, balstoties uz rakstītajiem avotiem. Bet bija arī senvietas, kuras līdz mums neviens pētnieks nebija apmeklējis gadiem ilg

baznīcu, bet piekopa senču rituālus un tradīcijas,” stāsta Andris Grinbergs. “Tikai pēc jos pārsimt gados kristietība Latvijā kļuva par dominējošo reliģijas formu.”

Zinot to, var domāt, ka senās kulta vietas atrast ir viegli. Pietiek ar teiku vai nostāstiem iekaltu zīmi vai arhīvos atrodamu pierakstu liecību, lai senvietu atrastu. Taču Andris Grinbergs secinājis, ka leģendas un teikas glabājas krātuvēs un fondos, bet ne cilvēku atmiņās. “Daudzas senākās kulta vietas ir aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstos, pēc tās nebija grūti atrast. Teju visos gadījumos šīs senvietas tika uzmeklētas, balstoties uz rakstītajiem avotiem. Bet bija arī senvietas, kuras līdz mums neviens pētnieks nebija apmeklējis gadiem ilgi,” stāsta Andris Grinbergs. “Dienmēl Zemgale pēdējo aptuveni simt gadu laikā ir ļoti daudz zaudējusi šīm senajām kulta vietām. Gan tāpēc, ka cilvēki aizgājuši projām no laukiem, gan melnās rācījas dēļ. Rakstītajos avotos minēts trīsdesmit zemes vairāk senvietu, nekā pašlaik atrodas Zemgalē. Dienmēl lielāko daļu, aptuveni vas trešdaļu, dabā vairs nav iespējams uzskatīt par senvietām. Piemēram, ir zināms, ka konkrētā pagastā ir rodas Velna purvs, par kuru pierakstītas

Muldakmens dobums

Māras kambari

KĀ ATRAST ALAS, KURĀS UPURĒTS VAI IZPILDĪTI SENI RITUĀLI

✦ Teikas un nostāsti visbiežāk liecina par to, ka ala bijusi īpāša. Piemēram, par Laupītāju alu, kas atrodas netālu no Māras kambariem Talsu novada Ģibuļu pagastā, ir vairāki nostāsti. Vieni vēsta, ka tad, kad katoļu baznīca aizliedza senos rituālus pie Māras kambariem, cilvēki tiem izmantojuši grūtāk pieejamo Māras avotiņa alu. Pēc citiem nostāstiem, šajās alās slēpts laupījums, kas atņemts tirgotājiem, kuri kuģoja pa Abavu.

✦ Arheoloģiskie atradumi pierāda, ka alas bijušas svētvietas. Tādas ir lībiešu upuralas pie Svētupes. 1973. gadā arheologa Jura Urtāna vadībā tika veikti arheoloģiskie izrakumi, kuros tika atrastas 663 senlietas. Taču jau pirms tam 1822. gadā alu apmeklēja slavens ārsts un etnogrāfs Oto Hūns, kurš atrada tur upurētos apģērba gabalus un maizi.

1839. gada 15. augustā sava Latvijas apceļojuma laikā, apzinot arheoloģiskos pieminekļus, šeit piestāja Tērbatas universitātes vēstures profesors Fridrihs Kruze, kurš alā ievēroja krāsotas vilnas un gaiļa spalvu ziedojumu.

✦ Norādes dotas rakstītajos avotos. Piemēram, saglabājies šāds Andersa Jūhana Šēgrēna, pirmās lībiešu pētniecības ekspedīcijas dalībnieka, pieraksts par lībiešu upuralas apmeklējumu 1846. gada 20. jūnijā: “..pēcpusdienā mums bija norunāta ekskursija, kurā devāmies saimnieka (Svētciema muižas īpašnieka Karla fon Fēgezaka) vadībā. Iekšzemē mazas upītes krastā, Ikskul ciemā, atradās vieta, kas jau sen bijusi pazīstama kā sena lībiešu upurvieta, tāpēc visiem viesiem bija paradums to apmeklēt. Proti, tur bija ala stāvā smilšakmens sienā tās pašas upītes augstajā

krastā, kas šeit garām plūst uz jūru, vārdā Svietup jeb, citiem vārdiem, svētā upe. (..) Alas augšpusē mazu gabalu nostāk ir sēta, kuras vārds ir Kujkul. Šeit vecais saimnieks prot arī lībiešu valodu.”

✦ Petroglifi jeb senās rakstu zīmes, kas iegravētas alas sienās, pilnīgi noteikti ļauj domāt, ka tā ir senvieta. Latvijā kopumā ir 50 petroglifu vietas, no kurām nepilnas 10 ir alās. Taču šīs vietas netiek plaši reklamētas, lai alas un senās zīmes nepakļautu riskam tikt sabojātām.

✦ Dažkārt ir alas, par kurām teikas veidojušas tikai 20. gadsimtā, un tās nav senvietas. Piemēram, Aknīstes Velna ala veidota tikai 19./20. gadsimtā, un vēl pagājušā gadsimta 20. gados tai nebija Velna alas nosaukuma, par ko liecina 1929. gadā tapusi fotogrāfija ar uzrakstu.

kas vai nostāsti, bet pagastā neviens nezina ne šādas teikas, ne to, kur tāds purvs atrodas. Vai arī ir zināms, ka pagastā jābūt ezeram, kas saistīts ar pierakstu teiku, bet vietējie nezina, kurš no pieciem pagasta teritorijā esošajiem ezeriem saistīts ar teiku. Mutvārdu folklorā pazūd, ar katru paaudzi aizvien mazāk cilvēku stāsta cits citam teikas, līdz ar to pazūd arī zināšanas par senvietām.”

Latvijā ir milzum daudz seno kulta vietu, katrai no tām ir savs īpašs stāsts, noslēpums un arī maza deva misticisma.

No jauna atklāta kulta vieta

Vienlaikus senvietu meklējumu ekspedīcijās atrastas kulta vietas, par kurām iepriekš nekas nebija zināms. Šā projekta ietvaros Dobeles novada Naudītes pagastā pilnīgi nejausi izdevās atrast pirmo bedrīšakmeni Zemgales reģionā. “Tas tika atrasts ļoti vienkārši – mēs gājām cauri mežam no viena

Andris Grīnbergs pie tilko atklāta Tērvetes bedrākmenis.

PIECAS ZEMGALES REĢIONA SENVIETAS, ko iesaka apmeklēt vēsturnieks Andris Grīnbergs

ĶEVELES AVOTI Aucē novada Vītiņu pagastā. Avoti apviti ar dažādām teikām un nostāstiem, kas pa lielāko daļu gan radušies nesenos laikos, tomēr ir pamats domāt, ka senāk te bijusi kulta vieta.

TĒRVETES SVĒTAIS KALNS Tērvetes dabas parkā. Zemgaļu svētais kalns, kurā 1285.–1286. gadā celta vācu krustnešu pils. Viegli apmeklējams, labiekārtots.

MEĻĶITĀRU MULDAKMENTS Aizkraukles novada Aizkraukles pagastā, pie kura vēl 19. gadsimtā ziedoti graudi

no pirmā kūluma, piens, iedobumā mestas monētas. Ūdens, kas sakrājis muldas veida padziļinājumā, izmantots ārstniecībā.

VILCES VELNA GRAVA UN VELNA TILTIŅŠ Jelgavas novada Vilces pagastā, par ko saglabājušās daudzas teikas un nostāsti. Zem tiltiņa negaisa laikā slēpies velns.

BĀRBELES SĒRAVOTS Vecumnieku novada Bārbeles pagastā. Senākais zināmais Latvijas dziednieciskais avots, kūrorta vieta un joprojām ļoti populārs minerālūdens sēravots.

objekta pie otra un nejausi to uzgājām,” stāsta Andris Grīnbergs. Bedrīšakmens ir unikāls atradums, jo tas ir senākais Latvijas teritorijā atrodamais kulta akmens, kas saglabājies no bronzas laikmeta, kad cilvēku rokās visbiežāk bija akmens cirvi un kaula harpūnas. Toreiz cilvēki atstāja zīmes akmeņi, ar citu, mazāku akmeni ierīvējot tajā sfēriskas formas bedrites. Ziemeļeiropā ir ļoti daudz šādu bedrīšakmeņu, un tādi ir arī Latvijā. Pēc Andra Grīnberga vārdiem, tās ir visnenākās seno cilvēku vizitkarte, kas virszemē saglabājušās līdz pat mūsdienām.

“Precīzāk datēt akmeni varētu tikai ar arheoloģiskajiem izrakumiem, bet nelaieme tā, ka pie šiem akmeņiem nav likti ziedojumi, līdz ar to visbiežāk akmeņu tuvumā nav arheoloģisko atradumu,” paskaidro vēsturnieks. “Ir aptuveni 30 dažādu versiju, kāpēc

cilvēki veidojuši šādas iedobītes. Bet vairākums vēsturnieku domā, ka dobes saistītas ar dzīves gājumu – tās ieberzta, cilvēkam piedzimstot, lai novēlētu jaundzimušajam skaistu dzīvi, vai nomirstot, lai aizgājējam viņsaulē mierīga dzīve. ●

Svētvieta meklētāja ceļvedis

MĪTIEM APVĪTAIS KALNS

✦ Jebkurš pilskalns ir vēstures un arheoloģijas piemineklis, nozīmīga senvieta, kuras tuvumā parasti ir senkapi.

✦ Ja blakus pilskalnam ir mazāks kalniņš, iespējams, tā bijusi sena kulta vieta. Slaveņais baltvācu pētnieks Augusts Bīlenšteins 19. gadsimta 80. gados veica ekspedīciju pa Sēliju un konstatēja, ka daudziem pilskalniem līdzās ir mazāki kalni, kas varētu būt svētvieta

✦ Teikas un nostāsti par kalniem, kuri sanesti ar cepurēm kuros aprakta nauda vai zem kuriem slēpjas no akmeņiem celts altāris ar raudošu jumpravu, vienmēr vedina domāt ka tā ir īpaša vieta, jo teikas reizēm ir saistītas ar reāliem notikumiem.

KĀ ATRAST SVĒTAVOTU UN VELNA PURVU

✦ Upes, strauti, avoti, ezeri, d un purvi saistās ar daudzām teikām un legendām, kas ir gvenais informācijas avots ser svētvieta meklējumos.

✦ Nosaukums var vedināt uz domām par svētvieta, piemēram, Dobeles novada Z brenes pagastā ir Svētes ezer Ezerā krastā atrodas Zebrus Elku kalns.

✦ Ja dabas vieta ap ūder ir mītiska, tā var kļūt par kulta vietu pat ja ja nav senvieta. Tā daudzi tīra ūdens a ti kļūst par mūsdie mitoloģijas tēliem.

◀ Tīrzas svētavots.

PAŠI MAZĀKIE BRĀĻI,

Viņš pats sevi iztēlojās kā trubadūru. Tikai viņa iemīļotā bija visnotaļ neparasta – *Donna poverta* – nabadzība. Tas, ka Francisks norāva drēbes, meta pa logu naudu, pārtika no ubaga dāvanām un sauca savu ķermeni par ēzeli, var šķist ekstrēmi, bet viņš bija Jēzus sekotājs, un Jēzus taču arī bija radikālis. Arī Latvijā ir mūki, kas pa Franciska parādītu ceļu klusām seko Jēzum.

▼ *Anele Moroza*

Jau pa gabalu redzu, ka viņš mani gaida. Īstā mūku habitā – garā, tumšbrūnā kleitā, kas vidukli apņēma ar baltu auklu, pār muguru nokarājas kapuce. Viņš stāv pašā Rīgas centrā uz ietves (habitu viņš valkā gan ziemā, gan vasarā un vēlāk stāstīs, ka viņam neviens nav uzbrucis, bet cits viņa ordeņa brālis uz ielas ir piekauts). Mēs sarokojamies, un pa restotiem vārtniem es sekoju viņam pagalmā. Tur ir savādi kluss, un pie nomelnējušu klieģu ēkām kompakto balkoniņos zied sarkanās ģerānijas. Mēs uzkāpjām pa stāvām kāpnēm un apstājamies pie kāda dzīvokļa durvīm. Es ceru ieraudzīt vismaz plāksnīti ar uzrakstu, lai saprastu, kur atrodos, bet redzu tikai zvana pogu. Viņš to nospiež, durvis atveras, kāds ielaiž mūs iekšā un aši nosūdz kaut kur dzīvokļa dziļumā. Mani ievad nelielā, ļoti kārtīgā istabiņā, kur skaļi tikšķ divi pulksteņi – viens lielāks pie sienas, uz tā atbalstīts krucifikss, un mazs

modinātājpulkstenitis uz galda. "Kas šī ir par vietu?" es jautāju, un viņš smaidot atbild: "Ir tāda vieta."

Nē, tas nav fragments no Dena Brauna romāna, kaut gan slepenība, klusais nams un viņa brūnais habits man uz mirkli rada šādas asociācijas. Es esmu satikusies ar vienu no mazāko brāļu kapuciņu ordeņa mūkiem, kas dzīvo un kalpo Latvijā. Viņš bija vienīgais, kurš piekrita sarunai. Tikai ar nosacījumu, ka netiks atklāts viņa vārds. Kāpēc tāda slepenība? Viņš atbild, ka nejutoties neko tik labu paveicis, lai sevi īpaši izceltu. Mazākie brāļi kapuciņi ir franciskāņu atzars, kas radies 16. gadsimtā un ievēro Svētā Franciska 13. gadsimtā sarakstīto regulu. Es patiešām vēlos uzzināt, kā ir būt mūkam 21. gadsimtā un vai šodien vispār ir iespējams ievērot viduslaikos sarakstītos likumus? "Burtiski visu nav iespējams ievērot. Piemēram, Svētais Francisks saka, ka brā-

ļi nedrīkst jāt ar zirgu, bet šodien tie lido ar lidmašīnām. Mēs cenšamies ievērot franciskāņu garu. Mums ir konstitūcija, kas skaidro šo regulu un māca, kā šodien to ievērot," paskaidro mans sarunbiedrs, ko turpmāk saukšu par Brāli.

1210. gadā Francisks nodibināja ordeni, ko nosauca par mazākajiem brāļiem, lai uzsvērtu savu pazemību. Septiņus gadus vēlāk tas bija pietiekami liels, lai to sadalītu provincēs un misionārus sūtītu cauri visai Eiropai. Franciska nāves laikā 1226. gadā ordenim bija tūkstošiem sekotāju. Kaut gan Francisks uzsvēra nabadzību, daļa viņa sekotāju jau svētā dzīves laikā no apustuliskā krēsla saņēma atļauju celt klosterus, jo uzskatīja, ka dzīvot nevar šķūnī, kā arī nepieciešams brālus izglītot. 16. gadsimta sākumā daži brāļi nolēma, ka vajag dzīvot stingrāk pēc šīs regulas, apvienojās, un tā izveidojās mazāko brāļu kapuciņu ordenis.

NEVIS MUĻĶĪBA, BET VISĪSTĀKĀ GUDRĪBA

Franko Džefirelli filmā *Brālis Saule, māsa Mēness* Svētais Francisks parādīts kā tāds mazliet kukū – garā, baltā naktskreklā viņš izkāpi pa logu un, rokām plivinoties, lai noturētu līdzsvaru, pa jumta kori seko mazam putniņam. Tur ir daudz kadru ar magoņu pļāvām, zvēriņiem, skan hipijiskas dziesmas ar Franciska dzeju – idealizēts stāsts, kas cenšas pārraidīt to īpašo franciskāņu garu. "Ha, ha, ha. Mana jaunība tak!" smejas Brālis, kad vaicāju, vai viņš ir redzējis šo filmu. Viņš iesaka vēlāk uzņemto *Francisks un Klāra*, jo tā šo garīgumu parādot dziļāk. "Taču jebkas, kas izraisa interesi, ir labs, jo, vēlāk iedziļinoties, katrs pats varēs saskatīt to dziļumu. "Francisks jau nav tikai muļķīti, kas spēlē stabulīti, bet kas dziļāks. Arī prieka izpausmes ziņā. Ir pat tāds jēdziens "franciskāņu prieks". Tas ir prieks, kas nāk no sirds. Ja cilvēks pa istam atgriežas pie Dieva, kā to izdarīja Svētais Francisks, kaut pēc stingras regulas viņš mērdē savu miesu, viņš tomēr ir priecīgs. Jo prieka avots ir pats Jēzus Kristus. Tas, ko

pasauļ uzskata par muļķību, ir visdzīvākā gudrība. Tas ir vieglums, ko izjūt no grēkiem brīvs cilvēks. Vienots ar Kristu, viņš jūtas tik brīvi, ka citu acis taisa muļķības." Francisks sprediķojot šņuksteja, izdeva savādas skaņas, spēlēja citaru, dancoja. Sākumā cilvēki viņu uzskatīja par traku un bistamu, un, kolīdz viņš parādījās tuvākajā apkaimē, sievietes ieslēdzās savās mājās. Vēlāk, kad viņš ieradās, pilsētās ieskandināja zvanus, un cilvēki cīnījās par to, kurš dabūs ūdeni, kurā Francisks mazgāja kājas, jo ticēja, ka tam piemīt dziedinošs spēks. Jau Franciska dzīves laikā viņu uzskatīja par svēto. Viņš spēja savu ķermeni padarīt par mēli, un viņa runa bijusi "mierinoša, dedzinoša un tāda, kas dziļi iesūcas iekšā".

Svētais Francisks Franko Džefirelli filmā *Brālis Saule, māsa Mēness*.

UZDZĪVOTĀJS UN ESTĒTS

Nākamaissvētais pasaulē ieradās 1181. vai 1182. gadā bagātā savrupnamā ar skatu uz pilsētas centrālo laukumu. Drīz pēc piedzimšanas viņu nokristīja par Džovanni. Jau bērnībā dotā iesauka Francisks – mazais francūzis norāda uz viņa saistību ar Franciju. Uz turieni viņš devās līdzī savam tēvam – bagātam zīda tirgotājam – biznesa ceļojumos. Šeit Francisks ne vien iemācījās franču valodu, bet arī iepazinās ar trubadūru poēziju. Tā vēlāk viņu iedvesmoja radīt *Humnu brālim Sauli*, kura Francisks ar pazemīgu apbrīnu izsaka pateicību Dievam par dzīvo radību. Piecpadsmit gadu vecumā viņš iesaistījās tēva uzņēmumā – pārdeva audumus, kārtēja finanšu uzskaiti un inventarizāciju. Francisks bija to laiku bagāto un ietekmīgo dēlu klubīna līderis un kopā ar iereibušajiem biedriem dejoja Asizes ielās. Viņš dzīvoja ar pilnu krūti un vērienu. Francisku raksturoja augstas estētiskās prasības: mīlestība uz izsmalcinātām drānām un skaistiem ziediem, bet sāpes, ciešanas un fiziski defekti viņā izraisīja riebumu. Nekas viņā neviesa tādas šausmas kā spītālgie, kurus sastopot viņš aizspieda degunu un laidās prom.

Kad Asize iesaistījās karā ar Perudžu, Francisks apvilka dārgas bruņas. Viņš noteikti nebija rēķinājies ar iznākumu – gūstu Perudžas cietumā. Tas viņam bija smags trieciens. Mājās atgriezās pavisam cits Francisks. Džefirelli šajā posmā rāda viņu kā tādu mazliet sajukušu – viņš naktskreklā klaiņo pa māju un met ārā pa logu dārgos zīda baķus un zelta kausus. Viņš arvien biežāk sāka nakšņot no pilsētas mūriem netālu esošajā pussagruvušajā Damiana baznīcā. Otra spēcīgākā aina, kas aprakstīta Franciska agrīnajās biogrāfijās, ir tā, kurā viņš visu priekšā pilnībā atkailina savu ķermeni. Nespēdams izturēt dēla divainības, tēvs viņu aizveda uz pilsētas baznīcas tiesu, lai sūdzētos, ka jaunais cilvēks nepilda savus pienākumus. Francisks garīdznieku priekšā norāva savas drēbes, nolika tās tēvam pie kājām un paziņoja, ka no šā brīža viņa tēvs būs nevis Pjetro di Bernardone, bet Dievs. Taču par īsto lūzuma punktu Franciska dzīvē mēdz uzskatīt laiku, kurā risinājās nākamais stāsts.

Svētā Franciska bazilika Asize.

SKŪPSTS VISPRETĪGĀKAJAM

Bija 1206. gada ziema. Snīga. Un Francisks, tikko piekauts un apzagts, pēkšņi sāka šaubīties, vai Dievs viņam ir paredzējis tieši šo ceļu. Un tad sekoja notikums, kas izmainīja visu viņa dzīvi. Te noteikti jāpiemin aina no Roberto Rosellini filmas *Dieva spēlmanis* – skandinot zvaniņu, lepras slimnieks iet garām Franciska būdai. Francisks izskrien ārā un apķer slimnieku. Nekādu asaru, nekādas eksaltācijas, vienīgi kvēls skatiens.

Viduslaikos spītālgie biedēja cilvēkus ne vien ar melniem augoņiem un nopuvušiem locekļiem, bet arī tāpēc, ka tolaik ticēja – spītālgību izraisa grēks. Ja spītālgais gribēja apmeklēt pilsētu, viņš to drīkstēja darīt tikai naktī, un arī tad viņam ar zvaniņu bija jābrīdina ļaudis par savu ierašanos. Francisks ne vien neizvairījās no spītālgajiem, bet pat apskāva viņus. Viņš apmetās leprozorijā un aprūpēja slimniekus. Tā nebija izvēle starp bagātību un nabadzību, tās bija dramatisks viņa personības izmaiņas. Kad Francisks izrādīja šiem izstumtajiem līdzjūtī-

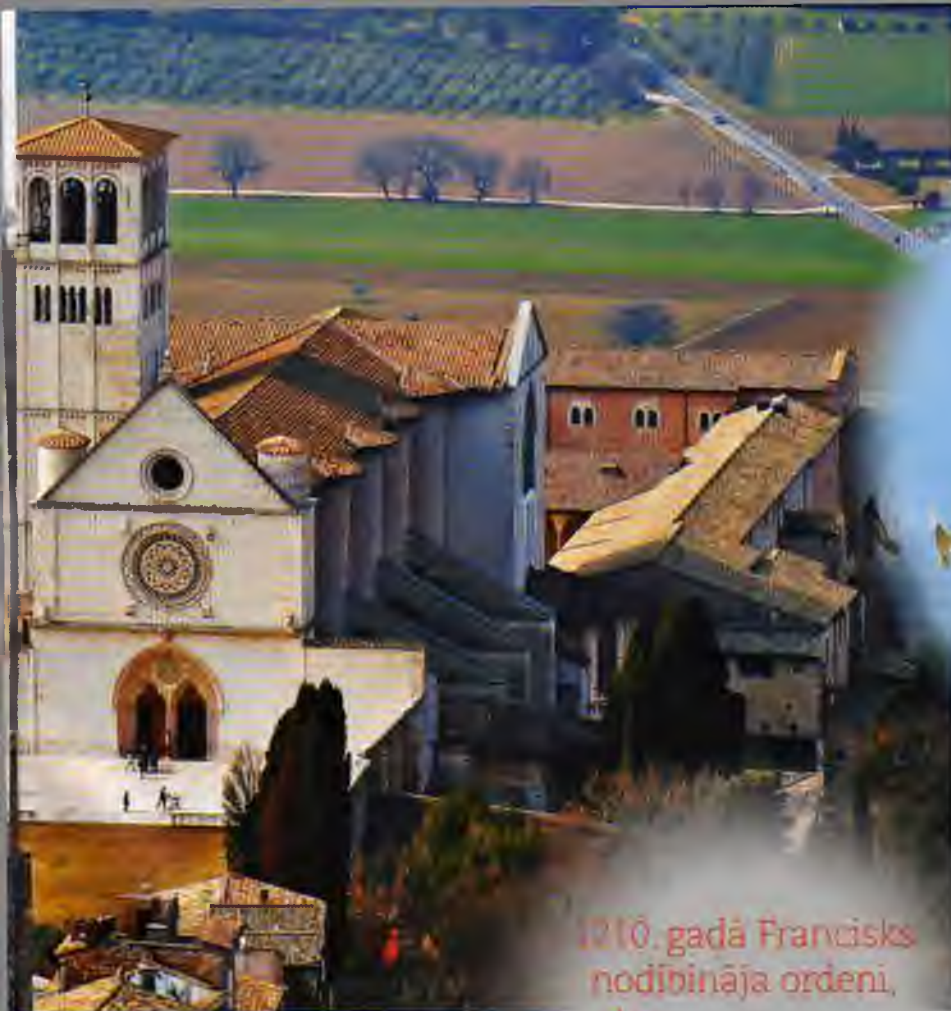
bu un žēlastību, viņš atbrīvojās no savām lākajām bailēm jeb fobijām. Franciska estētiskā izjūta pilnībā izmainījās. Visi viņa gū izkusa, un viņš piedzīvoja garīgu atjaunošanu. Viņa garīgās ciešanas bija beigušās, viņš ja ieguvis sirdsmieru. Jautāju savam sarubiedram, vai arī šodien franciskāņi seko

tā piemēram? "Orc regula paredz, ka ejam pie nabadģiem. Klosteri Var: Polijā, ir zupas vve. Brāļi cenšas str ar bezpajumtniel un klaidoņiem: tiem, kuri to nās, rekolekcijas ziedojumus, lai tu iet ar viņiem svētceļojumā uz

tohovu. Tas ir grūts darbs, bet Svēta Frka garīgums ir bagāts un dažādi izpaužas ir brāļi, kuri jūt, ka viņu acinājums ir patieši nabagiem. Vai ir gadījumi, kad cmainās? Ir, bet tas ir ļoti grūts process, k zultāta iegūšanai nepieciešama vesela gramma. Ne vien garīgā palīdzība caur t bet arī psiholoģiskā. Daudzi pēc laika žas. Bet, ja kaut vienu var no tā visa izvil jau tas ir daudz. Jo Dievam katrs no m dārgs," stāsta Brālis.

▲ Franciskāņu ordeņa simbols.

FRANCISKA AIZIEŠANA

Franciska beigas bija smagas. Viņš sa-
slima, un viņa ķermenis cieta neie-
domājamas sāpes. Viņš kļuva aklš,
uz viņa rokām parādījās stigmatas, kas
apliecināja, ka viņš ar savu dzīvi ir patiesi se-
kojis Jēzus piemēram. Filozofs Sergejs Ave-
rincevs par Francisku teicis: "Jebkurā laikā
un vietā ir tikai viens veids, kā būt par kristīgo
svēto, un šis veids ir tāds, ka pat doma par to
ir neizturama mūsu vājumam. (..) Ja ir taisni-
ba, ka Asizes Francisks bija viens no viscilvē-
ciskākajiem svētajiem, tad cilvēcisks viņš bija
pret vilku un pret laupītāju, bet ne pret sevi."

Francisks no pasaules aizgāja klusā ok-
tobra vakarā. Ap viņu stāvējuši brāļi un gai-
dijuši bridī, kad Franciska dvēsele atstās iz-
mocīto ķermeni. Te pēkšņi atlidojuši putni,
simtiem putnu no visām debespusēm, un sa-
sēdušies uz baznīcas jumtiem klostera pagal-
mā. Mazākie brāļi atnāca atvadīties un pava-
dit viņu ar savām dziesmām.

TIE NAV SVĀRKI, TAS IR HABITS!

Francisks ne vien visu dzīvo radību
sauca par saviem brāļiem un mā-
sām, bet arī pie sava ķermeņa vēr-
sās kā pie brāļa ēzeļa. Šim savam
brālim viņš atvēlēja skrandainu tuniku, ko
jostas vietā apņēma aukla, bet kājas atstāja
basas. Regulas nodaļā, kas veltīta brāļu an-
ģērbam, Francisks rakstīja: "Tiem, kas solīju-
ši paklausību, jāizsniedz tunika ar kapuci un
vēl viena tunika bez kapuces, ja viņam tā ne-
pieciešama, aukla un apakšbikses. Jo tie, kas
neiekāros skaistas drānas uz šīs pasaules, tā-
das iemantos debesīs." Arī vēl pēc vairāk ne-
kā astoņsimt gadiem kapuciņu brāļi Latvi-
jā nēsā habitu, kam ap vidu sien baltu auklu.
Ziemā pa virsu uzvelk mēteli. Jautāju Brālim,
kāda ir apkārtējo reakcija, un viņš stāsta: "Ir
bijuši gadījumi, kad brāļus picikauj. Man tā
nav gadījies. Reiz dzelzceļa stacijā no otra pe-
rona jaunieši kļiedza: kāpēc jums mugurā
svārki? Es viņiem atbildēju: tie nav svārki, tas
ir habits. Habits ir zīme ne vien ārējai pasau-
lei, bet arī man pašam, lai neaizmirstu, kas es
esmu. Kad tas apvilktš, jādomā, ko un kā dar-
īt. Bez habita kļūstu it kā anonīms. Ar habitu
ir pilnīgi kas cits."

Francisks nosauca savus brāļus par ma-
zākajiem brāļiem jeb minoritiem, lai uzsvē-
tu savu pazemību, bet reizēm franciskāņus

1210. gadā Francisks
nodibināja ordeni,
ko nosauca par
mazākajiem brāļiem,
lai uzsvērtu savu
pazemību. Septiņus
gadus vēlāk tas bija
pietiekami liels, lai
to sadalītu provincēs
un misionārus sūtītu
cauri visai Eiropai.

sauca par vecāko ubagotāju mūku ordeni.
Ta kā Francisks bija pārliecināts, ka man-
ta rada skaudību un grēku, kļūstot par viņa
sekotāju, bija jāatsakās no visa, kas pieder,
un jāsarauj saites ar ģimeni. Brāļi strādāja
darbiņus, ko Francisks uzskatīja par svē-
tīgiem: atjaunoja baznīcu, apkopa lepras
slimniekus, palīdzēja zemniekiem, lūdzās
un sludināja. Bet par to drikstēja saņemt
tikai maizes rīcienu vai kādu augli. "Ne-
bija tā, ka Francisks viņus mudināja uba-
got. Francisks uzsvēra, ka brāļiem jāstrādā
par vēdera tiesu. Ubagot var iet tikai tad, ja
viņi par savu darbu neko nav saņēmuši un
cieš badu. Darbs ir nepieciešams, lai pasar-
gātu sevi no slinkuma, kas ir dvēseles lie-
lākais ienaidnieks. Taču pārāk aizrauties ar
darbu nedrīkst, jāatvēl laiks arī lūgšanām.
Nepieciešams līdzsvars," stāsta kapuciņu
ordēna Brālis.

LŪGŠANU TELPA

Franciskam esot piemītusi īpaša Dieva dāvana. Kad viņš lūdzās, viņš spēja ieslēgties sevī. Reizēm viņš lūdzās kādā alā, ko cits brālis sargāja, lai neviens šo lūgšanu neiztraucētu. Ja Francisks bija mežā, kur neviens viņu neredzēja, viņš savu lūgšanu Dievam izpauda ļoti emocionāli. Ja nebija iespēja nekur paslēpties, tad ar ordeņa mēteli aizsedza seju. Francisks ir teicis: ja brāļa miesā nav celle, tad nav jēgas viņam celt celli no ķieģeļiem. Par to arī mana saruna ar Brāli.

Vai šādu iekšēju lūgšanu telpu var izveidot ar speciālu vingrināšanos?

Tā ir Dieva dāvana. Te nav runa par treniņiem, bet gan par garīgas dzīves dzīvošanu. Mums jāsadarbojas ar Dievu, jo viņš mums dāvā visas nepieciešamās žēlastības. Ja cilvēks tās izmanto un vēl klāt pieliek savas pūles, viņš padziļina savu garīgo dzīvi un sasniedz īsto vienotību ar Jēzu Kristu.

Reizēm cilvēki, kas sevi uzskata par isteniem kristiešiem – iet baznīcā, skaita lūgšanas un arī ikdienā pie katras izdevības piesauc Dieva vārdu –, tomēr nerada pārliecību, ka dzīvo garīgu dzīvi. Un ir cilvēki, kas burtiski izstaro ap sevi garīgumu.

Es domāju, ka atslēga ir tā, ka kristietība nav tikai morāli principi, kas jāievēro. Kristietība ir Jēzus Kristus un mūsu personīga tikšanās ar viņu. Tikai pēc šīs tikšanās sākas atgriešanās un garīgā dzīve. Svētajos Rakstos lasām, ka farizejiem bija simtiem bausļu, un viņi ļoti daudz maksāja, lai tos saglabātu, bet ar to viņi apslāpēja savu garu. Viņi nocietināja savas sirdis un pārmeta Jēzum, ka viņš nav nomazgājis rokas. Jēzus parāda, ka viņi pieķērās rituāliem un zaudēja garu, pašu Dievu. Cilvēks ārēji visu ievēro, bet trūkst personīgu attiecību ar Jēzu. Tādas bija visiem svētajiem, kas pa istam ticēja un izstaroja šo garīgumu.

Varbūt zināt kādu cilvēku, kurš, tāpat kā Francisks, ir mēģinājis dzīvot pēc evaņģēlija? Varbūt Māte Terēza?

Savā ziņā arī Māte Terēza, jo viņa sekoja šim nabadzības aicinājumam un aicinājumam mīlēt piemeklētos. Tāds bija svētais tēvs Pio no mūsu ordeņa. Viņš piecdesmit gadus nēsāja stīgas, cieta lielas mokas, daudz lūdzās, un pie viņa gāja ļoti daudz cilvēku. Viņš pieņēma grēksūdzi, un tie, kas pie viņa piegāja, jutās atbrīvoti, it kā būtu pieskārušies pašam Jēzum Kristum. Tēvs Pio daudz cieta, jo sātans viņu mocīja arī fiziski. Bija nikns, ka viņš tam izrāvis tik daudz dvēseles. Vēl ciešanas radīja pret viņu vērstās aizdomas, ka viņš krāpjas, ka stīgas nav autentiskas. Pio to pazemīgi pieņēma, franciskāņu garā visu izcieta, un Dievs vi-

Benedikts XVI teica, ka lielākais un sāpīgākais uzbrukums baznīcai ir nevis no ārpuses, bet no iekšpuses. Savukārt Jēzus, kad dibināja baznīcu, teica: elles vārti to neuzvarēs.

ņam deva spēku. Latviešu valodā ir izdota viņa biogrāfija *Svētais tēvs Pio no Pjetrelčinas – kirēnietis visiem*.

Vai pats personīgi esat izjutis, ka ir sātans, ļaunais spēks?

Sātans ir persona. Tas ir personificēts ļaunums, nevis kaut kāds abstrakts spēks. Tāpat kā

mēs, cilvēki, esam personas, arī sātans tāds ir, tikai viņam nav miesas, viņš ir gars. Mums ir darīšana nevis ar kaut kādiem spēkiem, bet ar sātana personu. Tie ir engeli, kas atteicās kalpot Dievam. Grēkojot es padodos sātana kārdinājumam. Paldies Dievam, Dievs redz, ka esmu vājš un stiprus sātana uzbrukumus ne-

izturētu (*smejas*), tāpēc tos nepielauj, bet, skatoties uz to, kas notiek pasaulē, redzam šo sātna darbu. Un pie tā pieliek roku arī kristieši un katoļi, atbalstot izvirtības, kas iet pret dabu. Piemēram, šī dzimumu revolūcija. Tas ir istais sātna uzbrukums cilvēcei, kristiešiem un baznīcai. Apgalvojums, ka cilvēks nepiedzimst kā vīrietis vai sieviete un pats var izvēlēties, kas viņš grib būt, ir pret dabas likumiem. Arī lielā sekularizācija. 21. gadsim-

nedikts XVI teica, ka lielākais un sāpīgākais uzbrukums baznīcai ir nevis no ārpusē, bet no iekšpuses. Savukārt Jēzus, kad dibināja baznīcu, teica: elles vārti to neuzvarēs.

Kā skaidrojāt, ka Horhe Mario Bergoljo, kļūstot par Romas pāvestu, pieņēma Franciska vārdu?

21. gadsimtā Dievs mūsdienīgu pasaulei devis mūsdienīgu Francisku pāvesta personā. Franciskāņiem Dievs caur

► Ceļā uz Aglonu.

► Tēva Krišjāņa konference.

tā kristieši joprojām tiek vajāti. Jēzus Kristus ir pretestības zīme. Jēzus priekšā neviens nevar būt vienaldzīgs – vai nu viņu pieņem, vai ir pret.

Vai šis izskaidrojums piemērojams arī pedofilijas skandāliem, kas saistīti ar katoļu baznīcu?

Tas ir istais sātna uzbrukums baznīcai. Tas ir šausmīgi, ka garīdznieki ko tādu pieļāva. Bet kā to atspoguļo mediji? Sanāk, ka katoļu garīdznieki neko labu nedara, tikai nodarbojas ar pedofiliju. Taču patiesībā tas ir mazs procents no visa priesteru kopskaita. Un viņu dēļ cieš visa baznīca. Apsūdzību ir simtiem, bet pierādīta ir tikai daļa, pārējās nepamatotas un nepierādītas. Be-

pāvestu Francisku atgādina par mūsu garīgumu un mūsu identitāti. Mums vajag ieklausīties, ko saka pāvests Francisks, un veikt sirdsapziņas izmeklēšanu, cik lielā mērā mēs esam Svētā Franciska brāļi.

Gaidāt izmaiņas baznīcā?

Kopš Dievs caur Svēto Francisku atjaunoja baznīcu, tas visu laiku notiek. Bet ir zīmes, kas to sevišķā veidā mums parāda, kā tagad to dara mūsu dienu pāvests Francisks. Baznīcai vienmēr ir vajadzīga atjaunotne. Atgriešanās nav tikai vienreizēja darīšana, bet process, un mēs visi esam procesā. Katru dienu katram no mums ir nepieciešams atgriezties. ☺

Abonēt izdevīgāk!

Trauku slepenā dzīve

Neēdis nav karotājs, strādātājs un dzīvotājs – šo seno patiesību zinām mēs visi, un ikviens to droši vien ir pārbaudījis uz savas ādas. Bet cik lielu uzmanību mēs pievēršam traukiem, no kuriem ēdam? Tiem ir nozīme, tā apgalvo gan fen šui, gan latviskās gudribas.

▼ *Čaija Poznaka*

Bez vēdersāpēm

Ar nazi nedrīkst maisīt šķidrumus, piemēram, tēju, kafiju, jo tad piemetas vēdergrauzes.

Saudzējiet eņģelus

Nažus nedrīkst likt ar asmeni uz augšu un atstāt uz galda, jo tad eņģeļi, svētību nesot, sagriež kājas un vairs nenāk.

Nepiesauciet badu!

Ar karoti nedrīkst ritmiski sist pa bļodas vai katla malu, jo šāda klaudzināšana piesauc badu. Tapat nedrīkst nazi atstāt atslietu pie bļodas vai ar asmeni uz augšu, jo arī tas ir ielūgums badam.

Noķert sauli

Visieteicamākie ir apaļas formas trauki. Tas ir tas pats, kas ienes sauli savās mājās. Apaļā bļodā ieberti āboli radīs mieru un harmoniju.

Apalie un kantainie

Apali šķīvji sargā ēdāju no sliktām enerģijām, savukārt kantaini dod lielāku pārliecību par sevi. No kvadrātveida šķīvja vislabāk ēst pirms eksāmeņiem vai svarīgām pārrunām.

Dzimtas trauku muzejs

Ja apskatīsi mājas muzeju, tu redzīsi, ka katrs trauks ir ar savu stāstu. Traukus izmanto, lai pasniegtu ēdiena, bet katrs trauks ir ar savu stāstu. Traukus izmanto, lai pasniegtu ēdiena, bet katrs trauks ir ar savu stāstu.

TRAUKU MAZGĀŠANA

AR LUPATU PRET VIENTULĪBU Traukus nedrīkst mazgāt bez lupatas, jo tad dzīve būs vientuļa.

KARJERAS IZAUGSMEI Ja grib tikt par priekšnieku vai izdevīgi apprecēties, vispirms jāmazgā kauss.

PRET PUNĶIEM UN ALKOHOLU Ja negrib, lai bērni puņķaini un vīrs dzērājs, meitām precību gados trauku lupata rūpīgi jāizgriež un jāizspiež.

Trauku uzglabāšana saulgriežos

Washing traukus no ziemas nevēl aties, bet pēc saimniecības paturēt saules gaismā, vēlams augoša mēness laikā. Vislabākā ir saule no pavasara līdz vasaras saulgriežiem. Pēc tam noskalojiet trauku tekošā ūdenī.

Izmest un atbrīvoties!

Ar katru lietu mājās savā ziņā esam enerģētiski saistīti. Arī ar visām iepļēstajām krūzītēm. Labākais laiks, kad izmest iepļaisājušus traukus, lai atjaunotu enerģiju, ir 19. un 29. Mēness diena.

Uz laimi!

Trauki plīst uz laimi, bet tikai ar noteikumu, ka lauskas tiek izmestas. Traukus var arī apzināti plēst, bet šai darbībai atkal jāizvēlas 19. un 29. Mēness diena. Plēšot traukus, jūs atbrīvojaties no negatīvā un nelaimīgā sevi. Ja kāds trauks saplīst, ir jāpriecājas, jo nelaime pati cenšas no jums aiziet.

Viesi nāk

Ja galda piederumi nokrīt uz grīdas, gaidāmi viesi: nazis rāda, ka ieradīsies vīrietis, dakšiņa nozīmē, ka jāgaida sieviete, bet karote liecina, ka viesis būs ļoti izsalcis.

BAGĀTIE ARĪ RAUD

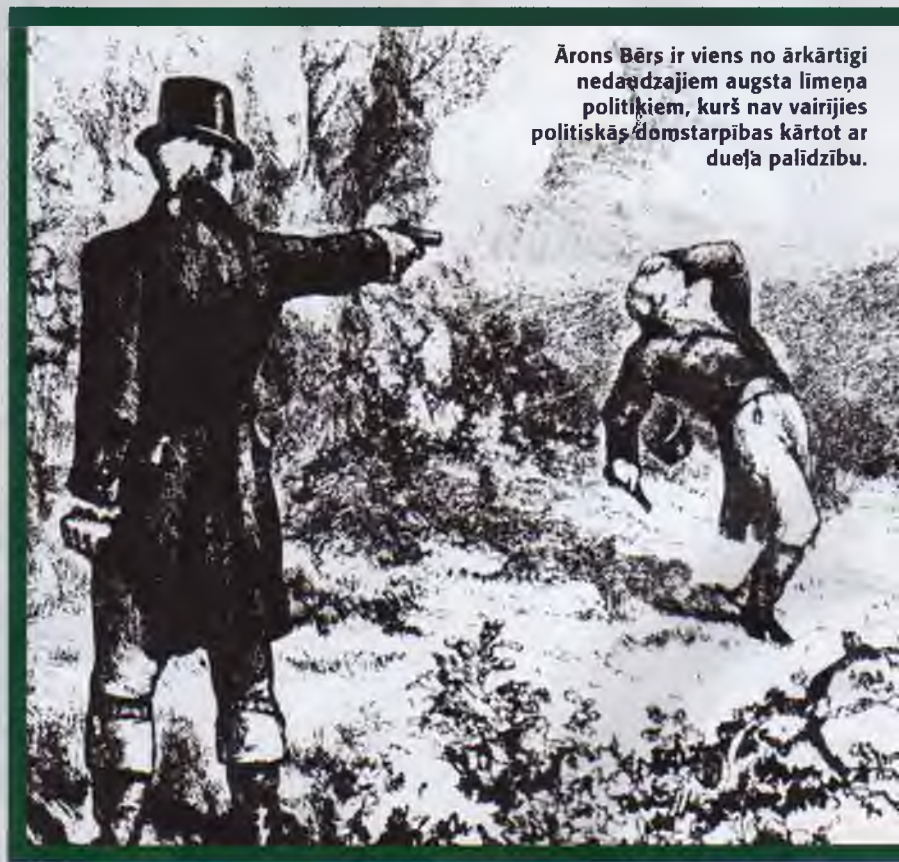
▼ Sandris Metuzāls

Viceprezidenta meita Teodosija

Politikā ne vienmēr ir bijuši mikstpēdīņi, kuriem patik visu melnos darbus darīt ar citu rokām. Viens no Savienoto Valstu neatkarības pamatlicējiem Ārons Bērs, neraugoties uz izteikti humanitāro izglītību – viņš bija studējis mākslas vēsturi un teoloģiju –, pilnīgi noteikti nebija mikstpēdīnš. Un drosmes viņam bija pārpārēm. To Bērs nodemonstrēja gan laikā, kad jaunizveidotās Amerikas armijas rindās karoja pret britiem un pildīja Džordža Vašingtona adjutanta pienākumus, gan arī vēlāk, kad kļuva par politiķi un ASV viceprezidentu (viņš, starp citu, bija trešais cilvēks ASV vēsturē, kurš ņēma šo amatu). Jau ar pieminētajiem sasniegumiem būtu pietiekami, lai ierakstītu savu vārdu vēstures grāmatās, taču unikāls Ārons Bērs ir ar ko citu – viņš ir viens no ārkārtīgi nedaudzajiem augsta līmeņa politiķiem, kurš nav vairījies politiskās domstarpības kārtot ar dueļa palīdzību. Notika tas 1804. gadā, kad Ārons izsauca uz divkauju savu politisko oponentu, ar kuru kādreiz bija labos draugos, ASV pirmo finanšu ministru Aleksandru Hamiltonu. Dueļa iemesls bija nevējošie politiskie pamfleti, ko konkurentam bija veltījis Hamiltons. Šaujoties ar pistolēm, trāpīgāks izrādījās Bērs, kurš Hamiltonu vienkārši izsākoties, nolaida no kājas. Taču politiskos oponentus tā vienkārši šaut nost nebija atļauts pat tajos laikos, tāpēc Bēra karjera ar to pašu bija galā. Mierā Bērs gan nelikās un pāris gadu vēlāk uzsāka pašpasludinātu karagājieni pret spāņiem, kas saimniekoja Amerikas dienvidos, un pats sevi pasludināja par Amerikas karali. Savienoto Valstu valdībai gan tāda pašdarbība negāja pie sirds, tāpēc tā nosūtīja uz "karsto punktu" karaspēku, kas Bēru arestēja.

Viss šis stāsts ievads bija nepieciešams, lai saprastu, ka Ārons Bērs sava laika Amerikā bi-

Jūsu vecāki var būt pasakaini bagāti un slaveni, taču no ļauna likteņa izbēgt tas nepalīdzēs. Vēsturē netrūkst piemēru, kad slaveni cilvēki atvases ņēmušas nelabu galu, taču reizēm liktenis pajoko vēl skarbāk – slavas un naudas mantinieki pazūd bez pēdām, un viņu vecāki var tikai minēt, kas ar bērniem noticis.

Ārons Bērs ir viens no ārkārtīgi nedaudzajiem augsta līmeņa politiķiem, kurš nav vairījies politiskās domstarpības kārtot ar dueļa palīdzību.

ja viens no slavenākajiem cilvēkiem, kura gaitām prese sekoja ar neatslābstošu uzmanību, cik nu XIX gadsimta sākumā tas vispār bija iespējams. Bēram bija meita Teodosija, kura tēvu ļoti mīlēja un grūtos brīžos (piemēram, kad viņam nācās stāties tiesas priekšā par Hamiltona nošaušanu) allaž centās atrasties viņam blakus. Tiesa, pēc tam, kad Bērs pame-ta lielo politiku, bet Teodosija apprecējās ar bagāto Dienvidkarolīnas plantatoru Džozefu Alstonu, abiem tikties sanāca diezgan reti. Arī Teodosijai neklājās viegli, jo 1812. gada vasa-

rā no drudža nomira viņas dēls. Lai remdētu zaudējuma sāpes, viņa nolēma apciemot tēvu, un ar šādu nolūku 1812. gada decembrī 30 gadu vecā lēdija uzkāpa uz šonera *Patriot*, lai no Džordžtaunas dotos uz Ņujorku. Taču galamērķi kuģis tā arī nenasiedza, un visa nācija vēl ilgi laužīja galvas, kur gan tas patībējis.

Patriot nebija vienkāršs kuģis. Patiesību sakot, par *Patriot* to sauca diezgan nosacīti, jo kuģa nosaukums uz borta bija aizkrāsots ar baltu krāsu. Šādus piesardzības pasākumus

kapteinis bija veicis tāpēc, ka pirms dažiem mēnešiem bija sācies kārtējais ASV un Britu impērijas karš, kas vēsturē palicis ar 1812. gada kara nosaukumu. Bet *Patriot* šā kara laikā Savienoto Valstu uzdevumā laiku pa laikam terorizēja britu tirdzniecības floti, citiem vārdiem sakot, nodarbojās ar valdības sankcionētu pirātismu. Tāpēc arī maskēšanās nebūt nebija lieka.

Liktenīgā brauciena laikā gan nekādi uzbrukumi angļu kuģiem nebija paredzēti. Teodosijas laulātais draugs Alstons, kurš tobrīd pildīja Dienvidkarolīnas gubernatora pienākumus, pat katram gadījumam iedeva sievai vēstuli, kurā britu karakuģu kapteiņiem, ja tādus gadīsies satikt, tika lūgts nenodarīt neko ļaunu misis Bērai-Alstonai. Tavu bruņniecisku laikmetu – pēdējie zināmie cilvēki, kas *Patriot* sastapa, tiešām bija kāda angļu kuģa jūrnīki, kuri šonerim un tā

upuri laupītājiem, kuri Karolīnas krastos uzvedās aptuveni tāpat kā mūsu senči Irbes jūras šauruma tuvumā – izlika krastā viltus gaismas signālus, tā maldinot jūrnīkus, kuri uzskrēja uz sēkļa. Razbainīki pēc tam kuģi iztīrīja un nodedzināja vai nogremdēja, bet visus lieciniekus novāca.

Sākotnēji nebija nekādu pierādījumu šai versijai, taču gadus divdesmit pēc *Patriot* pazušanas kāds Alabamas iedzīvotājs vietējai avīzei atzinās, ka esot piedalījies uzbrukumā šim kuģim. Varētu pieņemt, ka vīram vienkārši sakārojās savas 15 minūtes slavas vai arī avīznieki šo ziņu vienkārši izzīda no pirksta, taču vēl pēc piecpadsmit gadiem viņam uzradās gados ļoti cienījams domubiedrs, kurš, gulot uz nāves gultas, pastāstīja, ka arī esot bijis pirātu pulkā, kuri aplaupījuši *Patriot*. Liecinieks pat atcerējās Teodosiju, kurai pēc pirātu tradīcijas likuši pamest kuģi pa dēli, kas pār-

sadabujuši viņas radnieki, kuru arods bijis kuģu izlaupišana. Kad dakteris gleznu, ko saņēmis no slimās sievietes honorāra vietā, vēlāk parādīja Bēru dzimtas mantiniekiem, tie bildē attēlotajā kundzē uzreiz atpazīnuši Teodosiju. Un zināms arī, ka šo attēlu viņa tiešām bija paņēmusi līdzī uz kuģa, kad devās ceļā uz Ņujorku.

Skeptiskāk noskaņoti petnieki gan teic, ka nebūt nav jāmeklē pirāti, lai atrastu loģisku izskaidrojumu Teodosijas pazūšanai. Raugi, *Patriot* pēdējā reisa laikā Haterasa zemesraga apkaimē, kur veda šonera maršruts, plosījās spēcīga vētra, kas, ļoti iespējams, nogremdēja kuģi arī bez jūras laupītāju palīdzības. Starp citu, šai versijai ticēja arī Teodosijas tēvs, kurš, lai cik ļoti būdu sagrauzts būtu, pirātu uzbrukuma iespēju uzskatīja par blēnām un pasacīnām.

Neiztika arī bez romantikas piešprīces.

Tavu
bruņniecisku
laikmetu – pēdējie
zināmie cilvēki,
kas *Patriot*
sastapa, tiešām
bija kāda angļu
kuģa jūrnīki,
kuri šonerim
un tā apkalpei
nenodarīja neko
ļaunu un ļāva
turpināt ceļu.
Gubernatora
vēstule
nostrādāja.

Viens no Savienoto Valstu neatkarības pamatlicējiem Arons Bērs.

Teodosija Bēra ar šonera *Patriot* devās uz Ņujorku. Galamērķi kuģis tā arī nesasniedza.

apkalpei nenodarīja neko ļaunu un ļāva turpināt ceļu. Gubernatora vēstule nostrādāja. Kaut gan labāk jau nu briti būtu *Patriot* arestējuši, jo tad tas nebūtu pazudis... Pret to, kas sekoja tālāk, lai kas tas arī butu, papīra gabals bija bezspēcīgs. Kad pēc nedēļas *Patriot* tā arī neparādījās Ņujorkā, Teodosijas piederīgie sacēla trauksmi. Cik nu tas bija iespējams, tika pārmeklēts kuģa maršruts, taču nekādas pēdas neizdevās atrast.

Domas par to, kas noticis ar *Patriot*, daļiņas. Populārākā bija versija, ka tas kritis par

likts pār bortu – tas nozīmēja drošu nāvi jūras viļņos. Baltā kleita tērpusies sieviete bezbailīgi esot uzkāpusi uz dēļa un pēdējā vārdā lūgusi vien nodot sveicienus tuviniekiem...

Pēdējā liecība par Teodosiju parādījās pusgadsimtu pēc viņas pazušanas, kad kādā piekrastes ciemā vietējais ārsts apciemoja sirsīgušu sirmgalvi. Virs slimnieces gultas dakteris ieraudzījis portretu, kurā redzama sieviete baltā kleitā, un apjautājies, no kurienes gan tādā bildē tik trūcīgā mājoklī. Uz ko sirdzēja atbildējusi, ka senos laikos to kaut kur

Nez no kurienes uzradās leģenda par to, ka Teodosija kuģa katastrofa ir izdzīvojuši un izskalota krastā, kur viņu savācis indiāņu virsaitis. Avārijā smagi ievainotā sieviete viņam pastāstījusi, ka esot liela baltā virsaiša meita, un lūgusi, ja kādudien rodas izdevība, nodot tēvam pēdējos sveicienus kopā ar zelta medaljonu, uz kura rakstīts viņas vārds. Tad virsaiša rokās nomirusi. Un daudzus gadus pēc tam pa prērijām jājis indiāņu virsaitis, kuram kaklā bijis medaljons ar gravējumu "Teodosija".

Kinozvaigznes dēls - kara reportieris

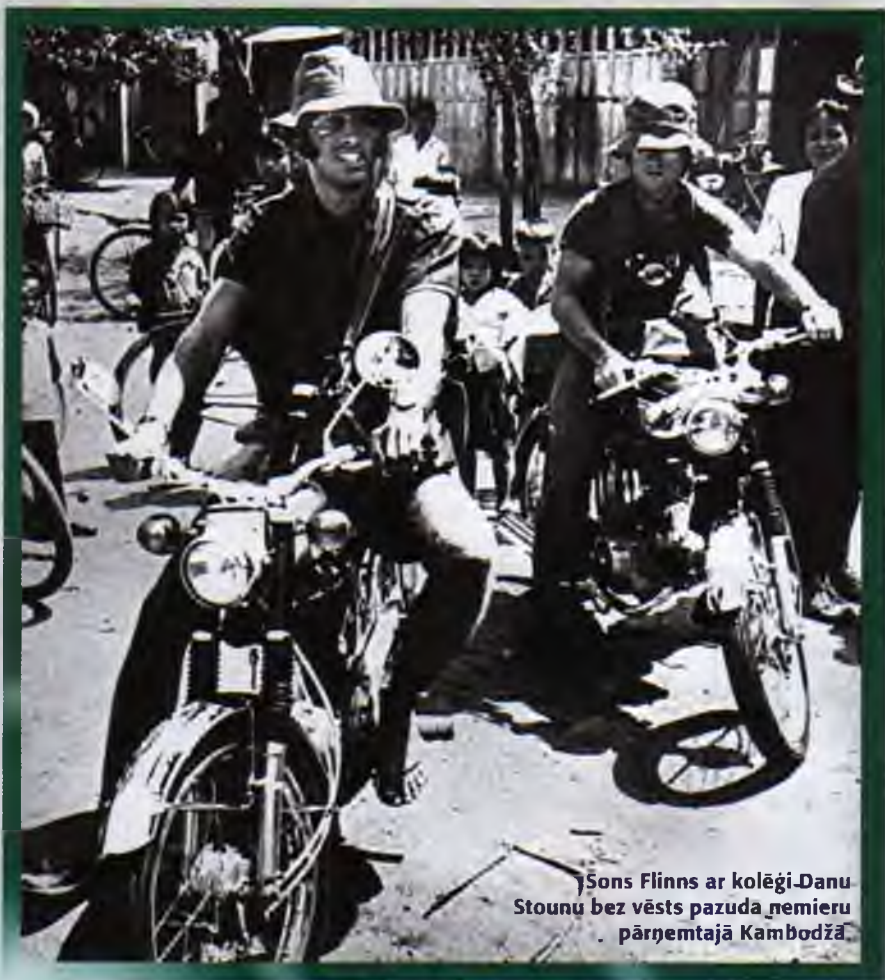
Cetrdesmito un piecdesmito gadu kinozvaigznes Erola Flinna dēls Sons jau kopš pusaudža gadiem izmēģināja spēkus aktiera arodā, un visas zīmes rādīja, ka viņš līdz mūža beigām staigās tēva iemīto taciņu. Gandrīz desmit gadus, arī pēc tēva nāves, Flinns jaunākais filmējās dažāda limeņa filmās, līdz kādudien nosprieda, ka tas viss ir garlaicīgi un neinteresanti. Izvēģināja dziedātāja karjeru un ierakstīja pāris dziesmu, taču arī šī nodarbe ātri apnika. Meklējot vairāk piedzīvojumu un adrenalīna, Sons kādu laiku Āfrikā rīkoja safari medības, līdz atrada vēl neprātīgāku profesiju – nolēma kļūt par kara fotoreportieri.

Sāka viņš ar pašu karstāko tā brīža punktu – Vjetnamu, kur ieradās 1966. gada sākumā. Puisim bija tikai 25 gadi, un jaunības maksimālismā viņš bija gatavs uz visu – brauca uz priekšējām līnijām un vārda tiešā nozīmē lida zem lodēm. Taču arī rezultāti neizpalika: Šona bildes bija tik iespaidīgas, ka tās bez kaulēšanās pirka lielākie preses izdevumi un ziņu aģentūras, sākot ar franču *Paris – Match* un beidzot ar amerikāņu *Life*.

Bez sekām risks nepalika, jo, pāris mēnešu tādā garā padzīvojies pa fronti, Flinns tika pie ievainojuma – par laimi, viegla. Sādziedējis brūces, neko daudz prātīgāks Sons nebija kļuvis, jo jau pēc pusgada bija atpakaļ Vjetnamā un, meklējot labākus kadrus, kopā ar amerikāņu desantniekiem lēca ar izpletni. Kad 1967. gadā izcēlās Izraēlas un arābu konflikts, zināms kā Sešu dienu karš, Flinns nekavējoties traucās uz Tuvajiem Austrumiem, kur sagādāja virkni iespaidīgu fotoattēlu. Pēc konflikta beigām viņš atkal atgriezās Vjetnamā, kur braukāja pa priekšējām līnijām.

Agri vai vēl veiksmei vajadzēja beigties, un Flinna gadījumā tas notika 1970. gadā, kad viņš kopā ar kolēģi Danu Stounu izdomāja izmest likumu pa nemieru pārņemto Kambodžu. Abi bija iekļauti žurnālistu grupā, kas devās uz komunistiskās Vjetnamas līderu rīkotu preses konferenci. Taču atšķirībā no pārējiem kolēģiem Flinns un Stouns nolēma ceļu mērot nevis apsargātā automašīnu konvojā, bet gan uz savu roku, izmantojot īrētus *Honda* motociklus. Pa ceļam viņi nošķīrās no pārējās grupas, bet galapunktu nekad tā arī nesasniedza.

Pēdējais, kas par viņiem zināms, ir tas, ka uz kāda nomaļa ceļa abus apturēja komunistu partizāni. Pēc tam abu reportieru pēdas pazūd. Šona māte (Erols Flinns tolaik jau sen kā bija miris) iztērēja milzīgas naudas summas, mēģinot iegūt kādu nebūt informāciju par pazudušo dēlu, taču viss bija velti. Vēl aktīvāk meklējumos iesaistījās ot-

Sons Flinns ar kolēģi Danu Stounu bez vēsts pazuda nemieru pārņemtajā Kambodžā.

Uz divu miljonu fona divu amerikāņu dzīvībām tiešām nebija nekādas vērtības.

ra pazudušā žurnālista Dana Stouna brālis Džons Tomass, kurš brīvprātīgi iestājās amerikāņu armijā cerībā Vjetnamā sadzīt pēdas abiem izgaisušajiem reportieriem. Neko atrast gan viņam neizdevās, taču no militārās karjeras Stouns, jaunākais, neatteicās arī pēc neveiksmīgajiem meklējumiem. Un arī viņa biogrāfijas beigas ir bēdīgas – Nacionālās gvardes sastāvā Džons Tomass kā mediķis jau XXI gadsimtā piedalījās vairākās misijās Afganistānā, līdz 2006. gadā tur gāja bojā... pašu amerikāņu rīkotā bombardēšanā. Militārajā terminoloģijā tādus zaudējumus apzīmē vienkārši – "gājis bojā no draudzīgas uguns"...

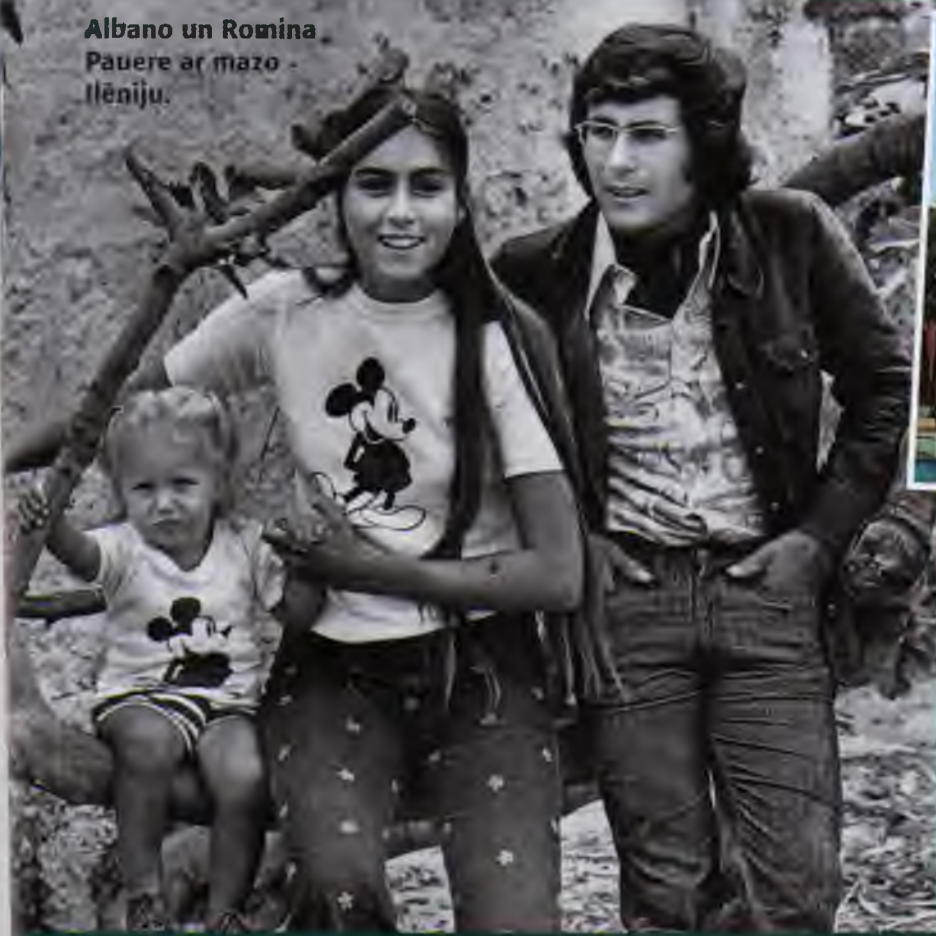
Taču uguns, no kuras pirms vairāk nekā 40 gadiem bojā gāja Sons Flinns un Dans Stouns, pavisam noteikti nebija "draudzīga". Jautājums var būt tikai par to, kurš abus

reportierus novāca – vjetnamišu partizāni vai arī kambodziešu sarkanie khmeri, kam cilvēka dzīvība vispār neko nenozīmēja, jo dažu gadu laikā viņi pamanījās noslepkavot vairāk nekā divus miljonus sev netikamu cilvēku. Uz šo divu miljonu fona divu amerikāņu dzīvībām tiešām nebija nekādas vērtības.

Pēc gadiem ilgajiem asiņainajiem kariem atrast kādu vēl dzīvu Flinna dzīves pēdējo brīžu aculiecinieku cerību nav faktiski nekādu. Gluži tāpat nav arī lielu cerību atrast abu žurnālistu mirstīgās atliekas. Pirms pāris gadiem gan uzradās kāds cilvēks, kurš teicās redzējis, kā sarkanie khmeri pirms daudziem gadiem nogalina divus amerikāņus: vispirms viņiem likts pašiem sev izrakt kapu, bet, kad šautenē eksekūcijas brīdī iesprūduši patrona, slepkavnieki abus upurus vienkārši nosītuši ar akmeņiem. Balstoties uz šīm liecībām, patiešām izdevās atrast masu kapu, kas jau ļāva cerēt, ka tajā varētu atrasties arī Flinna mirstīgās atliekas. Taču nekā. Salīdzinot bojāgājušo DNS paraugus ar Flinna ģimenes locekļu DNS, eksperti konstatēja, ka līdzības te nav nekādas, kas nozīmē, ka Šona Flinna atdusas vieta vēl šobaltdien nav zināma.

Popzvaigžņu meitas miklainā pazušana

Albano un Romina Pauere ar mazo Ilēniju.

Vieta Ņūorleānā, kur pēdējo reizi tika manīta Ilēnija.

Uz mistiskās pazušanas rēķina naudu nopelnīja vairāki rakstnieki un privātdetektīvi, kuri pašu Karisi jaunkundzi gan neatrada, toties sarakstīja klēpi grāmatu ar versijām par notikušo.

I tālu estrādes dueta Albano un Rominas Paueres meitas Ilēnijas Karisi (Karisi ir Albano uzvārds, ko viņš uz skatuves neizmanto) pazušana ir viens no miklainākajiem šāda veida gadījumiem, kur pat nekādu sakarīgu versiju nav. 24 gadus vecā Londonas universitātes studente apceļoja Ameriku un ceļojuma laikā ņēma un pazuda. Tas notika Ņūorleānā. Brālis, kurš Ilēniju bija cerējis tur satikt, ieradās vienu dienu par velti – meitenes dzīvoklis bija tukšs, un, kā zināja teikt kaimiņi, viņa esot plānojusi doties uz Meksiku. Pēdējoreiz viņa bija redzēta 1994. gada 6. janvārī Ņūorleānas Franču kvartālā kopā ar kādu ielu muzikantu, kurš bija par viņu divreiz vecāks. Policija muzikantu gan paņēma pie dziesmas, taču tā arī nespēja atrast ne mazākos pierādījumus, ka viņš varētu būt vainojams Ilēnijas pazušānā, un bija spiesta atbrīvot.

Tika arī izskatīta versija par to, ka jauniešu varētu būt izdarījuši pašnāvību, noslicinoties Misisipi – uzradās liecinieks, kurš it kā bija redzējis meiteni, kura runājusi par došanās ūdenī, un pat redzējis, ka viņa slikt. Apraksts it kā atbilda Ilēnijai, taču nekādu ci-

tu pierādījumu nebija, un neviena noslikusi sievietei netika atrasta. Nebija arī ne mazākās nojausmas, kāpēc Ilēnijai vispār varētu rasties domas par pašnāvību, jo pēc dabas viņa vienmēr bija bijusi dzīvespriecīga meitene.

Ilēnijas vecāki gan paši izmeklējās meitu Amerikā, gan arī izsludināja naudas balvu par jebkādu informāciju, kas palīdzētu viņu atrast, taču viss velti. Toties uz mistiskās pazušanas rēķina naudu nopelnīja vairāki rakstnieki un privātdetektīvi, kuri pašu Karisi jaunkundzi gan neatrada, toties sarakstīja klēpi grāmatu ar versijām par notikušo. Originalākās no tām vēsta, ka patiesībā Ilēnija esot sveika un vesela, vienkārši nolēmusi dzīvot inkognito un tā arī dara, patlaban baudot laimīgu laulības dzīvi ar kādu Arizonas fermeri. Viena no jaunākajām šāda tipa versijām apgalvo, ka Ilēnija esot iestājusies klosterī Amerikā, taču Albano šo stāstu, tāpat kā visus tam līdzīgos, nosauca par pilnīgam mulķībām.

Domas par to, kas notika ar Ilēniju, daļās pat ģimenes ietvaros. Albano jau sen ir samierinājies ar to, ka meita gājusi bojā, un uzskata, ka viņa izdarījuši pašnāvību. Par tās iespējamo iemeslu viņš min faktu, ka Ilēnijai

varētu būt bijušas problēmas ar narkotikām. Savukārt Ilēnijas māte Romina Pauere vēl šobaltdien uzskata, ka meita ir dzīva un kādudien atgriezīsies, bet versiju par pašnāvību uzskata par nelogisku, jo Ilēnijai nav bijis iemesla sev atņemt dzīvību. Albano un Paueres ģimene traģiskā notikuma dēļ jau sen ir izirusi, taču to, kas ar Ilēniju patiesībā notika, neviens nezina vēl tagad, gandrīz 20 gadu pēc viņas pazušanas. ☹

Lekcija "Aura un Čakras"

Auras krāsu nozīme
Čakru saistība ar dažādām dzīves jomām
Meditācija ar mūziku

1. oktobri 19:00, Valmieras ielā 3.1.-11., Rīgā
Lekciju vadīs auras un čakru fotogrāfe Ilze Svetiņa.
Pieteikumiem 26160722 vai info@aurafoto.lv

www.aurafoto.lv

Kristietības un vīna dzimtene

Tie, kas pabijuši Gruzijā, teic, ka tā ir vīnu un baznīcu zeme. Sava daļa taisnības tur ir – kur vēl citur pasaulē atradīsiet vīnogulāju krustu? Paši gruzīni uzskata, ka vīnu zeme ir gan vīna, gan kristietības dzimtene, un pārliciecināšu argumentu, lai to apstrīdētu, man nav. Es vienkārši baudu šo zemi un no sirds iesaku to citiem.

▼ *Kristīne Alberte*

Pa labi kalni, pa kreisi kalni, uz katra pakalna pa baznīcai. Kā lai te neiedvesmojas?

Nīna un Georgs

Šie, iespējams, ir populārākie vārdi Gruzijā. Un kā nu ne, jo tieši meitene Nīna (saukta arī par Ninu un Nanu) ar vīnogulāju krustu rokās (tieši tāpēc Gruzijas krusts atšķiras no mums tik ierastā taisnā krusta, jo vīnogulāji nemēdz būt taisni) atnesa kristietību Gruzijā, savukārt Svētais Georgs baltā zirgā ir visu gruzīnu aizstāvis, launuma iznīcinātājs un uzvarētājs. Pat katrā novadā ir citas leģendas un teikas par vīnu, turklāt to ir daudz, gluži tāpat kā baznīcu. Ja var ticēt kādai leģendai, Svētajam Georgam ir tikpat baznīcu, cik gadā dienu. Nav gan zināms – 365 vai 366 (garais gads)?

Viens gan ir skaidrs – gruzīni lepojas ar savu zemi, savu Dievu un paši ar sevi. Vīni ciena vecajos un nekad neaizmirst savas sak-

nes, vēl vairāk – vīni par tām atgādina gan sev, gan viesiem. Kad taujāju, kura būtu tā vieta, kur visvairāk un labāk enerģiju iegūt, brīnumus piedzīvot un baterijas uzlādēt, vietējie ar plašu žestu norāda visriņķī: “Visur!” Un taisnība viņiem ir, jo Gruzijā nav tādas vietas (nu, labi, iespējams autoosta vai taksometru parks), kas atstātu dziļi vienaldzīgu un bez jebkāda enerģijas un spēka pieplūduma. Nav svarīgi, vai tā ir liela katedrāle vai pamesta baznīca govju ganību vidū, kur cikādes uzrikojušas tādu koncertu, ka ausis plēš pušu.

Taču, kā jau latviešiem, mums (man un manai ceļabiedrenei Danai) vajadzīgs plāns un pieturpunkti. Aizsteidzoties notikumiem pa priekšu, galvenais un izplānotais mērķis, ko mums ieteica visi Gruzijā pabijušie

Svētā Ņina atnesa kristietību
Ibērijā (tagadējā Gruzija)
un šajā kalnā iesprauda
vīnogulāju krustu.

SVĒTĀ ŅINA

(280. gads, Kolastra –
335. gads, Kahetija,
Gruzija)

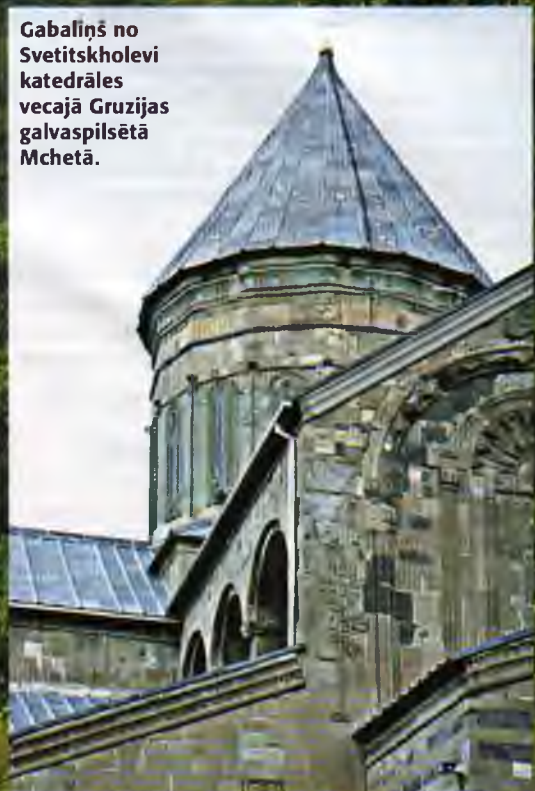
Svētā Ņina bija Je-
ruzalemes patriarha
Jevenālija radniece,
ko uzaudzināja
dievbijīga sieviete,
kura daudz stāstīja
par Ibēriju (tagadējo
Gruziju). Ņina mīlēja
Dievu un juta žēlumu
pret visiem, kas
tam neticēja, tāpēc
stāstu par pagānisko
Ibēriju viņa uztvēra
kā zīmi – viņai turp
jāiet un jāsludina.
Apņemšanos
vēl stiprāku
darīja Dievmātes
parādīšanās ar
vīnogulāju krustu
rokās.

Gruzijā nonākusi,
Ņina dziedināja sli-
mos ar lūgšanām un
sludināja Kristu. Pat
valdnieks Mirjams,
kas līdz tam bija
pagāns, pievērsās
kristietībai, tāpat
kā to pakāpeniski
izdarīja visi Gruzijas
iedzīvotāji.

▲ Ja irē dzīvokli Tbilisi vecajā daļā, pa logu
var redzēt 2004. gadā pabeigto Sameba
jeb Trisvienības katedrāli un, protams,
klausīties tās zvanu skanās.

Gabaliņš no
Svetitskholevi
katedrāles
vecajā Gruzijas
galvaspilsētā
Mchetā.

▲ Balta dūja pie Svetitskholevi katedrāles
padarīja apmeklējumu īpašu.

► Šāds skats uz Tbilisi paveras no Betlēmes baznīcas.

► Pamests dievnams Kahetijas laukos starp govju ganāmpulkiem un cikāžu koriem. Lai arī dievkalpojumi šeit nenotiek, lūgties uz šejieni nāk.

Mātes Gruzijas statuja virs Tbilisi – atvērta draugiem (piala rokās) un gatava aizstāvēties pret ienaidniekiem (zobens). ►

► Par pāris lariem mērcēšanās kreklu var iznomāt, bet, ja vēlaties to paturēt savā īpašumā, piemietiet vēl pāris, un jums būs savs dziedējošais krekls 24 stundas diennaktī.

latvieši, tika sasniegts pavisam citādā veidā un ar pilnīgi citām izjūtām, nekā bija gaidīts.

Tātad isumā – droši ejiet iekšā svētnamos, kur būs patikami vēss, taču ir trīs vietas, ko no sirds iesaku apmeklēt, ja esat Tbilisi un Kahetijā (vina reģions).

Kristus tunika un dziedinošais stabs

Netālu no Tbilisi, Kahetijas virzienā, atrodas senā galvaspilsēta Mcheta, saukta par otro Jeruzalemi. Tur ne tikai apglabāts kēniņš Mirjams, pirmais no valdniekiem, kurš pieņēma kristietību, bet atrodas arī Svetitskholevi katedrāle un Kristus tunika. Leģenda vēsta, ka Kristus krustā sišanas brīdī kļāt

bijuši arī Gruzijas ebreji, kuri no romiešiem atpirkuši Kristus tuniku un atgādājuši uz galvaspilsētu Mchetu. Viņus pie vārtiem sagaidījusi māsa Sidonija, kura jau bija pieņēmusi kristietību. Viņa, paņemot rokā Kristus tuniku, sastingusi un nomirusi.

Trīs gadsimtus pēc šiem notikumiem kēniņš Mirjams Sidonijas kapavietā nolēmis uzcelt koka baznīcu, taču uz kapa izaudzis Libānas ciedrs, ko nekādiem līdzekļiem nav varējuši nocirst. Valdnieks lūdzis palīdzību Svētajai Ninai, un ciedrs beidzot padevies viņu lūgšanām un pazudis. Taču lielākais brīnums tikai vēl sekojis – ciedrs atgriezies gaismas staba veidā, no kura pilējusi eļļa, kas dziedinājusi slimos. Katedrāles nosaukums Svetitskholevi nozīmē – dziedinošais stabs. Ne sta-

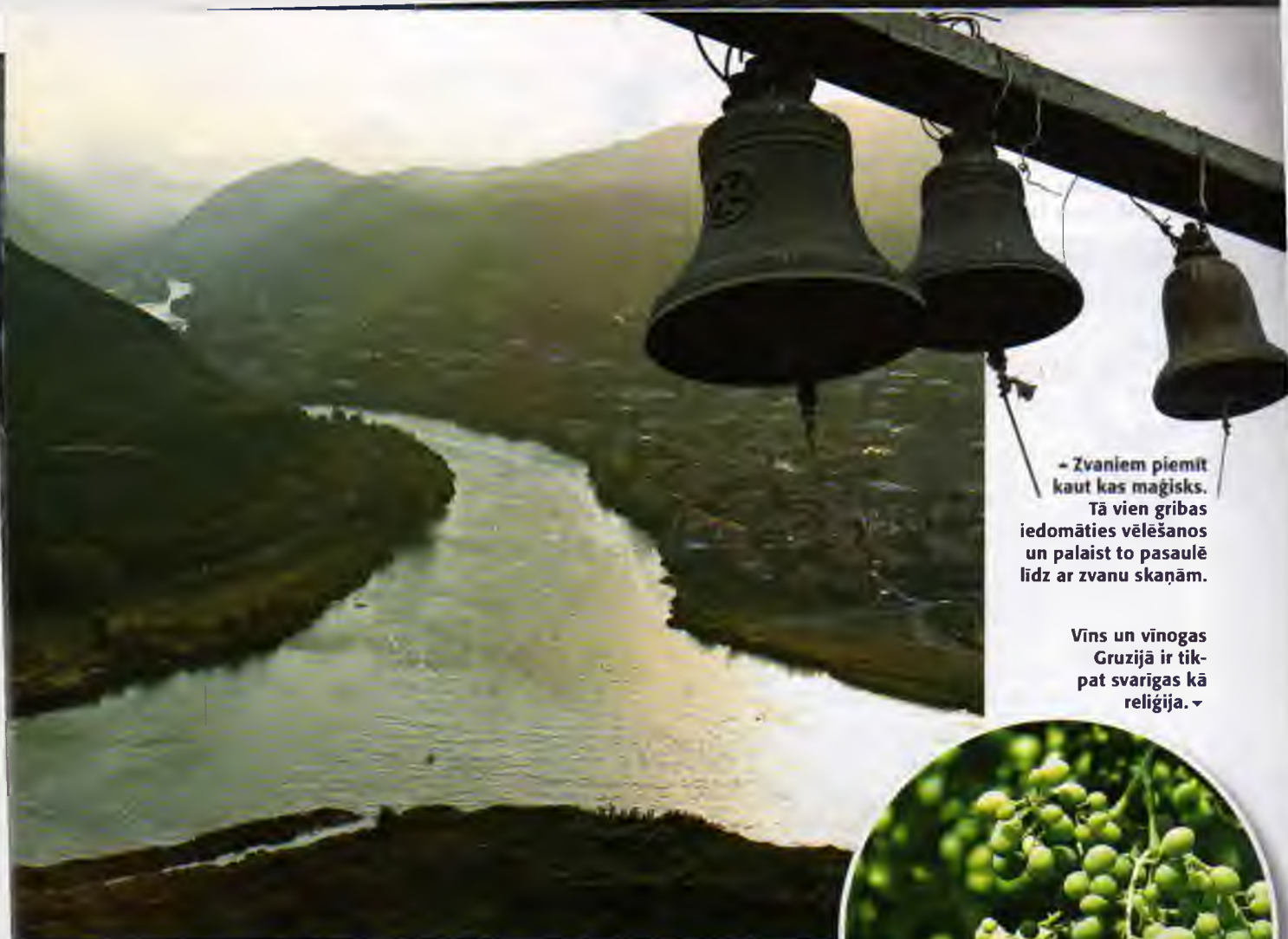
bu, ne pilošu eļļu neieraugām, bet katedrālē iespid vakara saule un lēni raud vaska sveces, kā solot, ka lūgšanas, ko esam izteikušas, piepildīsies.

Pirmā krusta vieta

Ivari baznīcu var redzēt no senās galvaspilsētas, bet ir nedaudz jāpārīņo, jāuzkāpj kalnā, lai varētu skatīt to tuvumā. Esot kalnā, nevaru isti izlemēt, kurš skats iespaidīgāks – raudzīties no lejas uz augšu vai no kalna vērties lejup uz katedrāli un divu upju satikšanās vietu. Gru-

► Pirms uzcēla Trīsvienības katedrāli, galvenā bija Sioni katedrāle.

– Zvaniem piemīt kaut kas maģisks. Tā vien gribas iedomāties vēlēšanos un palaist to pasaulē līdz ar zvanu skaņām.

Vins un vīnogas Gruzijā ir tikpat svarīgas kā reliģija. ▽

▲ No kalna, kurā atrodas Ivari baznīca, var noraudzīties uz seno galvaspilsētu un vērot divu upju – Kuras un Aragvas – sastapšanos.

zijas dabai patik spēlēties – kalna pakājē karsts, bet augšā vējš pluina matus un apgērbu. Iespējams, tāpat tie plivoja jau pieminētajai Svētajai Ņinai, kura šajā kalnā pagānu tempļa vietā iesprauda vinogulāju krustu un uzsāka kristietības ceļu Gruzijā. Ivari tulkojumā nozīmē – krusts, un šo baznīcu tā arī dēvē – par Krusta baznīcu. Ja es būtu putns vai man tiktu piedāvātas augstas jo augstas trepes, tad redzētu, ka baznīcas velnes arī veido krustu.

Nemiet vērā – Svētās Ņinas avots nestrādā visu diennakti! Ja jums ir veselības problēmas vai esat tik ļoti nosēdējušies birojā, ka aizelšaties, jau uzkāpjot otrajā stāvā, uz avotu labāk brauciet ar auto, jo ceļš lejup ir 800 metru un vēl tikpat augšup. ▽ ▽

Ņinas avots

Saldajā ēdienā mēs ar Danu esam atstājušas Svētās Ņinas avotu. Tā ledusaukstajā ūdenī trīs reizes tiek iegremdēti pēc palīdzības nākušie, kas ietērpjas baltos lina kreklos (ko par pāris gruzīnu naudiņām var nopirkt, ja ir vēlme paņemt līdzi), un visas vainas, sākot ar galvassāpēm un beidzot ar grūtsirdību, pazūd. Par šo

avotu latvieši stāsta brīnumu lietas: vienam astma mitējušies, citam audzēja metastāzes izzudušas, vēl kāda laba draudzene pēc pusgada ietinusi sāpošo vietu baltajā naktskreklā, un otrā rītā dakteris varējis tikai brīnīties un priecāties. Kā jau vi-

siem cilvēkiem, arī mums ir sava vaina, tāpēc, ieradušās Kahetijas pilsētiņā Sighnaghi, uzmeklējam Kvedeli ciema Bodbes sieviešu klosteri, jo no turienes lejup pa akmens trepēm atrodas Svētās Ņinas avots. Kāpnēs ved lejup gandrīz kilometru, tuvu pie finiša iedomājos, ka būs jau arī jākāpj atpakaļ, taču mierinu sevi ar domu, ka spirdzināšos Ņinas avotā. Taču – ak vai! svētais avots man ir liegts, jo tas strādā tikai līdz pulksten 17:00. Es varu vienīgi noraudzīties, kā mūķenes izžauj peldkrekļus un ar pulveri izberz avota namiņu. Padzerties gan nav liegts, ko arī izdaru, lai kāptu kilometru augšup. Svētā Ņina mums ar Danu ir labvēlīga, jo ar nelielām pauzēm mēs sasniedzam galamērķi un izjūtam laimi, lielu laimi... par to, ka esam dzīvas, par to, ka uzkāpām. ☉

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Tuvās attiecībās var izpausties ārišķība. Būs vēlme uzzināt vairāk jauna. Attiecību uzturēšanai tērēsiet vairāk naudas. Dībināsiēt lietišķus kontaktus ar turīgiem cilvēkiem. Apvaldiet godkāri. Nav vērts censties iekarot apkārtejo sajūsmu. Varat rēķināties ar karjeras kāpumu. Ieteicamas dažādas fiziskas aktivitātes. Mājas dzīvei var pietrūkt laika. Savējie sapratīs.

LABĀS DIENAS

25.IX	Labā diena labiem darbiem.
26.IX	Kašķis ar mīļu finālu.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Negaidītas iepazīšanās un aizraujošas attiecības. Necentieties pakļaut iecerēto. Panākumi darbā laus būt paspārliecinātiem mīlestībā. Pievērsiet uzmanību niansēm un zemtekstiem. Tīks atbalstīti centieni gūt labāku atalgojumu. Eksperimenti ne vienmēr attaisnosies. Mājās valdīs sapratne un mīlestība.

LABĀS DIENAS

25.IX	Neslāpējiet sevī vēlmi pabūt vienatnē!
30.IX	Baudiet dzīvi!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Vēlēsieties iepazīstināt vecākus ar mīloto. Aturieties no pārsteidzīgas rīcības darbā. Var atrisināties samilzusi finansiāla problēma. Atgādiniet darba devējam par viņa solījumu. Aizstāviet savu taimību neatkarīgi no apkārtejo viedokļa. Atrasts vaļasprieks pilnībā pārņems savā varā. Nedīdīet atvasēs. Uzturiet ar bērniem cieņas pilnu savstarpējo sapratni.

LABĀS DIENAS

25.IX	Patīkams, bet maznozīmīgs randīņš.
29.IX	Tējas vakars kopā ar domubiedriem.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Atdzims senā mīlestība. Attiecībās liela nozīme gan racionāliem apsvērumiem, gan labam seksam. Vēlams kopā ar mīloto doties netālā ceļojumā. Darbā paveiktais tiks atbilstoši novērtēts. Varat mainīt darbu, jo nākamais būs perspektīvs. Nežēlojiet līdzekļus veselības nostiprināšanai. Jaunas iespējas mācīties vai paaugstināt kvalifikāciju. Rūpējieties par veselīgu ēdienu.

LABĀS DIENAS

18.IX	legādājīeties abonementu sporta nodarbībām!
27.IX	Sanāciet, mīlie radiņi!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Vēlēšanās kritizēt mīloto var beigties ar sīku kašķi. Spēja savaldīties būs zelta vērtē. Vairāk klausīties, mazāk izsaktī savus spriedumus. Gūtīe ienākumi ļaus cerīgi raudzīties nākotnē. Līdzsvārojiet darba un atpūtas stundas. Nestresojiet un nenesiet darbu uz mājām. Visu pagūsiēt izdarīt norunātajā laikā. Cieša apņemšanās palīdzēs atteikties no mokošas atkarības.

LABĀS DIENAS

18.IX	Nopērciet sev kāroto!
29.IX	Zem mīksta pleda ar grāmatu rokās!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Var atjaunoties senākas attiecības un kopīga darbošanās profesionālajā laukā. Neķeneties pie nereāliem projektiem. Papildu ienākumus tērēsīet darba vajadzībām. Veiksmīgi ieguldīsiēt jaunā pasākumā. No savaldības atkarīga gaisotne ģimēnē. Saskarsmē ar atvasēm saglabājīet humora izjūtu. Vēlēsiētīes mājās iekārtot savu stūrīti. Varat pārīnīt mēbeles.

LABĀS DIENAS

21.IX	Kārdīnošas smaržas no virtuves.
28.IX	Taureņi pakrūtē!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Atturieties no sānsoljiem. Lielā aizņemtība neļaus pievērst pietiekamu uzmanību mīļotajam. Atlieciet galīgā lēmuma pieņemšanu. Izcieciet ar saviem līdzekļiem. Nav ieteicams aizdot ne naudu, ne mašīnu. Var zūst iluzijas par kādu cilvēku. Uzsākot ko nopietnu, sagatavojiet augsni pārmaiņām. Īstais laiks risināt nekustamā īpašuma jautājumus. Nepieciešamā informācija atrnāks pati.

LABĀS DIENAS

25.IX	Visu izšķirs enerģiska ricība.
27.IX	Atļaujieties sev pašu labāko!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Nerakājieties pagātnē. Pieņemiet mīloto tādu, kādu Dievs devis! Attiecībās klusa cīņa par noteicēja lomu. Šķiriet naudas jautājumus no mīlestības. Varat saņemt prēmiju vai papildu atļūdzību. Atmaksāties ieguldītie līdzekļi. Piemērots laiks sakārtot savu apkārtni. Varat iegādāties mājdzīvnieku. Meklējiet kopsaucēju, uzklusot mājnieku dažādās vēlmēs.

LABĀS DIENAS

18.IX	Radniecīgu dvēseļu satikšanās.
28.IX	Ar sēņu grozu uz mežu!

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Daudzsoļoša iepazīšanās darbavietā, pat mīlestība no pirmā acu skatiena. Attiecībās ar mīļoto neskatieties atpakaļ pagātnes notikumos. Naudas jautājumos izcieciet bez ilūzijām. Slēdziet rakstisku līgumu ar darba devēju. Neaizņemieties. Darbā atrisināsies samežģijusās lietas. Visu dariet bez steigas un stresa. Būs icesms uz dzīvi raudzities no gaišās puses.

LABĀS DIENAS

26.IX	Pārsteidzošs piedzīvojums.
29.IX	Gandarījums par iespēju palīdzēt.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Atturieties no matu skaldišanas attiecībās. Kopīgi apmeklējiet kultūras pasakumu. Nesaubieties par savu izvēli. Ienākumi atkarīgi no sadarbības partneru ieinteresētības biznesa izaugsmē. Var nākties sēgt tiesu izdevumus. Tikš novērtētas radošas izpausmes. Darbā būs iespēja apvienot patīkamo ar lietderīgo. Atvases ienesīs mājās jautru rosību.

LABĀS DIENAS

18.IX	Uz notiekošo skatīsieties caur rožainām brillēm.
28.IX	Revidējiet skapi! Sagatavojiet rudens kārtu!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Iespējams ilgots dzīves pavērsiens. Apvaldiet greisirdību. Tikš novērtētas analītiskās dotības un komunikabilitāte. Noderēs spēja piekāpties. Uzskatu sadursmē saglabājiet neitralitāti. Apdomājiet izdevīgo piedāvājumu. Vadība var izteikt neskaidrus noteikumus. Neļaujiet veidoties plānsai attiecībās ar atvasi. Atturieties no kategoriskā toņa mājās.

LABĀS DIENAS

25.IX	Atbrīvošanās no stresa iepērkoties.
28.IX	Paši gādājiet par izklaidi un prieku!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Iepriecinās simpātiju apliecinājumi. Noturīgu attiecību dibināšanai būs nepieciešams laiks. Gādājiet par kredītaistību nokārtošanu. Varat slēgt agrāk pārrunātu līgumu. Piesaistīs sabiedriska darbošanās. Veiksmīga piedalīšanās publiskos pasākumos. Atbrīvojieties no sasprindzinājuma. Ģimene materiāli atbalstīs atvases jauno aizraušanos.

LABĀS DIENAS

23.IX	Var sākties kaut kas pilnīgi jauns.
28.IX	Iepriecinoša apstākļu sakritība.

Uz jebkuru jautājumu ir atbilde

Firms neilga laika sajutu vēlmi pēc dzintara rotām. Agrāk man šķita, ka tās ir piemērotas sievietēm gados, nekādu īpašu apbrīnu vai sajūsmu tās mani neraisīja. Taču tagad izjūtu nepieciešamību pēc dzintara. Par ko tas varētu liecināt? Piebildešu, ka pēc horoskopa esmu Strēlnieks.

Sab-sabine@...

Atbild SABĪNE STĀLE, māksliniece, akmens rotu veidotāja:

"Mūsu organisms ir ļoti gudrs, tas signalizē par savām vajadzībām, tikai bieži vien cilvēks šādos signālos neieklausās. Ja uzrunā konkrētais akmens, tas jānēsā. Dzintars iedarbojas uz saules pinuma čakra cilvēka organismā, stabilizē un atjauno enerģijas plūsmu tajā. Dzeltenā, siltā saules krāsa dzintarā ir kā optimisma lādiņš noskumušam, bēdu un pārdzīvojumu nomāktam cilvēkam. Tā tad vajadzība pēc dzintara rotaslietām varētu būt vēlme tikt sasildītai."

Atbild DANUTA KIOPA, sertificēta astroloģe:

"Dzintars ir universāls veidojums – nācis no zemes, dedzis ugunī un auklēts ūdenī! Var droši teikt, ka dzintars ir harmonijas, līdzsvara un izcilas sadarbības vērtībām bagāts. Tas ir vienīgais, kurš ir silts jau pirms tam, kad mēs to sasildām. Zodiaka zīmēm atbilstošie akmeņi vairo konkrēto zīmju galvenās īpašības un virza uz attiecīgās zīmes mērķiem. Pēc seno astrologu domām, izvēloties dzintaru, tiek vairota Ūdensviram piemītošās īpašības, proti, sadarbība, komunikācija, atraisītība, oriģinalitāte. Lai noteiktu vēlamo akmeni konkrētam cilvēkam un konkrētai vajadzībai, noderētu vairāk informācijas, piemēram, dzimšanas gads, datums un mēnesis. Ja Strēlnieks meklē harmoniju, līdzsvaru un sadarbību, dzintars ir tieši tas, kas vajadzīgs."

Kas ir kleptomānija? Vai tā ir iedzimta? Vai iespējams to ārstēt? Lasītāja

Atbild HEĻĒNA HUSAINOVA, psihiatre:

"Kleptomānija ir personības uzvedības īpatnība, kas izpaužas komplektā ar citām psiholoģiskām problēmām, un tā

nav iedzimta. Kāpēc cilvēks tā dara? Bieži viņš pats to nevar paskaidrot. Nereti ar kleptomāniju sirgstošie ir materiāli nodrošināti un kaut ko nozog vienīgi emocionāla saspringtības dēļ: bija kaifs to mantiņu nospert, izjutu spēcīgas trīsas... Vislabākā ārstniecības metode būs sapratne un godīgas atbildes sev uz jautājumu: kāpēc tas tiek darīts? Protams, ja cilvēks to saprot, izmantojot psihoterapijas piedāvātās metodes, var korigēt uzvedību."

Ko darīt, ja netieku galā ar savu hiperaktīvo mazbērnu?

Vecmāmiņa

Atbild INITA GALEJA, ģimenes ārste, un RUTA KIRILOVA, pirmsskolas skolotāja:

"Hiperaktīviem bērniem raksturīga nemierīga uzvedība, nepārtraukta vēlme kustēties, nespēja koncentrēties, arī agresija, taču nereti viņi ir ļoti izpalīdzīgi un sirsnīgi. 15–20 procentos gadījumu tādiem bērniem ir problēmas ar mācībām, jo viņiem ir grūti ilgāku laiku būt pacietīgiem. Vecākiem būtu jākonsultējas ar speciālistiem, ja viņi nespēj rast kontaktu ar bērnu, ja bērns ir pārmēru uzbāzīgs, uzdod neadekvātus jautājumus, atsakās izspēlēt līdz galam spēles, kļūst agresīvs, sviež pa gaisu mantas. Tomēr ir svarīgi

saprast, ka hiperaktīvs bērns, aktīvs bērns un bērns ar uzmanības deficītu nav viens un tas pats. Hiperaktivitāte ir attīstības traucējums un diagnoze, ko nosaka neirologi un psihiatri. Nevajag jaukt aktivitāti ar hiperaktivitāti. Ja bērns netiek nodarbināts, protams, sākas rīdēt, bērni sevišķi izrāda pret sevi un citiem vairāk nekā vecāki."

MADARA KOLINA

Par pasauli, ko tikai nojausām

2.-15. oktobris
Nr. 20 (83) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

VIDZEMES
DIONĪSS
**ANDRAŠS
FAZEKAŠS**

PATIESĪBA
PAR
GESTAPO
ŠEFU

**HEINRIHU
MILLERU**

**URĪNTERAPIJAS
NOSLĒPUMS**

CIEMOS PIE
DOMINIKĀŅU
MĀSĀM

**STĀSTI
ATGRIEŽAS!**
Meklējiet
34. lpp.

Fotogrāfs vēro:

**ITĀLIJAS MIRUŠO
CERĪBU PILSĒTA**

12 **DZIEDNIEKA
ZIEDONA KĀRKLINA**

**PADOMI MĀJAS
ATTĪRĪŠANAI**

Cena Ls **0.69**/EUR 0.98
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

**GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS**

Iesaka numeroloģe un feni šai speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Šis ir nozīmīgs laiks un savā ziņā svarīgs Mēness cikls. Sevišķi lietišķajā jomā. Ikvienam, kas plāno lielus darījumus, dokumentu parakstīšanu, tehniskus un nozīmīgus pirkumus, ieteikums to darīt laikā periodā līdz 20. oktobrim. Šā cikla maģiskās dienas būs īpaši spēcīgas. Padoms tiem, kuri vēlas uzsākt kādas mazās maģijas, – noteikti izmantojiet šo laiku! Varat dedzināt čekus, aktivizēt mīlestību, veikt simorona rituālus, iekārtot naudas makus un taisīt vēlmju kolāžas, kā arī savas "burvju grāmatas". Tas pats attiecas uz tīri praktiskām un lietišķām jomām. Šajā periodā var mainīt darbu, stāties jaunā amatā, izmainīt darba pienākumus un apliecināt tos ar līgumu. Ari tiem, kas vēl šogad grasās iestūrēt laulības ostu, būtu vēlams to izdarīt līdz 20. oktobrim vai arī uzmanīgi izvēlēties īpašus datumus pēc šā perioda. Lai izdodas!

pirmdiena		otrdiena		trešdiena		ceturtdiena		piektdiena		sestdiena		svētdiena	
2.–15. oktobris													
				2		3		4		5		6	
				MD 27 ☀️04:18 ♈️ Jaunava		MD 28 ☀️05:32 ♈️ Jaunava 📍 21:57–24:00		MD 29 ☀️06:48 ♏️ Svāri 05:59 📍 00:00–05:59		MD 1/2 ☀️03:35/08:05 ♏️ Svāri ● Jauns 03:35		MD 3 ☀️09:25 ♏️ Skorpions 11:33 📍 01:27–11:32	
7		8		9		10		11		12		13	
MD 4 ☀️10:44 ♏️ Skorpions		MD 5 ☀️12:00 ♏️ Strēlnieks 15:21 📍 07:53–15:21		MD 6 ☀️13:09 ♏️ Strēlnieks		MD 7 ☀️14:08 ♏️ Mežāzis 18:17 📍 13:10–16:17		MD 8 ☀️14:56 ♏️ Mežāzis		MD 9 ☀️15:33 ♏️ Ūdensvīrs 21:00 📍 03:04–20:59 🌙 Augošs 02:02		MD 10 ☀️16:03 ♏️ Ūdensvīrs	
14		15		MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		📍 ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.			
MD 11 ☀️16:27 ♏️ Ūdensvīrs 📍 23:27–24:00		MD 12 ☀️16:49 ♏️ Zivis 00:06 📍 00:00–00:05											

VĒL VIENS KONKURSS NOSLĒDZIES!

Citādās Pasaulē 17. numurā izsludinājam konkursu un aicinājam jūs pastāstīt par pirmo tikšanos... ar mūsu žurnālu.

Nemaz necerējām uz tik lielu atsaucību. Jūs mums sūtījāt gan elektroniskās vēstules, gan tradicionālās – pa pastu. Dažas bija īsas un lietišķas, citas līdzinājās esejām. Izrādās, šis tikšanās bijušas tik daudzveidīgas – gan ar mistisku piesitienu, gan pavisam reālistiskas, gan, kā saka, aprēķina vadītas, lai izlasītu konkrētu rakstu, ko kāds ieteicis.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

3.10. ☹ 05:32 – 4.10. ☹ 06:48	MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena. Viss izdosies. Visas pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sāms vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
4.10. ☹ 06:48 – 5.10. ☹ 03:35	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai pabeigtu tikai iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nedrīkst lietot alkoholu. Var būt nevajadzīgi tēriņi.
5.10. ☹ 03:35 – 5.10. ☹ 08:05	MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čekus, iekārtotu makus. Varat veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus.
7.10. ☹ 10:44 – 8.10. ☹ 12:00	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.
9.10. ☹ 13:09 – 10.10. ☹ 14:08	MAĢISKĀ DIENA. Varat dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
10.10. ☹ 14:08 – 11.10. ☹ 14:56	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilveki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot.
12.10. ☹ 15:33 – 13.10. ☹ 16:03	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat nevajag uzsākt jaunus darbus. Jāturpina iesāktais vai jādara kaut kas nenozīmīgs.
13.10. ☹ 16:03 – 14.10. ☹ 16:27	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Varat ieguldīt finanses kādos darījumos.

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS PĒC MĒNESS FĀZĒM

4.10.
☹ 15:35 –
5.10. ☹ 15:35

11.10.
☹ 20:02 –
12.10. ☹ 08:02

FRIZIERA APMEKLĒJUMS

5.10.
☹ 08:05 –
6.10. ☹ 01:27

9.10.
☹ 13:09 –
10.10. ☹ 13:10

MANIKĪRS

01.10.
☹ 21:52 –
3.10. ☹ 21:57

10.10.
☹ 18:17 –
12.10. ☹ 03:04

ĪPAŠI LABI!

NAUDAS DARĪJUMI, FINANSES

3.10.
☹ 05:32 –
3.10. ☹ 21:57

7.10.
☹ 10:44 –
8.10. ☹ 07:53

13.10.
☹ 16:03 –
14.10. ☹ 16:27

CEĻOJUMI, TŪRISMS

5.10.
☹ 03:35 –
6.10. ☹ 01:27

8.10.
☹ 15:21 –
9.10. ☹ 13:09

9.10.
☹ 13:09 –
10.10. ☹ 13:10

ĪPAŠI LABI!

BALLĪTES, AKTĪVĀ ATPŪTA

5.10.
☹ 03:35 –
6.10. ☹ 01:27

9.10.
☹ 13:09 –
10.10. ☹ 13:10

13.10.
☹ 16:03 –
14.10. ☹ 23:27

Atzīsimies, bija ļoti grūti izvēlēties, kuru vēstuli izcelt pāri citām, jo katrā bija kas interesants.

Pēc ilgām diskusijām par uzvarētāju tika atzīta vēstule, ko mums atsūtījusi

MĀRĪTE MAGONE

no Valkas.

Apsveicam! Par balvas saņemšanu lūdzam sazināties līdz

2. novembrim pa tālruni 67273311.

Mārites kundze ir ļoti aktīva – viņa dzied divos kolektīvos, vada biedrību *Valkas dāmu klubs*, organizē sadziedāšanās vakarus. Lūk, ko viņa raksta:

“Mans vīrs, zinot, ka ikdienā bieži esmu “citā pasaulē”, uzreiz pasūtīja šo žurnālu, lai nav jāmeklē kioskos. (..) Žurnālus dodam lasīt arī kaimiņiem un darba kolēģiem. Lasot jūsu žurnālu, esmu kļuvusi pat mazliet “burene” (tā mani nodēvējuši daži draugi). Lūk, konkrēts gadījums. Balstoties uz jūsu padomnieka ieteikumu, izveidoju kolāžu uz sarkanās pamatnes ar grāmatu, naudas maisiņu, novada ģerboni un literātu grupas fotogrāfiju. Mērķis – panākt, lai projektu konkursa iegūtu finansējumu pirmajai Valkas novada literātu kopkrājuma grāmatai. (..) Projekts tika apstiprināts.

(..) Protams, nevar uzskatīt, ka, tikai pateicoties kolāžai, būs grāmata, bet esmu pārliecināta, ka viss kopumā mums palīdzēja, kaut kas Visumā mūs sadzirdēja, jo mērķis taču cēls – atcerēties bijušos literātus, publicēt pašreiz rakstošos un meklēt jaunus.”

Četrstūris: materiālā simbols un harmonijas sargs

Četras debespuses, četras stihijas, četri spēki – kvadrāta simbolikas lietojums dažādās kultūrās bieži ir radniecīgs un uzskatāms par universālu četru vienību atspoguļojumu. Kāds ir kvadrāta maģiskais spēks, un kā baltu senči prata izmantot arī citus četrstūra veidus?

▼ *Līva Romane*

Esam pieraduši, ka mūsdienas viss ierāmēts četrstūra formās. Lapas burtnīcām un kladēm, pie sienas karināta glezna un pat žurnāla raksta ievietotais fotoattēls visbiežāk apgriezts četrstūra veidolā. Lūkošanās uz simetrisku formu psiholoģiski atvieglo informācijas uztveri un rada stabilitātes izjūtu. Ne velti četrstūris dažādās kultūrās simbolizē patstāvību, zemi un materiālo pamatu zem kājām.

Saikne ar materiālo

Tradicionāli četrstūris tiek uzskatīts par vienu no universālajiem simboliem, jo tas sastopams faktiski visās kultūrās. Tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte skaidro, ka tā ir visracionālākā un stabilākā no ģeometrijas formām: "Tas ir lietu sakārtotības ģeometrisks atveids. Kvadrāts norāda uz zemi pretstatā riņķim vai lodei kā debesu zimei. Ta ir

pabeigtība, cikla noslēgtība." Četrstūris simbolizē stabilitāti pretstatā trijstūra dinamikai vai aplīmetvertajai kustībai. "Platons reiz rakstīja, ka skaftlis trīs asociējas ar ideju, bet četri ar idejas papildījumu, saistot to ar zemes līmeni," skaidro profesore Janīna Kursīte.

Dažādas ezoteriskās mācībās kvadrāts visbiežāk lietots kā materiālās un fiziskās pasaules simbols. Taroloģe Kristīne Dunska teic: "Piemēram, taro kārtis kvadrāts, kubs tiek izmantots kā materiālās pasaules simbols. Savukārt piecu kvadrātu kopums, kas veido vienādmalu krustu, ir līdzsvarotības un dabas spēku simbols." Arī taro un citu kāršu četrstūra formai nav tikai praktiska nozīme, lai būtu ērti lietot, četrstūrim piemīt zemes enerģija, kas palīdz domai un informācijai materializēties. "Katra kārts ir sava veida vēstījums. Novietojot informāciju uz četrstūra formas pamatnes, tiek izmantota arī visu četru taustāmo dabas stihiju – uguns, ūdens, zemes un gaisa enerģija," piebilst Kristīne Dunska.

Skaitļa atveidojums

Četrstūra kā ģeometriskas figūras pamatā ir četri punkti, četras līknes, tāpēc tas bieži tiek izmantots, lai shematiski attēlotu skaitli, kas jau ietverts simbola nosaukumā – četri. Kvadrāts līdz pat mūsdienām bieži tiek izmantots kā debespušu atspoguļotājs. Pirtnieks un dziednieks Ziedonis Kārklīns uzsver, ka debespušu virziens ievērots arī dažādos rituālos: "Agrāk, kad veidoja gadskārtu vai kādu īpašu gadījumu rituālu ugunsķurus, tos novietoja atbilstoši četrām debespusēm un vēl četrus simetriski starp tām. Vidū bija liels rituāla ugunsķurs. Šie skaitļi – 4, 8 un 9 – vienmēr bijuši latviešu tautas skaitīšanas pamatā."

Latviešu tautasdziesmās bieži apspēlēts skaitlis četri, norādot uz kādiem četriem spēkiem vai varoņiem, kas sīzētā darbojas. "Arī latviešu dainu uzbūvē pārsvarā ir četrindes, kur katrā rindā ir astoņas zilbes – četras plus četras," skaidro Janīna Kursīte. Aplūkojot četrindes un necenšoties iedziļināties piedāvātajā saturā, bet gan uztverot to kā shematisku zīmējumu, vizuāli pamanāma diezgan precīza četrstūra forma.

Dabas spēku vienotājs

Vēl kāds ļoti populārs četrstūra skaidrojums norāda uz četrām stihijām, kas tajā

Apļveida mājokļi, piemēram, jurtas, parasti ir rakstuņgāki klejotājtautām. Savukārt zemnieku tautas, kas ilgstoši apdzīvo vienu un to pašu teritoriju, māju pamatos liek četrstūrus.

Iesaka taroloģe **KRISTĪNE DUNSKA**

MAGĪSKAIS KVADRĀTS

Ja maģiskais veiksmes kvadrāts tiek gatavots pareizi, tas palīdz piesaistīt konkrētajā dzīves posmā nepieciešamās vibrācijas. Iespējams uztaisīt gan personisku veiksmes skaitļu kvadrātu, gan izmantot klasisko, kas sastādīts no vārdiem SATOR, AREPO, TENET, OPERA un ROTAS. Ja tas izdarīts pareizi, vārdi lasāmi vienādi gan no labās uz kreiso pusi un no augšas uz leju, gan pretējos virzienos. Kvadrātu var nēsāt līdzī vai novietot sev svarīgā vietā.

S	A	T	O	R
A	R	E	P	O
T	E	N	E	T
O	P	E	R	A
R	O	T	A	S

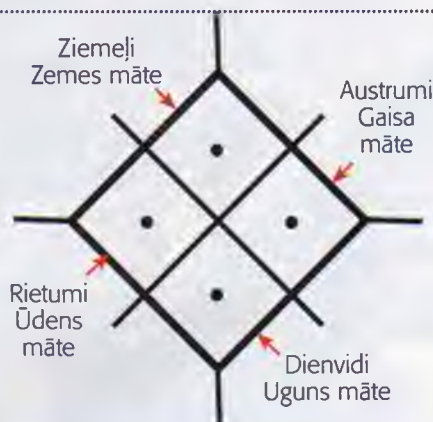
schematiski ietvertas: gaisu, ūdeni, uguni un zemi. Uguns stihijas pētnieks Gastons Bašlārs izsaka pieņēmumu, ka četras dabas stihijas saistītas arī ar četriem cilvēku pamattemperamentiem: uguns – ar holeriķiem, ūdens – ar flegmatikājiem, zeme – ar melanholiķiem, gais – ar sangviniķiem. Savukārt kvadrātā parādās to vienotība ar materiālo un esību fiziskajā pasaulē.

Savukārt dziednieks Ziedonis Kārklīšs teic, ka, skatoties caur baltu folkloras prizmu, precīzāk būtu lietot citus apzīmējumus: "Tas ir mūsu pamatmātes: Uguns māte, Ze-

Galvas auts nāmats bija četrstūrveida, un rucavniecēm tas joprojām ir tāds. Sieviešu lakatiem četrstūra forma vienmēr bijusi aktuāla.

vienmēr bijusi aktuāla." Savukārt rotu ornamentos kvadrāts vai cits četrstūra veids nav bijis pārāk iecienīts, tur dominēja apla formas un dažādi sarežģītāki raksti. Profesore Janina Kursīte skaidro, ka amuletos četrstūrveida plāksnītes bija biežāk pārstāvētas: "Uz tām iegravēja dažādas aizsargzīmes, taču arī šādi elementi kopumā senču rotās nebija populāri." Ar dažādām četrstūrveida zīmēm rotāta māju lejasdaļa, jo tā savā ziņā pieder zemes pasaulei, stabilitātei, ko figūra simbolizē.

Baltu folklorā raksturīgs pamatmāšu attēlojums kvadrātā, kurā katra novietota atbilstoši konkrētai debespusei. Enerģētiski harmonizējoša un līdzsvarojosa zīme.

IKDIENAS MAĢIJA

✦ Lieliski noder puķu dobjū iekopšanai – stādot enerģētiski labvēlīgus ziedus atbilstoši zīmes līnijām un nosēšoties tiem vidū, var saņemt lielisku enerģijas pieplūdumu.

✦ Vizualizējot zīmi, jāmēģina nostāties tās centrā un uzrunāt katru no četrām dabas mātēm, pagriežoties pret attiecīgo debespusi. Tā var iegūt līdzsvaru un pozitīvu enerģētisko lādiņu.

mes māte, Gaisa māte un Ūdens māte. Moderni tās ir saukt par stihijām. Taču stihija ir kaut kas tāds, ar ko cilvēks netiek galā, bet ar šīm mātēm patiesībā jau visu spējam sarunāt." Folkloras pētnieki izskaitlojuši, ka baltu senčiem varētu būt nedaudz vairāk nekā 50 dabas māšu, taču šīs četras uzskatāmas par galvenajām. Līdzīgi četrstūris kā četru dabas ietekmju atveids atrodams arī citās kultūrās, taču dažās no tām tas izmantots konkrēta dabas elementa – zemes – atspoguļošanai. Šādi uz četrstūri lūkojas gan budisti, gan ķīnieši, bieži arī kristieši.

Aizsargzīmju pamats

Kvadrāts baltu folklorā uzskatāms par primāro zīmi, jo tai ir konkrēts centrs – figūra ir simetriska. Taču, pēc dziednieka Ziedonisa Kārklīša domām, tā nav viena no biežāk apskatītajām zīmēm rakstos: "Kvadrāts ir, un tam ir liela loma, taču folklorā par to nav daudz runāts." Bieži kvadrāts ieausts dažādos tērpos kā saules simbols, jo tās tradicionālo simbolu apli gluži vienkārši fiziski nav bijis iespējams ieaust. Dziednieks uzsver, ka visbiežāk kvadrāts atrodams jostu rakstos, mazāk apģērbā.

Tautas tradīciju pētniece Janīna Kursīte uzskata, ka senajā apģērbā četrstūris parādījies diezgan uzskatāmi, taču ne vienmēr kā ornamenti: "Galvas auts nāmats bija četrstūrveida, un rucavniecēm tas joprojām ir tāds. Sieviešu lakatiem četrstūra forma

Iesaka taroloģe
KRISTĪNE DUNSKA

Rituāls ENĢEĻU SVĒTĪBAI

1. Ņem četras baltas sveces un novieto kvadrāta formā atbilstoši katrai debespusei.

2. Uz katras sveces uzraksta ercenģeļa vārdu:

✦ **dienvidos** – ercenģeļa Mihaēla vārdu, kam lūdz aizsardzību;

✦ **ziemeļos** – ercenģeļa Uriēla vārdu, kam lūdz tālredzību, harmoniju un jaunu ideju pozitīvu virzību;

✦ **austrumos** – ercenģeļa Rafaēla vārdu, kam lūdz veselību;

✦ **rietumos** – ercenģeļa Gabriēla vārdu, kam lūdz mīlestību, intuīciju un sapratni.

3. Sveču kvadrāta vidū liek kādu priekšmetu, ko lieto vai valkā ikdienā.

4. Vēršoties pie katra ercenģeļa, aizdedzina tam atbilstošo sveci un pateicas par iespēju sazināties.

5. Ļauj svecēm izdegt līdz galam.

Zemnieku arhitektūra

Māju celtniecībā par telpas formu biežāk izmantots taisnstūris, retāk – kvadrāts. Taču tas bijis aktuāls sētu būvniecībā. Dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro: "Māja, klēts un noslēgts pagals, izvietoti šādā formā, ir enerģētiski ļoti labs risinājums, jo kvadrāts aptver celtnes." Tas pasargā, piedod stabilitāti un noslēgtību procesiem.

Četrstūra formā līdz pat mūsdienām tiek iekopti dažādu Eiropas tautu lauki, dārzi. Ur latviešiem pazīstamos platuma grādos arī šāda veidola mājas ir ievērojami aktuālākas nekā apļveida celtnes. Profesore Janīna Kursīte stāsta, ka tas liecina par Eiropas iedzīvotāju pastāvīgo dabu un vēlmi apmesties kādā vietā ilglaicīgi, ģeogrāfiski piesaistot savu sadzīvi konkrētajai vietai. "Apļveida mājokļi piemēram, jurtas, parasti ir raksturīgāki klejotājiem. Savukārt zemnieku tautas, kas ilgstoši apdzīvo vienu un to pašu teritoriju, māju pamatos liek četrstūrus."

Eiropas tautu mājokļos arī katra telpa veidota četrstūra formā. Profesore Janīna Kursīte teic, ka, vadoties pēc baltu folkloras, katrā istabas četriem kaktiem pilda konkrētu funkciju: "Ir svētkakts, kurā novietojami ģimenes svētumi un svētbildes, divi neutrālie kakti gultām un citām mēbeļiem un tukšai kaktis pie durvīm." Tagadējā Latvijas teritorijā ienākot kristietībai, dainās palēnām iezogas jaunās, senčiem līdz tam svešās ietekmes. Nu katrā no iepriekš minētajiem istabas kaktiem mit arī pa svētām eņģeļiem.

Četrstūris dažādās kultūrās

◀ **KRISTĪGAJĀ MĀKSLĀ** kvadrāts ir zemes simbols. Tā formas nimba attēlojums virs kāda galvas apliecina, ka persona bijusi dzīva mākslas darba tapšanas laikā.

Seši vienādi krusta formā izvietoti kvadrāti ir daudzu **KRISTĪGO BAZNĪCU** celtniecības pamatā. ▼

ALKĪMIJĀ četrstūris kā skaitļa simbols aptver attīstību no zemākā uz augstāko: melns ▶ balts ▶ sarkans ▶ zelta.

◀ Leonardo da Vinči slavenais zīmējums **Vitruvija cilvēks** uzskatāms par cilvēka ķermeņa un Visuma struktūras analogiju. Zīmējumā ietverts gan aplis, gan kvadrāts, norādot, ka cilvēks vienlaikus atrodas gan garīgajā, gan miesiskajā pasaulē.

FEN ŠUI kvadrāts simbolizē stabilitāti un matēriju, savukārt taisnstūra formas spogulis vairo vīrišķo enerģiju.

▲ **ISLĀMĀ** kubveida (telpiska kvadrāta) celtnes kaaba simbolizē musulmaņu vienotību un Dieva vienrēizīgumu, savukārt kvadrāts ir sirds simbols.

BUDISMĀ kvadrāts ir zemes simbols. ▼

Laika ritējuma mērs

Gadu simtiem un tūkstošiem laika skaitīšanai izmantoti visdažādākie pulksteņi un kalendāri – no saules pulksteņa un maiju kalendāra līdz pat mūsdienu elektronikas brīnumiem un Gregora kalendāram. Arī četrstūris senčiem kalpojis kā laika mērogs – gan stundu, gan gadskārtu un pat gadu mērogā. “Katram tā stūrim secīgi piedēvējot laikam atbilstošus saulgrīžus, ie-

spējams rādīt gada ritējumu,” skaidro dziednieks Ziedonis Kārklīns.

Latviešu folklorā skaitlis četri, kas ir tiešs kvadrāta formas skaidrojums, simbolizē gada pabeigtību – nomainās četri gadalaiki, un gads ir pagājis. Taču allaž seko nākamais – uz to norāda kvadrāta nepārtrauktība. Atšķirībā no apla kvadrāts kā simbols ir pietuvinātāks laicīgajai pasaulei, uz ko norāda tā stūri. Profesore Janina Kursīte skaidro, ka senāk senči dienu un nakti iedalīja

četros cēlienos, kas attēloti kvadrātā: “Vakars, kad beidzas gaisma un sākas nakts, pirms pusnakts, pēc pusnakts un no gaismas aušanas līdz saules lēkšanai. Tāpat bija arī četri dienas cēlieni.” Arī līgavas meklēšanas laiks noslēdzās ar četrstūra simbolizēto skaitli, kad jāsaka galavārds. “Kad pagāja četri gadi, mēneši, cerams, ne dienas, līgavai bija jāsaka jā vai nē un līgavainim jāizšķiras, vai vest viņu mājās vai ne,” paskaidro profesore. ☉

Dzeltenais debesu nektārs

Pirms dažiem gadiem urīnterapija Latvijā bija populāra, bet patlaban šķiet, ka dziednieki vairāk pievērsušies citu ārstēšanas metožu izmantošanai. Tomēr, pēc alternatīvās medicīnas pārstāvju domām, urīns joprojām ir lielisks ārstniecības, profilakses un kosmetoloģijas līdzeklis.

▼ *Anna Kirilko*

Krūzīte ar remdenu, dzeltenīgu šķidrumu uz galda gandrīz ikvienam no mums asociējas ar padziusu kumelišu vai liepziedu tēju. Tomēr var gadīties, ka dažu savdabīgāku cilvēku mājās tēju ir aizstājis paša saimnieka urīns. Gan vēlēdamies izārstēties, gan veidami profilaksi, daži nolemj pievērsties tā dēvētajai urīnterapijai – dažāda veida praktiskai urīna izmantošanai. *Citādā Pasaule* meklē šādas rīcības iemeslus un izpēta terapijas plusus un mīnus.

Tūkstoš gadu sena pagātne

Lai cik neparasta šķistu tāda ārstniecības metode, tās popularizētāji uzsver, ka urīna lietošana dažādiem mērķiem ir tūkstošiem gadu sena – to praktizējuši jogi un ajūrvēdas sistēmas piekritēji. Ta dēvēto amaroli (*amari* – urīns) jogi izmantojuši, lai saglabātu sava ķermeņa šķidrumus paša organisma aprītē, iegūtu garīgo enerģiju un sasniegtu apgaismību. Savukārt ajūrvēdiskā diēta maina urīna sastāvu un padara to veselīgāku, tāpēc, piemēram, augsts noteiktu hormonu sastāvs rīta urīnā palīdz jogam iegūt meditativu stāvokli.

Kāds sens sanskrita teksts, ko dēvē *Damar Tantra*, satur pat 107 vārsmas par tīrā

ūdens jeb personīgā urīna labvēlīgo ietekmi. Urīnterapijas popularizētājs Genādijs Malahovs savā grāmatā *Ardievas slimībām. Bioritmoloģija un urīnterapija* apgalvo, ka šajā un citos indiešu pierakstītajos avotos urīns ir dēvēts par zālēm drosmīgajiem. Tas ir debesu nektārs, kas cilvēku attīra, dod spēku, iznīcina slimības un vecumu. Autors citē senos tekstus, kuros minēts, ka cilvēki, ilgu laiku regulāri pickopjot urīnterapiju, iegūst

Pat Bībele rekomendē urīnterapiju, un tas lasāms Salamana pamācībās.

pārdabiskas spējas: „Pēc divpadsmit gadiem viņš (cilvēks, kas lieto urīnu) kļūst nemirstīgs. Čūska un citi indīgi radījumi viņu nevar ievainot... Uguni viņš nesadeg un ūdeni nenoslīkst.”

Savukārt *Dr. K. P. Mičela* grāmatā *Urīna terapijas brīnumi* uzsvērts, ka pat Bībele rekomendē urīnterapiju. Un tas lasāms Salamana pamācībās 5 (15–18):

“Dzer ūdeni pats no savas bedres, un lai tavas upes iztek no tava paša akas! Jeb vai tavi avoti lai aiztek projām un tavu strautu ūdeni izgāžas uz ielām? Nē, bet lai tie pieder tev vienam un nevienam svešiniekam kopā ar tevi. Lai tavas akas avots ir svētīts.”

Romieši bija pārliecināti, ka, lietojot urīnu kā mutes skalojamo līdzekli, iespējams iegūt baltākus zobus.

Urīna praktiskās izmantošanas vēsture

Vēstures gaitā cilvēce urīnu daudzviet izmantojusi arī praktiskiem mērķiem. Īpaši tika izmantota urīnvielas spēja ilgstošas glabāšanas laikā sašķelties par amonjaku. Piemēram, senie cilvēki urīnu izmantoja, lai mikstinātu un iekrāsotu dzīvnieku ādas. Pēc mērcēšanas urīnā tās varēja arī vieglāk apstrādāt – noņemt apmatojumu un atlikušos miesas gabalus.

Tāpat urīns izmantots kā lietderīgs tirāmais līdzeklis, jo uzveica īpaši izturīgus traukus. Savulaik romieši ieguva urīnu no publiskajām tualetēm un izmantoja to kā veļas mazgāšanas līdzekli. Tie, kas ar vērtīgo šķidrumu tirgojās, maksāja nodokli. Vēl romieši bija pārliecināti, ka, lietojot urīnu kā mutes skalojamo līdzekli, iespējams iegūt baltākus zobus. Tekstilindustrijā dzeltenīgais šķidrums tika lietots, lai palīdzētu dažādām krāsām ciešāk pieķerties audumam un neļautu tām izbalēt. Vēl citi vēstures avoti atklāj, ka urīns bijis svarīga šaujampulvera receptes sastāvdaļa.

Mūsdienu zinātniekiem urīns joprojām ir dārgums ar potenciālu. Piemēram, patlaban tiek pētīts, kā to var izmantot, lai ražotu strāvu. Ļaujot darboties urīnu šķeļošām baktērijām, var iegūt elektrību, ar kuru pietiktu mobilā telefona darbināšanai. Savukārt citi zinātnieki no urīna ieguvuši cilmes šūnas, kuras var pārprogrammēt par neironiem vai pat izmantot, lai izaudzētu zobus. Tāpat no urīna var izdalīt dažādas vielas, kas ļauj izgatavot medikamentus neauglības ārstēšanai un cīņai ar menopauzes simptomiem. Urīns izrādījies lielisks līdzeklis, lai padarītu auglīgākas augsnes un tādejādi lauksaimniecības augi dotu lielākas ražas.

Hologrammas veidotājs un informācijas nesējs

Urīna brīnumainās spējas palīdz interpretēt arī mūsdienīgāki alternatīvie uzskati. Piemēram, Genādijs Malahovs savā grāmatā urīna spēju fluorescēt jeb spīdēt ultravio-

Ekspertu viedokļi

Īpaši labi palīdz plaušu slimību gadījumos

ELMĀRS ORLEJS, dziednieks:

"Alternatīvajā medicīnā strādāju jau 40 gadus. Agrāk urīnterapiju saviem pacientiem ieteicu daudz biežāk, bet tagad tā kaut kā noklususi. Neērti to pieminēt, ja oficiālā medicīna it kā ir pret to. Tomēr dažam pacientam es saku: "Pamēģini, sliktāk jau nebūs!" Pat Holivudā aktrises lieto urīna maskas, lai saglabātu savu skaistumu. Austrumu medicīnā to izmantojuši tūkstošiem gadu, un neviens no tās nav nomiris. Galu galā urīns nāk no tava paša ķermeņa. Manuprāt, vērtīgo šķidrumu var lietot visu mūžu, periodiski, gluži kā vitamīnus veselības uzlabošanai. Var, piemēram, 15 dienas padzert, tad ieturēt 15 dienu pauzi. Mani pacienti ir dzēruši urīnu (īpaši bronhītu, plaušu karšoņu gadījumā), likuši kompreses, tāpat arī izmantojuši iztvaicēta urīna klizmas, kas lieliski attīra resno zarnu. No savas pieredzes atceros arī gadījumu, kad kara laikā astoņus deviņus gadus vecs puisēns izārstējās, jo pats nolēma sākt urīnterapiju.

Vīnam pēc difterijas bija sākušās komplikācijas – kārtīgs bronhīts. Kaimiņiene, kas ienākusi pie mātes aprunāties, apvaicājusies, kāpēc viņš nedzerot urīnu. Puika to izdzirdējis un pats nolēmis paslepus dzert savu urīnu. Plaušas pakāpeniski attīrījās, un viņš savā mūžā vairs nav slimojis ne ar vienu plaušu slimību."

Katram pašam jāpieņem lēmums

MARUTA NOVEIČUKA, sporta ārste, homeopāte:

"Urīnterapija nav īsti mans jāmzirdziņš, citiem vārdiem sakot, man par to nav detalizētu zināšanu, tāpēc ļoti popularizēt to nevaru. Tomēr noliegt urīnterapiju es nekādā gadījumā negribu, jo urīnā noteikti ir informācija par visu slikto, kas ar mums ir noticis un ko organismam turpmāk vajadzētu uzveikt. Man ir skaidrs, ka tad, ja kādos ekstrēmās apstākļos draud uzbrukt slimība vai ir kādas brūces, urīnterapija ļoti noder. Piemēram, ja cilvēks aizbraucis uz konferenci ārzemēs un jūt, ka tūlīt būs saaukstēšanās, lai droši dzer urīnu un viss būs kārtībā.

Tāpat ir zināms, ka sāpošiem ceļiem

PAR URĪNTERAPIJU VAI RĀK LASIET:

letajā apgaismojumā saista ar hologrāfisko pasaules uzbūves hipotēzi. Tā apgalvo, ka viss mums apkārt esošais un arī mēs paši esam tikai hologramma. Autors skaidro: organisma šķidrās vides kristālos ir 'ierakstīts' hologrāfiskais attēls. Tomēr, lai tas iegūtu apjomu, ir nepieciešama atspoguļojoša

gaisma – tā dēvētais atbalsta vilnis. Liekot urīnu, palielinās paša cilvēka pretapgājums hologrammai, tas kļūst noteikt un spēcīgāks. Tāpēc arī šūnu un visa organisma funkcijas normalizējas. Pēc Malahova domām, tas palīdz izskaidrot indiešu sta rindas: "Pēc septiņiem mēnešiem cilvē-

palīdz siltas urīna kompreses. Kopumā metode nav zemē metama, bet, protams, ir problēmas ar vērtīgā šķidruma iegūšanu. Manuprāt, ar urīnterapiju var nodarboties cilvēks, kas pats par to ir ieguvis informāciju un nolēmis tai pievērsties. To nevar ieteikt vai uzspiest cilvēks no malas."

Terapija izgājusi no modes

ALVIS STANKĒVIČS, dziednieks, pirtnieks, treneris: "Urīnterapija bija populāra pirms 15 gadiem. Cik atceros, tiem mani klientiem, kas šo metodi lietoja, nekādas veselības problēmas neradās, un dažkārt tā bija noderīga. Piemēram, bērniem ātrāk pārgāja iesnas, ja degunā pilināja urīnu, tāpat arī mutes dobuma skalošana ar šo šķidrumu ļāva izvairīties no kakla sāpēm un uzveica smaganu asiņošanu – parodontozi. Savukārt veci cilvēki, kas ieguva urīna koncentrātu (1/4 no sākotnējā tilpuma) un lika šādas kompreses uz vēnām, izvairījās no locītavu sāpēm. Tomēr zinātnieki nekādas pozitīvus ieguvumus no metodes izmantošanas līdz šim nav noteikuši."

Tāpēc iesaku labāk izvēlēties citas alternatīvās metodes, kam ir labi rezultāti."

Ilgstoša lietošana var sabojāt zarnu traktu

Dr. GEORGIJS MOISEJEVS, pētnieka p. i. LU MF: "Urīns cilvēka organismā izstrādājas, lai no tā izvadītu vielmaiņas galaproduktus, liekus sāļus, kā arī toksiskas, organismam svešas vielas (tostarp arī medikamentus). Nav zinātnisku pierādījumu par to, ka urīna dzeršana vai ierīvēšana kādā ķermeņa daļā kaut kādā veidā var mainīt slimību norisi vai arī pasargāt no slimībām. Vesels cilvēks, vienu reizi iedzerot nelielu urīna daudzumu, kaitējumu savai

veselībai, visticamāk, nedarīs. Tomēr, lietojot urīnu iekšķīgi, ilgstoši un lielos daudzumos, var rasties kuņģa un zarnu trakta darbības traucējumi (sāpes vēderā, slikta dūša, barības vielu uzsūkšanās traucējumi un citi). Savukārt ilgstoša urīna ierīvēšana ādā vai glotādā var radīt lokālu kairinājumu, kas var izpausties kā apsārtums un nepatīkamas sajūtas. Personīgi es neiesaku nodarboties ar šāda veida pašārstēšanos. Nepieciešamības gadījumā labāk meklēt kvalificēta speciālista palīdzību."

klūst ārkārtīgi spēcīgs, bet pēc astoņiem viņš mirdz kā zelts. Pēc desmit mēnešiem viņš klūst par gaismas krātuvi. (...) Pēc gada viņš mirdz kā saule."

Savukārt dziednieks Elmārs Orlejs atgādina, ka urīns patiesībā satur informāciju par visu ķermeni, jo 95% no tā sastāva ir ūdens, kas spēj savākt informāciju. "Ja ir kāda orgāna problēma un jūs dzerat pats savu urīnu, tā informācija dod organismam pašatveseļošanās signālu – sūta uz bojāto vietu cilmes šūnas. Tāpat arī no pārējā urīna iespējams uzņemt visdažādākās nepieciešamās vielas, gandrīz visu Mendeļejeva ķīmisko elementu tabulu," skaidro dziednieks. Ārsti gan teic, ka urīnā galvenokārt ir vielas, no kurām organisms gribējis atbrīvoties, piemēram, dažādi vielmaiņas galaprodukti. Nelielos daudzumos tās, visticamāk, neietekmē mūsu veselību. Tikai cilvēkam ir jābūt gatavam pamēģināt dzert savu urīnu.

Tomēr gan dziednieki, gan ārsti neiesaka pievērsties urīnterapijai laikā, kad tiek lieto-

Tekstilindustrijā dzeltenīgais šķidrums tika lietots, lai palīdzētu dažādām krāsām ciešāk pieķerties audumam un neļautu tām izbalēt.

ti medikamenti, jo šādi var būtiski palielināt zāļu devu vai arī uzņemt toksiskus medikamentu sadalīšanās blakusproduktus. Tieši tādus gan savulaik esot bijis kādas Krievijas Talo Austrumu cilts pārstāvju mērķis. Pēc ceremonijām, kurās ievērojamākie cilts locekļi lietojuši halucinogēnās mušmires, nabadzīgākie dzēruši bagātāko cilvēku urīnu,

jo sēņu psihoaktīvās vielas organisms nespēj sašķelt, bet izvada tādas pašas. Tātad, dzerot urīnu, varēja sasniegt tādu pašu efektu, kā lietojot mušmires.

Darbojas gan iekšķīgi, gan ārīgi

Jebkurā gadījumā alternatīvajā medicīnā cilvēka izdalīto šķidrumu izmanto nevis ar mērķi apreibināties, bet gan veselības un skaistuma saglabāšanas un uzlabošanas nolūkos. Dziednieki, kas iesaka šo metodi, apgalvo, ka ar to iespējams izārstēt pilnīgi visu, sākot no vēža, AIDS, diabēta un beidzot ar garīgo atpalcību, paralīzi, neauglību un astmu. Nav gan īsti skaidrs, kāpēc uz Zemes joprojām ir tik daudz slimnieku?

Metodes popularizētāji skaidro, ka urīnu iespējams izmantot vairākos veidos:

Personīgā pieredze

Ir labākas alternatīvas

IEVA BRŪVERE, Daiva joga studijas jogas instruktore:

“Es pati esmu mēģinājusi unīnterapiju pāris mēnešu, tāpēc man par to ir izveidojies savs viedoklis. Savulaik, jau būdama jogas instruktore, izlasīju grāmatu par unīnterapiju, un man tas viss šķita saistoši un pārliecināja, ka tā var uzlabot imunitāti un pašsajūtu. Ziemas laikā pārējie ģimenes locekļi saslima, bet es visu ziemu dzēru

urīnu un tā arī ne reizes nesaslimu. No otras puses, domāju, ka neviens cilvēks nebūtu gatavs pievērsties šādai terapijai ilgstoši. Drīzāk tā varētu noderēt kā sava veida zāles, jo kopumā visa šā procesa laikā nav daudz patīkamu izjūtu. Savā ziņā cilvēki meklē kādu brīnumzāli. Manuprāt, unīnterapija nav Rietumu psiholoģijai īsti piemērota prakse. Daudz prātīgāk būtu doties uz tā dēvētajām attīrīšanās kūrēm pie kāda ajūrvēdas speciālista, kas ieteiktu šo terapiju konkrētos gadījumos. Ikvienam var eksperimentēt, bet var arī atrast citus veidus savas pašsajūtas un veselības nostiprināšanai.”

urīnā, jo tirāks ir urīns, un otrādi. Tāpēc terapijas piekritēji secina, ka tai ir attīroša ietekme uz visu organismu un arī uz asinīm. Tāpat viņi uzskata, ka urīnā atrodams kaitīgās vielas, ko organisms saražojis slimības laikā un pēc tam izvadījis, noder kā sava veida “vakcinācija”, kas pasargā no slimībām nākotnē, jo organisms būs ar šīm antivielām iepazinies un varēs ātrāk uzveikt organismā iekļuvušās infekcijas. Citiem vārdiem sakot, urīns palīdz veidot imūnābildes reakciju.

Savukārt ārgi – masāžām un kompresēm – iesaka lietot vismaz 36 stundas nostādīnātu jeb, dziednieku vārdiem runājot, novecinātu urīnu. Visticamāk, aromāts tādā nebūs īpaši patīkams, jo tajā būs aizvien lielāka amonjaka koncentrācija. Tomēr Elmārs Orlejs uzskata, ka zāles paliek zāles. Tāpat vislabākos rezultātus terapijā dodot iztvaicēts urīns, kam palikusi tikai ceturtdaļa no sākotnējā tilpuma. Arī šāda šķidruma pagatavošana specifiskā aromāta dēļ varētu atstāt vērā ņemamu iespaidu uz citiem dzīvesvietas iemītniekiem. Tomēr ārgi lietots urīns, pēc alternatīvās medicīnas pārstāvju domām, ārstē ādas infekcijas, ievainojumus un slimības, kā arī uzlabo ādas izskatu. ☺

ASTAROTS

Ametists – harmonijas un miera akmens!

Sens nostāsts vēsta, ka ametists ir spējīgs izsaukt mīlestību pret tā dāvinātāju, pat tad, ja šis cilvēks ir jutis mīlestību pret kādu citu. Senajā Romā ametistu uzskatīja par laimes akmeni, kas nes mieru, ārstē nervu sistēmu, palīdz pret noskaudumu. Lai ametista spējas saglabātos, tas jāvalkā periodiski. Ametists savam nēsātājam remdē dusmas un uzbudinājumu, līdzsvaro garastāvokli. Tas ir viens no retajiem akmeņiem, kam piemīt spējas aizvadīt datoru, mobilo telefonu, televizoru un citu elektroierīču elektromagnētisko starojumu.

Ametista eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figūrīna vienmēr algadinas par Jūsu sargānēli, bet akmens dāvās mieru un harmoniju
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi
EUR 4,97

Kulons – mini drūza

Kulons ar daudziem smalkiem, kopā saaugušiem ametista kristāliem. Šādu kulonu ieteicams nēsāt bērniem, kas daudz strādā ar datoru, jo ametists ir viens no tiem retajiem akmeņiem, kas spēj atvairīt elektroierīču kaitīgo starojumu
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi
EUR 9,25

AKMEŅI tavai veselībai

“Akmeņi tavai veselībai”

Katrs akmens satur enerģiju, ko uzkrājis gadu tūkstošiem augot un uzturoties Zemes dziļēs. Jebkurā akmeni ir no Visuma iekodēta informācija, kas cilvēkam spēj palīdzēt, ja vien viņš, protams, to vēlas. Šī maža brošūra ir kā maža medicīnas enciklopēdija dziedināšanai ar akmeņiem, brošūrā norādītas slimības, bet pretim katrai slimībai ir norādīti akmeņi, ko Mate Zeme ir paredzējusi, lai dāto slimību paūdzētu ārstēti
Cena Ls 2,50 – pasta izdevumi

Īpašs piedāvājums!

Tikai šomēnes ametista izstrādājumi par īpašām cenām.

Ametista krelles

No maziem kristāla gabaliņiem veidotas krelles (45 cm), kļūst nesājot, tās savam īpašmekam dāvās mieru un līdzsvaru garastāvokli
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi
EUR 4,98

Ametista ūdensakmeņi

5 ametista gabaliņi – universālai veselības uzlabošanai. Dziedniecībā ametista ūdeni izmanto lai ārstētu no alkohola, regulārā dzerot uz akmeņiem nostādīnātu ūdeni samazinās tieksme pret spirtolajiem dzērieniem, piedevām šāds ūdens ir lielisks pret pagīrām, kā arī ārstē visu nervu sistēmu
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi
EUR 5,52

Ametista rokassprādze

Ametists ir zināms arī kā akmens, kas palīdz pret noskaudumu, nesājot šo rokassprādzi uz kreisās rokas, tā spēs Jūs pasargāt no launam enerģijām
Cena Ls 4,50 + pasta izdevumi
EUR 6,40

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – ametista akmeņiņš.

Mājai draudzīga enerģētika

Staigāt pa māju un vicināties ar aizdedzinātu kadiķa zaru vai labāk tomēr jau laikus padomāt un nelaist pāri sliekšnim nepatīkamus cilvēkus, nevest dārgumus no svešām zemēm? Mājas enerģētikas uzspodrināšanā talkā nāk senču gudrības, kas uzkrātas gadu tūkstošos.

▼ *Evija Pozņaka*

Konsultējis dziednieks un pirtnieks **ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ**

Pieredzes krājējs

Spogulis sevī uzkrāj visu redzēto, un negatīvais tajā var saglabāties pat gadu simtiem. Lai pārlicinātos par spoguļa tīrību, tā priekšā jāaizdedzina vaska svečīte un jāvēro liesma. Ja uguntiņa ir mierīga, spogulis ir tīrs; ja tā nemierīgi raustās, spogulis rūpīgi jānotīra. Sveces nodzišana liecina par ļoti lielu negatīvās enerģijas daudzumu, tāpēc no šāda spoguļa labāk atbrīvoties.

Bez suvenīriem

Lai arī kā reizēm gribētos no apciemotās svētvietas pārvest mājās suvenīru, labāk to nedarīt. No enerģētiski svarīgas vietas atvests akmens mājokļa īpašniekam neliks mieru tik ilgi, līdz tiks nogādāts atpakaļ savā dabiskajā vidē.

Augiem draudzīgs

Pret istabas augiem jāizturas labi. Ja saimnieks kopj kaktusu un atrod laiku veltīt tam pāris labu vārdu, tas ir lielisks enerģētikas sargs. Taču, ja pret to izturas ar nevērību, kaktuss savu saimnieku no dzīvesvietas pamazām izēd – iemītņieki mājās vairs nejutas komfortabli. Dzīvojamajā telpā nevajadzētu audzēt monsteri vai istabas bērzu – tie ir lieli enerģētikas vampīri un iemītņiekiem neļauj justies omulīgi.

Sāls dedzināšana

Mājas enerģētiku palīdz attīrīt sāls rituāls. Ņem pāris kilogramu, liek pannā un uz atklātas liesmas vairākas stundas karsē. Jāatceras, ka visi logi un durvis uz ārpusi jāaizver. Sāls uzsūc visu negatīvismu, kas sakrājies mājā. Pēc rituāla sāli vislabāk aprakt zemē, nevis noskalot kanalizācijā, kur tas caur attīrīšanas iekārtām nonāks pašmāju upēs.

Enerģētikas sargs

Krustiņā salikti un trejdeviņas reizes ar dabīga materiāla dziju aptīti pilādža zariņi ir lielisks mājas sargs. Enerģētiski labvēlīgo veidojumu var likt logā vai pakarināt mājas augstākajā vietā.

Senlatviešu dārgums

Senči jau kopš laika gala mājās karinājuši no dabīgiem materiāliem darinātus puzurus. Tie lieliski attīra telpu ap sevi un rudenīgos vakaros noder kā meditāciju objekts prāta un dvēseles sakārtošanai.

Kvēpināšanas ābece

Lai atbrīvotu mājvietu no negatīvās enerģētikas, nav nepieciešams to kvēpināt ar Austrumu virākiem. Labi darbojas arī pašmāju augi: kadiķis, vībotne, apse, vērmele. Augus sažāvē, smalki sagriež un aizdedzina, ļaujot atbrīvotajai zaļumu enerģijai iedarboties uz apkārtējo vidi. Arī degošas sveces liesma telpas attīra un nodrošina patīkamas vibrācijas.

Sveiciens iemītniekiem

Senlatviešu ticējumi vēsta, ka katrā mājā mīt tās gariņš, taču patiesībā dzīvesvietā var būt paslēpušās arī lērums citu būtņu. Svarīgi ar tām ikdienā sasveicināties un dalīties laba vēlējumos. Ja nākas sastapties ar negatīvas enerģijas formu, tā, aizdedzinot divas vaska un divas parafina sveces, jāaicina uz sarunu un jānoskaidro, kas nepieciešams, lai tā atstātu dzīvesvietu.

Dziesmu skandināšana

No sirds balsi lasot latviešu tautasdziesmas, tiek vairota pozitīvā enerģija mājokli.

Negatīvā izbersāna

Laiku pa laikam nenāk par jaunu izmazgāt mājvietas grīdas ar ūdeni, kurā noplaucēts kadiķis vai vērmele. Pucējot grīdu, jāpārvietojas durvju virzienā, visus grūžus pēc tam savācot un sadedzinot ugunskurā. Arī ar slotu telpa jāslauka ārpus durvju virzienā, lai visas negācijas pamestu mājokli.

Atpūta elektroierīcēm

Televizoru nedrīkst novietot uz āderes, jo tā starojumu ievērojami palielina. Vislabāk, ja ierīci novieto augstāk par galvu, tādējādi starojums mājiniekiem piekļūst mazāk. Nevajadzētu aizmirst arī par brīdi elektroierīču atpūtai un izslēgt tās, kad nelietojat.

DIAGNOSTICĒŠANA PAŠA SPĒKIEM

Pirms ķerties klāt mājas enerģētikas attīrīšanai, vislabāk dzīvesvietu rūpīgi izstaigāt un ieklausīties sevī. Intuīcija un sirdsbalss pateiks priekšā, kuriem stūriem pievēršama lielāka uzmanība un kur enerģētika ir īpaši patīkama. Dodoties diagnostikas apgaitā, ieteicams uz mirkli mēģināt atslēgt ikdienā tik intensīvi lietoto prātu un ļauties iekšējam izjūtām.

SVĒTAIS DOMINIKS un 150 litri ābolu sulas

To, cik viņu ir, nezina pat pāvests. Nu, labi, droši vien zina, bet šis joks raksturo, cik daudz ir dominikāņu māsu savā dažādībā. Viņas darbojas arī Latvijā – namā, kas veidots pēc konkrēta Bībelē atrodamā parauga un kurā lūgšanas izdejo.

▼ *Anele Floroza*

Viņas abas stāv pie durvīm un savos baltajos, perfekti izgludinātajos habitos atgādina divus putnus. Melnām, apaļām galvassegām, kas mugurpusē nokarājas kā plivurs, pār pleciem volāniņš kā spārni, pie jostas lūgšanu krelles. (Vēlāk viņas jokos, ka sauc sevi par pingviniem, jo baltimelnais tērps pašām raisa tādas asociācijas.) Viņas sasveicinās, un uzvedī tikko mazgātas velas smarža. Ja virs ieejas nedzētu krusta zīmi, nespētu iedomāties, ka šajā Mārupes privātmājā atrodas adresē norādītais Svētā Jāzepa klosteris. Māja celta kā čigānu rezidence, un vēlāk māsas man rādīs telpu, kas atstāta tās sākotnējā izskatā – sienas un griesti izrotāti akanta lapu vitnēm. Par gauri nestrīdas, taču šāds interjers ir pilnīgi pretējs dominikāņu garam, tāpēc ēka renovēta, agrāk indīgi zilie griesti nobalsināti, bet zāle, kur iepriekš karājusies sieviešu akti, tagad piekārti svēto attēli un notiek svētdienas skolas nodarbības. Vēlāk mājai piebūvēts spārns ar kapelu, kas lūgšanu un svētās mises laikā ir atvērta apmeklētājiem. Svētā Jāzepa klostera ēka pieder Romas katoļu baznīcai, un dominikāņu māsas to tikai apsaimnieko. Augšstāva istabiņās dzīvo studentes, pagrabstāvā – sievietes, kas nonākušas krīzes situācijā, bet pa vidu ir telpas ar uzrakstu "klauzūra", kur ienākt atļauts tikai Jēzus līgavāvam – Betānijas dominikāņu māsām.

Dominikāņu māsas

Latvijā kalpo divas dominikāņu māsu kongregācijas un dominikāņu brāļi, bet Betānijas māsas ir četras. Nav daudz, taču tāda ir realitāte. Arī dominikāņu ordeņa locekļu skaits sarūk: patlaban pasaulē ir aptuveni 4,5 tūkstoši dominikāņu priesteru un seši tūkstoši brāļu, salīdzinājumam – pirms desmit gadiem, 1990. gadā, bija vairāk nekā pieci tūkstoši priesteru un gandrīz septiņi tūkstoši brāļu. Atšķirībā no citiem ordeņiem, kur sākotnēji tika veidotas vīriešu komūnas, dominikāņiem māsas bija pirmās, un sieviešu ipatsvars šajā ordenī joprojām ir lielāks. Tas tāpēc, ka sievietes ļoti iedvesmoja Svētā Dominika redzējums. Starp dominikāņu māsām ir tādas slavenas un eksaltētas personas kā Svētā Katrīna no Sjēnas un Svētā Roze no Limas. Māsu starpā esot populārs šāds joks: Svētais Dominiks bija sprediķotājs un visur gāja kājām, tāpēc viņš nodibināja māsu klosteri ar nolūku, lai pats tajā varētu pārņakt. Jau 1358. gadā dominikāņiem bija 157 sieviešu klosteri visā Eiropā: Vācijā, Itālijā, Francijā, Spānijā, Bohēmijā, Ungārijā un Polijā. Atšķirībā no brāļiem māsas sākotnēji nedrīkstēja veikt apustulisko darbu un bija pakļautas stingrākiem noteikumiem, kas atbilda sievietes stāvoklim tā laika sabiedrībā. 2006. gadā dominikāņu māsas svinēja savu astoņsimto gadskārtu.

Otrs joks ir tāds, ka pats pāvests nezina,

Svētais Dominiks.

cik dominikāņiem ir māsu kongregāciju. Lai izprastu ordeņa struktūru, var iedomāties koku. Saknes ir Svētie Raksti, stubrs – Dominika mācība, un no tā izaug trīs lieli ordeņi: pirmais ir vīriešu, otrais – klauzūras māsu ordenis, kuram piederīgās ir mūķenes, kas dzīvo noslēgtībā, trešais – apustuliskās māsas, kas sazarojas daudz mazākos zariņos – kongregācijās, un laji – pasaulē dzīvojoši dominikāņu garīguma nesēji. Ir māsas misionāres, Špeieres māsas, Svētās Sjēnas Katrīnas dominikāņu māsas, Svētās Cecīlijas māsas un daudzas citas. Amerikā vien ir vairāk nekā trīsdesmit dažādu dominikāņu māsu kongregāciju. Mārupes Svētā Jāzepa klosterī dzīvo Betānijas māsas. Šīs kongregācijas dibinātājs, kura portrets karājas viesistabā pie sienas, ir

dominikāņu tēvs Latasts. Pērn pēc gandrīz septiņdesmit gadu ilga izmeklēšanas procesa, kurā liecības sniedza ārstu un neatkarīgo ekspertu komisijas, viņš atzīts par svētīgo, un uz beatifikācijas svinību svēto misi Francijā devās arī māsa no Latvijas. Šādu svētā titulu piešķir tad, ja pierādījies, ka viņu piesaucot, notikušas izdziedināšanas. "Komisijā piedalījās astoņi ārsti, lai noteiktu, vai tiešām notikušas izdziedināšanas, jo varbūt cilvēks vienkārši iedomājas, ka noticis brīnums," skaidro māsa Diāna.

Kad jautāju, kas Dominiku atšķir no citiem ordeņu dibinātājiem, māsa Hanna saka: "Zēlsirdība." Esam atrākušas uz kapelu, ko māsa nosauc par "mīlāko, skaistāko telpu visā klosterī". Te smaržo pēc lavandām, kas aug klostera dārziņā, un sveču vaska, bet gar baltajām sienām koka cilņos izkārtots krusta ceļš – Jēzus ciešanas cilvēku dēļ, ko lūgšanās var pārdomāt. Dominikāņi ir franciskāņu laikabiedri – Svētais Dominiks ordeni dibināja 13. gadsimtā, kad baznīca ar savu krāšņo dzīvesveidu bija ļoti attālinājusies no Svētājos Rakstos sludinātā. "Tas bija laiks kad notika ķeceru vājšāšanas, kad viņus nogalināja (par ķeceriem tolaik sauca sektu, kura dzīvoja Dienvidfrancijā, vēlāk šis apzīmējums tika piemērots visiem maldu mācību sludinātājiem). Dominiks uzskatīja, ka arī pret viņiem jābūt zēlsirdīgiem, ar viņiem jārunā, jo viņi jau arī tikai meklē," stāsta Hanna, māsa no Vācijas, kas nesen pārcelta uz Latvijas klosteri. Viņa pārzina ordeņa vēsturi, jo studējusi teoloģiju. "Būt par dominikāni nenozīmē cilvēkiem teikt, lai viņi nāk pie mums. Mums jāiet pie viņiem." Sākotnēji tas radās kā sprediķotāju ordenis (latīniski: *Ordo Praedicatorum*), un kā dominikāņi viņi kļuva pazīstami, tikai sākot no 15. gadsimta. Orde-

nim ir spēcīgas intelektuālās tradīcijas, no tā nāk daudzi zināmi teologi un filozofi: Akvīnas Toms un Alberts Lielais, mistiķis Meistars Ekharts, pāvesti: Inocents V, Benedikts XI, Pijs V, Benedikts XIII un vairāk nekā 60 kardinālu. Ari Džordano Bruno, cilvēks, kurš pirmais saprata, ka saule ir zvaigzne un Visumā ir bezgalīgi daudz pasaulu, bija dominikāņu mūks. Viens no dominikāņu moto: *Veritas*, kas tulkojumā no latīņu valodas nozīmē – patiesība, redzams arī pie Svētā Jāzepa klostera sienas. Māsa Diāna skaidro, ka tas dominikāņiem ir ļoti svarīgi: "Ir atšķirība starp taisnību un patiesību, jo taisnība katram sava, bet patiesība visiem viena. Uzskatām, ka to zina tikai Dievs, un mēs pēc šīs patiesības tiecamies." Hanna teic, ka dominikāņi vadījās pēc pārliecības – dzīvē un studijās jāmeklē patiesība, nevis citi jāpārliecina par sava viedokļa pareizību.

**Betānija ir konkrēta
geogrāfiska
vieta Bībelē, kur
dzīvoja kārtīgā
un saimnieciskā
Marta, grēciniece
Marija Magdalēna
un Lācars, ko
Jēzus piecēla no
mirušajiem. Tāda
kompānija, zināt!**

Īsta laulība

Preteji literatūras un filmu radītajam romantiskajam priekšstatam nevar tā vienkārši "aizbēgt uz klosteri". Neviens neņems preti sievieti, kura pamet apnikušo vīru un bērnus. Sākumā ir jāpabeidz iesāktais. Tam, kas izvēlas iet pa šim durvim, jāveic garš formācijas process, kas sastāv no vairākiem posmiem, un tikai beigās, kad māsa patiešām ir pārliecināta par savu lēmumu, seko mūža solījumi. "Protams, ekstrēmā situācijā arī pēc mūža solījumiem klosteri var pamest, jo neviens nav ieinteresēts, lai kāds šeit justos ļoti nelaimīgs," uzskata māsa Diāna. Svētā Jāzepa klostera kapelā trīs no Betānijas dominikāņu māsām devušas savus mūža svētsolījumus. Šim māsām vienīgā redzamā atšķirības zīme ir gredzens uz zeltneša – simbols, kas liecina, ka viņas ir kļuvušas par Kristus ligavām. Palūdz, lai māsa man parāda savus gredzenus. Diānai ir tradicionāla zelta stīpiņa ar spožu dārgakmens kriptaiņu. Hannas riņķītis ir tumšāks, platāks. Katras māsa personiska izvēle ir, vai nēsāt gredzenu. "Mēs Latvijā visas tā gribējām – tā ir laulība ar Jēzu."

Diāna klosteri ir jau piecpadsmit gadus. Sautt viņu par mūķeni nav korekti, jo mūķenes dzīvo noslēgtībā, turpreti Betānijas māsa ir apustuliskās – tiekas ar cilvēkiem, strādā skolās, lasa lekcijas, kalpo cietumā, palīdz ar ēdienu, apģērbu, cik tas iespējams, strādā savā profesijā. Diānai ir divas izglītības – pirms klostera viņa apguvusi pedagoga specialitāti, vēlāk, jau būdama ordeņa māsa, Vācijā ieguvusi kustību un deju terapijas vadītājas kvalifikāciju. Bērībā viņa nav kavējusies fantāzijās par tematu, ka vēlētos kļūt par klostermāsu. "Esmu

DOMINIKĀŅU SIMBOLS

ir suns, kas tur degošu lāpu. Saskaņā ar leģendu, kad Svētā Dominika māte bija gaidībās, viņa redzēja sapni, ka dzemdēs suni, kas mutē nes lāpu, ar kuru aizdedzinās pasauli. Iespējams, suns ir kā dominikāņu vārdu spēle: *Dominicanus* – dominikānis – un *Domini canis* – tā Kunga suns.

ROŽUKRONIS Katra zilīte ir lūgšana. Katra lūgšana ir kā roze. Rožu kronis viduslaiku latīņu valodā nozīmēja – rožu dārzs, rožu vītne, arī lūgšanu virkne. To skaitīt ir kā pastaigāties pa Jaunavas Marijas dārzu, kurā zied skaistas, smaržīgas rozes. Jau tuksnešu tēvi izmantoja lūgšanu krelles, kas veidotas no auklās iesietiem mezgliņiem. Katolu baznīcas tradīcijā rožukronis tiek saistīts ar Svētā Dominika vārdu. Pēc neveiksmes, ko Dominiks piedzīvoja, sludinot katariem – ķeceru sektai – kristīgo vēsti, pie viņa atnāca Jaunava Marija un sniedza rožukroni – jaunu ieroci, kas pārveidos pasauli.

sociālisma laika bērns, taču vecvecāki nāk no katolīcīgā Suitu novada un mani maziņu slepus nokristīja. Ja tu Dievam ļauj darboties, viņš to dara. Ja vecāki bērnu pieved pie kristības, Dievs delikāti un klusi turpina bērnu sargāt un aicināt pie sevis. Tikai tagad redzu, ka Dievs mani pasargājis no kļūdām, kuras pieļaujot var piedzīvot neatgriezeniskas sekas." Aicinājums paradīzies vēlāk – laikā, kad sākam uzdot jautājumus par to, kāpēc te esam, kāda ir dzīves jēga. Diāna brīnījies: "Vai tiešam nodzīvosim te, nomirsim, un vairs nekā nebus? Tas bija garš ceļš, taču Dievs noteikti mani jau sen bija atradis, vēl pirms es viņu ieraudzīju, sajutu un piedzīvoju." Viņa klosteri iestājās trīsdesmit gadu vecumā, kad jau bija izbaudīta patstāvīga dzīve, darbs, arī attiecības. Diāna domā, ka visgrūtāk bija viņas draugam, kurš ar viņu kopā lūdās par to, lai tiktu izdarīta pareizā izvēle. "Man bija ļabi draugi, un joprojām man ir ļabi draugi! Viņi visi nedzīvo klosterī, un, protams, es ar viņiem kontaktējos. Vienkārši pienāca laiks, kad sapratu, kam vēlos šo dzīvi veltīt, ko es redzu visvairāk tā vērtu. Jutu, ka Dievs nāk man pretī, un piedzīvoju kaut ko tādu, ko nekur un nekad neesmu piedzīvojis. Tas bija kaut kas tik beistīgs, tik skaists un noslēpumains, ka ļoti gribēju vēl. Protams, nav tā, ka visa dzīve šeit ir viena vienīga eiforija, man tāpat reizēm ir kaubas un grūti, bet lielos vilcienos nekad neesmu šo izvēli nožēlojis. Dzīvojot pasaulē, izvēloties draugus, darba vietas, veidojot ģimēni, ir iespējams nodzīvot piepildītu dzīvi, būt draudzīgam, vairojot labestību un piedošānu, pieaugt mīlestībā. Šeit, solot paklausību, nabadzību un šķīstību, esot kopā ar cilvēkiem, kurus neesmu izvēlējusies un kuri nav izvēlējušies mani, mācos mīlēt, neprasot atbildi: un

negaidot pretmīlestību. "Tā ir mīlestība, pēc kuras ilgojas katrs cilvēks, kura aplāj visu, cer visu, tic visu, panes visu. (1. Kor 13). Un tā nav cilvēka spēkiem paveicama."

Palīdzēja sākt jaunu dzīvi

Hanna klosterī dzīvo jau desmit gadus, taču uz Latviju pārcelta tikai nesen. Apustuliskajām dominikāņu māsām ir jārēķinās, ka atšķirībā no mūķenēm, kas visu mūžu dzīvo vienā vietā, viņas kuru katru brīdi var pārcelt uz kādu kongregācijas kopienu citā valstī. Izdzirdējusi pati sevi sakām, ka klosterī pavadīti jau desmit gadi, Hanna izbrīnīta iesmejas: "Tiesām jau tik ilgi?" Brīdi, kad pajautāju, vai kristīgā ievirze nāk no ģimenes, Hanna un Diāna saskatās, atkal iesmejas, un es saprotu, ka esmu nošāvusi greizi. Ir tieši pretēji. Hannu bērnībā nenokristīja, un vecākiem meitas lēmums iet klosterī sagādāja nepatīkamu šoku: "Viņiem bija ļoti grūti. Bet tagad mums ir labas attiecības, pat vēl labākas nekā pirms klostera. Viņi mani saprot." Hanna ilgi negribēja neko zināt par klosteri, viņai šķita, ka pietiek jau ar to, ka viņa apzinājusies Dieva esamību. "Nokristījos un domāju, ka pietiks. Bet nepietika. Pēc tam kādu laiku ļoti centos nedomāt par klostera dzīvi, dariju visu, lai neskatītos uz to pusi. Līdz beidzot sev pateicu: beidz, patiesībā tu gribi teikt jā." Hanna daudz smejas, viņa šķiet pa istam priecīga un atbrīvota.

"Kāpēc gan jāiet prom no pasaules, lai ticētu Dievam? Kāpēc to nevar darīt, esot šeit," – tāds varētu būt populārākais jautājums, ko uzdod tiem, kuri aizgājuši no laicīgās pasaules. Hannai izšķirties palīdzējis ļoti smags dzīves posms: "Es pati sev jautāju: kāpēc gan man vispār jābūt pasaulē? Un tad es sapratu – tāpēc, ka Dievs mani mil un grib, lai es esmu. Līdz ar to man radās spēks sākt jaunu dzīvi. Jēzus nokrita zem krusta un piecēlās, un arī es varēju piecelties no turienes, kur biju pakritusi. Kad mana dzīve atkal kļuva mazliet stabilāka, sapratu, ka šis tikšanās ar Dievu ir ļoti svarīgas. Bet, ja līdzās nav cilvēki, kuriem tas ir tāpat, un neviens neatgādina par Dievu, ir grūti. Tāpēc es izvēlējos klosteri. Agrāk domāju, ka man būs arī ģimene un bērni, bet tad sapratu – nē! Jo visu laiku nepamestu sajūta, ka sadalos – nespēju pilnībā būt ne ģimenē, ne ar Dievu. Tas būtu šausmīgi, ja es dusmotos uz savu vīru, ka viņa dēļ nevaru dzīvot kopā ar Dievu. Tā nedrīkst. Tas nav godīgi!"

Lūgšanas kā dejas

"Nedzīvojam uz vientuļas salas, dzīvojam pasaulē. Daudz lūdzamies par Sīriju. Sekojam līdzī notikumiem, upurējam lūgšanas, lai iestātos miers un cilvēki neciestu," stāsta Diāna, tad pagriežas pret altāri, noslid ceļos, pārmet krustu un pēc brīža turpina sarunu. Lūgšanas

tieks pavadītas ar dziesmām, un kapelā pret nošu pulci atbalstīta ģitāra. Taču dominikāņiem lūgšanas nav tikai svēto vārdu skaitīšana un izdziedāšana, jo viņi lūdzas ar visu ķermeni. "Ķecerī uzskatīja – lai kļūtu svēts, savs ķermenis ir jāpārvar, bet Dominiks teica, ka Dievs dvēseli un ķermeni ir radījis kā vienu veselumu. Ķermenis nav jāzinicina, jo tas ir svētā gara templis. Dominikāņiem ir deviņi lūgšanu veidi, kuros ietvertas dažādas ķermeņa pozīcijas. Arī liturģijā tam pievēršam uzmanību – noliecamiem pret altāri, noliecamiem viens pret otru, lai ar visu savu būtību būtu tajā, ko darām, nevis tikai šeit!" – un māsa Diāna piesit sev pie pieres, norādot, ka ne visu var izdomāt un uztvert ar prātu. Viņa vada kristīgo dejas meditāciju, kas izriet no Dominika lūgšanas ar ķermeni, tikai tā izteikta horeogrāfiskās kustībās. "Kristīgo dejas meditāciju nevar izskaidrot, to var tikai piedzīvot. Mēs izdejojām Svētos Rakstus. Izvēlamies kādu notikumu, to pārdomājam un šajā kontekstā iesaistām visu ķermeni. Nedejojām atklātos dievkalpojumos, kad cilvēki nāk skatīties. Mums tā ir privāta lūgšana."

Tādai mājai jābūt!

Brīnums ir pataupīts pašam beigām. Kad māsas ir izrādījušas savu namu – svētdienas skolas telpas, kapelu, bibliotēku un pat uzvedušas trešajā stāvā, kur iekārtotas istabiņas studentēm (tā var būt ikviena studējoša meitene, galvenais un vienīgais noteikums jābūt kristietei) –, mēs nokāpjam pagrābstāvē. Tur ir mazliet drēgns, un vienīgo gaismu dod elektriskās spuldzes. Māsas atver kādas durvis, un mēs ieejam nelielā telpā. Te sa-

krauti maisi ar apģērbiem, mikstās rotallietas un gulta, kurā kāds gul. Kaut kas šmakstina un gudzina. Tā ir skaņa, ko nevar sajaukt ne ar ko citu pasaulē – tā ziņā pienu pie mātes krūts pieplacis bērniņš. No gultas paceļ galvu sievietē – jauna un skaista, gariem, atrisušiem matiem. Pēc brīža izstieptās rokās paceļ un parāda arī savu bērniņu – sārtu kunkulīti. Lai kā, kad jaunā sievietē bijusi gaidībās, māsas tai devušas patvērumu, lai nevajadzētu izšķirties par abortu. Kontrakciju sāpēs, gaidot ātro palīdzību, māsas turējušas jaunās sievietes roku. Citas māsas Aglonas svētceļojumā sveiktas ar vārdiem: "Mums piedzima meitenīte!" Bērniņš māsām tagad ir kā savs.

Betānijas māsas palīdz arī tām sievietēm, kuras pirms termiņa atbrīvotas no apcietinājuma. Lai nostātos uz kājām un iekārtotos atpakaļ dzīvē, nepieciešams laiks, tāpēc šeit viņas var atgūt spēkus, pamazām adaptēties. Izveidot Betānijas kopienu tēvu Latastu iedvesmoja piedzīvotais Kadiljakas cietumā, uz kuriem viņu kā jaunu priesteri nosūtīja kalpot. Viņu satrauca, ka apkārtējo attieksme laupa sievietēm iespēju pēc soda izciešanas uzsākt pilnvērtīgu dzīvi. Tā nu viņam radās ideja par kopienu, kurā netiktu atgādināti pagātnes grēki. "Betānija ir konkrēta ģeogrāfiska vieta Bībelē, kur dzīvoja kārtīgā un saimnieciskā Marta, grēciniece Marija Magdalēna un Lācars, ko Jēzus piecēla no mirušajiem. Tāda kompānija, zināt!" māsa Diāna stāsta, un kļūst skaidrs, ka šis nams tieši tāds arī ir. Tēvs Latasts jautājis: "Ja Bībelē bijusi šāda vieta, kur piedevām Jēzus bijis tik miļš viesis, tad kāpēc gan mums uz zemes tādas nav? Te visi dzīvo kopā, cits citu atbalsta, un te mit arī Jēzus. Tādai mājai ir jābūt!" ☺

Nevar tā vienkārši "aizbēgt uz klosteri". Neviens neņems pretī sievieti, kura pamet apnikušo vīru un bēmus. Sākumā ir jāpabeidz iesāktais.

DOMINIKĀŅI LATVIJĀ

Rīgā dominikāņi ieradās jau 13. gadsimtā. Pāvesta legāts Livonijā Vilhelms no Modenas bija dedzīgs dominikāņu atbalstītājs, un pēc viņa ierosinājuma bīskaps Nikolajs baltajiem tēviem, kā balto habitu dēļ viņus te sauca, piešķīra "mūra pili ar piederīgiem gruntsgabaliem pie Rīdziņas". Vecrīgā viņi nodibināja savu klosteri, pēc tam blakus uzcēla baznīcu, ko nosauca Svētā Jāņa vārdā. 16. gadsimtā svētbilžu grautiņu laikā baznīcu izpostīja un dominikāņiem atņēma. Rātskungs altārtelpā ierīkoja stalli – sākumā zirgiem, bet vēlāk arī cūkām un govīm. Tagadējā Jāņa baznīca ir tāda, kādu to renovēja 16. gadsimtā – rets gotiskās arhitektūras piemineklis, kura sarkanā dakstiņu jumta

galā slienas mazs tornītis ar zaļgani apsūbējušiem dakstiņiem un krustu. Zem baznīcas griestu skaistajām tīklu velvēm notiek luterāņu draudzes dievkalpojumi un arī garīgās mūzikas koncerti. 17. gadsimtā dominikāņi atgriezās Latvijā, Latgalē. Sākumā viņi uzcēla dievnamu Pārsienē, tad Aglonā – koka baznīcu, tagadējās bazilikas priekšteci, kur novietoja no Viļņas sev līdzīgu atvesto Dievmātes brīnumdarītājas atveidu. Drīz vien izplatījās runas par tās brīnumainajiem darbiem, un sākās pirmie ceļojumi uz Aglonu. Taču politiskā situācija nepārtaukti mainījās, un dominikāņiem Latvijas teritorija bija jāatstāj. 1893. gadā Aglonā bija palicis tikai viens dominikānis.

DARĪT LABUS DARBUS AICINA

Imt

LAIKKRAKSTS DIENA
UN TV3,
PIEDALOTIES DRAUGIEM.LV,

MEKLĒ

LATVIJAS
LEPNUMU
2013!

SŪTIET VĒSTULES: LATVIJASLEPNUMS@DIENASMEDIJI.LV.
LATVIJAS LEPNUMS, MŪKUSALAS IELA 15. RĪGA. LV-1004.
VAI AIZPILDIET PIETEIKUMA ANKETU PORTALOS
WWW.DRAUGIEM.LV/LATVIJASLEPNUMS.
WWW.DIENA.LV, WWW.TV3.LV

SAVU PIETEIKUMU VARIET IESNIEGT ARI JEBKURĀ
GJENSIDIGE BALTIC FILIĀLĒ VISA LATVIJĀ

ATBALSTA

GJENSIDIGE

DIENAS ŽURNĀLI

Uzstājīgais atgādinājums no viņsaules

Cilvēka pēdējā griba ir svēta lieta. Ja viņš vēlējies tapt apglabāts ar savu iesvētībā s dāvāto Bibli, tad tā arī jādara, jo citādi nelaikis nāks par to atgādināt, līdz saņems kāroto.

Johaidi, es atkal redzēju Tantiņu! Stāvēja uz taciņas, tur pie ceriņkrūma, un skatījās taisni virsū, roka spieķītis, tikai tā kontūra tāda miglaina! Nu, goda vārds!

“Varbūt biji iedzēris kādu alu?” skeptiski nosmikņāja mamma.

“Nu, nē, šoreiz patiešām ne!”

Mamma tikai paraustīja plecus.

Ivaronkulis bija uztraucies. Un kā nu ne – pavasarī nomirusī Tantiņa atkal bija redzēta māju pagalmā pie akas. Tur, kur taciņa uz jūru. Un, tāpat kā iepriekšējās pāris reizēs, pusdienlaikā, ap bula stundu. Kad gaiss tāds netverami virmojošs un kļūst smagi elpot. Visu ritu pavadījis, remontējot žiguli, mans krusttēvs, mammas brālis, bija piesēdis uz soliņa mājas priekšā, lai atvilktu elpu. Pacēlis skatīenu, un – tur nu viņa stāvējusi.

“Ko viņa dara? Viņa kaut ko teica?” es prašāju.

“Nē, neko, tikai stāvēja un skatījās.”

“Tad viņa pagriezās un aizgāja?” es tincināju tālāk.

“Nē, es laikam kaut kā samirkšķināju acis, un nākamajā brīdī viņas tur vairs nebija.”

Tantiņa un viņas Večukiņš

Mēs viņu saucām par Tantiņu. Manu bērnības vasaru zvejnieku ciematā viņa bija viena no koloritākajām personām. Pelēcīgos pagarus brunčos, aditā jaciņā, baltu lakatiņu, plecu sedzeni – kā no Blaumaņa klasis-

kajiem darbiem. Artrita savilktajās rokās spieķītis. “Muižu laika cilvēks,” teica mamma. “Tantiņa atceras vēl baronus.” Bērnībā Tantiņa esot spēļusies uz puteklainā ceļa, tad ar saviem melnajiem, spīdīgajiem zirgiem braucis vietējais barons un gandrīz sabraucis viņu. Tas neskatījies, vai suns kāds, vai zemnieka bērns, stāstījusi Tantiņa. Dikti nikns bijis, varējis uzšaut ar pātagu. Visi no viņa baidījušies.

Ta bija iegājies Tantiņa. Lai gan viņai bija vārds – Vilhelmine. Nevienš isti nezināja, cik viņai gadu. Sprieda, ka ap 80.

Un tad viņa nomira, kā jau veci cilvēki mēdz darīt.

Savukārt Ivaronkulis, sekojot manu vecāku piemēram, vienu vasaru bija irējis istabiņu pie musu saimnieces, bet pēcāk pie pāris mājas tālāk dzīvojošās Tantiņas.

Bet kā lai izstāsta no paša sākuma?

• Tantiņas dzīve bija iegrozījusies tā, ka vīrs – saukts par Večukiņu – bija aizgājis viņsaulē jau pirms gadiem padsmīt grūtie gadi zvejas steli bija darījuši savu. Bet jaunībā Večukiņš esot pat beidzis Ainazu jūrskolu. Ulmanlaikā braucis uz preču kuģiem par stūrmāni, apceļojis pusi pasaules. Uzbūvējis Tantiņai jaunu māju ar stiklotu verandu. Tantiņa, toreiz jauna ziedoša sieviete, tikmēr mājās rūpējusies par saimniecību un izšuvusi smalkas servjetes, spilvenus un sienas segas krustdūrienā. Bet tad uzreiz sācies karš, un tālās jūras vajadzējis aizmirst. Kaut kur Ainazu pusē it kā bija kādi atāli radi, bet pašu bērns viņiem bija bijis tikai viens – dēls, taču tas pats aizgājis neceļos. Braucis uz tālzvejas ku-

ģiem, tiem, kas iet uz Atlantiju, bet tad sācis dzert. Es viņu esmu redzējusi tikai vienreiz – garš, grīlis stāvs pelēkā kamzoli, lielos, melnos kīrzas zābakos un brezenta mēteli. “Iet pie Tantiņas naudu prasīt, laikam atkal padzīts no kuģa,” čukstējās vecāki. Ši bija viena no tām lietām, ko ar bērniem neapsprida.

Naudu gan paklidušais dēls laikam nebūs dabūjis, jo Tantiņas kolhoznieces pensija tajā laikā – nu jau aizgājušā gadsimta 70. gados – bija apaļi divpadsmit rubuļi. Ar tiem Tantiņa samaksāja par elektrību, nopirka sāli, cukuru, sērkokiņus un sirdsdrapes. Protams, audzēja kartupeļus un turēja govī – ka visas veco zvejnieku ģimenes – un pārdeva pienu vasarniekiem, tādiem kā mēs – vispirms par desmit kapeikām divlitru kanniņu, bet vēlāk par divdesmit. Vēl kolhozs viņai kā pensionārei saveda malku, un tas arī viss... Bet vēl vēlāk, kad vairs nebija spēka, Tantiņa nolikvidēja – kā toreiz teica gan govī, gan vistas, bet māju pārdeva savam tolaik jau daudzgadīgajam vasarniekam ar norunu, ka līdz mūža galam viņai mājā būs istabiņa un iztikšana.

Aizgājušo laiku godība

Ciemojoties pie Ivaronkuļa, šad un tad iznāca ielūkoties arī Tantiņas istabiņā. Tā bija gara, noslēpumaina un tumša telpa, kuras vienā stūrī atradās milzīga melna kumode, bet otrā – izgriezumiem rotāta koka gulta. Uz kumodes atradās dziesmu grāmata un neliela, melna Bibeļe ar zeltitu

krustu uz vāka, arī vecs, ar kloķi uzgriezams pirmskara laika telefona aparāts, kurš sen vairs nedarbojas. Senajos godības laikos Tantiņai bijis pat telefons, bet pa kara laikiem linija likvidēta un tā arī nav tikuspatjaunota. Iresajā stūrī bija krāsns, bet pie loga visādiem krāmiem aizkrauts galds. Pāri visam nenosakāma pelējuma un vecuma smaka. "Neej iekšā, tur ir suņa blusas," mamma mani parāva aiz rokas. Jo Tantiņai bija vecumdienu draudziņš dzeltenpelēks sunuks, vārdā Dadzītis, kurš aiz vecuma bija gandrīz kurls. Vēl Tantiņas istabā bija vecs, nikni rūcošs *Saratov*

To tu ieliec man līdzī

Krusttēvs tad nu arī pieskatīja Tantiņu un, kad pienāca tas brīdis, noorganizēja bēres. Šim gadījumam viņam jau laikus bija tikušas dotas visai smalkas instrukcijas. Tantiņas paklidušais dēls uz bērēm tā arī neieradās un pēc tam vairs netika redzēts, bet ne jau par to ir šis stāsts.

Tā kā krusttēva ģimenes stāvoklis tajā laikā bija nenoteikts un svārstīgs, bērnu organizēšanā piedalījās arī mani vecāki, lai viss notiktu godam un pagasts nesaktu runāt, ka skopie Rīgas vasarnieki nabaga večiņu pli-

ziņkāri un bailēm biju redzējusi uz melnās kumodes. Tā esot bijusi iesvētību dāvana no vecākiem. "To tu ieliec man līdzī," Tantiņa bija teikusi.

Nebija ielicis. Aizmirsis, varbūt arī kaunējies ko tādu lūgt rajona slimnīcas morga sanitāriem, kuri uzposa netaiķi pēdējai gaitai.

Un nu Tantiņa nāca un nāca atgādināt.

Bībeles apglabāšana

Vārdu sakot, vienu agru ritu, kad tikko sāk aust gaisma, ne aiz māpcticības, bet vienkārši, lai neviens neredzētu, mans krusttēvs

ledusskapis, ko krusttēvs bija pagādājis, un radioaparats. Jā, un pulkstenis ar bumbām un pendeli, milzīgs, pelēku, kādreiz baltu, bet nu saplaisājušu ciparnīcu, kura, kā man šķita, raudzījās man virsū nosodoši un bargi. Un virs kumodes senlaicīgā rāmi sadzeltējis foto, kur jauns, brašs, ūsains vīrs jūrnieka uniformā kopā ar ligavas plivurā tīnušos retušētu skaistuli. "Tantiņas kāzu bilde," čukstēja mamma. *Auklee, aiija/ Weeglahm rokahn/ Bahlin, savu lihgavinj* noslēpumainajā vecajā drukā bija rakstīts zem bildes. "Viņa dikti milējusi savu vīru," mamma teica. "Iedomājies, viņa šeit dzīvoja visu cauru gadu viena pati un gaidīja vīru mājās no jūras."

Es iztēlojos blondu, garmatainu sievieti baltā kleitā katru vakaru ejam uz jūru un raugāties udeni, it kā no turienes kuru katru brīdi varetu parādīties viņas vīrs.

Man no visa tā bija bail.

Mans krusttēvs bija
ņēmis aizmirsto lietu,
braucis uz kapiem un,
ietītu baltā drāniņā,
ieracis labi dziļi virs
Tantiņas atdusas vietas.

ku iegrdūši kapā. Vārdu sakot, bija gan Tantiņas laikus sagatavotā mirstamā kleita, gan mācītājs (Tantiņa nebija īpaši ticīga, taču kaut kā nevienam ij prātā neienāca, ka "mūžu laika cilvēku" varētu glabāt ar laicīgo "izrunātāju"), gan piedienīgs mielasts nedaudzajiem kaimiņiem. Bet pa rikošanās steigu un karstumu bija aizmirsts gandrīz galvenais – Tantiņas mazā, melnā Bībele, tā pati, ko es ar

bija ņēmis aizmirsto lietu (labi, ka nebija pazudusi Tantiņas krāmu jucekli), braucis uz kapiem un, ietītu baltā drāniņā, ieracis labi dziļi virs Tantiņas atdusas vietas. Ne jau nu gluži līdz pašam zārkam, tik dziļi ne, bet kādu metru gan. Mums viņš to izstāstīja krietni pēc tam. Iztēlojos Ivaronkuli viņa ķirškrāsas žiguli piebraucam pie kapiem – tie atradās pie pašas šosejas – un lavāmies iekšā pa kalnājiem dzelzs vārtiņiem, kur kapu viņā galā aiz pamestajām baronu kapličām atradās Tantiņas un Večukiņa kapu kopīņas. Tas izskatījās smieklīgi.

Un viss – iestājās miers. Tantiņa vairs nenāca.

Nu jau daudzus gadus arī Ivaronkulis ir viņsaulē. Jāteic, ticīgs viņš no šā gadījuma tomēr nekļuva, taču atturējās smieties par cilvēkiem, kas teicās redzējuši vai sajutuši ko pārdabisku. Pirms tam viņš to bieži bija darījis. ☉

GESTAPO
ŠEFA
IZGAIŠANA

Otrā pasaules kara beigās, sabrūkot Hitlera režimam, daudzi ievērojami nacisti mēģināja nozust. Lielāko daļu, piemēram, SS šefu Heinrihu Himleru, lai arī bruņotu ar viltotiem dokumentiem, tomēr drīz vien atrada, taču dažiem izdevās izgaist bez pēdām, un par viņu likteni nav ziņu vēl šobaltdien. Viens no slavenākajiem "izgaisušajiem" bija gestapo šefs **Heinrihs Millers**.

▼ Sandris Metuzāls

Štirlic, jūs es palūgšu palikt...

Padomju pilsoņi Milleru iepazīna, pateicoties slavenajam seriālam *Septiņpadsmit pavasara mirkli*, kas vēstīja par pašai dziedīga padomju izlūka Štirlica piedzīvojumiem. Štirlics bija izdomāts tēls, taču seriālā darbojās arī daudzas reāli eksistējušas personas, piemēram, vācu izlūkdienesta šefs Valters Sellenbergs, jau pieminētais Himlers, nacists Nr. 2 Hermanis Gērings un citi. Viens no kloritākajiem bija izdevies gestapo priekšnieka Millera tēls, par ko paldies jāsaka aktierim Leonidam Bronņevojam.

Tiesa, reālais Millers Bronņevojam bija līdzīgs apmēram tikpat daudz, cik Ģirts Kesteris Barakam Obamam. Tātad – nemaz nebija līdzīgs. Par to, kāpēc tāda neatbilstība oriģinālam, pēc tam radās vesela savvēstības teorija, taču par to mazliet vēlāk.

Istais Millers nebija dedzīgs nacists. Vēl vairāk – savas karjeras sākumā viņš nacistus pat apkaroja! Pēc Pirmā pasaules kara, par kurā izrādīto drosmi Millers saņēma vairākus apbalvojumus, viņš sāka strādāt Bavārijas policijā, kur vadīja politisko sektoru un cīnījās pret visādiem dumpīgiem elementiem. Dumpīgākie no dumpīgajiem bija komunisti, kurus vēlākais gestapo priekšnieks nevarēja ieredzēt ne acu galā pēc tam, kad savām acīm bija redzējis viņu sarīkoto asiņaino izrēķināšanos ar citādi domājošajiem 1919. gada. Sķīstu loģiski, ka tik antikomunistiski noskaņots virs ar sajūsmu pieslietos nacistiem, taču nekā tam līdzīga – kamēr Hitleris un kompānija nebija tikuši pie varas, Millers vērsās arī pret nacistu nelegālajām aktivitātēm Bavārijā. Millera principi bija vienkārši: ja reiz priekšniecība teica, ka jābūt kārtībai, tad kārtība arī būs! Punkts! To vēlāk atzina arī Bavārijas nacistu partijas nodaļas vadītājs, kurš Millera raksturojumā atzīmēja, ka lielākoties gan policists apkarojis kreisos, taču, ja priekšniecība liktu, ar tādu pašu azartu viņš cīnītos arī pret labējiem: "Viņš darītu visu, lai tikai izpelnītos priekšniecības atzīnību. (..) Viņš nepārprotami nebija nacionālsociālisma atbalstītājs. Mes vāji varam

iedomāties viņu kā mūsu partijas biedru."

Situācija mainījās 1933. gadā, kad Hitleris nāca pie varas un policejisko jautājumu risināšanu Bavārijā uzticēja vēlākajam reihdrošības dienesta priekšniekam Reinhardam Heidriham. Mazliet pārsteidzoši, taču Heidrihs tā vietā, lai izliktu pārlieku centīgo pavēlu pildītāju Milleru aiz durvīm, paņēma viņu savā paspārnē. Jo jaunais boss ātri novērtēja padotā profesionalismu un darbības spējas un saprata, ka ar tādiem kadriem būtu grēks mētāties. Tiesa, SS organizācijā gan Milleram nācās iestāties, no kā viņš veiksmīgi bija izvairījās līdz pat 1939. gadam. Dažiem partijas priekšniekiem tas nepatika, taču Heidrihs savu protežē pamazām vien bidija uz augšu. Augstāko punktu Millera karjera sasniedza 1939. gadā, kad viņu iecēla par politiskās slepenpolicijas jeb gestapo priekšnieku, vēl pēc gada viņš saņēma ģenerāļa uzplēcus.

1945. gada maijs, Berlīne

Savus darba pienākumus – nacistu režimam nesimpātisku cilvēku vajāšanu – Millers turpināja pildīt teju vai līdz pēdējam kara stundām. Lai arī šis fakts vēstures grāmatās parasti īpaši netiek pieminēts, ta-

Pēdējoreiz gestapo šefs Hitlera bunkurā bija manīts 1. maija vakarā, pēc tam uz brīdi parādījās pārvietojamā hospitālī, bet tad Millera pēdas pazūd. Laiku pa laikam pavidēja ziņas par kāda ģenerāļa Millera likteni, taču tas vienmēr izrādījās "nepareizais" Millers.

ču gestapo šefs bija viens no pēdējiem, kurš pameta reihskancelejas bunkuru – Hitlera mitni kara beigās. Cik zināms, Millers pat bija izstrādājis plānu, kā varētu izglābt Hitleru un ar lidmašīnu nogādāt Barselona. Kā zināms, Spānijā pie varas tolaik bija Vācijai draudzīgais diktators Franko. Taču plānam nebija lemts piepildīties, jo Hitleris izvēlējās nevis bēgšanu, bet pašnāvību. Gestapo priekšnieks palika ar fireru kopā līdz tā pēdējai stundīnai un arī pēc tam vēl kādu laiku klīda pa bunkura gaitenītiem, pārrunādams nākotnes izredzes ar citiem "pēdējiem mohikāņiem".

Izdzīvojušie liecinieki vēlāk atcerējās, ka Millers neesot izskatījies pēc nomākta cilvēka un uz jautājumu, ko tālāk iesākt, atbildējis isi: "Gaidīt!" Padoties krieviem, kas atradās jau rokas stiepiena attālumā no bunkura, Millers nav bijis noskaņots: "Es labi zinu krievu metodes. Es nepieļaušu, lai viņi mani pakar."

Pēdējoreiz gestapo šefs Hitlera bunkura bija manīts 1. maija vakarā, pēc tam uz brīdi parādījās pārvietojamā hospitālī, bet tad Millera pēdas pazūd. Pirmajās miera dienās uzvarētājiem nebija laika tā nopietni viņu meklēt, un kaut kādas versijas par Millera likteni parādījās tikai pēc trim mēnešiem. Parbaudot reihskancelejas tuvumā uz ātru roku izraktos kapus, padomju karavīri atrada liķi ģenerāļa uniformā, kam kabatā bija apliecība uz Heinriha Millera vārda. Tiesa, fotogrāfijas gan apliecībā nebija, un, kā vēlāk izrādījās, ar gestapo priekšnieka attēliem vispār bija ļoti švaki – nebija saglabāties gandrīz neviens viņa fotoportrets. Neraugoties uz to, ka atrastā liķa personību ar simtprocentīgu pārliecību nebija izdevies noskaidrot, viņu tomēr oficiāli iegrāmatoja kā Heinrihu Milleru un pārāphbedija kapsetā.

Padomju puse īpašu traci jautājuma par to, vai kapā gul' istais Millers, necēla, taču amerikāņi gan paris gadu vēlāk mēģināja veikt savu izmeklēšanu. Rezultātu tai nebija, jo neizdevās atrast pierādījumus, ka Millers būtu izdzīvojis. Papildu sarežģījumus radīja tas, ka Vācijā Heinrihu Milleru bija simtiem, daži no viņiem pat bija uzkalpojušies līdz ģenerālim gluži tāpat kā "gestapo Millers" (tā viņu saka saukt pat oficiālos dokumentos, lai atšķirtu no pārējiem ģenerāļiem Milleriem). Laiku pa laikam pavidēja ziņas par kāda ģenerāļa Millera

likteni, taču tas vienmēr izrādījās "nepareizais" Millers.

Pavisam interesanti kļuva 1963. gadā, kad vācu prokuratūra, ņemot vērā arvien uzstājīgākās runas, ka gestapo šefs nemaz nav miris un patiesībā ir aizbēdzis, beidzot nolēma pārbaudīt, kas tad īsti guļ kapā, uz kura rakstīts Millera vārds. Veicot ekshumāciju, atklājās, ka patiesībā tur apbedīti seši cilvēki, bet ekspertīze noskaidroja, ka nevienam no viņiem nav nekāda sakara ar "gestapo Milleru". Tātad viņam 1945. gadā tomēr bija izdevies aizlaisties?!

Amerikas virziens

Par to, ka Millers tā vienkārši nevarēja pamest sagrauto un aplenkto Berlīni, lai pēc tam netraucēti inkognito dzīvotu kaut kur Argentīnā, šaubu nebija gandrīz nevienam. Kāds no uzvarētājiem, kuram bijušais slepenpolicists šķita noderīgs, viņam droši vien palīdzēja. Jautājums tikai: kurš no uzvarētājiem?

Sākumā aizdomas krita uz amerikāņiem. Jā, viņi gan bija veikuši izmeklēšanu Millera pazušanas lietā, taču tas varēja būt arī viltus manevrs acu apmānīšanai. Devīdesmitajos gados šai versijai parādījās apstiprinājums – paša Millera rakstīti memuāri, kuros viņš sīki un smalki apraksta, kā kara beigās uzņēmis sakarus ar ASV izlūkdienestu, piekritis sadarboties cīņā pret komunistiem un kā balvu saņēmis iespēju turpināt dzīvi Savienotajās Valstīs ar citu vārdu. Sensācija? It kā jau jā, tomēr vairākums vēsturnieku uzskata, ka memuāri ir viltojums, ko sarakstījis kāds tematu labi pārzinošs viltvārdis cerībā nopelnīt.

Ja arī pastāvēja vēl kadas šaubas par memuāru autentiskumu, tad 2001. gadā tās izgaisināja atslepenotie ASV. Centrālās izlūkošanas pārvaldes (CIP) dokumenti, kas atklāja, ka amerikāņi un briti pēc kara divas desmitgades ir centušies sadzīt pēdas Milleram. 1967. gadā viņi Panamā pat atraduši vīru, vārdā Frensiss Vilards Kits, kurš jau nu ļoti bijis līdzīgs "gestapo Milleram" (viņa fotogrāfijās pat Heinriha atraitne atpazīna pazudušo vīru), tomēr pirkstu nospiedumi nepārprotami liecināja, ka atkal aizšauts garām. Starp citu, ne mazāk nādžīgi Milleru meklēja arī Izraēlas MOSSAD, taču rezultāti bija tādi paši kā amerikāņiem. Nekā!

Interesantu informāciju CIP aģenti ieguvuši no Polijas pretizlūkošanas virsnieka Mihala Goleņevska, kurš sešdesmito gadu sākumā aizbēga uz ASV. Goleņevskis amerikāņiem stāstījis, ka savulaik esot strādājis kopā ar padomju kolēģiem, kuri kādā atklāšanas brīdī atzinušies, ka kara beigās esot Milleru nogādājuši Maskavā. Interesanta liecība, kuras vērtību gan mazīna Goleņevska vēlākās izdarības un atklāsmes – viņš Ame-

*Izgaisušie
nacisti*

Heinrihs Millers nav vienīgais, kurš pazuda kara beigās.

MARTINS BORMANS

Viens no tuvākajiem Hitlera līdzgaitniekiem reihskancelejas bunkurā atradās līdz pat 1945. gada 2. maijam, kad kopā ar vēl dažiem cilvēkiem to pameta cerībā izlauzties no Berlīnes. Ilgu laiku par viņa likteni nebija skaidrības, kaut gan pastāvēja pamatotas aizdomas, ka Bormans turpat Berlīnē gājis bojā. Atradās pāris liecinieku, kuri kopā ar viņu bija mēģinājuši tikt laukā no pilsētas un apgalvoja, ka Bormans ir miris. Atšķirās

rikā pilnā nopietnībā sāka uzdoties par careviču Alekseju, kuram 1918. gadā izdevies izbēgt no boļševiku bēdēm. Turklāt no boļševiku gūsta esot izmucis ne tikai Aleksejs – Goleņevskis, bet arī viņa tēvs, cars Nikolajs II, kurš ar svešu vārdu nodzīvojis Polijā līdz pat savai nāvei 1952. gadā. Ja cilvēks var gvelzt tādas pasacīņas, tad rodas loģisks jautājums, vai ir vērts ticēt arī visam pārējam viņa stāstītajam...

Krievu pēdas

"Cara dēla" Goleņevska teikto sevišķi nopietni uztvert nevajadzētu, taču viņš nebūt nav vienīgais, kurš uzskatīja, ka Millers kara beigās padevies krieviem. Vēl trakāk – bija laudis, kuri uzskatīja, ka gestapo šefu jau sen bija savervējuši NKVD aģenti un viņš kara laikā spiegojis PSRS labā. Izklusās pēc ne pārāk zinātniskas fantastikas? Taču šo

Īstais Millers nebija dedzīgs nacists. Vēl vairāk – savas karjeras sākumā viņš nacistus pat apkaroja!

rādītu sevi labākā gaismā, taču vai Milleram vēltās rindas arī būtu pieskaitāmas fantāzijai, nav skaidrs, jo lielas vajadzības nepatiesi nomelnot Milleru viņam nebija.

Tiešu pierādījumu "krievu pēdām" Millera pazušanas lietā nav, tikai minējumi un mājiieni, kas brižam robežojas ar visistākajām savvērestības teorijām. Piemēram, vairāki pētnieki vērs uzmanību uz to faktu, ka faktiski neviens no tiem cilvēkiem, kas kara beigās atradās Hitlera bunkurā un izdzīvoja, savās atmiņās nepiemin Milleru, kurš tur bija vairākas dienas. Visi pārējie aprakstīti krustu šķērsu, taču par Milleru pārsvarā gadījumu ne vārda. Piemēram, Hitlera kambarulainis Ginše, kurš bunkurā atradās visu laiku, Milleru tā starp citu piemin tikai uz beigām – un arī tad norāda vien to, ka gestapo šefs esot solījis nošauties. Ja ņemam vērā, ka šos memuārus cenzēja Maskavā, tad rodas jautājums: vai gadījumā čekisti neizsvitroja no tiem visas vietas, kur pieminēts Millers, lai tā radītu iespaidu – ja viņš tur arī bija, tad dabūja galu? Jo atzīt visai pasaulei, ka ir pieņēmuši darbā gestapo priekšnieku, viņi

neatbildēts jautājums: kāpēc Milleru pēc kara meklēja angļi, amerikāņi un izraēlieši, taču krievi uzvedās sev neraksturīgi pasīvi un par izgaisušo gestapo šefu nelikās ne zinis? Vai ne tāpēc, ka patiesībā itin labi zināja, kur viņš palicis?

Zinot visu iepriekš teikto, varam ar citām acīm paskatīties uz sākumā pieminētajiem *Septiņpadsmit pavasara mirkliem*. Savvērestības teoriju cienītāji tā arī izdarījuši un, kā jau teikts, sen konstatējuši, ka reālajam Milleram ar aktieri Bronņevoju nav ne mazākās līdzības (interesanti, ka pašam Bronņevojam filmēšanas laikā nav bijis ne mazākās jausmas, kā tad īstais gestapo šefs izskatījās). Toties īstais Millers ir diezgan līdzīgs kādam citam filmas tēlam – padomju izlūkam Štirlicam, ko atveidoja Vjačeslavs Tihonovs. Tam, ka seriāla autori, kurus konsultēja Drošības komitejas virsnieki, nezināja, kā izskatās Millers, grūti noticēt. Loģiski rodas jautājums: kāpēc viņiem vajadzēja līdz nepazīšanai izmainīt ekrāna Millera izskatu? Vai ne tāpēc, ka reālais Millers kaut kur turpat Maskavā vien dzīvoja un drošībnieki katram gadījumam uzskatīja par labāku lieku reizi palaist tā tādā dezinformāciju? Bet, lai vismaz savās aprindās izrādītu cieņu vienam no labākajiem padomju izlūkiem (jo, ja Millers kara laikā tiešām strādāja padomju labā, nav šaubu, ka viņš piegādāja nenovērtējamu informāciju!), padarīja ekrāna Štirlicu mazliet līdzīgu Milleram.

Tāda, lūk, skaista, lai arī ne pārāk ticama versija. Vai tajā ir kaut grams patiesības?

Reālajam Milleram ar aktieri Bronņevoju (Millera atveidotājs filmā *Septiņpadsmit pavasara mirkli*) nav ne mazākās līdzības. Toties īstais Millers ir diezgan līdzīgs kādam citam filmas tēlam – padomju izlūkam Štirlicam, ko atveidoja Vjačeslavs Tihonovs.

tikai detaļas – viens teica, ka netālu no Bormanā sprādzis artilērijas lādiņš, savukārt cits apgalvoja, ka viņš, redzot bezcerīgo stāvokli, noindējies. Tomēr liķi atrast neizdevās, tāpēc Nīmbergas tribunālā Bormanam nāvēssodu piesprieda aizmuguriski. Netrūka arī pētnieku, kuri uzskatīja, ka Bormanam izdevies aizbēgt uz Dienvidameriku. 1972. gadā ceļa remontdarbu laikā strādnieki atrada kāda vīrieša skeletu, un tika pieņemts, ka tas varētu būt Bormans. Tiesa, simtprocentīgi tolaik

to noskaidrot nevarēja, un tikai vēl pēc 25 gadiem ar DNS analīzi palīdzību beidzot kļuva skaidrs – jā, tas tiešām ir Bormans!

JOZEFŠ MENGELE

Atšķirībā no pārējiem doktors Mengele gluži bez pēdām nepazuda vis. Osvencimas koncentrācijas nometnes ārsts, kurš kara laikā veica necilvēcīgus eksperimentus ar ieslodzītajiem, kara beigās gan krita gūstā, taču neizskaidrojamā kārtā drīz vien tika

atbrīvots. Pāris gadu padzīvojis Vācijā, viņš saprata, ka agri vai vēlū var nākties stāties tiesas priekšā, tāpēc slepus aizmuka uz Argentīnu, kur ilgu laiku viņa pēdas nevienu neizdevās sadzīt, kaut gan izraēļu *MOSSAD* ļoti centās. Cik zināms, pēc Argentīnas viņš kādu laiku padzīvoja arī Paragvajā un Brazīlijā, kur 1979. gadā peldes laikā nomira ar insultu. Bet varbūt arī *MOSSAD* viņam beidzot bija sadzinis pēdas un palīdzēja nomirt...

versiju savos memuāros izklāstīja tik cienījams un labi informēts kungs kā nacistiskās Vācijas ārēja izlūkdienesta šefs Valters Šellenbergs. Viņš rakstīja, ka pēc Staļingradas kaujas Millers ne reizi vien sarunās esot uzsvēris padomju sistēmas pārkāpumu pār Vāciju, bet 1943. gada beigās nodibinājis kontaktus ar padomju izlūkdienestu. Patiesības labad gan jāatzīst, ka Šellenbergs savos memuāros šo to ir piepuskojis, īpaši jau, lai pa-

nekādi nevarēja. Par to, ka Millers padomju "orgānic" varēja būt noderīgs ne tikai kara laikā, informējot par Berlīni notiekošo, bet arī pēckara apstākļos, šaubu nav. Atmiņa, kā atzīst visi, kas Milleru pazina, viņam bija izcila, tāpēc bijušais gestapo šefs čekistus varēja konsultēt jautājumā par dažādu valstu spiegošanas tikliem un metodēm – galu galā šajā jautājumā viņš bija viens no zināšanai spējīgākajiem speciālistiem Eiropā. Vēl viens

Kas to lai zina. Patiesība nav zināma vēl šobaltdien. Varbūt Millers gāja bojā kara beigās liesmojošajā Berlīnē, bet varbūt patiesām laukus nomainīja saimniekus un klusi pārcēlās uz Maskavu. Ja patiesi ir otrs variants, atliek vien cerēt, ka kādudien tiks noņemts slepenības grīfs padomju arhīva materiāliem, kas saistīti ar šo lietu, un mēs uzzināsim, kas un kā īsti notika. Bet varbūt arī neuzzināsim... ☹

Kraco: mirušo cerību pilsēta

PIETURZĪMES

KAS? Kraco, Materas province, Bazilikatas reģions.

KAD? Vieta apskatāma visu gadu.

KO APMEKLĒT? Kraco pilsētas drupas un netālu esošo Pisticci pilsētiņu.

DRAUDZĪGI PADOMI

✦ **Jautājiet vietējiem!** Cilvēki ir atsaucīgi, vienīgi pārsvarā gadījumu runā ļoti sliktā angļu valodā vai tikai itāļiski.

✦ **Esiet modri, braucot ar auto!** Daudzviet ceļi ir ļoti šauri un likumoti,

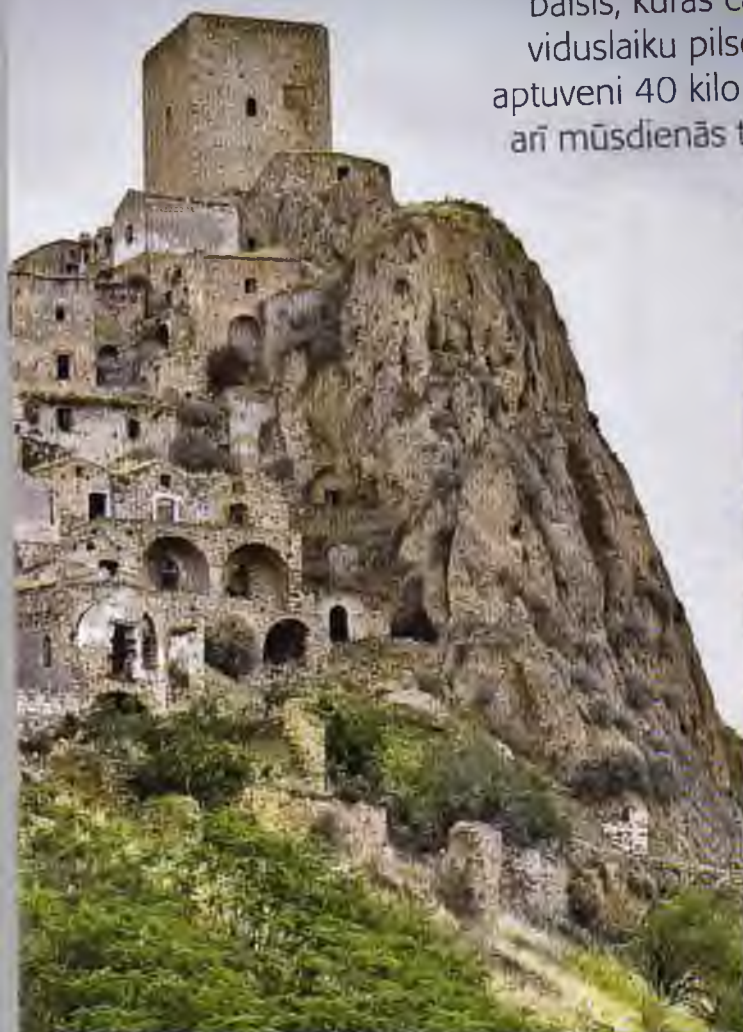
kas sākumā ir pārbaudījums pat pieredzējušiem autovadītājiem.

✦ **Sameklējiet naktsmītni laikus!** Itālijā daudzviet ir problēmas ar piekļuvi bezmaksas internetam, un viesabonēšanā tas izmaksā dārgi, tāpēc nepieciešamo informāciju vēlams sameklēt laikus. Noteikti jau iepriekš padomājiet par nakšņošanu, rezervējot vietu kādā no apkāmes naktsmājām. Un tādu tur nav daudz.

✦ **Tirgojieties!** Pakalpojumu cenas ir noteiktas, bet tās vienmēr iespējams nedaudz nokaulēt.

Kraco (*Craco*) ir pagātnes liecība, kas joprojām liek sadzirdēt balsis, kuras cauri gadsimtiem pieskandinājušas nelielo viduslaiku pilsētiņu. Tā atrodas Itālijas zābaka apakšdaļā, aptuveni 40 kilometru iekšzemē no Taranto līča, reģionā, kur arī mūsdienās tūristi nav bieži viesi un plaukst bandītisms.

▼ *Matīss Markovskis*

Ceļazīme uz Kraco. Diemžēl šis ceļš ir slēgts.

Pārsteidzoši, cik orgāniski pilsēta iekļaujas apkārtējā vidē, kaut gan aizsardzības nolūkos tā celta uz stāvas klints un no tālienes atgādina milzu skudru pūzni. Vēsturiskais centrs pamests kopš 1963. gada, kad pilsētas pēdējie iemītnieki tika izmitināti turpat netālu, jo vairākkārtējas zemestrīces bija iznīcinājušas mājokļus un padarījušas pilsētu bīstamu cilvēkiem. Tuvejā apkārtnē redzamas dažas saimniecības, taču grūti saprast, ar ko īsti mūsdienās nodarbojas atlikušie iedzīvotāji, bet kādreiz te plaukusi zemkopība un lopkopība. Pirmsākumos pilsēta dēvēta latīņu vārdā *Grachum*, kas būtu tulkojams aptuveni šādi: nesen aparts lauks. Senākais rakstītais dokuments datēts ar 1060. gadu.

bet jau no 8. gadsimta saglabājušās liecības par cilvēkiem šajā apvidū.

Pilsēta redzama arī vairākās filmās, un zināmākā no tām ir Mela Gibsona *Kristus ciešanas*, kur Kraco ir fonā Jūdas pakāršanas ainā.

Neaptverams sausums un apbrīnojama pacietība

Redzu, kā tuvojas ceļu norobežojošās margas, un nu ir laiks pārdomāt dzīvi! Manas pusdienas jau pēc pāris sekundēm varētu izšķīst stikla, metāla un olīvkoku zaru maisījumā. Ta ir, kad pēc gara ceļa braucot gribas parunāties.

Apstājamies zaļajā zonā, kur izvietotas norādes uz Kraco un citiem tuvumā esošiem mies-

Pilsēta redzama arī vairākās filmās, un zināmākā no tām ir Mela Gibsona *Kristus ciešanas*, kur Kraco ir fonā Jūdas pakāršanas ainā.

tiem. Netālu piestājuši ļaudis, kas toveros tecina dzeramo ūdeni. Nolemjam doties navigatora norādītajā virzienā, kaut gan ceļazīme rāda uz citu pusi. Ceļš beidzas, jo sabrucis tilts pār Kavones upi, un nākas vien griezties atpakaļ. Izskatās, ka šejieniēši joprojām dzīvo kosmiskā atkritumu pārstrādes vietā, jo daudzas celmalas atgādina Latvijas mežu nostūrus, kur nepazīniegie izmet sadzīves atkritumus. Sekojam dzeltenajām ceļazīmēm un nonākam uz ceļa, kas vairāk liecina par ātru nāvi. nevis mērķa sasniegšanu. Zeme splaisājusi. Šķiet, kāds iz-

sūcis pēdējās dzīvības paliekas arī no Kraco apkārtnes. Prātam neaptverams sausums. Neticami, ka šeit vispār kaut kas spēj augt, bet vietējie ar apbrīojamu pacietību iekopuši olīvu audzes, kas izskatās kā otrādi stādītu koku dārzs – tik divaini liecas koku zari.

Pārpasaulīga vieta ar kazu zvaniņiem

Talumā aicina Kraco, kas dažās nebijušu iespēju sajukt pagātnes elpu klātienē. Tik divaini vērot šo spoku pilsētu un reizē

Šejieniešiem īpaši smags bijis 19. gadsimts, kad neizskaidrojamu iemeslu dēļ cits pēc cita mira jaundzimušie.

Pa šo ielu var nokļūt līdz mirušās pilsētas vārtiem. Tiesa gan, to apmeklēt drīkst tikai dienas gaišajā laikā un gida pavadībā.

Mīļās olu dēšanai vistu! Kūts sienā.

Izdevās!

Modina saulains rīts, kas ir kā radīts, lai apskatītu mērķi no iekšpuses. Itāļi māk taisīt naudu – spoķu pilsētas apmeklējums izmaksā desmit eiro no personas, neietverot gida stāstījumu angļu valodā. Par angļu valodu iespējams vienoties, iepriekš piesakot un papildus samaksājot piecus eiro. Neskato ties uz verbālās informācijas trūkumu, pamanos noķert gana daudz izjūtu, ložņājot pa pilsētas drupām, kamēr pavadonis neredz. Izskatās, ka fotokamerai beigsies akumulators, bet uzlādētais ir pamests mašīnā, kas atrodas patlaban nesasniedzamā zonā. Karsēju tukšo bateriju uz saulē kvēlojošo namu drupām. Izdodas! Pavadonis jūtas neomulīgi – tik vien var, kā norādīt uz vistu kūts sienā izveidotajām trisstūrveida ligzdām, kas paredzētas olu dēšanai. Šķiet neticami, ka pa šīm šaurajām ieliņām staigājuši cilvēki. Tik ļoti gribētos uz mirkli atgriezties laikā, kad viss šeit bija dzīvs! Nemot vērā apdzīvotības blīvumu un nelielo iedzīvotāju skaitu, šejieniešus varēja uzskatīt par vienu lielu ģimeni. 19. gadsimta sākumā Krazo dzīvoja ap 2500 cilvēku, bet tad sākās strauja demogrāfiska lejupslīde, kurai pievienojās dabas nesaudzīgais spēks, liekot izirt cerībām uz laimīgu dzīvi skudru pūznī kalna virsotnē. ☺

Viena no pilsētas augstākajām vietām, kur izbaudīt panorāmu, kas kādreiz bijusi vietējo iedzīvotāju ikdienas sastāvdaļa.

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Atklānībā notāks līdz šim veiksmīgi slēptas attiecības. Perioda otrajā pusē varat doties ceļojumā kopā ar mīloto. Var aktualizēties ar mantojumu saistīti jautājumi. Atēdīet iekrājušos parādus. Karjera būs pārrūpīgām. Necentieties izceļties priekšniecības acīs. Tuvinieku atbalsts radīs drošības sajūtu. Ģimenes būdieta plānojiat kopīgi.

LABĀS DIENAS

3.X	Sākums jaunām sadarbības attiecībām.
11.X	Neturiet sveci zem pūra!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Kaisle miesies ar greisirdības uzliesmojumiem. Nesatraucieties par mīloto cilvēka kaprizēm, raugieties uz visu ar humoru. Nauda tiks tērēta mājās vajadzībām. Dariet savu darbu centīgi, paveiktā auglus gūsiet vēlāk. Veiksies individuālā darba darītājiem. Neko neatlieciet uz vēlāku laiku. Vēlēsieties kaut ko mainīt savā dzīvē. Sāciet ar mēbeļu pārbīdīšanu.

LABĀS DIENAS

2. un 3.X	Labi risināsies naudas jautājumi.
10.X	Mājīgs vakars ģimenes lokā.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Jauna iepazīšanās var pārvilkt treknu svitru daudzām plāniem. Palielināsies darba apjoms, pieaugs ienākumi. Naudu tērēsiet radošām aktivitātēm. Būs grūti veidot uzkrājumus. Darbā pievērsiet uzmanību pat šķietami nenozīmīgām detaļām. I. abs periods intelektuālam darbam. Pārskatiet prioritātes. Godīgi sadaliet laiku starp pienākumiem mājās un darbā.

LABĀS DIENAS

5.X	Brivdienas divatā.
9.X	Iepriecinās jauks kompliments.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Neidealizējiet draugu, tā izvairīsieties no vilšanās. Mazāk kritizējiet mīloto. Atturieties no gadījuma sakariem. Apdomājiet visus tērīgus, jo emociju iespaida nopirktais vēlāk nepatiks. Notikumi firmā var ietekmēt ienākumu gūšanu. Centieties saglabāt esošo statusu darbā, jaunas virsotnes iekarosiet vēlāk. Gādājiet par saskaņu ģimenē. Grūtības ir pārejošas. Saglabājiet optimismu.

LABĀS DIENAS

3.X	Jaunu ideju perināšana.
10.X	Kravājiet ceļasomu!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Uzmanība pret mīloto kausēs nelielu atsalumu attiecībās. Nestrīdieties par naudu. Vēlēšanās ietaupīt miesies ar pēkšņiem tērēšanas uzplūdiem. Var rasties problēmas ar lēmumu pieņemšanu. Visu rūpīgi apdomājiet, pirms sakāt galavārdu. Lēmām veidojiet savu līgziņu. Ģimēnē var nākties izlīdzināt dažādus uzskatus. Atvases centīsies visu paveikt saviem spēkiem.

LABĀS DIENAS

2.X	Izbaudiet ilgi gaidīto tikšanos!
9.X	Gatavojiet cienastu miļiem viesiem!

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Strauji nesaraujiet vecās saites. Jaunā mīlestība var būt vienpusēja. Būs tieksme tērēt bez liela apdoma. Varat saņemt interesantu sadarbības vai darba piedāvājumu. Ienākumi no radoša veikuma. Rūpīgi plānojiet laiku. Varat ieviest pārmaiņas vizuālajā izskatā. Mājīnieki steidzinās paveikt apsoltu. Apdomājiet, kā patikami pārsteigt dzīvesbiedru.

LABĀS DIENAS

3.X	Iedvesma. Pārlicība. Mērķtiecība.
9.X	Vakars sveču gaismā.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪŅI

21. maijs – 21. jūnijs

Kopīgas darīšanas un izklaides stiprinās jau tā ciešās saites. Pēc 7. oktobra varat dibināt pastāvīgas attiecības. Uzsāktais darbs nesīs labus ienākumus. Veiksies tirdznieciski darījumi. Varat ņemt kredītu vai aizdot paudu. Sakarsušās situācijās izturieties ar pašcienu, nenolaīdzieties līdz savstarpējiem pārmatumiem vai ķildai. Atvases atradis iespēju iepriecināt vecākus.

LABĀS DIENAS

5.X	Atkalredzēšanās ar skolas un studiju biedriem.
9.X	Kopīga laika pavadīšana ar atvasēm.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Par piekrišanu nevarēsiet sūdzēties. Ar mīloto vienojieties par abiem tikamiem izklaides veidiem. Iespējams nozīmīgs materiāls ieguvums. Nav vēlams aizņemties naudu. Joprojām baudīsiet ievēribu sabiedrībā. Patiks atrasties uzmanības centrā. Pratiēties sevi parādīt visizdevīgākajā gaismā. Mājās vēlosiet iepriecināt tuviniekus. Gandarījumu sagādās atvases panākumi un uzņēmība.

LABĀS DIENAS

3.X	Apkopojiet domas, meditējiet!
7.X	Patikams sīkums noskaņos gaišai dienai.

UDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Dvēseles mieru vērtēsiet augstāk par pēkšņi uzliesmojušu kaisli. Sekmīgi risināsies naudas jautājumi. Neiekritiet uz glāimiem. Apstāklī darbā mainīsies uz labu. Uzņemties darbus ar pietiekami garu izpildes termiņu. Neiesaistieties kolēģu ķīviņos. Ticieties ar mīļiem cilvēkiem sabiedriskās vietās. Piedalieties ar dzīvnieku aizsardzību saistītos pasākumos.

LABĀS DIENAS

5.X	Pārgājiens gar jūru draugu pulciņā.
7.X	Patikams ielūgums.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Attiecības emocionāla krīze un mīlotā cilvēka atbalsts. Var traucēt greizsirdība. Spēsiet viegli pārslēgties no viena darba uz citu. Naudu tērēsiet bez īpaša apdoma. Gatavojiet augsni karjeras kāpumam. Orientējieties uz nākotni. Labas idejas realizēsiet vēlāk. Tuvinieki paļausies uz jūsu spēju atrisināt sasāpējušus jautājumus. Atvases var izteikt nepamatotas pretenzijas.

LABĀS DIENAS

3.X	Skaistu acu valdzinājums.
7.X	Brīnišķīgs atklājums grāmatu pasaulē.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Romantisku attiecību veidošana veiksmīga līdz 7. oktobrim. Esiet atklāti pret mīloto. Atturieties būt augstprātīgi. Pieņemiet lēmumus kopīgi. Labvēlīgs laiks biznesa lietām. Varat gūt papildu ienākumus. Atrodiet laiku turpināt izglītību profesionālajā jomā. Notikumi risināsies lēnāk, nekā cerējāt. Apbruņojieties ar pacietību. Sargājiet mājas dzīvi no svešām acīm.

LABĀS DIENAS

3.X	Pārdomāts pirkums gaidāmajai ziemai.
11.X	Uzrakstiet sirsniņu vēstuli mīļajam cilvēkam!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Celojumā vai lietišķas tikšanās reizē varat sastapt savu cilvēku. Būs nozīmīgi ienākumi un tikami izdevumi. Ieguldiet līdzekļus izglītībā un veselības stiprināšanā. Var tikt piedāvāta finansiāli izdevīga sadarbība. Domāsiēt par pārmaiņām mājas iekārtojumā. Brīvdienas veltiet aktīvai atpūtai. Izmantojiet izdevību vairāk laika pabūt kopā ar atvasi.

LABĀS DIENAS

3.X	Mīļu vardu svētīga iedarbība.
9.X	Noderēs gan izdoma, gan iniciatīva.

Par pasauli, ko tikai nojaušam

16.-29. oktobris
Nr. 21 (84) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

**VOKĀLA
DIEVIETE
PERUKUA**

TAŪTAS APTIEKA
KOPĀ AR
ZIEDONI
KĀRKLINU
Meklejet 18. lpp.

Bijušā
valsts kontroliera
RAITA ČERNAJA
jaunā dzīve

**ES KĻAUVĒŠU
PIE TAVA LOGA...**
Veļu laika stāsts

**PATIEŠIBA
PAR
PENTAGRAMMU**

Cena Ls **0.69**/EUR **0.98**
Abonēt izdevīgāk

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

 **GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS**

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Spēcīgas enerģijas laiks. Sāciet pievērst uzmanību tam, ko esat darījuši iepriekšējā Mēness cikla sākumā. Noteikti redzēsiet pirmos rezultātus. Vēlams vēl līdz 20. oktobrim pagūt sakārtot lietišķās jomas, jo līdz 11. novembrim tehnisko un lietišķo jautājumu kārtošana būs apgrūtināta. Šajā periodā nav ieteicams slēgt līgumus, veikt darījumus, veidot kontaktus, kā arī pirkt ļoti nozīmīgas un tehniskas lietas. Šajā posmā var būt dienas, kas ir labas pirkumiem, tomēr tās var nebūt tik labas kā citos periodos. Dzīvē ir daudz dažādu ciklu. Ikdienā mēs vairāk saskaramies ar mazajiem, tomēr jāreķinās arī ar lielākiem, kas mūs ietekmē ilgākā laika periodā. Laikus zinot šos periodus, varam sekmīgāk rīkoties.

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena
16.–29. oktobris						
		16	17	18	19	20
		MD 13 ☀️17:09 ♋️ Zivis 📍 10:14–24:00	MD 14 ☀️17:29 ♈️ Auns 04:17 📍 00:00–04:17	MD 15 ☀️17:50 ♈️ Auns	MD 16 ☀️18:14 ♏️ Vērsis 10:27 📍 02:37–10:26 🌑 Pilns 02:38	MD 17 ☀️18:41 ♏️ Vērsis
		21	22	23	24	25
		MD 18 ☀️19:15 ♏️ Dvīnis 19:14 📍 00:01–19:13	MD 19 ☀️19:55 ♏️ Dvīnis	MD 20 ☀️20:42 ♏️ Dvīnis 📍 03:34–24:00	MD 21 ☀️21:37 ♏️ Vēzis 06:36 📍 00:00–06:35	MD 22 ☀️22:37 ♏️ Vēzis 📍 23:30–24:00
		26	27			
		MD 23 ☀️23:41 ♏️ Lauva 19:11 📍 00:00–19:11	MD 24 ☀️23:49 ♏️ Lauva 🌙 Dilstošs 02:40			
	28	29	MĒNESS DIENAS			
	MD 24 ♏️ Lauva 📍 15:25–24:00	MD 25 ☀️00:58 ♏️ Jaunava 06:44 📍 00:00–06:44	Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.			
			MĒNESS ZĪMES		MĒNESS FĀZES	
			Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.	
			ČIKA LAIKS			
			Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.			

lesaka astroloģe
**KRISTĪNE
BRAUNA-TURSA**

Skorpiona dāvanai jābūt ar adrenalīna un noslēpumainības pieskaņu. Varat to paslēpt, lai jubilārs meklē, vai arī izdomāt mīklu, kuras atminējums ir dāvanas atrašanās vieta.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Mistiska, maģiska, noslēpumaina, nedaudz bistama, satraucoša, ezoteriska, erotiska, eksperimentāla, ekstrēma, neizdibināma, saistīta ar okultismu.

IESAIŅOJUMS

Iesaiņojumam jābūt tādām, lai Skorpions nevarētu nojaust, kas tur iekšā.

KRĀSAS

Aveņu, tumši bordo, tumši brūna, tumši sarkana, melna, purpura.

ZIEDI

Spilgtas krāsas un neparastas puķes, piemēram, strelēcija, orhideja, hortenzija.

SIEVIETEI

Grāmatas – detektīvs, trilleris, mistika vai ezoterika, amuleti,

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

16.10. ☉ 17:09 – 17.10. ☉ 17:29	MAGISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Diena laba pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
17.10. ☉ 17:29 – 18.10. ☉ 17:50	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
20.10. ☉ 18:41 – 21.10. ☉ 19:15	LAIKS ATTIECĪBĀM. Maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
22.10. ☉ 19:55 – 23.10. ☉ 20:42	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojamijs no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
24.10. ☉ 21:37 – 25.10. ☉ 22:37	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.
27.10. ☉ 23:49 – 29.10. ☉ 00:58	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem, iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

18.10. ☉ 14:38 – 19.10. ☉ 14:38	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00 ĪPAŠI LABI!	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00	17.10. ☉ 17:29 – 19.10. ☉ 02:37	17.10. ☉ 17:29 – 19.10. ☉ 02:37
26.10. ☉ 20:40 – 27.10. ☉ 08:40	29.10. ☉ 06:44 – 31.10. ☉ 05:48	29.10. ☉ 06:44 – 31.10. ☉ 05:48 ĪPAŠI LABI!	21.10. ☉ 19:15 – 22.10. ☉ 19:55	21.10. ☉ 19:15 – 22.10. ☉ 19:55	19.10. ☉ 10:27 – 20.10. ☉ 24:00
			27.10. ☉ 23:49 – 28.10. ☉ 15:25	24.10. ☉ 21:37 – 25.10. ☉ 22:37	26.10. ☉ 19:11 – 28.10. ☉ 15:25

erotiska veļa, zeķes, apģērbi, apģērba aksesuāri vai rotas ar maģisku pieskaņu, SPA apmeklējums, tetovējums, pīrsings, abonements uz jogu/cigun, taro kārtis, aromātiskās sveces, dāvanu karte pie numerologa vai astrologa.

VĪRIETIM

Aktīva atpūta saistībā ar ūdeni, psiholoģiska rakstura literatūra/filma/teātra izrāde, kārtis, tetovējums, noslēpumainas noskaņas mūzikas disks, talismani – akmeņi, biļetes vai dāvanu karte saistībā ar aktīvu vai ekstrēmu sporta veidu.

BĒRNAM

Dāvanu karte uz ūdensatraciju parku, grāmatas par burvju trikiem, atjautības uzdevumu grāmata, krājkase ar naudu, spēles, kurās tiek izmantota spēju nauda; meitenei – amuleti, maģiskas rotas; puikam – ierīces eksperimentu veikšanai, spēle ar satraucošiem akcentiem.

Šī laukuma cena

Ls 15
+ PVN

(57 x 57 mm)

Kontakti: tālr. 67084480,
e-pasts: ialla.strelniece@dienu.lv

Pirmatnējās balss īpašniece

Caur enerģētiski piesātinātu mūziku viņa sievietēm māca atklāt saikni ar sevi un Visumu. **Austrāliešu dziedātāja Perukua** stāsta par savu garīgo ceļu un nonākšanu no skumju piesātināta džeza līdz dabas skaņu pirmatnējiem dziedājumiem.

PERUKUA (PERUQUOIS)

- + Dziedātāja, komponiste, semināru vadītāja.
- + Dzimusi mūziķu ģimenē Austrālijā.
- + Apguyusi dzezu Rietumaustrālijas Skatuves mākslas akadēmijā.
- + Devīdesmitajos gados pievērsusies kultūras un tradīciju pētniecībai.
- + Vienpadsmit gadus bijusi Amerikas pamatiedzīvotāja Džona Tvubirda, vecākā, mācekle Ņūmeksikā.
- + Izdevusi četrus soloalbumus un vairākas audiomācības, piemēram, *Vokālā joga*.

Koncertos Perukua apvieno dažādās pasaules malās gūto pieredzi, izdziedot to dabas skaņās. 2013. gads, Latvija.

jis viegls. Tā laikā sievietē saskārusies ar daudziem pārbaudījumiem, taču nu skaidri un gaiši zina – ir savā istajā vietā. Dziedātāja Perukua nebaidās atzīt, ka ilgi cīnījies ar šaubām par savu lēmumu pamest atzītas dzeza muziķes karjeru, lai dotos tuksnesī pie indiāņiem un apgūtu pirmatnējās dabas skaņas, atrastu saikni ar savu patieso es.

Miers haosā

Dziedātāja Perukua dzimusi un uzaugusi Austrālijas ziemeļos, taču jau kopš agras bērnības jutusies citāda. Viņai patīcis ieklausīties apkārtējā vidē, doties vientulīgās pastaigās un censties izprast, kādi ir cilvēku rīcības motīvi. "Biju jaunākā no četriem bērniem. Patiesībā biju ļoti mierīga, bet visa mana pārējā ģimene – vienkārši haoss," dziedātāja smejojot atceras. Taču, kad Perukua bija trīs gadus veca, viņas ģimeni piemeklēja traģēdija, kas mainīja visu ierasto, – viņas tēvs gāja bojā kādā zvejas izbraukumā. Perukua skaidro, ka pati notikušo neatceras, taču vēl joprojām atminas to sajūtu, kas pēc tam nav pametusi viņu visu bērnību: "Pēkšņi no manas dzīves bija zudusi spēcīga persona – virišķais paraugs."

Tolaik topošās dziedātājas dzīvē ienāca vecvecāki, jo mātei bija nepieciešama palīdzība bērnu audzināšanā. Viņi iepazīstināja mazo Perukua ar dzeza mūzikas skaņām, un viņa iemilēja mūziku: "Abi mani vecve-

cāki bija mūziķi. Man patika ar viņiem kopā dziedāt. Tas bija brīdis, kad es apjautu, ka vēlos visu savu turpmāko dzīvi saistīt ar mūziku, gribu dziedāt."

Skaņu piedzīvošana

Atskatoties uz savu ceļu mūzikas industrijā, Perukua atzīst, ka mātei tajā bijusi īpaša loma. Savu bērnību aizvadījusi mūziķu ģimenē, māte lieliski zināja, ka tas nozīmē nestabilus ienākumus, brīžam pārmērīgu radošo brīvību, bohēmu, un nenovēlēja to meitai. "Viņa darīja visu, kas viņas spēkos, lai es atmettu domu kļūt par dziedātāju. Tā arī līdz 18 gadu vecumam ar to nenodarbojos, tikai nedaudz spēlēju klavierēs," atminas Perukua.

Sagaidījusi septiņpadsmito dzimšanas dienu, Perukua pārvācās uz dzīvi pie mātes māsas pavisam citā valsts reģionā. Un viņas dzīve ievērojami mainījās. Tante bija dziedātāja un pilnībā atbalstīja Perukua aizrautību un vēlmi saistīt savu dzīvi ar mūziku: "Viņa redzēja visu manu dzīvi vēl pirms manas astoņpadsmitās dzimšanas dienas. Teica, ka studēšu mūziku, pārvāksos uz industriju piemērotāku pilsētu – uz Sidneju. Tolaik itin viss rādīja, ka šis ir mans īstais ceļš, man pa to jāiet." Drīz vien Perukua iestājās konservatorijā un sāka studēt dzezu, jo to viņa pazina kopš bērnības – vectēvs allaž atskanoja gan Frenka Sinatras, gan Billija Holideja ierakstus. "Dzeš vienmēr bija manās ausīs. Es to dzirdēju

▼ Līva Romane

Latvijas kokus austrāliešu dziedātāja apskauj tikpat cieši un ilgi kā tikko satiktus cilvēkus. Ta Perukua iepazīstas ar apkārtnes enerģētiku. Viņa smaida, cieši lūkojas sarunu biedra acīs un, stāstot par savu pieredzi, teju aizmirst par galdā uzlikto silto dzērienu. Ceļš nav bi-

Dziedātāja ar savu vectēvu – džeza mūziķi Frenku. 1986. gads, Austrālija.

Strādājot ar Baltijas valstu sievietēm, eju cauri dažādiem enerģētiskajiem slāņiem un jūtu daudz sāpju. Šeit ir bijusi vardarbīga un represīva vēsture. Nav nekāds pārsteigums, ka sievietes zaudējušas spēju uzticēties un iegalvojušas sev, ka jābūt stiprām.

un pratu arī saklausīt,” skaidro Perukua. Ekstravagantā dziedātāja atzīst, ka vienmēr jutusi skumjas savā sirdī un džeza mūziķa tolaik palīdzējusi tās izpaust. “Es dzirdēju šos tumšādainos mūziķus, es viņus sapratu. Izjutu, kā viņi izdziedāja alkas pēc mīlestības. Kas patiesībā mums visiem ir dziļi sirdī.” Džezā Perukua saistīja arī tā spontanitāte un nemitīgā improvizācija – no vienas saksofonā ieskandinātas nots pavērās iespēja izauzt veselam piedzīvojumam. “Man būtu ļoti garlaicīgi, ja visu laiku vajadzētu dziedāt vienu un to pašu. Man mūzika ir skaņu piedzīvošana, nevis konkrētas dziesmas izpildīšana.”

Citādās dabas skaņas

Muzikālo panākumu meklējumos Perukua devās uz Sidneju, kas pazīstama kā Austrālijas mūzikas galvaspilsēta. Savā karjerā viņa sasniedza virsotni, veidoja veiksmīgus sadarbības projektus ar citiem mūziķiem, taču viņa nepameta sajūtu, ka daļu no sevis ir pazaudējusi. “Kļuva ambicioza, un kaut kas mainījās. Biju veiksmīga, bet sapratu, ka ma-

ni nav ne kripatiņas miera vai laimes. Es netuvojos sev, drizāk attālinājos no savas būtības," skaidro dziedātāja. Perukua kļuva ļoti sāpīgi uzstāties publikas priekšā, katra dziesmas izpildīšana sagādāja emocionāli negatīvus pār dzīvojumus. "Tas gan dzežā reizēm ir pat labi, tā ir priekšrocība. Taču es sāku justies arvien vientuļāka, līdz beidzot... biju pilnīgi viena."

Sajutusi vajadzību pēc atelpas no nemītīgās mūziķu sacensības un straujā pilsētas ritma, Perukua devās uz kādu īpašu vietu savā dzimtajā reģionā. Viņa apsēdās okeāna krastā un centās ieklausīties dabā: "Saklausīju, kā lielie vilņi asi cērtas pret augstajām klintīm, kā svilpo vējš... Šādas klusas vietas ļauj palūkoties uz dzīvi pavisam citādi."

Klausoties dabas skaņās, Perukua sākuši dziedāt līdzī, atbildēt tām. "Līdz tam es pat nenojautu, ka dabā eksistē šādas skaņas. Saprātu, ka tas ir veids, kā vēlos dziedāt, un nekas cits man vairs nederēs. Taču man nebija ne jausmas, kā to darīt," atceras dziedātāja. Un viņa lūdza palīdzību dabai, lai tā parāda, kā apgūstams jaunais mūzikas izpaušanās veids. Aptuveni pēc divām nedēļām Perukua mūzikas festivālā satika kādu Amerikas pamatiedzīvotāju un uzreiz iemīlēja tā dziedājumus. "Mūsu ceļi krustojās, un mana dzīve mainījās uz visiem laikiem."

Jūra, nevis pūlis

Noklausījies satiktā indiāņu dziesmas, Perukua viņu uzmeklēja un atklāja savu apbrīnu: "Es iepazinos, paskaidroju, ka esmu mūziķe, un teicu: man patīk, kā tu dziedi, es jūtu tavu mūziku!" Ātri vien Perukua saņēma uzaicinājumu uzstāties kopā. Kad dziedātāja pirmo reizi kāpa uz skatuves kopā ar svešinieku, viņa atcerējās pie okeāna saklausītās dabas skaņas. Virietis sita bungas, Perukua lāvās un izdziedāja pirmatnējās dabas melodijas: "Tas viss naca caur mani improvizācijas ceļā, es lāvās izjūtām. Un pēkšņi bija sajūta, ka manā priekšā ir cilvēku jūra, nevis pūlis."

Pēc kopīgās uzstāšanās viņas partneris uzlicis roku Perukua uz pleca un teicis: "Es tevi gaidīju." Dziedātāja sakravāja mantas un devās līdzī jauniegūtajam paziņam uz tukšnesi ASV, lai mācītos par pirmatnējiem dziedājumiem, kultūru un apgūtu indiāņu cilšu dzīvesveidu. "Es pametu visu un sekoju. Tas nebija viegli, jo mani vēl joprojām bija mans mūziķes ego, kas alka pēc panākumiem un atzinības," atceras dziedātāja. Divus mēnešus pirms aizbraukšanas Perukua laužija galvu par savu izvēli, šaubījās, taču īsi pirms aizbraukšanas saprata, ka tas ir viņas aicinājums un viņa gluži vienkārši nedrīkst atteikties.

Dziedam mēs visi

Turpmākos gadus Perukua pavadīja starp indiāņu cilts sievietēm un apguva to

gudrības. "Tas bija ļoti grūts un lēns ceļš, nekas man netika iebarots ar karoti. Es rūpējos par bērniem, gatavoju ēst, mazgāju traukus un gāju mežā," atminas dziedātāja. Lai gan indiāņi, kas sievieti atveda uz tukšnesi, Perukua sauc par savu skolotāju, viņa uzskata, ka tieši tikpat nozīmīga skolotāja bijusi katra cilts sieviete. Dziedātāja piedalījās dažādos rituālos un pārbaudījumos, pat uz vairākām dienām devās kalnos bez pārtikas un ūdens. "Tad tiešām nākas ko iemācīties. Pats kur uguni, pats sevi sildi. Tie nav nekādi joki. No kalna nonāc tikai tad, kad vairs nevari izturēt vai esi piedzīvojis atklāsmi – tāds ir pārbaudījuma galvenais mērķis."

Dodoties savā garīgajā ceļojumā kalnos, sieviete jautāja dabai un Visumam, kāds ir viņas dzīves ceļš un ko viņa spēj dot cilvēcei. Pēc ceturttā mēģinājuma Perukua beidzot saņēma atbildes, taču bija nepieciešami vairāki gadi, lai iegūto informāciju patiesi saprastu: "Man mācīja, ka mūzika jāņem no tiešā avota – zemes un Visuma – un jādod citiem. Es devos iekšējā dziedējošā ceļojumā un dalījos ar pasauli piedzīvotajā." Reizēm dališanās notika, uzstājoties pavisam nelielās grupiņās, reizēm dziedātāja savā priekšā ieraudzīja lielas cilvēku jūras un katru reizi pārliecinājās, ka ir savā istajā vietā. "Mans ceļš ir atgādināt cilvēkiem par šo saikni ar dabu, ar primāro. Atgādināt, ka patiesībā dziedam mēs visi."

Vienots pamats

Perukua izpildītajās dziesmās čuksti mijas ar dabas pirmatnējo skaņu dziedājumiem un spēcīgiem vārdiem. Bieži izskan

Svarīgi saprast, ka sieviete ir mīlestība.

Tas ir tas, kas viņu vieno ar šo pasauli.

Mēs gribam būt mīlētas, mēs gribam šo mīlestību sniegt.

vārdi "mīlestība", "sievšķības avots" un "dvēseles miers". "Šī mūzika ir daudz dziļāka nekā tā, ko izpildīju kādreiz. Mani visu laiku bija šī sēkla, bet tikai pēc atklāsmes dabā es sāku atvērties un iet sev paredzēto ceļu," skaidro Perukua. Nu dziedātāja savos skaņdarbos cenšas apvienot dažādu tautu pirmatnējās kultūras. Tajos saklausāmi gan Indijas ritmi, gan Rietumu noskaņas, gan sievietei tik ļoti iemīlotie vēderdeju pavadījuma ritmi.

Klausoties un iedziļinoties citu tautu mūzikā, Perukua atradusi vienojošo spēcinošo

elementu – pirmatnību. "Tajā visā patiesībā ir ļoti augsta kvalitāte. Pirmatnējais sievišķīguma spēks, kas nāk gan no Baltkrievijas, gan Latvijas, gan citām vietām pasaulē, savienojas manā mūzikā, jo pamats visam ir viens un tas pats. Šis spēks ir nemainīgs, tikai ceļi, kā pie tā nonākt, atšķiras," sieviete paskaidro.

Sapņa piepildījums

Pirms tam, kad Perukua septiņpadsmit gadu vecumā pārvācās uz dzīvi pie savas tantes, viņa bija domājusi kļūt par psiholoģi. "Vēroju cilvēku dabu, mani interesēja, kas nosaka viņu rīcību un izvēles. Bērībā es vienkārši biju daudz cietusi, tāpēc bija tikai dabiski, ka vēlējās izprast, kā cilvēki funkcionē," atminas Perukua. Lai gan, tantes mudināta, sieviete tomēr izvēlējās sekot savam sapnim un kļūt par mūziķi, viņa atzīst, ka patiesībā ir arī psiholoģe. Perukua radījusi vairākas terapijas metodes, ar kurām palīdz sievietēm visā pasaulē atgriezties pie savām saknēm un izjust saikni ne tikai ar Visumu, bet arī pašām ar sevi. Viņa izdevusi vairākus kompaktdiskus, vada vokālās jogas un tanzas nodarbības, māca sievietēm ietērt skaņas savas emocijas. "Protams, par emocijām ir noderīgi arī runāt, es piekřītu. Bet tā ir tikai daļa no risinājuma. Dziedot viss ķermenis vibrē, enerģija tiek atbrīvota no sprosta," skaidro dziedošā terapeite.

Sākotnēji Perukua semināros satiktajām sievietēm stāstīja par savu pieredzi, taču ar laiku izveidoja sarežģītu programmu, kas palīdz nonākt harmonijā ar sevi un dabu. "Svarīgi saprast, ka sieviete ir mīlestība. Tas ir tas, kas viņu vieno ar šo pasauli. Mēs gribam būt mīlētas, mēs gribam šo mīlestību sniegt." Perukua caur savu ķermeni, dziesmām un vokālajām mācībām cenšas sievietēm atjaunot saikni ar šo mīlestību. "Kad sieviete mīlējas ar vīrieti, viņa saņem savu atspulgu – saprot, ka ir skaista, un sāk sevi novērtēt. Ieču to viņa var saprast arī citos veidos, piemēram, ļaujot dabiskajām skaņas vibrācijām pārņemt ķermeni."

Latvijā Perukua viesojās jau otro reizi. Viņai šeit patīk un cilvēki šķiet draudzīgi, taču ir nelielas rūpes par latviešu sievietēm. Dziedātāja pamanījusi, ka šeit dzīvojošās daļā dzimuma pārstāves cenšas būt pārlietu spēcīgas: "Strādājot ar Baltijas valstu sievietēm, eju cauri dažādiem enerģētiskajiem slāņiem un jūtu daudz sāpju. Šeit ir bijusi vardarbīga un represīva vēsture. Nav nekāds pārsteigums, ka sievietes zaudējušas spēju uzticēties un iegalvojušas sev, ka jābūt stiprām." Perukua novērojusi, ka trūkst atvērtības, un mudina sievietes vairāk uzticēties savai iekšējai intūicijai gan sadzīvē, gan darbā. "Sieviete mentāli ir ļoti spēcīga, taču patiesībā viens no viņas lielākajiem spēkiem ir tieši ievainojamība, un tas jāmācās." ☺

Pentagramma:

nelabā
zīme vai
aizsardzības
simbols?

Pentagramma kā simbols bijusi aktuāla gan kristiešiem, gan jūdaistiem, lai gan tagad tā bieži tiek saistīta ar dažādām sātana godināšanas kustībām. Arī baltu senči to izmantojuši mājvietas aizsardzībai un veselības stiprināšanai.

▼ *Līva Romane*

Pentagrammas zīme, kas uzvilkta uz māju pakšiem, senčiem kalpojusi kā garants, ka nama iemītniekus netraucēs mieru neradušie gari un nelabais. Arī citās kultūrās šis simbols galvenokārt lietots aizsardzībai, taču dažādas mūsdienu ezoteriskās kustības pentagrammu izmanto, lai atspoguļotu cilvēka pasaules redzējumu, norādot gan uz tā fiziskajiem, gan garīgajiem aspektiem. Kāda ir zvaigznes simbola enerģētika, un kāpēc tā gandrīz nemaz nav atrodamā senču apģērbos un rotās?

Vēsturiski universāla

Simboli nereti ir rīks, ar kuru palīdzību iespējams sazināties nesaistītu kultūru pārstāvjiem, jo to nozīme, vēsturiski cēlusies no vieniem un tiem pašiem avotiem, parasti ir ļoti tuva. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošā pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka arī pentagramma, līdzīgi kā citi pamatsimboli, nākusi no Ēģiptes, taču vienmēr jāpatur prātā, ka atsaukšanās uz vēstures liecībām var būt neprecīza: "Piemēram,

Pentagramma

SPiRiT

Emotion
+ Intuition
WATER

pentagramma bieži tiek saistīta ar Ištaru, taču patiesībā tās simbols bija astoneņu zvaigzne. Piecstaru zvaigzne astroloģiski tika saistīta ar Veneru.”

Simbola turpmākā attīstība saistāma ar judaisma tradīcijām – lai gan mūsdienās daudz pazīstamāks ir divu trijstūru savienojums jeb Dāvida zvaigzne, liela loma bijusi arī pentagrammai. “Viduslaiku ebreju mistiskajā mācībā apli ietvertu pentagrammu sauca par Zalamana zīmogu, ko dažādu tautu maģijā lietoja pret kaulu sāpēm,” teic tautas tradīciju pētniece Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte. Savukārt Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova piebilst, ka zvaigznes simbolika saistīta arī ar kristietības tradīciju – ar Jēzu Kristu. “Pētot vēsturi un lūkojoties, kas ar zvaigznes simbola izmantojumu notiek vēlāk, jāsecina, ka pamazām tas no kristietības izzūd. Tagad daudzi to drīzāk saista ar antikristietiskām kustībām,” viņa piebilst. Kristiešu kultūrā pentagramma reizēm izmantota kā simbols zvaigznei, kas atvedusi trīs gudros pie Jēzus silītes, arī kā Trīsvienības un Jēzus divējādās dabas – cilvēciskās un dievišķās – apzīmējums.

Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Karkliņš teic, ka patiesībā zīmes universālā izmantošana skaidrojama salīdzinoši vienkārši: “Jau kopš laika gala cilvēki izmantojuši zīmes, ko ieraudzījuši sev apkārt dabā. Piemēram, aplis ir līdzīgs saulei.” Arī pentagrammas simbols atrodams savajā – tas redzams, pārgriežot ābolu horizontāli tieši pa vidu.

Aizsardzības garants

Kā maģiska zīme pentagramma gan vienkāršā veidā, gan dažādās tās variācijās cauri gadu tūkstošiem izmantota teju visās kultūrās, mācībās un reliģijās. “Tas ir simbols ar ļoti plašu izmantojumu. Jau kopš laika gala tautas to dažādos veidos lieto kā aizsardzības simbolu,” skaidro Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Babilonijā pentagrammu vilka uz ēkām, lai aizsargātos pret zagļiem, savukārt Skandināvijā jau kopš seniem laikiem to zīmēja uz durvīm un sienām kā aizsardzības zīmi pret troļļiem un ļaunajiem gariem.

Īpaši aktuāla pentagrammas kā aizsardzības zīmes izmantošana bijusi baltu senčiem. Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Karkliņš teic, ka visbiežāk pentagramma lietota, lai pasargātu mājvietu no nepatikamajiem gariem. “Mājas ārpusē katrā stūrī lika pa divām zvaigznēm tā, lai to stūri saskaras. Tās gan nevajag novietot tuvāk par pusmetru no mājas sienas, jo raidītais starojums ir ļoti spēcīgs,” viņš piebilst. Dažviet pentagrammas zīme vilka arī uz svaigi ceptas maizes, lai katrs baudītais kumoss būtu aizsargāts.

Baltu kultūrā speciģā aizsardzības zīme retāk izmantota apģērbā un rotās. Tur pentagramma sastopama galvenokārt Kuldīgas un

Iesaka taroloģe
KRISTĪNE DUNSKA

AIZSARDZĪBA PAŠA KABATĀ

1. Uz ādas gabaliņa ar vienu vilcieni uzzīmē piecstaru zvaigzni zilā krāsā.
2. Sagaida pilnmēnesi, aizdedzina trīs sarkanas sveces un uz galda liek spoguļi ar spoguļvirsmu uz augšu.
3. Uz spoguļa ber sāli, ko apkvēpina ar aizdedzinātām asinszālēm vai vērmelēm.
4. Liek zīmēto pentagrammu uz sāls un uzpilda piecus sveces vaska pilienus – uz katra tās stūra.
5. Domās baltā piecstaru zvaigznes gaismā iekļauj to, kam velta rituālu.
6. Sveces izdedzina līdz galam, sāli noliek kādā nevienam nemanāmā vietā. Darbojas aptuveni pusgadu, ja nevienam par rituālu nestāsta.

DABAS AMULETS

Tradīcija griezt ābolu horizontāli uz pusēm, lai ieraudzītu dabā sastopamo pentagrammu, izmantojama aizsardzības rituālam. Puse visskaistākā vai nozīmīgākā vietā augušā ābola jāpēd ar visām sēkliņām, savukārt otra puse jānoliek uz palodzes pilnmēness naktī tā, lai mēnessgaisma to apspīd. No rīta jāizņem piecas sēkliņas un jāiesien dabīga auduma sarkanā drāniņā, tad jānovieto mājas vietā, kur pulcējas ģimene,

taču tā par paštāisitā dabas amuleta ek-sistenci zi-nāt nedrīkst. Darbojas aptuveni gadu.

Alsungas jostās – slenģenēs. Tautas tradīciju pētniece Janīna Kursīte skaidro, ka aizsardzībai rotās redzamās vietās biežāk izmantots auseklītis jeb oktogramma. “Ja arī rotās ielika pentagrammu, tās nēsāja kā amuletu un tādā gadījumā apzināti apslēpa no citu acīm,” teic pētniece.

Zīme nelabā aizdzīšanai

Latviešu senčiem bijuši vairāki veidi, kā apzīmēt lietuvēnus jeb nelaikā vai varmācīgā nāvē mirušo dvēseles, kas kaitē dzīvajām radībām. Pentagramma nereti kalpoja kā mazā lietuvēna simbols. “Piecstaru zvaigzne patiešām bija vienkāršāks un biežāk lietotais lietuvēna krusta veids, ko vilka aizsardzībai gan uz ēkām, gan govju un zirgu nagiem,” uzsvēr Janīna Kursīte. Svarīgi šādu aizsardzības zīmi vilkt vienā piegājienā, neatraujot zīmuli no papīra lapas. Nepārtraukta līnija ir enerģētiski spēcīgāka. Tradīciju pētniece Janīna Kursīte skaidro, ka visvairāk zīme vilkta tieši lielajos saulgriežos. Jānos un Ziemassvētkos: “Arī cilvēki, kas uzskatīja, ka ir lietuvēna apsēsti, reizēm lūdza uz kāju un roku nagiem uzzīmēt pentagrammu vai arī mēģināja to izdarīt paši.” Zīme baltu tradīcijās izmantota arī rozēs un somnambulisma ārstēšanai.

Dziednieks un pirtnieks Ziedonis Kārklīņš pievērs uzmanību paradoksam – otrai no ļauniem gariem aizsargājošajai baltu zīmei dotais nosaukums Velna mātes zīme. “Kāpēc? Vienkārši – nelabais atnāk, paskatās uz māju, uz kuras uzvilka šī zīme, un secina: ahā, manējie šeit jau bijuši, tad man te vairs nekas nav darāms, un dodas prom,” pirtnieks skaidro baltu senču filozofiju.

Agresīvā identitāte

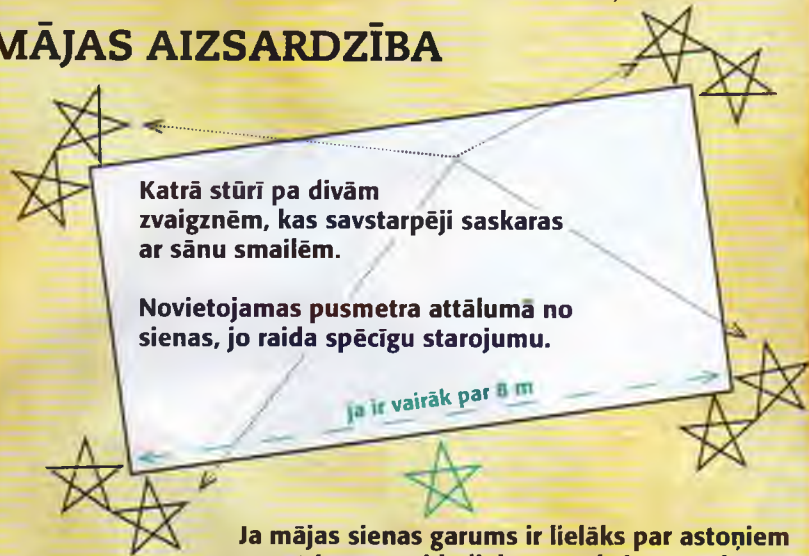
Zvaigznes jeb pentagrammas izmantošana dažādās kultūrās fiksēta jau pirms mūsu ēras, taču mūsdienās tā nereti tiek saistīta ar dažādām antikristietiskām kustībām un sātana godināšanu. Pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova skaidro, ka apgriezta pentagramma ar diviem augšupvērstiem stariem patiešām bieži uzskatāma par sāta-

Aprunājoties ar sātanistu pielūdzējiem, izrādās, ka viņi simbola nozīmi nemaz īsti nezina. Mūsdienās tā nereti tiek izmantota kā sava veida identificēšanās un pazišanās zīme.

Iesaka dziednieks un pirtnieks ZIEDONIS KĀRKLĪŅŠ

MĀJAS AIZSARDZĪBA

Katrā stūrī pa divām zvaigznēm, kas savstarpēji saskaras ar sānu smailēm.

Novietojamas pusmetra attālumā no sienas, jo raida spēcīgu starojumu.

Ja ir vairāk par 8 m

Ja mājas sienas garums ir lielāks par astoņiem metriem, pa vidu liekama vēl viena zvaigzne.

AIZSARDZĪBAS LŪGŠANA

Pentagrammas zīme zīmējama, sākot no apakšējā kreisajā stūrī virzienā uz augšu vienā vilcienā, katrai līnijai atbilstoši skaitot pa rindīņai:

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu galvu,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu kāju,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu roku,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu otru roku,

Mīļo dieviņ, svētī un sargā manu otru kāju.

na simbolu: “Taču, aprunājoties ar sātanistu pielūdzējiem, izrādās, ka viņi simbola nozīmi nemaz īsti nezina. Mūsdienās tā nereti tiek izmantota kā sava veida identificēšanās un pazišanās zīme.”

Tautas tradīciju pētniece profesore Janīna Kursīte stāsta, ka apgriezta pentagramma jau kopš seniem laikiem tikusi izmantota kā agresivitātes un ļaunumu uzsūtoša zīme: “Pirmajam padomju laika Darba Sarkanā Karoga ordenim sākotnēji divi ragi bija pavērsti uz augšu. Vairākkārt vēsturē minēts, ka gandrīz visi, kam šis ordenis divdesmitā gadsimta 20. gados tika piešķirts, gājuši bojā Stalina represijās.” Arī pilsētas, kuras vainagoja

šā ordeņa zīme, piemēram, Petrograda, Staļingrada un Taškenta, cietušas smagās kataklizmās: karā, zemestrīcēs vai blokādēs.

Cilvēciskā atainojums

Geometriskas zīmes bieži saistītas ar skaitli, kas atbilst to stūru skaitam, un pentagrammā skaitlis pieci paslēpies ne tikai tās ārējos stūros, bet arī iekšpusē – tās pamatā ir regulārs piecstūris, kura malas ir pagarinātas. “Piecnieks vairākās reliģijās ir ļoti spēcīgs skaitlis, piemēram, islāmā ir pieci pilāri, pieci ikdienas lūgšanas cikli,” skaidro Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova. Vairākās kultūrās katram no pentagrammas stariem tiek piedēvēts kāds no pieciem metafizikas elementiem: zeme, uguns, ūdens, gaiss un ēters jeb gars. Savukārt profesore Janīna Kursīte uzskata, ka skaitļa pieci simbolikā ar pentagrammas palīdzību atainots arī tempļiešu ordeņa bruņiniekiem nepieciešamo īpašību saraksts: “Katram ordeņa bruņiniekam bija nepieciešamas piecas rakstura iezīmes: cēlsirdība, laipnība, šķīstība, drosmē un godprātība.”

Taroloģe Kristīne Dunska skaidro, ka arī cilvēka apzīmējumā iespējams izmantot gan augšupvērsto, gan lejupvērsto pentagrammu: “Tā kā pentagrammas viena smaile no-

Pentagramma dažādās kultūrās

† Senajiem ķeltiem pentagramma kalpoja kā dievietes Morganas paraksts.

† Senās Romas imperators zvaigzni izmantoja kā savu zīmogu un amuletu.

† Renesanses domātāja

Kornēlija

Agripa

populārākajā

darbā *De Occulta*

Philosophia

(Okultās filozofijas) ar

pentagrammas palīdzību

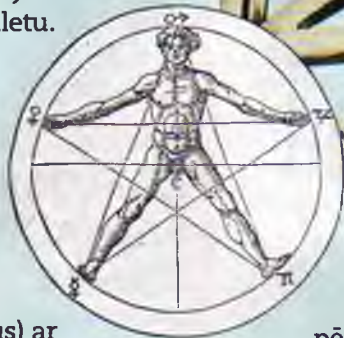
attēlota ideja, ka Visums ir

veidots pēc cilvēka līdzības un

tam ir dvēsele.

† Kristietībā augšupvēستا piecstaru zvaigzne pazīstama kā Kristus zīme.

† Viduslaiku ebreju mistiskajā mācībā apli ietvertu pentagrammu sauca par Zālamana zīmogu.

† Islāmā zvaigzne un pusemness atgādina par Mēness kalendāru, pēc kura musulmaņi vada savu dzīvi. Zvaigzne simbolizē suverenitāti un dievišķību.

rāda uz gara konceptu cilvēkā, pentagramma ar smaili uz augšu rāda, ka tas valda pār kaislibām, savukārt pentagramma ar smaili uz leju simbolizē cilvēku, kura griba pakļaujas kaislibām." Arī taro kārtis zvaigzne attēlota kā simbolisks vēstījums ar līdzīgu apzīmējumu: ar smaili uz augšu tā liecina par gara pārsvaru pār matēriju, savukārt pretēji vēsta – par matērijas uzvaru pār garu. "Lai gan pentagramma taro kārtīs parādās tikai 19. gadsimtā saistībā ar Kabalas tradīciju, patlaban populārākās taro kāršu kavās tā tiek lietota itin bieži," piebilst taroloģe.

Pentagrammā ietverts salīdzinoši tiešs cilvēka atainojums – pitagoriešu misticismā pieci zvaigznes stari apzīmē attiecīgi galvu, divas rokas un divas kājas. Pirtnieks un dziednieks Ziedonis Kārklīšs skaidro, ka šāds cilvēka attēlojums bijis populārs arī baltu kultūrā: "Zīmējot to, tas vienmēr jādara vienā vilcienā, sākot no apakšējā kreisā stūra, proti, no vienas kājas. Tad jāvirzās augšup uz galvu un tā secīgi jānonāk līdz sākumpunktam, paralēli skaitot pantiņu un lūdzot mīļajam dieviņam aizsardzību sev vai kādam citam, kam tas nepieciešams." Senie balti ticēja, ka šādi iespējams pasargāt gan ķermeni, gan garu, neļaujot ļaunajiem un negatīvajiem spēkiem uz tiem iedarboties.

Mainīgā nozīme

Zvaigznes simbolikas plašais izmantojums vijas cauri gadu tūkstošiem un dažnedažādām kultūram, taču mūsdienās tā gandrīz zaudējusi savu universāli spēcīgo nozīmi. Pētniece Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova bilst, ka tagad ir raksturīga subjektīvu vērtību piešķiršana pentagrammai: "Zvaigzne bieži parādās apģērbu industrijā. Tā norāda uz aktīva, noteiktos rāmjos neielikta cilvēka piederību, pašidentificēšanos." Arī vēsturiski atvērta pentagramma apzīmējusi cilvēka aktīvo sākumu un atrašanos mūžīgā konfliktsituācijā, savukārt ap zvaigzni novilktais aplis to ierobežo, radot pilnības un harmonijas simbolu. "Ja pentagramma kā cilvēka simbols nav ietverta aplī, tā norāda uz katra tās stara spēju ievainot," piebilst Dr. Solveiga Krūmiņa-Koņkova.

Mūsdienās piešķirot savu individuālo skaidrojumu simbolam, nevajadzētu aizmirst par enerģētiku, ko pentagramma sevī nes. "Ne velti zīmi izmanto senās kultūrās – tā ir enerģētiski spēcīga, jo īpaši, ja zīmēta pareizi un apvīta pozitīvām domām," teic pirtnieks Ziedonis Kārklīšs, mudinot vis nemētāties ar senajiem simboliem pa labi un pa kreisi, pirms to nozīme nav pilnībā izprasta. ●

VEET MANO

SEMIMINARS
21. un 22. okt
Kīpsalas izstāžu centrā
manoseminar.lv

Karloss Kastaņeda: šamanis vai šarlatāns?

Vieni viņu dievināja un uzskatīja par guru, citi dēvēja par krāpnieku un apvainoja plaģiātismā. Vēl kādi uzskatīja, ka viņš ir vienkārši komerciāli ļoti veiksmīgs *fantasy* žanra rakstnieks. Kas viņš bija patiesībā?

▼ *Evija Pozņaka*

Kad 2003. gada februāra dienā Nāves ielejā Kalifornijā tika atrasts sievietes skelets. DNS analīzes ļāva identificēt to kā Patricijas Partinas mirstīgās atliekas. Nāves iemesls palika nenoskaidrots, tomēr tika pieļauts, ka, visticamāk, nāve bija iestājusies no bada un slāpēm. Pēdējoreiz šī sieviete dzīva bija redzēta 1998. gada aprīļa beigās, īsi pēc tam, kad viņšaulē bija aizgājis Karloss Kastaņeda – pasaules slavenais indiāņu šamanu māceklis un 12 ļoti labi pārdotu grāmatu autors. Patricijas mazā sarkanā automašīna tika atrasta pamesta Nāves ielejā tā paša gada maijā, un nekas neliecināja, kurp būtu varējusi doties tās īpašniece. Patricija, zināma arī kā Nurijs Aleksandera, bija viena no Karlosa vistuvākajām sekotājām un kopš 1995. gada oficiāli adoptēta meita, un... arī mīļākā. Lai gan Karlosa grāmatu vislielākās popularitātes laiks bija palicis aizgājušā gadsimta 60. un 70. gados, šis notikums atkal uzjundīja publikas interesi. Kas bija noticis ar šo sievieti un kāpēc? Vai viņas bojāeja vainojams dievinātais skolotājs?

Trūcīgais mākslinieks no Brazīlijas

Kastaņeda ir dzimis 1925. vai 1926. gadā Peru (ziņas dažādos avotos atšķiras, tiek

minēts arī 1928. gads), Kahamarkas pilsētiņā. Pats viņš savā Savienoto Valstu dzīves sākumposmā tika apgalvojis, ka esot dzimis Brazīlijā. Iespējams, tāpēc, ka nabadzīgā Peru Latīņamerikas valstu starpā nekotējās tik augstu ka Brazīlija. Peru galvaspilsētā Limā Karloss bija studējis tēlniecību un 1951. gadā ieradās ASV, kur cerēja veidot mākslinieka karjeru. Taču gaidīto panākumu mākslā nebija, un Karloss pastāvīgi cīnījās ar naudas trūkumu. Viņa interešu loks bijis plašs – līdzās dažādiem gadījuma darbiem, tostarp par taksometra šoferi un pārdevēju alkohola tirgotavā, viņš koledžā studējis filozofiju, literatūru un rakstniecību, interesējies arī par visu okulto. Tālaika paziņas viņu atceras kā neliela auguma (ap 165 cm), melnīgsnēju, druknas miesasbūves puisi, kuram piemītis nepārspējams stāstnieka talants un hipnotizējošs tumši brūno acu skatiens. 1960. gadā Karloss apprecējās ar Mārgaretu Runjanu, kura par šo laiku vēlāk izdeva memuārus *Maģiskais ceļojums kopā ar Karlosu Kastaņedu*. (Jāpiebilst, ka Karloss par šādu eksisveias iniciatīvu nav bijis sajūsmā un pat centies kavēt šīs grāmatas iznākšanu.) Mārgareta atceras, ka taja laikā abi daudz nodarbojušies ar okultiem eksperimentiem – mirušo garu izsaukšanu. Karloss milējis fantazēt, izdomāt dažādus tēlus un notikumus. Ta reiz viņi abi ar Mārgaretu izdomājuši stāstu par kādu sievieti, kas dzīvo Losandželosā. Bet pēc kada

KARLOSS SESARS SALVADORS ARANA KASTAŅEDA

† Dzimis Peru, Kahamarkas pilsētiņā.

† 1957. gadā iegūst ASV pilsonību.

† 1960. gadā apprecas ar Mārgaretu Runjanu.

† 1961. gadā piedzimst Kārltons Džeremijs Kastaņeda, un dzimšanas apliecībā Karloss tiek ierakstīts kā tēvs.

† 1962. gadā Karloss iegūst bakalaura grādu Kalifornijas universitātē (UCLA).

† 1973. gadā viņš iegūst doktora grādu Kalifornijas universitātē.

† 1973. gadā izšķiras no Mārgaretas Runjanas un sarauj attiecības ar dēlu

† 1993. gadā Lasvegasā apprecas ar Florindu Donneri-Greju.

† 1998. gada 27. aprīlī nomirst no aknu vēža.

laika izrādījies, ka sieviete ar tieši tādu vārdu un dzīvesvietu patiešām ir reāla persona. Šo sagādīšanos kopumā tomēr skeptiski noskaņotā Mārgareta apraksta kā maģisku zīmi.

1959. gadā Kastaņeda iestājās UCLA Kalifornijas universitātē, kur pievērsās etnogrāfijas un arheoloģijas studijām profesora Klementa Meigana vadībā. Viens no studiju uzdevumiem bija intervēt kādu "dabisku" indiāni, ko Karloss arī paveicis. Par šo darbu Kastaņeda saņēmis A – augstāko atzīmi.

Taču drīz vien Kastaņeda studijas pametis, iespējams, arī materiālo grūtību dēļ.

Mārgareta atceras, ka viņš sācis pazust uz vairākām dienām, paskaidrojot, ka dodas tuksnīs medītēt. Drīz vien pāris izšķīrās, tāču neilgi pirms tam, 1961. gadā, pasaule bija nācis Kārļtons Džeremijns Kastaņeda, kura dzimšanas apliecībā Karloss tika ierakstīts kā oficiālais tēvs. Tomēr ir versija, ka zēna bioloģiskais tēvs ir cits vīrietis. Taja pašā laikā Karloss arī iesāka darbu pie manuskripta, kam bija lemts kļūt par grandiozu slavu iemantojušajām *Dona Huana mācībām*.

Liktenīgā sastapšanās autoostā

Dona Huana mācības iesākas ar to, ka jaunais Karloss kādā nomalā autobusa pieturā Arizonā tiek iepazīstināts ar donu Huanu, ja ki cilts indiāni, kurš zinātkārajam antropoloģijas studentam tiek stādīts priekšā kā ļoti zināšs ārstniecības augu jautājumos. Lai gan ārēji dons Huans izskatās pēc parasta veca indiāņa, Karloss saprot, ka aiz šīs ikdienišķās ārienes slēpjas kas vairāk. Dons Huans caur urbjoši paskatās Karlosam acīs – no šā skatiena viņam pārskrien šermuļi pār kauliem, jo skatienam piemītis neparasts spēks, – un gluži negaidot piekrit dalīties savās zināšanās par psihotropajiem augiem, kādus indiāņi lieto savos rituālos.

Karloss dodas līdz donam Huanam uz rituālu Sonoras tuksnesī un arī ieņem nedaudz šā maģiskā kaktusa. Karloss vizijās ierauga caurspīdīgu, melnu suni, kurš, kā teic dons Huans, esot Meskalito, pārdabisks gars. Meskalito klātbūtne esot zīme, ka Karloss ir izraudzīts īpašo zīmību apguvei. *Mācību* teksts ir veidots kā skolotāja dona Huana un mācekļa Karlosa sarunu sērija. Tieši dons Huans esot bijis tas, kurš ieteicis visu notiekošo kārtīgi pierakstīt, un tādā veidā Karloss labāk tikšot galā ar savu ego. Uzveikt ego jeb sevis svarīgumu ir viens no galvenajiem dona Huana mācību postulātiem. Karloss pieredz neizskaidrojamus un savādus atgadījumus, kurus viņš pats uzskata par halucinācijām. Taču dons Huans nebeidz atkārtot, ka tas viss – runājoši kojoti, parasta koka zara pārvēršanās neredzētā briesmonī – ir tikpat īsts kā Karlosa parastā ikdienas dzīve. Tas vienkārši ir cits veids, kā uztvert tā saucamo realitāti. Grāmatas beigās Karloss šausmās bēg no Sonoras tuksneša, jo piedzīvotais ir krietni sašķobījies viņa palāvbību uz savām spējam noteikt, kas pastāv reāli un kas ne.

Grāmatas pārdošanas skaitlei pārspēja jebkuras cerības. Tajā laikā Kalifornijā mudzēja no "citu realitāti" alkstošiem hipijiem. Strauju popularitāti bija guvusi arī sintētiskās narkotikas *LSD* lietošana un dažādi citi "realitātes paplašināšanas" veidi. Karloss Kastaņeda bija trāpījis uz istā vilņa un kļuva par vienu no šā laikmeta ikonām. Modē nāca indiāņi, seno Meksikas šamaņu mantojums un psi-

hotropie augi. Kastaņedas fanu pulkā bija arī, piemēram, *The Doors* solists Džimss Morisons, kurš apgalvoja, ka viņa iemājois kāda miruša indiāņa gars.

Pēc *Mācību* izdošanas Karloss atgriezās universitatē – sacerējumu viņš pasniedza kā dokumentālu antropoloģijas lauka pētījumu. Un, lai gan jau tolaik skeptiķi apšaubīja šā darba autentiskumu, tomēr nevienam būtisku iebildumu nebija. Karloss turpināja rakstīt, un drīz cita pēc citas nāca klajā vēl trīs dona Huana pasaulei veltītas grāmatas: *Cita realitāte*, *Celojums uz Ikstlanu* un *Spēka stāsti. Ar Celojumu uz Ikstlanu* viņš 1973. gadā aizstāvēja arī antropoloģijas zinātņu doktora grādu.

*Magam realitāte –
pasaule, kādu mēs
visi zinām, – ir tikai
apraksts, kas ticis
uzspiests jau kopš
piedzimšanas brīža.
(Dona Huana mācības)*

Karlosa vislabāko grāmatu. Vienlaikus pieaug spēkā strīdi par to, vai Kastaņedas pieredze ir fikcija vai ne. Taču kritiķiem nav pārliecinošu pretargumentu. Tad 1973. gadā žurnāla *Time* žurnāliste Sandra Burtona kādā publikācijā uzraksta, ka Kastaņeda ir melojis attiecībā par vecumu, kā arī savu izcelsmes valsti – viņš dzimis Peru, nevis Brazīlijā, kā iepriekš tika apgalvojis. Savukārt kāds cits Kastaņedas kritiķis Ričards de Mille 1976. gadā norāda uz neskaitāmām pret-runam un nepilnībām Kastaņedas "lauka darba atskaitēs": "Deviņos gados, ko Karloss pavadījis kopā ar donu Huanu, vācot augus un medijot dzīvniekus, viņš tā arī nav iemācījies nevienu pašu indiāņu valodas vārdu šo augu un dzīvnieku apzīmēšanai." Tāpat de Mille apvairo Kastaņedu arī plaģiātismā, norādot uz kādu vietu indiešu mistiķa Ramačarakas rakstos. Vārdu sakot, pieaug spēkā viedoklis, ka Kastaņeda savu mistisko pieredzi guvis nevis Sonoras tuksnesī, bet gan Kalifornijas universitātes bibliotēkā. Vairākums antropologu tomēr uzskata, ka pilnīgs *feiks* Kastaņedas darbi nav un to autoram ir bijuši kontakti ar indiāņu šamaņiem. Lai kā tur arī būtu, pēc 1973. gada Kastaņeda vairs ipa-

Katra nākamā grāmata joprojām ir pilna pārsteidzošu viziju, taču pamazām mainās stāstījuma fokuss – dons Huans maca Karlosam, kā halucinogēnie augi nebut nav galvenais, tie ir tikai palīgīdzekļi, lai tiktu sasniegta "cita realitāte", un augu lietošana nepieciešama vienīgi tāpēc, ka Karloss kā Rietumu civilizācijas produkts ir īpaši nejūtīgs un cietspārains eksemplārs. Patiesībā "redzēt" citu realitāti iespējams arī bez šiem augiem, un tieši tas ir jāapgūst. Halucinogēnie augi nepieciešami vien iesācējiem mācekļiem.

Daudzi uzskata *Celojumu uz Ikstlanu* par

ši necenšas iebilst pret kritiskajām atsauksmēm. Iespējams, galvenais iemesls ir nevis vienaldzība pret pasaulīgo antropologa slavu, bet gan tas, ka ap šo laiku viņš jau oficiāli ir kļuvis par miljonāru (pirmo miljonu viņa kontā ienesa tieši *Celojums uz Ikstlanu*). Karloss sāk noslēgties no ār pasaules, veidot savu alternatīvo vidi. Lai gan rakstnieks joprojām sastopams Holivudas partijās, viņš sāk izvairīties no fotogrāfiem un aizliedz sarunas ar viņu ierakstīt diktofonā, apgalvojot, ka cenšas izpildīt dona Huana vēlēto: būt "ne sasniedzamam". Karloss sak pārcirst saiknes

Kamēr vien tu jūties
kā vissvarīgākā būtne
zemes virsū, tu nespēj
reāli novērtēt apkārtējo
pasauli.

(Celojums uz Ikstlanu)

ar pagātni – pilnībā pārtrauc jebkurus sakarus ar dēlu Karltonu Džeremiju un viņa māti. Viņš “pazudina” arī savu iedvesmas avotu donu Huanu – 1977. gadā iznākušajā grāmatā *Otrais spēka loks* Kastaneda apraksta, ka dons Huans nu pilnībā iegājis “cita realitātē”, pārvēršoties par ugunīgu enerģijas lodi. Ap šo laiku viņš arī sāk pulcēt ap sevi sieviešu sekotāju pulciņu. Pirmās un vistuvākās no tām ir Regīna Tāla, Marianna Simko un Ketlina Polmane – visas esošās vai bijušās Kalifornijas universitātes studentes. Jaunās sievietes sāk dzīvot kopā ar Karlosu un visas arī līdzīgi nogriež matus – sportiskas, blondas zēngalviņas. Lai izdzēstu “personīgo vēsturi”, sievietes maina vārdus: Simko kļūst par Taišu Abelāru, bet Regīna Tāla – par Florindu Donneri-Greju, savukārt Polmane nodēvē sevi par Karolu Tīgsu. Redzamākā no šīm trim bija Florinda – laikabiedri apgalvo, ka harismā un personības spēkā viņa nebūt nav atpalikusi no paša Karlosa. 1993. gadā viņa apprecas ar Karlosu. Drīz vien Abelāra un Donnere publicē pašu sarakstītas grāmatas par šamanismu un mistisko pieredzi. Tāpat kā Karloss, šīs sievietes nevēlējās tikt fotografētas un bieži vien izmantoja dažādus segvārdus, tāpēc versijas par viņu dzīvi un izcelsmi atšķiras. 1977. gadā šim vistuvāko lokam pievienojas arī Patrīcija Partina, kura pieņem Nuriņas Aleksanderas vārdu.

Kastanedam bija arī neskaitāmi citi sekotāji, kuri apmeklēja pusslepenās meistarklases, ko viņš mēdza organizēt savā mītnē. Istenam karotājam, kā Karlosam tika mācījis dons Huans, bija jāpārtrauc visas saiknes ar pagātni, tāpēc bieži vien šie sekotāji – pārsvarā jaunas sievietes – pārtrauca tikties ar savām ģimenēm, mainīja dzīves un darba vietas. Bieži vien iesvētīšana sekotāju tuvākajās aprindās bija saistīta ar to, ka jaunās sievietes kļuva par Karlosa mīļākajām. Rakstniece Eimija Vollesa, kura bija viena no Kastanedas mīļākajām, divdesmitā gadsimta 70. gados savā atmaskojošajā darbā

Burvja mācekle: mana dzīve ar Karlosu Kastanedu (The Sorcerers Apprentice: My Life with Carlos Castaneda) raksta, kā drīz vien nonāksusi gultā ar Karlosu. Kad viņa satraukusies, ka varētu palikt stāvokli, Karloss pielēcis no gultas un iesaucies: “Stāvokli? Neiespējami! Maga sperma nav cilvēciska, un neskalot āra, miļā! Tā izdedzinās tevi visu cilvēciskumu.” Kastaneda nepieminēja vasektomiju, ko bija veicis pirms dažiem gadiem. Eimijas un Karlosa sakars turpinājies vairākus mēnešus.

Septiņdesmito gadu beigās un astoņdesmito sākumu Kastaneda aizvada noslēgti, tomēr 80. gadu beigās, iespējams, arī tāpēc, ka grāmatu noiet pamazām sāk mazināties, Karloss un viņa tuvākās līdzgaitnieces nolēmj izplatīt tā saukto *Tensegrity*. *Tensegrity* ir Kastanedas un viņa tuvāko sekotāju izveidota īpaša kustību tehnika, kaut kas līdzīgs taiči, ar karatē un modernās dejas elementiem. Deviņdesmito gadu sākumā pat tiek dibināta oficiāla organizācija – *Cleargreen* asociācija. Starp citu, tā pastāv joprojām, un tai ir sava mājaslapa internetā: www.cleargreen.com. *Tensegrity* semināros melnā tērpušās sievietes demonstrēja šos īpašos vingrinājumus jeb maģiskās kustības publikai. Dalība seminārā maksāja līdz pat 1200 dolāriem, kas 90. gadu sākumā nebija maza nauda. Semināru dalībnieki varēja iegādāties arī T kreklus ar uzrakstu “Svarīgums nogalina – veic *Tensegrity*”.

Tika uzskatīts, ka, citīgi izpildot *Tensegrity* vingrinājumus, cilvēks uzlabo veselību un uzkrāj enerģiju, kas dod iespēju “redzēt”. Istenam karotājam un magu māceklim vienmēr bija jābūt spēkpilnam, jebkura slimība tika uzskatīta par vājuma pazīmi. Tāpēc tie sekotāji, kam bija kādas veselības problēmas, tika palūgti atstāt grupu. Deviņdesmito gadu sākumā Karloss bieži vien tika apgalvojis sekotājiem, ka, līdzīgi donam Huanam, nemirs kā parastie cilvēki, bet gan dosies “citā realitātē” kā liesmojoša, “ieckšējās uguns” iededzināta lode.

Nāve – skandāls

Lai nu kā, turpmākie notikumi nerisinājās par labu Karlosam. 1997. gada vasarā viņam tika diagnosticēts aknu vēzis. Šis fakts tika stingri turēts noslēpumā. Tuvākās sekotājas izmisīgi centās izlikties, ka nekas īpašs nenotiek, un *Tensegrity* nodarbības turpinājās kā līdz tam, vienīgi bez Karlosa klātbūtnes. Tika izmēģināti visdažādākie alternatīvās medicīnas līdzekļi, taču velti – slimība progresēja. Karloss strauji sakritās un centās neatstāt grupas mītni. Sekotājas sāka gatavoties nenovēršamajam kamēr sazāļotais lideris grimta narkotiskā snaudā, viņas sāka iznīcināt dokumentus. Pienāca liktenīgais 1998. gada aprīlis. Kāds paparaci, kurš jau ilgaku laiku, dežurējot automašīnā, bija novērojis Karlosa “ģimenes” mītni, pamānīja neparastu rosiņu šķīta, ka imētnieki gatavojas izvākties. 72 gadu vecumā Kastaneda nomira kā parasts cilvēks, nevis ugunīga lode un tika kremēts. (Neviens nezina, kas notika ar pelniem. Ir versija, ka sekotājas tos izkaisījušas Sonoras tuksnesī.) Dažas dienas pēc Karlosa nāves nozuda arī Florinda, Taiša, Kerola un Patrīcija... Eimija Vollesa uzskata, ka, visticamāk, visas viņas izdarījušas pašnāvību, aizejot tuksnesī.

Izplatījās baumas. Pat tuvāko sekotāju vidū daudzi nezināja, ka viņu elks mirst ar vēzi. Daudzi bija izmisumā – kā tad tā, lideris nebija aizgājis, kā magam pienākas. Tomēr *Cleargreen* turpināja pastāvēt, un arī *Tensegrity* nodarbības turpinājās. Plašsaziņas līdzekļi par Kastanedas nāvi uzzināja tikai pēc diviem mēnešiem. Kad beidzot tas notika, *Cleargreen* dalībnieki vienkārši pārstāja atbildēt uz zvaniem. Taču drīz vien viņi izplatīja paziņojumu, ka Karloss esot “atstājis pasauli līdzīgi donam Huanam un ieguvis pilnu brīvību”.

Ar laiku jautājums par to, vai dons Huans ir bijis reāla persona vai ne, zaudē aktualitāti. Ja arī nav bijis, šis ir aizraujošais stāsts, un vienkārši dažreiz ir labi uzdot jautājumu: vai aiz šīs realitātes neslēpjas vēl kāda cita? ☹

MAGISKAIS PIELIEKAMAIS

Dažādu kaišu un saslimšanu gadījumos ne vienmēr jāstiepj roka pēc pamatīgas medikamentu devas. Talkā var nākt dārzā atrodamās dabas veltes – bietes uzveiks galvassāpes, kartupelis palīdzēs cīņā ar gastrītu.

Konsultējis dziednieks un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLĪNS

▼ *Coija Poznaka*

SOLĪ AĪ DABAS RĪTĒJUMU

Iekļaujot dārzeņus un augļus ikdienas ēdienkartē, nevajadzētu aizmirst, ka dabai ir savs ritējums. Vislabāk dārzeņus ēst vēl nekonservētus un nesālītus, tikko no dobes. Katrā gadalaikā jāizvēlas tieši tās veltes, ko daba dod, piemēram, rudens ir lieliski piemērots ķirbju baudīšanai. Ilgstošai glabāšanai apstrādātas dabas veltes uzturā jālieto tad, kad tās vairs nav pieejamas svaigā veidā.

KĪRBIS

Pirmās zāles kaulu problēmu gadījumos. Ķirbis stiprina sirdi, palīdz uzveikt aknu un nieru slimības, ieteicams hepatīta slimniekiem. Dārzenis viegli uzsūcas organismā, jo ir bagāts ar šķiedrvielām. Tīra un spēcina novājinātu organismu, uzlabo asins sastāvu. Glāze ķirbja novārījuma, sajaukta ar medu, noder pret bezmiegu, trauslu miegu. Ķirbis ir viens no dāržeņiem, kam apēdams itin viss, izmetamas vien sēklu čauliņas. No mizām var gatavot sukādes, kas ir veselīgs kārumš. Savukārt mikstums, samaisīts ar dzērvenēm, ir lielisks saldaš ēdiens.

Atsākam rubriku
Tautas aptieka.
Šoreiz par ekspertu
esam pieaicinājuši
tautā iemīļotu
dziednieku un
pirtnieku Ziedoni
Kārklīnu.

KARTUPELIS

Tautā saukts par otro maizi, kartupelis ir universāls dažādu kaišu ārstēšanā, taču ar tā lietošanu nevajadzētu pārcensties, jo draud pieņemšanās svarā. Palīdz nieru un kuņģa slimību gadījumos, taču diabētiķiem šo dārzeni nevajadzētu lietot uzturā, jo tajā ir daudz cietes. Noder gastrīta, caurejas un asinšvadu slimību ārstēšanā un profilaksē. Svaigi rīvētu kartupeli var likt uz apdegumiem uzreiz pēc to noskalošanas ar aukstu ūdeni. Kartupelis ārstē locītavu sāpes, dažādas alerģijas, tahikardiju un hipertoniju. Onkoloģijas slimniekiem tiek ieteikta kartupeļu ziedu tēja. Ja ir liels nogurums, trīs reizes nedēļā dzerams ūdens, kurā vārīti kartupeļi. Dārzeni esošais kālijs palīdz arī novērst krampjus.

PUKĶĀPOSTS

Ļoti maigs un saudzīgs dārzenis, tāpēc vārītā vai sautētā veidā noder dažādu zarnu slimību remdēšanai. Palīdz ārstēt elpošanas slimības, ieteicams arī cukurslimnieku uzturā. Tāpat pukķāposts palīdz uzveikt nomāktu garastāvokli, tāpēc piemērots ilgstoši guļošiem slimniekiem. Dārzeni ir daudz vitamīnu, arī fosfors un dzelzs. Tas ir spēcīgs atspirdzinājums ķermenim.

Kartupeļu sula Tukšā dūšā izdzerta kartupeļu sulas glāzīte palīdz ārstēt divpadsmit pirkstu zarnas čūlu un sekmē kuņģa darbību. Savukārt dzemdes miomas slimniecēm ik rītu jāizdzer pusglāze no rozā kartupeļa izspiestas sulas.

SARKANĀ BIETE

Noder cilvēkiem ar visa veida dziedzeru traucējumiem, arī kuņģa, nieru un zarnu slimniekiem. Biete palīdz atjaunoties asins sastāvam, tāpēc ieteicama anēmijas slimniekiem un sievietēm menstruāciju laikā. Tā mazina temperatūru, ārstē plaušu iekaisumus, izvada no organisma lieko kāliju, tādējādi attīrot asinsvadu sienīgas. Uz deniņiem vai pieres uzlikta biešu šķēlītes likvidē galvassāpes.

Biešu sula Ļoti svarīgi biešu sulu pēc izspiešanas četras vai piecas stundas nostādināt, jo tās sastāvā ir viegli indīgas vielas, kas var izraisīt sliktu dūšu. Sulai pastāvot, tās izgaro. Sula palīdz plaušu iekaisumu gadījumos, taču nav ieteicama gastrīta slimniekiem.

RUTKS

Spēcīgs dārzeņis, tāpēc vajadzētu uzmanīties, lai to nepārdozētu. Tas palīdz tikt vaļā no žultsakmeņiem, nierakmeņiem un urīnceļu akmeņiem, noder smagu infekcijas slimību gadījumos, uzlabo asins sastāvu un asinsriti. Labs palīgs vairogdziedzera slimniekiem. Rutku salāti ieteicami pirms maltītes, jo uzlabo apetīti, uzveic nogurumu, palīdz organismam atjaunoties. Nav ieteicams gremošanas sistēmu čūlu gadījumos. Sārīvētus rutkus var likt uz sāpošām locītavām vai zilumiem – palīdz sadziedēt traumu. Savukārt rutku lapas liekamas uz strutojošām brūcēm un palīdz tikt vaļā no ekzēmas.

Rutku sula Iežējot galvas ādu ar rutku sulu, mazinās matu izkrišana. Ar medu sajaukta sula palīdz cīņā pret klepu un saaukstēšanos. Veselīgai ādai gatavojama maska no karotes medus, karotes krējuma un rutku sulas. Tā pusstundu jātur uz sejas, lai āda attīrītos, atjaunotos un kļūtu maigāka.

SKAISTUMAM

Cīņā ar uzburbušu ādu palīdz īpaša maska: ņem burkānu biežumus, kas palikuši pēc sulas izspiešanas, pievieno krējumu, olas dzeltenumu un klāj uz sejas. Maska atjauno ādu un padara to maigu.

KOLRĀBIS

Bagātīgs fosfora, magnija un kālija avots. Ļoti noder asinsvadu slimību gadījumos, novājinātiem un nervoziem sirds slimniekiem, tāpat arī aknu un nieru slimību, liesas ārstēšanā, pret mazasinību. Kolrābi vārīt nav ieteicams, jo jau desmit minūšu laikā zūd puse tajā esošo vērtīgu vielu.

BURKĀNS

Oranžajā dārzeņī paslēpies lērums organismam nepieciešamu vitamīnu un minerālvielu, kas palīdz imunitātes stiprināšanā. Burkānu lietošana uzturā uzlabo mātes piena kvalitāti, zarnu stāvokli un acu veselību, palīdz uzveikt klepu, aizsmakumu, arī dažādas urīnceļu slimības. Svaigu burkānu vēlams lietot pret aizcietējumiem. Savukārt diabēta slimniekiem ēdienkartē ierakstāms tikai vārīts burkāns, jo svaigajos ir pārāk daudz cukura. Regulāra burkānu ēšana uzlabo ādas, matu un nagu stāvokli. Virīšiem tie noder pret impotenci.

Burkānu sula Dienā izdzerti 200 grami burkānu sulas pazemina holesterīna līmeni un asinsspiedienu. Stomatītu palīdzēs uzveikt mutes skalošana ar sulu, kas atšķaidīta ar ūdeni, savukārt iesnu gadījumā nāsis ieteicams pilināt burkānu un alveju sulas sajaukumu. Tīrai sulai piejaucot nedaudz eļļas, burkānos atrodamais karotīns organismam kļūst vieglāk uzņemams un lieliski palīdz atveseloties pēc infarkta. ☺

Kā bērnam nodrošināt laimi, bagātību un veselību

2012. gada decembrī tika solīts pasaules gals. Tā vietā saņemām garas brīvdienas – kalendārā svētku dienas iekrita tā, ka divreiz pa piecām dienām varējām atpūsties. Sekas tam jūtamas šoruden – Latvijā īsts bērnu dzimšanas bums. Padomnieks ielūkojas tautas gudrību lādē.

▼ *Evija Pozņaka*

DIENAI IR NOZĪME

- ✦ Pirmdienā dzimušam bērnam esot piepildīts mūžs, bet sestdienā dzimušam – tukšs.
- ✦ Ja bērns darbdienā dzimst, tad būs strādīgs, ja svētdienā – slinks un greznuma mīlotājs.
- ✦ Pirmdienā, trešdienā un ceturtdienā dzimušie esot mudīgi uz darbu.
- ✦ Piektdienā dzimuši bērni varot redzēt raganas.
- ✦ Bērni, kas dzimuši naktī no sestdienas uz svētdienu ap pusnakts laiku, esot lieli burvji un pesteļi.
- ✦ Svētdienā dzimušie bērni ir laimīgi, un tiem visi darbi padodas.

Vieglas dzemdības

Lai atvieglotu dzemdību sāpes, tajā laikā jātaisa viss vaļā: skapji, atvilktnes un grāmatas. Dzemdētājai jāatpin mati un jāatpogā visas pogas.

Bagātības un izdevīgu laulību programmēšana

Ja tikko piedzimušu bērnu vispirms ietin galdautā, tad tam bagāta dzīve. Ja grib, lai dzīvē bērni ātri un izdevīgi apprecas, jaundzimušai meitenītei uzliek virsū viriešu bikses, bet puikam uzklāj brunčus.

Kāju kustinātājs – ceļotājs

Ja mazs bērns guļot kājas kustina, tad tas izaudzis būs liels ceļotājs.

Resnā baļa un kaķa sūds

Jaundzimis bērns līdz kristībām (vārda došanai) jāsauc par suņa vai kaķa sūdu, lai nepiesitas kāds jaunums. Pēc vārda došanas bērnu sargā došanas bērnu sargā engēļi. Mazu bērnu nevajag uzrunāt mazos vārdos: par cālīti, pelīti vai mazulīti, tad viņš neizaug stiprs. Pirmajās nedēļās bērns jāsauc par baļļu, kuilēnu, lāci un milzi.

AUGUSTĪNIEŠI, ZINĀTNE UN DIEVA GĒNS

Tā kā mūki bija viduslaiku garīgā elite un obligāts viņu pienākums bija mācīties lasīt, klosteri analfabētiskajā pasaulē bija sava veida zinātnes, izglītības un mākslas ligzdas. Viņu vidū vienmēr īpaši izcēlušies augustinieši, kas dabiski izauga no paša Augustīna filozofijas un teoloģijas mīlestības.

▼ *Anele Moroza*

Viduslaikos uzskatīja, ka viss labais cilvēkā nāk no Dieva, bet sliktais no Ādama. Kliba kāja, grūta galva un šķielējošas acis bija iedzimtā grēka sekas. Tagad katrs interneta portāls paskaidros, ka iedzimtību nosaka gēni. Acu un matu krāsa, atšauts mazais pirkstiņš, turot kafijas tasīti, vai nespēja sasniegt orgasmu -- tas viss ir atkarīgs no gēniem. Kopš amerikāņu molekulārbiologs Dīns Heimers paziņoja, ka atklājis gēnu, kas ietekmē cilvēka reliģiozitāti, varam būt droši, ka arī to, vai grāmatveikalā apstājamijs pie ezoteriskās literatūras plauktiņa un ticam karmas likumiem, nosaka gēni. Dieva gēns, ko zinātnē pazīst ar kodu VMAT2, ir atbildīgs par to, ka cilvēks ir predisponēts ticēt augstāko spēku eksistencei, un rada sajūtas, kas tiek saistītas ar mistisku pieredzi. Visticamāk, VMAT2 piemitis arī Gregoram Mendelīm -- pirmajam personvārdam gēnu zinātnes vēsturē. To tik droši var apgalvot tāpēc, ka Mendelis bija augustiniešu mūks. Deviņpadsmitā gadsimta sešdesmitajos gados viņš pētīja parastos zaļos zirnīšus (latīņu nosaukums *Pisum sativum*) un radīja teoriju par cēloņiem, kas vecāku īpašības nodod atvasēm. VMAT2 noteikti bijis arī visslavenākā augustiniešu mūka Mārtiņa Lutera DNS molekulā. Pēc milzīgām šaubām un sevis šausīšanas tieši augustiniešu ordeņa klosterī pār Luteru nāca atklāsme, kas lika pamatus viņa veikto reformu pamatakmenim -- teoloģiskajai doktrinai, kura sludina: *Sola Scriptura, Sola Fide, Sola Gratia* (Tikai Svētie Raksti (Bibele), tikai ticība un tikai žēlastība).

AUGUSTĪNS UN MĪLESTĪBA

Pirms Augustīns kļuva par ceļazīmi, kas rāda virzienu, kā sekot Kristum, viņš, līdzīgi kā daži citi svētie (atcerēsimies kaut vai Francisku), bija vairāk hedonisma nekā askētisma piekritējs. Augustīns piedzima 354. gadā berberu ģimenē Ziemeļāfrikā, mūsdienu Alžīrijā. Ta kā tolaik viņa dzimtene piederēja Romas impērijai, biznesa un kultūras valoda bija latīņu. Jaunībā viņš ieguva klasisku izglītību -- pārzināja Cicerona un Vergilija sacerējumus. Augustīns ātri vien sāka dzīvot kopā ar kādu sievieti, kas viņam dzemdēja ārļaulības dēlu Adeodatu. Kartāgā viņš kļuva par atzītu retorikas pasniedzēju un devās uz Milānu Itālijā, kur kļuva par galma retorikas profesoru. Trīsdesmit trīs gadu vecumā Augustīna dzīvē notika lūzums. Viņš nokristījās, bet visu savu kaisli un mīlestību, kas iepriekš piederēja antikajai filozofijai, novirzīja uz teoloģiju un kļuva par vienu no pašiem izcilākajiem kristīgajiem domātājiem. Savā fundamentālajā sacerējumā *Atzīšanās (Confessiones)* Augustīns atceras šo savu mistisko pārveidi. Viņš sēdējis zem vīģeskoka, kad pēkšņi izdzirdējis balsi, "kas plūda no kaimiņu mājas un dziedoša tonalitātē atkal un atkal atkārtoja meitenes vai zēna balsi: ņem un lasi, ņem un lasi (*Tolle lege! Tolle lege!*)". Augustīns tūdaļ aizsteidzās pie apustuļu grāmatas, atvēra to un "savas sirds klusībā izlasīja pirmo rindkopu, kuru satika viņa acis". Tas bija rindas no Pāvila vēstules romiešiem.

Augustīns radījis interesantas teorijas gan

par cilvēka psihi, gan par medicīnu, izglītību, reliģiju (viņa centieni izgaismot pašus dziļākos dvēseles nostūrus atklās to tumšo jomu, ko vēlāk nosauks par zemapziņu). Viņš ir pirmais kristiešu domātājs, kas cilvēku redzēja kā vienotu būtni, kuru veido ķermenis un gars. Augustīnam iemīļotākais tēls, lai raksturotu ķermeņa un dvēseles attiecības, bija laulība -- tavs ķermenis ir tava sieva. Sākotnēji šie divi elementi bija perfektā harmonijā, bet pēc cilvēces krišanas grēkā tie piedzivoja dramatisku savstarpēju cīņu. Augustīns uzskatīja: ja cilvēka dzīvē nav mīlestības, tā ir pilna iznīcības, jo mīlestība ir cilvēka būtība. Tāpat kā smagums kustina ķermeņus, mīlestība -- dvēseles. Viņš izveidoja komplicētu mīlestības definīciju, kurā izdalīja dažādus mīlestības veidus: mīlestība kā iekāre, kas tiecas pēc tā, ko mīl, un var pārvērsties par libido; mīlestība kā prieks, ja tās vēlme ir apmierināta; mīlestība kā bailes, ja mīļotā sasniegšana ir apdraudēta; mīlestība, kas skumst par zaudējumu; mīlestību uz Dievu. Mīlestība ir tā, kas virza visu cilvēka darbību, tā rosina gan uz labo, gan arī uz ļauno.

Viņš izveidoja komplicētu mīlestības definīciju, kurā izdalīja dažādus mīlestības veidus: mīlestība kā iekāre, kas tiecas pēc tā, ko mīl, un var pārvērsties par libido; mīlestība kā prieks, ja tās vēlme ir apmierināta; mīlestība kā bailes, ja mīļotā sasniegšana ir apdraudēta; mīlestība, kas skumst par zaudējumu; mīlestību uz Dievu.

MĀRTIŅŠ LUTERS: DEBESU VALSTĪBA UN BIEŽA PĒRŠANA

Visslavenākais augustiniešu mūks ir Mārtiņš Luters. Kaut gan mums viņš ir Luters un viņa mācības piekritēji tiek saukti par luterāņiem, viņš piedzima kā Luders, un vēl šodien arhīvos glabājas Erfurtes universitātes saraksti, kuros studiju laikā viņš reģistrēts kā Martinuss Luders no Mansfeldes.

Tolaik vienkāršais cilvēks debesu valstību iztēlojās citādi nekā mācītie teologi. Viņš tur redzēja bargu Dievu kā soģi, Jaunavu Mariju kā žēlsirdīgo māti un daudzus svētos aizbildņus kā palīgus, pie kuriem vērsties ik dienas. Pēc tautas ticējumiem, katram svētajam bija savas funkcijas: vieni gādāja par veselību, citi par turību, vēl citi – par mājas mieru. “Jau kopš bērnības bija pierasts, ka jābaidās un jānobāl, dzirdot Kristus vārdu. Man taču bija mācīts, ka viņš ir nepielūdzams un bargs manis tiesātājs,” vēlāk teicis

Kad Mārtiņš kļuva par “brīvo mākslu maģistru”, tēvs viņu turpmāk uzrunāja tikai uz jūs un nolēma, ka dēlam jāiestājas Juridiskajā fakultātē un jāklūst par tiesību doktoru.

Luters, ilustrējot, kā cilvēki viduslaikos uztvēra kristietību. Nebija iecerēts, ka Mārtiņš dzīvi saistīs ar reliģiju. Viņš izglitojās baznīcas draudzes skolā, jo tas tolaik bija vienīgais veids iegūt izglītību. Skola, kurai tēvs Hanss ar grūtībām savāca naudu, piederēja pie zemākajām masu izglītības iestādēm. Tur ar skolniekiem apgājās kā ar stūrgalvīgiem grēciniekiem. Atceroties Mansfeldes skolu, Luters vēlāk izteicās, ka tā bijusi “pirts, kurā plūda bailes un sviedri”. Skolotāji ar skolēniem apgājās kā “cietuma uzraugi ar zagļiem”. Vēl Luters teiks, ka tur neviens neko neiemācījās “biežās pēršanas, drebuļu un baiļu dēļ”.

Vēlāk Luters iestājās Erfurtes universitātē, kur biedru vidū izpelnījās iesauku

“filozofs”. No saviem universitātes pasniezdzējiem students uzzināja, ka Zeme ir nevis plakana, bet apaļa un ka Mēness rada paisyumu un bēgumu. Kad Mārtiņš kļuva par “brīvo mākslu maģistru”, tēvs viņu turpmāk

uzrunāja tikai uz jūs un nolēma, ka dēlam jāiestājas Juridiskajā fakultātē un jāklūst par tiesību doktoru. Tas ar laiku ļaus viņam kļūt par birģermeisteru un varbūt pat iegūt muižnieka titulu.

CILVĒKS, KURU DIEVS AICINĀJA CAUR NEGAISU

Taču tiesību studijas Mārtiņam nepadevās un gandrīz dzīvi. Izmišumā viņš apsvēra iespēju bēgt no pasaules klosteri. Krīze iestājās 1505. gada 2. jūlijā, kad Lutere no universitātes kājām devās uz mājām, lai vēlreiz pārrunātu ar tevu savu likteni. Celā Mārtiņu pārsteidza negaiss, kas sagrieza zemi kopā ar debesīm, un tieši aiz Mārtiņa muguras iespēra zibens. Vēlāk viņš atcerējās, ka izbailēs no pēkšņas nāves sācis lūgties: "Svētā Anna, palidzi, es gribu kļūt par mūku." Vēlāk Lutere sevi nosauca par cilvēku, kuru "Dievs aicinājis caur negaisu". Un, kaut gan tēvs Hanss bija satriekts un atsāka uzrunāt dēlu uz tu, Mārtiņš pārdeva visas savas grāmatas un iestājās ubagojošo augustiniešu eremītu kopienas klosteri. Tās bija iesauktas par Melno klosteri un pazīstams ar saviem īpaši stingrajiem statūtiem. Mārtiņa tēva sašutums par dēla izvēli skaidrojams ne vien ar to, ka ar šādu soli viņš pielika punktu labklājībai un ģimenes prestiža celšanai, bet arī ar to, ka tolaik klosteriem bija gaudzām apšaubāma slava – tie bija kļuvuši par izdaudzīnātiem netiklības perēkliem. Ari Erfurtes Melnajā klosteri nebija palicis gandrīz nekā no eremītu kopienas sākotnējiem ideāliem (augustiniešu ordenis radās 13. gadsimtā, apvienojoties vairākām eremītu kopienām, kas ievēroja Augustina regulu) – mūki nesekoja Augustina mācībai, kopiena jau sen vairs neubagoja, tai piederēja iespaidīgi zemes gabali, un klosteri pieņēma galvenokārt turīgus ļaudis. Tie nedaudzie, kas nāca no vienkāršās tautas, kļuva par tādiem kā bagātnieku kalpiem, kamēr tie, kas ieradās ar naudu un zinātniskiem grādiem, varēja nodoties liturģiskajai dzīvēšanai, askētiskiem vingrinājumiem un pārdomām par Biblii.

Lutere kļuva par novici, gada laikā viņam bija jāapgūst augustiniešu statūti un jāpierāda sava piemērotība mūka stāvoklim. Viņš dzīvoja trīs metrus platā un divus metrus garā cellē, kurā atradās galds, soliņš, eļļas lampa un salmu matracis. Nekas personisks netika atļauts, un neapkurinātās celles durvis nebija aizslēdzamas, tajās bija ierīkota actiņa, pa kuru jaunatnācēju varēja novērot viņa instruktors – padzīvojis mūks, kam bija savam uzraugāmajam jānorāda uz ta grēcīgajiem paradumiem, jāpaskaidro, kur un kad jākrit pie zemes, jāmaca jaunais staigāt sikiem soliņiem, salīkušam, nolaištu skatienu. Īpaša uzmanība tika pievērsta klusumam – vienīgās atļautās skaņas cellē bija lūgšanu skaitišana. Instruktors vienīgais drīkstēja iekļūt cellē un ar jaunpienācēju

Pēkšņi es jutu, ka esmu pilnīgi pārmainījies, piedzimis no jauna un kā caur atvērtiem vārtiem jau iegājis paradīzē. Visa Bībele ieguva pavisam citu jēgu.

izskaidrojās zīmēm. Vismaz reizi nedēļā mūkiem bija "atklāti, saprotami un pazemīgi" jāizsūdz grēki. Bet reizi mēnesī notika kopējā

grēksūdze – visi augustinieši, nometušies uz ceļiem, atzinās savās apgrēcībās. Piedevām grēksūdze bija savienota ar ziņu pienēšanu, jo varēja skaļi norādīt arī uz citu grēkiem. Lutere klosteri mocījās, šausmīgās pašpārtumos, sodīja sevi ar stingriem gavēniem, jo nespēja savā sirdi un garā pildīt augustiniešu mūka ideālu – evaņģēlisko pilnību, kad grēkots netiek ne vien darbos un vārdos, bet arī domās. Divdesmit deviņus gadus vecais Lutere bija kļuvis par teoloģijas doktora grāda īpašnieku, "tomēr gaisma, ko meklēju, joprojām nenāk pār mani".

Svarīgākais brīdis kristietības vēsture nav vis tas, kurā Lutere pie Vitenbergas pils baznīcas durvīm pienāgloja savas 95 tēzes, bet gan tas, kurā viņš piedzīvoja atklāsmi, kas vēsturē iegājusi kā Lutera Atklāsmē tornī. Tas notika brīdī, kad Lutere, nošķīries kādā no cellēm Vitenbergas Melnā klosterā tornī, gatavoja lekciju par Pāvila vēstulēm romiešiem. Pēkšņi viņš sen pazīstamo tekstu ieraudzīja it kā no jauna. "Nu es jutu, ka esmu pilnīgi pārmainījies, piedzimis no jauna un kā caur atvērtiem vārtiem jau iegājis paradīzē. Visa Bībele ieguva pavisam citu jēgu." Pēc mokošiem iekšējiem pārdzīvojumiem Lutere atklāja reformiskas mācības galveno postulatū par glābšanu vienīgi ticībā. Interesanti, ka viena no Dīna Heimera tēzēm vēsta, ka cilvēki, kam piemīt šis Dieva gēns VMAT2, pasauli uztver kā vienotu veselumu un izjūt dievišķo spēku klātbūtni, turklāt "bieži sen zināmas lietas pēkšņi ierauga kā jaunas".

AUGUSTĪNIEŠU MŪKU ALUS

Mūki esot sākuši brūvēt alu, lai apgādātu sevi ar alternatīvu dzērienu neūrajam dzeramajam ūdenim. Jau ļoti senos klosteru plānojumos iezīmētas telpas alus darītavai. Mūki šajā dzērienā dalījās gan ar ubagiem, gan svētceļniekiem, gan slimniekiem hospitāļos, kuri tika atvērti pie klosteriem. Ceļotāji alu, sieru un maizes gabalu varēja dabūt pret mazu ziedojumu ordenim. 15. gadsimtā tikai ģentē vien bija vairāk nekā 100 alus darītavu, no kurām desmit darbojās un pārvaldīja mūki. Augustīniešu alus ir ļoti populārs Vācijā, kur joprojām to brūvē īsti mūki istā klosteri.

GREGORS MENDELS: BITES UN ZIRŅI

No klostera kā zinātnes inkubatora nāk arī ģenētikas pamatlicējs Gregors Mendels. Viņu nokristīja par Johanu, un bērniņu zēns pavadīja fermā tagadējā Čehijas, toreizējā Austrijas impērijas, teritorijā, kas viņa ģimenei – etniskiem vāciešiem piederēja jau 130 gadus. Kopā ar vecākiem, brāļiem un māsām viņš strādāja dārzā, kopa bites. Viņi nebija turīgi, un, lai apdāvinātais brālis varētu studēt filozofiju un fiziku, jaunāka māsa Terēze atdeva viņam savu puru (vēlāk, kad viņas dēli vēlējās studēt medicīnu, viņš tos finansāli atbalstīja). Tieši Mendela fizikas pasniedzējs rekomendēja nabadzīgajam katoļu jauneklim iestāties Svētā Tomasa klosterī Brno – šā augustiniešu klostera mūki bija autoritātes daudzas zinātnes jomās. Ta divdesmit viena gada vecumā Mendels kļuva par novici un pieņēma vārdu Gregors.

Tieši klostera sienās līdzās augustiniešu brāļiem Mendels, eksperimentējot ar pelēm, iesāka savas ģenētikas studijas. Taču bīskapam radās iebildumi, ka viens no viņa mūkiem studē dzīvnieku seksu, un Mendelam nācās pārorientēties uz augiem. Desmit savas dzīves gadus viņš veltīja šim eksperimentam un nodemonstrēja, ka augi noteiktas īpašības pārmanto pēc konkrēta modeļa. Kad 1866. gadā Mendels publicēja savu dar-

bu, tas palika neievērots, un tikai pēc vairāku neķē trīsdesmit gadiem, 1890. gadā, to atklāja no jauna. Mendels kļuva par klostera abatu un turpināja darboties ar bitēm, kuras dzīvoja speciālos Mendela konstruētos stropos, viņš arī studēja astronomiju un nodibināja Austrijas Metroloģisko biedrību. Dzīves nogalē viņš esot izpīpējis pat līdz divdesmit cigāriem dienā, jo tā uzlabot veselību un atbrīvoties no liekā svara ieteicis viņa ārsts.

Bīskapam radās iebildumi, ka viens no viņa mūkiem studē dzīvnieku seksu, un Mendelam nācās pārorientēties uz augiem. Desmit savas dzīves gadus viņš veltīja šim eksperimentam un nodemonstrēja, ka augi noteiktas īpašības pārmanto pēc konkrēta modeļa.

SVĒTAIS MEINARDS UN PAGĀNU KRISTĪBA

Svētā Meinarda salā, kas atrodas Daugavā, no netālā Iksķiles krasta var nokļūt ar laivu vai kuteri. Ogres Svētā Meinarda draudze piedāvā uz šīs salas gan salaulāt, gan noturēt kristību rituālus. Naktis, kad sala ir izgaismota, tā iegūst mistisku noskaņu. Vietējie zina stāstīt par kādu neizskaidrojamu fenomenu – visi mēģinājumi no ziemelu puses nofotografēt vecās baznīcas drupas beidzas neveiksmīgi: vai nu pēkšņi sabojājas fotoaparāts, vai arī attēlos pēc tam redzami izplūduši balti tēli.

1184. gadā Zēbergas augustiniešu klostera kanoniķis Meinards tur uzsāka savu misionāra darbību. Indriķa hronikā viņš raksturots kā “cienijamas dzīves un godājama sirmuma virs”, kas ieradās “atmodināt elku pielūdzējus līvus no elkdievības un grēku miega”. Sākumā uzcēla koka baznīciņu, kurā Meinards nokristīja vairākus libiešu – Ilo, Vieco, Alo tēvu un

Kulevenes tēvu – un izveidoja pirmo kristietu draudzi. Drīz vien Meinards Iksķilē uzcēla pili un izveidoja Iksķiles bīskapijas domkapitulu, kur mūki dzīvoja pēc Svētā Augustina regulas. Viņam neklājās viegli. Meinarda “sirds bija satraukta, īpaši tad, kad līvi, pakāpeniski izlaupijuši viņa mantu un piekāvusi viņa saimi, nolēma pašu padzīt no savas zemes” un kristību vienkārši nomazgāja Daugavā.

Kad pirms dažiem gadiem Iksķilē uzstādīja pieminekli Meinardam, tā iesvētīšanas ceremoniju vadīja kardināls Jānis Pujats. Akademiķis Jānis Stradiņš uzrunā teica, ka “augustiniešu ordenis bija garīgs, nevis militārs ordenis. (...) viens no inteligentākajiem ordeniem. Uz tā regulas vēlāk noteica Rīgas bīskapijas domkapitula darbību, un tas dibināja arī pirmo skolu Rīgā un Latvijā. Savukārt cisterciešu ordenis, kurā darbojās Meinarda līdzgaitnieks Teodorihis, Latvijā ievē-

da lauksaimniecības un ārstniecības novitātes”.

Starp citu, tieši ar Meinarda līdzgaitnieku Teodorihu saistās leģenda, kas parāda mūsu senču sākotnējo attieksmi pret misionāriem un kristīgo vēsti. Nacionālās mākslas muzeja pastāvīgajā ekspozīcijā ilgu laiku bija skatāma Artūra Baumaņa glezna *Likteņa zirgs*, kas ilustrē šo notikumu. Līvi Teodorihu esot saģūstījuši un nolēmuši ziedot saviem dieviem. Taču sākumā bija jānoskaidro pašu dievu griba, tāpēc tika sapulcināta tauta un atvests zilnieks un likteņa lēmējs balts zirgs, kuram pie kājām nolika šķēpu. Ja zirgs tam pāri spers kāju – dzīvības lēmēju, mūks paliks dzīvs, ja otru – tam būs jāmirst. Zirgs lēma par labu Teodoriham un atstāja viņu dzīvu. Igaunijā Teodorihā vizīte sakrita ar saules aptumsumu, un tā nu nabadziņš tika apvainots, ka apēdis sauli. ☉

Es klauvēšu pie tava loga...

VELU LAIKA STĀSTS

Tamāra pēdējā laikā nespēja aizmigt agrāk par pusnakti. Taš nekas, mazdārziņu uzrokot, bija sapūlējusies un pārgurusi, tik un tā nemierīgas, jokainas domas malstījās pa galvu un nelaidās vaļā. Piemēram, kā tur bija, vai *Kuikuļos* toreiz bija trīsdesmit vai trīsdesmit divas govīs? Vai tureja četras vai sešas sīvenmātes? It kā tagad tam vairs būtu kāda nozīme – viņa bija dzirdējusi, ka *Kuikuļi* sen nodeguši, karam ejot pāri, atlikušais kolektīvizēts, noecēts, un nomeliorets. Un galu galā Tamāra pati toreiz, pirms vairāk nekā piecdesmit vasarām, bija nozvērējusies vairs kāju nespert Jelgavas pusē un jo īpaši *Kuikuļu* māju tuvumā. Lūk!

Trīs kludzieni

Tāpat nekāda gulēšana nebūs, jāiet uztaisīt tēju un palasīt kādu grāmatu, Tamāra uzvīkstījās augšā, iešļūcināja pēdas nodilušajās čībās un taustījās uz virtuvi. Ieslēgusi virtuve mazo lampu, viņa uzsvirkstināja sērkoku un uzlika uz plīts tējkannu. Palasis kaut ko no Viļa Lāča, pēdējā laikā Tamārai patika pārlasīt jaunības laika grāmatas. Īsto *Zvejnieka dēlu*, ne pēckāra pārtaisīto, piemēram. Tējkanna klusi sica, un Tamāra miegaini šķirstīja lappuses, līdz vienbrid viņai ienāca galvā doma, ka ir savadi kluss. Patiešām, divaini kluss, turklāt šķīta, itin kā laiks būtu apstājies. Tamāra pavilkta neilona aizkaru un paraudzījās ārā – iela tukša, neviena vēlina gājēja, neviena paša savās gaitās klaiņojoša kaķa. Neparasts miers. Parasti taču otrpus ielas esošajā Bērzaines parkā pie vismazākās pūsminas čikstēja vecās kļavas, un kur nu vēl nenorimstošā tālinās Vidzemes šosejas švīkstotņa – tur *Jūre* pēc *Jūres* brauca visu cauru nakti ar smagajām balķu kravām. Un, protams, ne-

rimtīgā blakusesošās privātmāju rindas suņu zvankstēšana – kā viens krancis ierējās, tā visa rinda vaukskēja līdz. Brr, Tamāra savilka ciešāk ap pleciem lielo adīto lakatu, uzņācā drebālis, nūdien, jau rudenīgs drēgnums, kā nekā septembra beigās, vajadzētu jau sākt kurināt, bet namu pārvalde taupa naudu... Lai gan neatkarība skaitījās atgūta jau piecus gadus, dzīve nemaz neuzlabojās...

Tamāra piecelās, lai aplietu tēju, kad pēkšņs kludzienis gandrīz lika viņai izmest tējkannu no rokām. Jā, pie loga rūts kāds nepārprotami klauvēja. Vienreiz un tad vēl vienreiz. Ne skaļi, bet noteikti un izlēmīgi. Zagļi! Bandīti! Tamāra mudīgi izslēdza gaismu, lai tie no āra nevarētu tumsā saskatīt, kur viņa atrodas, un ieskreja gaiteni, kur aizdurvē

Tajā naktī, kad nomiršu, mana dvēsele aizlaidīsies pie tava loga – vienalga, no kuras pasaules malas, – un pieklaudzīnās, lai tu zini, ka sirds, kas tevi patiešām mīlējusi, vairs nepukst...

visādiem gadījumiem stāvēja labi noasināts cirvis. Sirds aulekšoja kā negudra, un Tamārai jau likās – viss, tūlī būs lēkme, un viņa pakritis tepat gaiteni... Miļo Dieviņ, neļauj man mirt šonakt, es vēl gribu dzīvot, lūdzu,

lūdzu, es vēl dzīvot gribu – pār lūpām neviļus izlauzās galīgi ne tie svinīgie pātarī, kas parasti baznīcā. Dzīvot!

Taču, lai nu kas tur būtu bijis, pēc trešā klauziena atkal iestājas miers un klusums. Brīdi pagaidījusi, Tamāra uz pirkstgaliem, cirvi turot gatavībā, pielavījās pie virtuves loga... Nekā. Uz ielas neviena paša. Viņa pat sadūšojās logu atvērt un izliekties ārā – vai tur apakšā nav kādas pēdas? Tamāras dzīvoklis balto kriegēļu daudzstāvenes pirmajā stāvā bija pietiekami zemu, lai līdz logam varētu aizsniegties no apakšas. Ja te kāds būtu stāvējis, pēdām uz smilšainās zemes vajadzētu būt ļābi redzamām, jo nakts, kaut makoņaina, bija gaiša – gandrīz pilnmeness, un te pat netālu bija arī dzeltenīgā ielu apgaismes

vašu krējuma vidū. Tas nekas, ka dažas smalkās preilenes vīpsnājot šķībi nomērija ar skatienu viņas nostaigātās kurpes un no mātes vecā mēteļa pārsūto kostīmu, galvenais, ka viņa bija šeit un mājās. Izcili stingrā Kulitane, mākslinieks Bine, mazliet smieklīgais profesors Kirhenšteins... Un, lūk, liktenis atkal bija labvēlīgs – pēc obligātās prakses Kaučminde muižā viņai bija iespēja stažēties arī *Kuikuļu* vecsaimniecībā, kas skaitījās izcila piensaimniecība un graudu audzētava, turklāt to māju saimniecei bija arī prasmīgas rokdarbnieces slava... Pats Vadonis bija apmeklējis šīs mājas, kas atradās Zemgales līdzenuma pašā sirdī, un teicis atzinīgus vārdus... Devīnpadsmit gadu vecā Tamāra ar savu pieticīgo papes kafēriti un balto audekla saīnīti, kurā darba drēbju kārtā, apņēmīgi izkāpa no Rīgas Jelgavas autobusa un brīdi bijīgi apmulsu dižās liepu gatves priekšā... *Kuikuli* – bija rakstīts uz celazīmes. Tamāra ievilka elpu un devās norādītajā virzienā... Ak, cik zaļas bija liepu milzīgās lapotnes un cik zili baltas debesis nīrbēja tām cauri!

Līdz nāve mūs šķirs

Liene bija saīgusi. Atkal tai vecmammai kas gadījies, atkal pēc stundām jāskrien uz vilcienu un jākratās uz Cēsīm. Pirms trim dienām zvanija mammai un sudzējās, ka šitas nav labi un tas sāp. Nu, nevar uzreiz neviens pie viņas aizskriet, pati vainīga, ka iekrampējusies tajā sava dzīvoklī un dārza. Atkal būs jāklašās pratuļojumi, ka agrāk viss ir bijis labāk un tagad vispār nekā jēdzīga vairs nav. Nekas, viņa fiksī atdos mammas sarūpēto zaļu paciņu (relāniums, valīdols, ginko biloba; tīrās iedomas, patiesība vecmammai nekas nekais) un divdesmit latus un tisies prom, pateiks, ka daudz jāmacās uz rītdienu, tāpēc jāpaspēj vēl uz *Panorāmas* laiku Rīgā.

Mjā, šķiet, vecmamma šoreiz tiešām sa-traukusies. Atvēra durvis un uzreiz bāza acis kaut kādu avīzes gabalu. Re, re, vismaz šo solījumu viņš ir turējis, vecmamma paziņoja pārverstā balsī. Viņš to izdarīja! Liene nekā nesaprata – kas ko izdarīja, kads viņš?

“Kas noticis, vecomamm?”

“Ak, nu ja, tu jau nezini,” vecmamma atmeta ar roku. “Atgērbies, nāc uz istabu, es tev parādišu!”

Liene padevīgi sekoja. Vecmamma izņēma no kumodes vecmodīgu albumu: “Skaties, vai viņš nebija skaists? Kā filmu aktieris! Un paskaties, kas ir otra pusē rakstīts.” Vecmamma izņēma no albuma sadzeltējušu foto ar Lienei nepazīstama jauna vīriņa attēlu. Puisim galvā bija senlaicīga studentu cepurīte ar korpoļu lenti un šauras ūsiņas. Retušētais skatiens šķita vīzdegūnīgs un augstprātīgs, bet laikam toreiz tāda mode bijusi. Liene apgrīza fotogrāfiju otrādi – “Manai

vismīļajai! Mūžīgi tavš Alfrēds, līdz nāve mūs šķirs. 1939. gada 20. jūnijs” Vai tu re ko! “Un tagad paskaties šito!” Liene apmulsusi panēma avīzi. “Šarīta avīzē jau ir!” Vecmamma pirksts atšķīra seru sludinājumu lapu. Izlasi šito!

...Dziļās skumjās paziņojam, ka mūsu mīļotais tēvs, vectēvs un vecvectēvs Alfrēds Kuikulis 82 gadu vecumā šķīries no šīs pasaules... Toronto, Kanādā...

“Viņš bija korpoļu, bagātu saimnieku vienīgais dēls... Viņam neļāva precēt nabaga skuķi no tādas nevienam nezināmas mazpilsētas amatnieka ģimenes... Viņam nepietika dūšas pretoties tēva gribai... Un tad viņi viņam piespēlēja to bagāto mantinieci... Arī smuka bija, jāteic... Bet tā viena vasara bija tik... ak, es nevaru izstāstīt...”

“Vecomamm, nu neraudi, lūdzu, neva-jag,” Liene bija izbijusies. Nu ir trakums, allaž stingra vecmamma raud kā mazs bērns un nav nomierināma. Liene aizskrēja uz virtuvi, ielēja glāzē ūdeni un atrada virtuves skapīti valokordinu. Cik tur vajadzēja tos pili-nus? Picus? Desmit? Nekas, iegrūdis visus desmit...

Solījums izpildīts

Bet vecmamma jau bija izšņakusi degu-nu un nu runāja pavisam mierīgi: “Viņš solīja mani precēt, bet to viņš nevarēja izpildīt. Tie jau bija tādi laiki. Viņš jau arī bija vecāks par mani, pēdēja kursā, studēja jurisprudenci, varbūt domāja, ka es vēl par jaunu un dumju... Es šausmīgi pārdzivoju, draudēju sev ga-lu darīt... kā jau jaunībā. Bet tad viņš – tā bi-ja mūsu pēdējā saruna – tā kā puspa-jokam teica: nu, ja tu tā ir sanācis, tad es vismaz tev apsolu no visas sirds, ka tajā naktī, kad no-miršu, mana dvēsele aizlaidīsies pie tava lo-ga – vienalga, no kuras pasaules malas, – un pieklaudzīnās, lai tu zini, ka sirds, kas tevi patiešām mīlējusi, vairs nepukst... Un viņš to iz-darīja! Viņš to patiešām izdarīja – es dzirdēju tieši trīs klauvējienu, kā bija norunāts, vien pirmajā brīdī nesapratu, kas par lietu, tas taču viss bija tik sen... Un tad bija karš, tik daudz visādu notikumu... Vajadzēja domāt, kā vis-pār izdzīvot... Drīz pēc tam es satiku tavu ve-cotēvu. Ak! Domāju – uz vecumu eju galīgi šreijā, ka man sāk izklausīties, bet, kad es šo-rit izvilku no pastkastes *Dienu*, es uzreiz visu sapratu... Vismaz šo solījumu viņš izpildīja...”

Tajā vakarā Liene ilgi turēja vecāsmam-mas sastrādāto roku. Ilgi un pamatīgi ti-ka šķirstīts vecais albums... Korpoļu savās smieklīgajās apaļajās cepurītēs, sapucēju-šās jaunkundzes rokdarbu nodarbībās, grupas portreti ar smejošām jaunietēm tautas-tērpos... Vilciens uz Rīgu aizgāja bez Lienes. “Nekas, vecomamm, skolai mamma uzrakstis zīmi. Gan jau. Rit palīdzēšu tev kartupe-ļus norakt.”

laterna. Neka. Gauži divaini. Izlikās? Nē, nu, bet tik skaidri... Brīdi Tamāra apsvēra, varbūt iet un piezvanīt pie blakusdzīvokļa durvīm, varbūt šie arī kaut ko dzirdējuši, bet tad atmeta šo domu – kaimiņi droši vien jau gul miegā. Zvanīt uz Rīgu meitai? Un ko viņa teiks? Ka viņai kaut kas tā jocīgi izlikās? Meita nebūs sajūsmā... Nekas, piezvanīs no rīta... Galu galā Tamāra ieņēma vēl vienu truksā-lu, uzlika uz mēles valīdolu un palīda zem se-gas... Miegas uznāca kā maigs, zīzains vilnis...

Tamārai atkal bija 19 gadu, un tikko pa-beigts pirmais kurss izslavētajā Kaučminde Mājturības institūtā. Viņa atkal un atkal ne-spēja noticēt savai veiksmī – kā viņai, sku-ķim no patrucīgās mazpilsētnieku ģimenes, izdevies iekļūt šajā spožajā lielsaimnieku at-

IZBĒDZIS UN PAZUDIS

Kad bez pēdām pazūd kāds noziedznieks, neviens par to īpaši nebrīnās. Galu galā viņam tāds liktenis – nodarīt savu lietu un aizlaisties, lai policisti netiek klāt. Parasti gan lielākajai daļai noziedznieku policisti agri vai vēlu tiek klāt. Tomēr dažiem krimināliem izcilniekiem izdevies pazust tā, ka pat pēc desmitgadēm nevienam nav īsti skaidrs, vai viņi tiešām ļoti veiksmīgi aizmukuši un noslēpušies vai vienkārši dabūjuši galu.

Policistu kerībā, ka Kūperu, pat ja viņš sadomās izlēkt no lidmašīnās ar izpletņi, izdosies sagūstīt uz zemes, nebija lemts piepildīties.

Bilēte vienā virzienā

Kriminālās pazušanas žanra klasiķis ir džentlmenis, kuram neviens pat vārdu nezina. Kriminoloģijas vēsturē viņš palicis ar pseidonīmu D. B. Kūpers. Šis kungs īstenoja vienu no visu laiku slavenākajām laupīšanām, taču pat tagad, gandrīz 40 gadus pēc šā notikuma, nav skaidrs, kādas beigas tai bija.

Viss sākās 1971. gada 24. novembrī Portlandas lidostā, kur kompānijas *Northwest Orient Airlines* laineri, kas devās ceļā uz Sietlu, iekāpa parasts kungs. Bilēti viņš bija nopircis uz Dena Kūpera vārda, taču šim faktam uzmanība tika pievērsta tikai pāris stundu vēlāk, kad minētais kungs jau bija kļuvis par nacionāla mēroga slavenību.

Apsēdies sev paredzētajā vietā un sagaidījis, kad lidmašīna pacēlas gaisā, misters Kūpers pasūtīja burbonu ar sodu, izsmēķēja cigareti, pēc tam pasauca stjuarti un iedeva viņai salocītu zīmīti. Stjuarte bija jauna un skaista, tapēc nosprieda, ka pasažieris mēģina viņai iedot savu telefona numuru, un neizlasījusi iebāzta lapiņu kabatā. Tad pasažieris pieliecās stjuartei tuvāk un pateica frāzi, kas izgaisināja jebkādas ilūzijas par randiņa plāniem: "Mis, labāk izlasiet to zīmīti. Man ir bumba." Zīmītē bija rakstīts apmēram tas pats, tikai izvērstākā formā: "Man portfeli ir bumba. Ja uzskatīšu par nepieciešamu, es to izmantošu. Es gribu, lai jus apsēstos man blakus. Jūsu lidmašīna ir nolaupta." Lai pierādītu savu vārdu patiesumu, pasažieris pavēra portfeli, un stjuarte pamanīja konstrukciju no sarkaniem cilindriem, baterijas un vadiem. Izskatījās pārliecinoši.

Nolaupītāja prasības bija isas un konkrētas: lai lidostā viņam tiktu izsniegti 200 000 dolāru 20 dolāru banknotēs un divi izpletņu komplekti. Varasiestādes, saņēmušas ultimātu, nolēma neriskēt ar cilvēku dzīvībām un sagatavoja prasīto. Ari Kūpers turēja doto vārdu: kad

Pasažieris pieliecās stjuartei tuvāk un pateica frāzi, kas izgaisināja jebkādas ilūzijas par randiņa plāniem: "Mis, labāk izlasiet to zīmīti. Man ir bumba."

lidmašīna nolaidās lidlaukā netālu no Sietlas un tajā iekrāva gan naudu, gan izpletņus, nolaupītājs atbrīvoja visus pasažierus, gūstā palika tikai piloti un viena no stjuartēm. Pēc degvielas uzpildes lidmašīna atkal pacēlās gaisā, taču tai sekoja pāris gaisa spēku iznīcinātāju, kuru uzdevums bija piefiksēt nolaupītāja mēģinājumu pamest laineri ar izpletņa palīdzību. Jāteic, prasība pēc izpletņiem likuma sargus ļoti pārsteidza un samulsināja, jo līdz tam neviens gaisa pirats nekad nebija mēģinājis lidmašīnu pamest jau gaisā.

Policistu cerībām, ka Kūperu, pat ja viņš sadomās izlēkt no lidmašīnas ar izpletņiem, izdosies sagūstīt uz zemes, nebija lemts piepildīties. Drīz pēc pacelšanās gaisā Kūpers lika stjuartei doties uz pilotu kabīni, vēl pēc brīža lainera vadības paneli iedegās signāls, kas vēstīja, ka ir atvērušās aizmugurējās durvis. Kad stjuarte ielūkojās salona, nolaupītāja tur vairs nebija – viņš bija izlēcis ar izpletņiem.

Lēciena vietu un laiku izdevās noteikt tikai aptuveni. Militāro iznīcinātāju piloti sliktās redzamības dēļ lēcieni gluži vienkārši bija palaiduši garām. Policija rūpīgi pārmeķleja apkārtni, kurā Kūpers, visticamākais, nolaidās, taču no viņa nebija ne miņas. Pēc lidmašīnas pārmeķlēšanas policija ieguva vien pāris pirkstu nospiedumu, kādu nebija nevienā datubāzē. Un tas savukārt nozīmēja, ka pirms tam Kūpers nav bijis saistīts ne ar kādiem noziegumiem. Mēģinājumi noskaidrot viņa patieso identitāti cieta neveiksmi.

Drīz pēc pārdošanās laupīšanas kāds laikraksts saņēma vēstuli, kuras autors apgalvoja, ka esot Kūpers un laupīšanu veicis tāpēc, ka ir nedziedināms slimis un vēlējis pēc nāves nodrošināt savu ģimeni. Izmeklētāji gan stipri šaubījās, vai vēstuli rakstījis istais Kūpers; daudzi uzskatīja, ka autors ir nezināms jokdaris, kurš grib maldināt policiju. Lai gan... maldināt jau nebija par ko, jo likuma sargi nespēja atrast pat vismazāko pavedienu šīs lietas atrisināšanai. Nekur "neuzpeldēja" pat Kūperam izsniegtās banknotes, kuru numuri bija pierakstīti.

Tieši šis apstāklis drīz vien vedināja policiju uz domām, ka Kūpera piezēmēšanās varetu būt bijusi neveiksmīga – viņš ar visu savu guvumu noslēcis tuvējā upē. Deviņus

gadus pēc laupīšanas, 1980. gadā, šī versija guva netiešu apstiprinājumu, jo kāds astoņus gadus vecs puika upes malā atrada pāris paciņu ar izbalējušām un nodriskātām banknotēm apmēram 6000 dolāru vērtībā. Ekspertīze konstatēja, ka tā ir daļa no Kūperam izsniegtas izpirkuma maksas. Tiesa, nebija īsti skaidrs, kā naudas paciņas nokļuvušas labu gabalu no Kūpera desantēšanās vietas. Teju vai loģiskākais šķīta izskaidrojums, ka tās varetu būt izbīrušas, laupītājam vēl esot gaisā, kad viņš atvēra lidmašīnas durvis.

Laiku pa laikam patrāpījās atradumi, kas ļāva domāt, ka nu gan Kūpera mikla tiks atminēta. Piemēram, tūristi mežā uzgāja galvaskausu, taču ekspertīze atzina, ka tas piederējis sievietei, turklāt indiāņu izcelsmes. Pāris reizi Kūpera nosēšanās apvidū atrada vecus izpletņus, taču arī tie izrādījās ne tādi, kādu izmantoja miklainais laupītājs.

Tā nu vēl šobaltdien nav zināms ne tas, kas isti bija Kūpers, ne arī tas, kur viņš palika. Policijai un neatkarīgiem izmeklētājiem bija vairākas versijas par Kūpera personību, taču tām nebija faktiski nekādu pierādījumu. Kūpera piemērs iedvesmoja vairāk nekā desmit citus noziedzniekus, kuri drīz vien mēģināja atkārtot viņa izplānoto laupīšanu

Laiku pa laikam patrāpījās atradumi, kas ļāva domāt, ka nu gan Kūpera mikla tiks atminēta. Piemēram, tūristi mežā uzgāja galvaskausu, taču ekspertīze atzina, ka tas piederējis sievietei, turklāt indiāņu izcelsmes.

un aizbēgt, izmantojot izpletņus. Dažiem tiešām izdevās dabūt naudu un pamest lidmašīnu, taču viņus visus pāris dienu laikā arestēja policija. Visus, izņemot idejas tēvu, kurš atstājis pēdas ne tikai kriminālistikā un lidojumu drošības jomā (tagad no pasažieru lidmašīnas ar izpletņiem vairs tik vienkārši neizlēksiet), bet arī masu kultūrā. Piemēram, populārajā seriālā *Prison Break* starp ieslodzītajiem, kuri mēģināja aizbēgt no cietuma, bija arī vīriņš, kurš biedriem atzinās: jā, es biju Kūpers, kaut gan sēžu par pavisam citu nodarījumu. Taču par isto Kūperu un viņa likteni mēs zinām tieši tikpat daudz kā pirms 42 gadiem – neko.

Bēgšana no Alkatrazas

Sā stāsta galvenā varoņa vārds ir mazāk zināms nekā Kūpera pseidonims, taču arī viņam izdevās iemūžināt sevi kriminālistikas vēsturē. Frenks Moriss ir viens no trim cilvēkiem, kuriem jebkad izdevies izbēgt no slavenā Alkatrazas cietuma. Tieši viņš bija bēgļu grupas smadzeņu centrs, kurš izplānoja bēgšanu visos sīkumos.

Alkatraza atrodas uz salas Sanfrancisko līcī, un šis apstāklis ievērojami apgrūtina jebkādos mēģinājumus nesankcionēti pamest cietumu. Mēģinājumi gan bija, taču tie vienmēr beidzās bēdīgi – bēglus nokēra jau pusceļā, vai arī viņi noslika turpat netālu no salas.

Par zādzībām un laupīšanu vairākas reizes tiesātais un vairākkārt no ieslodzījuma vietām mukušais Moriss 1960. gadā tika nosūtīts uz Alkatrazu ar domu, ka no turienes gan viņš nekādi neaizmaks. Taču ieslodzītajam šajā jautājumā bija cits viedoklis. Viņš ātri vien nokomplektēja domubiedru grupu no citiem cietumniekiem, kuri vairāk nekā gadu veltīja tam, lai ar pašu izgatavotiem darbarikiem izurbinātu caurumus sienā, kas ļautu iekļūt cietuma ventilācijas sistēmā, no kurienes pavērtos ceļš ārpus cietuma mūriem. Tiesa, caurumu taisīšana bija tikai puse no darba, jo vajadzēja izdomāt, kā pamest salu un aizpeldēt līdz krastam. Problēmas atrisinājums nāca no negaidītas puses – izrādījās, ka no cietumniekiem izsniegtajiem gumijas lietusmēteļiem var salīmēt itin ciešamu piepūšamo laivu.

1962. gada vasarā visi priekšdarbi bija pabeigti, un naktī no 10. uz 11. jūniju plāna realizācija varēja sākties. Jau pašā sākumā bēgļiem gadījās ķibe: viens no viņiem nespēja laikus izkļūt no savas kameras, jo pārāk stin-

Frenks Moriss ir viens no trim cilvēkiem, kuriem jebkad izdevies izbēgt no slavenā Alkatrazas cietuma.

gri bija sacietējis maisījums, ar kuru viņš pats pirms tam bija aizsmērējis caurumu, kas veda pretim brīvībai. Kamēr viņš no jauna izkāsīja izeju, pārējie jau bija gabalā.

Trim pārējiem izdevās veiksmīgi tikt līdz Alkatrazas krastmalai, prožektoru un sargu nepamanītiem piepūst laivu un doties, ta teikt, jūriņā. Viņu prombutni sargi piefiksēja tikai no rīta. Tātad vismaz teorētiski bēgļiem bija pietiekami daudz laika, lai sasniegtu krastu. Taču tā bija tikai teorija, jo tikpat labi viņi savā pašdarinātajā laivā varēja aiziet pa burbuli.

Pēc ilgstošiem meklējumiem polici-

ja sliecās par labu tieši otrajai versijai, proti, ka bēgļi ir noslikuši, tā arī nesasnieduši krastu, jo uz vienas no netālajām saliņām tika atzastas pašdarinātās laivas atliekas. Taču cietumnieku liķi nekur tuvumā nebija manāmi, tos neizdevās atrast ne uzreiz pēc bēgšanas, ne arī kaut kad vēlāk. Kāda netālu no Sanfrancisko braukušā Norvēģijas kuģa jūrnīki vairākus mēnešus pēc bēgšanas gan atzinās, ka esot jūrā redzējuši sliķoni drēbēs, kuras atgādinājušas cietumnieka formu, taču parbaudīt šo faktu tad jau vairs nebija nekādu iespēju. Daudzus gadus vēlāk, 2011. gadā, *National Geographic* filmēšanas grupa

Bēgošie slepkavas

Ne tikai Amerikai, bet arī Eiropai ir savi izgaisušie kriminālisti. Tie gan ir ievērojami nesimpātiskāki par saviem aizokeāna kolēģiem...

DZELZCEĻA SPECIĀLISTS

Pagājušā gadsimta pirmajā pusē ungāriem kaut kā "veicās" ar maniakiem. Trīsdesmito gadu sākumā Austrijas un Vācijas dzelzceļu terorizēja ungārs Silvestrs Matuška, kurš bija pārņemts ar ideju nolaist no sliedēm vilcienus. "Man patik skatīties, kā cilvēki mirst. Patik klausīties viņu kļedzianus," tā viņš vēlāk skaidroja savas rīcības motīvus.

Mēģinājumi bija vairāki, no kuriem divi arī izdevās. Vēl pirms viņš nolaida no sliedēm Berlīnes–Bāzeles ekspresi (daudzi pasažieri tika ievainoti, daži gāja bojā), bet pēc tam netālu no Budapeštas līdzīgs liktenis piemeklēja Vīnes ekspresi (22 bojāgājušie un vairāk nekā 100 ievainoto). Otrajā

gadījumā policists sliežu spridzinātāju, kurš tiksminādamiem slaidījās ap katastrofas vietu, uz brīdi pat aizturēja, taču noturēja par izglābušos pasažieri un palaida valā. Aiz restēm viņš nonāca tikai pēc mēneša, kad tika aizturēts Vīnē. Humānie austrieši Matušku izdeva Ungārijai ar noteikumu, ka viņam netiks piespriests nāvessods, tāpēc augstāko soda mēru aizstāja ar mūža ieslodzījumu.

Cietumā viņš nosēdēja vairāk nekā desmit gadu. 1944. gadā viņš neizskaidrojamā veidā pazuda no cietuma. Kara beigās, cik zināms, ungāri bija viņu izmantojuši kā sprāgstvielu ekspertu, un Matuška, sagaidījis izdevīgu brīdi, aizspurdza no sargiem nezināmā virzienā. Par viņa turpmāko likteni nekas nav zināms,

Žurnālisti sameklēja kapu un noorganizēja tajā atrasto mirstīgo atlieku DNS ekspertīzi, taču rezultāts bija negatīvs – tas pilnīgi noteikti nebija Frenks Moriss.

mēģināja atklāt šo noslēpumu un pat sadzina pēdas noslēpumainajam sliķonim – izrādījās, tas jau 1962. gadā bija izskalots krastā un apglabāts kā nezināma persona. Žurnālisti sameklēja kapu un noorganizēja tajā atrasto mirstīgo atlieku DNS ekspertīzi, taču rezultāts bija negatīvs – tas pilnīgi noteikti nebija Frenks Moriss. Jautājums par to, vai tas nebija kāds no viņa diviem biedriem, gan paliek atklāts, jo DNS paraugus no viņu radniekiem iegūt neizdevās.

Policija tomēr uzskatīja, ka bēgli ir gājuši bojā jūrā, un sava loģika tajā bija – pat ja viņi tika krastā, ko darīt bez graša pie dvēse-

les un draugiem, kas viņus sagaidītu un dotu patvērumu. Tādā situācijā trijotnei neatliktu nekas cits kā ķerties pie zādzībām. Taču šādi gadījumi tajās dienās netika fiksēti, tāpēc nav skaidrs, kā bēgli būtu varējuši tikt prom no Sanfrancisko un no kā viņi pārtika. Un agri vai vēlū kāds taču viņus būtu kaut kur pamanījis, bet arī tas nenotika. Tāpēc likuma sargi nolēma, ka līdz krastam bēgli nav tikuši, un 1979. gadā (tātad 17 gadus pēc bēgšanas) Morisa un viņa biedru lietu pasludināja par slēgtu, jo “nav nekādu pierādījumu tam, ka viņi būtu starp dzīvājiem”.

Tomēr netrūkst cilvēku, kuri tic stāsta laimīgām beigām. Arī viņiem ir savi argumenti. Piemēram, kāda Hārlemas gangsteru bandas vadona liecība, kurā viņš stāstījis, ka esot noorganizējis laivu, kas bēglus sagaida un aizved līdz sauszemei. Te gan ir neliels šaubu moments – minētais gangsteris, kā apgalvoja policisti, esot patoloģisks melis, kura teikto par pilnu ņemt nevar. Tomēr bija vēl viens liecinieks, kura teiktajā būtu vērts ieklausīties, – ilggadējs Alkatrazas iemītnieks Klarens Kārness, kurš Morisam palīdzēja izstrādāt bēgšanas plānu, taču pats nolēma palikt cietumā. Daudzus gadus pēc leģendārās bēgšanas viņš atzinās, ka drīz pēc tam esot saņēmis atklātnei ar īsu tekstu: “Aizbraucām maksķerēt.” Sirmā cietumnieks vēstuli, protams, nekavējoties iznīcinājis, taču bijis stingri pārliecināts, ka tāda vīzē ziņu par laimīgo izglābšanos devis Moriss. Laimīgām beigām tic arī Holivudas kinolaudis, kuri 1979. gadā (tātad tajā pašā laikā, kad Morisa lieta tiks slēgta) uzņēma filmu *Bēgšana no Alkatrazas* ar Klintu Istvudu galvenajā lomā. Filma kļuva par vienu no ienesīgākajām togad, un tās fināla kadri bija nepārprotami drosmīgi izglābās. Taču, kā bija realitātē, to neviens nezina vēl šobaltdien.

ja neskaita baumas, ka Matuška it kā esot piedalījies Korejas karā, kur karojis komunistu pusē.

UNGĀRU MANIAKS

1916. gada vasarā Budapeštas policija, reaģējot uz kāda namīpašnieka sūdzību, iegriezās skārduka Bēlas Kisa mājoklī, kur atrada vairākas lielas metāla mucas. Kaimiņiem Kiss savulaik bija stāstījis, ka mucās glabājot petroleju, taču policisti viņam to nevarēja pajautāt, jo tobrīd Bēla bija iesaukts armijā un karoja pret serbiem – tolaik taču pilnā sparā plosījās Pirmā pasaules karš. Ziņkārības māktie policisti, neraugoties uz Kisa ilggadējās saimniecības vadītājas Jakubecas kundzes –

iebildumiem, nolēma vienu mucu atvērt... un gandrīz nogība. Petrolejas vietā mucā bija nožņaugtas sievietes liķis. Pārbaudot pārējās mucas, atklājās, ka to saturs ir identisks pirmajai. Kopumā tika atrasti 24 liķi. Pēc visa spriežot, pēdējos desmit gadus Kiss bija aizvadījis, regulāri rakstot iepazīšanās sludinājumus un vedot pie sevis precētās kāras meičas, kuras citu pēc citas nozūmēja. Skaidrs, ka Kisu vajadzēja steigšus apcietināt, taču to bija vieglāk pateikt, nekā izdarīt. Ej nu atrodi, kurā frontes iecirknī viņš tobrīd sēž ierakumos. Pāris mēnešu laikā policisti viņam tomēr sadzina pēdas – noskaidrojās, ka viņš atrodas hospitālī Serbijā. Diemžēl pēddziņi ieradās par vēlu, jo maniaks jau bija padzirdējis, ka tiek meklēts, un

savā gultā nolīcis citu karavīru. Beigtu, protams. Ungāru policistiem Kisu tā arī neizdevās notvert, jo, cik zināms, viņš ar svešiem dokumentiem pameta valsti. Klīda baumas, ka viņš par laupīšanu iesēdināts Rumānijā vai nomiris no slimības Turcijā, taču apstiprinājuma šīm runām nebija. 1920. gadā maniaka pēdas it kā pavidēja Franču ārzemju leģionā, kur uzradās kareivis, kurš citu priekšā lielījās ar savām žņaudzēja prasmēm un atbilda Kisa aprakstam. Taču atkal detektīvi ieradās par vēlu, jo žņaudzējs jau bija paguvis dezertēt. Pēdējās ziņas datētas ar trīsdesmito gadu sākumu, kad ungārs it kā manīts Ņujorkā, taču ej nu sazeni, cik tur taisnības. Skaidrības par viņa likteni nav vēl joprojām. ☹

DODAMIES CEĻĀ

Pārāk kontrastaina, lai ieliktu rāmjos. Pārāk noslēpumaina, lai atklātu. Pārāk skaista, lai aizmirstu. Tāda ir tālā ērgļu tautas zeme.

Ērgļu tautas zeme

Albānija nav tūristu pats iecienītākais galamērķis, taču, kad tas sasniegts, ceļotājs tiek atalgots ar krāšņiem kontrastiem un piedzīvojumiem. Te līdzās sadzīvo gan māņticība, gan Mātes Terēzas kults. Elpu aizraujoši dabasskati un skarbi pagātnes liecinieki – betona bunkuri.

▼ *Ieva Zicmane*

Lai ieraudzītu Albānijas neskarto dabu, ilgi nav jāgaida. Tiklīdz šķērsojam Kosovas un Albānijas robežu, acīm paveras augsti kalni, klintis un dažāda ziluma ūdenstilpes. Vietām ganās kalnu aitas un pa ceļu tiešām pastaigājas govīs. Iebraucot apdzīvotā vietā, skats mainās. Pilsētas ir attīstītākas, nekā biju gaidījuši – skaistas jaunceltnes, mazi veikaliņi ik uz stūra, cilvēki modernos apģērbos, un pa šaurajiem un stāvajiem ceļiem brauc visdažādāko marķu automašīnas, tiesa, pārsvara mercedesī. Šī automašīnu marka Albānijā īpaši iecienīta, jo esot visizturīgākā un piemērotākā viņu ceļiem.

Visspilgtāko vizualizāciju rada Albānijas karogs, kas, šķiet,

izkarināts it visur, kur vien iespējams. Melna divgalvu ērgļa siluets uz sarkana fona ir viens no oficiālajiem valsts simboliem, kas nozīmē brīvību un varonību, ko ērgļu tauta (kā albāņi paši sevi dēvē) ieguva 1912. gadā, kad kļuva neatkarīgi no Osmaņu impērijas. Arī betona bunkuri, kas no 1967. līdz 1986. gadam tika izbūvēti visā valsts teritorijā, kļuvis gluži vai par Albānijas zīmolu. Tolaik valsts diktators Envers Hodža baidījies, ka kādu dienu albāņu tautai uzbruks, tāpēc licis bunkurus sacelt visās vietās, kur tautu varētu pārsteigt ieinādnieks, – ne tikai pilsētās, bet

arī kalnu aizās un pat kapsētās.

Jo vairāk dienu pavadu Albānijā, jo vairāk saprotu, ka tā ir ne tikai spilgtu kontrastu, bet arī noslēpumu valsts. Viena no albāņu māntīcībām – nekad nerunāt par māntīcību. Šķiet, tas jau izsaka pietiekami daudz.

Naudas duša labklājībai

Braucot garām albāņu mājām, pie vairākām no tām redzamas piekarinātas lelles un rotallietas. Sākumā nodomāju, ka tā, iespējams, ir zīme, ka mājā kāds piedzimis, tomēr, ieejot

Šādi dzelzsbetona jumtiņi ir pavisam ierasta lieta. Hodžas valdīšanas laikā visā valstī tika uzbūvēti apmēram 700 000 bunkuru.

No Kala cietokšņa paveras elpu aizraujošs skats uz Beratū.

KO APMEKLĒT?

♦ **Kruju un tās lepnumu Skandeburga cietoksnī**, kurā patlaban ierīkots muzejs. George Kastrioti Skandeburgs ir tautas nacionālais varonis, kurš vairāk nekā 20 gadus drošsirdīgi aizstāvējis Albānijas reģionu pret Osmaņu impēriju.

♦ **Beratu**, kas iekļauta UNESCO pasaules kultūras mantojuma sarakstā. Beratā, kas nereti tiek dēvēta par 1001 logu pilsētu, atrodas Onufrija muzejs, Svētā Nikolaja katedrāle un Kala cietoksnis.

♦ **Galvaspilsētu Tīrānu**. Šī skaļā pilsēta ar lielo satiksmes plūsmu, plašo tirdzniecību un burzmu ievēro pilnīgi citā Albānijas skatījumā.

♦ **Sarandū**, kas atrodas Albānijas Rivjērā ar skatu uz Korfu salu un sniedz visdažādākās atpūtas iespējas.

Skats uz Kruju un tās lepnumu – Skandeburga cietoksni. Cietokšņa muzejā iespējams uzzināt gan albāņu vēsturi, gan arī aplūkot nacionālos tērpus un kaujas ieročus.

Albānijā ir gan turīgi laudis, kas pārvietojas ar mersedesiem un citu atzītu marku automašīnām, gan arī sociālā grupa, kas turas pie pārbaudītām vērtībām.

Pirms pāris gadiem pilsētas mērs Edi Rama lika pārkrāsot pelēkās Tirānas blokmājas dažādās krāsās, lai atdzīvīnātu un padarītu interesantāku galvaspilsētu.

kādā no kafējnicām un redzot, ka pie tās ieejas karājas beigts putns un zem tā sakarināti ķiploki, sāku interesēties par vietējo ticību pārdabiskajiem spēkiem.

Albāņi ļoti tic ļaunās acs nolādešanas spējai. Ļaunā acs nolāzīmē, ka kāds var otru nolādēt, piesaukt otram neveiksmes un slimības ar paskatišanos vien. Visbiežāk ļaunā acs rodas no greizsirdības par to, kas otram pieder. Lai aizsargātu sevi un savu māju, albāņi pie mājām izkar lelles un rotaļlietas. Viņi uzskata, ka cilvēks, kam piemīt spējas nolādēt, aplūkos pie mājas izkarinātās lelles, nevis pašu māju,

tādējādi mīļietas atvairis ļāstu. Tā teikt, ar labo pret ļauno.

Par to, kāpēc pie kafējnicas bija izbāzts beigts putns, skaidrība līdz galam neradās. Ņemot vērā, ka lielākajā daļā pasaules putns, pateicoties tā vieglajai spējai pārvietoties starp debesīm un zemi, tiek uzskatīts par laicīgās un garīgās pasaules vēstnesi, pieņemu, tas darīts ar domu, ka jau izlietās putna asinis atvairīs nāvi.

Dažākus ticējumus un rituālus veiksmei un aizsardzībai albāņi piekopi visas dzīves laikā, tostarp arī kāzās. Kāds ticējums vēsta, ka ligavai trīs dienas esot

Visbiežāk ļaunā acs rodas no greizsirdības par to, kas otram pieder. Lai aizsargātu sevi un savu māju, albāņi pie mājām izkar lelles un rotaļlietas.

japretojas ligavaiņa fiziskajai tuvībai, lai atvairītu ļaunos garus. Tapat tiek uzskatīts, ka labāk precēties pilnmēness laikā, lai nodrošinātu pēcnācējus.

Kāzas albāņiem ir vērienīgas un ilgst vairākas dienas, turklāt uz tām nereti tiek uzaicināts teju viss ciems. Uzaicinātie uz svi-

nībā ierodas ar naudu, jo tradīcija paredz, ka dāvanas jaunajam pārim drīkst dāvināt tikai paši tuvākie ģimenes locekļi. Nauda tiek atstāta gan uz galda, gan arī dota pārim speciālā dejā, ko parasti noslēdz bagātākais tēvs ar "naudas dušu" – uzber uz jaunlaulāto galvām daudz naudas.

SLAVENĀKĀ ALBĀNIETE

Lai arī, atrodoties Albānijā, par pārsteigumiem nav jābrīnās, albāņu tirdziņos redzētais sākumā rada nelielu neizpratni. Starp ierastajiem fotomagnētiem, krūzēm un albāņu nacionālajiem tērpiem it visur pretī raugās Mātes Terēzas suvenīri. Lielāko daļu sava mūža Māte Terēza pavadījusi Indijā,

Bijušās Mātes Terēzas mājas atrašanās vietā novietota arī piemiņas plāksne, pie kuras nemitīgi tiek dedzināta svece.

tomēr izrādās, ka viņa dzimusi albāņu ģimenē Skopjē, kas reiz piederēja Osmaņu impērijai.

Savu sūtību pasaulei Māte Terēza, istajā vārdā Agnese Gonka, sapratusi agri. Divpadsmit gadu vecumā viņa paziņojusi vecākiem, ka vē-

las kļūt par mūķeni. Vārdu "Terēza" Agnese pieņēmusi 18 gadu vecumā, kad iestājusies loratenciešu klosterī Īrijā. Pēcāk nosūtīta uz Indiju, kur dibinājusi Mātes Terēzas Žēlsirdības ordeni. Dzīves laikā saņēmusi vairākus apbalvojumus, arī

Nobela Miera prēmiju. Ta kā Mātes Terēzas klātbūtne jūtama ik uz soļa gandrīz visu ceļojuma laiku, mārupceļā aplūkojam arī māju, kurā žēlsirdīgā sieviete dzimusi, pareizāk sakot, vietu, kur šī māja atradusies. Patlaban mājas atrašanās vieta un platība atzīmēta ar metāla klucīšiem, un pēc tiem var spriest, ka Mātes Terēzas dzimšanas vieta lieluma ziņā bijusi visai pieticīga. Fakts, ka viņa pēc nāves apglabāta Indijā, albāņus, protams, neapmierina. Tie pat lūguši pārapbedīšanu, bet bez rezultātiem. Pati Māte Terēza reiz teikusi šādus vārdus: "Pēc tautības, esmu albāniete. Pēc pilsonības esmu indiete. Pēc ticības esmu katoļu mūķene. Pēc sava aicinājuma es piederu pasaulei!"

esi formāl!

Veselība

CELIBĀTS
Dzīve bez sekā

KĀDS MEDUS ir kaitīgs?

ĀRSTĒJIES ĀRZEMĒS PAR VALSTS NAUDU

HUMPALAS
Sēnišu un puķekļu ērcīšu perēklis

DASH diēta
bez trūkumiem

AKNE
Pusaudžu pinnes arī pieaugušajiem

Inga Springe
"NEGRIBU VAIRS UPURĒT SAVAS ĒRTĪBAS"

Prese + dāvanīņa

Pārc žurnālu "Veselība" un dāvanā saņem vienu "essence" lūpu spīdumu!

Ls 159
EUR 2,26

NARVESEN
Diena kā piedzīvojums!

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Veiksmīgs laiks mīlestībai. Tikšanās un romantiskas iepazīšanās. Naudas jautājumos iespējamās pārskatīšanās un maldīgi lēmumi. Karjeras virzīšanai maz piemērota nedēļa. Prāts nenesīsies uz nopietnu rutīnas darbu. Izšķirsieties par visai pārdošu rīcību. Labāk vadīsiet omulīgu laiku mājās, nekā rosīsieties sabiedrībā. Baudīsiet atbalstu ģimenē.

LABĀS DIENAS

16.X	Lieciet lietā mazu viltību!
25.X	Vakarā aizmirstiet par darbu!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestības liesmu lielāku uzpūtīs kopīgs ceļojums. Iecerētais cilvēks atsauksies aicinājumam. Novērsiet pārpratumus tikšanās laikā. Nav velams aizdot un aizņemties, iegādāties nepieciešamu lietu. Krajiet punktus turpmākiem panākumiem. Gandarījumu par paveikto gūsiet vēlāk. Paslaik sekmīga šķēršļu pārvarēšana. Rīkojieties saskaņā ar sirdsapziņu.

LABĀS DIENAS

20.X	Balvā sirsnīgi vārdi no patikama cilvēka.
25.X	Meditējiet pie priedes!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Paskatieties uz savām attiecībām no cita skatpunkta. Neslepiet savu sirsnīgo mīlestību. Iespējama jaunu attiecību veidošanās. Naudas jautājumiem neieradiet galveno vietu. Iespējami neparedzēti izdevumi. Dariet tik, cik ļauj spēki. Ļaujiet bernam gūt punu, lai viņš saprastu savas rīcības aplamību. Palīdziet vecākiem iekrāsot rūdeni. Sakiet vīniem milus vārdus.

LABĀS DIENAS

16.X	Spēks ir maigumā un pašlīvībā.
25.X	Meditācija, vērojot zvaigžņu jumu.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestība ievirzīsies garīgā plānā. Greizsirdībai nebūs pamata. Patikamas pārmaiņas pašreizējās attiecībās. Nauda tiks tērēta neparedzētiem mērķiem. Darba būs jāapgūst jaunas prasmes un zināšanas. Nelaujiet vaļu personiskajām simpātijām vai antipātijām. Parnākot mājās, atstājiet darba problēmas aiz sliekšņa. Ļaujiet atvasēm brīvi izpausties.

LABĀS DIENAS

16.X	Izsmejieties no sirds!
25.X	Patikams pirkums par ietaupīto naudu.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Maigas partnerattiecības. Mīlotais cilvēks priecāsies par sapratni. Varat doties iepazīties ar iecerētā ģimeni. Meklēsiet jaunus iespājus. Vēlēsieties dažādot dzīvi. Ievērojiet konfidencialitāti darbā. Kolektīvā draudzīgs atbalstītāju pulciņš. Varat iegādāties jaunu apģērbu. Veiksies tehniski darbi. Atvases uzvedīsies brīvdomīgi. Pacientieties tas maigi apvaldīt.

LABĀS DIENAS

16.X	Gandarījumu sagādās dodot gūtais.
22.X	Triumfēs gudrība un žēlsirdība.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Attiecību izvērtēšanas laiks. Noskaidrojiet, ko isti vēlaties. Draugi var jūs pārprast. Ieteicams piedalīties labdarības pasākumā. Darbā palaujieties uz precīzu faktu izklāstu un aprēķiniem. Karjeras virzībā pieklusums. Partneri nesteigsies pildīt solījumus. No jūsu iecietības un miera atkarīga noskaņa mājās. Piedāvāriet tuviniekiem interesantus izklāides veidus. Atvašu spītību uztveriet ar humoru.

LABĀS DIENAS

16.X	Par naudu nevar nopirkt visu, bet kaut ko sīku un jauku gan.
25.X	Vislabāk zem silta pleda ar grāmatu rokās.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Patikams pārsteigums tuvās attiecībās. Rīkojiet kopīgas izklaides ar mīloto. Var nākties izšķirties starp diviem sirdsākšiem. Iedomājiet reāli. Laiks maz piemērots jūsmošanai. Ienākumi no nekustamā īpašuma vai pedagoģiskās darbības. Karjeras virzībā pagaidām klusums. Karjeras jautājumu risināšana maz iespējama. Esiet pacietīgi, drīz nāks labāki laiki.

LABĀS DIENAS

19.X	Laimīga apstākļu sagadišanās.
25.X	Pavērojiet mākoņu skaistos zīmējumus!

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Daliet rūpes ar mīloto. Vairāk sarunājieties. Finansiālā situācijā pagaidām bez lielām izmaiņām. Darba tiks uzticēti arvien atbildīgāki pienākumi. Atrodiet pieeju katram cilvēkam. Nesteidziniet lietu ritējumu. Pabeidziet darbus termiņā. Atvase meģinās pārbaudīt jūsu pacietību un izturību. Ar mieru izējiet no saspringtām situācijām.

LABĀS DIENAS

22.X	Ļaujieties nelielam sapņojumam!
25.X	Varat izrādīt iniciatīvu.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Jaunās attiecības nopietnas un stabilas. Uzturiet ap sevi sirsniņu gaisotnī. Tērējiet līdzekļus kultūras pasākumu apmeklēšanai. Neliels materiāls ieguvums. Darbi rītes bez pārlietas steigas. Tikās novērtētas zināšanas un atbildības sajūta. Ļaujiet mīļajiem jūs palutināt. Nelolojiet pesimistiskas domas pat nakts melnumā. Nekautrējieties atzīt savu vājumu. Svarīgā jautājumā uzklausiet arī mājniekus.

LABĀS DIENAS

16.X	Patikams papildinājums maciņā.
22.X	Viss izdosies, kā bija iecerēts.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Labā pašsajūta ļaus izbaudīt mīlestības laimi. Tiekoties ar iecerēto, nedomājiet par darbu. Nopelnīto tērēsiet atvašu vajadzībām. Turiet kārtībā naudas dokumentus. Neparedzēti apstākļi var jūs samulsināt. Neļaujiet subjektīvismam ņemt virsroku pār loģiku. Uzmanīgi rīkojieties ar elektroierīcēm. Rosieties mājās. Gādājiet par tuvinieku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

16.X	Sarunas ar draugiem.
25.X	Baudiet mākslu!

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Mīlestībā runājiet skaidru valodu. Izvairieties no parpratumiem. Negaidiet spriedzes pieaugumu. Finansiālo situāciju ietekmēs attiecības ar nozares speciālistiem. Lielāko līdzekļu daļu tērēsiet izglītībai. Vēlēties kļūt patstāvīgāki. Darbā var nākties stingrāk aizstāvēt savu viedokli. Ieklausieties padomnieku teiktajā. Atvases dzīvos parmaiņu alkās.

LABĀS DIENAS

16.X	Prieku sniegs gluži impulsīva rīcība.
25.X	Emocionāls vakars sveču gaismā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Šis nav laiks pārmetumiem un kritikai. Uzvelciet jaunu tērpu. Nometiet saspringumu. Ļaujieties attiecību lidojumam. Naudas lietām maz piemērots periods. Izpaužieties radošajā jomā. Pildiet solījumus jebkurā gadījumā. Izvairieties no autoritārisma darbā un mājās. Saglabājiet savu neatkarību. Izdomājiet patīkamu pārsteigumu atvasei.

LABĀS DIENAS

16.X	Prieks par jocīgiem pārpratumiem.
25.X	Maza dāvana par to, ka vispār esat.

Uz jebkuru jautājumu ir atbilde

ti tējkarotes Kajennas piparu, aplej ar 100 gramiem stipra spirtota dzēriena. Visam ļauj stundu ievilkties, nostāvēties. Kad brīnumzāle ar visiem biezu miem izdzerta, jālien zem siltas segas. Nākamajā dienā noteikti būsiet kā gurķītis! Profilaksei un arī cīņai jau ar pirmajiem simptomiem noderēs ingvera tēja ar citronu un medu, pelašķu tēja ar medu, ķiploks uz maizes, mežrozīšu, liepu ziedu tēja. Kad vāra kartupeļus, var paturēt degunu virs katliņa un paelpot tvaikus. Metodes ir dažādas, katram jāizvēlas sava!

Karstā joga – mazāk traumu

Vai karstā joga ir labāka par parasto? Kādi cilvēki to drīkst/nedrīkst apmeklēt? Man ir 54 gadi, un es nekad neesmu apmeklējusi jogu.

Mudite

Atbild jogas pasniedzēja
DAINA LIEPIŅA

Ja nav nekādu veselības problēmu, ja patīk pirtis, tad karstās jogas metodi var mēģināt. Vecums nav noteicošais faktors. Nedrīkst būt paaugstināts asinsspiediens, sirds un asinsvadu slimības, fiziskas traumas nesenā pagātnē, piemēram, mugurā. Ja ir šaubas par savu veselību, sākotnēji nepieciešama konsultācija ar ārstu, fizioterapeitu.

Karstā joga notiek telpā, kur ir 35–36 grādi un 60% mitrums, kas rada ķermeniski patīkamu sajūtu. Šis veids ir mazāk traumatisks, jo ķermenis iesilst, muskuļi ir mīkstāki, elastīgāki, ir vieglāk kustēties. Kopumā šī joga sniedz gan fizisku enerģiju un aktivizē orgānu sistēmas, gan veicina ādas uzlabošanos un stimulē vielmaiņu.

Līdzekļi pret saaukstēšanos

Iesakiet kādu labu tautas līdzekli pret saaukstēšanos!

Juris

Atbild dziednieks
ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ

Līdzeklis ar garantiju: smalki sagriež vai saspiež divas ķiploka daiviņas, smalki sagriež 2–3 šķēlītes ingvera, pievieno pusi-

Saldais vispirms

Esmu dzirdējusi, ka, pēc vēdiskās filozofijas, salda ēdiens jāēd vispirms. Vai tā ir? Un kāpēc? maruce@....

Atbild mediķis, ajūrvēdas, astroloģijas, jogas, tantras praktizētājs **JURIS ĒRENPREISS** Saskaņā ar ajūrvēdu salda ēdiens tiešām jāēd pirmais, lai gremošanas process notiktu daudz labāk un precīzāk. Salda pārtika kuņģim rada lielā slodzi, tāpēc pārstrādājas pirmā cita tipa ēdieniem. Salda ēdiena pārtika ar saldu garšu sagatavo kuņģi turpmākai ēdiena pārstrādei, kuņģi, ļaujot apēst vairāk, neēd pirmo, pastāvīgi pārējais ēdiens var sagremots.

Sagatavojusi
MADARA KOLNEJA

Par pasauli, ko tikai nojaušam

30. oktobris – 12. novembris

Nr. 22 (85) 2013

CITĀDĀ PASAULE

Mākslinieces
ILZES
AVOTIŅAS
gaismas kods

TAUTAS APTIEKĀ

KUR IZGAISA LIDMAŠĪNAS

Instrumenti Dieva rokās
EKSTRASENSE
SARMĪTE MAKAROVA

RĀNDALIST
UN KALĀMIED
TIE IR LĪBIEŠI

**NĀVES
DEJA**

UN ALKĪMJA

Abonēt izdevīgāk
Cenā Ls **0.69**/EUR 0.98
ISSN 1691-6735

€ **GODĪGS
EIRO
IEVIEŠĒJS**

IZDEVNIECĪBA **DIENAS**

Iesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Līdz 12. novembrim vēl atliekam dažādus lietišķus, nozīmīgus jautājumus, tehniskus pirkumus un nozīmīgu darījumu slēgšanu. Mēness cikls noslēdzas sestdienā (29. Mēness diena), veltiet šo dienu, lai sakārtotu savu fizisko telpu un vidi. Vairāk uzmanības ieteicams pievērst tieši fiziskajai videi, jo pavisam drīz sāksies ilgstošs periods, kurā vajadzēs pārdomāt garīgās vērtības. Planēta, kas atbild par garīgām lietām, vērtībām un lielo būtību, no 7. novembra līdz pat 2014. gada martam būs tā saucamajā atpakaļgaitā. Tas ir ilgtermiņa periods, kad iespējams mainīt mūsu vērtības, domas un plānus. Dabā viss ir saistīts, tāpēc arī ieteicams sakārtot savu fizisko vidi, lai mijiedarbība ar iekšējiem procesiem būtu labvēlīgāka. Šajā laikā ļaujieties lielajām domām, vizijām, bet necentieties pieķerties nekam, kas ir ilgāks par šo periodu. Ja kaut kam pieķersieties, varat vilties, bet, ja no tā izvairīsieties, varat izbēgt no nevēlamā.

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena			
		30	31	1	2	3			
		MD 26 ☀02:10 ♈ Jaunava	MD 27 ☀03:24 ♎ Svairi 15:22 ☾ 05:48-15:21	MD 28 ☀04:41 ♎ Svairi	MD 29 ☀06:00 ♏ Skorpions 20:35 ☾ 15:46-20:34	MD 30 ☀07:21 MD 1 ☀14:50 ♏ Skorpions ♋ Jauns 14:50			
30. oktobris – 12. novembris									
4	5	6	7	8	9	10			
MD 2 ☀08:41 ♏ Strēlnieks 23:14 ☾ 07:23-23:14	MD 3 ☀09:56 ♏ Strēlnieks ☾ 19:48-24:00	MD 4 ☀11:01 ♏ Strēlnieks ☾ 00:00-24:00	MD 5 ☀11:54 ♏ Mežāzis 00:44 ☾ 00:00-00:44	MD 6 ☀12:45 ♏ Mežāzis ☾ 10:38-24:00	MD 7 ☀13:07 ♏ Ūdensvirs 02:30 ☾ 00:00-02:29	D 8 ☀13:33 ♏ Ūdensvirs ☾ 08:57-24:00 ♌ Augošs 07:57			
11	12	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.	
MD 9 ☀13:55 ♏ Zivis 05:36 ☾ 00:00-05:36	MD 10 ☀14:15 ♏ Zivis ☾ 17:33-24:00								

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAGISKAIS

01.11. ☉ 04:41 – 02.11. ☌ 06:00	MĪLESTĪBAS DIENA. Diena ļoti harmoniska un gaiša. Šajā dienā viss izdosies. Visas lietas un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
02.11. ☉ 06:00 – 03.11. ☉ 07:21	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai veiktu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieki tērīņi.
03.11. ☉ 07:21 – 03.11. ☉ 14:50	BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, varat sevi mierināt, ka nākamais mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD pirms šīs 30. MD būs vieglāka.
03.11. ☉ 14:50 – 04.11. ☉ 08:41	MAGISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čekus, iekārtotu makus, varat veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus.
06.11. ☉ 11:01 – 07.11. ☉ 11:54	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Varat atļauties kaut ko vairāk nekā citas dienas.
08.11. ☉ 12:35 – 09.11. ☉ 13:07	MAGISKĀ DIENA. Varat dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
09.11. ☉ 13:07 – 10.11. ☉ 13:33	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekulot.
11.11. ☉ 13:55 – 12.11. ☉ 14:15	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat neiesaka uzsākt jaunus darbus. Jāturpina iesāktais vai jāķeras pie nenozīmīgām lietām.
12.11. ☉ 14:15 – 13.11. ☉ 14:34	IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Varat ieguldīt finanses kādos darījumos

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM**

**FREZĒRA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALĪTES,
AKTĪVĀ ATPŪTA**

02.11. ☉ 02:50 – 03.11. ☉ 02:50	30.10. ☉ 02:10 – 31.10. ☉ 05:48	30.10. ☉ 02:10 – 31.10. ☉ 05:48 ĪPAŠI LABI!	30.10. ☉ 02:10 – 31.10. ☉ 05:48	31.10. ☉ 05:22 – 02.11. ☉ 06:00	31.10. ☉ 15:22 – 02.11. ☉ 06:00
10.11. ☉ 01:57 – 10.11. ☉ 13:57	01.11. ☉ 04:41 – 02.11. ☉ 06:00	07.11. ☉ 00:44 – 08.11. ☉ 10:38	07.11. ☉ 00:43 – 07.11. ☉ 11:54	04.11. ☉ 23:14 – 05.11. ☉ 19:48 ĪPAŠI LABI!	04.11. ☉ 23:14 – 05.11. ☉ 19:48
			12.11. ☉ 14:15 – 12.11. ☉ 14:34	11.11. ☉ 05:36 – 11.11. ☉ 13:55	

Kas mēs būtu viens bez otra.

Šoreiz krāsu meklējumos māksliniece spērusi inovatīvu soli – darbos izmantotas fosforizējošās akrila krāsas, tāpēc tie skatāmi arī tumsā. Pārsteiguma momentu sagādā fakts, ka pilnīgā tumsā gleznās var saskatīt pavisam citas detaļas, mainās to saturs un akcenti.

Dvēseles dziedināšanas dienas

No 1. līdz 3. novembrim biedrība **Dorm** sadarbībā ar **Dominus** kopienu Rīgas Stradiņa universitātē organizē **Dvēseles dziedināšanas dienas.**

Ekumēniskā gaisotnē lekcijas lasīs un seminārus vadīs mācītāji, psihoterapeiti un psihologi, atkarību, mākslas un mūzikas terapiju speciālisti. Pasākuma temats ir **Dzīves inventarizācija. Attiecību garīgie likumi. Dievs ir labāks, nekā tu domā... un cilvēks arī.**

HĒBIJU KURSI

- ✓ Stila kursi
- ✓ Dekoratīvo ziedu kursi
- ✓ Gleznošanas kursi
- ✓ Rotu gatavošana
- ✓ Foto kursi
- ✓ Kosmētikas kursi
- ✓ Dekupāžas kursi
- ✓ Ziepu, sveču liešana
- ✓ Zīda apgleznošana
- ✓ Floristikas kursi.

www.hobijukursi.lv

Senās civilizācijas noslēpumainā figūra

Ģeometrisku figūru var uzzīmēt ikviens, bet brīdī, kad to sasaista ar mūsu garu, augstāko apziņu un radišanas procesu, veidojas sakrālā ģeometrija. Dzīvības zieds, šī figūru figūra, pieder pie tās.

▼ *Signija Linde*

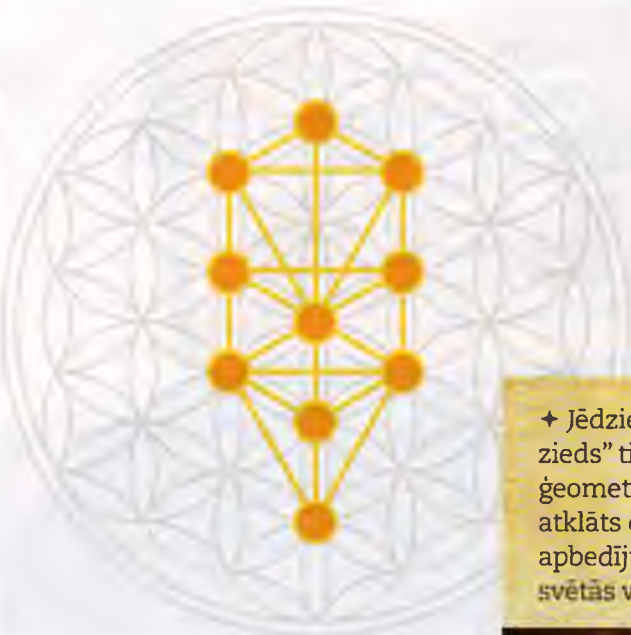
Šai figūrai ir dots dzīvības zieda nosaukums, jo tā izskatās pēc zieda, turklāt reprezentē auglucoka ciklu. Auglucoks rada ziedus (dzīvības zieds), no ziediem rodas augļi (dzīvības auglis), piemēram, ābols, tie ietver sevi sēklas (dzīvības sēkla), kas nokrīt zemē un rada nākamā koku. Šis cikls ir brīnumains un nevainojams ar savu pilnību. Ikdienā mēs nemaz

neaizdomājamies, cik perfekti darbojas Visums, radot jaunu dzīvību.

Dzīvības zieds satur visus sakrālās ģeometrijas simbolus (dzīvības koks, dzīvības auglis, dzīvības sēkla u. c.), tādējādi radot vienīgo figūru pasaulē, kas sevi apvieno visas iespējamās figūras šajā Visumā un realitātē. Katra no sakrālās ģeometrijas figūrām ir īpaša un ar savu nozīmi.

Dzīvības koks

Viens no simboliem, ko sevi ietver dzīvības zieds, ir dzīvības koks. Daudzi varētu pa-

Dzīvības auglis tiek uzskatīts par pamatu Visumam. No šīs figūras ir radies metatrona kubs, kurš satur vēl citas piecas figūras, kas ir atrastas minerālos, skaņā, mūzikā, valodā un dzīvajos organismos.

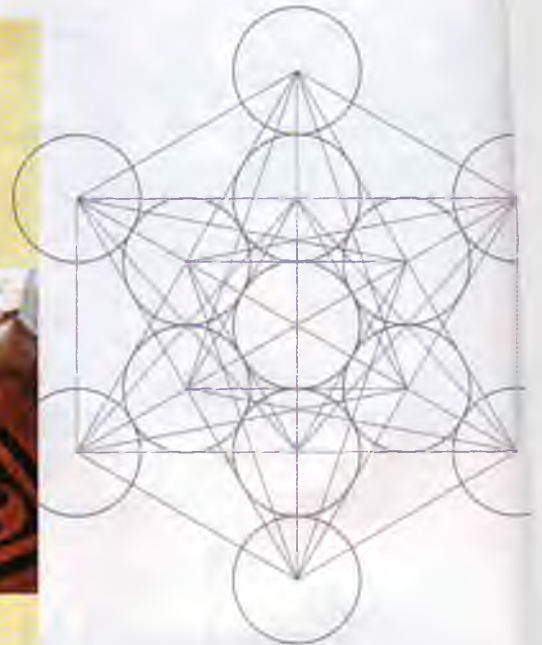
✦ Jēdziens "dzīvības zieds" tiek attiecināts uz ģeometrisku rakstu, kas atklāts dažādos tempļos, apbedījumos un citās svētās vietās.

✦ Leonardo Da Vinči darbi ir pārpildīti ar dzīvības zieda simboliku un arī citām sakrālās ģeometrijas figūrām.

✦ Dzīvības ziedu mēdz dēvēt par radīšanas simbolu, jo tajā var aplūkot visu dzīvību, kas atrodas Visumā, tikai ģeometriskā izklāstā.

✦ Sakrālā ģeometrija ietver zināšanas par mūsu planētu un Visumu. Tā visu, kas pastāv, attēlo ar ģeometriskām figūrām, jo dzīvība ir radīta no viena un tā paša avota.

Metatrona kubs tiek izmantots daudzās reliģijās kā jaunuma atbaidītājs.

domāt, ka tas ir saistīts ar ebreju kultūru, jo tajā tiek izmantots šis simbols, taču sakrālās ģeometrijas simboliku izmanto daudzas reliģijas, it īpaši dzīvības koka simbolu. Šī figūra apzīmē garīgumu, aizsardzību, spēku, skaistumu, mīlestību, atdzimšanu. Patiesībā dzīvības koka simbols nepieder nevienai kultūrai. tā ir daļa no radīšanas procesa un pašas dabas. Arī mūsos mīt dzīvības koks. Katrs no dzīvības koka apliem simbolizē cilvēka enerģijas laukumus jeb čakras.

Dzīvības auglis

Dzīvības auglis arī ir viena no sakrālās ģeometrijas figūrām, kas sastāv no 13 apliem. Patiesībā senās civilizācijas šo figūru uzskatīja par tik svētu, ka slēpa to no citiem. Dzīvības auglis tiek uzskatīts par pamatu Visumam. No šīs figūras ir radies metatrona kubs, kurš satur vēl citas piecas figūras, kas ir atrastas minerālos, skaņā, mūzikā, valodā un dzīvajos organismos. Šīs piecas figūras ir nozīmīgas gan sakrālajā ģeometrijā, gan arī parastajā ģeometrijā, jo no šī kuba izriet tādas figūras kā parastais kubs, Dāvida zvaigzne u. c. Alķīmiķis Pitagors uzskatīja, ka katra no šīm figūrām pārstāv četrus Zemes elementus, par piekto uzskatot kosmisko enerģiju. Visi elementi, kas atrodas Mendelejeva tabulā, ir veidoti no šīm piecām figūrām. Metatrona kubs tiek izmantots arī daudzās reliģijās kā jaunuma atbaidītājs.

Dzīvības sēkla

Dzīvības sēkla ir izmantota par pamatu radīšanas procesam, tā satur septiņus aplus, kas kristietībā simbolizē septiņas radīšanas dienas, kurās Dievs radīja dzīvību. Figūra veido dzīvības zieda pamatu un ietver sevi vēl vienu sakrālās ģeometrijas figūru – *vescia pisces*, kura atspoguļo pirmo radīšanas dienu. Otrajā dienā ir radies Trīsvienības simbols, kurš arī iekļaujas sakrālajā ģeometrijā. Trīsvienības simbols pievienojot pārējos aplus radās dzīvības sēkla. Šis process atspoguļo sešu dienu radīšanas procesu, septītā diena reliģijā ir atpūtas diena. Ar šo figūru sākas radīšanas process Visumā, kurā mēs visi dzīvojam.

Vescia pisces
1. diena

Trīsvienība
2. diena

3. diena

4. diena

5. diena

6. diena

ZIEDS, KAS ZIED VISĀ PASAULĒ

Dzīvības zieda simbolika ir atrasta visā pasaulē, sākot no Ēģiptes un beidzot ar Dāniju. Pētnieki meklē arvien jaunas pilsētas, kurās būtu dzīvības zieda simbolika.

Dzīvības koka simbols nepieder nevienai kultūrai, tā ir daļa no radišanas procesa un pašas dabas. Arī mūsos mīt dzīvības koks. Katrs no dzīvības koka apliem simbolizē cilvēka enerģijas laukumus jeb čakras.

Viedokļi

Vajag tikai prast rīkoties ar cirkuli

OJĀRS SPĀRĪTIS,
Latvijas
Zinātņu
akadēmijas
prezidents:

"Ja kādai kultūrai ir tik augsti

attīstīta ģeometrija un matemātika, ka tā var domāt Eiklīda vai fraktāļu ģeometrijas kategorijās, tad šī kultūra nonāk pie līdzīgām saliktām rozetēm, daudzkārstotām saulītēm, ugunskrustiem u. c. rotējošām vai saliktām riņķa ģeometrijā iekļautām figūrām. Bet, ja kādai kultūrai nav pazīstamas tik augsti attīstītas ģeometriskās modeļošanas struktūras, tad tā iztieks ar vienkāršākiem ornamentiem vai to kompozīcijām. Šā ornamenta konstrukcija nav nedz pārāk sarežģīta, nedz matemātikas zinātnījam grūti uzzīmējama. Vajag tikai prast rīkoties ar cirkuli. Bet to spēj vienīgi kultūras, kuras jau ir nonākušas līdz matemātikai, augošām un dilstošām skaitļu rindām, ģeometrijai kā laukumam, konstrukciju, proporciju sakarību izteicējai. Celmiecība, zemes ierīcība, platības un laukuma

aprēķini noved pie šādu idealizētu rozetes tipa ornamentu konstruēšanas. Ornaments var atrasties tur, kur paredzēts ar filozofiskiem, simboliskiem, neverbāliem un nematemātiskiem līdzekļiem izteikt kādu harmonizētu, pabeigtu, bet bezgalīga veseluma esamību. Šim simbolam varēja būt liela nozīme to cilvēku prātos, kuri prata un spēja šajā simbolā ielikt jēdzienisku un dziļi filozofisku nozīmi, kā arī prata šo nozīmi "nolasīt". Citiem, ornamenta jēgā neesvainātiem kopienas locekļiem, tā bija "tikai" saulīte, rozete vai aplis ievilkts šūnu raksts. Latviešu un baltu tautu ornamentikā šādu kompozīciju vienkāršoti varianti sastopami visur, kur ir darīšana ar saules rotācijas, dzīvības cikliskā ritējuma simbolisku attēlojumu. Tas ir uz pūra lādēm, sprēslicām, cibām, vācelēm – faktiski visur, kur ornamentu zīmējošais indivīds vēlējas ielikt "bezgalīgas rotācijas un cikliskas atkārtotānās jēgu", taču šī zīme tik sarežģītā formā latviešu ornamentikā nav sastopama. Baltu tautas nebija nonākušas līdz matemātiski proporcionētai apla ģeometrijai, bet savas rozetes un saulītes veidoja vairāk intuitīvi, ietverot to pašu jēgu, ko šī maksimalizētās konstrukcijas rozete."

Savienoties ar savu iekšējo es

GIRTS IVANS,
semināra
Dzīvības zieds
organizators:

"Zīmējums satur vēl arī citas figūras, un tās iedvesmojušas

daudzus māksliniekus, piemēram, Leonardo Da Vinči. Interesanti, ka šī simbolika ir sastopama arī latviešu kultūrā – to var redzēt uz piecu latu banknotes, senajās rakstu zīmēs. Dzīvības ziedam ir vienkārša struktūra, bet dziļa nozīme. Savos semināros mēs cilvēkus iepazīstinām ar sakrālo ģeometriju, parādot, ka tā atspoguļo visu, no kā tiek veidota mūsu pasaule. Mēs stāstām par to tāpēc, lai cilvēki saprastu, ka viss rodas apzināti, viss nāk no viena avota. Figūra ir ļoti vienkārša, un katrs var to uzzīmēt, izmantojot cirkuli. Cilvēki neapzināti rezonē ar šo figūru, jo tā ir ļoti harmoniska. Novietota telpā, tā harmonizē tās enerģiju, radot mierīgu noskaņu. Tā palīdz cilvēkam apzināties savu spēku, savienoties ar savu iekšējo es, sajūst mīlestības klātbūtni." ●

MŪKI ALKĪMIKI, UN NĀVES DEJA

Arī agrāk cilvēkiem bija bail no nāves, un viņi tai pienācīgi gatavojās. Bet tikmēr klosteru laboratorijās alkīmiķi mēģināja atklāt mūžīgās dzīvības eliksīru.

▼ *Aneke Moroza*

Memento mori (Atceries nāvi!) – man atgādina melni lakota mironģalva, kad stāvu Bāzeles katedrāles krustejā. Pa izliektajām arkām iespid rudens saule, ar fotokamerām izstieptās rokās klist tūristi, un es skatos uz galvaskausu, kas blakus spīdigām vālitēm nolēts uz lakotām, melnām bungiņām. Galvaskausam ir tā nīrazīgā smelsme, ko rada tukšs acis, dobumi un bezzobainā mute. Man plecā ir soma ar portatīvo datoru, kura ir nepabeigts fails par reliģiozajiem ordeniem un to saistību ar nāvi un alkīmiju. Tobrīd es vēl nezinu, ka nākamajā ritā Bāzeles Mākslas muzeja grafikas kabinetā redzēšu oriģinālus zīmējumiem,

ko internetā pētīju, meklējot materiālus šim rakstam – nāves dejai. Tur vitrinās zem stikla izkārtotas pirms 500 gadiem smalki izzīmētas kartītes. Palagu driskās ietīnušies, mežonīgi jautri skeletiņi dejo nebeidzamo nāves deju, paķerdami sev līdzī visus, kas tiem pagadās ceļā. Kāda skaistulīte koķēti sašķobījusi lūpiņas, bet zem tās kruzulainajiem svārkkiem jau palidusi nāve. Ar baltu bārdu noaudzis, brūnā apmetni ietīnieš eremīts iztrūcināti skatās uz negantu skeletu, kas kā bungu vālitēs katrā rokā tur pa baltam, lielam kaulam un, ar plašu žestu atvēzējies, tūlīt ar tiem sītīs pa mazītiņu lukturīti, kas tam apsiets ap vidukli. Tūlīt nodzīsis gaismekli ievietotā svece, un muka dzīvība aprausies.

Memento mori ir brīdinājums, kas radās Senajā Romā. Kad pēc kārtējās uzvaras atgriezās zelta nestuvēs, imperators savā marmora gāzēnā virzījās pa ielām, viņam līdzās bija vergs, kas šukstēja valdniekam ausī: "Atceries par nāvi! Atceries par nāvi!" Kaut arī šo dien imperators atrodas pašā virsotnē, nav garantijas, ka rīdien viņš būs turpat. Ļoti iespējams, viņš būs nokritis vai no turienes nomests. Šis mūsdienāums atcerēties nāvi jo īpaši nozīmīgs kļuva kristietībā – reliģijā, kuras galvenie balsti bija debesis, elle, pastarā tiesa un dvēseles glābšana, un nāves tēma tika izvīzīta apziņas centrā. Tāpēc arī seno dievnamu interjeros un vēlo viduslaiku un renesanses mākslas muzeju ekspozīcijās ir tik daudz galvaskausu. Pretēji mūsdienām, kad skeletgalvas galvenokārt var redzēt uz pirātu karogiem filmās vai lakatiņos, kas apsiesti ar galvu veciem rokeriem, viduslaikos šie simboli ieskāva cilvēkus no visām pusēm. Galvaskausam bija jāatgādina par dzīvības niecību un visu labumu nepastāvīgumu un veltīgumu. Viss pārvērtiesies pīšļos, un tu pats kļūsi par kaulainu skeletu, tāpēc glāb savu dvēseli, kamēr vēl vari.

Laikā, kad melnais mēris, bads un kari nāvi bija padarījuši par gauži ikdienišķu notikumu, cilvēki zināja, ka tikšanās ar to var notikt jebkurā brīdī, taču tas nenozīmēja, ka toreiz no nāves nebaidījās. Baidījās. Kaut arī zināja, ka no nāves nevar izbēgt, tai varēja pienācīgi sagatavoties.

FOTO: LEFTY/ALTI IMPRESSA, TOPVOTO.CO.UK, WIKIPEDIA.ORG, NO PREDICHERIA E RESINA

CITADA PASAULE

CĪŅA AR SĀTANU PARADĪZES PRIEKŠTELPĀ

Katrā uzziņu portālā var atrast pa kādai paradīzei. Ir *Maksšermieku paradīze*, *Studentu paradīze*, *Bīešu paradīze* un pat *Zobu paradīze*, jo "paradīze" ir jēdziens, ko parocīgi izmantot mārketingā un kam palicis maz sakara ar sakrālo jomu. Kad reliģiskajā kontekstā tiek pieminēta paradīze un debesu valstība, parasti ar to tiek saprasts abstrakts jēdziens vai apziņas stāvoklis, jo diezin vai 21. gadsimtā daudzi tā no sirds tic, ka pēc nāves kopā ar eņģeļiem dejos paradīzē un vizināsies uz pukaina mākonīša. Taču viduslaikos paradīze bija konkrēta vieta, kur pēc nāves dzīvos izredzētie, un paradīzi iztēlojās kā pilsētu, kurā taisnīgie varēs atpūsties pēc grūtās zemes dzīves. Vienīgie uz zemes, kas cik necik tuvojās šai svētajai vietai, bija klosteri – tiem bija jābūt paradīzes priekštelpai. Klosteri ar savām smagnējām arhitektoniskajām formām un necauršaujamo mūra

sētu bija īsti Dieva nocietinājumi zemes virsū. Piedevām laikos, kad pat karaļi savas pils cēla no koka, mūki Dievu pielūdza akmens celtņēs. Ir saglabājis ar sarkanu grafītu uz nogludinātas telādas zīmēts 820. gadā Šveicē radītā Sengalānas (*St. Gall*) ideālā klostera plāns, kas dzīvē tā arī netika realizēts. Tajā var redzēt, ka paradīzes priekštelpa bija iecerēta kā ar mūri apjota pilsēta ar stingri apsargātiem, slēdzamiem vārtiem. Klosteris bija kā harmonisks organisms, kas sastāvēja no vairāk nekā trīsdesmit ēkām, kuru vidū kā simboliska sirds stāvēja baznīca – debesu un zemes satikšanās vieta. Abpus krusta formā plānotā dievnama ieejai slējās torni, un nakts tumsā no tiem atskanēja zvanu skaņas, kam no cietajām gultvietām aukstajās cellēs bija jāizrauj samieģojušies mūki. Dieva kalpi steidzās uz šo klostera sirdi, un, tā kā viduslaikos baznīcās nebija solu, nakts vidū, nometušies ceļos vai garas

stundas pavadot kājās, Dievam lūdzās grēku atpēstīšanu un glābšanu no elles. Kāds 12. gadsimta teksts skaidro, ka mesa i cīņā ar velnu, bet priesteris, kura tērps ir svētuma bruņas, stājas smagā cīņā ar nelabo un ved savu tautu uz mūžīgo tēvzemi.

Dieva nams deva mieru, drošību, prieku un cilvēki ticēja, ka draudīgajā viduslaiku pasaulē tā ir teritorija, kurā elles monstriem un ļauniem gariem ieeja liegta. Arī zvanu skaņām piemita maģisks spēks – tās bija dievišķas un attīrīja no ļaunuma. Tomēr, neskatoties uz visu iepriekš minēto, arī šeit nevarēja justies droši, jo nāve ar savu kaulaino roku varēja satvert jebkurā brīdī. Turpat klostera sētas iekšienē atradās kapsēta, kurā guldīja laicīgo dzīvi pametušos mūkus. Seno klostera plānos var redzēt, ka kapsēta atradās baznīcas tuvumā un bija izveidota kā parks, kura koki uz brāļu atdusas vietām meta garas ēnas.

PELNI KRUSTA FORMĀ UN MŪKU BĒRES

Agrāk kapsētas bija galvenā vieta pilsētās un ciemos, un parasti to izkārtoja ap baznīcu. Viena kapsēta, kas bija ierīkota ap baznīcu, sētas, dēvēja par Dieva tirumiem. Nāve bija tā, kas vienoja visu tik atšķirīgo sociālo līmeņu pārstāvjus, taču, lai arī tā visus nolīdzināja, atšķirīgas tiesības pret mirstošajiem bija atšķirīga. Vieni kapavieta varēja būt baznīcā zem gredzena epitāfijas, citam – kapsētas tālākajā stūrī. Kāds no 11. gadsimta saglabājies dokuments ļauj izsekot komplicētajam rituālam, ar kādu šeit kalpojošie benediktīnieši pavadīja savus biedrus pēdējā gaitā.

Brālis, kurš jūta, ka viņa laiks ir tuvu, deva ziņu abatam, ka vēlas izsūdzēt savus grēkus. Lai arī slimis un vārgs, mūks no savas grēku nastas varēja atbrīvoties, tikai nometies abata priekšā ceļos, protams, uz kailās, aukstās akmens grīdas, jo tā prasīja to laiku klostera reglaments. Pēc grēksūdzes sekoja svinīga ceremonija, kurā piedalījās visi klostera brāļi. Kamēr brāļi dziedāja septiņus grēku nožēlai paredzētus psalmus, priesteris mirēju iesvaīdīja ar smaržīgām un svētām eļļām un ar šajā šķidrumā samērcētu ikšķi uzvilka krusta zīmi tam abpus acīm, pie deniņiem. Priesteris citu pēc cita noklāja ar krusta zīmēm visus tos cilvēka orgānus, caur kuriem viņš, iespējams, bija ielaidis sevi un izstarojis caur sevi grēku. Grēkus atlaida gan ausīm, no kurām ar psalmiem, eļļām un kvēpekļiem attīrīja visu aprērcīgo, ko tās dzirdējušas, gan rokām – vi-

Kamēr brāļi dziedāja septiņus grēku nožēlai paredzētus psalmus, priesteris mirēju iesvaīdīja ar smaržīgām un svētām eļļām un ar šajā šķidrumā samērcētu ikšķi uzvilka krusta zīmi tam abpus acīm, pie deniņiem.

su, ko tās grēcīgu izdarījušas, kam pieskārušās, arī kājām, acīm, mutei – visām ķermeņa daļām. Pat mirēja cirkšņiem priesteris noskaitīja speciālas rindas: "Lai savā visdziļākajā žēlastībā Kungs tev piedod visu, ko esi grēko-

jis iekāres karstumā." Kad visas mūka miesas daļas bija attīrītas, priesteris speciāla traucīnā nomazgāja savas rokas, un šo ūdeni nekādā gadījumā nedrīkstēja izliet pie samazgām, bet gan speciāla, svētā un sļepnā vietā. Pēc

tam atkal sekoja garas lūgšanas, kurās Dievam tika lūgta apžēlošanās ar cerību, ka varbūt tomēr Kungs spēj mirstošajam atdot veselību, un mirējam nomazgāja muti. Tagad viņš varēja saņemt svēto komūniju – viņa iemērktu dievmaizīti, kam pa virsu obligāti bija jāuzdzer savāds dzēriens – ūdens, kurā pirms ceremonijas tika skalots viņa bikēris un mācītājs bija apmērcējis savus pirkstus. Sekoja atvadu skūpstis – to mirēja lūpas vispirms uzspieda krustam, pēc tam to saņēma arī pilnīgi visi klostera brāļi un priesteris.

Ta kā brālis bija vājš, kopš šā brīža viņam piešķīra personīgo kalpu, kura vienīgais un galvenais uzdevums bija rūpēties par mirstošo. Piemēram, naktīs, viņš neapmeklēja lūgšanas, bet uzmanīja slimnieka elpu, lai nepalaistu garām tik svarīgo nāves brīdi. Pēdējā naktī aizgājēja pierē tika uzlikts krusts un abpus gultai aizdegta sveces. Kad tā stunda bija pienākusi, aprūpētājs veica vēl vienu neparastu rituālu. Viņš atrāva vaļā mirēja kreklu, uz tā krusta formā uzbēra pelnus un tad atkal

Dieva nams deva mieru un drošību, un cilvēki ticēja, ka tā ir teritorija, kurā elles monstriem un ļauniem gariem ieeja ir liegta. Arī zvanu skaņām piemita maģisks spēks – tās bija dievišķas un attīrīja no ļaunuma.

puči. Pēc tam šo kapuci uz sejas sašūva kopā, kājās uzāva nakts čības, kuras arī pēc tam sašūva kopā. Ar virānu, ko švāpināja visu atvadu laiku, vēl pēdējo reizi tika novilņoti smaragdnieki pār viņa ķermeņiem, mirušo ielika krustā un aizvēra tā vāku.

Kluso viduslaiku ainavu atkal šūpoja zvanu skaņas. Gara un dziedoša procesija virzījās uz klostera kapiem. Kad zārku nolaida bedrē, pār to izlēja svētīto ūdeni. Nākamajā dienā viss viņš un maize, kas palika pāri no pusdienu maltītes, tika atdots nabagiem kā velte no mirušā. Arī visas viņa drēbes, izņemot apmetni, pēc tam, kad bija kārtīgi izmazgātas, izdalīja citiem brāļiem. Un abats speciāli nobridināja, ka tiem, kas tās pieņēma, aizgājējam par godu jāskaita noteikti psalmi vai, ja apģērba mantinieks ir priesteris, viņam mirušais brālis jāgodina misē. Tad sākās *septenarius*, kad septiņas dienas mise tika noturēta par godu aizgājējam, un *tricenarius*, kad trīsdesmit dienas bija viņa prebenda – aizgājēja piemiņu godinot, tika apdāvināti nabagi.

guldīja dziestošo brāļi tam virsū. Tas tika darīts, atsaucoties uz vienu no pirmo ordeņu dibinātāja Triēsvēta Mārtaņa vārdiem, ka īstenam kristietim pienākas gulēt nekur citur kā maisos uz pelniem. Visbiežāk viss šis rituāls notika klostera slimnīcā, un tā laikā kāds cits tuvumā esošs brālis ar koka gabalu sita pa durvīm. Kailajās klostera sienās atbalsojās dobja skaņa, ko pazina visi tā iemītnieki. Tā bija zīme, ka klosterī kāds mirst.

Kaut gan benediktiņiešu ordeņa brāļiem bija aizliegts "spert solus, kas nav cienīgi un nopietni", visi pameta to nodarbi, kurā tobrīd bija iesaistījušies – pat lūgšanas – un, ko kājas nes, skrēja uz slimnīcu. Mūks drikstē-

ja skriet tika divos gadījumos – kad klosterī plosījās ugunsgrēks vai bija atnākusi nāve. Ja tomēr brālis vēl nebija miris, visi sastājās ap viņa pelniem nobārstītajām cisām un skaitīja jaunas lūgšanas. "Saņem, Kungs, sava kalpa dvēseli, kuru tev labpatīcis saukt projām no šī pasaules cietuma un atbrīvot no tumsas un sāpju vietām, tā, ka, atbrīvots no visu grēku pinekliem, tas visā pilnībā spēš izbaudīt mūžīgās gaismas svētību un būs tiesīgs atgriezties dzīvē starp saviem svētajiem." Šādi vārdi pirms tūkstoš gadiem atbalsojās benediktiņiešu klostera slimnīcas velvēs. Kad dvēsele bija atstājusi nedzīvo ķermeņi, mūku apmazgāja, ieģērba vilnas krekla un apmetni ar ka-

ALĶĪMIĶI – DIEVA PALĪGI

Tad no Austrumiem kā miglaini dūmi pa nomocīto Eiropu sāka izplatīties kāda satraucoša, noslēpumaina ziņa. Ne vien par to, ka visus metālus var pārvērst zeltā, bet arī par to, ka nāvi var uzveikt. Un nevis pēc pastarās tiesas un dvēseļu svēršanas tiekot ieskīrotiem paradīzē un iegūstot mūžīgo dzīvību, bet pavisam reāli. Tas, kurš iedzer mūžīgās dzīvības eliksīru, iemanto simtprocentīgu imunitāti pret nāvi. Šo zinātņi sauc par alķīmiju, un tā ir sakne, no kuras izauga šodienas dabas zinātnes. Alķīmīki pētīja pasauli, kas, pēc viņu domām, bija radusies nevis no mehāniskiem likumiem, bet gan no Dieva gribas. Vārdam "alķīmija" ir arābu un ēģiptiešu valodu saknes (*al-khimia*), un tas tika attiecināts uz Nīlas melnajām smiltīm. Leģenda vēsta, ka šīs zināšanas esot ieviesis dievs Hermejs, mākslas un zinātnes radītājs, tas, kam pie zābakiem spārnīņi (kas stāv arī Latvijas Nacionālā mākslas muzeja ēkas frontonā).

Viens no visu laiku izcilākajiem dabaszinātniekiem franciskāņu ordeņa mūks Rodžers Bēkons alķīmiju definēja kā zinātņi par to, kā jebkuru metālu pārvērst par citu: "Alķīmija ir zinātne, kas māca, kā sajaukt tādas zāles, kas tiek sauktas par eliksīru, kas, kad tiek izliets virs metāliem vai nepilnīgiem ķermeņiem, darīs tos pilnīgus." Tas tad arī bija visu filozofu akmens jeb eliksīra meklējumu pamatā.

Pati virsotne, protams, bija metālus pārvērst zeltā – materiālā, kas alķīmīkiem simbolizēja un iemiesoja pašu pilnību. Alķīmijas pamatā ir uzskats, ka pasaule sevi ietver pilnības iespējamību, un meklētāja uzdevums ir to atklāt. Sākotnēji Ēdenes dārzā viss bija perfekti, līdz tur ieviesās grēks un cilvēki tika padzīti no turienes. Kopš tā laika pasaule ir samaitāta. Taču viss – gan dzīvais, gan nedzīvais –

lēmām tiecas sevi atjaunot. Un zelta eksistence parādīja, ka šāda perfekcijas atjaunošanās ir reāla un iespējama. Zelts izcēlās citu substāncu starpā, jo nerūsē un neviens process nespēj to sabojāt. To var sakarsēt līdz baltkvei, un atdzisis tas nezaudēs savas īpašības. To var izkalt tik plānu kā mežģīnes. Zelts ir materiāls, ko cilvēku materiālā pasaule nespēj iznīcināt. Un tieši tāpēc, ka viss tiecas pretim pilnībai, visi metāli reiz spēs pārvērsties zeltā. Alķīmīki vienkārši palīdzēja šo dabisko procesu pātrināt – sniedza palīdzīgu roku Dievam. Alķīmīkiem vajadzēja studēt visas zinības – cilvēki, debesis un zeme bija savienotas, jo visas tās nāca no Dieva prāta, kas radījis pasauli. Sākotnēji tā nebija nekāda melnā, slepenā zinātne, bet sadarbība ar Dievu. Alķīmīki maģiskajās formulās nesaskatīja pretrunas ar Svētajiem Rakstiem, un Bēkons uzskatīja, ka alķīmija ir nepieciešama, lai izprastu reliģisko tekstu apslēpto nozīmi. Tāpēc nav jābrīnās, ka lielākā daļa alķīmīku bija mūki un klosteru bibliotēkās glabājās slepenie rulli, kas skriptorijos pārrakstīti un ilustrēti. Un kur gan vēl labākas alķīmīku laboratorijas kā klosteros, kur eksperimenti pasargāti no alkatiģu krāpnieku savtīgiem mērķiem.

Ar laiku noslēpumainība, ko izstaroja alķīmija, radīja aizdomas, ka tā saistīta ar melno maģiju, ka alķīmīki nododas tumšai mākslai. 1279. gadā franciskāņu izdotā *Constitutiones Generales Antiquae* aizliedza alķīmiju kopā ar maģiju, buršanos un garu izsaukšanu. 14. gadsimtā tiem sekoja arī dominikāņi un cisterciēši. Un jau 16. gadsimtā Rodžers Bēkons tika portretēts kā Fausts, kas ielaidies velnišķīgā darījumā, apmaiņā saņemot maģiskas zināšanas. Pie tā sava vaina ir arī dažādiem viltus alķīmīkiem. Savā *Artejsa slepenajā grāmatā (Artepūs)* kāds vīrs apgalvoja, ka zina dzīvības eliksīra recepti un viņa 1025 gadi ir

Zelts izcēlās citu substāncu starpā, jo nerūsē un neviens process nespēj to sabojāt. Zelts ir materiāls, ko cilvēku materiālā pasaule nespēj iznīcināt.

licība, ka viņš pats to ir nogaršojis. Recepti viņš dabūjis no paša sātana pēc tam, kad nokāpis ellē, kur tas mazu velnēnu ielēnkumā sēdējis zelta tronī.

PULVERIZĀCIJA, DESTILĀCIJA UN VARDE KOLBĀ

Tomēr iemeslu aizdomām deva arī paši alķīmīki. Ta kā viņi darbojās simbolu un alegoriju pasaulē, vairākums no viņu rakstītā nevis izgaismoja šo zinātņi, bet, tieši pretēji, ietina vēl biežākā noslēpumainības plivurā. Piecpadsmitā gadsimta augustiniešu klostera kanons no Jorkšīras Džordžs Riplijs skaidroja, ka alķīmija ir "dievišķā zinātne", kas rezervēta tikai dažiem izredzētajiem. Viņa zīmētie košie un sikā rokrakstā noslēpumainām,

maģiskām formulām aprakstītie Riplija rulli (*Ripley Scrolls*) ir viens no aizraujošākajiem viduslaiku manuskriptiem, kas iekļauj daudzas piktogrammas. Ievada miniatūra rāda alķīmīki mūku, kas tur milzīgu kolbu, tajā ir varde un saule, un vēl daudz neparastu simbolu. Karalis, kas tērpiēs sarkanā, ir zelta simbols, karaliene baltā – sudrabs, ķirzaka ir uguns, un puķis, ko nogalina saule un mēness, ir dzīv-sudrabs, kas sajaukts ar zeltu un sudrabu.

Renesanses laikā darinātās gravīras paver detalizētu ieskatu alķīmīku darbnīcā. Tur parasti redzamas darba instrumentu un trauku kaudzes: krūkas, grozi, pavards, restes, plēšas, lāpštas, karotes, trauki un trauciņi. Protams, vēderainais destilēšanas aparāts un arī kāds suns, kas iebāzīs purnu speciālas formas

māla krūkā. Visam šim jūklim pa vidu pie vērtām grāmatām sēž alķīmīkis un buras pa maģiskajām formulām, kamēr viņa palīgi šiverē: berž, jauc, maisa un krata. Bēkons savā *Opus Minus* eliksīra recepti iesāk ar instrukciju: "Sākumā ir pulverizācija, tad sacietināšana, tad šķīdināšana ar kratišanu, tad destilēšana, tad kausēšana un samaisīšana. Un pēc tam sublimēšana ar berzēšanu, tad eļļas atdalīšana no spirta", un seko vēl virkne līdzīgu darbību.

Starp citu, tolaik uz alķīmīkiem tika liktas lielas cerības. Piemēram, Henrijs IV lika mācītājiem vīriem studēt alķīmiju, lai varētu nomaksāt Anglijas parādus, bet viltus alķīmīkus iespundēja cietumā, lai tie beidz ar saviem neištā zelta gabaliem devalvēt valūtu.

NĀVES DEJA UN NĀVES MĀKSLA

Franciskāņu mistiķis Ramons Lullijs rakstīja: "Nevajag baidīties no nāves. Ir neiespējami paredzēt, kad tā atnāks. No tās izvairīties nevar; ir jārūpējas vienīgi par dvēseles glābšanu, šausmīga ir nevis miesas nāve, bet dvēseles bojāeja." Atbaidošs, nirdzošs skeletiņš, kas pie kapa bedres palecies jestrā dejas soli vai pūš stabilitāti – tādu nāvi sāka attēlot vēlo viduslaiku mākslā. Šo alegorisko žanru dēvē par *Danse macabre* jeb nāves deju, un tas aizsākās 15. gadsimtā beigās, kad Eiropā trakoja sērgas, kari, bads un melnais mēris. Cilvēki dzīvoja ar apziņu, ka jebkurā mirklī aiz rokas var paņemt mokoša nāve, un tas izraisīja gan alkas pēc grēku nožēlas, gan pretēju vēlmi – baudīt dzīvi ar pilnu krūti, kamēr vēl var. Nāves dejai bija jāatgādina par visa pasaulīgā pārejošo dabu un jābrīdina laikus sagatavoties aizkapa dzīvei. Citreiz nāve šajā dejā parāvēsi līdzī pāvestu, citreiz imperatoru, zemnieku, bērnu. Mežonīga karnevāla gaisotne uzsver šo nāves neglītumu, ķēmīgumu. Viens no senākajiem šīs nāves dejas paraugiem, unikāls dārgums Ziemeļeiropas mākslas vēsturē ir apskatāms netālu – Tallinas Svētā Nikolaja baznīcā to gleznojis

ievērojamais Libekas meistars Bernts Notke.

Laikā, kad melnais mēris, bads un kari nāvi bija padarījuši par gauži ikdienišķu notikumu, cilvēki zināja, ka tikšanās ar to var notikt jebkurā brīdī, taču tas nenozīmēja, ka toreiz no nāves nebaidījās. Baidījās. Kaut arī zināja, ka no nāves nevar izbēgt, tai varēja pienācīgi sagatavoties. Un tieši mūki bija tie, kas šajā jautājumā bija lielākie palīgi un izstrādāja speciālu mācību *Ars moriendi* jeb mākslu pareizi nomirt. Šis 1415. gadā kāda dominikāņu mūka latīņu valodā sacerētais teksts sniedz padomus, kā pareizi un labi sagaidīt nāvi. Eiropā tas tūdaļ kļuva ārkārtīgi populārs. *Ars moriendi* sastāv no sešām nodaļām un iesākas ar uzmundrinājumu, kam lasītājos jāsej pārliecība, ka nāvei ir arī sava gaišā puse, un tiem, kas dzīvo godīgi un dievbijīgi, nevajag no tās baidīties. Tālāk seko padomi, kā pārvarēt mirstoša cilvēka kārdinājumus: ticības zudumu, bezcerību, nepacietību, garīgu lepnumu un skopumu. Ši "pareizas nomiršanas rokasgrāmata" mudināja uz patiesu grēku nožēlu kā veidu dzīves pēdējās stundas aizvadīt dvēseles mierā. ☺

ASTAROTS

Tīģeracs

Tīģeracs ir zeltaini brūns akmens, kas kopš senatnes izmantots, lai aizsargātos no negatīvām enerģijām. Tas lieliski aizsargā pret noskaudumu un burvestībām. Tīģeracs klusā bailēs un neziņā, mazina grūtirdību, tāpēc dziednieki to iesaka cilvēkiem ar psihosomatiskām kaitēm. Ar savu spēju iadvest gribasspēku, mērķtiecību, drosmi un pašpalātību, tīģeracs mazina spriedzi, līdzsvaru garstāvokļa maiņās. Tīģeracs savu saimnieku brīdina par briesmām, kļūstot viņa rokās „smagāks”. Akmens spēj pasargāt no nelaimēm, skandāliem un strīdiem. Pēdējā laikā tas ir īpaši pieprasīts, jo vēl viena tā īpašība ir spēja savam nēsātājam samazināt apetīti, tādā veidā palīdzot notievēt. Litoterapijā iesaka šo akmeni nēsāt pie tādām saslimšanām kā artrīts, locītavu un mugurkaula problēmas.

Tīģeracs kulons, mazais

Kulons (20 mm) no tīģeracs
Cena Ls 2 +
pasta izdevumi
(EUR 2,85)

Tīģeracs eņģelis

Kulons ar dubultu spēku – eņģeļa figūra vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli, bet akmens sargās no negatīvām enerģijām
Cena Ls 3,49 +
pasta izdevumi
(EUR 4,97)

Tīģeracs kulons, lielais

Kulons (35-40 mm) no tīģeracs
Cena Ls 5,52 +
pasta izdevumi
(EUR 5,52)

Tīģeracs kulons "Emu acs"

Unikāls tīģeracs kulons (35-40 mm) kuram viena puse ir sliņķa, bet otra puse nespārdāta, gūži kā dabas veidots.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi
(EUR 5,52)

Tīģeracs krelles

No maziem tīģeracs gabaliņiem veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi
(EUR 4,98)

Kreiju virtene (90 cm) no maziem tīģeracs gabaliņiem
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi
(EUR 4,98)

No tīģeracs bumbuļiem veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi
(EUR 9,25)

Flogantas krelles no tīģeracs bumbuļiem
Cena Ls 9,50 + pasta izdevumi
(EUR 13,52)

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv. Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspilī, Lielā ielā 4 www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezotēriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – tīģeracs akmens.

Saskaņā ar dabu

Steidzīgajā un tehnoloģiju pārpildītajā ikdienā bieži aizmirstam par savu saikni ar dabu. Ievērot sarežģītus rituālus vai vienkārši apskaut koku, vai doties pastaigā basām kājām? Kā atgūt harmoniju ar dabu?

▼ *Evija Poznaka*

Konsultējis dziednieks **ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ**

Sveiciens dabai

Jāņem rokās kompass, pēc kārtas jāpaldies pret katru debespusi un atbilstoši tai jāpaldies dabas pamatmātēm, kā to mēdza darīt baltu senči. Austrumos jāvelta labs vārds Gaisa mātei, dienvidos – Uguns mātei, rietumos – Ūdens mātei, savukārt ziemeļos pateicība jāizteic Zemes mātei.

Pateicības vārdi

Sēnes un ogas ir dabas dāvana cilvēkiem. Taču nevajadzētu aizmirst pirms to ievākšanas palūgt Meža mātei atļauju, kā arī aizejot pateikties par guvumu. No dabas jāņem tikai nepieciešamais, nevis jāveido krājumi ienākumu gūšanai, tad daba neļausies.

Atgādinājums podiņā

Mitinoties pilsētā, dzīvoklī noderēs vizuāls atgādinājums par dabu, piemēram, pie sienas karināms fotoattēls vai glezna ar skaistu dabasskatu. Ja rodas vēlēšanās mājās turēt istu dabas velti, jāiegādājas istabas augs un par to jā rūpējas.

Pa draugam

Svarīgi paturēt prātā, ka dabai ir ne tikai pienākums apgādāt ar veltēm, bet arī tiesības saņemt cieņu no labumu izmantotājiem – cilvēkiem. Ja mežā mēslosiet un plūksiet katru iepatikušos puķi plāvā, daba dusmosies. Tad būs neiespējami dzīvot harmonijā ar to.

Dabas pilnība

Lai gan mūsdienās grūti pilnībā pielāgoties saules ritmam, proti, celties līdz ar to un iet pie miera, kad satumst, dabas ritmus nevajadzētu ignorēt. Aktīvāka darbošanās jāieplāno dienas gaišajā laikā, savukārt mierīgāka – pēc tumsas iestāšanās. Lai atgūtu līdzsvaru ar dabu, palīdzēs arī gada ritējuma ievērošana – pavasarī jāmodina gaķermenis, gan gars, savukārt ziemā tiem jāļauj nedaudz atpūsties.

Nuostas novērtēšana

Laiku pa laikam jāņem rokās grābeklis un slota un jāpalīdz atbrīvot zemi no vecās enerģētiskās nastas – rudenī no nokritušajām koku lapām, pavasarī no atkritumiem, kas atklājas skatam pēc sniega segas nokušanas. Tad daba pateiksies un dāvās savu spēku, palīdzot atbrīvoties no nastas, kas sakrājušies uz paša pili.

Koka apskaušana

Labākais veids, kā tieši izjust dabas enerģētiku, ir tai tuvoties cilvēkam saprotamā veidā – ar pieskārieniem. Uz pāris minūtēm apskaujot varenu koku, pasmaržojot tā stumbru un lapas, dabas enerģētika piepildīs un atjaunos saikni ar apkārtni.

Rotas harmonijai

Vajadzētu atteikties no plastmasas rotām un sintētiskiem apģērbiem, jāizvēlas dabīgi materiāli. Harmonijā ar dabu palīdzēs justies akmens un dažādu meālu rotas, savukārt apģērbā labāk izvēlēties līnu, vilnu un dabīgo kožu.

Pelēce negatīvu atļaušanai

Ainārvoties no negatīvām emocijām un domām palīdzēs nopeldēšanās dzestrā ūdenī. Vislabāk to darīt upē vai jūrā, nevis slēgtā ūdens tilpnē. Kopā ar ūdens plūdumu prom tiks aiznesta arī viss negatīvais, un vietā nāks tīra un uzmundrinoša enerģija.

Basām kājām

Laiku pa laikam basām kājām jādodas pastaigā pa dabas takām, lai tiešā veidā izjustu saikni ar dabu un tās pirmatnējo enerģētiku. Ja zeme ir ļoti atdzisusi un kājas salst, var uzvilkt dabīga materiāla apavus, piemēram, salmu čības. Vislabāk sākt rūdīties jau vasarā, tad, arī rudenim pienākot, zeme nešķitīs par vēsu.

Sveiciens saulei

Ik rītu mostoties arī saulei jāpadod labrīts. Tas izdarāms, vai nu izpildot jogu praktizēto vingrojumu kompleksu *Sveiciens saulei*, vai gluži vienkārši apdomājot un pateicoties lielajam spīdeklim par tā dāvāto enerģiju, gaismu un siltumu.

ŠALVA STRAIPĀ, ARAVĪS

Tauta no Sarkanās grāmatas. *Līvi*

Kādreiz pie mums brauca ārstēties pat cilvēki no tāltālām zemēm, jo līviešiem, vienai no Latvijas pamattautām, kas tiek uzskatīta par izzūdošu, katrā dzimtā bijis savs gaišrēģis, dziednieks vai viedais.

Julgi ar savu vecāko dēlu Kārli Dskar
meltiņu Lelū pledalās citas līvu saimes
Krūmiņu ģimenes – bērnu krustabās.

Savos saietos līvu pēcteči
dauzī muzicē.

▼ *Laura Ikaniēce*

Šodien libiešu valoda ierakstīta UNESCO apdraudēto valodu sarakstā. Libiešu mēlē runā retais, bet līdz ar ziņu, ka Kanādā 103 gadu vecumā mirusi Grizelda Kristīna, var uzskatīt, ka vairs nav neviena, kuram libiešu valoda būtu dzimta. Lai gan... ziņas par to, ka mūžībā aizgājis pēdējais libietis pasaulē, izskan visai bieži. Tomēr fakts paliek fakts – mēs visi dzīvojam līvu kultūras mantojuma telpā, un par unikālu vērtību uzskatāms fakts, ka vēl joprojām līdzās pastāv arī šīs kultūras senākā forma – pati līvu valoda.

Valoda, kurā runā dievi

Libiešu valodas lietošanas iespējas ir gaužām niecīgas – ģimenē vai kultūrās pasākumos, studijās vai zinātniskās konfe-

rencēs. Tā nekad nav bijusi ne iestāžu, ne skolas vai baznīcas darba valoda. Reiz gan no Somijas atgriezies kāds līvu mācītājs, kurš centies dievkalpojums vadīt libiešu mēlē, taču tas tika aizliegts, jo pirmās brīvvalsts laikā Latvijas politika to neatlāva lietot un uzskatīja – ja drošības sargi nesaprot runāto, tas var būt musināšanas mēģinājums. Tomēr vēl ir libiešu valodas zinātāji, kuri šo valodu apguvuši studijās, interešu grupās vai pašmācības ceļā, tāpēc tiek uzskatīts, ka patlaban šajā valodā brīvi spēj sazināties aptuveni 40 cilvēku visā pasaulē, ap 100 ir tādu, kas līvu valodā orientējas, un, protams, vēl vairāk ir tādu, kas valodā orientējas nedaudz. “Man bērībā bija unikāla iespēja apgūt libiešu valodu, jo vectēvs ar mani un brāli sarunājās tikai tā,” stāsta Julģi Stalte, kuras vectēvs Oskars Stalts savulaik teicis, ka kaimiņos

Par seno libiešu dzīvi un tradīcijām

ZOJA SĪLE, jau 42 gadus dzied libiešu ansambli Līvlist, libiešu valodas skolotāja:

“Esmu diezgan reālistisks cilvēks un nepeskaītu sevi pie tiem, kas oneniēš mūsdienu un citādo. Tomēr ir lietas, kas man saistās ar bērību un manu mammu. Manā dzimtā libieši ir no mammas tēva puses. Taču šodien es libiešu valodu mācu arī citiem interesentiem.”

JULĢI STALTE, folkloras kopas Skandinieki vadītāja un libiešu dzimtas turpinātāja:

“Man ir liels prieks, ka līvu kultūra man tika sniegta līdz ar mātes pienu, tēva stingro nostāju, vecātēva valodu un padomu gan no Vidzemes, gan Kurzemes puses. Man nebija jāmeklē sava piederība, jo to vienmēr esmu izjutusi, tomēr ar katru gadu atklāju daudz jaunu zināšanu, ko mūsu senči nodevuši no paaudzes paaudzē. Atslēgas rodamas ik uz stūra, taču jāpieaug pašam, jāuzkrāj sava dzīves pieredze, jāpaplašina savas spējas saprast, just, spēt dot, tad kāda no šīm atslēgām tiek sniegta. Es meklēju.”

Kolka ļaudis ar bērniem sarunājas latviski, bet ar lopiņiem gan tikai libiešu valodā, jo “tie jau latviski nesaprot”. Līvu izpratne vēsta, ka libiešu valodā runā šīs zemes dievi, gari un visa dzīvā radība, bet pati Jūras māte reiz pametusi šīs jūras, jo agrāk tajās kuģojuši kuģi no koka un viri no dzelzs, bet tagad dzelzs kuģos brauc viri, kas runā svešādās mēlēs un domā svešādas domas. Somugru pasaules uzskatos zeme vispār nepieder cilvēkiem, bet gan dieviem. Ar tiem jāspēj vienoties par kopīgu eksistenci. Jāspēj būt gan devējam, gan ņēmējam, gan sargam, gan kopējam.

Par runāšanu līvu mēlē kaunināja

Vēl pagājušā gadsimta 20. gadu beigās libieši nodibināja savu biedrību un ar Latvijas valsts atbalstu kādam jūrnīkam tika izsniegta licence, ka viņš ir tiesīgs mācīt līvu bērniem libiešu valodu. Šis vīrs bija Mārtiņš Lepste, kurš ar zirdziņu apbraukāja līvu ciemus, pasniedzams valodas stundas. “Mana mamma bija viena no tiem līvu bērniem, kuri gāja šajā valodas mācībā. Lai gan opaps valodu labi zināja, viņš tomēr nebija no tiem aktivajiem libiešiem un dzimtajā valodā sarunājās vien tad, kad pie viņa mājās sanāca citi līvu viri,” atceras Zoja Sīle.

Ulmanlaikos valsts politika iestājās par vienotu latviešu tautu ar vienu valodu bez nekādiem reģionālajiem aspektiem un liedza libiešu valodai jebkāda veida atbalstu. Vairs neizdeva grāmatas, no kurām varētu mācīties libiešu valodu, arī skolās vairs nebija iespējas apgūt libiešu kultūru. Vecākus kaunināja par runāšanu libiešu mēlē, un viņi ar bērniem runāja latviski, lai tiem vieglāk skolā, pagastā, baznīcā. Attieksme pret citādo Latvijā jau izsenis bijusi asa. Pēc lielajam raganu prāvām daudziem viedajiem līvu zutniekiem piedēvēja burvju līvu statusu ar negatīvu pieskaņu. Cilvēki norobežojās. Pat līvu karali Kaupo, tā laika lielāko diplomātu un politiķi, padomju vara pārvērta nodevējā, uzspiežot šādu statusu arī visai līvu tautai.

Līvi, libieši, lībji, rāndalist... Kā saukt?

Agrāk libieši apdzīvoja plašu Latvijas teritoriju. Par to liecina gan arheoloģiskie atradumi, gan senie vietvārdi, bet par pēdējiem unikālajiem ciemiem uzskata 12 Ziemeļkurzemes ciematus Baltijas jūras krastā: Ovišus, Lūžņu, Miķeltorni, Lielirbi, Sikragu, Mazirbi, Košragu, Pitragu, Saunagu, Vaidi, Kolku un Melnsilu. Taču sava sabiedrībā tos cilvēkus, kuri mitinājās

no Kolkas uz Ventspils pusi, libieši paši sauca par *rāndalist* – krasta ļaudis, savukārt par tiem, kas dzīvoja no Kolkas uz Rojas pusi, sacīja, ka tie ir *kalāmieđ* jeb zvejnieki. "Atceros, mamma stāstīja, ka paps teicis: mēs jau tādi gaiši cilvēki, jo dzīvojam jūrmalā. Tie, kas dzīvo kalna Dundagā, tie ir zemnieki, tie tādi tumšāki cilvēki." atceras Zoja Sīle. Vidzemes pusē līvu nosaukumi bija saistīti ar apdzīvotajām vietām: Metsepoles ļaudis latviski būtu jāsauc par meža puses ļaudīm, bet Idumejas līvi – par vidzemniekiem. Tāpat bija Gaujas un Daugavas līvi un purvu ļaudis. Mūsdienās līvi un libieši – abi vārdi uzskatāmi par pareiziem. Vārdu "libietis" vairāk lieto zinātniski, savukārt "līvs" skan poētiski.

Iespēja tikt pie aizjūru veltēm

Lai saprastu, kā garšoja libiešu ēdieni, jāzina, kurā vietā cilvēki dzīvojuši. Pamatā uzturā tika izmantotas pieejamās dabas un sezonas veltes, bet garšas efektu panāca, spēlējoties ar garšvielām, kas plāvā vai mežā salasāmas. Līvi kā garšvielu lietoja pelaški – laukpipriņu, bet jūras līviem savas prioritātes – kuģotāji atveda kādu ekskluzīvu garšvielu no tālām zemēm, kādu krāšņu lakatu, ar ko sievietēm un meitām greznoties, bantītes, lentītes, stikla krellītes un citus labumus. Vēl ne bārenu laikiem visi zināja, ka *liestā* jeb butes ir tas lielākais libiešu gardums un arī laba māmas prece. Kālainajos apvidos vai iekšzemē dzīvojošie pret kūpinātām

SAVS KAROGS Lībiešu karoga simboliskā nozīme – libietis sēž laivā, brauc mājās, un viņš redz sev pie kājām zilo jūru, balto liedagu un zaļo mežu. Karoga krāsu attiecības ir tādas pašas kā Latvijas karogam, jo arī līvi ir šīs valsts patrioti.

RAKSTURĪGĀ DŪMNAMIŅA KONSTRUKCIJA Lībiešu sētām raksturīgi dūmnamiņi – konstrukcija, ko veido, saslienot divas gareniski pārzāgētas savu nokalpojušas laivas, kas nu noder zivju kūpināšanai. Savukārt Vidzemes pusē raksturīgi slietenji jeb vasaras virtuves. Abas šīs konstrukcijas ir kā tāla atsauce uz aizlaikiem, ceļojumiem līdz ar ziemeļbriežiem un pārējo medījumu.

50 GARU SAIMES Lībiešu mitoloģiskajā pasaulē nav trūcis dažādu dēmonu un garu, minētas pat 50 dažādu garu grupas, un visi dalās tēvos, mātēs, dēlos, meitās. Taču nav raksturīgs nodalījums, ka vieni dara tikai labu, otri jaunu – jebkurš vadās atkarībā no garastāvokļa un apstākļiem tāpat kā cilvēki. Tomēr visā garu plejādē vislielākā ir jūras garu saime. Ar zināmu bijību attiecās arī pret debess ķermeņiem. Uz sauli, mēnesi un varavīksni nedrīkst rādīt ar pirkstu. Kad redzēja varavīksni, ticēja, ka eņģeļi grasās no debesīm kāpt zemē, lai brīdinātu par karu, badu vai nemieriem.

ZILĀS GOVIS Daudzkārt pielūgtajā un apdziedātajā jūrā sastopamas arī Jūras mātes teiksmainās zilās govis un zirgi. Par zilajiem zirgiem garnekas nav zināms, taču zilās govis, ko pazīst arī kā libiešu govis, aizvien sastopamas un kalpo kā Latvijas apazīšanas zīme.

OTRS LĪBIEŠU AUTORA LATVISKI SARAKSTĪTAIS DZEJAS KRĀJUMS Pirmo dzejoļu krājumu latviešu valodā sarakstīja Neredzīgais Indriķis, bet nākamais latviski rakstītais dzejoļu krājums bija libiešu autora Jāņa Prinča *Jūrnieku svētās dziesmas un lūgšanas*. Viņš ar dēliem reiz bija slīcis jūrā un lūdzis Dievu, sakot: Dieviņ, ja tu mūs izglābsi, es tev sarakstīšu dziesmu.

butēm labprāt iemainīja maizi, miltus, graudus vai ko citu, kas smiltīs grūti izaudzējam Putras, zivis, piena produkti bija libiešu pamatdieni, bet ēda arī sacepumus, sklandraušus, rausus ar dažādiem pildījumiem, arī mēdijumiem uz godu galdiem bija sava vieta.

Lieldienās kāpās pušķo eglīti

Īpašas ir līvu Lieldienu paražas. Lielā dieņa, pavasara saulgrieži ir līvu gada sākums, kad kopā ar dabu jaunam sākumam atmosfērā viss dzīvais. Lībiskajā mitoloģijā praktisks kais sajaucas ar sakrālo un gājputnu ceļojumiem: tiek skaidrots kā ceļojums pāri jūrai, robežšķirtnei ar mītisko telpu, uz viņsauli. Putni tajā pavada auksto laiku, bet Lieldienās tos jāiet modināt, jācenšas piesaistīt savām mājām ciemam, jo tie nes svētību. Jāaiziet uz jūras malu, jāuzkāpj kāpā, jāiesprauž tur eglīte, tā jāizpušķo, iekarinot kādu skaistu rotu, piemēram, krāsotas ēvelskaidiņas, dzīpariņu pušķiņus, gardumus, jādzied un jādanco. Šā rituāla īpašā dziesma ir *Tīstīorlinkist*, kurā ar pretstatu maģiju pievilkina svētības un padoma nesējus, stāstot par to, cik pie mums labi – meži bagāti ar dzīvniekiem, jūrā zivis, čaklas meitas, jauki puīši, bet tiem kaimiņiem gan viss pretēji. Mazie putni simbolizē senču dvēseles, bet *tīstīor* ir viņu balsu atdarinājums.

Mārtiņdienas, Katrīndienas un Pelnu dienas svinētāji

Līvu apdzīvotajās teritorijās raksturīgs seno svētku iedalījums pāra svētkos – puīšu un meitu svētki. Pāra svētki ir Mārtiņdieņa un Katrīndiena, meteni un Pelnu diena. Mārtiņos kāva aitas, gatavoja ēdienus, vicinājās ar slotām, lai aizbiedētu grauzējus, un puīši gāja ķekatās. Pēc divām nedēļām Katrīndienā ķekatās posās meitas, dažreiz sagērbušās kā ligavas, līdz nesot gardu cienastu: desas, pupas, zirņus. Šī tradīcija saglabājusies arī Igaunijas pierobežā, kur vēl nesenā pagātnē Mārtiņos puīši gāja no Latvijas uz Igauniju, savukārt Katrīnās meitas no Igaunijas nāca uz mūsu pusi. Par Pelnu dienu Kurzemes pusē libiešiem ir daudz vairāk pierakstu nekā par pašiem meteniem. Tas ir loģiski, jo visi cilvēki reiz bijuši bērni, un Pelnu dienas tradīcijas mazam cilvēkam paliek atmiņā uz visiem laikiem. Julgi Stalte stāsta: "Pelnu dienā puīši nāca mājās pārbaudīt, vai pēc meteniem, kad sācies gavēnis, ir ēsta gaļa. Ģērbušies otrādi apgrieztos kažokos, nosmiņķējuši ģimjus līdz nepazīšanai, viņi ķēra mājīniekus. Noķerto nosēdināja uz krēsla un tēloja, ka ar milzīgu koka tuteni griež viņam vaļā vēderu, velk no tā ārā desas, tad sabāz vietā butes un ar diegu šuj ciet. Mājīniekus pārbaudīja, vai katrs savus darbus labi apdarījis. Pasniedzot

Visiem bērniem
Julgi devusi
libiešu vārdus.
Arī meitai Lēlā.

▲ Kopā ar grupu *Tai tai*, spēlējot un dziedot šā ziemeļu reģiona mūziku: līvu, votu, igauņu, latviešu, lietuviešu...

▲ Julģi kopā ar saviem vecākiem Daini un Helmi Staltēm ir līvu kultūras saglabāšanas aktivisti.

Lietuvas viduslaiku festivalā.

grāmatu otrādi, pārbaudīja, vai bērni māc lasīt. Beigu beigās rikstes dabūja visi, bet tas jau auglībai un ražīgumam. Vesela izrāde, kas paliek prātā uz mūžu! Kekatās varēja iet arī trūcīgāki ļaudis vai tie, kam tajā gadā neparedzās rāza. Ta izpaudās arī sociālā atbildība – ķekāzīnietu nesu svētību, bet mājinieki tos apbalvoja ar pupu maisu, graudu maisu vai ko citu ziemeļiem nepieciešamu.

Iniciācijas rituāli

Ik gadu pirmo reizi ejot zvejā, lībieši zināja, ka jādod ziedojums Jūras mātei. Šim nolūkam nodereja ziedi, citreiz viri tīri simboliski ielēja jūrā nedaudz degvīna, iemeta kādu labāku baltas maizes rīcienu. Puišu iecelšana viru kārtā piejūras ļaudīm ir saistīta ar jūras darbiem. Iesākumā var darīt sīkus darbus, tad tiec paaugstināts, pieņemts viru kārtā, tālāk var jūras skolās mācīties, arī godpilnus amatus ieņemt. Kuģiniekiem ir dažādi skarbi nostāsti par iniciācijām. Piemēram, pārbraucot ekvatoru, jaunos jūrniekus vilka pat caur kuģa apakšu. Ne visi izdzīvoja šo pārbaudījumu. "Savi iniciācijas rituāli bija arī meitenēm jeb, precīzāk sakot, skuķiem, ieejot meitu kārtā. Šādu rituālu apraksti gan nav sastopami, jo uzskatāmi par īpašu sieviešu sabiedrības zināšanu, bet tradīciju pierakstītāji neredzi bija vīrieši... Rituāli ir saistīti ar pirmajām mēnešreizēm un meitenes nākamās dzīves ievirzi," skaidro Julģi Stalte.

Mātes kults

Latviešu kultūras pierakstos saskaitīti 128 mātes, ko agrāk pielūguši mūsu senči. Vi-

si zināja, ka spainīti pie akas vienmēr jāatstāj nedaudz ūdens, jo var gadīties, ka garām iet Laimes māte vai Veiksmes māte. Ja tās nogurušas ienāks sētā un neatradīs ūdens malku, sapratīs, ka te nav gaidītas, un dosies prom. To ievēro arī Julģi bērni, kuri savā piejūras namiņā vienmēr atstāj ārā kādu cienastīņu gariem: "Īpaši jauki, ja redz kādu dzīvnieciņu to apēdam, jo tas tak garīna vai kādas mātes atveids. Līvu mitoloģijā visām mātēm ir ģimenes, jo tieši ģimene ir tas kodols, kas rada pilnību." Julģi savā ģimenē joprojām cenšas saglabāt lībiešu mijkrēsla stundas tradīciju jeb *vesporāiga*: "Bridi, kad saule norietējusi, lielie darbi pabeigti, sanākam kopā uz vakara tēju, maizīti, vakariņām un pārrunājam dienu, kā kuram gājis. Mazie iztaujā lielos, lielie – mazos. dalās stāstos, jokos, pasakās."

Katrā līvu dzimtā savs viedais

Lībiešiem katrā dzimtā bijis kāds dziednieks. Pat sensenos laikos no Čmeļas un citām valstīm zināja ceļu uz mežu zemī. lai atgūtu veselību, izzinātu nākotni. "Vai līviem ir šamaņi? Bija, bet tagad gan nevienu Latvijā nesauktu par tādu. Par šamaņiem parasti kļūst cilvēki pēc reprodiktīvā vecuma beigām, ar mūlžīgu dzīves un zināšanu pieredzi, kuri būtībā aiziet pilnīgā garīgā un bieži arī fiziskā izolācijā, lai kontaktētos citā plāksnē. Šis zināšanas atrod cilvēku un, ja viņš ir tām gatavs, paņem savā telpā, no kuras var palīdzēt tiem, kuri meklē palīdzību. Šamaņi paši sevi šajā statusā nekad neieceļ," stāsta Julģi Stalte. Viņas vectēvs Oskars Stalts arī bija no tiem, kam bija sirdsgudri vārdi. "Vērtīgs vīrs, kurš

katram mācēja istajā brīdī pateikt īstos vārdus. Arī tā ir zināmā mērā dziedāšana, spēka došana, gan samīļojot, gan dodot neuzbāzīgu padomu. Vectēvs bija tāljiuru braucējs un stāstīja visvisādus ticamus un mazāk ticamus stāstus. Godos viņš nekad nevilka formu, bet vienalga visi viņu sauca par kapteini Staltu. Tiesa, visi kuģi, uz kuriem viņam piedāvāja kapteiņa vietu, bet no kā viņš atteicās, gāja bojā. Ta bija viena no retajām lietām, par ko vectēvs ļoti pārdzīvoja, jo viņam bija sajūta, ka ir izmucis no likteņa, aizsūtot nāvē savus draugus. Vectēvs bija Kolkas līvis, bet pārejie mani radi nākuši no Vidzemes līviem."

Raudas kāzās un līksmība bērēs

Ja lībiešu sētā kāds nomira vel neprecējies, viņa bērēs svinēja kā kāzas. Ta laulības aizgājējam tika novēlētas vīns un medus. Turpretim līvu kāzās bija raudu dziesmu tradīcija – sāpīgs un emocionāls brīdis, kas izemē atvada no mātes un iepriekšējās dzīves. Ceļotāju aprakstos minēts, ka tad, kad lībiešu ligava gāja, viņa mēdēja un šķindēja. Iespējams, tas saistīts ar maģiju, jo rotu vizēšana un žvaizžušana amira telpu ap ligavu. Skarbajos piejūras apstākļos ikdienā lībietēm rokdarbiem aizlika maz laika, bet kāzu rotas lielākais lepnums bija tradicionālais ligavas kronis, kas īpaši greznots ar aizjūras veltēm, drātiņām, mirdzumiem un spīguļiem. Ta kā kronis bija dārgs, parasti tāda rota bija viena uz visu ciemu un tika nodota no ligavas ligavai. Kronis bija smags. Lai to varētu likt galvā, bija jāveic īpaši sagatavošanās darbi – jāsapin mati pīnēs kā klijņeros virs ausīm, lai vainagam būtu atbalsts. Tad uz galvas lika spilventiņu, viņu spilventiņa ziedu vainagu un tikai tad kroni.

Arī tāltālās senatnes rotās parādās aizjūru dārgumi: kauri gliemežvāki, stikla rotas, visu ticību krustiņi. Gan senatnē, gan nemaz ne tik sen līvi var uzskatīt par moderniem, kas vienmēr aizraujas ar jaunākajām vēsmām, modernākajām stikla pērlītēm, Eiropas dančiem. ☺

SĀLS ENERĢĒTIKA IKDIENĀ

Sāls noder ne tikai gurķu marinēšanai un gaļas konservēšanai. Tas ir tikpat labs kosmiskās enerģijas vadītājs kā kalnu kristāli un spēj palīdzēt gan galvassāpju uzveikšanā, gan paātrināt matu augšanu.

Konsultējis dziednieks
un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLĪNS

▼ *Čoija Pozņaka*

MĀJAS ENERĢĒTIKAS SARGS

✦ Mājas enerģētikas attīrīšanai līdzēs pannā vairākas stundas karsēts sāls. Rituāla laikā jāaizver visi logi un durvis, kas ved ārā, taču durvīm starp istabām jāpaliek atvērtām. Sāls uzsūks visu negatīvismu, kas mājā sakrājies. Pēc tam sāls jāaprok zemē.

✦ Laiku pa laikam enerģētikas tīrībai ieteicams visas mājas grīdas izmazgāt ar sālsūdeni, kurā noplaucēts kadiķis vai vērmele.

MALTĪTE ORGANISMAM

Diēta bez sāls nebūt nav piemērotākais veids, lai atbrīvotos no lieko kilogramu bagāžas. Sāls nepieciešams cilvēka organismam, jo nātrijs hlorīds ir viena no asins sastāvdaļām. Svīstot liela daļa no tā tiek zaudēta, tāpēc regulāri vajag rezerves atjaunot. Ja agrā vecu-

mā bērns karo pēc sāls, tas viņam jādod – organisms jūt, ka rezerves ir nepietiekamas. Sāls spējīgs ļoti aktīvi absorbēt mitrumu no audiem, tāpēc noder brūcēm un strutojošām čūlām. Kara laikā ārsti to izmantojuši kā dezinfekcijas līdzekli – gan šķīduma, gan sausā veidā. Sāls ir antibakteriāls un palīdz cīņā ar dažādām slimībām.

ENERĢIJAS ATJAUNOTĀJS

Sāls kristāli ir vieni no visspēcīgākajiem kosmiskās enerģijas vadītājiem uz Zemes, gluži tāpat kā daži kalnu kristāli. Sāls vada jebkuru tīro enerģiju, tikai ievērojami lielākā apjomā. Nonākot kopā ar ūdeni šūnās, sāls palielina visa dzīvā elektrovadītspēju un tīrās kosmiskās enerģijas daudzumu. Ar sāls palīdzību organisms ātrāk atjaunojas pēc enerģijas zudumiem. Tas sakārto auras un atbrīvo no negatīvajām enerģijām.

KĀDU SĀLI IZMANTOT?

Veikalu plauktos atrodami sāls nereti ir ķīmiski tīrs nātrija hlorīds, to nevajadzētu izvēlēties ikdienas lietošanai.

Ar to nebūs iespējams ne sālit gaļu, ne marinēt gurķus, arī dzīvnieki to neatzīs. Cilvēkam nepieciešams dabīgs sāls ar visiem tajā atrodamiem mikroelementiem. Vislabākais ir akmeņs sāls, kas uzņests no raktuvēm un pēc tam sasmalcināts.

Baltkrievijas Onkoloģijas institūta pētnieki atklājuši, ka jūras sāls lietošana uzturā ievērojami samazina risku saslimt ar vēzi.

VĀRDA SPĒKS

Līdzīgi kā ūdeni, arī sāls kristālus iespējams ļoti veiksmīgi programmēt, ieliekot tajos visu nepieciešamo informāciju. Tieši tāpēc tas bieži tiek izmantots dziedniecībā. Berot sāli klāt ēdienam, allaž jādodom pozitīvas domas un jānovēl kas labs

SĀPJU BIEDS

→ Galvassāpes likvidēt palīdzēs 150 ml verdoša ūdens iemesta ēdamkarote sāls. Šķīdumā jāiemērc dabīga materiāla drāniņa un jāuzklāj uz pieres, pēc 10 minūtēm galvassāpes būs pazudušas.

→ Vienādās proporcijās ar miltiem sajaukts sāls, kam pievienots tik daudz ūdens, lai sanāktu stingra mīkla, ātri palīdzēs noņemt podagru un sastiepu-mu sāpes.

→ No locītavu un kaulu sāpēm atbrīvos sāls, kas sajaukts ar karstā ūdens peldē kausētiem dzīvnieku iekšu taukiem. Maisījums jāiemasē sāpīgajās vietās.

→ Sulu izspiedu un sāls sajaukums mazina sāpes un palīdz pret locītavu nekustīgumu.

ēdājam, jo sāls uzsūc informāciju un pēc tam to nodod tālāk.

LĪDZI PIRTĪ

Sāls izmantojams dažādos pirts rituālos, jo ir ļoti veselīgs ādai, kā arī organisma enerģētikai. Lietojot sāls skrubi pirtī, ar to pamatīgi jāierīvē viss ķermenis. Tas uzņems negatīvās enerģijas un atbrīvos no tām. Taču pēc tam obligāti jānoskalojas dušā, arī pirts lāviņā, uz kuras procedūra veikta, rūpīgi jānotīra un jāatbrīvo no sāls. Asinsrites un vielmaiņas uzlabošanai palīdzēs procedūra ar palagu. To iemērc sāls šķīdumā un pilnībā ietinās tajā. Pēc tam vismaz pusstunda jāpavada ļoti siltā vidē, vislabāk pirtī uz lāviņas. Savukārt sāls un mālu sa-jaukums, uzziests uz ādas

pirksta biežumā un saulē izkaltēts, līdz pats lobās nost, lieliski palīdzēs ādas skaistuma un veselības atgūšanai.

SILDA UN ATVĒSINA

Sāls siltumietilpība ir ievērojami lielāka nekā ūdenim, tāpēc tas ļoti labi noder dažādās termoprocēdūrās, lai atvēsinātu vai sasildītu. Pret locītavu sāpēm 3–4 kilogrami sāls jāsasilda pannā vai krāsnī, jāieber auduma maisiņā un uz nakti jāpieliek sāpošajai vietai. Tik liels sāls daudzums nepieciešams, lai problemātisko zonu izsildītu pilnībā. Savukārt pret zilumiem lieliski palīdzēs aukstumā glabāts sāls. Tā kā to iegūšanu ikdienā paredzēt ir grūti, vislabāk dažus kilogramus sāls vienmēr turēt saldētavā.

VIRMO GAISĀ

Sildot sāli, tas atdod daļu savu jonu apkārtējam gaisam. Tas ir ļoti veselīgs elpošanai, var palīdzēt dažādu slimību uzveikšanā un profilaksē, piemēram, cīņā ar astmu. Ne velti ir pieprasīts sāls istabas sanatorijās un dabīgā sāls alas. Līdzīgs efekts panākams, arī karsējot sāli mājās apstākļos pannā. Saaukstēšanās gadījumā palīdzēs uz pirts akmeņiem uzliets sālsūdens.

EMOCIJU LĪDZSVARAM

Ja cilvēks ir pārāk emocionāls un paša spēkiem no negatīvām emocijām atbrīvoties nespēj, tas nozīmē, ka nestrādā sazemējums. Papēžu masēšana ar rupju sāli palīdzēs atjaunot sazemējumu, un enerģētikas plūsma tiks atbrīvota. ☉

SKAISTUMA BRĪNUM-DARIS

Audos nonācis sāls izmaina nervu impulsu ātrumu un pastiprina receptoru jutību. Sāls kairina ādu, izsaucot asins pieplūdumu, un paātrina ādas bojājumu regenerāciju, tāpēc tas bieži izmantots dažādās kosmētiskās procedūrās.

→ Matu augšanas paātrināšanai palīdzēs sāls iemasēšana pamišus gan sausus, gan mitros matos un galvas ādā.

→ Ādas elastību uzlabos ēdamkarote sāls, kas iejaukts 200 gramos saldā krējuma. Maisījums iemasējams sejas ādā.

→ Saslapinot rokas sālsūdenī un glaudot ķermeni, āda iegūs atlasa audumam līdzīgu gludumu.

→ No pinnēm atbrīvoties palīdzēs sauss vai viegli samitrināts karsts sāls. Tas ierobežos piņņu izplatīšanos un padarīs tās mīkstākas, ar laiku uzsūcot.

LIDMAŠĪNU POSMA NR. 19 MĪKLA

▼ *Sandris Mētzāls*

Tas, ka nezināmos apstākļos pazūd lidmašīna, pat mūsdienās nav nekas neiedomājams un fantastisks. Tomēr grūti iedomāties, ka vienlaikus varētu pazust divas vai pat trīs lidmašīnas. 1945. gada 5. decembrī notika aviācijas vēsturē bezprecedenta gadījums – vienlaikus pazuda piecas ASV jūras kara spēku patruļlidmašīnas jeb posms Nr. 19. Īstas skaidrības par to, kāpēc un kā tas notika, nav arī tagad, 68 gadus pēc mīklainā atgadījuma.

“Es nezinu, kur mēs atrodamies...”

Liktenīgais patrullidmašīnu lidojums ne ar ko īpašu neizcēlās. Piecu torpēdnēsju *Avenger* apkalpes pusdienlaikā sakāpa savās lidmašīnās, izbrauca uz Loderdeilas aviācijas bāzes skrejceļa, pacēlās gaisā un, kā vēlāk izrādījās, iebrauca ne tikai mūžībā, bet arī aviācijas vēsturē un teju visās mistiskiem notikumiem veltītās grāmatās. Mistikas cienītājiem gana interesants droši vien šķitīs jau fakts, ka viens no 15 lidotājiem, kam vajadzēja doties lidojumā, liktenīgajā dienā bija nokavējis izlidošanu un tā izglāba sev dzīvību – pēc tam viņš apgalvoja, ka esot jutis draudošas briesmas, tāpēc izvairījies no lidošanas. Turklāt arī posma komandieris leitnants Teilers stundu pirms izlidošanas priekšniecībai bija lūdzis šoreiz atrast

sev aizvietotāju, taču lūgums tika atstāts bez ievēribas.

Šādi patrullidojumu virs Atlantijas okeāna piekrastes amerikāņu lidotājiem nebija nekas īpašs. Tirā rutina: startējam no kaimiņos Miami esošās Loderdeilas bāzes, lidojam mazliet vairāk nekā 200 kilometru Bahamu virzienā, tad kādus 70 kilometrus uz ziemeļiem, bet pēc tam braucam mājās dzert alu. Visai ekskursijai pēc plāna nevajadzēja vilkties neko daudz ilgāk par divām stundām.

Izskatījās, ka pēc tāda plāna viss risināsies arī 5. decembrī, taču aptuveni pusotru stundu pēc izlidošanas, tātad laikā, kad lidmašīnām jau vajadzēja būt atceļā un tuvoties Loderdeilai, bāze no posma Nr. 19 komandiera saņēma divainu radioziņojumu: “Izskatās, ka mēs esam apmaldījušies, jo nevaram saskatīt zemi. Mēs nevaram arī droši noteikt savu

atrašanās vietu.” Legenda vēlāk šo ziņojumu izpušķoja arī ar frāzi: “Mēs vairs nezinām, uz kuru pusi ir rietumi. Viss ir nepareizi un divaini... mēs nevaram būt droši ne par vienu virzienu. Pat okeāns neizskatās tāds, kādam tam vajadzētu būt!” Oficiālajos izmeklēšanas dokumentos gan šādu tekstu atrast nevar, un tā vien liekas, ka tas parādījies jau vēlākajos miklainā notikuma aprakstos.

Pēc visa spriežot, sākumā posma Nr. 19 problēma bija tā, ka pārstāja darboties komandiera lidmašīnas kompassi, tāpēc viņš zaudēja orientāciju. Vēl sliktāk bija tas, ka komandieris problēmu acimredzot pamanīja diezgan vēlu, kad jau bija aizmaldījies kaut kur sāņus no kursa. Palīgā posmam Nr. 19 gan pieteicās doties kāds cits pilots, kurš netālu no Loderdeilas veica treniņlidojumu, taču drīz vien radiosakari starp viņiem pasliktinājās un beigu beigās pazuda pavisam.

Tobrīd bāzes personāls vēl neko ļaunu nenojauta un turpināja gaidīt patrullidmašīnas mājās. Jebkurā gadījumā bāze neko daudz lietas labā nevarēja darīt, jo, pirmkārt, radiosakari ar lidmašīnām bija ļoti vāji, otrkārt, neviens īsti nevarēja saprast, kur tad posms Nr. 19 atrodas, lai varētu aizsūtīt tam pretim kādu lidmašīnu.

Nopietni uztraukti visi sāka vēl pēc stundas, kad kļuva skaidrs – ja piloti tuvākajā laikā nepārradīsies, lidmašīnām vienkārši beigsies degviela un nāksies veikt piespiedu nolaišanos jūrā, kas todien nebija sevišķi mierīga. Ari sarunu fragmenti starp posma Nr. 19 lidotājiem, ko krastā esošajiem izdevās uztvert, optimismu neviens. “Kad pirmajam no mums benzīns saruks līdz desmit galoniem, mēs visi nosēdīsimies uz ūdens kopā,” pārējās instruēja posma komandieris Teilers. Kaut gan teorētiski lidmašīnām jau sen vajadzēja būt mājās, radiosakari kļuva arvien sliktāki, tāpēc secināja, ka drīzāk tās no krasta atkālinās nevis tuvojas. Viena no pēdējām uztvertajām pilotu sarunām nekādu skaidrību neviens: “Pa kādu kursu mēs lidojam?” – “Mēs atrodamies virs Meksikas liča. Netiekam pietiekami tālu lidojuši austrumu virzienā.” – “Es lieku priekšā turpināt ceļu tieši uz austrumiem, kamēr beigsies benzīns. Krasta tuvumā mums būs lielākas izredzes tikt atrastiem.”

Tuvojoties tumsai, krastā gaidošie jau bija nopietni nobažījušies un gaisā pacēlās vairākas lidmašīnas, kuru uzdevums bija atrast apmaldījušos posmu Nr. 19. Taču izrādījās, ka lidotāju nelaiemes todien ne tuvu vēl nebija galā. Meklēšanai nosūtīto lidmašīnu vidū bija arī bumbvedējs *Martin Mariner* ar 13 viru apkalpi, kura pilotiem stundu pēc izlidošanas vajadzēja bāzei ziņot par savu atrašanās vietu un panākumiem. Taču gaidītais ziņojums tā arī nepienāca, neveiksmi cieta visi aviācijas bāzes radistu mēģinājumi sazināties ar bumbvedēju. Kad kļuva zināms, ka

Posma Nr. 19 komanda, kas miklaini pazuda 1945. gada 5. decembrī.

Mistikas cienītājiem gana interesants droši vien šķitīs jau fakts, ka viens no 15 lidotājiem, kam vajadzēja doties lidojumā, liktenīgajā dienā bija nokavējis izlidošanu un tā izglāba sev dzīvību – pēc tam viņš apgalvoja, ka esot jutis draudošas briesmas, tāpēc izvairījies no lidošanas.

Loderdeilas aviācijas bāze, no kurienes pacēlās piecas posma Nr. 19 lidmašīnas.

lidaparāts pazudis no krasta apsardzes radara ekrāniem, tika sacelta jau kura trauksme todien. Bet punktu uz i uzlika ziņojums no kāda kuģa, kura jūrnieki bija pamanījuši gaisā eksploziju vietā, pār kuru gāja pazudušās lidmašīnas maršruts. Tā nu, tuvojoties pusnaktij, ASV jūras kara flote varēja noslēgt 5. decembra bēdīgo bilanci – sešas lidmašīnas un 27 vīri pazuduši bez vēsts.

Nekādu pēdu

Nākamajā dienā nelaimīgo okeāna rajonu ķemmēja jau simtiem lidmašīnu un kuģu. Taču atrast neizdevās neko, kas varētu viest skaidrību miklainajos notikumos. Labi, pat ja pieņemtu, ka *Martin Mariner* gaisā eksplodēja (kas pats par sevi nebūtu nekas pārsteidzošs, jo šīs lidmašīnas ugunsdrošība visiem jau sen bija zināma), okeānā taču vajadzēja palikt atlūzām un degvielas plankumiem. Savukārt *Avenger* torpēdnēsēji no sākta gala bija būvēti kā flotes lidaparāti. tātad lidmašīnu konstrukcija paredzēja arī avārijas nosēšanās iespēju jūrā – vismaz tik ilgi, lai vajadzēja noturēties virs ūdens, lai apkalpe pagūtu to pamest. Un, ja apkalpe lidmašīnas pameta, tad kur šie vīri ir? Visiem taču bija glābšanas vestes, tātad kaut vai vienu no 14. lai arī beigtu, vajadzētu atrast, vai ne tā?

Izrādījās, ka ne. Meklētāji neatrada pilnīgi neko, un tā arī ir pati neizskaidrojamākā lieta visā šajā stāstā. Jo divaināka tā ir tāpēc, ka, lai cik ļoti sānis no kursa arī būtu izmaldījies posms Nr. 19, tā jebkurā gadījumā bija Amerikas austrumu piekraste, kurā ir dzīva kuģu un lidmašīnu satiksme, kādam taču kaut ko vajadzēja atrast. Ja ne uzreiz pēc nelaiemes, tad vismaz kaut kad vēlāk.

1986. gadā gan paspīdēja cerību stariņš. Tas bija saistīts ar kādu citu traģēdiju – kosmoplāna *Challenger* katastrofu. Meklējot tā atliekas, glābēji okeāna dibenā uzdūrās vecam *Avenger* vrakam. Tobriid nevienam nebija laika noņemties ar tādu lūzni (nav taču kosmosa kuģis!), tāpēc *Avenger* okeānā nogulēja vēl četrus gadus, līdz to izcēla kāds amerikāņu zemūdens arheologs. Viņš, protams, bija cerējis, ka tas būs viens no posma Nr. 19 lidaparātiem, taču pētnieku gaidīja vilšanās – šai avarējušajai lidmašīnai ne bija nekāda sakara ar 1945. gada 5. decembra bēdīgo notikumu.

1991. gadā cerību stars jau kļuva vēl spīdīgāks par prozektoru, jo citi pētnieki Floridas piekrastē uzdūrās piecām nogrimušām *Avenger* lidmašīnām. Jau šķita: kādas gan te vēl var būt šaubas – lūk, pazudušais posms Nr. 19! Mikla atminēta! Bet atkal garām, jo rūpīgāka pārbaude atklāja, ka visas piecas lidmašīnas nogrimušas dažādos laikos. Varam, protams, pabrīnīties, kā tas nākas, ka amerikāņu torpēdlidmašīnas birušas okeānā kā pārgatavojušies bumbieri, taču, ja tā ļoti padomā, ne kādu pārsteigumu te nav. Tas tomēr bija kara

laiks, kad lidotājus apmācīja triecientempā, un nav brīnums, ka viens otrs jaunais pilots arī treniņlidojumos avarēja. Laikā no 1942. līdz 1945. gadam tikai Loderdeilas bāzē vien tādā vizē galu dabūja 95 lidotāji, tātad pavisam avarēja vairāk nekā 30 lidmašīnu. Tiesa, piecas vienā rāvienā – tas pat uz šāda "dabiskā atbiruma" tona nelida nekādos rāmjos...

Pie visa vainīgs kompass?

Posma Nr. 19 noslēpuma pētnieki ir sadalījušies divās grupās. Vieni uzskata, ka visā šī lieta ir ārkārtīgi miklaina un tajā ir daudz nezināma, savukārt racionāli noskano tie pētnieki uzstāj, ka nekā mistiska te nav. Vieni no šādiem racionālajiem pētniekiem bija Lorenss Deivids Kuše, kura grāmata, veltīta dažādām divainām katastrofām Amerikas piekrastē, ar gana izsmelošu nosaukumu *Bermudu trijstūra noslēpums atrisināts astoņdesmitajos gados* iznāca arī latviski. Tajā viņš minēja daudzus faktoros, kas noveda pie nelaiemes.

Viens no galvenajiem faktoriem bija posma komandiera lidmašīnas kompasu sabojāšanās, kā dēļ lidmašīnas nomaldījās no kursa. Vel sliktāk bija tas, ka, spriežot pēc visa, komandieris sākumā bija iecerējis pareizo kursu noteikt pats saviem spēkiem, iztiekot bez kompasu, un tikai vēlāk uzticēja vadību kādas citas lidmašīnas pilotam, kura kompass darbojās. Taču tobrīd jau vairs isti nebija skaidra posma Nr. 19 atrašanās vieta. Būtiska problēma bija arī tā, ka lidaparāti ar pulksteņiem nebija aprīkoti, un, cik noprotams no radiosarunām, posma komandierim Teiloram nebija arī rokaspulksteņa, no viņš laiku pa laikam apvaicājās pārējiem, cik tad ir pareizs laiks. "Nezināmi ilgu laiku lidot nezināmā virzienā ir viens no drošākajiem veidiem, kā zaudēt orientāciju," savā grāmatā secina Kuše.

Piedevām posma komandieris šajā apvīdū bija ļoti maz lidojis, tāpēc nevarēja palauties arī uz vizuāliem orientieriem, piemēram, lejā redzamajām salām, un beigās pavisam apjuka, līdīnājās šurpu turpu un vairs nespāra, kur atrodas – pa labi vai pa kreisi no Floridas pussalas. Situāciju varēja glābt pārīešana uz radio avārijas frekvenci, kurā atšķirība no posma Nr. 19 izmantotās nebija traucējumu un kuru varēja uztvert krasta radiopelelengatori, lai noteiktu lidaparātu atrašanās vietu, taču arī to komandieris neizdarīja, baidoties pazaudēt sakarus ar pārējām četrām lidmašīnām.

Savu artavu deva arī blakusapstākļi, piemēram, sakaru traucējumu dēļ par posma Nr. 19 problēmām laikus neizdevās informēt visas krasta apsardzes stacijas, militāristi pārāk ilgi vilcinājās ar glābšanas lidmašīnu izsūtīšanu plus vēl radiosakaru traucējumi. Pilnam komplektam arī laika apstākļi nebija

Ļaudis ar īpaši dzīvu fantāziju pat saista posma Nr. 19 izgaišanu ar tā saukto Filadelfijas eksperimentu – leģendu par to, ka kara laikā zinātnieki veikuši elektromagnētiskus eksperimentus ar kuģi *Eldridge*, kas negaidot nonācis pavisam citā laikā.

spīdoši, jo okeānā bija diezgan lieli vilņi. Tas arī varētu izskaidrot, kāpēc lidotājiem neizdevās izglābties pēc avārijas nosēšanās ūdenī – pirmkārt, nosēšanos viņiem nācās veikt jau tumsā, kad tas ir ļoti grūti izpildāms uzdevums, otrkārt, lielajos vilņos lidmašīnas varēja nogrimt, pirms piloti paspēja tās pamest.

Loģiski būtu vismaz daļu atbildības par nelaiemes gadījumu uzkraut posma komandierim, kurš savus padotos aizveda neceļos, taču izmeklēšanas komisija domāja citādi un atzinumā rakstīja: "Droši vien notikusi kāda negaidīta un neparedzēta laika apstākļu pārgrupība; leitnants Teilors visai agri apjauta.

Tuvojoties
pusnaktij, ASV
pūras kara flote
varēja noslēgt
5. decembra bēdīgo
bilanci – sešas
lidmašīnas un 27
vīri pazuduši bez
vēsts.

ka radusies avārijas situācija: viņš nekavējoties ķērās pie izejas meklēšanas, saturot savu posmu kopā, un pēc tam drosmīgi raudzīja to atvest atpakaļ bāzē, neraugoties uz augstāka mēra apgrūtinātiem lidošanas apstākļiem." Vārdus sakot, pie visa vainīgās tehniskās problēmas ar kompasu, laika apstākļi un dažas sīkākas nebušanas.

Militāristu noslēpumi

Taču ne visus apmierina oficiālais izmeklētāju slēdziens. Ir arī lērums citu versiju par posma Nr. 19 likteni. Vienas to saista ar bis-

tamo Bermudu trijstūri un tajā notiekošajām neizskaidrojamām lietām, tiesa, te fantāzijas ir vairāk nekā fakti. Parasti kā pierādījums tiek minēti posma komandiera Teilora pēdējie vārdi: "Tas izskatās pēc... mēs nolaižamies baltā ūdenī... esam pilnīgi apmaldījušies", taču nav skaidrs, no kurienes tie ņemti, jo nevienā oficiālajā radiosarunu atreferējumā nekas tāds neparādās. Protams, vienmēr

var militāristus turēt aizdomās par svarīgas informācijas slēpšanu, taču tai nav ne mazāko pierādījumu.

Ļaudis ar īpaši dzīvu fantāziju pat saista posma Nr. 19 izgaišanu ar tā saukto Filadelfijas eksperimentu – leģendu par to, ka kara laikā zinātnieki veikuši elektromagnētiskus eksperimentus ar kuģi *Eldridge*, kas negaidot nonācis pavisam citā laikā. Šai leģendai pirmsākumi meklējami piecdesmitajos gados, kad atklātībā parādījās kāda bijušā *Eldridge* jūrnieka vēstules, kurās viņš aprakstīja eksperimentu un ceļojumu laikā, tiesa, vēlāk noskaidrojās, ka rakstītājs nav bijis īsti pie pilna prāta...

Nopietnāki konspirologi gan par Filadelfijas eksperimentu nerunā, toties norāda uz dažām citām sakritībām un divainībām. Piemēram, kāpēc gan vienkāršā treniņlidojumā, ko komandēja leitnants, divas lidmašīnas vadīja virsnieki kapteiņa pakāpē – tā tad pēc ranga augstāki par posma komandieri? Vai tikai ne tāpēc, ka patiesībā tas nebūt nebija vienkāršs lidojums, jo tā laikā vajadzēja veikt kādu īpašu uzdevumu? Piemēram, izmēģināt kādus jaunus ieročus, kas tad arī varēja izraisīt katastrofu, bet visi vēlākie izmeklēšanas materiāli ir viltojumus, kas domāti lētticīgajiem civilistiem.

Vēl cita versija piedāvā ko konkrētāku – tā saista posmu Nr. 19 ar tajā pašā dienā apmēram tajā pašā apkaimē pazudušo brazīliešu kuģi *Ramona*. Pēc dokumentiem, *Ramona* no Zviedrijas uz Haiti veda dinamomašīnas, taču savvērestības teoriju cienītāji uzskata, ka patiesībā kravā bija ieroči, domāti Haiti nemierniekiem. Par slepeno kravu bijuši informēti arī amerikāņu militāristi, kuri nolēmuši *Ramona* nolaist dibenā un sūtījuši pret to kaujas uzdevumā posmu Nr. 19. Taču, tā kā *Ramonas* atrašanās vieta pārsniedza *Avenger* tipa lidmašīnas darbības rādiiusu, posmam Nr. 19 jau no paša sākuma tas bija paredzēts kā lidojums vienā virzienā. Vispirms lidotāji sabombardēja kuģi, pēc tam paši nolaidās jūrā un sakāpa uz piepūšamajiem plostiem, no kuriem viņus vēlāk savāca *Martin Mariner* bumbvedējs. Jā, tas pats, kurš atpakaļceļā eksplodēja... Radiosarunas un izmeklēšanas materiāli? Falsifikācija, protams! Tiesa, nav gan skaidrs, kāpēc amerikāņiem vajadzēja iet tik sarežģītu ceļu, lai nogremdētu vienu kuģi, jo vienkāršāk būtu pret to sūtīt tālāka darbības rādiiusa bumbvedējus (kaut vai to pašu *Martin Mariner*) vai kādu zemūdeni, taču šis arguments savvērestības teoriju radītājiem šķiet viski būtisks nesķiet...

Lai kas arī patiesībā būtu noticis ar posmu Nr. 19, šis atgadījums ir un paliek vieno no divainākajiem aviācijas vēsturē. Turklāt neizskatās, ka šī mikla jebkad varētu tikt galam atrisināta, vismaz pirms pašu lidmašīnu vaku atrašanās okeāna dzelmē tā vai citādi notiks. ●

Tie, kas mūs pavada

VELTĪJUMS BALTAJAM RUNCIM

Bija 1993. gada augusts, un vecais mākslinieks Lazda, kā ierasts, šīs pēdējās siltās vasaras dienas pavadīja savās lauku mājās. Gados stipri jaunākā sieva – darbos Rīgā, bērni aizņemti ar savām jauniešu padarišanām. Te, laukos, bija labi – neviens netraucēja gleznot lielo mākoņu un Vidzemes nolaideno pauguru ainavas.

Pēdējos gados Lazda neilgojās cilvēku sabiedrības pietika ar sievas un bērnu viltēm nedēļu nogalēs. Viņa vienīgā sabiedrība bija kollijmeitene Rika un baltais runcis Pūks. Ar tiem pietika pārpārēm – Rika un Pūks labprāt devās līdzī plenēros un pacietīgi sēdēja līdzās, nogaidot, līdz Lazda būs izdarījis pēdējo – meistarīgo – otas vēzienu.

Izcilnieks Pūks

Taču nu jau vairākas dienas baltais runcis Pūks nebija gājis ārā. Tikai tik, cik līdz ēdiena trauciņam un smilšu kastītei, kas verandas stūrī. Visu dienu un arī nakti viņš pavadīja, saritinājies grāmatplauktā, kur viņam bija atbrīvota vietiņa. Nu bija skaidrs, ka vecais cīnītājs ir finiša taisnē – kā nekā jau piecpadsmitā vasara. Lazda pacietīgi pildīja ēdiena trauciņu un nekurnedams mainīja smiltiņas kaķa kastē – kaut zvērs bija nespetna rakstura, tomēr viņš runcim bija ļoti pieķēries. Lazda atminējās to seno vasaru, kad, izdabājot bērnu lūgumam, viņi ar sievu aizrunāja kaķēnu kādās kaimiņu mājās. Pūks no visa metiena bija ar visskaļāko balsi – sikais naudētājs uzreiz, nešauboties metās Lazdam pretim un devās rokās. Šitais arī jāņem, – Lazda autoritatīvi bija paziņojis. Ka-

kis auga veselīgs un līdz ar kaķi auga arī viņa huligāna slava. Ziemu Pūks pavadīja Lazdu ģimenes Rīgas mājokli, bet jau nākamajā vasarā no runcūka bēga visi pagasta suņi, pat mazīgais vilka un terjera jauktenis, par kuru stāstīja, ka tas itin bieži nesot no meža mātās stīmas un negriežot ceļu pat vilkam. Pūks nepazina bailu – tiklīdz naidnieks parādījās viņa teritorijā, Lazdu mājas pagalmā, kaķis ieņēma kaujas pozu un, draudīgi rūkdams, devās virsū pretiniekam. Ja kāds suns mēģināja mesties virsū, Pūks lēca sunim purnā un iekērās degunā ar visām četrām – neticami pārdrošs un bīstams manevrs. Otrreiz neviens suns vairs neriskēja tikties ar šo kaķi. Un neviens nebrinījās, kad Pūks atnesa no meža nokostus zaķēnus un reiz pat lapsas mazuli. “Viņā iemājojis samurāja garš,” reiz puspajokam teica Lazda. “Viņam piemīt tāds īpašs kaujas spars un pārliecība un izšķiršam spēkam tur nav ne vismazākās nozīmes. Jā, viņš nevar būt parasts kaķis, paskat, kāds viņam skatiens,” pievienojas sieva. “man pat reizēm bail!” Taču pret savējiem runcis bija tīri milīgs, un Lazdu ģimene sprieda, ka kaķis pilnīgi noteikti mājū sargā daudz labāk nekā otrs ģimenes mājdzīvnieks – sune Rika. Jāteic, Rikas klātpienākšanu Pūks uztvēra traģiski – pēc tam, kad dzīvokli bija parādījis mazais pūkainais kucēns, kaķis vairākas dienas atteicās

no ēdiena un metās durvis, kas veda uz istabu, kur bija noslēpts mazulis. Taču pamazām kaķis šamierinājās un ar laiku pat zināmā mērā ņēma sunenīti savā aizsardzībā, ja nu cilvēkiem uznākusi vajadzība pēc šāda ne visai jēdzīga (pēc kaķa domām) radījuma.

Un tā pienāca rīts, kad Lazda atrada veco draugu bez dzīvības pazīmēm... Bija nedēļas

Pūks nepazina bailu – tiklīdz naidnieks parādījās viņa teritorijā, kaķis ieņēma kaujas pozu un, draudīgi rūkdams, metās virsū pretiniekam.

vidus. Ietinis nekustīgo ķermenīti sievas vecā lakatā, Lazda to pagaidām nolika pagrabā. Skaidrs, līdz sestdienai, kad atbrauks ģimene, gaidīt nevarēs, tāpēc jābērē vien pašam vienatnē. Lazda izpratoja, ka vispiemērotākā vieta kaķa atdusai būtu pagalma stūrī, kur baltais mežrožu krūms un jasmīns. Izracis bedrīti, Lazda brīdi prātoja, kā kaķi iesaiņot. Galu galā – kad jau, tad jau – viņš no dēļu ga-

liem sanagloja ko mazam zārcinam līdzīgu. Tas nekas, ka neviens neredz, draugs jāapbērē ar godu. Rīka vēroja Lazdas rosišanos un nemierīgi smilksēja. Suns sajuta...

Vecā Lazdas aiziešana

Pagāja vairāki gadi. Lazdu ģimene citu kaķi nemeklēja – bērni jau pieauguši, un pēc Pūka ikviens cits kaķis šķīstu necils. Turklāt ģimenes saietos arvien kāds neizbēgami atcerējās: jā, tas bija tad, kad Pūks... kad Pūks atnesa to zaķi no meža... kad Pūks bija pazudis trīs dienas un izrādījās, ka ir nokodis beigtu kaimiņu runci... Baltais kaķis it kā jo-projām bija šeit, starp viņiem.

Arī Lazda pats kļuva vecs un gurdens. Laiki mainījās, un viņš arvien vairāk šķīta nesam iederīgs jaunajā, straujajā pasaules kārtībā ar tās dzelzaino naudas pelnīšanas ritmu. Sieva rāvās nu jau divos darbos, bērni aizbrauca strādāt uz ārzemēm. Lazda sēdēja mājās viens ar nu jau gluži veco sunēni Rīku. Ne tās manas gleznas, ne es pats nevienam vairs neesam vajadzīgi... Lazda aizgāja viegli, miegā. Sieva pat nebija manījusi. Bija agrs pavasaris, Lieldienu laiks. Tās togad iekrita agri – aprīļa pašā sākumā. Atbrauca bērni un sarīkoja lielas bēres. Radi, draugi – cik daudz Lazdam tomēr izrādījās esam draugu –, kaimiņi un bijušie darba kolēģi

Arī kapu tantiņas, kuras viņa tika izvaicājusi, nezināja neviena balta kaķa. Jā, daži svītraini te siro, bet balts, milzīgs runcis ar dzeltenām acīm? Nē, tāds te nekad nav redzēts...

no laikiem, kad Lazda bija strādājis kādā žurnālā par makslinieku. Glabāšana notika dzimtas kapavietā Lielajos Meža kapos. Klusi šalca vējš, un cits pēc cita pavadītāji nolika ziedus un vainagus. Raudāja sieva un bērni – nu jau kopā ar saviem dzīvesbiedriem. Tā ka aizdegta sirds, un viņa lielais pavadītājs pulks beidzot devās uz kapavietu, kur bija nokots mirstētis. "Jā," teica sieva, "un kā viņam patika dzīvnieki – mana kaķa tikai viņu vienu klausīja. Kā viņa pati gleznot, tā kaķis gāja viņam pakal. Tas zināt, bija kas īpašs..." Jā, un tad mūsu kaķis – pievienojās bērni. Un tad šķīta, ka visi sanākuši pieminēt balto runci, ne Lazdu, jo gandrīz ikviens no klātesošajiem bija jau ko dzirdējis par apbrīnojamo kaķi.

Mistiskais kaķis uz kapa

Pagāja dažas dienas, un Lazdas kundze ar vienu no dēliem – pārējie jau bija aizlidojuši uz savām ārzemēm – devās apraudzīt vīra kapu. Lazdas kundze gribēja pati nokopt jau nolukušās puķes un novākt sveču izdeguļus, uz algotajiem kapu kopējiem viņa nepalāvās. Lēnā soli abi tuvojās pakalnam, ku-

ra nogāzē bija mākslinieka atdusas vieta. Šeit starp priedēm bija sastādīti daži jau pārauguši košumkrūmi un brikšņainas mežrozēs, kurās tā sauktās kapu tantiņas slēpa savus grābekļus un puķu burkas. "Bet tu paskat, tas tāds!" Lazdas kundze apstājās kā zemē iemeta. "Tur sez balts kaķis!"

Un patiesi – blakus svaigajam kapam sēdēja un ķepu mazgāja tieši tāds balts kaķis, kāds bija Pūks... Pat acis koši dzeltenas kā Pūkam. "Mamm, tas nevar būt Pūks, tas vienkārši nevar būt! Te ir putniņi un pelites, un kaķi te staiga, vecenes viņus droši vien arī piebaro," teica dēls. "Pūk?" klusi iesaucās Lazdas kundze. "Pūk!" Kaķis sakustējās, un brīdi šķīta, ka tas atsauksies un nāks klāt. Taču tad zvērs nesteidzīgi apgriezās un nozuda krūmājā...

Lazdas kundze tajā pavasarī un vasarā nāca kopt vīra kapu teju katru nedēļu. Lieki piebilst, ka otrreiz šo balto kaķi viņa vairs netika redzējusi. Arī kapu tantiņas, kuras viņa tika izvaicājusi, nezināja neviena balta kaķa. Jā, daži svītraini te siro, bet balts, milzīgs runcis ar dzeltenām acīm? Nē, tāds te nekad nav redzēts... Nē, kundze, jūs būsiet pārskatījusies. ●

Kalns, kur krusti dīgst

Krustu kalns Lietuvā, netālu no Šauļiem, tiek dēvēts par dvēseles svētnīcu, cerību un skumju kalnu. To nekādos laikos nav spējis iznīcināt ne uguns, ne buldozers – tūkstošiem krustu te izaug aizvien no jauna.

▼ *Coija Poznaka*

Krustu kalns parādās pēkšņi – izlien no lidznuma kā... grūti pat atrast piemērotu salīdzinājumu, jo tā nūdien ir vieta, kura nelīdzinās nekam iepriekš redzētajam. Pateikt, ka tur vienuviet salikti tūkstošiem un tūkstošiem krustu, nozīmē nepateikt neko. Lieli krusti, mazi krusti, milzīgi krusti, no koka un metāla, tradicionālie lietuviešu krusti: kokā griezti un ar jumtiņu, dārgi un pavisam lēti, rozukronī ievīti un no dzintara izgriezti, priesteru svēti un turpat autostāvvietā no lešu tantīņas nopirkti. Daļa stingri stāv zemē iesprausti, bet visi pārējie ir nolikti, pieslieti, uzkarināti, pienagloti, atbalstīti, uzāķēti, uz-tupināti kārtu kārtām cits virs cita, radot blīvus krāvumus. Ja krusti būtu cilvēki, šai vietai noteikti būtu pamatīgas problēmas ar pārāpdzīvotību. Labi, ka caur krustu biežāk ved vairākas taciņas, citādi uz priekšu tikt nebūtu iespējams. Dažādi avoti min atšķirīgus ciparus, cik tad isti to krustu tur ir – sākot no 20 000 līdz pat vairāk nekā 100 000. Es gan gribētu zināt, kurš grāmatvedis tos tur varētu saskaitīt. Un tie vairojas.

Krustu kalnā esmu nonakusi dienā, kad no rīta ir lijš. Dūmaka jau gandrīz izkļidusi, bet lietus lāšu virtenes uz slapjajiem ticības simboliem līdzinās simtiem asaru, lai cik tas banāli arī izklausītos. Asaras – priekā un bēdā, redzamās vai tās, kas tek no sirds, – šajā vietā list bieži, jo Krustu kalns ir vieta, kur cilvēki atnes savu krustu vai krustiņu, lai ko lūgtu vai par kaut ko pateiktos. Oficiāli tā ir katoļu svētvieta un starptautisks svētceļnieku galamērķis, taču viņi nav vienīgie,

kas kaut ko meklē šajā kultūras, reliģijas un vēstures lieciniekā.

Baida pat ar cūku mēri

Lietuvas Meka – tā Krustu kalns nodēvēts tūristu obligātajā literatūrā *Lonely Planet*. Ir versija, ka agrāk tur atradusies sena zemgaļu koka pils ar apmetnes vietu, ko nodēvēja par krustu-šī. Kad un kāpēc tur pirmoreiz parādījušies krusti par to varam dokļi dalās. Sākums, iespējams, sakņojies lietuviešu tradīcija skaidrās vietās uzstādīt krustus par godu Pestītājam, kā tas notiek arī Latgalē. Ne velti Lietuvu mēdz dēvēt arī par krustu zemi. Vēl viena versija min Jaunavas Marijas ar Jēzu uz rokas parādīšanos – tieši viņa esot aicinājusi cilvēkus likt krustus. Taču par simbolisku vietu šis pakalns Jurgaiči ciemā, visticamāk, kļuvis 1831. gadā, laikā, kad Lietuva bija cariskās Krievijas impērijas daļa. Sākās nemieri, kurus nežēlīgi apspieda, bet vietējie, lai protestētu pret to, ka cara valdība vi-

niem nolēma ne tikai pamestigi gādāt Dievu, bet arī ar cūku šķēr un apģērbu cūkmešas tuvināt. Kultūras mēģinājumus krustus vīdēt pēdējā. Vēl vairāk to parādās pēc 1863. gada nemieriem, un tradīcija bija iesakņojusies.

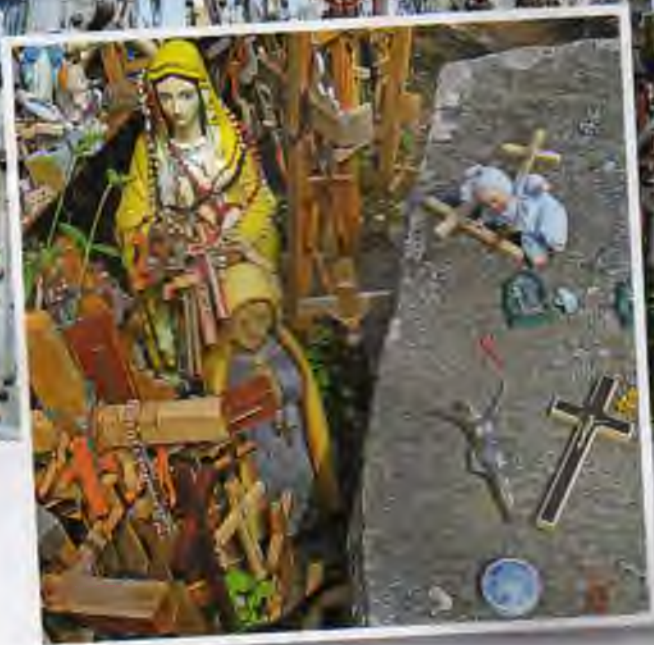
Lieki teikt, ka arī padomju vara nebija sajūsmā par vietējo komunisma un socialisma cēlāju acimredzamo tieksmi ar kristietības simbolu Krustu kalnā aplicināt savu ticību. Daudzu gadu garumā to mēģināja iznīcināt. 1958. gadā Meškuiču kolhozs te sāka rakt granti, 1961. gadā kalnā jau darbojās buldozeri, koka krusti bija sabojāti, sadedzināti, metāla – nodoti metāllūžņos, akmens un betona – sadauzīti, aprakti vai noslicināti Kulpes upītē ar attaisnojumu, ka tiem tā-

pat nav nekādas mākslinieciskās vērtības (patlaban tradicionālo lietuviešu krustu izgatavošana, kurā apvienojas amatniecība, arhitektūra un tēlniecība, dažkārt pat primitīva glezniecība, iekļauta UNESCO Cilvēces nemateriālo mantojuma šedevru sarakstā; kalnā bija un ir daudz šādu krustu). Vēlāk esot izsludinātas arī cūku mēra un trakumsērgas epidēmijas, aizliedzot iebraukt teritorijā, apkārtni sargājusi milicija. Astoņdesmito gadu beigās pat radusies ideja aizsprostot Kulpes upīti un appludināt kalnu. Taču naktis pēc katra grautiņa (tādi pamatīgi esot bijuši pavisam četri) kalnā atkal "izdīguši" jauni krusti. Krustu kalns arvien atdzīva. Sākoties neatkarības vēsmām, Krustu kalns kļuva

KRUSTS ir sena un vienkārša simboliska zīme ar teju vai universālu lietojumu, tomēr mūsdienās tas visplašāk pazīstams kā kristīgās ticības simbols. Krusts atgādina par Kristus nāvi pie krusta, lai glābtu cilvēci.

Oficiāli tā ir katoļu svētvieta un starptautisks svētceļnieku galamērķis, taču viņi nav vienīgie, kas kaut ko meklē šajā kultūras, reliģijas un vēstures lieciniekā.

ne tikai par svētceļnieku un tūristu galamērķi, bet arī par vienu no lietuviešu brīvības alku simboliem.

Kalns ir arī dedzis. Pēdējais lielais ugunsgrēks notika 2007. gada janvārī, taču jau vasarā izdegusi vieta bija "aizaudzēta" ar jauniem krustiem.

Ar pāvesta svētību

"Domāju, šī vieta īpašā veidā ir Lietuvas tautas kristīgās ticības, evaņģēliskās cerības atpazīstamības zīme. Ta ir vieta, uz kuru cilvēki dodas svētceļojumā. Tas ir veids, kā apliecināt savu kristīgo identitāti," uz jautājumu, ko katoļiem un citiem ticīgajiem īsti nozīmē Krustu kalns, man atbild katoļu priesteris Andris

Kravalis. Šajā kontekstā lielākais notikums kalna vēsturē ir Romas katoļu pāvesta Jāņa Pāvila II apmeklējums 1993. gadā. Par šo kalnu viņš ir izteicies kā par "īpašu pasaules vietu, kurā sakopojas visas pašreizējā gadsimta mokas un sāpes, kurā spīd augšamcelšanās cerība". Pāvests arī lūdza, lai tur tiktu uzstādīta augšamcēlušā Kristus figūra, ko izgatavoja vietējais lietuviešu meistars. Pēc pāvesta pamudinājuma, sadarbojoties ar citu un lietuviešu arhitektiem, tika uzbūvēts franciskāņu klosteris, kam uzticēta svētceļnieku garīgā aprūpe un nemitīga lūgšanās par cilvēku likteņiem, kas saistīti ar atnestajiem krustiem. Turklāt mūki ir pieejami ne tikai saviem ticības brāļiem, viņi vada arī ekskursijas klosterī, pa kura logiem Krustu

Kāpēc tieši krustu izmanto kā lūguma vai pateicības simbolu?

Krusta koks man ir mūžīgās glābšanas koks. Tas baro mani, tas ir mans mīļais. Ar krusta koka saknēm es iesakņojos un ar tā zariem stepjos augstumā. Tā rasa mani attīra, un tā gars kā maigs vējš atnes barību manai augsnei. Viņa ēnā esmu uzcēlis savu telti un, bēgot no karstuma svelmes, tur rodu veldzējošu patvērumu. Ar šī koka ziediem es ziedu, un tā augļi ir mans lielākais gardums. Kad es drebu Dieva priekšā, šis koks mani aizsargā; kad svārstos, tas ir mans atbalsts; viņš ir manu cīņu cena un balva par uzvarām. Viņš ir mans šaurais ceļš, stāvā taka, Jēkaba kāpnes, eņģeļu iemītas, un to

virsoņē – pats Dievs. Šis koks ar debess dimensijām ir pacēlies no zemes līdz pat debesīm, nemirstīgs augs, kas nostiprināts debesu un zemes centrā. Ikvienas lietas, Visuma un apdzīvotās pasaules atbalsts, viņš apņēm kosmosu un vieno dažādos cilvēkus; bet viņu pašu satur neredzamās gara saites, lai, reiz piesaistīts pie dievišķā, tas nekad no tā netiktu atdalīts. Ar savu galotni sniegdamies debesis, ar kājām nostiprinot zemi un ar rokām no visām pusēm apņemot bezgalīgos atmosfēras plašumus, krusta koks pilnībā ir visā un visur.

(Anonīms IV gs. sprediķis)

kalns ir labi redzams. Vīriešiem ir iespēja kādu laiku palikt klosterī, lai lūgtos kopā ar mūkiem.

Lūdzu un paldies

"Mīļais Dievs, lūdzu, izdari tā, lai Haralds atmet dzeršanu," es izlasu teikumu angļu valodā uz kādas lapaņas, kas piestiprināta krustam. Nav tāda saraksta, kas noteiktu, ko te drikst lūgt un kāda iemesla dēļ atstāt krustiņu. Tas var būt gan lūgums pēc labvēlības, gan mierinājums bēdās, gan pateicība par kaut ko jau notikušu. Nav arī speciālas lūgšanas, ko tur skaitīt. "Skaistākā un Dievam tikamākā lūgšana ir mūsu tīrā sirds, mūsu gribas un prāta uzticēšana Dievam. Lūgšana, ko ir mācījis pats Jēzus Kristus, vērsoties pie sava Tēva debesis un sakot: Mūsu Tēvs..." oficiālo viedokli skaidro Andris Kravalis. Tiesa, esmu dzirdējusi, ka dažiem cilvēkiem pastaiga starp krustiņiem un tiem līdzīnākošajiem stāstiem izraisa nega-

tīvas emocijas, jo teorētiski tur ir arī daudz sāpju. Taču man kā cilvēkam ar šajā ziņā biezu ādu pakrūtē nekas nespieda, vēderā negrieza un galva nesāka sāpēt. Šajā ziņā piekritu dziedniekam Rolandam Tiltiņam, kurš, runājot par vietu enerģiju, izteicās, ka reizēm mēs par daudz sadomājamies: "Iznāk cilvēks pēc vizītes pie manis pa durvīm, aizķeras aiz sliedītiņa un pakļūp. Un padomā – o, paskaties, kāds spēks tam Tiltiņam! Ja viņš tādā pašā situācijā nāks ārā no Žorža Sīksnas koncerta, viņš teiks: re, kā paslidēju!" Savukārt priesteris Andris Kravalis uzskata, ka visās ar lūgšanu saistītās vietās valda īpaša garīga gaisotne un spēks. Taču pat tad, ja jūsu prāts nenesas uz lūgšanām vai arī sarunas ar Galveno Bosu labprātāk risināt mežā vai pie jūras, neparastā un, kas būtiski, klusā vieta (ja, protams, kopā ar jums kalnā nav iegāzies vesels tūristu autobuss) pati par sevi vilina padomāt par to, kam ikdienā parasti neatliek laika. ●

DARĪT LABUS DARBUS AICINA

Imt

TV3, DIENA UN DRAUGIEM.LV
JAU DESMITO GADU STĀSTA
PAR CILVĒKIEM,
KAS DALĀS MĪLESTĪBĀ,
VAIRO CILVĒCĪBU,
IEDVESMO, IET UN DARĀ

LATVIJAS LEPNUMS 2013!

STĀSTUS LASIET KATRU NEDĒĻU
LAIKKRAKSTA DIENA. WWW.DIENA.LV,
WWW.DRAUGIEM.LV/LATVIJAS LEPNUMS

ATBALSTA

GJENSIDIGE

DIENAS ŽURNĀLI

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Uzturiet kopīgas intereses ar mīloto cilvēku. Kopdzīves uzsākšanu atlieciet uz mierīgāku laiku. Naudas jautājumi mainīgi, leguvumiem var sekot ienākumu samazināšanās. Mierīgā garā ieviesiet darbā inovācijas. Kāds padarīs darbs ļaus izcelties pārējo vidū. Apdomīgi kārtojiet teritoriālos jautājumus. Ar pacietību un mieru kļiedējiet spriedzi mājās.

LABĀS DIENAS

31.X	Zajā gaisma visam jaunajam.
4.XI	Celiet saulītē mīloto cilvēku!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Patīkama sastapšanās uzjundīs senas atmiņas. Noskaidrojiet pārpratumus bez karstiem emociju uzplūdiem. Vēloties vairāk nopelnīt, patērēsiet daudz speka un laika. Nav ieteicams doties uz ārzemēm peļņas nolūkā. Iespējami pārpratumu liekvārdības dēļ. Tuvinieku teiktajā būs daļa taisnības. Atvasēm būs nepieņemama lieka runāšana un pamācības.

LABĀS DIENAS

2.IX	Pāris stundu veikalu ķemmēšanai? Kāpēc ne!
4.XI	Pēkšņi pamanīsiet, cik ļoti izaudzis jūsu bērns!

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Uzturiet saistības ar tuvu cilvēku. Sākot jaunus uzdevumus nolietojiet vecās saistības. Mainīgi finansāli stāvokļi. Nepāņemiet ne mazvērīgān lēmumam un pakaļvērīgān lēmumam. Ieviešams individuāli veicama darba. Daudzdomāties par paveikto mājās. Kopā ar atvasēm apdomājiet vecākus.

LABĀS DIENAS

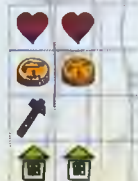
30.X	Pirmā darba diena ar smaidu sejā!
8.XI	Sitiet sauļā, noslēdzot finanšu darījumu!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Bus grūti noslept jauno aizraušanos ziņkārīgo acīm. Var dzimt spontāna ideja ceļojumam divatā. Sarunas ar priekšnieku par algas paaugstināšanu atlieciet uz vēlāku laiku. Darbā pagaidām pacientieties neko nemainīt. Neskaidrus jautājumus risiniet klatienē vai rakstiski. Tuvinieki vēlēšies redzēt jūs optimistiski noskanotu.

LABĀS DIENAS

2.XI	Sirsnīgs vakars sveču gaismā.
8.XI	Apburiet un valdziniet!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Jutīsieties mīlēti un novērtēti. Nekaisiet naudu veļa! Izdevīgais piedāvājums var būt mānīgs. Pagaidām palieciet vecajā darbavietā. Izmantojiet iespēju turpināt studijas vai īstermiņa apmācības. Kritiskās piezīmes ģimenē var tikt pārprastas. Labāk paklusējiet. Bērnu vajadzības var patukšot ģimenes uzkrājumus.

LABĀS DIENAS

31.X	Kopā ar atvasi aizejiet uz kino!
9.XI	Meiteņu burziņš jaukā mājā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Saņemsiet gaidīto pateicību par pacietību mīlestībā. Lidz cilvēkiem slēptās attiecības būs īpaši sirsnīgas. Nelielas neskaidribas naudas jautājumos. Pārvaldot sabiedrības līdzekļus, sniedziet visus pieprasītos paskaidrojumus. Neļaujiet mājās apstākļiem ietekmēt attiecības darbā. Kāds tuvinieks var rīkoties pretēji ģimenes locekļu gribai.

LABĀS DIENAS

31.X	Stingrs lēmums regulāri apmeklēt sporta zāli.
8.XI	Pāris neaizmirstamu dienu viesu namā.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Romantiskas attiecības var pāraugt nopietnās jūtās. Pacientieties sabalansēt izdevumus ar ienākumiem. Varat neņemt vērā radnieka ieteikumus biznesa darījumā. Svarīgu pirkumu veikšiet vēlāk, nekā bija cerēts. Var nākties glābt kritisku situāciju darbā. Jauno posteni ieteicams ieņemt bez steigas. Mājās lietišķa un darbīga gaisotne. Varat veikt nelielu remontu.

LABĀS DIENAS

31.X	Garstāvokli uzlabos pārmaiņas interjerā.
11.XI	Veiksmīgs jaunu darbu sākums.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Nesteidziniet mīloto, bruņojieties ar pacietību. Var būt jāveic lielāks maksājums. Izmantojiet iespēju nostiprināt savu autoritāti. Tiks cienītas jūsu prasmes un novērtēts godaprāts. Vēlēsieties gūt lielāku neatkarību. Netiecieties pēc pārmaiņām mājās par katru ceptu. Aiciniet ciemos mīļos cilvēkus. Klausieties mūziku.

LABĀS DIENAS

31.X	Ļaujieties iepazīšanās vilinājumam!
4.XI	Ko ieliksiet makā, tas tur ilgi paliks.

ŪDENS

21. janvāris – 18. februāris

Uzplauks uzticīga draudzība. Attiecības būs vairāk lietišķuma nekā kaisles. Tērējiet naudu atpūtas pasākumiem un veselības uzlabošanai. Piesardzīgi vērtējiet jauna amata piedāvājumu. Nevēlēsieties tam ziedot pārāk daudz enerģijas. Atrodiet laiku meditācijai. Der padomāt par kādu piemērotu vingrojumu kompleksu vai jogas nodarbībām.

LABĀS DIENAS

31.X	Galvenais ir pareiza virziena izvēle.
8.XI	Kādreiz zvaigznes nav jāmeklē debesīs, tās ir līdzās.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Pēkšņi jaunā gaismā varat ieraudzīt darba kolēģi. Tas liks sirdij sisties straujāk. Vēlme valdīt pār cilvēkiem var radīt šķelšanos kolektīvā. Neuzņemties darbu, kur jāparkāpj jūsu principi. Esiet devīgi bez izšķērdības. Pagaidām neuzsāciet neko gluži jaunu. Atrodiet laiku vaļaspriekam. Norobežojiet mājas dzīvi no darba jautājumiem. Mīļi uzņemiet negaidītu ciemiņu.

LABĀS DIENAS

2.XI	Labs noskaņojums pēc teātra vai koncerta.
9.XI	Mammas ceptā ābolkūka, kā vienmēr, garšīga.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Mīlestībā dzīvojiet viens otram. Būsit gatavi tuvā cilvēka labā kalnus gāzt. Neļaujiet attiecībās izpausties materiālai atkarībai. Ar finansēm rīkotos saprātīgi, pietiks visam. Var nākties aizvērt kādu amatpersonu. Pielieciet pūles diplomai vai sertifikata iegūšanai. Nav ieteicams kardināli kaut ko mainīt savā dzīvē. Ģimene galvenais pacietīgi uzklausi tuviniekus.

LABĀS DIENAS

31.X	Intereses mudināti, varat iegriezties vietā, kur nekad nav būts.
4.XI	Spožu ideju birums!

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Mīlestība uz kādu laiku paliks otrajā plānā. Attiecībās centieties saglabāt patstāvību un neatkarību. Ar naudas jautājumiem pagaidām nenodarbojieties. Izvairieties no jebkādiem biznesa darījumiem. Tērēt vēlams tikai ceļojumam. Var tikt piedāvāts augstāks amats. Atrodiet izklaidi, kas apmierina garīgās vajadzības. Atvases gādās par prīku mājās.

LABĀS DIENAS

30.X	Rudenīgu ziedu pušķis uz rakstāmgalda!
8.XI	Uz pleca nosēžas klusa laimes sajūta.

Par pasauli, ko tikai nojaušam

13.-26. novembris
Nr. 23 (86) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

Lībietes
JŪLGĪ STALTES
divas
identitātes

**BUDISTU
SVĒTĪBA**
DŽĪVNIKIEM

**KAPU ĒTIKAS
KODEKSS**

TEORIJA PAR
CITU CIVILIZĀCIJU

Venēcijas

409 cīpslas

PAZUDUSIE GĒNIJI
GLENS MILLERS
UN SENT-EKZIPERĪ

€ **GODĪGS
EIRO
IEVIEŠĒJS**

Abonēt izdevīgāk
Cena Ls **0.69**/EUR **0.98**

ISSN 1691-6735

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

Iesaka numeroloģe un fen šui specialiste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Rudens ir laiks, kad lielākā daļa cilvēku kļūst noslēgtāki un ierāvušies sevī. Tieši tumšie vakari mūs padara intravertus. Cilvēki iegrimst rutinā un arvien mazāk vēlas ko darīt. Viss saistīts ar to, ka arī dabā saules kļūst mazāk un laiks ir tumšāks. Lidz ar to ir mazāk enerģijas. Lai sevi uzmundrinātu, vērtīga ir dzīvā uguns – dedziniet sveces, kaminus, ugunskurus. Lielisks veids enerģijas uzņemšanai ir viss, kas silts. Veidojiet siltas telpas, velciet siltu apģērbu. Lieliski noder dažādas pirts procedūras, SPA un masāžas. 18. novembra brīvdiena aizritēs pilnmēness gaisotnē. Izmantojiet to aktīviem, bet piesardzīgiem pasākumiem kopā ar ģimeni! Tieši ģimene ir mūsu lielākais atbalsts un vērtība (arī tuvie draugi ir mūsu ģimene)! Mēs paši veidojam savu ikdienu un rūpējamies par sevi.

13.–26. novembris

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena		
		13	14	15	16	17		
		11. MD ☀️ 14:34 🌑 Auns 10:39 🕒 00:00–10:39	12. MD ☀️ 14:54 🌑 Auns 🕒 23:57–24:00	13. MD ☀️ 15:16 🌑 Vērsis 17:49 🕒 00:00–17:49	14. MD ☀️ 15:42 🌑 Vērsis 🕒 18:15–24:00 🕒 Pilns 17:16	15. MD ☀️ 16:13 🌑 Vērsis		
	18	19	20	21	22	23	24	
	16. MD ☀️ 16:50 🌑 Dvīņi 3:07 🕒 00:00–03:06	17. MD ☀️ 17:34 🌑 Dvīņi 🕒 18:59–24:00	18. MD ☀️ 18:26 🌑 Vēzis 14:23 🕒 00:00–14:22	19. MD ☀️ 19:25 🌑 Vēzis	20. MD ☀️ 20:27 🌑 Vēzis 🕒 10:11–24:00	21. MD ☀️ 21:33 🌑 Lauva 02:56 🕒 00:00–02:56	22. MD ☀️ 22:41 🌑 Lauva 🕒 11:58–24:00	
25	26	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.		MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.		MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.		🕒 ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.
23. MD ☀️ 23:51 🌑 Jaunava 15:11 🕒 00:00–15:10 🕒 Dilstošs 21:28	23. MD 🌑 Jaunava							

ADVENTES LAIKU SAGAI DOT

KAS? Radošā darbnīca sievietēm *Vai spēle?*
KAD? 30.11.2013.–01.12.2013.
KUR? Kuldīgas pusē bijušo dzirnavu vietā uzceltā namā ar senās Francijas smaržu *Mazsālijas*

KO?
 ✦ Spēlēsim Franciju, esot Latvijā.
 ✦ Ik rītu attīrīsim gan fizisko, gan enerģētisko, gan emocionālo ķermeni, iezemēsim savus

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

15.11. ☉ 15:16 – 16.11. ☉ 15:42	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Laba diena pārdomām par iespējamām pārmaiņām.
16.11. ☉ 15:42 – 17.11. ☉ 16:13	AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus aktīvus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.
19.11. ☉ 17:34 – 20.11. ☉ 18:26	LAIKS ATTIECĪBĀM. Maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.
21.11. ☉ 19:25 – 22.11. ☉ 20:27	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Atbrīvojieties no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus. Tikai vecas vai nenozīmīgas lietas. Nelietojiet alkoholu!
23.11. ☉ 21:33 – 24.11. ☉ 22:41	AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM

FRIZIERA
APMEKLĒJUMS

MANIKĪRS

NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES

CEĻOJUMI,
TŪRISMS

BALLĪTES,
AKTĪVĀ AYPŪTA

16.11. ☉ 05:16 – 17.11. ☉ 05:16	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 18:15 ĪPAŠI LABI!	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 18:15	13.11. ☉ 10:39 – 13.11. ☉ 14:34	13.11. ☉ 14:34 – 14.11. ☉ 14:54	13.11. ☉ 10:39 – 14.11. ☉ 23:57
25.11. ☉ 15:28 – 26.11. ☉ 03:28	23.11. ☉ 02:56 – 24.11. ☉ 11:58	25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43 ĪPAŠI LABI!	15.11. ☉ 17:45 – 17.11. ☉ 18:15	18.11. ☉ 16:50 – 19.11. ☉ 18:59	15.11. ☉ 17:49 – 17.11. ☉ 16:13
	25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43		18.11. ☉ 16:50 – 19.11. ☉ 18:59 ĪPAŠI LABI!	23.11. ☉ 21:33 – 24.11. ☉ 11:58	23.11. ☉ 02:56 – 24.11. ☉ 11:58
			25.11. ☉ 15:11 – 27.11. ☉ 14:43		

nodomus materializācijai un balansēsim hormonālo sistēmu, izmantojot jaunas, spēcīgas jogas prakses.

✦ Savas sajūtas un atziņas materializēsīm mākslas darbos, izmantojot visdažādākās tehnikas.

✦ Radīsim savu kino.

✦ Peldēsīm pašu radītās kristāla bļodu skaņu vibrācijās.

✦ Un vēl un vēl un vēl.....

Darbnīcu vadis:

Iveta Varkale, konsultante Visuma kārtības jautājumos un starppersonu attiecībās;

Evita Ruža (attēlā), enerģētiskās vingrošanas un mandalu dejas pasniedzēja

Par darbnīcu, pieteikšanos un citu nepieciešamo informāciju varat uzzināt, zvanot vai rakstot Evitai: mob. tālr. 29486710, ruziks@inbox.lv

HOBĪJU KURSI

- ✓ Stila kursi
- ✓ Dekoratīvo ziedu kursi
- ✓ Gleznošanas kursi
- ✓ Rotu gatavošana
- ✓ Foto kursi
- ✓ Kosmētikas kursi
- ✓ Dekupāžas kursi
- ✓ Ziepu, sveču liešana
- ✓ Zīda apgleznošana
- ✓ Floristikas kursi.

www.hobijukursi.lv 100% garantējam

Bez līviem Latvija nebūtu tik krāšņa

Līvu skaits faktiski nesarūk, jo ir diezgan maz latviešu, kuriem nebūtu līvu asiņu, stāsta **Julgī Stalte**, viena no pazīstamo līvu Staltu dzimtas, nu jau desmit gadus folkloras kopas *Skandinieki* vadītāja. Tomēr līvu pašsajūtu Latvijā par komfortablu viņa nesauc, jo līvu identitātei neļauj izpausties ar konkrētu krāsainību. Latviskā un lībiskā identitāte ir neatraujamas, tomēr pagaidām Latvijā nav izdevies panākt apziņu, ka līvi – tie esam mēs, nevis viņi. Julgī Staltei viņas identitātes lībiskā daļa ļauj sajust mūsu izcelsmes senākos slāņus un sarunāties ar akmeņiem, kokiem un šīs zemes dieviem.

▼ *Egils Zīrmis*

Kā cēlusies Staltu dzimta, kurai piederī?

Par to ir leģenda, ka vētras laikā milzīgs kuģis no Ālandu salām gājis bojā pie Kolkas. Tikai trīs lieli vīri spējuši izpeldēt krastā. Tie apprecējuši lībietes un kļuvuši par Staltiem.

Kad tu pēdējoreiz runāji līvu valodā?

Šodien! Seminārā ar Zoju Sili, kas ir arī līvu valodas pasniedzēja, par nākotnes plāniem sarunājāmies līvu valodā. Kad mācījos un dzīvoju Igaunijā, vienu brīdi līvu valoda man bija tā kā pazudusi, sajaukusies, bet tad to atguvu un sāku arī rakstīt dzeju un bērnu dziesmas šajā valodā.

Kā igauņi uztver līvus?

Igaunija ļoti spēcīgi uztur sapratni par somugru kopīgo telpu. Katru gadu viņiem ir radu tautu mēnesis, ir programma, kas ļauj Krievijas somugriem studēt Igaunijā, tad atgriezties savā zemē un darīt labu savai tautai. Mēs, līvi, šajā kategorijā esam tāda ipaša pasuga – zināmā mērā pabērni, bez tiesībām un iespējām, bet brīvi, ar brīvu valsti. Jo brīvas valstis ir tikai četras: Somija, Igaunija, Ungārija un Latvija.

Cik cilvēku tagad runā līvu valodā?

Tas ir spekulatīvs jautājums. Ir cilvēki, kuri šo valodu mācījušies augstskolās, citi ir apmeklējuši kursus. Daudz lielāks ir to skaits, kuri spēj līvu valodā dziedāt. Tas dod jaunu elpu un telpu šai valodai un kultūrai, jo dziesma ir dvēseles saruna, mēs elpojam dziedot.

Vai tev ir vienalga, kurā valodā dziedāt?

Noteikti ne. Līvu valodai ir citāds ritms, man tā zīmē citādu sajūtu gammu. Ja to raksturotu krāsās, tie būtu pilnības ziedi, krāsainība ar uzvijumiem, ritmiskām kadencēm. Latviešu valodā dziedāšana ir skaudrāka, asāka... vairāk rāmjos.

Vai līvu kultūras tradīciju var uzskatīt par nepārtrauktu? Kā tā šodien tiek uzturēta?

Latviešu kultūra bez līvu kultūras nav iedomājama, latvieši nes sev līdzīgu līvu kultūras kodus. Līdz ar to par pārtraukumu nevar runāt. Jautājums ir par to, cik tālu turpinās senais, nošķirtais esības moments. Domāju, daudziem būtu interese mācīties līvu valodu, lai varētu sarunāties ar šīs zemes dieviem.

Tu to dari?

Jā. Kas ir mājas? Ne tikai iekštelpas. Mājas ir arī mūsu jūra, pakalni un ielejas, mūsu zaļie meži. Tikai tad, kad esi spējīgs tam dot un arī nemit pretī, tu vari sākt ar to sarunāties.

Paradokss – līvi izmirst, bet līvu ainava Ziemeļkurzemē turas stabilāk nekā iekšzemes latviešu ainava, kas pēdējos gados strauji pārveidojas.

(Smejas.) Varbūt, lai gan līvu apdzīvotā teritorija ir daudz plašāka nekā tikai tie pēdejie 12 līvu apdzīvotie jūrmalcieši. Tas faktiski ir kultūrvēsturisks noziegums – ja bērniem māca par līviem, tad ļoti stereotipiski: dzīvoja līvi, tad atnāca dižie balti, un līvi izmira vai noslicinājās jūrā, 13. gadsimtā izzuda, lai gan līdz tam dzīvoja teju visā Latvijā (arī Lietuvā var atrast līvu vietvārdus). Tas ir baltu kults. Ideoloģija, ko radīja, lai izveidotu latviešu tautu. Šajā gadījumā drusku nodarīja pāri līviem.

Padomju laikā līvi parādīja raksturu – viņiem gribēja atņemt tiesības rakstīt tautību pasēs, bet viņi protestēja.

Jā, padomju vara to gribēja aizliegt, lai samazinātu tautu skaitu Padomju Savienībā. Es, var teikt, šajos līvu protestos esmu piedalījies, vēl mātes miesās būdama, – mamma līdz ar citiem aktīvākiem līviem gāja pie sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem, pie gaišām galvām, un lūdza parakstīt vēstuli ar lūgumu atstāt līvu tautības ierakstu pasē. Vienmēr ir bijuši arī tādi, kas no tā baidījās. Cik zinu no nostāstiem, vienu vēstules eksemplāru pat

saplēsa, bet parakstu vācēji bija gudrāki – viņi šo vēstuli rakstīja ne jau vienā eksemplārā.

Vai tagad Latvijā savu valsti vienmēr ir gludas?

Trakums ir tas, ka zeme ir tā, kurā vienmēr esam dzīvojuši, bet šai valstiskajai struktūrai, par kuru paši esam tā cīnījušies, mēs īsti neesam vajadzīgi. Tas ir skumji, jo līvi ir sastāvdaļa, bez kuras šī zeme nebūtu tik krāsaina un krāšņa.

Kā tu izjūti šo nevajadzību?

Nav nekādas nopietnas struktūras, atbalsta formas, lai saglabātu kultūras dažādību, vēl saglabājušos līvu kultūru. Ir tikai atsevišķi centieni, piemēram, dabūt cauri vienu gramatu, vienu konferenci... Viss turas vienīgi uz cilvēku entuziasmu, un ik pa brīdī mēs ir piešprīces. Tāds ir valsts atbalsts veselai tautai. Arī līvu Rīgā nav nevienas vietas, kur mēs varētu sanākt kopā, veidot svētdienas skolas, līvu vakarus, lasīt līvu grāmatas. Braukt tikai uz Mazīrbu un Turaidu nav nopietni.

Kāda bija līvu situācija starpkaru Latvijā?

Līdzīga. Uzrāviens būtībā nāca no kaimiņu somugru tautām, no zinātnes, kas pētīja līvus, izdeva grāmatas – lielākoties ārpus Latvijas. Pēc tam nāca Ulmaņa režīms, kurā nekādas atkāpes no "vidējā latvieša" nebija iespējamas, tostarp būt līvam. Bija cerība izveidot Līvu pagastu – 12 ciemus aiz lielajiem Ziemeļkurzemes mežiem –, bet arī to neatļāva. Baidījās no separātisma. Ja dos tiesības lī-

Līvu valodai ir citāds ritms, man tā zīmē citādu sajūtu gammu. Ja to raksturotu krāsās, tie būtu pilnības ziedi, krāsainība ar uzvijumiem, ritmiskām kadencēm.

viem, varbūt latgaļi arī prasis, suiti, malēnieši, dienvidkurzemnieku...

Atjaunotās Latvijas Saeimā taču ir bijuši līvu deputāti, piemēram, Ilmārs Geige, tavs tēvs Dainis Stalts, tagad brālis Dāvis Stalts.

Viņi kaut ko dara, bet neizdodas panākt galveno – cilvēku attieksmi ne tikai vārdos, apziņu "mēs esam", nevis "viņi ir". Līvi nav kaut kas atrauts, kādi aborigēni, kuru esība tev, latvietim, jāatbalsta, tā ir daļa no tevis.

Patlaban līviem ir pēdējais brīdis, labs pēdējais brīdis, kurā vēl varētu dabūt atspērienu. Tautai ir vairākas zaudētas paaudzes. Kad cilvēki sāk meklēt jēgu savai dzīvei, meklēt izskaidrojumus "Kāpēc es esmu tāds? Kāpēc šī zeme mani uzrunā? Kāpēc es esmu šeit?", viņi savos meklējumos bieži saskaras ar lībisko, bet viņiem trūkst informācijas, iespējas bagātināt savu identitāti. Ja šīs iespējas tiktu dotas, cilvēki garīgi varētu kļūt bagātāki.

Starp citu, es ļoti reti varu noticēt un pa-

klauties tam, ko man kāds cits liek darīt, bet reiz, kad Vaira Viķe-Freiberga veidoja garo kāpšanu, dziedot *Garo pupu*, tad, vai nē, tās bija Vairas līvu asinis (viņas senčos ir Dales līvi) vai meistariņa psiholoģiskā prakse, kā kāpiena augšējā slāni, kur parasti satiecas kādu cilvēkveida padomdevēju, pārsteigta satiku kaut ko caurspīdīgu, gluži vai pūkainu, apaļām, dzirkstošām, zilām acīm un absolūtu tu mīlumu – gluži bezformīgu visas pasaules pozitīvisma iemiesojumu, absolūti vienkāršu labumu. Šī atmiņa mani vienmēr uzlādē.

Kā izveidojās tava identitāte? Veģeģu iespaidā?

Jā, tas nav grūti, ja piedzimsti ģimenē, kurā vecāki ņipri stāv un krīt par taisnību, par Latvijas brīvību, par latviešu kultūru. Latviskā un lībiskā identitāte ir neatraujamas viena no otras.

Kurā no tām tu apzinies sevi?

Noteikti abās. Es ilgi meklēju skaidrojumu, man vajadzēja daudzus gadus, lai pieņemtu, ka man var būt abas identitātes: Vienmēr šķita: nu, kā tu vari piederēt divām tautām? Varbūt tieši tas, ka man ir specifisks līvu vārds, jau bērnībā, kad vēl nebija mod daudz savādu vārdu, ļāva man ātrāk un stabilāk apzināties: esmu lībiete. Man pat vienmēr pasē bija rakstīts "lībiete". Līvu valodā tas būtu "līvs", jo tur nav dzimtu atšķirību.

Varbūt tāpēc arī līvi izmirst?

Jā, jā, par šo tematu ir joki! Atgriežoties pie identitātes, līvu tauta veidojās no pirmajām ziemeļbriežu mednieku ciltīm, kas, iespējams, bija sāmi, kuri ceļoja uz ziemeļiem. Tad pienāca klāt somugri. Šis ciltis saplūda sarunājās ar šo zemi un palika šeit. Tad nāca balti un arī te palika, saplūda – nekas neizmira. Igaunus un latviešus ģenētiski nevar atšķirt, un būtībā mēs esam somugri, kas runā baltiskākā valodā. Tas izskaidro to, kāpēc es varu mierīgi dzīvot ar identitāti, kas pieder manas tautas senākajai formai, un arī ar to identitāti, kas ir piederīga evolūcijas nākamajai pakāpei.

Tātad līvi ir tavas identitātes senākā daļa?

Jā. Rodot šo skaidrojumu, daudzas atlieksmes lietas atrada savu telpisko izpratni Piemēram, astoņnieks. Mēs zinām "trīs labas lietas", arī "trejdieviņas", bet līvu valodā ir astoņas debespuses. To debesu apli var izstāstīt. Pirmā ir *idā* jeb ziemēlaustrumi – diglis, asns, dzīvība no haosa. Tie ir kā Meteni kad lielajā tumsā rodas pavasara aizmetnis. Otrā ir *mogor* jeb austrumi – satīplšana, zemes spēks. Trešā debespuse ir *jedāl* jeb dienēlaustrumi – dalīšanās, spēja dot katram. Pēc tam nāk *loimāg* jeb dienvidi – kulminācija, pilnbriedis, tas, kas gadā ir jāni. Nākamā ir *lēntis* jeb dienvidrietumi – ceļš, pārdomu, sakārtošanās laiks, kad tu saproti, kur tev jāiet. Pēc tam ir *veģgōr* jeb rietumi – ūdens spēks, miers, apskaidriba. Tad nāk *liūd* jeb ziemeļ-

rietumi, kur būtībā jau notiek sagatavošanās visa vecā iznīcībai un pārraīšanai. Pēdējā debespuse ir *pūoj* jeb ziemēli (no *pūoj* latviešiem ir "iet bojā") – dibens, gultne, visa pamats, bojāejas punkts vai Ziemassvētki, kad viss tiek pārrādīts. Sibīrijas ziemēļu tauta nganasani savu valodu būvē uz zīlbēm, kuras var ritmiski salikt pa astoņi. Runa un domāšana astoņniekā tiek uzskatīta par spēju sarunāties ar senču gariem. Mūsu tautasdziesmās arī šie astoņnieki ir atrodami. Varbūt tāpēc mums varēja veidoties dziedošā revolūcija, ka dziesmās esam kopā ar saviem senču gariem.

Tu vēl pieredzēji tos līvus, kas savā valodā runāja ikdienā.

Mans vecaistēvs ar mani visu bērību runāja tikai līvu valodā.

Stāstīja tev par līvu vēsturi?

Nē, stāstīja par zvēriem, putniem, jūrasbraucējiem – par visu, kas bērnam var būt interesants. Nopietnākas sarunas par līviem dzirdēju, kad atjaunoja līvu savienību. Daudziem līviem tad šķita aizskaroši tas, ka viņiem teica: tu neesi līvs, jo tu nezini līvu valodu. Daudziem nebija iespējas iemācīties valodu, jo sabiedrības attieksme pret to nebija labvēlīga. Tāpēc tagad, kad jaunie censoņi pasaka: "Jūs neesat iemācījušies līvu valodu, tāpēc neesat līvi" ļoti sāp.

Kāpēc tagad visi līvi nemācās savu valodu?

Cilvēks ir kūtrs, viņam vajag labu motivāciju, lai kaut ko dārtu, citādi viņš sēž mājās, un viņa libīskums izpaužas viņa sirdsbalsi, iekšējās sajūtās, sarunās ar dabu, attieksmē pret lietām, bet tas arī viss. Ja to nevar bagātināt, šī saruna kļūst sekla. Mēdz teikt: ja tu dodies garīgā ceļojumā, nedodies turp viens. Ja ejat kopā, redzesloks ir daudz plašāks. Ja tu šajā ceļojumā dosies viens, tu no tā vari arī neatgriezties. Varbūt arī tāpēc, ka neesam spējuši būt cits citam stiprais plecs, mēs neesam varējuši doties šādos garīgos ceļojumos, satikt mūsu senču dvēseļu putnus un saņemt pareizo padomu. Tā ir Latvijas liela kopēja nelaime – baidāmies no vēstures, noniecinām senču gudrību. Ja mēs ņemtu vērā kaut vai senos pasaules uzskatus, tas vairāk sakārtotu arī mūsu ikdienu un nākotni. Man ir daudz vieglāk dzīvot, saprotot, ka ir garais mūžs un ka šeit mēs nākam ciemoties isajā mūžā.

Tīci, ka cilvēki atdzimst?

Sajūtu par garo mūžu, kopīgo telpu, kurā ir visa mana tauta, visi mani mīļie cilvēki, izjūtu pat fiziski. No turienes jau tās dvēselītes var dabūt (*Julgi nobučo savu atvasīti Annu Ki*). Viņa ir Zalkšu Annīte – Ki ir zalktis.

Vai tevī kādreiz iekšēji cīnās libīete ar latvieti?

Jā, vienmēr, kad mani ir kadas šaubas, kad nespēju nomierināties un darīt. Tad liekas, ka tūlīt visi trauki šķīdis.

Vai ir kaut kas, ko jūti tikai libīski?

Jā tās ir senākās izjūtas – citāda laika un

Caur spēlēm ar bērniem var runāt par nopietnām lietām. Vai, kā bērniem patīk nopietnas lietas! Piemēram, par dzīvi un nāvi, par veļu laiku.

telpas uztvere. Tādas lietas tu tikai ar laiku iemācies sev atvērt, ja esi stereotipiskās domāšanas iegrozots. Ja tu sev atklāj šīs izjūtas, tu pasauli uztver citādi.

Kā tu šīs izjūtas atklāji?

Man ir viens stāsts par to, kas mani pārļauza. Tas arī notika īpašā vietā. Man nav daudz vietu, kuras mani fiziski vilktu pie sevis, bet uz to vietu man ļoti gribas visu laiku, lai gan esmu tur bijusi tikai trīs reizes. Man ir sajūta, ka tā vieta ar mani runā, mani bagātina, saspēlē ar mani. Galu galā mēs neesam dabas patērētāji, daba ir arī mūsu patērētāja, mums ir saruna ar dabu.

Mēdz teikt: ja tu dodies garīgā ceļojumā, nedodies turp viens. Ja ejat kopā, redzesloks ir daudz plašāks. Ja tu šajā ceļojumā dosies viens, tu no tā vari arī neatgriezties.

Kas tā ir par vietu?

Pie Mazirbes, netālu no Pētera ezera, Pēterupītes krastos ir klintis, kurās ierakstītas senas zīmes. Bijām dzirdējuši par to vietu un dabūjām vienu Mazirbes sievu, kura apņēmas mūs uz turieni aizvest. Kamēr iztaisījāmies, sāka jau krēslot. Man bija līdzī mazā meitiņa Lelū – viņas vārdu atradu livu kalendārā. Tad nu tur pie Pēterupītes es sapratu visu – gan to, kas tas ir par vārdu, gan kāpēc.

Mēs tur pētījām zīmes klintīs, cik tās augstas, cik aizaugušas... Te pamanīju, ka Lelū skatās nevis uz klintīm, bet pāri, kur upītes ietekā ir tāds kā zemesrags. Arheologu dati liecina, ka tur reiz ir bijusi apdzīvota vieta. Lelū skatās, rāda uz mežiņu un prasa: "Kas tie tādi ir?" Es saku: "Koki, kas gan cits." Bet viņa velk ar pirkstu un rāda: "Bet kas tas ir? Un tas?" Es, domādama, ka viņa prasa, kas te kādreiz ir dzīvojis, stāstu, ka te bija mūsu senči, bet Lelū atkal rāda un prasa: "Jā, jā, bet kas tie ir?" Tajā brīdī man bija tā, ka skudriņas skrēja pa visu ķermeni, jo Lelū sāka dziedāt kaut ko līdzīgu tam, ko mēs sauktu par indiāņu saucieniem vai sāmu joikām.

Kas tas bija?

Vēlāk man tas viss skaisti sastājās kopā informācijas loka limenī. Latvijas senie ganu saucieni un arī dažas senākās šūpuļdziesmas ir saglabājušas veidu, kas būtībā atbilst sāmu joikām. Sāmi desmit tūkstoš gadus pirms mūsu ēras gāja te cauri, un vēl pirms 50 gadiem Vidzemē eļošanas tradīcija bija dzīva, tātad tas ir ļoti, ļoti senas tradīcijas pārmantojums. Lelū, elū – tā ir ziemēļu dziesma. Mana meitiņa ar šo spontāno dziedāšanu savilka paralēles ar sāmiem, ziemēļu puslodi, spēju domāt ārpus šīs zemes un valsts robežām, sajūtot ziemēļu reģionu kopību.

Mums ik pa laikam velk klāt dienvīdu tautas un kultūras. Tagad jau visu ko skaidro caur dienvīdu skatupunktiem. Man tas liekas ļoti nepareizi. Mēs esam dabas sastāvdaļa. Ja tu neesi tuksneša cilvēks, tev nevar būt tāda pati attieksme pret dabu kā tuksneša cilvēkam. Viņam, piemēram, saule ir ļaunais, mums – labais.

Ja sametam visu vienā katlā, kļūstam zaudētāji. Mums nav obligāti jāpievelk savs ķeksītis kādam no Indijas vai citas tālas zemes, mēs drikstam droši būt tie kas esam. Tikai... mēs tiekam audzināti kā patērētāji, bet ir jāaug kā devējam, kas spēj dot otram, dot valstij. Tad arī atbil dības sajūta ir citāda. Kas tad tā par dzi vošanu, ja tu neesi atbildīgs par katru soli, ko sper?

Tu ar gariem runā tikai lībiski?

Nē, arī latviski.

Ar vieniem un tiem pašiem gariem?

Ja man gribas kaut ko teikt kādien vadošiem gariem, tad runāju livu valodā.

Ja gribu teikt kokam, varu arī latviski, jo koks ir poliglots.

Ēsi nepārtrauktā kontaktā ar gariem?

Ja tā būtu, tad jau man būtu nopietnas psihiskas novirzes! Bet labi saprotu, ka savās domās var doties pie gariem pēc padoma. Pusaudzes gados pie manis sapnī ir atnācis vectēvs un devis padomu, kas man ļoti līdzēja.

Tīci tam, ka gari ir, vai gribi tam ticēt?

Es zinu, ka gari ir! Mums taču katram ir gars, ne tikai ķermenis.

Gars runā tikai tad, kad tu viņu uzrunā?

Protams! Jautājums ir arī par to, vai tu spēj sadzirdēt. Vai spēj iziet cauri diviem vienašiem kokiem vai akmeņiem ar jautājumu un tad iet, kur kājas nes, un redzēt, kas ir apkārt un vai tas ar tevi sarunājas, dod atbildi uz tavu jautājumu. Tas jau ir tavs ceļš. Vai caur šo apkārtni ar tevi runā tevis paša gars vai daba, tas jāizspiež katram pašam. Galvenais ir vai tu šajā ceļā gūsti atbildi. Un, ja tu atnāc atpakaļ caur šiem diviem akmeņiem un pieraksti, ko sajūti, tad bieži vien arī pēc šo pierakstu izlasīšanas ieraugi: re, kur atbilde, kas man turpmāk jādara!

Tu pati esi tā meklējusi atbildi?

Vienu reizi. Nevarētu teikt, ka tas nāca viegli. Sākumā likās, ka skriedama visu redzu un tajā pašā laikā neko neredzu. Kad nomierinājos un līdzsvarojos, saņēmu arī atbildi.

Līdzīgi ir ar saules gada godiem. Esmu tos svinējusi vienmēr, bet tagad katru godu reizi jau gaidu ar citādu vajadzību. Tā ir gluži kā psiholoģijas stunda. Uguni tu sadedzini visu lieko, ačgārno un tuvoji līdzsvaram. Liela jā informācijas telpā šūpojoties, mēs savās sajūtās zaudējam līdzsvaru. Godu svinēšana ir līdzvara meklējumi. Labi ir tas, ka mūsu kultūra nav ar stingriem priekšrakstiem, ir improvizācijas iespējas, nav katra dziesma jādzied stingri noteiktā brīdī. Arī no bērnu dziesmām katrā reizē kāda viena būs istā. Protams, improvizēt vari tikai tad, ja labi zini bāzi, tautasdziesmu formulas, citādi tā ir kultūras varošana.

Vai līvu godu tradīcijas ir citādas nekā latviešiem? Piemēram, kāzu svinēšana neprecētam mirušajam.

Tas ir daudz tautu kultūrā. Tradicionālās kultūras neizliekas, ka nāves nav, līdz ar to pret pārejas posmiem izturas normāli.

Vai mūsdienu bērnus interesē senās tradīcijas? Brižiem šķiet, ka jaunā paaudze vispār nedara neko citu, kā tikai nepārtraukti sazinās virtuālajā vidē.

Tapēc, ka viņiem nepiedāvā neko citu. Viņi ir izolēti no skaistās krāsainības, ko var piedāvāt daba, vairāk nekā 20 gadus mācoties slēgtās telpās bez kontakta ar dzīvību, un neviens vecāks viņiem neiemāca, kā spēlēties ārā. Tad nu viņi vairs nezina, kā rāpties kokos vai kādu spēli izdomāt, kad nav nekā. Kad parādi, viņi atplaukst. Kā mana mazā meita teica: iešu laukā tikai ar tevi, jo tad visiem bērniem ir interesanti!

Turklāt caur spēlēm ar bērniem var runāt par nopietnām lietām. Vai, kā bērniem patīk nopietnas lietas! Piemēram, par dzīvi un nāvi, par veļu laiku.

Tu veļus baro?

Jā. Šogad pat divas reizes baroju. Vienu reizi mājās, rādijām bērniem fotogrāfijas un stāstījām par aizgājušajiem radniekiem.

Tu baro konkrētus veļus?

Tu uzliec cienastu un tad sauc. Jo vairāk senču tu nosauc vārdā, jo vairāk saimes vari sasaukt kopā. Sāmiem labais tonis ir spēja nosaukt senčus līdz septītajai paaudzei.

Ko novēli savai valstij dzimšanas dienā?

Katram pašam atgūt savu mugurkaulu! Kļūt atbildīgākam, vērtīgākam gan sev, savai ģimenei, gan savai valstij! Tad atkal viss būs labi. ☺

ASTAROTS

Tīgeracs

Tīgeracs ir zeltaini brūns akmens, kas kopš senatnes izmantots, lai aizsargātos no negatīvām enerģijām. Tas lieliski aizsargā pret noskaudumu un burvestībām. Tīgeracs kļiedē bailes un nemieru, mazina grūtisirdību, tāpēc dziednieki to iesaka cilvēkiem ar psihosomatiskām kaitēm. Ar savu spēju iedvest gribasspēku, mērķtiecību, drosmi un pašpajāvību, tīgeracs mazina spriedzi, līdzsvaro garstāvokļa maiņas. Tīgeracs savu saimnieku brīdina par briesmām, kļūstot viņa rokās „smagāks”. Akmens spēj pasargāt no nelaimēm, skandāliem un strīdiem. Pēdējā laikā tas ir īpaši pieprasīts, jo vēl viena šī akmens īpašība ir spēja savam nēsātājam samazināt apetīti, tādā veidā palīdzot notievēt. Litoterapijā iesaka šo akmeni nēsāt pie tādām saslimšanām kā artrīts, locītavu un mugurkaula problēmas.

Tīgeracs eņģelis

Kulons ar dubultu spēku: eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli, bet akmens saugas no negatīvām enerģijām.
Cena Ls 3,49 + pasta izdevumi (EUR 4,91)

Tīgeracs kulons, mazais

Kulons (20 mm) no tīgeracs
Cena Ls 2 + pasta izdevumi (EUR 2,85)

Tīgeracs kulons, lielais

Kulons (35-40 mm) no tīgeracs
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi (EUR 5,52)

Tīgeracs kulons "Emu acs"

Unikāls tīgeracs kulons (35-40 mm), kuram viena puse ir slīpēta, bet otra puse neapstrādāta, gluži kā no dabas veidots.
Cena Ls 3,88 + pasta izdevumi (EUR 5,52)

Tīgeracs krelles

No maziem tīgeracs gabaliņiem veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi (EUR 4,98)

Krellu virtene (90 cm) no maziem tīgeracs gabaliņiem
Cena Ls 3,50 + pasta izdevumi (EUR 4,98)

No tīgeracs bumbinām veidotas krelles (45 cm)
Cena Ls 6,50 + pasta izdevumi (EUR 9,25)

Elegantas krelles no apslīpētām tīgeracs bumbinām (45 cm)
Cena Ls 9,50 + pasta izdevumi (EUR 13,52)

Pasūtījumu var veikt

pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv.
Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīļi, Lielā ielā 4
www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taro kārtis un ezoteriski suvenīri.

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – tīgeracs akmentiņš.

CISTERCIEŠI,
ŠKĪSTĪTAVA
UN SVĒTAIS GRĀLS

Klosteru reformatori cistercieši bija arī krustneši, mistiķi un inženieri. Viņiem šķīstītavā esot rezervēta īpaša vietiņa.

▼ *Anete Moroza*

Ko darīt, ja paradizes priekšnams zemes vīrsū pārvērties par netiklības perēkli, prieka namu un žūpošanas midzeni? Šādi klosterus raksturoja viduslaiku hronikās, kur bieži žēlojās par mūku plašo uzdzivi un mantrausību. Klosteris, kas ir kritis, jāreformē! Reformēt nozīmēja atgriezties pie sākotnējiem ideāliem, no kuriem tie bija krieti vien novirzījušies. Tā kā klosteri itin bieži krita grēkā, mēdz teikt, ka visa mūku kustības vēsture ir nemitīga klosteru reformu vēsture. Vienpadsmitā gadsimta grēka purva vidū sevišķi izcēlās klinieši – abatiju tīkls ar Klini abatiju centrā, kas savu zelta statusu uzaudzēja no rentes naudas, baznīcas desmitās tiesas, feodālajām tiesībām un svētcelnieku ziedojumiem. Kaut arī formāli viņi sekoja Svētā Benedikta regulai, realitātē Klini garīdznieki vairāk par Svētajiem Rakstiem studēja dažādas nodokļu grāmatas.

Taču ne jau visi savu dvēseli bija izmainījuši pret zeltu un komfortu. Un tā 11. gadsimta sākumā kāds benediktiešu abats Roberts no Molemas Burgundijā pamesta savu abatiju un kopā ar aptuveni divdesmit sekotājiem apmetās purvainā zemes strēlē netālu no Dižonas, vietā, ko sauca par Sito. Senajā franču valodā Sito nozīmē niedrāji, bet vietas latīniskais nosaukums ir *Cistercium*, no kā radies arī cisterciešu ordeņa apzīmējums. Roberts ar saviem biedriem tur dibināja jaunu klosteri *Novum Monasterium*, kura brāļi ne vien atgriezās pie Benedikta regulas, bet savā askēzē to pat pārspēja. Viņi benediktiešu melnos habitus nomainīja pret baltiem nekrāsotas vilnas tērpiem un apņēmās atgriezties pie mota "Lūgšanas un darbs". Cistercieši noslēdza aliansi ar Burgundijas hercogiem un tika pie akmeņiem baznīcas celtniecībai un vīna dārziem. 1106. gadā viņi iesvētīja baznīcu, kas bija veltīta Jaunavai Marijai. Cistercieši radīja paši savu konstitūciju *Carta Caritatis* (Žēlsirdības hartu). Tā gan vairākkārt redīgēta un pielāgota tagadnes dzīves prasībām, taču sākotnēji uzsvars tika likts uz vienkāršu dzīvi, milestību, lūgšanām un pašaielīdzību. Jo cisterciešu klosterim bija jābūt ja ne paradizes priekštelpai, tad šķīstītavai, kurā dvēseles varēja sagatavoties debesu svētlaiemei.

Atšķirībā no elles šķīstītava bija daudz patīkamāka vieta.

Kāpjot šajā šķīstītavas kalnā, dvēselei bija jāatbrīvojas no nāves grēkiem. Un tos mazgāja ne jau ar ūdeni, bet gan ar uguni. Cisterciešiem šāda šķīstītava bija pats klosteris.

CISTERCIEŠI UN ŠĶĪSTĪTAVA

Kas notiek, ja cilvēks nogrēkojas? Saskaņā ar katolīcības doktrīnu pēc nāves grēcinieka dvēselei sagatavots viens no diviem iespējamajiem scenārijiem – mūžīgais vai pārejošais. Mūžīgais lemts tiem, kas dzīves laikā pastrādājuši nāves grēku. Ja cilvēks pārkāpj Dieva baušļus un piedevām to veic no brīvas gribas, tas tiek pielīdzināts Dieva draudzības noraidīšanai. Viņš sarauj saikni ar vienīgo mūžīgās dzīvības avotu, dvēsele zaudē iespēju dzīvot mūžīgu dzīvi kopā ar Dievu un tā vietā iemanto mūžīgo nāvi ellē.

Bet ir arī mazi un pat pavisam sīki grēciņi, kas, lai arī nav pieskaitāmi nāves grēkiem, tomēr sabojā attiecības ar Dievu. Šādiem grēkiem aplipusi dvēsele nav tik neglābjami netira, ka tai jādodas uz elli, taču arī ne tik tira, lai varētu doties uz paradīzi. Tāpēc caur pārbaudījumiem un ciešanām tā tiek šķīstīta jau šeit uz zemes, bet, ja vēl nav gana tira, pēc nāves engēlis to aiznes uz vietu, kas nav ne debesis, ne elle – uz šķīstītavu.

Dante Aligjēri (1265–1321) savā *Dievišķajā komēdijā* apraksta dzejnieka ceļojumu pa elli, šķīstītavu un paradīzi un atspoguļo vēl viduslaiku priekšstatu par dvēseles dzīvi pēc nāves. Dantem šķīstītava ir kalns ar septiņām terasēm, kur katra pakāpe simbolizē kādu no nāves grē-

kiem. Atšķirībā no elles šķīstītava bija daudz patīkamāka vieta. Kāpjot šajā šķīstītavas kalnā, dvēselei bija jāatbrīvojas no nāves grēkiem. Un tos mazgāja ne jau ar ūdeni, bet gan ar uguni.

Cisterciešiem šāda šķīstītava bija pats klosteris. Tā bija vieta, kur varēja nomazgāt grēkus un sagatavoties ceļojumam uz debesīm. Šādu viziju aprakstījis kāds 13. gadsimtā dzīvojošs cisterciešu mūks. Svētais Benedikts viņu ievēdis klosterī, kurā tas redzējis rindu ar mūkiem, pār kuriem list kausēts metāls. Bijusi arī otra rinda, ko tobrīd cepinājušas uguns liesmas. Jaunava Marija grēciniekiem centusies palīdzēt – tiem, kurus viņa nespējusi paglābt, sūtījusi aukstu vēju, lai atvieglotu viņu svišanu. Cistercieši ticēja, ka viņiem šķīstītavā rezervēta īpaša vietiņa, kas ir kā kompensācija par askētisko dzīvi klosterī. Taču cistercieši ātri vien kļuva bagāti, un ideja par askēzi un grēku nomazgāšanu piemirsās.

SVĒTAIS BERNĀRS NO KLERVO

Bernārs no Klervo, jauns un dedzīgs cilvēks, Sīto klosterim pievienojās 1113. gadā. Piedevām viņš neatnāca viens, bet atveda sev līdzī 35

augstdzimušus radniekus. Viņi visi apvilka gaišos cisterciešu habitus un noskuva matus, atstājot vienīgi vainadziņu ap kailo galvvidu. Svētais Bernārs pie Eiropas viduslaiku debesīm bija koša zvaigzne – ne vien mistiķis un garīgais līderis, bet arī kaislīgs mākslas kritiķis un krusta karu propagandētājs. Līdz ar viņa piebiedrošanos sākās vēra ņemama cisterciešu ekspansija, kas auga proporcionāli Bernāra slāvi. Ordenim pievienojās jauni, dedzīgi cilvēki, un cisterciešu klosteri tika būvēti gan Anglijā, gan Austrijā. Pats svētais savas dzīves laikā pieredzēja 65 jaunu kopienu dibināšanu. Bernāra ietekmes kulminācija bija viņa garīgā dēla mūka Bernardo iecelšana par pāvestu – 1145. gadā viņš kļuva par pāvestu Eiženu II.

Bernārs jo asi vērsās pret pagrīmušajiem klosteriem un pārmeta

Kaislīgos sprediķos viņš nosodīja Klinī mūkus, ka tie nodevušies ēšanas un dzeršanas baudām pat tik tālu, ka veselie simulē slimības, lai tikai varētu dabūt gabalu gaļas.

Klinī abatam, ka tas no klostera vadītāja kļuvis par pilskungu. Kaislīgos sprediķos viņš nosodīja Klinī mūkus, ka tie nodevušies ēšanas un dzeršanas baudām pat tik tālu, ka veselie simulē slimības, lai tikai varētu dabūt gabalu gaļas (kaut gan klosteros ēdienkarte bija veģetara, slimību gadījumos organisma spēcināšanai atļāva ēst gaļu). Tāpat viņš norādīja, ka mūku drānas jau sen vairs netika austas no nebalinātas, raupjas vilnas, bet gan to izsmalcinātiem materiāliem, tādiem pašiem kā bruņinieku drānas.

“Ja jūs bagātīgi dalāties ciešanās ar viņu, kas par jums ir miris, jūs tāpat caur viņu bagātīgi dalāties mierinājumā, un tādējādi jūsu dvēsele viņā kļūs iepriecināta un atteiksies no jebkura cita veida iepriecinājuma,” teicis Bernārs kādā no saviem sprediķiem. Viņš bija atzīts mistiķis un sarakstījis vairākus teoloģiskus sacerējumus. Taču tikpat kaislīgi viņš propagandēja vardarbību Dieva vārda un bija Otrā krusta kara sludinātājs. “Es atvēru savu muti, sāku runāt, un tūdaļ krustneši savairojās līdz bezgalībai. Ciemati un pilsētas ir pamesti. Tur ar grūtībām atradīsiet vienu virietu uz septiņām sievietēm,” pēc kāda sprediķa viņš ziņoja pāvestam. Cisterciešiem bija nozīmīga loma krusta karu gājienos, un šā ordeņa mūki bija krusta karu līderi un hronisti. No cisterciešiem arī izauga templieši – viens no varenākajiem kristiešu militārajiem ordeniem, kas veidots pēc līdzības ar karaļa Artūra apaļā galda bruņiniekiem. Bernāra koncepts par kristiešu varoni radīja dažādas interesantas kultūras ietekmes, un vairāki pētnieki izteikuši pārliecību, ka poēmas *Parsifāls – Grāla meklējumi* turpinājumu *Svētā Grāla meklējumi* radījuši cisterciešu mūki.

Sākumā Svētais Grāls nebija svēts. Tas bija pilnības rags, ko par svēto kausu padarīja cisterciešu mūki, kas mēģināja pārrakstīt leģendu par karali Artūru. Viņu mērķis bija to iztirīt no visiem pagānu ticējumiem un simboliem un sasaistīt ar ordeņa militāro filozofiju. Taču cistercieši nepazina ķeltu maģisko pilnības ragu. Tā kā caur svēto vakarēdienu simboliski tiek uzņemta Kristus miesa un asinis, viņi pilnības ragu padarīja par kausu, kurā Jāzeps esot uztvēris Kristus asins lāses.

Floras Joahima (1135–1202) trīs laikmeti

Floras Joahims bija cisterciešu mūks, kas izveidoja vēl striktāku un askētiskāku atzaru – Floras Sandžovanni orderi. Viņa apokaliptiskās teorijas, kas balstītas uz Jāņa Atklāsmes grāmatu, savulaik bija tik populāras, ka saglabājusies leģenda, ka pirms Trešā krusta kara konsultēties pie Joahima devies Ričards Lauvassirds. Joahims radīja pat savu vēstures teoriju, kas pēc Svētās Trīsvienības principa iedalīja laiku trīs laikmetos:

- ✦ Tēva laikmetā, kas ir arī laju laikmets un atbilst Bībeles Vecajai Derībai;
- ✦ Dēla laikmetā, kas ir garīdzniecības laikmets un atbilst Jaunajai Derībai;
- ✦ Svētā Gara laikmetā, kas ir mūku laikmets un attiecināms uz nākotni – uz laiku pēc 1260. gada, kad cilvēki nonāks tiešā kontaktā ar Dievu un sasniegs pilnīgu brīvību. No evaņģēlija izplūdis Svētā Gara valstība – universāla mīlestība. Šajā jaunajā laikmetā garīdzniecība tiks nomainīta un Baznīcu vadīs Taisnīguma ordenis. Tikai šajā trešajā laikmetā varēs patiesi saprast Dieva vārdu dziļāko nozīmi.

CISTERCIEŠU ARHITEKTŪRA

Bernards izjuta personisku naidu pret vizuālo mākslu, un līdz ar viņa ietekmes augšanu no cisterciešu manuskriptiem pazuda skaistās miniatūras, līdz beidzot zīmējumi tika aizliegti ar likumu un dievnamos iznīcināti visi sienu gleznojumi. Slavens ir Bernarda kaislais dusmu izvirdums, kurā viņš vērsās pret baznīcu "liekajiem augstumiem" un "nevajadzīgajiem plašumiem" un zēlojas, ka neparastie grebumi un gleznojumi piesaista lūdzēju skatienus un novērš viņu uzmanību. Viņš arī sašuta par to, ka brālim, kas lasa, acu priekšā ir šie "netīrie pērtiķi, negantie lauvas, monstrozie kentauri, šie puscilvēki, šie svitrainie tīģeri, šie karojošie bruņinieki, šie mednieki, kas pūš savus ragus. Daudzi ķermeņi te redzami zem vienas galvas vai arī – daudzas galvas virs viena ķermeņa. Šeit ir četrkājains briesmonis ar čūskas asti un zivs ar nezvēra galvu". Jādomā, ka pašam Bernardam šī māksla šķita īpaši saistoša, ja jau viņš pret to tik karsti vērsās un uztraucās, ka dievlūdzēji tagad vairāk gribēs lasīt marmorā, nevis grāmatās un "pavadīs visu dienu, fantazējot par šīm lietām, nevis meditējot par Dieva likumiem".

Lai gan tika uzskatīts, ka arī arhitektūras formām jāatspoguļo ordeņa askētiskie principi, cistercieši bija ļoti uzņēmīgi pret dažādiem inženiertehniskiem jauninājumiem, un viņu orderis ir radījis vienus no skaistākajiem sakrālās arhitektūras paraugiem. Cisterciešu goda lieta bija noliegt pašus labākos akmeņkaļus. Viņu ēkas bija kā simboli – baznīcām bija krusta veida plānojums, ar nelielu prezbitēriju, kurā norisinājās liturģiskie

Bernards izjuta personisku naidu pret vizuālo mākslu, un līdz ar viņa ietekmes augšanu zīmējumi tika aizliegti ar likumu un dievnamos iznīcināti visi sienu gleznojumi.

rituāli, mazām kapelām transeptos, kas paredzēti privātām lūgšanām, un velvētu jomu, kas vidū nodalīts ar aizslietni, lai mūkus nošķirtu no laju brāļiem.

TRAPISTU ALUS

Pasaulē trapistu alus ir labi pazīstama firmas zīme, kas garantē augstu kvalitāti. Tādu visā pasaulē brūvē tikai astoņos klosteros: vienā Nīderlandē, vienā Austrijā un sešos Beļģijā. Trapistu alum ir dažādas šķirnes, bet tās vieno kreptīgums, kas saglabājies no laika, kad alus tika dēvēts par šķidro maizi un tā uzdevums bija spēcīnāt organismu lielā gavēņa laikā.

Arī visa gada garumā alus bija neatņemama klosteru diētas sastāvdaļa, jo ordeņa pirmsākumos trapisti nedrīkstēja uzturā lietot ne zivis, ne sieru, taču tagad stingrie likumi ir mīkstināti un daži klosteri dara paši savus sierus. Klosters vajadzībām trapisti brūvē vājāku alu, pārdošanai – stiprāku.

Kas ir trapisti? Tas ir cisterciešu ordeņa atzars, kas 17. gadsimtā izveidojās Francijā, *La Trappe* komūnā. Ko cisterciešu mūki šoreiz veļejās reformēt? To pašu, ko pirms piecsimt gadiem, proti, atgriezties pie vienkāršības un askēzes, kas no viņu ordeņa jau sen kā bija pazudušas. Atšķirībā no cisterciešiem trapistu klosteru refektorijās joprojām nepasniedz gaļas ēdienus.

Svētā Helftas Ģertrūde un lūgsna par dvēselēm šķīstītavā

2010. gadā bijušais Romas katoļu baznīcas galva pāvests Benedikts XVI teica runu par godu cisterciešu svētajai un mistiķe Ģertrūdei Lielajai.

Viņa dzimusi 1256. gada 6. janvārī, un Latvijā viņas dienu svin 16. novembrī. Kad Ģertrūde bija piecus gadus veca, viņu aizsūtīja uz Svētās Marijas Helftas klosteri. Tas tiek uzskatīts par Vācijas klosteru klosteri, un no tā nāk vēl trīs ievērojamas mistiķes un filozofes: Hakebornas Ģertrūde (1232–1292), Hakebornas Mehtilde (1241–1298) un Magdeburgas Mehtilde (1207–1294). Kaut gan starp vēsturniekiem joprojām nav vienprātības, vai klosteris piederēja benediktiešu vai cisterciešu ordenim, cistercieši viņu pieskaita savam svēto pulkam, jo māsas sekoja cisterciešu reformām. Ģertrūde pārējo māsu vidū izcēlās ar saviem talantiem. Viņu dēvēja par retorikas brīnumbēnu. Kad Ģertrūde bija divdesmit sešus gadus veca, viņa sāka piedzīvot vīzijas. Kopš tā brīža viņa pēkšņi apzinājās visu pārējo lietu veltīgumu un sāka kultivēt augstāko garīgumu. Viņas biogrāfa vārdiem runājot, Ģertrūde no gramatikas pārgāja uz teoloģiju. Viņa izjuta īpašas simpātijas pret dvēselēm, kas cieš šķīstītavā, un bieži pieminēja tās savās lūgšanās, sakot: "Viens vārds, izteikts ar mīlestību, no sirds, nes daudz vairāk labuma dvēselēm šķīstītavā nekā daudz psalmu un lūgšanu, kas teiktas izklaidībā." Noskaitot īpašo Ģertrūdes lūgšanu, katru reizi no šķīstītavas uz zemi aizli-do tūkstoš dvēseļu.

PRAKTISKIE SAIMNIEKI

Jau ordeņa pirmsākumos cistercieši iegādājās lielas zemes platības un vēlāk kļuva par izslavētiem lauksaimniekiem. Saskaņā ar to laiku kārtību cisterciešu mūki nāca no ietekmīgām un bagātām ģimenēm, tāpēc smagos lauku darbus viņu vietā paveica neizglītoti zemnieki. Viņi nepiedalījās brāļu lūgšanās, bet dzīvoja paši pēc sava dienas cikla. Šādu čaklo darba bišu abatijas varēja būt pat līdz diviem simtiem.

Cistercieši ieviesa dažādas saimnieciskas novitātes, kas pēcāk izplatījās visā Eiropā. Viņi savas produkcijas tirdzniecībai izveidoja organizētu sistēmu un jau 13. gadsimta vidū bija vērā ņemami uzņēmēji.

Cistercieši bija labi inženieri un klosteriem, kas atradās nomaļās ielejās, uzbūvēja sarežģītas hidrauliskās iekārtas. Līdz pat industriālajai revolūcijai tieši mūki klosteros bija radījuši lielākos Eiropas tehnoloģis-

Līdz pat industriālajai revolūcijai tieši mūki klosteros bija radījuši lielākos Eiropas tehnoloģiskos sasniegumus.

kos sasniegumus. Katrā klosterī bija darbnīca – atsevišķa ēka baznīcas lielumā. Šajās ražotnēs iekārtas darbināja ūdens enerģija. Tāpat hidroenerģiju izmantoja labības smalcināšanai, miltu sijāšanai, audumu izgatavošanai. Cistercieši 13. gadsimtā jaunās tehnoloģijas ieviesa arī mūsu zemes teritorijā. 1266. gadā mūki Dūņupē uzbūvēja pirmās dzirnavas. ☺

KAUPO KOPĀ AR TEODORIHU CEĻO UZ ROMU

Latvijā cistercieši ieradās jau 1205. gadā (citos avotos minēts 1202. gads) un Vecdaugavas krastā uzcēla savu klosteri, ko nosauca par Daugavgrīvas jeb Svētā Nikolaja kalna klosteri. Tas kļuva par svarīgu atbalsta punktu krustnešiem. Par klosterā abatu

bīskaps Alberts iesvētīja savu līdzgaitnieku cisterciešu brāli Teodorihu.

Kad līvu valdnieks Kaupo cīņā ar leisiem ticis smagi savainots, viņš devies pie Teodonha, kas bijis izslavēts dziednieks, un lūdzis palīdzību, apsolut, ka

pozitīva iznākuma gadījumā viņš nokristīsies. Teodorihš esot savācis dažādas zāles, sasmalcinājis un, piesaucot Dieva vārdu, sniedzis valdniekam. Brūce sadzijusi. Un Teodorihš kristījis Kaupo, devis tam Jēkaba vārdu un aizvedis uz Romu vizītē pie pāvesta.

CITA CIVILIZĀCIJAS VĒSTURĒ

Cilvēkus vienmēr interesējis, no kurienes esam cēlušies, kā attīstījušies, kāda ir mūsu misija. Versiju par to ir daudz – daļa ir Darvina teorijas piekritēji, kristiešiem viss uzrakstīts Bībelē, bet jaunas versijas turpina parādīties joprojām. Piemēram, aiz okeāna radies grupējums *The Spirit Science* piedāvā alternatīvu teoriju par civilizācijas vēsturi, kā no starpdimensionālām un augstas apziņas līmeņa būtnēm esam kļuvuši par 21. gadsimta cilvēkiem.

▼ *Jeva Melko*

Mūsdienu eksistē vairākas alternatīvas civilizācijas attīstības teorijas, tostarp arī *The Spirit Science* piedāvātā versija, kas visvairāk līdzinās kustības *Jaunais laikmets (New Age)* atziņām. *The Spirit Science* uzsver, ka nav ne sekta, ne reliģiska kustība, bet darbojas kā interneta medijs, piedāvājot informāciju seriāla veidā jebkuram interesentam. Kopš 2011. gada *YouTube* kanālā vien Džor-

dana Dāvida Pīrsa (*Jordan David Pearce*) veidotās sērijas noskatījušies vairāk nekā miljoni cilvēku.

Domu pārraide un om viņu garums

The Spirit Science teorijas pamatā ir apgalvojums, ka civilizācijas sākotnē uz Zemes bijušas starpdimensionālas būtnes ar ļoti augstu apziņas līmeni, tāpēc savstarpējā komunikācija norisinājusies ar domu un emociju palīdzību līdzīgi kā dzīvniekiem, nevis runājot un rakstot, kas tolaik būtu pārāk primitīvs saziņas veids. Saskaņā ar *The Spi-*

rit Science kopumā ir divpadsmit dimensijas, no kurām pirmajā atrodas kristāli un minerāli, otrajā – būtnes, kas dzīvo instinktu līmeni, piemēram, mazie dzīvnieki, kukaiņi. Mūsdienu cilvēks un lielākā daļa lielo dzīvnieku atrodas trešajā dimensijā, kurai raksturīgas intelektuālās spējas, atmiņa un apziņa. Pēc *The Spirit Science* pētnieku apgalvojumiem mūsdienu civilizācija ir ceļā uz ceturto dimensiju, kas paplašinās cilvēka apziņu un izpratni par Visumu.

Interesanti, ka šīs teorijas ietvaros dimensijas tiek skaidrotas kā pārejas starp dažādiem viņu garuma stāvokļiem. Pārvietošanās starp dimensijām varētu raksturot pēc

The Spirit Science uzsver, ka nav ne sekta, ne reliģiska kustība, bet darbojas kā interneta medijs, piedāvājot informāciju seriāla veidā jebkuram interesentam.

radio darbības principa – mainot kanālus, tiek uztverti citi radioviļņi, kas piedāvā citādu pārraidi jeb citu realitāti, pazūdot no iepriekšējās. Tiek teoretizēts, ka viļņa garums mūsdienu dimensijā ir 7,32 centimetri, kas ir uzskatāms par īpašu, jo tas ir arī vidējais attālums starp cilvēka acīm, zodu un degunu, plaukstu platums, attālums starp čakrām. Šāds viļņu garums ir arī hindu Visuma skaņai om, kas tiek uzskatīta par spēcīgu meditācijas līdzekli.

Dzīve dažādās dimensijās, protams, aktualizē mūsēno jautājumu par ceļošanu laikā un telpā, kā arī paralēlo realitāšu eksistenci, kas tradicionālajā zinātnē tiek uzskatīta par neiespējamu. Tomēr *The Spirit Science* civilizācijas attīstības apkopojumā šis jautājums vispār netiek uzdots, bet pieņemts kā pašsaprotams fakts.

Kolektīvā apziņa pat pērtīkiem

Tā kā *The Spirit Science* teorijā ļoti daudz tiek skaidrots par apziņu, tās ietvaros būtiski pieņemt arī kolektīvo apziņu vai tā

Tiek teoretizēts, ka viļņa garums mūsdienu dimensijā ir 7,32 centimetri, kas ir uzskatāms par īpašu, jo tas ir arī vidējais attālums starp cilvēka acīm, zodu un degunu, plaukstu platums, attālums starp čakrām. Šāds viļņu garums ir arī hindu Visuma skaņai om, kas tiek uzskatīta par spēcīgu meditācijas līdzekli.

Teorija ekspertu vērtējumā

Patiesības meklējumi sagatavo mūžīgajai dzīvei

ANDRIS KRAVALIS, priesteris:

"Ir apsveicami pētnieku centieni atklāt cilvēka pārdabisko aicinājumu un jau šajā pasaulē meklēt un labāk apzināties cilvēka gara jeb dvēseles iespējas. Svētajos Rakstos ir teikts: ticībā mēs noprotam, ka pasaule radīta ar Dieva vārdu, ka no neredzamā cēlies redzamais. Jautājums par mūsu izcelsmi ir cieši saistīts ar mūsu dzīves galamērķi, kā arī dzīves uzdevumu patlaban. Mēs visi esam ceļā, un patiesības meklējumi mūs pārveido un sagatavo mūžīgajai dzīvei."

Kolektīvā informācijas lauka

DACE ROLAVA, hipnopsihoterapeite:

"Par līdzīgām teorijām un idejām esmu daudz interesējusies un lasījusi, tāpēc piekritu, ka eksistējušas cilvēku, citplanētiešu vai pat klonētu būtņu civilizācijas pirms mums. Un nav svarīgi, kā mēs tās saucam: Lemūrija, Atlantīda vai kā citādi. Mūsdienu arheoloģiskie un zinātnes atklājumi liecina par šīm civilizācijām, to starp augsti attīstītu tehnoloģiju eksistenci senatnē, kas, iespējams, iznīcinātas meteorīta, zemestrīces vai magnētisko polu maiņas dēļ. Mēs esam lieliska norāde, ka attīstība ir iespējama līdz esošajiem tehnoloģiskajiem sasniegumiem, tāpēc nav pamata apšaubīt šādu sasniegumu iespējamību senatnē. Iepriekšējās civilizācijas ir atstājušas mums kolektīvo informāciju, tikai jautājums, vai spējam to uztvert. Domāju, ka visas mūsdienu ģeniālās idejas nāk no kolektīvā informācijas lauka, ko spējuši uztvert, piemēram, Stīvs Džobss, Bils Geitss un Einšteins. Lielākā daļa ideju ģeneratoru parasti ir domātāji, intraverti cilvēki, kuri kaut kādā veidā panākuši šīs atklāsmes, ko vēlāk devuši sabiedrībai. Varbūt arī mums jāklūst mierīgākiem, sapņainākiem un domājošākiem, lai iemācītos piekļūt kolektīvajai informācijai."

Citu civilizāciju zināšanas taro kārtīs

KRISTĪNE DUNSKA, taroloģe:

"Strādājot ar taro kārtīm, esmu pārliecinājusies, ka simboli, kas izmantoti taro kārtīs, nes spēkus, kas ir ļoti seni, darbojas un iedarbojas. Leģenda vēsta, ka taro kārtis ir citu civilizāciju zināšanas, kas šifrētas kārtīs, un, zinot šo kodu, šifru, alfabētu, iespējams ielūkoties laikā, notikumos, cilvēkos. Kā ir patiesībā, nezina neviens, tāpat kā arī neviens precīzi nezina, cik patiesa ir alternatīvo civilizāciju attīstības teorija. Tas ir tāpat kā Mēness tā puse, kuru neviens nav redzējis, taču tā ir. Un kāds mums šīs zināšanas iedeva, kāds arī izlēma, ka pienācis laiks, lai ar tām sadarbotos. Par to, ka senie, netveramie, maģiskie vēstījumi darbojas, esmu pārliecinājusies. Tie dod mums papildu iespējas sakārtot savu dzīvi, vispirms jau garīgo pasauli, harmonizēt sevi, saprast savu vietu šajā pasaulē. Šīs zināšanas ir kā taro zizlis, kas pastiprina rokas spēku, protams, atceroties, ka viss atkarīgs no rokas, kas šo zizli tur..."

Marsieši iekaro Atlantīdu

The Spirit Science civilizācijas vēstures stāsts ir ļoti detalizēts, tiek izmantoti dažādi specifiski jēdzieni, par kuriem katru varētu uzrakstīt grāmatu. Tas sākas ar Lemūriju – tā dēvēto zudušo pasauli, kuras eksistencei apšauba lielākā daļa tradicionālo vēsturnieku. Zemes attīstības gaitā Lemūrijas salu arhipelāgs nogrima, bet virs okeāna ūdeņiem pacēlās jauns kontinents Atlantīda, kuru tolaik par jaunās cilvēces mājām, pēc kundalīni uzskatiem, izvēlējās visaugstāk attīstītās būtnes nakāli. Kundalīni mācība atzīst, ka katrā cilvēkā atrodama "enerģijas čūska" ap mugurkaulu, pa kuru augšup un lejup pārvietojas enerģija. Tā kā Zeme ir dzīva, šāds mugurkauls ir arī mūsu

planētai. Vietā, kur enerģija tiek aktivizēta un sasniedz Zemes virskārtu, cilvēki kļūst par garīgajiem līderiem. Senatnē šī vieta bija Atlantīda, bet vēlāk pārvietojās uz Tibetu, kur budisti jau vairākus gadu tūkstošus bijuši garīgie līderi. Sajūtot Atlantīdas enerģētiku, tajā ieradās un sāka dzīvot ne tikai uz Zemes jau esošie cilvēki, bet arī divas citas rases no Visuma – ebreji un marsieši, jo divas no desmit Atlantīdas pilsētām vēl nebija apdzīvotas. Starp Atlantīdā dzīvojošajām rasēm sāka rasties nesaskaņas, jo katrai no tām bija raksturīga citas enerģijas izmantošana. Atlantīdas pamatiedzīvotāji dzīvoja izteikti sievišķās enerģijas ietekmē, bet marsiešu dzīvē dominēja vīrišķā enerģija. Jāņem vērā, ka enerģijas veidiem nav saistī-

bas ar dzimumu. Vīrišķā enerģija tiek uztverta kā lineāra, stratēģiska, analītiska un praktiska, par kuru cilvēkā atbild smadzeņu kreisā puslode. Bet sievišķā enerģija virzās daudzveidīgās līknēs, un ar to saistās radošums, kustība, izpausmes un emocijas, sajūtas, ka var doties jebkur un darīt jebko. Katrai enerģijai arī savi mīnusi – vīrišķajai tā ir nespēja pieņemt citas varbūtības un strukturētā uztvere, kurā uzmanība tiek pievērsta detaļām. Bet sievišķās enerģijas ietekmē raksturīga vienota veseluma uztvere, kas var radīt haosu, jo nav skaidrības, kas, kā un kādā virzienā jādara. Protams, ideālais variants ir šo enerģiju līdzsvars, kuru Atlantīdā mēģināja panākt arī cilvēki, tomēr tas neizdevās. Marsieši ar izteikti vīrišķo enerģiju bi-

dēvēto vienoto informatīvo lauku. Interesanti pētījumi mūsdienās apliecina masu apziņas eksistenci gan starp dzīvniekiem, gan cilvēkiem. Viens no slavenākajiem pētījumiem ir *Simts pērtiķi*, kura laikā aptuveni 30 gadus zinātnieki novēroja pērtiķus kādā Japānas salā. Pērtiķiem tika iebaroti saldie kartupeļi, kurus vienkārši nometa smiltīs. Dzīvniekiem tie ļoti garšoja, bet nepatika, ka tie ir smilšaini. Pērtiķu mazuļi izdomā-

ja, ka saldus kartupeļus var mazgāt, lai atbrīvotos no smiltīm, un iemācīja šo metodi arī saviem vecākiem. Lai gan sākumā tikai dažī pērtiķu vecāki sāka mazgāt kartupeļus, laika gaitā lielākā daļa pērtiķu izmantoja mazgāšanas metodi. Līdzko vairākums pērtiķu bija iemācījušies šo metodi, tā strauji izplatījās starp pērtiķiem citās Japānas salās un arī kontinentā. Metodi izmantoja citi pērtiķi bez reālas saskares ar tiem, kas metodi

jau mācēja, ko var izskaidrot ar informācijas plūsmu sugas kolektīvajā apziņā. Šis pētījums rosināja daudziem zinātniekiem pārvērtēt skeptisko attieksmi par kolektīvā apziņas eksistenci, ko papildina dažādi citu mūsdienu atklājumi.

The Spirit Science komanda veikusi interesantu pētījumu ar cilvēkiem. Austrālijā nejausām cilvēku grupām ar vairākiem simtiem dalībnieku tika parādīts specifisks

PIERĀDĪJUMS NO MŪSDIENĀM – DOGONU CILTS

Protams, *The Spirit Science* alternatīvā teorija par civilizācijas attīstību neatbilst zinātnieku un vēsturnieku tradicionālajiem priekšstatiem, tomēr tā piedāvā ticamu izskaidrojumu arī dažiem mūsdienās neatbildētiem jautājumiem. Viens šāds fenomens ir nu jau slavenā dogonu cilts Āfrikā, kas tūkstošiem gadu eksistējusi nošķirti no pārējās civilizācijas un tehnoloģijām. Dogonu cilts pārsteidza pasauli ar īpašām zināšanām par Sīriusa zvaigzni, kas mutvārdos pārmantotas no paaudzes paaudzē. Aptuveni 700 gadu vecos sienu zīmējumos dogoni attēlojuši Sīriusa zvaigzni, kas ir spožākā ar neapbruņotu aci redzamā zvaigzne. Taču jau

senajā zīmējumā viņi atklājuši, ka ap Sīriusa zvaigzni rotē daudz mazāka zvaigzne, kura veidota no smagākās matērijas Visumā. Dogoni vēl precizēja, ka mazākās Sīriusa zvaigznes rotēšanas ātrums ap lielāko ir apmēram 50 gadi. Tikai 1862. gadā otro Sīriusa zvaigzni pamanīja astronomi, bet dogonu atklātais rotēšanas ātrums aprēķināts tikai pēdējos 30 gados. Dogoniem ir arī savs izskaidrojums, ka pirms tūkstošiem gadu visu šo informāciju viņiem nodevušas neparastas, delfīniem līdzīgas būtnes, kas nolaidušās no debesīm. Protams, tradicionālajai zinātnei šāds izskaidrojums neder, bet lieliski iederas alternatīvās teorijās.

ja iznīcinājuši paši savu planētu, bet neliela atlikusi daļa ieradusies Atlantīdā, lai to iekarotu. Cilvēki uz Zemes mēģināja saprast marsiešus, un otrādi, tomēr ar laiku arvien vairāk sāka dominēt vīrišķā domāšana. Stāsts attīstās tālāk, iekļaujot magnētisko polu pārvietošanos, komētas nokrišanu uz Zemes, marsiešu izraisītu katastrofu, Atlantīdas nogrimšanu, kā rezultātā kritiski samazinājās apziņas līmenis uz Zemes dzīvojošajām būtnēm. Cilvēki sasniedza zemāko iespējamo apziņas līmeni, kad no jauna bija jāiemācās tādas elementāras lietas kā radīt uguni. Pavisam neliela grupiņa cilvēku spēja saglabāt augstāku apziņas līmeni citās dimensijās, palīdzot mūsdienu civilizācijas attīstībā.

zīmējums, kurā attēlotas cilvēku sejas, kas stāv no citām mazākām. Grupas spēja identificēt tikai dažas lielākās sejas. Pētījuma vadītāji devās uz Angliju, kur televīzijas pārraidē izstāstīja par šo specifisko zīmējumu un izskaidroja katras mazākās sejas atrašanās vietu. Pēc tam pētījums tika atkārtots Austrālijā ar citu nejauso grupu, kuras rezultāti bija pārsteidzoši – pat ja cilvēki joprojām nespēja saskatīt visas mazās sejas, vidējais skaits, ko viņi pamanīja, bija daudz lielāks nekā pirmajai grupai, kas rosina domāt par kolektīvās apziņas eksistenci. Pat bez nopietniem pētījumiem mūsdienās daudzi ir pamanījuši, ka līdzīgas idejas, kas vienā pasaules malā ir tikko ieviestas un uzskatāmas par unikālām, izrādās, ļoti līdzīgi tiek īstenotas arī kādā citā valstī. Kā iespējams, ka diviem cilvēkiem pasaulē radusies vienāda ideja? Protams, ka atbilde var būt: tā ir nejaušība, taču gadījumu biežums rosina domāt par kaut ko lielāku un ietekmīgāku, piemēram, vienotu informatīvo lauku.

Ceļā uz jaunu dimensiju

Kā apgalvo *The Spirit Science* pētnieki, civilizācija ir sasniegusi īpašu attīstības posmu, kad jānotiek pārmaiņām. Indigo bērni ir viens no spilgtākajiem piemēriem, ka mainās cilvēku uztvere – tā kļūst daudz jutīgāka gan pret apkārtējiem cilvēkiem, gan globāliem notikumiem, kā arī nepakļāvīgāka autoritātēm. Indigo bērnu vidējais zināšanu līmenis salīdzinājumā ar vienaudžiem ir augsts, turklāt viņi bieži demonstrē neparastas spējas, piemēram, paredzēt nākotnes notikumus, sarunāties ar mirušo gariem, pārvietot lietas bez saskares ar tām un daudzās citas. Zinātnieki joprojām mēģina izskaid-

Sajūtot Atlantīdas enerģētiku, tajā ieradās un sāka dzīvot ne tikai uz Zemes jau esošie cilvēki, bet arī divas citas rases no Visuma – ebreji un marsieši.

rot indigo bērnu neparastās īpašības ar uzvedības traucējumiem un garīgās attīstības problēmām, tāpēc bērni tiek ārstēti ar dažādiem medikamentiem, kas varbūt vienkārši ierobežo viņu apziņu līdz vēlāmajam "normālajam" līmenim. Savukārt citi zinātnieki apļiecina, ka cilvēkiem novērojamas DNS izmaiņas, kas, iespējams, liecina par fizioloģisku evolūciju, tomēr vēl pārāgi izdarīt secinājumus, kā tas viss ietekmēs cilvēka eksistenci. *The Spirit Science* pārstāvji gan apgalvo, ka diez vai redzēsim jaunu spirāļu attīstību esošajā DNS, drīzāk individuālu DNS aktivizēšanu un atkal apvienošanos ar kolektīvo DNS, kas palīdzēs attīstīt apziņu un saprātu civilizācijai kopumā.

Skaidrs ir viens – saglabājot esošo destruktīvo eksistenci, visdrīzāk mēs paši iznīcināsim savu planētu, kā to reiz jau izdarīja marsieši. Un to arvien biežāk sākam apzināties arī mēs paši, domājot par globālu vides, sabiedrības, politisko un ekonomisko sistēmu ilgtspēju. Tomēr indigo bērni, DNS mutācijas un pieaugošā kolektīvā izpratne par laimes un harmonijas nepieciešamību mūsdienu pasaulē rosina domāt, ka jau ir sākušās pārmaiņas pozitīvā virzienā. ☺

KUSTĪBA JAUNAIS LAIKMETS LATVIJĀ UN PASAULĒ

Kustība *Jaunais laikmets (New Age)* radusies 20. gadsimta otrajā pusē, iegūstot plašu popularitāti visā pasaulē. Lai gan kustībai nav viena līdera, baznīcas vai īpašas organizācijas, tā apvieno tūkstošiem sekotāju zem vienotas idejas par to, ka civilizācija virzās pretī *Ūdensvīra laikmetam*, kurā cilvēki sasniegs augstāku apziņas līmeni, spēs uztvert kosmiskās enerģijas un saprast kolektīvo apziņu, notiks garīga atdzimšana, atjaunosies miers un līdzsvars. *Visbiežāk Jaunā laikmeta* ideju sekotāji apvienojušies mazākās kopienās, specializējoties ļoti dažādos virzienos, piemēram, dziedniecībā ar kristāliem vai auru pētniecībā. Latvijā ir vairāki *Jaunā laikmeta* ideju piekritēji, tomēr pagaidām oficiālas organizācijas nav.

GARŠVIELAS VESELĪBAI

Konsultējis dziednieks
un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLĪNS

Lauru lapa zupā, kanēlis rīta kafijā un vaniļa ābolmaizē – patiesībā garšvielas noder ne tikai ēdiena garšas, bet arī veselības un dzīves kvalitātes uzlabošanai. Kādas ir garšaugu dziednieciskās īpašības un enerģētiskais spēks?

▼ *Evija Poznaka*

EĻĻA VAI EĻĻAS IZVILKUMS?

Dziednieks, pirtnieks ZIEDONIS KĀRKLĪNS:

"Bieži augu izcelsmes produktu etiķetēs manāmas kļūdas – tiek jaukti jēdzieni "eļļa" un "eļļas izvilkums". Vajadzētu atcerēties, ka eļļu iegūst, izspiežot augu, bet tas nav izdarāms ar pilnīgi visiem augiem. Piemēram, no krustnagliņām iegūt eļļu būs faktiski neiespējami. Savukārt, aplejot augu ar jebkuru nerafinētu eļļu un uz mēnesi atstājot siltā vietā, izveidojas eļļas izvilkums, kas patiesībā nemaz nav sliktāks par pašu eļļu."

INGVERS IMUNITĀTEI

Garšaugam piemīt organisma tonizējošas, pretiekaisuma, sviedru un urīnu dzenošas īpašības, tāpēc tas bieži tiek izmantots saaukstēšanās slimību, kā arī astmas un pneimonijas ārstēšanā. Ingvers palīdz atgūties pēc insulta un paralīzes, noder cīņā pret Alzheimeru slimību, asinsspiediena pazemināšanai, pret sāpīgām menstruācijām un nostiprina asinsvadus. Bieži izmantots mākslīgās dzērienu gatavošanā, jo uzbudina dzemdi un aktivizē tās darbību. Ingvera tēja palīdz pret grūtniecības nelabumiem. Garšaugi mazina dažādas sāpes – reimatisma, zobu, galvas un citas – ir lielisks palīgs caurejas gadījumos, jo regulē kuņģa un zarnu trakta darbību.

NIKNAIS AUGŠAMCĒLĒJS

Ja jūtat, ka strauji tuvojas slimība, palīdzēs uzlējumus, kas gatavoti no ingvera. Smalki sakapā divas ķiploka daiviņas un trīs svaiga ingvera šķēles, maisījumam pievieno pusi tējkarotes Kajennas piparu un visu aplej ar 100 g stipra, spirtota dzēriena, piemēram, degvīna, konjaka vai viskija. Uzlējumam stundu jāļauj nostāvēties, ik pa laiciņam apmaisot. Vakarā tas vienā piegājienā jāizdzer un jādodas gulēt zem siltas segas. No rīta slimība būs prom!

GALVASSĀPJU BIEDS

Samaisot tējkaroti ingvera pulvera ar siltu ūdeni līdz viendabīgai masai, veidojas pasta, kas palīdzēs pret galvassāpēm. Tā liekama uz pieres vai deguna ārmalām atkarībā no sāpju lokalizācijas. Iespējams, dedzinās, taču efektīvi atbrīvos no sāpēm.

MUSKUĻU ATSLODZEI

Lai atbrīvotos no muskuļu sāpēm, divas līdz trīs ēdamkarotes ingvera pulvera jāvēra litrā ūdenī, pēc tam novārījums jāpielej vannas ūdenim.

KANĒLIS APETĪTEI

Kanēlis veicina gremošanu un paplašina asinsvadus, tāpēc ieteicams dažādu kuņģa slimību ārstēšanai. Tas ieteicams arī, kad ir slimas aknas, žultspūslis, nierēs vai sirds un asinsvadu sistēma. Kanēlis ir antiseptisks un tonizējošs, noderēs cīņā ar saaukstēšanos un gripu, jo mazina ķermeņa temperatūru un veicina atkrēpošanu. Taču uzmanīgi – kanēlis ievērojami rosina apetīti!

ATTĪROSĀS LAURU LAPAS

Garšauga smarža efektīvi attīra cilvēku no nevajadzīgas enerģētikas, pastiprina psihisko uztveri. Remdē galvas sāpes, iekaisumus un noder pret saaukstēšanos. Vislabāk no ķermeņa sāpēm atbrīvoieties, gatavojot lauru lapu vannas, taču tas nebūs lēti, jo Latvijas klimatiskajos apstākļos šis garšaugi neaug. Palīdz vāju mēnešreizu gadījumos. Lauru lapas ir diabētiķiem ieteicams produkts.

KĀJU VESELĪBAI Ja sāp kāju locītavas, 30 gramus lauru lapu aplej ar glāzi verdoša ūdens un ļauj trīs līdz četras stundas nostāvēties. Uzlējumus dienas laikā pa malciņam jāizdzer. To atkārtoti nedēļu. Pēc tam nepieciešama nedēļa atpūtas, tad atkal divus mēnešus diendienā jāmal-

ko lauru lapu uzlējumus, lai sāpes atkāptos. Var pievienot sinepju pulveri, medu un ierīvēt sāpošās locītavas.

KRUSTNAGLINAS ROSIĢAM PRĀTAM

Nostiprina prātu, uzlabo atmiņu, noder arī enerģētiskajai paš aizsardzībai. Ja vecumdienās pazeminās smadzeņu aktivitāte, palīdzēs krustnagliņu lietošana uzturā. Ļoti ieteicamas cilvēkiem ar sirds un asinsvadu slimībām, veicina gremošanu un samazina sāpes gremošanas traktā, palielina apetīti. Krustnagliņu izvilcums degvīnā remdē zobu sāpes. To var izmantot arī brūču dziedēšanā, jo krustnagliņas palīdzēs tām sadzīt ievērojami ātrāk. Der pret ādas iekaisumiem, augoņiem un pinnēm. Sausā veidā atbaida kodes skapi.

NOVĀRĪJUMA SPĒKS

Krustnagliņu novārījums palīdz attīrīt telpas enerģētiku – to izsmidzinot, var atbrīvoties no negatīvajām ietekmēm. Ierīvējot ādu ar krustnagliņu novārījumu, tā kļūs mikstāka. Galvassāpju gadījumos novārījums iemasējams galvas ādā.

KARDAMONS PRIEKAM

Garšaugi noder nervu problēmu likvidēšanai, domu skaidrībai un enerģijas stimulēšanai, kā arī atbrīvo no seksuālo pievilcību, palīdz pret depresiju un vairo prieku, stimulējot gan prātu, gan sirdi. Ļoti ieteicams barojošām māmiņām, jo palielina piena daudzumu, kā arī palīdz harmonizēt grūtniecības pro-

cesus. Noder urīnizvadsistēmas un nieru problēmu gadījumos, palīdz pret gāzēm vēderā, taču diennakts kardamona deva nedrīkst būt lielāka par sešiem grammiem, pretējā gadījumā iespējama caureja. Atšķirībā no pipariem nekairina kuņģa gļotādu. Palīdz pret sliktu dūšu un kukaiņu kodumiem.

VANIĻA SPĒKAM

Enerģētiski vaniļa nodrošina cilvēku ar fizisko spēku, stiprina seksuālās saites un uzbudina. Būtiski uzturā lietot no vaniļas pāksts iegūto garšvielu, nevis veikalā plauktā atrodamo vaniļas cukuru, jo tas ir ķīmiski veidots un tam nepiemīt dziednieciskās īpašības. Vaniļa palīdz dažādu ādas problēmu uzveikšanā, noder kuņģa un divpadsmitpirkstu zarnas čūlas profilaksē un ārstēšanā.

SAFRĀNS MUNDRUMAM

Dod enerģiju, atmodina prātu un saasina uztveri. Enerģētiski var palīdzēt sagatavoties grūtibām, ja tādas gaidāmas. Taču, ja safrāns lietots pārāk daudz, tas var izraisīt nekontrolētas smieklu lēkmes. Safrāns sekmē olnīcu aktivitāti, tonizē un mazina krampjus, remdē sāpes. Līdz asins un nervu slimību gadījumos, pret vīriešu dzimumspēju un impotenci. Labs antiseptiķis, pret drudzi un urīnu dzenošs līdzeklis.

VĒDERA VESELĪBAI Ja nomoka kuņģa un zarnu trakta slimības, piecus gramus safrāna sajauc ar litru ūdens. Maisījums regulāri jādzer divas reizes dienā pa pusglāzei. ☺

Esam dzimuši **LAI MEI**

Neviena būtne šajā pasaulē nav nākusi, lai ciestu – ne tu, ne es, ne prezidents, ne kinodīva, ne tarakāns, ne zvirbulis.

Viens no budisma pamatprincipiem ir nevardarbīga attieksme pret visu dzīvo un dabu.

21. gadsimtā dzīvojošiem ir ko padomāt un papūlēties šajā virzienā, bet budistiem visas būtnes ir līdzvērtīgas, tāpēc budistu mūku svētību var saņemt gan cilvēks, gan suns un ķirzaka.

▼ *Tekla Šailere*

Rindā stāv divas smaidīgas meitenes un klusi sarunājas savā starpā. Sirmas kundzes uzposušās kā uz svētkiem. Ģimene – paps, mamma un mazi puīšēli. Šķiet, divi. Viņi paijā blakus stāvošo haskiju, kura zilās acis nobūrušas teju visus apkārtējos. Suns mierīgi, ar redzamu pašcieņu laujas glāstiem. Haskija saimnieks ir sportisks vīrs ādas žaketē ar tikpat zilām acīm kā viņa četrkājainajam kompanjonam. Iestājos rindas galā. Pirmo reizi, žurnālistes gaitās ejot, esmu paņēmusi līdzī ar savu spanielīti Beibi, jo man ļoti gribas, lai arī viņa būtu laimīga kopā ar mani.

Mūķene Margarita, latviete,
dzejniece un Dalailamas
rakstu tulkotāja. ▶

No šī trauka
katrs var izvilināt
fascinējoši tīru
skaņu. ▼

▲ Kad tīrs mazais Buda, kļūstam tīri arī
mēs paši.

Rindā pēc svētības

Vējainā oktobra pirmajā brīvdienā rinda pie Mākslinieku savienības galerijas 11. novembra krastmalā ir kā miera un labestības salīna apkārt dunošajā steidzīgajā pasaulē, garāmbraucošo tramvaju, autobusu un mašīnu straumē. Gaišu un labestīgu cilvēku rinda, bez grūstīšanās un stumdišanās, bez alkām pie mērķa nokļūt pirmajam un paņemt ātrāk un vairāk, nekā tiks citiem. Daudzi ziņoši, bet daudzi tikai kaut ko aptuveni nojautoši par budismu atnākuši apskatīt budisma relikviju kolekciju un saņemt mūku sniegtu svēto relikviju svētību. To neviens šajā dzīvē nevar paņemt kā pīrāga gabalu vai zelta stieni. Svētība iedvesmo labiem darbiem un domām. To neuzturot sevī un nedodot tālāk, apkārt nereti paliek aizvien ma-

Mums ir dusmas, kaut gan mēs tās nevēlamies un cenšamies samazināt savu dusmu izvirdumus. Taču tam vajadzīgs daudz laika. Tūkuma radīšanai jāpieliek lielas pūles, bet ar svētajiem objektiem šo ceļu ir vieglāk iet.

zāk vietas cilvēcei. Izstāžu zāles pašā vidū uz skaisti klāta galda Budas Maitreijas statuja un saskaņā ar tradīciju ziedi, sveces, smaržkociņi un simboliskās septiņu ar safrānūdeni pildītu bļodiņu virknes. Pie katras relikvijas atbilstošā meistara attēls senākajiem, kā Budam Sakjamuni vai Milarepam, gleznots, mūsu laikabiedriem fotogrāfijas.

Zālē nav burzmas un trokšņa. Relikvijas var aplūkot ikviens, neņemot vērā reliģisko piederību vai izvēlēto garīgo ceļu. Nepastāv nekādi protokoli un formalitātes. Tradīcija prasa izstādē apiet svēto apli apkārt relikvijām un paklanīties tām, bet tas nav obligāti. Izstādes rīkotāji cer vien uz cieņas pilnu uzmanību pret skatāmo. Arī par relikvijām neko līgā nezīnot, cilvēki vienalga šeit izjūt dziļas un gaišas emocijas. Dažāda vecuma apmeklētāju sejās rotājas smaidi, un jūtama labvēlība citam pret citu. Pie ieejas nācējus sagaida mūķene Mišela no Francijas, kas pavadā relikvijas tūres posmā, kurā šoreiz ietilpst arī Latvija, un mūķene Margarita, kā vēlāk

Lamas Žopas Rinpočes
kolekcija veidojusies no
dāvinājumiem.

uzzinu, latvieti Margarita Putniņa, budistu mūķene, dzejniece, Dalailamas grāmatu tulkotāja. Abas laipnas, siltiem smaidiem sejā, klusas un vienkāršas, budistu mūķu ķiršsarkanajos tērpos. Starp citu, dažādās budisma tradīcijās tērpi mēdz būt dažādās krāsās, bet tiek uzskatīts, ka ķiršbrūnsarkanā bija tolaik visvieglāk pieejamā un lētākā krāsvielu Tibetas plato. Vēsturiskā Budas ieteikums pirmajiem mūķiem bijis drānas darināt no tādiem materiāliem, kas citiem cilvēkiem neder, tā apliecinot savu atteikšanos. Skolai, pie ku-

mūsu iepriekšējo dzīvju mātēs un tēvus, brāļus un māsas, dēlus un meitas, kas kādreiz tādi būs atkal. Ari cilvēkam ir visas iespējas pārdzimstot dzīvniekā. Šeit iedomājos, kādiem elles riņķiem, pārdzimstot dzīvniekā, būs jāiziet cauri visiem, kas še uz zemes mocījuši mūsu mazos brāļus, tā veidojot sev nelāgu karmu. Budistu labestības un cieņas pilnais skatījums uz katru dzīvību paver ceļu līdzjutībai, žēlsirdībai, cieņai un bijībai pret ikvienu, kas ieradies šajā pasaulē cilvēka, dzīvnieka vai pat sīka oda veidolā.

saņēmušajiem. Tas notika vienkārši un klusi. Paņēmu rokās savu Beibi un notupos uz spilventiņa pie mūķenes Margaritas kājām. Vispirms viņa stupiņu, kas atgādina nelielu mirdzošu zvanu, turēja virs manas galvas un brīdi mediteja, skaitot Budas Šakjamuni mantru vai vēl kādas citas mantras un veicot vizualizācijas. Svētīšanai šajās mazajās stupās ievieto tieši Budas Šakjamuni relikvijas. Maitreijas sirds svētnīcas relikviju kolekcija tādas ir astoņas. Projektam tās dāvinājis Viņa Svētība Dalailama. Man šķita, ka pēk-

→ Mūķene Margarita svētī raksta autorei spanielīti Beibi.

→ Voldemārs Ruģājs no Mordangas ieradies kopā ar uzticamo draugu haskiju Ali.

ras pieder gan Viņa Svētība Dalailama, gan lama Zopa Rinpoče un Ganden centrs, raksturīga sistēma ar trim pamata apgērba gabaliem. Ir arī noteikti veidi, kā apgērbu nēsāt tad, kad sniedz mācības, tad, kad tās saņem, tad, kad piedalās debatēs un tamlīdzīgi.

Uz grīdas pie sienas meditē daži cilvēki. Uz kāda sola sēž divas meitenes, vienai no viņām Elizabetei rokās Balinēzijas kaķis Čips. Cik kurš no klātesošiem zina par budismu? Atklāti sakot, es šeit nenācu tikai kā žurnāliste, bet arī kā mieru un labestību alkstošs cilvēks. Mūķene Margarita klusi stāsta: "Budisms nav tikai reliģija. Budisms nenoliedz un neuzspiež pilnīgi neko. Ja cilvēkam ir līdzcietīga un laba sirds, viņš jau ir mūsu saimei piederošs. Tibetiešu valodā labā sirds skan: *sampa zangpo*. Ja cilvēks ir augsti intelektuāls, bet viņam ir ļauna sirds un viņš ir cietirdīgs, ir pilnīgi vienalga, kādai ticībai viņš pieder, ļaunā sirds viņam liegs redzēt pasauli tās gaismā un mirdzumā." Viņa stāsta, ka budisti katru radību, arī dzīvniekus, redz kā

Budistu labestības un cieņas pilnais skatījums uz katru dzīvību paver ceļu līdzjutībai, žēlsirdībai, cieņai un bijībai pret ikvienu, kas ieradies šajā pasaulē cilvēka, dzīvnieka vai pat sīka oda veidolā.

Pāris soļu virs zemes

Relīkviju kolekcijas izstādē svētības rituālu ar senajām relikvijām var saņemt ikviens. Jā, jā, arī dzīvnieki, putni, zivtiņas, seski, čūskas. Un es tagad esmu viena no svētību

šņi noklusušas čalas zālē, un pāris minūšu jutots kā pāris soļus virs zemes pacelta. Tād jau stupa bija uzlikta uz manas sunītes galviņas. Baidījos, ka Beibe bailēs sāks rauties ārā no rokām. Nekā nebija! Viņa lielām acīm skatījās uz Mišelu un pat nekustējās. Visbeidzot abas tikām mīlu, siltu roku noglāstītas un saņēmām laba vēlējumus, bet uz spilventiņa, māmiņai pie rokas turoties, jau notupās mazā meitenīte...

Kaut kas pavisam cits

Sakot vārdu "relikvijas", cilvēki parasti iedomājas kaut ko senu, nedzīvu, piemēram, bruņinieku tērpus un zobenus, izrakumos atrastu apgērbu, kaulus, senas rotas lietas. Budisma relikvijas ir kaut kas pavisam cits. Stāsta relikviju izstades organizētāja budisma meditācijas centra Ganden direktore Agnese Bišofa: "Budisma lielajiem skolotājiem aizejot mūžības ceļos, viņu kremācija: vietās pelnos tiek atrasti nelieli perlitēm vai kristāliem līdzīgi veidojumi. Tibetiešu valo

dā tos sauc par *ringsel*. Tās liecina par skolotāja augstāko garīgo tīrību un sasniegumiem jeb realizācijām. Relikvijas ir lielo meistarību līdzietības un visas dzīves laikā praktizētās gudrības apliecinājums. Var teikt, ka *ringsel* ir materializējusies skolotāja nodzīvotās dzīves būtība. *Ringsel* ar milzīgu cieņu tiek glabātas kā neizmērojami vērtīgas relikvijas, ko budisti nodod no paaudze paaudzei. Relikvijām piemīt īpašība, kas ļauj personīgi sajust garīgu saikni ar Budu un dod iespēju katram pašam saskatīt iespēju radīt laimes cēloņus.

nā, Mongolijā, Malaizijā, Jaunzēlandē, daudzās Krievijas un Eiropas pilsētās. Relikvijas bijušas izstādītas arī cietumos, slimnīcās un skolās. Latvijā relikviju izstāde pirmo reizi bija 2007. gadā, pēc tam 2009. gadā. Katru reizi pie mums izstādes labvēlīgo gaisotni bauda un svētību saņem tūkstošiem cilvēku. Tulkotāja Tamāra Ringa, kas atbalsta budisma atziņas un Beļģijā studē budisma filozofiju, atceras: "Daudzi apmeklētāji jau toreiz nāca ar suniem, kaķiem un putniem. Arī es 2009. gadā aizgāju ar saviem trim peknie-

būs vilšanās daudz, bet nav nekā tāda, kā turēšana mājās vien spētu radīt mieru un harmoniju. Mīlestības pilnas attieksmes attīstīšana ne tikai pret tiem, kas mums patīk, bet pret visiem, pilnveidojot nepieķeršanos ārējām lietām vai citiem cilvēkiem kā galējā apmierinājuma avotam (laimes garantijai), sapratne, ka tikai katrs pats ir radījis cēloņus gan tam patīkamajam, gan nepatīkamajam, kas ar viņu notiek, – tas var tuvināt dvēseles mieram un harmonijai. Tāda ir budistu ideja. Praksē gadu simtos pārbaudīta."

← Elizabete ļoti mīl savu Bahneziņas šķirnes kaķi Čipu. Viņa saka: "Ļoti vēlos, lai mēs abi būtu laimīgi."

Cilvēku rinda pie relikvijām plūda divas dienas. Tā bija labestības pilna ļaužu kopa. →

Ringsel vēsturiski tika glabātas klosteru pagalmos par godu šiem skolotājiem atbilstoši uzceltās stupās vai telpās, ievietotas mazākās stupās vai statujās."

XIV Dalailamas skolnieks lama Zopa Rinpoče, kurš ir gan šīs dārgās relikviju kolekcijas savācējs, gan tas, kuram pieder ideja par ceļojošo izstādi, savulaik teicis: "Svētie objekti ir tik spēcīgi, ka, apejot apkārt svēto apli un tiem paklanoties, objekti sniedz cilvēkam iespēju radīt labu karmu un cēloņus laimei. Piemeram, mums ir dusmas, kaut gan mēs tās nevēlamies un cenšamies samazināt savu dusmu izvirdumus. Tāču tam vajadzīgs daudz laika. Tikuma radīšanai jāpieļiek lielas pūles, bet ar svētajiem objektiem šo ceļu ir vieglāk iet."

Lai visiem balti ceļi

Ar lamas Zopas Rinpočes svētību relikviju tūre pasaulē uzsākta 2001. gada martā, un kopš tā laika ir notikušas jo daudzas relikviju izstādes ASV, Kanādā, Singapurā, Taivā-

šu šķirnes suniņiem un audekla maiņiņā virs krūtim ieliktu savu karalisko pitoniņu Gregoru. Domāju, ka budistu dotā svētība viņiem nākusi par labu. Daudzi cilvēki pie relikvijām lūdz, lai līdzietība un žēlsirdība kalpo miera, labklājības un harmonijas stiprināšanai visām dzīvām būtnēm uz Zemes. Lai visiem balti ceļi dzīvē. Lai cilvēku sirdis dzimst patiesa mīlestība, labsirdība un līdzjūtība."

Agnesei Bišofai jautāju, vai ir kāda lieta, ko budisti ieteiktu turēt mājās cilvēka mieram un harmonijai? Agnese pasmaida: "Tā

Atvadoties Agnese aicina novembra pēdējās nedēļas nogalē izmantot iespēju iedzīvināt budisma simbolos, nodoties meditācijai un arī praktiski ar zīmuli un krāsām pastrādāt kopā ar vienu no labākajiem Tibetas budisma sakrālās mākslas lietpratējiem rietumeiropiešiem – izcilo pasniedzēju Endiju Veberu. Viņš pirmais savā laikā uz Nepālu, uzmeklēja vietējos meistaros un as-toņus gadus tur mācījās. ☸

★ Saskaņā ar oficiālajiem datiem 2012. gadā no pasaules iedzīvotāju kopskaita 7 021 836 029 cilvēkiem 7,14% bija budisti.
 ★ Relikvijas parasti vai nu glabājas stupās Āzijas valstu speciālās dārgumu krātuvēs, vai ģimenē tiek nodotas no paaudzes paaudzē.
 ★ Stupas ir dažāda lieluma – no sīka knibuča, kas uzliekams uz galda, līdz megalielām, ja pietiek resursu tādas izveidot.
 ★ Pirms slavenās kultūras revolūcijas katrā Tibetas klosterī bija kāda relikvija. Tās ka ir izdevies paglabāt, nonāca pie tibetiešu bēgļiem dažādās pasaules malās.
 ★ Budisma meditācijas centrs Ganden (www.ganden.lv) atrodas Miera ielā 11-1, Rīgā, un to var apmeklēt ikviens.

Kapsētas ētikas kodekss

Kapsēta ir vieta, kur savienojas divas pasaules – dzīvo un mirušo. Tajā jābūt uzmanīgiem, jo ātri vien var sadusmot nelaiķus. Kas jāievēro laikā, kad dodaties apkopt mūžībā aizgājušo atdusas vietas?

▼ *Voija Poznaka*

Konsultējusi taroloģe **KRISTĪNE DUNSKA**

Bez dzīvības enerģētikas

Kapsētā pie kapu kopiņām nedrīkst stādīt augus, kokus un krūmus, kā arī citus uzturā lietojamus augus. Tie ļoti cieši saistīti ar dzīvības enerģētiku un kapos uzsūks nepiemērotas vibrācijas – tos vairs nebūs iespējams lietot pārtikā.

Dvēseles attīrīšana

Ja uz kapa krusts sašķiebies, mirušā cilvēka dvēsele nav bijusi tīra. Nepieciešams nolikt svečīti un aizlūgt par aizgājēju, lai sekmētu grēku piedošanu un dvēsele iegūtu mieru.

ENERĢĒTIKA, KO NEPĀNES Lai gan kapsēta ir svēta piemiņas vieta un pret to jāizturas ar cieņu un bijību, tur nevajadzētu kavēties pārāk ilgi, jo tas var novest pie fiziska un garīga noguruma, arī spēku izsīkuma. Parasta cilvēka enerģētikai nav imunitātes pret mirušo, nāves enerģētiku, un, ja cilvēks ilgstoši uzskāvējas kapsētā, tā uz viņu iedarbojas negatīvi. Īpaši nelabvēlīga kapsētu enerģētika ir grūtniecēm un bērniem, jo viņi spējīgi sajust ļoti smalkas vibrācijas, kā arī pastiprināti nogurst no tām.

Pateiktā atgriešanās

Kapsētā jābūt īpaši piesardzīgiem ar dažādiem izteikumiem un rīcību, jo var rasties neparedzētas, negatīvas sekas pašiem. Nedrīkst lietot rupjus vārdus un izteikt apvainojumus – tie iedarbosies uz pašu runātāju.

Jālūdz piedošana iztraucētajam

Ja kapsētā nejauši aizkrusta, soliņa vai kāda cita objekta aizķeras apģērbs, noteikti jāpalūdz piedošana aizgājējiem par traucējumu.

Rīta cēlienā

Kapsētu vēlams apmeklēt dienas pirmajā pusē, jo vakarā aizsaules enerģija kļūst aktīvāka, savukārt atrācējs – nedrošāks. Tādējādi ciemiņi vieglāk pakļaujas enerģētiskajai iedarbībai.

Katram sava ieeja

Pa kādu ceļu kapsētā ienākts, pa tādu pašu no tās jāiziet. Noteikti jāizmanto mazie, gājējiem paredzētie vārtiņi, nevis lielie, pa kuriem bērēs ievad mirušos.

Bez rotaļām

Bērniem nevajadzētu ļaut spēlēties starp kapu kopiņām, aiztikt smiltis vai ko pacelt no tām, jo tad kādam no tuviniekiem vai mājiniem gaidāma nāve.

Zaudējuma pieņemšana

Ja kas nokrīt zemē, pašam nebūtu vēlams to celt augšā. Ja iespējams, vislabāk šādu lietu atstāt kapsētā, nevis ņemt līdzī atpakaļ dzīvo pasaulē.

Aizgājēju mieram

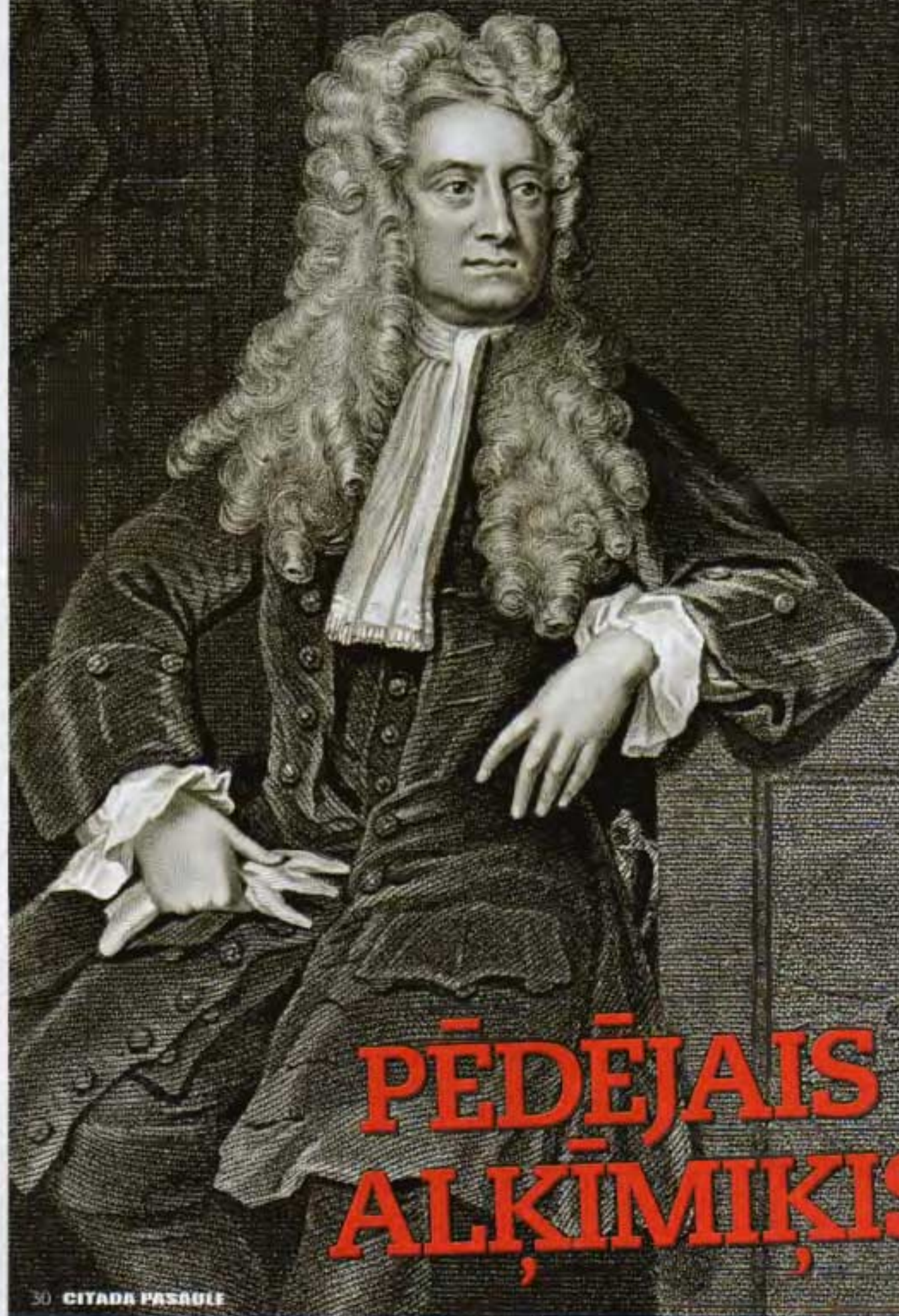
Senlatvieši ticēja, ka uz kapa nedrīkst stādīt lauvmutītes, jo tad lauvas klabināšot zobus un nomirušajam kapā nebūšot miera.

Suvenīriem – nē

No kapsētas neko nedrīkst nest uz mājām. Priekšmetam ir mirušo enerģētika, un tas var kaitēt ne tikai suvenīra ņēmējam, bet arī citiem mājas iemītniekiem. Ticējums vēsta, ka pēc suvenīra, kas atnests no kapiem, naktī uz māju nāks pats aizgājējs.

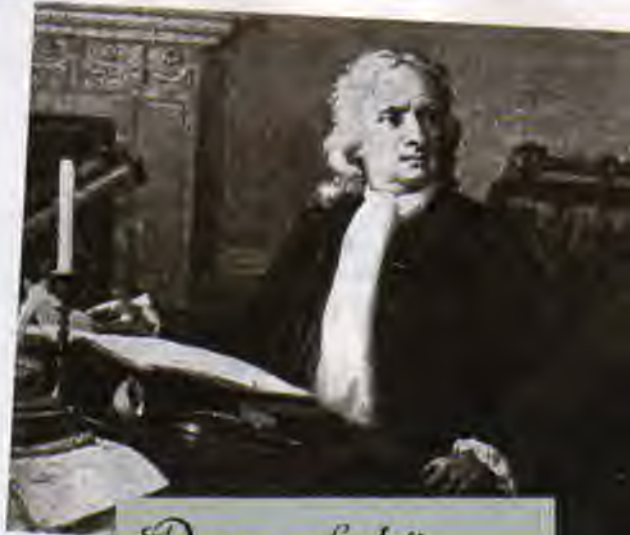
Grēku mazināšanai

Ja nomāc vainas sajūta vai gadījies izdarīt ko nelāgu, palīdzēs kādas aizaugušas kapu kopiņas regulāra apkopšana. Tas uzskatāms par svētīgu darbu un varētu veicināt grēku piedošānu.

PĒDĒJAIS ALKĪMIKIS

Viens no mūsdienu zinātnes pamatlicējiem, gravitācijas likuma un klasiskās mehānikas pamatu atklājējs **sers Īzaks Ņūtons** bija arī viens no sava laika izcilākajiem alķīmiķiem un okultistiem. Izklausās neticami. Tomēr, izrādās, nekādas pretrunas nav – sers Īzaks Ņūtons sarakstījis daudzus darbus, ko mūsdienās varētu klasificēt kā ezoteriski okultas studijas.

▼ *Coija Poznaka*

Ko tad īsti Ņūtons meklēja okultajā jomā?

Ņūtons pēc dabas bija neirotikisks perfekcionists, turklāt ārkārtīgi jūtīgs pret jebkuru kritiku, tāpēc daudz no savas dzīves laikā paveiktā bija atstājis nepublicētu. Tomēr saglabājušās vēstules un pieraksti vedina domāt, ka Ņūtons gribējis izveidot universālu fizikas un ķīmijas likumu sistēmu – universālu pasaules uzbūves teoriju. Jāpiebilst, ka Ņūtona dzīves laikā – 17./18. gadsimta mijā – vēl nebija pilnībā izkristalizējies tā dēvētais zinātniskais pasaules uzskats. Astronomija nebija stingri nodalīta no astroloģijas, bet ķīmija – no alķīmijas. Tā laika zinību viriem pasaule joprojām bija vienots veselums (viens no galvenajiem alķīmiķu principiem, kas vēsta par makrokosma un mikrokosma vienotību). Tāpēc nodarbošanās ar alķīmiju līdzās pētījumiem matemātikas, optikas un fizikas jomās tolaik šķita pilnīgi normāla.

Tomēr pamazām Ņūtona alķīmiķa mantojums ieguva aprises – 1936. gadā atklātībā uzpeldēja līdz tam nepublicētu Ņūtona darbu kopa. *Sotheby's* izsolē tos iegādājās ekonomists Džons Keinss – jā, jā, tas pats, kurš radijais slaveno keinsianisma novirzienu makroekonomikā, tā izraisot apvērsumu ekonomikas zinātnē, kā arī būtiski ietekmējot pēc-kara gadu valdību ekonomisko politiku. Šis Keinss cita starpā bija aizrautīgs sera Īzaka Ņūtona manuskriptu kolekcionārs. Tomēr vēlāk par šiem tā dēvētajiem Portsmutas dokumentiem (329 manuskripti, no kuriem aptuveni trešā daļa bija veltīta alķīmijai) atkal tika aizmirsts, līdz tie tika atrasti, veicot Britu akadēmijas Karaliskās biedrības arhīvu katalogizāciju. Portsmutas dokumentu parādīšanās izraisīja sensāciju. Patlaban tie glabājas Jeruzalemes Nacionālajā bibliotēkā, kur tiek katalogizēti, pētīti un pakāpeniski publicēti.

Šis piezīmes Ņūtons rakstījis angļu valodā, un no tām var secināt, ka šeit viņu virzīja tas pats dzinulis, kas matemātikā un optikā –

Ņūtonam atstājot šo pasauli, viņa bibliotēkā tika uzskaitītas 169 dažādiem ar alķīmiju saistītiem tematiem veltītas grāmatas. Tā ir aptuveni desmitā daļa no viņa bibliotēkas kopskaita. Dažos agrīnākos viņa dzīves periodos šādu grāmatu skaits, iespējams, bijis vēl lielāks. Tā pilnīgi noteikti bija viena no pilnīgākajām alķīmijai veltītajām grāmatu krātuvēm tā laika Eiropā.

Ņūtons uzskatīja, ka Zālamana tempļa arhitektūras proporcijām piemīt noteikta sakrāla jēga, slepens zīmju kods, kuru atšifrējot un izzinot, ko tieši tās nozīmē, iespējams pietuvoties fiziskās pasaules likumu atminēšanai.

vēlme atrast universālu pasaules uzbūves formulu.

Tieši savu alķīmijas eksperimentu perioda laikā Ņūtons pārcieta nervu sabrukumu. Tas notika 1693. gada vidū. Pēc piecām negulētām naktīm Ņūtons esot pilnībā zaudējis realitātes sajūtu, un viņam sākušās halucinācijas; viņš apgalvojis, ka draugi Loks un Pepiss

Dzīves fakti

✦ Īzaks Ņūtons nācis pasaulē 1642. gada 25. decembrī pēc tolaik pieņemtā Jūlija kalendāra (1643. gada 4. janvārī) Vūlstopā Linkolnšīras grāfistē. Ķimene bija trūcīga, taču, pateicoties vietējās Grantemas skolas skolotāju atbalstam, zēnam izdevās iegūt izglītību.

✦ 1661. gadā sāk studijas Kembridžas universitātes Trīsvienības koledžā, ko apvieno ar piepelnišanos kā koledžas kalpotājs – tāda iespēja toreiz tika dota talantīgiem, bet trūcīgiem jauniešiem.

✦ 1665. gadā vēl studiju laikā Ņūtons atklāj binomu un drīz pēc tam iegūst bakalaura diplomu. Divus gadus viņš pavada laukos Vūlstopā, jo universitāte ir slēgta mēra epidēmijas dēļ. Šajā laikā viņš nodarbojas ar pētījumiem optikas jomā un 1666. gadā atklāj gaismas dispersiju – parādību, ka vielas laušanas koeficients ir atšķirīgs viļņiem ar dažādiem garumiem.

✦ 1668. gadā noliek maģistra eksāmenu un tiek ievēlēts par universitātes pasniedzēju. Nāk klajā ar savu revolucionāro spoļu teleskopu, ar ko bija iespējams novērot Jupitera pavadņus, kā arī Veneras fāzes.

✦ 1672. gadā tiek ievēlēts par Londonas Karaliskās dabaszinātņu pētniecības biedrības locekli.

✦ 1693. gadā pārcieš nervu sabrukumu jeb, kā mūsdienās teiktu, psihotisku epizodi.

✦ No 1699. gada līdz mūža beigām – Karaliskās Monētu kalduves direktors. Šo amatu Ņūtons ieguva, pateicoties sava drauga toreizējā finanšu ministra Montegjū uzaicinājumam.

✦ No 1703. gada līdz mūža beigām – Londonas Karaliskās biedrības pārzinis.

✦ 1705. gadā karaliene Anna piešķir Īzakam Ņūtonam sera titulu.

✦ Miris 1727. gada 31. martā (pēc Gregora kalendāra), apglabāts Vestminsteras abatijā.

ŅŪTONA MEHĀNIKAS LIKUMI

Pirmais Ņūtona likums jeb inerces likums: ja uz ķermeņi neiedarbojas citi ķermeņi vai arī ja to iedarbība savstarpēji līdzsvarojas, ķermenis saglabā miera stāvokli vai vienmērīgu taisnvirziena kustību.

Otrais Ņūtona likums: ķermeņa impulsa maiņas ātrums ir tieši proporcionāls ķermenim pieliktajam rezultējošam spēkam un vērsts šā spēka darbības virzienā.

Trešais Ņūtona likums jeb darbības un pret darbības likums: spēki, ar kādiem divi ķermeņi iedarbojas viens uz otru, ir vienādi pēc lieluma, bet vērsti pretējos virzienos.

perinot pret viņu slepenu sazvērestību. Šī garīgā krīze – mūsdienās to dēvētu par psihotisku epizodi – kopumā ilga aptuveni gadu.

Tācu racionālajiem prātiem ticamāka šķiet hipotēze, ka nervu sabrukumu vismaz daļēji varēja būt izraisījis saindēšanās ar ķīmiskajiem, kas tika lietotas alķīmiskajos eksperimentos: dzīvsudrabu, sēru, svīnu, dažādiem šķīdinātājiem. Kad Ņūtona ķermenis tika ekshumēts, zinātnieki atrada, ka vairāku ķīmisko vielu īpatnība viņa matos būtiski pārsniedz pieļaujamās normas. Svina, arsēna un antimona bija četras reizes vairāk nekā pieļaujams, bet dzīvsudrabs pārsniedza pieļaujamo daudzumu pat 15 reizi – tā ir nopietna hroniska saindēšanās. Ir zināms, ka saindēšanās ar dzīvsudrabu var novest pie bezmiega, uztveres traucējumiem un paranojas.

Kas ir alķīmija?

Alķīmija (no arābu *al-khimia* – māksla pārveidot) sakņojas senā okultā tradīcijā, kas aptver gan filozofiju, gan šo zināšanu praktisko lietojumu ar mērķi sasniegt augstāko gudrību, ko simbolizēja zelts, un nemirstību. Par Rietumos izplatītās alķīmijas pamatlicēju uzskatīja mītisku Senās Ēģiptes valdnieku, kuru grieķi dēvēja par Hermesu Trismegistu. Šis valdnieks dzīvojis aptuveni 1900 gadu pirms mūsu ēras, un tikai nedaudzi viņa darbu fragmenti latīņu tulkojumā saglabājušies līdz mūsdienām, piemēram, Asklēpija dialogi. Savukārt grieķu valodā vārds *kimia* apzīmē prasmī sadalīt kaut ko sastāvdaļās un tad savienot. Viduslaiku alķīmiķu eksperimenti radīja pamatu mūsdienu ķīmijai. Piemēram, spirta destilācijas procesa atklāšana bija viens no alķīmiķu meklējumu blakusproduktiem.

Alķīmijas pirmais likums latīniski ir *Solve et coagula* (atdali un apvieno jeb izšķīdini un sabiezini). Lielākoties alķīmiķi mēģināja kausēt, šķīdināt un sajaukt parastos metālus – svīnu, dzīvsudrabu, dzelzi, sudrabu –, lai iegūtu zeltu. Dažās alķīmiķu mācībās apgalvots, ka svina pārveidošana zeltā esot pielīdzināma

fiziskā ķermeņa pārveidošanai Saules enerģijā (Saulē simbolizēja zeltu; alķīmijā katram metālam atbilda sava planēta – alķīmija un astroloģija bija cieši saistītas vienotā simbolu sistēmā). Šo procesu mēdza dēvēt par iekšējo alķīmiju, un tika uzskatīts, ka tādējādi varot sasniegt garīgo pilnību un fizisko nemirstību. Par būtisku sastāvdaļu šā mērķa sasniegšanā gan arābu, gan eiropiešu alķīmiķi uzskatīja tā dēvēto filozofu akmeni. Šī substance, kas, iespējams, nemaz neesot akmens šā vārda parastajā izpratnē, ārkārtīgi palielinot tā lietotāja zināšanas un izpratni. Līdzās šai tā sauktajai metālu alķīmijai pastāvēja arī augu alķīmija, kas nodarbojās ar panacejas jeb dzīvības eliksīra meklējumiem. Šī viela, pēc alķīmiķu ticējumiem, dziedinot visas kāites un dāvējot mūžīgo dzīvību.

Mūsdienās alķīmiķu simbolismu dažkārt izmanto psihologi un filozofi. Piemēram, viens no mūsdienu psiholoģijas pamatlicējiem Karls Jungs mēģinājis atainot alķīmiķu darbu kā garīgu ceļu. Jungs saskatīja alķīmijā Rietumu psiholoģijas zinātnes sākotni, kas veltīta indivīda sasniegumiem.

Zālamana tempļa kods: mīts vai realitāte?

Cits sera Īzaka okulto interešu objekts bija Bībeles studijas. Ņūtona laikā Vecās un Jaunās Derības tekstiem piemita neapstrīdama autoritāte. 1704. gadā sarakstītā manuskriptā Ņūtons dalās pārspriedumos par iespējam ekstrasēt zinātniska rakstura informāciju no Bībeles tekstiem. Viens no galvenajiem studiju priekšmetiem šajā jomā bija Zālamana tempļa uzbūve. Šim nolūkam sers Īzaks studēja galvenokārt Pirmo ķēniņu grāmatu no Vecās Derības. Starp citu, kā tā laika zinību vīram pienācās, viņš ļoti pārvaldīja senebreju valodu un lasīja Veco Dērbu oriģinālā. Ņūtons uzskatīja, ka Zālamana tem-

pla arhitektūras proporcijām piemīt noteikta sakrāla jēga, slepens zīmju kods, kuru atšifrējot un izzinot, ko tieši tās nozīmē, iespējams pietuvoties fiziskās pasaules likumu atminēšanai. Šajā nolūkā viņš studēja arī Senās Grieķijas tempļu arhitektūru, kā arī romiešu arhitekta Vitrūvija darbus, jo uzskatīja, ka arī viņiem bijis zināms šis tas no Zālamana tempļa celtnieku noslēpumiem. Jāpiebilst, ka tajā laikā Īzaks Ņūtons nebija vienīgais, kurš interesējās par šo tēmu – tā bija viena no iecienītākajām Eiropas arhitektu un filozofu vidū.

Sers Īzaks uzskatīja, ka templi projektējis pats valdnieks Zālamans, dievišķās iedvesmas vadīts. Bez tiri matemātiskām sakarībām, kurās parādās gan matemātikas pamatlukumi, gan Saules sistēmas uzbūve, tempļa

Isaks Ņūtons nekad nav bijis precējies. Lai gan tam grūti noticēt, tika uzskatīts, ka viņš visu dzīvi saglabājis nevainību, ko it kā esot atzinis savam ārstam, gulēdam uz nāves gultas.

Ņūtons, balstoties uz Svētajiem Rakstiem, secināja, ka pasaules gals nekādi nav gaidāms agrāk par 2060. gadu. Taču precīzu pasaules gala datumu viņš atteicās izpaust.

ģeometrija atspoguļojot arī ebreju vēstures hronoloģiju. Varbūt tieši nodarbošanās ar Zālamana tempļa plānojumu palīdzēja Ņūtonam izveidot savu vispārējo gravitācijas teoriju? Ļoti iespējams...

Kad gaidāms pasaules gals?

Bez Zālamana tempļa un seno valdnieku hronoloģijām Ņūtona Bībeles studijas aptvēra arī apokalipses jeb pasaules gala problēmu. Jāatgādina, ka tieši Ņūtona dzīves laikā iegādījās viens no "visvairāk gaidītajiem" kārtējiem pasaules gala datumiem – 1666. (666 – sātana skaitlis!) gads. Tapēc šāda zinātniska interese ir tikai saprotama. Tomēr Ņūtons, balstoties uz Svētajiem Rakstiem, secināja, ka pasaules gals nekādi nav gaidāms agrāk par 2060. gadu. Taču precīzu pasaules gala datumu viņš atteicās izpaust, savās piezīmēs rakstīdams: "Šo es pieminu ne jau tādēļ, lai aizstāvētu kādu konkrētu laiku, kad jāiestājas pasaules galam, bet gan tādēļ, lai izbeigtu dažādu mulķu nemitīgās klūdainās spekulācijas, kuri tādā veidā diskreditē svētos pravietojumus."

Ņūtons, rozenkreiceri un citas ķecerības

Visi šie okultie meklējumi vismaz daļēji ir saistīti ar Ņūtona iespaidošanos no rozenkreiceru jeb rožkrustiešu kustības. 17. gadsimta sākumā šī spiritiski ezoteriskā kustība bija iemantojusi plašu pagrīdes popularitāti Eiropas izglītoto vīru vidū. Tā esot radusies viduslaiku Vācijā kāda Kristiāna Rozenkreica vadībā. Kustības simboli bija roze un krusts – no tā arī nosaukums. Rožkrustieši pretendēja uz "universālu domāšanas reformāciju". Šī kustība daļēji bija saistīta ar tolaik aktuālo protestu pret katoļu baznīcas nospiedošo dogmatismu. Tiek uzskatīts, ka tieši rožkrustieši iespaidoja vēlāko masonu organizāciju rašanos. Tāpat kā pats Ņūtons, rožkrustieši parasti bija dziļi reliģiozi, lai gan ne šā vārda vispārpieņemtajā nozīmē. Viņi ticēja filosofu akmens esamībai un iespējai komunicēt ar eņģeļiem. Lai gan Ņūtons nekad publiski nav atzinis sevi par kādas rozenkreiceru organizācijas biedru, daudzi fakti vedina domāt, ka viņš tāds varēja būt. Katrā ziņā skaidrs, ka Ņūtons nav akli ticējis baznīcas dogmām, zināms, ka viņš nopietni apšaubījis kristietībā obligāto Svētās Trīsvienības konceptu. Daži pētnieki uzskata, ka Ņūtona uzskati drīzāk bijuši tuvi agrīnās kristietības ķeceru ariāņu sektai, kas neatzina Trīsvienību. Taču vismaz ārēji Ņūtons saglabāja lojalitāti tolaik valdošajai anglikāņu baznīcai – Ņūtona dzīves laikā par publisku novēršanos no oficiālās kristietības draudēja pat cietumsods. ☹

Mātes ļauriņā acs

STĀSTS PAR RADIOAKTĪVO KAIMIŅU

Mēs viņu saucam par Radioaktīvo Kaimiņu. Pirmkārt, tāpēc, ka siltā laikā viņam nemitīgi stāvēja vaļā balkona durvis un pāri visam daudzstāveņu pagalmam visā skaļumā plūda krievu popa klasika; otrkārt, runāja, ka savulaik esot dienējis uz atomzemūdenes, tur dabūjis apstarojumu, tāpēc viņam esot laba invaliditātes pensija, no kuras tad nu tagad dzīvo. Katrā ziņā strādāt aptuveni piecdesmitgadīgais vīrietis nekur nestrādāja, vien vakaros ar vecu divriteni apbraukāja rajonu, pudeles vākdams. Viņš vienmēr turējās par sevi, ar pārējiem miskastu rakātājiem *netuseja* un dzēra tikai viens pats, sēdēdams uz sava balkona, – dzēra tīru šnabi un smeķēja lētas cigaretes. Jā, dzēra viņš daudz un nemitīgi, taču, ja ne uzmācīgais vasaras vakaru *tuceniņš* un grabošais divritenis, viņš būtu pavisam nemanāms. Dažkārt viņš brauca uz tuvējo ezeru turpat pie pilsētas robežas makšķerēt. Kāpņutelpā klusi sveicinājās, bet tas arī viss.

Toties manāma – un kā vēl manāma – bija Nina Matvejevna, Radioaktīvā Kaimiņa māte. Krietni pāri 80, sika, sažuvusi ka skals, taču neticami skaļu balsi, šī kundzīte pretendēja uz neoficiālo pagalma kārtibnieka posteni. Un no viņas patiešām bijājās gan sunšaimnieki ("Kudā to sav' kverpli bez namordņika vedīsi, a? A nu ka, dāvai, uzlikt namordņiku!" viņa izteicās sarežģītā, bet itin labi saprotamā krievlatviešu valodas mistrojuma), gan automašīnu īpašnieki – tos, kuri atļāvās iebraukt zālienā, Nina Matvejevna no rītiem personīgi sagaidīja pie automašīnas un veica "izskaidrošanas darbus". Ar pāris reizēm parasti pietika, lai neapzinīgais autobraucējs vairs nekad, nekad neuzdrošinātos savu dzelzsgabalu atstāt zaļajā zonā. No Ninas Matvejevnas baidījās. Ne tikai tāpēc, ka

Ik reizi, ejot garām viņa ārdurvīm – tās bija nobružātas un vēl vecās, koka –, mēs bažīgi ošņājām gaisu, cerēdami sajust nelāgu smaku. Taču smakas nebija.

agrākosaikos esot bijusi liela priekš-niece un komandējusi veselu fabri-
kas ceļu, nē, viņas tumši caurbjoša-
jā skatienā bija kas tāds, kas nevilus lika
pāklaustīt. Kas hipnotizējošs. Arī dēlu viņa tu-
rēja stingri grozās. No mūsu dzīvokļa tīri labi
varēja sadzirdēt, kas notiek apakšā. Neskai-
tāmas reizes, bijām dzirdējuši Ninu Matve-
jevnu strotējām dēlu par dzeršanu un dzī-
ves sagandēšanu savai nabaga mātei. Ka viņa
dēļ Nina Matvejevna smagi esot strādājusi,
vienu dēlu audzinājusi, bet tagad vecumdie-
nās esot kā pie sasistas siles. Ka dēla dēļ Nina
Matvejevna savulaik esot atteikusies no iz-
devīgiem precību piedāvājumiem. Vārdu sa-
kot, dēls esot Ninas Matvejevnas krusts un
dzīves posts, nevis vecumdienu balsts. Ta-
ču, pateicoties Ninai Matvejevnai, Radioak-
tīvais Kaimiņš allaž bija tērpies tirās drānās,
un dzīvokļa rēķini viņiem vienmēr bija kārti-
gi nomaksāti. Salīdzinot ar lielāko daļu pā-
rējo mūsu mājas pensionāru, viņi dzīvoja pat
tīri pārtīgi.

Bet tad vienu pavasari Nina Matvejevna
nomira. "Bija jau ar laiku, pie deviņdesmit,"
sprieda kaimiņienes, kas palīdzēja sarīkot bē-
res. Kā nekā Nina Matvejevna bija cienijams
cilvēks, dzīvojusi mūsu mājā kopš paša tās
pirmsākuma. Māju toreiz uzcelusi rūpnīca,
un Nina Matvejevna saņēmusi dzīvokli kā
darba pirmrindniece. Arī mēs ziedojām savu
desmitnieku solidai izvadīšanai. Nina Matve-
jevna bija aizgājusi pēkšņi, miegā, trombs sir-
dī. Vislabākā nāve, kāda vien var būt – smu-
ki aizmigusi, un viss, nemaz nav mocījies,
kā dažkārt veci cilvēki gadiem mokās pa-
ši un moka tvīniekus. Nu ja, sulu laiks, tad
jau parasti mirst. Dēls no rita saucis ātros, bet,
protams, bijis jau daudz par vēlu. Glabājuši
Jaunciema kapos, nelielas bēres ar laicīgo iz-
vadītāju, jo ticīga Nina Matvejevna neesot
bijusi. No radiem bijis tikai viens brāļadēls
ar sievu no Daugavpils, pārējie visi, kas vēl
dzīvi, esot Baltkrievijā un neesot varējuši at-
braukt. Tā nu pavisam mazas bēres esot biju-
šas, tikai tik, cik tie daži kāpņutelpas kaimiņi.
Tik vecam cilvēkam kā Nina Matvejevna jau
vairs nekādu draugu neesot palicis. Ja arī bū-
tu, kurš tad gan zinātu tos uzmeklēt? Bet dēls
esot bijis pavisam apjucis un sākumā ne-
maz neesot sapratis, ka mātes vairs nav. Pats
gandrīz neko neesot darījis bērnu organizē-
šanā. Mielastā pavisam sadzēries, palicis glu-
ži jocīgs un bijis jālabina mājās ar mānīšanu.
Klīdzis, lai taču māte beidzot laižot viņu va-
ļā. Lai atlaižot savus nolādētos nagus. Lai beid-
zot reiz ar savu jauno aci uz viņu skatīties.

Laikam tagad pavisam noies pa pieskari
un nodzerties, kaimiņi sprieda. Ka tik vēl ne-
ietaisa bomžu midzeni savā dzīvoklī. Varbūt
 kaut kā jāmēģina caur sociālo dienestu ie-
kārtot kādā pansionātā? Bet kurš to uzņem-
sies klapatot? Īsti kaut kas jau tajā galvā viņ-
nam neesot, laikam tā radioaktivitāte tomēr

arī nervus ietekmējot. Bet jaunībā esot bijis
tīri normāls, pēc dienesta strādājis par elek-
triķi, pat gribējis precēties, ligava bijusi īsta
skaistule un laba raksturā, bet tad kaut kas
nojucis. Ligava neesot patikusi Ninai Matve-
jevnai. Tad arī sacis dzert.

Kādu laiku patiešām šķita, ka piepildi-
sies kaimiņu drūmie pareģojumi. Radioak-
tīvais Kaimiņš sāka dzert ne tikai klusām un
mierīgi uz sava balkona, bet arī pagalmā pie
miskastēm kopā ar citiem nelaimes brāļiem.
Drēbes viņš pats vairs nemazgāja, un pēc kā-
da laika pavērās traģisks skats – noaudzis,
nosmērējies, saplēstā krekļā un biksēs, kam
iztrūcis rāvējslēdzējs. Pats viņš šķietami ne-
kā ap sevi vairs neredzēja un kustējās ka tran-
sā. Skatiens aizmiglots. Bomzis kas bomzis.

Kad mazliet atjēdzies,
slimnīcā viena tāda
ticīga medmāsa
iedevusi kādas kristīgās
misijas telefonu –
palīdzēšot tikt galā ar
atkarību. Pavadijis tur
ziemu, atkopies. Tagad
pārdošot te visu un
sākšot jaunu dzīvi.

Vairākus vakarus, atgriežoties no darba, re-
dzējām, ka nebija pat ticis līdz sava dzīvok-
ļa durvim. tā arī atlūzis kāpņu laukumiņā. Tā
pagāja vasara un pienāca rudens.

Un tad kādu dienu Radioaktīvais Kai-
miņš nozuda. Vispirms mēs pamanījām, ka
balkona durvis allaž ir ciet un neskan arī vairs
tik ierastais *umcācā*, lai gan laiks pieturējās vēl
silts. Arī sarūsējušo divriteni vairs nemanīja
kāpņutelpā. Vispirms mēs baidījāmies, ka
tik nav nomiris savā dzīvoklī. Dies pasarg!
Ik reizi, ejot garām viņa ārdurvim – tās bija
nobružātas un vel vecas, koka –, mēs bažīgi
ošņājām gaisu, cerēdami sajust nelāgu sma-
ku. Taču smakas nebija. Tad nospriedām, ka,
visticamāk, kaimiņš kaut kur *aizbomžojis* un
kādā dzērāju kompānijā dabūjis pa galvu. Pa-
gāja vēl pāris mēnešu, pusgads, un pamazām
sākām viņu piemirst – galu galā katram taču
pašam savu rūpju ne mazums.

Bet tad notika kas pilnīgi negaidīts. Kādu
sestdienas rītu – bija jau atkal jauns pavasaris,
un mēs grasījāmies doties pastaigā līdz tuvē-
jam mežinām – sastapām Radioaktīvo Kai-
miņu kāpņutelpā. Tirā, jaunā vilnas mētelī,
zem kura bija manāma balta krekla apkaklīte
un šlipse. Izgludinātās uzvalka biksēs. Gludi
noskuvušos. Īsi apgrieztiem, saķemmētiem

matiem. Rokās portfelis. Viņš iznāca
pa sava dzīvokļa durvim un sveicināja.
Acis normālas. Skaidrā. Arī turpmākā
jās dienās šad un tad redzējām viņu no
ritiem kaut kur dodamies. Vai tiešām sacis
strādāt? Kas ar viņu noticis? Bet vēl pēc kāda
mēneša viņš, kurš visu savu dzīvi, ja neskaita
dienesta laiku uz mistiskās atomzemūdenes,
bija nodzīvojis šajā mājā, izvēcās. Nekautrē-
šos teikt, ka notiekošo ar saspindzinātu uz-
manību paslepšus gar aizkaru malām vēro-
ja visi mūsu un arī pretējās daudzstāveņu
iemītnieki. Nedaudzās mantas tika sakrau-
tas baltā busiņā, bet vairāki melnie maiši ar
atkritumiem aiznesti uz miskastēm. Kaimi-
ņam palīdzēja pāris jaunu vīriešu, acimre-
dzot nolīdzis kādu pārvākšanās firmu.

Skaidribu ieviesa viena no kaimiņie-
nēm, kas bija bijusi tāda kā Ninas Matve-
jevnas labākā draudzene un uzticības perso-
na. Izrādās, jā, patiešām, toreiz Radioaktīvais
Kaimiņš nokļuvis slimnīcā. Pakritis uz ielas
tepat netālu, pie tirdziņa. Kādi līdzjutīgāki
garāmgājēji tomēr bija izsaukuši ātros. Gal-
vas trauma, atsitoties pret betona apmali. Ie-
stājusies jau klīniskā nāve. Trīs dienas esot
bijis komā. Dakteri jau domājuši, ka mirs.
Bet tomēr pamodies, pilnīgi ne sevi. Esot pa
gabalu redzējis pašu Dievu kā spožas gais-
mas mākonī un saticis savu māti – taču ne
tādu vecu un krunkainu, bet gan jaunu un
skaistu. Gariem melniem matiņiem līdz pa-
pēžiem. Jaunā un skaistā Nina Matvejevna
esot raudājusi un lūgusi piedošanu, ka esot
toreiz ar viltu dēlam laulības izpostījusi. Iz-
rādās, tieši Nina Matvejevna sastāstījusi dēla
topošajai sievai, ka apstarojuma dēļ dēls ne-
kad nebūšot normāls vīrietis un bērnu vi-
ņiem nebūšot, lai labāk šķīroties jau tagad.
Gribējusi dēlu tikai sev pieturēt. Bet tagad
lai dēls ejot un esot brīvs. Lai braucot labāk
prom. Dzīvoklis esot pārlieku pilns ar atmi-
ņām un Ninas Matvejevnas likteni. Te vairs
neesot vietas jaunai dzīvei. Bet dēlam vēl ne-
sot par vēlu. Citādi Ninai Matvejevnai pašai
kapā miera nebūšot.

Kad mazliet atjēdzies, slimnīcā viena tā-
da ticīga medmāsa iedevusi kādas kristīgās
misijas telefonu – palīdzēšot tikt galā ar at-
karību. Pavadijis tur ziemu, atkopies. Tagad
esot atradis darbu pie radiem Baltkrievijā,
pārdošot te visu un sākšot jaunu dzīvi.

Vairāk neesam viņu redzējuši. Ticam, ka
mūsu Radioaktīvais Kaimiņš nu dzīvo savu
jauno dzīvi un ir laimīgs. Viņa bijušajā dzi-
voklī ievācās jauna ģimene, uztaisīja kapitā-
lo remontu, un viņiem drīz piedzima meitene.
Reiz satikām jauno māti pagalmā ar
ratiņiem – meitiņa tiešām smuka, lielam,
tumšām acīm. Nezinu, kur viņa mums tāda
gadījies, jaunā sievietē čaloja, mūsu dzim-
tās visiem vai nu zilas, vai pelekas acis, bet šis
mums kā tāds čigānēns. Paskat, kāds viltīgs
smails... ●

DZĪSLOTĀ MISTIKA

Kurš tad nav redzējis gondolas, Venēcijas maskas un Svētā Marka laukuma baložus? Par to salu taču zināms viss pat tiem, kuri tur nav bijuši... Arī es tā domāju līdz brīdim, kad uzdūros Venēcijas noslēpumainajai mistikai, kuru atšķetināt man neizdevās.

Vismistiskākā Venēcija kļūst, iestājoties naktij, tad izzūd laika un telpas robežas.

▼ *Evija Poznaka*

Nopūtas un mīlestība

Būtībā Venēcija ir milzīgs organisms, kuru kopā satur 409 cipslas. Proti, tieši tik daudz māzāku un lielāku tiltiņu apvieno vienā veselumā pilsētu, kas savulaik būvēta uz daudzu sīku salu arhipelāga. Tātad Venēcija ir vieta, kuras viesi itin bieži var pievērt acis un iedomāties kādu kvēlu vēlēšanos. Katrs tiltiņš, uz kura kāja sperta pirmo reizi, iespējams, nozīmē atkal jaunu vēlmju piepildījumu. Tiesa, visus no tiem šķērsot nav iespējams, jo daži domāti tikai izredzētiem soļiem. Piemēram, tā dēvētais Nopūtu tiltiņš, uz kura fona teju obligātā kārtā bildējas katrs Venēcijas viesis, ir jutis tikai smagus un nolemtības pil-

nus soļus. Tilts savieno slaveno Dodžu pili ar salas veco cietumu, kam pateicoties tas arī ieguvis nosaukumu – reiz tā bija vieta, kur nosodītie ievilkā plaušās pēdējo brīvības malku un pēdējo reizi skatīja zilās lagūnas plašumus. Pēc tam ieslodzītos sagaidīja žurkas un drēgnās cietuma kameras, kas plūdu laikā mēdza piepildīties ar ūdeni. Domājams, ka tilts sevi uzsūcis ne vien dziļas nopūtas, bet arī izmisīgas un cēribu pilnas vēlēšanās, jo nosodītie venēcieši savu kāju uz tā vīdrižāk spēra pirmo reizi.

Taču šo vietu apvij arī kāda kvēla un mīlestības pilna lēģenda. Tā vēsta, ka pāriem, kuri vēlas tikt svētīti ar mūžīgu mīlestību, saulrietā jākāpj gondolā un jāvienojas skūpstā tieši brīdī, kad tā slid zem Nopūtu tiltiņa un visapkārt dzirdamas Svētā Marka laukuma zvanu torņa skaņas.

Pāriem, kuri vēlas tikt svētīti ar mūžīgu mīlestību, saulrietā jākāpj gondolā un jāvienojas skūpstā tieši brīdī, kad tā slid zem Nopūtu tiltiņa un visapkārt dzirdamas Svētā Marka laukuma zvanu torņa skaņas.

Klusums Venēcijas ielās neiestājas nekad. Arī tajās diennakts stundās, kad ārā valda tumsa un ielās nevienu vairs nemana, var dzirdēt tuvākus un tālākus trokšņus. Iespējams, šīs skaņas plūst no cita gadsimta...

Džozefīne esot radusi mieru peldošā zārkā, ap kuru vienmēr sadeltas spožas svecītes, lai lielās laivas viņai vairs nekad neuztriektos virsū.

Preti Venēcijai atrodas kapsētas sala, kur atdusas mirušie venēcieši. Tur nonākot, pārņem sajūta, ka arī pati sala ir mirusi – miers, klusums un teju nevienas dzīvas dvēseles.

Stāvs ar nocirstu galvu

Vakara krēsla un nakts stundas ir istais laiks, kad sastapt Venēcijas romantisko un vienlaikus baisi mistisko vaigu. Klistot pa šauru ieliņu labirinti, pārņem spēcīga sajūta, ka gadsimtu gaitā katra mājas siena sevī kārtu kārtām uzkrājusi neskaitāmus noslēpumus. Katrs nākamais mājas stūris un tam sekojošais pagrieziens laternu vārgajā gaismā rādās baidīgs, taču reizē tik neizturami vilinošs, ka rodas spēcīga vēlme tajā pazust. Neturos preti un dodos tālāk. Kad uz brīdi apstājos ieklausīties tuvākās un tālākās skaņās, sāk rasties šaubas, vai viss, ko dzirdu, nāk no šā gadsimta vien. Nav jau noslēpums, ka Venēcijas ielas apvij daudzi baisi stāsti. Piemēram, Remera laukuma klusumu reiz pārtraukuši kādas sievietes

necilvēcīgie kliegzieni...

Venēcijas dodžu Marino, kurš salu pārvaldīja 16. gadsimta beigās, kādu vakaru Remera laukumā pārsteidza nepatīkama aina. Pēkšņi Marino ieraudzīja, ka viņa brālmeita Elena, necilvēcīgi kliegdamā, bēg no kāda virieša, kurš zverīgās dusmās vicina zobenu virs viņas galvas. Dodžs pēc mirkļa pazina, ka tas ir Elenas vīrs Loredans, līdz kuram bija nonākušas ļaužu runas par sievas iespējamo neuzticību. Dodžam Marino izdevās Loredanu apstādināt un, kā sākumā šķita, arī nomierināt. Elena atspēkoja runas par neuzticību, un izskatījās, ka vīrs viņai tic. Taču dažas sekundes vēlāk sievietes galva jau mētājās uz zemes. Vīrs tomēr nespēja savaldīt dusmas.

Kad Loredans aptvēra, ko izdarījis, viņš sāka lūgties Marino piedošanu. Dodžs viņam lika

doties pie Romas pāvesta, līdzīgi ņemot nogalētās sievas ķermeni. Loredans dodžam paklausīja, taču, nonācis Romā, vīrietis saņēma pāvesta atraidījumu – tas atteicās tikties ar sievas slepkavu. Nespēdam to pārdzīvot, Loredans atgriezās Venēcijā un iemetās Lielajā kanālā. Man to manīt neizdevās, taču vietējie zina stāstīt, ka Loredana stāvs ar nocirsto sievas galvu rokās arī šodien laiku pa laikam iznirstot no kanāla ūdeņiem.

Saltie dzelmes vaidi

Cits stāsts ļauj uzzināt, kāpēc stindzinošās ziemas naktīs Venēcijas krastā, no kura labi pārredzama netālu esošā kapsētas sala, uzens dzelmē var saklausīt saltus vaidus. Ja ticam venēciešu nostāstiem, izskaidrojums tam rodams 16. gadsimta notikumos.

Sēžot lidmašīnā, vērts pārlapot

Keitas Forsaitas grāmatu RŪGTAIS MĪLAS KAUSS, īpašu uzmanību pievēršot darbībai, kas notiek Venēcijā. Krāšņs Venēcijas burves apraksts un piedzīvojumi.

Svēta Marka laukums ar savu plašumu un varenību apņem gan fiziski, gan emocionāli. Kad tur stāv un iedomājas, kādi laudis gadsimtu gaitā laukumu šķērsojuši, ķermeņi pārņem vibrējoša enerģija.

Nopūtu tiltiņš, ļoti iespējams, ir tūristu fotoaparātos visbiežāk iemūžinātais Venēcijas objekts.

Tas bija laiks, kad Venēcijā dzīvoja talantīgais akmeņkalis Česko Picigani, kura izmantotās kalšanas tehnikas noskatīja un kopēja arī citviet Eiropā. Picigani baudīja laimīgas un pārtikušas dienas līdz brīdim, kad smagi saslima viņa sieva. Akmeņkaļa mīlestība pret sievieti bija tik spēcīga, ka, labi zinādams niecīgas izredzes uz mīļotās atlabšanu, Picigani tomēr pārdeva visu savu

mantību, lai nodrošinātu sirdzējai labāko iespējamo dziedināšanu. Taču, kā jau bija paredzams, sieva nomira, bet kādreiz tik atzītais akmeņkalis kļuva par ubagu. Savas dienas Picigani vadīja, vērojot cilvēkus un diedelējot grašus pie kādas Venēcijas ēkas, kuras celšanā viņš savulaik bija pielicis roku.

Netālu no šīs ēkas dzīvoja sirma venēciete, kurai jaunībā bija piedzimis ārļaulības bērns no kāda ebreja. Puisēns jau kopš bērnības dzīvoja kopā ar tēvu Venēcijas ebreju geto un māti apciemoja tikai laiku pa laikam. Picigani ievēroja, ka nu jau pieaugušais jauneklis pret savu māti izturas nekrietni un vardarbīgi. Dēls viņu sita un apsūkāja, jo, būdams pa pusei venēcietis, pa pusei ebrejs, viņš nespēja samierināties ar savu divējādo būtību. Taču mātes mīlestība bija tik akla, ka viņa nekad nebilda ne vārda pret dēla rupjībām. Kad āpciemojuma reizē nīkums tik ļoti pārņēma jauno vīrieti, ka viņš burtiski izrāva sirdi no mātes krūtīm. Apjucis puisis metās ārā pa durvīm, taču uz ielas paklupa, un tikko izrautā asiņainā sirds nokrita tieši pie Picigani kājām. "Mans dēls, vai tu esi savainojies?" iekliedzās akmeņkalis, ne-

ticēdams savām acīm. Tajā brīdī mātes slepkava it kā atskurba un, aptvēris notikušo, metās lagūnas dzelmē tieši iepretim kapsētas salai. Kopš tā laika vietējie vēsās ziemas naktīs varot dzirdēt, kā viņš neremdināmi kauc pēc mātes siltuma. Kad, svistot rita gaismai, stāvēju leģendām apvītajā vietā lagūnas krastā, līdz ziemas aukstumam vēl bija tālu, taču man šķita, ka dzirdu ko vairāk par ūdens šļakatām.

Mazā Džozefīne

No šā paša krasta teju pirms gadsimta, 1904. gada 29. novembra vakarā, aizbrauca arī pasažieru laiva *Pellestrina*. Tumīgās rudens miglas dēļ redzamība to vakar bija tuvu nullei, tāpēc laivas kapteinis sākumā baidījās pamest krastu. Taču pārgurušie Venēcijas kuģu būvētavas darbinieki, kuri pēc garās darba dienas alka atgriezties savās mājās Burano salā, uzstāja, ka jādodas ceļā. Aiz pasažieru laivas lēnām slideja arī divas gondolas, kurām no Venēcijas vajadzēja nogādāt mājās Murano salas iedzīvotājus. Sliktā redzamība un nelaimīga sakritība izraisīja nelaimi – *Pellestrina* pārsķēla uz pusem vienu no gondolām, un visi tās pasažieri

iekrita ūdenī. Četrus izdevās ievilkēt pasažieru laivā, bet piecas sievietes pazuda miglas vālos dažu sekunžu laikā. Nākamajā rītā trīs nedzīvos ķermeņus izdevās atrast, bet no Terēzes un mazās Džozefīnes nebija ne vēsts.

Kad pēc nelaimes bija pagājuši desmit mēneši, Terēze sapņos apciemojusi savu māsu un sacījusi viņai: "Lūdzies par mani! Lūdzies par manu dvēseli, jo mans ķermenis vēl ir ieslodzīts. Ja tu lūgsies, mans ķermenis tiks atbrīvots no slēģiem, kas to tur udens dzelmē, un es varēšu atdusēties svētītā zemē." Desmit dienas pēc baisā sapņa vienā no lagūnas kanāliem zvejnieki esot atraduši Terēzes sadauzīto ķermeņi. Ķimene sievieti spējusi pazīt pēc šalles, ko liktenīgajā vakarā viņa bija aplikusi ap kaklu. Mazās Džozefīnes ķermenis tā arī netika atrasts, taču miglainās naktīs kanāla ūdeņos varot manīt meitenītes garu. Džozefīne esot radusi mieru peldošā zārka, ap kuru vienmēr sadegtas spožas svecītes, lai lielās laivas viņai vairs nekad neuztriektos virsū. Leģendās aprakstītos tēlus man neizdevās sastapt, taču tagad es zinu, kāpēc Venēcijas viesus pārņem sajūta, ka var dzirdēt un sajūst ko vairāk, nekā rāda acis. ●

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Attiecības stiprinās kopīgs darbs un intereses. Runājiet un skaidrojiet savu viedokli. Atturieties no azartspēlēm. Neaizdodiet lielaku naudas summu. Vārat kandidēt uz augstāku amatu. Apkārtēja situācija kavēs ieceres īstenošanu. Mājas ieverojiet godprātīgu attieksmi cits pret citu. Atvase mēģinās pārbaudīt vecāku pacietību.

LABĀS DIENAS

18.XI	Patikama tikšanās plašā sarīkojumā.
22.XI	Pulciniet vecus un jaunus radņus!

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Iekarosiet simpātijas darba. Izmantojiet piedāvāto iespēju gūt papildu ienākumus. Laba atslodze sporta nodarbībās. Saskatīsiēt lielisku iespēju apvienot patikamo ar lietderīgo. Prieks par fiziskās labsajūtas uzlabošanu. Uzturieties dzīvi apliecināšu cilvēku sabiedrībā. Tuvinieku pacietība nav stiepjams jēdziens.

LABĀS DIENAS

18.XI	Izcila koncerta apmeklējums laba kompānijā.
20.XI	Skaists akcents pie ikdienas tērpa.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Mīlestībā romantisks noskaņojums. Attiecības kļūs sirsnīgākas. Gan papildu ienākumi, gan neparedzēti tikami izdevumi. Izvairieties no finansiāla riska. Izpildiet solīto. Lieciet kliegēliti pie kliegēlīša karjeras augšupejai. Uzticētajam darbam nežēlojiet ne pūles, ne laiku. Uz tuvinieku vajībām raugieties ar sapratni un mazliet ar humoru. Klausieties iemīļotu mūziku.

LABĀS DIENAS

16.XI	Muzika pieveiks skumjas.
18.XI	Radiet mīļajiem svētku noskaņu!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Mīlestībā esiet atklāti, nepieļaujiet melus. Attiecībās var iezagties aprēķins. Dzīvesbiedrs atbalstīs saistībā ar lielākiem sadzīves tēriņiem. Izklaidē tērēsiet mazāk, nekā bijāt rēķinājušies. Augs bērnu vajadzības. Paplašināsies pienākumu loks. Dalieties pieredzē ar kolēģiem. Draugi atbalstīs jaunās idejas. Nebēdājiet par sīkām kļūmītēm.

LABĀS DIENAS

16.XI	Atbalstiet labdarības pasākumu!
22.XI	Prieks par tālumnīeku ierašanos.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Pirmie akordi skaistai mīlestībai. Attiecībās gādājiet par abpusēji tikamu gausotni. Labs atalgojums par godam padarīto. Tuvinieks radīs negaidītus izdevumus. Pareizi noformējiet finanšu dokumentus. Karjeras virzībā panākumi atkarīgi no kolēģu attieksmes. Nepieļaujiet pat sīkas paviršības. Veltiet pūles aktuālu ģimenes vajadzību nodrošināšanai.

LABĀS DIENAS

17.XI	Patikama ierastās vides nomaiņa.
21.XI	Interesanti strāvājumi darbā.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Pastiprināti paudisiet simpātijas mīļotajam cilvēkam. Patiks apdāvināt. Neļaujieties greizsirdībai. Radoša draudzība var nākties kārtot naudas jautājumus. Pieaugs dieniskās vēlmes. Finanšu dokumenti jāformē ļoti precīzi. Par sevi atgādinas senāks notikums. Darbojieties patstāvīgi. Mājas dzīvē pārmaiņas. Kāds var doties dzīvot atsevišķi.

LABĀS DIENAS

16.XI	Lutīniet atvases, organizējiet kopīgu kultūras pasākuma apmeklējumu!
22.XI	Praktisks mīlestības apliecinājums dzīvesbiedram.

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Mīlestībai paliks maz laika. Burtiski lidosiet, dažādu pienākumus pildot. Siltas jūtas pret aizņemtu cilvēku. Sabiedriskais stāvoklis dos iespēju tikt pie ienesīga amata. Naudu tērēsiet emociju iespaidā. Objektīvi novērtējiet karjeras augšupejas iespējas. Mājās lietišķa gaisotne. Sīks remonts virtuvē. Sakārtojiet siltumierīces.

LABĀS DIENAS

18.XI	Atkal visi kopā.
22.XI	Viss ies no rokas.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Ar mīlestību piepildīts laiks. Komunicējiet ar cilvēkiem. Organizējiet pasākumus un tikšanās. Atveriet maku izklaides pasākumam kopā ar draugiem. Darbā turpiniet iesāktu, neiesaistieties aprunāšanā. Meditējiet, atbrīvojieties no stresa. Labestīgā gaisotnē mājās būsiet kā miera ostā. Pamudiniet atvasi nepamest iesāktu pusceļu.

LABĀS DIENAS

13.XI	Dodieties uz peldbaseinu!
22.XI	Sveču vakarā vīna glāze un draugi.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Mīlestības saistības prasīs nopietnu iedzīlināšanos. Uzmanīgi izdodiet naudu. Nav vēlams taisīt pat sīkus parādus. Darba līgumā pārbaudiet katru punktu. Diplomātiskās pārrunas ar priekšniecību var ieilgt. Pārskatiet gada nogales plānus. Korigējiet tos laikus. Notikušo uzveriet kā labu dzīves mācību. Rupējiet par mīlo cilvēku labsajūtu.

LABĀS DIENAS

18.XI	Svinīgs noskaņojums darbabiedru vidū.
22.XI	Prieks par sen dzirdētu melodiju.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Dienesta romāns būs spilgts un īss. Naudu tērēsiet arī draugu atbalstam. Apdomājiet pirkumu lietderību. Nav ieteicams lieki riskēt. Ļaujieties ikdienas darbu ritumam. Jauniešiem uz kādu laiku jāatliek. Palīdziet kolēģiem veikt papildu darbu. Uzturieties sabiedrībā. Mājās var izcelties domstarpības atvašu dēļ. Ļaujiet bērniem kļūt patstāvīgākiem.

LABĀS DIENAS

17.XI	Glūži negaidīts iepriecinājums.
22.XI	Labs ceļš zem kājām.

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Klusībā lolosiet maigas jūtas pret pazīstamu cilvēku. Veiksmīgākas uz kopīgām interesēm balstītas attiecības. Ešiet mierā ar to, kas jums ir. Drīz būs nedaudz vairāk. Ienākumus gūstiet no radoša darba. Nav ieteicams ne aizdot, ne aizņemties. Panākumi nāks lēnām. Izvairieties no pārpratumiem. Tuvinieka rīcība var sagādāt uztraukumus. Atbalstiet atvašu idejas, palīdziet tās īstenot.

LABĀS DIENAS

18.XI	Radiet un uzturiet svētku noskaņu mājās!
22.XI	Otra elpa draugu kompānijā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Kada draudzība var pārāgt nopietnās attiecības. Aizstāviet kolēģu intereses. Finanšu situācija mainīga ar augšupejošu likni. Sadarbojieties ar jauniem cilvēkiem. Apvaldiet emocijas stresa situācijā. Kolēģi novērtēs jūsu godprātību. Uzklusiet vistuvāko cilvēku domas, bet lēmumu pieņemiet patstāvīgi. Plānojiet gada nogales pavadīšanu kopā ar atvasēm.

LABĀS DIENAS

18.XI	Īstais laiks uzvilkt jaunu tērpu.
22.XI	Brīvdienās kopā ar sirdij tuvu cilvēku!

Par pasauli, ko tikai nojaušam

27. novembris – 10. decembris

Nr. 24 (87) 2013

CITĀDĀ PASAULĒ

MIERA OSTA IGAUNIJĀ

PJUHTICAS
SV. DIEVMĀTES
AIZMIGŠANAS
SIEVIEŠU
KLOSTERIS

TAUTAS
APTIEKA
SKUJENU
ARMIJĀ NĀK
PALĪGĀ!

SMALKO
ENERGIJU
PAZINĒJA

GUNDEGA
TOMSONE

Latvijas
vienaudze
aktrise

ELVĪRA BALDINA

**MEISTARA
UN MARGARITAS
LĀSTA UPURI**

€
GODĪGS
EIRO
IEVIESĒJS

Abonēt izdevīgāk
Cena Ls 0.69/EUR 0.98

ISSN 1691-6735

917716911673002

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLI

lesaka numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Novembris strauji tuvojas nobeigumam, un klāt gada pēdējais mēnesis. Šis ir ļoti maģisks izvērtēšanas laiks, jo visapkārt ir cilvēki ar paspilgtinātām emocijām. Tie, kuri mums ir līdzās, ar kuriem biežāk tiekamies un draudzējamies, var neapzināti ietekmēt mūsu ikdienu. Ja apzināti vai neapzināti atradīsimies līdzās negatīvi noskaņotiem cilvēkiem, arī mūsu ikdienā parādīsies vairāk negatīvā, turpretim, ja biežāk tiksīmies ar priecīgiem, patīkamiem un arī materiāli nodrošinātiem cilvēkiem, mūsu ikdienā šīs dzīves jomas izpaudīsies aizvien spilgtāk. Tas attiecas arī uz veiksmi – ja mēs ikdienā uzturēsimies starp veiksmīgiem cilvēkiem, arī paši kļūsim veiksmīgāki un vairāk varēsim palīdzēt tiem, kam grūtāk. Esam tie, kas vēlamies būt, un radām sev apkārt tieši tādu vidi!

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svētdiena	
27. novembris – 10. decembris		27	28	29	30	1	
		24. MD 01:02 Jaunava 14:43–24:00	25. MD 02:16 Svari 00:59 00:00–00:59	26. MD 03:32 Svari 14:13–24:00	27. MD 04:51 Skorpions 07:03 00:00–07:02	28. MD 06:12 Skorpions	
2	3	4	5	6	7	8	
29. MD 07:31 Strēlnieks 09:31 04:33–09:31	1. MD 02:22 / 2. MD 08:43 Strēlnieks Jauns 02:22	3. MD 09:44 Mežāzis 09:49 06:45–09:49	4. MD 10:32 Mežāzis	5. MD 11:09 Ūdensvīrs 09:53 08:31–09:53	6. MD 11:38 Ūdensvīrs 15:10–24:00	7. MD 12:02 Zivis 11:34 00:00–11:34	
9	10	MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tās ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.	MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spilgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.	MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.	ČIKA LAIKS Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgām planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātus, tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā ir apgrūtināta mērķtiecīga darbība un viss iecerētais var neizdoties.		
8. MD 12:22 Zivis Augošs 17:12	9. MD 12:42 Auns 16:05 09:40–16:05						

lesaka astroloģe **KRISTĪNE BRAUNA-TURSA**

Strēlnieks novērtēs visu, kas paplašina viņa redzesloku, viņa dzīves robežas. Strēlniekam patīk nedaudz palielīties, tāpēc jāapsveic vērienīgi, ar izdomu.

ATSLĒGAS VĀRDI DĀVANAI

Filozofiska, garīga, izzinoša, optimistiska, dāsna, vērienīga, viss, kam saistība ar ceļošanu un ārzemēm, ar piedzīvojumiem un avantūru, ar uguni.

SIEVIETE!

Filozofiska vai zinātniska rakstura literatūra; viss, kas noderīgs ceļojumam un tūrismam (vārdnīca, ceļojuma soma, ceļvedis par valsti, uz kuru Strēlnieks plāno doties); avantūristisks pasākums pie dabas; izjādes ar zirgiem; krāšņi apģērbi un/vai apģērba aksesuāri; iespaidīgas rotas; smaržas; individuāla fotosesija; ar sportu saistītas lietas; pavārgrāmata.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

27.11. ☉ 01:02 – 28.11. ☉ 02:16	PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus dažādiem, iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.
01.12. ☉ 06:12 – 02.12. ☉ 07:31	MĪLESTĪBAS DIENA. Diena ļoti harmoniska un gaiša. Šodien viss izdosies. Visas lietas un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.
02.12. ☉ 07:31 – 03.12. ☉ 02:22	VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai pabeigtu tikai vecus, iepriekš uzsāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nelietot alkoholu. Var būt lieki tērīņi.
03.12. ☉ 02:22 – 03.12. ☉ 08:43	MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu, dedzinātu čekus, iekārtotu makus, var veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus.
05.12. ☉ 10:32 – 06.12. ☉ 11:09	PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Var atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās.
07.12. ☉ 11:38 – 08.12. ☉ 12:02	MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.
08.12. ☉ 12:02 – 09.12. ☉ 12:22	VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.
10.12. ☉ 12:42 – 11.12. ☉ 13:01	ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no krāmiem, kārtot mantas. Nav ieteicams pirkt neko lielu, izņemot ikdienas produktus, tāpat nevajag uzsākt jaunus darbus. Jāturpina iesāktais vai jāķeras pie nenozīmīgiem darbiem.

PRAKTISKAIS

**ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM**

**FRIZIERA
APMEKLĒJUMS**

MANIKĪRS

**NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSES**

**CELOJUMI,
TŪRISMS**

**BALLĪTES,
VIESU UZŅEMŠANA**

02.12.

☉ 14:22 –
03.12. ☉ 14:22

09.12.

☉ 11:12 –
09.12. ☉ 23:12

28.11.

☉ 00:59 –
29.11. ☉ 14:13

04.12.

☉ 09:49 –
06.12. ☉ 08:31

ĪPAŠI LABI!

05.12.

☉ 10:32 –
06.12. ☉ 08:31

ĪPAŠI LABI!

28.11.

☉ 00:59 –
29.11. ☉ 14:13

03.12.

☉ 02:22 –
04.12. ☉ 06:45

ĪPAŠI LABI!

28.11.

☉ 00:59 –
29.11. ☉ 14:13

03.12.

☉ 02:22 –
04.12. ☉ 06:45

VĪRIETIM

Enciklopēdija, literatūra par ģeogrāfiskiem vai filozofiskiem jautājumiem; globuss; ceļojumam noderīgas lietas (čēmodāns, navigācijas ierīces); ar uguni saistītas lietas (cigāri, šķiltavas, galda kamīns); dāvanu karte no ceļojumu aģentūras; medībām, sportam un tūrismam nepieciešamas

lietas; dāvanu karte uz kādu atraktīvu vai ar sportu saistītu pasākumu; atpūta pie dabas; garšvielu komplekts; vakariņas ar pikantiem ēdieniem.

BĒRNAM

Kopīga atpūta pie dabas (piemēram, izjāde ar zirgu, orientēšanās); mājdzīvnieks, īpaši suns; karte, atlants, kompass, globuss, grāmatas par ģeogrāfiju; zēnam piemērotas sportam noderīgas lietas: mugursoma, bumba, skrituļslidas, skrituļdēlis; meitenei derēs smaržas, kārumi, arī dažādas sportam vai ceļojumam noderīgas lietas.

IESAIŅOJUMS

Košs vai iespaidīga lieluma.

KRĀSAS

Tumši oranža, indigo, rūtaina, mozaika, sārta, plankumaina, safrāns.

ZIEDI

Nav nozīmes ziedu veidam, svarīgāk, lai to būtu daudz vai arī tie būtu lieli un iespaidīgi.

ASTAROTS

Īpaši piedāvājumi!

Pats sev pareģis!

Bagātības un veiksmes akmeņi labradorīts un žadeīts

Labradorīts izsenis ir uzskatīts par naudas un finansiālās labklājības akmeni, tas ne tikai ar savām akmeņu īpašībām tiek uzskatīts par naudas pievilinātāju, bet arī par naudas sargu. Krievijas dziednieki iesaka labradorīta akmeni palikt arī zem mājas sliekšņa, tādejādi neviens zaglis nespēsot pārkāpt mājas sliekšni. Labradorītu uzskata par Melnā mēness akmeni, savu vislielāko spēku tas iegūst tieši pilnmēnesī, tādēļ, lai akmeņi iegūtu vēl lielāku spēku, pilnmēness naktīs to vajag novietot uz palodzes, lai akmeņi spētu uzņemt mēness enerģiju.

Līdz Jaunajam gadam par īpašu cenu

"Zilēšana ar svārstu"

Komplektā grāmata un īsts dabīgā pusdārgakmeņu svārsts. Ar svārsta palīdzību jūs spēsiet attīstīt savu intūiciju un psihiskās spējas, ka arī ļoti vienkārši uzzināsi sev interesējošos jautājumus.
Komplekta cena Ls 7,80 (EUR 11,10) + pasta izdevumi

"Zilēšana ar Lenormānas kārtīm"

Unikāla, bet vienkārša slavenas franču ziņieces Marijas Lenormānas zilēšanas metode. Gramatā aprakstīti visi kārtiņu skaidrojumi kā arī zilēšanas metodes.
Cena Ls 2,50 (EUR 3,56) + pasta izdevumi

"Zilēšana ar Lenormānas kārtīm" un Lenormānas kārtis

Komplekts ar grāmatu un kārtīm.
Cena Ls 8,40 Ls (EUR 11,95) + pasta izdevumi

"Zilēšana ar Taru kārtīm"

Unikāla grāmata latviešu valodā par Taru kārtīm. Vienkārši un saprotami aprakstīti visu kārtiņu nozīme un zilēšanas piemēri.
Cena Ls 2,80 (EUR 3,98) + pasta izdevumi

Pasūtījumu var veikt pa tālr. 29888304 vai arī internetā www.astarots.lv

Veikali-saloni Rīgā, A. Čaka ielā 64, Ventspīlī, Lielā ielā 4

www.astarots.lv – pārdošanā dabīgie akmeņi, Taru kārtis un ezotēriski suvenīri.

Labradorīta kulons

Labradorīta kulons ovalas formas.
Cena Ls 7,50 (EUR 10,67) + pasta izdevumi

Labradorīta kulons

Labradorīta kulons (30-40 mm).
Cena Ls 4,80 (EUR 6,83) – pasta izdevumi

Labradorīta kulons

Labradorīta kulons (35-40mm).
Cena Ls 3,88 (EUR 5,52) + pasta izdevumi

Labradorīta kulons EMU ACS

Unikāls kulons no labradorīta, kuram viena puse ir skaisti šķīpeta, bet otra puse atstata tieši tādu, kādu to veidojusi māte Daba.
Cena Ls 3,88 (EUR 5,52) + pasta izdevumi

Labradorīta akmens

Skaisti nospiests labradorīta akmens gabals (70-100 mm).
Cena Ls 6,50 (EUR 9,25) + pasta izdevumi

Labradorīta ola

Labradorīta akmens (30-40 mm) olas formā.
Cena Ls 3,00 (EUR 4,27) + pasta izdevumi

Labradorīta eņģelis

Kulons ar dubultu spēku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli, bet akmens sargās jūsu finansiālo labklājību.
Cena Ls 3,49 (EUR 4,97) + pasta izdevumi

Labradorīta krelles

No sīkiem labradorīta gabaliņiem veidota krelle virtene (90 cm).
Cena Ls 3,50 (EUR 4,98) + pasta izdevumi

Labradorīta rokassprādze

No sīkiem labradorīta gabaliņiem veidota rokassprādze.
Cena Ls 2,00 (EUR 2,85) + pasta izdevumi

Labradorīta rokassprādze

No sīkām labradorīta bumbiņām veidota rokassprādze.
Cena Ls 3,00 (EUR 4,27) + pasta izdevumi

Žadeīta eņģelis

Kulons ar dubultu spēku eņģeļa figūriņa vienmēr atgādina par Jūsu sargāngeli, bet žadeīta akmens spēks piesaistīs veiksmi un labklājību.
Cena Ls 3,49 (EUR 4,97) + pasta izdevumi

Žadeīta rokassprādze

Rokassprādze no žadeīta īpaši ieteicama lietot tad, kad jākarro finanšu darījumi.
Cena Ls 3,50 (EUR 4,98) + pasta izdevumi

Katram pasūtītājam īpaša dāvana no www.astarots.lv – neapstrādāts labradorīta akmens!

MEISTARA UN MARGARITAS LĀSTS

Gandrīz katrai profesijai raksturīgi savi ticējumi un māņticības. Īpaši daudz to ir aktieru vidū. Teātra un kino pasaulē tic, ka ir tādi mākslas darbi, kam lemts izraisīt nelaimi, nepatikšanas un pat nāvi visiem ar to tapšanu saistītajiem, proti, ir tā dēvētās nolādētās grāmatas, izrādes un filmas... Par tādām tikušas uzskatītas gan *Supermena* ekranizācijas, gan dažādas Šekspīra *Makbeta* interpretācijas, taču absolūts rekords pienākas Mihaila Bulgakova romānam *Meistars un Margarita*.

Михаил
БУЛГАКОВ

Мастер
и Маргарита

▼ *Coija Poznaka*

Zīņa, ka 2005. gadā tiks uzņemts televīzijas seriāls *Meistars un Margarita*, tika uzņemta ar ļoti dalītām jūtām. Talantīgā rakstnieka fani gan priecājās, gan arī apšaubīja režisora ieceri un iespējas realizēt romāna fantastiskos sižeta pavērsienus. Ģeniālajam romānam vajadzētu līdzvērtīgi ģeniālu režisoru. Vai Vladimirs Bortko tiks galā? Taču ne mazākas šaubas raisīja kas gluži cits – jau vairākas desmitgades klīda runas, ka romāns ir nolādēts. Vispirms šim lāstam par upuri esot kritis pats Bulgakovs, kurš mira 1940. gadā no hroniskas nieru kaites, turklāt pamazām zaudēja redzi. “Šis romāns mani nobeigs,” viņš reiz teicis.

Pārdevis dvēseli sātanam?

Meistaru Bulgakovs rakstīja ilgi, vairāk nekā desmit savas dzīves pēdējos gadus, neskaitāmas reizes to pārlabojot. Bez lasītājiem zināmās – it kā pēdējās – esot bijušas vēl sešas (pēc dažiem avotiem – astoņas) versijas. Divas pirmās autors pats savām rokām sadedzinājis (no šejienes acimredzot radies romāna pēdējās versijas motīvs *Manuskripti nedeg*). Zināms, ka sākotnēji mi-

Atraitne vairākkārt apgalvojusi, ka rediģēt manuskriptu viņai palīdzējis neviens cits kā... pats nelaikis, kurš regulāri sazinājies ar viņu no viņpasaules.

las sižeta un *Meistaru* un *Margaritas* tēlu romānā nemaz nav bijis, bet centrālais motīvs bijusi sātana – *fokusnika* Volanda – vizīte 30. gadu Maskavā.

Taču sācies šis stāsts vēl agrāk – 1921. gadā Bulgakova paziņa māksliniece uzdāvināja viņam pašas noformētu kāda Aleksandra Čajanova grāmatu, kuras galvenā varoņa vārds – kāda sagādīšanās! – bijis Bulgakovs. Čajanova romāns vēstīja par sātana viesošanās Maskavā. Šis grāmatas galvenais varonis Bulgakovs pārdodas sātanam, cīnoties par mīļotās sievietes dvēseli. Zīmīgi...

Patiesībā Bulgakovs savu izcilāko romānu tā arī nav pabeidzis, un tā versija, ko mēs zinām Ojāra Vācieša tulkojumā, ir tikai viens no iespējamiem variantiem, ko jau pēc Bulgakova nāves pēc rakstnieka atstātajiem manuskriptiem un piezīmēm izveidojusi viņa

trešā sieva Jelena Sergejevna. Starp citu, atraitne vairākkārt apgalvojusi, ka rediģēt manuskriptu viņai palīdzējis neviens cits kā... pats nelaikis, kurš regulāri sazinājies ar viņu no viņpasaules.

Rakstnieks mira sūpēs un trūkumā, bez cerības, ka viņa lāsts un lolojums jebkad nonāks tipogrāfijā – Staļina represiju laikā tā publicēšana nebija iedomājama, jo īpaši tāpēc, ka kopš divdesmito gadu beigām Bulgakovs skaitījās režimam ne visai vēlamam autors. Tomēr, iestājoties politiskajam atkusnim, divdesmitā gadsimta 60. gadu beigās romāns tomēr ieraudzīja dienasgaismu – vispirms žurnālā *Maskava*, pēc tam – 1973. gadā – tika izdots grāmatā (šo izdevumu par pamatu ņēmis arī Ojārs Vācietis). Manuskripti patiesi nedeg...

Nolādētās filmas

Jau 1972. gadā poļu kinorežisors Andžejs Vajda uzņēma filmu *Pilāts un citi*. Lai gan tā tikai daļēji balstījās *Meistaru* un *Margaritas* sižetā, mistiski notikumi nebija ilgi jāgaida. Pēc tam, kad filmēšana jau bija pabeigta, mīklainos apstākļos nomira Jēšua lomas atveidotājs. Tajā pašā laikā tika filmēta arī dienvidslāvu un itāļu kopražojuma filma pēc romāna motīviem. Taču Dienvidslāvijā šo filmu aizliedza, un tās režisors Aleksandrs Petrovičs mira nabadzībā trimdā.

Šo romānu gribējuši ekranizēt daudzi izcili krievu kino mākslinieki: Rolāns Bikovs, Elems Klimovs, Eldars Rjazanovs, Andrejs Tarkovskis un citi, taču dažādu apstākļu sakrītību dēļ tas nav izdevies... Tā vien šķiet, ka kāds nav gribējis ļaut... Režisors Vladimirs Naumovs, kurš bijis pazīstams ar Bulgakova atraitni, pie romāna ekranizācijas ķeries, kad Jēšenas Sergejevnas vairs nav bijis starp dzīvajiem. Bet... reiz nakts vidū pie Naumova dzīvokļa durvīm atskanējis zvans. Režisors samieģojies piegājis pie ārdurvīm un palūkojies caur acīņu – otrpus durvīm stāvējusi Jelena Sergejevna! Kā dzīva, kažokā. Naumovs atvēris durvis un lūdzis ienākt, taču viņa bijusi nevalīga: “Es tikai uz minūti, Mihails Afanasjevičs lejā gaida. Gribēju darīt zināmu, Volodja, ka filmas nebūs.” Pēc tam Naumovs ilgi domājis – vai tas bijis īstenībā vai arī ārkārtīgi realitiskā sapni. Lai nu kā, filma netika uzņemta...

Bet visvairāk dīvainu sakrītību un vissmagākais liktenis ir režisora Jurija Karas 1994. gadā uzņemtajai filmai. Tā izmaksāja tiem laikiem astronomisku summu – ap 15 miljoniem dolāru. Lai gan tā tika pabeigta, 17 gadus tā nonāca līdz skatītājiem autoritātes konfliktu dēļ. Arī uzņemšana ritēja kā pa celmiem. Tehnika lūza, atgadījās dažādas ķibeles. Režisoram bijusi sajūta, ka romāns visiem spēkiem pretojas. “Rudens sākumā uzcelām Sudakā (Krimā, – red. piez.)

dārgas senās Jeruzalemes dekorācijas, bet, tiklīdz grasījāmie filmēt, uzkrīta sniegs. Filmēšanu nācās atlikt, dekorācijas pārtaisīt no jauna.” Pašam režisoram filmēšanas laikā salūza auto... un tieši pie nama Maskavā, kurā bija dzīvojis Bulgakovs...

Viens seriāls – 17 mirušo

Kad filma tomēr bija pabeigta, sākās autortiesību konflikts un tiesu darbi. Tikmēr kārba ar filmas oriģinālu uz daudziem gadiem noslēpumaini nozuda – cilvēks, kam bija uzticēts to glabāt, pēkšņi nomira.

Tomēr Bortko seriāla filmēšanas laikā šķietami nekas tik traks nenotika. Lai gan sākumā vairāki aktieri pēkšņi atteicās no lomām (Berlioza lomas pretendents Aleksandrs Kaļagins, piemēram, piedzīvoja infarktu. Pēc tam, kad viņš bija atteicies no dalības seriālā, viņa veselība atkal uzlabojās). Katram gadījumam tika ievēroti visnotaļ stingri drošības pasākumi, režisors pirms

Pēc seriāla uzņemšanas nomiruši vairāki aktieri – gan pirmā plāna lomu, gan epizodisko lomu tēlotāji. Lai gan daudzi no viņiem bija jau gados, tāpēc varētu domāt, ka nāve bijusi “normāla”, pārsteidzoši liels ir nelaiemes gadījumu, slepkavību un ļaundabīgo audzēju skaits.

filmēšanas lūdza mācītāju iesvētīt filmēšanas paviljonu. Arī paši aktieri, kā saka, pieņēma mērus, piemēram, aktieris Dmitrijs Nagijevs (Jūdas atveidotājs) pirms katra epizodes filmēšanas esot pārmetis krustu. Vai tiešām lāsts bija zaudējis spēku? Seriāla reitingi Krievijas telekanālos pārspēja visas cerības – to esot noskatījušies ap 40 procentiem valsts iedzīvotāju, labāks reitings esot tikai Putina Jaungada uzrunām. Taču turpmākie gadi rādīja, ka viss nav tik vienkārši. Pēc seriāla uzņemšanas nomiruši 17 aktieri – gan pirmā plāna lomu, gan epizodisko lomu tēlotāji. Lai gan daudzi no viņiem bija jau gados, tāpēc varētu domāt, ka nāve bijusi “normāla”, pārsteidzoši liels ir nelaiemes gadījumu, slepkavību un ļaundabīgo audzēju skaits.

Cieš arī teātri

Lai gan lāsts skāris pārsvārā kinoekranizācijas, arī teātri nav tikuši cauri sveikā. Deviņdesmito gadu vidū Maskavas Dienvidrietumu teātris uzveda izrādi *Meistars un*

Lai nodrošinātos pret ļauno spēku iespējamo iedarbi, viņš nēsājis krustiņus un medaļonus ar svēto attēliem. Taču tas nelīdzēja – tieši pēc pirmizrādes atklājies, ka aktieris ir slimis ar vēzi.

Margarita. Volanda lomu atveidoja Viktors Avilovs. Lai nodrošinātos pret ļauno spēku iespējamo iedarbi, viņš nēsājis krustiņus un

medaļonus ar svēto attēliem. Taču tas nelīdzēja – tieši pēc pirmizrādes atklājies, ka aktieris ir slimis ar vēzi. Viņa lomu pārņēma Valērijs Ivakins, un jau otrās izrādes laikā viņu kēra infarkts.

Aktieris Dmitrijs Djuzevs uzskata šo romānu par savu liktenīgo nelaimi. Studiju laikā viņš irēja dzīvokli netālu no Patriarhu diķiem (vieta, kur romānā pirmo reizi parādās jaunais gars Volands). Mācoties pēdējā kursā teātra institūtā, viņam diplomdarba loma bija *Meistara un Margaritas* uzvedumā. Šajā laikā nomira viņa māsa. Pēc pāris gadiem Djuzevs sāka strādāt teātrī un... atkal loma *Meistarā*. Drīz vien nomira aktiera tēvs, pēc tam arī māte.

Starp citu, jau kādu laiku – kopš 2008. gada – plašsaziņas līdzekļos izplatījusies ziņa, ka *Meistaru* grasās filmēt arī Holīvudas producents Skots Stenforde. Redzēsim...

Pēc 2005. gada seriāla uzņemšanas mirušie

Aleksandrs Čabans (1958–2005). 47 gadi. Seriālā tēloja izmeklētāju. Pats pirmais lāsta upuris. Viņa tēls izmeklēja Volanda lietu. Aktieris pazuda īsi pirms pirmizrādes un tikai atrasts miris savā dzīvoklī. Nāves apstākļi netika noskaidroti.

Pāvels Komarovs (1967–2006). 38 gadi. Tēloja piestātnes zagli, kurš nozaga drēbes Ivanam Bezdomnijam, kamēr tas peldējās upē.

Staņislavs Landgrafs (1939–2006). 67 gadi. Kritiķa Latunskas lomas atveidotājs. Margarita Volanda ballē izteica vēlmi nošaut kritiķi, tēmējot tieši sirdi. Aktieris mira no sirdslēkmes.

Kirils Lavrovs (1925–2007). 81 gads. Poncija Pilāta loma. Mira no leukēmijas, bet viņa personāžs cieta no migrēnas.

Jevgeņijs Merkurjēvs (1936–2007). 71 gads. Rēķinveža loma. Seriālā rēķinveža un Poncija Pilāta tēlu ceļi sīzētiski nekrustojas, tomēr reālajā dzīvē abi aktieri mira vienā dienā. Jevgeņijs Merkurjēvs makšķerēja pakļuva zem ledus un noslika.

Aleksandrs Abdulovs (1953–2008). 54 gadi. Tēloja Korovjevu, vienu no Volanda svītas. Miris no plaušu vēža.

Jurijs Osjkins (1938–2009). 70 gadi. Šveicars Nikolaja atveidotājs.

▲ **Vladislavs Galkins (1971–2010).** 38 gadi. Dzejnieka Ivana Bezpajumtnieka loma. Romānā Bezpajumtnieku aizsūtīja uz psihiatrisko slimnīcu. Dzīvē pēc skandāla kādā bārā 2009. gadā (Bārmenis bija atteicies ieliet kārtējo glāzi pārlietu piedzērušajam aktierim, un Galkins, kuram līdzī bija "pakērusies" traumatiskā pistole, izdemolēja bāru, šaudīdamies un lauždamies mēbeles. Par laimi, cilvēki necieta. Kad ieradās milicija, Galkins pretojās arestam. Sekoja tiesa un nosacīts sods par huligānismu.) aktiera liktenis salūza. Viņa ķermeni atrada vairākas dienas pēc nāves paša dzīvoklī. Ekspertu slēdziens: nāve iestājusies akūtas sirds nepietiekamības dēļ, kam par iemeslu nervu sabrukums un pārmērīga alkohola lie-

tošana. Tomēr Galkina patēvs arī aktieris Boriss Galkins uzskatīja, ka Vladislavs ticis noslepkavots.

Andrejs Tolubevs (1945–2008). 63 gadi. Ieskaņoja Aloizija Mogariča lomu. Miris no aizkuņģa dziedzera vēža.

Galina Barkova (1936–2009). 73 gadi. Epizodiska loma.

Valentīna Jegorenkova (1945–2010). 65 gadi. Epizodiska loma.

Staņislavs Sokolovs (1940–2010). 70 gadi. Tēloja Poncija Pilāta sekretāru.

Mihails Suvorovs (1945–2010). 65 gadi. Epizodiska loma. Gāja bojā autokatastrofā.

Staņislavs Prjahins (1983–2012). 29 gadi. Tēloja kabatzagli. Mira no leikozes.

Iļja Oļeņikovs (1947–2012). 65 gadi. Varietē teātra finanšu direktora Rimskas loma. Seriālā Rimskis no Volanda dēmoniem aizbēga no Maskavas uz Ļeņingradu. Dzīvē aktieri nāve pārsteidza tieši šajā pilsētā. Plaušu vēzis.

Valērijs Zolotuhins (1941–2013). 71 gads. Tēloja Nikanoru Bosoju. Smadzeņu audzējs.

Dmitrijs Poddubnijs (1963–2013). 49 gadi. Tēloja NKVD agentu, kurš izmeklēja cilvēku pazušānu no "nelabā dzīvokļa". Patlaban "orgāni" izmeklē aktiera nāvi, kuras iemesls – slēgta galvas smadzeņu trauma. ☹

Metālu ikdienas maģija

Līdz sarkankvēlei dedzināta dzelzs palīdz aizsardzībai pret ļaunajiem spēkiem, savukārt bronzas rotas sekmē pārticību. Baltu senču gudrības nāk talkā, mācot izmantot metālu enerģētisko potenciālu veselības, harmonijas un spēka gūšanai.

▼ *Voija Pozņaka* Konsultējs dziednieks un pirtnieks **ZIEDONIS KĀRKLIŅŠ**

Mājas pavarda siltumam

Bronzas priekšmetu novietošana dzīvojamās platības centrā sekmēs sapratni un pārticību ģimenē, mazinās strīdus un domstarpības, savukārt melhiora priekšmeti palīdzēs ilgtermiņā saglabāt ģimenes labklājību.

Pajumte veselīgajam

Vara pārklājuma jumts vairo veselību ikvienam mājās iemītniekam, savukārt vara vanna palīdzēs saglabāt skaistumu.

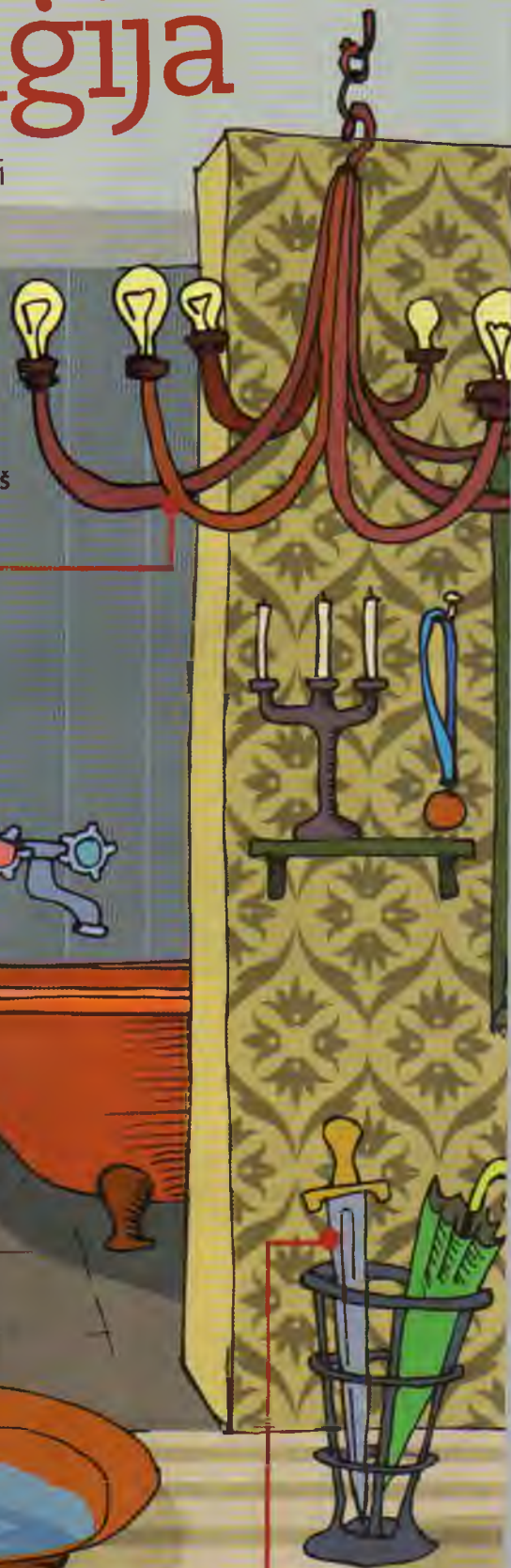
Lādiņš pašsajūtai

Pašsajūtas uzlabošanai vara blodā tecināms karsts ūdens, berama karote sāls un liekamas melnās kausis. Kad ūdens atdzisis, procedūra jābeidz. Labs garastāvoklis garantēts!

PRET NELABVĒĻIEM Vara, sudraba un bronzas rotu apsūbēšana norāda uz sliktu vēloša cilvēka klātesamību dzīvē, no kura nepieciešams uzmanīties. Savukārt sievietes nēsāta sudraba gredzena nomelnēšana signalizē par iespējamām gaidāmām briesmām ģimenē.

Temperamenta aizgādnis

Stipras gribas cilvēkiem dzelzs priekšmetu lietošana un rotu nēsāšana nes veiksmi darbā un uzvaras, savukārt stūrgalvīgajiem palielinās traumu risks un rodas strīdi, nesaprašanās, jo dzelzs sekmē uzbudinātību un dusmas, izraisa kontroles zudumu.

● Sirdsmieram

Masīvas sudraba rotaslietas nēsāšana ap kaklu vai zeltneši uzvilkti gredzens pazeminās asinsspiedienu, palīdzēs līdzsvarot nervu sistēmu un noderēs uztraukuma uzveikšanai. Arī bronza atbrīvos tās valkātāju no uztraukumiem un bailēm, taču nēsātājam jāuzmanās no pieņemšanās svarā – metāls enerģētiski stimulē tauku un cukura uzkrāšanos organismā. Savukārt varš palīdz atpūsties un uzkrāt spēkus.

● Saiknei ar gaigūmu

Nēsājot sudraba rotaslietas, tiek pastiprināta intuīcija un gaišredzības spējas. Bronza padara spēcīgākus astrālos ķermeņus, savukārt alumīnijs pievelk itin visu informāciju no tuvākās apkārtnes.

● Dailai ārienei

Ādai saskaroties ar sudrabu, rodas vāja elektriskā strāva, kas plūst virzienā no ādas uz metālu, tāpēc tas noderēs ādas attīrīšanai. Bronzas rotaslietas palīdzēs saglabāt jauneklīgumu un skaistumu, melhiors to paspīlgtinās, savukārt masāžas ar zelta priekšmetiem palielinās ādas elastību.

● Temperatūras mazināšanai

Paaugstinātu ķermeņa temperatūru samazināt palīdzēs dzelzs gredzena nēsāšana uz labās vai kreisās rokas zeltneša. Arī vara rotaslietas sekmēs temperatūras normalizēšanos, jo metāla elektriskais potenciāls ir ļoti tuvs cilvēka ķermeņa dabīgajam elektriskajam potenciālam.

● Mājas sargs

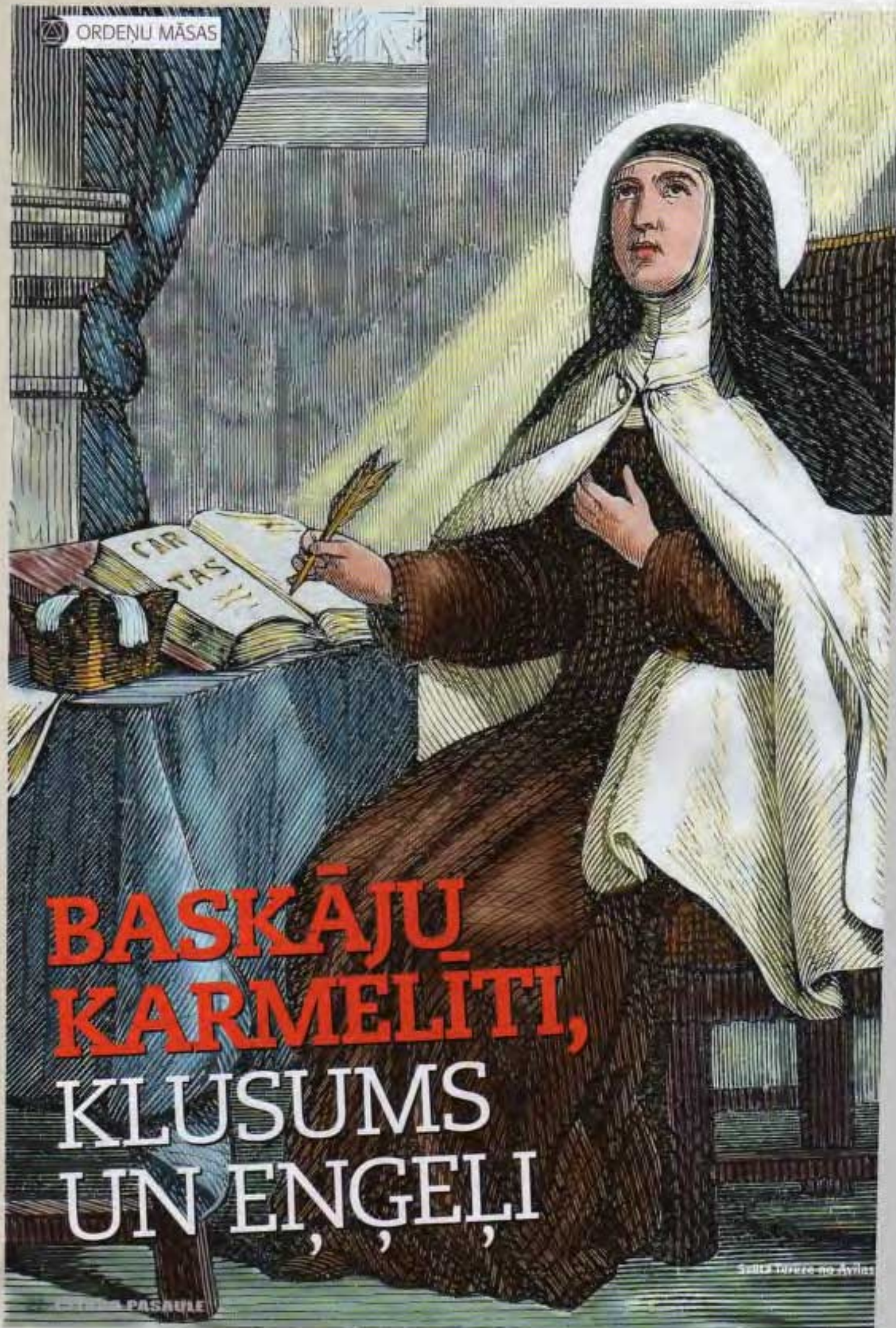
No dzelzs kaltas sētas, vārti un durvju eņģes palīdzēs nelabvēļu atvairīšanai no mājvietas. Lieliski noderēs arī pie durvīm piestiprināts dzelzs pakavs vai mājas sienā iedzīta kalta nagla. Taču jāatceras visus dzelzs priekšmetus vismaz reizi divos gados attīrīt no uzsūktā negatīvisma, uguni dedzinot tos līdz sarkankvēlei. Ik pa laikam noder arī liekās informācijas noskalošana tekošā ūdenī.

● Cīņai ar baktērijām

Sudrabam piemīt ļoti spēcīgas baktērijas neitralizējošas īpašības, tāpēc ēdienreizēs ieteicams lietot sudraba galdā piederumus un ūdeni malkot no sudraba kausiem. Līdzīgi darbojas arī nelielu sudraba priekšmetu ielikšana dzeramā ūdenī krātuvēs.

● Kaulu veselībai

Pret artrītu palīdz zelta rotaslietas – tās mazina sāpes un pietūkumu. Kaulu lūzumu gadījumā ar smalku vīli jāsavilē naža gals vara un jāiedzer, taču procedūru nav vēlams atkārtot vairākas reizes.

**BASKĀJU
KARMELĪTI,
KLUSUMS
UN ENĢEĻI**

Karmelīti ir aizgājuši no pasaules un radījuši savu tuksnesi, lai, tāpat kā eremīti, klusumā savienotos ar Dievu. Viņu svētie ir dzejnieki, kas par Jēzu un debesu valstību runāja mīlestības valodā.

▼ *Cnete Meroza*

Kaut arī te neredz engeli, kas pielicis pie lūpām pirkstu – tādus agrāk attēloja klostēru sienu freskās, lai atgādinātu, ka jāievēro klusums, balss pārīet čukstā. Ikšķiles Karmela klosterī, vienīgajā sieviešu kontemplatīvajā klauzūras klosterī Latvijā, skaļi izteikt vārdus šķiet nepieklājīgi. Kad ar fotogrāfu iebraucam tukšajā stāvvieta, viss ir kluss. Kaut gan ir miglains, apmācies un sāk biezēt krēsla, ugunis iekšā nedeg. Pie ārdurvim nav zvana. Ja nezinātu, ka mūs šeit gaida, varētu domāt, ka iekšā nav nevienas dzīvas dvēseles. Pēc laba laika durvis atver divas mūķenes, ie-

tinušās brūnos habitos un cieši zem zoda saņemtās tokās tā, ka neapsegta palikušas tikai sejas un rokas. Viņas smaida, taču uzdotie jautājumi liecina, ka pret svešiniekiem šeit izturas piesardzīgi. Mūs ievēd apmeklētājiem domātā istabīnā. Kad klostēra vecākā māsa Elija runā, vārdi izlido pa atvērtajām durvim un atbalsojas tukšajos gaitenēs. Bez Elijas un Benediktes klosterī dzīvo vēl sešas māsas, lai gan tas var uzņemt astoņpadsmit iemītnieces. Mazliet uzvėjo krāsu aromāts – kaut gan spēru svētkus klosteris svinēja 2006. gadā, remontdarbi joprojām turpinās. Celtniecību finansiāli atbalsta vācu kristīgās organizācijas. Māsa Benedikte stāsta, ka ilgi nav varēts atrast piemērotu vietu klostēra celtniecībai, tad pienākusi vēsts, ka kāda sieviete vēlas, lai uz viņai piederošās zemes tiktu uzcelts dievnams. Un tagad tas stāv ekskluzīvā vietā netālu no Daugavas krasta.

Reliģiskās kopienas dzīvo noslēgti un ļoti piesardzīgi izturas pret svešiniekiem. Kad vācu režisors Filips Grūnings izteica vēlēšanos uzņemt filmu par kartūziešu ordeņa mūkiem, kas dzīvo augstu Francijas Alpos, viņš saņēma atbildi, ka kopienai ir jāpadomā. Pārdomu laiks ilga sešpadsmit gadus. Taču rezultāts bija gaidīšanas vērts, jo tapa skaista, daudzām godalgām apbalvota dokumentālā filma *Die Große Stille* (*Lielajā klusumā*), ko

ASV katoļu bīskapu kino un apraides biroja konference atzina par vienu no 2007. gada labākajām filmām. Ari pašiem kartūziešiem šī filma ļoti patik. Trīs stundu laikā nav dzirdams neviens mūku dialogs vai monologs. Vienīgās skaņas ir soļu un lūgšanu atbalsis baznīcas velvēs, noklab lodziņš celles durvis, kad brālis izdala ēdīenu, dūc matu griežamā mašina, kad jaunpienācējam noskuja matus, gurkst sniegs, kad ar garu bārdu apaudzis mūks to šķūrē ārā no lecektim. Šķiet, šie cilvēki attīrījušies no visa liekā, visa nesvarīgā un iegājuši kādā citā apziņas un realitātes dimensijā.

Pirms dažiem gadiem britu režisors Maikls Vaits parādīja pasaulei dokumentālo filmu par karmelītu ordeņa māsām *No Greater Love*. Režisors Londonas Notinghīlas Vissvētākās trīsvienības klostēra pastkastītē iemeta vēstulīti ar savu lūgumu, un aizsākās desmit gadu ilga komunikācija, kas rezultējās ar filmu. Un Vaits pat saņēma atļauju intervēt karmelītu māsas. Tiem, kas bija iedomājušies, ka dzīve klostēra sienās pāriet skurbā svētlaimē, nācās vilties. Patiesībā tā liek atvērt acis un paskatīties uz sevi nesaudzīgā gaismā. Kāda karmelītu māsa skatās kinokamerā un saka: "Dzīve klostēri nav bēgšana no ikdienas realitātes. Tu esi nolikts ar seju pret sevi."

KLUSUMĀ IR SPĒKS

Ari kristietības vēsturē klusumam ir sena tradīcija. *Regula Magistri* – vecākā klostēru regula, kas sacerēta apmēram sestajā gadsimtā, – skaidro, ka cilvēka dzīves sakne atrodas viņa sirdī. No sirds uz ārpusi izaug divi zari: viens ir acis, otrs – mute. Dvēsele skatās uz pasauli caur acīm, bet caur muti "izstaro skaņas". Mute ir vārti, bet zobi ir sēta. Kad nelabās domas sāk raisīties un celties, bet atrod, ka mute ir ciet, tām neatliek nekā cits kā griezties atpakaļ uz sirdi, kur "tās tiek sagrautas pīšļos".

Karmelītiem ir pašiem sava regula, patiesībā vēstule, ko Karmela kalnā apmetušos eremītu kopienai pēc tās lūguma sūtīja Jeruzalemes bīskaps Svētais Alberts. Klusumam tajā atvēlēts atsevišķs paragrafs. Karmela brāļiem ir jāievēro klusums, jo tas ne vien sekmē svētumu, bet tajā slēpjas arī spēks un cerība. Alberts mūkiem liek izvairīties no plāpības, jo "tur, kur ir daudz plāpu, grēks nav speciāli jāmeklē", un aizrāda, ka pārlieta runāšana nodara kaitējumu dvēselei. Viņš atsaucas uz evaņģēliju, kur teikts, ka pastarās tie-

sas dienā cilvēki atskaitīsies par katru nevajadzīgi izrunātu vārdu: "Ikviens lai dari na svarus un mērus, ar ko izsvērt un mērot savus vārdus, bet mutei – pareizus iemauktus, lai viņš stipri nesāļodzītos un nepakluptu ar mēli." Oriģinālā šeit ir frāze *cultus iustitiae silentium*, ko var iztulkot šādi: klusums – taisnīguma kults.

Ari Ikšķiles baskāju karmelītes lielāko dienas daļu ievēro klusumu. Karmelītiem, tāpat kā cisterciešiem un dominikāņiem, pat ir izstrādāta speciāla žestu valoda, lai nav lieki jārunā. Klostēra māsas ievēro stingru dienas režīmu – darbdienās viņas ceļas pulksten piecos un tikai svētdienās miegam atvēl vēl papildus pusstundu. Dienas kārtība ir pakārtota lūgšanām, kas karmelītiem nozīmē dvēseles iespēju savienoties ar Dievu un būt viņa tuvumā. Lūdzas viņas lielākoties klusumā, domās. Tāpēc dienas un nakts tiek vadītas klusējot, izņemot stundu pēc pusdienām un vēl vienu pēc vakariņām, kad māsas sapulcējas un, strādājot rokdarbus, sarunājas. Lai iestātos klosterī, nepieciešama laba fizikā un garīgā veselība. Dienas režīms ir strikts, un visus ikdienas darbus māsas dara pašas: mazgā, tira, gatavo ēst, šuj un ravē, jo Ikšķiles klosterim pieder dārzs. Tā vidū ir aka, kas simbolizē Jēzu, "kas veldzē dvēseles slāpes". Klosterī nav ne televizora, ne arī radio, bet internetu izmanto galvenokārt rēķinu no maksai. Māsas lasa tikai katoļu izdevumus. Taču lūgšanās viņas ir kopā ar visiem pasaulē cilvēkiem un sevišķi lūdzas par tautu, kurās vidū dzīvo.

Kad karmelītu mūkene dod savu mūža svētsolījumu, viņa altāra priekšā nometas zemē, izstiepj rokas uz abām pusēm, un viņas baltais tērps atgādina sniega kupenu.

KONTEMPLATĪVĀS KLAUZŪRAS KLOSTERIS

Kad karmelītu mūkene dod savu mūža svētsolījumu, viņa altāra priekšā nometas zemē, izstiepj rokas uz abām pusēm, un viņas baltais tērps atgādina sniega kupenu. Tikmēr pārējās māsas dzied himnu *Tē Deum*. Šis rituāls ir kā kāzu ceremonija, kurā māsa ir līgava, kas savienojas ar Jēzu. Pēc tam klostera durvis aiz viņām ir aizvērtas uz mūžu, arī ar saviem radniekiem un apmeklētājiem mūķenes var sarunāties tikai caur klauzūras režģi. Kaut gan mēs visas klosterī dzīvojošās sievietes, kas pametušas laicīgo dzīvi un kļuvušas par Kristus ligavām, saucam par mūķenēm, šis vārds attiecināms vienīgi uz stingrās

klauzūras māsām. Vārds "klauzūra" cēlies no latīņu valodas vārda *clausus* un nozīmē – aizvērts. Tā ir no pasaules fiziski norobežota telpa, kurā viņas pavada turpmāko zemes mūžu. Svētā Terēze no Avilas ir teikusi: "Mums nevajag spārnus, lai samekletu Dievu, tikai jāatrod vieta, kurā varam būt vienatnē un skatīties uz viņu, kas ir šeit ar mums." Klauzūra tad arī ir šāda vieta. Atšķirībā no apustuliskajām māsām karmelītu māsas neapmeklē ciетumus un pansionātus, neveda bērnu svētdienas skolas, viņas pat nedodas svēceļojumā uz Aglonu. Pat klostera baznīcā dievkalpojumu laikā viņas atrodas aiz speciāliem klauzūras vārtiem. Ikšķīles klostera baznīcā

pa šiem klauzūras vārtu spraišļiem var redzēt soliņus ar lūgšanu grāmatām. Ar pasauli ikdienā kontaktējas tikai divas "vārtu māsas". Viņas dodas uz veikalu un kārtro saimnieciskos jautājumus.

Māsas uzskata, ka klosterī var doties tikai tad, ja cilvēkam sajūt aicinājumu, un šis aicinājums ir Dieva dāvana: "Dievs aicina nevis tos, kas ir cienīgi (neviens nav tā cienīgs!), bet gan tos, kurus pats vēlas." Saskaņā ar katolu baznīcas doktrīnu "pilnībā kontemplatīvai dzīvei klauzūras vientulībā veltītie ordeņu institūti Kristus mistiskajā miesā ieņem sevišķu vietu". Tātad Karmela māsas ir izredzētās.

ELIJA UN KARMELA KALNS

Karmelītu ordeņa vēstures sākums meklējams Izraēlā, Karmela kalnā. Šo kalnu par svētu uzskatījušas dažādas tautas un reliģijas. Gan ēģiptieši 15. gadsimtā pirms mūsu ēras – faraona Tutmosa III laikā, gan hellēnisma laikmetā, kad tur darbojās Zevas priesteri, un leģendas stāsta, ka Karmelā esot medījis arī Pitagors. Vecās Derības pravietis un brīnumdaris Elija, ko karmelīti uzskata par savu pirmtēvu, šeit izaicināja fenīkiešu lietus un negaisa dievu Bālu. Elija staigāja, tērpies ādās, dziedināja un spēja piecelt no mirušajiem. Viņš ar neticīgajiem ciniņās gan ar zobenu, gan uguns lietu, kas pēc viņa pavēles nolija no debesīm. Beigās Elija

ar uguns ratiem, kuros iejūgti liesmojoši zirgi, uzbrauca debesīs. Vēlāk šajā kalnā alās dzīvojuši un lūgušies vientuļnieki eremiti, kas, sekojot Elijas paraugam, nošķīrās no sabiedrības. Ar laiku viņi ievēlēja savu prioru un nodibināja mūku kopienu. Taču 13. gadsimtā arābu invāzijas un kristiešu vājšānu dēļ viņiem Karmela kalnu nācās pamest. No Palestinas izceļojušie mūki apmetās Kiprā, Sicīlijā, Anglijā un Francijā un sāka pielāgoties tolaik populāro ubagotājordeņu dzīvesstilam, taču savās sirdīs viņi ieslēdza pravieša Elijas mācību, ka "Dievs ir rodams nevis vēja brāzmās, zemestrīces dārdos vai uguns liesmās, bet gan klusumā".

SVĒTĀ TERĒZE NO AVILAS

Svētā Terēze no Avilas ir ne vien izcila mistiķe un filozofs, bet arī baskāju Karmela māsu kongregācijas izveidotāja. Terēze piedzīvoja mistiskas vizijas, kurās viņa tikās ar eņģeļiem.

Itāļu baroka tēlnieks Džovanni Lorencio Bernīni Terēzi izcirtis no balta marmora un noguldījis uz mākoņa. Skulptūra *Svētās Terēzes ekstāze* citu reliģiska satūra mākslas darbu vidū izceļas ar savu ārkārtīgi izteikto jutekliskumu un pat seksualitāti. Bernīni attēlojis brīdi, ko Terēze apraksta savā autobiogrāfijā: "Līdzās man parādījās eņģelis, kas bija pieņēmis miesas formu. Viņš nebija garš, bet gan īss un ļoti skaists. Un viņa seja bija tik liesmojoša, ka likās – viņš ir viens no augstākā limēņa eņģeļiem, kas viss deg. Viņa rokās es redzēju lielu zelta šķepu, un pašā tā galā parādījās uguns. Tā viņš vairākas reizes ietrica manā sirdi tā, ka tas ieurbās manās iekšās. Kad viņš to izrāva, šķita, ka viņš izrauj arī tās un atstāj mani visu degam uguni, lielā Dieva mīlestībā. Sāpes bija tik milzīgas, ka tās lika man kunkstēt, tomēr lielāka par tām bija saldme, un bija neiespējami vēlēties, lai tā beidzas. Tas nebija fiziskas, bet garīgas sāpes, kaut gan arī ķermenim tur bija sava daļa, pat ievērojama daļa." Tieši šis pēdējais teikums liecina Bernīni izšķirties par tik miesisku ekstāzes

attēlojumu, jo seksuālā bauda ir vienīgā metafora, ar kuru mēs varam iztēloties šīs spāņu svētās pārdzīvojumu.

Terēze nolēma, ka karmelītu sieviešu ordeņim nepieciešamas reformas, un no jauna radīja baskāju karmelītu māsu kongregāciju, kurā ir brīva telpa lūgšanām. Terēzei svarīga ir garīgā lūgšana, ar ko viņa saprot "intīmu dalīšanos draugu starpā, kur draugi ir dvēsele un Dievs". Dzīves nogalē Terēze radīja savu koncepciju (tā pie viņas atnāca kā vizija) par dvēseli kā dimanta cietoksni, kurā ir septiņi mājokļi. Katrs no šiem mājokļiem ved tuvāk Dievam. Pirmajā mājoklī pār cilvēku vēl pilnībā valda grēks, bet jau otrajā un trešajā sākas cīņa. Kad dvēsele ir pēdējos mājokļos, cilvēks sāk šīs zemes dzīvi uzskatīt par tukšu un niecīgu, taču, sasniegto septīto mājokli, tā ir šķīsta un pilna mīlestības. Cilvēka dvēsele neapmetas mūžīgi kādā no šiem mājokļiem, bet atrodas nepārtrauktā ceļojumā. Tas, ka dvēsele sasniegusi augstāko – septīto – mājokli, vēl nenozīmē, ka tā tur arī paliks. Dažreiz ticības ceļa sākumā dvēsele var uzreiz nonākt kādā no augstākajiem mājokļiem, taču tad atkal nokrist zemē.

Stāsti, kas jāzina.

Tikai žurnālā LEGENDAS

Aktieris ar plašu sirds un lomu amplītūdu – **Romualds Ancāns**

Sazvērestību teorētiķu iecienītā nacistu biedrība **Ahnenerbe**

Zagli un laupītāji, kam neveicās pašu pastrādāto muļķību dēļ

Skarbās alkohola lietošanas tradīcijas, kas vienoja PSRS

Skaļākais skandāls 1933. gadā – brāķis Brāļu kapu celtniecībā

Dzimta, kas beidza pastāvēt pēc stāšanās pretī varenajiem Mediči

 twitter.com/zumalslegendas

Visizdevīgāk abonēt kiosks.lv

Alberts mūkiem liek izvairīties no pļāpības, jo "tur, kur ir daudz pļāpu, grēks nav speciāli jāmeklē", un aizrāda, ka pārlieka runāšana nodara kaitējumu dvēselei. Viņš atsaucas uz evaņģēliju, kur teikts, ka pastarās tiesas dienā cilvēki atskaitīsies par katru nevajadzīgi izrunātu vārdu.

SVĒTAIS JĀNIS NO KRUSTA

Terēzes biedrs un Baskāju karmelītu ordeņa līdzdibinātājs ir Svētais Jānis no Krusta (1542–1591). 1567. gadā viņš kā jauns mūks, kas atradās garīgajos meklējumos, sastapa Terēzi un picikrita kļūt par viņas līdzgaitnieku. Viņa pati piegrieza un uzšuva Jānim no Krusta nabadzīgu habitu no rupja vilnas auduma. Un vecā ēkā tika iekārtots klosteris – sākumā kā ģimenes uzņēmums. Svētā Jāņa māte gatavoja kopienai pieticīgu maltīti, brālis Francisks uzkopa telpas un guļvietas, bet brāļa sieva Anna mazgāja veļu. Tā radās Karmels, ko bija iecerējusi un vēlējusies izveidot Svētā Terēze.

Svētais Jānis no Krusta rakstīja reliģiski mistisku dzeju, ko papildināja ar komentāriem, kuros analizēja tās sarežģītos simbolus. Arī viņam klusums bija nozīmīgs. Kadai no klostera māsām, kuras Jānim rakstīja un uztraucās, kāpēc viņš neatbild uz viņu vēstuli, Jānis skaidroja, ka viņa klusēšana nav saistīta ar nevelēšanos runāt, bet gan ar viņa pārliecību, ka "viss, kas ir svarīgs, jau sen ir uzrakstīts un pateikts. Un, ja kaut kas patiešām ir vajadzīgs, tad tā ir nevis runāšana un rakstīšana, bet gan klusums un darbs". Kadai mūķenei, kas cieta no sirdsapziņas pārmētumiem, viņš deva padomu: "Kad tavā ceļā nāk kaut kas nepatīkams un satraucošs, atceries, ka Kristus cieta klusējot." Svētā Jāņa dzejoļu krājums *Dvēseles tumsā naktis* tiek uzskatīts par spāņu poēzijas meistardarbu.

JĒZUS MAZAIS ZIEDIŅŠ – TERĒZĪTE NO LIZJĒ

Viņa pati sevi sauca par mazo smilšu graudiņu, Viņa mazo rotaļlietu, rāsas pilieniņu un mazo ziediņu. Tāpēc Svētā Terēzi no Jēzus arī sauc vienkārši par Terēzīti vai mazo Jēzus ziediņu. Līdzās Asīzes Franciskam Svētā Terēze no Jēzus ir katoļu baznīcas vēsturē populārākā svētā. Slavu viņa iemantoja pēc nāves, jo dzīves laikā bija tikai viena no Karmela klostera māsām. Kad 1898. gadā iznāca viņas memuāri *Kādas dvēseles stāsts*, grāmata ātri kļuva par bestselleru. 1927. gadā apgāds *Dorbs un Ziemeļa Rēzeknē Terēzes no Jēzus bērna atmiņas* publicēja arī latviešu valodā. *Kādas dvēseles stāsts* ir mīlestības stāsts, kurā jaunā meitene piedzīvo intensīvas emocijas no milas skurbuma, nepacietīgām ilgām ātrāk savienoties ar savu mīloto līdz šaubām par izvēles pareizību. Tikai viņas iemīļotais nav vis pūsis, bet gan Jēzus Kristus. Terēzei tās ir pavisam konkrētas attiecības: "Es atdodos tev, mans iemīļotais, lai manī pilnīgi piepildītos tava svētā griba. O, Jēzu, mans dievišķais laulātais draugs." Mežģiņu darinātajas un zeltkārlā meitas pārtikusī bērniņa pagāja rotaļās, kur māsas taisīja altārišus un cita citai devas hostijas. Ģimene bija ļoti reliģioza, un visas piecas Martēnu meitas kļuva par mūķenēm. Vēl būdama pavisam maza meitene, Terēze sāka nest brīvprātīgus upurus Jēzum. Kad tēvs meitenei vaicāja, vai viņa vēlētos mācīties gleznošanu, kas bija viens no kvēlākajiem Terēzes sapņiem, meitene atteicās, lai klusībā ciestu pestītāja dēļ... Atmiņās, ko Terēze uzrakstīja neilgi pirms savas nāves, viņa atceras laiku pirms iestāšanās klosterī: "Sevišķi skaistas bija tās dienas, kad mans dārgais karalis, kā man patika dēvēt savu tētiņu, paņēma mani sev līdzī makšķerēt. Dažreiz es arī ar savu mazo makšķeri izmēģināju laimi, bet parasti labāk nosēdos savrup ziedošā pļavā. Tad es nogrimu nopietnās pārdomās, un, kaut arī vēl nezināju, ko nozīmē meditācija, mana dvēsele node-

vās istai lūgšanai. Es klausījos skaņās, kas atlidoja no tāluma, un vēja zūžošanā.

Klusuma ievērošana nav tikai izvairīšanās no runāšanas un apkārtnes trokšņiem. Klusēšana ir arī savu nopelnu noklusēšana. To mazā Terēze ar karsto sirdi arī mēģināja praktizēt pati pēc savas iniciatīvas. "Sevišķi es centos darīt labus darbus, ko citi nemanītu. Piemēram, man patika salocīt mēteļus, ko māsas bija piemirsušas, un meklēt neskaitāmas citas izdevības, lai viņām pakalpotu." Terēzīte savas atmiņas nebija iecerējusi publicēt un vairakkārt uzsvēra, ka vēlas būt nezināma kā "samīts smilšu graudiņš". Terēze nomira no turberkulozes 24 gadu vecumā. Taču viņa izjuta prieku, kad savā kabalakatiņā pirmo reizi ieraudzīja asinis. Ziņa par drīzu nāvi viņai nozīmēja vienīgi to, ka ātrāk nokļūs pie sava mīļotā vīra Jēzus. Terēzītes "mazais ceļš" ir iedvesmojis daudzus, arī slaveno katoļu svēto Māti Terēzu, dziedātāju Edīti Piafu un amerikāņu rakstnieku, biņņiku paaudzes leģendu Džeku Keruaku, kurš, kopš skolas laika iemācīts skaitīt lūgšanas Terēzītei, teicis, ka arī vēlāk brīžos, kad juties galīgi salauzts, noskaitot lūgšanu Terēzītei, sajutis atvieglojumu. ☉

VĒSTURES
TESTI UN MIKLAS

MEKLĒ PRESES
TIRDZNICĪBAS
VIETAS!

"Ilustrētās Pasaules Vēstures"
abonentā pielikumu
saņems **BEZ MAKSAS**
kopā ar žurnāla
decembra numuru.

Tivas kurgāni

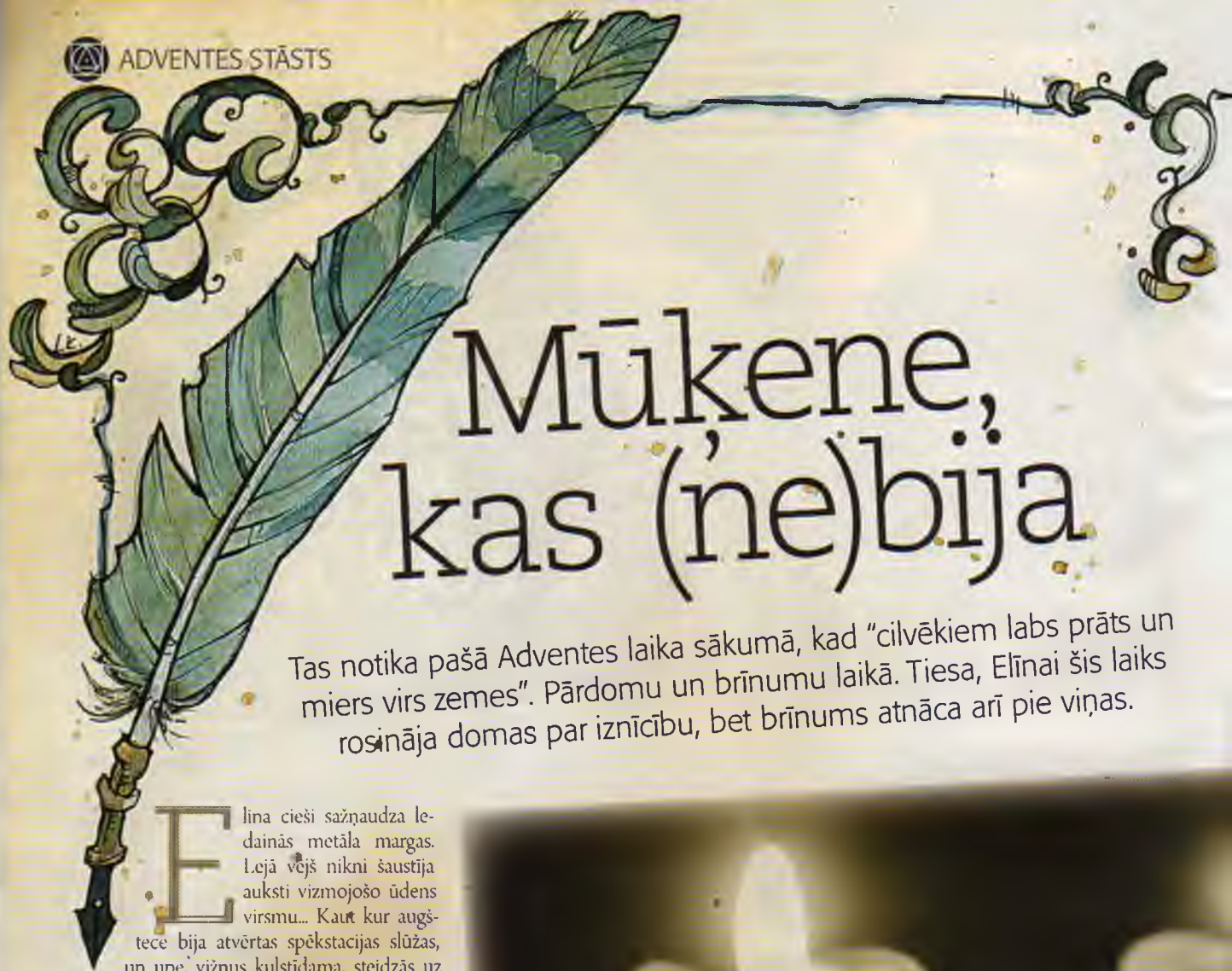
Krievijas Ģeogrāfijas biedrība Tivas Republikā jau trešo gadu īsteno iespaidīgu arheoloģisko izrakumu projektu, lai tā dēvētajā Valdnieku ielejā glābtu no iznīcības lieiņu skaitu senatnes pieminekļu. Vasarās tur līdz ar Krievijas speciālistiem strādā simtiem brīvprātīgo no dažādām pasaules valstīm. Izrakumos ir piedalījušies un par savu darbu stāsta studenti no Latvijas.

twitter.com/Ilustr_Vesture

e kiosks.lv

Mūkene, kas (ne)bija

Tas notika pašā Adventes laika sākumā, kad "cilvēkiem labs prāts un miers virs zemes". Pārdomu un brīnumu laikā. Tiesa, Elīnai šis laiks rosināja domas par iznīcību, bet brīnums atnāca arī pie viņas.

Elina cieši saņņaudza le-
dainās metāla margas.
Lejā vējš nikni šaustīja
auksti vizmojošo ūdens
virsmu... Kaut kur augš-
tece bija atvērtas spēkstacijas slūžas,
un upe, vižņus kustīdama, steidzās uz
grīvu... Melns, pavisam melns bezdibe-
nis, tumša un vienaldzīga straume, kas ak-
li tiecas saplūst ar jūru. Zemi, smagi māko-
ņi spiedās virsū pilsētai – šķita, ka aizturētais
sniegs tiem sāp... Šajā gadalaikā un stundā uz
tilta nebija nevienu gājēja, bet garāmbrauco-
šie auto traucās savās gaitās, un neviens vien-
tuļi stāvošo pusmūža sievieti nodilušajās drā-
nās neievēroja.

Viens solis un... viss. Tik vilinoši – izbeigt
visu... jo pietiek. Taču bija tik auksts! Elina
nodrebīnājās un savilka ciešāk kunkuļaino
šalli. Nē, vēl ne. Maždrusciņ pastaigās vēl pa
mūžam nomodā esošo vecpilsētu. Vēl pēdē-
jo reizi iztālēm paskatīties uz visu. Reiz ļoti,
ļoti sen Elina bija rokrokā ar mīloto staigājusi
pa vecpilsētu un iztēlojusies, kā būs, kad viņi
būs pabeiguši vidusskolu un sāksies istā, lielā
dzīve... Tas bija pirms vesela laikmeta. Savādi,

Slimnīcas, nevalīgi
ārsti, nīgras sanitāres,
mazatalgots jaunākās
grāmatvedes darbs, un
tad nenovēršamais:
"Jūsu bērns nekad
nebūs vesels..."

ka kaut kas tāds vispār ir bijis... Bet nu tam vairs nav nozīmes, Elina jutās jau tik tālu, jau prom citā pasaulē. Ja vien ne šis necilvēcīgais aukstums... Ķermenis trīcēja, tas negribēja mirt.

Kājas pašas aiznesa Elinu Pils laukuma virzienā. Iet sasildīties kādā no kafejnīcām vai bāriem negribējās. Neviens tur tādu vācu, noplukušu bomzeni negaidīja... Pat alkohols Elinu vairs nevilināja. Naudas jau arī viņai nebija. Pat ja būtu, šeit, vecpilsētā, viss maksāja pārlietu dārgi... Varbūt ieiet kādā no baznīcām? Elina nebija īpaši ticīga, taču viņai patika (precīzāk sakot: bija patīcis) šad un tad vienkārši ieiet un pasēdēt baznīcās. Sajust gaisotni, neviena netraucētai padomāt. Viraka smarža un sveču mirdzums nomierināja. Parasti tieši katoļu dievnami bija atvērti tajās diennakts stundās, kad citu konfesiju lūgšanu vietas stāvēja ciet. Un tu, brīnum! katedrāles durvis bija vaļā. Ak, jā, viņiem laikam tur nakts lūgšanas vai kaut kas tads. Tuvojās taču Ziemassvētki. Elina kļu-

iegāja pa masīvajām durvim, pārkrustījās un apsēdās solu pēdējā rindā iepretim Jaunavai. Vēl mazu bridī... Viņa nevienam netraucēs, tikai klusām pasēdēs...

Elinu pamodināja liegs pieskāriens plecam. Viņa atvēra acis un ieraudzīja savu priekšā sievieti gaiši pelēkā mūķenes tērpā – pelēks gan bija tikai uzsvārcis, galvassega bija mirdzoši balta. Elina samirkšķināja acis, šķita, ka mūķene parādījies viņas priekšā no nekurienes.

Lai gan viņas seja bija sīciņu vecuma krunciņu izvagota, gaišzilās acis raudzījās Elinā neparasti vēriņas un jauneklīgi tīras. “Bet varbūt gribat parunāties?” – mūķene apsēdās Elinai līdzās.

“Atvainojiet, es tūlīt iešu, es tikai... Man kauns, piedodiet...”

“Ko jūs, palieciņi,” mūķene teica. Lai gan viņas seja bija sīciņu vecuma krunciņu izvagota, gaišzilās acis raudzījās Elinā neparasti vēriņas un jauneklīgi tīras. “Bet varbūt gribat parunāties?” – mūķene apsēdās Elinai līdzās. “Labprāt uzklausīšu!”

Un Elina nevilus sāka runāt... Viss ilgus gadus aizturētais gāztin gāzās pār lūpām. Elina sajuta, ka salūst kāds ilgi būvēts aizsprosts. Viņa jaunībā tik ļoti bija gribējusi lielu un skaistu dzīvi... Vidusskola un garlaicīgie učiķi likās stulbi, pirmā mīlestība iesākumā šķita viskošāko sapņu iemiesojums, taču tad puisim vajadzēja iet armijā. Elinai pietrūka pacietības gaidīt. Viņa gribēja visu ātri un uzreiz... Nepabeigtas studijas augstskolā – šķita, ka filozofija tomēr nav Elinas mūža piepildījums. Tad greznas un sasteigtas kāzas – par katru cenu gribējās kaut ko skaistu... Atkal nepabeigtas studijas, šoreiz jau neklātienē un daudz piezēmētākā nozarē – grāmatvedībā. Laulība izrādījās īsta elle – dzērājs vīrs, divi spontānie aborti, mūžīgais naudas trūkums un allaž piepeļējušie īres dzīvokļi... Bērniņš, kurš beidzot piedzima, pasaulē nāca priekšlaikus un slimis. Vīra aiziešanu Elina uztvēra ar atvieglojumu – beidzot vismaz nebūs jātira piedzērušā cilvēka vēmekļi, viņa varēs sevi visu veltīt bērniņam. Slimnīcas, nevaljīgi ārsti, nigras sanitāres, mazatalgots jaunākās grāmatvedes darbs, un tad nenovēršamais: “Jūsu bērns nekad nebūs vesels... Viņš visu mūžu paliks nerunājošs, nesaprotošs, mēms... Iesākām atdot viņu speciālajā ap-

rūpes iestādē, jums pašai būs vieglāk.” Šoks, sāpes, izmisums, visbeidzot trula sajūta, ka nekam viņas dzīvē vairs nav jēgas...

Sakumā Elina brauca uz iestādi katru nedēļas nogali, sēdēja pie mazuļa gultas cerībā ieraudzīt kaut vai vismazāko sapratnes dzirksteli bērna aizmiglotajās acīs, bet arvien biežāk gadījās, ka vai nu nebija naudas, vai arī bija kauns pagārainai rādīties acīs iestādes darbiniecēm... Darbu grāmatvedībā viņa zaudēja. Kādu laiku strādāja par pārdevēju lielveikalā – garas darba stundas, kad nedrīkstēja pat uz tualeti aiziet, caurvējš un mokošas sāpes mugurā... Un tad beigu taisne – atkal atlaišana un arvien štruntīgāki apkopējas un trauku mazgātājas darbi, visbeidzot pēdējā atlaišana no trauku mazgātājas vietas nomaļā kafejnīcā... Parādu lavina, izlikšana no dzīvokļa, viens *prisons*, otrs, kāpņutelpas un naktspatversmes. Cik to jau bijis? Elina vairs neatcerējās. Pie bērniņa Elina nebija rādījies jau divus gadus. Varbūt trīs? Bet varbūt visus piecus? Kāda tam nozīme, bērniņš taču nesaprot... Šovakar tam visam būs gals... Beidzot būs miers...

Kad Elina aplūsa, mūķene, kas visu šo laiku bija vēriņi klausījusies, tikai noteica: “Un tagad mazliet palūgsimies.” Elina pamaniņa, ka svešinieces acīs staro bezgalīga līdzjūtība. Viņa ievēroja apbružātās tumškoka lūgšanu krelles mūķenes rokās – tās šķita pieredzējušas garu un svētīgu mūžu. “Sveicināta, Marija, žēlastības pilna...” Sirdi ielija tikams siltums un miers. Elina pat nemanīja, kā atkal iegrima snaudā.

Šoreiz viņu pamodināja jauns priesteris: “Piedodiet, kundze, man ļoti žēl, bet mums jāslēdz ciet. Vai jums ir kur iet?”

“Ak, neuztraucieties par mani, gan jau es kaut kā. Bet liels paldies, es tik labi parunājos ar vienu jūsu mūķeni... Kur viņa palika? Gribēju tikai pateikties...” – “Mūķene?” jaunā priesteris seja pauda neizpratni, “šovakar mums te nevienas klostermāsas nebija.”

“Kā nebija? Tāda jau gados, lielām, zilām acīm, gaiši pelēkā tērpā, sīciņa.”

“Nē, nē, jūs kaut ko jautat, tāda klostermāsa nevienā no pilsētas mūsu mītnēm patlaban neuzturas... Bet atnāciet rīt arī, baznīca būs vaļā, jūs esat laipni gaidīta.”

Elina iekāpa dežūrtramvajā, kas devās uz priekšpilsētas pusi. Vairs nebija auksti, un upe vairs nevilināja. Nē! Pirmo reizi pēc daudziem, daudziem gadiem Elina jutās mierīgi un labi par spīti visam. Viņa dosies uz patversmi, nomazgāsies, centīsies sakārtot dokumentus, atradīs darbu, brauks ciemos pie sava bērna. “Tas nekas, ka bērns viņu neredz un nejut, varbūt kaut kur citur, kādā citā apziņas līmenī viņš tomēr sajūt Elinas tuvumu. Viņai taču ir tikai četrdesmit gadu. Viss vēl būs labi, ir jābūt labi.

Lielām pārslām sāka snigt... ☺

AUGI CĪNAI PRET VĪRUSIEM

Virusu sezonā glābiņš ne vienmēr jāmeklē aptiekā iegādāto medikamentu kaudzē. Lieliski palīgi cīņā pret baktērijām ir augi: kadiķa aromāts dezinficēs telpu, egle nodrošinās ar C vitamīnu, ķiplokūdens liks negantajām baktērijām atkāpties.

Konsultējis dziednieks
un pirtnieks
ZIEDONIS KĀRKLIS

▼ *Līva Romane*

Imunitāti daba devusi ne tikai cilvēkiem un dzīvniekiem, bet arī katram kokam un krūmam. Tā bāzējas uz viegli gaistošajām vielām fitoncīdiem un ir ļoti efektīva. Augi, kas izmantojami imunitātes stiprināšanai un cīņai pret vīrusiem, lielākoties ir ļoti smaržīgi. Viens no labākajiem fitoncīdu avotiem ir mūsu pašu skujeņi: egles, priedes. Viena hektāra platībā augoši skujeņi dienas laikā gaisā izdala pat piecus kilogramus viegli gaistošās vielas. Laikus ievācot un apstrādājot dabas veltes, veiksmīgi iespējams tās izmantot cīņā pret vīrusiem.

KADIĶIS

Jau kopš seniem laikiem ūdenī plaucēts kadiķis izmantots pārtikas glabātavu un grīdu pucēšanai – tas kalpojis ne tikai kā lielisks dezinfekcijas līdzeklis, bet arī palīgs mājas enerģētikas attīrīšanā. Vajadzētu gan izmantot tikai parasto kadiķi, jo kazaku kadiķu ogas ir indīgas. Skujas noder telpu kvēpināšanai, atbrīvo tās no baktērijām un vīrusiem. Skuju turēšana telpā ļauj izdalīties veselīgajiem fitoncīdiem – vislabāk skujas pirms nešanas mājās nedaudz izklāpēt ar āmuru, tad smarža būs spēcīgāka. Stiprina imunitāti un noder cīņā ar saaukstēšanās slimībām. Kadiķa ogu sīrupā ir daudz organisko skābju, kas darbojas kā efektīvs organisma stiprinātājs. Sīrups ne tikai paaugstina organisma tonusu, bet arī palīdz attīrīt no šlakvielām. Ieteicams cilvēkiem ar aktīvu dzīvesveidu. Ar kadiķi nevajadzētu aizrauties, ja sieviete ir stāvoklī, jo tas var provocēt spontāno abortu – savulaik senči to izmantojuši kā pretapaugļošanās līdzekli. Nogurumu palīdzēs uzveikt 6–7 kadiķa odziņu apēšana ēdienreizē.

TĪRAI MIESAI UN GARAM

Piecus gramus kadiķa ogu sajauc ar pieciem gramiem lakricas sakņu, pievieno 15 gramus vītola mizu un bērza lapu, desmit gramus plūškoka ziedu. Maisījumu gatavo kā tēju un dzer trīs reizes dienā vienu mēnesi.

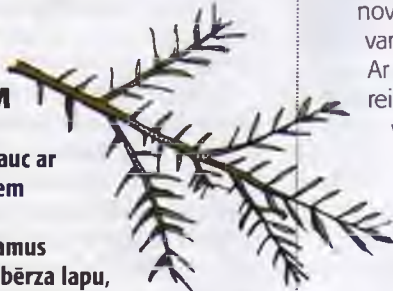

EGLE

Tai ir divējāda daba – vasarā tā enerģiju ņem, taču ziemā dod, tāpēc mājās mūzžaļo augu vajadzētu nest tikai aukstajā sezonā. Sakapātu skuju turēšana dzīvojamās telpās stiprinās imunitāti. Pavasarī vāktos egļu jaunajos dzinumos ir ļoti daudz C vitamīna – var lietot svaigus vai noglabāt vēlākam laikam, iekonservējot medū. Egļu skuju novārījums palīdzēs regulēt vielmaiņu un uzlabos asinsrades procesus. Var iemest verdošā ūdenī un veikt tvaika inhalācijas – noderēs cīņā pret bronhītu un saaukstēšanās slimībām. Sirds saslimšanām ieteicams egļu mizu novārījums, savukārt egļu skuju vannas noderēs relaksācijai. Ar egles novārījumu var ierīvēt reimatisma vai artrīta skartās vietas.

VESELĪBAS DZIRA

200 gramu skuju, pusotru ēdamkaroti cukura un divus gramus citronskābes aplej ar verdošu ūdeni un vāra. Naktī ļauj novārījumam atdzist, no rīta tas ir lietojams.

PRIEDE

Enerģētiski ļoti saulains un spēcinošs koks ar tieksmi pastiprināt jebkurus dziednieciskos procesus. No skujām gatavojams vitamīnu dzēriens, savukārt priežu pumpuri palīdz cīņā ar saaukstēšanos, klepu un stimulē vielmaiņu. Priežu aromāts ir ļoti dziedniecisks, jo sevišķi palīdz maziem bērniem. Priežu ziedputekšņi ir grūti savācami, taču noderīgi imunitātes stiprināšanai. Grūtniecības laikā vai barojot bērnu ar krūti, ar tiem nevajadzētu aizrauties, jo iespējams palikt bez piena.

ZĀLES PRIEKŠDIENĀM

Pavasari ievāc paaugušos pumpurus, aplej ar konjaku un atstāj līdz rudenim. Kad jūt vīrusa tuvošanos, iedzer nelielu glāzīti uzlējuma, un vīruss atkāpsies.

SĪPOLS

Iedarbojas ne tikai uz vīrusiem, bet arī uz dažādiem mikroorganismiem, palīdz cīņā pret streptokoku. Sīpolā ir daudz bioloģiski aktīvo vielu, vitamīnu un minerālvielu. Vislabāk uzturā lietot svaigā veidā, taču daļu īpašību saglabā arī pēc gatavošanas procesa. Sīpols stimulē sirdsdarbību, pazemina holesterīna un cukura līmeni asinīs, normalizē asinsspiedienu un palielina asinsvadu elastību. Sīpolā atklātas hormonveida vielas, kas palēnina novecošanās procesu un uztur dzimumfunkciju. Imunitāti stiprina sīpolu inhalācijas – augu iemet verdošā ūdenī un elpo tvaikus. Dezinfekcijai palīdz arī dedzinātas sīpola mizas.

PRETKLEPUS SULIŅĀ Sakapā sīpolu, sajauc ar medu un nelielos daudzumos dzer.

KAKLA SĀPJU AIZDZINĒJS

Smalki sakapā sīpolu, pārlej ar saldo krējumu un ļauj stundu nostāvēties. Tad masu lēnām laiž lejā pa kaklu, un sāpes norims.

ĶIPLOKS

Vīrusu sezonā dienā vajadzētu apēst vismaz vienu ķiploka daiviņu, vislabāk svaigā veidā – uz maizes vai salātos. Ļoti spēcīgs un bagāts ar dažādiem mikroelementiem. Ķiploks uzlabo smadzeņu darbību, palīdz pret lieko svaru un izmantojams onkoloģisko slimību ārstēšanā. Tas pazemina holesterīna līmeni, mazina sirds un asinsvadu slimības. Nevajadzētu lietot uzturā, ja ir akūta kuņģa čūla vai divpadsmitpirkstu zarnas iekaisums, epilepsija, grūtniecība vai spēcīgas menstruācijas. Angīnai līdzēs ķiploku sula ar medu, savukārt ķiploku krelles bērniem noderēs pret visa veida saslimšanām un enerģētiski sargās.

ĶIMENES DZĒRIENS Smalki sakapā galviņu ķiploka un trīs citronus, maisījumu aplej ar trim litriem auksta ūdens un pusi dienas nostādina. Iedzer malku pirms došanās ārā un pēc pārrašanās. Labs līdzeklis imūnsistēmas stiprināšanai, bez spēcīga aromāta.

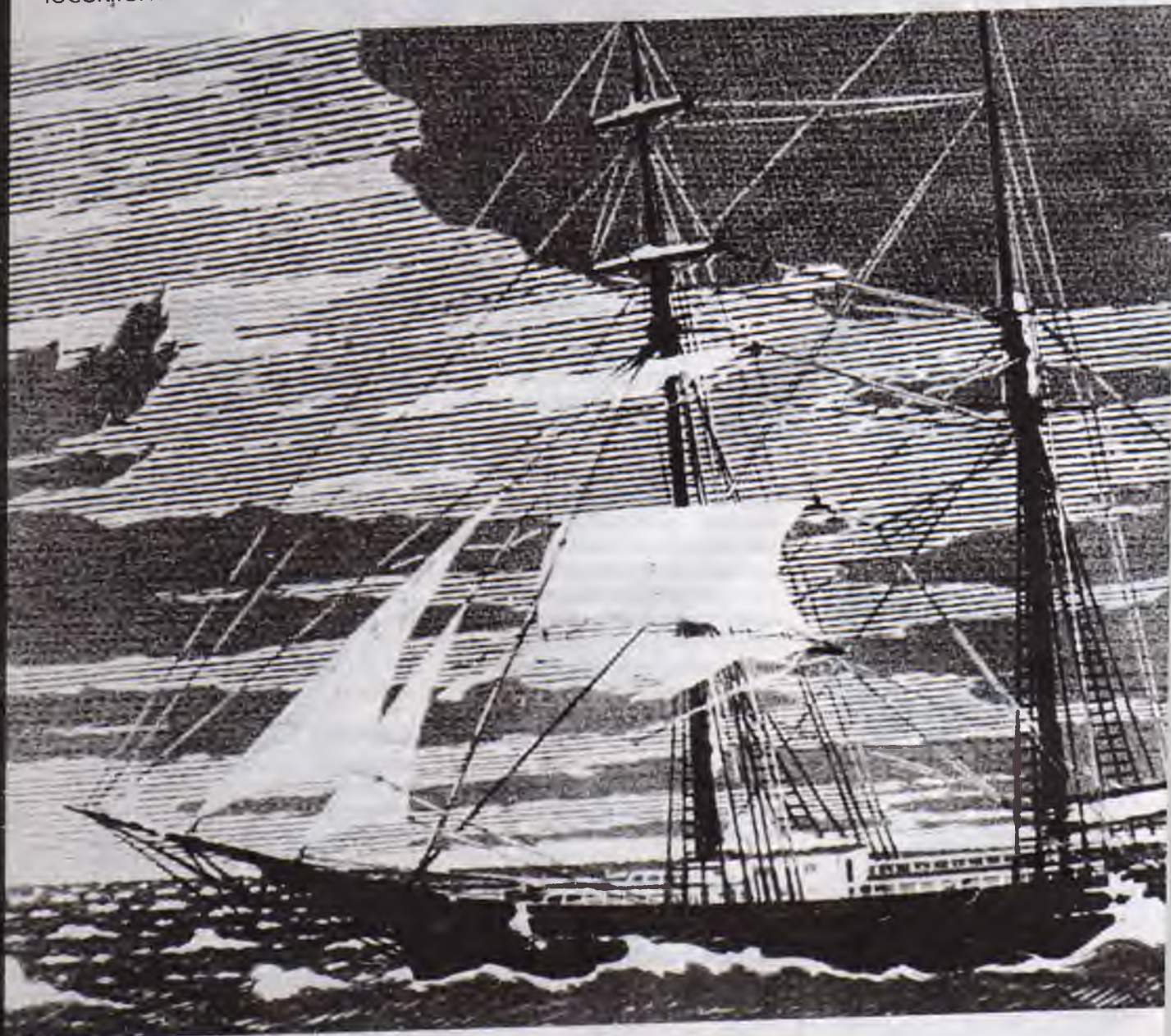
IESNU BIEDS Sajauc dažus pilienu ķiploku sulas ar burkānu sulu un pilina degunā. Var izmantot arī ķiploku eļļas izvilkumu.

Ķiploka spēcīgo aromātu palīdzēs uzveikt glāze piena vai pētersīļu uzkošana.

PASLĒPES JŪRĀ

Kuģis izgāja jūrā, bet galamērķi tā arī nekad nerasniedza. Neviens no tā apkalpes locekļiem nekad vairs nav redzēts, un vēl šobaltdien ir liela mīkla, kas īsti ar viņiem noticis.

Kuģis ir, cilvēku nav

Runājot par jūras mīklām, žanra klasika, protams, ir burinieks *Mary Celeste*, ko, apkalpes pamestu, 1872. gadā Atlantijas okeānā atrada kāds cits kuģis. Šis stāsts ticis daudz aprakstīts un ekranizēts, un to nepieminēt nevaram arī mēs, jo vairāk tāpēc, ka *Mary Celeste* stāsts ir vismīklainākā no visām jūrniecības mīklām. Kur palika vienpadsmit cilvēki, kas bija uz kuģa, nevienam nav jausmas arī

tagad, vairāk neka 100 gadu pēc notikuma. Versijas ir dažādas, cita par citu krāšņākas: kuģim uzbrukuši pirāti (taču nav saprotams, kāpēc viņi neaiztika tilpnē esošo alkohola kravu); daļa apkalpes dzērumā nogalinājusi pārējos uz kuģa esošos un pēc tam delīrija lēkmē pārlēkusi pār burtu; jūrniekiem šķitis, ka uz kuģa izcēlies ugunsgrēks, tāpēc viņi evakuējušies laivās, kas pēc tam nogrimušas; apkalpi no klāja noslaucījis milzu vilnis un tā tālāk, un tā joprojām. Kura no versi-

jām ir vistuvākā patiesībai – kas to lai zina?

Gandrīz pusgadsimtu vēlāk – 1921. gadā – līdzīgu mistisku atgadījumu piedzīvoja cits burinieks *Carroll A. Deering*, ko netālu no Amerikas krastiem atrada uzskrējušu sēklīm. Un atkal – uz klāja nevienas dzīvas dvēseles (daži avoti gan apgalvo, ka pa kuģi klīduši divi kaķi), bet glābšanas laivas pazudušas. Kāpēc apkalpei ienāca prātā pamest kuģi, kas gan bija avarējis, taču briesmas nogrimt tam nedraudēja, nav skaidrs. Pāris mēnešu vēlāk

gan parādījās pavediens, tad vēl kāds – krastā tika izskalota pudele ar zīmīti, kas vēstīja, ka *Carroll A. Deering* uzbrukuši pirāti un sagūstījuši visus divdesmit apkalpes locekļus. Pie darba ķērās grafologi, un drīz vien slēdziens bija gatavs: spriežot pēc rokraksta, zīmīti

versija, ka kuģim varētu būt uzklupuši alkohola kontrabandisti (atcerēsimies, ka tolaik ASV valdīja sausais likums), kuriem *Carroll A. Deering* būtu lieti noderejis ruma un viskija transportēšanai. Kuģi sagrābt viņiem gan izdevās, taču tad neprāšas uzskrēja sēklim un bija spiesti glābties laivās, līdzī panemot arī apkalpes locekļus. Kas notika tālāk, var vien minēt – vai vētrā visi kopā ar laivām noslika vai arī tika līdz krastam, kur kontrabandisti nevēlamos lieciniekus vienkārši novāca?

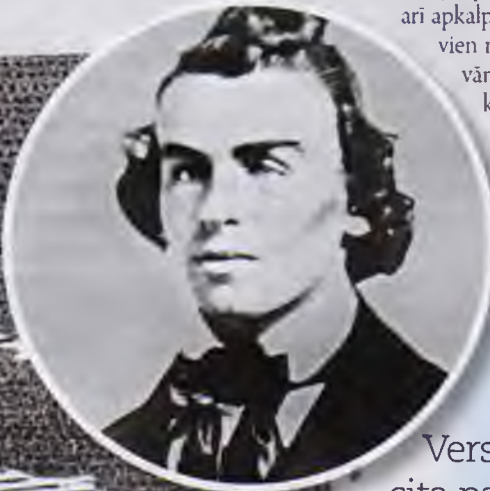
Diemžēl pirātisma versija drīz vien sāka buksēt nopietna iemesla dēļ – virs, kurš teicās atradis pudeli ar tajā ievietoto kuģa mašīnista zīmīti, atzinās, ka patiesībā to, jokus dzīdams, rakstījis kāds zvejnieks. Tātad

nāmās tālēs? Iespējams, starp abu kuģu apkalpes locekļiem pastāvēja sazvērētība ar mērķi sagrābt kuģus? Izslēgt to nevar, jo vismaz *Carroll A. Deering* apkalpe, kā apgalvoja zinātāji, bija sastāvējusi no diezgan šaubīgiem tēvainiem. Bet varbūt nekādu pirātu nebija, un *Carroll A. Deering* vētras laikā uzskrēja uz sēkla, palīgā tam devās garāmbraucošais *Hewitt*, kas uz sava klāja uzņēma apkalpes locekļus, bet pēc kāda laika pats vētrā nogrima kopā ar visiem cilvēkiem? Tādā garā versijas var būvēt vēl un vēl, taču patiesība tās netuvina ne par jūrnieku mezgla tiesu.

Pazudušie dāņi

1928. gada nogalē nelaime piemeklēja Dānijas floti – kaut kur pusceļā starp Argentīnu un Austrāliju pazuda dāņu mācību buriņš *Kopenhāgena* ar 59 cilvēkiem uz borta. Kuģis jau septiņus gadus tika izmantots jūrnieku apmācībai un vairākas reizes bija apbraucis apkārt zemeslodei, tāpēc nebija pamata domāt, ka to varētu būt vajājušas kaut kādas tehniskas problēmas. Turklāt buriņš bija aprīkots ar modernu radiostaciju, ar kuras palīdzību briesmu gadījumā varētu noraidīt SOS signālu. Par to, ka rācija darbojās, arī nebija šaubu – neilgi pirms savas izgaišanas *Kopenhāgena* bija sazinājusies ar diviem ceļā sastaptiem kuģiem. Taču nekādi briesmu signāli no buriņka saņemti netika, un arī nekādas tā atliekas atrast neizdevās.

Atlieku vai izdzīvojušo jūrnieku, ja tādi būtu, meklēšanai Dānijas valdība piegāja ļoti nopietni. Uz iespējamo nelaimes rajonu tika nosūtīti vairāki kuģi, kas izķemēja ne tikai okeānu, bet arī apbraukāja visas neapdzīvotās salas cerībā, ka katastrofā cietušie varētu būt patvērušies kādā no tām. Piedevām vēl dāņi izsludināja prāvu prēmiju citvalstu kuģu apkalpēm, ja tās atradis kaut mazākās liecības par *Kopenhāgenas* likteni. Nekā. Nulle. Tāds bija gandrīz gadu ilgo meklējumu rezultāts. Neraugoties uz pūliņiem, nevienam neizdevās atrast pat saplētu glābšanas rīnķi no *Kopenhāgenas*. Tāpēc nelaimes gadījuma izmeklēšanas komisijai neatlika nekas cits, kā aprobežoties ar teoretizēšanu par to, kas varbūt varētu būt noticis. Tehniskas ķibeles un vētras postījumus komisija no saraksta izsvītroja uzreiz – pat ja kaut kas būtu noticis ar mastiem un burām, kuģis bija aprīkots arī ar dizeldzīnēju, un par tā vadāmību un spēju noturēties uz ūdens pat kritiskās situācijās septiņu ekspluatācijas gadu laikā nevienam nebija radušās ne mazākās šaubas. Beigu beigās komisijas locekļi vienojās par vienu iespējamo nelaimes cēloni – tas varēja būt aisbergs, par kādiem *Kopenhāgenas* maršrutā ziņoja neviens vien kuģis. Ja dāņu buriņš tumsā uztriecās aisbergam, viss varēja notikt ļoti ātri. Atšķirībā no *Titanika*, kas pēc sadursmes ar aisbergu noturējās uz ūdens

Burinieks *Mary Celeste*
un tās kapteinis:
Bendžamins Briggs.

Versijas ir dažādas, cita par citu krāšņākas: kuģim uzbrukuši pirāti; daļa apkalpes dzērumā nogalinājusi pārējos uz kuģa esošos un pēc tam delīrija lēkmē pārlēkusi pār bortu; jūrniekiem šķitis, ka uz kuģa izcēlies ugunsgrēks, tāpēc viņi evakuējušies laivās, kas pēc tam nogrimušas; apkalpi no klāja noslaucījis milzu vilnis un tā tālāk, un tā joprojām. Kura no versijām ir vistuvākā patiesībai – kas to lai zina?

varētu būt rakstījis kuģa mašīnists. Skaidrs, ka tūlīt arī tika izvirzītas visdažādākās versijas par to, kas tad šie pirāti varētu būt. Oriģinālākā no tām apgalvoja, ka pie vainas varētu būt amerikāņu komunisti, kuri pirms laiciņa kādā no savām brošūrām bija iztirzājuši ideju par to, ka varētu sagrābt ASV piederošus kuģus un doties ar tiem uz boļševiku Krieviju. Tiesa, nekas gan neliecināja, ka amerikāņu komunisti būtu bijuši gatavi no runām pāriet pie darbiem... Tad jau ticamāka izklausījās

ļoti iespējams, ka pirāti nebija pie vainas *Carroll A. Deering* apkalpes pazušānā. Tomēr pavisam šādu iespēju nevarēja izslēgt, jo vairāk tāpēc, ka aptuveni taja pašā laikā no aptuveni tajā pašā vietā noslēpumainos apstākļos bija pazudis tvaikonis *Hewitt*. Un te jau atkal versijas varēja vīties glītās vīrtienēs. Varbūt *Hewitt* bija sagrābuši kontrabandisti, kuri pēc tam uzklupa arī *Carroll A. Deering*, bet, kad pēdējais uzskrēja sēkli, visus jūrniekus pārcēla uz tvaikoņa klāja un aizbrauca nezi-

vēl gandrīz divas stundas, *Kopenhāgenas* koka korpusš tricīenā noteikti būtu bojāts ievērojami vairāk, un kuģis noietu dibenā tik ātri, ka nebūtu laika pat noraidīt SOS signālu un nolaist glābšanas laivas. Pie tā komisija arī palika un pielika lietai punktu.

Taču izrādījās, ka tas vēl nebija viss, jo pēc trim gadiem tika saņemtas jaunas ziņas par *Kopenhāgenu*. Turklāt nevis no jūras, bet, tā teikt, diametrāli pretēja lauciņa – no Namība tuksneša, kur kādas ekspedīcijas dalībnieki uzdūrās vairākiem skeletiem. Ekspertīze ātri noteica, ka bojāgājušie bijuši baltie cilvēki, bet apģērba atliekas, pie kurām bija palikušas metāla pogas, ļāva ritināt pavedienu tālāk. Tas aizveda līdz Dānijas tirdzniecības flotei, kuras jūrnieku formas tērpos tika izmantotas šādas pogas. Tālais jau bija elementāri – tā kā citi daņu jūrnieki šajos platumā grādos nebija pazuduši, atlika vien secināt, ka daži *Kopenhāgenas* apkalpes locekļi tomēr būs tikuši līdz krastam, kur gan cerētā glābšanas vietā viņus sagaidīja bads un slāpes. Par labu šai versijai liecināja arī vietējie iedzīvotāji, kuri iztaujāšanas laikā atzina: jā, pirms kāda laika esot redzējuši piekrastē mētājamies laivas atliekas... Uz jautājumu, kas īsti notika ar *Kopenhāgenu*, atbildi tik un tā neizdevās gūt, taču vismaz bija skaidrs, ka glābšanas laivas apkalpe paspēja nolaist un daži pat tika līdz krastam, kur gāja bojā.

Mūsdienu mīklas

Varētu šķist, ka kuģu vai to apkalpes locekļu pazušana notika tikai sendienās un mūsdienās nekas tāds nav iespējams, jo sakaru līdzekļi ļauj izsaukt palīdzību jebkurā situācijā. Patiesībā tā gluži tas nav, ko uzskatāmi pierāda pāris piemēri.

2003. gada sākumā pie Austrālijas krastiem tika atrasts Taivānā reģistrēts zvejas kuģis *High Aim 6*. No apkalpes ne miņas. Kā teikts policijas ziņojumā, vienīgais, kas liecināja, ka uz kuģa vispār jebkad bijuši cilvēki, bija septiņas zobu sukas. Ņemot vērā, ka kuģa maršruts veda cauri dienvidu jūrām, kur arī mūsdienās aktuāla ir pirātisma problēma, policistu pirmā doma bija par jūras laupītājiem. Jo vairāk tāpēc, ka pirms dažiem mēnešiem līdzīgos apstākļos bija atrasts kāds cits taivāniešu zvejas kuģis, arī bez apkalpes. Taču divaini bija tas, ka uz pamestā kuģa nebija nekādu cīņas pēdu, turklāt neizskatījās, ka kaut kas būtu nolaupīts.

Pāris nedēļu pēc *High Aim 6* atrašanās likumsargi varēja priecīgi sabērtēt rokas atklājās, ka kuģa inženierim piederušais mobilais telefons vēl arvien darbojas un kāds to izmanto zvanišanai Indonēzijā. Ņemot vērā, ka gandrīz visa kuģa apkalpe bija nokomplektēta no indonēziešiem, radās aizdomas, ka varbūt nekādu pirātu nav bijis, jūrnieki sadumpojušies, nožmieguši kapteini un pēc

tam izklicduši pa mājām. Kad policistiem beidzot izdevās sadzīt pēdas noslēpumainajam zvanītājam un viņu nopratināt, šīs aizdomas apstiprinājās – komanda tiešām bija nogalinājusi kapteini un inženieri un pēc tam aizbēgusi. Kāpēc jūrnieki ta rikojušies? Uz šo jautājumu sakarīgu atbildi iegūt neizdevās. Un neizdevās arī notvert pārējos vainīgos, izņemot dumjo zvanītāju.

Dažus gadus vēlāk, 2007. gada pavasarī, kāda helikoptera pilots ziņoja par vēl vienu Austrālijas piekrastē dreifējošu pamestu kuģi. Tas bija katamarāns *Kaz II*. Saskaņā ar pēdējo informāciju katamarāns, uz kura atradās trīs viri, bija mērojis ceļu no Ziemeļaustralijas uz Rietumaustraliju. Nekādu būtisku bojājumu katamarānam nebija, sakaru un navigācijas līdzekļi darbojās, uz tā atradās papildnam pārtikas un ūdens, nebija pazudušas arī glābšanas vestes. Varasiestādes apkalpes pazušanu raksturoja kā divainu. Vēl jo noslēpumaināku visu šo lietu padarīja uz jahtas atrastā videokamera. To izpētot, atklājās, ka pēdējoreiz ar to filmēts tikai dažas stundas pirms tam, kad katamarānu atrada jau pamestu. Taču nekā tāda, kas ļautu domāt par draudošām nepatīkšanām, pēdējos kadros nebija: katamarāns šūpojas jūras viļņos, viri maksķerē un nav uzvilkuši glābšanas vestes.

Lai arī tika noorganizēta vērienīga meklēšanas operācija, nevienu no pazudušajiem vīriem tā arī neizdevās atrast – ne dzīvu, ne mirušu. Protams, kārtējo reizi sākās runas par pirātiem, kuri varētu būt uzbrukuši maksķerniekiem un viņus nolaupījuši. Šī versija gan neizklausījās sevišķi ticama, jo nebija saprotams, kāpēc pirātiem būtu vajadzējis tā rīkoties – nekas vērtīgs no katamarāna nebija paņemts, arī izpirkuma maksu neviens par apkalpes vīriem neprasīja. Turklāt policija jau pašā sākumā paziņoja, ka runām par iespējamu noziegumu nav pamata pierādījumu trūkuma dēļ. Oficiālās izmeklēšanas komisijas slēdziens gan vairāk bija balstīts uz pieņēmumiem, nevis faktiem. Pēc izmeklētāju domām, viss varētu būt noticis tā: viens no maksķerniekiem, cenšoties atsavināt saņēmušos maksķerauklu (to tiešām atrada iekērušos katamarāna dzenskrūvē), pārkritis pāri bortam un saviem spēkiem atpakaļ tikt nav spējis (šim katamarāna tipam tiešām to nav iespējams izdarīt), otrs meties ūdeni viņu glābt, bet trešais tikmēr iedarbinājis motoru, lai piebrauktu viņiem tuvāk. Manevra laikā masta bomis strauji pagriezies un noslaucījis pie stūres stāvošo vīru no klāja. Tā nu visi trīs atradās aiz borta un atpakaļ tikt nespēja, bet katamarāns tikmēr savā nodabā attālinājās no viņiem. Tā kā neviens no vīriem nebija sevišķi labs peldētājs, bez glābšanas vestēm viņiem nebija izredžu ilgi noturēties virs ūdens. Ja ne tieši tāda, tad droši vien uz to pusi notikumu gaita tiešām varēja būt.

Starp citu, ja šķiet, ka kaut kas mistisks un traģisks var notikt tikai ar citiem, nevis ar mums, pietiek atcerēties mūsu pašu katamarānu *Kaupo*, kas ar trīs cilvēku apkalpi 2008. gadā devās pasaules apceļojumā un 2009. gada augustā pazuda kaut kur starp Dienvidāfriku un Austrāliju. Kas ar *Kaupo* notika un kāds bija apkalpes liktenis, par to mums ir zināms tikpat maz kā par *Mary Celeste*. ☹

Kuģis jau septiņus gadus tika izmantots jūmieku apmācībai un vairākas reizes bija apbraucis apkārt zemeslodei, tāpēc nebija pamata domāt, ka to varētu būt vajājušas kaut kādas tehniskas problēmas. Turklāt burinieks bija aprīkots ar modernu radiostaciju, ar kuras palīdzību briesmu gadījumā varētu noraidīt SOS signālu.

HENKELL & CO.
BALTIC

ALKOHOLA LIETOŠANAI IR NEGATĪVA IETEKME.
ALKOHOLISKO DZĒRIENU PĀRDOŠANA, IEGĀDĀŠANĀS UN
NODOŠANA NEPIILNGADĪGAJĀM PERSONĀM IR AIZLIEGTA.

Dievmātes pieskāriens Igaunijai

Ticība dievišķajam spēkam, žēlastībai un taisnīgumam jau vairāk nekā simt gadus mudina ļaudis uzmeklēt **Pjuhticas sieviešu klosteri**. Tas uzcelts Igaunijas ziemeļaustrumos, novadā, kas ar teiksmām un vēsturiskām kaujām nozīmīgs abām šeit dzīvojošajām tautām – krievi un igauņiem.

▼ *Roberts Oriskevičs*

Tuvojoties no dienvidu puses, klostera kupoli iznirst starp koku galiem kā no kādas senkrievu teiksmas. Igaunī šo vietu izsenis saukuši par *Kuremē* jeb Dzērvju kalnu, bet pēc Dievmātes parādīšanās 16. gadsimtā tā iemantojusi Svētās vietas – *Pjuhticetud* – nosaukumu. Tā igauņu dotais vārds tiek daudzīnāts, minot Pareizticīgo baznīcai nozīmīgo vietu – Pjuhticas Svētās Dievmātes aizmiģšanas sieviešu klosteri.

Ganu svētais atradums

Pirmais Dievmātes parādīšanās liecinieks bijis kāds igauņu gans, kurš agrā rīta stundā kalna galā netālu no avota redzējis mirdzošās drānās tērptu kundzi. Tomēr tā ikreiz nozudusi skatam, tiklīdz viņš tai meģinājis tuvoties. Mājās gans to pavēstījis

19. gadsimtā Svēlais kalns kļūst par nozīmīgu svētvieta pareizticības tradīcijā, bet tā vēstures grodi savijusies kopā ar Krievijas Pareizticīgo baznīcu. Ik gadu 15. augustā, Dievmātes debesīs uzņemšanas dienā, klosterī pulcējas Baltijas pareizticīgie, lai dotos krusta gājienā ar ikonu brīnumdarītāju un gremdētos lūgšanās.

Klostera teritorijā blakus dievnamam virknējas vienkārši, bet rūpīgi apkopti namiņi, kuros mītinās klostera māsas. Līdzās ir arī saimniecības ēkas, kur mūkenes cep maizi, lej vaska sveces, un arī apjomīga klostera bišu drava.

→ Klostera vārtu zvanu torņa velvēs Dievmātes ikonas atrašanu svētozola pakājē 16. gs. ilustrē grezna freska.

◀ Mūsdienās svētozols atrodas Igaunijas valsts aizsardzībā.

cietiemeiniekim. Nākamajā dienā viņi ieradusies, lai par brīnišķīgo parādību pārliecinātos paši savām acīm, tomēr noslēpumainā dāma ikreiz nozudusi, tiklīdz kāds mēģinājis tai tuvoties. Pēc pāris dienām laudis kalnā pie ozola saknēm atraduši skaistu svētbildi. Tas sīzets ganiem nav bijis izprotams, tāpēc tie tūjājuši pēc padoma krievu zemniekiem no netālā Jāmas ciema, kuri tobrīd devušies klaušu darbos. Tie, būdami pareizticīgie, tūdaļ atpazīnuši Dievmāti un par godu atradumam uzcēlušī šajā vietā kapelu. Tā bija pirmsākums pareizticīgo draudzei tālajā 1885. gadā un vēlāk arī sieviešu klosterim.

Dievmātes parādīšanās notikums iemūžināts otrā svētbildē. Ļoti zīmīgi, ka tajā Dievmāte attēlota nevis debesīs, kā ierasts pareizticīgo kanonā, bet gan stāvam uz zemes, tādējādi pastiprinot ideju par viņas sargājošo klātbūtni cilvēku gaitās. ▶

▲ Kristību telpa ir silta, brīnišķīgiem gleznojumiem rotāta. Priekšplānā – kristību trauks, kurā atbilstoši tradīcijai zīdainīti iegremdē pilnībā.

Iegremdēties un neslaucīties

Ozols, kas pieredzējis brīnumainos notikumus, ir reģistrēts kā aizvēsturisks upurkoks un atrodas Igaunijas valsts aizsardzībā, bet avots joprojām mundri izverd skaidru, svētu ūdeni. Ar traukiem pēc svētā ūdens ļaudis te ierodas no visas Igaunijas un kaimiņzemēm, bet netrūkst arī ļaužu, kas tiecas nopeldēties avota ūdenī. Lai arī novembra rīts ir dzestrš, tuvojoties īpaši uzceltai peldu mājai, no tās dzirdami klusi smieki un ūdens šļaksti, it kā būtu vasaras vidus. Pēcāk no mājas iznākušās sievietes lakatiņiem galvā un sārti mirdzošiem vaigiem priecīgas teic: nu esot gluži vai karsti, bet ūdens nemaz tik auksts neesot. Viņas lietpratī-

gi paskaidro, ka avotā jāiegremdējas pilnā augumā un pēc peldes nevajagot slaucīties, tad miesa un gars avota svētību glabās ilgāk.

Dievs ir detaļās

Laicīgam cilvēkam mūsdienu klostera dzīve atklājas caur laipnu, labvēlīgu un ieturētu klostera māšas stāstījumu. Tas notiek pamazām, ar zīmīgām detaļām, kuras kļūst ieraugāmas un sadzirdamas vien tam, kurš atvērts tās dzirdēt un redzēt. Klostera māšas stāstījums ir rimts un itin kā sadzīvīgs. Viņa nerunā par dievišķām atklāsmēm, par šķīstas dzīves nozīmi, upurēšanos, ziedošanos vai svētā aicinājuma spēku. Esot klosterī, ne mirkli neatstāj sajūta, ka "viss ir viens" – no

ХРАМ КРЕСТИЛЬНЯ

▲ Klosters māsa Serafima svētcēlniekiem izrāda kristītavu un ir gatava izstāstīt svarīgā rituāla gaitu līdz vissīkākajai detaļai.

klostera bišu dravas līdz atjautīgi ierīkotai katlu mājai zem kristību telpas: Dievs ir detaļās, un tās uz mums runā caur cilvēka pacietīgu un godprātīgu darbu, caur pazemīgu kalpošanu.

Kristību telpa ir silta kā pirtiņa, turklāt gaiši mirdzoša, lieliem logiem, brīnišķīgiem sienu gleznojumiem rotāta. Grezna un praktiska vienlaikus. Te ir viss

nepieciešamais, lai ērti būtu gan kristāmiem zīdainīšiem un viņu vecākiem, gan pieaugušiem kristāmajiem, kuri kristības svētajā avota ūdenī gremdējas pilnā augumā. Tie, pēc klostera māšas vārdiem, gan pēdējos gados gādāties arvien retāk, jo "Dievs šīs lietas sakārtojis". Zēnu kristīšana notiek altāra daļā, tā simboliski norādot uz iespēju, ka viņi var kļūt par nākamajiem baznīcas kalpiem, kamēr mazās meitenītes "netiek laistas" tālāk par centrālo daļu un izmēros iespaidīgo kristāmtrauku. Un tas, pēc klostera māšas teiktā, "nav stāsts par nevienlīdzību, bet par atšķirīgiem uzdevumiem šajā dzīvē". Būtiskākais kristību notikums ir tas, ka bērniņš caur kristību iegūst savu aizgādnieku debesīs – svēto, kura vārdu un svinamo dienu īstam kristietim esot svarīgāk zināt par paša dzimšanas dienu.

Klostera māšas ir parūpējušās, lai viesi varētu paņemt svētību līdzī ikdienas gaitās. ▶

✦ Igaunijas Pjuhticas sieviešu klosteris dibināts 1891. gadā un līdz šim brīdim ne uz mirkli nav pārtraucis savu darbību. Kopš 1990. gada tam piešķirts īpašs statuss, kas to tieši pakļauj Krievijas Pareizticīgo baznīcas patriarha varai un dara neatkarīgu no vietējās baznīcas.

✦ Patlaban klosterī kalpo 120 mūķenes un klostera māsas. Kļūt par mūķeni var ikvienu pilngadīga sieviete, kas vēlas ziedot savu dzīvi Dievam, dot šķīstības un paklausības solījumu. Ja sieviete ir precēta, nepieciešama vīra piekrišana. Pirmajā gadā pretendente dzīvo kopā ar mūķenēm un izpilda vienkāršus pienākumus; viņa drīkst valkāt pieticīgu laicīgo apģērbu, bet jebkādas rotaslietas un kosmētiku, protams, ir aizliegtas. Šā gada laikā, ja atbildības nasta šķiet par smagu, sieviete ar tīru sirdsapziņu drīkst atgriezties mājās (ap 10% tā arī dara). Ja pārbaudījums izturēts, pēc gada ir iespēja nodot mūķenes zvērestu.

✦ Klostera dienas kārtība ir samērā precīza: astoņas stundas atvēlētas lūgsnām, astoņas stundas – darbam, astoņas stundas – atpūtai. Reizi gadā mūķene var saņemt divu trīs nedēļu ilgu atvaļinājumu. Šajā laikā viņas parasti apciemo savus tuviniekus. Kūrortu apmeklējums ir pieļaujams tikai nopietnu veselības problēmu gadījumā. Saprotams, ka šķīstības solījums ir spēkā arī atvaļinājuma laikā.

← Pie svētavota ceļiniekus sagaida mozaikas tehnikā izpildīta Dievmātes parādīšanās ikona. Jau kopš rītausmas ļaudis plūst burp, lai baudītu ūdeni uz vietas, lai pildītu to līdzpāņemtajos traukos.

✦ Šeit ir nodrošināta iespēja iesmelt svētavota ūdeni līdzņemšanai, kā arī baudīt diskretu peldi speciāli ierīkotā peldu mājā.

▲ Paļāvībā uz ikonas-brīnumdarītājas un svētavota spēku Pjuhticā pēc palīdzības ierodas ļaudis no malu malām.

Miera osta

Klostera māsas dzīve racionālajam 21. gadsimta cilvēka prātam var šķist noslēpumaina un nesaprotama. Ieinteresētas acis pavada kā sirmu mūķeni, tā jaunu, gleznu klostera māsu, kas, lūgšanu grāmatā iegrimusi, kājām knapi skarot zemi, kļušu smaīdu sejā pārslid pāri klostera pagalmam. Šķiet, viņas šo interesi apzinās un uztver ar sapratni, tomēr konsekventi novēršas, tiklīdz mana uz sevi vērstu fotoobjektīvu. Sveicienam atbild retā, tomēr ar skatienu pagodināts tiek ikviens. Māsām klosterī ir katrai savs darbs un uzdevums saskaņā ar to, kas tām arī laicīgajā dzīvē ir paveicies vislabāk. Klostera saimniecība ir iespaidīga – gan tās sakrālajā, gan sadzīviskajā daļā, un gādīgu roku pieskāriens ir nepieciešams ik uz soļa: dievmāmā, dārzā, svētcelniekiem domātajā viesnīcā, govju kūti, bišu dravā, ikonu darbnīcā, maizes ceptuvē... Esot šeit, iestājas miers un rodas vēlšanās uzkavēties stundām ilgi. Izrādās, ne tikai nemiers, bet arī miers var būt lipīgs. ☺

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Attiecībās pastiprināsies praktiskās rūpes. Iestāsies gaidīta stabilitāte. Maciņā nauda noturēsies. Papildu ienākumi nav gaidāmi. Nežēlojiet ģimenes vajadzībām. Rosiniet priekšniekus padomāt par algas palielināšanu. Bez šaubīšanās pieņemiet jauno amata piedāvājumu. Gaidītās pārmaiņas mājās var aizkavēties. Rikojiet radiņu sanākšanu.

LABĀS DIENAS

30.XI	Prieks par necerētu tikšanos.
3.XII	Miļi sagatavots apsveikums jubilāram.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Mīlestībā valdīs atbildības sajūta. Attiecībās noregulēsies izbraucienā vai ceļojumā. Varat izjust greisirdības sekas. Nostiprināsiet pamatus turpmākai lietīskai sadarbībai. Svarīgs būs kolēģu atbalsts. Kāda iepazīšanās pavērs durvis vajadzīgiem sakariem. Mājās apbruņojieties ar pacietību. Atvasēm būs vējš galva.

LABĀS DIENAS

30.XI	Gards cienasts draugu sanākšanā.
3.XII	Kluss pārdomu vakars mājās.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Pārdomāta dāvana no mīlotā cilvēka. Piepildīsies klusa vēlme. Uzlabosies materiālā situācija. Noparedzēti sīki izdevumi. Paļaujieties uz intuīciju. Atturieties no nedrošām investīcijām. Atvasēm var būt attaisnoti tēriņi. Neiesaistieties sīkās sadzīvīskās kīldās ar kaimiņiem. Labi vārdi kļiedēs saspringtu situāciju.

LABĀS DIENAS

1.XII	Ar mīļajiem dievkalpojumā.
7.XII	Patikama pēcgarša pēc sīrsnīga randiņa.

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Attiecībās dominēs savstarpēja cieņa. Finanšu jomā bez pārmaiņām. Karjeras kāpums maz iespējams. Vairāk rosieties ģimenes biznesā. Atbalstiet tuvinieka centienus dibināt savu uzņēmumu. Paplašināsies lietīskie kontakti. Uzturiet labas attiecības ar attālākajiem ģimenes locekļiem. Kaimiņi palīdzēs novērst sadzīves problēmas.

LABĀS DIENAS

30.XI	Sanāciet, mīļie radiņi!
6.XII	Sākums kaut kam gaišam.

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Palutiniet mīļoto, un dots devējam atdosies. Pienākumus veiciet darba laukā. Nenesiet darbu uz mājām. Apkārtējie novērtēs prasmi iziet no mulsinošas situācijas. Neiclaidiet sevi negatīvas emocijas. Iuvinieku atzinība mudinās darboties rosīgāk. Varat veikt ģenerāltīrīšanu. Svarīga ģimenes problēma atrisināsies pati no sevis.

LABĀS DIENAS

28.XI	Uzzibsnis kolēģa acu skats.
1.XII	Veiksme un sapratne.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Labā ziņa no otrās pusītes. Sagādājiet prieku mīletājiem. Varat rēķināties ar jāvārdu. Spesiet finansiāli palīdzēt draugiem. Dāviniet mākslas priekšmetus. Neatļaidība nesis cerētos panākumus. Būs iespēja strādāt patstāvīgi. Atbildīgi reaģējiet uz tuvinieku ierosmēm. Jebkura situācijā saglabājiet humoru un savaldību.

LABĀS DIENAS

1.XII	Rožu klēpis mīlotajam cilvēkam.
5.XII	Rosieties finanšu lauciņā!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNI

21. maijs – 21. jūnijs

Mīlestība paliks sirdī. Kautrība liegs atklāt jūtas. Nauda ieplūdis kontā. Apdomājiet tēriņus. Panākumus darbā veicinās spēja sadarboties ar kolēģiem. Mājās nenozīmīgi kviņi un lustīga izsmiešanās. Varat veikt nelielu remontu. Brīvo laiku centīsieties pavadīt kopā ar mīļajiem. Izplānojiet interesantas nodarbes.

LABĀS DIENAS

28.XI	Ar humoru noregulēta spriedzes situācija.
5.XII	Liktenīga tikšanās.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Izbeigsies agrākās nesaskaņas. Varat sakt kopdzīvi ar mīloto. Veiksmīgi tērēsiet uzkrātos līdzekļus. Norunas tikšiet rakstiski. Periods nav piemērots riskantiem darījumiem. Veiksmīga darba intervija. Nopietnas pārrunas un problēmas risiniet uzreiz. Nebaidieties no šķietami nepaveicamā. Viss notiks tā, kā vēlēšities.

LABĀS DIENAS

28.XI	Spoža prezentācija, labas atsauksmes, atzinība.
6.XII	Ļaujieties ūdens procedūrām!

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Par savam jūtām nav jāinformē plašs cilvēku loks. Dzīvesbiedrs alkā pēc uzmanības. Varat sastapt mīloto plašā pasākumā. Naudas jautājumos nepieciešama precizitāte. Oficiāli noformējiet darījumus. Paņemiet čekus par darījumiem. Abpusēji izdevīga sadarbība ar domubiedriem. Savā mājā jutīsieties pasargāti no dzīves vētrām.

LABĀS DIENAS

2.XII	Šķīrieties pa draugam, ja nevarat iet kopā!
7.XII	Vīna vakars mīļo lokā.

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Negaidīts mīlestības un cieņas apliecinājums. Romantiskas attiecības. Neizlemiet vienpersoniski finanšu jautājumus. Gods un sabiedriskais stāvoklis būs svarīgāks par apsolīto atļūzību. Veiksmīga ģimenes attiecības labvēlīgi iespaidos atdevi darbā. Nepametiet novārtā jaunās idejas. Ģimenē ciemosies sen gaidīts viesis. Praktiski atbalstiet vistuvākos.

LABĀS DIENAS

28.XI	Investējiet bērnos!
5.XII	Siltums sirdī pēc sarunas divatā.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Islaicīga prātā paliekoša aizraušanās. Izvairieties no sānsoljiem pastāvīgās attiecībās. Uz neilgu laiku varat palikt bez naudas rezervēm. Ātri atradīsiet iespēju papildus nopelnīt. Izmantojiet iespēju piedalīties izzinošā seminārā. Gādājiet par atklātu un sirsnīgu gaisotni mājās. Parūpējieties par dzīvesbiedra vecākiem.

LABĀS DIENAS

28.XI	Mierīgs vakars ar labu grāmatu, ļaušanos meditācijai un pārdomām vienatnē.
5.XII	Patīkama ziņa vai jauka tikšanās.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Lietiskās attiecībās var iezīmeties siltākas jūtas. Romantiski notikumi. Pievērsiet uzmanību sīkumiem. Ar naudu apiesieties taupīgāk. Centieties saglabāt sasniegto. Neaizbīdinieties ar laika trūkumu. Radīsies iespējas parādīt savus talantus. Mājās draudzīga un mierīga līdzāspastāvēšana. Pricājieties par atvašu panākumiem.

LABĀS DIENAS

30.XI	Veiksmīgs tālāks brauciens.
2.XII	Izmantojiet izdevību, baudiet prieku!

Par pasauli, ko tikai nojaušam

11. decembris – 7. janvāris

Nr. 25/26 (88/89) 2013

CITĀDĀ PASAULE

Astroloģe

AIJA

AUSTRUMA:

šerpa un tieša

Ēz pirti!

PIRTSDIENAS

VISAM

GADAM

**SNIEGPĀRSLIŅU
FENOMĒNS**

**Kā jā sagaida
KOKA ZIRGS?**

✦ TOSTI KATRAI ZĪMEI

✦ ASTROLUKSOFORS

✦ PROGNOZE 2014

Karjera, privātā dzīve
un veselība

ZIRGU VĀRDOTĀJA
no Plakanciema

Abonēt izdevīgāk

Cena Ls 0.99/EUR 1.41

ISSN 1691-6735

9 771691 673026

IZDEVNIECĪBA DIENAS ŽURNĀLS

11. DECEMBRIS – 7. JANVĀRIS

pirmdiena	otrdiena	trešdiena	ceturtdiena	piektdiena	sestdiena	svetdiena		
		11	12	13	14	15		
		10. MD 13:01 Auns	11. MD 13:22 Vērsis 23:40 ! 18:37–23:40	12. MD 13:46 Vērsis	13. MD 14:14 Vērsis	14. MD 14:48 Dvīņi 09:40 ! 05:54–09:40		
		16	17	18	19	20	21	22
		15. MD 15:30 Dvīņi	16. MD 16:19 Vēzis 21:17 ! 12:27–21:16 ○ Pilns 11:28	17. MD 17:15 Vēzis	18. MD 18:16 Vēzis	19. MD 19:21 Lauva 09:48 ! 07:36–09:47	20. MD 20:28 Lauva	21. MD 21:36 Jaunava 22:19 ! 16:25–22:18
		23	24	25	26	27	28	29
		22. MD 22:45 Jaunava	23. MD 23:56 Jaunava	23. MD Svari 09:17 ! 06:54–09:16 ○ Dilstošs 15:48	24. MD 01:09 Svari	25. MD 02:25 Skorpions 16:58 ! 14:00–16:57	26. MD 03:42 Skorpions	27. MD 05:01 Strēlnieks 20:37 ! 16:54–20:36
		30	31	1	2	3	4	5
		28. MD 06:16 Strēlnieks ! 14:36–24:00	29. MD 07:23 Mežāzis 21:01 ! 00:00–21:00	30. MD 08:19 1. MD 13:14 Mežāzis ● Jauns 13:14	2. MD 09:03 Ūdensviris 20:03 ! 14:12–20:03	3. MD 09:37 Ūdensviris	4. MD 10:05 Zivis 19:58 ! 04:46–19:58	5. MD 10:28 Zivis
		6	7	<p>MĒNESS DIENAS Mēness dienas parāda noteiktu darbību veiksmīgāku izdošanos. Tas ļauj atrast īsto laiku savu plānu realizēšanai, lai tas notiktu daudz harmoniskāk un produktīvāk.</p> <p>MĒNESS ZĪMES Atkarībā no horoskopa zīmes, kurā Mēness atrodas, var spriest, cik spīgti izteiktas varētu būt noteikta veida emocijas, kā cilvēki reaģēs, kāda būs pašsajūta un noskaņojums.</p> <p>MĒNESS FĀZES Atkarībā no Mēness atrašanās vietas attiecībā pret Sauli un Zemi ir izteiktas četras fāzes, kas ietekmē cilvēku. Kad Mēness pie debesīm nav redzams, tam uz cilvēku ir vismazākā ietekme, bet pilnmēnesī arī enerģija dabā un cilvēkos ir daudz spēcīgāka un ietekme ir stipri izteiktāka.</p> <p>ČIKA LAIKS ! Periods, kad Mēness neveido saikni ar nozīmīgār planētām, kas ietekmē mūsu ikdienu. Šajā laikā nevajag veikt darbības, kas prasa rezultātu tomēr tas ir labs pārdomām. No čika laika nevajag baidīties, bet der atcerēties, ka šajā laikā apgrūtinātā mērķtiecīga darbība ir viss iecerētais var neizdoties.</p>				
		6. MD 10:49 Auns 22:45 ! 12:44–22:45	7. MD 11:09 Auns					

lesaka numeroloģe
un fen šui speciāliste

DITA BLŪMA-BALINSKA

Dzīvojam Ziemassvētku gaidās. Šogad Ziemassvētki iekrīt laikā, kad debesis labvēlīgas tieši praktiskiem darbiem. Īpaša uzmanība tiks pievērsta sīkumiem un niansēm. Nav nozīmes plānot grandiozas svinības. Labākais šajā periodā ir vienkāršība. Paliekot tādi, kādi esat, vienkārši un bez maskām, ar savām patiesajām domām un kopā ar saviem tuvākajiem, sajūtīsiet milzīgu enerģiju. Komerčiālus pasākumus un runas atstājiet aiz durvīm. Iededziet sveces eglītē un esiet kopā ar saviem tuvajiem! Tā kā vairākumam šis ir arī dāvināšanas laiks, labākais, ko varat otram dāvināt, ir pašu radītas, mazas un praktiskas lietišas. Necentieties pārsteigt ar šoviem, lieliem izdevumiem un bezgalīgām runām. Labākā dāvana būs jūsu klātbūtne. Priecīgus, sirsnīgus un mīļus Ziemassvētkus visiem! Tepat klāt ir arī gadumija. Mēs katrs kaut reizi esam izjutuši lielu vēlmi pēc pārmaiņām, gribējuši uzsākt jaunu dzīvi, apņēmušies kaut ko darīt citādi, tomēr ne vienmēr tas, ko vēlējamies, ir izdevies. Viens no iemesliem – ir gadi, kad gadumija dabā nav labākais brīdis, lai uzsāktu kaut ko pilnīgi jaunu. Arī šajā gadā 31. decembris ir cikla noslēgums – 29. Mēness diena, kad nav ieteicams neko jaunu ne sākt, ne arī plānot. 29. Mēness dienā uzsāktais var neizdoties, radot lielāku vai mazāku vilšanos. Arī gadumijas vēlējumi saviem tuvajiem jānoformulē citādi, caur dilstošu procesu, piemēram: "Lai slimības iet prom!", "Lai nabadzība atkāpjas!" utt. Būsīm pacietīgi un nogaidīsim, jo jau 1. janvārī pulksten 13:14 sāksies jauns Mēness cikls!

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

MAĢISKAIS

11.12. ☀ 13:01 –
12.12. ☀ 13:22

IZAUGSME DARBĀ. Labākā diena, lai uzsāktu vai mainītu darbu. Var ieguldīt finanses kādos darījumos.

14.12. ☀ 14:14 –
15.12. ☀ 14:48

MAĢISKĀ DIENA. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai. Diena laba pārdomām par iespējamām pārmaiņām.

15.12. ☀ 14:48 –
16.12. ☀ 15:30

AKTĪVAIS SĀKUMS. Labi uzsākt kādus aktīvus pasākumus, kas iepriekš izplānoti. Tieši aktivitātei ir liels spēks.

18.12. ☀ 17:15 –
19.12. ☀ 18:16

LAIKS ATTIECĪBĀM. Maģiskais randiņu laiks, kad var izteikt bildinājumus, mīlestības apliecinājumus, romantiskus novēlējumus, būt divatā un piedalīties aktīvās izklaidēs.

20.12. ☀ 19:21 –
21.12. ☀ 20:28

ATTĪRĪŠANĀS DIENA. Labi atbrīvojies no vecā un liekā. Nav ieteicams neko pirkt, plānot, uzsākt vai veikt jaunus, nozīmīgus darbus, tikai pabeigt iesākto vai darīt ko nenozīmīgu. Nav ieteicams lietot alkoholu!

22.12. ☀ 21:36 –
23.12. ☀ 22:45

AKTIVITĀTES DIENA. Aktīva, radoša, veiksmīga diena. Ļoti labi kontaktēties ar citiem cilvēkiem. Laba diena lieliem pasākumiem.

26.12. ☀ 01:09 –
27.12. ☀ 02:25

PAMATU LIKŠANA. Viena no labākajām dienām, lai liktu pamatus iepriekš labi izplānotiem projektiem, mājām, darbiem. Veiksme pārdomātiem ilgtermiņa projektiem.

30.12. ☀ 06:16 –
31.12. ☀ 07:23

MĪLESTĪBAS DIENA. Ļoti harmoniska un gaiša diena. Šajā dienā viss izdosies. Vīsi darbi un pasākumi, ja tie iepriekš plānoti, sākti un vērsti uz labiem mērķiem, gūs panākumus.

31.12. ☀ 07:23 –
01.01. ☀ 08:19

VECĀ GRAUŠANA. Labākā diena, lai darītu tikai iepriekš iesāktus darbus. Labi atbrīvojies no krāmiem, vecām, nevajadzīgām lietām. Nevajag neko lielu pirkt, nav ieteicams lietot alkoholu. Var būt lieki tēriņi.

01.01. ☀ 08:19 –
01.01. ☀ 13:14

BONUSS. Mēnešos, kad ir 30. MD, sevi varam mierināt, ka nākamais Mēness cikls būs emocionāli vieglāks, arī 29. MD pirms šīs 30. MD būs vieglāka.

01.01. ☀ 13:14 –
02.01. ☀ 09:03

MAĢISKĀ DIENA / PLĀNOŠANAS LAIKS. Labs laiks, lai plānotu. Plānus rakstiet tagadnes formā, it kā jau iegūtos. Laba diena mazajām ikdienas maģijām. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, labi sākt veikt simorona rituālus. Piepildās vēlējumi!

04.01. ☀ 10:05 –
05.01. ☀ 10:28

PIRKUMU DIENA. Labi veikt pirkumus, izdot naudu, veikt ieguldījumus. Var atļauties kaut ko vairāk nekā citās dienās. Veiksies darbības, kas orientētas uz augšanu un attīstību.

06.01. ☀ 10:49 –
07.01. ☀ 11:09

MAĢISKĀ DIENA. Laba diena mazajām ikdienas maģijām. Var dedzināt čekus, iekārtot makus, veidot vēlmju kolāžas, veikt simorona rituālus kaut kā iegūšanai.

07.01. ☀ 11:09 –
08.01. ☀ 11:29

VĀRDA SPĒKS. Spēcīga ietekme ir izteiktajam vārdam. Labi prezentēt, reklamēt savus pakalpojumus. Labiem vārdiem ir liels spēks. Cilvēki pret siltiem vārdiem kļūst jutīgi un uzņēmīgi. Tikai nemēģiniet glaimot vai liekuļot.

MĒNESS DIENU KALENDĀRS

PRAKTISKAIS

ATSLODZES DIENAS
PĒC MĒNESS FĀZĒM

FRIZIERA
APMEKLĒJUMS

MANIKĪRS

NAUDAS DARĪJUMI,
FINANSĒS

CELOJUMI,
TŪRISMS

BALĪTES,
AKTĪVA ATPŪTA

<p>16.12. ☉ 23:28 – 17.12. ☉ 23:28</p>	<p>12.12. ☉ 23:40 – 15.12. ☉ 05:54</p>	<p>12.12. ☉ 23:40 – 15.12. ☉ 05:54</p>	<p>11.12. ☉ 13:01 – 12.12. ☉ 13:22</p>	<p>12.12. ☉ 23:40 – 13.12. ☉ 13:46</p>	<p>11.12. ☉ 13:01 – 12.12. ☉ 18:37</p>
<p>25.12. ☉ 09:48 – 25.12. ☉ 21:48</p>	<p>17.12. ☉ 11:28 – 17.12. ☉ 12:27</p>	<p>22.12. ☉ 22:18 – 25.12. ☉ 06:54</p>	<p>15.12. ☉ 09:40 – 16.12. ☉ 15:30</p>	<p>15.12. ☉ 09:40 – 16.12. ☉ 15:30</p> <p>IPAŠI LABI!</p>	<p>20.12. ☉ 09:48 – 20.12. ☉ 19:12</p>
<p>31.12. ☉ 01:14 – 01.01. ☉ 01:14</p>	<p>20.12. ☉ 09:48 – 20.12. ☉ 19:21</p> <p>IPAŠI LABI!</p>	<p>01.01. ☉ 08:19 – 02.01. ☉ 14:12</p>	<p>24.12. ☉ 00:00 – 25.12. ☉ 06:54</p> <p>IPAŠI LABI!</p>	<p>17.12. ☉ 21:17 – 18.12. ☉ 17:15</p>	<p>21.12. ☉ 20:28 – 22.12. ☉ 16:25</p>
	<p>22.12. ☉ 22:18 – 25.12. ☉ 06:54</p>		<p>26.12. ☉ 01:09 – 27.12. ☉ 14:00</p> <p>IPAŠI LABI!</p>	<p>25.12. ☉ 09:17 – 27.12. ☉ 14:00</p> <p>IPAŠI LABI!</p>	<p>25.12. ☉ 09:17 – 27.12. ☉ 14:00</p>
	<p>25.12. ☉ 09:17 – 28.12. ☉ 14:00</p>		<p>04.01. ☉ 19:58 – 05.01. ☉ 10:28</p>	<p>27.12. ☉ 16:58 – 28.12. ☉ 03:42</p>	<p>29.12. ☉ 20:36 – 30.12. ☉ 14:36</p>
				<p>29.12. ☉ 20:36 – 30.12. ☉ 14:36</p>	<p>06.01. ☉ 22:45 – 08.01. ☉ 19:22</p> <p>IPAŠI LABI!</p>

Cena tikai

Ls 1.49

EUR 2.12

Meklējiet preses
tirdzniecības vietās.

Kalendāru **SANEMSIET**
DĀVANĀ. abonējot
žurnālu *Citādā Pasaule*
2014. gadam.

ekiosks.lv

ASTROLOĢE ar raganas karti

Vai tiešām, planētām sastājoties konkrētā stāvoklī, kāzas būs veiksmīgākas un biznesa darījumos klāsies labāk? Astroloģe **Aija Austruma** stāsta par izvēles brīvību zvaigžņu dāvāto iespēju izmantošanā, ticību Dieva plānam un to, kāpēc noziedzniekiem un policistiem ir tik līdzīgas astroloģiskās kartes.

▼ *Līva Romane*

Viņa nav gaišreģe, ar nākotnes zilēšanu zvaigznēs nenodarbojas, vien meklē planētu stāvokli ierakstītās atbildes uz klientu jautājumiem. Arī par atnākušā uzdotajiem jautājumiem astroloģe Aija nemoralizē – ja nu tas uzdots, informācija jāsniedz. Viņa darbojas kā tulce, kas ļauj atnākušajam ielūkoties likteņa špiķerī, nevis kā psiholoģe, kas pēc tam palīdz sagremot uzklusīto, vai tiesnese, kas spriež par cilvēka jau izdarītajām vai gaidāmajām izvēlēm. Lai gan brīžiem šerpa un līdz kaulam tieša, Aija ir ļoti sirsnīga un tic, ka, tikai darot labu, domā-

jot labu un palīdzot nelaimē nokļuvušajiem, pasaule ik dienas ir spējīga kļūt kaut mazliet, mazliet labāka.

Horoskopa zīmē ieaug

Vairāk nekā 12 gadus strādājusi žurnālistikā, pēc tam 10 gadus reklāmas aģentūrā kā tekstu veidotāja, astroloģe Aija Austruma atzīst, ka savulaik nācies rakstīt par dažnedažādiem tematiem: "Gudroju tekstus gan par pēcspriegoto betonu, gan par daudz ko citu, kas dzīvē nāca priekšā pirmo reizi." Rakstīt Aijai patik vēl aizvien, un laiku pa laikam viņa rada kādu materiālu dažādiem dzīvesstila žurnāliem, arī *Citādajai Pasaulei*. "Veidot materiālu par pirts dienām ir pavisam kas cits, tur apakšā ir dziļāka jēga."

Pirmo reizi ar astroloģiju Aija saskārās jau vairāk nekā pirms 30 gadiem, taču tā neaizrāva. "Tolaik parādījās pirmie pārkopētie horoskopi. Nevarētu teikt, ka tas mani šausmīgi ieinteresēja. Taču visi lasīja, es arī," atceras astroloģe. Sākotnēji Aija visu izlasīto uztvērusi pārāk tieši un nespējusi saprast, kāpēc neatbilst izlasītajam Vērša raksturojumam, šķitis, ka kaut kas nav pareizi. "Iegad es zinu, ka tajā *vērsībā* ieaug tikai ar gadiem, cilvēks kļūst tipiskāks, savai zīmei atbilstošāks. Toreiz man šķita, ka tam visam trūkst pamata."

Pirms 17 gadiem Aija ar astroloģiju sastapās vēlreiz, šoreiz – dziedniecības skolā. Tajā viņa apguva dažādas mācības, taču astroloģijas kurss noticis laikā, kurā nevarēja to apmeklēt. Tātad atkal astroloģijas apgūšana Aijai gāja secen. "Tas bija tāds kā izkritušais posmiņš manā dzīvē – visu laiku blakus, taču pa istam klāt netiku. Ik pa laikam par to iedomājos."

AIJA AUSTRUMA

✦ Absolvējusi A. Rača astroloģijas skolu, saņēmusi profesionāla astrologa sertifikātu.

✦ Specializējusies attiecību astroloģijā, nekonsultē astromedicīnas jautājumos.

✦ Sniedz konsultācijas un raksta žurnāliem *Citādā Pasaule*, *Una*, *Dzīvesprieks* un *Dienas Ēdieni*.

Var atrast dzīves ceļu, visu slikto realizēt labā veidā, tādējādi padarot dzīvi krietni baudāmāku. Ne velti noziedzniekiem un policistiem ir ļoti līdzīgas kartes – katrs tikai izvēlējies savu potenciālu citādi realizēt.

Piemirstās zināšanas

Nedaudz vēlāk Aija piedzīvoja emocionāli grūtu dzīves posmu, kas bija gluži kā lūzuma punkts, un sievietei bija jāizvēlas, vai cīnīties, izmantojot to kā atspēriena punktu, vai padoties. Aija nepadevās: "Tolaik man vajadzēja sākt kaut ko pilnīgi jaunu. Es pieņēmu lēmumu aizbraukt uz astrologu no metni un tur sapratu, ka beidzot esmu gata-va apgūt šo zinātni."

Aijai visu laiku bija šķitis, ka astroloģija ir kas sarežģīts, matemātisks, līdz ar to nepiemērots viņai. Taču, sākot to apgūt, viņa saprata, ka spēj un mācības veicas ievērojami labāk, nekā sievietei bija gaidījusi. "Kad mācījos pie Rača, bieži pārņēma sajūta, ka es visu dzirdēto jau zinu. Šķita, ka nepieciešams vien to sev atgādināt." Ta jaunajai astroloģei bija iedrošinoša sajūta, kas neļāva atmest ar roku. Viņa atceras, ka savulaik kopā ar mācību biedriem kādā seminārā meklējusi raganām tipiskās astroloģiskās kartes un pavisam nejauši atklājusi, ka tāda ir arī pašai. "Iespējams, palīdz tieši tas."

Sajūta, ka informācija ir zināma, tikai aizmirsta, Aijai ir klātesoša vēl šodien. "Mācījos dziedniecisko vārdošanu un daudzkārt pieķēru sevi pie domas, ka zinu pierakstāmo vārdu turpinājumu, pirms tas vēl pateikts. Loģikas tur nebija, arī atskaņu ne, tātad uzminēt nevarēju." Astroloģe spriež, ka, iespējams, tas viņai bijis dots vēl pirms šīs dzīves, tāpēc tik viegli bijis to apgūt.

Resursu taupītāji

Pirmo astroloģijas klientu Aija neatceras, droši vien tā bijusi kāda draudzene. Taču astroloģiskās kartes viņa aplūkoja, vēl tikai apgūstot savu profesiju – analizējot kursabiedru planētās ierakstīto. Ja būtu jāraksturo vidējais konsultāciju apmeklētājs tagad, Ai-

ja sliecas domāt, ka tā ir sieviete vecumā no 27 līdz 47 gadiem. "Bērni nenāk. Reizēm tikai jaunieši, kuri beidz vidusskolu un atnāk pajautāt, ko studēt tālāk. Lielie jautājumi viņus neinteresē – nenāk jautāt, vai ir kopā ar isto cilvēku." Taču tieši attiecību tematika astroloģei ir vistuvākā. "Es nekonsultēju valstsvirus un nepalidzu biznesmeņiem veikt piemērotākās investīcijas. Mans lauciņš ir mīlestība, attiecības."

Vairākus gadus aktīvi konsultējot klientus, Aija pamanījusi, ka bieži pie viņas ierodas cilvēki ar problēmām, kas kaut kādā mērā aktuālas arī pašas dzīvē. "Acimredzot kaut kādā veidā tas savstarpēji pievelkas. Un tas palīdz mums abiem domāties par klienta situāciju, bieži atrodu pavisam citu leņķi, kā palūkoties pati uz savām problēmām," astroloģe vērtē. Nereti Aijas klientiem ir ap 30 gadiem, jo tieši tas ir dzīves posms, kad cilvēki ir nobrieduši nopietnām attiecībām un nāk pārbaudīt saderību ar izredzēto vai potenciālās iespējas tuvākajā laikā tādu satikt. "Šie cilvēki vairs nevēlas savus resursus bārstīt pa labi un pa kreisi. Iespējams, jūt, ka konkrētajam cilvēkam varētu ļoti, ļoti daudz atdot no sevis, taču pirms tam vēlas noskaidrot, vai ir vērts."

Špikeris nākotnes rīcībai

Bieži konsultāciju temati ir arī kāzām piemērotākie datumi, iespējamais bērnu daudzums un laulību skaits. Aija uz uzdotajiem jautājumiem atbild godīgi, tāpēc jau iepriekš brīdina, ka jābūt gatavam dzirdēt arī nepatīkamas atbildes. "Mans astroloģes ētikas kodekss nosaka: nestāsti to, ko tev nejautā. Taču, ja cilvēks skaidri un gaiši man paprasa, vai precēsies tikai vienu reizi, bet es redzu, ka tā nebūs, es to šim cilvēkam atklāšu," teic Aija, piebilstot, ka neredz iemeslu, kāpēc lai neatbildētu uz konkrētiem klientu interesējo-

šajiem jautājumiem. "Taču tas, ka kartē ierakstītas divas laulības, nebūt nenozīmē, ka cilvēks abas šīs iespējas izmantos. Tikpat labi viņš var neaprecēties ne reizi – pamatā ir pašā brīvā gribā."

Bieži iemīļējušies pāri vērsas pie Aijas, lai noskaidrotu piemērotu kāzu datumu. Lai gan konkrēta datuma izvēle ne vienmēr garantē laimīgas un mūžu garas laulības, astroloģe skaidro, ka ir svarīgi jebkuru labu lietu sākt piemērotā un labvēlīgā laikā: "Nav svarīgi, vai tās ir kāzas, bizness vai blokflautas spēlēšana. Bet pieredze rāda – ja cilvēki nav saderīgi, ir ļoti grūti atrast kāzu datumu." Aija savulaik pat neaizgāja uz kādas draudzenes kāzām, jo skaidri redzēja – pāris nebūs laimīgs un ilgi kopā neuzturēsies. Draudzenei gan Aija to pateica tikai pēc attiecību izjukšanas.

"Cilvēki bieži pieļauj kļūdas. Sievietes ap prec tos vīrus, kas patik viņu māmiņām. Ar kāzas rīkojam tad, kad tiek radi. Bieži tarr nav pilnīgi nekādas saistības ar to, ko vēlamies mēs paši. Un tad rodas problēmas." Jāmacās ieklausīties savās sirds izjūtās un jāaplūko astroloģijas kartē ierakstītais potenciāls kas šādās situācijās var noderēt kā špikeri: turpmākajai rīcībai.

Dzīves ieskaite

Nereti Aijai konsultācijās uzdod jautājumus par iespējamo bērniņu pieteikšanos taču astroloģe atzīst, ka mūsdienās, kad var veikt gan abortus, gan mākslīgās

Ar kārtīm, piemēram, var aplūkot, kā risinātos situācija, ja izvēlētos A vai B rīcības variantu. Astroloģija parāda dekorācijas, proti, apstākļu kopējo noskaņu, kas tajā dienā būs, bet īsti nemodelē dažādas izvēles.

CITARA PASA

apaugļošanas un ir surogātvecāki, tas nebūt vairs nav tik viennozīmīgi nosakāms. "Tā ir mūsu brīva izvēle izmantot mūsdienu medicīnas iespējas. Kad radās astroloģijas zinātne, nekā tāda vēl nebija, tāpēc to grūti nekļūdiģi prognozēt mūsdienās," viņa skaidro, piebilstot, ka ne vienmēr jānoka galva, izdzirdot frāzi, ka kartē bērniņu nesaskata. "Reizēm tas ir problemātisks karmiskais jautājums – lai tiktu līdz bērniņam, ir jāatrisina kaut kas cits."

Reiz pie Aijas ieradās sieviete ar ārsta uzstādītu diagnozi – neauglīga. Taču, uzklausot informāciju par citu dzīves jomu iespējamo virzību un potenciālu, sieviete pievērsusies horoskopā paredzētajam uzdevumam un steigusies to risināt. "Nu viņai piedzima jau otrais. Varētu teikt, ka, pildot paredzētos uzdevumus, mēs pildām tādas kā lielās dzīves ieskaites. Un tad mums paveras jauni ceļi un iespējas, kas pirms tam bijušas liegtas."

Savlaicīgā brīdināšanas sistēma

Aija skaidro, ka bieži astroloģija tiek jaukta ar nākotnes zilēšanu, uzsverot, ka kartē iespējams redzēt nākotnes potenciālu vien tad, ja dzīvē nekas netiek mainīts. Viņas draugs Raimonds nesēn pasviedis Aijai kādu lielisku frāzi astroloģijas apzīmēšanai: savlaicīgā brīdināšanas sistēma. "Ir planētu cikli, kas mums saliek kaut kādas dekorācijas. Ja mēs tās papētām, esam laikus brīdināti par iespējamo notikumu gaitu," Aija teic un piebilst, ka, ignorējot planētu priekšā teikto, no grūtībām neizmukt.

"Tās ir tāpat kā ar grādigajiem dzērieniem pēc pulksten 22:00. Nopirkt tomēr varēs, bet būs dārgi un tālu, nāksies patērēt papildu enerģiju. Taču, ja laikus zini, ka tuvojās ballīte un dzērienu vajadzēs, vari to nopirkt jau iepriekš tepat blakus un par saprātīgu cenu, jo zini, ka pulksten 22:00 iestāsies citi noteikumi," konkrētām darbībām labvēlīgo un nelabvēlīgo periodu apzināšanu astroloģijā ar sadzīvīsku piemēru ilustrē Aija. Astroloģe novērojusi, ka cilvēkiem ir tendence neplānot uz priekšu un tāpēc tiek patērēts enerģijas potenciāls, ko citā gadījumā būtu iespējams izmantot produktīvāku dzīves uzdevumu veikšanai.

Apbruņo pret gaidāmo

"Man nekad nav bijis konflikta par to, vai pastāv kāds augstāks Dieva plāns. Es skaidri zinu – pastāv. Viss, kas notiek uz Zemes, nav tikai nejaūšas haosa izpausmes, ko cilvēki ir pamanījušies novērot par sava veida kārtību." Taču astroloģe uzsver, ka to nebūt nevajadzētu izmantot kā attaisnojumu un, ieraugot ne īpaši veiksmīgu karti, padoties. "Ir cilvēki, kuriem ir dotas grūtākas pozīcijas,

bet tas nenozīmē, ka viņi nespēj veidot savu dzīvi. Tikai jāatrod veids, kā to darīt."

Ģarīgi un fiziski puslidz veselu cilvēku atrunas, ka kaut ko nav iespējams izdarīt astroloģiskajās kartēs ierakstītās informācijas dēļ, pēc Aijas domām, ir liekas. Viņa skaidro, ka savlaicīgā brīdināšanas sistēma var palīdzēt pazīt vājības un izmantot iegūto informāciju: "Var atrast dzīves ceļu, visu sliktu realizēt labā veidā, tādejādi padarot dzīvi krietni baudāmāku. Ne velti noziedzniekiem un policistiem ir ļoti līdzīgas kartes – katrs tikai izvēlējies savu potenciālu citādi realizēt."

Aija stāsta, ka no gaidāmajām un kartē ierakstītajām problēmām izvairīties ir grūti, jo planētu iedarbībai esam pakļauti vienlīdz spēcīgi, taču laikus gūtas zināšanas par gaidāmo var apbruņot. "Piemēram, redzot kartē attiecību izjukšanu, no šīs situācijas var izstūrēt, ja sirds saka, ka tas ir tikai pārvarams pārbaudījums, nevis neizbēgams liktenis. Tādejādi it kā tiek izturēts pārbaudījums, un attiecības var arī turpināties." Aija secinājusi, ka cilvēkiem raksturīga vadīšanās pēc pirmā impulsa, nevis ieklausīšanās sirdsbalsī. "Tā ir funkcionēšana primārā līmenī. Reizēm ir jāaizdomājas, jāsajūt ar sirdi, kāpēc pārbaudījuma situācija sūtiņa."

Derīgā instrumentu lāde

Astroloģe Aija klientiem konsultācijas sniedz Rietumu astroloģijā, vēdiskais jeb Austrumu virziens viņai nav tuvs. "Es gan nevarētu teikt, ka mani tas neinteresē. Taču es droši vien sāksu par to pastiprināti interesēties, kad mans instrumentu komplekts, proti, Rietumu astroloģija, vairs nespēs dot pilnīgas atbildes," Aija skaidro. Taču biežākais palīgs astroloģijas konsultācijās, kad tomēr neizdodas ko atklāt līdz galam, Aijai ir taro kārtis un rūnas, kas nemēdz melot.

"Patiesībā ar kārtīm man ir krietni tuvākas attiecības. Pirmo komplektu ieguvu jau 22 gadu vecumā un pamazām sāku tās likt. Ta kalpojuši kā sava veida izklaide draugu pasēdēšanās, taču pēc pārāk biežu sakrītību ievērošanas Aija no tām uz laiku atteikusies: "Viss, ko zilēju, piepildījās. Taču visas tās lietas bija negatīvas, ļoti sliktas." Savulaik Aijai gadījies izzilēt gan paziņas mašīnas sadauzīšanu, gan kāda cita cilvēka nonākšanu cietumā. "Desmit gadus kārtīm nekēros klāt. Vēl tagad es kārtīm nemēdzu uzdot ļoti smagus jautājumus par sevi."

Lai gan pamatā astroloģe nodarbojas ar astroloģiskās kartes analīzi, dažkārt kārtis un rūnas, viņasprāt, ir labāks instruments nianšu atklāšanai un iespējamo variantu salīdzināšanai. "Ar kārtīm, piemēram, var aplūkot, kā risinātos situācija, ja izvēlētos A vai B rīcības variantu. Astroloģija parāda dekorācijas, proti, apstākļu kopējo noskaņu, kas tajā dienā būs,

KAS JĀZINA, DODOTIES PIE ASTROLOGA?

- ✦ Precīzs dzimšanas datums un laiks.
- ✦ Jomas, kurās vēlaties gūt ieskatu.
- ✦ Konkrēti jautājumi par interesējošo.
- ✦ Kādu informāciju nevēlaties saņemt.
- ✦ Saderībai – otra cilvēka dzimšanas datums un laiks.

bet isti nemodelē dažādas izvēles." Kārtis v. parādīt arī konkrētā brīža attieksmes, izjūt: un rīcības gatavību attiecībās ar otru cilvēku

Skolotāja meklējumos

Dziednieku un gaišreģu skaita pieaugumu Latvijā pēdējos gados Aija noraksta komunikācijas telpas paplašināšanos, nevis krāpnieku vēlmi iedzīvoties: "Kamēr neesat redzējuši konkrēto dziednieku darbību, neņemot spriest, vai kāds ir šarlatāns vai nav." Tāču ne īpaši sen Aijai kādā nepatīkamā situācijā pašai nācās pārliecināties par dziednieku b. žiem nepamatoto lēmumu bārstišanu. Kā dziednieks astroloģes paziņai reiz teica, ka A ja ir spēcīga melnā ragana un nodarbojas g. ar nāves lāstu, gan piebūrumu veikšanu. "G. bētos aiziet pie tā dziednieka un parunāt. V. tiesām ir tā, ka es nakti kā lunātiķe staigāju a kārt un, pašai nezinot, lieku cilvēkiem lāstu. Taču tajā pašā laikā cilvēks, kas pie viņa bi sajūtās labāk. Un tas jau, iespējams, nozīm ka viņš darbiņu izdara."

Aija uzskata, ka katram izteiktajam v. dam ir spēks, arī mirkļa karstumā izkle

Pašas ievāktie un apvārdotie zemes tauki tiešām palīdzējuši dažādu slimību gadījumā. "Protams, man ir pilna atvilktnē ar aspirīnu un ibumetīnu, bet tautas medicīna ir daudz stiprāka."

tajam, tāpēc mudina būt uzmanīgiem ne tikai vārdos, bet arī darbos. "Mums ir maldīgs priekšstats, ka sliktā teikšana tikai lielos mērogos ir slihta, ikdienišķās sarunās varam teikto nefiltrēt. Patiesībā jau nav nekādas atšķirības, vai tu no rīta sabļauj uz draugu vai politiskajās debatēs uz oponentu." Par to, ka vārdam ir liels spēks, Aija vēlreiz pārliecinājusies, mācoties vārdošanu. Pašas ievāktie un apvārdotie zemes tauki tiešām palīdzējuši dažādu slimību gadījumā. "Protams, man ir pilna atvilktnē ar aspirīnu un ibumeti-

nu, bet tautas medicīna ir daudz stiprāka."

Aija savā astroloģiskajā kartē ielūkojusies ne reizi vien, lai gan ikdienā to nedara. Taču tajā skaidri un gaiši parādīts, ka viņai ir raganām raksturīga karte. "Es klausībā jau kādu laiku ceru, ka manā dzīvē varētu parādīties kāds dziednieks, kas labprāt ņemtu mani par mācekli. Es jūtu, ka vēlos un varu to darīt." Aija zina, ka skolotājs atnāks, kad viņa tam būs gatava, taču labprāt šo procesu pasteidzinātu, lai vairotu pozitīvo un palīdzētu cilvēkiem. ☺

Piedāvā **laītelecom**
Lojalitātes programma

Marija NAUMOVA
Marts Kristiāns KALNIŅŠ
LATVIA BALLE MC DREKSTĪBĒ

teu tuvumā

Latviešu komponistu
Ziemassvētku dziesmas

Ziemassvētku koncerti
Latvijas baznīcās:

- 21.12. Saldus Romas katoļu svēto apustuļu Pētera un Pāvila baznīca
- 22.12. Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes luterāņu baznīca
- 23.12. Jelgavas Svētās Annas luterāņu baznīca
- 25.12. Rīgas Lutera baznīca Torņkalnā
- 26.12. Valmieras Sv. Sīmaņa luterāņu baznīca
- 28.12. Rēzeknes Sāpju Dievmātes Romas katoļu baznīca
- 29.12. Cēsaines evaņģēliski luteriskā baznīca

Bilētes: www.bilesuparadize.lv

Bilēšu cena - Ls 5.

Bērniem līdz 7 gadu vecumam ieeja bez maksas.

draugiem.lv

draugiem.lv/tevtuvuma

Vērtību glabātāja maize

▼ *Līva Romane*

Konsultējusi Aglonas Maizes muzeja saimniece **VIJA ANCĀNE**

Savulaik glābusi cilvēkus no bada un vēl joprojām galdā tiek likta goda vietā. Maize. Tas ir stāsts par vērtībām. Kāpēc baltu senči, ejot uz tīrumu, vilka baltu kreklu, un ko nozīmē zīmes uz kukulīša, kas uzvilktas pirms tā šaušanas krāsnī?

Runā, ka tikko ceptā maizes kukulīti paslēpusies pašā Dieva elpa, savukārt caurumiņi sagrieztajās rikās ir visuvarenā acis, kas vēro, kā maizes baudītāji izturas gan cits pret citu, gan pret izcepto labumu. Ap maizi vijas lērums ticējumu, sakāmvārdu un tautasdziesmu, ko neiespējami saskaitīt. Senči cilvēku šajā saulē sagaidīja un no tās aizvadīja ar maizi. Tā tika dāvāta kāzās, dota līdzī karā un allaž pirmā likta pusdienu galdā. Maize ir pārticības simbols.

Maizē jāieklusās

Lai arī cik dzelžaini turētos pie receptes, precīzi ievērotu cešanas temperatūru un krāsni kurinātu ar isto malku, katrai ce-

Tikko ceptā maizes kukulītī paslēpusies paša Dieva elpa, savukārt caurumiņi sagrieztajās rikās ir visuvarenā acis, kas vēro, kā maizes baudītāji izturas gan cits pret citu, gan pret izcepto labumu.

pējai maize iznāks citāda. Pats galvenais nosacījums – maizē ieliktā mīlestība, cieņa un rūpes par tās ēdājiem. Savulaik senči, maizi cepot, skaitījuši tautasdziesmas, lai galdā ceļamo gardumu enerģētiski uzlādētu, tomēr Maizes muzeja saimniece Vija Ancāne teic, ka primārais tomēr ir cilvēka dvēsele un spēja ieklausīties maizē.

Ceļamaize svētībai

Kad viri gāja karā, viņiem līdzī vienmēr deva ceļamaizi. Maizes muzejā redzams kāds karavīra tērps, kurā lode iestrēgusi sirds rajonā, taču miesu nav skārusi. Runā, ka karavīru no ievainojuma pasargājusi mājnieku dotā, laika gaitā sakaltusi ceļamaize. To karavīrs kā svētību un atgādinājumu par mājnieku rūpēm turējis pie sirds un tā ticis paglābts.

Jaunlaulāto laimei

Latgalē vēl joprojām tiek lolota kāda sena tradīcija, kas paredz jaunā pāra izvadišanu no mājām. dodot ceļa maizi jeb bogu slavējot, kas kalpo kā pārtības simbols turpmākajā dzīvē. Papildus tiek dāvāts arī sāls satīcībai un ūdens krūka, lai attiecības allaž skaidras.

Cieņa dabai un tīrumam

Kādreiz senči vairāk ieklausījās dabā, sekoja tās ritējumam, jo viņu izdzīvošana tiešā veidā bija atkarīga no tās. Sentēvi uz tīrumu devās baltā kreklā un vienmēr noņēma cepuri, kā arī sarunājās ar iesēto graudu. "Kas ir zemāks par Dievu, bet augstāks par ķeizaru? Maize. Neviens ķēniņš maizi nespēs iedot, ja Dievs un daba par tevi neapžēlosies," saimniece Vija atminas kādu ticējumu. Lai gan mūsdienās lielveikalu plaukti pilni, arī tagad saimnieki tur godā dabu un, atdodot graudus zemei, pārkrusta tīrumu, jo zina, ka rezultāts ir atkarīgs no dabas, ne tikai no Ministru kabineta rīkojumiem vai pašu darba.

Lizes varenība

Lai maizi pienācīgi ielietu krāsnī, nepieciešama lize. Vienīgais lāpstveida darbarīks, kam mājās vienmēr jāstāv ar augšup pavērstu platu galu. Sentēvi ticēja – ja to glabās otrādi, maize ieies zemē, rudziem būs mazas vārpas un saime nebūs paēdusi. Tāpat nedrīkstēja līst zem lizes, jo tad augs kupris, sāpēs un kļūs lika mugura. Bērniem jau no agrām dienām radīja cieņu pret maizi.

Spriguļa spēks

Spriguļi bija darbarīki labības kulšanai, kas sastāvēja no diviem savstarpēji stiprinātiem koka gabaliem. Tā daļa, kas turama rokās, visbiežāk tika gatavota no viegla koka, piemēram, apses vai lazdas. Savukārt otra daļa tapa no ozola vai oša, jo tai bija jābūt ļoti cietai un izturīgai – kulšanas procesā tā nemitīgi tika sistā pret grīdu. Abas daļas sašņorētas ar kādu dabīgu materiālu, piemēram, lina striķi vai dzīvnieku ādu. Kulšanas procesā tika dziedātas tautasdziesmas – gan bēdīgas, gan priecīgas atkarībā no dabas devīguma.

Saimniece VIJA ANCĀNE: “Cilvēks vairāk paēd no prieka par galdā celto maizi nekā no paša kukuliša. Ir pienācis laiks, kad atkal pievērsties mūsu senču vērtībām, celt tās godā un saprast, ka galvenais ir caur ēdienu dotā mīlestība un rūpes.”

◀ **Rūgšanas mājvieta**

Abrām bijušas dažādas formas un lielums – tās varēja būt izgatavotas no dēļiem vai viengabalainas, ar stūriem un ragiem, lēzenākas vai dziļākas. Bieži abra tika gatavota no apses, jo tā nedz palēnina, nedz paātrina rūgšanas procesu. Parasti mīcīja sievietes, tāpēc no svarīgākā bija arī abras smagums, un režģis abras gatavošanai izmantoja vieglo priedi. Tradicionālais maizes cepšanas process paredz, ka no rīta mīkla tiek ieliekta cētā, nākamajā rītā mīklas pūkai jāliekams iekšā abrkasītis, un rūgšanas process turpinās. Katrai saimniecei šis laiks var būt atšķirīgs. Abra nekad netiek mazgāta, jo tā vien izkasa mīklu.

▶ **Labvēligam malumam** Sākotnēji senči graudu malšanai izmantoja akmens graudberžu – dabā atrada akmeni ar iedobi, ņēma otru akmeni un berza graudus, taču ātri vien arī paši iemācījās uztaisīt iedobi. Vēlāk sāka izmantot piestu, ko vēl joprojām plaši lieto Āfrikā un Āzijā. Savukārt 11. gadsimta beigās tagadējā Latvijas teritorijā ienāca rokas dzirnavas. Sākumā tautai tās nepatika, jo tās bija smagi darbināt, taču ar laiku dzirnaviņas izpelnījās lielu cieņu, kas atklājas arī tautasdziesmās. Dzirnavas allaž bija jāgriež saules kustības virzienā; beidzot malšanu, actiņā noteikti jāieber sauja graudu, lai maize nekad nebeigtos.

▶ **Maizes dvēselīte**

Mīklai pievienots abrkasītis aizstāj pārtikas stabilizatorus, E vielas un citas mākslīgas piedevas. Tajā saglabājas pienskābās baktērijas un rauga šūniņas. Kad sākas rūgšanas process, rauga šūnas sadalās. Tās aiziet bojā jau cepšanas pirmajā stadijā, taču savu darbu ir padarījušas – kukulītis uzcēlies. Abrkasītis tiek dēvēts par maizes spēku, un, pateicoties tam, maize bieži saukta par dzīvu.

Zīmes kukulišos Mirkli pirms maizes kukuliša šaušanas krāsni saimniece uz tā uzvelk kādu zīmi. Visbiežāk tā ir Māras zīme, jo Māra ir visa materiālā aizbildne, tas var būt arī krusts, Jumis, pēc kristietības ienākšanas tagadējā Latvijas teritorijā daudzviet tika izmantoti baznīcas krusti. Ierasts, ka zīmi velk pirmajam un pēdējam kukulim, taču reizēm to dara itin visiem, arī bērniem ļaujot ar pirkstiem izveidot "dzīvnieku ķepu" nospiedumus maizes virsā. Lai gan katram reģionam raksturīgas savas zīmes, parasti saimniece mēdza izmantot sev tuvākās. Otrā pasaules kara laikā, kad izpalīdzīgi cilvēki nesa maizi partizāniem, vienmēr tika nogriezta augšējā un sānu garoza, jo pēc zīmēm, kas bija ievilkas uz tām, ātri vien varēja atrast konkrētās mājas, kurās kukulītis cepts. Līdzīgas zīmes senči uzvilka arī mīklai abrā, lai tā labāk rūgst, vai pelnos, lai Māra sargā pavardu.

MAIZES MUZEJS AGLONĀ

Pirms vairāk nekā astoņiem gadiem saimniece Vija Ancāne vēra durvis Maizes muzejam Aglonā. Tajā ikviens interesents tiek aicināts uz sarunu par maizi. Tur var iepazīties gan ar izmantojamajiem darbarīkiem, gan paši ķerties pie kukuliša izveidošanas, vienlaikus ejot rotaļās, griežot īstus latgaliešu dančus un nobaudot zāļu tēju pie līnu galdauta klāta galda. Runā, ka kolorītā un atraktīvā saimniece Vija par maizi varot stāstīt vismaz astoņas stundas dienā mēnesi no vietas. Un allaž atrastos kas nepateikts.

Sogad Maizes muzejā pavierosojušies jau vairāk nekā 18 000 apmeklētāju.

◀ Krāsns pielabināšana

Katra krāsns ir atšķirīga, un saimniecei jāiemācās ar to sadzīvot. Sakot labus vārdus un pelnos atstājot piemērotas zīmes, tā pielabināma. Maizes cepšanas ilgums atkarīgs gan no kukulišu lieluma, gan kurināmā izcelsmes un lieluma, gan telpas siltuma un cepējas nodoma. Dienā, kad maize tiek cepta, no mājas nedrīkst nest ārā atkritumus. Apkārt jāvalda mierīgam noskaņojumam, bez ēverģēlībām. Pirms maizes likšanas galdā tai jāļauj atpūsties zem līnu dvieļiša. ☺

CD Lūgšana ar mūziku veiksmei!

Dzija, patiesa, gaiša, harmoniska lūgšana, kas maina cilvēka iekšējo pasauli

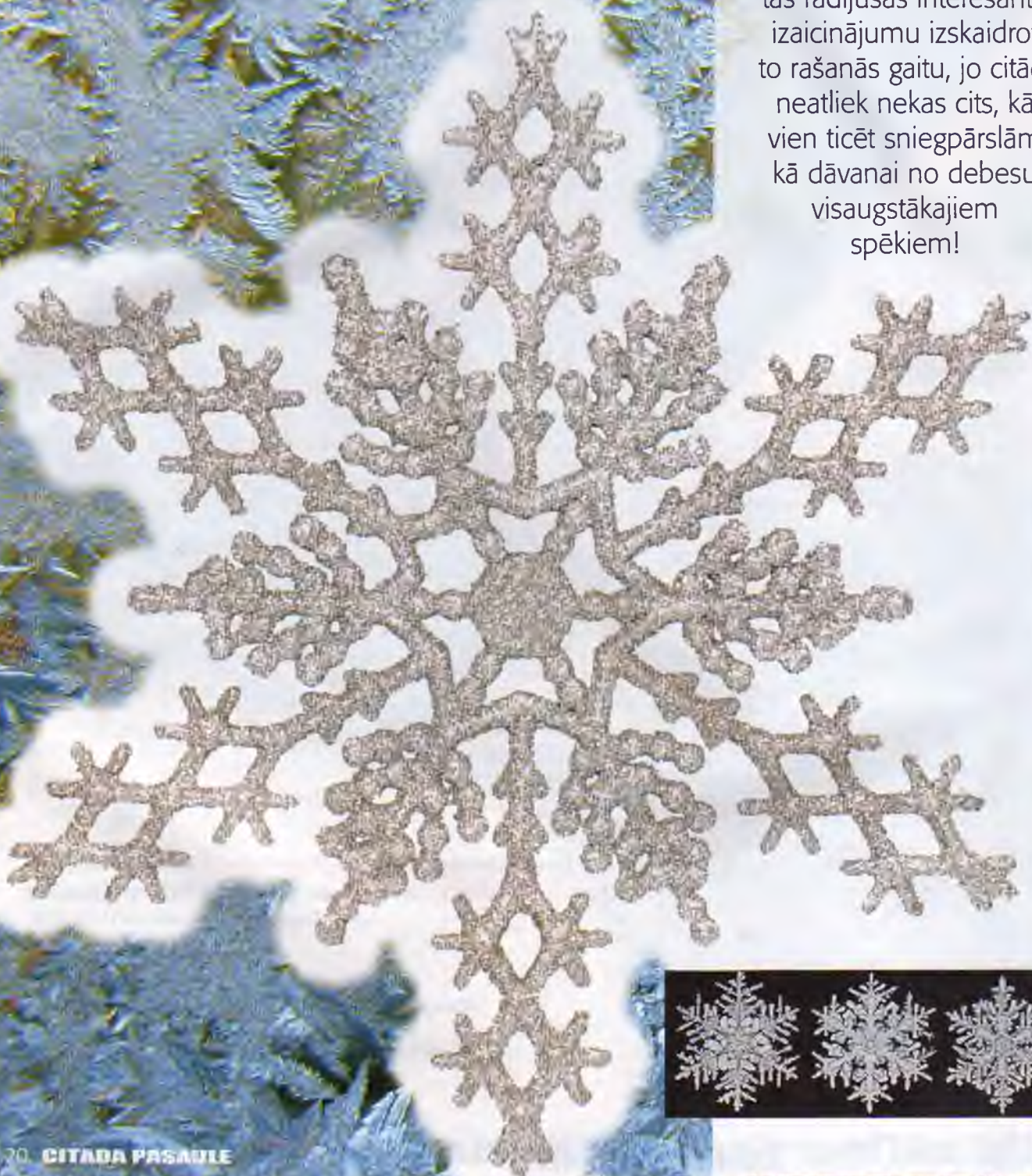
CD iespējams iegādāties Rīgā, Valmieras ielā 3. iepriekš piesakoties pa tel. 26160722 vai ilze@aurafoto.lv. Iespēja piegādāt arī ar Latvijas pasta starpniecību.

www.magistery.eu

Dabas smalkākais rokdarbs

Sniegpārslas – tik trauslas, ātri gaistošas, tomēr fantastiski skaistas – gadsimtu gaitā iedvesmojušas dzejniekus, māksliniekus un jebkuru, kurš aukstā ziemas dienā cimdos noķēris vienu no tām. Savukārt zinātniekiem tās radījušas interesantu izaicinājumu izskaidrot to rašanās gaitu, jo citādi neatliek nekas cits, kā vien ticēt sniegpārslām kā dāvanai no debesu visaugstākajiem spēkiem!

▼ *Ieva Melko*

Sniegpārslas veido gluži ikdienišķu dabas parādību – sniegu, kam diez vai tiktu pievērstā tik liela uzmanība, ja nebūtu sniegpārslu unikālo formu, ko jebkurš var ieraudzīt ar nepabrūnotu aci. Zem mikroskopa un citām ierīcēm atklājas sniegpārslu apbrīnojamā formu daudzveidība un neparastā simetrija, tāpēc zinātnē attīstījies pat atsevišķs sniegpārslu jeb, precīzāk sakot, ledus kristālu pētniecības virziens. Mūsdienās zinātnieki spējusi ne tikai smalki izpētīt sniegpārslu veidošanās procesu un klasificēt dažādas formas, bet pat mākslīgi izaudzēt tās laboratorijā.

Ārpus zinātnes sniegpārslas ir arī starptautisks simbols, kas visbiežāk tiek izmantots sniega, ziemas, ledus, sala un ziemas sporta veidu vizualizēšanai visdažādākajos veidos, arī celazīmēs, datora programmatūru ikonās, ziemas rīpu apzīmēšanai u. tml. Tomēr sniegpārslas simboliskā jēga meklējama daudz dziļāk dažādu tautu kultūras izpausmēs.

Pirmā sniegpārslas fotogrāfija

Par sniegpārslu pētniecības pionieri tiek uzskatīts fermeris Vilsons Bentlijs no Vermontas, ASV, kurš tālajā 1885. gadā spēja uzņemt pirmo sniegpārslas fotogrāfiju. Vilsons kopš bērnības bija aizrāvis ar dabas un īpaši sniegpārslu pētniecību. Viņš reiz rakstījis: "Ar mikroskopa palīdzību es atklāju, ka sniegpārslas ir skaistuma brīnumi, un man kļuva žēl, ka šo skaistumu neredz citi. Katrs sniega kristāls bija dizaina meistardarbs. Un neviens dizains nekad neatkārtojās. Kad sniegpārslas izkusa, šis dizains bija zudis uz mūžu. Tieši tik daudz skaistuma bija zudis, neatstājot aiz sevis nevienu liecību."

Vispirms Vilsons mēģināja sniegpārslas pārzīmēt, tomēr tās izkusa ātrāk, nekā viņš zīmēja, tāpēc radās ideja par fotografēšanu. Tolaik fotoaparāts bija ekskluzīva prece, tāpēc Vilsona vecākiem šis pirkums nebija pa prātam, tomēr viņš to saņēma dāvanā savā septiņpadsmitajā dzimšanas dienā. Pēc divu gadu neveiksmīgiem mēģinājumiem viņš pārsteidza apkārtnes fotogrāfus un zinātniekus ar pirmo sniegpārslas fotogrāfiju, kuras autentiskums sākumā tika apšaubīts. Tomēr viņš to spēja atkārtot ar tūkstošiem citu

sniegpārslu, kļūstot ne tikai par pirmo sniegpārslu fotogrāfu, bet arī atzītu laika apstākļu pētnieku.

Vēlāk sniegpārslas pētījuši daudzi zinātnieki, tostarp kodolfizikis Ukičiro Nakaja no Japānas, kurš 1932. gadā uzsāka pirmo sistematisko sniega kristālu pētniecību. Atšķirībā no Vilsona, kurš fotogrāfēja skaistākās un simetriskākās sniegpārslas, Ukičiro fiksēja jebkuru jaunu formu, mēģinot atklāt iespējami lielāku ledus kristālu daudzveidību. Tomēr par Ukičiro lielāko sasniegumu uzskatāma prasme mākslīgi izaudzēt ledus kristālu laboratorijas apstākļos, kas pavēra jaunas pētniecības iespējas nākotnē.

Mūsdienās populārākais sniegpārslu pētnieks ir Kenets Librehts no ASV. Viņš izveidojis lielāko sniegpārslām veltīto portālu www.snowcrystals.com un publicējis vairākas

Vispirms Vilsons mēģināja sniegpārslas pārzīmēt, tomēr tās izkusa ātrāk, nekā viņš zīmēja, tāpēc radās ideja par fotografēšanu.

Vilsona Bentlija sniegpārslas. ▼

SNIEGA UN SALA REKORDI LATVIJĀ

✦ 2013. gads ir īpašs, jo līdz šim pārspējis vienu no Latvijas ziemas rekordiem – 9. aprīlī tika novērota biezākā sniega sega Alūksnē – 70 cm, kas ir lielākais rādītājs kopš 1946. gada, kad šajā novērojumu stacijā uzsākti regulāri sniega segas biezuuma mērījumi. Pēdējo gadu laikā vēl tikai divreiz fiksēts sniega segas biežums virs 70 cm – Siguldā un Kolkā.

✦ Visagrāk Latvijā sniegs fiksēts 1973. gadā Rēzeknē – 23. septembrī, savukārt visilgāk tas saglabājies 1953. gadā Kazdangā – līdz 29. maijam.

✦ Visbiezākā sniega sega reģistrēta 1931. gada 16. martā Gaiziņkalnā – 130 cm.

✦ Viszemākā gaisa temperatūra Latvijā reģistrēta 1956. gada 8. februārī Daugavpilī – mīnus 43,2 °C.

(Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra dati)

Dienvidpols – unikāla sniegpārslu novērošanas vieta

Kenets Librehts sniegpārslu pētniecības ceļojumos atklājis, ka Antarktika un tieši Dienvidpols ir unikāla sniegpārslu novērošanas vieta, jo tur ir ļoti auksts un sauss klimats. Šajā reģionā sniegpārslas parasti ir salīdzinoši mazas, ar asām kristālu šķautnēm, taču gandrīz ideālā sešstūra formā. Dienvidpola ekstrēmajos apstākļos nekad neredzēsiet lielas zvaigzņveida pārslas. Lielu, sarežģītu formu sniegpārslu novērošanai piemērotākas ir vietas lielu ezeru tuvumā.

Mākslīgais sniegs bez sniegpārslām

Mākslīgā sniega pūtēji rada īsta sniega apstākļus slēpošanai, tomēr visi, kas to ir apskatījuši vai pataustījuši, pamana, ka mākslīgais sniegs izskatās pēc maziem krusas graudiem. Novērojums ir pareizs, jo mākslīgā sniega pūtēji izpūš gaisā ūdens pili, kas zemā temperatūrā sasalst, bet šajā procesā neveidojas sniegpārslas.

grāmātas, tostarp apjomīgākās sniegpārslu fotogrāfijas, iemūžinot tūkstošiem unikālu ledus kristālu formu.

Nav divu vienādu

Sniegpārslas būtībā ir ledus kristāls vai vairāku kristālu sakopojumi, kuru formu nosaka gaisa mitrums un temperatūra. Interesantas zvaigzņveida sniegpārslas veidojas jau -2 grādos, kad gaisa mitrums ir salīdzinoši liels, bet sarežģītāko formu ledus kristāli veidojas, kad temperatūra pārsniedz -15 grādus. Sniegpārslu formas ceļā uz zemi mainās, jo tās savstarpēji satriecas, mēdz kust, atkal sasalst un galu galā piezemēties, piemēram, lielā ledus kristālu sakopojumā, tieši tāpēc tās ir tik atšķirīgas. Nav divu vienādu sniegpārslu!

Tomēr kāda būtiska pazīme ir visām sniegpārslām – unikālā sešstūra forma, kas retos gadījumos veido gandrīz ideālu simetriju. Sešstūra forma rodas divu ūdeņraža atomu apvienošanās procesā ar skābekļa atomu veidojot ūdens molekulu. Zinātnieki klasificējuši 35–80 dažādus sniegpārslu veidus, tāpēc nereti grūti noticēt, ka tām visām ir viena sastāvs. Dabā sastopamas sniegpārslas, kas izskatās pēc smalkām adatām, tukšām kolonnām, vienkāršām sešstūra prizmām, ar zvaigzņveida kristāliem, papardēm un sarežģītiem divpadsmit zaru sakopojumiem.

Interesanti, ka visvieglāko sniegu, ta

Sniegpārslu amulets pašu rokām

Iesaka tarologe
KRISTĪNE DUNSKA

Arī mēs paši varam sagatavot ziemai brīnišķīgu aizsardzības amuletu – sniegpārslu, izgriežot to no baltas papīra lapas, domājot tajā brīdī labas, pozitīvas domas un koncentrējoties uz rezultātu. Šādu sniegpārslu var arī noadīt, nomezģlot un nēsāt līdzī vai iekārt logā augšā labajā stūrī. Šādus amuletus varam gatavot veselībai, mīlestībai, ģimenes harmonijai, tikai ievērojot sešstaru formu un pozitīvu paša gatavotāja enerģijas klātbūtni. Sniegpārslas simbolā nemaz nevajag meklēt pareizību vai nepareizību, lai paliek katram sava: meteorologam – nokrišņu veids, fiziķim – atomu daļiņu sakopojums, mistiķim – kosmiskās enerģijas nesēja. Arī man viena īpaša sudraba sniegpārsla kaklā ik dienu atgādina par brīvības sajūtu, kas rodas, traucoties lejup pa kalnu un ne tikai... Lai izdodas noķert vienu sniegpārslu jau pirmajā sniegā!

*Tu piestāj uz brīdi un pacel acis,
Tad ieklausies, ko tev sniegpārslas sacīs.
Tas nav nekas dīvains – tu neesi jucis,
Bet atver vien savai dvēselei durvis.*

(Valdis Pavlovskis)

Sniega simboliskā nozīme nav nejauša, jo ezoteriskā sniegpārslas tiek uzskatītas par unikālu kosmiskās enerģijas simbolu – starpnieku starp debesīm un zemi.

saukto pūdersniegu, veido zvaigžņveida sniegpārslas, kurām ir tik daudz smalku sazarojumu, ka tie izskatās pēc papardes lapām. Parasti šīs sniegpārslas ir ļoti vieglas un plānas, turklāt veidojas no viena ledus kristāla, taču tās ir vienas no lielākajām – to diametrs var būt lielāks nekā pieci milimetri.

Sniegpārsla – tīrības simbols

Kaut arī sniegpārslu "dzīves cikls" ir detalizēti izskaidrots zinātniskos pētījumos, tomēr zinātne nespēj atbildēt uz jautājumu, kāpēc sniegpārslas fascinē tik daudz cilvēku visā pasaulē. Kad snieg pirmais sniegs, šķiet, ka laiks ir apstājies, pazuduši darba pienākumi un sabiedrība pieņemtās normas... Gribas noķert vienu pārslu uz mēles, iekrist kupenā un uzzīmēt eņģeli! Atbildes meklējamas sniegpārslu simboliskajā nozīmē gan tautu folklorā, dzejā un dziesmās, gan dažādos ezoteriskos skaidrojumos.

Sniegpārslas un sniegs asociējas ar mieru iestāšanos, apskaidrību, visu ikdienišķo problēmu aizmiršanu, ko aizklāj kaut kas patiesi tīrs un varbūt pat dievišķs – sniegs.

Sniega simboliskā nozīme nav nejauša, jo ezoteriskā sniegpārslas tiek uzskatītas par unikālu kosmiskās enerģijas simbolu – starpnieku starp debesīm un zemi. "Sniegpārsla kā ūdens kristāls ar savu izsmalcināto, geometrisko struktūru, tāpat kā piramīdas, atoms, DNS molekula, ziedi, kosmiskie debess ķermeņi u. tml., ir veidota saskaņā ar zelta griezuma principiem un apliecina dievišķās enerģijas, Dieva kā radītāja klātbūtni jebkurā dabas veidojumā, absolūti estētiskā un harmoniskā. Sniegpārsla pēc savas sešstaru uzbūves ir tuva mandalas uzbūvei, kā sens sakrāls pasaules simbols, aizsardzības un maģiskas iedarbības simbols," skaidro taroloģe Kristīne Dunska.

Interesanti, ka dabā atrodams melns pusdārgakmens, kura virsmu klāj neregulāras, baltas sniegpārslas, tāpēc tas ieguvis sniegpārslu obsidiāna nosaukumu. Sniegpārslu obsidiāns tiek uzskatīts par tīrības akmeni, kas palīdz atrast līdzsvaru starp prātu, garu un fizisko ķermeņiem. ☺

Sniegpārsla, kas neizkūst

Sniegpārsla ir viens no iecienītākajiem simboliem daudziem ziemas sporta veidu cienītājiem un instruktoriem. Viņiem tās ir uz apģērba, rotaslietās, uz mašīnām un pat tetovējumos. Ja reiz sniega mīlestība, tad uz mūžu!

LINDA DAMBENIECE, snovborda instruktore un bioloģe:

"Man ir trīs tetovējumi – uz ribas, kakla un auss. Kopā piecās sniegpārslas! Pirmo uztaisīju pirms pieciem gadiem, tad ik pēc gada pārējās. Runā, ka tetovējumu nožēlot sāk pēc gada, bet es neesmu nožēlojusi, man tie joprojām ir mīļi un svarīgi. Sniegpārslīņas neaplicina tikai manu mīlestību pret gadalaiku un nodarbošanos, katram zīmējumam ir sava nozīme, savs laiks, kad tas radīts, savas atmiņas un asociācijas, piemēram, par pareizi izdarītām izvēlēm un akadēmiskajiem sasniegumiem."

EDIJS UDĀLOVS, slēpošanas un snovborda instruktors:

"Tetovējumā saviti dažādu enerģiju elementi – ūdens, zeme, uguns – un arī simboli, kas ir nozīmīgi manā dzīvē, tostarp sniegpārslas. Tās un kalni ir svarīgi tāpēc, ka jau vairāk nekā desmit gadus mans hobijs ir snovbords, kas izvērties arī profesionālā instruktora darbā Latvijā un ārzemēs."

KARĪNA VĪTIŅA, Baltijas snovborda čempione un Latvijas Mākslas akadēmijas studente:

"Jau pusotru gadu man ir sniegpārslas tetovējums uz snovbordā vadošās – kreisās – kājas. Tā ir ne tikai sniegpārslīņa, bet arī latviešu etnogrāfiskā zīme, kas aizsargā un palīdz. Man sirdī vienmēr ir bijis snovbords un sniegs. Tetovējums atgādina par jaukajām dienām uz kalna, draugiem, sacensībām un tur piedzīvoto. Tetovējums mani laikam vienkārši sargā, jo kopš tā uztaisīšanas man ir bijuši vairāki nozīmīgi sasniegumi gan snovbordā, gan mākslā."

NĀVE LEDĀJOS

To, ka baltais un mikstais sniedzīnš var būt nāvējošs, latvieši zina jau no pamācošā stāsta par Cibiņu. Taču ir arī gadījumi, kad ne gluži zem eglītes, bet kaut kur ledainos plašumos bez vēsts pazūd veselas ekspedīcijas un kuģi.

▼ *Sandris Meluzāls*

Franklina pēdēja ekspedīcija

Divi kuģi un 129 vīri – tāda bija britu jūrnika Džona Franklina vadītā ekspedīcija, kas pazuda 1847. gadā kaut kur Ziemeļu ledus okeānā. Nevarētu gluži teikt, ka bez pēdām, tomēr par lielākās daļas polārpētnieku likteni vēl šobaltdien ir tikai aptuvena nojaušma, bet abus kuģus nevienam tā arī nekad nav izdevies atrast.

Sakās viss 1845. gada, kad britu Admiralitāte nolēma noorganizēt ekspedīciju, kuras uzdevums būtu izlūkot arktiskās teritorijas uz ziemeļiem no Kanādas. Braucienam tika saposti divi kuģi *Erebus* un *Terror*, abiem nokomplektētas apkalpes, taču ar ekspedīcijas vadītāja izvēli radās aizķeršanās, jo vairāki pieredzējuši jūrnieki un polārpētnieki no šā goda kratījās valā ģimenes apsvērumu dēļ. Viņus var saprast, jo tajos laikos viena šāda ekspedīcija parasti ilga vairākus gadus un paredzēja arī ziemošanu ledājos (ziemas mēnešos kuģi vienkārši iesala ledū un netika uz priekšu), kas nesolīja ne komfortu, ne jaūturus piedzīvojumus. Beigu beigās kā kompro-

misa figūru izvēlās kapteini Franklinu, kurš jau trīs reizes bija piedalījies līdzīgos pasākumos Arktikā.

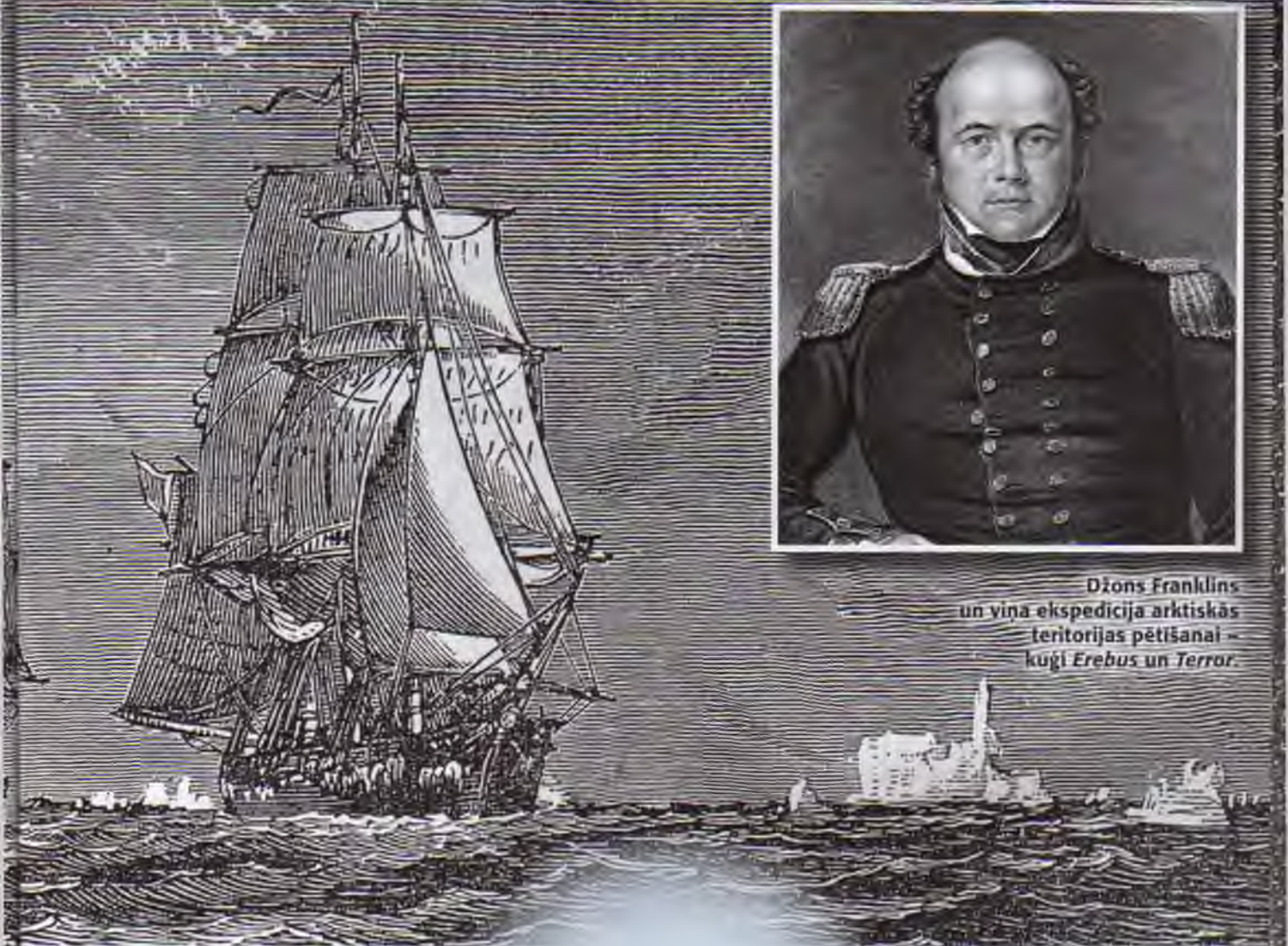
Pēdējais nosacītais kontakts ar civilizāciju ekspedīcijai bija pusgadu pēc starta, kad Grenlandes apkaimē *Erebus* un *Terror* sastapa divi vaļu medību kuģi. Pēc tam Franklina komanda pazuda no redzesloka uz visiem laikiem. Mājāspalicēji gan par šo faktu interesi sāka izrādīt tikai pēc diviem gadiem, taču par tādu lēnīgumu nevajadzētu īpaši brīnīties – ekspedīcija devās ceļā vismaz uz diviem gadiem, un ātrāk neviens to atpakaļ nemaz negaidīja. Tikai pēc šo divu gadu ap-ritēšanas kapteiņa Franklina sieva kļuva nemiērica un sāka bakstīt Admiralitāti, lai tā kaut ko darītu lietas labā.

Admiralitāte bez vilcināšanās noorganizēja glābšanas ekspedīciju divu kuģu sastāvā, taču lielas jēgas no tās nebija. Franklina vīru pēdas glābēji neatrada, toties paši iekūlās nopietnās nepatīkšanās, jo viens no kuģiem *Investigator*, ledājos iesprūda tik pamatīgi, ka komanda, nākamās trīs gadus velti gaidījusi atkusni, bija spiesta kuģi pamest un pa ledu kājām doties civilizācijas virzienā.

1850. gadā, tātad trīs gadus pēc Franklina ekspedīcijas pazušanas, to meklēt devās iespaidīgāki spēki – 13 britu un ameri-

kāņu kuģi. Šoreiz veicās nosacīti labāk, jo lai gan dzīvus ekspedīcijas dalībniekus ar rast neizdevās, meklētāji uz vienas no salām uzgāja trīs Franklina vīru kapus, datēti ar 1846. gadu. Ja neskaita vietu, kurā, pēc visa spriežot, ekspedīcijas vīri bija ziemojuši, kapīni bija vienīgais vērs, nemamais atradums. Kur palikuši pārējie jūrasbraucēji, tas nebija skaidrs. Vēl pēc gada pāris kuģu apkalpes Nufundlendas apkaimē bija manījušas milzu aisbergu ar tajā iesalušiem diviem kuģiem, taču tā arī nebija skaidrs, vai tie bija *Erebus* un *Terror* vai arī kādi vaļu medību kuģi, kas bieži viesojās šajos platumos.

Uz priekšu meklējumi pavirzījās deviņu gadus pēc ekspedīcijas izbraukšanas, kad cīlotājās Džons Rojs, kurš pētīja Kanādas ziemeļos, sastapa eskimosu, kurš zināja stāstīt par balto cilvēku grupu aptuveni 4 vīru sastāvā, kas nomirusi badā Bakas upes ietekā. Tas ir rajons, kur atrodas visneapdzīvotākās un ledainākās Kanādas salas, aiz kurām tālāk jau vairs ir tikai Grenlande un Ziemeļpols. Eskimoss kā liecību savu vārdu patiesumam pētniekam bija nodevis vairākas balto cilvēku mantas, piemēram, galvas piederumus, ko vēlāk izdevās identificēt kā Franklina ekspedīcijas locekļiem piederīgus. Ziemeļu iedzimtā stāstā gan bija kā-

Džons Franklins
un viņa ekspedīcija arktiskās
teritorijas pētīšanai –
kuģi *Erebus* un *Terror*.

Ar ekspedīcijas vadītāja izvēli radās aizķeršanās, jo vairāki pieredzējuši jūrnieki un polārpētnieki no šā goda kratījās vaļā ģimenes apsvērumu dēļ. Viņus var saprast, jo tajos laikos viena šāda ekspedīcija parasti ilga vairākus gadus un paredzēja arī ziemošanu ledājos, kas nesolīja ne komfortu, ne jau trus piedzīvojumus.

detaļa, kas izraisīja sašutumu britu sabiedrībā – eskimosi cita starpā bija picbildis, ka badā mirstošie jūrnieki izmisumā esot piekopuši kanibālismu. "Britu Karaliskās flotes jūrnieks nemūžam neēstu savus biedrus!" tik kategorisks bija vidusmēra angļa viedoklis, kurā viens no pazīstamākajiem paudējiem bija rakstnieks Čārlzs Dikenss, kurš šai tēmai veltīja vairākus dusmīgus rakstus. Aizsteidzoties notikumiem priekšā – kad pēc daudziem gadiem izdevās atrast dažu ekspedīcijas viru kaulus, ekspertīze secināja, ka uz tiem redzamās pēdas gaužām atgādina bojājumus, kādi varetu būt radušies, mēģinot tos lietot uzturā. "Ja ka stāsti par kanibālismu laikam no gaisa gluži vis nebija grābti...

Meklējumi turpinās

Neraugoties uz sašutuma vētru jautājumā par kanibālismu, parējā Roja stāstā Admirālitate ieklausījās un 1854. gadā noorganizēja vēl vienu meklēšanas ekspedīciju. Atšķirībā no iepriekšējām šī lietai piegāja no citas puses vārda tiešā un pārņēma nozīmē – nevis stumdījās pa ledājiem ar kuģiem, bet no Kanādas teritorijas ar laivām devas braucienā pa Baka upi. Viss, ko šī glābšanas komanda atrada, bija koka gabals ar uzrakstu *Erebus*, ka arī vairāki eskimosi, kuri atkārtoti savulaik jau Džona Roja dzirdēto stāstu par badā nomirušajiem baltajiem cilvēkiem.

Pēc šā ne pārāk veiksmīgā pasākuma britu valdība no speles izstājās un oficiāli paslu-

dināja abu kuģu apkalpes par bojāgājušām. Protams, papildinot atzinumu ar šādos gadījumos obligātajām frāzēm par jūrnieku varonību un nāvi, pildot dienesta pienākumus līdz pēdējam elpas vilcienam. Tomēr kapteiņa Franklina atraitne ar to nebija mierā un pati nolēma finansēt vēl vienu glābšanas ekspedīciju.

Pārsteidzošā kārtā tai bija panākumi, un meklēšanas brigāde mājās pārveda atradumus, kas sniedza vismaz kaut kādu skaidrību par to, kas notika ar Franklina ekspedīciju. Proti, pārmeklējot vienu no neapdzīvotajām salām, kas atrodas starp Grenlandi un Kanādu, meklētāji uzgāja no akmeņiem sakrautu piramīdu, kura bija noglabāts nu jau pirms vairāk nekā desmit gadiem rakstīts vēstījums no *Erebus* un *Terror*. Pareizāk sakot, divi vēstījumi. Pirmajā bija teikts, ka abi kuģi pirmo ziemu pārlaiduši ledū pie vienas no salām bez īpašiem starpgadījumiem. Otrs bija rakstīts gadu vēlāk un informēja, ka apkalpes kuģus atstājušas 1848. gada aprīlī, jo *Erebus* un *Terror* tā arī nav spējuši izrauties no ledus gūsta. Ekspedīcijas vadītājs Džons Franklins tobrīd jau esot bijis miris, tāds pats liktenis piemeklejis deviņus virsniekus un 15 matrožus, bet pārējie kājām devušies pa ledu Bakas upes ietekas virzienā.

Zimītes nebija vienīgais glābšanas ekspedīcijas atradums. Sekojot Franklina viru iespējamajam maršrutam, glābēji atrada ģindenī, kura jakas kabatā uzgāja piezīmju grāmatiņu ar nesaprotamiem tekstiem – tie bija jucekļīgi rakstīti apgrieztā secībā un pārpilni ortogrāfijas kļūdām. Nojaust varēja vien to, ka rakstītajam acimredzami bija sācis šķobīties prāts, taču par jūrnieku likteni neko izlobīt te nevarēja. Citā vietā atradās laiva ar vēl diviem skeletiem un kaudzi visādu mantu, sākot no ziepēm un grāmatām un beidzot ar šautenēm un zīda lakatiņiem. Ar kādu domu nelaimīgie visus šos bezjēdzīgos niekus (jo grūti iedomāties, kāds ledājos varētu būt praktisks labums no grāmatas vai sudraba galda piederumiem) bija stiepuši līdzī, var tikai minēt. Nekādas pēdas no pārējiem vairāk nekā 100 Franklina biedriem atrast neizdevās.

Nākamajos divdesmit gados laiku pa laikam atradās entuziasti, kuri organizēja arvien jaunus un jaunus meklēšanas ekspedīcijas, taču, izņemot visdažādākās eskimosu leģendas par baltajiem cilvēkiem, kas dabūjuši galu sniegos, neko jaunu mājās nepārveda. Aktīvā pētnieki varēja ieskaitīt ja nu vienīgi līdz tam garāko reģistrēto pārbraucienam ar ragačiem (4360 kilometri 11 mēnešos) un eksperimentus ar pārtiku (izrādījās, ka baltie cilvēki gandrīz gadu var iztikt, uzturā lietojot tādu pašu pārtiku kā eskimosi).

Interese par Franklina ekspedīcijas likteni nezuda arī 20. gadsimta sākumā, kad atrast kādu izdzīvojušo vairs nebija ne mazāko cerību – ja kāds arī bija izrāvies no ledus gūsta, ap to laiku jau bija nomiris no vecuma. Pētnieku vidū bija arī vēlākais Dienvidpola iekarotājs Roalds Amundsens, kurš uz kādas no salām atrada divu bojāgājušo Franklina ekspedīcijas dalībnieku mirstīgās atliekas. Interesanti, ka tieši meklēšanas brauciena laikā Amundsens no eskimosiem iemācījās virkni gudrību, kā izdzīvot polārajos platuma grādos, kas viņam lieti noderēja dažus gadus vēlāk ceļā uz Dienvidpolu. Vēl pāris bojāgājušos atrada divdesmitajos gados sarīkotas ekspedīcijas, bet pēc tam uz ilgu laiku pētījumi *Erebus* un *Terror* lietā apstājās.

Vainīga pārtika

Vairāk skaidrības radās tikai astoņdesmitajos gados, kad izmeklēšanai pieslēdzās zinātnieki un modernās tehnoloģijas. Pārmeklējot pirms 100 gadiem jau pārbaudīto Franklina ekspedīcijas maršrutu, šoreiz pētnieki nolēma, ta teikt, rakt dziļāk – viņi ķērās pie kapiem, kuros savulaik bija apglabāti bojāgājušie jūrnieki. Sasaluma apstākļos mirstīgās atliekas bija saglabājušās pietiekami labi, lai būtu iespējams veikt to ekspertīzi laboratorijas apstākļos.

Ekspertīze atklāja interesantas detaļas,

Ceļotājs Džons Rojs, kurš pētīja Kanādas galējos ziemeļus, sastapa eskimosus, kuri zināja stāstīt par balto cilvēku grupu aptuveni 40 vīru sastāvā, kas nomirusi badā Bakas upes ietekā.

saistītas ar jūrnieku uzturu. Par to, ka ar uzturu ne viss bija kārtībā, pamatotas aizdomas pastāvēja jau pirms 100 gadiem, kad ekspedīciju tikko sāka meklēt. Proti, lai arī abi kuģi bija apgādāti ar pārtikas krājumiem, kas ļāva tiem ledājos dirnēt kaut vai trīs gadus (tilpnēs bija sakrautas 16 tonnas galešu, 62 tonnas miltu, 13 tonnas sāļtas gaļas un konservu, četras tonnas citronu sulas cingās novēršanai, kā arī citi labumi), tomēr skaisti tas viss izskatījās tikai teorijā. Ņemot vērā, ka

ekspedīciju komplektēja steigā, arī pārtiku pirka bez garas domāšanas un, gluži kā mūdienās, no tā piegādātāja, kas piedāvāja zemko cenu. Un, tieši tāpat kā tagad, arī 19. gadsimta vidū lētākais nebūt nenozīmēja labāku kvalitāti, jo liela daļa no 8000 gaļas konservu bundžām, ko tilpnēs iekrāva jūrnieki, izrādījās pavirši aizvākotas un nebija lietojamas uzturā. Šis fakts nāca gaismā vēl pirms abu kuģu pazušanas, taču jūrā pārtikas krājumus būtu ki papildināt tiem vairs nebija iespēju.

Polārie spoku kuģi

Klīstošais holandiecis ir tikai leģenda, bet šie ir pavisam reāli spoku kuģi, kas bez apkalpes vagojuši ziemeļu jūru ūdenus.

OCTAVIUS Britu burinieks *Octavius* 18. gadsimta vidū mēroja ceļu no Tālajiem Austrumiem uz Angliju ar garšvielu un citu vērtīgu preču kravu. Ierastais maršruts paredzēja braukt apkārt bīstamajam Horna ragam, taču *Octavius* kapteinis nolēma rīkoties viltīgāk un mēģināt dzimteni sasniegt no ziemeļu puses, tātad garām Kanādai un Grenlandei. Angliju burinieks

tomēr nesasniedza, un vairākus gadus to uzskatīja par pazudušu bez vēsts, līdz 1775. gadā *Octavius*, dreifējot netālu no Grenlandes, atrada kāds vaļmedību kuģis. Visi apkalpes locekļi gar jau sen bija miruši no aukstuma un bada, bet pēdējais ieraksts kuģa žurnā bija datēts ar 1762. gadu – tātad *Octavius* ar mirušajiem jūrniekiem bija klusi slidējis pa Ziemeļu ledus okeānu jau 13 gadus...

JENNY Vēl viens britu burinieks, kur liktenis ļoti līdzīgs *Octavius*, tikai darbības laiks bija gadus 60 vēlāk. Arī *Jenny* dreifējam arktiskajos ūdeņos atrada kāds cits kuģis, un arī uz šā burinieka klāja nebija nevienas dzīvas dvēseles, tikai septiņi miruši jūrnieki un vien beigts suns. Ragā sasalušais kapteinis vēl arvien sēdēja savā kajītē pie galda, bet viņa priekšā atradās atšķirts kuģa žurnāls, kura pēdējais ieraksts viena zināmu skaidrību lietas apstākļos: "1823. gada 4. maijs. Pārtika beidzās pirms 71 dienas. Es esmu vienīgais vēl dzīvs palikušais." Vienkārši aprēķini rāc

Ziemeļu iedzimtā stāstā gan bija kāda detaļa, kas izraisīja sašutumu britu sabiedrībā – eskimosi cita starpā bija piebūvējis, ka badā mirstošie jūrnīki izmisumā esot piekopusī kanibālismu.

Mūsdienās veiktā ekspertīze uzrādīja kādu problēmu, par ko aizpāgājušā gadsimta jūrasbraucējiem nebija ne jausmas. Eksperti ilgi brīnījās, konstatējot mirušo jūrnīku organismā ārkārtīgi augstu svina koncentrāciju – desmit reīzu lielāku nekā, piemēram, vidējam eskimosam. Pirmais izskaidrojums, kas pētniekiem nāca prātā – varbūt vainīgi ir jau pieminētie konservi, kuru aizvākošanai sendienās izmantoja svinu. Ja zinām, ka konservi nebija nekādi labie, pilnīgi ticama lieka

ja, ka burinieks *Jenny* ar mirušo apkalpi vilņus vagojis veselus 17 gadus.

BAYCHIMO Abi iepriekšējie kuģi nebija īpaši piemēroti polārajiem apstākļiem, bet 1914. gadā Zviedrijā būvētais tvaikonis *Baychimo* bija radīts tieši ziemeļu jūrām. Tomēr 1931. gadā arī šis kuģis iekrita ledus lamatās, no kurām vairs nespēja izkļūt. Vismaz tā domāja apkalpe, kas nolēma *Baychimo* pamest. Savukārt ledājiem un kuģim, pēc visa spriežot, bija cits viedoklis – pēc dažām dienām ledus sakustējās, un *Baychimo* sveiks un vesels, tikai nu jau bez apkalpes, izkļuva brīvos ūdeņos. Turpmākajos gados laiku pa laikam dažādu valstu jūrnīki sastapa “spoku kuģi” kaut kur ziemeļu jūrās, reizēm vilņi to uz brīdi atdzina līdz kādai salai. Pamestais kuģis laikam jau neviename nešķīta īpaši vajadzīgs, jo, lai arī cilvēki pāris reīzu pabija uz *Baychimo* klāja, tomēr ne reizi nemēģināja to nogādāt līdz kādai ostai. Pēdējoreiz “spoku kuģis” tika manīts Aļaskas piekrastē 1969. gadā.

iespeja, ka arī vācīni nebija nekādi kvalitatīvi un svins no tiem varēja nokļūt pārtikā.

Tomēr ar to vien būtu bijis par maz, lai svina koncentrācija cilvēka ķermenī sasniegtu tik augstu līmeni, īpaši jau tāpēc, ka uz citiem britu kuģiem tādi saindēšanās gadījumi nebija fiksēti, kaut gan arī tur ēda konservus, kas arī droši vien nebija augstākā labuma. Tāpēc tika izvirzīta vēl viena versija – varbūt daļa vainas jāuzņemas uz kuģiem uzstādītajām tiem laikiem modernajām ūdens destilācijas iekārtām, kurās arī bagātīgi tika izmantotas svina detaļas. Regulāri vairāku gadu garumā dzerot tādu ūdeni, jūrnīki saindējās, kaut gan paši tā arī nesaprata, kur slēpjas problēma, – visā vainoja jauno cingu un brīnījās, kāpēc pret to nepalīdz citronu sula.

Tālāko notikumu gaitu var rekonstruēt vien aptuveni. Kad abi kuģi iesala ledū, apkalpes uz tiem pārlaida pirmo ziemu cerībā, ka pavasari ledus kusīs un varēs turpināt ceļu. Taču ziema izrādījās ilgāka un bargāka, nekā bija domāts, tāpēc arī vasarā *Erebus* un *Terror* no ledus gūsta nevarēja izlauzties. Vēl viena ziema ledājos, kam sekoja vēl viena nelāga vasara bez cerībām izkļūt atklātos ūdeņos. Kā varēja justies jūrnīki, divus gadus pavadot aukstumā un bez jebkādam ērtībām,

to mēs varam tikai mēģināt iztēloties. Aukstuma novārdzināti un svina saindēti, beigu beigās viņi nolēma pa ledu kājam doties sauszemes virzienā uz Kanādu, līdzki velkot glābšanas laivas, kurās cerēja sakāpt, kad bus sasnieguši ūdeni. Daļa nomīra jau pirmajās divās ziemās, daļa – pa ceļam, bet daļa acimredzot gāja bojā kaut kur Kanādas piekrastē no bada, slimībām un spēku izsīkuma.

Atklāts paliek vien jautājums, kas notika ar abiem kuģiem *Erebus* un *Terror*. Vai tie vēl tagad stāv uz mūžiem noenkuroti kaut kur arktiskajos ledājos? Vai arī jau sen nogrimuši? Bet varbūt, ledum kustoties, atsvabinājās no gūsta un savā nodabā aizdreifēja kaut kur okeāna plašumos? Nekas neiespējams tas nav, jo līdzīgi gadījumi ir bijuši. Pirms trim gadiem gan pavidēja cerību stariņš, ka kāds no leģendārajiem kuģiem varētu būt atradies, jo pie kādas no Kanādas piekrastes salām tika uzziets seklumā nogrimis burinieks. Tomēr sīkāka pārbaude atklāja, ka tas nav ne *Erebus*, ne arī *Terror*, bet gan *Investigator*, kurš, meklējot Frankina ekspedīciju, pats 1853. gadā iesprūda ledājos, tāpēc apkalpe to bija spiesta pamest. Izrādās, vēlāk *Investigator* tomēr bija ticis valā no ledus apkampieniem un klusi nogrimis piekrastē.

Lyubov Orlova tika aizstumta atklātā jūrā un tur arī pamesta – bez apkalpes, bezpalīdzīgi kūlājoties vilņos.

LYUBOV ORLOVA Pēc PSRS pasūtījuma Dienvidslāvijā būvētais kruīza kuģis *Lyubov Orlova* savas gaitas uzsāka 1976. gadā un bija domāts izmantot arktiskajos apstākļos. Sabrūkot Padomju Savienībai, *Orlova* vairākkārt mainīja īpašniekus, līdz 2012. gadā nonāca kādas kompānijas rokās, kas to nolēma nogādāt Dominikānas Republikā sagriešanai metāllūžņos. Taču jau ceļa sākumā Ņūfaundlendas apkaimē uznāca vētra, kas pārrāva taivu, ar kuru cits kuģis šlepēja *Orlova* pēdējā reisā. Laika apstākļi nelāva pa otram lāgam piestiprināt taivu, tāpēc pasākumam pieslēdzās Kanādas varas iestādes, ku-

ru atsūtītais velkonis aizstūma *Orlova* tālāk atklātā jūrā, lai kuģis neuztriektos kādai no piekrastē uzceltajām naftas platformām. Aizstūma un tur arī pamesta – bez apkalpes, bezpalīdzīgi kūlājoties vilņos. Nākamo reizi *Orlova* tika manīta pēc mēneša apmēram 1500 kilometrus no Īrijas krastiem, bet pēdējās ziņas no kuģa pienāca šā gada martā, kad nostrādāja automātiskā radioboja, kurai pēc idejas būtu jāiedarbojas brīdī, kad kuģis grimst. Tātad iespējams, ka pamestais kuģis jau ir nogrimis, taču nevar arī izslēgt iespēju, ka tas vēl arvien šūpojas jūrā kaut kur starp Īriju un Grenlandi. ☉

Kā sagaidīt Koka zirga gadu?

Oficiāli Koka zirgs pie mums atlēkšos 2014. gada 30. janvārī plkst. 23:38 pēc Latvija laika. Taču gadumija ir labs laiks un iemesls, lai veiktu generālmēģinājumu.

▼ *Evija Pozņaka*

Konsultējusi numeroloģe un fen šui speciāliste **DITA BLŪMA-BALINSKA**

Gada stihija ir koks, kas sevī ietver zaļganās krāsas, tostarp zilganzaļu, salātzaļu un citas nokrāsas. Zirgs simbolizē enerģiskumu, aizrautību un cēlumu.

Kā klāt galdu un ko tajā likt?

- ✦ Iederīgas sniegbaltas lina un iestērķeļetas auduma salvetes ar koka gredzeniem un zaļām lentēm, pērlišu rotājumi.
- ✦ Galdu rotājiet ar diedzētu zāli (visātrāk aug zooveikalos nopērkamā kaķu zāle). Derēs arī dažādi garšaugu podiņi. Galvenais, lai uz galda ir daudz zaļumu.
- ✦ Uz galda noteikti jāliek svaigi ceptas maizītes, jo gaisam jāsmaržo pēc tikko ceptas maizes.
- ✦ Noteikti neaizmirstiet zirga kārumu auzas – tās izmantojiet dažādos ēdienos. Sāciet vakariņas ar simbolisku auzu putras šķīvi. Lielai auzu pārslu putras bļodai jābūt galda vidū.

Iemetiet tur vienu mandeli, kā to mēdz darīt dāņi. Ka to apēdīs, būs gada veiksmnieks.

- ✦ Goda vietu ierādiet arī burkāniem, āboliem un citiem dārzeņiem un augļiem, jo zirgs ir zālēdājs.
- ✦ Gaļas ēdieni ir atļauti, jāizvairās no zivīm. Gaļa jāgatavo un jāpasniedz ar maksimāli daudz dārzeņiem.
- ✦ Alkohola vietā labāk izdzert glāzi minerālūdens, sula vai piena kokteiļi, jo zirgs nemīl piedzērušus cilvēkus.
- ✦ Atcerieties – jo ēdieni mazāk termiski apstrādāts, jo zirgam patīkamāk. Vēlams izvairīties no krāsvielām un konservantiem.

Ko vilkt, sagaidot Zirga gadu?

DĀMĀM jāizvēlas tērps ar izsmalcinātām līnijām, elegants un aristokrātisks. Mini, midi vai maxi – tam šoreiz nav nozīmes, galvenais, lai tas izceltu jūsu būtību.

FRIZŪRAS DĀMĀM nevajadzētu veidot – matiem jāizskatās dabiskiem, kā zirga krēpēm. Ideālais sakārtojums ir izlaisti taisni vai nedaudz viļņaini mati. Derēs arī zirgaste.

VĪRIEŠI var izvēlēties kādu vienkāršas kreklu, džemperu, jaku un ierastos džinsus, jo klasisks uzvalks ierobežos kustības, bet zirgs taču iemauktus nemīl.

KUNGI Zirga gadu ideālajā variantā sagaida noskuvušies – gluds vaigs pievilinās vairāk veiksmes nekā bārda vai rūgāji.

APAVIEM jāpievērš sevišķi liela uzmanība, tie ieteicami uz augstiem papēžiem. Zirga gadu sagaidot, noderēs dažādi zābaki, sevišķi kantri stilā ar bārkstīm.

AKSESUĀRI – Zirgs mīl dārglietas un spožumu, tāpēc rotājieties droši! Nemot vērā, ka tas ir Koka zirgs, izvēlieties koka krelles, rokassprādzes. Noderēs arī ādas siksnas un lentīšu pinumi. Ideāli, ja rotaslietās ir zirga vai pakavu motīvs.

KRĀSAS UN TŌŅI – visi zaļie tņņi un pustoņņi, zilais, violetais un melnais. Izvairieties no sarkanās, koši dzeltenās un oranžās krāsas!

ĀDAI UN VEĻAI jābūt gludai, spīdīgai un zīdainai kā labi kopta zirga spalvai. Veiciet depilāciju, vaksāciju, sakopiet matus un bārdu.

Dāvanas veiksmei sev, radiem un draugiem!

Te varat izvērsties: dāviniet pakavus, zvaniņus, magnētus ar zirga attēlu, origami zirgus, bet vislabākais un veiksmīgākais talismans būs koka zirdziņš. Zviedru koka zirdziņiem paredzams labs noiets!

Kā rotāt māju?

- ✦ 2014. gada stihija ir koks, kas jāatspoguļo arī dzīvoklī un mājā – ar ziediem koka vāzēs vai podos. Ziediem jābūt tādiem, kas tiecas uz augšu, nokarenie nederēs.
- ✦ Labs rotājums būs vainagi no zariem, korkiem un ziediem. Derēs arī origami locījumi (papīrs taču top no koka). Eglīti rotājiet ar koka krellēm un koka mantiņām.
- ✦ Noteikti izmantojiet pakava motīvu – lielo pakariet virs durvīm, mazos izvietojiet uz galda un palodzēm.
- ✦ Droši rotājiet māju ar zvaniņiem, jo arī tie ir zirga aksesuāri.

ZIRGU VĀRDOTĀJA

Līga Tisiņa apgalvo, ka zirgu trakums ir iedzimts, tāpēc, pat ja veiksmīgi kāpusi pa karjeras kāpnēm citā jomā, galu galā atgriezies pie savas sirdslietas – zirgiem. Pieredze ar pirmo zirgu bijusi skarba, bet tieši tāpēc atklātas alternatīvas zirgu kopšanas metodes, kuras patlaban tiek izmantotas Līgas vadītajā zirgu pansijā *Dabas zirgi*.

▼ *Jeva Melko*

Līgas pirmā saskare ar zirgiem bija agrā bērnībā, kad vectēva ķēvi Margu viņa sauca par savējo un varēja ar to vizināties pēc sirds patikas. Tas bija laiks, kad Līga pirmoreiz saprata, ko nozīmē, ka tev ir zirgs. Ta arī sācies zirgu trakums, kas iedzimts no tēva puses. Varbūt tomēr mīlestība? "Nē, zirgi tik tiešām ir trakums! Man, piemēram, ļoti patik mūzika, taču bez tās labu brīdi varu iztikt. Bez zirgiem gan ne, vajag to zirga smaku! Tam nav nekāda racionāla izskaidrojuma, tādi vienkārši mēs, zirgu cilvēki, esam. Varam braukt mašīnā vairāki pieauguši cilvēki, bet, ieraugot laukā ganāmajus zirgus, kā mazi bērni rādām ar pirkstiem un sajūsmā saucam: zirdziņi!"

Zvērs zirga ādā

Skolas laikā Līga gribēja iet uz jāšanas treniņiem, bet vecākiem tolaik nebija brīvu līdzekļu, ko tajos ieguldīt. Šķita, ka aizraušānās ar zirgiem ir pierimusi, jo Līga bija aizņemta

Laikā, kad notika intervija, Līga gaidīja savu meitiņu Apsveicam Līgu un ģimeni ar otrās meitiņas nākšanu pasaulē. Lai Tāimīgs Zirga gads un piepildās sen lolotās vēlēšanās!

Esmu redzējusi, kā ārkārtīgi dominanti un agresīvi cilvēki kļūst daudz mierīgāki un nosvērtāki vai, piemēram, ļoti kautrīgi cilvēki iemācās atvērties. Gan zirgs, gan cilvēks ir kā tādi kārtīgi sīpoli ar daudzām zināšanu un dzīves pieredzes mizu kārtām, kas jāloba, lai rastos savstarpēja uzticība.

ar studijām un darbu. Ap divdesmit gadu vecumu parādījās muguras sāpes, kuru ārstēšanai ieteica peldēšanu vai jāšanu. "Ūdens man nekad nav patīcis, tāpēc, protams, izvēlējos jāšanu. Pirmajā ziemā šķita, ka esmu kļuvusi par zinošu jātnieci, bet patiesībā tikai sāku apgūt pašus pirmos soļus. Vēlāk kopā ar dzīvesbiedru izlēmām, ka paši pirksim zirgu, lai nav jāmaksā tik daudz kādam citam par zirga turēšanu. Aizbraucām, nopirkām un sākām visu no nulles!" atceras Līga.

"Kad atvedām zirgu uz mana tēva mājām, viņš uzreiz teica, ka kaut kas nav kārtībā. Tikai vēlāk sapratām, ka esam nopirkuši zvēru zirga ādā – Fanta bija fiziski slima, kas izpaudās nenormālā, neprognozējamā agresijā. Iepriekšējie saimnieki slimību bija interpretējuši kā nepaklausību, tāpēc zirgs bija sists un mocīts. Tas būtu tas pats, ja mēs dusmos uz garīgi slimu cilvēku par kliegšanu," stāsta Līga. Astonu gadu laikā tika izmēģinātas visu veidu terapijas, mēģinot zirgam palīdzēt. Smagā darbā Līga bija panākusi, ka spēja Fantai veikt veterinārās manipulācijas, injekcijas, nagu griešanu un citas nepieciešamas aktivitātes. To varēja darīt tikai viņa, visiem citiem zirgs spēra un koda.

Līga atbildes mēģināja meklēt pat citās pasaulēs un dimensijās, lai saprastu, kāpēc tieši pie viņas šis zirgs ir atnācis un kā tam palīdzēt. Parasti zirgus ir iespējams izārstēt un arī pāraudzināt, bet Fanta nemainījās, turklāt viņai sākās arvien nopietnākas veselības problēmas, kuru ārstēšanai būtu nepieciešama ļoti dārga hormonu terapija vismaz turpmākos 10–15 gadus. Savas pieķeršanās dēļ vien pakļaut zirgu tik smagai dzīvei šķita neželīgi. Kaut arī Fanta ir aizgājusi, palicis viss, kas radīts un apgūts par godu vienam zirgam.

piemēram, Līgas vadītā zirgu pansiņa *Dabas zirgi*: "Daudziem ir savs īpašais cilvēks, skolotājs vai kāda lieta, man tas ir pirmais zirgs. Fanta. Neviens cits nekad nevarētu man iemācīt to pacietību un cieņu pret dzīvnieku, ko apguvu ar Fantu. Viņa piespieda darīt to, ko es nekad nebūtu iemācījusies, uzzinājusi, ja man būtu bijis normāls zirgs. Laikam visiem vajag grūtības un izaicinājumus, lai iemācītos un atklātu ko jaunu."

Savā barā – laimes zemē

Līgas izveidotā pansiņa *Dabas zirgi* ir mājas aptuveni desmit zirgiem, kuru kopšanā tiek izmantotas dažādas netradicionālas metodes. Galvenais mērķis ir radīt zirgiem piemērotu vidi un atbilstošus apstākļus. Zirgi visu gadu 24 stundas diennakti dzīvo ārā, ēd dabīgās, bioloģiski daudzveidīgās plavās auguši zāli un sienu, labu pažiņu pašaudzētas auzas, darbā ar zirgiem tiek izmantotas dabīgās apmācību metodes, bet ārstēšanu sāk ar fitoterapiju un homeopātiskiem līdzekļiem, tikai pēc tam izmantojot klasisko medicīnu. "Daudzi zirgu īpašnieki nesaprot, ka līdz ar zirga iegādi ir jābūt gatavam arī pašam mainīt savu dzīvi un veltīt laiku zirgam. Vispārēja tendence zirgu nomās ir pāris reizi mēnesī aizbraukt pie zirga, kad kāds cits to jau ir pabarojis,

ZIRGU FUTBOLBUMBA – NO AKTRIŠU ZEĶBIKSĒM

Dabas zirgos apmācībās un treniņos tiek lietoti dažādi interesanti rīki: lietussargi, vingrošanas riņķi, arī īpaša zirgu futbolbumba, kuras ārpusi tamborējusi viena čaklajām staļļa darbiniecēm, izmantojot galvenokārt ar Jaunā Rīgas teātra aktrisi palīdzību sagādātās krāsainās zeķbiks

Trikus rāda *Dabas zirgu*
instruktore Laima
Grigorjeva ar zirgu Leniju.

AUSIS – ZIRGA UZVEDĪBAS RADARS

Ausis ir ļoti būtisks zirgu ķermeņa valodas elements, kas visvieglāk palīdz saprast zirga noskaņojumu. Kā skaidro Līga, ausis pirmām kārtām parāda virzienu, uz kuru zirgs skatās, jo ar acīm viņš redz 360 grādos ap sevi. Neliela "aklā zona" ir tikai tieši aiz astes, tāpēc arī iesaka labāk neiet zirgiem klāt no aizmugures.

- ✦ Ausis taisni uz priekšu – zirgs ir ieinteresēts vai satraucies par to, kas notiek acu priekšā.
- ✦ Viegli pieglaustas ausis – zirgs ir koncentrējies.
- ✦ Ausis trubiņās uz aizmuguri – zirgs ir agresīvs, tāpēc labāk uzmanīties.

notīrījis, sagatavojis, lai nomnieks uz pāris stundām var doties izjādē. *Dabas zirgos* šāds modelis nestrādā, jo saimniekam zirgs vispirms ir jāatrod ganībās, jānotira, tad var sākt apmācības vai jāšanu. Zirgi pie mums dzīvo brīvā vaļā savā barā – laimes zemē, kurā cilvēkam ir vieta tikai tad, ja veidojas īpaša savstarpēja saikne un sapratne," stāsta Līga.

Kā iemācīties zirgu valodu

Darbā ar zirgiem viens no nozīmīgākajiem posmiem ir iemācīties saprast zirgu valodu. Sākumā jāiemācās sarunāties ķermeņa valodā, kas daudziem liekas ļoti jocīgi. Nu, kā tu tā vicināsies ar rokām vai smieklīgi locīsies zirga priekšā? Bet cilvēkam tas ir jādara, jo zirgs vēl nav tev iepazīs un citādi nesaprot. Šis posms nav sarežģīts, jo jebkurš var diezgan ātri iemācīties zirgam palūgt demonstrēt vienkāršus trikus vai izpildīt norādījumus. "Tāpēc ir ļoti divaini, ka daudzi cilvēki ar lielu pieredzi joprojām nesaprot zirgus vai nepareizi skaidro ķermeņa valodu. Cilvēks nepareizi interpretē zirga reakciju, piemēram, ja zirgs žāvājas vai čāpstina muti, daudzi domā, ka viņš ir noguris, bet patiesībā, līdzīgi cilvēkam, zirgs vienkārši ir atslābis pēc kaut kāda saspringuma."

Bet, lai zirgs pēc sauciena tūdaļ nāktu klāt, sekotu līdzī bez nekādām pavadām, to katrs nevar panākt, jo jāiemācās sazināties ar zirgu mentālā limenī. Skeptiķiem tas izklaus-

Zirgi pie mums dzīvo brīvā vaļā savā barā – laimes zemē, kurā cilvēkam ir vieta tikai tad, ja veidojas īpaša savstarpēja saikne un sapratne.

sās smieklīgi un nereāli, bet mēs taču saprotam savus tuvākos cilvēkus arī no pusvārda, vai ne? Tieši tāda pati saikne garīgā limenī veidojas ar zirgiem.

No malas šķiet, ka *Dabas zirgos* sarunās notiek no pusvārda, tāpēc nereti Līga un stalla darbinieki tiek dēvēti par zirgu vārdotājiem. Līga gan šim apgalvojumam nepiekrīt, jo uzskata, ka zirgu vārdotāji ir cilvēki ar izdzimtu talantu un īpašām spējām. "Mēs vienkārši visu laiku augam un mācāmies, jo darbs ar zirgiem ir milzīgs izziņas process katru dienu, kurā daudz jāstrādā arī pašam ar sevi."

Ūsindienas svinības un lielīšanās sacensības

Lai gan *Dabas zirgi* pastāv tikai trīsarpus gadus, pansija kļuvis par pulcēšanās vietu visos gadalaikos stali strādājošajiem, zirgu

saimniekiem un citiem interesentiem, tāpēc radušās vairākas interesantas tradīcijas. "Katru gadu organizējam nometnes, kurās par tradīciju kļuvas lielīšanās sacensības – visi var lielīties par saviem zirgiem, cik tik spēka! Un ap sirdi kļūst gaišāk! Izrādās, tā darijuši arī mūsu senči."

Visvairāk Līga lepojas ar Ūsindienas pānākumiem, kas pirmoreiz svinēta pavasarī. Ūsindiena ir pirmā diena, kad zirgi palaisī ganībās vai jaunā plāvā, tāpēc tradicionāli vairāk tiek uzskatīti par vīriešu svētkiem, bet mūsdienās zirgu kopšanā daudz biežāk iesaistītas sievietes. Sākotnēji plāns esot bijis uzticēt svētku vadīšanu profesionālim Andrim Kapustam, kurš ir vairāku folkloras kopu vadītājs, bet beigās sanāca tā, ka Līga pati kļuva par svētku galveno vadītāju. "Svinējām Ūsindienu pēc savas interpretācijas, bet mēģinājām ievērot senču tradīcijas. Vispirms rumulējām – mazgājām un tirījām zirgus, lai odi nekož un veseli dzīvo! Tad kūrām trīs ugunskurus un veicām mazus rituālus pie tiem. Gatavojām arī īpašo Ūsindienas ēdienu – pantāgu, kas būtībā ir olu kultenis. Vēlāk vakarā gājām rotaļās, spēlējām, dziedājām un dancojām. Līdz rituāliem varējām runāt par zvaigžņu deķiem, tautasdziesmām un zirgu kā mūsu pavadoni vai ceļa rādītāju uz augstākām, neredzamajām pasaulēm – atklāsmēm, kas ir latviešu folkloras dzīvesziņa," stāsta Līga. Izrādās, ka *Dabas zirgu* kurtie uguns kuri palīdzējuši piepildīt dažas vēlēšanās, kas izteiktas rituālu gaitā.

KAD ZIRGS KUSTINA APAKŠĒJO LŪPU, VIŅŠ RUNĀ AR DIEVŪ

Ticējumus par zirgiem Līga vairāk uztver kā jokus, bet īstajos ziemas saulgriežos pati ir gājusi zirgos klausīties, taču cilvēku valodā gan viņi nerunā. Lokālais ticējums *Dabas zirgos* esot pārāk neslavēt zirgus, jo tad nākamajā dienā redzēšot brīnumus. Piepildoties katru reizi!

- ✦ Ja tēvs zirgu sien pie durvīm, meitas nedabūs precēties.
- ✦ Raišu zirgu ieraugot, jāsaslapē pirksti ar siekalām un jābāž kabatā, tad naudu dabūn.
- ✦ Jaunam zirgam naudas gabals jāieaudzē aiz ādas, tad zagli viņu nezags.
- ✦ Zirgs nezviedz, ja tam astē iesien akmeni.
- ✦ Sliktam zirgam jānoberzē mugura ar nosistu kurmi, tad tas drīz uzlabosies.
- ✦ Cik reiz zirgs vērtoties apsviežas uz riņķi, tik reiz ar to vēl var uz Rīgu aizbraukt.
- ✦ Ja redz kādu ar baltu zirgu braucam, tad vajaga ko vēlēt, jo tad vēlēšanās piepildās.
- ✦ Ja braucot jeb jānot zirgs uzreiz apstājas un neiet vairs tālāk, tad saka, ka viņš redzot velnu jeb kādu nelabu garu. Ja cilvēks grib to redzēt, tad jāskatās pār zirga kreiso ausi.

Zirgam nesamelosi

Līga ir pārliecināta, ka zirgi palīdz dziedināt cilvēkus gan garīgi, gan fiziski, tāpēc to spējas pielīdzināmas delfīniem. Klasiskā reitertapija jau sen pierādījusi, ka zirgi palīdz ārstēt fiziskas kaites, bet arvien populārāka kļūst hipoterapija, kad ar zirgu palīdzību tiek ārstētas garīgas problēmas. "Daudziem nav skaidrs, kā tieši zirgi spēj palīdzēt, bet, manuprāt, hipoterapija sākas brīdī, kad esi iemīlējies savu zirgu, iemācījies sarunāties ar viņu un mēģini kļūt labāks, lai saprastos ar zirgu. Zirgs piespiež mainīties! Cilvēks ir spiests atkāpties no saviem kompleksiem, pieņemumiem un principiem. Esmu redzējusi, kā ārkārtīgi dominantu un agresīvu cilvēku kļūst daudz mierīgāki un nosvērtāki vai, piemēram, ļoti kautrīgi cilvēki iemācās atvērties. Gan zirgs, gan cilvēks ir kā tādi kārtīgi sipoli ar daudzām zināšanām un dzīves pieredzes mizu kārtām, kas jāloba, lai rastos savstarpēja uzticība."

Nezinu, vai tiešām var apgalvot, ka zirgi jūta manu bērniņa gaidīšanas laiku, bet esmu pārliecināta, ka mana vēlme pēc miera mājām un "midziņas taisīšanas" atspoguļojās zirgu uzvedībā.

Līga atzīst, ka zirgam samelot neizdodas. Jāsaprot, ka viss tas, kas zirgā nepatik, ir liekas divains, patiesībā ir paša spoguļattēls. Ja esi dusmīgs vai nomācīts un sāc kliegt uz zirgu, viņš paskatīsies tev preti lielām acīm un teiks: saprotu, tev ir slikti, tāpēc tu šit uzvedies. Darbs ar zirgu būtībā ir darbs pašam ar sevi. Zirgs nepildīs tavus norādījumus, ja dusmās sītīs to ar patagu. Pātagai un jebkuram citam instrumentam jābūt tikai kā "rokas pagarinājums", kas nenodara sāpes zirgam, bet atvieglo norādījumu sniegšanu. "Zirgi jūt visu, es tam ļoti ticu! Paras zirgi rudenī ir ļoti enerģiski, varbūt pat nevaldāmi, jo mazāk kustas, bet vairāk ēd. Šo ruden zirgi bija ļoti mierīgi un harmoniski, jo tāda bija arī mana iekšējā sajūta. Nezinu, vai tiešām var apgalvot, ka zirgi jūta manu bērniņa gaidīšanas laiku, bet esmu pārliecināta, ka mana vēlme pēc miera mājām un "midziņas taisīšanas" atspoguļojās zirgu uzvedībā." ☺

Mammīte atbrauks Ziemassvētkos

Sandra ir izskatīga un kopta sieviete nedaudz pāri četrdesmit, kā saka, apveltīta ar veiksmīniecei kompleksu: uzticamu un labi pelnošu vīru, diviem jaukiem, paklausīgiem bērniem un gluži izdevušos karjeru. Viņa ir galvenā resursu plānotāja kādā lielā pašvaldības iestādē. Pagātnē ir divas iegutas augstākās izglītības, tagadnē – plāns iegūt doktora grādu ekonomikas zinībās. Pašapzinīgais smaids un atklāta izturēšanās rada iespaidu, ka dzīve šai sievietei visu pasniegusi kā uz paplātes... Gandrīz neviens nezina, ka Sandra ir bārene un ne viss ir bijis tik rožaini.

Kad nomira mamma, man bija deviņi gadi. Tas notika pašā septembra sākumā. Pēkšņi. Sirdstrieka. Atnācu mājās no skolas, un kaimiņi (mēs dzīvojam komunālajā dzīvoklī) pavēstīja, ka mamma aizviesta uz slimnīcu. No sākuma viņi man neteica, kas noticis, taču no pusvārdiem un noklausītām sarunām es nojautu, ka kaut kas ļoti, ļoti slikts... Nākamajā dienā piecelos kā parasti – šķita, ja rīkosos, it kā nekas nebūtu noticis, mamma atgriezīsies. Kaimiņiene uzvārija man tēju un ātri sasmērēja sviestmaizes. Gāju uz skolu un centos neizrādīt savu nemieru un baiso aukstuma sajūtu, kas augtin auga pakrūtē. Skolotājas arī jau kaut ko zināja, jo pusdienu pārtraukumā mani pasauca klases audzinātāja un teica, ka zvanījuši no slimnīcas – mammai būšot vēl kādu laiku jārstējas, tāpēc mani sūtīšot uz internātskolu. Lai es mājās saliekot somā vajadzīgās drēbes un pāris mīļāko mantīņu, viņa pati mani pavadīšot ceļā... Es sāku raudāt, un klases audzinātāja mani saudzīgi

Mana roka trīcēja, un adata, gluži kā kāda nezināma spēka vilkta, nostājās uz vārda JĀ. Sirds salēcās, un es taujāju tālāk: ar ko mana mamma atbrauks? A-R Ž-I-G-U-L-I, – vēstīja velniņš.

apskāva. Man esot tikai jāpaciesas, mamma te priecāšoties par tādu lielu un gudru meitu. Lieki piebilst, jau pats vārds "internāts" man šķita auksts, šausmīgs un biedējošs. Iztēlojos milzīgu betona ēku ar aizrestotiem logiem un dzelondrātim, kaut ko līdzīgu slimnīcai vai cietumam. Realitāte gan nebija tik baisa klases audzinātāja ar vīru savā žiguli mani aizveda uz kādu Vidzemes mazpilsētu. Pa ceļam mēs pat ēdām kūku *Semītē*. Tā kā man bija astma, klases audzinātāja bija panākusi, ka es tieku iekārtota speciālā sanatorijas tipa internātskolā, kas skaitījās ļoti laba. Skola bija ierīkota skaistā sarkanu ķieģeļu ēkā ar lieliem logiem,

apkārt bija parks. Arī jaunie skolotāji un klasesbiedri bija gluži normāli. Tomēr tik un tad es jutos ļoti, ļoti vientuļa. Nespēju aizmigt milzīgajā guļamtelpā, kur gultas bija sastumotas līdzās pa divi un kur bez manis sapņoja miegā knosijās un grozijās vēl divdesmit meitenes. Lielākajai daļai klasesbiedru bija vecāki un vecmāmiņas, kas ik pārdienas zvanija pa telefonu un svētdienās brauca ciemos atvedot visādus gardumus. Man zvanīja tikai kai bijusi audzinātāja un pāris reizi arī kaimiņiene, kas gan ātri vien par mani aizmirs un, kā vēlāk uzzināju, nekavējoties iekārtoja manā un mammītes istabā, lai gan toreiz bij

sāka veidoties draudzības. Par manām labākajām draudzenēm kļuva Anita un Taņa. Viņām abām bija vecāki, taču, tā kā viņas slimoja ar astmu, arī viņas bija nonākušas šajā skolā. Mēs pēc stundām pastaigājāmies parkā, palīdzējām cita citai mācīties un runājām par lielo dzīvi, kas būs pēc tam, kad pabeigsim skolu... Mums bija tik daudz, par ko runāt! Anita, piemēram, lielījās, ka esot redzējusi slaveno Piķa dāmu – pagājušajā vasarā, kad viņa bijusi pionieru noietnē, kopā ar citām meitenēm esot to izsaukušas: paņēmušas kārti un, kā leģendā teikts, nolikušas to ar bildes puši pret spoguļi, un tieši pusnakti izrunājušas biedējošos vārdus: Piķa dāma, parādies! Un, jā, spoguļi kaut kas patiešām parādījies, miglains un izplūdis, taču meitenes esot šausmīgi pārbijušas un sākušas blaut, tā aizbaidot parādību. Anita arī ierādīja mums zilēšanu ar velniņu. Tur vajadzēja ņemt zīmēšanas bloka lapu (mūsdienās teiktu: A3), tās centrā uzziņēt velniņu un velniņam pa vidu – sarkanu sirsniņu. Pa kreisi no velniņa lapas malā rakstīja NĒ, pa labi – JĀ. Tie, kas bija pacietīgi un gribēja ar velniņu runāties smalkāk, lapas augšmalā puslokā varēja sarakstīt ciparus no viens līdz desmit, bet apakšmalā – alfabēta burtus. Tad vajadzēja ņemt adatu ar melnu – tikai un vienīgi melnu – diegu. Adatu novietoja tā, lai tās spice atrastos tieši velniņa sarkanajā sirsniņā, bet acs ar diegu brīvi svārstītos. Tad varēja sākt uzdot jautājumus. Visdažādākos. Vai es kontrolā darbu dabūšu pieci? Vai Jānis B. domā, ka esmu klases skaistākā meitene? Vai svētdien mamma atvedīs saldējumu? Drīz vien visa klase bija aizrāvusies ar velniņu. Arī es uzdevu visdažādākos jautājumus – brīžam velniņa paredzējumi piepildījās, brīžam ne. Taču vissvarīgāko, pašu būtiskāko un visvairāk gribēto jautājumu es vilcinājos uzdot: vai mana mammiņa atbrauks man pakal? Es taču sirds dziļumos zināju, ka ne... Neviens joprojām nebija man pateicis, un no izvairīgajām skolotāju sarunām es nojautu, ka viņas pašas līgā nezina, kā ar mani runāt par neizbēgamo, cerot, ka ar laiku pati sapratisu. Tajos laikos cilvēki nezina, kā runāt par tik sāpīgiem jautājumiem. Taču vienai manis daļai tik un tā gribējās ticēt, ka brīnums var notikt.

Tas notika rudens brīvdienās. Tie, kam bija vecāki, bija aizbraukuši mājās, arī manas draudzenes Anita un Taņa. Lai nebūtu garlaicīgi, sāku vakaros pustukšajā guļamtelpā vienatnē tincināt velniņu. Drīz vien jutos uzziņājus, kā sauks manu nākamo vīru (K-Ā-R-L-I-S), kādā krāsā viņam būs acis (Z-I-L-A-S) un cik bērnu man būs (3)... Līdz vienā vakarā sadušojos: velniņ, saki, vai mana mamma atbrauks pēc manis Ziemassvētkos? Mana roka trīcēja, un adata, gluži kā kāda nezināma spēka vilkta, nostājās uz vārda JĀ. Sirds salēcās, un es taujāju tālāk: ar ko mana mamma atbrauks? A-R Ž-I-G-U-L-I. – vēstīja velniņš. Uhh, sirds ietricējās, tad nu gan tas laikam ne-

varēs būt, jo manai mammai nav mašīnas. Mēs dzīvojām diezgan trūcīgi, un zīguli tolaik bija tikai pašiem turīgākajiem... Taču sirds dziļumos sarosījās kāda nojauta... Tā būs, tā notiks! Un kad atbrauks mana mammiņa? Z-I-E-M-A-S-S-VĒ-T-K-U R-I-TĀ... Cikos? P-Ē-C-B-R-O-K-A-S-T-Ī-M... Kā noburta raudzijos uz adatu... Vairāk neko jautāt negribējās. Kad brīvdienas beidzās un atgriezās manas draudzenes, vairs nepiedalījos kolektīvajā velniņa tincināšanā... Šķita, ka pietiek, vairs nevajag... Pamazām vien radās arī citas aizraušāns, Taņa no mājām bija atvedusi tā dēvēto robotu – mazu elektroniskajam kalkulatoram līdzīgu spēlīti, kur ekrānā lēkāja mazs vīriņš. Ar četrus pogu palīdzību vajadzēja panākt, ka vīriņš izvairās no launo citplanētiešu mestajām bumbām un tiek spēles nākamajā līmenī. Robotu Taņai bija atsūtījuši ārzemju radi, un tas radija veselu āziotāžu ne tikai mūsu, bet pat vecākajās klasēs... Bet ne jau par to ir stāsts.

Pamazām tuvojās Ziemassvētki. Tolaik bija aizliegts tos svinēt un pieminēt, taču mēs gluži labi zinājām, ka 24. decembrī ir Ziemassvētku vakars. Lai gan tajā dienā tā bija piektdiena – vēl notika stundas, jo otrā ceturksnā nobeigums un licību izdošana bija paredzēta tikai 28. decembrī, uz Ziemassvētku vakaru daudzi atprasījās mājās un tikai arī palaisti. Mums pārējiem nacās samierināties ar lielo egli aktu zālē un mazāku egli internāta gaiteni. Oficiāli un auksti dzirkstīja to sidrabotie rotājumi un gaidīja skolas Vecgada pasākumu, kad ieradīsies Salatevs ar Sniegbaltīti un labie bērni dabūs konfektes...

Pienāca Ziemassvētku vakars un Ziemassvētku diena... Satrauktu sirdi pēc brokastīm iekārtojos pie guļamtelpas loga, pa kuru pavērās skats uz skolas pagalmu un aleju ar milzu liepām. Sikām pārslām sniga, un viss izskatījās kā pasakā. Un, atklāti sakot, nemaz nebiju pārsteigta, kad alejas galā patiešām parādījās kāds zīgulis... Es jau zināju, ka brauc pēc manis, un skrēju lejup pa internāta kāpnēm...

Protams, tā nebija mana mammiņa. Pat velniņam nav pa spēkam pārvarēt robežu, kas atdala pasaules... Ta bija mana bijusi klases audzinātāja, kas bija atbraukusi pavēstīt, ka nokārtojusi oficiālu adopciju un turpmāk es, protams, ja vien vēlēšos, varēšu dzīvot pie viņas. Vai es gribēšu? Protams, es gribēju! Tūlīt pat kravājām manas nedaudzās mantas, un es devos uz savām jaunajām istajām – mājām... Audzinātājam viņas vīram savu bērnu nebija, kāda slimība bija liegusi viņiem iespēju kļūt par vecākiem, un visu savu mīlestību viņi veltīja man... Pateicoties audzītātei, skolu pabeidzu ar lieliskām un godīgi nopelnītām atzīmēm.

Jā, bet pārējie velniņa pareģojumi attiecībā uz manu dzīvi nepiepildījās. Manu vīru sauc Andrejs, viņam ir brūnas acis, un pagaidām mums ir divi bērni... ☺

noteikts, ka namu pārvaldei jāsauglabā bērniem dzīvojamā platība un mantas, kas tajā atrodas. Mammiņa mani bija audzinājusi pilnīgi viena. Bērniņa man stāstīja, ka tētis devies uz ziemeļiem pelnīt lielu naudu un tur pazudis bez vēsts, pildot sarežģītu valdības uzdevumu, taču vēlāk – daudz vēlāk – es uzzināju, ka šis cilvēks gluži vienkārši nav vēlējis pat zināt sava jaundzimušā bērna vārdu... Bet mammas vecāki dzīvoja tālu, citā republikā... Iespējams, arī viņiem svešumā aizklidušas meitas bandubērns nešķita vajadzīgs... Nezinu un tagad jau vairs negribu zināt... Sākumā es raudāju katru vakaru, bet pamazām vien

Rūķu pilsēta *Vroclava*

Gluži kā piparkūkas un mandarīni, arī rūķi ir neatņemama decembra sastāvdaļa. Pēkšņi tie aktivizējas – parādās visos skatlogos, jautri lēkā TV ekrānā un paslepen savāc bērnu rakstītās vēstules, lai aizgādātu Ziemassvētku vecītim. Vroclavā rūķi uzturas visu gadu – gan ziemā, gan vasarā, un katram ir savs amats.

▼ *Kristīne Alberte*

**Nenovērtējiet par zemu
Vroclavu ziemā!**

PRAKTISKI!

✦ Vislabāk ceļojumu uz Vroclavu apvienot ar Berlīnes apskati, jo abas pilsētas atrodas trīs stundu brauciena attālumā ar auto. Tā ir lieliska iespēja salīdzināt Ziemassvētku gaidīšanas noskaņu dažādās valstīs.

✦ Ja Vroclavā esat līdz 22. decembrim, noteikti apmeklējiet Ziemassvētku tirdziņu vecpilsētā. Tas darbojas no pulksten 10:00 līdz 21:00, sākot no 22. novembra.

Ziemassvētku tirdziņš Vroclavā darbojas no 22. novembra līdz 22. decembrim.

Kas jums ienāk prātā, dzirdot vārdus "rūķi un Polija"? Dārzi un celmalas, kas pilnas ar krāsainiem rūķiem? Vismaz mani šī bilde bija ļoti dzīva un koša, tāpēc, braucot uz Vroclavu un zinot, ka tur ir daudz rūķu, paredzēju, ka jau pie pilsētas robežas man mās kāds sārtaidzis cepurē ar bumbuli.

▲ Jums pietrūkst Ziemassvētku sajūtas? Silezijas reģiona pilsētā Vroclavā tās ir daudz.

◀ Vroclavā ir vairāk nekā 250 rūķu. Lai tos ieraudzītu, jābūt acīgam.

Nekā tamlīdzīga! Rūki neskrien virsū, un viņi nav košās cepurēs, taču pilsētā ir aptuveni 250 maizo vīriņu.

Paslēpes ar rūkiem

Vroclavas apmeklēšana var izvērsties par aizraujošu spēli ar nosaukumu *Cik rūku varat atrast*. Tie ir visur. Re, divi rūki iekārtojušies pie saldējuma kafējnīcas, viens nolēmis strādāt par pastnieku un lepni sēž uz pastkastes. Pie dzimtsarakstu nodaļas rūkis un rūkene skūpstās. Pilsētas centrālajā laukumā rūki vel milzu akmeni. Vēl kāds rūkis ir ģeologs, kāds cits miesnieks. Mazie bārdaiņi ir gan ubagi, gan bagātnieki, gan dejojoši un smejoši, gan invalīdi.

Pirmais rūkis Vroclavā apmetās 2001. gadā kā atgādinājums par teju 20 gadu seniem notikumiem, proti, pagājušā gadsimta 80. gados Polijā radās kustība *Oranžā alternatīva*, kas

miermilīgi protestēja pret autoritatīvo režīmu Polijā. Protestētāji uz sienām zīmēja rūkus, rīkoja gājienus rūku kostimos, tādējādi nostādot valdošo varu neērtā situācijā, jo būtu mulķīgi kādu apcietināt par uzzimētu rūki vai staigāšanu rūka tērpā. Mūsdienās reti kurš tūrists zina šo vēsturi,

▲ Vecpilsētas sirdī divi spēka mitriķi vel milzu akmeni.

Rūki strādā arī bankā. ▶

Rūkis – pastnieks.

Rūku pāris pie saldējuma kafējnīcas palīdz tapt našķiem.

▲ Arī Polijā nav sveša tradīcija jaunlaulātajiem aizslēgt savu atslēgu.

Kvēls skūpstis pie dzimtsarakstu nodaļas. ▶

mazie vīriņi vienkārši aizkustina cilvēkus.

Vai rūķi piepilda vēlēšanās? Simtprocentīgu garantiju nevaru dot, bet, redzot, ka dažiem rūķiem cepures spīd kā uzspodrinātas, jo cilvēki cenšas viņiem pieskarties, pielauju, ka Vroclavas rūķiem piemīt šādas spējas.

Tā kā rūķu ir daudz, varat ar kādu īpaši iedraudzēties un apsolīt atgriezties!

100 vēlēšanās

Meklējot rūķus, Vroclava var ieraudzīt daudz skaista. Šī Polijas pilsēta varētu pretendēt arī uz vēlmju piepildīšanas vietas statusu, jo tur ir daudz tiltu (vairāk nekā 100). Atliek vien

izdomāt, ko jus viskarstāk vēlaties, un doties pāri tiltam. Neaizmirstiet, ka tas jādara klusējot, tad vēlēšanās piepildoties ātrāk un precīzāk.

Vroclava atrodas Silēzijā. Šim reģionam raksturīgas daudzveidīgas ainavas un neskaitāmi arhitektūras pieminek-

li, sākot no viduslaiku pilīm un gotiskām baznīcām un beidzot ar barokālām rezidencēm. Tieši Vroclavā, šķiet, koncentrējusies visa esence. Griezies, uz kuru pusi gribi, visur pastkaršu cienīgi skati.

Ja iespējams, aizbrauciet uz Slezas kalnu (*Góra Słęża*), kas

Vai rūķi piepilda vēlēšanās? Simtprocentīgu garantiju nevaru dot, bet, redzot, ka dažiem rūķiem cepures spīd kā uzspodrinātas, jo cilvēki cenšas viņiem pieskarties, pielauju, ka Vroclavas rūķiem piemīt šādas spējas.

atrodas 30 kilometrus no pilsētas. Vietējie apgalvo, ka tur valda īpaša enerģija, kas labvēlīgi ietekmē un sakārto domas. Manuprāt, Vroclavas lielāka pievilcība slēpjas faktā, ka pa to var klist stundām ilgi, meklējot rūķus un vienlaikus atrodot aizvien skaidrākas un skaistākas vietas. ☺

Katrs pats savas laimes kalējs! *▼ Coija Pozņaka*

LAIME ZEM BĻODIŅAS

Zem apgāztām bļodiņām (krūzītēm, katliņiem) sakārto dažādus priekšmetus un liek katram izvēlēties savu trauku.

Priekšmetus atlasa pēc savas izvēles. Galvenais, lai katram ir skaidrojums.

Piemēram:

- ✦ **cukurs** – būs salda dzīve;
- ✦ **sviests** – viss ies kā smērēts;
- ✦ **nauda** – bagātība;
- ✦ **dzērvenes** – veselība visu gadu;
- ✦ **sāls** – daudz darba;
- ✦ **maize** – pārticība.

Zem bļodiņām var salikt arī dažādas atklātnītes ar ceļojumu skatiem, SPA, naudas maka un daudzu citu lietu attēliem.

LAIME PĪRĀGĀ

Anglijā sudraba naudu iecep Ziemassvētku pudīnā, bet mēs varam izvēlēties speķpīragus. Ietin naudu (eiro vai latu) folijā un iecep speķpīragā. Pīragus lielā bļodā uzliek uz galda, un katrs ņem savu. Tas, kurš savā pīragā atrod latu, skaji to paziņo, pārējie sastājas aplī ap laimīgo naudas atradēju, iet aplī un skaita: "Nauda, nauda, laime, laime!"

LAIMES LIEŠANA

Jau laikus ieceliet atbildīgo par laimes liešanu. Atbildīgajam jāsatgavo:

- ✦ svins vai alva (var aizstāt arī ar parafinu, tikai tad laime ir trauzlāka);
- ✦ lejamais kauss (ja laimes lej katru gadu, tāds jau parasti ir nolikts pie Ziemassvētku rotājumiem);
- ✦ skārda spainis ar aukstu ūdeni;
- ✦ polsterēti virtuves cimdi.

1. Galvenais laimes lējējs sasilda alvu, līdz tā ir šķidra.
2. Dod kausu laimes lējējam, kurš ātri iegāž karsto alvu ūdenī.
3. Tad izveidojusies figūra tiek ņemta ārā no ūdens, turēta pret sveci un ēnā pētīts, kas sanācis. Te jāļauj vaļā fantāzijai! Groziet laimi tik ilgi, līdz atrodat sev vēlamo! Daži skaidrojumi: kuģis – ceļojums, šūpulis – ģimenes pieaugums, pjeđestāls – kāpēns karjerā un tā bezgala. Ja izlejat zirga siluetu, tas ir visveiksmīgākais lējums, jo 2014. gads taču ir Zirga gads!

Ziemas saulgrieži un Vecgada vakars izsenis bijis arī rituālu laiks. Neiztrūkstoša ir dažāda veida nākotnes zīlēšana. Vieni to uztver kā joku, citi – ar lielu nopietnību. Atliek novēlēt, lai izdodas izzīlēt to, ko visvairāk vēlaties!

KAFIJAS LAIME

Šo varat izmēģināt Ziemassvētku vai jaunā gada pirmās dienas rītā. Pagatavo kafiju ar biežumiem. Krūzi neizdzer līdz galam, bet atlikušo kafiju ar biežumiem izlej uz šķīvja. Ļauj biežumiem nosēsties un nolej lieko šķidrumu. Kafijas biežumi gatavi zīlēšanai. Lūk, neliels špikeris:

- ✦ **aplī** – nauda;
- ✦ **aplī ar pleķiem** – ģimenes pieaugums;
- ✦ **vainags** – panākumi;

- ✦ **trijstūris** – paaugstinājums darbā vai jauns darbs;
- ✦ **daudz mazu trijstūru** – negaidīti ienākumi;
- ✦ **izliektas linijas** – problēmas;
- ✦ **zieda motīvs** – laime mīlestībā.

ZĪLĒŠANA PĒC SENTĒVU METODĒM

- ✦ Ziemassvētku vakarā jālej bļodā ūdens, jāiepilina divi pilieni sveču tauku un jāsamaisa. Ja pilieni saiet kopā, tad pāris apprecēsies, ja ne, tad izšķirsies.
- ✦ Ziemassvētku naktī jānes ap baznīcu melns kaķis, tad būs daudz naudas.
- ✦ Meitas savu likteni var pareģot, Ziemassvētku vakarā uz krāsns kruķa pie cūkas jānot un uzrunājot: "Labvakar, veco māt!" Cik reižu cūka iekrišķinās, tik gadī vēl vīrs jāgaida.

- ✦ Suns Ziemassvētku vakarā kārtīgi jāpabaro, tad jānoliek priekšā gaļa, maize un piens; kuru suns pirmo sāks ēst, tas nākamo gadu būs dārgs.

- ✦ Jaungada naktī uz mazām lapiņām jāuzraksta karstākās vēlēšanās. Ejot gulēt, lapiņas jāsaliek zem spilvena, bet no rīta viena jāizvelk – tā vēlēšanās tad arī piepildīsies!

HENKELL & CO.

BALTIC

ALKOHOLA LIETOŠANAI IR NEGATĪVA IETEKME. ALKOHOLISKO DZĒRIENU PĀRDOŠANA, IEGĀDĀŠANA UN NODOŠANA NEPIĻNGADĪGAJĀM PERSONĀM IR AIZDZĪVOTA.

Prieka vairāk nekā Jāņos

Latviešu Ziemassvētku spēks ir pagānisko un kristīgo tradīciju apvienojumā.

vērts šos svētkus katru gadu no jauna svinēt, nelaut tiem noplukt." Zanderei bērni ir pirmais arguments Ziemassvētku svinēšanai: "Ļoti lielā mērā tie ir svētki bērniem. Ar to domāju nevis mulķīgas izpriecas, bet ļoti dziļas un aizkustinošas lietas. Gatavoties svētkiem, mācīties dzejolišus, redzēt iedegtu eglīti, dzirdēt kopīgu dziedāšanu un satraukumā tricēt, kad nāk Ziemassvētku vecītis vai kāds budēlis daudzās aiz loga - to visu bērniem nedot nozīmētu viņus aplaupīt." Zanderei pašai, klasiskam padomju bērnam, kura bērniņa pagāja pagājušā gadsimta 60. gadu sākumā, Ziemassvētki ir svētki, ko viņa sev pati izcīnījusi. "Tolaik padomju vara kristīgo tradīciju bija aizstājusi ar Jaungada svinēšanu. Dobeļē mani vecāki un pārējie manas ielas iedzīvotāji bija skolotāji, kuriem bija jāuzmanās, tāpēc viņi eglīti dedzināja Jaungadā. Ziemassvētkus svinam redzēju pie vienas savas draudzenes. Kopš esmu izvēlējusies piederēt kristīgajai tradīcijai, svinu Ziemassvētkus."

Slimība ārā, veselība iekšā

Žurnālists un folklorists Vidvuds Medenis, kurš kopā ar sievu Ivetu regulāri vada dažādus folkloras pasākumus, uzsver, ka Ziemassvētku tradīciju piekopsana ir cilvēku brīva izvēle. Medeņiem ir tā privilēģija, ka dažādos pasākumos viņiem Ziemassvētki ilgst veselu nedēļu, nevis tautasdziesmās minētās trīs dienas, tomēr arī savi intimi mājas Ziemassvētki viņiem esot. Ta kā puzuru veidošana ir darbietilpīgs process, Medeņi istabas pušķošanai velta mazāk laika nekā maģiskiem tīrīšanas rituāliem, vispirms telpu izpēšanai ar zaļo dzīvības riksti (priedi, eglī vai kadiķi). "Ģimenes lokā velkam arī ap māju blūki un pēc tam sadedzinām. Pārdaugavā, kur ir savs pagalmis, to

Ziemassvētku "obligātā programma" ir atkarīga no tā, vai tos svin ārā vai iekšā. Ja vien ir iespēja, būtu jāsvin ārā, jo latvietis ir dabas cilvēks, saka Medenis.

var sarīkot tā, lai vilks (mēs) paēdis un kaza (ugunsdzēsēji) vesela. Ejam arī rotaļās, jaunākais rotaļnieks mums ir mazdēls Aido. Ari kādus ēdienus uztaisām: zirņus, bukstiņputru ar kartupeļiem, zviņainas zivis, lai būtu zviņas, ko ielikt makā, lai jaunā gadā turētos nauda."

Ziemassvētku "obligātā programma" ir atkarīga no tā, vai tos svin ārā vai iekšā. Ja vien ir iespēja, būtu jāsvin ārā, jo latvietis ir dabas cilvēks, saka Medenis. Ārā var dabūt pat istu eglī, kas nav jācērt, ārā var sakurt ugunsroku, kas Ziemassvētkos ir tikpat būtisks kā Jāņos. Ugunsroku pēc vilkšanas sadedzina blūki ar pērnā gada smagumiem un īpašībām, no kurām grib tikt vaļā. Būtiskākais rituāls ir izpērt cilvēkus ar zaļajām rikstēm, vēl: slimība ārā, veselība iekšā!

Ziemassvētku vecītis un dāvanas ir katras ģimenes intīma padarišana, tas pieder pie modernajām tradīcijām. Tas nav kaitīgs, jo sagādā prieku, bet uz latviešu folkloru neattiecas. Senāk latviešiem Ziemassvētku vecīša funkcijas veica budēļtēvs, budēļu gājiena vadītājs. Viņš izklaubināja bērnus mājās, kurās atnācis. "Tie dialogi jau pastāv. Ir jārunā līdzī laikam, nevar dzīvot arhaismā, ir jāimprovizē," uzskata Medenis. Vadot

pasākumus, viņš ir novērojis, ka tautas tradīcijām veltītas grāmatas un kompaktdiski ir tikuši lietoti, cilvēki latviešu rotaļas ir samācījušies, nestāv, lielas acis bolidami, viņiem patīk, ka Ziemassvētkos ir izdarības, kustība, tikai ar augstpapēžu kurpēm neesot viegli izspēlēt vilku un kazu. Medenis atgādina, ka Ziemassvētkos ir arī izģēršanas saistītas tradīcijas. "Ja Ziemassvētku vakarā kāds, pirti izpēries, spēj ieskriet dārzā un pakratīt ābeli vai bumbieri, tad tā ābele būs ļoti ražīga. Meitas Ziemassvētku nakti plikas iet kūti aitas ķert. Kura noķer aunu, tā tai gadā apprecēsies."

Ari ķekatu tradīcija Latvijā turpinās. Medenis uzskata, ka ķekatas varētu iet vēl vairāk, jo tas ir dzīvais tautas teātris. "No Mārtiņiem līdz Meteņiem Latvijā notiek maskoto cilvēku gājieni. Tie tiek saukti par ķekatām, budēļiem, buduļiem, kaļadniekiem, skultelniekiem, masku gājieniem, lēksanu bukos un vēl dažādos citos veidos, kā nu kurā novadā. Latvijā šajā ziņā ir ļoti liela dažādība. Ķekatas nes svētību, tāpēc maskotie ļaudis jāsgaida ļoti viesmīgi, jāpacienā līdzīgi kā Jāņu bērni vasaras saulgriežos." Vaicāts par attieksmi pret pēdējā laikā ieviesušos citu maskoto gājienu Helovīnu, Vidvuds Medenis skaidro: "Pašlaik tā formula ir ačgārna - bērni iet pa ielām un saka: iedod man konfekti, citādi es tevi izjokošu!" Latviešiem formula ir otrāda: izjoko mani, un tad es tev došu konfekti! Latvijā budēļi vispirms dod svētību un pēc tam saimnieks viņus pacienā. Kā teica mūsu vecmāmiņas, lai nāk žids, čigāns vai krievs, pacienāt vajag. Pret Helovīnu neesmu negatīvs, jo ar negāciju neko daudz nevar ietekmēt, bet man Helovīns, atklāti sakot, ir pie kājas." Savukārt Ziemassvētki Medeņiem esot tuvāki nekā Jāņi, jo Ziemassvētkos ir apziņa, ka dienas kļūs garākas, kamēr Jāņos pēc dabas orgastiskās kulminācijas ir mazliet skumji. ☺

Latvijas Republikas biedrība

„Holistiskās medicīnas un naturopātijas asociācija”

**Tamāra Rimša, pasniedzēja ar 12 gadu pieredzi
aicina apgūt ajurvēdas masāžas:**

Compl. Galvas un ķermeņa augšdaļas masāža-antidepresants. Uzlabo koncentrācijas spējas, atmiņu un prāta spējas.

Mukhabhanga. Kosmētiska Ajurvēdas masāža un jaunību paildzinoša procedūra.

Sambhanga. Ar enerģiju piesātinoša masāža visam ķermenim. Stimulē reprodutīvās, gremošanas, sirds un asinsvadu sistēmu darbību, izvada toksīnus.

Mero Danda Cikitsa. «Pasaules ass» jeb mugurkaula sakārtošana: izvada sāļus, pastiprina limfas gaitu, palielina dzīves enerģiju.

Marma Cikitsa. Enerģētiski aktīvo marma punktu stimulēšanas sistēma. Attīsta intuīciju, atbrīvo uzkrājušās emocijas. Fiziskā limeni sakārto aknu, liesas, nieru un imūnās sistēmas darbību.

Taizemas pēdu masāža stimulē bioloģiski aktīvos punktus, refleksoterapija.

Garšans. Pretcelulīta masāža un procedūra svāra samazināšanai.

Var veikt arī kā pašmasāžu.

Sekojet lūdzu reklāmai www.ajurvedasmasazas.lv, tālrunis 29493710
Tiek izsniegts sertifikāts, licenzētas programmas ietvaros.

Starptautisks
sertifikāts masāžas
praksē

paralēli apgūstot arī profesora Alvja Paegliša piedāvātās zināšanas par stiepšanu un darbu ar ķermeni. "Tikai tad es tā pa istam sāku saprast, ko nozīmē darbs ar ķermeni un ka tas ir kas krietni vairāk par masāžu. Arī Ziedonis Kārklis mainīja manas domas – viņš parādīja, ka paralēli visam fiziskajam pastāv arī enerģētiskā puse," teic Jānis.

Lai gan pirtniecību un citas prakses Jānis cienījis vienmēr, viņš atzīst, ka sākotnēji bijis diezgan skeptisks un par enerģētikas izmantošanu, piemēram, ūdens uzstrāvošanā vien pasmējies: "Atceros, ka Juris Kraucis reiz stāstīja par Ziemassvētku pirti, teica, ka tajā jāizmanto uzstrāvots ūdens, un es pajokoju, ka pirms svētkiem katrs ieradīsies pie viņa ar diviem spaiņiem ūdens uzstrāvošanai." Atbildot uz Jāņa izraisīto publikas jautribu, Juris Kraucis ielēja divās glāzēs vinogu sulu, vienu no tām uzstrāvoja un iedeva jautribniekam pagaršot. "Tajā dienā es vairs nesmejot, jo nu manā priekšā bija divi atšķirīgi dzērieni. Skābais dzēriens kļuva patikams un maigs," Jānis atceras.

Bez šabloniem

Jānis iemācījās, kā ar lūgšanu un sevis ievēšanu konkrētās vibrācijās iespējams strukturēt informācijas nesēju ūdeni un sāka to

Jānis ar katru klientu strādā personīgi. Veicot darbības ar ķermeni taimeris netiek ieslēgts – Jānis vadās pēc izjūtām.

Vairākus gadus ilgā darbā iemācījies, ka galvenās ir izjūtas, nevis apgūtas teorijas un sabiedrības uzspiestā šabloniskā domāšana. Pirts ir piemērotākā vieta, kur no tās atbrīvoties, izjūtot spēcīgu kontrastu un saprotot, ko nozīmē justies patiešām labi.

Kā izvēlēties savu pirtnieku?

+ Sekojiet atsauksmēm!

Vislabāk pirtnieku uzmeklēt, uzklusot pazīstamu, uzticamu cilvēku atsauksmes, nevis palaužoties uz reklāmām.

+ Nelaujiet uzspiest!

Ja, apmeklējot pirtnieku, izskan mudinājumi obligāti atgriezties vēl vairākas reizes, nedarīet to, ja nevēlaties. Pirtnieks, kas kaut ko uzspiež, vai nu vēlas iedzīvoties, vai nav pietiekami spēcīgs un pārliecināts par savām prasmēm.

+ Pārbaudiet!

Ne vienmēr glītā rāmīti ievietots dokuments ir primārais priekšnoteikums pirtnieka spēju apliecināšanai, tomēr oficiāli iegūts sertifikāts apstiprina, ka viņa zināšanas ir pietiekami spēcīgas, lai sniegtu pakalpojumus klientiem.

+ Nelēciet konveijerā!

Lai gan ir pirtnieki ar dažādu enerģētisko potenciālu un spēju to veiksmīgi un ātri atjaunot, uzmanieties no tiem, kas sola nopērt desmitiem cilvēku dienā. Ja darbam paredzēts arī strikts un neločams laika ierobežojums, apdomājieties – profesionāls pirtnieks vadās pēc situācijas un izjūtām, nevis taimera signāla.

+ Ļaujieties izjūtām!

Ne viens, izņemot jūs pašu, nezina, kas jums ir nepieciešams, tāpēc sekojiet savām izjūtām, gan izvēloties pirtnieku, gan izlemjot, vai pie viņa vēlaties atgriezties vēlreiz. Galvenais – lai pirts sagādātu patīkamas izjūtas.

izmantot masāžas: "Mēs taču zinām, ka vairāk nekā 75% cilvēka ir ūdens, tas nozīmē, ka ar viņu var darīt tieši to pašu. Ja uz masāžas galda guļošajam bija kāda savilkta vai problemātiska vieta, sāku darboties līdzīgi. Cilvēki veseļojās ātrāk, gāja prom smaidīgāki, un es sapratu, ka tā ir vērtība." Jānis uzsver, ka, savienojot savulaik pie fizioterapeites apgūto masāžu ar zināšanām par pirti, stiepšanu un enerģētiku, iespējams veikt apbrīnojamas lietas un palīdzēt cilvēkiem.

"Stress un apkārtējā vide neļauj mums domāt, zūd radošā puse. Mēs saliekam sev virsū šablonus, mēs iedomājamies, ka konkrēti darbi obligāti jādara noteiktos veidos. Pirts domāšanu saved mājīnās – nevis kādu citu mājīnās, bet pašiem savās." Prasmīgs pirtnieks spēj radīt cilvēkam vidi un apstākļus, lai būtu iespējama pašsakarstošanās. Jānis skaidro: šādi palīdzību meklēt atnākušais nonāk pie apziņas, ka var būt labāk, un tiecas uz to. "Cilvēks taču vienmēr grib justies labāk, un es parādu, ka tas ir iespējams. Nav jau tā, ka es ielieņu cilvēka domāšanā un visu vienkārši saregulēju. Jāmainās un jāstrādā arī pašam, es tikai palīdzu to saprast."

Izžmiedz līdz pēdējam

Jānis skaidro, ka ir vēl kāda būtiska atšķirība, kas viņu atšķir no tradicionālā masiera, proti, klientu daudzums, ko iespējams apkalpot vienā dienā. "Nekad nevarētu strādāt kā salonos un ņemt desmit cilvēku dienā. Maksimums ir četri. Pirti varu izpērt tikai divus." Ir cilvēki, kas paņem vairāk enerģijas, ir tādi, kas mazāk, bet tādu, kas neņem vispār, neesot. "Ja cilvēks savu enerģētiku ir nosēdinājis, stresojot un liekot sev virsū visādas dzīves problēmas, tad arī mani izžmiedz līdz pēdējam."

Apgūstot enerģētisko sistēmu pie Ziedoņa Kārklīņa, pirtnieks ātri vien sapratis ja ir sistēma, tādat ir arī aizsardzība. Lai pārlieku neļautos enerģijas atdošanai klientiem, Jānis to apguva. "Ja strādā ar aizsardzību, neko nejut. Ja pēc klienta pagūsti sevi sakārtot, tad viss ir kārtībā, ja nepagūsti, trīs dienas nav spēka un nevari neko padarīt." Tādos gadījumos var vērsties pie dziedniekiem, enerģētikas pārzinātājiem un lūgt sevi sakārtot. Taču Jānis atzīst – jo ilgāka prakse, jo lielāks spīts un vēlme pašam tikt ar visu galā.

Visa pamatā izjūtas

Ļaušanās izjūtām pirts rituālu laikā ir ļoti būtiska. Jānis mudina apmeklēt profesionāļus, kuriem ir izteiktas empātijas spējas, kuri

jūt savus klientus, nevis strādā pēc shēmām un šabloniem. "Es parasti jau pa telefonu noskaidroju, cik cilvēku būs, kādas ir viņu vēlmes un problēmas. Tad gatavoju slotas un domāju, kas konkrētajā situācijā derēs. Var jau sagatavot veselu kaudzi slotiņu, taču beigās klientam būs vajadzīga tikai viena."

Jāna darbošanās ar ķermeņiem ilgst no pusotras līdz trim stundām, vadoties pēc izjūtām. Pirtnieks skaidro, ka tas ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc viņš nevēlas strādāt salonā, kur jāapkalpo liels cilvēku skaits. "Nav labi ierobežot laiku darbībai. Ja laika pietrūks, kaut kas netiks izdarīts līdz galam," pirtnieks teic. Jānis nekad neesot

Jūrā ir tāds miers, ka arī cilvēks kļūst tikpat mierīgs.

reklamējies, viņu atrod pēc citu ieteikumiem. Un par klientu trūkumu sūdzēties nevarot. Sākoties krīzei, klientu skaits tomēr nedaudz saruka, taču Jānis, būdam kaislīgs burātājs, daudz ceļoja. Nonācis Norvēģijā, Jānis iepazīstināts ar vietējiem un dažus sācis arī masēt. Tur šis pakalpojums bija un ir pieprasīts vēl joprojām.

Jūra psihologa vietā

Burāšana allaž bijusi Jāna sirdslieta, taču pēdējā gada laikā kļuvusi īpaši aktuāla. "Biju ļoti pārdozējis ar šo visu: pirti, darbu ar ķermeņiem, enerģētiku... Man nebija vairs spēka strādāt ar nepazīstamiem cilvēkiem, pēdējā gadā to darīju maz," Jānis skaidro un piebilst, ka burāšana bijusi nodarīgākā nodarbe spēku atgūšanai. "Protams, varēju aiziet pie Ziedoņa, lai visu sakārtotu. Taču enerģētiskā pasaule mani stūma no tā visa ārā, jo sevišķi no pirts lietām. Tad nu es to izmantoju savtīgos nolūkos un tiku pareizajā laivā. Viss gāja no rokas – satiku pareizos cilvēkus, visu nokārtoju," Jānis teic. Viņš tic, ka viss notiek tā, kā tam jānotiek.

Izbraukšana jūrā Jānim ir kā meditācija, kurā iespējams ne tikai atgūt mieru un sakārtot savu iekšējo pasauli, bet arī smelties enerģiju turpmākajam darbam. "Jūrā ir tāds miers, ka arī cilvēks kļūst tikpat mierīgs." Kāda meitene pēc aptuveni stundu gara izbraukuma jūrā Jānim teikusi, ka nesaprotot, kāpēc cilvēkiem nepieciešami psihologi, ja vienkāršā veidā sasniedzams kas tāds. Nākotnē Jānis plāno nokārtot visas nepieciešamās formalitātes, lai uz klāja varētu slēgt arī laulības, jo tādējādi rituālā būtu iespējams apvienot vairākus dabas spēkus vienlaikus, padarot savienību teju vai nesaraucamu. ☺

Ēz pirti!

Par
zīlēšanai
labvēlīgākajām
dienām
lasiet
Citādajā Pasaulē
8. janvārī

Pirts nav zaudējusi aktualitāti gadsimtu garumā. Tā vienmēr ir bijusi vieta, kur tapt tīram ne tikai fiziski un garīgi. Galu galā pirts mūsu senčiem ir bijusi arī dzemdību nama vietā. Taču ne katra diena ir piemērota pirtij. Piedāvājam pirtsdienu kalendāru visam gadam!

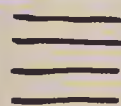
▼ *Aija Austruma*

Būtu divaini, ja Mēness ar savu spēju kustināt okeānus nekādi neietekmētu ūdens uzvedību mūsu organismā. Protams, ietekmē. Un, kā jau tas šim mūzdiem mainīgajam spīdeklim ierasts, teju katru dienu citādi. Iespējams, tāpēc mēs dažkārt pēc pirts veselības un mūdruma pieplūduma vietā jūtam nogurumu, smagumu, dažkārt galvassāpes un hronisku kaišu saasinājumu.

Šķiet, dažādās pasaules malās cilvēki nestrīdas par to, kuras Mēness dienas pirtij vislabāk der, bet kurās labāk atturēties no šīs procedūras. Par vislabākajām tiek uzskatītas 3., 5., 6., 10. (vislabākā), 17., 21., 24. un 30. Mēness diena, savukārt 4., 7., 9., 12., 14., 15., 23., 26. un 29. Mēness diena ar pirti ieašanu nedraudzējas. Tomēr viss nav

tik vienkārši. Pirmkārt, Mēness dienas nesakrīt ar Saules dienām, un to sākumi minēti reti kurā kalendārā; otrkārt, sa-va nozīme ir arī Mēness ceļam cauri zodiaka zīmēm, jo līdz ar to spēlē iesaistās arī četras stihijas: ūdens (par to viss tā kā ir skaidrs), uguns (karstums), gaiss (tvaiks, aromāts) un zeme (slotiņas). Līdz ar to dažkārt labākas ir turku pirts, citkārt der saunas vai senču melnās pirtiņas, reizēm labāk iedarbojas skrabis, citkārt piemērotāka ir masāža ar aromātisku eļļu, vēl citreiz kāda cita "papildprocedūra". Tapēc šajā kalendārā minēts gan pirtij labvēlīgā/nelabvēlīgā laika sākums, gan arī citi Mēness kalendāra ieteikumi. Galu galā ne jau katru dienu ejam pirti, labāk izdarīt pakalpojumu tiem vairāk nekā 75% ūdens sevī un ieplānot pēršanos, karsēšanos vai tvaicēšanos vislabākajā dienā.

Sava nozīme ir Mēness ceļam cauri zodiaka zīmēm, jo līdz ar to spēlē iesaistās arī četras stihijas:

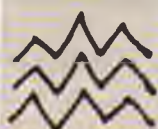
ŪDENS

GAISS
(tvaiks,
aromāts)

UGUNS
(karstums)

ZEME
(slotiņas)

Lai gan mūsu kaimiņiem somiem ir sakāmvārds, ka pirti var iet ikviens, kurš saviem spēkiem līdz turieni tiek, gluži taisnība tā vis nav. Ir gana daudz kaišu, ko pirts var tikai saasināt, tāpēc, ja neesat pārliecināti, lūdzu, tomēr pajautājjiet savam ģimenes ārstam, vai šī procedūra jums der.

LABĀS PIRTSDIENAS

JANVĀRIS

3. Saunai
5. Īpaši tiem, kas pirti ir "jauniņie", taču ar matu mazgāšanu neaizraujieties
6. Iedarbojas atjaunojošas procedūras
10. **Vislabākā pirtsdienu mēnesī**
22. Ideāli, ja tā ir lauku pirts ar diķi
25. Pirts divatā var līdzēt tikt pie mantinieka

FEBRUĀRIS

1. Uzmanīgi ar ēteriskajām eļļām, labāk neslapināt matus
3. Tikai nepārspilēt ar karstumu
4. Ne pārāk karstā pirti labi veikt nostiprinošas procedūras
8. **Vislabākā diena**
16. Līdz plkst. 21, pēc pirts – pedikīrs
20. Dziednieciska pāršanās ar sentēvu metodēm
23. Brīnišķīgs efekts pretcelulīta masāžai

MARTS

5. Izdosies uzlabot sejas un kakla ādu
6. Pirts atjaunos, bet neielaidieties strīdos
10. Pēc plkst. 15, tikai bez matu mazgāšanas
18. **Pirts veicinās labas attiecības pāriem**
22. Apvienojiet ar pretcelulīta procedūrām
25. Āda atdos visu lieko

APRĪLIS

3. Noteikti izmantojiet aromterapiju
4. Ķermenis atgūs jaunību
8. Pēc plkst. 15 un ne pārāk karstā pirti
16. Dodieties uz pirti ar mīļoto
20. Labi iedarbosies attīrošas procedūras
23. **Vislabāk iedarbosies tvaika pirts**

MAIJS

1. Sausā pirts būs derīgāka
3. Nemazgājiet matus un neveiciet pilingu
4. Nemazgājiet matus un neveiciet pilingu
8. **Pēc plkst. 15:37 labākā pirtsdienu šajā mēnesī**
16. Pirtsdienu mīlošiem pāriem
20. Ar aromterapiju
30. Saudzējiet matus, neaizmirstiet par pirts cepuri

JŪNIJS

1. Bez matu mazgāšanas
2. Uzmanīgi ar karstumu
6. **Vislabākā diena šomēnes**, pēc pirts manikīrs un pedikīrs
14. Uz pirti ejiet divatā un arī izmasējiet viens otru
21. Diena bērniņa ieņemšanai
27. Līdz plkst. 11 no rīta. 30. Mēness diena, kas gadās reti, ir izcili piemērota attīrīšanās rituāliem

JŪLIJS

2. Īpaši ieteicamas atjaunojošas procedūras
6. **No plkst. 16:35 varat sākt būtēt paši savu pirti**
7. Un nakts uz 08.07. Dziednieciskā ūdens nakts
14. Laba iedarbība ēteriskajām eļļām, tvaikam
21. Ja vēlaties bērniņu
30. Pirtsslotu iedarbība īpaši spēcīga
31. Nepiemirstiet karsēšanās starplaikos iedzert zāļu tēju

AUGUSTS

1. No paša rīta
4. **Pēc plkst. 16:35 vislabākā diena pirtij**
16. Pēršanos lieliski papildinās zāļu tēja
19. Šī ir mīlestības diena
27. Vairāk veselībai, mazāk skaistumkopšanai
29. Pēc plkst. 12:12 un ar aromterapiju
30. Nostiprinās reproduktīvo sistēmu

SEPTEMBRIS

3. **Pēc plkst. 17:32 vislabākā diena pirtij**
11. Uz pirti kopā ar iemīļoto
15. Uzmetiet aromātisku garu
26. Pirts izvadīs no organisma lieko
28. Dziedinošas procedūras
29. No plkst. 14:23 pirts veicina atjaunošanos

OKTOBRIS

3. Atcerieties paņemt ēteriskās eļļas
11. Izperiet un izmasējiet viens otru
15. Nemazgājiet matus
18. Ne pārāk karstā pirti
27. **Tvaika pirts īpaši veselīga**
28. Labi iedarbosies atjaunojošas procedūras

NOVEMBRIS

1. **Pēc plkst. 16 vislabākā pirtsdienu, tikai nemazgājiet matus**
8. Uz pirti dodieties pašā vakarā
16. Pirts palīdzēs nomest lieko svaru
24. Vislabāk sauna
26. Atjaunojošas procedūras
27. Atjaunojošas procedūras

DECEMBRIS

1. **No plkst. 15:25 pirtij vislabākais laiks**
9. Pirts vairo mīlestību, bet mazgāšana var sabojāt matus
13. Vislabāk, ja tā ir melnā pirts
16. Pirts vairo iespēju ieņemt bērniņu
19. Pirts veicinās organisma attīrīšanos no liekā
23. Īpaši karstuma mīļotājiem
25. Laba pirtsdienu iesācējiem
26. Pirts atjaunos ādu, bet matus nemazgājiet
30. Pēc plkst. 14:30 atbrīvojieties no aizejošā gada sārņiem

PIRTIJ NEPIEMĒROTAS DIENAS

JANVĀRIS

- 15. **Pilnmēness nav draudzīgs pirts cienītājiem**
- 24. Nav ieteicams uzturēties lielā kompānijā
- 27. Pirts plus masāža
- 28. Pirti labāk aizstāt ar vannu
- 30. Jutīsieties kā iztukšoti, bez enerģijas

FEBRUARIS

- 2. Ūdens procedūras bojā matu struktūru
- 7. **Pirtij visnedraudzīgākā diena**
- 10. Pēc plkst. 15
- 13. Mēness Lauvā draud ar sirdsklauvēm
- 22. Šo dienu labāk pavadīt vienatnē
- 25. Labāk aiziet pie manikīra, pedikīra
- 26. Izvēlieties citas ūdens procedūras
- 28. Zaudēsiet spēkus un sabojāsiēt matus

MARTS

- 7. Pirtniekam ātri gurs rokas
- 9. **Pēc plkst. 13 pirtij ejiet ar likumu**
- 12. Īpaši neieteicama, ja vāja sirds
- 14. Pēc plkst. 18, jo tuvojas pilnmēness
- 15. Pilnmēness tuvošanās neatbalsta pirti ieašanu
- 24. Labāk izvēlieties masāžu, veiciet vaksāciju
- 27. Ūdens bojā matu struktūru
- 28. Ūdens bojā matu struktūru
- 30. Līdz pat plkst. 21:45 ļoti maz enerģijas

APRĪLIS

- 2. Labāk veiciet epilāciju, vaksāciju
- 5. Iespējams saaukstēšanās risks
- 7. **Pēc plkst. 14 pirti neplānojiet**
- 10. Pēc plkst. 17 karstums bīstams sirdij
- 12. Pēc plkst. 19 pirts vietā izvēlieties kāju vanniņas vai frizieri
- 13. Pirms Mēness aptumsuma nepārtērējiet enerģiju
- 14. Pirms Mēness aptumsuma nepārtērējiet enerģiju
- 22. Šo dienu pavadiet mājās
- 25. Vanna vai baseins der labāk
- 28. Viegli saaukstēties

MAIJS

- 2. Pārējam ātri piekusīs rokas
- 5. Sākot no plkst. 12:30
- 7. **Pēc plkst. 14:34 no pirts vairāk ļaunuma nekā labuma**
- 10. Labāk ejiet pie friziera vai vāciet zāļu tējas
- 13. Pirts var negatīvi ietekmēt reproduktīvo sistēmu
- 14. Pirts var negatīvi ietekmēt reproduktīvo sistēmu
- 22. Priekšroka dodama baseinam
- 25. Karstums nav labvēlīgs, arī sauloties nevajag

JŪNIJS

- 3. Arī epilāciju vai vaksāciju neveiciet
- 5. Labāk aizejiet pie friziera
- 12. Dienas enerģētika pārāk kašķīga
- 20. Bīstama diena, labāk neriskējiet

- 23. **Šajos Jāņos jāieplāno citas izklaides**
- 24. **Šajos Jāņos jāieplāno citas izklaides**
- 26. No pirts nogurs gan pērējs, gan peramais
- 30. Zāļu slotiņām nav spēka

JŪLIJS

- 5. **Pēc plkst. 15:30 pirti saimnieko nejauki garīni**
- 12. Pilnmēness nav draudzīgs pirtij
- 20. Diena labāk derēs vaksācijai, epilācijai
- 23. Var būt elpas trūkums
- 24. Matus šajā dienā nemazgājiet
- 26. Karstums šajā dienā nav draugs

AUGUSTS

- 1. Pēc plkst. 13:16 labāk ne
- 3. Pēc plkst. 15:30 pirti neplānojiet
- 7. Līdz pat plkst. 19:45 pirti neejiet, toties labi iedarbosies masāža
- 10. **Pilnmēness enerģija ar pirti strīdas**
- 18. Ja tomēr ejat, tad tikai vienatnē
- 21. Arī matus negrieziet un nemazgājiet
- 22. Arī matus negrieziet un nemazgājiet
- 28. Slotinas nav efektīvas

SEPTĒMBRIS

- 2. Īpaši pēc plkst. 16:33
- 6. Līdz plkst. 19:52 pirti neplānojiet
- 9. Pilnmēness nav pirtij draudzīgs
- 17. Arī pie friziera šodien neejiet
- 20. Karstums būs par grūtu sirdij
- 21. Vairāk ūdens, mazāk tvaika
- 23. **Metiet pirtij likumu**
- 27. Sviedrēšanās nedos labumu

OKTOBRIS

- 2. **Pēc plkst. 17 metiet pirtij likumu**
- 5. Arī friziera apmeklējumu neieplānojiet
- 8. Mēness aptumsums ar pirti nedraudzējas
- 9. Mēness aptumsums ar pirti nedraudzējas
- 17. Eksperimenti ar frizūru izdosies
- 20. Pirts vietā aizejiet uz masāžu
- 21. Ja gribat pamērcēties, paguliet vannā
- 23. Pēdējā Mēness cikla diena – nepārtērējiet enerģiju
- 31. Pēc plkst. 15:24 pirti neejiet

NOVEMBRIS

- 5. Pēc plkst. 18 labāk ne
- 6. Pilnmēness ar pirti nesader
- 7. Pilnmēness ar pirti nesader
- 15. Diena neder skaljām kompānijām
- 18. **Visās nozīmēs riskanta diena**
- 21. Pirts nogurdinās par daudz
- 25. Slotas nav īpaši efektīvas
- 28. Palielināta iespēja apsaldēties
- 30. Friziera apmeklējums arī nav ieteicams

DECEMBRIS

- 3. Pēc plkst. 16:24 pirti neejiet
- 5. Pēc plkst. 17:38 diena neder ne pirtij, ne manikīram
- 6. **Atkal pilnmēness un slihta pirtsdiens**
- 15. Ja ejat pirti, labāk vienatnē, bez kompānijas
- 18. Skaistumkopšanai – jā, pirtij – nē!
- 21. Pirts vietā izvēlieties masāžu
- 24. Vienkārsa vanna būs noderīgāka
- 27. Matus labāk nemazgāt
- 29. Pēc plkst. 14 pirtij metiet likumu

ZIRGA SPĒRIENS MŪŽĪBĀ

1894

Parīzē pēc barona Pjēra de Kubertēna iniciatīvas tiek nodibināta Internacionālā olimpiskā komiteja, bet Anglijā tikmēr sāk veidot nu jau leģendāro Mančēstras futbola klubu. Krievijā tronī sēžas Aleksandra III mantinieks Nikolajs II, bet Londonā atver satiksmi Tauera tiltu. Francijā nodibina masonu Lielo ložu, kamēr citā pasaules malā iecienīto kokakolu beidzot sāk pildīt pudelēs. Pasaulē nāk latviešu aktieris Ēvalds Valters, PSRS vadītājs Nikita Hruščovs, nacistu politiķis Rūdolfss Hess un rakstnieks Oldess Hakslijs.

1906

Itālijā sadumpojas Vezuvs, atstājot drupās Neapoli, Sanfrancisko notiek zemestrīce, kas paņem vismaz 3000 cilvēku dzīvību, bet Čīlē vēl spēcīgāka zemestrīce nes nāvi 20 000 cilvēku. Honkongā taifūns un sekojošais cunami nogalina 10 000. Par starptautisku palīdzības signālu apstiprina SOS, kā arī pirmoreiz tiek sākta vakcinācija pret tuberkulozi. Amerikā žurnāls *Outing* sāk publicēt Džeka Londona romānu *Baltais ilknis*. Dzimuši iru rakstnieks Semjuels Bekets, dejotāja Džozefīne Beikere un padomju politiķis Leonīds Brežņevs.

1918

Turpinās Pirmais pasaules karš, un sākas tā dēvētās spāņu gripas epidēmija. Bolševiki nošauj cara Nikolaja II ģimeni. Pēc Krievijas novājināšanās Pirmais pasaules karā un revolūcijas Padomju Krievija atsakās no tiesībām uz Latvijas teritoriju. Pēc Pirmā pasaules kara beigām un Vācijas kapitulācijas Latvija 1918. gada 18. novembrī pasludina sevi par neatkarīgu republiku. Dzimuši režisors Ingmārs Bergmans, Dienvidāfrikas prezidents Nelsons Mandela, amerikāņu aktrise Rita Heivorte, krievu rakstnieks Aleksandrs Solženicins.

1930

Turcija pārdēvē Angoru par Ankaru un Konstantinopoli par Stambulu, bet Urugvajā notiek pirmais FIFA pasaules čempionāts futbolā. Tikmēr Francijā publika pirmoreiz iepazīstas ar grāmatā *Pēteris Latvietis* aprakstīto izmeklētāju Žilu Megrē, ko radījis Žoržs Simenons. Pasaulē nāk Vācijas politiķis Helmutss Kols, amerikāņu aktieris Klintss Īstvuds, astronauts Nīls Ārmstrongs, skotu aktieris Sonts Konerijs, PSRS politiķis Jānis Vagris un Romas katoļu baznīcas kardināls Jānis Pujats.

1942

Turpinās Otrais pasaules karš. Par spīti tam, joprojām darbojas Disneja studija, un uz ekrāniem parādās animācijas filma *Bembijs*. Arī citas studijas nesauž, un notiek, piemēram, filmas *Kasablanka* pirmizrāde. Krievijā nodibina Tēvijas Kara ordeni, bet Bombejā vētrā un plūdos iet bojā 40 000 cilvēku. Cetur pirmoreiz kā pesticīdu izmanto DDT. Dzimuši Korejas vadonis Kims Čenirs, amerikāņu aktieris Harisons Fords, britu mūziķis Pols Makartnijs, amerikāņu režisors Mārtinss Skorsēze un ģitārists Džimīss Hendriks.

Tauera tilts Londonā

Cars Nikolajs II un viņa ģimene

Klintss Īstvuds

Sonts Konerijs

Vezuva vulkāns Itālijā

Saskaņā ar šveiciešu psihiatra un filozofa, analītiskās psiholoģijas skolas dibinātāja Karla Gustava Junga rakstīto zirgs simbolizē dabas spēku, ko vada cilvēks. Senās tautas tam bieži piešķirušas saules simbola lomu, un atkarībā no krāsas zirgs mītiskajā pasaulē var būt gan uzvaras, gan destrukcijas nesējs.

Kādi bijuši iepriekšējie Zirga gadi?

1954

ASV, Losandželosā, tiek atvērta pirmā scientoloģijas baznīca, bet Pensilvānijā sākas pirmā masveida vakcinācija pret poliomiēlītu. Alabamā četrus kilogramus smaga meteorīta atlūza caur jumtu iekrīt mājā un savaino tās īpašnieci. Tokijā uz ekrāniem parādās *Godzilla*. Dzimuši amerikāņu aktieris Džons Travolta, latviešu politiķi Vilis Krištopans un Kārīna Pētersone, Vācijas kanclere Angela Merkele, latviešu mūziķis Guntis Veits un aktieris Mārtiņš Vilsons, britu dziedātāja Enija Lenoksa un ķīniešu aktieris Džekjans Čans.

1966

Indijā par premjerministri ievēl Indiru Gandiju, uz Mēness virsmas pirmoreiz vēsturē nosēžas PSRS zonde *Luna-9*, un Leonīds Brežņevs kļūst par PSKP CK ģenerāļsekretāru. Taškentu (Uzbekija) satricina zemestrīce, bet Florencē (Itālija) no krastiem iziet Arno upe, iznīcinot tūkstošiem mākslas vērtību. Iznāk pirmais grupas *The Doors* albums. Pasaulē nāk latviešu politiķis Artis Pabriks, amerikāņu dziedātāja Dženeta Džeksone, krievu uzņēmējs Romans Abramovičs, dziedātāja Patricija Kāsa, amerikāņu aktrise Halle Berija.

1978

Šveicē no atdusas vietas tiek nozagtas un vēlāk atrastas aktiera Čārlija Čaplina mirstīgās atliekas. Itālijā nošauj premjerministru Aldo Moro, bet Gruzijā notiek demonstrācijas pret valsts valodas statusa atņemšanu gruzīnu valodai. Uz interneta priekšteča *ARPANET* adresi tiek nosūtīta pirmā mēstule. Par pāvestu kļūst Jānis Pāvils II. Dzimuši latviešu mūziķis Intars Busulis, Latvijas vingrotājs Igors Vihrovs, amerikāņu basketbolists Kobe Braients, amerikāņu aktieri Eštons Kačers, Zoe Saldana, Džošs Hārtnets, Keitija Holmsa un Ketrīna Heigla.

1990

Latvijas Republika 4. maijā atkārtoti deklarē suverenitāti. Par pirmo Padomju Savienības prezidentu kļūst Mihails Gorbačovs, bet par Krievijas prezidentu – Boriss Jelcins. VDR un VFR kļūst par apvienotu Vāciju, bet Mārgareta Tečere atkāpjas no Lielbritānijas premjerministres amata. Globālajā timeklī tiek atvērta pirmā mājaslapa. Pasaulē nāk austrāliešu aktieris Laiems Hemsvorts, amerikāņu aktrise Kristena Stjuarte un Dženifera Lourensa, angļu aktrise Emma Vatsone un dziedātāja Rita Ora, arī dāņu tenisiste Karolina Vozņacka.

2002

Trīspadsmit valstis laiž apgrozībā eiro banknotes un monētas, bet Soltleiksitijā (Amerika) sākas ziemas olimpiskās spēles. Tiek dibināta Starptautiskā krimināltiesība, kurā var vērsties atsevišķas personas, bet Prāgā (Čehija) notiek vēsturiskais *NATO* samits, kurā blokam uzaicina pievienoties Latviju, Lietuvu, Igauniju, Bulgāriju, Rumāniju, Slovākiju un Slovēniju. Pie Spānijas krastiem nogrimst tankkuģis *Prestige*, izraisot nepieredzētu naftas piesārņojumu, bet *Eirovizijas* konkursā Igaunijā uzvar Latvijas dziedātāja Marija Naumova.

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM, PHOTOS.COM, TOPHOTO.CO.UK, WIKIPEDIA, DBC

Džons Travolta

Luna-9

Jānis Pāvils II

Ronalds Reigans un Mihails Gorbačovs

Marija Naumova

Kāds
gaidāms

ZIRGA GADS

pēc Rietumu
horoskopa

Sagatavojusi astroloģe
AIJA AUSTRUMA

AUNAM: ambīciju gads

KARJERA No ambīciju trūkuma Auns nekad nav cietis, bet 2014. gads būs viens no tiem, kad šīs ambīcijas var piepildīt (īpaši zīmes pirmajā pusē dzimušie Auni). Taču, lai notvertu Fortūnas smaidu, var nākties nopietni pārskatīt savas pamatvērtības, trauslo robežu, aiz kuras ne visi līdzekļi ir labi. Noteikti ir vērts atsākt studijas, pasmelties ārzemju pieredzi tuvplānā. Nauda no gaisa nekritis, jānopelna vien pašam, turklāt vēlams ar pilnīgi legālām metodēm.

PRIVĀTĀ DZĪVE Arī pats Auns atzīst, ka pēdējā gada laikā ir mainījies, un turpmāk izmaiņas tikai uzņems apgriezienus. Šis gads parādīs, kas ir kas esošajās attiecībās – vai nu partneris tiks līdzī Auna metamorfozei, vai arī diemžēl nāksies uzskatīt, ka attiecības sevi ir izsmēlušas. Jau jūlija beigās var izdoties sastapt Auna standartiem visnotaļ atbilstošu kandidatūru.

VESELĪBA Gada pirmā puse būs diezgan stresaina, izteiktāka traumu iespējamība un aizsprostojumi – gan fiziskie, gan enerģētiskie. Līdz ar pavasari spara kļūst vairāk, un tad arī gāzami lielākie Auna šāgada kalni. 8. oktobra Mēness aptumsums “iedunkās” zīmes vidū dzimušo Aunu veselību, tāpēc jau laikus jāparūpējas, lai organismā visi šķidrums cirkulētu bez traucējumiem.

VĒRSIM: atbildības gads

KARJERA Lieli izrāvēni nav gaidāmi, labākās idejas parādīsies līdz jūlijam, bet ar realizāciju vēl jānogaida. Var kaitēt fakts, ka pārāk daudzi procesi ir atkarīgi no partneriem, konsultantiem, juristiem, nevis no paša Vērša darbības un centīguma. Labā ziņa – pārsvarā gadījumu partneri būs noskaņoti labvēlīgi. Krīzes gadījumā var izmantot arī radnieku labi domātos palīdzības piedāvājumus, taču Vērsim jābūt gatavam maksāt “emocionālos procentus”.

PRIVĀTĀ DZĪVE Peldēt pa virsu un baudīt tikai attiecību gaišo pusi neizdosies – Vērša dzīve pagēr nopietnus lēmumus un atbildības uzņemšanos. Nav šaubu, ka Vērsis lieliski tiek galā ar kopā būšanu bagātībā un veselībā, bet 2014. gadā būs laiks pārbaudīt arī solījuma otro pusi. Savukārt tiem Vēršiem, kas šo solījumu vēl nav devuši, piemērots kandidāts jāmeklē zināšanu alku māktu gara radnieku vidū.

VESELĪBA Nav ko žēloties, ja Vērša veselība agrā pavasarī un rudenī tā vien pievilks visādus vīrusus un citas garām lidojošas draņķības – tā notiks neba aiz ļauna prieka, bet gan aiz paša Vērša nespējas pretoties vēlmei tēlot drāmas karali. Bet var arī nenotikt, ja Vērsis laikus sāks rūpēties par sevi, savu nervu un endokrīno sistēmu. Ārkārtas mobilizācijai organismam var nepietikt resursu.

DVĪNIEM: naudās gads

KARJERA Finansēs turpināsies pērn novērotais kāpums, kas savu kulmināciju sasniegs vasaras vidū. Diemžēl gandarījuma par darbu būs maz, arī komplimentus (īpaši no kolēģiem) gaidīt nav vērts. Tik un tā nevajag zaudēt dūšu, labāk rosīties no visa spēka, jo gada otrā puse Dvīņu naudai vairs nav tik labvēlīga. Ko darīt? Apkopot informāciju, uzspodrināt savas prasmes profesionālajā jomā un izbāzt degunu ārpus dzimtas vietas.

PRIVĀTĀ DZĪVE Personiskās jūtu vētras nav Dvīņu prioritāte šajā gadā, un zvaigžņu meteorologi arī nesola nekādu īpašo *force majeure* iekaušanos, tā teikt, mākoņains, brīžam skaidrs laiks, vidēji silts. Vasaras otrajā pusē vientuļajiem Dvīņiem jāriko kaimiņu ballītes un skolas salidojumi, jo tieši tur būs iespējams sastapt otro pusīti.

VESELĪBA Izvēle ir šāda: a) parūpēties par veselību gada pirmajā pusē, iesaistoties sev tīkamās fiziskās aktivitātēs, apgūstot elpošanas vingrinājumus un piemērotākus ēšanas paradumus; b) vēlā rudenī patukšot kabatas, ar profesionālu palīdzību sakārtojot “no ierindas izgājušās” organisma sistēmas. Ko tur ilgi domāt – protams, profilakse ir lētāka un patīkamāka.

VĒZIM: komplimentu gads

KARJERA 2014. gadā savu zvaigžņu stundu piedzīvos zīmes otrajā pusē dzimušie Vēži. Prasme sevi pasniegt vislabākajā gaismā Vēzim sagādās ne vien komplimentu birumu, bet arī veselu pulku atbalstītāju un sadarbības piedāvājumu. Vislabāk izdosies izcelties jomās, kur svarīgs pirmais iespaids un individualitāte, nevis komandas darbs. Par naudas trūkumu šajā gadā Vēzim būtu grēks sūdzēties, taču ir vērts padomāt, vai vaļasprieks varētu kļūt par papildu ienākumu avotu. Par daudz taču nebūs!

PRIVĀTĀ DZĪVE Esošajās partnerattiecībās lieli satricinājumi, paldies Dievam, nav gaidāmi, drīzāk pretēji – tās iegūs jaunu, dziļāku dimensiju, un daudzi Vēži nopietni apsvērs domu par pēcnācēja radišanu. Brīvajiem Vēžiem flirtam jāpieiet atbildīgi, jo par ne pārāk nopietnu koķetēriju var nākties taisnoties (atcerieties, ka 2014. gadā jums būs liela piekrišana, taču ne jau katram piedāvājumam var atsaukties). Sapņu princis var parādīties cienījama karaļa veidolā, savukārt princese drīzāk būs dzīvesgudrā karaliene.

VESELĪBA Tieši tāpēc, ka gads kopumā tik labvēlīgs, Vēža veselība neviļus nonāk pabērna lomā – īpaši tas attiecas uz pārmērīgu ēšanu un arī reibinošu dzērienu lietošanu, jo ir taču tik daudz ko svinēt... Liekais svars un gremošanas sistēmas traucējumi ir divas galvenās riska zonas. No dzīves svinēšanas atteikties neiesakām, bet sportiskas aktivitātes (īpaši peldēšanu) līdzsvaram – vēlamas.

LAUVAI: atklāsmju gads

KARJERA Gada pirmo pusi Lauva vairāk pavada aizkulisēs, iznēsājot savu lielo ideju, daloties tajā vien ar tuvākajiem. Šajā laikā ir iespējams piesaistīt sponsorus, iegūt negaidītus labvēļus (varbūt pašam to pat nenojaušot). Vasaras beigās var nākt klajā ar paziņojumu preseī, pirmizrādi un citām publiskām aktivitātēm. Ja Lauva būs rūpīgi izlolojusi savu garabērnu, panākumi ir teju vai garantēti. Turklāt līdzās lietišķām idejām Lauvai var izdoties sevī atrast arī citas vērtīgas lietas. Un vēl – “ārzemju” Lauvām laiks atgriezties mājās!

PRIVĀTĀ DZĪVE Slepena romantika, noslēpšanās divvientulībā, vēlme savu savienību norobežot no pasaules ir Lauvas prioritātes šajā gadā. Tas var būt dienesta romāns, ko nebūtu vēlams afišēt, vai arī ierobežojoši sadzīves apstākļi – pārāk daudz cilvēku mājās, vecāku netiksmes pret Lauvas izredzēto, remonts vai nepieciešamība mainīt dzīvesvietu. Brīvajām Lauvām otrā pusīte jāmeklē klusajos ūdeņos.

VESELĪBA Nekādas lielas problēmas Lauvas veselībai nedraud, ja nu vienīgi dzīves apstākļi var ietekmēt labsajūtu. Pārlicinieties, ka gulta nestāv uz āderes un telpās ir laba enerģētika! Savukārt gada otrā pusē ļoti piemērota veselības atgūšanai un nostiprināšanai, fizisko un mentālo spēku atjaunošanai. Uz gada beigām šis spēks būs īpaši noderīgs.

JAUNAVAI: draudzības gads

KARJERA Izaugsmes potenciālu vairo kontakti un draugu atbalsts – šis ir vislabākais laiks kopīgiem projektiem, mārketinga pētījumiem, arī Eiropas naudas apgūšanai. Savukārt nobremzēt labās iespējas var pašas Jaunavas nespēja atrast īstos vārdus un bailes izmantot visas modernās iespējas sava vēstījuma nogādāšanai līdz adresātam. Kaut arī laiks nav pateicīgs kvalifikācijas paaugstināšanai, tomēr kaut ko darīt šajā jomā ir vairāk nekā ieteicams, un tad ir izredzes gada beigās ar draugiem sadalīt nopelnīto.

PRIVĀTĀ DZĪVE Arī privātajā dzīvē 2014. gadā draugi būs Jaunavas labie eņģeļi. Esiet atvērti ielūgumiem un kopīgām aktivitātēm, nevarīes palepoties ar savu mīļoto cilvēku draugu pulkā – viņš jutīsies pagodināts un atmaksās ar to pašu. Brīvā Jaunava lai biedrojas ar tādām pašām milu alkstošām dvēselēm un nelaiž garām nevienu pasākumu – kaut kur starp Jaunavas draugu draugiem tieši viņš gaida.

VESELĪBA Jaunava ir viena no zīmēm, kuru veselība šajā gadā sola nepievilt. Taču padomāt par vielmaiņu nekad nav lieki, lai gan īpašam stresam nav pamata. Kā profilaktisku līdzekli Jaunava var izmantot kolektīvu kustību prieku: pastaigas, nūjošanu, stiepšanās vingrojumus un stepu. Tas vairo enerģiju un palīdzēs pārslēgties no viena darba uz citu.

SVARIEM: karjeras gads

KARJERA Gaidāms, ka karjeras jomā būs vairāk tā, kas tur ir jau pašlaik – ja darba un atbildības daudz, tad būs vēl vairāk; ja šķiet, ka visi celi vaļā, gada pirmajā pusē pavērsies vēl kāds. Paradoksālā kārtā ar finansēm tam visam maz sakara, drīzāk ar statusu, popularitāti, pienākumu nastu. Diemžēl naudas vismaz līdz vasarai būs tikpat vai vēl mazāk (augstāks statuss prasa lielākas investīcijas gan paštēlā, gan socializācijā). Taču lai tas Svarus nenobiedē – ne tikai māksla, bet arī karjeras kāpums prasa upurus.

PRIVĀTĀ DZĪVE Ja popularitāte Svariem nesagrozīs galvu, iespējams, viņi vasaras otrajā pusē pamanīs kādu visnotaļ vērā ņemamu otrās puses kandidatūru. Taču ļoti ticams, ka nepieciešamība būt labam pret visiem neļaus Svariem vēltīt nedalītu uzmanību vienam – vissvarīgākajam. Ko lai dara, ne katru gadu attiecības ir pirmajā vietā. Tiem Svariem, kuri tomēr sailgojušies pēc tauriņiem vēderā, jāzina, ka tie meklējami tepat dzimtenē un tuvu mājām.

VESELĪBA Pārmērīgais stress un tam līdzīgs nākošais izdegšanas sindroms uz Svaru veselību var atstāt nomācošu ietekmi, un tas var prasīt patukšot kabatas, lai atkal visu perfekti sakārtotu. Svarīgi neieļaut ne saaukstēšanos, ne sāpes jostasvietā. Ja galva aizņemta ar darbiem, izklaidīgums uz ceļa var draudēt ar negadījumu un, bēdīgākajā gadījumā, arī ar traumu.

SKORPIONAM: transformācijas gads

KARJERA Zīmes otrajā pusē dzimušajiem Skorpioniem ir izredzes mazliet pakāpties, pateicoties pieredzei, personības šarmam un pašdisciplīnai (jo sevišķi tad, ja profesionālā darbība saistīta ar komandējumiem un pārrobežu kontaktiem), pārējiem lielāks “cepiens” būs tieši par naudas pelnīšanu un tērēšanu. Gribēsies skopoties, īpaši pret sevi. Atliek cerēt, ka draugi Skorpionu vedīs pie prāta un neļaus pašam sevi pavisam apdalīt.

PRIVĀTĀ DZĪVE Lai Skorpions saviņņotu mīlestības ūdeņus, viņam jāsaņem un jāiziet ārpus pašuzbūvētā žoga. Jo tālāk no mājām, rutīnas un gada sākuma, jo lielākas izredzes notvert romantikas noskaņu. Laikam jau kopīga galamērķa sajūta ir tas, kas 2014. gadā vajadzīgs Skorpionam. Attiecībās nesaistītie Skorpionu ne ar ko neatšķiras – arī viņiem, lai sastaptu kādu, kurš izmaina viņu pasauli, jādodas ceļā.

VESELĪBA Ja Skorpiona slepenā vēlme ir nomest svaru, gads ir īsti piemērots. Arī par šlakvielu un toksīnu izvadišanu ir vērts padomāt, bet nevajag pārspīlēt – samazināts svars veicina novecošanās procesu, un Skorpions jau tā pa lielākajai daļai jutiesies vecāks par saviem gadiem. Neskaitāmie strīdi, ko Skorpions izcīnīs pats ar sevi, nesis ievērojamas izmaiņas. Vai uz labu? Tas pašu ziņā.

STRĒLNIKAM: naudas gads

KARJERA Strēlnieks ar septīto prātu jutis, pēc kā tirgū (un sabiedrībā vispār) ir vislielākais pieprasījums. Patiesi, tieši Strēlniekam 2014. gadā ir iespēja apburt gan banķierus, gan nodokļu inspektoros un apdrošināšanas aģentus, saņemt necerēti labus piedāvājumus no partneriem un izvērst veiksmīgu biznesu vai radošu darbu plašsaziņas līdzekļos vai zinātnes laukā. Gan ar vienu noteikumu – visam ir jābūt godīgi un caurspīdīgi noformētam, jo pelēkās zonas aktivitātes var kļūt par ļoti sāpīgu bumerangu.

PRIVĀTĀ DZĪVE “Nebrīvo” Strēlnieku jūtu dzīve no platonisku nopūtu fāzes, visticamāk, pāries citā – daudz kaislīgākā un ugunīgiem piedzīvojumiem bagātākā. Un, ja vien šis ir sabiedrībā puslīdz akceptējams sakars, Strēlnieku var tikai apskaust (īpaši tad, ja viņš savu mīloto aizvedis eksotiskās brīvdienās). Savukārt brīvajam Strēlniekam ir izredzes, ja viņš būs gatavs investēt ne tikai biznesā, bet arī sevī.

VESELĪBA Aktīvais dzīvesveids šajā gadā krietni vien patukšos Strēlnieka spēku krātuvīti, tāpēc regulāra vitamīnu deva un elpošanas vingrinājumi būs vairāk nekā noderīgi. Klimata maiņa un jauni iespaidi vasaras vidū Strēlnieku pozitīvi uzlādēs un sagatavos nākamajam rosīgās darbības periodam. Ja to visu darīsiet divatā – jo labāk!

MEŽĀZIM: attiecību gads

KARJĒRA Skatoties Mežāža šāgada kartē, rodas jautājums, vai par karjeru maz vērts runāt? Jo tā nūdien (visiem citiem un pašam par brīnumu) nebūs Mežāža prioritāte. Ja tomēr kas jāsaka, tad lai tas būtu brīdinājums neapvienot draudzību ar lietiskām partnerattiecībām, jo tas var pielikt punktu gan draudzībai, gan biznesam. Naudas trūkumu gan Mežāzis neizjutīs – gana daudz ir sastrādājis iepriekšējā laikā.

PRIVĀTĀ DZĪVĒ Attiecības, liktenīga iemīlēšanās, centieni iekarot izredzēto sirdi – tas viss 2014. gadā pildīs Mežāža dienas un naktis. Mežāzis visu dara nopietni, un arī privātās dzīves nokārtošanai viņš vēltīs visu savu enerģiju un arī sev netipisku izdomu. Labā ziņa ir tāda, ka agri vai vēl otrā pusīte, visticamāk, novērtēs Mežāža centienus. Viss minētais attiecas arī uz apgredzenotu Mežāzi – ir laiks kārtējam medusmēnesim!

VESELĪBA 2014. gadā Mežāzis ir tendēts visu uzmanību fokusēt uz mīlas objektu, nevis sevi, tāpēc daudzi organisma signāli var paslidēt garām nemanīti, “iekūņoties” un turpināt savu kaitīgo darbību “aizsegā”. Gluži novārtā sevi atstāt nedrīkst, bet kopumā liela pamata uztraukumam par veselību šajā gadā nav. Turklāt mīlums nereti ir vislabākās zāles.

ŪDENSVĪRAM: darba gads

KARJĒRA Pretrunīgs gads – no vienas puses, Ūdensvīram lieliski izdosies saprasties ar kolēģiem un padotajiem, padarīt ērtāku un efektīvāku darba vidi, no otras puses, priekšniecība Ūdensvīru apveltīs ar arvien jaunu pienākumu kravu, tāpēc virsstundas var kļūt teju par ikdienu. Turklāt kā uz delnas būs redzami ne vien visi Ūdensvīra panākumi, bet arī kļūdas un neveiksmes.

PRIVĀTĀ DZĪVĒ Ļoti iespējams, ka pie Ūdensvīra atgriezīsies vēlme būt daļai no laimīga, mīloša pāra, un gada otrajā pusē gan zvaigznes, gan draugi šādu nodomu visnotaļ atbalstīs – neviens vien mēģinās piemeklēt Ūdensvīram piemērotu “partiju”. Un labākajā gadījumā tas var beigties pat ar kāzām, ja vien Ūdensvīrs neievilks visu līdz decembrim. Jāpatur prātā, ka romantiskā divvientulība nebūs tik viegli sasniedzama – otra pusīte atrodas ģeogrāfiski tālu vai varbūt risina kādas veselības problēmas.

VESELĪBA 2014. gadā veselība Ūdensvīram daudz rūpju nesagādās. Der piesargāties no organisma atdzišanas un profesionālām kaitēm, kas rodas no pārāk ilgām darbā pavadītām stundām, bet pārsvarā Ūdensvīrs vīrietis jutīsies labi un moži. Savukārt Ūdensvīram sievietei vajadzētu atbildīgāk izturēties pret reproduktīvo sistēmu – tā rudenī var sanikoties.

ZIVĪM: radišanas gads

KARJĒRA Atkal laiks plaucēt savu talantu un pelnīt ar to, kas Zivīm ne tikai padodas, bet arī sagādā vislielāko gandarījumu. 2014. gadā var arī nolemt padarīt savu vaļasprieku par pastāvīgu ienākumu avotu, tiesa, ne regulāru un paredzamu (bet ar to var sadzīvot, ja darba rezultāts pašam patīk un citiem sagādā prieku). Vispār “prieks” un “radišana” ir atslēgas vārdi, ko Zivīm vajadzētu paturēt prātā, lai arī pie kā viņas nolemtu ķerties.

PRIVĀTĀ DZĪVĒ Romantiskai laika pavadīšanai vairāk piemērota gada pirmā pusē, taču arī otrajā var atrast gana daudz dienu mīluma izpausmēm. Gada sākumā Zivīm vajadzētu atbildēt sev uz jautājumu, vai bērniņš šajā gadā ir plānots un gaidīts, jo ir liela iespēja saņemt šādu Dieva dāvanu. Brīvas Zivis savu ilgoto lai meklē starp draugiem un talanta pielūdzējiem.

VESELĪBA 2014. gadā būs grūti ievērot puslīdz stabilu dienas režīmu un veselīgu ēšanas paradumus, jo Zivis iedvesmu meklēs arī eksotiskās garšās, turklāt darīs to stundās, kad organisms gribētu atpūsties. Šāds dzīvesveids var novest pie negribēta svara pieauguma un gremošanas sistēmas krenķiem. Vēlams drusku piebremzēt!

GADA LUKSOFORŠ

Dada, pabejā luksoforu vērojuši astroloģe
AIJA AUSTRUMA

Arī 2014. gadā katrai zīmei ir vērts ievērot luksofora principu: zaļais signāls – visi ceļi valā, dzeltenais – vērts riskēt, taču jāuzmanās, sarkanais – jāstāv uz vietas.

AUNS

Mācieties, mācieties un vēlreiz mācieties! Lai kurš šos vārdus būtu teicis, tie ir patiesi, īpaši šogad un Aunam.

Ja izmaiņas ir neizbēgamas, mainieties, bet neceriet, ka visi citi mainīsies jums līdzī. Tolerance ietilpst jūsu iztikas minimumā.

Kompromiss ar sirdsapziņu var palīdzēt uz brīdi nonākt karaļa favorītu sarakstā, taču tā nav ilgtermiņa stratēģija.

SVARI

Ja jums piedāvā iespēju iepazīstināt pasauli ar savu līdera talantu, piekritiet šim piedāvājumam un nejautājiet, kas jums par to būs.

Šogad jums ne īpaši padosies oficiālu iestāžu gaitēņu maratons un pārrunu risināšana ar valsts un pašvaldību amatpersonām.

Nedzīvojiet pāri saviem līdzekļiem un nedaliet vēl nenomedīta (kaut jau noskatīta un pat apsolīta) lāča ādu!

VĒRSIS

Lieciet lietā savu izslavēto pacietību un rūpīgi sagatavojieties svarīgām iecerēm, kuru realizācija gaidāma vēl pēc gada. Līdz tam nodrošinieties ar ērtu mājokli.

No solījumiem, ko dosiet (īpaši aprīļa beigās ap Saules aptumsumu), vēlāk nevarēs tik viegli izvairīties. Soliet tikai to, ko esat gatavi pildīt!

Pārspilēta reakcija uz mīlotā cilvēka vai biznesa partnera kritiku var sāpīgi iesist pa veselību.

DVĪŅI

Veltiet savu uzmanību, laiku un spēkus materiālo resursu pavairošanai un uzkrāšanai, lai radītu skanoši čaukstošu drošības spilventiņu.

Kas jums ir svarīgāk – kolēģu novērtējums vai algas konta stāvoklis? Ja pārāk dzīsieties pēc pirmā, līdz otrajam būs grūtāk tikt.

Jūsu nervi nav laimēti loterijā, un diezīn vai jūs tos nopirksiet pat par lielu naudu, tāpēc saudzējiet sevi.

VĒZIS

Veiksme būs labvēlīga pret jums arī radošās pašizpausmes jomā, ja pret savu talantu izturēsieties ar atbildību. Spīdīet!

Pat ļoti veiksmīgos gados naudas upes plūdums nav vienmērīgs. Izvēlieties laiku, kad investēt, un nenotērējiet uzreiz visu nopelnīto.

Pavasārī un vasaras sākumā var būt grūti sadalīt uzmanību starp paša un ģimenes interesēm. Nepamietiet novārtā savu saimi!

LAUVA

Ienirstiet savu domu un sapņu dziļumos, nebaidieties atklāt par sevi kaut ko jaunu – šie atklājumi var būt ielīkmojoši.

Pieskatiet savus mājiniekus un vecākos radniekus – laikus sniegta palīdzība kādam no viņiem var būt ārkārtīgi nozīmīga.

Ja ir nepieciešamība uzlabot vai mainīt sadzīves apstākļus, nedarīet to laikā no marta līdz jūlijam, jo darījums var izrādīties jums neizdevīgs.

JAUNAVA

Ejiet cilvēkos, baudiet kopīgas darbošanās prieku! Jo sociāli aktīvāki būsi, jo lielākas iespējas būs sastapt savu otro pusīti.

Noraidot jaunās tehnoloģijas, jūs samazināt savas iespējas. Nu un tad, ja vajadzēs lūgt, lai kāds jūs apmāca? Tas vēl nenozīmē, ka esat mulķis.

Nestrīdieties ar brālīem, māsām un citiem radniekiem, jo strīdām var būt grūti labojamas un ilgstošas sekas – līdz pat pilnīgai atsvešinātībai.

SKORPIONS

Labi ir tur, kur mūsu nav. Vismaz ikdienā. Bet izbāzt degunu ārpus ierastā maršruta, lai šo labumu novērtētu, šogad ir tieši vēlams.

Esiet patiesi pret sevi. Mēģinājumi izlikties 20 gadus jaunākam var izgāzties ar lielu blikšķi. Turklāt gadiem (lasiet – pieredzei) ir savas priekšrocības.

Viss, kas mūs nenogalina, padara mūs stiprākus. Vai arī labākus? Tas atkarīgs no jūsu spējas veselīgi uzņemt kritiku no vistuvākajiem.

STRĒLNIEKS

Ja jums ir lieli plāni, šis ir īstais gads tikties ar banku pārstāvjiem, lai panāktu sev vizidēvīgākos noteikumus un gūtu pieklājīgu peļņu.

Vienlaikus ar izredzēm tikt pie labas naudiņas vēl spilgtāka ir vēlme paņemt ilgu atvaļinājumu un nozust aiz horizonta. Gādājiet, lai viens otram netraucē!

Nereti jutīsieties kā savējais starp svešiem un svešs starp savējiem. Ja gribat saglabāt uzticamu draugu loku, neizpaužiet sev uzticētus noslēpumus.

MEŽĀZIS

Klausiet, ko saka sirds! Cilvēkam nav ne labi, ne patikami būt vienam, un šogad beidzot ir jūsu iespēja atrast savu īsto otro pusīti.

Nevajag par katru cenu censties noturēt savu laiku izdzīvojušu draudzību – ja cilvēki aiziet no jūsu dzīves, pasakiet paldies un atlaidiet viņus.

Nav īstais laiks nospraust robežas, katru savu jūtu uzplūdu salīdzināt ar psihologu teorijām un klasificēt. Racionālismam sevi dažkārt jāaizbāž mute.

ŪDENSVĪRS

Nodrošinieties ar atbalsta grupu gan kolēģu vidū, gan ārpus darba! Cilvēki labprāt sekos jums, un kopā ikviens darbs labāk iet no rokās.

Neizvairieties no papildu pienākumiem un atbildības – galu galā tam visam būs labs iespaids uz jūsu karjeru.

Neķerieties pie svešu resursu izmantošanas un pārdales, šogad citu cilvēku nopelnīta nauda jums laimi neatnesīs, bet problēmās gan varat iedzīvoties.

ZIVIS

Jūsu muza ir nolēmusi pie jums ne vien viesoties, bet pat pārcelties uz dzīvi, tāpēc gādājiet, lai būtu visi priekšnoteikumi netraucētai radīšanai.

Ja vien iespējams, atlieciet juridisku jautājumu kārtošānu un tiesāšanos uz citu gadu. Process ieilgs un prasīs vairāk nervu, nekā jūs iedomājaties.

Uz ārzemēm dodieties tikai darba dēļ un ja citādi nevar, turklāt apbruņojieties ar krietnu pacietības devu – tas nebūs nekāds izklaides brauciens!

Pacelam glāzes uz **Zirga veselību!**

Saskaņā ar Austrumu horoskopu 2014. gada 31. janvārī vadības grožus no elegantās un viltīgās Ūdens čūskas pārņem Zilais (pēc citas klasifikācijas – Zaļais) zirgs – spēcīgs, dinamisks un cēlsirdīgs dzīvnieks, kurš savu labvēlību veltīs tiem, kuri ir gatavi kustēties un rīkoties, nevis cerēt, ka viss kaut kā pats no sevis nokārtosies, vai, vēl sliktāk, izmantot apšaubāmas metodes savu mērķu sasniegšanai. Zirgam riebjas intrigas, tenkas un skaudība, turklāt viņš nav ar mieru atbalstīt tos, kuri domā tikai par sevi, aizmirstot tuviniekus. Nesavtīgu eņģeļu starp mums ir maz, tāpēc bez kolizijām personiskajā dzīvē neiztiks teju neviens. Savukārt finansēm un mērķu sasniegšanai gads ir labvēlīgs (protams, ņemot vērā iepriekš minētos godīguma principus). Nepretendējot uz sīku nākamā gada prognozi, turpinām tradīciju un aicinām Jaungada naktī (vai 30. janvāra naktī, ja vēlaties) uzsaukt tostu katrai Austrumu zodiaka zīmei, novēlot to, kas tai palīdzētu veiksmīgāk sadzīvot ar brašo rikšotāju. Lai izdodas!

子

ŽURKA

1936, 1948, 1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Arī šogad siers par brīvu būs atrodams tikai slazdā, bet drosmīgākajām Žurkām ir izredzes to dabūt ar vienu nosacījumu, proti, ja tās darbosies, apvienojot radu, draugu un darba kolektīva spēku. Pacelsim kausus ne vien par kopīgiem pūļiem, bet arī par taisnīgu siera sadali!

丑

VĒRSIS

1937, 1949, 1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Iemalkosim par aritmētiku, jo tieši šī zinātne Vērsim šogad īpaši noderēs ne vien veiksmīgai sava biznesa sākšanai (kas ļoti ticams), bet arī kontroles paturēšanai pār privāto dzīvi, jo šogad ik pa laikam der pārliecināties, vai aizjūgu vēl aizvien velkat divatā vai varbūt jau trijatā, turklāt katrs uz savu pusi.

寅

TĪGERIS

1938, 1950, 1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Rūkšana (atvainojiet – runāšana) – sudrabs, klusēšana – zelts, tāpēc šonakt pacelsim glāzi ar zelta ķepiņu uz Tīgera veselību, lai viņš ar savu tendenci izteikties vietā un nevietā nesabojā gada labās izredzes. Vienīgais brīdis, kur runas plūdus nevajag bremzēt, ir eksāmeni. Lai Tīgeris kļūst par gada teicamnieku!

卯

TRUSIS

1939, 1951, 1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Par godu Trusim pildīsim glāzes ar nekad iepriekš nebaudītu dzērienu, jo jauns sākums ir Truša šā gada vadmotīvs. Lai Trusis spicē ausis un tur acis vajā, jo Zirgs viņam ir sagatavojis lielisku motivācijas "burkānu" – varbūt tas ir īsti piemērots biznesa partneris, bet varbūt nākamais dzīvesbiedrs?

辰

PŪKIS

1940, 1952, 1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Ugunīga dzēriena vietā Pūķi šogad sumināsim ar lēnā garā baudāmu eksotisku kokteili, jo šajā gadā šis teiksmu varonis neko nedrīkst sasteigt. Konkurentu uz draudīgu uguņošanu un spārnu vicināšanu Pūķim šogad netrūks, taču, prātīgi rīkojoties, Pūķis var viņus pārspļaut. Galvenais – neapsvilināt savus tuvākos.

巳

ČŪSKA

1941, 1953, 1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Pacelsim kausu par zobārstiem, lai viņiem izdodas glīti apvīlēt Čūskas indes zobus, jo indīga attieksme pret apkārtējiem šogad neko nedos. Tās vietā liekama Čūskas lieliskā humora izjūta un perfekta laika pārvaldīšana. Neņemiet neko pārāk sāpīgi pie sirds, citādi gada beigās nāksies kost pašai savā astē.

午

ZIRGS

1942, 1954, 1966, 1978, 1990, 2002

Jubilārs šogad spītīgi kratīs nost jebkurus iemauktus un negribēs strādāt kā zirgs, lai gan mežonīgam mustangam pie laimes pakava tikt būs daudz grūtāk nekā disciplinētam darba lopīņam. Savukārt sacīkšu zirgi gada beigās varēs pasūtīt mūziku, jo spēs par to samaksāt. Nu, tad par dzīvesbiedrs?

未

KAZA

1943, 1955, 1967, 1979, 1991, 2003

Pat ar aizsietām acīm un degunu Kaza saprātis, kas šogad viņas kausā, jo intuīcija ir viņas stiprā puse – tā palīdzēs ne vien sevi, bet arī kazlēnus un savu āzi no naidniekiem (vai, kas šogad vēl draudīgāk, kolēģu greisirdības) pasargāt. Un nebūs brīnums, ja iepirkumu grozā piena vietā Kazai šogad būs mācību grāmatas.

申

PĒRTIKIS

1944, 1956, 1968, 1980, 1992, 2004

Labi būtu, ja tostu Pērtiķim mēs varētu uzsaukt svešā valodā, jo šis gads viņu var aizvest dzirkstošā ceļojumā aiz trejdeviņām jūrām. Bet tikai tādā gadījumā, ja viņš metīs pie malas pavisābu un nemērkākosies pakal neglābjamiem pesimistiem. Citiem varbūt arī neizdosies, bet Pērtiķis nav citi!

酉

GAILIS

1945, 1957, 1969, 1981, 1993, 2005

Pacelsim kausus par to putniņu, kurš agri ceļas! Viņš ne tikai agri noslaucīs knābīti, bet arī izvirzīsies arvien lielākas vistu kūts vadībā, un vairāk nekā iespējams, ka pirmā acīs pagādījusies vīņina iekritīs vīņa sirdī uz ilgāku laiku. Tikai nedrīkst aizmirst, ka arī Gailim pienākas atvaļinājums. Vislabāk – ārzemēs.

戌

SUNS

1946, 1958, 1970, 1982, 1994, 2006

Piepildīsim par Suni divus kausus: vienu baltu, otru melnu, jo tieši tādu – melnbaltu – pasauli Suns redzēs šajā gadā, jūtot nepārvaramu tieksmi izvēlēties, kurā pusē nostāties, lai līdz pēdējai pūkai norietu otru, pēc Suņa domām, nepareizo. Šo Suņa taisnīguma māniju izmantos visi, kam nav slinkums. Izvēlieties sabiedrotos!

亥

ČŪKA

1947, 1959, 1971, 1983, 1995, 2007

Vislielāko sakni būs atļauts izrakt visgodīgākajai Čūkai (tai, kura nesnaikstās pēc aizliegtā augļa), turklāt iespējams, ka tas notiks Čūkas jaunajā nekustamajā īpašumā. Tāpēc pildīsim glāzes ar dārgu dzērienu, lai Čūka jau laikus pierod pie lielākiem izdevumiem. ☺

Horoskopu cienītāji parasti grib izlasīt, kā veiksies mīlestībā un darbā, vai pietiks naudas un mājās viss būs kārtībā, – tā apgalvo neviens vien pētījums. Mēs nolēmām šim četrām jomām piešķirt katrai savu simbolu un vizuāli parādīt, kurā jomā šajā periodā sekmēsies visvairāk. **SKAITIET SIMBOLUS! JO TO VAIRĀK, JO LIELĀKAS IZREDZES.**

UGUNS

AUNS

21. marts – 20. aprīlis

Izturieties nopietni pret atnakušo mīlestību. Neslēpiet emocijas, paudiet jūtas atklāti. Plānojiet līdzekļus, lai galu galā nav jāknapiņās. Dāvanām iegādājieties praktiskas lietas, kas patiek arī pašiem. Ziemassvētkus ieteicams pavadīt klusā draugu kompānijā. Par gadumijas norisi pieņemiet ar tuviniekiem kopīgus lēmumus. Tiks novērtēti labie darbi mīlo cilvēku labā.

LABĀS DIENAS

16.XII	Dariet to, ko vēlaties no visas sirds!
5.I	Kā no gaisa var nokrist negaidīta veiksmē.

LAUVA

24. jūlijs – 23. augusts

Atklāti izsakiet mīļotajam cilvēkam savu apbrīnu. Labā pašsajūta darīs jūs priecīgus un pievilcīgus. Ar naudu vēlēties rīkoties vienpersoniski. Dažkārt tā būs vispareizākā rīcība. Jebkurā gadījumā pabeidziet iesāktu līdz gadumijai. Uzņemieties rūpes par omulību mājās. Pārrunājiet ar atvasēm brīvlaika iespējas. Neuzstājiet uz savu.

LABĀS DIENAS

16.XII	Atmaksāsies kārots pirkums.
24.XII	Visi mīļie kopā mājās siltumā un gaismā.

STRĒLNIEKS

23. novembris – 21. decembris

Attiecībā dzims pozitīvas emocijas. Kopdzīve kluss un mierīgs periods. Veiksme no negaidītas puses. Karjeras kāpums ar draugu palīdzību. Liela nozīme precizitātei un kārtības mīlestībai. Intuīcija pateiks priekšā labākās izklaides iespējas svētkos. Gadumiju svini ar izdomu, jautri, bet vēlams bez pārspīlētas alkohola lietošanas.

LABĀS DIENAS

16.XII	Patikams izaicinājums.
6.I	Izrādiet iniciatīvu!

ZEME

VĒRSIS

21. aprīlis – 20. maijs

Romantiskas izjūtas. Iepazīšanās svētku sarīkojuma kā liktena dāvana. Svētku priekam tērējiet iespēju robežās. Lielāku summu ieguldīšanu atlieciet uz vēlāku laiku. Rupīgi apsveriet kārdinošu darba piedāvājumu. Veltiet spēkus iesaktā projekta pabeigšanai. Omulību mājās radīs dažādu paaudžu tuvinieku klātbūtne.

LABĀS DIENAS

14.XII	Velciet mugurā skaistāko tērpu, ejiet sabiedrībā!
23.XII	Visi mīļi kopā!

JAUNAVA

24. augusts – 23. septembris

Iaujieties aizrautībai un romantikai. Noturīgām attiecībām būs nepieciešams laiks. Priecājieties par mīļotā cilvēka gādību. Vēlme svīnēt svētkus ar vērienu var krietni patukšot maciņu. Pašlaik nav ieteicams sakt karjeru ārzemēs. Mājās mīlestība un savstarpējs atbalsts. Garastavokļa iespaidā līdz svētkiem varat mainīt interjeru. Aiciniet mājās atvasu draugus.

LABĀS DIENAS

13.XII	Kluss vakars ar mīļoto neparastā vietā.
5.I	Labākais variants – zem silta pleda ar grāmatu rokās.

MEŽĀZIS

22. decembris – 20. janvāris

Attiecībā var traucēt valdonība. Novērtējiet tuvu cilvēka rūpes un mīlestību. Lolojiet ilgas, tās piepildīsies. Sekmīgāks individuāls darbs. Nav ieteicams aizņemties ne naudu, ne materiālas vērtības. Labojiet pielautās kļūdas pat tad, ja tas negribas atzīt. Svētku laiks nav piemērots aktīvam izklaidēm. Atvases prasis īpašu pacietību.

LABĀS DIENAS

19.XII	Gaišs prieks pēc sirsniņas sarunas.
23.XII	Pīrāgu aromāts visā mājā!

Mīlestība

Nauda

Karjera

Māju sajūta

GAISS

DVĪNĪ

21. maijs – 21. jūnijs

Attiecībās svarīga atklātība un uzticība. Atbildiet uz patiesām jūtām. Pēkšņu emociju vilināti, varat izdot vairāk, nekā bijāt reķinājušies. Godaprāts un intuīcija būs labākie padomdevēji karjeras jautājumos. Piesardzīgi priecāties par gadumijas salātu. Atvases vēlēšies svinēt svētkus draugu pulkā. Lai viņiem tiek šis prieks.

LABĀS DIENAS

14.XII	Tiecieties pēc prieka! Lutiniet sevi!
19.XII	Izmantojiet veiksmi!

ŪDENS

VĒZIS

22. jūnijs – 23. jūlijs

Attiecības attīstīsies lēnām, bet būs stabilas. Iespējami mīļi pārpratumi. Mērkim biznesā tuvojieties bez steigas. Daudz kas atkarīgs no veicsmīga kontakta ar partneriem. Dāviniet skaistas lietas, bet neaizdodiet naudu. Karjeras jautājumus risiniet līdz Ziemassvētkiem. Svētku laikā liela aktivitāte nav ieteicama. Sviniet mīlo saimē klusā pārdomu gaisotnē.

LABĀS DIENAS

16.XII	Varat uzlikt punktu uz i.
19.XII	Koncerts, teātris, draugu tikšanās.

SVARI

24. septembris – 23. oktobris

Draudzība var pāraugt mīlestībā. Svētkos samaziniet aktivitātes. Baudiet mājas mieru un tuvo attiecību laimi. Dariet to, kam līdz šim bija atlicis mazāk laika. Sabalansējiet pienākumus sabiedrībā ar laiku, ko veltīsiet saviem mīļajiem, it īpaši vecākiem. Veiksme būs kopā ar jums. Sīrsnīga pateicība par rūpēm, ko veltāt, gādājot par līdzcilvēku labsajūtu svētkos.

LABĀS DIENAS

16.XII	Priecīga ziņa!
5.I	Labi cilvēki un skaista daba apkārtnē.

SKORPIONS

24. oktobris – 22. novembris

Var atjaunoties apdzisušās attiecībās. Mīlestībā attaisnosies pacietība. Viss būs atkarīgs tikai no jums pašiem. Gūsiet gan cerētos, gan necerētos ienākumus. Vēriģi sekojiet notikumiem darba tīrū. Nelaidiet garām radošos izdevību. Novērtējiet bērnu plaukstošo talantu. Atbalstiet atvasi viņa centienos. Sazinieties ar mīļajiem tālumā.

LABĀS DIENAS

13.XII	Ļaujieties mirkļa burvībai!
20.XII	Palutiniet mīļos ar jauku pārsteigumu!

ŪDENSVĪRS

21. janvāris – 18. februāris

Vēlēšities divatā norobežoties no plašas sabiedrības. Cieniet cilvēku, kura jūtām nevarat atbildēt. Apdomība Vecgada tēriņos iepriecinās pēc svētkiem. Var aktualizēties īpašuma jautājumi. Vērts apdomāt darba piedāvājumu, ja tas nav saistīts ar biežiem komandējumiem. Patikama izklaide draugu pulkā. Iesaistiet atvases labdarības pasākumos.

LABĀS DIENAS

16.XII	Vienkārši laba darba diena.
24.XII	Pārdomu brīdis dievnamā.

ZIVIS

19. februāris – 20. marts

Neprātīgs un īss milas piedzīvojums. Attiecībās plašu var ievilkāt valdonība. Nogludiniet strīdu, pirms tas iedzies. Izdevīgais darba piedāvājums rūpīgi jāapdomā. Izjūtsiet kolēģu apbrīnu. Daudz radošu ideju. Perioda otrajā pusē ļaujieties atpūtai. Svētkus ieteicams svinēt tuvinieku vai uzticamāko draugu vidū.

LABĀS DIENAS

14.XII	Kaliet kopīgus plānus ar savu spuraino atvasi!
24.XII	Mīlestības pilna klusa un svēta nakts!

Idejas dāvanām

Sagatavojusi KRISTĪNE ALBERTE

Re, atkal klāt laiks, kad gribas samīlot, iepriecināt un apdāvināt savus mīļos. Arī Citādā Pasaule devās dāvanu meklējumos. Lūk, ko mēs atradām un ielikām dāvanu maisā! Ceram, ka noderēs arī jums.

◀ Dzīves garšai

Kādreiz garšvielas bija zelta vērtē un tika pasniegtas kā dāvana. Pat pagājušajā gadsimtā, padomju laikos, maisiņš ar kanēli vai smaržīgie pipari spēja ieliksmot apdāvināto. Tagad, kad garšvielu netrūkst, izvēlieties Latvijā ražotu preci, ko radījuši pavāri Mārtiņš Sirmāis un Ēriks Dreibants. Tās dāvinot, panāksiet efektu "trīs vienā": iesaiņojums tik glīts kā rokām gatavota kartīte, pats garšvielu mikslis plus pavāru padomi un divas receptes. **Rīto veikali, restorāns 3 pavāri, u/v Stockmann, Rimi.** Cena – Ls 1,40 (EUR 2)

Veselībai un skaistumam

Ko tikai tāds smiltsērķšķis nespēj! Šai zelta ogai tiek piedēvētas teju visas dziednieciskās īpašības. Ja esat jau nobaudījuši sulu, eļļu un ievārijumus, vērts izmēģināt to arī pirtī! **Kalnciema tirdziņš, Dabas dobe veikali**
Cena – Ls 2,50 (EUR 3,56)

Mirkļa ceļojums ▶

Mēdz teikt, ka pašu rokām darinātas dāvanas ir vissirsnīgākās un mīlākās. **MiLOMiLL** ziepju kolekcija, kurā ietilps 10 ziepes, neatpaliek savā sirsnībā. Māksliniece Kristīne Luīze Avotiņa katru ziepju gabalu iegērbusi savā gleznā, kas vizuāli pastāsta, kas tad "lācītim vēderā". Jums atliek izvēlēties savu aromātu: arbūzu ar piparmētru, melno magnoliju, smiltsērķšķi un šokolādi.

Stockmann un Douglas veikali, zaļā studija Pienene, konceptveikals Paviljons, kā arī visi MĀDARA zimola veikali
Cena – Ls 3,51 (EUR 5)

Spēkam un aizsardzībai ▶

Katram ir ne tikai sava aizsargājošā zīme, bet arī savs spēka dzīvnieks, un ir labi, ka tas ir blakus ik dienu. Vienam tas ir lācis, kas simbolizē spēku, citam atjautīgā lapsa, vēl kādam neatkarīgais kaķis. Šī rota jūs atbalstīs ikdienas gaitās un veicinās personīgo attīstību, satūvinot jūs ar dvēseles dzīvnieku. **Veikali Latvijas Modes Klase, Taste Latvija, Pienene, Christmas Pop up store, www.3windknots.com**
Cena – Ls 19 (EUR 27,03)

2014. gada veiksmei

Zirgs ir cēluma, skaistuma, ātruma un brīvības simbols. Un 2014. ir šā skaistā dzīvnieka gads. Lai tas būtu sevišķi veiksmīgs, vēlams sev un draugiem uzdāvināt kādu zirga figūriņu vai attēlu. **Kalnciema tirdziņā meklējiet Anitu vai rakstiet viņai: anita1405@inbox.lv**
Cena – koka zirdziņš Ls 6 (EUR 8,54)

Vērtīgi un izzinoši

Tie, kas saviem radiem un draugiem pērn uzdāvināja žurnāla abonementu, jau zina, cik apdāvinātais bija priecīgs. Ja abonēsiet žurnālu *Citādā Pasaule* gadam, reizē ar abonementu pasniegsiet arī kalendāru un iespēju laimēt pirts rituālu. **www.e-kiosks.lv**
Žurnāla abonements 12 mēnešiem – Ls 12,49 (EUR 17,77)
Citādās Pasaules kalendāra cena preses tirdzniecības vietās – Ls 1,49 (EUR 2,12)

